Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele
XXI
D
40
NAPOLI

XXI.
D.
40

Digitized by Google

Digitized by Google

DE
SVBHASTATIONIBVS
ET LICITATIONIBVS

Tractatus abſolutiſſimus.

IN QVO HABENTVR FREQVENTIORA
& practicabiliora in hac materia.

VNA CVM DECISIONIBVS SACRAE ROTAE ROMANAE
ad eundem Tractatum collectis.

OMNIBVS IN FORO VERSANTIBVS VALDE VTILIS, ET NECESSARIVS.

AVCTORE
IOANNE ANTONIO MANGILIO I. C.
ET ARCHIDIACONO PISAVRENSE.

Cum locupletiſſimis Indicibus Quæſtionum, Deciſionum, & rerum notatu dignarum, quæ tam in Tractatu, quàm in Deciſionibus continentur.

Nunc primum in lucem prodit.

BRACCIANI,
Sumptibus Ioannis Dini Bibliopolæ. MDCXXXVI.
Apud Andream Phæum Typographum Ducalem.

Superiorum permiſſu, & Priuilegio.

SANCTISS. PATRI
VRBANO VIII.

Ioannes Antonius Mangilius Archidiaconus Piſaurenſis Felicitatem.

AD tuos iterum prouoluor pedes B. P. nimirum tua benignitas, ac ſuperhumana facilitas allicit me, meoque pectore omnem extorquet metum auſi, ac temeritatis. Auſpice te iterum, parturio, & poſt editas de Imputationibus in Legitimam, ac Trebellianicam, & de Euictionibus tractationes, tertium hunc emitto partum de Licitationibus ſub Haſta. Qui procul dubio nemini, quam tibi offerendus erat; nam cum in Cathedra Sapientiæ ſedes; hoc eſt, in ſummo faſtigio Eccleſiæ Militantis, vndè ad cunctos mortales pandis oracula Diuinitatis, efficies profectò, vt de mei exilis ingenij humilitate alta excogitet erudita Reſpublica ſapientum, & publico plauſu ego Homuncio excipiar ab ijs, qui tenent clauum Doctrinarum; ſum ſcilicet hac in re imitatus veterum Gentilium aſtutiam, qui, vt ſe dignos apud homines redderent venerationem, quamdam cum Superis commenti ſunt familiaritatem. Quam ego tecum non comminiſcor B.P. cum per tuam clementiam, quæ tanta eſt, quanta eſſe poteſt, vltro eam mihi exhibueris, & communicaris: Luculentum, ac præclarum hac de re habeo Teſtimonium inſignem nimirum gradum honoris, nempè Archidiaconatum, ad quem in frequenti meorum Conciuium proſpectu me tua nuper munificentia prouexit.

Quod

Quod Beneficium quantum quantum ſit, ex hoc vno diſcent prudentes rerum ponderatores, quod pro illo me reddet perpetuò tibi pretioſa inopia debitorem. Igitur ſumma cum prudentia à me agitur, dum tibi, qui mihi extas propitium, ac tutelare Numen, meas conſecro lucubrationes, quas dum ad tuos deuolutus pedes oro, vt æquo animo ſuſcipias; ſinas etiam, rogo collocari ſub celſiſſima haſta auguſtiſſimi Nominis tui, vt eruditus iuris prudentium Chorus tam claræ tubæ præconio prouocatus eas certatim liceatur. Vale.

Digitized by Google

EMINENTISSIMO PRINCIPI ANTONIO BARBERINO VRBANI VIII. NEPOTI FELICITATEM.

Ioannes Antonius Mangilius Archidiaconus Piſaurenſis.

PRinceps. Magna tibi debentur munera. Quippe qui extas Vrbani VIII. magnum incrementum. At ab homine paruo, qualis ego ſum, non niſi parua dari poſſunt. Quæ de induſtria ſuppono haſtæ magnitudinis tuæ, vt grandeſcant. Vinitorum ſcilicet ſolertem induſtriam imitatus ſum, qui, vt imbecilles vites, humiq; repentes erigant ad Cælum, eas maritant vlmis. Meum hoc Opuſculum, vt video, Vitis quædam eſt, ſterneretur humi ſine adminiculo tui, cuius ſi ſpectemus natales, ſanguine coniunctus es illi, qui Chriſti Domini vices gerit in terris: ſi dignitatem, inter celſiores Eccleſiæ Cedros recenſeris; ſi Sapientiam, proh Deus immortalis, ea tanta eſt in iſto flore iuuentutis tuæ, vt ad miraculum, ad ſtuporem rapias omnes in tui contemplationem? In tuo nimirum pectore vernat Philoſophiæ decor; ſacrarum literatum effulget maieſtas, ac iuris prudentia in te collocata, veluti de ſua Regia, cunctis gentibus vera miniſtrat.

Igitur ad tui præconium, quod profecto non eſt pro tui dignitate, vnum hoc dicere mihi liceat, ſcilicet Solis illã mẽſam ex Apollinis oraculo tibi debendã, non Taleti Mileſio, ſi per hæc tempora ſapiens ille vixiſſet. Age ergo, Princeps humaniſſime, affulgeas, obſecro, benignitate animi tui obſcuris hiſce meis lucubrationibus, complectere, rogo, paruum hoc, quod tibi procumbens in genua conſecro munuſculum, quod tibi vltrò offero, vt per manus benignitatis tuæ ex luto veluti, atque argilla erectum, ac ſubleuatum ad tui magni Patrui auguſtum pertingat Cælum. Vale.

Digitized by Google

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

CVM ſicut dilectus filius Ioannes Dinus Vrbis Bibliopola, Nobis nuper exponi fecit, ipſe infraſcripta opera hactenus non impreſſa, videlicet de Subhaſtationibus, & Licitationibus Tractatus abſolutiſſimus, Auctore dilecto filio Ioanne Antonio Mangilio Iuriſconſulto, ac Archidiacono Eccleſiæ Piſauren. cum Deciſionibus Sac. Rotæ Romanæ ab eo recollectis, necnon De Vita Quadrageſimali Pauli Zachiæ Medici Romani in lucem edere intendat, vereatur autem ne alij, qui ex alieno labore lucrum quærunt, Opera prædicta hactenus non impreſſa imprimi facere curent in ipſius Ioannis præiudicium. Nos eidem Ioannis indemnitati, ne ex impreſſione huiuſmodi nimium diſpendium patiatur, prouidere, illumq. ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volentes, & à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijsq. Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harũ ſerie abſoluentes, & abſolutũ fore cenſentes, ſupplicationibus illius nomine Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati. Eidem Ioanni vt decennio proximo durante, à primæua dictorum Operum hactenus non impreſſorum (dummodo tamen antea à dilecto filio Magiſtro Sacri Palatij approbata ſint) impreſſione computan. nemo tam in Vrbe, quàm in reliquo Statu Eccleſiaſtico mediatè, vel immediatè Nobis ſubiecto Opera prædicta hactenus non impreſſa, vt petitur, ſine ſpeciali dicti Ioannis, aut eius hæredum, & ſucceſſorum, vel ab eis cauſam habentium licentia imprimere, vel ab alio, ſeu alijs impreſſa vendere, ſeu venalia habere, ſeu præponere poſſit, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Inhibentes propterea vniuerſis, & ſingulis vtriusque ſexus Chriſtifidelibus præſertim librorum impreſſoribus ſub quingentorum ducatorum auri de Camera, & amiſſionis librorum, & typorum omnium pro vna Cameræ noſtræ Apoſtolicæ, & pro alia eidem Ioanni, ac pro tertijs partibus accuſatori, & Iudici exequenti irremiſſibiliter applican. & eo ipſo abſq. vlla declaratione incurrendis pœnis, ne dicto decennio durante Opera prædicta hactenus, vt petitur, non impreſſa, aut aliquem eorum partem, tam in Vrbe, quàm in reliquo ſtatu Eccleſiaſtico prædictis ſine huiuſmodi licentia imprimere, aut ab alio, vel alijs impreſſa vendere, ſeu venalia habere, aut præponere quoquo modo audeant, ſeu præſumãt. Mandantes propterea dilectis filijs noſtris, & Apoſtolicæ Sedis Legatis de Latere, ſeù eorum Vicelegatis, aut Præſidentibus, Gubernatoribus, Prætoribus, & alijs Iuſtitiæ Miniſtris Prouinciarum, Ciuitatum, Terrarum, & locorum Status noſtri Eccleſiaſtici, quatenus eidem Ioanni, eiuſque hæredibus, & ſucceſſoribus, ſeù ab eis cauſam habentibus huiuſmodi in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes

quan-

Digitized by Google

quandocumque ab eodem Ioanne, & alijs prædictis fuerint requiſiti pœnas prædictas contra quoſcumque inobedientes irremiſſibiliter exequantur. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſuis Statutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque indultis, & Litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & approbatis, cæteriſque contrarijs quibuſcumque. Volumus autem, quod præſentium tranſumptis, etiam in ipſis Operibus impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides vbique adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem, ſub Annulo Piſcatoris die 27. Auguſti MDCXXXVI. Pontificatus Noſtri Anno Decimoquarto.

M.A. Maraldus.

Imprimatur, ſi videbitur Reuerendiſs. P. M. Sacri Palatij.

A. Torniellus Viceſgerens.

EN prodit Tractatus de Subhaſtationibus, & Licitationibus I.C. ac celeberrimi Viri D. Io. Antonij Mangilij, cum Deciſionibus Sac. Rotæ Romanæ, quod ex commiſsione Reuerendiſs. P. F. Nicolai Riccardi Sac. Pal. Apoſt. Mag. perlegi, in quo ſicut nihil, quod Chriſtianam Religionem, piaſq. mentes, aut bonos mores lædere poſsit, ſic omnia eruditiſsimè, ſummoq. ingenij acumine deciſa, Lector, habes, vt in commune ſtudioſorum commodum typis cenſuerim demandandum.

Ego M. Antonius Eugenius Peruſinus in Romana Curia Aduocatus.

Imprimatur,

Fr. Nicolaus Riccardius Sac. Pal. Apoſt. Magiſter.

INDEX RERVM
AC VERBORVM
Quæ in hoc Tractatu continentur.

ABLATIVI abſoluti inducunt cõditionem, quæſtio. 100. num. 17. & quæſtio. 142. num. 2

Abſentia eſſe poteſt ſine ignorantia, quia abſens poteſt ſcire proclamata, & ideo non excuſatur, quæſt. 65. n. 12.

Accollationis opus eſt pars pretij, quæſtio. 109. num. 2

Accollatio cenſus in ſubhaſtatione facta, nõ liberat impoſitorem cenſus, q. 158. nu. 1. ſed vide ibidem num. 2.

Licet non liberet impoſitorem ipſius cẽſus, deſeruit tamen pro ſolutione in ſubhaſtatione, ibid num. 4

Acquirendi modus non conſideratur, dummodo acquiſitum ſit in veritate, & in ſubſtantia, quæſt. 14. n. 9

Acta præſumuntur ablata de actis ab illo, cuius ea non reperiri intererat, quæſt. 200. num. 14

Acta ſunt nulla, in quibus interuenit circũductio. q. 147. n. 16

Actio eſt inanis, quam debitoris excludit inopia, q. 16. n. 17

Spolij, & manutentio datur, quando Iudex non rectè procedit. q. 51. n. 5

Competit ſucceſſori contra ſucceſſorem, ibid. num. 6

Præſertim vbi conſtat de debito, ibidem, num. 7

Hypothecaria quando eſt intentata, quæ eſt indiuidua, ſententia non poteſt pro parte valere, & pro parte non, quæſt. 76. num. 11

Omnis cedi poteſt. q. 77. n. 4

Ad pretij in ſubhaſtationibus datur creditori, qui habuit fidem de pretio, q. 117. num. 1.

Fallit, quando executor vendidit, ibidem num. 2.

Ratio adducitur, quia executor habendo fidem de pretio non implet confitendo, ſed tantum recipiendo, quod ſecus accidit in creditoro vendente, cum valeat ſubhaſtatio etiam non interueniente pretio creditore non contradicente, vel conſentiente. ibid. n. 3

Spolij. vide ſpolij actio.

Actio ſpolij tanquam in re ſcipta competit etiam contra ſingularem ſucceſſorem. q. 164. n. 1

Et datur contra licitatorem, cui ſub haſta fuit res deliberata. ibid. n. 2

Actorum tranſportatio, videas in verbo trãſportatio. Amiſſio probatur, quando apparet de diligentia facta in reperiendo proceſſus in illis actis cauſæ.

Actu ſecundo ante rei perfectionem à primo receſſum videtur. q. 133. n. 9

Actum faciens cenſetur ſe obligare legibus de illo loquentibus. q. 137. n. 13

Actum ſponte faciens, ad quem cogi poterat, dicitur coactè facere. q. 67. n. 11

Actus in vltimo inſtanti, & vltimis verbis perficitur. q. 80. n. 13

Primus venditionis perfectæ cum pacto addictionis in diem per oblationem à ſecundo factam non reſciditur. quæſt. 133. num. 11

Fallit in licitatione, & ſubhaſtatione, vbi venditio perfecta non eſt, ſed ſuſpenſa, donec plus ab alio offeratur. ibidem. num. 12.

Maximè ſi in edicto poſitum ſit, quod res liberabitur plus offerenti, ibidem. num. 13.

Quando eſt nullus ex defectu licentiæ, ſecuta confirmatione per Principis aſſenſum, obligationes, & contractus non retrotrahuntur ad initium contractus, ſed ad tempus impetrati aſſenſus, quæſt. 142. num. 7.

Vbi ſit denuo, ex quo primus eſt nullus, ab illo receſſum cenſetur, ita vt iſte ſecun

dus actus attendatur, & dici debeat validus. q. 14. n. 10
Adden. ad Capyc. deciſ. 31. num. 1. impugnatur. q. 56. n. 11. & ſeqq.
Actus vt ſuſtineatur, omnis fieri debet interpretatio, etiam verba impropriando. q. 164. n. 6
Corruit non ſeruata forma ſtatuti. q. 165. num. 2.
Validitati non fauetur, cum agitur de notabili præiudicio partis. q. 171. n. 14
Geſtus ex capite incongruo non poteſt ſubſtineri ex congruo, ex quo fieri potuiſſet. ibid. n. 17
Adiudicatio pro concurrenti quantitate debiti valet, ſi non ſit facta ſuper re maioris valoris. q. 161. n. 1
Declaratur n. 2. & 3. & limitatur n. 4
Quid ſi fiat pro ſumma tantum debita, ibid. n. 10
Si fiat pro ſumma debita, ſed non pro ea quantitate, quanti res mutaretur valeret, non obeſt creditoribus. q. 162. n. 1
Intellige vt ibid. n. 2.
Declaratur n. 4. & ampliatur n. 5.
Nulla dicitur ex defectu conſenſus, quando facta reperitur per verbum obtinuiſſe mandati adiudicari, & de ratione. ibid. num. 7
In ea mala fides arguitur, quando res adiudicata excedit creditum in magna quantitate, & eſſent omiſſæ ſolemnitates requiſitæ, quo caſu creditor non facit fructus ſuos. ibid. n. 10
Adiudicatæ rei fructus pendentes ſpectant ad creditorem, & emptorem. ibid. n. 11
Extenditur ſibi tribuere in adiudicatione facta cum conditione, iuxta ſcilicet æſtimationem faciendam per peritos pro rata tamē pretij ſolutionum. n. 13. & ſeq.
Eiſdem regulis metitur cum venditione, & emptione. ibid. n. 12
Facta pro pretio, & iuxta æſtimationem faciendam dicitur ab initio perfecta, & arbitrio boni viri facta, quo caſu quantitas dicitur certa, per æſtimatorem declaranda. ibid. n. 14
Fieri, ſeu committi nequit contra pupillum indefenſum ob nullitatem, quæ ex hoc cauſatur; ſecus quando in ea non fuit datus curator, & conſanguinei non fuerunt citati, & de ratione. ibid. n. 15
Si in ſolutum fuit obtenta, & pars haberet anteriorem hypothecam, diceretur vti creditorem, non vti hæredem poſſidere. ibid. n. 16
Vim habet emptionis, & venditionis. quæſt. 166. num. 3
In qua pretium, & conſenſus requiritur. ibid. n. 4
Creditori facta eſt nulla, quando non apparet de ſubhaſtatione, & quod emptor non fuit inuentus. q. 195. n. 1
Præſertim ſi bona excedunt creditum. ibid. n. 2
Et non præceſſit iudicis æſtimatio. ibid. num. 3
Vim habet emptionis, & venditionis. q. 199. n. 3
Per ſententiam facta alicuius rei, vel pluriū ex ſpatio longi temporis recte facta præſumitur, & pretium iuſtum interueniſſe. q. 200. n. 5
Declaratur, & ſubdeclaratur pluribus modis n. 7. & ſeqq.
Adiudicatio vbi facta eſt pro paruo pretio, cum res valeat in duplo plus, dicitur facta mala fide in gratiam creditoris, & ideo eſt nulla, & reſcindenda, q. 18. n. 11
Eam impugnare aliud eſt ex defectu æſtimationis, vel quod ſit facta viliori pretio. ibid. n. 13
Facta per Decretum adeo eſt firma, vt nullus poſt dictum Decretum recipi poſſit. q. 24. n. 28
Ampliatur procedere etiam in ipſo debitore, vt ſcilicet debitum offerre non poſſit. ibid. n. 29
Vere, & non præſumptiuè, ſeu per aſſertionem partis, nec per ſolas ſententias conſtare debet, ſed per acta. q. 26. n. 4
Vbi non liquet ex actis, non etiam dicitur liquere de ſubhaſtatione, & dicitur notoriè iniuſta. ibid. n. 5
Fieri debet præuia æſtimatione, & non per ſolam ſubhaſtationem. ibid. n. 6
Ampliatur etiam ſi factum fuerit decretum de ea facienda, niſi etiam doceatur de eius executione ſubſequuta. ibid. n. 7
Vide in ver. Decretum. in ver. Mandatū. in ver. Creditor. in ver. Iura indiuiſibilia. in ver. Subhaſtatio.
Ab arbitrio facta non transfert dominiū. ibib. n. 12. nempe q. 26
Vim habet emptionis, & venditionis. ibid. n. 14
Et eiſdem regulis, ac legibus metitur, & regitur. ibid. n. 15
Actualis requiritur etiam, quod quis eſſet in poſſeſſione bonorum. ibid. n. 19. & 21
Quia ſemper opus eſt expeditione mandati de deliberando. ibid. n. 20
Eſt nulla, quando facta fuit non præuia liquidatione crediti. q. 51. n. 9

I N D E X.

Et ſi fiat non præcedente condemnatione, q.51.n.10.

Quando ſuit nulla, qnia exceſſiua vltra quantitatem debitam, datur retentio, donec debitum ſoluatur, q.52.n.2.

Ratio ibid. adducitur num. ſeq.

Declaratur, ibidem num. 20.& 24. & infra num.26

Ampliatur procedere etiam ſi alioquin creditori nulla competat hypotheca, ibidem num. 7.

Sed contrarium ibid. num.9.

Verior tamen dicitur prior relata ſententia, num.15.& infra.

facta per Iudicem creditori pro debito, cui obſtat exceptio, quæ debitum minuit nempe compenſationis, etiam quod non in totum, ſed pro parte compenſatio fieri debeat, non ſubſiſtit, quæſtione 76. num. 1.

facta pro cauſa partim vera,& partim falſa non valet. quæſt.76.nu.2

Limitatur procedere ſi vni, eidemque perſonæ in ſolutum recipienti adiudicatio fiat, ſecus ſi pluribus in ſolutum recipientibus, vel ſi ſit vna, & eadem perſona, quæ recipiat nomine ſuo proprio, & alterins, quia tunc decretum, & adiudicatio in ea perſona ſubſiſtit in ea parte, in qua vera eſt cauſa, licet quoad aliam perſonam ſit nulla.num.18

Quando fit in executionem ſententiæ iam latæ ſuper credito certo, contra debitorem, & ſecundum decretum interponitur, fructus percepti exre nulliter data in ſolutum non reſtituuntur, q. 93.nu.5.

facta partim ex vera, & partim ex falſa cauſa non retractatur in totum, ſed pro parte tantum non debita, quando debitum fuit auctore Iudice liquidatum, ibid. num.6.

facta non ſeruatis ſeruandis, & ſic nulliter, vel quia non recte proceſſum, debitor tanquam de facto ſpoliatus reſtituitur contra creditorem violentum poſſeſſorem, ibid.n.7

At videas num.ſeqq.

facienda iuſto pretio, eſtimatio dicitur certa, & à lege facta, q.99.n.6

annullatur, vbi exceſſus eſt in pretio oblato, q. 109. nu.7

Iudiciaria non comprehenditur ſub ſtatuto iuris congrui, q.119.n.10

in ea factis ſubhaſtationibus, non eſt locus retractui, q.120.nu.8.

vi ſubhaſtationis fieri non poteſt tam creditori hypothecario, qnam chirographario, q.123.n.1

intellige non procedere in creditore chirographario cum anno, & die. & cum ſubſcriptione partium, & trium teſtium fide dignorum recognoſcentium ſuas ſubſcriptiones, & aſſerentium ſe vidiſſe ſcribi chirographum, & certo ſcire illam eſſe eiuſdem ſcripturam, & manum, quia tunc habet vim publici inſtrumenti, & priuilegium prælationis, quæſtione 123. num. 9

Quin etiam ſufficiunt duo ex tribus teſtibus ſubſcriptis, qui deponunt de veritate contentorum in ea, ibid.nu.10

eſt nulla qnando intimatio decreti Iudicis non fuit facta, nec extitit producta, vt Iudex de illa ſit certus, q.147.n.9

fit creditori nullis aliis licitantibus, ſeu offerentibus pro iuſto pretio, & eſtimatione expertorum, non autem iuxta illius oblationem, & aliter facta eſt nulla, q.154 num.7.& infra.& nu.13.14.& 15.

eſt nulla, quando non fuit ſeruata forma ſtatuti, num. 9

ſiue ſimus in debito fiſcali, ſiue priuati, num.10

vt legitimè fiat, prius neceſſaria eſt ſubhaſtatio num.16.

Declaratur num.17.& 18.

Maximè ſi ſtatutum requirat eſtimationẽ ibid.num.12

ac etiam qnando adiudicatio fit pro concurrenti quantitate debiti, ibid.nu.34.

eſt nulla facta creditori nulla præcedente eſtimatione nullis aliis extantibus licitatoribus, q.159.n.2

ita quod intret ſpolium, quod competit hæredi contra hæredem, ac hæredem hæredis, & ſucceſſori, n.3.& 4

Intellige, vt n. 6.7.8.& 9.

vt valeat facienda eſt præuia eſtimatione per peritos, & non per ſubhaſtationem, num.14

pro concurrenti quantitate debiti valet, ſi non ſit facta ſuper re maioris valoris. q.161. num.1

Declaratur n.2.& 7.

Fallit vt num.3

ſi fiat pro ſumma debita, ſed non pro ea quantitate, quanti re vera res valeret nõ obeſt creditoribus, q.162. n.1.

Intellige vt num.2

Declara, & amplia vt nu.4.& 5

nulla dicitur ex defectu conſenſus, quando facta reperitur per verbum, obtinuit, mandari adiudicari, num.7.

eiſdem regulis metitur cum venditione, & emptione, num. 12
facta pro pretio, & iuxta æſtimationem faciendam dicitur ab initio perfecta, & ar bitrio boni viri facta, quo caſu quantitas dicitur vera, licet per æſtimatorem decla randa, num. 14
Fieri ſeu committi nequit contra pupillū indefenſum ob nullitatem, quæ ex hoc cauſatur, ſecus quando non fuit datus cu rator, & conſanguinei non fuerunt cita-ri, num. 15.
Si in ſolutum fuit obtenta, & pars habe-re anteriorem hypothecam, diceretur v-ti creditorem, non vti hæredem poſſide-re, num. 16
Adminiſtrator licitare poteſt. q. 87. n. 1
præſertim, vbi non conſtat de fraude, ibid. num. 2
Contrarium habetur eodem loco, nu. 5.
debet à licitationibus abſtinere, alioqnin in duplum condemnatur, ſi dolo, & frau de verſantur in ſimplum, & ſi negligenter quid geſſerit, plectitur pœnis, de quibus quæſt. 87. num. 6
Licitans, vti is, qui contra iura mercatur pœna plectitur præter nullitatem contra-ctus, ibid. n. 8
Reddituum Reipublicæ poteſt allicere conductores, offerendo, & præbendo eis promiſſa, vt ob id conducant, & licitentur, ibid. num. 10
Neque dicitur purè donare, ſed ob cauſā hoc eſt mercedis, & remunerationis labo ris, & periculi, cui exponitur licitator, vel conductor, ibid. n. 11
Quod admiſſum eſt in practica, & ex con ſuetudine, quæ tamquam vtilis ceſſante alia fraude ſeruanda eſt. num. 12
Et pro his poſſunt accipere mutuo pecu nias, & dare auantagia publicanis, vt me lius datia incantentur, n. 13
Quilibet fructuū per negligentiam per-ceptorum in rationibus oneratur. quæſt. 89. num. 1.
Violens prædia locare non aliter facere debet, quam præcedentibus ſubhaſtatio-nibus, ibid. n. 2
Si velit licitare bona ſuorum principaliū curare debet, vt illa æſtimentur, ibidem num. 3.
Vt iurgia fugiat, cautius facit, ſi bona locanda ſubhaſtari faciat per tempus 20. dierum, ibid. n. 4
Et quid agendum, ſi nemo licitet, vel iu-ſtum pretium offerat, num. 5
Cæterum Author tenet nō requiri ſubha ſtationem, dūmodo locatio fiat iuſto pre-tio, & bona fide, num. 6
Adminiſtrator. Vide in verbo Officialis.
Aeſtimatio. Vide in verbo Eſtimatio.
Agens ad ſpeciem actione reali fructus non percipit, niſi poſt tempus elapſum execu-tionis petitæ, q. 95. n. 4
Idem procedit, ſi agatur perſonali in rem ſcripta, ibid. nu. 6.
Et in actione quod metus cauſa, quæ pa-riter dicitur in rem ſcripta, num. 7.
Et datur tempus ſicut in reali Iudicis ar-bitrio moderandum, num. 8.
Quid in actione mixta, ibid. n. 9
In qua veniunt perſonales præſtationes, ibid. num. 10
Quid ſi agatur criminali actione pecu-niaria, ibid. n. 11
Et aliqui ſunt condemnati ex delicto, ibi-dem num. 12
Spolio agens. Vide ſub eod. verb. Spolio.
Alienabile quod eſt, eſt etiam ceſſibile, & ad hæredes etiam extraneos tranſmittitur, quæſt. 77. num. 8
Alienatio quando facta eſt lite pendente executio fit contra poſſeſſorem in reali, principali condemnato. q. 5. n. 1. & ſeqq.
Quaſi tunc dicatur alienatio facta in frau dem creditorum, ibid.
Ex æquiori, num. 3
Primo fallit, quando adeſſet ignorantia li tis tempore adiudicationis, ibid. n. 4
Secundo fallit, quando non fuit facta cita tio tertii, qui rem litigioſam emit. ibid. num. 7. & 9
Contractu reſciſſo rei minoris ob non ſeruatas ſolemnitates fructus reſtituun-tur, niſi doceatur, emptorem bona fide emiſſe, q. 11. n. 12
Quando eſt iudicialis, læſio non conſide-ratur, q. 19. n. 5
Improba ius proprietatis non aufert. q. 24. num. 7
Bonorum pauperum requirit bonam fidē quæſt. 32. nu. 5.
Fiſcalis plures requirit ſolemnitates, q. 34. num. 1.
Et præſertim ſubhaſtationem. quæſt. 34. num. 2.
Extenditur idem procedere in locationi-bus, tam temporalibus, quām perpetuis. ibid. num. 7. & 8.
Et plus offerenti res datur, ibid. n. 13
Facta contra pactum eſt nulla, tamquam facta contra legem. q. 110. n. 2.
Fallit, quādo alienatio eſt neceſſaria, quia intelligitur permiſſa, ibid. num. 3. 7. & ſeq.

Rei Eccleſiæ,quæ ab initio fuit vtilis,non redditur nulla ex eo, quod non probetur pretium verſum eſſe in vtilitatem Eccleſiæ, nec emptor tenetur probare verſionem,quæſt.116.num.7

Facta per debitorem,qui rem ſuam hypothecauit,vel pignorauit creditori, valet, nec facere dicitur contra legem hypothecæ, vel pignoris, ex quo in contractu nō promiſit non alienare,vel vendere,quæſt. 126. num.5

Et dominium dicitur valide alienatum, ibidem num.6

Non dicitur facta, niſi plenè, & irreuocabiliter dominium transferatur, quæſt. 138.num.11

Factæ ſub haſta debetur laudemium, quæſt.43. num.1

Quod ampliatur procedere tam in alienationibus voluntarijs,quam neceſſariis, permutationibus,& dationibus in ſolutū ibidem num.2

Et de ratione num.3.

Sed quod imo locum non habeat in alienationibus neceſſariis,ibid.nu.4

Ampliatur procedere etiam, quod in inueſtitura emphiteuſis fuiſſet conuentum, vt quouis modo emphiteuſis alienetur, laudemium ſolui debeat, cum talis conuentio de voluntaria, non autem de neceſſaria alienatione intelligatur,ibidem num.6.& 9

Primò limitatur locum habere dicta ſententia tribus concurrentibus,de quibus, ibid. num.10

Secundò limitatur non procedere,quando cauſa neceſſaria oritur ex obligatione contracta per ipſum alienantem, quo caſu debetur laudemium,ibid.nu.11

Affertur alia diſtinctio,ibid.num.12

Voluntariæ,& neceſſariæ differentia quæ. quæſt.143.num.5

Alienatio. Vide in verbo Venditio.

Vide in verbo Bona fideicommiſſo ſubiecta. & In verbo Fideicommiſſarius conſentiens.

Alienatio bonorum fideicommiſſo obnoxiorum.

Alienationis prohibitio.Vide in verbo Teſtator ſi liberis.

Alienatio emphiteuſis. Vide in verbo Emphiteuſis. in verbo Creditor. & in verbo Debitor.

Alienæ rei venditio. Vide in verbo Res aliena,& in verbo Venditio rei alienæ.

Amiſſio pignoris fideiuſſorem non releuat, quæſt. 62.nu. 12

Annuæ præſtationes, ſeu redditus, vbi debentur de per ſe principaliter,& non acceſſorie ad capitale, quod vllo modo exigi poteſt,& ſunt ipſamet ſors,pro eis peti poſſunt fructus, & intereſſe, quæſt.97 num. 6.

Dicuntur res immobiles tamquam debitæ ſuper re immobili,q.105.n.1

Et inter immobilia connumerantur, ibid. num. 2

Primo intellige, quando iſti annui redditus non ſunt temporales, ſed perpetui, ibidem num.3.

Secundo intellige procedere antequam vendantur,ſecus ſi poſt, quia tunc comparantur fructibus à ſolo ſeparatis, ibid. num. 4.

Publicatis mobilibus, & immobilibus cō tinentur ſub nomine immobilium,quæſt. 105. num.5

Extinguibiles ad voluntatem debitoris cenſentur perpetui, ſecus ſi ſint ad certū tempus,ibid. num.6

Redimibiles ſunt ex iure prothomiſeos, ibidem num. 7.

Excuſant à ſatiſdatione non ſecus,ac poſſeſſio rerum immobilium, ibid.nu.8

Vendi poſſunt ab Eccleſia, Minore, ac ſimilibus ſine certa ſolemnitate, ibidem num.9.

Licite non venduntur abſque ſubhaſtatione per ſtatutum requiſita, quamuis conſtaret de ſolutione tantæ pecuniæ,quanta erat ſors principalis,ibid.n.10

Appellatio quando pendet ſubhaſtationes ſilere non debent.q. 35. n.7.

De ratione,ibid. n.9.& 10

Iudex tamen non procedet ad Decretum dicta appellatione pendente, cùm prius cognoſcere debeat,an bene, vel male appellatum, ibid. nu.8

Datur à ſententia peritorum, & extimatorum,& ea pendente ſuſpenditur iudicatum,q.100.n.13

Declaratur ſuſpendere quidem ſententiā futuro euentu conſiderato, ſecus ſi præſens ſtatus conſideretur, quia extinguit, ibid.num.14

Limitatur non procedere,cum agitur de ligamine animæ,quia tunc non extinguit neque ſuſpendit, ibid.n.15

A ſecundo decreto, ſeu à tertio incantu, an ad beneficium debitoris ſuſpendat curſum Menſis, vel anni ad recuperandam tenutam,q.102.n.15

Ei dicitur renūciatum per ſuſceptionem termini ad ſoluendum,q.103.n.2

Illa pendente à debitore facta, qui debitũ ſoluere obtulit creditori, offerenti bonis poſitis ad haſtam omnino facienda eſt vẽditio, quæſt. 132. num. 1.

Ratio aſſignatur, ibid. num. 2.

Declaratur dicto loco, num. 9

Contrarium habetur, ibid. num. 3. & infra vſque in finem.

Ea pendente nil eſt innouandum, ibidem num. 4.

Aliter dicitur attentatum, ibid. num. 5.

Vide in verbo Debitor.

Approbans alieno nomine teſtamentum, non priuatur remedio querelæ cum non tamquam filius, ſed tamquam extraneus approbauerit. q. 145. n. 10

Approbatio prioris licitationis non ſufficit, niſi ſit plena. q. 86. n. 7

Dicitur plena, quando priori licitanti per contractum venditionis res addicitur, ita vt de iure addictio ſubſiſtat. ibid. num. 8.

Reſtitutio tamen in integrum aduerſus eam peti poteſt, quando addictio naturali iure ſubſiſtit. ibid. n. 9

Fallit, ſi ex dicta addictione non oritur ciuilis, & naturalis obligatio. ibid. n. 10

Arbitrio non eſt locus ad ſanandum nullitatem ſententiæ, quando vigore ſententiæ nullæ fuit obtenta immiſſio. quæſt. 7. num. 9.

Intellige vt ibid. num. ſeqq.

Arbitrium. vide in ver. Iudex. in ver. Iudicis. in ver. immiſſio.

Argumentum valet de venditionibus ad locationes. q. 34. n. 5

Aſſertio creditoris ſe talem eſſe non ſufficit pro venditione pignoris, niſi etiam id doceatur. q. 2. n. 4

Ampliatur magis procedere, vbi agitur de præiudicio tertij. ibid. n. 6

Aliquid ſcripturæ interueniſſe creditur, quando ſcriptura, vel inſtrumentum id continet diſpoſitiue, & non aliter. ibid. num. 5.

Aſſertioni alicuius non ſtatur, quando non poteſt liberè actum exercere. q. 2. n. 7

Aſſertioni nuntij coram notario referentis ſub haſta vendidiſſe ſeruatis ſeruandis domum, ſeu prædium non creditur. quæſt. 186. n. 1

Aſſecuratio, quæ petitur in re, quæ appretiata eſt certo pretio, & reperitur offerendo plus eo, quia emptor aliquis comparet plus, præſtatur pro pretio, quo emptores reperiuntur. q. 56. n. 2

Sed videas ibid. num. 11

Ampliatur etiam procedere ſi ſit plus lõge pretio, quo appretiatur. ibid. n. 3

Dotis non dicitur reſtitutio, ſed poſitio in tuto, vt fructus deſeruiant pro alimentis vxori, viro, & filijs. q. 56. n. 13

Aſſenſus Domini feudi ſuper hypotheca, non præſtatur inuitis contrahentibus, ſed eis inſtantibus tantum, ac petentibus, & conditio ſuper ea retrotrahi non poteſt. q. 142. n. 11

Quod præſertim procedit in obligationibus feudorum, in quibus fictio nulla operatur ſine Domini cõſenſu, propter quod dies ſola aſſenſus, non obligationis conſideratur. ibid. n. 12

Aſſenſus Principis in actu nullo non retrotrahitur, ſed dicitur de nouo datus. q. 142. n. 8

Neque dicitur confirmatus. ibid. n. 9

Augumentum gabellæ ſi fiat rerum forenſium, quæ in Ciuitatem introducuntur, illud non comprehenditur ſub illa locatione, ſed ad locantem pertinebit. quæſt. 139. n. 32

Auth. hoc ius porrectum, C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. de conſuetudine non ſeruatur in alienationibus rerum Eccleſiæ. q. 29. n. 15

B

BAl. Nouell. de dot. priuileg. 24. impugnatur. q. 55. n. 5

Bar. in l. à Diuo Pio, §. ſed ſi emptor de re iudic. reprobatur. q. 13. n. 8

Beneficium inuentarij præſeruat iura omnia perſonalia filiorum, ac ſi non eſſent hæredes. q. 119. n. 5

Bona in tenutam capta, quatenus emptorem non inueniant, adiudicantur in ſolutum creditori pro ſuo credito. quæſt. 1. num. 11.

Subhaſtanda vbi non reperiunt emptorem fraude, & dolo ſubhaſtantis, pro iuſta æſtimatione adiudicãtur creditori. quæſt. 20. nu. 1

Et ita obſeruat conſuetudo. ibid. n. 2

Eſt verior, & æquior opinio. ibid. n. 3

Quando fuerunt adiudicata creditori nõ ſeruatis ſeruandis, debitor antequam agat, debitum cum intereſſe offerre debet, etiam ſi non opponatur. q. 21. n. 21

Quando venduntur à creditoribus, & ſi ſubhaſtationes interueniant, rarò accidit, quod iuſto pretio vendantur, & quod fraus, & dolus non adſit. q. 47. n. 24

Ante ſubhaſtationem æſtimanda ſunt, & non reperto emptore, vel iuſto pretio adiudicantur creditori pro iuſto pretio, quæſt.

quæſt. 59. num. 6.

Addicuntur creditori cognato, ſi non inuenitur emptor, qui offerat. quæſt. 64. num. 10

Intellige vt ibid. num. 11

Sub haſta proponentes in licitationibus plus offerenti obligantur, & elapſo offerendi termino contractus perfectus ita dicitur, vt nullus deinde alius admitti poſſit. q. 68. n. 15

Extendas procedere, ita vt non admittatur prorogatio, nec quiſquam etiam ratione ſuæ hypothecæ, cum cauſam, vel amiſiſſe, vel remiſiſſe videatur. ibidem num. 16.

Quando ad incantum creditorum licitantur, oblator ita obligatur ex ſua oblatione, vt ad emendum, & pretium ſoluendum cogi poſſit. q. 71. n. 1

Contrarium habetur. ibid. n. 5

Primo declaratur hæc vltima opinio, vt procedat, quando creditor iuſtum pretium nō obtulit, ſecus ſi iuſtum pretium fuit oblatum. ibid. n. 6

Secundo declaratur, niſi in contrarium extet alia iuſta cauſa culpa offerentis obuenta. ibid. n. 7

Subhaſtata, & plus offerenti deliberata occaſione publici æris alieni validè alienata dicuntur. q. 81. n. 1. & ſeqq.

Debitoris quando ſunt addicta creditori pro debito, puta frumenti, olei, aut vini & creditor ex einſdem bonis percæpit alias his ſimiles ſpecies, tunc ipſo iure fit compenſatio, quatenus debitor fuerit proteſtatus faciendam eſſe compenſationem. q. 92. n. 15

Fallit, ſi verſaremur in caſu, In quo ex natura contractus, vel ex legis diſpoſitione vſuræ, vel intereſſe hinc inde deberentur. ibid. n. 16

Vbi fuerunt per debitorem iudicata, in quibus fieri poſſit ſatisfactio, & debitor fuit citatus ad præſtandum conſenſum deliberationi, & ſubhaſtationi, conſenſus intelligitur præſtitus, vt bona iam iudicata ſubhaſtentur etiam nulla præcedente executione. q. 103. n. 6

Antequam ponantur ſub haſta à peritis debent æſtimari. q. 112. n. 7

Quorum ſi iuſtum pretium non inueniatur, adiudicantur creditori pro iuſto pretio. ibid. n. 18

Fideicommiſſo ſubiecta alienari poſſunt pro ſolutione æris alieni Teſtatoris, q. 118. n. 1

Primo ampliatur procedere, etiam quod teſtator prohibuerit bonorum alienationem. ibid. n. 2

Secundo ampliatur etiam, quod æs alienum ſit debitum ipſi hæredi. ibid. n. 3

Tertio ampliatur etiam, quod hæres non confecerit inuentarium. ibid. n. 4

Quarto ampliatur etiam, quod teſtator prohibuerit bonorum alenationem pro ære alieno ſoluendo. ibid. n. 5

Quinto ampliatur, vt nec etiam Iudicis ſententia, vel decretum ſit neceſſarium. ibid. n. 8

Ad iuſtificandum tamen contractum venditionis ſufficit oſtendere nulla alia bona libera extitiſſe, & idem pretium verſum fuiſſe in ſolutionem creditorum. ibidem. num. 9

Extēditur in alienatione facta non poſſit fideicommiſſarius alienata reuocare oblato pretio emptori. ibid. n. 6

Et de ratione num. ſeq.

Fideicommiſſo ſubiecta, vt poſſint alienari pro ſolutione æris alieni, non eſt neceſſe, vt capiantur ad creditorum inſtantiam, nec etiam ſubhaſtentur, ſed ſuo marte hæres ea poteſt alienare, & ex eorum pretio creditoribus ſatisfacere. q. 118. n. 10

Eſt tamen neceſſe, vt creditores vrgeant. ibid. n. 11

Extende idem procedere in alienatione rei alicuius particulariter legatæ, aut fideicommiſſariæ, facta pro ſolutione creditorum, vt nempè valeat in præiudiciū illius perſonæ particularis, quando talis alienatio facta eſt ad inſtanciam creditorum authoritate Magiſtratus, ſecus ſi facta ſit ab hærede, vbi extant alia bona hęreditaria. ibid. n. 12

Fideicommiſſo ſubiecta quando, & quibus caſibus alienari poſſint. ibidem. num. 13

Vt ſubhaſtari valeant ſufficit debitū eſſe chirographarium. q. 132. n. 1

Obnoxia, puta, ſendo, & emphiteuſi veniunt in ſubhaſtatione bonorum ad fauorem creditorum iuxta illorum prioritatē, & anterioritatem. q. 140. n. 1

Quod procedere videtur, cum emphiteuſis Eccleſię datur per Iudicem in ſolutum creditoribus vaſalli, etiam ſine Domini, vel Eccleſiæ licentia. ibid. n. 2

Sed quod imo locum non habeat, niſi de licentia, & conſenſu Domini, & in ſubſidium. ibid. n. 9

Primo declaratur, vt valeat etiam irrequiſito Domino, dummodo ius Domini

ſaluum

Digitized by Google

ſaluum maneat.ibid.n.10
Secundo declaratur,quod tantum præferantur illi, qui ſunt tempore priores reſpectu licentiæ, non autem hypotheeę,& obligationis in ſubſidium, quatenus non adſint alia bona ex communi. ibidem num. 3
Ratio adducitur.ibid.n.ſeq.
Primo limitatur, quando feudum eſſet alienabile,quia tunc executio fit pro debito à Iudice etiam in utile dominium feudi alienabile abſque Domini conſenſu ex conſuetudine.ibid.n.11
Secundo limitatur, quando feudum eſſet hæreditarium. ibid.n.12
Feudalia,& obnoxia alicui oneri regulariter non veniunt in obligatione bonorum ſine Domini conſenſu. quæſt. 140. num.4.
Extenditur locum etiam habere in emphiteuſi.ibid.n.5
Quæ tradi non poteſt abſque Domini cõſenſu. ibid.n.6
Præſertim ſi non ſit emphiteuſis priuatorum,vel Eccleſiæ tranſitoria ad hæredes. ibid. n. 7
Declaratur quod dicitur de feudo, abſolute non procedere in feudo hæreditario quo caſu executio contra vaſallum perſonaliter obligatum, & condemnatum fit in feudi commoditates, & fructus, cũ decla ratione, de qua ibid. n. 8. & 15
Feudalia cum Domini conſenſu, & licen tia obligata poſſunt per creditores capi ex ſecundo decreto, ac ſubhaſtari, & diſtrahi non requiſito alio Domini conſen ſu. q. 140. n. 20
Bona fides non adeſt, vbi iuris ſolemnitas conſueta non fuit ſeruata.q.11 n.13
Probatur ex ſubhaſtatione.q.15.n.6.
Requiritur in venditione bonorum pauperum.q.32.n.5
Ea mediante dicitur emere, qui palam contrahit.q.88.n.12
Vt & quando emitur eodem pretio, quo alius offerebat.ibid.n.13
Et quando res eſt ſubhaſtata.ibid.n.14
Et conſtat de iuſtitia pretij.ibid.n.15
Bona fides præſumitur in hærede diſtrahente bona fideicommiſſaria ex cauſa neceſſaria. q.196.n.8.
Arguitur in eo, qui publicè emit median te æſtimatione.q.199.n.2
Bona, ſeu pignora ſubhaſtari.
vide in ver. pignora.
Bona ſub haſta vendita præſumuntur bona fide,& iuſto pretio alienata. q.196.n.11
Eccleſiæ alienare non poſſunt, non adhibitis legitimis ſolemnitatibus in ſubhaſtat ionibus ſecundum aliquos.quęſt.100 num. 23
Quæ liberantur non plus offerenti, ſed ei, qui iuſtum pretium obtulit. ibid.n.24

C

CAlor vnius, vel alterius licitantis plus iuſto pretio non attenditur.quæſt.38. num. 10
Caſus fortuitus dicitur, cui humana mens obuiare non poteſt.q 139.n.19
Cautela traditur, vt res plus offerenti tradatur. q.133.n.14
Et pro ſecundo creditore, quando vult offerre, & non habet pecuniam in promptu.q.125.n.25
Cautionis oblationi non eſt locus, quando quis cœpit poſſidere res poſſeſſas in ſolutum à Iudice recipiat, nec ab eo reuocari poteſt.q.82.n.8
Vide in ver. pignoris venditio. in ver. creditor. in ver. venditor. in ver. Lex. in ver.obligatus.
Cephal. conſ.298. n. 8. reprobatur. quæſt 82 num. 14
Cenſuario prælatio competens ex Bull. fel. record. Pij V. locum habet in ſubhaſtatione.q.108.n.3.&4
Vbi de communi fuit conceſſa prælatio propter ius, quod habet.ibid.n.9
Prælatio competens ex Bulla Pij V. in re cenſui ſuppoſita non habet locum,quando fundus cenſuatus venderetur à Iudice,ad cuius inſtantiam ſub haſta ponitur; ſecus ſi alicui extraneo licitanti tamquã plus offerenti liberetur.q.121.n.1
Sed videas. ibid. n. 11
Cenſus acollatio in ſubhaſtatione facta non liberat impoſitorem illius. quæſt. 168. num. 1
Sed videas ibid. n. 2. & ſeqq.
Licet non liberet impoſitorem ipſius, deſeruit tamen pro ſolutione in ſubhaſta tione.ibid.n.4
Quando fuit impoſitus ſuper fundo magni valoris, An pro fructibus illius, licet in parua ſumma, dictus fundus ſubhaſtari valeat.q.186.n.3
Redemptio non eſt melioratio in re, ſed extra rem. q.193.n.2
Extinctio vigore Bullæ Sanctiſſimi Pij V. pendet à voluntate Domini fundi, qui propterea ad eã inuitus cogi non poteſt. ibid.n. 4

Certi-

Certitudo pterij eſt de forma licitationis,& ſubhaſtationis. q.23.n.1.

Chirographarius debitor, vel creditor. vide in ver. creditor. in ver. debitor. in ver. hypotheca.

Circumductio vbi interuenit, acta ſunt nulla. q. 147. n. 16

Cenſuræ ſunt nullæ ob ſententiam maiorẽ ſummam continentem, quam eſſet debitum. q. 76. n. 13

Citatio debitoris, qui ceſſauit in ſolutione, requiritur in ſubhaſtationibus, quæſt. 3. num. 1

Fallit, quando capiuntur pignora,& bona ſubhaſtantur. ibid. n. 2

Facienda praxis occaſione dationis in ſolutum, & adiudicationis. ibid. n. 3

Generalis per proclama, ſeu edictum in ſubhaſtationibus ſufficit, quando adeſt multitudo creditorum, licet perſonæ ſint certæ. q. 4. n. 1

Sed contra ibid. n.2

Requiritur poſſeſſoris, de cuius præiudicio agitur. ibid. n.3

Quod qualiter procedat, videas ibidem. num. 4. & 5

Eſt neceſſaria, vt liqueat, an adſit ſcientia poſſeſſoris in venditione rei litigioſæ, & participauerit de fraude. quæſt. 5. nu. 7. 8. 9. ac 10

Non requiritur, cum certum eſt, nullam competere defenſionem.q.5.n.11

Non inducit litis pendentiam, niſi ſit certa, & in ea ſint expreſſa illa, per quæ poſſet Reus inſtrui. ibid. n.12

Et dummodo exprimatur cauſa. ibidem. num. 13

Declaratur procedere quoad colligantes, ſecus quoad alios. ibid. n.14

Non fuiſſe factam conſtat ex reuolutione actorum. ibid. n.15

Quando requiritur de proximioribus agnatis à ſtatuto, de ſpeciali citatione intelligitur, non de generali per edicta & proclamata. ibid. n.15

Facienda eſt in re ſubhaſtanda ante adiudicationem ſecundi Decreti. quæſt. 6. num. 1

Et qualiter per Iudicem tali caſu eſt pronunciandum. ibid. n.2

Eius defectus non ſanatur ex clauſula, arbitrio, &c. & de ratione. quæſt. 7. n.2. & infra.

Partem citare non eſt rigor, ſed æquitas fundata in iure diuino. ibid. n.4

In deliberatione præſertim requiritur, quando illa ſtudiosè emiſſa magnum præiudicium tertio reſultaret. ibid. n.5

Non præſumitur, quæ ex actis non conſtat. ibid. n.13

In ſubhaſtationibus vbi præceſſit, tunc citato non comparente procedi poteſt per contradictas. q.9. n.1

Perſonalis niſi præceſſerit, procedi non poteſt per contradictas. ibid. n.2

Perſonalis vbi facta fuit, & citatus non comparet procedi poteſt per contradictas, & abſque alia citatione. ibidem. num. 3

Fallit, quando procurator eſt in actis cõſtitutus, quia procedi non poteſt per contradictas. ibid. n.4

Declaratur non ſufficere ſimplicem conſtitutionem procuratoris in Curia, niſi etiam dictus procurator acceptauerit mandatum, & illud produxerit in actis eiuſdem cauſæ. ibid. n.5

Requiritur in omni caſu, quo quis lædi poteſt. q.65. n.15

Nec ſufficit notitia geſtorum. ibidem. num. 16

Per edictum, vel per proclama fit de creditoribus incertis, quando creditor poſterior vult ſubhaſtari facere bona debitoris. q.63. n.1. & 2

Declaratur procedere, vbi præfixus eſt terminus ad agendum. ibid. n.3

Facta cum clauſula, ſi ſua putet intereſſe, ſi citatus non comparet, non dicitur cõtumax. q.128. n.10

Nec ſententia contra eum lata exequi poteſt. ibid. n.11

Ad videndum deliberari requiritur, vt deliberatio ſit valida. q.147. n.10

Illius defectus eſt inſanabilis etiam ſtante clauſula,& arbitrio. ibid. n.11

Ad deliberandum, quando eſt facta, ſubſequi debet Decretum, niſi infra menſem. ibid. n.12

Defectus illius probatur ex inſpectione actorum, ex qua tollitur quæcunque præſumptio contraria. ibid. n.13

Debitoris eſt neceſſaria ſuper Decreto quòd bona vendantur, & de ratione. q.7. n.20

Fallit n.21

Declara, vt ibid. n.22. remiſſiuè.

Citatio. vide in ver. Creditores. in ver. clauſula, & arbitrio. ibid. n.11 Subhaſtatio. in ver. Executio in ver. Deliberatio. in ver. Sententia.

Citationes per contradictas fiunt ex vrbanitate. q.171. n.2

At videas ibid. n.9

Et illarum defectus non attẽditur. ibid. n.3

Intel-

I N D E X.

Intellige vt num. 8
Quotidie fieri ſolent ad ſententiam ad hodie per totam, quo caſu in qualibet diei parte ferri poteſt ſententia. ibidem. num. 4
Declaratur ibidem num. 10. & 12
Et eo magis ſi prius fuerit factum decretum de deliberando cum clauſula, niſi infra menſem. ibid. n.5
Si reſpiciunt horam præciſam, & actus fiat extra illam horam, factus dicitur ſine citatione, & non valet. ibid. n.7
Requiritur in venditione pignorum. q. 183. nu. 1
Et in ſubhaſtationibus, & deliberationibus. q. 184
Ac de intereſſe putantibus. ibid. n.3
Quod facta non fuerit, probatur ex reuolutione cartarum proceſſus. ibidem. num. 2
Ei non eſt locus per edictum, niſi in ſubſidium, & quomodo. q.180.n.2
Et quid ſi adſit conſuetudo. ibid.
Præſumitur ex curſu viginti annorum, & ex re iudic. q.182.n.8
Ciuitatis, Vniuerſitatis, & Reipublicæ bona ſubhaſtationem requirunt. q. 33.n.1.
Contrarium dicitur vetus de conſuetudine. ibid. n.2
Declaratur hęc vltima opinio, dummodo alienationes fiant, in caſu licito, & bona fide. ibid. n.3
Item intellige, vt ibid. num. 4
Locus, in quo ſubhaſtationes fieri ſolẽt, vbi peſte eſt impeditus, illæ fiunt in loco proximo, & multiplicantur. quæſt. 25. num. 14
Ciuitas poteſt condere ſtatutum ad ſui vtilitatem, & commodum inter ſuos ciues. q. 66. n. 20
Locatrix gabellis locatis non poteſt exactionem augere, vt nempè loco vnius denarij, qui exigi conuenerat, exigantur duo, & ille alter ſuo commodo exuat, & de ratione. q.139.n.25
Ciuitas. vide in ver. minor. in ver. ſubhaſtatio, in ver. ſubhaſtationes. in ver. venditiones.
Clauſula, Arbitrio, mitigat rigorem, quæſt. 7. num. 3.
ſine præiudicio obligationis cameralis, proceſſus executiui, mandatorum relaxatorum, & quorumcumque iurium ambarum partium, quando ſubhaſtationum tempore pendente fit aliquis actus in iudicio, præſeruat ius quoad ſubhaſtationẽ, perinde ac ſi actus non fuiſſet factus, quæſtione 8. num. 4
habita licentia non importat conditionẽ contractus, ſed limitationem, & reſtrictionem quamdam actus perfecti, quæſt. 142 num. 4.
Clericis permiſſum eſt fructus ſui beneficii licitare, ac vendere. q. 194. n.2. & 4.
Clericus in patrimonialibus conuenitur coram Iudice layco, q. 128. n.4
Declaratur procedere reſpectu immunitatum, & exemptionum, in quibus non reperiuntur ſpecialiter priuilegiati, non autem reſpectu fori, num. 5
non etiam nolens conueniri poteſt corã Iudice layco, num. 6
Ampliatur procedere etiam quod non compareat ad declinandam iuriſdictionem, quia nihilominus proceſſus eſt nullus, ibid. num. 7.
Fallit ſi fuerit citatus cum clauſula, ſi ſua putauerit intereſſe, quo caſu ſi compareat, illius iudicio, & ſententiæ ſtare cogitur, ibid. num. 8.
Et de ratione, ibid. num. 9.
Primo ſublimitatur non habere locum, quando clericus citatus comparendo opponi declinatoriam, & petit ad ſuum iudicem remitti, quia tunc iudex laycus non dicitur competens, ibid. num. 12.
Secundo ſublimitatur nõ habere locum, quando citatio non fuit facta ſimpliciter ſi ſua putauerit intereſſe, ſed fuit adiectum, quod niſi compareat in eius contumaciam procedetur, quia tunc ſententia contra eum lata non præiudicat, ibid. num. 13.
Collectarum occaſione, quando bona vendi debent ſubhaſtatio requiritur, quæſt. 156. num. 1.
Fallit, ſi ſint bona mobilia, ibidem num. 2.
Sublimitatur, quando offertur pecunia, vt illa diſtrahatur pro ſatisfactione crediti, ibid. num. 3.
Ampliatur procedere quoque ſtante ſtatuto, quod ſubhaſtatio requiratur bonorum mobilium, ibid. num. 4. & 8. & de ratione, ibid.
Colonus impeditus colere fundum in principio anni agit ad intereſſe totius anni, quæſt. 139. num. 14.
Compenſatio ceſſat debito non liquidato, quæſt. 192. num. 11.
Communitas, vel Republicas locans gabellas, vel alia iura ſua ſub haſta, ſi aliquid facit in præiudicium conductoris, propter quod impediatur redditus gabellarũ ſtatuendo,

ſtatuendo, vel quid aliud faciendo, Gabellarij poſſunt contradicere pro ſuo intereſſe, quæſt. 139. num. 10.
Vendens redditum Molendinorum tenetur ad intereſſe, ſi curſum aquæ impediat, q. 139. num. 11.

Compenſatio quando opponitur per debitorem, ſtatim concurrentis quantitatis fit compenſatio, q. 93. num 5.
Eſt quædam imaginaria ſolutio effectu ſaltem conſiderato, ibid. num. 8.
De quantitate ad ſpeciem non datur, ibid. num. 11.
Fit ipſo iure, quando bona debitoris ſunt addicta creditori pro debito puta frumēti, olei, ſeu vini, & creditor ex eiuſdem bonis percepit, alias his ſimiles ſpecies, quatenus debitor fuerit proteſtatus faciendam eſſe compenſationem, ibidem num. 15.
Fallit ſi verſaremur in caſu, in quo ex natura contractus, vel ex legis diſpoſitione vſurę, vel intereſſe hinc inde deberentur, ibid. num. 16.

Compenſatio, vide in ver. Interuſuria, in ver. Debitor, in ver. Adiudicatio, in ver. Fructus.
Non admittitur pro recuperatione rei nulliter ſubhaſtatæ ad inſtantiam creditoris cum fructibus ab eodem creditore perceptis ex re ſubhaſtata iudicio ſuper eis pendente, q. 75. num. 1.

Compenſare poteſt licitator, ac retinere pecuniam ſibi debitam, nec tenetur deponere, ibid. num. 2. Et de ratione, ibid. ipſo iure inducitur per proteſtationem, nec eſt opus facto iudicis, ibid. num. 10.
Opponi poteſt extra iudicium, ibidem num. 11.

Compenſationis exceptio, Vide in verbo Exceptio.

Condemnatus ſoluere non liberatur dando idoneos expromiſſores, q. 134. n. 3.

Condemnatus ad pœnam pecuniariam, & ſi etiam intra certum tempus non ſolnerit ad pedis amputationem, non liberatur ab hac poſteriori pœna dādo fideiuſſores ibid. num. 4.

Conditiones apponi poſſunt in venditione per ſubhaſtationem circa diſtributionem pretij, q. 78. num. 1.
Quando pendent non licet recedere à cōtractu, ibid. num. 18
Primę licitationis mutari, ſeu alterari nō poſſunt in præiudicium licitantium priorum, quibus ex ſuo contractu eſt ius quæſitum, q. 79. num. 12
Fallit, quoad præiudicium eorū, qui nullum pretium obtulerunt, quia illis nullū ius eſt quæſitum, num. 2.
Declaratur procedere, præter quam ſi ius irreuocabiliter quæſitum non eſſet prioribus licitantibus, ſed ſub conditione, ſi alias non licitauerit, & plus obtulerit, quia tunc alio plus offerēte cum aliis conditionibus nullum præiudicium inferri videtur prioribus ex mutatione priorum conditionum, num. 3
impleri debent, vel eſſe impletæ, antequā diſpoſitio effectum habeat, cum hæc eius ſit natura, vt prius impleatur, quam eius emolumentum conſequi valeat, ibidem num. 4.
in venditione obſtat principio acquiſitionis, nec propterea quiſquam agere poteſt ante implementum, nu. 5.
qui aſſerit impletam probare debet, ibid. num. 6.
quamuis ſit negatiua, nu. 7.
ampliatur procedere, etiam quod ageretur ſpolio contra tertium poſſeſſorem, qui opponeret non ſpoliaſſe. ibidem num. 8
melior in oblationibus, & licitationibus ex pluribus conſideratur, quæſt. 86. nu. 4. remiſſiue.
non acceptans meliorem conditionem in licitationibus dicitur in dolo, ibidem num. 12.
mixta, & non poteſtatiua retrotrahitur ad diem initi contractus hypothecæ, & obligationis, non autem ad diem conditionis impletæ, q. 142. n. 3
mixta purificata retrotrahitur in noua hypotheca in præiudicium tertii ad diem contractus, dummodo ſecundo loco non ſit tranſlatum dominium, vel poſſeſſio in alium, num. 5.
poteſtatiua deficit ſtante negligentia nō petentium in tempore. nu. 13.
& non petita aliis non præiudicat, ibid. num. 14
nec retrotrahitur in præiudicium habentium cum licentia Domini alias hypothecas, & obligationes, nu. 15.
etiam mixta, & caſualis numquam retrotrahitur in præiudicium actus medii, vel tertii etiam ſi adeſſet clauſula Ex nunc, prout ex tunc, num. 16

Conditionalis creditor. Vide in verbo Creditor.

Conducere de nouo, vt quis teneatur, tria requiruntur, & quæ, q. 107. n. 4.

Conductio. Vide in verbo Officiales.

Con-

Conductor, & emptor gabellarum ſub haſta ſi locet, vel vendat alteri, & primus conductor aufugiat, vel factus ſit non ſoluendo, Communitas agere poteſt in ſubſidium contra ſecundum conductorem, vel emptorem. q.139.n.1
Declaratur procedere, dum tamen locatio, vel venditio fiat alteri idoneo, alias expelli poteſt ſecundus conductor per locatorem. ibid. n. 2
Sub haſta quando impeditur, ne poſſit percipere fructus, ſeu exactiones occaſione ſterilitatis, belli, vel peſtis, debet eidem fieri mercedis remiſſio. ibidem, num. 3
Præſertim quando ſpes colligendi fructus eſſet locata. ibid. n. 4
Ampliatur procedere etiam quod fuerit conductor impeditus vti re conducta, abſque culpa locatoris. ibid.n.5
Et multo magis ſi illius culpa ſit impeditus, quo caſu agit ad totale intereſſe aduerſus eum ibid.n.6
Declaratur habere locum ſi fuerit impeditus ob voluntariam Domini refectionem, ſecus ſi ob neceſſariam, quia tunc ſit remiſſio neceſſitatis pro rata, & non datur actio ad inſtantiam.ibid.n.7
Verum in his iuſta partium conuentio ſeruanda eſt. ibid. n. 8
Gabellarum non tenetur ad id, quod promiſit ſoluere, ſi ad ipſum reddicus, vel gabellæ non perueniunt.ibid.n.15
Illi facienda eſt remiſſio, ſi cauſa peſtis prohibitus eſt acceſſus, & negocia ceſſant.ibid.n.16
Primò ampliatur procedere etiam, quod conductor ſuſcepiſſet omne periculum. ibid. n.20
Secundò ampliatur habere quoque locum, quando promiſit ſoluere omni exceptione remota, & fuit renunciatum omni exceptioni.ibid.n.21
Tertio ampliatur ſibi tribuere etiam ſi non ſit dictum. ibid n.22
Gabellæ non tenetur de caſu fortuito. ibid. n.17
Vbi caſu fortuito, & ſine ſua culpa non poteſt percipere fructus rei conductæ, non tenetur ſtare locationi.ibid.n.23
Non afficitur Conſtitutionibus Principis. vel Regis, quibus damnum ſentire poſſit. ibid.n.26
Bonorum Ciuitas, & emptor paſcuorum publicorum, in quibus glandes naſci conſueuerunt, vti poteſt remedio ſterilitatis, & læſionis vltra dimidiam. ibid.n.27
Fallit ſi ille renunciauerit cum iuramento.ibid.n.28
Sublimitatur ex communiori non procedere, ſi adſit enormiſſima læſio. ibid. num. 29
Ampliatur ſi dicta locatio, vel venditio facta fuerit cum conditionibus quaterni gabellarum. ibid.n.30
Intelligas dicta verba quantum ad ordinem ſubhaſtationis, non autem operari debet renunciationem caſuum fortuitorum.ibid.n.31
Conductoribus quando fiat mercedis remiſſio. Vide in ver. Mercedis remiſſio. & in ver. Remiſſio.
Conductor non dicitur quis ex eo ſolum, quod emit ſub haſta, & ei tamquam plus offerenti fuerunt bona deliberata cum reſeruatione, vt ſoluere non poſſit debitor, ſi is ante lapſum termini obtulerit ſoluere debitum, quia tunc dicitur adimpleta conditio, & eſt locus redemptioni. q. 77. n. 2
Confeſſio Patris nõ nocet filio in legitima, q. 2. n. 8
Ampliatur etiam ſi fiat præſente parte, vel Notario pro ea ſtipulante. ibidem, num. 9
Ne aperiatur via fraudandi filio. ibidem, num. 10
Confraternitatis bonorum alienatio non requirit ſubhaſtationem. q. 91. n. 1
Confratres non ſunt de iuriſdictione Epiſcopi, ſed Iudicis ſæcularis. ibid. n. 2
Intellige procedere quoad bona temporalia, licet ſecus quoad actus Eccleſiaſticos, & ſpirituales. ibid.n.3
Fundatæ authoritate Epiſcopi dicuntur loca pia, & bonorum alienatio non valet ſine ſolemnitate non aliter, ac ſi eſſemus in Eccleſijs.ibid.n.4
Quæ non habent authoritatem Pontificis vti prorſus ſeculares, & prophanæ non habeat priuilegia piæ domus. ibid. num. 5
Coniuncti fundatori Iuriſpatronatus data patronorum diſcordia ab Epiſcopo inſtitui debent.q.64.n.2
Idem dicitur data diſcordia executorum, qui diſtribuere debent facultates teſtatoris in pauperes, vt potius conſanguinei pauperes eligantur, quam alij remotiores, vel extranei.ibid. n.3
Conſenſus ſupplet ſolemnitates requiſitas in licitationibus, & ſubhaſtationibus. q. 8. n. 5
Vbi elicitur ex actu poſitiuo, non egreditur

ditur terminos ipſius actus, ibid.num.6.
vendiroris, quod fiat ſubhaſtatio non preſente pecunia, eſt neceſſarius in ipſo actu deliberationis, nec ſufficit ex poſt præſtitus, q. 13. num. 18.
non præſumitur nec tacitus, nec expreſſus, q.65. num.5.
præſtitus venditioni non præiudicat in hypotheca, q. 103. num. 8.
Fallit, quando creditores ipſi inſteterunt pro ſubhaſtatione, quia ipſis eſt imputandum, ſi non exogerunt, ibid. num. 9.
dicitur præſtitus ſubhaſtationi bonorum ex confeſſione debiti, & termini ſuſceptione, ibid. num. 3.
à debitore præſtitus pro ſolutione adeo eſt potens, vt per ſubhaſtationem rei inferatur ad translationem dominij in neceſſariu m antecedens, ibid. num.7.
creditoris non ſecuto effectu nihil operatur in venditione, q. 127. num. 4.
Simpliciter præſtitus, ſecundum naturã contractus adhibitus cenſetur, quæſt. 141 num. 2.
in connexis operatur ibid.
Patris præſtiti in cauſa principali, qui durare videtur in cauſa executionis pignorum, & hypothecarum ea eſt natura, vt debitore non ſoluente, aut moram trahẽte fiat immiſſio, & bona ſubhaſtentur, detrahantur, & adiudicentur, ibid. num. 3
Conſentiens Prælatus. & Tutor, vide in ver. Tutor; conſentiens fideicommiſſarius, vide in ver. Fideicommiſſarius.
Conſequens cui conceditur, conceſſum quoque dicitur omne ſuum neceſſarium antecedens, quæſt. 8. num. 2.
Conſilium Bald. 191. lib. 3. refertur, q. 24. num. 14.
Conſors, qui dimiſit fundum, vendere conſorti, & non alijs ſub pœna cogitur pro pretio communi, & nõ pro immoderato. q. 66. n. 9.
ſi vi ſtatuti, vel conſuetudinis in vẽditione præfertur ſi ille offerat decem, & alius quindecim, conſors excluditur à plus offerente, q. 84. num. 1.
Conſtitutiones Summorum Pontificũ prohibentes alienationem rerum, ac bonorũ exiſtentium in ſtatu Eccleſiaſtico in foreſes, & non ſubditos locum habent in ſubhaſtatione, q. 108. num. 1.
& de ratione, ibid. num. 2
iuris congrui locum non habent in venditione neceſſaria, & facta ſub haſta. 121. 6.
vbi quod hoc ſeruatur in Camerã. & de ratione, ibid. n. 8. vide in ver. Ius cõgrui.
Conſtitutum, & precarium verè transfert poſſeſſionem, q. 14. num. 10.
Conſuetudo, Vſus, & Stylus ſeruatur in venditionibus, & locationibus, q. 11. num. 8.
vt fiat ſubhaſtatio habita fide de pretio, non obſtat, niſi in ſpecie probetur, q. 13. num. 16. & 19.
Limitatur tribus modis, ibid. num. 17. 18. 19. 20. & 25.
eius forma ſeruanda eſt in ſubhaſtationibus, q. 27. num. 8.
Permittens, vt pro debito neceſſario feudum vendi liceat, ea debet eſſe neceſſitas, quæ nõ habeat originem à principio merè voluntario, & idem procedit in ſtatuto, q. 140. num. 13.
& talis neceſſitas ab allegante probanda eſt, ibid. num. 14.
derogare poteſt, vt & ſtatutum ſolemnitati ſubhaſtationum, q. 27. num. 7.
Contractus venditionis, vel locationis, quãdo redditur nullus emptores, & conductores tenentur ad reſtitutionem rei, vna cum fructibus perceptis, & percipiendis q. 11. num. 9.
Declaratur procedere facta prius excuſſione bonorum venditoris, & locatoris, ibid. num. 10.
vt ſit validus non ſufficit duorum conſenſus, niſi etiam ſit ſimultaneus, & eodem tempore concurrat, q. 16. num. 10.
quando eſt perfectus, & reſcinditur ex nunc, non vt ex tunc, fructus non reſtituuntur, q. 43. num. 5.
& ita fuit iudicatum, ibid. num. 6.
eſt ipſo iure nullus data læſione vltra dimidiam iuſti pretij in magno exceſſu, ita vt ſit in poteſtate conuenti ſupplere pretium, quod deeſt, & rem retinere, & in poteſtate læſi petere, rem cum fructibus perceptis ſibi reſtitui, ibid. num. 10.
quando factus eſt cum pacto ſubhaſtationis faciendæ cum iuramento, ac renunciatione, reſciſſio ex l. 2. C. de reſcind. vend. non datur, q. 47. num. 1. & 5.
& etiam quando fuit interpoſitum iudicis decretum, ibid. num. 6.
Sed contra, ibid. num. 7. & infra, & num. 15. & 21.
Licitum eſt contrahentibus in emptionibus, & venditionibus ſe decipere, ibi. n. 3
reſciſſionem petens nõ auditur, niſi prius pretio reſtituto, q. 48. num. 1.
Extenditur idem procedere, quando petita eſt nullitas, ibid. num. 3.
Et hęc concluſio præſertim procedit, quãdo quis factus eſt locupletior, ibid. n. 27

Digitized by Google

Sed contra, eodem loco num. 4.
Prima tamen relata ſententia probatur, ibid. num. 5.
Quæ ampliatur locum habere, quoque in venditione redditüum, ibid. num. 6.
Limitatur facta oblatione, & maxime parte opponente, ibid. num. 7.
& ſufficit, ſi fiat in cauſa appellationis, ibid. num. 8.
Claudicare non debet, quæſt. 68. num. 7. & q. 71. num. 2
Quando eſt imperfectus, & conditionalis competit reintegratio, q. 78. num. 7
conditionalis eſt imperfectus, quando cõſignatio fuit facta ad menſuram, & pro numero, ſeu modo menſuræ fuit pretiũ cõſtitutum, & ſic incertum, & interim periculum ſpectat ad venditorem, n. 16.
Primo declaratur non procedere quoad hoc, vt ſit locus pænitentiæ, quo caſu venditio intelligitur perfecta, ibid. n. 18.
Quia etiam pendente conditione non licet recedere, ibid. num. 19.
Declaratur duobus modis, n. 20. & 21.
Contractu perfecto in licitationibus nullus alius ad licitandum, ſeu offerendum admittitur, q. 127. num. 20.
In dubio non reuocari pronunciandũ eſt q. 145. num. 7.
& præſertim ad fauorem illius, qui agit de damno vitando, pro quo in dubio pronunciandum eſt. ibid. num. 8.
Reſolutus ſi eſt, qui nõ habet cauſam perpetuam, ſed ſuſpenſiuam, dominium primi reſuſcitat ſe tamquam à ſomno, non tamquam à morte, q. 149. num. 10.
Licet ſit perfectus, & finitus tamen emptor, vel venditor licet ſoluendo contractum approbare videantur, agunt vigore l. 2. C. de reſcind. vend. q. 46. num. 5.
ab officiali factus de re Principis ad ſui fauorem ea ratione declaratur, quia eadẽ eſt perſona emptoris, & venditoris q. 88 num. 7.
Contractus, & obligationes ſuper rebus obnoxijs adhibita licentia vires accipiũt non ante illã, alias contractus ſunt nulli, q. 142. num. 4.
Contrahere quis gratioſe non compellitur ſed pro pretio, quod ſine fraude ab alijs inuenitur, q. 84. num. 2.
Contumax recuperare non poteſt tenutam oblatione ſideiuſſoris, ac impenſarũ, quãdo miſſio fit ex cauſa iudicati, ſed ſolum vera debiti ſolutione, ſi res in tenutã pro pecunia capiatur, ſeu alia quauis re, ſed ſi pro ipſa re facta eſt executio, tunc talis tenuta eſt irrecuperabilis, quæſt. 127. num. 10.
Contumacia partis, vide in ver. Index in cõtumaciam.
Correi non ſunt, ſi vnus emat, & alius promittat pretium, q. 68. num. 14.
Couar. in c. quamuis pactum, par. 3. §. 4. n. 7. verſ. Decimaquinta concluſio reijcitur, q. 43. num. 11. & lib. 3. var. reſol. cap. 18. num. 4. non procedit, quando agitur Saluiano, q. 126. num. 12.
Creditor non poteſt inuadere bona debitoris, ſed iuris ordo ſeruandus eſt, vt prius condemnetur debitor, deinde iudicis authoritate procedatur ad capturam pignorum mobilium, & tenutæ immobilium, q. 1. num. 10.
Illi pro ſuo credito bona in tenutam capta adiudicantur in ſolutum, quatenus emptorem non inueniant, ibid. num. 11
Eo inſtante accipi debet tenuta bonorũ debitoris pro menſura debiti, & non vltra ibid. num. 12.
Fallit in creditoribus hypothecarijs, in quorum arbitrio eſt, quam rem velint ex pignoratis proſequi, ibid. num. 13.
Si vendat pignus tamquam creditor, non ſufficit aſſerere ſe creditorem, niſi etiam id doceat, q. 2. num. 4.
Ampliatur magis procedere, vbi agitur de præiudicio tertij, ibid. num. 6.
certus in inuentario nominatim eſt citandus, q. 4. num. 3.
Actor probare debet debitorem in fraudem alienaſſe, & quod is, in quem facta eſt alienatio, ſciuerit litem eſſe motam, & vtrumque participaſſe de fraude, q. 5. num. 5.
& iſta fraudis participatio probari debet in iudicio executionis, ibid. num. 6.
eius hypotheca durante debitor ſemper offerre poteſt, & creditori ſatisfacere, niſi alteri in ea re ſit ius quæſitum, quæſt. 6 num. 8.
Intellige, vt ibid.
qui ex ſecundo decreto mittitur in poſſeſſionem bonorum debitoris contumacis, compellitur poſſeſſionem relaxare, ſi debitor comparet, & fideiubet de ſiſtendo iuri, ibid. num. 13.
Non tamen ſufficit iuratoria cautio, ſed requiruntur pignora, vel fideiuſſores, etiam quod negetur debitum, ibidem num. 14.
Declaratur procedere, quãdo miſſio facta eſt ex primo decreto nulla præcedẽte re iudic. quia tunc efficitur pignus Prætoriũ

ſecus

ſecns ſi lata ſententia, ibid. num. 15.
in ſolutum recipere non cogitur bonã, quæ adiudicantur pro minori pretio, quã fuerunt æſtimata per æſtimatores ad id adhibitos, q. 19. num. 1.
Per iudicem inuitus non compellitur pignora pro iudicato capta in ſolutum accipere, ſed id eſt in arbitrio, & voluntate ipſius creditoris, q. 20. num. 4.
Et de ratione, num. ſeq.
non cõpellitur pignora in ſolutũ capere iuxta taxationem per iudicem factã, n. 6.
Qui pro ſuo iure obtinet ſubhaſtare, ac deliberare non tenetur de euictione, n. 14
Fallit reſpectu debitoris ad cuius vtilitatem ſit ſolutio, ibid. num. 9.
Primo declaratur, vt procedat, quando ſubhaſtatio remanet valida, & res ſubhaſtata euincitur à tertio, ibid. num. 10.
Secundo declaratur, quando ille qui vendidit, vt creditor, docere non poteſt ſe eſſe creditorem, ibid. num. 11.
eius arbitrio non conceditur, vt iudicialia pignora aliter vendantur, quam per ſubhaſtationem, q. 21. num. 3. 4. 5. 6
vbi quod hoc eſt vtilius; pignora creditori addici poſſunt, ſi non inueniant emptorem, ibid. num. 9.
Qualiter ſuccurratur emptis pignoribus vigore ſententiæ, quãdo partes ſuper æſtimatione non conueniunt, ibid. n. 13.
Captis pignoribus primo creditori ſuccurritur, ſi res captas poſſideat in cauſam pignoris tam diu illis fruendo, & vtendo donec fructus percepti ſorti principali, & vſuris debitis reſpondeant, ibid. n. 14
Secundo, ſi iudex exponi faciat bona venalia, & petant creditores publicè ſubhaſtari, & plus licitanti tradi, & ex pretio ipſis ſatisfieri, ibid. num. 15.
Tertio, quatenus non reperiatur emptor poſt licitationem pignorum, quod creditor tãquam extraneus ipſa pignora emat pro iuſto pretio, & pro reſiduo ipſi ius integrum maneat, ibid. num. 16.
Quando bona diſtrahi inſtat, & ſi ſubhaſtationes interueniant, rarò accidit, quod iuſto pretio vendantur, & quod fraus, & dolus non adſit, q. 47. num. 24.
Qui pro iure ſuo obtinet rem ſubhaſtari, vt creditor de euictione non tenetur, ſed tantum docere ſe verum creditorem, & anteriorem habere fundum obligatum, q. 49 num. 5.
Declaratur primo, procedere, quando ſubhaſtatio remanet valida, & res ſubhaſtata euincitur à tertio, quo caſu datur talis actio re euicta; ſecus cum nulla declaratur, ibid num 6.
Secundo declaratur, quando ille, qui vendidit vt creditor, docere nõ poteſt ſe creditorem, ibid. num. 7.
Cui fuit res adiudicata factis ſubhaſtationibus non poteſt eam pro alio debito retinere, ſi infra terminum ad reluendũ deponatur ſumma pecuniarum, pro quibus facta eſt executio, q. 53. num. 1.
Et de ratione, ibid. num. 6.
Contrarium habetur, ibid. num. 5.
Quæ vltima ſentẽtia dicitur receptiſſima quando debitum eſt liquidum, ibid. n. 7.
Vel etiam retentio cõpetit, vbi pro alio credito fuiſſet data quindena debitori pro debito, pro quo prætenditur retineri, n. 8.
qui propria authoritate ingredi poteſt poſſeſſionem, ſi iudicem adeat, ſibi præiudicat, q. 53. num. 3.
Anterior licet non teneatur rem vendere ſed eã retinere poſſit, donec ſibi ſoluatur, tenetur tamen preſtare patientiam, vt res hypothecata, & per eũ retenta vendatur, & ſubhaſtetur per ſecundum creditorem, vt illi ſatisfiat de ſuo credito, & quod ſupereſt ſibi tradatur, q. 54 num. 10.
Quamuis vendere non compellatur rem quam pignori accepit, aliud tamen ſeruãdum eſt in executione iudicati, ibid. n. 11.
Nulla facta collocatione poteſt, vel ſoluere dotem, vel tradere bona mulieri pro rata ſuorum iuriũ, & reſiduum capere, ſiue viuat, ſiue mortuus ſit maritus, q. 55. n. 8.
Mariti creditor opponens ſe vxori, quæ ſententiam obtinuit pro aſſecuratione ſuarum dotium, ob viri vergentiã ad inopiam, opponere poteſt, & petere bona æſtimari debere mediante ſubhaſtatione facienda, q. 56. num. 1.
Sed quod imo æſtimatio fiat per peritos, ibid. num. 5. & ſeqq. & num. 8.
habens hypothecam anteriorem non ſolum impedit executionem in nomine ſui debitoris, ſed obtinet in eodem iudicio illud nomen ſibi dari loco pignoris nulla facta citatione de primo debitore, q. 57. 8
Eo inuito aliud pro alio ſolui non poteſt, q. 59. num. 1.
Fallit ob impotentiam debitoris ſoluẽdi in pecunia numerata, quo caſu compellitur creditor accipere in ſolutũ bona, n. 2.
Poteſt ſe offerre in emptorem bonorum, & alijs offerentibus præfertur, q. 60. n. 1.
Qui bona ſui debitoris pro certo pretio in ſolutũ petit nullo alio oblatore exiſtẽte, qui plus offerret, ſi iudex ei tãquã plus

offerenti vendenda pronunciauit, pœnitere poteſt, & fideiuſſorem conuenire, n.2.

Contrarium concluditur, vt ſcilicet eam accipere iuſto pretio, ibid. num.5. & ſeqq.

cui adjudicata eſt res in ſolutum, non habet actionem ad reſiduum, quia de eo tacite tranſegiſſe pacto videtur, ibid, num.6.

nec redire poteſt ad fideiuſſorem, num.7.

qui paſſus eſt pretium rei ſubhaſtatæ recepiſſe, quod breui manu fuit reſtitutum, habet actionem præciſe aduerſus emptorem, vt illud ſoluat, q.61. num. 1.

Neque liberatur, ſi velit ſoluere intereſſe ibid, num. 2.

Ampliatur idem quoque procedere in procuratore, ibid, num. 3.

Et præterea eidem creditori ſuccurritur, vt poſſit rem venditam vendicare, ibid, num.4

Vendere poteſt bona debitoris præſente pecunia, vel habita fide de pretio, num.5.

Eidemque permiſſum eſt agere ad pretium ordinarie ex vi contractus celebrati inter ipſum, & emptorem, ibid. num.6

qui inſtetit pro ſubhaſtatione rei debitoris, ſi non exegit, ſibi debet imputare, ibid. num.14.

Vendens iure creditoris poteſt habere fidem de pretio, & cenſetur vendere tam quam procurator debitoris, q.62. n.1.

Ampliatur habere locum non ſolum quatenus ad quantitatem debitam, ſed etiam ab inde ſupra vltra dictum debitum, & debitor tenetur talem venditionem ratã habere, ibid. num.2.

Quo caſu creditor non tenetur debitori ſoluere illud plus, quod venditum fuit pignus, ſed ſolum cedere actionem debitori pro illo pluri contra emptorem, ibidem num 3.

periculo tamen creditoris, ibid,

Primo limitatur procedere, ſi totum pretium receperit, quia tunc teneretur illud reſiduum tantum ſoluere, ibid. num.4.

Secundo limitatur, quando debitor non curauit recipere ceſſionem ab ipſo creditore, ſed eſt contentus expectare dilationem per eum datam emptori, & recipere ſolutionem, ſeu pretium de manu creditoris, quo caſu non tenetur debitor inuitus recipere ceſſionem, ibid. num.5.

Tertio limitatur, quando creditor fuiſſet in culpa in dando dilationem emptori, & in habendo fidem de pretio, ibi. n.6.

Quarto limitatur, quando creditor vellet cedere actionem aduerſus emptorem per modum delegationis, ſed debitor recuſaret eam accipere eo modo, ſed per viam ſimplicis conceſſionis ſolummodo, & ita non vult, quod creditor per huiuſmodi delegationẽ penitus liberetur, ibid, num.7.

Quinto limitatur, quando creditor vellet cedere actionem periculo debitoris, & non periculo ſuo, quia debitor non cogitur illam recipere, ibid. num.8.

Declaratur habere locum, quando creditor vendere potuit præſente pecunia, ſine dilatione, quo caſu creditor non debet facere gratiam de alieno; ſecus ſi creditor non fuit in culpa in dãdo dilationẽ, quia aliter vendere non potuit, vel erat talis conſuetudo: tunc enim non teneretur cedere ſuo periculo, ibid. num.9.

Periculum creditoris, in quo verſetur, quando habuit fidem de pretio, remiſſiue q.62. num. 10.

Debitori qui ab initio creditori pignus, & fideiuſſionem obligauit creditor gratiam facere poteſt, vt pignus vendat fideiuſſore obligato manente, ibid. num.11.

Fallit, vt ibid. num.12.

Anteriores, quando ſunt incerti, & creditor poſterior vult ſubhaſtari facere bona debitoris, citandi ſunt per publicum proclama, vt veniant ad contradicendum infra certum tempus, quo elapſo vlterius non audiuntur, q.63. num.1.

Et iſto caſu rectè fieri poteſt citatio per edictum, ibid. num.2.

Declaratur procedere, vbi præfixus eſt terminus ad agendum, ibid. num.3.

Cognatus debitoris præfertur in licitatione cæteris paribus, q.64. num.1.

Quando inter ſe creditores certant in licitatione creditorum, ſemper humaniori ſententiæ ſtatur, ibid. num.5.

At videas, ibid. num.8.

Et vbi humanior nulla eſt ſentẽtia, & omnia ſunt paria, & æqualia, creditoris cognati iudicio ſtabitur, cui maior pecuniæ ſumma debeatur, ibid. num.6.

Quod procedit etiam in quolibet alio caſu, & in bonis debitoris ceſſantis in ſolutione, qui creditum ſuum conſequi debet ob id, quod debitor non eſt ſoluendo. ibid. num. 7.

Cognato addicuntur bona, ſi non inuenitur emptor, qui offerat, ibid. num.10

Intellige, vt ibid. num.11

Agnatus creditor offerẽs in ſubhaſtatione iuſtum pretium, vel offerens rem diſtractam retrahere iuſto pretio præferri non debet offerenti pretium exceſſiuum, quæſt.66.

quæſt.66.num.1. & ſeqq.
Contrarium probatur,num.7.& infra.
cui fuit ſolutum cum fideiuſſione de reſti
tuendo prioribus, & anterioribus credi-
toribus, agere poteſt aduerſus debitorē,
vt ſicuti pecunia libera ad eum peruenit
ſic etiam libera reſtituatur ipſi creditori,
q.67.num.3.& 7.
Ratio adducitur, ibid. num.4.
quando coactus promittit euictionem
per cautionem ei conſulitur, cum obliga
tio dicatur coacte facta, ex quo pretium
aliter habere non potuiſſet,ibid.num.10.
ante abductionem pecuniæ ſibi liberatæ,
hoc acto,quod præſtaretur fideiuſſio eam
reſtituendi potioribus, & anterioribus,
nulla competit actio, ibid.num.12.
ius offerendi competit ſecundo creditori
aduerſus anteriorem creditorem rem hy
pothecatam poſſidentem, q.82.num.2.
Extenditur idem procedere in primo cre
ditore poſſidente contra poſteriorem cre
ditorem, ibid. num.3.
quid ſi primus creditor non poſſideat,
ibid. num.4. remiſſiuè.
Vel neuter poſſideat, ibid.num.5.
Amplia idem procedere, quando agere-
tur contra primum creditorem, qui per
iudicialem adiudicationem.vel etiam vti
tertius licitator bona debitoris poſſideat
ibid. num.6. & 15.
Et quando ad inſtantiam creditorum res
eſſet poſita ſub haſta,& vni ex creditori-
bus licitantibus adiudicata, quo caſu ſe-
cundus poteſt huic offerre, ibid.num.7.
Extendas idem procedere etiam in dote,
vbi dos eo caſu ſpecialiter non ſit priui-
legiata ibid. num.16.
Vbi percepit fructus, & ij extant in ſpe-
cie in illius poteſtate tempore, quo cal-
culantur rationes, ex creditore recuſan-
te non calculantur, q.92.num.9.
Primo ampliatur etiam procedere, ſi de-
bitor proteſtatus fuerit, vt illos pro ſo-
luto haberet, & vt ex eorum pretio ſors
principalis diminuatur,ibid.num.10.
Secundo ampliatur locum habere non
ſolum in pignore Prætorio, ſed etiam in
pignore conuentionali,ibidem num. 12.
Poteſt incumbere rei, & pignori, donec
integrum ſit ſibi ſolutum debitum, & fru
ctus in ſortem compenſare, quando ſub-
haſtatio,& illius occaſione datio in ſolu-
tum declaratur nulla, quæſt.93.num.1.
ampliatur habere locum, etiam quod res
non fuiſſet hypothecata, ſed tantum per
iudicem in ſolutum data, ibid. num.2.
Miſſus in poſſeſſionē bonorum debitoris
authore iudice non dicitur violentus poſ
ſeſſor, ibid. num.8.
Sed eſt per iudicem ſuper illius excep-
tionibus terminandum,ibid.num.9.
non ſecuta æſtimatione facit fructus ſuos
q.99.num.4.
Conditionalis debet, ac poteſt deducere
iura ſua,alias per lapſum temporis finiun
tur iura ſua; erit tamen in facultate poſ-
ſeſſoris rem retinere ſaluis iuribus con-
tradictionis conditionalis in tempus eue
nientis conditionis,q.102.num.14.
Quando creditores non inſteterunt pro
ſubhaſtatione, ſed tamen illa facta com-
paruerunt pro recuperando eorum cre-
dito,vbi res fuit male ſubhaſtata, non te-
nentur ad aliqua damna, & expenſas, ſed
tantum tenentur de euictione pro rata
pecuniarum, quæ ad eos peruenerunt,
q.103. num.10.
Et repetitur ſolum pretium,pro qua fuit
facta datio in ſolutum, ſed fructus deben
tur per debitorem,ibid.num.11.
vbi non ſunt citati in ſubhaſtatione,ea nō
præiudicat,q.104.num.2.
Sed hypotheca creditorum agentium du
rare dicitur, ibid. num.3.
& agere poſſunt, contra quem malint,
aut contra poſſeſſorem fundi, vel aduer-
ſus poſteriores creditores, vt eorum fi-
deiuſſores,qui pretium receperunt,ibid.
num.4.
chirographarius ius habet à lege, quæ
creditoribus quibuſcunque tribuit, vt ad
conſequendum ſuum creditum ſolutio-
nem, & ſatisfactionem habeant in bonis
debitoris, quæſt.122. num.2.
Chirographarius obligationem tantum
perſonalem, q. 123. num. 2.
Præſertim,vbi lex, vel ſtatutum diceret,
quicunque ius habeat in bonis, ibidem
num.3.
Fallit, vt ibid. num. 9.
Chirographario non prodeſt ex ſchedula
habere hypothecam, cum à ſola confeſ-
ſione oriatur, quæ creditori poſteriori
præiudicare non poteſt,ibid.num.7
Emens etiam iure creditoris intelligitur
emiſſe non tam acquirendi,quam tuendi
pignoris cauſa, q.125. num.2.
An emerit, vt creditor, vel vt extraneus
ponderandæ ſunt coniecturę,ibid.num.4.
quamuis agi videatur de re indiuiſibili,
ibid.num.5. & 7.
oſſibus creditoris affixa dicuntur iura, &
actiones, ibid.num.6.

Comparens facta licitatione amittit ius hypothecæ, ibid. num. 10.
Fallit, quando tempore licitationis ſe opposuit, & fuit excluſus, quia fidem non fecit de iuribus ſuis, eis enim repertis ex benignitate admittitur, ibid. num. 12.
inuito poteſt debitor pignus vendere, q. 136. num. 4.
non tenetur ex fructibus rei minutas ſolutiones recipere in extinctionem ſui crediti, ibid. num. 9.
Fallit, quando actum eſſet Saluiano, quia tunc creditori ſaluum ius remanet agendi aduerſus principalem debitorem, & fideiuſſores, & ita euitare poteſt ſatisfactionem in minutis ſolutionibus, ibid. num. 11.
Immiſſus vendens non tenetur de euictione, ibid. num. 15.
Poſt venditionem à debitore præſente, ipſo creditore factam poteſt iure ſuæ hypothecæ pignus ab emptore auocare, q. 127. num. 5.
hypothecam habens, ſi obtineat domus adiudicationem pignoris cauſa, nec dictum ſit in adiudicationis ſententia debitorem offerre poſſe, poteſt tamen, quouſque in actione iudicati iudicium ſuſcipiat, ibid. num. 8.
At videas eod. loco, num. 11. & infra.
citati creditores proclamati non contradicentes ex tacito conſenſu ius pignoris remiſiſſe videntur, ibid. num. 19.
ſi pignus vendat, debitor non liberatur, donec pretium ſit ſolutum, quæſt. 135. num. 4.
ius pignoris, aut hypothecæ, quod Domini conſenſu habet in feudo, vendere, cedere, aut donare ſine Domini nouo conſenſu poteſt, q. 141. num. 5.
impetrantes licentiam à Domino feudi, vel bonorum obnoxorum in ſubhaſtationibus præferri debent iuxta tempus contractus, & obligationis initæ, & de ratione, q. 142. num. 1. & 2.
qui iure ſui crediti emit, tenetur ſe præſtare potiorem, q. 146. num. 3.
habens aſſenſum à Domino non præfertur in pretio redacto ex feudo vendito ſub haſta, q. 150. num. 1.
Sed contrarium habetur, ibid. num. 5.
Declaratur procedere in creditoribus illius debitoris, quibus pecunia ex feudo redacta ſoluenda eſt, ibid. num. 6.
Creditori offerenti nullis alijs licitatoribus exiſtentibus adiudicanda ſunt bona, iuxta illius oblationem, q. 154. num. 1.
Sed contra, quod imo bona illi adiudicentur pro iuſto pretio, & æſtimatione expertorum, ibid. num. 7.
aliàs adiudicatio eſt nulla, ibid. & num. ſeqq.
& præſertim, num. 13. 14. & 15.
admittitur ad offerendum tamquam tertius, & extraneus, q. 154. n. 2.
Declaratur procedere in ſubſidium, quando non inuenitur emptor, qui offerat iuſtum pretium, ibid. num. 3.
Contrarium, quod imo admittatur etiam quod alius reperiatur, ſed indignum offert pretium, ibid. num. 4.
Et hæc videtur verior opinio, ibid. n. 5.
Ratio adducitur eod. in loco num. 6.
ad cuius inſtantiam pignora ſubhaſtantur, de euictione regulariter non tenetur, quæſt. 160. num. 3.
Tenetur tamen probare, quod res vendita ſit ſibi hypothecata, & ſe in ea priorem eſſe quolibet alio, & quod bona fide, & rite vendat, ibid. num. 4.
qui ad ſubhaſtationem officiorum procedunt cæteris alijs quantumuis anterioribus in pretio officiorum, quandoque præferuntur, ibid. num. 5.
Et qua ratione, ibid. num. 6.
Comparens ante perfectam executionem in bonis debitoris ſecundi creditoris admittitur refectis expenſis ad impediendã ulteriorem executionem, & ſubhaſtationem, ibid. num. 7.
primus comparens poſt perfectam executionem nõ niſi in iudicio ordinario agit, ibid. num. 9.
poſſidens bona debitoris iuſto titulo præcedente fructus ſuos facit, quæſt. 92. n. 6.
non poteſt rem vnam ſubhaſtari petere, quando ex eius redditibus intra modicũ tempus ſatisfieri poteſt, q. 161. num. 8.
Fallit, vt num. 9.
Creditores, quando hinc inde ſunt æquales, præualet numerus perſonarum, q. 189. num. 2.
Creditor, vide in ver. Ius offerendi. Creditor chirographarius, vide in ver. Lex. in ver. Statutum, in ver. Adiudicatio, in ver. Feudum.
Creditoris conſenſus, vide in verb. Conſenſus.
Creditor non poteſt rem vnam ſubhaſtari petere, quando ex eius redditibus intra modicum tempus creditori ſatisfieri poteſt, q. 161. num. 8.
Fallit, vt num. 9.
Et quid ſi adiudicatio fiat pro ſumma

tantum

Digitized by Google

tantum debita, ibid. num. 10.
nedum nomine proprio, ſed vt quilibet extraneus admittitur ad licitandum etiã nulla facta æſtimatione, quæſt 166. num. 6. 7. & 9.
quicquid ſit in datione in ſolutum, ibid. num. 8.
licet vendat rem ſui debitoris, & pretiũ recipiat, non liberatur debitor, niſi quando precium deuenit ad creditorem irreuocabiliter. q. 175. num. 3.
Si vendat ſub haſta, & de euictione promiſit, & ſoluit emptori ea ſecuta, eidem datur actio aduerſus debitorem ad repetendum, q. 176. num. 1.
& quibus caſibus, ibid.
non repetit quod ſoluit emptori ſub haſta ex promiſſione euictionis facta, quando talis promiſſio, & obligatio nullam affert vtilitatem debitori, ibid. num. 2
permiſſum eſt agere contra debitorem ante diem, vt adueniente die ſoluat, q. 177. num. 4.
intellige ad effectum, vt caueat, ibidem num. 5.
ante diem non dicitur creditor, ibidem num. 6.
hypothecarius, qui ſubhaſtationi non interuenit, eligere poteſt contra quem agere velit, q. 179. num. 6.
maiori parti creditorum tunc ſtatur, quã do debitor mortuus eſt, & illius hæres recuſat adire hæreditatem, niſi pars debiti remittatur, & quibus alijs caſibus procedat, ibid. num. 10.
pecuniæ non cogitur accipere bona in ſolutum, niſi concurrentibus requiſitis in Auth. hoc niſi, C. de ſolut. quæſt. 196. num. 4.
Vidcas ibid. num. 10.
Fallit, quando hæres adiuit hæreditatem cum beneficio legis, & inuentarij, ibid. num. 5.
intellige, vt ibid. num. 14.
qui habet plures res obligatas, non poteſt omnes ſubhaſtari facere, ſi earum vna ſuo credito æquiualeat, quæſt. 200. num. 1.
Declaratur ibid. num. 2.
Limitatur, num. 3.
Et extenditur, ibid. num. 4.
Creditum conſtare debet, vt ſubhaſtatio cõ cedatur, q. 2. n. 1.
Neque partium aſſertioni ſtandum eſt, ibid. num. 2.
debet apparere certum in adiudicatione q. 26. num. 17.
Et illius quantitas eſt neceſſariò liquidanda in executione, ibid. num. 18.
Vide in verb. Iudex.

D.

Datij Dominus, vide in ver. Dominus.
Datio in ſolutum vim habet emptionis, q. 14. n. 6.
eſt nulla omiſſa ſubhaſtatione, quæſt. 59. num. 5.
iud. c. alijs non admittit remedium, l. 2. C. de reſcind. vend. propter authoritatem rei iudicatæ, q. 60. num 5.
rei immobilis dicitur valida, licet facta fuerit abſque ſubhaſtatione, ſi probetur, quod tempore adiudicationis rei in ſolutum datæ pluris vendi non potuiſſe, quã eo pretio, quo fuit data in ſolutum etiam per viam ſubhaſtationis, quo etiam caſu dicitur non conſtare de læſione, quæſt. 74 num. 9.
occaſione ſubhaſtationis, quando nulla declaratur, creditor poteſt incumbere rei, & pignori, donec integrum ſit ſibi ſolutum debitum, & fructus in ſortem computare, q. 93. num. 1.
ampliatur habere locum etiam, quod res fuiſſet hypothecata, ſed tantum per iudicem in ſolutum data, ibid. num. 2.
Venditionis naturam ſortitur, quæſt. 99. num. 1.
habet locum in emphytheuſi, ſicut & ſubhaſtatio, q. 110. num. 5.
nulla præcedẽte ſubhaſtatione, quid quid ſit de iure, de æquitate ſubſiſtit, q. 112. num. 13.
de æquitate ſubſtinetur abſque ſubhaſtatione, quando ex actis conſtat creditum excedere valorem rei datæ in ſolutum non ſeruata forma ſubhaſtationis, q. 124. num. 1.
differentia dationis in ſolutum voluntariæ, & neceſſariæ alienationis, quæ, quæſt. 143. num. 5.
Datio in ſolutum, ſeu adiudicatio facta per iudicem creditori de bonis debitoris vitiatur in totum propter indiuiduitatem, q. 197. num. 2.
præſertim, quando ſententia habet vnum capitulum tantum, & adiudicat plura bona ſimul ſub vno verborum contextu diuiſibili, ibid. num. 3.
Fallit, vt ibid. num. 4. & 6.
Intellige, vt num. 7.
Datio in ſolutum, vide in ver. Subhaſtatio, in ver. Subhaſtationis forma, in ver. Res

data

data in ſolutum in ver. Laudimium. in ver. Alienationis factæ ſub haſta. in ver. Feudum.
Datio in ſolutum tunc obtinet vim venditionis, quando datur ſpecies, pro quantitate. q.120.n.1
Quidquid ſit quando datur ſpecies pro ſpecie, quaſi tunc illa habeat ſe ad inſtar permutationis. ibid. n.2
Ampliatur procedere nedum in datione in ſolutum voluntaria, ſed etiam in neceſſaria à Iudice facta pro executione rei iudicatæ.ibid.n.3
Quamuis contrarium ſentiant plures. ibid.n.5
Qui loquuntur etiam in datione extraiudiciali. ibid. n.6
Et in datione in ſolutum vigore ſubhaſtationis. ibid. n.7
Ac in alienatione ex Iudicis Decreto per licitationem facta, in qua dicitur non eſſe præferẽdum directum Dominum plus offerenti, cum ei imputandum ſit, cur non ipſe licitatus fuerit. ibid. n.9
Atque etiam in caſu ſubhaſtationis rerũ pignoratarum, & in adiudicatione iudiciaria, quæ non comprehenditur ſub ſtatuto iuris congrui. ibid.n.10
Prior tamen relata ſententia dicitur magis communis, & verior.ibid. n.11
Ampliatur procedere ſiue res immobilis adiudicetur per Iudicem pro debito ipſimet creditori, ſiue alteri tertio. ibidem. num. 12
Habetur pro vera numeratione, & ſolutione pretij. q. 14. n.5
Datum in ſolutum quod ſit minoris valoris, quam debitum probari debet ab allegante, bona capta non excedere debitum, & eſſe minoris valoris. quæſt. 147. num. 5
Debiti oblatione facta debent ceſſare proclamata, & venditiones. q.69.n.16
Confeſſio, & ſuſceptio termini ad ſoluendum indicant conſenſum dici præſtitum ſubhaſtationi bonorum. q.103.n.3
Verum vbi conuertitur in pretij ſolutionem, idem iudicatur, ac ſi interueniſſet pecunia. q.14. n.7,& 8
Non extare, vel exceptione tolli paria ſunt. q. 52. n. 14
Debitor antequam conueniatur ex vrbanitate requirendus eſt. q. 2. n. 4
Eius citatio requiritur in ſubhaſtationibus faciendis. q.3. n.1
Fallit quando capiuntur pignora,& bona ſubhaſtantur.ibid.n.2
Poſt ſecundum Decretum cenſetur habuiſſe bona pro derelictis.q.6.n.6
Semper offerre poteſt, & creditori ſatisfacere durante creditoris hypotheca,niſi alteri in ea re ſit ius quæſitum. ibidem. num. 8
Intellige, vt ibid.
Poſt ſecundum Decretum veniens audiendus non eſt. ibid. n.9
Veniens non recuperat rem ſoluendo expenſas, & cauendo de ſiſtendo iuri miſſione facta ex cauſa iudicati, ſed tantum per veram debiti ſolutionem. ibidem. num. 17
Fallit duobus modis. ibid.n.18.& 19
non auditur petens creditorem compelli ad accipiendum pignus in ſolutum, vel pro ea æſtimatione, quam, vel Iudex inconſulto facit,& ad ſoluendum reſiduum ſibi, vel alijs creditoribus. quæſt. 21. num. 17
& damnatur debitores ita inſtantes.ibid. num. 18
infra tempus ſubhaſtationis,& adiudicationis poteſt debitum offerre, & impedire pignoris venditionem. q.24.n.30
ampliatur locum habere quoque in forenſibus,& extraneis prætendentibus ius in re, qui iura ſua infra terminum ſubhaſtationi præfixum poſſunt deducere, & inſtare, quod Iudex ad talẽ venditionem non præparet. ibid. n. 31
non tenetur offerre debitum, pro quo nõ præceſſit adiudicatio.q.53.n.9
ſi non ſoluat, licitationes fiunt de re indiuidua, & inſeparabili, vt creditori ſatisfaciat. q. 58. n.6
& is licitando obtinet,qui maiorem partem habet, ſi æquale offerat pretium. ibid. n.11
Et ſi creditores hinc inde adſint æquales præualebit numerus perſonarum. ibid. num. 12
obtinere tamen debet, qui plus offert, & in licitatione vicerit.ibid.n.13
quid quando creditum, ſeu debitum ad illius æſtimationem, vel pretium non aſcendat,ibid.num.7
limitatur dicta concluſio in iure patronatus, quod inſolidum apud omnes permanebit.ibid. n.8.& 10
eius bona Iudex vendit ſolum præſente pecunia. q.61.n.7
extenditur procedere etiam in quolibet executore, procuratore, adminiſtratore, ac ſimilibus. ibid.n.8
ſi quantitatem ſemel compenſatam ſoluat,

non poteſt illam condictione indebiti repetere. q. 79. n. 7
intellige procedere in compenſatione ſimplicis debiti. ibid. n. 8
idemque locum habet in compenſatione extraiudicialiter oppoſita ibid. n. 9
licet poſt factam adiudicationem creditor ex ſecundo Decreto non ſit amplius audiendus, id tamen locum non habet, cum creditori obſtat exceptio. quæſt. 76. num. 6
qui bona ſubhaſtata non ſeruatis ſeruandis recuperat cum fructibus, tenetur pecuniam debitam cum legitimis vſuris reſtituere. q. 91. n. 7
priusquam agat, debitum cum intereſſe offerre debet, etiam ſi non opponatur. ibid. n. 2
ſed contra ibid. n. 3
Data nullitate executionis non auditur, niſi actualiter numeret totum debitum. ibid. num. 4
intellige vt dictum eſt. ibid. n. 3
re addicta creditori in pignus Prætorium etiam poſt triginta annos offerre poteſt debitum cum expenſis, & redditibus, ſtante præſertim enormiſſima læſione. ibid. n. 5
bona quando ſunt addicta creditori pro debito puta frumenti, olei, vini, & creditor ex eiuſdem bonis percæpit has ſimiles ſpecies, tunc ipſo iure ſit compenſatio, quatenus debitor fuerit proteſtatus faciendam eſſe compenſationem. q. 92. num. 15
fallit, ſi verſaremur in caſu, in quo ex natura contractus, vel ex legis diſpoſitione vſuræ, vel intereſſe hinc inde deberentur. ibid. n. 16
à Iudice ſpoliatus, ſiue Iudex procedat, vt priuatus, ſiue alio modo ante omnia reſtituitur ex communi, quia etiam manutenetur. q. 93. n. 10
facit fructus ſuos ſubhaſtatione durante, ac tempore redimendi perceptos. quęſt. 95. num. 1
qui per dolum pluris æſtimatum fundum dedit, non liberatur, niſi id, quod deeſt repleatur. q. 99. n. 8
in executione ſententiæ latæ, quando fatetur debitum, & terminum accipit ad ſoluendum, ſubhaſtatio ex eo facta non dicitur ſpoliatiua, nec competit reintegratio. q. 103. n. 1
& de ratione num. ſeq.
qui terminum ad ſoluendum ſuſcepit, dicitur ex proprio facto cecidiſſe ab eius poſſeſſione, nec competit reintegratio. ibid. n. 4
quamuis eſſemus in actu ex aliqua cauſa reſcindendo. ibid. n. 5
quando indicauit bona, in quibus fieri poteſt ſatisfactio, & debitor fuit citatus ad præſtandum conſenſum deliberationi, & ſubhaſtationi, conſenſus intelligitur præſtitus, vt bona iam indicata ſubhaſtentur etiam nulla præcedente executione. ibid. n. 6
pro cuius debito fuit ſubhaſtata res aliena tamquam propria debitoris, tenetur ſolum emptori de euictione, & creditor ad nihil aliud, quam ad cedendum ipſi emptori contra debitorem contrariam pignoratitiam actionem. ibid. n. 12
fiſcalis debitor ante diem deducto interuſurio medij temporis ob publicas neceſſitates exigi poteſt. q. 107. n. 7
ampliatur id locum habere quoque in debitore debitoris. ibid. n. 8
& practicatur ſic Bononię aduerſus conductores gabellarum, & Datarios. ibid. num. 9
idque continuè ſit propter repentinas neceſſitates, nec eſt iniuſtum. ibidem num. 10
quę neceſſitas pręſumitur in fiſco, quamuis non probetur. ibid. n. 11
ſed quod imo neceſſitas probanda ſit, niſi appareat notoriè. ibid. n. 12
Dura tamen Authori videtur hæc ſentẽtia, & ab eo non probatur. ibid. n. 15
De conſenſu creditoris ſi rem vendat, vel pignoret rem obligatam ad ſatisfactionẽ debiti, & licitationem pignoris, ſi illud non ſoluat creditori, emptor redditur ſecurus. q. 116. n. 4
chirographarius ante recognitionem cedulæ, & condemnationem à Iudice factam exequi non poteſt. quæſt. 122. n. 5
vel niſi debitor ipſe confiteretur expreſſè, ſecus ſi tacitè. ibid.
inuito creditore poteſt pignus vendere. q. 125. n. 4
qui rem ſuam hypothecat, vel pignorat creditori, ſi illam alienet, valet alienatio, nec facere dicitur contra legem hypothecæ, vel pignoris, ex quo in contractu non promiſit non alienare, vel vendere. q. 126. n. 5
& dominium dicitur validè alienatum. ibid. n. 6
donec ad venditionis executionem non deuenit poteſt debitum, & expenſas offerre, & bona liberare. q. 127. n. 7

non

non licet poſt adiudicationis ſententiam pignus luere, ſeu pretium offerre, cum debitor quidquid iuris habebat, dicatur amiſiſſe, ſi citatus ius ſuum non fuit proſecutus. ibid. n. 11
& vbi paſſus eſt ſecundum Decretum, pro derelicto habuiſſe dicitur. ibidem. num. 12
condemnatus non appellans à ſententia dicitur illi acquieſcere, & conſentire, & ad parendum ſe obligare. ibid. num. 16. & 17.
ampliatur locum habere nedum in contractu expreſſo, ſed etiam tacito exceptionis ope. ibid. n. 18
poſt interpoſitum Decretum per venditionem in publica ſubhaſtatione priuilegiũ non habet recuperandi, nec amplius auditur. ibid. n. 21
Primo declaratur procedere in adiudicatione in ſolutum à Iudice facta per modum iudicij, ſecus ſi adiudicatio fiat vigore reſcripti impetrati à Principe. ibid. num. 22
Secundo declaratur habere locum in terminis iuris communis, at ſecus vbi aliter per ſtatuta ordinatum eſſet. ibid. n. 23
quilibet poteſt creditori offerre, & venditionem pignoris, ſeu bonorum obligatorum impedire. q. 132. n. 6
etiam poſt ſententiam, quando ab ea fuit appellatum. ibid. n. 7
ſemper creditori ſatisfacere poteſt, & donec ad executionem deuentum non fuerit, in eius eſt facultate, tertijue poſſeſſoris intereſſe habentis debitum, & expenſas offerre. q. 132. n. 8
& ſimplex venditio non ſufficit abſque rei actuali ſatisfactione. ibid. n. 10
Primo ampliatur procedere in quocunque poſſeſſore etiam malæ fidei, & iniuſto actione hypothecaria à creditore cõuento. ibid. n. 11
ratio eſt, quoniam agens hypothecaria non concludit ad rem præcisè, ſed agit, vt auocet poſſeſſionem, donec ſibi ſit ſolutum. ibid. n. 12
Secundo ampliatur, vt hoc ius detur etiã poſſeſſori, qui paſſus ſit ſententiam, ac proinde in iudicio iudicari vſque ad litis conteſtationem. ibid. n. 13
appellatione pendente à ſententia de ſubhaſtãdo bona debitum offerre poteſt. q. 135. n. 1
debet tamen condemnari in expenſis oblatoris. ibid. n. 7
non aliter liberatur, niſi facta ſolutione creditori, ibidem. num. 3
poteſt bona reluere ante lapſum termini, quæſt. 153. num. 5
Debitor in fraudem. vide in ver. Creditor, & creditores.
Debitor ex ſua declaratione, & confeſſione facta poſt deliberationem non poteſt præiudicare offerenti. q. 168. n. 3
poteſt ſubhaſtationibus pendentibus cũ Iudicis licentia, vel ſuperioris vendere rem inclamatam, etiam abſque vitio litigioſi. q. 190. n. 1. & 2
pretium autem deponendum eſt, ut ſoluatur creditoribus. ibid. n. 3
& quid de expenſis. ibid. n. 4
& quando res fuit adiudicata. n. 5
confitens nõ poteſt dare de exceſſiuitate mandati. q. 191. n. 1
ſpeciei liberatur ſpecie perempta, quæſt. 199. n. 17
fallit quando mora iam erat commiſſa. ibid. n. 18
fiſcalis in mora ipſo iure abſque aliqua interpellatione conſtituitur, ita vt ſummatim, & in continenti eſt exigendus. q. 200. n. 21. & 22
Debitum extinguitur inſtituto iudicio, & accepta tenuta bonorũ debitoris, quæſt. 199. n. 8
& de ratione. ibid. n. 9
Decima, de qua in auth. hoc ius porrectũ. C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. datur creditoribus, qui coguntur bona capere pro pecunia in compẽſationem damni, quod propterea pati poſſunt. q. 196. n. 12
Deciſ. Rotæ in Romana dotis de Olphis, 25. Octobris 1613. coram R.P.D. Coccino qualiter procedat, & loquatur. q. 27. n. 9
Decreta plura, quando facta ſunt, ſed diuerſis diebus, ſi mandatum fuit expeditum ſub una certa die, non poteſt ſubſtineri ex decretis ſub alijs diebus factis. q. 171. n. 15
Decretum de adiudicando factum non in die citationis, ſed in die ante, valet. q. 171. n. 1
ſed contra. ibid. n. 6. & ſeqq. & n. 15
Iudicis, quando probet ſolemnitates requiſitas præceſſiſſe. q. 188. n. 3
De deliberando eſt quid ſeparatum à ſubhaſtationibus. ibid. n. 4
& non reddit validum, quod eſt nullum. ibid. n. 6
præſumitur pro decreto in ſubhaſtatione q. 200. n. 6
etiam cauſæ cognitionem requirente

abſque

abſque vlla enunciatione, quando tempus triginta annorum effluxiſſet. ibidem. num. 12
Decretum ſecundum multis caſibus transfert dominium. q. 6. n. 3
& præſertim ſi ſeruandis bonis ſolemniter ſubhaſtatis eadem ex ſecundo decreto adiudicentur. ibid. n. 4
vt concedatur, an ſemper concedatur ſubhaſtatio. ibid. n. 5
vbi non conſtat ex reuolutione actorum, pro eo non præſumitur. q. 7. n. 12
Iudicis in ſubhaſtatione de deliberando plus offerenti, & de conſignando pretio non præiudicat reo non citato. ibid. n. 16. & q. 20. n. 12
mandans bona capta in executione adiudicari non importat conſenſum de præſenti, ſed de futuro, cum tamen in adiudicatione conſenſus debeat eſſe de præſenti. q. 26. n. 8
Primo ampliatur procedere, ſiue agatur de ſententia rei corporalis, ſiue iuris incorporalis. ibid. n. 9
Secundo ampliatur habere locum etiam quod dictum fuerit in ſententia, quod bona liberè, & ipſo iure reuertantur cũ omnibus pertinentijs. ibid. n. 10
Tertio ampliatur, etiam quod ſententia fuerit lata ſuper actione reali, & ſuper dominio, vel quaſi. ibid. n. 11
de adiudidando debet parti intimari. q. 26. num. 22
& quare id fiat. ibid. n. 23
Decreti de adiudicando intimatio vbi facta non fuit, dicitur quod Iudex non habuit adiudicationem pro perfecta. ibid. n. 24
licet non ſit neceſſaria relatio, ſeu executionis reproductio in caſibus, in quibus de iure communi non requiritur. ibidem. num. 25
Iudicis operatur, ne dolo, ac fraude obijci poſſit. q. 35. n. 4
pro eo præſumitur, vt contractus valeat, & omnia dicuntur ſolemniter acta tollendo omnem ſuſpicionem doli, metus, culpæ, & alterius cuiuſcunque nullitatis. ibid. n. 5
ita, vt contrarium aſſerendo incumbat onus probandi. ibid. n. 6
Prætoris facit præſumi in contractu nullam eſſe leſſonem, non tamen excludit contrariam probationem iniuſtitiæ pretij. q. 39. n. 8
non ita operatur firmitatem contractus, vt contra illud obijci non valeat læſio, ex qua cõtractus reſciſſio reſultet. q. 42. n. 9
ex falſa cauſa interpoſitum eſt nullum ipſo iure. q. 50. n. 1
etiam ſi adhibeatur partim pro vera, partim pro falſa cauſa. ibid. n. 2
quamuis excedatur in minimo. ibid. nu. 3. & 9
eſt nullum, cum mandat ſolui fructus, ſi appareat partem ſolum deberi, cum illud ſit indiuiduum. q. 76. n. 12
Intellige, vt ibid. n. 18
exceſſiuum etiam in minimo eſt nullum. q. 102. n. 2
vel etiam partim ex vera, & partim ex falſa cauſa. ibid. n. 3
de deliberando antequam fiat, plures in actis debent eſſe oblationes. quæſt. 147. num. 15
ſecundum ſuper inſtrumento nullo interpoſitum, vel ſuper credito non vero eſt nullum. q. 157. n. 1
& per conſequens adiudicatio, & in ſolutum datio, cum ſit reuocabilis, reuiuiſcunt priora iura. ibid. n. 2
ſicuti & ſubhaſtatio antea facta. ibidem. num. 3
mandans bona adiudicari creditori non ſufficit ad probandam adiudicationem, niſi etiam oſtendatur effectum fuiſſe ſortitum. q. 162. n. 8
Decretum. vide in ver. Executio Decreti. in ver. Debitor. in ver. Creditor. in ver. Reus.
Defectus proceſſus probatur ex defectu mãdati de ſubhaſtando. q. 183. n. 6
Defenſio vbi nulla competit, citatio non requiritur. q. 5. n. 11
Deliberatio facta maiori oblatori, etiam poſt terminum ſine alia citatione ad videndum deliberari eſt inualida. quæſt. 167. n. 2
facta nulla præcedente citatione ad vidẽdum deliberari eſt inualida. quæſt. 180. num. 1
facta non preſente pecunia eſt nulla. ibid. num. 3
etiam quod poſtea acceſſit conſenſus creditori. ibid. n. 4
Deliberatio in ſubhaſtationibus requirit citationem ad videndum deliberari. q. 7. num. 1
bonorum facta ex licitatione intra terminum à Iudice aſſignatum eſt nulla. q. 12. num. 1. & 3
& datio in ſolutum pro maiori ſumma, quam ſit debitum in totum eſt nulla, & reuocatur in totum. q. 51. n. 3
facta de re aliqua pro debito cenſus iuxta

formam Bullæ anteriori cum onere ſoluendi cenſum poſteriori aduerſus executionem, non admittitur exceptio anterioritatis pariter priuilegiatæ. quæſt.109. num. 1
Et de ratione. ibid.n.3.& 5
Contrarium habetur. ibid. n.6. & infra.
Sed prior relata ſententia dicitur verior, ac tenenda. ibid.n.8
Eius, & ſubhaſtationis ſolemnitas licet non interueniat, tamen per æquipollens illi ſatisfieri poteſt. q.124. n.8
Vt ſit valida, requirit citationem ad videndum deliberari. q.147.n.10
Facienda ei, qui candela accenſa plus obtulerit, ſi vnus offerat candela accenſa, & alius incipiat, ſed deſinat ea extincta, præfertur ſecundus. q. 80. n.1
Sed videas ibid. n. 7. & 8. & ſeqq.
Deliberatio. vide in verbo Iudicis, in ver. Subhaſtatio, in ver. Citatio in ver. Bona derelictum, vel pro derelicto. vide in ver. Rei.
Denunciatio eſt neceſſaria, quando venditur pignus.q.3.n.5.
Primò fallit, vbi actum eſt, vt creditor abſque citatione vendat. ibid. n. 6
Secundò fallit, quando verſaremur in antiquis. ibid.n.8
Tertiò fallit in debito liquido fiſcali.ibid. num. 9
Denunciatio præcedentis licitationis non eſt neceſſaria, quando licitatio fit candela accenſa, vel eodem contextu antequam ad alios actus diuertatur.quæſt.36. num. 11
Depoſitum factum poſt multos dies poſt ſubhaſtationem ſuffragatur, quæſt. 185. num. 1
Dictio, rurſus, & dictio, iterum, intelligitur, quoties opus ſit. q.28. n.24
Dilatio debitori danda, antequam fiat ſubhaſtatio, non currit, niſi à die notificationis factæ. q.10.n.10
Ea pendente data ab homine, vel à iure conquieſcit officium Iudicis. quæſt. 12. num. 2. & 4
Declaratur pluribus modis. ibid. à n. 5. vſque ad 9
Diligentia, & vigilantia ſua nemini nocere debet.q.100.n.8
Diuiſio formam corrumpit. q. 80. n.15. & & q.85.n.10
Dolus præſumitur in Iudice, qui authoritatem ſuam interponit contra legis authoritatem.q.24.n.12
Nemini prodeſſe debet. q 36.n.5
Re ipſa quando interuenit in læſione enormiſsima, dolo ex propoſito æquiparatur.ibid.n.14
Ineſt læſioni enormiſsimæ. ibid.n.16
Omnino puniendus eſt, etiam ſi illi, qui eum admiſit, damnoſus futurus ſit.quæſt. 99. n. 9
Domus quando eſt indiuidua, & creditores ſunt plures, ſi licitetur, illi conceditur, qui maiorem habet partem, ſi æquale offerunt pretium.q.189.n.1
Diſcordia creditorum. vide in ver. Creditores quando inter ſe certant.
Diſpoſitio quamuis exorbitans extenditur, quatenus verborum proprietas requirit. q.108.n.7
Etiam ſi maior ſit ratio in vno, quam in alio caſu.ibid.n.8
Generaliter loquens includit etiã fiſcum. q. 137.n.10
Dominio rei ſuæ emptor priuari nõ debet. q.126.n.10
Quando transfertur, ſi ſuſpenſiue transfertur, reſoluto contractu res redit ad ſua principia attractiua.q.149.n.9
Reſuſcitat. vide in verbo Contractu reſoluto.
Dominium, & poſſeſsio probari non debet in remedio quorum bonorum, ſed ſufficit ſola detentio.q.159.n.13
Fructuum pendentium pendente iudicio non transfertur, ſic nec de feudo, in quo pendent. q.100. n.7
Dominus quis ſtatim eſſe deſinit rei, quam habuit pro derelicta etiam, quod ab alio non fuerit occupata.q.6.n.7
Directus in alienatione rei emphiteoticæ habet ius prælationis. q. 108. n.10
Datij ad inſtar venditoris tenetur tradere, & manutenere poſſeſsionem rei locatæ, & ſic datij, liberam, vacuam, & expeditam, ita vt poſsit vti, frui, aliàs tenetur ad remiſsionem. q.139.n.24
Inuitus non tenetur alium vaſallum ſuſcipere. q. 140.n.16
Domus quando eſt indiuidua licitanda eſt, & vni adiudicanda.q.143.n.7
Partem habens, ſi aliam emat ſub haſta, non tenetur laudimium ſoluere pro illa parte, quia ex neceſsitate res vendita fuit.q.143.n.4
Et ita iudicatum. ibid.
Donationes ſubhaſtationem requirunt. q. 151. n. 1
Sed contra ibid. n.2
Et de ratione.eod.in loco.
Dotem ſoluere, vel tradere bona mulieri

pro

pro rata ſuorum iurium poteſt creditor nulla facta collocatione, & reſiduum capere, ſiue viuat, ſiue mortuus ſit maritus, q. 55. num. 8.
aſſecuratio non dicitur reſtitutio, ſed poſitio in tuto, vt fructus deſeruiant pro alimentis vxori, viro, & filijs, q. 56. num. 13.
vide in ver. Aſſecuratio, in ver. Mulier, in ver. Vxor promittens, quæ in neceſſarium antecedens præſupponit matrimonium, non tenetur curare, vt ſequatur matrimonium, ſed ita demum obligatur, ſi illud ſequatur, q. 68. num. 13.
Dubius euentus, ſpes, & prouentus pedagij deduci poſſunt in contractibus venditionis habita relatione, & ratione eſtimationis pretii, ac læſionis, non ad rem, ſed ad ſpem, & quanti veriſimiliter venderetur dubius euentus, cuius ſpei reſpectu conſtitui debet pretium, non reſpectu eius, quod poſtea verè eueniret, q. 41 num. 6.
& eſtimabitur quantum eſt veriſimile, quod eſſet captum, inſpiciendo, quod fieri ſolet, ibid. num. 7.

B

ECcleſiæ rei alienatio, quæ ab initio fuit vtilis, non redditur nulla ex eo, quòd non probetur pretium verſum eſſe in vtilitatem ipſius Eccleſiæ, nec emptor probare tenetur verſionem, q. 116. num. 7
ſi domus fuit à teſtatore relicta, caſu quo hæres ſuus eam alienaret, Prælatus ſi alienationi conſentit, Eccleſia ius ſuum perdit, q. 145. num. 6.
res quãdo venduntur egent ſubhaſtatione, q. 19. num. 1. & 2.
ſed contra de conſuetudine, ibid. num. 3.
res liberanda non eſt plus offerenti, ſed illi tantum, qui iuſtum pretium obtulit, q. 200. num. 24
Edicta ſubhaſtationum vbi cũ decreto proponuntur, quod bona erunt plus offerenti deliberanda, promiſſio pretii ſubſequuta vim habet obligationis de emendo, q. 68. num. 1
Emphyteuſis conceſſa Titio, & Mæuio fratribus cum pacto, quod quatenus vendi contingat ab aliquo ipſorũ, requiri prius debeat conſocius, & frater, ſi à creditoribus Titii fuerit capta, & ſub haſta publica propoſita, & alteri deliberata altero fratre non requiſito, valet alienatio tamquam neceſſaria, quæſt. 110. num. 1. & 5.
Sed contra ex veriori, ibid. num. 6.
& infra, & num. 9.
pignori capi poteſt, & præmiſſis ſubhaſtationibus vẽdi, & in ſolutum dari, ibid. num. 5.
vide in ver. Bona obnoxia, & in ver. Bona fęudalia.
Emere permittitur, vide in ver. Officialis, in ver. Theſaurarius, in ver. Adminiſtrator, vel vendere nemo inuitus cogitur, q. 107 num. 2.
Emens ſub haſta cum conditione, ſi melior conditio non fuerit oblata, ſi ſecundo emerit pluris cum dicta conditione, à prima conditione receſſiſſe dicitur, q. 37. n. 2
redditus, fructus, ac prouentus pedagii conqueri non poteſt, ſi parum, aut nihil percipit, ex quo emit ea, quæ pendent à futuro euentu, & fortuna, quæſt. 41. num. 3.
& quando fuit exceſſum in pretio, ibid. num. 4.
fundum præcedente ſubhaſtatione, ac deliberatione ad inſtantiam creditorum, ſi pretium iuſſu iudicis deponat ad effectũ illud conſignandi creditoribus data per eos cautione de reſtituendo prioribus, ſi deinde inſurgant alii creditores, qui agãt contra ipſum emptorem, ipſe emptor non dicitur liberatus, quin alii creditores, qui non interfuerunt, illum conueniant, q. 104. num. 10. & ſeqq.
indemnitati tamen dicti emptoris conſulitur, compellendo iudicis authoritate poſteriores creditores, & eorum fideiuſſores, vt ſoluant anterioribus, ibidem num. 5.
& talis emptor agere poteſt aduerſus eos qui pretium receperunt, contra quos eidem competit actio, etiam quod in decreto emptor non fuiſſet nominatus, ibidem num. 6.
ne decipiatur emptor, qui iudicis authoritate emit, & pretium depoſuit, num. 7.
Nec ad prædicta emptor eget ceſſione, ſeu creditorem eſſe, ſed ſatis eſt ad hunc effectum, quod conſtet de ſuo intereſſe, ibid. num. 8.
Emptio, & venditio mala fide facta retractatur, q. 15. num. 2
non valet, ſi pretium conſeratur in perſonam incertam, & innominatam, q. 23. num. 6.
à creditore facta pręſumitur cauſa pignoris conſeruandi, q. 125. num. 13.
Fallit, qñ res iure dominii præſente poſteriore creditore primo creditori fuit adiudicata,

dicata, ibid.num 14
in emptione, & venditione requiruntur verba de præſenti, q.26.num.13.
vide in verb. Obligatio.
emptor excipiendo ſe defendere poteſt à precij reſtitutione, q 173.num.6
ſub haſta plenam conſequitur liberationẽ nec decipi, ſeu damnum pati poteſt, q. 179. num. 1.3. & 7.
ſed videas, ibid.num.5
præſertim quando maior pars creditorũ huiuſmodi ſubhaſtationi, & deliberationi conſentit, ibid.num.4.
Ampliatur ad debitorem ſoluentem ex iuſta cauſa putatiuo creditori, ibid.n.2.
bonorum reſtitutioni fideicommiſſariæ ſubiectorum à ſubſtituto moleſtari non poteſt, ſi is emit bona fide, ſed agendum eſt ad pretium aduerſus hæredem hęredis grauati, & facta excuſſione contra emptorem, q.196 n.13.
maximè ſi res agatur cum fideicommiſſario, cui ius aliquod non competit in bonis fideicõmiſſo ſuppoſitis, niſi detracto prius ære alieno, num. 14.
mediante ſubhaſtatione iudicis authoritate facit fructus ſuos, q.199.num. 1. & 5.
Ampliatur, etiam procedere in adiudicatione facta ſub conditione incerta, æſtimationem faciendam per peritos, & de ratione, ibid.num.6.
Emptor malæ fidei rem cum fructibus reſtituere tenetur, q. 15.num. 3.
etiam quod fructus conſumpti eſſent, n.4
eius pręſentia non requiritur in licitatione, q.16.num.1
Declaratur ibid.num.2. & 4
ſed quod imo pręſẽtia requiratur, n.5. & 9
bona ſubhaſtanda quando emptorem nõ inueniunt dolo ſubhaſtationis, pro iuſto pretio adiudicantur creditori, ex æquiori communi, & veriori ſententia, q.20 nu.1 2. & 3.
non nocet mala fides creditoris vendentis rem, q.24.num.8
quando fuit ad emendum coactus occaſione publici debiti, quamuis venditor fuerit deceptus vltra dimidiam, nõ habet locum reſciſſio, q.35.num.5
ſub haſta data reſciſſione venditionis ob enormiſſimam læſionem non tenetur reſtituere fructus, q.43. num.1. & 3.
& de ratione num.4.
Ampliatur, quoque procedere, ſi decretũ reſcindatur ex gratia Principis, ibid.n.2.
Sed contrarium reſpectu læſionis enormiſſimæ probatur, num.9. & ſeqq. & n.13
iuſtus cõtrouerſiam pati non debet, ſi res fuit minori pretio vendita, ſed venditor, vel eius hæres eſt conueniendus, n. 7.
condemnatur ad precium rei ſubhaſtatæ, & ſi falſum fuerit receptum, quando breui manu fuit reſtitutum, q.60. num. 1.
neque liberatur, ſi velit ſoluere intereſſe, ibid. num. 2.
ampliatur idem quoque procedere, quando eſſemus in procuratore, ibid.num. 3.
Et præterea venditori ſuccurritur, vt poſſit rem venditam vendicare, ibid.num. 4.
emptionem faciendam præſupponit obligatio de pretio ſoluendo, non ob hoc tamen infert obligationem de emendo, q. 68. num. 11.
bonæ fidei dicitur, quando palam contrahit, q.88.num.12
& quando quis emit eodem pretio, quo alius offerebat, ibid.num.13.
& quando res eſt ſubhaſtata, num.14.
& conſtat de iuſticia pretij, ibid.num.15.
fructus, quos percepit ex re vendita, reſtituit, quando venditio reſcinditur ex cauſa de pręterito, quæ venditionis tempore inerat. q.96.num. 1.
tenetur reſtituere fructus, quando venditio reſcinditur ob enormem læſionẽ, n.2.
debentur fructus bonorum emptorum, ſi ei non fiat traditio, q.99.num.2.
cui res vendita fuit pro pretio declarando facit fructus ſuos, etiam antequam illud declaretur, q.99.num.5
ratio aſſignatur, ibid.num.6.
ſi percipit fructus pendente conditione, non facit eos ſuos, conditione deficiente, q.100. num.8
Limitatur procedere, niſi in caſu deficiẽtis conditionis ipſe emptor perdat pretium datum, & cedat lucro venditionis, num. 9
ſoluens partem pretij pro rata facit fructus ſuos, ibid.num. 100
eſt ſecurus, ſi executor pecuniam non ſoluat in cauſam ſibi demandatã, q.116.n.1.
rerum minoris, qui ſoluit pretium tutori vel curatori, eſt ſecurus, ſi pretium non ſoluatur creditori minoris, ibid.num.2.
non ſpectat ad ſolicitudinem emptoris, ſi pretium ſoluatur creditoribus Eccleſiæ, vel Vniuerſitatis, num.3.
redditur ſecurus, ſi debitor de conſenſu creditoris rem vendat, vel pignoret rem obligatam ad ſatisfactionem debiti, & luitionem pignoris, ſi illud non ſoluat creditori, num. 4.
non tenetur probare reſciſſionẽ, quã alienatio

natio

Digitized by Google

natio rei Eccleſiæ ab initio fuit vtilis, nec redditur nulla ex eo, quod non probetur pretium verſum eſſe in vtilitatem Eccleſiæ, ibid. num. 7.

à quo res per agnatum iure agnatitio retrahitur eſt immunis reſtitutis ſibi expenſis in gabellis, inſtrumentis, & meliorationibus, ibid. num. 7.

nec tenetur de euictione, ibid. num. 8

ſine facto ſuo dominio priuari non debet rei ſuæ, q. 126. num. 10.

redditnum publicorum, vel conductores gabellarum non tenentur ad id, quod promiſerunt ſoluere, ſi ad ipſos redditus, vel gabellas non peruenerunt, q. 139. n. 15.

Paſcuorum publicorum, & conductor bonorum Ciuitatis, vide in ver. Conductor emptor. & conductor gabellarum, vide in eod. ver. Conductor. Non tenetur, niſi de facto ſuo, q. 146. num. 5.

& ſimiliter nec is, cui res fuit in ſolutum data, ibid. num. 6

Aequalitas inter contrahentes ſeruanda eſt q. 71. num. 3.

Eſculenta, & poculenta habent pretium certum in foro, q. 73. num. 2

Et habent æſtimationem adeo certam, & manifeſtam, vt in eis colluſiones interuenire nequeant, ibid. num. 3.

Aes alienum Eccleſię probandum eſt in alienatione rei illius, q. 2. num. 3.

Aeſtimatio requiritur in ſubhaſtatione, q. 18 num. 1.

Contrarium habetur, ibid. num. 2. & 9.

Sed prima opinio dicitur verior, ibidem num. 3.

Primo declaratur procedere, quando conſtat de magno exceſſu inter pretium iuſtum, & illud, pro quo facta eſt ſubhaſtatio, ibid. num. 5.

Secundo declaratur procedere in pignore iudiciali, vel Prætorio dato in ſolutum creditori, quando nullus licitator comparuit; ſecus ſi venditio fiat ſub haſta ipſi creditori tamquam plus offerenti cæteris extantibus licitatoribus; ibid. num. 6.

Declaratur alijs quatuor modis, ibidem num. 7. 8. 9. 11. & 12.

non eſſe faciendam referuntur aſſertiones plurium, num. 14.

tunc attenditur, quando conſtat de magno exceſſu inter pretium iuſtum, & illud pro quo facta eſt ſubhaſtatio, q. 19. n. 3

vel quando non reperitur emptor, ſecus ſi bona fuerint ſubhaſtata tertio plus offerenti, ibid. num. 4.

rei colligitur ex oblationibus, cum res tāti valeat, quanti vendi poteſt, q. 38. n. 6

æſtimationis ratio æquior haberi non poteſt, quam per ſubhaſtationem, ibidem num. 7.

rei colligitur ex oblationibus, cum res tanti valeat, quanti vendi poteſt, num. 6.

eius ratio æquior haberi non poteſt, quā per ſubhaſtationem, num. 7.

fieri non debet ſecundum æſtimationem, in qua plerumque fit fraus. ibid. num. 14. & q. 56. num. 9

Sed facienda eſt per appretiatores cum interuentu cauſæ commiſſarij, ibid. n. 15.

veri, & communis pretij attenditur, & nō per ſubhaſtationem, quæ præſumitur, per animoſitatem fieri, num. 16.

Declaratur procedere, quoad plenā probationem faciendam, & conſtituendam præſumptionem iuris, & de iure; Secus verò, quoad præſumptionem etiam vehementem, num. 18

cuius præſumptionis vehementis cōtrarium probari poteſt, num. 19.

Soluenda eſt, quando res eſt indiuidua, q. 58. num. 4.

Annonarum, & aliarum rerum victualiū aliunde ſumenda non eſt, quam ex loco fori publici, quanti ibi vendi, & emi ſolēt q. 73. num. 4

quod extenditur ad alia mobilia, vel ſemouentia, quorum exhibitio, vel præſentatio informabit iudicem de æſtimatione ſiue equi, ſiue boues, ſiue oues, ſiue aliæ res animatæ, vel inanimatæ fuerint, num. 5

quamuis cōſultius facient iudices, ſi probabiliter dubitant de iuſto eorum pretio, vt vna cum executore mittant peritos in arte pro illis æſtimandis, ibid. num. 6.

dicitur certa, & à lege facta, quando adiudicatio eſt facienda iuſto pretio, q. 99. num. 7.

in adiudicatione requiritur pro illius validitate cum partis citatione, q. 161. n. 4 & eſt verior, num. 5.

præſertim vbi res adiudicatur creditori, 6

Aeſtimatio, vide in ver. hæres.

Aeſtimantur bona ante ſubhaſtationem, & nō reperto emptore, vel iuſto pretio adiudicantur creditori pro iuſto pretio, q. 59. num. 6.

Aeſtimatores quando ante ſubhaſtationem ſunt adhibiti ad æſtimandum bona ſubhaſtanda, quæ adiudicantur pro minori pretio, quæ fuerunt æſtimata, creditores ea in ſolutum non coguntur, quæſt. 19. num. 1.

Euictio, vide in ver. Creditor: debetur à debitore emptori, quando fuit ſubhaſtata res aliena, tamquam propria debitoris

& creditor ad nihil aliud tenetur, quam ad cedendum ipſi emptori contra debitorem contrariam pignoratitiam actionem q.103.num.12
non cauetur à retrahente rem licitatam, q.146.num.1.
Sed tenetur de facto ſuo tantum, ibidem num.2.
vide in ver.Pignoris venditione.
Euictione ſequuta rei venditæ ſub haſta emptor agere poteſt ad pretij reſtitutionem q.73.num.5.
promiſſio non impedit liberationem debitoris, quæ ſequitur ex ſolutione pretij, quod creditor ab emptore percepit, q. 175. num.1.
Sed contra, ibid.num.2.
Exactor plus conſequi non debet ex gratia, quam debitor ex pretio ob prędia viliori pretio diſtracta, q.24.num.3.
Exceptio compenſationis extinguit ipſo iure debitum, & ſic actionem priuſquam feratur ſententia, q.75.num.5.
ita quod ſi creditor oppoſita dicta exceptione perſiſtat in petendo debitum iudicialiter, incidat in pœnam petentis, quod ſibi non debetur, num 6.
Exceptio intimationis omiſſæ non obſtat ſtante lapſu temporis viginti annorum, & debitore non reclamante, q.200.n.18.
Declaratur procedere in actis iudicialibus, licet ſecus in extraiudicialibus, maxime vbi eſſemus in debito fiſcali liquido, num.19. & de ratione num. 20.
Exceptiones oppoſitæ in iudicio præter illam compenſationis, elidunt actionem, q.75. num.3.
nec illam perimunt, donec lata fuerit ſententia in fauorem excipientis, num.4.
Exceſſus magnus facit præſumi fraudem in venditione.& ſubhaſtatione, q.45.num.6 & q.162.num.10.
vbi prætenditur ab allegante probandus eſt, q.57.num.22.
ad effectum nullitatis non attenditur, niſi quando eſt in ſentẽtia, vel mandato, licet ſecus, quando eſt in ipſa executione, q. 102. num.5.
Exceſſus etiam in minimo ſufficit pro inualiditate ſubhaſtationis, & deliberationis, q.180.num.5
& magis ſi agatur de bonis emphyteuſis Eccleſiaſticæ, ibid.num.6
quando eſt in pretio oblato annullatur deliberatio, & adiudicatio, quæſt.109. num.7.
Executio fit contra poſſeſſorem non citatum ſine alio proceſſu in reali principali condemnato, qui rem alienauit lite pendente, quæſt.5. num.1.
quaſi tunc alienatio facta dicatur in fraudem creditorum, ibid. num.2.
ex æquiori ſententia, num.3.
Primo fallit, quando adeſſet ignorantia litis pendentis tempore adiudicationis, ibid.num.4.
Secundo fallit, quando facta non fuit citatio tertij, qui rem litigioſam emit, n.7. & 9.
non vitiatur, quando iudex in diſtractionibus bonorum priuatorum ſuo arbitrio non bene vtitur, ſi pars grauata appellet, q.10. num. 11.
Executionem quãdo impedit mulier aduerſus creditorem mariti, vide in ver.Tertius, ſententiæ latæ in actione perſonali captis pignoribus fit pluribus modis, q. 58.num.1.
& ibidem referuntur opiniones gloſ. & aliorum plurium in dicta propoſitione, ibid.num.2.
& concluditur tutius eſſe, quod emat tã quam tertius, & extraneus, ibid.num.3
Facta in vim ſententiæ nullæ eſt nulla, q. 181. num. 17.
& etiam quando pretium non eſt certum ibid.num.14
quando facta cenſeatur ante declarationem, remiſſiuè, q.101.num.10.
ſolum ſufficit ad effectum, vt mora non purgetur, ibid.num.11
Primo declaratur non procedere, quando debitor fuit in culpa, & impedimentum præſtitit ibid.num.12.
Secundo declaratur, quando adeſt mora geminata, quæ tollit purgationem morę, ibid. num.13.
vbi nulla eſt etiam ſubhaſtatio, quæ ortũ habet ab executione nulla, q.153.n.27.
facta non præcedente legitima liquidatione eſt nulla, q.159.num.21.
Executio, vide in verb.Miſſio, in verb.Contumax.
Executio in bonis feudalibus, vide in verb. Bona obnoxia, in verb. Bona feudalia, in verb.Feudum, in verb. Vaſallus.
Decreti bona poſſideri iubeo ſicut manu militari fit nuncio eum in poſſeſſione mittente, pro quo ſecundum fuit interpoſitum decretum, ita & executio illius decreti, bona vendi iubeo, ipſa venditione fit, q.127. num.14.
eſt nulla, quando facta eſt nulla præcedente liquidatione, quæſt.30.num.11.

Et eſt

& eſt retractanda, etiam quod conſtet de bono iure, ibid.
& ſicuti eſt nulla executio, ita eſt nulla ſubhaſtatio, quæ ortum habet ab executione, ibid. num. 11.
quando fit ad inſtantiam fiſci neceſſario fit æſtimatio, q. 154. num. 8.

Executiue agi non poteſt contra debitorem ex priuata ſcriptura, q. 195. num. 4.

Executor aſſocians creditorem in poſſeſſionem forma mandati non ſecuta committit ſpolium, q. 163. num. 3.
Ampliatur etiam quod creditori competeret aſſociatio, ibid. num. 4. & ſeq.

Executor teſtamenti res hæreditarias pro vltimæ voluntatis executione vendere non poteſt abſque ſubhaſtatione, aliàs vẽditio eſt nulla, q. 113. num. 1.
Extenditur procedere etiam ſi rei illius ius luendi vendatur, quam cum pacto redimendi in ſubhaſtationibus executor vẽdiderat, ibid. num. 2.
contra iuris formam à ſtabilibus venditionem non incipit exiſtentibus mobilibus, num. 4.
nec rem magni valoris pro re exigua diſtrahere poteſt, num. 5.
teſtamenti bona defuncti alienari non poteſt vltra quam vrgeat neceſſitas, ibidem num. 6.
vbi data eſt facultas à teſtatore vendendi bona, ex ea videtur data licentia vendendi bona, ex ea cenſetur data licentia vendendi ſine ſubhaſtatione, quæſt. 114. num. 1.
Contrarium, ibid. num. 4.
Primo declaratur prima relata ſententia, vt procedat, ſi ſpeciale prædium vendere teſtator iuſſerit; ſecus ſi in genere licentiam dederit. num. 2
Subdeclaratur, particularem rei vendendæ licentiam non obeſſe, quando extat loci conſuetudo, aut ſtatutum vendendi bona præmiſſis ſubhaſtationibus, ibidem num. 3.
Secundo declaratur habere locum, ſi adijciatur, quod vendere poſſit cum bannimento, vel ſine, num. 5.
Tertio declaratur, quando Tutor, vel Curator condemnatus eſſet ad tradendum rem minoris, quo caſu neceſſaria non eſt ſubhaſtatio, num. 6.
Idem erit, ſi tacite mandauerit teſtator, num. 7.
A teſtatore ſimpliciter conſtitutus nulla forma ſibi præfixa, id ſolum ex æqui poteſt, quod à lege, vel canone eſt permiſſũ quæſt. 114. num. 8.
extra tempus à teſtatore præfinitum exequi non poteſt, num. 9.
quod tempus ab adita hæreditate currit, num. 11.
vendere debet rem præſente pecunia, & non habita fide de pretio, q. 115. num. 1.
Fallit ſi à teſtatore confitendi data fuerit facultas, ibid. num. 5
quando pretium recepit, & venditio detegitur nulla, an hæres agens prius, illud reſtituere teneatur, num. 8. remiſſiuè.
ſi pecuniam non ſoluat in cauſam ſibi demandatam, emptor eſt nihilominus ſecurus, q. 116. n. 1.
Executor, vide in ver. Subhaſtatio, in ver. Venditio.

Executoris venditio facta non bona fide, an ſit retractanda, q. 116. num. 6.

Executorum diſcordia, qui diſtribuere debent bona teſtatoris in pauperes, efficit, vt potius conſanguinei pauperes eligantur, quam alij remotiores, & extranei. quæſt. 64. num. 3. 4.

Expenſa facta pro exigendis nominibus debitorum hæreditarijs deducitur ab hærede, quæſt. 115. num. 5.
Et de ratione num. ſeq.
quia tantum dicitur eſſe in credito, quantum exigitur deductis impenſis, num. 7.
Extende idem procedere in expenſis factis pro defenſione hæreditatis, & pro recuperatione bonorum fideicommiſſi, n. 8
Ampliatur etiam locum habere ſi lis finita non ſit dummodo redacta ſit ad bonũ ſtatutum victoriæ, num. 9
Item amplia, & limita, vt ibid. n. 10. & 11.

Expenſa, vide in ver. Gabella.

Expenſæ, quæ in ſubhaſtationibus fiunt, detrahuntur tamquam æs alienum, quæſt. 155. num. 1.

Exponens rem venalem ſubhaſta contrahere videtur cum illa perſona, quæ plus offert, ſeu promittit, q. 68 n. 2
Declaratur verum eſſe, præterquam in rebus Eccleſiæ, quæ tradi debent offerẽti iuſtum pretium, licet alius plus obtulerit, num. 21.
neque incertitudo talis perſonæ, quæ facta oblatione, ſeu promiſſione pretium certificauit contractum vitiat, ibidem num. 3.

Expreſſio hæredum implicita relata ad certam ſcripturam valet, q. 57. num. 18.

Extrema ſpolij, vide in verb. Spolij extrema.

F

Faciens actum cenſetur, ſe obligare legibus de illo actu loquentibus. quæſt. 137. num. 13.

Factum contra ordinem, & formam dicitur per iniuriam fieri. q. 24. n. 11

Iudicis dicitur factum partis. quæſt. 81. num. 2

legitime retractari non poteſt. q. 86. nu. 9. & q. 118. n. 7. & q. 108. n. 6

Iudicis ſubhaſtantis dicitur factum debitoris. q. 119. n. 3

quia non dicitur, cum aliquid ſupereſt faciendum. q. 135. n. 2

Factum Iudicis dicitur factum partis. quæſt. 166. n. 1

Facultas data à teſtatore executori vendendi bona. vide in ver. Executor.

Falſa cauſa. vide in ver. Decretum.

Falsò aſſerens ſubhaſtans plus ſibi dari, quā re vera dabatur, vt falleret emptores, tenetur crimine ſtellionatus. quæſt. 166. num. 1

Fallit, ſi ſubhaſtans ſciens, & affirmans plus ſibi dari, vel offerri, quam re vera eſſet; vel ſi ſuppoſuit tertium, qui eius periculo id faceret, quia tenetur ad reſtitutionem pretii in vtroque foro decepto. ibid. n. 3

& quatenus per errorem id factum fuit dabitur conditio indebiti. ibid. n. 4

Ampliatur quoque procedere, ſi plus fic offerentes poſtea ex futuro euentu damnum nō patiantur, & etiam quod ex hoc commodū perceperint, quoniam adhuc error falſi pretii ſibi nocere non debet. ibid. n. 5

Feudale non eſt pretium redactum ex re feudali. q. 150. n. 2

Intellige vt ibid. n. 3

Præſertim quando creditor habet iura petendi creditum ſuper feudo, & illa erāt feudalia. ibid. n. 7

Feudo ſoluto per mortem vaſalli, vel aliter eius creditoris, & fructuum perceptio ceſſat. q. 140. n. 23

Feudum Domini conſenſu obligatum, ob moram vaſalli ſine Domini conſenſu nouo creditori adiudicari, aut pro executione ſubhaſtari poteſt. q. 141. n. 1

vbi de ratione.

conſenſu Domini pignori, vel hypothecæ obligatum.

Vaſallus ſine Domini nouo conſenſu authoritate propria Iudice non impellente, & creditoris inſtancia pro diſtractione in ſolutum dare non poteſt. quæſt. 141. num. 4

Non conſiſtit, niſi in rebus ſoli, vel ſolo cohærentibus, vel in his, quæ inter immobilia connumerantur. q. 150. n. 4

Vide in ver. bona obnoxia.

Feudalia in ver. Conſuetudo. in ver. Neceſſitas. in ver. Subhaſtatio feudi. in verbo Vaſallus.

Feſtinatio bona permittitur Iudici. quæſt. 98. n. 2

Fideicommiſſarius conſentiens heredi grauato alienanti poteſt certo caſu recuperare pretium fundi alienati à venditore, licet fundum ipſum recuperare non valeat ab emptore. q. 145. n. 1

Fideicommiſſo bona ſubiecta alienari, quando poſſint. vide in ver. Bona fideicommiſſo ſubiecta.

Fideiuſsio per mulierem facta de integra dote eſt nulla, cum per eam remaneat indotata. q. 165. n. 3

& aduerſus eam reſtituitur tamquam enormiſsimè læſa. ibid. n. 4

etiam quod lapſum ſit quadriennium. num. 5

Fideiuſsio pro relaxanda poſſeſsione non ſufficit, quando miſsio facta ſit, vt debitor ſoluat in executionem mandati. quæſt. 52. n. 4

Fallit nulla præcedente pronuncia ex primo Decreto, quia tunc efficitur pignus prætorium, & miſsio facta eſt, vt defendat, & ideo data cautione de ſiſtendo, & reficiendis expenſis res recuperatur. ibid. num. 5

Fideiuſſor conueniri non poteſt, quando creditori per ſubhaſtationem fuerunt bona liberata. q. 60. n. 7

Fidem habens de pretio. vide in ver. Creditor.

Fides fiſcalis haſtæ facile conuelli nō debet. q. 32. n. 8

Filii heredes Patris cum beneficio legis, & inuentarii bona vendita in publica licitatione ad inſtar creditorum retrahere non poſſunt. q. 119. n. 1

Contrarium reſoluitur. ibid n. 4

Fiſcales res. Vide in ver. Alienatio.

Fiſco locanti non datur reſtitutio, niſi ex noua cauſa ſuperuenienti. q. 28. n. 8

Ratio adducitur. ibid. n. 9

& ideo reiicienda eſt alterius oblatio, etiam quod eſſet alicuius momenti. ibidem.

Fiſcus in contractibus venditionum ſpeciali vtitur priuilegio, vt alius offerens melio-

meliorem conditionem admittatur, q.34 num. 9.
Eligit meliorem licitatorem, ibidem num. 10.
& non acceptat, niſi licitatores ſufficientes, ibid. num. 11.
An ante diem exigere poſſit debitorem ſeu conductorem, vide in ver. Debitor fiſcalis; ceſſante iuſta cauſa ſi conueniat debitorem ante diem duplicantur induciæ q. 107. num. 13
Licet olim actio perimeretur, ibidem num. 14.
includitur in diſpoſitione generaliter loquente, q.137. num. 10.
intelligitur vti iure priuati, quando in ſpecie non eſt priuilegiatus, ibid. n. 11.
comparens in iudicio ſubhaſtationis cenſetur ſe obligare legibus concernentibus ordinem iudicii prædicti, & ligatur ad eius obſeruantiam, quæſt. 137. num. 12. & ſeq.
Forma ſubhaſtationis per Bar. præſcripta ſi ſeruetur, officialis obligabitur ad vendendum plus offerenti. quæſt. 25. num. 5.
Fallit, vt ibid. num. 6.
Subhaſtationis poſita per Bald. & alios refertur, q. 25. num. 7.
offerendi ab ipſo debitore, ſeu venditore proponi non debet, cum ſit valde alienũ à licitatione, q.68. num. 3
eſt de genere indiuiduorum, cum qualibet mutatio formæ totam mutet, q. 80. num. 16. q. 85. num. 9. & 11. & 12.
ad effectum poteſt impleri per æquipollens, q 124. num. 3.
quando in lege eſt præſcripta ad effectum, vt de vtilitate Eccleſiæ conſtaret, tunc poteſt, ſi conſtet de vtilitate Eccleſiæ adimpleri per æquipollens, q. 124 num. 4.
Formæ licitandi, & ſubhaſtandi, quamuis aliquibus in locis diuerſæ reperiantur, tamen forma, & ſolemnitas cuiuſque loci ſeruanda eſt, q. 25. num. 12.
Fratres, quando ſunt plures, & aliqui ſunt Clerici, iudicium cum eis agendum eſt coram Iudice Eccleſiaſtico, etiam quoad laycos, q. 128. num. 1
Item eſt, quando eorum bona ſunt ſubhaſtanda, ibid. num. 2.
Ampliatur procedere, etiam quod ageretur de Patrimonialibus, ibid. num. 3.
Fraude ceſſante ſubhaſtatio non requiritur, q. 156. num. 9.
Fraudes vitantur per ſubhaſtationem, q. 194 num. 3.
Fraudibus, ac malitijs hominum via non eſt aperienda, q. 66. num. 8.
Fraus probanda eſt à creditore, qui dicit debitorem in fraudem alienaſſe, & qualiter hoc procedat, videas in q. 5. num. 5.
præſumitur in venditione, & ſubhaſtatione ex magno exceſſu, q. 45. num. 6.
præſumpta ſemper obtinet, quæſt. 123. num. 8.
Fructus pẽdentes rei iudicatæ per iudicem ſpectant ad creditorem, & emptorem, q. 162. num. 11.
Extenditur locum habere etiam in adiudicatione facta cum conditione, iuxta ſcilicet æſtimationem faciendam per peritos, pro rata tamen pretij ſoluti, ibidẽ num. 13. & ſeq.
Exacti poſt motam litem ſuper ſpolio diminuunt creditum ſortis, & impediunt retentionem, ex quo non dicitur conſtare de credito liquido, q. 172. num. 4.
& interim euitari non poteſt reſtitutio ſpolii, ibid. num. 5. compenſantur cum ſorte, quando ſubhaſtatio eſt nulla, q. 184 num. 5.
Beneficii vacantis ſubhaſtari prohibentur, & de ratione, q. 194. num. 1.
ſui beneficii clericis permiſſum eſt licitare, & vendere, ibid. num. 2. & 4.
rei pendentes per iudicem adiudicatæ ad creditorem ſpectant, q. 199. num. 4.
Fructus reſtituuntur alienationis contractu reſciſſo rei minoris ob non ſeruatas ſolemnitates, niſi doceatur emptorem bona fide emiſſe, q. 21. num. 12
rei, & redditus, vt ſciatur quot percipi poſſint in futurum, ratio habenda eſt, trium annorum proximè præteritorum, q. 41. num. 9.
reſtituuntur, quando non in paruo exceſſu contingit læſio, q. 43. num. 13.
Nec iſto caſu eſt in poteſtate conuenti ſupplere iuſtum pretium, ibid. num. 14.
vbi mandantur reſtitui, non veniunt illi, quos ex meliorationibus factis per emptorem is percepit, q. 44. num. 4.
per creditorem percepti ſi ſaperent intereſſe pecuniæ, pro qua addicta fuerunt bona debitoris, extenuant ſortem, & creditor prædictus annullatis ſubhaſtationibus compenſant pro concurrenti quantitate, q. 92. num. 1. & 3.
extenditur fortius procedere, quando debitor extraiudicialiter creditori proteſtatus fuiſſet, vt ex tunc creditor haberet illam reſiduam quantitatem pro ſatisfactione ſortis principalis, ibid. num. 4.

Con-

Contrarium habetur eod. loco. num. 6.
& ſeqq.
in pignore Prætorio ipſo iure extenuat
ſortem.ibid.n.2
per creditore percepti de bonis debito-
ris vbi extant in ſpecie in illius poteſtate
tempore quo rationes calculantur, cre-
ditore recuſante non calculantur. ibid.
num. 9
Primò ampliatur etiam ſi debitor prote-
ſtatus fuerit, vt illas pro ſoluto haberet,
& vt ex eorum pretio ſors principalis
diminuatur.ibid.n.10
Secundò ampliatur locum habere, non
ſolum in pignore Prætorio, ſed etiam in
pignore conuentionali.ibid.n.12
percepti ex re pignorata, quando ſunt
conſumpti, vel ad pecuniam redacti com
penſantur in ſortem principalem per cre
ditorem.ibid.n.13
Ratio aſſignatur, quia fructus prædicti
non conſiderantur vt ſpecies, ſed vt quan
ita s, & ſortem diminuunt, quando iam
ſunt conſumpti, vel ad pecuniam redacti.
ibid.n.14
compenſantur in ſortem per creditorem
cum res data in ſolutum nulliter per de-
bitorem auocatur.q.93.n.3
percepti ex re nulliter data in ſolutum
non reſtituuntur, vbi ſecundum Decre-
tum interponitur, & fit adiudicatio in
executionem ſententiæ iam latæ ſuper
credito certo contra debitorem. ibidem.
num. 5
ſubhaſtatione durante, ac tempore redi-
mendi perceptus debitor facit ſuos. q.
95. nu. 1
rei licitatæ licitans prætendere poteſt,
niſi poſt tempus executionis petitæ ad
rem tradendam elapſum. ibid. n.2
non percipit agens actione reali ad ſpe-
ciem, niſi poſt tempus elapſum execu-
tionis petitæ.ibid.n.4
idem procedit ſi agatur perſonali in rem
ſcripta. ibid. n.6
& in actione quod metus cauſa, quæ pa-
riter dicitur in rem ſcripta.ibid.n.7
& datur tempus ſicut in reali Iudicis ar-
bitrio moderandum.ibid.n.8
quid in actione mixta. ibid. n.9
in qua veniunt perſonales præſtationes.
num. 10
quid ſi agatur criminali actione pecunia-
ria.ibid.n.11
& aliqui condemnati ſunt ex delicto.
ibid. n.12
ab emptore, vel licitatore percepti ven-
ditori, ſeu debitori ſunt reſtituendi, quo-
niam venditio, vel ſubhaſtatio reſcindi-
tur ex cauſa de præterito, quæ venditio-
nis, ſeu ſubhaſtationis tempore inerat.
q. 96. n. 1
reſtituere tenetur emptor, quando ven-
ditio reſcinditur ob enormem læſionem.
q. 96. n. 2
reſtituuntur, quando reſciſſio venditio-
nis procedit à voluntate emptoris, ac li-
citantis, vel ſunt in ſortem computandi
ſeu compenſandi. ibid.n.3.cum ſeq.
& contractus aliter factus eſt vſurarius,
& illicitus. ibid.n.5
Ratio adducitur num. ſeqq.
Fructuum, intereſſe de intereſſe, ac vſuræ
vſurarum non debentur. q.97. n.1
Contrarium probatur ibid. n. 2
Vbi ſunt reſtituendi veniunt fructus fru-
ctuum. ibid. n.2.4.& 5
præſertim ſi petantur cum omni cauſa.
ibid.n.3
conuerti in capitale pariũt alios fructus,
ſeu alia lucra, & intereſſe.ibid.n.4
& intereſſe vbi petuntur non vt ſors, ſed
vt intereſſe acceſſorium ad capitale, &
vt fructus ipſius capitalis, non debentur
fructus fructuum, nec vſuræ vſurarum,
nec intereſſe de intereſſe. ibid.n.7
ex meliorationibus à bonæ fidei emptore
percepti non debent cum melioramentis
compenſari. q. 98. n.2
& de ratione ibid.
bonorum emptorum debentur emptori,
ſi ei non fiat traditio. q.99.n.2
bonorum poſt Iudicis adiudicationem,
ad creditorem, ſeu emptorem ſpectant,
cum ſententia, ſeu decretum ſuperueniẽs
dominium in eum transferant. quæſt.100
num. 1
rei venditæ perfecta venditione ad em-
ptorem pertinent.ibid.n.2
poſt litem conteſtatam percepti ex re,
quæ in iudicio petitur, ſi feratur ſenten-
tia pro actore, ad eum ſpectant. ibidem
num. 3
pendente æſtimatione, ſeu appellatione
ab æſtimationibus medio tempore per-
cepti pertinent ad poſſeſſorem, non au-
tem ad Actorem, cui interim fuerunt bo-
na adiudicata.ibid.n.5
ſed videas infra ibid.
tempore ſententiæ extantes pars prædij
ſunt.ibid.n.6
ſi percipit emptor conditione penden-
te ea deficiente non facit ſuos. ibidem
num. 8

limi-

limitatur procedere, niſi in caſu deficientis conditionis ipſe emptor perdat pretium datum, & cedat lucro venditoris. ibid. n. 9
habere debet ſuccedens alteri pro rata temporis. ibid.n.12
Fructus. vide in ver. Subhaſtatio. in verbo Datio in ſolutum. in ver. Reſciſſio. in ver. Venditio. in ver. Præſtationes annuæ. in ver. Licitator. Creditor. Emptor. Redditus læſio.
Pendentes rei iudicatæ per iudicem ſpectant ad creditorem, & emptorem. quæſt. 162.n.11
Extenditur ibid. n. 13.& ſeq.
Fructuum taxatio qualiter facienda remiſſiue. q. 44. n.5
reſtitutio non conceditur finito, & completo contractu. q.36.n.1
Contrarium habetur. ibid.n.4
pendentium pendente iudicio non transfertur dominium, ſic nec de feudo, in quo pendent. q.100.n.7
ratione fundus eſt pretioſior, & plus valet. ibidem. num. 11

G

Gabella vbi ſolui debet de venditione, prius detrahuntur expenſæ, factæ in ſubhaſtationibus, & gabella exigitur pro eo, quod remanet apud creditorem. q. 55. n.2
quod præſertim procedit. quando ſtatutum diceret, pro pretio, quod ſuit receptum, gabella ſoluatur. ibid.n.3
Declaratur habere locum, quando ſtatutum ſimpliciter diſponeret, quod ſoluatur gabella pro pretio rei, ſecus verò, ſi loqueretur, quod gabella ſoluenda eſſet pro pretio, quod quis vendidiſſet, quia tunc pro toto pretio ſoluetur. ibid. num. 4
Gabellarum locatio regulariter requirit ſubhaſtationem. q.42. n.17
Conductores impediti facto, & culpa locatoris agunt ad intereſſe aduerſus locatores, nec eis inuitis concedi poteſt temporis reſtauratio. q.179.n.12
Gabellæ ſi fuerint locatæ à Communitate, vel Republica. vide in ver. Communitas. in ver. Locatio. in ver Remiſſio.
conductor non tenetur de caſu fortuito. q.139. n.17.
augmentum ſi ſtat rerum forenſium, quæ in Ciuitate introducuntur, illud non comprehenditur ſub illa locatione, ſed ad locantem pertinebit. ibid. num. 32
Gabellis locatis Ciuitas locatrix non poteſt exactionem augere, vt nempe loco vnius denarii, qui exigi conſueuerat, exigantur duo, & ille alter ſuo commodo cedat, & de ratione. q.139.n.25
Generalis locutio præſertim in ſtatutis generaliter intelligitur in omnibus caſibus. quæſt.138. n.1
Declaratur procedere in caſu, in quo verba illius verificari poſſunt. ibid.n.12
Item complectitur directè omnia particularia, & nihil excipit. ibid.n.2
& ad vnguem ſeruanda eſt. ibid.n.3
Contrarium habetur ibid. num. 4. & infra. & num. 14
Gratificationi non eſt locus in ſubhaſtationibus. q.144.n.1
ſed res dari debet plus offerenti. ibidem. num. 2
Fallit in Eccleſia, quæ poteſt ei gratificare, qui ſoluit iuſtum pretium, licet alius offerat plus, quia plus iuſto pretio vendere debet. ibid. num. 3
Cæterum contrarium tenet Rebuff. vt ibidem. num. 4

H

Haſta eſt ſimbolum Regiæ Maieſtatis. quæſt. num. 7. & 8
Hæredes debitoris ſunt citandi in ſubhaſtationibus, & deliberationibus. q. 184. num. 1
& intereſſe putantes. ibid. n.3
quando non adſunt, dandus eſt curator hæreditati iacenti, qui citari poſſit in ſubhaſtationibus. ibid.n.4
Hæres grauatus tenetur damna fideicommiſſario reſarcire, ſi culpa, & negligentia ipſius bona ſunt deteriorata. quæſt. 196. num. 1
nec aliquid agere poteſt in euerſionem fideicommiſſi. ibid. n.& 2.3
tenetur ſoluere æs alienũ teſtatoris ante factam reſtitutionem ibid.n.6
non tenetur ſoluere æs alienum de fructibus, ſed de bonis hæreditariis, cui alienationi fideicommiſſarius ſtare cogitur. ibid. num. 7
poteſt bona fide ne dum bona fideicommiſſo ſubiecta alienare, ſed etiam de illis tranſigere. ibid.n.9
Hæres tenetur ad æſtimationem rei indiuiduæ legatario, & res apud eum remanet. q. 58. nu. 5
Cum beneficio legis, & inuentarii, quando
do

do vendit bona hæreditaria pro ſolnendis debitis non tenetur ea ſubhaſtare. q. 112. n. 1. & 5
& poteſt ſatisfacere creditoribus primo venientibus, neque moleſtari poteſt, ſi ſoluerit poſterioribus abſque ſatisdatione. ibid. n. 2
Intellige procedere data ignorantia prioritatis, & poſterioritatis; ſecus ſi ſciuerit adeſſe creditores anteriores, vel ſuſpicatur de exiſtentia aliorum creditorum. ibid. n. 3
& eſt opinio recepta, & ſernata in practica. ibid. n.4
Hypotheca creditoris durante debitor ſemper offerre poteſt, & creditori ſatisfacere, niſi alteri in ea re ſit ius quæſitum. q. 6. n. 8
quod intellige vt ibid.
competens creditori non prodeſt ad retentionem. q.52. n. 13
At videas ibid. n.17.& 18
quando reſoluitur venditione rei ſoluta vigore pacti de retrouendendo, & credito, ſuper pecunia reſtituita concurrat. vide in ver. Venditione rei feudalis. in ver. Pacti de reſtituendo. in ver. Ius luendi. in ver. Reluendi ius. in ver. Mulier. in ver. Vxor. in ver. Conditio. in verbo Contractus. in ver. Aſſenſus Domini.
Hypothecam habens in bonis dicitur ius habere. q.123. n.4
nec comprehenditur, qui pignus, vel hypothecam non habet. ibid. n.5
Ampliatur procedere, etiam ſi in chirographo adeſſet hypotheca bonorum. ibid. n.6
Declara vt ibid. n.9.& ſeqq.
anteriorem tam ex chirographo tribus teſtibus notato, quam ex inſtrumento habens, obtinet. q. 122. n. 12
Hypothecaria actio. vide in ver. Actio hypothecaria.
Hypothecaria agens non concludit ad rem præciſè, ſed agit, vt auocet poſſeſſionem, donec ſibi ſit ſolutum. q.132. n.12
Hypothecam quis ante diem intentare non poteſt. q. 178. n.2
Hypothecæ ad eſſentiam ſcriptura non eſt neceſſaria. q.123. n.14
Hoſpitalia æquiparantur Eccleſijs, & habent priuilegia Eccleſiarum. quæſt. 29. num. 1
priuata æquiparantur pupillis, & Eccleſijs. q.30. n.8
bona alienari nequeunt abſque ſubhaſtatione. ibid. n.5
Declaratur procedere in bonis hoſpitalium actu hoſpitalitatem exercentium, non autem in bonis hoſpitalis priuati, vel alicuius Confraternitatis. ibid. n.6
Sed quod imo id locum habeat in bonis cuiuſcunque hoſpitalis etiam priuati, habetur. ibid. n.7
Declaratur habere locum cum agitur de alienandis bonis dotalibus hoſpitalis, ſed non quando venderentur bona aliunde quæſita, & obuenientia ex legatis piis, vel ex ſucceſſione alicuius ab inteſtato morientis. ibid. n.9
fallunt præmiſſa, quando hoſpitalis haberet clauſulam fundationis, qua cautum eſſet, vt nihil proprij poſſidere poſſit, ſed valeat omnia vendere, quia hoc caſu ſolemnitates non requiruntur. ibid. n.11
ſed contrarium, quod ſubhaſtatio de conſuetudine non requiratur, ibid. n.12
bona aliunde quæſita, quando venduntur, terminus præconiorum, & ſubhaſtationum eſt Iudici arbitrarium. ibid. n.10

I

IActare ſuum nemo præſumitur. quæſt. 23. num. 9
Idoneus ſatis quis dicitur, qui eſt tamquam idoneus approbatus. q.16. n.23
non dicitur, qui conueniri non poteſt. quæſt. 70. num. 3. & quæſt. 16. nu.20. & q. 133. n. 6
Ignorantia præſumitur, niſi probetur ſcientia. q.65. n.4
Proclamatum probatur iuramento. ibid. num. 6
At videas infra eod. loco.
non præſumitur bannimentorum. ibid. num. 8
nec dicitur tolerabilis. ibid. n.9
non docto præſertim de abſentia à Ciuitate, & loco, vbi licitationes factæ fuerunt, & de tempore quo emanarunt ſubhaſtationes. ibid. n. 10
& in dubio potius præſumitur præſentia in loco habitationis, ac domicilij. ibid. num. 11
ſubhaſtationis ignorantia. vide in verbo Partem. abſentia.
Ignoranti non currit præſcriptio annalis. q. 102 n.12
Immiſſio quando obtenta eſt vigore ſententiæ nullæ, non eſt locus arbitrio ad ſanandam voluntatem. q.7. n.9
Intellige vt ibid. num. ſeqq.
Obtenta vigore ſententiæ nullæ eſt ſpoliatiua.

Digitized by Google

ſiatiua, q. 7. num. 10.
Declaratur, vt non procedat, quando nullitas, ex qua procedit ſpolium, prouenit ex mero iuris rigore, & non reſpiceret defenſionem, quia dicto caſu intrat arbitrium non obſtante ſpolio, ibid. n. 11.
Immiſſus ex primo decreto, quamuis verè non poſſideat, tamen acquirit detentionem, pro qua datur manutentio iudicis officio, q. 64. num 4
non dicitur poſſeſſor, ſed per illud in eum translata detentatio, ad effectum, vt poſtea deueniatur ad ſubhaſtationem, & deliberationem ex ſecundo decreto. q. 166. num. 2.
in poſſeſſionem bonorum debitoris ante diem non agit ad ſubhaſtationem, & adiudicationem, q. 77. num. 1. & 3.
Immiſſus in poſſeſſionem ex primo decreto retinere non poteſt poſſeſſionem ratione hypothecæ, q. 53. num. 4.
Impedimentum, ſeu prohibitio vendendi ſi detegatur, antequam venditionis inſtrumentum fiat, offerens ſuam oblationem ſeruare non tenetur, & reuocare poteſt, q. 71. num. 1.
Impedimentum ſuperueniens non excuſat à mora. q. 199. num. 16
Impedito ſuccurrendum eſt in obligationibus, & præceptis facilè, quæſt. 199. n. 9.
iuſto impedimento veniam meretur, ibid. num. 10
etiam ſi impediti culpa ferè ceſſit, ibid. num. 11
Impletum videtur quid ex principio cœpto tempore habili, & ſi non perfecto, q. 80. num. 6.
Inceptum pro perfecto haberi debet, q. 80. num. 4.
Indiuiduum, vide in verb. Forma.
Indiuidua quando res eſt, ſoluenda eſt æſtimatio, q. 58. num. 4.
vide in verb. Licitationes.
In ſolutum vbi aliquid datur, illud habetur pro vera numeratione, & ſolutione pretij, q. 14. num. 5.
Ingreſſus licitus in poſſeſſionem non datur in venditione facta ad menſuram, antequam fiat. q. 78. num. 5.
Inhibitio facta plus offerenti, ne ingrederetur poſſeſſionem, non liberat emptorem à pretij ſolutione, q. 173. num. 3.
Iniquum eſt, cuiquam officium ſuum ferè damnoſum, q. 145. num. 11.
Inſtrumentum, quando diſpoſitiue continet aliquid interueniſſe, & non aliter, creditur, q. 2. num. 5.
de quo diſponit ſtatutum, intelligitur de valido, non inualido, q. 138. num. 8.
Intellectus, l. 1. ff. de priuileg. cred. q. 64. nu. 9. & 12. col. 1. 2. 3. & 4. de diſtract. pign. q. 126. num. 7.
Intereſſe pecuniæ non eſt dandum, niſi concludenter probetur, q. 44. num. 2.
vide in verbo Communitas, Colonus, Gabellæ.
Interuſuria pretij ſoluti non debentur à venditore in remedio, l. 2. C. de reſcinden. vendit. quę compenſari valeant cum fructibus perceptis ab emptore, quæſt. 44. num. 1.
Intereſſe debetur pendente ſubhaſtatione, q. 199. num. 20.
Interuallum inter bannum, & oblationem non vitiat, quia non dicitur fieri ex interuallo, quod fit intra tempus datum ad offerendum, q. 68. num. 4.
Intimatio, vide in ver. Licitatio.
Decreti de adiudicando, vide in ver. Decretum.
Decreti iudicis, quando facta non fuit, adiudicatio eſt nulla, q. 147. num. 9.
In inuentario creditores certi ſunt citandi, q. 4. num. 6.
illius beneficium præſeruat iura omnia propria perſonalia filiorum, ac ſi non eſſent hæredes, q. 119. num. 5.
Inuitus non compellitur emere, vel vendere, q. 107. num. 2.
Iudex nulliter, & iniuſtè procedit, qui mandat predia capta ſubhaſtari, quæ habentur per creditorem cum vitio ſpolii, q. 163. num. 2.
poteſt differre vltra annum, & biennium executionem, ibid. num. 6. & 7.
illius factum dicitur factum partis, q. 166. num. 1.
Iudex poteſt in extinctionem æris alieni bona ſubhaſtare, & in ſolutum creditori dare, q. 1. num. 10.
pro ſuo arbitrio poteſt ex cauſa prorogare tempus viginti dierum in licitationibus vſque ad annum, q. 10. num. 7
non tamen minuere, ibid. num. 8.
eius arbitrio relinquitur, infra quod tempus velit poſt primum decretum captæ tenutæ interponere ſecundum decretum & procedere ad deliberationem, q. 10. num. 9.
Et hoc communiter obſeruatur, ibidem num. 6
in diſtractione bonorum priuatorum, ſi ſuo arbitrio non bene vtatur, pars grauata appellare poteſt, quamuis non vitietur
exe-

executio, q.9.num.11.
in dolo præſumitur, qui authoritatem
ſuam interponit contra legis authorita-
tem, q.24. num. 12.
non poteſt aliunde ſumere informatio-
nes, quam ex actis, & de ratione, q. 26.
num. 26.
Fallit, vt ibid. num.27.
& quid, quando agitur de re difficilis pro-
bationis, ibid. num.28.
adhibendo cauſæ cognitionem ſuper va-
lore bonorum, & quantitate pretij, iu-
dicat illud, quod faceret ſubhaſtatio, in
cuius locum iſta cognitio ſubrogatur, q.
38.num.9.
non ſeruans ordinem dicitur procedere
tamquam priuata perſona, q.51. num.4
nulliter procedens dicitur ſpoliare, ibid.
num.8.
quando dubitat, an conſtet de credito, &
illius legitima liquidatione, debet ſume-
re informationem ex actis, ibid.num.11.
ratio ibid. adducitur, num.12.
Fallit, ſi factum eſſet notorium, quia tunc
poſſet iudex etiam extra acta moueri, ibi.
num. 13.
poteſt in materia liquidationis, vti diffi-
cilis probationis extraiudicialiter ſe in-
formare, ibid.n um 16.
quod abſolutè non probatur ab auctore
nihilo de eà apparente, ibid. num.17.
poteſt extraiudicialiter de notorio ſe in-
formare, ibid.num.15.
ſi creditori tamquam plus offerenti ven-
denda pronunciauit, creditor, qui bona
ſui debitoris pro certo pretio in ſolutum
petiit, nullo alio oblatore exiſtente, qui
plus offerret, penitere poteſt, & fideiuſ-
ſorem conuenire, q.60.num. 2.
contrarium concluditur pro iuſto tamen
pretio, ibid. num.5. & ſeqq.
vendit bona debitoris ſolum præſente
pecunia, q.61. num. 7.
extenditur procedere in quolibet execu-
tore, Procuratore, Adminiſtratore, & ſi-
milibus, num. 8.
conſentiens, quod emptor habeat fidem
de pretio, tenetur actione de dolo, ibid.
num. 9.
de iure communi ex cauſa iuſta licitatio-
nem, & oblationem non ſequi debet, q.
71. num. 5. q. 83.num.4.
Fallit, vbi iuſtum pretium fuit oblatum
ibid.num. 5.
procedens nulliter, vel vti priuatus dici-
tur ſpoliare, q.93. num.7.8. & 10. & q.
94.num.4.5.7. & 8.
quando nulliter proceſſit ad inſtantiam
partis, dicitur ſpoliare ſicut ipſa pars, q.
94.num.8.
& illius ſpolium eſt nullum, & notorium
q.94.num.9.
quod decernit, intelligitur abſque tertij
præiudicio, q.110.num.7
quando proceſſit tamquam in notorio,
licet tunc non haberet probationes no-
torij, tamen ſententia valebit irreuoca-
biliter, ſi verè notorium erat, & de eo
poſtea appareat, q.112.num. 16.
quando exequitur, vti debet regulato ar-
bitrio, & pro modico debito pati non de
bet, quod capiatur res magni valoris, ibi.
num. 22.
& vbi non vtatur, executio non vitiatur,
ſed pars grauata poterit ab exceſſu appel
lare, num. 23.
in contumaciam partis condemnat par-
tem abſentem, ac ſi præſens eſſet, non
tamen prodeſt contra tertium, ſed contra
confitentem tantum, q.122. num.6.
quando videt partem opponentem de
iure impedire non poſſe, quin res venda-
tur, quid pronunciare debeat, quæſt.130.
num. 2.
& quid quando aliqua iuſta cauſa allega-
tur, num. 3.
iterum vendere non recepto pretio, q.
135.num.5.
qui ſubhaſtationi bonorum venditorum
authoritatem interponit, ſibi præiudicat
in iure retractus, qui iure conſanguinita-
tis competit, q.145.num.1.
contrarium concluditur, ibid. num.9. &
infra,
& præſertim, num.4
nulliter procedens dicitur ſpoliare, q.153
num.9.
non ſeruans ordinem in exequendo dici-
tur procedere tamquam priuatus, ibidem
num. 17.
nón priuat quem ſua poſſeſſione, ſed ille
eſt manutenendus, num. 18.
& debitori competit actio ſpolij, vt &
ſucceſſori contra ſucceſſorem, ibidem
num. 19.
nulliter committit ſubhaſtationes non
conſtito de debito, ibid.num.25.
qui fert ſententiã inter litigantes, quoad
ius ſuum ſibi non præiudicat, cum neceſ-
ſitate officij ductus id faciat, quæſt. 145.
num.12.
Iudices damnantur, qui creditores compel-
lunt pignora capere in ſolutum, iuxta eſti
mationem ab eis factam, q.20.num.6.

Iudicis,

INDEX.

Iudicis, Præſidis, & Magiſtratus auctoritate non interueniente ſubhaſtatio facta, retrotrahatur venditio, q.35.n.3
factum dicitur factum partis, quæſt. 81. num. 2
Sicut iudicis ſubhaſtantis factum dicitur factum debitoris, q.119. n.3
auctoritas non eximit à pœna iuris, q.50. num. 6
Iudicium ciuile dicitur, quo agitur ad rei reſtitutionem, q.88 nu.5
Iudicium factum reſpectu perſonarum non citatarum, & vocatarum non ſubſiſtit, q.197.nu.1
Iura indiuiſibilia poſſunt à iudice inter hæredes eorum alicui adiudicari, vel in ſolutum dari grauando eumdem, cui adiudicatum eſt, vt alteri hæredi pecuniam pro æqualitate refundat, q.58.n.9
vigilantibus, non dormientibus ſubueniunt, q.54.n.8
Iuramentum in litem defertur contra vendentes, & ementes res minorum abſque debitis ſolemnitatibus, quæſt. 11.nu.10 & de ratione, ibid.
Limitatur procedere, quando emptor, vel locator eſſet miles, ruſticus, vel alia ſimilis perſona, ibid. n.14.
non ligat, vbi dolo fuit adhibitum, q.47. num. 13
Iuri offerendi non eſt locus appellatione pendente, q.135.n.6
Ius acquiſitum licitanti auferri non poteſt abſque illius conſenſu. q.83. n.2.
Ius congrui locum habet in ſubhaſtationibus, q.108.n.12
eius conſtitutio locum non habet in venditione neceſſaria, & facta ſub haſta, quæſt.121. n.6
vbi quod ſeruatur in Camera, & de ratione, ibid.n.8
ratione publici ornatus, quæ fauorabilis eſt, non eſt amplianda, nu.9.
ſed quod imo ſtricte intelligenda ſit, quãtum illius verba important, quæſt. 121. num. 10.
Ius dicitur habere in bonis, qui bona habet hypothecata. q.123. n.4
nec comprehenditur, qui pignus, & hypothecam habet, ibid. num.4
Ampliatur procedere, etiam ſi in chirographo adeſſet hypotheca bonorum, ibid.num.6
Declara, vt ibid. n.9. & ſeqq.
Ius nominandi. Vide in verbo Nominandi ius, & facultas,
Ius offerendi competit ſecundo creditori aduerſus anteriorem creditorem rem hypothecatam poſſidentem, q.82 n.2.
extenditur idem procedere in primo creditore poſſidente contra poſteriorem creditorem, nu. 3
quid ſi primus creditor non poſſideat. ibid. n.4. remiſſiuè.
vel neuter poſſideat, n.5
non habet locum in poſteriori creditore quando primus creditor habuit à iudice, & res ſubhaſtata fuit deliberata præſente ſecundo creditore, n.10
competit ſecũdo creditori poſt rem adiudicatam primo ex primo Decreto, quando de illius iure agitur, & de ratione, ibi. num. 11. & 12
non competit debitori poſt factam adiudicationem ex magis communi, ibidem num.13
an detur creditori chirographario, q.122 num.8. remiſſiuè.
competit ſecundo creditori contra primum creditorem, qui rem ſui debitoris emit ſub haſta, q.125.n.1.
ampliatur quoque procedere, quando creditor emit, vt extraneus, vel alius quilibet, n.3.& ſeqq.
locum non habet in adiudicatione, niſi via purgationis moræ, quæ mora vſque ad ſententiam, & non vltra purgari poteſt, q.127.n.24
Ius perſonale licet cedi non poſſit, tamen quando inhæret ratione rei, illud cedi poteſt cum ipſa re. q. 111. n. 6
Ius redimendi. Vide in verbo Redimendi ius.
Ius reluendi in venditione, ac deliberatione reſeruatum, non dicitur amiſſum per venditionem bonorum, quæ debitor intendit redimere, q.77.n.3

L

LAudemium debetur de alienatione facta ſub haſta, q.43.n.1
Ampliatur procedere quoque in alienationibus ſiue voluntarijs, ſiue neceſſariis, permutationibus, ac dationibus in ſolutum, ibid. n.2. & 3
vbi de ratione, ſed contra, ibid. nu.4
quod attinet ad alienationem neceſſariam.
Ampliatur hæc vltima ſententia, vt locum habeat, quãdo in inueſtitura emphyteuſis fuiſſet conuẽtum, vt quouis modo

I N D E X.

emphiteuſis alienetur, laudimium ſolui debeat, cum talis conuentio de voluntaria, non autem de neceſſaria alienatione intelligatur, ibid. num.6.
opinio tamen prædicta, ſecundum aliquos procedit de conſuetudine, non autem de iure communi, ibid. num.9.
Primo limitatur dicta ſententia tribus concurrentibus, de quibus, ibidem, num.10.
Secundo limitatur non habere locum, quando cauſa neceſſaria oritur ex obligatione contracta per ipſum alienantem, quo caſu debetur laudimium, num.11.
Affertur alia diſtinctio, ibid. num.12.
Non debetur, quando partem domus habens aliam emit ſub haſta, pro ea parte empta, quia ex neceſſitate vendita fuit, & ita fuit iudicatum, vt ibid. num.8.
Legitimæ filij non præiudicatur per Patris confeſſionem, q.2. num.8.
Ampliatur etiam, ſi fiat præſente parte, vel notario pro ea ſtipulante. ibid. nu.9.
ne aperiatur via fraudandi filios, ibidem num. 10.
Læſio in pretio non conſideratur, quando alienatio eſt iudicialis, q.19. num.5.
in remed. l.2. C. de reſcindend. vendit. probanda eſt interueniſſe venditionis tẽpore, nec ſufficit ſuperueniſſe, quæſt.40. num. 1.
Extenditur idem quoque procedere in Eccleſia, ibid. num.2
Limitatur, vt num.3. ibid. remiſſiuè.
vt attendatur in remedio dictæ l.2. debet eſſe vltra dimidiam, ibid. num.4.
& ſufficit etiam ſi ſit in vno nummo, ibi. num.5.
diciturque probata vltra dimidiam iuſti pretij in re valoris mille, vendita quingentis, dicentibus teſtibus, quod valebat mille, & vltra, vel plus, non exprimendo aliquam quantitatem, vltra mille, ibid. num.6.
rei locatæ, ex qua fructus percipi debent, conſideratur tempore contractus, quanti ſcilicet conſueuit locari, quæſt. 42. num.2.
nec ſufficit probare læſionem ſuperueniſſe, ibid. num.3.
Primo limitatur, niſi de tempore conuentionis, ſeu contractus ad tempus, de quo deponunt teſtes breue fuerit temporis interuallum, ibid. num. 14.
Secundo limitatur non habere locum, quando rei traditio, vel executio negocij confertur in futurum, quia tunc non attenditur tempus cõuentionis, ſed executionis, ibid. num. 10.
vbi eſt vltra dimidiam iuſti pretij in magno exceſſu, contractus eſt nullus ipſo iure, & eſt in poteſtate conuenti ſupplere pretium, quod deeſt, & rem retinere, & in poteſtate læſi petere rem cum fructibus perceptis ſibi reſtitui, quæſt.43. num.10.
Quando non in paruo exceſſu contingit, fructus reſtituuntur, ibid. num.13.
Nec iſto caſu eſt in poteſtate conuenti ſupplere iuſtum pretium, ibid. num.14
enormiſſima facit præſumi dolum, q.47. num. 7.
enormiſſima vbi adeſt, nec renunciatio, nec pactum, neque iuramentum obſtat, ibid. num.8.
Sed ex veriori, & receptiori ſententia, non obſtante iuramento contrauenire poteſt, ibid. num.9.
præſertim, quando venditori valde citra dimidiam facta fuit, ibid. num.10.
& de ratione, num.11
vbi eſt magna nullæ clauſulæ proſunt, quin detur reſtitutio, q.47. num.12.
vbi interuenit, bona reſtituuntur, vna cum fructibus ſoluto adiudicationis pretio, ibid. num.25.
Læſio, vide in verb. Datio in ſolutum, in verb. Decretum.
Lex quando mandat, quod quis de indemnitate caueat, intelligitur cum pignoribus, & fideiuſſoribus, q.67. num.17
quando de habentibus ius ab homine non exprimit, id eſt à debitore, ſed ſimpliciter, ac indefinitè, de quocunque habente ius in bonis Chirographarium etiam creditorem complectitur, & ex conſequenti, & occaſionaliter ius pignoris ſaltem prętorij, quæſt. 122. num. 3.
Intellige procedere poſt cedulæ, ſeu chirographi recognitionem, ibidem, num. 4.
L. iubemus, ff. de in diem addict. qualiter procedat; q.133. num.10. l. omnis, & l. bene à Zenone, de quadr. præſcript locum habet in Imperatore, & Auguſta, ac Summo Pontifice, non autem in inferioribus, q.136. num.1.
Dicuntur valde rigoroſæ, ibidem, num. 2.
Non habent locum, niſi conſtet, quod Princeps vſus ſit plenitudine poteſtatis, ibidem

Digitized by Google

ibidem num. 4.
vt illarum diſpoſitiones locum habeant, requiruntur ſubhaſtationes, & ſolemnitates,ibid.num.5.
præſertim in venditionibus, & alienationibus ex cauſa oneroſa, ad hoc vt emptor reddatur ſecurus, num.6.
ſibi vendicant, quando Papa,Imperator, vel Auguſta non alienant ſimpliciter rē alienam,vt ſuam, ibid. num.7.
ac inſuper locum habent, vbi fiſcus poſſidens bona fide donat,vel vendit rem tamquam ſuam ſimpliciter,non verò quā do fiſcus vendit rem expreſſa falſa cauſa, per quam credidit rem eſſe ſuam, nu.8.
L.ſi non fortem, §. ſi centum, ff. de cond. indeb.quomodo procedat, q.192.n.10.
Libellus in hypothecaria qualiter formatur,q.126.num.8
Licitandi facultas conceſſa in cauſam iudicati non impletur habendo fidem de precio,vel accollando, ſed ſolum recipiendo, q.13.num.6
alias datur actio de dolo contra Iudicem, qui conſenſit, quod emptor habēt fidem de pretio,ibid. num.7.
Licitans non poteſt prætendere fructus rei licitatæ,niſi poſt tempus executionis petitæ ad rem tradendam elapſum. q. 95. num. 2
à plus offerente tantum excludi poteſt, q.85. num.6
Licitantes,vbi ſunt plures, penultimus, & alii non liberantur per vltimum,qui maiorem oblationem fecit, ſi non ſit idoneus,q.70.num.1.
Intellige primum remanere obligatum, ſi præmiſſum fuit edictum,quod res deliberabitur plus offerenti,ibid.num.5
alià non obligatur nec primus,nec ſecundus, num.6.
ampliatur locum habere in licitatione priuatis, cum alias aperiretur via fraudibus, num.8
Primo declaratur procedere, quando ſecundus oblator aufugit, & dicitur non ſoluendo non præſtando fideiuſſores idoneos, num.8.
Secundo declaratur, non habere locum, quando ceſſante dolo facta eſt publicatio voce Præconis, quod res deliberabitur plus offerenti, quia ſi plus offerens fuit acceptatus, alter prior cenſetur liberatus,licèt recedat is, qui plus obtulit, num. 11.
Extenditur hoc magis procedere, ſi in ſubhaſtatione ſit conuentum, quod per maiorem oblationem primus, qui minus obtulit,ſit liberatus,num.12.
Tertio declaratur; Nam ad hoc, vt offerens obligetur, pollicitatio fieri debet coram Officialibus deputatis,non ſoli notario,num.13.
Quarto declaratur, quando ante deliberationem damnum inſolitum accidit; quoniam tunc offerens non tenetur ad pretium, niſi ſibi fiat remiſſio condigna, num. 14.
Quinto declaratur, quando res fuit perfectè licitata, & tradita plus offerenti, & licitator eſt idoneus facultatibus, & ſoluendo,num.15
Licitanti ius quæſitum auferri non poteſt ſine illius conſenſu,q.83.num.2.
plus res ſubhaſtata danda eſt, quæſt.158. num.1.
Fallit duobus modis, vt ibid. n. 2. & 3.
Licitantis vnius,vel alterius calor plus iuſto pretio non attenditur,quæſt.38.n.10.
Licitatam rem retrahens non tenetur de euictione cauere, q.146. num.1.
Sed tantum tenetur de facto ſuo, ibidem num. 2
Licitatio illa accipitur in rebus fiſcalibus, quæ fiſco eſt vtilior, q.34.num.12
noua admittitur ex cauſa,q.36.num.10.
vltima attenditur in ſubhaſtationibus, q.37.num.5
Declaratur procedere, quando iſte vltimus eſt facultatibus idoneus, num.5.
maior tunc admittitur, ſi licitans offerat idoneos fideiuſſores, ibid. num.7.
animoſa permittitur in præiudicium cōſocij, q.66.num.5.
Facta hoc pacto,quod pecuniæ ſoluerentur alicui creditori inſtanti pro ſatiſfactione præſtata cautione fideiuſſoria de reſtituendo prioribus valet, quæſt. 67. num. 1.
vbi de ratione ſecundo loco facta præfertur priori,cum conditionibus à licitatore declarandis,q.78.num.4.
Ex Prætoris edicto facienda eſt infra certum terminum, & non eo elapſo, q.86. num. 1.
Conceditur adminiſtratori,q.87.num.1.
Præſertim vbi non conſtat de fraude, ibid.num.2.
Contrarium habetur,ibid. num.5.
Facta calore iracundiæ eſt nulla,q.152.n.1.
Ampliatur procedere quoque in contractu ad pias cauſas,ibid.num.2.
Fallit,quando is nō perſeuerauit,ſed quinimo fecit aliquos actus approbationis,

Digitized by Google

ſeu ratificationis præcedentis licitationis,ibid,num.5
Primo declaratur procedere, ſi licitans paratus non ſit offerre cautionem, ſeu fideiuſſores idoneos,ibid.num.3
Secundo declaratur habere locum,quando licitans eſſet in totum alienatus à mẽte propter iracundiam, ibid. num. 4.
Secunda cum augumento pretij,an dicatur nona ita vt offerens dici poſſit habere rem ex nouo contractu, quæſt. 158. num.4.
vide in verb. Subhaſtatio, Pecunia, Oblatio, Renunciatio, Approbatio,in verb. Conditio, in verb.Actus.
Licitationes non fiunt non reproducta intimatione, q.7. num.18
ſeu auctiones factæ ordine,& forma à ſtatuto inducta non ſeruata, ſunt ipſo iure nullæ, nec ſunt habiles ad transferendum dominium,quæſt.24.num.6.
adeo quod dicto caſu fructus percepti, & percipiendi reſtituantur, ibidem, & num.12.
non ſunt admittendæ facta deliberatione nedum commodum quæritur, locatores, ſeu emptores mutentur, & non inueniat Reſpublica,qui cum ea contrahat, q.28. num.10.
ſolent eſſe animoſæ,q.38.num.11.
& quandoque oriuntur ob inuidiam emptorum, ibid. num.12.
& propter vicinitatem, ibid.num.13.
& plerumque vltra ſolitæ æſtimationis modum, ibid.num.17.
fiunt de re indiuidua, & inſeparabili, vt creditori ſatisfiat, ſi debitor non ſoluat, q.58.num.6.& 15.
licitando obtinet, qui maiorem partem habet, ſi æquale offerat pretium, ibidem num. 11.
& ſi creditores hinc inde adſint æquales, præualebit numerus perſonarum, ibid. num,12.
obtinere tamen debet,qui plus offert, & in licitatione vicerit, ibid. num.13.
quid quando creditum, feu debitum ad illius æſtimationem, vel pretium non aſcendat,ib.d.num.7.
Limitatur dicta concluſio in iure patronatus, quod inſolidum apud omnes permanebit,ibid.num. 8. & 10.
non ſunt admittendę facta deliberatione, nedum commodum quæritur, locatores, ſeu emptores mutentur,q.28.num.10.
Licitationi ſe opponens recipi non debet ad licitationem, quæſt.130. num.1.
Licitationibus, & oblationibus factis per emptores elapſo tempore banni non poſſunt fieri alia proclamata, quæſt. 16. num.13.
Niſi tamen eſſet minor, vel alia perſona, quæ reſtitutionem impetraret, ibidem, num. 14.
rerum fiſcalium duobus eodem tempore vocem emittentibus locus eſt gratificationi, q.34.num.14.
conſultius tamen eſt, vt res denno licitentur,ibid.num.15
In licitationibus res dirimenda eſt iuxta formam licitantium, ſtylum, ordines, & conſuetudines locorum, quæſt. 133. num. 19.
idoneus is dicitur, qui fuit approbatus, & admiſſus, q.37.num.9.
Licitationis forma inducitur à banno ſuper ea publicato, q.25.num.19.
prioris approbatio non ſufficit, niſi ſit plena, q.86. num.7.
Licitationum edicta, vbi cum decreto proponuntur,quod bona erant plus offerenti deliberanda, promiſſio pretij ſubſecuta vim habet obligationis de emendo, q. 68. num.1.
Licitator irreuocabiliter non obligatur,donec ſupereſt tempus licitandi,q.37.n.11
vt admittatur,quæ concurrere debeant, ibid. num.10
Licitator,& ſubhaſtans vt obligentur, quid requiratur, q.16.num 16.
offerens ſub haſta rebus poſitis debet eſſe idoneus, & talis, qui poſſit conueniri, ibid. num.19.
vt admittatur, requiritur, quod ſit maior idoneitas, & maior vtilitas, & conueniendi modus,ibid.num 21
primus non eſt liberatus, quando ſecundus non fuit ab officiali acceptatus,q.24. num.17. & 24.
alius vbi non apparet, res licitata remanet penes eum, qui fuit approbatus, & admiſſus, num.19
primus nouatione perſonæ,& contractus dicitur liberatus, num.21.& 23
qui ab initio minus obtulit certioratus à Præcone de pluri, quod alius licitatus fuit, poteſt denuo illum vincere, ibidem num.25.
Fallit poſt factam ſubhaſtationem, & in caſu, in quo fuit adiecta clauſula, quod plus offerenti dabitur, num.26
poſt ſubhaſtationem non admittitur, etiam ſi offerat duplicatum pretium, ibi. num. 27.

vt

vt obligetur, quę ſunt exprimenda à Prę-
cone in edicto, q.25.num.8
debet eſſe talis, qui obligari poſſit, & cō-
ueniri, q.70. num.2
Secundus, vel conductor ſi aufugiat, vel
fiat non ſoluendo, tenetur primus, qui
non liberatur cedendo iura, & actiones
Communitati contra ſecundum, ibidem
num. 9
Limitatur niſi is ſecundus ſatisfecerit de
fideiuſſoribus? ibid.num. 10
poteſt compenſare, & retinere pecuniam
ſibi debitam, nec tenetur deponere. q.75.
num.2.
& de ratione, num.ſeq.
Non præfertur in bonis licitatis, ac ſub-
haſtatis ſub conditione, & reſeruatione,
quod ſcilicet debitor poſſit dicta bona
reluere infra certum terminum, quæſt.77
num.1.
Licitator, & creditor, qui ſunt in mala
fide fructus à ſe perceptos non faciunt
ſuos, ſed cum meliorationibus debent
compenſari, q.98. num.3
Sed videas, num. ſeq.
redditunm fiſci pro certo tēpore vnius,
vel duorum annorum pinguius, in qui-
bus lucrum fuit conſecutus non tenetur
denuo licitare pro alijs duobus annis ſe-
quentibus ſterilibus ob defectum licita-
torum, q. 107. num. 1. & 2.
Sed contra, ibid.num. 3.
Declaratur procedere alio non offeren-
te tantumdem, & rebus ſic ſtantibus, &
non mutatis de primis annis ad alios, vt
puta occaſione belli, peſtis, vel alia iuſta
cauſa orta de nono, ibid. num. 5.
quæ ſententia non probatur ab auctore,
ibid.num. 6.
Primus, per ſecundum licitantem non
liberatur, ſi ſecundus aufugit, vel non
ſit idoneus, & non ſoluendo, q.133.nu.1.
& ſeqq.
& præſertim, num. 7
Declaratur procedere, quando ſecunda
oblatio non fuit acceptata, ibid.num.15
Sed contra, ibid num.8. & infra.
Primo declaratur hæc ſecunda opinio,
vt locum habeat, quando ſecunda obla-
tio fuit acceptata, ibid. num.16.
Secundo declaratur habere locum, quan-
do res fuit perfectè licitata, ac tradita
plus offerenti, & vbi ſecundus licitator
eſt idoneus facultatibus, & ſoluendo,
ibid. num.17.
Tertiò declaratur ſibi tribuere in ſubha-
ſtatione bonorum priuatę perſonæ, & nō
quæ Principis, vel Regis ſunt, in quibus
opinio Bart. ſeruatur, ibid. num.18
debet eſſe talis, qui obligari poſſit, q.133.
num.5.
primus, qui minus obtulit offerēdo pluſ-
quam ſecundus, ſecundum licitatorem
denuo vincit, ibid. num. 20.
Licitator, vide in ver. Fiſcus, in ver. Aliena-
tio, in ver. Inter nullum.
Licitatori vltimo re licitata ſubhaſtata,
quando primus dicatur liberatur, vide
q.37.num.12.13.14.15. & 16.
Litis pendentia non inducitur per citatio-
nem, niſi ſit certa, & in ea ſint expreſſa
illa, per quæ poſſet reus inſtrui, quæſt.5.
num. 12.
& dummodo exprimatur cauſa, ibid.n.13
Declaratur procedere quoad colligitan-
tes, ſecus quoad alios, ibid.num.14
Locatio, & conductio non valet, ſi illius
merces committitur arbitrio incertę per
ſonę, q.23.num.8
quando eſt finita, & completus contra-
ctus locus non habet remedium, l.2. C.
de reſcind.vend.q.46.num.2. & 3. vbi de
ratione.
quælibet intelligitur more ſolita, & iux-
ta conſuetudinem locorum, q.139.nu.9
Gabellę ſub haſta à Republica, vel Com-
munitate ſi fiat, vel aliorum iurium ſuo-
rum, vel aliquid aliud in præiudicium
conductoris, propter quod impediatur
redditus gabellarum ſtatuendo, vel quid
aliud faciendo, gabellarij contradicere
poſſunt peo ſuo intereſſe, ibid.num.10
vide in verb. Conductor, in ver. Gabellæ,
in ver. Contractus, in ver. Venditionis.
Locator Princeps, vel Ciuitas, gabellarum
non poteſt exactionem augere, vt nempe
loco vnius denarij, quod ſolui conſue-
uerat, exigantur duo, & ille alter ſuo cō-
modo cedat, & de ratione, quæſt.139.
num.25
tamquam læſus non poteſt augere pen-
ſionem, & mercedem conductori, ſi con-
ductor multum lucretur, quæſt. 41.n. 18
Locutio generalis, vide in verb. Generalis
locutio.

M

MAla fides creditoris vendentis rem
ſui debitoris emptori non nocet, q.
24. num. 8. Vide in verb. Poſſeſſor, in
adiudicatione arguitur, quando res adiu-
dicata excedit creditum in magna quan-
titate, & eſſent amiſſæ ſolemnitates re-
quiſitæ,

quiſitæ, quo caſu creditor non facit fructus ſuos, q.162. num.10.

Mandatum de adiudicando non probat titulum ſufficientem ad inducendam bonam fidem in creditore, ita vt eliciat fructus rei ſubhaſtatæ, vel adiudicandæ legitimè percipere, & ſuos facere, q.162. num.9.

Relaxarum ſub conſueta forma, auferantur bona, &c. vt dicatur rectè executum, ita procedendum eſt, vt executio fiat ad effectum licitationis, & ſubhaſtationis, non autem immiſſionis bonorum, q.163. num. 1. 2. & 3.

ſpeciale requiritur ad recipiendum bona in ſolutum per adiudicationem, q. 166. num.5.

inualido vtens, nô iuuatur ex valido, quo vſus non eſt, q.171. num.17.

Mandatum de adiudicando non eſt adiudicatio, q 26. num. 21

iudicis requiritur, vt valeant ſubhaſtationes, q.69. num. 10.

non probat titulum ſufficientem ad inducendam bonam fidem in creditore, vt ei liceat fructus rei ſubhaſtatæ, vel adiudicandæ legitimè percipere, & ſuos facere, q.162. num.9.

Manifeſtatio bonorum mariti, vide in verb. Mulier.

Mariti creditores, vide in ver. Creditor.

Melioramenta à creditore, vel licitante facta in bonis licitatis in reſtitutione faciêda occaſione ſubhaſtationis, ſeu adiudicationis nullæ detrahuntur ad fauorem ipſius creditoris, & licitantis, quæſt. 98. num. 1.

conſiderantur facta in re data in ſolutum quamuis nulliter ad beneficium creditoris, q.93. num.4.

vide in ver. Fructus.

Melioramenta tunc reſtitutionem impediunt, quando facta ſunt circa rem reſtituendam, q.193. num. 1.

Meliotario, vide in ver. Cenſus.

Menſuratio, vide in verb. Pretium, in verb. Subhaſtatio.

Mercedis remiſſio fit conductoribus gabellæ, etiam ſi bellum, vel peſtis non ſit in loco. vbi adeſt gabella, q.139. num. 33.

& qualiter, & quando fiat, ibid. num. 34. remiſſiuè.

Minor, Ciuitas, Eccleſia, vel Fiſcus, ſi vendendo res ſuas ſeruauit debitas ſolemnitates, & fecit ſicut maior, non admittitur vlterior licitatio, q.28. num. 12.

niſi de ſorde, & gratia doceretur, ibidem num.13.

& de ratione, ibid. num. 14.

Minori currit præſcriptio ſtatutaria cum beneficio reſtitutionis, q.102. num. 13.

ſi expediat venire ad ſubhaſtationem ſatis ſecundum aliquos videtur neceſſaria, licet non ſemper expediat expectare licitationem, q. 27. num.13.

Minorum bona, quando venduntur, egent ſubhaſtatione, aliàs venditio eſt nulla, q.27. num. 1.

ſiue alienatio fiat per pupillum, ſiue per Tutorem, Adminiſtratorem, vel Miniſtrũ, ſiue per Iudicem procedentem ad ſecundum decretum, ibid. num.2.

ſed contrarium dicitur verius, ibid. nu. 3. & 10.

& declarantur adducti pro contraria parte, ibid. num. 6.

Miſſio quando fuit facta, vt debitor ſoluat in executionem iudicati, fideiuſſio pro relaxanda poſſeſſione non ſufficit, quæſt. 52 num.4.

Fallit, nulla præcedente pronuntia ex primo decreto, quia tunc efficitur pignus Prætorium, & miſſio facta eſt, vt defendat, & ideo data cautione de ſiſtendo, & reficiendis expenſis res recuperatur, ibidem num.5.

alia eſt ob contumaciam non venientis, & alia propter contumaciam non ſoluentis, ibid. num.6.

vbi fit ex cauſa iudicati, contumax recuperare non poteſt tenutam oblatione fideiuſſoris, ac impenſarum, ſed ſolum vera debiti ſolutione, ſi res in tenutam pro pecunia capiatur, ſeu alia quauis re, ſed ſi pro ipſa re facta eſt executio, tunc alis tenuta eſt irreparabilis, quæſt. 127. num. 10.

Miſſione facta ex cauſa iudicati debitor veniens non recuperat rem ſoluendo expenſas, & cauendo de ſiſtendo iuri, ſed tantum per veram debiti ſolutionem, q. 6. num. 17.

Primo fallit, quando res eſt in ſolutum adiudicata, ibid. num. 18.

Secundo fallit, quando miſſio facta eſſet etiam ſolo inſtrumento guarentigiato, ibid. num. 19.

Miſſus in poſſeſſionem bonorum debitoris ex primo decreto compellitur relaxare, ſi debitor comparet, & fideiubet de ſiſtendo iuri, q.6. num. 13.

nec ſufficit iuratoria cautio, ſed requiruntur pignora, vel fideiuſſio, etiam quod negetur debitum, ibid. num. 14.

Declaratur procedere, quando miſſio

Digitized by Google

ſacta eſt ex primo decreto nulla præcedente re iudicata, quia tunc efficitur pignus Pretorium, ſecus ſi lata ſententia, ibid. num.15. & ſeq.
vide in ver. Immiſſus.
Mobilia ſubhaſtationi non ſubijciuntur, q. 73. num.1.
Declaratur procedere in mobilibus pretioſis, & in quibus nulla cadit eſtimatio, ſecus ſi eſſent margaritæ, & ſimilia, quia ſtatim non ſunt tradenda creditoribus, neque vendi poſſunt abſque ſubhaſtatione, ibid. num.7.
Mobilium probatio qualiter facienda, & probanda ſit, q.42.num.15.
appellatione continetur pecunia, q. 74. num. 2.
cedit legato mobilium, ibid.num.3.
Intellige, vt ibid. num.4. remiſſiuè.
Molendinum venditum à Camera, ſeu Communitate, vide in ver. Communitas.
Monitoriales literæ non obligant ad manifeſtandum, quando ex manifeſtatione damnum indebitè quis pateretur, q.57. num. 15.
Quod procedit tam in principali, quàm in Aduocato, ibid.
Mora poſt ſecundum decretum purgari non poteſt, q.6. num.10.
purgari poteſt in ſubhaſtatione, q. 101. num. 1.
& qualiter loquantur iura, quæ in contrarium citari ſolent, ibid. num. 6.
quæ ſententia magis procedit, ſi agetur de purgatione moræ breuis temporis, iuxta iudicis arbitrium, ibidem num.14.
vide in ver. Iuramentum, in ver. Obligatio Cameralis, in verb. Ius offerendi purgari poteſt poſt condemnationem, q.101. num.4.
Mora ſua eniquam prodeſſe non debet, q. 199. num.15.
Moræ purgatio non admittitur poſt factam executionem, q.101.num.2.& ſeqq.
Primo ampliatur, ſiue executio facta ſit à lege, ſiue ab homine, ibid.num.3.6. & 8.
Secundo ampliatur, etiam ſi ſolutio eſſet erronea, cum poſt eam nulla competat defenſio. ibid. num. 7.
poſt tranſlationem dominij, ibidem, & num. ſeqq.
Fallit, ſi tranſlata eſſet obligatio abſque dominio, ibid. num.9.
Morot. in tract. de iur. offer. num. 40. & infra impugnatur, & declaratur, q. 125. num.11. & 15.
Mulier accipiens pecuniam ad ſocietatem officij pro colendo prędio dato in dotem viro non obligatur, quia cultura non ſpectat ad mulierem, q.50.num.8.
licet videatur habere poſſeſſionē domus iure familiaritatis viuente marito, tamē eo mortuo habet retentionem pro dote, q.53. num. 5.
in odium creditoris exequentis deducēs viri inopiam, ſi petat dotes ſuas collocari in tuto ſuper bonis ſubhaſtatis ad inſtantiam creditorum, impedit adiudicationem, ſeu dationem in ſolutum, q.44. num. 1. & ſeqq.
& maximè, num.5.
ſed contrarium probatur, ibid. num. 6. & infra.
& eidem datur vendicatio contra poſteriores creditores, ibid.num.2.
Ac præterea agit hoc caſu contra tertios poſſeſſores, ſi bona mariti non ſufficiant, ibid.num.3.
poteſt retinere bona mariti, donec fuerit ſatisfacta de ſua dote, ſiue dos conſiſtat in pecunia, ſiue in corporibus, quæſt. 54. num. 4.
volens impedire adiudicationem, ſeu dationem in ſolutum faciendam ad fauorē creditorum deducēs inopiam mariti, debet præuenire creditores in capiendo poſſeſſionem ante executionem per creditores faciendam, & antequam per eos fuerint capta bona, ibid.n.7
debetque conſtare de bono iure ſuo nullam exceptionem admittente, ibid. n.12.
non tamen ſubhaſtationem impedire poteſt, ibid.n.9
agere prætendens ob vergentiam viri ad inopiam, ſpecialiter id probare debet. ibid. num. 13
& quidem plene, vbi lis ageretur inter mulierem, & creditorem, licet ſemiplena probatio ſufficerēt, quando inter illam, & virum id fieret, n.15
Fallit, vt ibid.num.ſeq.
habens pro ſe inſtrumentum, & conſtitutum impedit executionem creditoris etiam non probata vergentia viri ad inopiam, quamuis ſecus illis non extantibus, ibid.n.16
auditur, ſi vult excipere dę ſua hypotheca, & vti velit retentione, & in inſtrumento ſuo habeat clauſulam Conſtituti, quæſt.55.n.1.
habens inſtrumentum ſuæ dotis, cū clauſula conſtituti, licet excipere poſſit de ſua hypotheca, & habeat retentionem,

teneturtamen præſtare patientiam, vt pignus ſubhaſtari poſſit, & ex illius pretio ſibi dos ſolui, & reſiduum cedat ad vtilitatem poſteriorum, quæſt. 55.n.3
quod & per Iudicem concedi debet.ibid. num. 4
Et iſto caſu non datur bona mulieri, ſeu vxori. niſi ad iuſtam eſtimationem. ibid.num.6
apponens ſe executioni creditoris mariti manuteneetur in odium poſterioris creditoris, quando vltra vergentiam viri ad inopiam probat maritum nulla alia bona habere, quam illa, ſuper quibus fit executio: quia tunc ſtante priori hypotheca eſt manutenenda, etiã non exiſtente clauſula Conſtituti, num.7
ad cuius fauorem dotes afferendæ ſunt, ob vergentiam viri ad inopiam, debet iurare de vero, & communi pretio, quod per eſtimationem iudicatur, & non ex eo, quod accidere poſſet in ſubhaſtatione maius pretium offerri, quæſt. 56.n.14
Exciplendo de ſua hypotheca contra creditores mariti poteſt cogi clarè manifeſtare bona mariti iurata fide, aliàs non auditur, q.57.n.10.11.& 12
Muliere contumace exiſtente in non manifeſtando bona mariti, index procedit ad vlteriora in executione, & ſubhaſtatione. q.57.n.12
Primo limitatur, non procedere, quando manifeſtatio peteretur die poſt obitum viri, quia præſumeretur obliuio. ibidem num.13
Secundo limitatur, quando ex clara manifeſtatione mulier damnum indebite pateatur, n.14
Tertio limitatur, quando expreſſio facta eſſet per relationem ad ſcripturam, & quid certum, n.16.
Ampliatur idem quoque procedere in vltimis voluntatibus, ibid.n. 10
Mulieri vtilius eſt habere bona, quam pecuniam, q.56.nu. 12.
Mulier per fideiuſſionem factam de integra dote reſtituitur aduerſus eam, etiã quod lapſum ſit quadriennium, quæſt. 163. nu.3.4.& 5
Mutuans non debet eſſe ſolicitus in quam cauſam conuertatur pecunia mutuata, quando cauſa aſſeritur per procuratorem quæſt.116.nu.5

N

NEceſſitatis cauſa, quando à conſuetudine, vel ſtatuto permittitur, quod ſeu dum vendi valeat, ea debet eſſe neceſſitas quæ non habeat originẽ à principio mere voluntario, q.140.n.13
& talis neceſſitas ab allegante probanda eſt, nu.14.
facit licitum, quod aliàs eſſet illicitum, & ob eam receditur à regulis iuris, quæſt.59 num.3.
Negatiua probatur ex inſpectione, & reuolutione actorum. quæſt.7.nu.14. & q.147. num.14.
Neguſant. de pignor.p.5.memb.5.nu.9.requiritur quæſt. . . .
Nemo præſumitur ſuum iactare, quæſt. 23. num.9
Nominandi facultas vti quid perſonale non eſt ceſſibilis, q.111.n.1
Primo declaratur procedere in ceſſione voluntaria, non in neceſſaria. idem quæſt. num. 4
Secundo declaratur non habere locum, quando tale ius inhæret ratione rei. ibid. num. 16
Contrarium dictæ concluſionis habetur. ibid. nu.2. & ſeqq.
ius ſubhaſtari poteſt conſentiente Domino directo, ibid.
& cedi poteſt, & in alium transferri, ibid. num.3.
Notario afferenti venditionem ſub haſta ſeruatis ſeruandis fuiſſe factam, fides non præſtatur, cum id non ſpectet ad eius officium, q.187.n.2
Notarium non eget probatione, quæſt.51. num.14
Vide in verbo Iudex
Nullitas qualiter conſideratur in ſubhaſtationibus, q.49.n.8
Nullitas ſententiæ. Vide in verb. Immiſſio, in verb. Arbitrium, & generaliter in verb. Contractus.
Vide etiam in verbo Subhaſtatio, in verbo Executio, in verbo Deliberatio. & in verbo Adiudicatio.
Sententiæ quando influant in alias ita vt non poſsit deueniri ad aliquam executionem, ſubhaſtationem, & deliberationẽ. q. 94.n.2
neque incipi iudicium à ſubhaſtatione. num. 3.
Nuntius. Vide in verbo Aſſertioni.

O

OBlatio in ſubhaſtatione, cum principaliter tendat ad obligandum, requiritur præſentia illius, cui acquirenda eſt obligatio.

obligatio, quæſt. 16. num. 9. & ſeq.
vbi de ratione, quæ non conſtituit certum pretium eſt nulla, q.23.n.5.
maior quando licitanti fuit denunciata, quæ poſtea reperitur non vera, venditio, vel adiudicatio retractatur, quæſt. 36. num.2.4.& 8.
Fallit, quando licitatio fit candela accenſa, vel eodem cõtextu antequam ad alios diuerſos actus diuertatur, n.11
non prodeſt in ſubhaſtatione, vbi pretiũ eſt fictum, & non verum, n.7
regulariter in ſubhaſtationibus cum conditione extrinſeca illam reddit nullam, & inefficacem. q.78.n.2.
Ratio eſt, quia pretium offerendum debet eſſe certum, n.3
Facta infra terminum in ſubhaſtatione ſtatutum acquirit ius vel ex venditione, vel ex obligatione inter ipſos ſubhaſtantes, & ipſum offerentem de vendendo, & emẽdo pretio oblato, q.80.n.14
Lucri non ſufficit plus offerenti, cum potius ad exploranda pretia, quam ad liberandum ſubhaſtata, q.86.n.16
Vide in verbo Licitatio, licitator, licitãs. in verbo ſubhaſtatio.
Iudex maior donec acceptetur à ſubhaſtante, prior non liberatur, q.70.n.4
Oblatione à vaſſallo facta, ſi Dominus magnitudine pretii deterritur, abſtineat ab emptione, & recipiat laudemia pro venditione alii facta, & ita conſentiat alteri rem vendi, poterit reſtituto laudemio redire ad retractum rei, ſi ei poſtea innotuit fictum, non verum pretium ſibi fuiſſe denunciatum, q.36.n.9
debitori facta, debent ceſſare proclamata & venditiones, q.69.n.16.
Oblationes plures debent eſſe in actis, antequam fiat Decretum de deliberando, q. 147. nu.15
faciendæ in ſubhaſtationibus fieri debẽt intra terminum declaratum in edictis ex ſtatutis, vel conſuetudine, q.68.n.9.
etiam quod terminus ipſe prorogetur, num. 10.
Oblationi cautionis non eſt locus, vbi quis cœpit poſſidere res poſſeſſas in ſolutum à Iudice recipiat, nec ab eo reuocari poteſt, q.82. nu.8
Oblator maior dicitur, qui maius pretium certum, clarum, & determinatum offert, q. 23. num.3
non autem qui offert, quid incertum. num.4.
& emptor ſicut non poteſt pœnitere, quã do emptio eſt perfecta, ita etiam res empta ab eo auferri non poteſt. quæſt. 86. num. 21.
Primo declaratur locum habere rebus ſic ſtantibus, & non variatio ſtatu rei. ibid.num.22
Secundo declaratur non procedere in Minore, Communitate, vel Vniuerſitate. ibid.num.23.
non poteſt opponere non fuiſſe ſeruata requiſita ad ſubhaſtationem, & deliberationem neceſſaria, quãdo creditores eius oblatione vlteriori non expectata acquiſierunt, & ipſe tamquam Dominus accepit poſſeſsionem domus, ſeu fundi, & vti proprium locauit, & penſiones exegit, q. 124.n.7. Vide in verbo Bona.
Oblatores vbi ſunt plures diuerſorum pretiorum factis ſubhaſtationibus non poteſt ad venditionem extraiudicialem deueniri in præiudicium plus licitantis. q.83.num.4
Obligari qui non vult ad vendẽdum ex ſubhaſtatione, apponere non debet illa verba Quod plus offerenti dabitur, quæſt. 16. num. 2.
in Obligatione rem reſtitui non ſtatim ſuccedit obligatio ad intereſſe poſt moram, ſed cum reus deſinit habere facultatem rei reſtituendæ, q.178.nu.1.
Obligatio oritur inter licitantem, & ſubhaſtantem per expoſitionem, & oblationẽ ſubſecutam ex veriori, q.16.n.2
de emendo, vt oriatur ex pretii oblatione vnum eſt neceſſarium, quod venditor obligetur ex parte ſua, q.68.n.6
rem tradi eſt indiuidua, nec promiſſor traditione partis liberatur, q.72.n.2.
præſertim vbi conſtaret partem non emptorum, nec reſpectiue venditurum, ibid. num.3
Et quando fundi tales eſſent, vt dura ſit eorum ſeparatio, nec facile induci poſſit, vt vna ſolum ex rebus redhibeatur, ibid. num. 4.
neque etiam quando emptio ſi in parte tantum ſubſiſteret, emptor in communionem incidere niteretur, quia forte res vendita cum alio eſt communis, nu.5
Vel ſi ex pluribus vno pretio venditis illa tradi non poteſt, qua emptor præcipuè motus fuit, vt alias acquireret, ſeu emeret, ibid.n.6
non oritur ante conditionis euentum. q. 78.nu.17
in ſubhaſtatione hinc inde contrahitur, quamuis reuocabilis, ſi alter oblator ſuper-

perueniat, quæſt. 80. num. 9
Cameralis non impedit purgationem moræ cum per talem clauſulam renunciatum non cenſeatur facultati purgandi moram. q. 101. n. 15
Et hæc ſententia tenenda eſt tamquam à Rota approbata, & contraria ſit contra æquitatem. ibid. n. 17
quidquid aliqui contrarium ſenſerint. ibid. n. 16
de pretio ſoluendo, quæ præſupponit emptionem faciendam, non ob hoc infert obligationem de emendo. q. 68. n. 11.
Obligationes. vide in verb. Creditores. in ver. Conditio, in ver. Contractus, in ver. Actus nullus. in ver. Aſſenſus.
Obligationis origo ſemper attenditur, q. 108. n. 13. & q. 120. num. 4
Obligatus aliquem indemnem conſeruare debet cum cautionibus facere. quæſt. 67. num. 18
& ſufficit nuda cautio, quando creditor non vult recipere pignora. ibid. n. 19
Obſeruantia ſemper ſequi debet. quæſt. 24. num. 4
ab ea non eſt recedendum, cum per eam reducimur ad terminos iuris communis. q. 121. n. 7
Obſeruantiam certam, quæ habuerunt, mutanda non ſunt. q. 25. n. 13
Occupās authoritate propria rem legatam non poteſt illam retinere, ſed cogitur eam reſtituere. q. 52. n. 12.
Offerendi ius, vide in ver. Ius offerendi.
Offerendi forma, vide in verbo forma offerendi.
Ad offerendum in ſubhaſtationibus quis recipitur, donec Decretum fuerit interpoſitum. q. 131. n. 1
Fallit ſi à tali Decreto fuerit appellatū. ibid. n. 2
Offerendi ius an detur creditori chyrographario. q. 122. n. 8. competit ſecundo.
Offerens in iudicio ſubhaſtationis non tenetur ad pretij ſolutionem, quando imminet euictio in limine contractus non præſtita prælertim cautione per venditorem, quæſt. 173. num. 2
Offerens nomen ſuum in ſubhaſtatione, curare debet, vt creditori contra primum creditorem, qui rem ſui debitoris emit ſub haſta. q. 125. n. 1
Amplia vt ibid. n. 3. & infra.
illud deſcribatur. q. 23. n. 4
plus iuſto pretio in ſubhaſtationibus non vt emat, ſed vt alios inducat ad plus emēdum, tenetur crimine ſtellionatus, ideſt pœna extraordinaria Iudicis arbitrio. q. 68. nu. 23
ex ſua oblatione ad emendum obligatur. q. 83. n. 3
primus liberatur per vltimam oblationē admiſſam, & vltimus ad oblata tenetur. q. 86. n. 2
Ampliatur vt procedat etiam ſi nominatim actum ſit, vt emptori liceat reſilire meliori conditione oblata, quia prior emptio eſt diſſoluta per huiuſmodi oblationem, quatenus venditor non admittat ſequentem. ibid. n. 3
Extenditur primo locum habere, quando ſubhaſtans addixit rem ſubhaſtatam poſteriori licitanti, quamuis minus idoneo, ſi ſcienter eum elegit. ibid. n. 5
Fallit, ſi ſimpliciter approbaret licitationem poſteriorem, quia non ideo ſubhaſtanti auſertur poteſtas acceptandi primum licitantem. ibid. n. 6
Secundò extende, quando ſubhaſtatio ſit cum verbis, quod res deliberabitur plus offerenti, & eſt appoſitus aliquis terminus, & ille terminus eſt elapſus, ita quod tempus ſtatutū vlteriorem licitationem non patiatur, quia tunc ei, qui plus obtulit, concedendum eſt, dummodo ab officiali ſit acceptatus. ibid. n. 13
Tertiò extenditur idem locum habere, quando plus offerens lucratur vnum ſolidum pro libra. ibid. n. 14
ſed contra. ibid. n. 15. & ſeq.
plus, cui ſit adiudicatio, ſicut obligatur ne poſſit penitere, ita non poteſt ab eo auferri ius quæſitum ex adiudicatione ſibi facta. ibid. n. 17
Extenditur procedere quoque in creditore ſubhaſtari faciente, quia ſi offerat ad haſtam, quando alius non reperitur, qui offerat, tunc ſecuta Iudicis pronuncia, quod res ei adiudicetur pro iuſto pretio, & ad æſtimationem peritorum debet omnino rem habere. ibid. n. 18
plus in ſubhaſtatione præfertur, quando nullus alius offert maius pretium. ibid. num. 20
Vide in verbo res capta.
Offerenti plus ſub haſta venditor, & officialis coguntur vendere, ſi dictum ſit, quod dabitur plus offerenti, niſi aliter offerenti minus ob faciliorem ſolutionem, & executionem potius dari expediat, quia magis idoneus, & ſoluendo, quæſt. 69. num. 3
Et ad hoc, vt dicatur melior conditio. ibid. n. 4

dum

dum tamen ſeruatæ ſint ſolemnitates. ibid. n.5
bonis poſitis ad haſtam facienda eſt omnino venditio etiam appellatione pendente à debitore facta, qui debitum obtulit ſoluere creditori. q. 132. n. 1
Ratio eſt, quia quando res ſubhaſtatur, vt primum quis obtulit, contractus videtur perfectus. ibid. n.2
Declaratur ibid. n.9
Sed contrarium habetur eod. loco, num. 13. & ſeqq. vſque ad fin.
Offerre plus, vt quis dicatur requiritur identitas facultatum, maior promiſſio, conueniendi facultas, & par vtilitas. q. 133. num. 2
Cautela traditur, vt res plus offerenti tradatur. ibid. n. 14
Offerre, vel dare fideiuſſores quantumuis idoneos non eſt ſoluere, q. 134. n 2
Officiali ſicut permiſſum eſt emere bona fide, & iuſto pretio bona, ita emere poteſt per interpoſitam perſonam, quæſt. 88. num. 10
Officialis emens ex officio, quem adminiſtrat per ſe, vel per aliam perſonam punitur pæna quadrupli. ibid. n. 1. & 4. vbi ratio adducitur.
Et Decurio per ſuppoſitos publica conducere non poſſunt, & contractus aliter factus reſcinditur, & annullatur. ibidem. num. 6. & 8
Primò fallit quando plures ſunt collegæ, quia tunc vnus ex collegis emere poteſt cæteris illi adherentibus. ibid n.8
præſertim ſi ſit abſens. ibid. n.9
Secundò fallit, quando officialis palam bona fide ſeruata, & iuſto pretio emit. ibid. n. 10. 18. & 19
bona tamen fides probari debet. ibidem. num. 11. & qualiter ibid.
Tertiò fallit in officialibus perpetuis, quibus permiſſum eſt emere. ibidem. num. 19
emere poteſt per aliam, quem competitores ignorant. q. 88. n. 21
Officium uum cuiquam non debet eſſe dãnoſum. q. 145. n. 11
Omiſſio ſubhaſtationis alienationem rei ſubhaſtandæ bona fide factam non vitiat. q. 200. n. 17
Onus accollationis eſt pars pretij. q. 109. num. 7.
Opponens tertius. vide in ver. Tertius opponens.
Opponens ſe licitationi recipi non debet ad licitationem. q. 130. n. 1
Orationes ſeparatæ coniungi non poſſunt, ſed diſtinctæ quælibet pars de per ſe intelligi debet. q. 171. n. 11
Ordo iuris in ſubhaſtationibus, & adiudicationibus eſt ſeruandus alias vitiantur. q. 7. n. 19
non eſt propriè ordo, ſi poſſit prætermitti. q. 14. n. 9
& quotuplex. ibid. n. 10
Origo obligationis. vide in ver. obligationis

P

PActum in venditione appoſitum quando dicatur verbis directis factum, vel etiam obliquis, & inflexis. quæſt. 96. num. 15
reſolutiuum vbi non eſt in contractu venditionis, ſolum agi poteſt ad reſciſſionem, non autem ad ſubhaſtationem. quæſt. 102. num. 8
iuratum ligat, quando ſeruari poteſt ſine diſpendio ſalutis æternæ. q.47.n.3
Pacti de retrouendendo neceſſitate antecedente ſi venditio rei feudalis reſoluatur, neceſſario omnes hypothecæ medio tempore contractæ reſoluuntur. quæſt. 149. num. 4
quo caſu concurrit creditor ſuper pecunia prædicta reſtituta virtute primi pacti, quod in priſtinam cauſam redit, & ad tempus celebrati contractus retrotrahitur. ibid. n. 5
quia dicta pecunia ſemper cenſetur fuiſſe in bonis debitoris. ibid. n.6
ac etiam quando dicta pecunia dicitur redditiua potius, quam de nouo tranſlata. ibid. n. 7
& recuperata vigore pacti præcedentis eiuſdem cenſetur eſſe qualitatis, prout erat ante venditionem. ibid. n. 8
Palatini dicuntur omnes, qui in Principis Palatio munere, & officio aliquo funguntur. q. 88. num. 2
vel res publicas, & priuatas Principis adminiſtrantes. ibid. n.3
Paria ſunt debitum non extare, vel exceptione ſolli. q. 52. n. 14
vendere, vel actum facere, quo ſequatur venditio. q. 81. n. 4. debitum.
Partem minorem habens, ſi obtineat in licitationibus excluditur ab habente maiorem partem, qui allegat ignorantiam ſubhaſtationis, & ea non obſtante petit rem ipſam ſibi aſſignari. q. 65. n. 3
ſed contrarium verius dicitur. ibidem. num. 8

Fallit

Digitized by Google

Falliſſe verè adſit ignorantia, quia opp. reſtitutionis in integrum eſſet pronunciandum pro ignorante. ibid. n. 13
Declaratur dicta vltima ſententia, vt locum habeat, quando bona fuerunt data in ſolutum præuijs proclamationibus, vt quicunque ius prætenderet, compareret infra certum tempus ſic dictante ſtatuto, aliàs denegatur audientia, ſecus ſi nõ extaret ſtatutum. ibid. n. 14
Faciens indiuiduæ alicuius rei nihil feciſſe dicitur. q. 80. n. 12
domus habens, ſi aliam ſub haſta emat, non tenetur laudemium ſoluere pro illa parte, quia ex neceſſitate vendita fuit. ibid. n. 8
& ita iudicatum fuiſſe refertur. quæſt. 143. n. 8
Partes duas habens, ſiue maiorem partem alicuius rei præfertur habenti vnam, vel minorem partem. q. 65. n. 1
& de ratione ibid. n. 2
Patientia, & taciturnitas debitoris nocet tertio. q. 199. n. 19
Patrimonialia Principis in eorum alienatione requirunt ſubhaſtationem. quæſt. 34. n. 3
Patris confeſſio non nocet filio in ſua legitima. q. 2. n. 8
ampliatur etiam ſi fiat præſente parte, vel Notario pro ea ſtipulante. ibid. n. 9
ne aperiatur via fraudandi filios. ibidem. num. 10
Patris conſenſus, vide in verbo Conſenſus Patris.
Patronorum diſcordia vbi eſt, coniuncti fundatori iuriſpatronatus ab Epiſcopo inſtitui debent. q. 64. n. 2
idem dicitur data diſcordia executorum, qui diſtribuere debent bona teſtatoris in pauperes. vt ibid. n. 3. & 4
Paul. de Caſtr. in l. pretia rerum, ff. ad l. Fal. qualiter loquatur, q. 45. n. 5. conſ. 156. nu. 1. lib. 1. intellectus. quæſt. 18. nu. 5
Pauperum bona requirunt bonam fidem in illorum alienatione, q. 32. n. 5
Pecunia requiritur in licitatione pro forma, cuius omiſſio vitiat ipſo iure. quæſt. 13. n. 4
cõtinetur appellatione mobilium. quæſt. 74. n. 2
& cedit legato mobilium. ibid. n. 3
Intellige vt ibid. n. 4. remiſsiue.
verbum in venditione, & ſubhaſtatione non ita ſtrictè accipiendum eſt pro ea, quæ ad numerum datur, ſed pro ſatisfactione. q. 115. n. 6
Declaratur dummodo ſatisfactio interueniat, non autem ſi accolletur cenſus, vel quid ſimile, cum iſta non ſit ſatisfactio, ibid. n. 7
dicitur res mobilis. q. 156. n. 5
Pecuniam ſi executor non ſoluat in cauſam ſibi demandatam, emptor nihilominus ſecurus. q. 116. n. 1
Pecuniæ verbum in ſubhaſtatione non eſt ſtrictè accipiendum pro ea, quæ ad numerum datur, ſed pro ſatisfactione. q. 13. num. 21
Declaratur procedere, dummodo ſatisfactio interueniat in aliquo certo, & non generico, vel ambiguo. ibid. n. 22
vera numeratio regulariter non ſolet interuenire in ſubhaſtatione. ibid. n. 26. & quæſt. 61. n. 10
verbum non eſt ita ſtricte interpretandum pro ea, quæ ad numerum datur, ſed pro ſatisfactione. ibid. n. 11
quod maximè obtinet in ſubhaſtatione. ibid. n. 12
Declaratur procedere, dum tamen ſatisfactio interueniat, non autem promiſsio de accollando. ibid. n. 13
Pedagij prouentus, ac redditus. vide in ver. Redditus, in ver. Emens, in ver. Dubius euentus.
Penſio iuſta rei locatæ illa dicitur, quæ collecta in viginti annis continet rei iuſtam æſtimationem. q. 41. n. 8
Penſiones, vide in ver. Fructus.
Perempta re adhuc agi debet ad ipſam rem, licet in condemnatione veniat æſtimatio, ſicut in obligatione rem dari. quæſt. 178. num. 2
Perfectum illud dicitur, quod ex omnibus ſuis partibus conſtat. q. 80. n. 11
Periculum creditoris in quo verſetur, quando habuit fidem de pretio, & quando dicatur habuiſſe fidem de pretio. quæſt. 62. num. 10
Peritis ſtandum eſt. q. 191. n. 2
Perſona loquentis non continetur in generali diſpoſitione. q. 137. n. 5
Peſtis connumeratur inter caſus fortuitos. q. 139. n. 18
Petitiones tot dicuntur, quot ſunt perſonæ conuentæ. q. 197. n. 5
Pignora, ſeu bona ſub haſta ſunt creditori adiudicanda in ſubſidium, ſi alius non reperitur emptor. q. 160. n. 10
& pro iuſto pretio præcedente æſtimatione expertorum. ibid. n. 11. & 12
quod procedit etiam contradicente creditore. ibid. n. 13

conuen.

conuentionalia regulantur ad inſtar pignorum iudicialium, ita quod data facultate creditori illa vendendi lapſo termino debitori aſsignato, citatur debitor ad pignus reluendum, & ad videndum mandari ſubhaſtari, ibid.
iudicialia aliter vendi nequeunt, niſi per ſubhaſtationem. q. 21. n. 1
quod creditoris arbitrio non committitur. ibid. n. 3
quamuis poſſit creditor cum alijs ad licitandum admitti. ibid. n. 4
Ampliatur dicta concluſio, etiam ſi fiat pactum, quod venditio fieri poſſit ſine licitatione, & abſque citatione debitoris, ibid. n. 7
ſed contra eod. loco, n. 8
creditori addici poſſunt, ſi non inueniant emptorem, q. 21. n. 9
conuentionalia diſtrahuntur eiſdem ſolemnitatibus, quibus diſtrahuntur iudicialia Iudicis authoritate, abſque eo, quod impediri valeat à debitore, niſi integre debitum ſoluat, q. 21. n. 10
ſubhaſtaturus prius ſummatim explorare debet valorem, ibid. n. 12
Pignoris amiſſio fideiuſſorem non releuat, q. 62. n. 12
venditione facta per creditorem iure creditoris, & facta promiſſione emptori de reſtituendo pretium receptum, vel promiſſa euictione in caſibus à iure prouiſis, creditori conſulitur per cautionem de ſeruando illum indemnem. q. 67. n. 7. & ſeqq. & n. 20
vbi quod fideiuſſio præſtanda eſt, quamuis hoc caſu aliàs de euictione non teneatur, ibid. n. 8
& creditor agit ad cautionem actione pigneratitia contraria, ibid. n. 9
venditio ſolum permittitur, quando agitur hypothecaria, q. 126. n. 13
Pignus quando venditur, eſt neceſſaria denunciatio, q. 3. n. 5
conuentionale qualiter vendi prohibeatur, q. 47. n. 20
quando fit per creditorē iure creditoris, & fuit promiſſum emptori de reſtituendo pretium receptum, vel fuit promiſſa euictio in caſibus à iure prouiſis, creditori conſulitur per cautionem de ſeruando illum indemnem. q. 67. n. 7. & infra & n. 20.
ab emptore creditor auocare poteſt poſt venditionem à debitore ipſo præſente, ipſo creditore factam iure ſuæ hypothecæ, q. 127. n. 3
Pignus, vide in verbo Creditor, in verbo Debitori, in verbo Subhaſtatio.
Pinellus in l. 2. par. 1. cap. 4. num. 18. C. de reſcind. vendi. examinatur. quæſt. 43. num. 2.
Portio vocati ad inueſtituram conſolidata cum proprietate ſubhaſtari non poteſt, ſeu deliberari per ceſsionarium illius, qui alteri ceſsit, ad cuius vitam conceſſa fuerat ſtante pacto, quod non poſsit vendi, cedi, pignorari, locari, vel quomodolibet alienari non requiſito prius Domino directo, ſi velit præferri, q. 111. n. 10
Poſſeſsio capta non dicitur ſpoliatiua, ſi executor referat ſe aſſociaſſe, & immiſiſſe in executione mandati relaxati, & pro ſumma in eo contenta recenſendo illius tenorem, & ſubhaſtationem, apparet illum immiſiſſe ex primo decreto ad effectum ſubhaſtandi, q. 164. n. 3. & 5
ea priuatus authoritate Iudicis, citè, & rectè procedentis non reſtituitur, quæſt. 182. n. 2
Poſſeſsio ſola auocatur per Saluianum, q. 126. n. 3
eſt ſpoliatiua capta vigore ſententiæ nullæ, q. 153. n. 10
Poſſeſsio clandeſtina. vide in ver. Reintegratio, in ver. Dominium.
In poſſeſsionē miſsus. vide in ver. Miſsio.
Poſſeſsio ſpoliatiue capta non poteſt confirmari, licet denuo eſſet concedenda ex veriori, q. 52. n. 26
Poſſeſſor, de cuius agitur præiudicio nominatim eſt citandus, q. 4. n. 3
& præſertim in iudicio, in quo principaliter agitur de transferendo poſſeſsionē in alium. ibid. n. 4
ampliatur procedere, etiam ſi adeſſet ſtatutum diſponens, vt quando proceditur ad dationem in ſolutum aliquorum bonorum, fiat proclama generale, ibidem. num. 5
malæ fidei dicitur, qui aliquid contra legum interdicta mercatur, q. 11. n. 11
vt fructus acquirat, ſatis eſt, quod mala fides non adſit, licet bonam fidem non habeat, q. 43. n. 8
malæ fidei eſt, & vitioſus, qui emit non ſeruatis ſolemnitatibus, q. 52. n. 9
Et contra talem militat præſumptio iuris, & de iure, quæ non recipit probationem in contrarium, ibid. n. 10
quilibet offerre poteſt vſque ad tempus adiudicationis, q. 27. n. 9
quando non fuit citatus, non datur manutentio ei, qui per viam ſubhaſtationis emit, q. 161. n. 3. & 4

Poſſeſſores bonorum, ſi in eorum ſubhaſtatione non ſunt citati, non datur manutentio eis, qui illa per viam ſubhaſtationis emit, q.162.num.3.
Et de ratione, ibid. num.4.
Poſſidens in vita præſumitur poſſediſſe vſque ad mortem, q.159.num.10.
Practica quorumdam Iudicum damnatur, qui creditores compellunt pignora capere in ſolutum, iuxta taxationem ab eis factam, q.20. num.6.
Praxis Regiorum Tribunalium damnatur, à quibus bona ſua petentibus vna cum fructibus reſtituuntur ſoluto adiudicationis pretio cum interuſurijs, q.44.n.3.
Seruari ſolita de iure communi ante ſubhaſtationem, quæ, q.153.num.1
Ea limitatur, vt ibid. num.3. & 4.
Precarium, vide in verb. Conſtitutum.
Prælatio fuit Cenſuario conceſſa propter ius, quod habet, q.108.num.9
Competens cenſuario ex Bulla Sanctiſſ. Pij V. in re cenſui ſuppoſita non habet locum, quando fundus cenſuatus vendetur à iudice ipſimet creditori, ad cuius inſtantiam ſub haſta ponitur, ſecus ſi alicui extraneo licitanti tanquam plus offerenti libeletur, q.121.num.1
At videas ibid. num.11.
Præmium vbi datur, & onus collatum videtur, q.24. num.22.
Præſcriptio, quinimo potius præſumptio ſolemnitatis ceſſat, quando ex facie ſcripturæ, & actorum apparet illam non interueniſſe, q.7.num.15.
Annalis non currit ignoranti, quæſt.102. num.12.
Statutaria currit minori, cum beneficio reſtitutionis, ibid. num.13.
Præſentia emptoris non requiritur in licitatione, q.16.num.1.
Declaratur, ibid. num.2. & 4.
Sed quod imo talis præſentia requiratur, ibid. num.5. & 9.
Præſtationes annuæ, ſeu redditus vbi debētur de per ſe principaliter, & non acceſſoriè ad capitale, quod nullo modo exigi poteſt, & ſunt ipſamet ſors, pro eis peti poſſunt fructus, ac intereſſe, q.97.num.6.
Dicuntur res immobiles tamquam debitæ ſuper re immobili, q.105.num.1.
Et inter immobilia connumerantur, ibi. num. 2.
Primo intellige, quando iſti annui redditus non ſunt temporales, ſed perpetui, ibid.num.3.
Secundo intellige, procedere antequam vendantur, ſecus ſi poſt, quia tunc comparantur fructibus à ſolo ſeparatis, ibid. num. 4.
Præſumitur pro decreto in ſubhaſtatione, q. 199. num.6.
etiam cauſæ cognitionem requirēte abſque vlla enunciatione, quando tempus 30. annorum effluxiſſet, ibid. num. 12.
Præſumptio cedit veritati, q.198. n.14.
Pretium rei venditæ, vbi non eſt ſolutum, poteſt rehaberi res, & alij vendi, q. 13. num.2.
Quamuis id non permittatur priuatis, ibid. num.3.
Iuſtum in ſubhaſtatione conſtituitur ex præſenti æſtimatione, non præterita, q.18. num.4.
Rei pluris, aut minoris nullum eſt, quam prout emptorem inuenit, q.19.num.6.
Iuſtum vbi non inuenitur in ſubhaſtatione, creditor tenetur in ſolutum accipere, vel ad licitandum admitti, ibid. num.7.
Bonorum in ſubhaſtatione, vbi inter partes non conuenitur, eſt, quod plus fuit oblatum, ſeu licitatum, q.20.num.7.
eius certitudo eſt de forma licitationis, & ſubhaſtationis, q.23.num.1.
Quando non eſt expreſſum in ſubhaſtatione, oblatio vitiatur ex mendacio, q.36 num. 6.
Iuſtum conſideratur ex qualitate rei, & quantitate introituum, q.56.num.6.
poteſt per ſubhaſtationem probari, q.56 num. 4.
Sed videas ibid. num. 7.
Iuſtum dicitur, quod venditor habiturus eſt ab alio, q.66.num.4.
Vbi non eſt certū, ſciri non poteſt quantitas debita, nec ideo quid peti poteſt, q.78, num.13.
Et executio aliter facta eſt nulla, ibidem, num. 14.
Præſertim, quando pretium debitum ex contractu facto ad menſuram conuertendum eſt in extinctionem alterius debiti, quia tunc ſubhaſtatio eſt magis ſpoliatiua, & competeret reintegratio, ibidem num. 15.
vbi receptum eſt ab executore, & venditio detegitur nulla, an per hæredem agentem prius reſtituendum ſit, remiſſiuè, q. 115. num.8.
Si non ſoluatur creditoribus Eccleſiæ, Vniuerſitatis, vel Minoris, emptor eſt tamen ſecurus, q.116. num.2. & 3.
Redactum ex re feudali non eſt feudale, q.50. num.2.

Intel-

Intellige, vt ibidem, num.3.
Maxime, quando creditor habet iura petendi creditum ſuper feudo, & illa erant feudalia, ibid.num.7
Iuſtum conſtituitur ex præſenti æſtimatione, q.154.num.11.
ante menſurationem dicitur incertum, & nihil peti poteſt, donec appareat, quod debeatur, q.159.num.20.
debitum ex contractu ad menſuram, ſi conuertendum eſſet in extinctionem alterius debiti, magis facit ſubhaſtationem ſpoliariuam, ſi ante illam facta fuerit ſubhaſtatio, ibid.num.21.
vide in verb. Bona, in verb. Creditor, in verb. Emptio, in verb. Venditio, in verb. Interuſuria, in verb. Vendere, in verb. Aſſecuratio.
Primus offerens, vide in verb. Offerens.
Princeps non præſumitur concedere rem alienam, niſi ex iuſta cauſa. q.136.nu.3.
Ligatur legibus, quando vult, quæſt.137. num. 15.
Vel Rex non poteſt ordinationes conſtituere, quibus conductor damnum ſentiat q.139. num.26.
Principium tanquam potentius attenditur, q.80. num.5.
Prior in tempore, hæc regula, qualiter procedat in ſubhaſtationibus, vide in verb. Regula.
Prioris licitationis approbatio non ſufficit, niſi ſit plena. q.86.num.7
vide in verb. Approbatio.
Prius, vel poſterius non habent, quæ fiunt vno contextu, ſed ineſſe cenſentur vel incontinenti facta, quæſt.80.num.2.
Probatio rerum mobilium qualiter facienda, & articulanda ſit, q.42. num.15.
Proclamatio occaſione ſubhaſtationum in pagis fieri permittitur diebus feriatis in honorem Dei, q.198. num.3.
Proclamatum ignorantia probatur iuramento, q.65.num.5.
Procurator quando mortuus fuit in Curia procedi poteſt per contradictas etiam non intimata principali morte, quæſt. 9. num.6.
Quando ſe abſentauit non facta alterius ſubſtitutione, poteſt procedi per contradictas, ibid.num.7.
Conſtitutus ad vendendum, ita quod pretium erogari debeat in aliquam cauſam, non poteſt fidem habere de pretio, q.115 num. 2.
Fallit ſi ſimpliciter ſit conſtitutus ad vendendum, ibid. num.3.
Sublimitatur, vt pretij confeſſio ſatis nõ ſit, ſi illud numeratum aliunde non conſtet, ibid. num.4.
Conſtitutus, qui in electione habet vocẽ etiam proprio nomine, non poteſt vnum eligere nomine proprio, & alium procuratorio nomine, q. 125. num.8. vide in verb. Citatus.
Productio non dicitur realis, ſi iura deponantur penes notarium, niſi petatur, vt regiſtrentur citata parte ad dicendum contra, q.183.num. 12.
Prohibitio vendendi, ſeu impedimentum ſi detegatur, antequam inſtrumentum venditionis fiat, offerens ſuam oblationem ſeruare non tenetur, & reuocare poteſt, quæſt.72. num.2.
Promittens dotem, quæ in neceſſarium antecedens præſupponit matrimonium, non tenetur curare, vt ſequatur matrimonium, ſed ita demum obligatur, ſi illud ſequatur, q.68.num.13.
Prorogatio temporis viginti dierum in licitationibus vſque ad annum per Iudicẽ ſuo arbitrio fieri poteſt, q. 10. num.7.
Non tamen poteſt minui, ibid.num.8.
Termini in licitationibus fieri non poteſt in præiudicium vltimi licitatoris alio licitatore non exſtante, niſi cum illius cõſenſu, q.11.num.3. & ſeq.
Fallit, vt ibid. num.6.
Termini, vide in verb. Terminus, in ver. Hora ſub haſta.

Q

QVi non habet vnde ſoluat, ſimilis eſt habenti exceptionem peremptoriam, q.16.num.18.
Quantitas additi, vel detracti pretij debet conſiderari ex nouo contractu, q. 158. num.5.

R

RAtificatio requirit conſenſum, & præſentiam alterius partis, q.15.num.11.
Sed contra ex veriori, ibid.num, 12.
Reintegratio non competit, quando in vim rei iudicatæ, & mandati de immittendo vigore ſententiæ latæ in hypothecaria fuit quis poſſeſſione ciuili, & naturali priuatus, q.82.num.1.
comperit, quando iudex nulliter, & iniuſtè procedit, ibid.num.5.
Fallit non conſtito de nullitate, ſeu notoria iniuſtitia, ibid.num.6.
Redimendi ius eſt ceſſibile, q.77. num.5.

& eſt frequentior opinio. ibid.num.6.
Declaratur procedere in iure perſonali, quod cohęret perſonæ ratione rei, prout eſt ius redimendi; ſecus verò in iure merè perſonali, ibid.num.7.
Redditus annui publicatis mobilibus,& immobilibus continentur ſub nomine immobilium, q.105.num.5.
Extinguibiles ad voluntatem debitoris cenſentur perpetui, ſecus ſi ſint ad certum tempus,ibid.num.6.
Redimibiles ſunt ex iure Prothomiſeos, ibid.num.7.
Et excuſant à ſatiſdatione non ſecus, ac poſſeſſio rerum immobilium, ibidem, num. 8.
Et vendi non poſſunt ab Eccleſia, Minore,& ſimilibus ſine certa ſolemnitate, ibid.num.9.
Licitè non venduntur abſque ſubhaſtatione per ſtatutum requiſita, licet conſtaret de ſolutione tantę pecuniæ,quanta erat ſors principalis, ibid. num.10.
Redditum fiſci licitator pro certo tempore vnius,vel duorum annorum pinguium in quibus lucrum fuit conſequutus, non tenetur denuo licitare pro alijs duobus annis ſequentibus ſterilibus ob defectum licitarorum, q.107. num.1.& 2.
Sed contra, ibid. num.3.
Declaratur procedere alio non offerente tantumdem, & rebus ſic ſtantibus, & non mutatis de primis annis ad alios, vt puta occaſione belli, peſtis, vel alia iuſta cauſa orta de nouo, ibid. num.5.
Quæ ſententia non probatur ab Auctore ibid.num.6.
Redditus, fructus, & prouentus pedagij emens conquæri non poteſt, ſi parum, aut nihil percipit, ex quo emit ea, quæ pendent à fortuna, & dubio euentu, q. 41. num.5.
Et quando fuit exceſſum in pretio, ibid. num. 14.
Redditus,vide in ver.Fructus,in ver.Subhaſtatio,in ver. Annuæ præſtationes,in ver. Præſtationes annuæ.
Regula 8. Cancellariæ licet requirat ſigillum Epiſcopi in acceptatione alternatiuæ,id tamen per æquipollens fieri poteſt hoc eſt per inſtrumentum publicum Epiſcopi manuſcriptum, quod æquiparatur literis ſigillo munitis, q.124. num.5.
Nam ſigilli appoſitio non debet plus operari, quam ſubſcriptio, ibidem, num. 6.
Prior in tempore potior in iure procedit etiam in ſubhaſtationibus, quæſt. 137 num. 1.
Et procedit non ſolum in agendo, ſed etiam in excipiendo, & replicando,ibid. num. 3.
Primo ampliatur quoque procedere, quando ſtatutum diſponeret, quod in cauſis ſubhaſtationum primo ſatisfiat eis qui prius particularem obtinuit ſententiam non habito reſpectu,quod ratione ſui crediti ſit poſterior,ibid.num.2.
Sed contra, ibid. num. 8. & infra.
Secundo ampliatur,etiam ſi ſecundo creditori res hypothecata tradatur, quia adhuc in ea præfertur prior in tempore, cui res non fuit tradita, ibidem, num. 4.
Reintegratio datur, ſi Iudex ſubhaſtari faciat bona, quæ prius requirebant menſurationem, ſi nulla præcedit menſura, q.78. num. 9.
Quo caſu intrat ſpolium, cum venditio facta fuerit ad certum numerum iugerum ſeu ſalmarum,& non ad corpus, ibidem, num. 10.
Ea ratione, quia venditio facta dicitur ſub conditione, videlicet, ſi iugera, ſeu ſalmæ fuerint menſuratæ, ibid.
Fallit ſecuta traditione, ibid. num.20.
Vel poſſeſſio clandeſtina allegari non poteſt, cum quis propria culpa poſſeſſionem amiſit, q.81.num.6.
Reluendi ius in venditione,ac deliberatione reſeruatum non dicitur amiſſum per venditionem bonorum, quæ debitor intendit redimere, quæſt. 77. num. 3.
In ſubhaſtatione reſeruatum non amittitur per venditionem rei, cum alteri vendi, & cedi poſſit ex frequentiori,quæſt. 153. num. 6.
Et talis venditor præfertur vicino conſanguineo, qui ex iure municipali vendicare poteſt rem venditam, quando pactum redimendi appoſitum eſt incontinenti, ibid.
Remedium l.2. C.de reſcindend.vendit.pro qua læſione concedatur,vide in verb.Læſio, locum non habet, quando venduntur annui redditus ſub haſta conſiſtentes in ſpe, ac dubio euentu,quæſt.41.num.1.
Ratio aſſignatur, ibid. num.2.
Sed contra ibid. num.5. & ſeqq.
Conceditur in locatione gabellarum, panis,vini, olei, carnium, & ſimilium, q.42.num.1. & ſeqq.
Contrarium habetur, ibid.num.10.

Diſtin-

Digitized by Google

I N D E X.

Diſtinguitur, ibid.remiſsiuè, num.11.
non comperit ſtante ſtatuto vendendi bona ad incantum plus offerenti factis ſubhaſtationibus, q.45. num.1.
Sed contra, num.2. & ſeqq.
ſibi non tribuit in locatione, & conductione finita, & ſic completo contractu, q.46.num.2
Et de ratione, num.3.
vide in verb. Contractus, durat per 30. annos, ibid. num. 7.
non conceditur, quando ſubhaſtationes fuerunt factæ, ex quibus inſurgit præſumptio iuſti pretij, q.47.num.4
Contrarium firmatur ex receptiori, & veriori, ibid.num.22.
datur in tranſactione ex enormiſſima læſione, ibid.num.18.
idem in venditione dicitur, ibidem, num. 19.
in datione in ſolutum iudiciali non datur propter authoritatem rei iudicatæ, q.60 num.5.
Remedium recuperandæ non competit ei, qui cecidit à poſſeſſione ex proprio contractu, q.80.num.7.
Ampliatur procedere etiam, quod contractus ſit ex aliqua parte reſcindendus, ibid.num.8.
Vt quando contractus à principio fuit validus, ibid.num.9.
Et quando quis fuit ſpoliatus per vim compulſiuam, ibid.num.10
ac præterea, quando contractus reſoluitur ob fidem non ſeruatam, ibid.num.11.
Remedium reintegrandæ datum contra ementem ad menſuram, ſi priuſquam fiat, ingrediatur poſſeſſionem. quæſt. 78. num.6.
datur contra titulo poſſidentem, & bona fide, q.159.num.5.
& vt proſit probandum eſt, quod quis ſit hæres, & quod ipſe, vel defunctus poſſidebat, quodque de præſenti Reus conuentus poſſidet, ibid. num.6.
Fallit in filio, in quo non requiritur probatio, quod ipſe ſit hæres, cum in filio agente ad ſui commodum præſumatur ſtatim, quod ſit hæres, quidquid aliud ſit in filio conuento, ibid.num.7.
Et quatenus intentetur ex propria perſona hæredis, neceſſe eſt probare, eum poſt mortem defuncti accepiſſe poſſeſſionem bonorum, quæ recuperare intendit, ibid. num.8.
Quando autem ageretur ex perſona defuncti probandum eſt, quod idem defunctus, ex cuius perſona agitur fuit in vita ſpoliatus, ibid.num.9.
Remedium quorum bonorum datur ad res ſingulas adipiſcendas, q.159.num.11.
Remedio vno electo non eſt recurrendũ ad aliud, q.60. num.9.
Præſertim quando creditori eſt plenè ſatisfactum, & plenariè illi conſultum per viam electam, ibid.num. 10.
vide in ver. Variatio.
Remedium de iure competens non ſuffragatur, vbi non illud, ſed diuerſum fuit intentatum, q.163.num.5.
Remiſſio fit conductoribus gabellarum, ſeu vectigalium, ſi cauſa peſtis prohibitus eſt acceſſus, & negocia ceſſant, quæſt.139. num.16.
Primo ampliatur procedere etiam quod conductor ſuſcepiſſet omne periculum, ibid.num.20.
Secundo ampliatur habere locum etiam quod promiſerit ſoluere omni exceptione remota, & fuerit renunciatum omni exceptioni, ibid.num.21.
Tertio ampliatur, ſibi quoque tribuere, ſi non ſit dictum, ibid.num.22.
Remiſſio datij, vide in verb. Dominus datij.
Remiſſio mercedis, vide in ver. Mercedis remiſſio.
Renunciatio beneficij Auth. hoc niſi, C. de ſolut. facta per pactum non valet, q. 90. num. 1.
Ratio eſt, quia pactum eſt turpe, & contra charitatem, ibid.num.2.
Sed videas, ibid.num.7.
Sed cõtrarium dicitur data ſimplici promiſſione cum iuramento, non autem renunciatione, ibid.num.3.
Maximè, quando debitori ſupereſt remedium ceſſionis bonorum, ibid. num. 4.
Quod magis procedit, quando renunciatio facta fuit cum iuramento, quod ad factum præciſè obligat, ibidem, num. 5. & ſeqq.
Et præſertim, quando eſt renunciatum omni legum auxilio, ibid.num.6.
non præſumitur nec tacita, nec expreſſa, q.65.num.5.
Re perempta adhuc agi debet ad ipſam rem, licet in condemnatione veniat æſtimatio, ſicut in obligatione rem dari. q.178. num.2.
Requiſita ad haſtam, & deliberationem neceſſaria oblator opponere non poteſt nõ fuiſſe ſeruata, quãdo creditores eius oblatione vlteriori nõ expectata acquieuerũt

& ipſe tamquam Dominus accepit poſſeſſionem domus, ſeu fundi, & vti proprium locauit, & penſiones exegit, q.124 num. 7.
Re vni addicta durante tempore ſubhaſtationis alius poſtea auditur, & ad emendum admittitur, q.37. num.3.
Declara, & videas, ibid. num.4.
Rei, quam quis habet pro derelicta, ſtatim definit eſſe Dominus, etiam quod ab alio non fuerit occupata, q.6.num.7 & q.127 num.13.
Feudalis venditio, vide in ver. Venditio ne reis feudalis.
Rem licitatam retrahens, vide in verb. Euictio, in verb. licitatam rem.
Reſtitutio in ſpolio nõ retardatur, nec impeditur ratione dominij, q.192. num.9.
Res tota eſt maioris pretij, & æſtimationis, quam ſi in partes diuidatur, quæſt.17. num.3.
vendenda eſt, quanti vendi poteſt facta ſubhaſtatione, q.19. num.2.
nulla pluris, aut minoris eſt pretij, quam prout emptorem inuenit, ibid.num.6
immobiles tam venditæ, quam vendendæ per ſubhaſtationem ſpecificari debẽt in inſtrumentis, vel literis Decurionalibus, vel parium curiæ, q.22.num.3.& 4.
Sub haſta poſita, quando alicui fuit conceſſa, veniens alius infra tempora ſubhaſtationis admittitur, & ſibi venditur ſi plus offerat. q.24.num.32.
Licitata poſt lapſum termini licitanti liberata cenſetur, nec vlterior ſubhaſtatio admittitur, q.28.num.1.
Fallit in minore, ſi exiſtat, qui plus offerat, ibid. num.2. & 6.
& hæc eſt regula generalis, ibid. num.3.
Primo ampliatur quoque procedere in rebus Eccleſiæ alienatis, ibid. nu.4.& 6.
Secundo ampliatur, etiam locum habere in Republica, & Ciuitate, quæ iure Minorum vtuntur, ibid. num.5. & 6.
Declaratur, vt ibid.num.22, 23. & 25.
Contrarium tamen deciſum fuiſſe dicitur ibid. num.7. & 21.
& ideo diſtinguit Author. num.11.
Subhaſtata obtinet ur ab eo, qui acceptatus fuit nullo alio licitante, qui plus offerat, q.37.num.8
vbi ſub haſta venditur, iuſto pretio deinde vendita cenſetur, q.38. num.4.
Declaratur procedere, ſi licitatio ritè, & rectè facta fuerit. num.5. & quæſt.42. num. 6.
vendita in publica licit atione, ſeu ſubhaſtatione iudicis mandato admittit remedium, l. 2. C. de reſcindend. vendit. ex communi, & veriori.
Ampliatur procedere quoque, ſi interuenit iudicis decretum, ibid.num.2.
Sed contra, ibid.num.3.
Præſertim ſi fiat alienatio, cum iudicis decreto, ibid.num.2
Receptior tamen dicitur prima relata ſententia, quando dubitatur, an ſubhaſtatio, verè, & abſolutè tollat reſciſſionem, ibid. num.7.
retineri poteſt pro debito, pro quo non eſt obligata, q.52. num.19.
obligata retineri poteſt, licet nulliter fuerit adepta tenuta. num.18.
In qua petitur aſſecuratio, ſi eſt appretiata certo pretio, & reperitur plus eo, quia emptor aliquis comparet offerendo plus, aſſecuratio præſtatur pro pretio, quo emptores reperiuntur, q. 56. num.2.
Sed videas, ibid.num. 11.
Ampliatur etiam procedere, ſi ſit longè pretio, quo appretiatur, ibid.num. 3
quando eſt indiuidua ſoluenda eſt æſtimatio, q.58.num.4.
quando ſubhaſtatio eſt facta, & à iudice vni ex creditoribus deliberata, ſecundus offerre poteſt, q.82.num. 1.6. & 7.
At contra, ibid.num.8. & infra.
Diſtinguitur, ibid.num.11.& ſeqq.
cum addicta fuit creditori in pignus prętorium etiam poſt 30. annos debitor offerre poterit debitum cum expenſis, & redditibus ſtante præſertim enormiſſima læſione, q.91.num.5.
Seu fundus eſt pretioſior, & plus valet ratione fructuum, q.10 num.11.
data in ſolutum vbi eſt maioris pretij, & valoris, quam erat debitum, dicitur nulla, q.112. num.17.
Primo extenditur procedere, licèt in vno tantum nummo fuiſſet erratum, ibi. num. 18.
Secundo extenditur habere locum ſiue à iudice fiat, ſiue à parte, ibidem, num.19.
Declaratur habere locum ita tamen, vt non vitietur in totum venditio, ſed ſuſtineatur pro ea parte, quæ proportionatur debito. ibid.n.20
& reſiduum reſtituitur debitori. ibidem. num. 21
vbi vendi debet ab executore præſente pecunia, & non habita fide de pretio. q. 115. n. 1

Fallit ſi à teſtatore confitendi data fuerit facultas. ibid. n. 5
per Saluianum adducta, vt vendi, & ſubhaſtari cœpta pro vno debito à debitore liberari non poteſt offerendo aliam rem pro eodem debito,niſi pecuniam offerat. q. 134. n. 1
aliena ad præiudicium vendentis valet, non ad præiudicium Domini. quæſt.138. num. 6
in ſolutum data,quod ſit minoris valoris, quam debitum,probari debet ab allegante bona empta non excedere debitum, & eſſe minoris valoris. q.147.n.5
obligata, quæ ſemel exuit obligationem per venditionem ſactam ſub haſta ad inſtantiam creditorum,etiam ſi poſtea redeat ad debitorem ex alia cauſa,non reincidit in obligationem ad fauorem ipſorum creditorum.q.149.n.1
Primò fallit, quando eadem bona redeũt ad debitorem ex eadem cauſa. ibidem num. 2
Secundò fallit, quando renunciatio facta per creditores, vel conſenſus præſtitus fuit ex cauſa, quæ ceſſauit, deuenit ad nõ cauſam, & creditor non habuit animum remittendi ius,quod habebat in pignore. ibid. n. 3
vendita cum pacto retrouendendi retroempta poteſt alij vendi. q. 153. n. 7
ſubhaſtata plus licitanti danda eſt.quæſt. 158. n. 1
Primò fallit, ſi licitans poſt licitationem non comparet, nec in termino conſignauit cedulam, quo caſu pro renunciante habetur. ibid.n.2
Secundò fallit, quando vltimus licitator fuit poſitus ab ipſo principali debitore ad impediendam adiudicationem prius alteri factam pro iuſto pretio, & non animo augendi, & meliorem conditionem faciendi. ibid.n.3
per ſecundum Decretum adiudicata libera tradi ſolet ab omni ære alieno,& hypotheca. q. 159. n. 15
Fallit,ſi in præconijs fuit quid reſeruatũ. ibid. n. 16
vel etiam in ſententia adiudicationis. ibid. n.17
immobiles quando ſubhaſtantur,debent eſſe certæ, ac ſpecificari cum deſignatione confinium, & aliarum qualitatum. q. 160. n. 1
Ne in incertitudinem, vel aliquam exceptionem, ſeu nullitatem incidatur. ibid. num. 2
tantum valet, quantum vendi poteſt. q. 66. n. 3
Res ſi à creditore ſub haſta venditur, & is de euictione promiſit, & ſoluit emptori, ea ſecuta, eidem datur actio aduerſus debitorem ad repetendum. q. 176. n. 1
& quibus caſibus. ibid.
magni valoris ſubhaſtari nequit pro media ſumma. q. 186. n. 1
Fallit. n. 2. 3. 4. & 5
indiuidua quando licitatur,& creditores ſunt plures, illi conceditur,qui maiorem habet partem, ſi æquale offerat pretium. q. 189. n. 1
quando tempore eſt petitum, procedi poteſt etiam diebus feriatis in honorem Dei. q. 198.n.1
Reſciſsio locum non habet,quando emptor fuit ad emendum coactus, quamuis venditor fuerit vltra dimidiam deceptus. q. 39. n. 5
vide in ver. Contractus, in ver. Decretum,in ver. Emptor.
Ex l. 2. C. de reſcinden. vendi. non datur, quando contractus factus eſt cum pacto ſubhaſtationis faciendæ cum iuramento, & renunciatione. quæſt. 47. nu. 1. & 5.
Et etiam quando fuit interpoſitum iudicis decretum, ibid.num.6.
Sed contra, ibid. num.7. & infra.
Et videas, ibid. num.15. & 21.
Venditionis, quando procedit ob enormem læſionem, emptor tenetur reſtituere fructus, q.96. num.2.
Venditionis,quando procedit ex cauſa de præterito,quæ venditionis,ſeu ſubhaſtationis tempore inerat, fructus ab emptore, ſeu licitatore percæpti venditori ſunt reſtituendi. q. 96. n. 1
venditionis quando accidit ex voluntate emptoris, aut licitantis,fructus reſtituũtur, vel in ſortem ſunt computandi. q. 96. num. 3. & ſeq.
& contractus aliter factus eſt vſurarius, & illicitus.ibid.n.5
ratio adducitur num. ſeqq.
contractus quando procedit à venditore ceſſat mutuum, & ineſt vera venditio, cum is, qui dat pecuniam, repetere non poſsit. ibid.n.6
& periculum rei emptæ tranſit in emptorem. ibid.n.7
nec fructus computantur, ſed ſunt ipſius venditoris. ibid. n.8
Fallit, ſi reſciſsio cauſatur à tempore, quia venditio ceſſat, & remanet mutuum cum

Digitized by Google

cum pignore, cuius fructus ſi non reſtituantur, dicitur mutuum vſurarium. ibid. num. 9
contractus quando procedit à voluntate venditoris fructus non ſunt reſtituendi, nec in ſortem compenſandi, quia hæc eſt vera venditio, & diſtat à mutuo. ibid. num. 10
vide in ver. Venditio.
Reſcripti verba, ex integro procedat, qualiter intelligantur. q. 94. n. 8
Reſeruationes ad Iudicem non ſpectant, cũ debeat iudicare de eo, quod ſibi liquet. q. 117. n. 15
Reſpublica. vide in ver. Minor. in ver. Subhaſtatio. in ver. Ciuitatis.
Reſtitutio non datur fiſco locanti, niſi ex noua cauſa ſuperuenienti. q. 27. n. 8. & 9
vbi ratio adducitur. vide in ver. ſolemnitas. in ver. fructuum.
datur, vbi læſio eſt magna, nec vllæ clauſulæ profunt. q. 47. n. 12
Retentio non datur ei, qui cum vitio poſſidet. q. 52. n. 11
Fallit quãdo res peruenit ad creditorem ex cauſa illius debiti, pro quo nunc vult retinere, quia etiam, quod id non ſit ſine vitio datur tamen retentio. quæſt. 52. num. 15
Declaratur n. 20. 24. & 26
Ampliatur idem procedere, quando res eſſet pro ea debito pignorata, & pignus non valeret, quia nihilominus retinere poſſet pro eo debito. ibid. n. 16
vide in ver. Adiudicatio. in ver. Occupans. in ver. Hypotheca. in ver. Creditor. in ver. Miſſus in poſſeſſionem. in ver. Mulier.
ceſſat quando creditum non eſt liquidũ. q. 52. n. 20. & 21
in cauſa ſpolii non admittitur ex veriori. ibid. n. 25. & 26
Retentio ratione hypothecæ pro creditis anterioribus datur aduerſus.
Rettahens non impugnat, ſed approbat contractum, & agit, vt nomen ſuum ſupponatur loco emptoris, q. 119. num. 6.
rem licitatam de euictione cauere non tenetur, q. 146. num. 1.
Sed de facto ſuo tantum, ibid. num. 2.
Contrarium habetur, ibid. nu. 4. & infra, & num 7.
Retractus, vide in ver. Oblatio.
Retractui non eſt locus in adiudicatione factis ſubhaſtationibus, q. 120. num. 8.
Reuocatio contractus, vide in verb. Contractus.
Reus reuertens in ſecundo decreto non auditur, q. 6. num. 12.
in exceptione eſt actor, q. 147. num. 6.
veniens intra biennium poſt ſecundum decretum non ante audiendus eſt, dummodo tempus ad appellandum lapſum non ſit, q. 6. num. 11.
Rex, vel Princeps non poteſt ordinationes conſtituere, quibus conductor damnum ſentiat. q. 139. n. 26
Roman. conſ. 107. & Alex. conſ. 52. lib. 1. qualiter loquantur. q. 131. n. 12
Rota deciſ. 365. par. 1. in recent. quomodo loquatur. q. 7. n. 7
nunquam interponit arbitrium pro ſpoliatore, ne illi conſoueatur in ſpolio. ibid. num. 8

S

SAluiano interdicto res abducta, vt vendi, & ſubhaſtari poſſit quid agendum. q. 126. n. 14
Intellige vt n. 16. 17. & 18
Schedulæ admittuntur pro ſubhaſtatione facienda, vbi non eſt Præco. q. 25. n. 9
& ſufficit ſonus Tubæ, vel Campanarum, quando in loco id eſt ſolitum. ibidem. num. 10
Scientia vbi requiritur debet eſſe perfecta actu, & habitu. q. 65. n. 7
Scriptura requiritur in licitationibus, & ſubhaſtationibus. q. 22. n. 1. 2. & 3
recognita per teſtes plene probat. q. 122. num. 7
non eſt neceſſaria ad eſſentiam hypothecæ. q. 123. n. 14
Scripturæ aliquid interueniſſe aſſerenti creditur, quando ſcriptura, vel inſtrumentum id continet diſpoſitiuè, & nõ aliter. q. 2. n. 5
Sententia abſque citatione fieri non poteſt in quacunque die contra contumacem citatum, & non comparentem in termino citationis, ſed in die ſequenti, reprobata Bal. & Caſtren. opinione. q. 7. n. 6
vide in ver. Immiſſio.
eſt nulla, quando continet maiorem ſummam, quam debeatur. q. 76. n. 7
in ſententijs in maiori ſumma non ineſt minor, cũ de ſua natura ſint indiuiſibiles. ibid. n. 8
debet in totum valere, vel in totum annullari, quando ſumma tota vnica petitione, & vnica ſententia continetur. ibi. num. 9
Fallit quando ſententia haberet capitula ſeparata. ibid. n. 10

non poteſt pro parte valere, & pro parte
non valere, quando actio hypothecaria
eſt intentata, quæ eſt indiuidua. ibidem.
num. 11
quando maiorem ſummam continet, quã
eſſet debitum, cenſuræ ſunt nullæ. ibid.
num. 13
quando continet vnam ſummam, ſi non
valet in toto, nec etiam valet pro ea par-
te, pro qua iſta condemnatio fieri pote-
rat. ibid. n. 14
ſed videas. ibid. n. 18
in ſententijs potius attenditur forma,
quam materia. ibid. n. 15
condemnatoria ad omnes fructus, ſi de-
tegatur partem ſolum deberi, & ita plus
debito contineat, dicitur nulla, vt & exe
cutio in vim illius poſtea facta. ibidem.
num. 17
Sententiæ nullitas quando inſinuat in allas,
vt non poſſit deueniri ad aliquam execu-
tionem, deliberationem, & ſubhaſtatio-
nem. q. 94. n. 2
neque etiam incipi iudicium à noua ſub-
haſtatione. ibid. n. 3
abſolutoria quando lata eſt à iuramento,
& excommunicatione, & appellatur, non
obſtante appellatione, & exceptione
periurij oppoſita poteſt in cauſa proce-
di. q. 110. n. 16
Secundi Decreti eſt interlocutoria. q. 127.
num. 1
quæ ideo à Iudice quandocunque reuo-
cari poteſt. ibid. n. 2
qua dicitur bona vendenda eſſe, ius non
tribuit, ſed tantum ad factum obligat.
ibid. n. 5
quæ obligatio ſolutione diſſoluitur. ibid.
num. 6
Sententiæ dicuntur notoriè iniuſtæ non cõ-
ſtito ex actis de ſubhaſtatione, & valore
bonorum. q. 147. n. 7
redditur nulla, & notoriè iniuſta, eo ipſo,
quod in actis conſtat de ſubhaſtatione,
nec de valore bonorum. q. 154. n. 14
hominis ſicut non ligat proferentem, ita
nec ſtatutum ligat promulgantem. q. 137
num. 7
quando rem aliquam adiudicat pro de-
bita quantitate, intelligitur pro iuſta
æſtimatione, non autem in ſolutum. q.
162. n. 3. & 4
Sententias reintegratorias rei nulliter ſubha
ſtatæ, ac deliberatæ, q. 169. n. 1.
Declaratur, num. 2.
datur aduerſus ſpoliatum prędio ſibi ceſ-
ſo ab offerente in iudicio ſubhaſtationis
ex aliis creditis habentibus hypothecã
anteriorem etiam, quod is obtinuerit re-
integrari, q. 170. n. 1
ſed contra, num. 3
datur occaſione hypothecæ, quando de
ea incontinenti docetur, etiam ſi immiſ-
ſio nulliter fuerit data, nu. 2
Declaratur procedere, quando creditum
eſt liquidum, vel quando poſſeſſio fuit
amiſſa culpa rei conuenti ob eius contũ-
maciam, nu. 3
ex communi, num. 4
& de ratione, ibidem.
quandoque datur ſpolio iudiciali, quæſt.
172. num. 1.
Declaratur, num. ſeqq.
in ſpolio non datur pro alio credito li-
cet vero, & reali. num. 3.
datur ratione hypothecæ, quando de ea
incontinenti docetur, q. 192. n. 7.
Intellige, vt num. ſeq.
ceſſat debito non liquidato, quæſt. 192.
num. 11.
Sententia, quando rem aliquam adiudi-
cat pro debita quantitate, intellige pro
iuſta æſtimatione, non autem in ſolutum,
quæſt. 162. n. 6
Separatæ orationes. Vide in verbo Oratio-
nes.
Sfort. Odd. in tract. de reſtitut. in integr.
par. 2. quæſt. 57. artic. 3. reprobatur.
quæſt. 28. n. 24
Sigilli appoſitio non plus operatur, quam
ſubſcriptio. q. 124. n. 6
Solemnitas quando de iure prǫſumitur, ceſ-
ſat præſumptio, vbi ex facie ſcripturæ, &
actorum apparet illam non interueniſſe,
quæſt. 7. num. 15. Vide in verbo Contra-
ctus. & in verbo bona fides.
requiritur in diſtractione pignorum, &
qualiter, remiſſiuè, q. 21. nu. 2
Solemnitati ſubhaſtationis renunciari non
poteſt. q. 25. n. 18.
debita in venditione rei minoris, Eccle-
ſiæ, vel ciuitatis, vbi non eſt ſeruata, ipſo
iure non valet venditio, nec opus eſt re-
ſtitutione, q. 28. nu. 15
& quando eſt ſeruata, ſed interuenit læ-
ſio, conceditur reſtitutio, n. 16
& ita fuit obtentum, n. 17
quod procedit, ne dum ſi augeatur pre-
tium, ſed & ſi diminuatur, nu. 18
& ita pluries fuit firmatum, nu. 19
& fortius, quando concurreret notabilis
læſio. nu. 20.
Solemnitates licitationum, & ſubhaſtatio-
num adeo ſunt ſubſtantiales, vt tamquam

iuris

iuris publici, nec quidem à partibus remitti poſſint, quæſt. 69. num. 8.
quia tendunt ad vtilitatem omnium creditorum, ibid. num. 9
requiſita in contractu minoris pro eius vtilitate poteſt omitti, ſi conſtat de dicta vtilitate, q. 124. nu. 2
Subhaſtationis, & deliberationis licet nō interueniat, tamen per æquipollens illi ſatisfieri poteſt. ibid. num. 8
quæ in rei immobilis alienatione ſeruatur, eadem requiritur ad rem immobilem ſeruandam, q. 113. nu. 3
interueniſſe in ſubhaſtationibus, quis probare debeat, diſtinguitur, q. 148. n. 7.
Solemnitates ſubhaſtationum interueniſſe præſumitur ex decreto de deliberando. q. 188. num. 1.
ſed contra, ibid. num. 2. & 4.
in ſubhaſtationibus lapſis triginta annis præſumuntur, q. 200. n. 17.
Soluens alteri quam creditori, non liberatur, q. 170. nu. 8
Solutione eius, quod debetur omnis tollitur obligatio, q. 67. nu. 5.
Limitatur, quando ſolutio fit irreuocabiliter, ſecus ſi reuocabiliter, quia hoc vltimo caſu liberabitur ad tempus, non autē perpetuo, ibid. nu. 6.
Soluere qui non poteſt, & qui non habet vnde ſoluat, eſt ſimilis habenti exceptionem, q. 135. n. 3
dicitur, quod datur de conſenſu contrahentis, etiam quod adſit iuramentum, q. 14. num. 4.
non facta dicitur per debitum verſum in pretii ſolutionem, ibid. nu. 7. & 8.
Solutio, quando ex conuentione fieri debet ab emptore anterioribus, & potioribus creditoribus, & facta eſt ſolutio poſterioribus, ſoluenti ſuccurritur, vt quæſt. 179. num. 11.
& emptori qualiter tali caſu conſulatur, ibid. num. 12
Sors. Vide in verbo Fructus.
Spolium vide in ver. Actio ſpolij, in ver. Index, in ver. Conditio, in verbo Poſſeſſio ſpoliatiua.
Spoliatus ante omnia eſt reſtituendus, q. 192. num. 1
Ampliatur ibid. n. 2. 4. 5. & 6
vbi etiam declaratur.
Spolium ante omnia eſt purgandum, quæſt. 172. n. 2. & q. 192. n. 3
retentio in ſpolio non datur pro alio credito, licet vero, & reali, ibid. quæſt. 172. num. 3
pro recuperatione bonorum intrat, quando creditor fuit ſatisfactus ex fructibus, q. 182. n. 3
Declaratur ibid. n. 4
prætendens debet producere proceſſum, & ex actis probare defectum, quem aſſerit, ibid. n. 7
vide in ver. Reſtitutio.
intrat, quando Iudex nulliter procedit, q. 195. n. 5
Subhaſtatio eſt nulla non ſeruata forma ſtatuti, q. 65. n. 1
facta poſt tempus citationis, & Decreti non valet.
Contrarium concluditur, n. 2. & ſeqq.
Declaratur n. 4
requiritur in venditione pignoris, quæſt. 173. n. 1
quando in totum, vel in partem declaratur nulla, priores obligationes non extinguuntur, ſed creditor retinet primæuas actiones, q. 174. n. 1
in Saluiano non conceditur, quæſt. 181. num. 1.
admittitur tamen in hypothecaria. ibid. num. 2.
Valida præſumitur ex poſſeſſione viginti annorum, & interuentus citationis, q. 183. nu. 2
Ampliatur num. 4
niſi contrarium probetur. ibid. nu. 3. & 5.
probatur valida ex aſſertione Notarii dicentis illam factam extitiſſe ſeruatis ſeruandis, num. 7.
quando facta fuit pro ſumma contenta in mandato, licet res ſubhaſtata pluris valeat, & pluris fuerit vendita, non tamen ſubhaſtatio eſt nulla, ſed illud plus debet reſtitui, vel deponi pro expenſis liquidādis, q. 191. n. 3
nulla rei dominium non transfert. q. 193. num. 3.
frequenter inducit vtilitatem beneficiati, & beneficiū, q. 194. nu. 3.
illius iudicium non habet vim ſolutionis donec creditori non eſt ſoluta pecunia. q. 199. nu. 12.
& adiudicatio per ſententiam facta alicuius rei, vel plurium ex ſpatio longi temporis recte facta præſumitur, & pretium iuſtum interueniſſe.
Declaratur, & ſubdeclaratur pluribus modis, q. 200. n. 5. & ſeqq.
præſumitur pro decreto in ſubhaſtatione ibid. num. 6.
etiam cauſæ cognitionem requirente, ibid. num. 12

An

An probetur ex inſtrumento venditionis vel confeſſione facta in inſtrumento, q. 200.num 15
Spolium quando opponitur, illud eſt purgandum, & ſuper illo eſt pronunciandũ, etiam ſi procedat a iudice, quo etiam nulliter procedente datur actio ſpolii. q.94.nu.4.5 6.7.8.& 9
etiam ſi quis ſpolietur a Principe. ibid. num. 6
Spolii vitium factum ab ingrediente poſſeſſionem tranſit ad tertium poſſeſſorem, etiam cum titulo, & bona fide, quæſt. 79.num 9
Spoliatus per vim compulſiuam. Vide in verbo Reintegrandæ.
Spolii actio competens Auctori tranſit in eius hæredem, q.153.n.12
præſertim quando auctor fuit in vita ſpoliatus, nu.13
& tranſit etiam in ſingularem ſucceſſorẽ abſque alia ceſſione. nu.14
daturque aduerſus poſſeſſorem rei, ſuper qua eſt commiſſum ſpolium. quæſt. 153. num. 15
& ſi iſte tertius poſſeſſor titulo, & bona fide emit à non legitimo poſſeſſore. ibid. num.16
eſt purgandum, & ſuper iudicio reintegrationis poſſeſsionis rei nulliter ſubhaſtatæ, ac venditæ pronũciandum eſt, prius quam reliqua cognoſcantur. quæſt. 153. num.20
etiam quod illud acciderit ex facto iudicis, num. 21.& 24
& ſic ſpolium eſſet iudiciale, ibidem. num.23.
vel ex facto Principis abſque cauſæ cognitione, nu.22
Spolio agens non videtur dimittere poſſeſſionem ciuilem, quam retinet ſolo animo, ſed ſolum agere pro recuperatione poſſeſſionis naturalis, nu.23
Spolii extrema probantur, hoc eſt de antiquiori poſſeſſione ex ſubhaſtatione contra debitorem obtenta, & ipſamet ſubhaſtatione, quæ duo extrema requiruntur, & probanda ſunt ab agente ſpolio, q.153 num.30.
Sponte, verbum, inducit puram, & liberam voluntatem, non quando vrget aliqua neceſsitas, vel coactio alicuius, q. 121. num. 5
Sponte fieri dicitur, quod fit motu proprio & ad nullius petitionem, ac libere, ibid. num.3.
Statuta, Conſuetudines, ac ſtyli ſeruari debent in ſubhaſtationibus, q. 24. nu.1.
eſt magis communis opinio, ibidem. num. 20
Ampliatur procedere etiam quod eſſent neceſſariæ, num. 5
loquentia in venditione locum habent in locatione, etiam ſi verſaremur in exorbitantibus, & correctoriis. q.34.n.6
Statutum, & conſuetudo derogare poſſunt ſolemnitati ſubhaſtationum, quæſt. 27. num.7.& q.29. nu.5
Statuto ſtante vendendi bona ad incantum plus offerenti factis ſubhaſtationibus, remedium l.2.C.de reſcind.vend. non competit, q.45. nu.1.
ſed contra, ibid.nu.2.& ſeqq.
Statutum ſecũdum ius commune interpretatur, etiam ſi per interpretationem aliquid de nouo non addat, ne indebite quis damnum patiatur. q.45. n.3
requirens ſubhaſtationem mobilium locum non habet in pecunia, q.74. num. 1. & 7.
Ampliatur ibid. nu.10.
vel conſuetudo, quod in venditione conſors præferatur, ſi ille offerat decem, & alius quindecim, conſors excluditur à plus offerente, q.84.num.1.
de vendendis rebus captis pro executione rei iudicatæ ad vnguem ſeruãda ſunt, aliàs omnia inde ſecuta ſunt nulla. q.102. num. 11.
Statutum, ſeu lex quando de habentibus ius ab homine non exprimit, ideſt à debitore, ſed ſimpliciter, & indefinite de quocunque habente ius in bonis, chirographarium etiam creditorem cõplectitur, & ex conſequenti, & occaſionaliter ius pignoris ſaltem prætorii, q.122.n.3.
Intellige procedere poſt cedulæ, ſeu chirographi recognitionem, ibid.nu.4.
Statuentes non ligantur proprio Statuto. quæſt.137.nu.6.
Statuti vb. adeſt decretum, ſeu deciſio, ac determinatio, non eſt vlterius inueſtigandum, q.137.num.9.
intelligitur diſponere de caſu valido, non inualido. q.138.num.7.& 8.
verba faciens de inſtrumento, intelligitur de valido, non inualido, ibid.num.8.
vel conſuetudo permittens, vt pro debito neceſſario feudum vendi liceat, ea debet eſſe neceſsitas, quæ non habeat originem à principio mere voluntario. q.140 num. 13.

& talis

& talis neceſſitas ab allegante probanda eſt, q. 140.nu.14
diſponens, quod proximiores agnati citentur, de ſpeciali citatione intelligitur, non de generali,vt eſt ea,quæ fit per edictum,& proclama,q.5.n.15
Statuti forma ſeruanda eſt in ſubhaſtationibus,q.27.n.8
Stylus. Vide in verbo Conſuetudo, & in verbo Vſus.
Stylus contrarius derogat ſubhaſtationi de iure communi,q.59.n.12
& ſubhaſtatio non requiritur, ibidem, num. 11.
Subhaſtatio eſt rei venalis publicè expoſitio,q.1.num.1.
eſt etiam venditio publica, ibid. num.2. & num.9.
& eſt,quando venditur aliquid plus offerenti pretio ex redacto vſque ad menſuram debiti aſſignato creditoribus, ibid. num. 3.
Qui actus vulgo appellatur Subhaſtatio, ibid.num.4
Et dicitur auctio, & quare, ibidem. num.5.
Vnde dicta,nu. 6.
vt concedatur,conſtare debet de credito. q. 2. num.1.
non enim partium aſſertioni ſtandum eſt.
Subhaſtationes requirunt citationem debitoris, qui ceſſauit in ſolutione. quæſt. 3. num. 1.
Fallit, quando capiuntur pignora,& bona ſubhaſtantur, ibid.num.2.
Quando fiunt in cauſa plurium intereſſe habentium,& vnus ſolus citatur, nulla eſt nedum quoad non citatos, ſed etiam quoad citatum ratione indiuiduitatis, ibid. num.10.
idem eſt,quando plures ſunt poſſeſſores, & vnus ſolum citatur, & alter non. ibid. num. 11.
Limita, quando ſententia, & mandatum exequi poteſt ſuper portione citati, abſque eo,quod præiudicet portioni non citati,ibid. num.12.
Subhaſtatio. Vide in verbo Citatio.
Vide in verbo Decretum.
Vide in verbo Creditor.
Vide in verbo Creditum.
Vide in verbo Conſuetudo.
Vide in verbo Pecunia.
Vide in verbo Res.
Vide in verbo Pretium.
Vide in verbo Eſtimatio.
Vide in verbo Forma.
Vide in verbo Eſtimatores.
Vide in verbo Bona.
Vide in verbo Mulier.
Vide in verbo Pignus.
Vide in verbo Statutum.
Vide in verbo Licitatio.
Ante adiudicationem citationem requirit. q.6. n.1.
& qualiter per Iudicem fit pronunciandum tali caſu. ibid.n.2
An ſemper requiratur, vt concedatur ſecundum decretum. ibid.n.3.
in ſubhaſtationibus faciendis qui citari debeant.q.7. n.17.
Subhaſtationum pendente termino quando fit aliquis actus in iudicio cum clauſula Sine præiudicio clauſulæ Cameralis, pro ceſſus executiui mandatorum relaxatorum, & quorumcumque iurium ambarum partium,dicta clauſula præſeruat ius quoad ſubhaſtationem, perinde ac ſi dictus actus non fuiſſet factus. quæſtio 8. num. 4.
Subhaſtatione rei non infertur ad translationem dominii in neceſſarium antecedens,niſi adſit expreſſus conſenſus.q.... num....
fieri debet ſpatio viginti dierum, vbi aliter à Statuto, vel conſuetudine non eſt diffinitum, q.10. nu. 1.
licet aliqui aſſerant, id non eſſe à lege ſtatutum,num.2
Sed quod imo id ſit iudici arbitrarium ex receptiori,nu.3.& 4
Bonorum in tenutam captorum quamprimum procuranda eſt. nu.10.
vbi tempora ſunt ſtatuta,alia dilatio non datur, q. 11. n. 7
& licitatio facienda eſt præſente pecunia, aliàs eſt nulla, & venditio reuocari poteſt,q.13.n.1.& 6.
vbi de ratione ampliatur tribus modis. q. 12. & ſeqq.
vt de conſuetudine fiat habita fide de pretio, non obſtat niſi in ſpecie probetur,ibid.n.16.& 19.
Limita tribus modis,vt ibidem, num.17. 18.19.20.& 25.
de conſenſu creditoris fieri poteſt non præſente pecunia, dummodo in ipſo actu deliberationis de eo appareat, nec ſufficit,ſi ex poſt ſit præſtitus,quæſt.13. n.18.
Facta partim præſente pecunia, & ex parte non,eſt nulla, q.14.nu.1.

Limitatur primo non procedere, vbi creditores conſenſerint, ſubhaſtationem fieri abſque numeratione pecuniæ, ſeu pretij, ibid. num. 4.
Secundo limitatur, quando pro ſolutione datur quid certum, ac determinatu n_, num. 3.
Declaratur, vbi licitator cum effectu impleuerit promiſſionem à ſe factam in termino à iure præfixo, num. 11.
Fieri debet bona fide, hoc eſt abſque fraude, q. 15. num. 1.
Publica de facile conuelli non debet, ibi. num. 5.
Facit præſumi emptionem factam abſque fraude, num. 7.
& tollit omnem dolum, & fraudem, n. 8.
aufert omnem cauſam conquerendi, n. 9.
Præſertim, ſi in actis non probatur maiori pretio potuiſſe vendi, num. 10.
Subhaſtationi rem exponens quatenus obligari nolit ad vendendum, ponere non debet illa verba, quod plus offerenti dabitur, q. 16. num. 2.
Forma non ſeruata non valet, num. 8.
in ſubhaſtatione primo banno ſtandu n_ eſt, ibid. num. 15.
Subhaſtans, vt obligetur, quid requiratur, num. 16.
Quando ſit ſubhaſtatio eligi debet magis idoneus, num. 22.
Rei magni valoris pro modico ære alieno fieri non debet, q. 17. num. 1.
Declaratur procedere, quando in Patrimonio debitoris eſt prædium, quod vendi poſſit vſque ad concurrentem quantitatem debiti, ſecus ſi pro parte vendi nō valeat, nec aliunde ſolui poſſit, num. 2.
Subhaſtatione facta, & capto pignore venditio poſtea facta præſumitur in contemptum iudicis, & fraudem executionis, q. 21. num. 19.
Pignoris ad illius validitatem requirit citationem, ibid. num. 20.
Firmat contractum, & perpetuum robur tribuit, q. 22. num. 5.
Facta per publicum edictum, quod bona plus offerenti vendentur, ſtatim recipit ſuam perfectionem, quod apparet de maiori oblatione, q. 23. num. 2.
In ſubhaſtationibus, quæ conſiderentur, q. 24. num. 13.
Edicto, vbi fuit expreſſum, quod res plus offerenti dabitur, elapſo termino ſtatuto vlterior licitatio non admittitur, ſed ei, qui plus obtulit, dabitur, ibid. num. 15.
Declaratur procedere, dummodo per officialem ſit talis oblator acceptatus, & admiſſus, num. 15.
Idemque locum habet, quando tempus à lege, vel ſtatuto fuit datum, quia tunc melior licitatio intra illud admittitur, ibid num. 18.
In ijs regulariter prævalet, quod nouiſſime factum eſt, num. 20.
Non ex abrupto eſt concedenda, ſed ex cauſa re bene penſata, q. 25. num. 1.
Eius forma eſt diligenter ſeruanda, ibid. num. 2.
quæ ibid. recenſetur, num. 3.
per Bart. forma præſcripta, ſi ſeruetur, officialis obligabitur ad vendendum plus offerenti, num. 5.
Fallit, vt ibid. num. 6.
forma poſita per Bald. & alios refertur, num. 7.
Subhaſtans vt obligetur, quæ ſunt exprimēda à Præcone, vel edicto, ibid. num. 8.
Sufficit, quod forma conſueta ſeruetur, ibid. num. 11.
Illius forma fraude ceſſante omitti poteſt ibid. num. 15.
Item, vbi diligentia probatur, num. 16.
Ac præterea adhibita per iudicem cauſæ cognitione ſuper qualitate bonorum, & quantitate pretij, & alijs neceſſarijs, ibi. num. 17.
Subhaſtationis forma inducitur à banno ſuper illis publicato, ibid. num. 19.
Debet præcedere adiudicationem, q. 26. num. 1.
Non reperto emptore bona adiudicantur creditori pro iuſto pretio, & æſtimatione, q. 26. num. 2.
Ex temporis ſpatio præſumitur, ibidem, num. 3.
Omiſſio non vitiat alienationem bona fide factam de iure Canonico, quæſt. 27. num. 4.
Non ſemper eſt vtilis pupillo, nec ei expedit expectare licitationem, ibid. nu. 5.
Subhaſtationum ſolemnitati conſuetudo, & ſtatutum derogare poſſunt, ibidem, num. 7.
Seruanda eſt forma ſtatuti, & conſuetudinis, ibid. num. 8.
In ſubhaſtationibus iuris rigor non attendi ur, ſed prævalet æquitas, dummodo conſtet de vero credito, & non de aliquo exceſſu, & læſione minorum, ibid. num. 11.
Forma inuenta eſt ad fraudes euitandas, quibus ceſſantibus deficit quoque diſpoſitio, ibidem, num. 12.

f Vlterior

Vlterior ſubhaſtatio non requiritur, quādo res licitata poſt lapſum termini licitanti liberatur, q.28.num.1.
Fallit in minore, ſi adſit, qui plus offerat, ibid .num,2. & 6.
Et hæc dicitur regula generalis, num.3.
Primo ampliatur procedere in alienatione rei Eccleſiæ, num.4.& 6.
Secundo ampliatur locum habere in Republica, & Ciuitate, quæ iure minorum vtuntur, num.5.& 6
Declaratur, ibid. num.22.23.& 25.
Sed contrarium deciſum dicitur, num.7. & 21.
Diſtinguitur, ibid, num.11.
Requiritur in venditionibus rerum Eccleſiæ, q.29.num.1. & 2.
Contrarium firmatur de conſuetudine, num. 3.
An requiratur in bonis Hoſpitalium. Vide in verb. Hoſpitalis bona.
& an in alienatione bonorum Confraternitatis, q.31.num.1.
Non requiritur in alienatione bonorum pauperibus relictorum, quando à teſtatore fuit electa perſona, quæ venditionē facere debet, q. 32.num.1.
Contrarium habetur, num.2.
Regulariter de iure requiritur in venditione bonorum pauperum, num. 3.
Fallit, quando extaret conſuetudo in cōtrarium, num.4.
Requiritur in alienationibus rerum Ciuitatis, Vniuerſitatis, & Reipublicæ, q.33. num. 1.
Contrarium dicitur verius de conſuetudine, num.2
Declaratur hæc vltima opinio, vt procedat, dummodo alienationes fiant in caſu licito, & bona fide, num 3.
Item intellige, vt ibid. num.7.
Quæ fiunt de re Ciuitatis exigunt præſentiam iudicis, vel officialis, num.4.
Subhaſtatione facta an & quando Ciuitas cogatur dare rem ſubhaſtatam plus offerenti, diſtinguitur, num.5.
Qui obligari non vult, non ſinat apponi illa verba, plus offerenti dabitur, ibidem num.6.
Subhaſtationes requiruntur in alienatione bonorum fiſcalium, q.34.num.1.& 2.
Extenditur idem procedere in locationibus tam perpetuis, quam temporalibus, num.4.7. & 8.
Requiruntur etiam in Patrimonialibus Principis, num.3.
Subhaſtatione vna facta, vt alia fiat, ſeu vt bona iterum ſub haſta ponantur petere quis non poteſt, niſi talis ſit, qui in integrum reſtitui poſſit, q.35.num.1.
Vel etiam ſi deficiant neceſſaria, ibidem num. 2.
Facta ſine Præſidis, Iudicis, vel Magiſtratus authoritate, venditio retractatur, num.3.
Appellatione pendente ſilere non debent num.7.9.& 10.
Iudex tamen non procedet ad decretum dicta appellatione pendente, cum prius cognoſci debeat, an benè, vel malè appellatum ſit, ibid.num.8.
Fieri debent coram officiali, vel iudice, q.36. num.1.
in Subhaſtatione, qui ſemel minus obtulit ſuperatus ab alio, iterum plus offerre poteſt, & admitti debet, quia venit, vt alius, & pro noua obligatione, quæſt.37. num. 1.
Iuſtum pretium probat, quæſt.38. num 1. & 8.
Maximè quando fit à iudice, num.2.
Et omnem conquerendi occaſionem tollit, num.3.
Sed contrarium dicitur verius, num. 10. & ſeqq.
Reddituum conſiſtentium in ſpe, & dubio euentu non admittit remedium l.2. C.de reſcind.vend.q.41.num.1.& 2
Sed contra, num.5. & ſeqq.
Requiritur in rebus Demanij ſterilibus concedendis ſub annuo redditu, ibidem num. 10.
Et in locationibus tam temporalibus, quam perpetuis, q.42. num.2.
Licèt præſumptionem faciat rem fuiſſe iuſto pretio alienatam, contrarium tamē probari poteſt, num.3.
Ampliatur procedere etiam ſi decretum fuerit interpoſitum, num.8.& 9.
Reſcinditur, cum magnus eſt exceſſus, num. 4.
Regulariter requiritur in locatione gabellarum, num.17.
Licèt magnam inducat præſumptionem accedente præſertim decreto pro venditionis validitate, contrarium tamen probari poteſt, q.47. num.23.
Validè concedi debet, q.49 num.1.
Vbi eſt nulla, titulus reducitur ad non titulum, & priores obligationes non extinguuntur, ſed creditores, ad quorum fauorem erat conceſſa, primæuas eorum actiones retinent integras contra debitorem, q.49.num.2.

Et

Et quatenus ſolutum ſit pretium, illud remanet penes recipientem ſine cauſa,& repeti poteſt conditione indebiti, vel ex æquitate, l. ſi me, & Titium,ff.ſi cer.pet. ibid.num.3.
Licèt ad eum iudicis auctore peruenerit, ibid.num.4.
Subhaſtationis nullitas qualiter conſideratur, q.49. num.8.
Ex decreto continente falſam cauſam eſt nulla,cum omnibus inde ſequutis, & intrat ſpolium, q.50.num.4.
Ampliatur ad quemcunque accipientem poſſeſſionem prætextu decreti nulli, n.5.
& deliberatio eſt nulla, quando facta eſt pro maiori ſumma,quam debitum,nu.9.
Fallit, quando ſubhaſtatio facta fuit pro ſummis contentis in ſententia, & mandato,quamuis res ſubhaſtata plus valeat, & pluris vendita ſit, cum illud plus reſtitui debeat debitori,vel deponi pro expenſis liquidatis, vel liquidandis, nu.10.
à radice infecta procedens reiicitur,q.51 num.1.
Nulla. vide in ver. Contractus, in verb. Executio.
Quæ fit pro ſumma debita de re maioris valoris ſuſtinetur, & reſiduum reſtituitur debitori,num.2.
Subhaſtationes,quando ſubiacent vitio nullitatis,& inualiditatis,tale vitium in omnes ita influit, vt deueniri non poſſit ad aliquam deliberationem, q.52.num.1.
Ab ea non probatur verus valor,licet faciat præſumptionem, q.56.num.7.
Subhaſtationes ſunt neceſſariæ, ne debitor vti poſſit benef. Auth.hoc niſi,C.de ſolut.
Contrarium concluditur, quando aliter probatur diligentia debitoris,ibid.nu.7.
Eas debet præcedere æſtimatio, & non reperto emptore,vel iuſto pretio, bona pro iuſto pretio adiudicantur creditori, q.59. num.6.
Subhaſtatio fieri ſolet ad probandam diligentiam, quæ quomodocũque probetur, & fiat, ſufficit, ibid. num.8.
Vt & quando iudex adhibet cauſæ cognitionem ſuper qualitate bonorum, & quãtitate pretii, & aliis neceſſariis, ibidem. omitti poteſt probata diligentia, num.9.
Eius forma inuenta eſt ad euitandas fraudes, quibus deficientibus deficit diſpoſitio,q.59.num.10.
Non requiritur,vbi contrarius eſt ſtylus, ibid. num.11.
Et requiſitæ de iure communi per contrarium ſtylum, & per ſtatutum derogatur,num.12.
In ea regulariter interuenit pecuniæ numeratio,q.61.num.10.
& tunc pecuniæ verbum non eſt ita ſtrictè accipiendum pro ea, quæ ad numerũ datur, ſed pro ſatisfactione. nu. 11. & 12.
Declaratur procedere, dum tamen ſatiſfactio interueniat, non tamen promiſſio de accollando, num. 8.
Subhaſtationes,vide in ver.Oblationes.
Subhaſtatio non dicitur perfecta,niſi ſecuta ſit deliberatio, q.68. num.24.
ſi plures in ſubhaſtatione concurrant,primo offerenti dari debet, ſi tantumdem per omnes offeratur, q.69.num. 1.
Fallit, ſi ſimul concurrant, & ſunt æquè idonei, & tantumdem offerant,quia cuilibet dabitur pro rata, & gratificationi locus eſt, ibid. num.2.
Non eſt leuis ſolemnitatis,ibid.num.6.
Vt valeat,requiritur mandatum iudicis, & quod per nuncium pluries præconizetur in diuerſis diebus, & locis,& quod per debita tempora ſteterint venalia,nẽpè per viginti dies, num. 10.
Vel per aliud tempus ſecundum ſtatuta, vel conſuetudinem loci, aliàs eſt nulla, & non aufert Domino ius proprietatis, num.11.
& reſtituuntur pignora vna cum fructibus,& expenſis, num. 12.
& niſi debitor fuerit in mora ſoluendi, quæ purgari poteſt vſque ad ſententiam adiudicationis,num.13.
& oblatio verbalis ſufficeret, num. 14. quæ ſaltem annullaret adiudicationem, & venditionem poſt dictam oblationem factam, num.15.
In mobilibus non exigitur, q.73. num. 1.
Declaratur procedere in mobilibus non pretioſis,& in quibus nulla cadit affectio, ſecus ſi eſſent Margaritæ,& ſimilia, quia ſtatim non ſunt tradenda creditoribus, neque vendi poſſunt abſque ſubhaſtatione, num. 7.
Eſt fruſtratoria,quando pretium eſt adeo manifeſtum,vt non poſſit interuenire aliqua colluſio, q.74. num.6.
Eſt inuenta ad fraudes euitandas,quę nõ poſſunt contingere in pecunia,cuius pretium eſt certum,& manifeſtum, num.8.
Bonorum facta occaſione æris alieni publici,quæ ſunt plus offerenti deliberata, valide alienata dicuntur,q.81.n.1 & ſeqq.
Re ſubhaſtata,& vni ex creditoribus deliberata,ſecundus offerre poteſt,quæſt.82. num. 1. 6. & 7.

ſed contra, quæſt. 82. num.8. & Infra.
Diſtinguit tamen Auctor. ibid. num. 11. & ſeqq.
ſeruatis ſeruandis fieri debet, & ſecundũ formam ſtatuti, aliàs eſt nulla.q.85. n.1.
& iuxta perſonarum qualitatem, vt nempe ſi contra pupillum, vt ille ſit defenſus. ibid. num.2.
Vel quod mulier non ſit indotata. ibid. num. 4.
Subhaſtationi terminus præfixus formam denotat, ſiue poſitus ſit per modum conuentionis, vel in caſu ablatiuo, qui conditionem importat, nn.5.& 6.
ſiue ſit præpoſitio, *ad*, accuſatiuo caſui deſeruiens, ibid.nu.7
quæ conditio formam inducit.nu.8.
Subhaſtans adminiſtrator publicus, vel Eccleſiæ, vel Minoris ex neceſſitate officii, tenetur rem plus offerenti date, nec offerentem meliorem conditionem reiicere poteſt, ſed inuitus acceptare cogitur, ſi tempora ſubhaſtationibus præfixa largiantur, q. 86. n...
in ſubhaſtatione quando nullus alius offert maius pretium, ius quæritur illi, qui plus offert, num. 20.
Subhaſtationes publicæ facile conuelli non debent, q.87. n.4.
Subhaſtatio tollit omnem cauſam conquerendi, ibid.num.3
requiritur, quando adminiſtratores volũt prædia locare, q.89.n.2
& quando licitare volunt bona ſuorum principalium, curare debent, vt illa æſtimentur, num.3
At cautius, vt iurgia, & contentiones fugiant, bona locanda ſubhaſtentur ſpatio viginti dierum, num.5.
cæterum Auctor tenet non requiri ſubhaſtationem, dummodo locatio fiat iuſto pretio, & bona fide, num. 6.
Vide in verbo Adminiſtrator.
Vide in verbo Emptor.
Vide in verbo Fructus.
illius occaſione datio in ſolutum, quando nulla declaratur, creditor poteſt incumbere dictæ rei, & pignori, donec integrũ ſit ſolutum debitum, & fructus in ſortem computare, q.93.n.1.
Ampliatur habere quoque locum, etiam quod res non fuiſſet hypothecata, ſed tãtum per Iudicem in ſolutum data, ibid. num. 2.
ea durante, & tempore redimendi fructus percepti ſunt debitoris, q.95.n.1
Subhaſtatio, vel venditio, quando reſcinditur ex cauſa de præterito, quæ ſubhaſtationis, & venditionis tempore iam inerat, fructus ab emptore, vel licitatore percepti venditori ſunt reſtituendi, q.96. num. 1.
ſeu adiudicatio vbi eſt nulla, melioramenta detrahuntur ad fauorem creditoris, & licitantis in reſtitutione facienda illius occaſione.q.98.n.1.
adiudicatio, ſeu datio in ſolutum ſi debitoris negligentia non fuit ſoluta, fructus bonorum adiudicandorum licitatori, ſeu creditori debentur, q.99.n.3
in ſubhaſtatione mora purgari poteſt, q.101. num. 1
& qualiter loquantur iura, quæ in contrarium citari ſolent, ibid.n.6.
quæ ſententia magis procedit, ſi ageretur de purgatione moræ breuis temporis Iudicis arbitrio, ibid.nu.14.
ex ſubhaſtatione nulla nullum ius quæritur, q.102. n.1.
Subhaſtationes, & deliberationes ſubſecutæ à radice infecta ſunt nullæ.n.4.
rei propriæ non valent, ſi adhuc proprietas eius retinetur, num.6.
licet ius redimendi ſubhaſtari poſſit. n.7.
executio nulla eſt, quæ facta fuit, non ſeruata forma ſtatuti, n.10
ex ſubhaſtatione rei non infertur ad tranſlationem dominii in neceſſarium antecedens, niſi adſit expreſſus conſenſus.n.9.
Subhaſtationi bonorum cõſenſus præſtitus dicitur ex confeſſione debiti, & termini ſuſceptione ad ſoluendum. q.103.nu.3
vbi non interuenerunt creditores, ſed tamen illa facta comparuerunt pro recuperando eorum credito, quando res fuit male ſubhaſtata, non tenentur ad aliqua dãna, & expenſas, ſed tantum tenentur de euictione pro rata pecuniarum, quæ ad eos peruenerunt, q.103, n.10.
& repetitur ſolum pretium, pro quo fuit facta datio in ſolutum, ſed fructus debentur per debitorem, ibidem num. 11.
Vide in verbo Datio in ſolutum.
Vide in verbo Creditor.
Vide in verbo Debitor.
Vide in verbo Emptor.
Vide in verbo Emens.
Vide in ver. Portio vocati ad inueſtiturã.
Vide in verbo Executori.
Vide in verbo Executor.
Vide in verbo Venditio.
Facta non præcedenti legitima citatione creditorum non præiudicat. quæſt. 104. num.2.

ſed

ſed hypotheca creditorum agentium durare dicitur, ibid. nu. 3.
& agere poſſunt, contra quem malint, aut contra poſſeſſorem fundi, vel aduerſus poſteriores creditores, & eorum fideiuſſores, qui pretium receperunt, ibid. num. 4.
Subhaſtans ſciens, vbi falſo aſſerat plus ſibi dari, quam re vera dabatur, vt falleret emptores, tenetur crimine ſtellionatus. q. 106. num. 1
Fallit, ſi ſubhaſtans hoc fecit per errorẽ, quia tunc plus offerens tenetur ad id, quod obtulit, vel promiſit, nu. 2.
ſed quod imo ſubhaſtans ſciens, & affirmans plus ſibi dari, vel offerri, quam re vera eſſet, vel ſupponit tertium, qui eius periculo id faceret, tenetur ad reſtitutionem falſi pretii in vtroque foro decepto. ibid. num. 3.
Et quatenus per errorem id factum fuerit, dabitur condictio indebiti, nu. 4.
Ampliatur procedere, etiam ſi plus ſic offerentes poſtea ex futuro euentu damnũ non patiantur, & etiam, quod ex hoc cõmodum percipiant, quoniam adhuc error falſi pretii ſibi nocere non debet. ibid. num. 5.
in ſubhaſtatione locum habent Conſtitutiones ſummorum Pontificum prohibentes alienationem rerum, ac bonorum exiſtentium in Statu Eccleſiaſtico in Forenſes, & non ſubditos, q. 108. n. 1. 2.
locum habet prælatio competens cenſuario ex bulla fel. recor. Pij V. nu. 3.
& locum habet ius congrui. nu. 12.
locum etiam habent in emphyteuſi. q. 110. num. 5
Subhaſtatio, & deliberatio ſecũta ex debito alicuius rei prohibitæ alienari, niſi cum certo pacto, dicitur nulla. ibid. n. 9
requiritur in datione in ſolutum. q. 112. num. 6.
eius forma omiſſa nullam non reddit ipſo iure dationem in ſolutum, ſed appellationis remedio opus eſt. q. 110. n. 9
Contrarium plures voluerunt, n. 10.
Limitatur procedere, quando ſolum interuenit defectus perquiſitionis, an mobilia extarent. At ſecus ſi etiam concurrant immobilia vendita non præcedenti diſcuſſione bonorum mobilium, & non præceſſerit ſubhaſtatio, ibid. nu. 11.
Primo declaratur, vt quidquid ſit de iure, de æquitate ſuſtineatur datio in ſolutũ ſine ſubhaſtatione, quando ex actis conſtat creditum excedere valorem rei emptæ, quia tunc valet datio in ſolutum ſine ſubhaſtatione, ibidem, num. 12.
Secundo declaratur, non habere locum, quando pretium eſt ita manifeſtum, vt nõ poſſit interuenire aliqua collusio, & ſic fruſtratoria eſſet ſubhaſtatio, ibid. n. 14
Tertio declaratur, ſibi non tribuere, quãdo probari poteſt, quod tempore adiudicationis rei datæ in ſolutum, res ipſa non potuiſſet plus vendi, quam eo pretio, quo fuit data in ſolutum, etiam per viam ſubhaſtationis, quaſi tunc ceſſet læſio. ibid. num. 15.
in ſubhaſtationibus actio ad pretium datur creditori, qui habuit fidem de pretio q. 117. num. 1
Fallit, quando executor vendidit. n. 2.
Ratio eſt, quia executor habendo fidem de pretio, non implet confitendo, ſed tantum recipiendo, quod ſecus accidit in creditore vendente, cum valeat ſubhaſtatio, etiam non interueniente pretio credi tore non contradicente, vel conſentiente, ibid. num. 3.
ſi fiat de conſenſu creditoris, non confidatur an ſit præſens pecunia, vel non, cũ tunc valeat ſubhaſtatio, etiam non interueniente pretio, vel de eo habita fide ipſo non contradicente. q. 117. n. 4
neque tunc conſideratur ratio, quod victor ſit ſubrogatus loco iudicis, & quod non vendat iure ſuo, ſed ſolum, quia poterat creditor ſibi præiudicare vẽdendo bona habita fide de pretio, quod Iudici nõ permittitur, ibid. num. 5.
extenditur, idem eſſe in quolibet executore, adminiſtratore, ac ſimilibus, quaſi tunc videatur minoris vendere, quam ſi pecunia præſens eſſet. n. 6.
rerum pignoratarum non comprehenditur ſub ſtatuto iuris congrui. quæſt. 120. num. 1.
Subhaſtationibus factis in adiudicatione non eſt locus retractui, num. 8.
non requiritur in datione in ſolutum, quando ex actis conſtat creditum excedere valorem rei datæ in ſolutum non ſeruata forma ſubhaſtationis, q. 124. num. 1.
Subhaſtationis, ac deliberationis ſolẽnitas, licet non interueniat, tamen per æquipollens illi ſatisfieri non poteſt. nu. 8. rei in qua quis immiſſus eſt ex Saluiano conceditur. q. 126. n. 1. ſed contrarium firmatur ex veriori, & receptiori, num. 2. & infra Intellige, vt nu. 16. 17. & 18.
qualiter concedatur rei per Saluianum abductæ, ibid. num. 14

Subhaſtatio feudi, vt fieri poſſit, requiritur Domini aſſenſus, & licentia, quæſt. 140. num. 17.

Nec ſine illa admittitur ex verioti, ſed cũ tum immiſſio ſuper fructibus, ibidem, num. 18.

Extenditur etiam procedere in emphyteuſi Eccleſiaſtica, quod ſcilicet commodum, & fructus adiudicentur creditoribus in ſubſidium, num. 19.

An admittat gratificationem. q. 144. per totam.

Subhaſtationi bonorum venditorum iudex ſi auctoritatem interpoſuit, ſibi præiudicat in iure retractus, qui ſibi iure conſanguinitatis competit. quæſtio. 145. num. 1.

Contrarium habetur, ibidem, num. 9. & infra.

& maximè num. 14.

præſumitur, & ea quæ ad perfectam adiudicationem requirũtur ex temporis diuturnitate, q. 147. n. 1

Primo declaratur procedere, quando interuenit obſeruantia pacifica, ſecus ſtante lite per plures annos continuata, ibid. num. 2.

Secundo declaratur habere locum, quando præceſſerunt ſententiæ, & proceſſus vſque ad relaxationem mandati executiui concurrente lapſu longiſſimi temporis, num. 4.

At videas, ibid. nu. 7.

Extendas idem dicendum eſſe, quando non conſtat de intimatione rite, & recte, iuxta iudicis decretum, & quod ſit repto ducta, num. 8.

non requiritur, quando res data in ſolutũ minus valet, q. 147. n. 3.

Subhaſtatio, Tractatus, & huiuſmodi præambula probantur per inſtrumentum factum ſuper principali contractu, in quo notarius de voluntate partium confitentium facit mentionem de iſtis ſolemnitatibus, q. 148. num. 1.

ſed contrarium, quod ſubhaſtatio aliter probanda ſit, quam per inſtrumentum, ibid. num. 2.

vbi de ratione.

vt facta dicatur, requiritur probatio per teſtes de viſu, & auditu ſimul, & non per inſtrumenta, vel confeſſionem partium, vel Tabellio debet fidem facere, qualiter præconia coram ipſo facta fuerunt, & tãdem pro tanta quantitate fuit talis fundus addictus, q. 148. num. 3. & 4.

At videas num. ſeq.

Ampliatur hoc fortius procedere, vbi ageretur de præiudicio tertij, ibidem, num. 5.

Nec creditur aſſertioni notarij circa ſolemnitates neceſſarias, ibidem.

Declaratur hæc ſententia, vt procedat, quando quis probare vellet ſubhaſtationis ſolemnitatem per inſtrumentum venditionis; ſed ſecus ſi probaretur per aliud inſtrumentum ſeparatum, quod teſtaretur de quolibet actu, ſcilicet quando, & qua die actus factus eſſet, & quo in loco, coram quibus teſtibus diſpoſitiue, & non enunciatiuè, quia tunc ſubhaſtatio rectè probaretur, ibid. num. 6.

In donatione requiritur, q. 151. num. 1.

Contrarium probatur, ibid. num. 2.

Et de ratione, num. ſeq.

Propter venditionẽ eſt inuenta, ibidem, num. 3.

Nulliter committitur non conſtito de debito, quæſt. 153. num. 25. & quæſt. 159. num. 1.

Retractanda eſt non conſtito de debito, etiam ſi deinde conſtet de bono iure, ibid. num. 26.

Eſt nulla, quæ ortum habet ab executione nulla, ibid. num. 27.

A iudice commiſſa, de cuius facultate non conſtat, eſt nulla, ibid. num. 28.

Et pro nulla quoque habetur, quando nullæ factæ ſunt æſtimationes bonorum, prout & adiudicatio exinde ſecuta, ibid. num. 29.

Requiritur, quando bona vendi debent pro collectis, q. 156. num. 1.

Fallit, ſi ſint bona mobilia, ibid. num. 2.

Sublimita, quando offertur pecunia, vt illa diſtrahatur pro ſatisfactione crediti, ibid. num. 3.

Ampliatur procedere quoque ſtante ſtatuto, quod ſubhaſtatio requiratur bonorum mobilium, ibid. num. 4. & 8.

Ratio aſſignatur, ibid. num. 6. & ſeqq.

Eſt fruſtratoria, quando pretium eſt adeo manifeſtum, vt colluſio aliqua interuenire non poſſit, q. 156. num. 7.

Et ceſſat fraus, ibid. num. 9.

Facta per iudicem ante menſurationem inducit ſpolium, q. 159. num. 18.

Spoliatiua ſubhaſtatio. Vide in ver. Pretium.

Immobilium tunc valet, quando illa ſunt certa, & ſpecificata cum deſignatione confinium, & aliarum qualitatum, q. 160. num. 1.

Ne in incertitudinem, vel aliquam exceptio-

ceptionem, ſeu nullitatem incidatur, ibi. num. 2.
Subhaſtatio, vide in verb. Pignora, in verb. Creditor, non interueniente pretio valet creditore conſentiente, vel non contradicente, q. 117. num. 3.
Subſtitutus, ad quem ſpectabat hæreditas, caſu quo primus hæres contra mentem teſtatoris alienaret bona ipſius hæreditatis, ſi fuit præſens, & nihil dixit, ſibi præiudicat, & hæreditatem amittit. q. 145. num. 5.
Succedens alteri pro rata temporis fructus habere debet. q. 99 num. 4.
Summa tota, quando vnica petitione, & vnica ſententia continetur, ſententia debet vel in totum valere, vel in totum annullari, q. 76. num. 9.
Fallit, quando ſententia haberet capitula ſeparata, ibid. num. 10.
Superior poteſt ſe ſubijcere legi, qua non erat obſtrictus, q. 137. num. 14

T

Tempus in ſubhaſtationibus eſt indici arbitrarium, dummodo mos regionis, & ſtatutum aliud non dictet, q. 200. num. 16.
At videas num. ſeq.
Tempus viginti dierum in licitationibus per iudicem ſuo arbitrio prorogari poteſt vſque ad annum, q. 10. num. 7.
Non tamen minui poteſt, ibid. num 8.
Subhaſtationi ſtatutum quando eſt, alia dilatio non datur, q. 11. num. 7.
eo durante re vni addicta, alius poſtea veniens auditur, & ad emendum admittitur, q. 137. num. 3.
Declaratur non procedere, ſi vendat priuatus, ſed ſolum quando vendit fiſcus, vel Reſpublica, ibid. num. 4.
Quod non probat Auctor, quadrimeſtre datur in actione perſonali ad rem tradendam, q. 95. num. 3. & 5
Tenuta bonorum debitoris ad creditoris inſtantiam accipi debet pro menſura debiti, & non vltra, quæſt. . . num. . .
Fallit in creditoribus hypothecarijs, in quorum arbitrio eſt, quam rem velint ex pignoratis proſequi, ibid. num. 13.
Nulla eſt confirmanda, quando noua eſt concedenda, q. 52. num. 8.
At videas ibid. num. 25. & ſeq.
Licet nulliter fuerit adepta, res obligata retineri poteſt, ibid. num. 18.
Nulliter conceſſa ſtante hypotheca non reuocatur, ibid. num. 17.
Tenuta, vide in verb. Miſſio, in verb. Contumax.
Terminus ad totaliter executionem perficiendam in actione perſonali creditori à iure non præfigitur, ſed debitor inſtare debet, vt iudex præfigat, q. 163. num. 6. & iudex poteſt differre vltra annum, & biennium, ibid. num. 7.
Terminus licitationis tranſactus extendi, ſeu prorogari non poteſt. q. 11. num. 1.
Declaratur primo procedere ſi in primo tempore aliquis obtulit, ibid. num. 2.
Secundo declaratur non habere locum, ſi id fiat de conſenſu partium, ibidem, num. 3. & 5.
Addictionum prorogari, non autem minui poteſt in præiudicium fiſci, ac licitantium, ibid. num. 4.
Non tamen prorogari poteſt in præiudicium vltimi licitantis alio licitatore non extante, niſi cum illius conſenſu, ibidem num. 5. & ſeq.
Fallit, vt ibid. num. 6.
Eius præfixio in ſubhaſtatione formam denotat, q. 85. num. 5.
Siue poſitus ſit per modum conditionis, vel in caſu ablatiuo, qui conditionem importat, ibid. num. 6. & 13.
Siue ſit præpoſitio, ad, accuſatiuo caſui deſeruiens, ibid. num. 7.
Quæ conditio formam inducit, ibidem, num. 8.
Illius ſuſceptio inducit renunciationem appellationis, q. 103. num. 2.
Et debiti confeſſio inferunt conſenſum fuiſſe præſtitum ſubhaſtationi bonorum, q. 103. num. 3.
Ad reluendum omnino eſt dandus, q. 159 lu 159 num. 2.
Et qui detur, ibid. num. 8.
Tertius an patiatur remedium l. 2. C. de reſcindend. vendit. diſtinguitur, quæſt. 40. num. 7.
Quando aduerſus agentem creditorem de dominio, & poſſeſſione opponat, & inſtrumenti executionem impediat, remiſſiuè, q. 55. num. 2.
Non poſſidens regulariter executionem non impedit, quamuis in inſtrumento crediti non adeſſet clauſula Cameralis, & multò magis quando adeſt. ibidem, num. 9.
Comparens, & opponens in ſubhaſtationibus vlterius non eſt procedendum, qualiter admittatur, & quid reſoluendū, q. 129. num. 1.

Et pa-

Et pariter quid agendum, quando opponitur rem eſſe hypothecatam, ibidem, num. 2.
Opponens ſubhaſtationi, quando oſtendit ius habere opponendi, illi ſoluitur ex pretio auctionis iuxta potioritatem, & prioritatem creditorum, ibid. num. 3.
Et ſi plures ſunt opponentes, non ob id iudex ceſſabit à rei licitatæ venditione, & adiudicatione, ibid. num. 4.
Quod procedit, quando res venditur ex cauſa iudicati, ibid. num. 5.
Aliàs ſuperſedendum erit, & res tradenda priori, & potiori creditori, niſi ſecundus offerat, ibid. num. 6.
Poſſeſſor an, & quando impediat executionem, ſubhaſtationem, & deliberationem bonorum, ſeu pignorum, q. 160. num. 15.
Teſtamentum approbans alieno nomine non priuatur remedio querelæ, cum non tamquam filius, ſed tamquam extraneus approbauerit, q. 145. num. 10.
Teſtator ſi liberis prędium reliquerit mandans non alienari, & omnes vno excepto alienarunt, qui non vendidit, nec conſenſit, integras partes alienatas petere poteſt, ibid. num. 2. & 4.
Si reliquit Eccleſiæ domum, eaſu quo hęres ſuus eam alienaret, Prælatus ſi alienationi conſenſit, Eccleſia ius ſuum perdit, ibid. num. 6.
Teſtium, & inſtrumentorum par eſt virtus, q. 123. num. 11.
Tex. in l. cum ipſe, C. de contrahen. empt. qualiter procedat, q. 87. num. 9. in l. ſi ſtipulatus fuerit, ff. de verb. oblig. locum non habet in ſubhaſtatione, ſed in ceſſione voluntaria, q. 111. num. 4.
Item procedit in facultate eligendi competente per viam facti, non in electione, quæ competit per viam iuris, ibidem, num. 5.
Theſaurarius Regni Neapolis fuit abſolutus, qui ex officio bona fide emerat Regia bona ſine licentia Principis, q. 88. num. 17.
Theſaur. decif. 157. num. 11, reprobatur, q. 82. num. 14.
In tranſactione datur remedium l. 2. C. de reſcindend. vendit. ex enormiſſima læſione, q. 47. num. 18.
Idem dicitur in venditione, ibid. num. 19.
Tranſportatio actorum integra pręſumitur, quando acta fuerunt extracta, & tradita à Notario actuario, vel ſucceſſore, ſecus ſi ab alio, quæſt. 183. num. 8.
Et quando Notarius atteſtatur non exta re alia, ibid. num. 9.
Et ſufficit notarium atteſtari fideliter extraxiſſe, num. 10.
Dicitur integra etiam non tranſportatis inſtrumentis, vbi adeſt ſtylus producendi verbaliter abſque eorum dimiſſione reali in actis, ibid. num. 11.
Tutor, vel curator ad æs alienum ſoluendum plus non poteſt diſtrahere, quam opus ſit, q. 113. num. 7.
Aliàs ſine cauſa alienare dicitur, & in dolo verſari, ibid. num. 8.
Niſi ea res commodam non patiatur diuiſionem, ibid. num. 9.
Cui fideicommiſſum decedente primo ſine liberis relictum fuit, ſi cõſentiat hęredi alienanti, ſibi non præiudicat, quin ſi eaſus eueniat, alienata reuocare valeat & de ratione, q. 145. num. 13.

V

Valor rei non probatur ſubhaſtatione, q. 56. num. 7.
Vide in verb. Res in ſolutum data.
Variatio permittitur ſtante obligatione Camerali, q. 60. num. 3.
Fallit, quando prætenderetur variatio de via ordinaria in executiuam, ibidem, num. 4.
Impeditur poſt ius acquiſitum parti, q. 60. num. 8
Variare vbi licitum eſt, non procedit, quando quis ſemel elegit, & ſuper re electa Iudex pronunciauit executionem faciendam eſſe, ibid. num. 11.
Vaſallus ex actione perſonali obligatus, & condemnatus, etiam ſi feudum non eſſet expreſſe obligatum, executio fieri poteſt in commoditates, & fructus feudi, q. 140. num. 21.
Limitatur in feudis dignitatis, ibidem, num. 22.
Vaſallo mortuo, vel feudo aliter ſoluto ius creditoris, & fructuum perceptio ceſſat, ibid. num. 23.
Vendicatio, vide in verb. Creditor.
Venditiones factæ per ſubhaſtationem, an & quando dicantur voluntariæ, quando ſtatutum, vel conſtitutio loquitur de vẽditione à volente, vel ſponte facta, q. 200 num. 25.
Venditio non ſubſiſtit, ſi pretium in incertum hominem conferatur, q. 23. num. 7.
Venditionis, & locationis contractus, quãdo redditur nullus, emptores, & conductores

ctores

ctores tenentur ad reſtitutionem rei vna cum fructibus perceptis, & percipiendis, q.11.num.9.

Declaratur procedere facta prius excuſſione bonorum venditoris, & locatoris ibid. num.16.

In venditione, & emptione requiruntur verba de præſenti, q.26.num.13.

Et requiritur pretium, res, & conſenſus, ibid. num.16.

Bonorum minorum eget ſubhaſtatione, alias eſt nulla, q.27.num.1.

Extenditur procedere, ſiue alienatio fiat per pupillum, vel eius tutorem, vel adminiſtratorem, aut miniſtrum, ſiue per iudicem procedentem ad ſecundum decretum, ibid. num.2.

Contrarium probatur ex veriori, ibid num. 3.

Quam ſententiam ſæpe admiſit Rota, ibid. num.10.

Declarãtur adducti pro contraria parte, ibid. num. 6.

Vide in verb.Solemnitas.

Fiſcalis ſolemniter, & bona fide facta ex ſolo læſionis prætextu raro diſſoluitur, q.34. num.16.

Vide in verb.alienationes fiſcales, & in verb. Licitatio,

Retractatur, vbi in ſubhaſtatione non interuenit Iudicis, vel Magiſtratus auctoritas, q.35.num.3.

Venditio ficta, vide in verb. Oblatio.

Facta in publica ſubhaſtatione Iudicis mandato admittit remedium l. 2. C. de reſcindend.vendit.& communi, & veriori, q... num...

Ampliatur procedere quoque interueniente iudicis decreto, ibid.num.2.

Sed contra, ibid num.3.

Præſertim, ſi fiat alienatio cum iudicis decreto, ibid. num. 4.

Prima tamen relata ſententia dicitur receptior, quando dubitatur, an ſubhaſtatio verè, & abſolutè tollat reſciſſionem, ibid.num.7.

Venditiones fiſcales ſolemniter, & bona fide factæ non retractantur prætextu ſolius læſionis, vt facilius emptores inueniantur, q.39. num.6.

Facta ad haſtam æquiparatur venditioni, cui Prætor decretum interponit, q. 42. num. 5.

Vide in verb.Remedium, l.2. & in verbo Tractatus.

Venditio redditunm, vide in verbo Contractus.

Vendere cogitur conſors pro pretio communi, & non immoderato, qui diuiſit fundum vendi conſorti, & non alijs ſub pœna, q.66. num.9.

Qui cogitur per legem, vel retrouendere certæ perſonæ, intelligitur iuſto pretio, ibid.num.11.

Quando quis cogitur magis vni, quam alteri, vnus alteri præfertur reſpectu perſonæ, vel alterius qualitatis, & reſpectu pretij, & tunc prælationis priuilegium intelligitur pro pretio, quod ab alio reperitur, ibid.num.12.

Et vbi diceretur, quod agnatus poſſit retrahere rẽ pro pretio, quo fuit diſtracta, dicimur eſſe in certo, ibid.num.13.

Et quando diceretur, quod ſimpliciter retrahere poſſit, intelligitur pro pretio cõmuni, ibid. num.14.

Quando autem diceretur, quod agnatus præferatur omnibus alijs, tunc intelligitur pro pretio, quod ab alio reperitur, ibid. num.15.

Venditione pignoris facta per creditorem iure creditoris, & facta promiſſione emptori de reſtituendo pretium receptum, vel promiſſa euictione in caſibus à iure promiſſis, creditori conſulitur per cautionem de ſeruando illum indemnem, q.67. num.7. & ſeqq. & num.20.

Vbi quod fideiuſſio præſtanda eſt, licèt hoc caſu aliàs de euictione non teneatur ibid.num.8.

Et creditor agit ad cautionem actione pignoraticia, ibid. num.9.

Venditiones rerum fiſcalium ſemper cum pacto addictionis in diem fieri cenſentur, q.68. num. 18.

Fallit in venditione rerum Ciuitatis, niſi Ciuitas de rebus ſuis alienandis, & huiuſmodi pactum apponendo legem particularem, hoc eſt ſtatutum, vel priuilegium habeat, ibid.num.19.

Facta ex cauſa debiti, cui exceptio reſiſtit, non valet, quia ille non dicitur obligatus, qui exceptionem habet, quæſt.76. num. 3. & 4.

A iudice facta ob falſum debitum, ibid. num. 5.

Facta ad menſuram, antequam fiat, non admittit ingreſſum licitum in poſſeſſionem, q.78. num.5.

Venditiones voluntariæ dicuntur, quæ fiũt occaſione æris alieni per iudicem, q.81. num. 3.

Nec ideo datur reintegratio, quamuis ſimus in actu ex aliqua cauſa reſcindẽdo, ibid.

ibid. num.5.
Vendere paria ſunt, vel actum facere, quo ſequatur venditio, ibid. num.4.
Venditio, & ſubhaſtatio quando reſcinditur ex cauſa de preterito, quæ venditionis, & ſubhaſtationis tempore iam inerat, fructus ab emptore, & licitatore percepti venditori, ac debitori ſunt reſtituendi, q. 96. num. 1.
Reſciſſio quando procedit à voluntate emptoris, & licitantis, fructus reſtituuntur, vel in ſortem ſunt compenſandi, q. 96. num.3.
Et contractus aliter factus eſt vſurarius, & illicitus, ibid. num.5.
Ratio adducitur, num ſeqq.
Quando procedit reſciſſio à venditore, ceſſat mutuum, & ineſt vera venditio, cum is, qui dat pecuniam, repetere non poſſit, q.96.num.6.
Et periculum rei emptæ tranſit in emptorem, q.96.num.7.
Nec fructus compenſantur, ſed ſunt ipſius venditoris, ibid.num.8.
Fallit, ſi reſciſſio cauſatur à tempore, quia tunc venditio ceſſat, & remanet mutuum cum pignore, cuius fructus, ſi non reſtituantur, dicitur mutuum vſurarium, ibid.num.9.
Quando contrahitur ſub conditione, quæ impedit natiuitatem venditionis, conditione eueniente fructus venditori ſunt reſtituendi, ibid.num.11.
Quando contrahitur ſub conditione, ſeu pacto, quod inficit venditionem iam ortam, & perfectam, fructus ſunt emptoris, & non reſtituuntur, vel compenſantur, ibid.num.12.
Quando diſſoluitur, vel reſcinditur occaſione pacti legis commiſſoriæ, vt quia emptor non impleuit id, ad quod ſe obligauit, fructus ſunt reſtituendi venditori, ibid. num. 13.
Ampliatur, vt procedat, nedum ſi dictum pactum ſit conceptum verbis directis, ſed etiam ſi ſit conceptum verbis obliquis, & inflexis, ibid.num.14.
Venditioni conſentiens ſibi non præiudicat in hypotheca, q.103.num.8.
Fallit, quando creditores ipſi inſteterunt pro ſubhaſtatione, quia ipſis eſt imputandum, ſi non exegerunt, ibid. num.9.
Vendere nemo cogitur inuitus, quæſt. 107. num. 2.
Venditio, quod ſit voluntaria, vel neceſſaria eſt quid accidentale, q.108.num.5.
Neceſſaria licet à Iudice fiat pro executione rei iudicatæ, in ea præfertur habens priuilegium iuris congrui, quod locum habet in ſubhaſtationibus, ib.d.num.12.
Quidquid in contrarium aliqui aſſerant, ibid. num.14.
Nam verior eſt prima opinio, ibidem, num. 15.
Ampliatur procedere ſiue res immobilis adiudicetur per iudicem pro debito ipſimet creditori, ſiue alteri tertio, ibidem, num.16.
Voluntaria dicitur, quæ accidit ex debito alicuius, q.110. num.8.
Venditionem impugnans prætextu ſubhaſtationum non factarum audiri non debet, niſi prius reſtituto pretio, q. 114. num. 11.
Vel etiam realiter oblato cum melioramentis factis, ibid.num. 12.
Si nulla ſit, an pretium ab executore receptum per hæredem agentem prius reſtituendum ſit, remiſſiuè, q.115.num.8.
Executoris facta non obſtante fide, an ſit retractanda, q.116. num. 6.
Venditionem in publica licitatione factam ad inſtantiam creditorum filij hæredes patris, cum beneficio legis, & inuentarij retrahere non poſſunt, q.119.num.1.
Contrarium reſoluitur, ibid. num.4.
Facta iudicis auctoritate habetur, ac ſi debitor ipſe vendidiſſet, ibid. num.2.
Facta vi ſubhaſtationis à iudice ad inſtantiam creditoris excluditur à Bulla Gregor. xiij. ſuper iure congrui, quia loquitur in fundo, ſolo, vel domo vendita à Domino volente ſua ſponte vendere, q.121. num.2.
Pignoris ſolum permittitur, quando agitur hypothecaria, q.126. num.13.
Rei per Saluianum abductæ qualiter cōcedatur, ibid.num.14.
Rei alienæ eſt nulla, q.138.num.5.
Venditum, vel alienatum quid non dicitur, niſi plene, ac irreuocabiliter dominium transferatur, ibid. num.11.
Venditione rei feudalis reſoluta ex neceſſitate pacti de retrouendendo antecedēte, neceſſariò omnes hypothecæ medio tempore contractæ reſoluuntur, q. 149. num. 4.
Quo caſu concurrit creditor ſuper pecunia prædicta reſtituta virtute primi pacti, quod in priſtinam cauſam redit, & ad tempus celebrati contractus retrotrahitur, ibid. num.5.

Quia

Quia dicta pecunia ſemper cenſetur fuiſſe in bonis debitoris. ibid. num. 6.

Ac etiam, quando dicta pecunia dicitur redditiua potius, quam de nouo translata, ibid. num. 7.

& recuperata vigore pacti præcedentis eiuſdem cenſetur eſſe qualitatis, prout erat ante venditionem. num. 8.

Venditio ad menſuram intelligitur fieri ſub illa conditione, ſi res vendita menſuretur, q. 159.

Vendens creditor habens fidem de pretio, vide in verb. Creditor.

Venditor ſub haſta tenetur de euictione, q. 173. num. 4.

Declaratur quadrupliciter, ibidem, num. 7. 8. 9. & 10.

Non tenetur præciſè ad fideiubendum, num. 11.

Intellige, vt num. 12.

Venditor, vel eius hæres eſt conueniendus, ſi res fuit minori pretio vendita, non autem emptor iuſtus, q. 43. num. 7.

Ad nihilum tenetur non abducta poſſeſſione rei venditæ, q. 67. num. 13.

Et omni in caſu non tenetur niſi cautionem præſtare, num. 14.

& officiales coguntur vendere, & dare plus offerenti ſub haſta, ſi dictum ſit, quod dabitur plus offerenti, niſi alteri offerenti minus ob faciliorem ſolutionem, & exactionem potius dari expediat, quia magis idoneus, & ſoluendo, q. 69. num. 3.

& ad hoc, vt dicatur melior cōditio oblata, num. 4.

Dum tamen ſeruatæ ſint ſolemnitates, num. 5.

Verbum, oportet, à lege prolatum excludit iudicis arbitrium, q. 13. num. 9.

Et inducit neceſſitatem, ibid. num. 10.

Verbum, cautio, à iure, vel iudice prolatum, intelligitur de nuda, q. 67. n. 15.

Contrarium habetur, ibid. num. 17.

Fallit prima opinio, quando perſona eſſet ſuſpecta, quia hoc caſu eſſet deriſio, num. 16.

Pecunia, in venditione, & ſubhaſtatione non ita ſtricte accipiendum eſt pro ea, quæ ad numerum datur, ſed pro ſatisfactione, q. 115. num. 6.

Declaratur, dummodo ſatisfactio interueniat, non autem ſi accolletur cenſus, vel quid ſimile, cum iſta non ſit ſatisfactio, num. 7.

Sponte, indicat puram, & liberam voluntatem, non quando vrget aliqua neceſſitas, vel coactio alicuius, quæſt. 121. num. 5.

Verba præſuppoſitiua, non ſufficiunt ad inducendam obligationem, ſed requiruntur diſpoſitiua, q 68. num. 12.

Plus offerenti dabitur, quid importent, remiſſiuè, ibid. num. 12.

Candela accenſa, formam importans, & denotant terminum vſque ad momentum illud, quo ipſa candela extinguitur, q. 80. num. 10.

Reſcripti, ex integro procedas, qualiter intelligantur, q. 130. num. 4.

in ſtatutis intelliguntur cum effectu, & pleno iure, q. 94. num. 1.

Subhaſtationis cum effectu intelligi debent, q. 130. n. 4. in ſtatutis intelliguntur cum effectu, & pleno iure, q. 138. n. 9

& in potiori ſignificato, num. 10.

vniuerſalia legis recipiunt interpretationem de habilitate, num. 13.

Habita licentia non important conditionem contractus, ſed limitationem, & reſtrictionem quamdam actus perfecti, q. 142. num. 4.

Vergentia viri ad inopiam qualiter probanda per mulierem, vide in verb. Mulier.

Veritas, vbi conſtar, non eſt opus coniecturis, q. 199. num. 13.

Via, quam quis elegit, hæc eidem patere debet, q. 53. num. 2.

Voluntariè quod prohibetur, ex neceſſitate permittitur, q. 110. num. 5.

Vſufructuarius agit contra Dominum non patientem frui operis ſuis pro rata temporis, quo fuit impeditus, quæſt. 139. num. 11.

Vſus, conſuetudo, & ſtylus ſeruatur in venditionibus, & locationibus, quæſt. 11. num. 8.

Vxori Mariti creditores ſe opponentes, quę ſententiam obtinuit pro aſſecuratione ſuarum dotium ob viri vergentiam ad inopiam, opponere poſſunt, & petere bona ęſtimari debere mediante ſubhaſtatione facienda, q. 56. num. 1.

Sed quod imò æſtimatio facienda ſit per peritos, ibid. num. 5. & ſeqq.

Vide in verb. Mulier.

quæ in iudicio moto contra Maritum obtinuit ſententiam, qua Maritus fuit condemnatus ad reſtituendum dotem, impedit ſubhaſtationem, & executionem petitam per tertium, quæſt. 57. num. 1.

Non tamen ſufficeret contra eumdem tertium ad anocandam poſſeſſionem, ibi-

ibidem, num. 2.
Primo ampliatur procedere, etiã ſi prius non egerit contra maritum, quia poteſt excipiendo ſubhaſtationem, & executionem impedire, probando vergentiam viri ad inopiam, ibid. num. 4.
Nec requiritur vlla bonorum viri excuſſio, ibid. num. 5.
Præſertim, quando in eam pro ſuis dotibus eſſet translata poſſeſſio, & dominiũ, ibid. num. 9.
Secundo ampliatur, idem habere locum ad fauorem cuiuslibet creditoris comparentis non ad effectum agendi, ſed excipiendi, ibid. num. 16.
Excipiendo de ſua anteriori hypotheca, & de vergentia viri ad inopiam poteſt non ſolum impedire executionem, ſed etiam conſequi bonorum viri aſſignationem loco pignoris, non aliter citato marito, q. 57. num. 7.
Si obtinuit immiſſionem citatis creditoribus pro aſſecuratione ſuarum dotium, verè dicitur poſſidere, & non maritus, ibid. num. 19.
Et hoc caſu creditores non poſſunt offerre dotem, ibid. num. 20.
Et vbi prætenderetur exceſſus, mulier retinet tantum, quod ſibi debetur, ibid. num. 21.

FINIS.

INDEX ARGVMENTORVM
Quæſtionum omnium,
QVAE IN HOC OPERE
continentur.

Quæſtio 1. *pag.* 1

SVbhaſtatio quid ſit. Vnde dicta,& quare. Et quo iure ſit introducta.

Quæſt. 2 3

Subhaſtationes quæ deſiderant, vt legitimè fiãt.

Quæſtio 3. 5

Citatio qualiter,& quando requiritur in ſubhaſtatione.

Et quid de interpellatione, ſeu denunciatione.

Quæſtio 4. 7

In ſubhaſtationibus,an citatio generalis per proclama, vel edictum ſufficiat, præſertim quando creditores ſnnt certi.

Quæſtio 5. 9

Subhaſtatio facta lite pendente, an ſubſiſtat

Citatio an,& quando requiratur emptoris,qua emit rem litigioſam.

Citationem non fuiſſe factat, qualiter probetur.

Et quando citatio inducat litis pendentiam.

Quæſtio 6. 11

Citatio an requiratur in re licitanda ante adiudicationem ſecundi decreti.

Et qualiter per Iudicem pronunciandum.

Debitor paſſus ſecundum decretum,an audiatur.

Quid in paſſo primum decretum.

Et in cauſa iudicati.

Quæſtio 7. 13

Deliberatio in ſubhaſtationibus citationem an requirat.

Citationis defectus an, & quando ſanatur ex clauſula Arbitrio,&c.

Sententia abſque citatione, an ferri valeat in quacunque die contra contumacem citatum, & non comparentẽ.

Arbitrio quando eſt locus ad ſanandam nullitatem ſententiæ.

Immiſſio vigore ſententiæ nullæ quando dicatur ſpoliatiua.

Solemnitas quando dicatur omiſſa.

Quæſtio 8. 16

Subhaſtatio quando fieri poſſit non relaxata effectuali executione.

Conſenſus ſupplet ſolemnitates requiſitas in licitationibus.

Subhaſtationi quando non præiudicatur per actum factum ea pendente.

Ex ſubhaſtatione rei, quando inferatur ad translationem dominij.

Quæſtio 9. 17

Citato non comparente in ſubhaſtationibus quando aduerſus illum procedi poſſit per contradictas.

Procurator vbi fuit conſtitutus, quid requiratur, vt non valeat procedi per contradictas.

Digitized by Google

Et quid quãdo procurator deceſsit, vel ſe abſentauit nullo alio ſubſtituto.

Quæſtio 10. 18

Subhaſtationes infra quod tempus fieri debent, tam in rebus publicis, quàm priuatis.

Iudex an pro ſuo arbitrio prorogare poſſit tempus licitationum.

Et an ſaltem minuere valeat.

Quæſtio 11. 20

Termino licitationum tranſacto, an, & quando illius extenſio, ſeu prorogatio concedatur.

Et quid quando agitur de præiudicio Fiſci, ac licitantium.

Contra venditionis, vel locationis nullo declarato, ad quid teneantur emptores, & conductores, vel etiam venditores, & locatores.

Quæſtio 12. 22

Agitur de deliberatione facta intra terminum à Iudice aſſignatum, ac de illius nullitate.

Dilatione pendente ab homine, vel à iure data, quãdo conquieſcat officium Iudicis.

Quæſtio 13. 24

Subhaſtatio, & licitatio, an, & quando fieri debeant præſente pecunia.

Et quid ſi fiat pactum de accollando.

Vel depoſitum ex interuallo.

Quid ſi adſit conſuetudo in contrariũ, vel conſenſus partium.

Et vbi adſit conſenſus, quo tempore ſit præſtandus

Pecuniæ verbum in licitatione qualiter accipiatur.

Quæſtio 14. 26

Subhaſtatio, & licitatio partim præſente pecunia, & ex parte non, & quando valeat.

Datio in ſolutum in ſubhaſtatione, an habeatur pro vera numeratione.

Quæſtio 15. 28

Subhaſtationem, bona fide, & omni ſemota fraude fieri debere oſtenditur.

Quæſtio 16. 29

Præſentia emptoris in licitatione an requiratur.

Obligatio qualiter ſequatur inter licitantem, & eum, qui expoſuit rem ſubhaſtandam.

Licitator, vt ad offerendum admittatur, qualis eſſe debeat.

Quæſtio 17. 31

Res magni pretii pro modico ære alieno an ſubhaſtari debeat.

Quæſtio 18. 32

In ſubhaſtatione an, & quando requiratur æſtimatio.

Et declarantur vnam, & alteram opinionem tenentes.

Quæſtio 19. 34

Aeſtimatio quando ante ſubhaſtationẽ fuit facta, ne res vendatur vili pretio, an ſi minoris deliberetur, talis deliberatio ſubſiſtat, vel potius creditor cogatur in ſolutum accipere.

Quæſtio 20. 36

Bona ſubhaſtanda vbi non reperiunt emptorem dolo, ac fraude ſubhaſtantis, ſeu debitoris, quid agendum.

Creditor an inuitus compelli poſſit per Iudicem pignora pro iudicato capta in ſolutum accipere.

Damnatur practica quorumdam Iudicũ circa prẽmiſſa.

Creditor, qui pro iure ſuo obtinet ſubhaſtare, ac deliberare, quando de euictione tenetur.

Quæſtio 21. 38

Iudicialia pignora qualiter vendi poſſint.

Et quæ ſolemnitas requiratur in illorum diſtractione.

Quid ſtatuendum in pignoribus conuentionalibus.

Creditoribus qualiter ſuccurratur emptis pignoribus vigore ſententię.

Debitor an compellere poſſit creditores ad accipiẽdum in ſolutum pignus pro æſtimatione per illum, vel Iudicem inconſulto factam.

Bona quando fuerunt non ſeruatis ſeruandis creditori adiudicata, an debitor, priuſquam agat, offerre debeat debitum cum intereſse.

Quæſtio 22. 40

Scripturam requiri in licitationibus, & ſubhaſtationibus aſſeritur.

Quæſtio

Quæſtio 23. 41
Pretii certitudo dicitur de forma emptionis,& venditionis,& ſic etiam licitationis,& ſubhaſtationis.
Licitatio maior quæ dicatur.
Et an valeat, ſi pretium conferatur in perſonam incertam.

Quæſtio 24. 43
Statuta,conſuetudines,ac ſtylos in ſubhaſtationibus,& licitationibus ſeruari debere oſtenditur; & aliàs Iudex contrafaciendo,dicitur in dolo.
Refertur conſil. Bald. 191. ſuper licitatione facta in Ciuitate Piſauri.
Licitator primus, quando cenſeatur liberatus per oblationem factam à ſecundo.
Et excludatur ab vlteriori licitatione, ſeu oblatione.
Debitor quando debitum offerre poſſit, & ſubhaſtationem impedire.
Et quid dicendum in forenſe, ac extraneo.
Res ſubhaſtata, quando alicui conceditur, alius veniens infra tempora ſubhaſtationis, & plus offerens,an obtinere valeat, & primum repellere.

Quæſtio 25. 46
Subhaſtatio qualiter concedenda.
Et illius forma,quæ,& à quo inducatur, & illius effectus.
Subhaſtationes in oppidis, vbi non eſt Præco quomodo publicentur.
Et quid, vbi adeſt conſuetudo.
Vel locus publicus ciuitatis eſt peſte impeditus.
Differentia inter formam relatam, & quando ſubhaſtatio publicatur edicto, vel Præcone, oſtenditur.

Quæſtio 26. 49
Subhaſtatio debet præcedere adiudicationem.
Adiudicatio verè, & non præſumptiuè conſtare debet per acta, & non per ſolas ſententias, & ea non conſtita non etiam conſtare dicitur de ſubhaſtatione.
Et an ſufficiat illam fieri per ſolam ſubhaſtationem, vel fieri debeat præuia æſtimatione.
Ab Arbitro facta non transfert dominium.
Decretum factum bona capta in executione adiudicari debere, quando importet conſenſum.
Creditum debet apparere certum, & illius quantitas in adiudicatione.
Adiudicatio actualis requiritur etiam, quod quis ſit in poſſeſſione.
Decretum de adiudicando, debet parti intimari, aliàs adiudicatio non habetur pro perfecta, Intelligendo vt ibid. in fine.

Quæſtio 27. 52
Venditio bonorum minorum an egeat ſubhaſtatione.
Et quid ſi fiat per Curatorem, Miniſtrũ, vel Adminiſtratorem.
Subhaſtationis omiſſio, quando non vitiet alienationem.
Subhaſtationis rigor, quando non attendatur.

Quæſtio 28. 55
Refertur,& examinatur text. in l. & ſi ſine, §. 1. ff. de minor.
Res licitata poſt lapſum terminum licitanti,an ita liberata cenſeatur, vt noua ſubhaſtatio fieri non debeat.
Et quid in Minore, Reſpublica, Eccleſia, & Ciuitate.
Reſtitutio in integrum, an, & quando danda ſit aduerſus ſubhaſtationem factam, & deliberationem ſecutam, ſiue augeatur, ſiue etiam diminuatur pretium.

Quæſtio 29. 57
Subhaſtatio an requiratur in alienationibus rerum Eccleſiæ.
Auth. ius porrectus, C. de ſacroſanct. Eccleſ. de Conſuetudine fuit derogatum.
Subhaſtationi derogatur per Conſuetudinem, ſicut & per Statutum.

Quæſtio 30. 59
Subhaſtatio de iure, an requiratur in alienatione bonorum Hoſpitalis.

Quid in Hoſpitali priuato etiam alicuius Confraternitatis.
An requiratur in bonis dotalibus ipſius Hoſpitalis.
Quid etiam, quando Hoſpitale haberet clauſulam fundationis, vt nihil proprij poſſidere poſſit.
Et an id procedat de conſuetudine.

Quæſtio 31. 60
Subhaſtatio an requiratur in alienatione bonorum Confraternitatis.
Confratres alicuius Confraternitatis an & quando ſint de iuriſdictione Epiſcopi, vel Iudicis ſæcularis.
Confraternitates, quando habeant priuilegia Eccleſiæ.

Quæſtio 32. 61
In alienatione bonorum pauperibus relictorum, an requiratur ſubhaſtatio.

Quæſtio 33. 62
Subhaſtatio an, & quando requiratur in alienatione bonorum Ciuitatis, Vniuerſitatis, vel Reipublicæ.
Subhaſtatione facta an, & quando Ciuitas cogatur rem ſubhaſtatam dare plus offerenti.

Quæſtio 34. 63
Alienationes fiſcales egent ſubhaſtationibus.
Etiam in patrimonialibus.
Et in locationibus tam perpetuis, quam etiam temporalibus.
Licitatores duo, ſi eodem tempore vocem emittunt, quid ſtatuendum.
Venditiones fiſcales an prætextu læſionis diſſoluantur.

Quæſtio 35. 65
Præſidis, Iudicis, ſeu Magiſtratus auctoritas in ſubhaſtationibus debet interuenire, ne retractetur venditio.
Appellatione pendente, an ſubhaſtationes ſilere debeant.

Quæſt. 36. 66
Oblatio maior, quando licitanti fuit denunciata, quæ poſtea reperitur non vera, an, & quando venditio, vel adiudicatio retractetur, & noua licitatio concedatur.
Oblatione à Vaſallo facta, ſi Dominus magnitudine pretij deterritus abſtineat, & accipiat laudemia ab emptore, ſi deinde ei innoteſcat fictum fuiſſe pretium ſibi denunciatum, an poſſit redire ad retractum ipſius rei.
Denunciatio præcedentis licitationis quando non ſit neceſſaria.

Quæſt. 37. 68
In ſubhaſtatione ſemel minus offerens ſuperatus ab alio, quando ad nouam oblationem admittatur.
Licitatio vltima, & maior, quando attendatur.
Plus offerre quis dicatur, vt admitti debeat in ſubhaſtatione.
Licitator irreuocabiliter quando cenſeatur obligatus.
Re ſubhaſtata, & vltimo licitanti conſignata, quando primus dicatur liberatus.

Quæſt. 38. 69
Subhaſtatio, an probet iuſtum pretium, vel potius faciat præſumptionem tantum.
Aeſtimatio veri, & communis pretij per quos fieri debeat.

Quæſt. 39. 71
Subhaſtatio, & licitatio facta iudicis mandato, an & quando admittat remedium, l. 2. C. de reſcindend. venditión.
Et quid, quando ſit alienatio cum iudicis decreto.
Reſciſſio an locum habeat, quando emptor fuit ad emendum coactus.
Venditiones fiſcales ſolemniter, & bona fide factæ, An prætextu læſionis reſcindantur.
Decretum Prætoris in contractu quid operetur.

Quæſt. 40. 73
Læſio quando ſit probanda ad obtinendum

dum in remedio l. 2. C. de reſcind. vendit.
Item qualis eſſe debeat.
Quid decernendum in tertio, qui remlicitatam emit à licitante, an contra eum detur iſtud remedium.

Quæſtio 41. 75
Remedium l. 2. C. de reſcinden. vendit. An locum habeat, quando ſub haſta emuntur annui redditus, cõſiſtentes in ſpe, & dubio euentu.
Dubius euentus, ſpes, & prouentus pedagij, qualiter deduci poſſint in contractu venditionis.
Et qualiter fieri debeat æſtimatio.
Penſio iuſta rei locatæ, quando contineat iuſtam æſtimationem.
Fructus, & redditus, vt ſciatur, quot percipi in futurum poſſint, qualiter dignoſcatur.
Subhaſtatio requiritur in rebus Demanij ſterilibus concedendis ſub annuo redditu.

Quæſtio 42. 76
Remedium l. 2. C. de reſcinden. vendit. an concedatur in locatione gabellarum panis, vini, carnium, & ſimilium facta ſub haſta.
Iuſti pretii præſumptionem ob ſubhaſtationem, probationem in contrarium recipere.
Probatio rerum mobilium, qualiter facienda, & ſit articulandum.

Quæſtio 43. 78
Data reſciſſione ob enormiſſimam læſionem, an emens ſub haſta teneatur reſtituere fructus.
Contractus an, & quando ipſo iure ſit nullus, vbi læſio eſt vltra dimidiam.

Quæſtio 44. 80
Interuſſuria pretii ſoluti, an debeantur à venditore in remedio l. 2. C. de reſcindend. vendit. quæ conpenſari valeat cum fructibus ab emptore perceptis.
Intereſſe pecuniæ, vt debeatur, concludenter probare debet.
Fructum taxatio qualiter facienda.

Quæſtio 45. 81
Statuto ſtante vendendi bona ad incantum plus offerenti; an factis ſubhaſtationibus remedium l. 2. C. de reſcind. vend. competat.
Adducitur doctrina Paul. de Caſtr. in l. pretia rerum, ff. ad l. Fal. Et qualiter intelligatur oſtenditur.

Quæſtio 46. 82
L. 2. C. de reſcindend. vendit. remediũ competit finito, ſeu completo contractu venditionis, ſeu ſubhaſtationis, vt fructuum reſtitutio concedatur, & durat ſpatio triginta annorum.

Quæſtio 47. 83
Reſciſſio ex l. 2. C. de reſcind. vendit. an concedatur ſtante pacto vendendi bona ſub haſta, cum iuramento, ac renunciatione.
Et quid quando fuit interpoſitum Iudicis decretum.
Et læſio eſt magna.
Tranſactio an ex læſione ænormiſſima reſcindatur.
Pignus conuentionale qualiter vendi prohibeatur.

Quæſtio 48. 85
Reſciſſionem petens, an audiatur pretio prius non reſtituto.
Et an idem procedat, quando petita eſt nullitas.
Quid in venditione reddituum.
Et facta oblatione præſertim parte opponente.

Quæſtio 49. 87
Subhaſtationes valide concedi debent.
Et quatenus nulliter fiant, an priores obligationes extinguantur, vel potius actiones primæuæ retineantur integræ aduerſus debitorem.
Et pretium repeti poſſit, & qua actione.
Nullitas ſubhaſtationis ex quibus dignoſcatur.

Quæſtio 50. 88
Subhaſtatio facta ex decreto nullo etiã ſi fiat partim ex vera, & partim ex falſa cauſa eſt nulla, & intrat ſpolium.
Et quãdo ſit nulla facta pro maiori ſumma, quam eſſet debitum.
Item quod quando executio eſt nulla ex defectu non factæ liquidationis.

Quæſtio 51. 89

Subhaſtatio procedens à radice infecta in totum reijcitur.

Deliberatio,& inſolutum datio pro maiori ſumma,quam ſit debitum in totũ eſt nulla,& in totum reuocatur.

Actio ſpolij,& manutentio datur, quando Iudex non recte procedit.

Adiudicatio eſt nulla non facta liquidatione crediti.

Iudex an,& quando dubitatur, conſtet, vel ne de credito, & eius liquidatione, poſſit ſumere informationem extra acta,& quo caſu.

Quæſtio 52. 92

Subhaſtatio quando nullitatis vitio ſubiacet,ex ea non deuenitur ad deliberationem.

Retentio an detur ex adiudicatione nulla,& quando.

Miſſio quando ita obſtet, vt res non relaxetur cum cautione de ſiſtendo, ac reficiendis expenſis.

Hypotheca competens creditori,quando proſit ad retentionem.

Et quid quando pro debito non eſt obligata.

Quæſtio 53. 95

Res creditori adiudicata, an factis ſubhaſtationibus poſſit pro alio debito retineri,ſi intra terminum ad reluendum offeratur ſumma pecuniarum, pro quibus facta eſt executio.

Immiſſus in poſſeſſionem ex primo decreto an poſſit retinere poſſeſſionem ratione hypothecæ.

Quæſtio 54. 97

Vxor in odium creditoris exequentis deducens viri inopiam ſi petat dotes ſuas collocari in tuto ſuper bonis ſub haſtatis,an,& quando impediat adiudicationem, ſeu dationem in ſolutũ.

Et quid facere,ac docere debeat, & obtineat.

Vergentia viri ad inopiam qualiter,& quando probanda ſit per mulierem prætendentem impedire executionem creditoris;

Creditor anterior in concurſu cum alio creditore,quid agere,ſeu pati debeat.

Quæſtio 55. 99

Mulier habens inſtrumentum dotis cum clauſula Conſtituti,an habeat ſimpliciter retentionem bonorum mariti, vel pati debeat pignus captum a creditore ſubhaſtari,& ex illius pretio ſibi ſolui, & reſiduum cedat ad vtilitatem poſteriorum.

Et an id fieri poſſit per Iudicem.

Mulier opponens ſe executioni creditoris,an, & quando ſit manutenenda in odium poſterioris creditoris.

Creditor nulla facta collocatione ad euitandos circuitos,quid agere debeat.

Tertius non poſſidens non impedit executionem, quamuis in inſtrumento crediti non adſit clauſula Cameralis, & multo magis,quando adeſt.

Quæſtio 56. 101

Creditores mariti opponentes ſe vxori, quæ obtinuit ſententiam ponendi dotes in tuto,an petere poſſint bona eidem æſtimari media ſubhaſtatione, vel potius per peritos cum Iudicis interuentu.

Et quando ſunt appretiata certo pretio, & comparet aliquis, qui offert plus; aſſecuratio an præſtanda ſit pro pretio;quo emptores requiruntur.

Et quid ſi ſit plus longe pretio, quo fuerunt æſtimata bona.

Quæſtio 57. 104

Vxor, quæ obtinuit ſententiam contra virum,qua fuit condemnatus ad dotis reſtitutionem ob vergentiam ad inopiam, impedit ſubhaſtationem, & executionem.

Idem dicitur, ſi excipiendo probauerit vergentiam viri ad inopiam.

Et conſequi poteſt aſſignationem bonorum viri loco pignoris non aliter citato marito.

Quod procedit etiam in alio creditore habente hypothecam anteriorem.

Sed mulier cogi poteſt manifeſtare bona mariti,aliàs non auditur.

Et ea contumace exiſtente Iudex procedit ad vlteriorem executionem reſeruatis iuribus vxori in alio iudicio, quod multipliciter declaratur.

Mulier

Mulier taliter immiſſa dicitur poſſidere, & non maritus, nec creditores poſſunt offerre dotem.
Et vbi prætenderetur exceſſus, retinet tantum, quod debetur.
Quæſtio 58. 107
In executione ſententiæ in actione perſonali captis pignoribus, quibus remediis procedatur, vt ad venditionem deueniatur.
Res quando eſt indiuidua in licitatione, quis obtineat.
Et quid, quando creditum, vel debitum ad illius æſtimationem, vel pretium non aſcendit.
Adiudicatio rerum indiuiſibilium qualiter à Iudice facienda.
Quæſtio 59. 109
Subhaſtationes an ſint neceſſariæ, vt debitor vti poſſit beneficio Authen. Non niſi, C. de ſolut.
Quæſtio 60. 110
Creditor, qui bona ſui debitoris pro certo pretio in ſolutum petiit, nullo alio oblatore, qui plus offerret, exiſtente, ſi Iudex ei tamquam plus offerenti vendenda pronunciauit, an pœnitere poſſit, & fideiuſſorem conuenire.
Variatio quando ſit permiſſa.
Quæſtio 61. 112
Creditor qui talus eſt recepiſſe pretiũ rei ſubhaſtatæ, quod breui manu fuit reſtitutum, quibus actionibus ſuccurratur.
Pecuniæ verbum in ſubhaſtatione, qualiter accipiatur.
Quæſtio 62. 113
Creditor vendens ſub haſta iure creditoris, quando poſſit habere fidem de pretio abſque illius periculo.
Et quid quando vendidit vltra debitum ad quod teneatur.
Quæſt. 63. 115
Creditores anteriores, quando ſunt incerti, & creditor poſterior vult bona debitoris ſubhaſtari facere, qualiter ſunt citandi, vt illis præiudicetur.
Quæſtio 64. 116
Creditor cognatus debitoris præfertur in licitatione cæteris paribus, & qñ.
Creditores quando inter ſe certant in licitatione, quibus ſtandum ſit.
Emptor ſi non inuenitur, quando addicantur bona creditori cognato.
Quæſtio 65. 117
Partem maiorem habens ſi obtineat in licitatione, an, & quando excludatur ab habente maiorem partem, qui allegat ignorantiam ſubhaſtationis, & petit ea, non obſtante ſibi bona licitata aſſignari.
Ignorantia ſubhaſtationum, quando præſumatur.
Abſentia an proſit, vt dici poſſit quem ignoraſſe licitationes.
Abſens, ergo ignorans, an procedat pręſertim in licitationibus, & proclamationibus.
Quæſtio 66. 119
Agnatus offerens in licitatione iuſtum pretium, vel offerens rem diſtractam retrahere iuſto pretio, præferri an debeat offerenti pretium exceſſiuum.
Pretium iuſtum quod dicatur.
Vendere qui cogitur, qualiter compellatur, cui, vel reſpectu cuius perſonæ, vel pretii.
Quæſtio 67. 121
Licitans bona cum pacto, quod pecunia ſoluatur alicui creditori inſtanti pro ſatisfactione, præſtita cautione fideiuſſoria de reſtituendo prioribus, & anterioribus valet.
Creditor, cui facta fuit ſolutio ſub fideiuſſione prædicta, ad quid agat aduerſus debitorem.
Pignoris venditio facta per creditorem iure creditoris, & facta promiſſione emptori de reſtituendo pretium, vel facta promiſſione euictionis, creditori qualiter conſulatur pro eius indemnitate.
Et qua actione agat ad cautionem.
Verbũ, Cautio, à Iudice, vel à iure prolatum qualiter intelligatur.
Lex, quando mandat, quod quis de indemnitate caueat, intelligitur cum pignore.
Quæſtio 68. 123
Subhaſtationum edicta, vbi proponuntur

tur cum decreto, quod bona erant plus offerenti deliberanda promiſſio. ne pretij ſubſequuta, quando vim habeat obligationis de emendo.
Exponens rem venalem ſub haſta, quando contrahere videatur cum plus offerente.
Et incertitudo perſonæ, & interuallum inter bannum, & oblationem, an vitiet contractum.
Obligatio de emendo, vt oriatur ex pretii oblatione, quæ ſint neceſſaria.
Verba quę requirantur ad inducendam obligationem.
Bona ſub haſta proponentes in licitationibus qualiter obligantur.
Et quid ſi fiat prorogatio.
Venditiones rerum fiſcalium, & ciuitatis qualiter fiant.
Verba Plus offerenti dabitur, quid importent in ſubhaſtationibus.
Offerens plus iuſto pretio in ſubhaſtationibus, non vt emat, ſed vt alios inducat pluris emendum, qualiter puniatur.

Quæſtio 69. 126

Plures ſi concurrant in ſubhaſtatione, ſeu licitationibus, cui deliberari debeant bona.
Venditor, & officialis, quando vendere teneantur plus offerenti ſub haſta.
Subhaſtationes, vt valeant, quæ requirantur.
Et vbi nulliter factæ deteguntur, quid ex hoc ſequatur.
Mora debitoris in ſoluendo purgari poteſt vſque ad adiudicationem.
Oblatio verbalis, an ſufficiat ad annullādam adiudicationem.

Quæſtio 70. 127

Licitatores vbi ſunt plures, penultimus, & alii, an liberentur per vltimum, qui maiorem fecit oblationem, & quādo.
Licitator idoneus quis dicatur.

Quæſtio 71. 128

Iudex an alii, quam licitanti poſſit bona licitata vendere, & quibus caſibus.

Quæſtio 72. 129

Alienationis prohibitio, ſeu impedimentum, quando detegitur antequā inſtrumentum fiat, an, & quando offerens ſuam oblationem ſeruare teneatur.

Quæſtio 73. 130

Subhaſtatio an, & quando requiratur in mobilibus.

Quæſtio 74. 132

Statutum requirens ſubhaſtationem in mobilibus, an locum habeat in pecunia.
Quid in cæteris rebus pignoratis.
Pecunia continetur appellatione mobilium, etiam in legatis.
Datio in ſolutum facta abſque ſubhaſtatione, quando ſit valida.

Quæſtio 75. 133

Licitator compenſare, ac retinere poteſt pecuniam ſibi debitam.
Compenſationem non admmitti pro recuperatione rei nulliter ſubhaſtatę ad inſtantiam creditoris cum fructibus ab eodem creditore perceptis de re ſubhaſtata, iudicio ſuper eis pendente probatur.
Compenſationis effectus qui ſint.
Quando inducatur ipſo iure.
Et an opponi poſſit extra iudicium, & quid operetur.

Quæſtio 76. 135

Adiudicatio per Iudicem facta creditori pro debito, cui obſtat compenſationis exceptio, an, & quando ſubſiſtat.
Venditio facta ex cauſa debiti, cui exceptio reſiſtit, non valet.
Licitatio, & adiudicatio facta pro cauſa partim vera, & partim falſa, quando valeat, vel non.
Sententia, & decretum, quando in totū valeat, vel in totum annulletur.
Cenſuræ nullæ dicuntur, ſi propter ſententiam maiorem ſummam, quam eſſet debitum, contineant.

Quæſtio 77. 137

Licitator non præfertur in bonis ſubhaſtatis ſub conditione, & reſeruatione, quod debitor poſſit dicta bona redimere infra certum tempus.
Nec dicitur creditor, ſi debitor ante tē-

poris

poris lapſum debitum obtulit.
Et non etiam tale ius dicitur amiſſum per venditionem bonorum, quæ debitor intendit redimere.
Ius redimendi An ſit ceſſibile, & qualiter.

Quæſt. 78. 138

Conditiones apponi poſſunt in venditione per ſubhaſtationem circa diſtributionem pretij.
Oblatio pretij in ſubhaſtationibus cum conditione extrinſeca cur ſit nulla, & poſtponatur omnibus alijs certis.
Contractus conditionalis ad menſuram quando cenſeatur imperfectus, & ex eo intret ſpolium, ac detur pænitentia, & quando non.
Reintegratio conceditur, quando Iudex ſubhaſtari facit bona, quæ requirebat menſuram, & intrat ſpolium.
Subhaſtatio facta pretio incerto quando ſit nulla.

Quæſt. 79. 141

Conditiones primæ licitationis mutari, ſeu alterari non poſſunt in præiudicium priorum licitantium.
Quid quoad præiudicium eorum, qui nullum pretium obtulerunt.
Et quibus ius irreuocabiliter non eſſet quæſitum, ſed ſub conditione, ſi alius non licitauerit.
Conditio impleta eſſe debet, antequam res ſubhaſtetur.
Conditionem impletam aſſerens probare debet, etiam ſi conditio eſſet negatiua.
Spolii vitium ab ingrediente poſſeſſionem factum tranſit contra tertium poſſeſſorem etiam cum titulo, & bona fide.

Quæſt. 80. 142

Deliberatio facienda candela accenſa plus offerenti, quando fieri debet, ſi vnus offerat candela accenſa, & alius inceperit, ſed deſinat ea extincta, quis prædictorum præferatur.
Verba, candela accenſa, formam important, & quidem indiuiſibilem.

Quæſt. 81. 144

Bona ſubhaſtata, & plus offerenti data, ac deliberata occaſione publici æris alieni valide alienata probantur.
Reintegratio non datur in venditione pignoris iudicialis facta per Iudicem, quamuis ſimus in actu ex aliqua cauſa reſcindendo.
Nec remedium recuperandæ datur ei, qui cecidit à poſſeſſione ex proprio contractu, & in caſibus, de quibus in ſummario.

Quæſt. 82. 146

Re ſubhaſtata, & deliberata vni ex creditoribus, An, & quando liceat ſecundo creditori offerre.
Quid in debitore cenſendum ſit.
Et in dote.
Examinatur opinio Cephal. conſ. 298. num. 8. & Theſaur. deciſ. 157. nu. 1.

Quæſt. 83. 148

Offerentes vbi ſunt plures diuerſorum pretiorum, an iudex ad inſtantiam debitoris, vel curatoris hæreditatis iacentis valeat ad venditionem extraiudicialem tranſire in præiudiciũ plus licitantis.
Præſertim, quando fuit oblatum iuſtum pretium.

Quæſt. 84. 149

Stante ſtatuto, vel conſuetudine, quod in venditione, ac licitatione conſors præferatur, ſi ille offerat decem pro iuſto pretio, & communi æſtimatione rei ſecundum eius aſſertionem; & alius offerat quindecim, vtrum debeat præferri cõſors, vel alius plus offerens.

Quæſt. 85. 149

Subhaſtationem ſeruatis ſeruandis fieri debere, & iuxta perſonarum qualitatem, dicitur.
Et pariter infra terminum præfixum, qui formam denotat, ſiue ſit poſitus per viam conditionis, vel in caſu ablatiuo, vel cum præpoſitione, *ad*, accuſatiuo caſui deſeruiente.

Quæſt 86. 151

Licitatio ex edicto Prætoris facienda eſt infra certum terminum, & non eo elapſo.
Primus offerens, quando liberatus cenſeatur

ſeatur per vltimam oblationem admiſſam.
Licitationis prioris apptobatio, quando dicatur plena.
Subhaſtans adminiſtrator publicus, vel Eccleſiæ, vel Minoris tenetur rem plus offerenti dare, aliàs dicitur in dolo.
Oblatio lucri in licitationibus, quid operetur.
Plus offerens, quando omnino debeat rem habere, & non poſſit ab alio impediri.
Oblator, & emptor, an, & quando poſſint pœnitere, vel ab eis ius auferri.
Quæſtio 87. 153
Adminiſtratores Ciuitatum, ſeu Vniuerſitatum, an licitare poſſint res, ac redditus illarum.
Et quæ in præmiſſis agere, ſeu facere valeant circa fraudem, ac dolum.
Tex. in l. cum ipſe, C. de contrahen. emptio. qualiter intelligatur.
Et an detur caſus, in quo Adminiſtratores licite licitare poſſint.
Quæſtio 88. 155
Officiali an, & quando liceat emere bona Principis ſub haſta poſita ex officio, quod adminiſtrat per ſe, vel aliam perſonam.
Palatini qui dicantur.
Declaratur l. licet, ff. de contrahen. emption.
Bona fide quando res empta dicatur.
Quæſtio 89. 158
Adminiſtrator bonorum Ciuitatis, ac Minorum in eorum locatione, an teneantur in ſubhaſtationibus.
Quæſtio 90. 159
Renunciatio benefic. auth. hoc niſi, C. de ſolut. facta per pactum an valeat, quãdo non reperitur emptor, vel non iuſtus, ſub haſtatis, & licitatis bonis.
Et præſertim quando facta fuit cum iuramento.
Et fuit renunciatum omni legum auxilio.
Quæſtio 91. 160
Bona ſubhaſtata non ſeruatis ſeruandis, quando reſtituenda ſunt cum fructibus, an debitor teneatur pecuniam debitam, cum vſuris reſtituere etiam non requiſitus.
Debitor data nullitate executionis an audiatur, ſi actualiter non numeret totum debitum.
Quæſtio 92. 161
Fructus per creditorem percepti quando ſuperant intereſſe pecuniæ, pro qua addicta fuerunt bona debitoris, an, & quando extenuent ſortem, & fiat compenſatio annullatis ſubhaſtationibus.
Compenſatio in quibus de iure concedatur.
Quid in pignore Prætorio.
Et quid in conuentionali.
Quæſtio 93. 164
Subhaſtatio, & illius occaſione datio in ſolutum, quando declaratur nulla, creditor poteſt incumbere rei, & pignori, donec integrum ei fuerit ſolutum debitum.
Etiam ſi res non fuiſſet hypothecata, ſed tantum in ſolutum per Iudicem data.
Melioramenta per creditorem facta ſuper re debitoris nulliter in ſolutum data, cedunt beneficio creditoris.
Fructus percepti ex re nulliter data in ſolutum non reſtituuntur, quando decretum fuit interpoſitum, & fit adiudicatio in executionem latæ ſententiæ.
Adiudicatio non facta partim ex vera, & partim ex falſa cauſa, non reuocatur in totum, ſed ſolum pro parte non vera.
Debitor à Iudice ſpoliatus, an, & quando reſtituatur.
Quæſtio 94. 165
Reſcriptum mandans ex integro in cauſa procedi qualiter intelligatur, vbi ſubhaſtationes ſunt nullæ.
Nullitas ſententiæ quando influat in alias, ita vt non poſſit deueniri ad aliquam executionem, deliberationem, & ſubhaſtationem.
Spolium eſt purgandum, ſiue procedat à Iudice

à Iudice, ſiue à Principe.

Quæſtio 95. 167

Fructus rei ſubhaſtatæ decurſi, an debeantur licitanti à die commiſſæ executionis, vel à die arreſti lati.

Tempus quod detur in actione perſonali ad rem ſubhaſtatam tradendam.

Quid in reali.

Quid in mixta.

Quid in perſonali in rem ſcripta.

Et quid in criminali pecuniaria.

Quæſtio 96 169

Subhaſtatio, & venditio, quando reſcinditur ex cauſa de præterito, an, & quando fructus per emptorem, vel licitantem ſunt reſtituendi.

Quid quando venditio reſcinditur voluntate emptoris.

Et quid quando procedit à voluntate venditoris.

Quid quando venditio contrahitur ſub conditione, quæ impedit natiuitatẽ ipſius venditionis, vel eam inficit.

Et quid, quando reſcinditur occaſione pacti legis commiſſoriæ, & illud conceptum eſt verbis directis, & obliquis, ſeu inflexis.

Quæſtio 97. 171

Fructus fructuum, an, & quando peti poſſunt.

Occaſione reſciſſionis, ſubhaſtationis, ac venditionis differitur.

Quæſtio 98. 172

Fructus ex meliorationibus factis per creditorem, vel licitantem in re licitata, an, & quando compenſentur cum meliorationibus ipſis.

Quæſtio 99. 173

Subhaſtatio, adiudicatio, ſeu in ſolutum datio debitoris negligentia, ſi nõ fuit ſecuta, creditori debentur fructus bonorum adiudicandorum.

Prout & debentur emptori, cui res vendita non fuit tradita.

Vel fuit facta venditio pro pretio declarando.

Et pariter creditori non facta extimatione.

Et quid, quando per dolum fundus fuit plus æſtimatus.

Quæſtio 100. 175

Fructus bonorum poſt Iudicis adiudicationem, an ſpectent ad creditorem, & emptorem appellatione ab extimatione pendente.

Emptor, qui percepit fructus conditione pendente, an faciat fructus ſuos cõditione deficiente.

Appellatione pendente à ſententia extimatorum, an, & quando ſuſpendatur, & extinguatur iudicatum.

Quæſtio 101. 165

Mora in ſubhaſtatione, an purgari poſſit.

Et an, & quando huiuſmodi moræ purgatio admittatur poſt factam executionem, ſiue à lege, ſiue ab homine.

An ſola executio ſufficiat, vt mora non purgetur.

Clauſula Cameralis non impedit purgationem moræ.

Prout neque iuramentum obſtat facultati purgandi moram.

Quæſtio 102. 176

Cauendum eſſe à ſubhaſtationum nullitate denuo probatur.

Exceſſus ad effectum nullitatis ſubhaſtationum, quando attendatur.

Pactum reſolutiuum, vbi non eſt in contractu venditionis, an agatur ad reſciſſionem, vel ſubhaſtationem.

Quando per rei ſubhaſtationem inferatur ad tranſlationem dominii.

Appellatio à ſecundo, vel tertio incantu, an ad beneficium debitoris ſuſpendat curſum menſis, vel anni ad recuperandum.

Quæſtio 103. 181

Debitor in executione ſententiæ quando fatetur debitum, & terminum ſuſcipit ad ſoluẽdum, ſubhaſtatio ex eo facta non dicitur ſpoliatiua, nec competit reintegratio.

Appellationi renunciatum dicitur per ſuſceptionem termini ad ſoluendum.

Subhaſtationi dicitur præſtitus conſenſus per indicationem bonorum factã à debitore.

Conſentiens vẽditioni quando ſibi præiudicet in hypotheca.

Res

Res quando fuit male ſubhaſtata, an teneantur creditores, qui non inſtete-runt pro ſubhaſtatione, ſed tenentur de euictione pro rata pecuniarum, quæ ad eos peruenerunt.

Debitor, pro cuius debito fuit ſubhâſtata res aliena tamquam propria debitoris tenetur emptori de euictione, & creditor ad cedendum emptori actiones aduerſus debitorem contrariam pignoratitiam actionem.

Quæſtio 104. 184

Emens fundum ſubhaſtatione, ac deliberatione præcedente ad inſtantiam creditorum facta pretio iuſſu Iudicis depoſitato ad effectum illud conſignandi creditoribus data per eos cautione de reſtituendo prioribus, & potioribus, ſi deinde inſurgant alij creditores, qui agant aduerſus emptorem bonorum, an is prætendere poſſit amplius moleſtari non poſſe, cum Iudicis auctoritate fuerit facta ſubhaſtatio, & deliberatio, & pretium ab eo ſolum, & depoſitatum.

Et an dictus emptor fuerit liberatus ab omnibus creditoribus hypothecariis & eidem competat actio aduerſus fideiuſſores de reſtituendo prioribus, & potioribus, vt ſoluant anterioribus & eum à moleſtiis indemnem præſtēt. Et qualiter indemnitati emptoris cōſulatur.

Quæſtio 105. 185

Annui redditus an, & quando computē tur inter immobilia. Et quando vendi non poſſint abſque ſubhaſtatione.

Quæſtio 106. 187

Subhaſtans ſciens, & falſo aſſerens plus licitatum fuiſſe, quam re vera eſſet, qua pœna, & ad quid in vtroq. foro teneatur.

Quæſtio 107. 188

Licitator redditūum Principis, ac Fiſci pro certo tempore vnius, vel duorum annorum pinguium, in quibus erat lucrū conſecutus, an teneatur denuo licitare pro aliis duobus annis ſequentibus ſterilibus, ob defectum licitantium.

Cōducere denuo, vt quis teneatur, quæ concurrere debeat. Debitor fiſcalis ante diem ob publicas neceſſitates, an, & quando exigi poſſit.

Quæſtio 108. 190

In ſubhaſtatione locum habent Conſtitutiones ſummorum Pont. prohibentes alienationē rerū, ac bonorum exiſtentium in Statu Eccl. in forenſes, & non ſubditos. Item in ſubhaſtatione locum habet prælatio competens cēſuario ex Bulla Sanctiſs. Pij V. Diſpoſitio quamuis exorbitans extenditur, quatenus verborum proprietas requirit.

Dominus directus in alienatione rei emphitheoticæ habet prælationem, & præfertur in ſubhaſtatione. Prout & pariter ius congrui in ſubhaſtatione locum habet.

Quæſtio 109. 192

Deliberatio vbi facta eſt de re aliqua pro debito cenſus iuxta formam Bullæ anteriori cum onere accollādi debitum cenſus poſterioris, an aduerſus executionem iſtius cenſus poſterioris admittatur exceptio anterioritatis pariter priuilegiatæ.

Quæſtio 110. 193

Emphiteuſis conceſſa Titio, ac Meuio fratribus cum pacto, quod alienari nō poſſit altero non prius requiſito, ſi à creditoribus Titii fuerit capta, & ſub haſta publica propoſita, & alteri deliberata, an valeat alienatio non intimato, nec requiſito Meuio. Emphiteuſis pignori capi poteſt, & præmiſſis ſubhaſtationibus vendi. Venditio voluntaria dicitur, quæ accidit ex debito alterius. Subhaſtatio, & deliberatio facta ex ære alicuius prohibiti alienare, niſi cum certo, dicitur nulla. Portio vocati ad inueſtituram conſolidata cum proprietate non poteſt ſubhaſtari, ac deliberari per ceſſionarium, qui al-

alteri ceſſit, ſtante pacto, quod res vendi non poſſit, non requiſito prius Domino directo, quatenus præferri valeat.

Quæſtio 111. 194

Nominandi ius an cedi, & ſubhaſtari valeat.

Quæſt. 112. 196

Hæres cum beneficio legis, & inuentarii an poſſit vendere bona hæreditaria abſque ſubhaſtatione.

Datio in ſolutum an ſit ipſo iure nulla non præcedente ſubhaſtatione, vel appellatione opus ſit.

Et quibus in caſibus abſque ea remaneat valida.

Iudex præcedens tamquam ſuper notorio quando recte agat.

Res data in ſolutum, quando eſt maioris pretii, & valoris, quam ſit debitum, quando ſit nulla.

Quid quando Iudex exequitur non bene regulato arbitrio.

Quæſtio 113. 199

Executor teſtamenti an res hæreditarias pro vltimæ voluntatis executione vendere poſſit abſque ſubhaſtatione.

Executor bona defuncti alienare non poteſt vltra, quam vrget neceſſitas.

Prout nec tutor, nec curator.

Quæſtio 114. 200

Executor teſtamento an, & quando vendere valeat bona hæreditaria abſque ſubhaſtatione ex facultate ſibi à teſtatore conceſſa ea vendendi.

Venditionem impugnans prætextu ſubhaſtationum non factarum audiri non debet, niſi prius reſtituto pretio, vel realiter oblato cum factis melioramentis.

Quæſtio 115. 201

Res vendi, ac ſubhaſtari debet ab executore præſente pecunia, non autem habita fide de pretio.

Et quando hoc procedat.

Prout nec procurator ad vendendũ ad certam cauſam poteſt habere fidem de pretio, niſi confitendi ei fuerit data licentia.

Nec ſufficit, quatenus eſſet ſimpliciter ad vendendum conſtitutus, niſi aliunde appareat pretium fuiſſe verè numeratum.

Verbum, pecunia, in venditione, ac ſubhaſtatione qualiter ſit accipiendum.

Quæſtio 116. 202

Pecuniæ ſi ab executore non ſoluantur in cauſam ſibi demandatam, eſt tamen emptor ſecurus.

Prout & emptor rei minoris eſt ſecurus, qui ſoluit tutori, vel curatori, ſi pretium non ſoluatur creditori minoris.

Idem dicitur in emptore rei Eccleſię.

Et oſtenditur huiuſmodi alienationẽ à principio vtilem non reddi nullam, ex eo, quod non probetur, pretium verſum eſſe in vtilitatem Eccleſiæ.

Nec emptor probare tenetur verſionem.

Quæſtio 117. 204

Subhaſtatione, ac venditione facta per creditorem habita fide de pretio, eidem datur actio aduerſus emptorem.

Quod non accidit fauore executoris, cui non permittitur vendere, niſi præſente pecunia.

Sicut nec admittitur adminiſtratori, ac ſimilibus.

Quæſtio 118. 205

Bona fideicommiſſo ſubiecta alienari poſſunt pro ſolutione æris alieni teſtatoris, nec requiritur ſubhaſtatio. Etiam, quod teſtator alienationem prohibuerit, & ſignanter pro ære alieno ſoluendo.

Et pro debito hæredis etiam valet alienatio, quamuis non fecerit inuentarium. Sufficit pro dictæ alienationis validitate oſtendere nulla alia extitiſſe bona libera, & pretiũ fuiſſe verſum in ſolutionem creditorum.

Et prædicta locum habent etiam ſi agatur de alienatione alicuius rei particulariter legatæ.

Quæſtio 119. 207

Filii hæredes patris cum beneficio legis,& inuentarii, an valeant retrahere bona hæreditaria publicè licitata.

Retrahens non impugnat, ſed potius approbat contractum.

Empror,à quo retrahitur res iure retractus agnatitii immunis recedit reſtituris ſibi expenſis omnibus, ac meliorationibus.

Nec quatenus res vendita per agnatum recuperata euincatur ab eo per aliquem extraneum tenetur illi agnato de euictione etiam pro pretio habito.

Quæſtio 120. 208

In datione in ſolutum vi ſubhaſtationis,an ſit locus retractui.

Datio in ſolutum vim venditionis obtinet,ſiue voluntaria ſit,ſiue etiam neceſſaria,hoc eſt facta vigore ſubhaſtationis.

Et adducuntur ad inuicem contrariæ opiniones,& oſtenditur,quæ ſit verior, & magis communis.

Quæſtio 121. 210

Prælatio comperens cēſuario ex Bulla Sanctiſs.Pii V. in re cenſui ſuppoſita, an locum habeat, quando fundus cenſuatus venditur a Iudice ipſimet creditori, ad cuius inſtantiam ſub haſta ponitur.

Et quid ſi alicui extraneo tamquam plus licitanti liberatur.

Conſtitutio iuris congrui an locum habeat in venditione neceſſaria facta per ſubhaſtationem.

Et qualiter accipienda.

Sponte quando dicatur quid fieri.

Quæſtio 122. 212

Bona vt ſubhaſtari valeant, an ſufficiat debitum eſſe chirographariū.

Ius offerendi an credatur creditori chirographario.

Quæſtio 123. 213

Adiudicatio vi ſubhaſtationis quando fieri poſſit tam creditori hypothecario,quā etiā chirographario.

Creditor chirographarius quādo obtinere poſſit fieri ſubhaſtationem.

Hypotheca quando concedatur creditori chirographario.

Pro hypotheca non requiritur ſcriptura,ſed ſufficiunt duo teſtes.

Quæſtio 124. 215

Datio in ſolutum quando ſuſtineatur abſque ſubhaſtatione.

Forma an impleri poſſit per æquipollens.

Regula 8.Cancellariæ requirens ſigillum Epiſcopi in acceptatione alternatiuæ impleri poteſt per ſubſcriptionem eiuſdem in inſtrumento publico factam.

Offerens quando non poſſit obiicere non fuiſſe ſeruata requiſita ad ſubhaſtationem.

Subhaſtationi per æquipollens ſatisfieri poteſt.

Quæſtio 125. 216

Ius offerendi ſecundo creditori aduerſus primum creditorem qui emit ſub haſta,an,& quando concedatur. Et quid quando emit vt extraneus.

Creditor comparens facta ſubhaſtatione an amittat ius hypothecæ.

Morot. de iur. offer. impugnatur, & declaratur in dictis, ibid.num.40. & infra.

Cautela traditur pro ſecundo creditore,quando vult offerre, & non habet pecuniam in promptu.

Quæſtio 126. 218

Subhaſtatio bonorum, in quibus immiſſus eſt ex Saluiano interdicto, an concedatur.

Et quid ſi ex hypothecaria.

Couar.lib.3.var.reſol.cap.18.num.4 qualiter procedat.

Res

Res per Saluianum abducta, vt ſubhaſtari poſſit, quæ requiruntur.

Quæſtio 127. 220
Debitor factis ſubhaſtationibus, & lata adiudicationis ſententia, an poſſit debitum offerre, etiam quod Iudex non recuſauerit.
Et quid quando miſsio fit ex cauſa iudicati, an contumax recuperare poſſit oblatione fideiuſsoris, & expenſarum, vel potius vera debiti ſolutione.
Debitor poſt interpoſitum decretum per venditionem in publica licitatione, an habeat beneficium recuperandi.

Quæſtio 128. 223
Subhaſtatio bonorum coram Iudice eccleſiaſtico facienda eſt, quando fratres ſunt plures, & eorum aliqui ſunt clerici.
Clerici in quibus coram Iudice laico conueniri poſsunt, & qualiter.

Quæſtio 129. 225
Tertius opponens in ſubhaſtationibus non fore vlterius procedendũ qualiter admittatur, & quid reſoluendum.
Quid quando opponitur rem vbi eſse hypothecatam, & oſtenditur ius habere.
Et vbi plures ſunt opponentes, & res venditur ex cauſa iudicati, Iudex ceſsare non debet à rei licitatæ vẽditione, & adiudicatione.
Aliàs ſuperſedetur, & res traditur priori, & potiori creditori.

Quæſtio 130. 226
Licitationi ſe opponens recipi non debet ad licitationem.
Iudex quando videt partem de iure impedire non poſse, quin res vendatur, quid pronunciare debeat.
Et quid quando aliqua iuſta cauſa allegatur.

Quæſtio 131. 226
Pro quo tempore in ſubhaſtationibus quis recipiatur ad offerendum.

Quæſtio 132. 227
Offerentibus ad haſtam poſitis, an omnino faciẽda ſit vẽditio pendẽte appellatione à debitore facta.
Et hoc caſu ſimplex vẽditio ſufficiat.
Quid in poſseſsore etiam malæ fidei, & iniuſto reſoluendum ſit.
Et præſertim quando paſsus eſt ſententiam, ac proinde in iudicio iudicati, vſq. ad litis conteſtationẽ.

Quæſtio 133. 229
Licitator primus an, & quando per ſecundum licitatorem excludatur.
Offerre plus vt quis dicatur, qualiter probetur.
Actus primus venditionis perfectæ cum pacto addictionis in diem per oblationem à ſecundo factã, quando reſcindatur.
Cautela traditur, vt res plus offerenti tradatur.
In licitationibus res qualiter dirimenda ſit.

Quæſtio 134. 231
Res capta, & ſubhaſtari cæpta pro vno debito, & à debitore liberari non poteſt offerendo aliam rem pro eodem debito, niſi pecuniam offerat.
Condemnatus ſoluere non liberatur dando fideiuſsores.

Quæſtio 135. 231
Debitor, appellatione pendente à ſententia de ſubhaſtando bona, debitum offerre poteſt.
In expenſis tamen oblatoris condemnatur.
Appellatione pendente nõ eſt locus iuri offerendi.

Quæſtio 136. 232
l. omnis, & l. Bene à Zenone, qualiter procedant, & quibus caſibus.

Dicuntur valde rigoroſæ.
Subhaſtationes requiruntur in venditionibus faciendis à Principe, vel Fiſco.

Quæſtio 137. 234
Regula, qui prior eſt tempore, &c. procedit etiam in ſubhaſtationibus.
Statuto ſtante, quo diſponitur, quod in cauſis ſubhaſtationũ primò ſatisfiat ei, qui prius particularẽ obtinuit ſententiam, & fideiuſſorem dederit, ſi expedierit non habita ratione, quod ſit reſpectu ſui crediti poſterior, an prior, qui ſero ſui crediti declarationem obtinuit, audiendus ſit.
Et quid ſi fuerit fiſcus, an virtute ſui priuilegij admittatur.
Princeps an, & quando ligetur legibus à ſe conditis.

Quæſtio 138. 236
Stante ſtatuto, quod creditores quicumque declarantur, nõ aliter crediti ſui ſatisfactionem recipiant, ni ſi præconis voci, ſeu ſubhaſtationi bona ſubiiciantur, & prius fideiuſſerit de reſtituendo habentibus potiora, & meliora iura, & conferendo habentibus æqualia; an diſpoſitio prædicta locum habeat, quando quis obtinuit declarari bona, de quibus in proclamationibus, ſeu ſubhaſtationibus factis ſuan eſſe, ac vendi non potuiſſe.

Quæſtio 139. 238
Emptor, & conductor Gabellarũ ſub haſta, ſi locet, vel vendat alteri, & primus conductor aufugiat, vel factus ſit non ſoluendo, Communitas agere poteſt aduerſus ſecundũ conductorem, ſeu emptorem.
Conductor ſub haſta quando impeditur ne poſſit percipere fructus, ſeu exactiones occaſione ſterilitatis, belli, vel peſtis, vel etiam facto Domini, an, & quando eidem debeat fieri mercedis remiſſio, & contradicere poſſit. Et quid quando interuenit culpa locatoris.
Conductor quando caſu fortuito cõtingente non poteſt percipere fructus rei conductæ, non tenetur ſtare locationi.
Gabellis locatis, Ciuitas, Princeps, vel Reſpublica an poſſit eas augere. Et iſtius augumentum ad quem ſpectet.

Quæſtio 140. 241
Bona feudalia an, & quando ſubhaſtari valeant, traditur regula cum declarationibus, & limitationibus.
Statutum, vel conſuetudo permittẽs feudum alienari ex cauſa neceſſaria, neceſſitas qualis eſſe debeat, & à quo probanda.
Fructus, & commoditates feudi quãdo executionem patiantur pro ære alieno Vaſſalli.
Et quid in feudo dignitatis.
Et quando vaſſallus eſt mortuus.

Quæſtio 141. 245
Feudum Domini conſenſu obligatũ ob moram Vaſſalli ſine ipſius Domini nouo conſenſu creditori adiudicari, aut pro executione ſubhaſtari poteſt.
Idem dicitur procedere in conſenſu à Patre præſtito, vt debitore non ſoluente, aut moram trahente fiat immiſſio, & bona ſubhaſtentur, diſtrahantur, & adiudicentur.
Non tamen feudum conſenſu Domini pignori, vel hypothecæ obligatũ vaſſallus ſine nouo Domini conſenſu auctoritate propria Iudice non impellente, & creditoris inſtantia pro diſtractione in ſolutum dare poteſt.
Creditor ius hypothecę, ac pignoris, quod Domini conſenſu habet in feudo, vendere, cedere, aut donare ſine nouo Domini conſenſu poteſt.

Quæſt. 142. 246
Creditores impetrantes licentiam à Domino feudi, vel bonorum alicui oneri obnoxorum, in ſubhaſtationibus, an, & quando præferri debeant iuxta tempus contractus, & obligationis, vel licentiæ, ſine

ſine aſſenſus Domini.
Conditio mixta, vel poteſtatiua, qñ retrotrahatur ad diem obligationis, vel exiſtentis conditionis.
Et quid, Vbi agitur de præiudicio tertii.
Aſſenſus Domini in actu nullo qualiter attendatur, & dicatur validus.
Conditio mixta, & caſualis an retrahatur in præiudicium actus medii, vel tertii; Et quid ſi adſit clauſula Ex nunc prout ex tunc.

Quæſtio 143. 248
De alienatione facta ſub haſta, an debeatur laudemium, & quando.

Quæſtio 144. 250
Gratificationi an, & quando ſit locus in ſubhaſtationibus.

Quæſtio 145. 251
Iudex, qui ſubhaſtationi bonorum venditorum auctoritatem interpoſuit, an ſibi præiudicet in iure retractus, qui ei iure conſanguinitatis, competit.
Quid in fideicommiſſario, ſeu ſubſtituto conſentiente alienationi bonorum, quæ ad illum ſpectabant, conditione appoſita purificata.
Quidque in Prælato cōſentiente venditioni rerum Eccleſiæ.
Ac etiam quid in Tutore ſubſtituto minori decedenti abſque filiis, qui conſenſit hæredi alienanti.

Quæſtio 146. 253
Retrahens rem licitatam de euictione an teneatur, & ad quid.

Quæſtio 147. 254
Subhaſtatio an, & quando ex diuturnitate temporis præſumatur.
Non requiritur in re in ſolutum data, quæ minus debito valet, quæ qualitas probanda eſt ab allegante.
Sententiæ dicuntur notoriè iniuſtæ, non conſtito ex actis de ſubhaſtatione, & valore bonorum.
Adiudicatio eſt nulla, quando intimatio Iudicis non eſt facta, nec fuit reproducta.
Deliberatio, vt ſit valida, requirit citationem ad videndum deliberari, cui ſubſequitur decretum, niſi infra menſem.
Negatiua probatur ex inſpectione actorum.
Decretum de deliberando, antequā fiat, plures requirit oblationes.
Acta ſunt nulla, in quibus interuenit circumductio.

Quæſtio 148. 256
Subhaſtatio qualiter probetur, referuntur opiniones.
Et quis probare debeat ſolemnitates interueniſſe in ſubhaſtatione.

Quæſtio 149. 257
Res obligata, quæ ſemel exiuit obligationem per venditionem ſub haſta factam ad inſtantiam creditorum, ſi poſtea redeat ad debitorem, an, & quando reincidat in eam.
Et quid in venditione rei feudalis.
Dominium quando ſuſpenſione trāſfertur, reſoluto contractu reincidit ad ſua principia attractiua.
Et dominium primi reſuſcitat non tamquam à morte, ſed tamquam à ſomno.

Quæſtio 150. 259
Creditores habentes aſſenſum Domini directi præferuntur in pretio redacto ex feudo vēdito ſub haſta.
Et quando, & qualiter id procedat.
Pretium ex re feudali quando ſit, vel non feudale.

Quæſtio 151. 260
Subhaſtatio in donatione an requiratur.

Quæſtio 152. 261
Licitatio facta calore iracundiæ eſt nulla, & quando.

Digitized by Google

Quæſtio 153. 263

Traditur praxis de iure communi ſeruari ſolita in ſubhaſtatione facienda.

Terminus ad reluendum dandus eſt, vt ſubhaſtatio valeat, & qualis.

Iudex non ſeruans iuris ordinem, & nulliter procedens dicitur ſpoliare.

Quemadmodum & Princeps, ſi procedat abſque cauſæ cognitione.

Poſſeſſio eſt ſpoliatiua capta vigore ſententiæ nullæ.

Spolij actio competens auctori in vita ſpoliato tranſit in eius hæredē, & in ſingularem ſucceſſorem.

Et datur etiam contra titulo poſſidentem etiam bona fide exiſtente.

Subhaſtatio eſt nulla, quæ ortum habet ab executione nulla, & quæ facta eſt non conſtito debito.

Spolij extrema probantur conſtito de antiquiori poſſeſſione ex ſubhaſtatione, & ex ipſa ſubhaſtatione.

Quæſtio 154. 265

Creditori offerenti nullis alijs exiſtentibus oblatoribus, ſeu licitatoribus adiudicanda non ſunt bona, iuxta illius oblationem; ſed pro iuſto pretio, & æſtimatione expertorum.

Creditor an admittatur ad emendū tamquam tertius, & extraneus abſolutè, vna cum cæteris licitantibus, vel in ſubſidium.

Quæſtio 155. 268

Expenſæ quæ fiunt in ſubhaſtationibus, deducuntur tamquam æs alienum.

Quod extenditur ad Gabellam, quæ ſoluenda eſt pro venditione facta.

Et quid ſtante ſtatuto.

Idemque dicitur procedere in expenſis pro exigendis debitoribus hæreditarijs, & pro defenſione hæreditatis.

Etiam ſi lis finita non ſit, dummodo redacta ſit ad bonum ſtatum victoriæ.

Quæſtio 156. 270

Subhaſtatio an, & quando requiratur in bonis vendendis pro collectis.

Et quid in pecunia ſtante præſertim ſtatuto ſubhaſtationem requirente in bonis mobilibus.

Quæſtio 157. 271

Secundum Decretum interpoſitum ſuper inſtrumento nullo, vel credito non vero eſt nullum.

Et adiudicatio, ſeu inſolutum datio ex inde ſecuta eſt reuocabilis.

Vt & ſubhaſtatio antea facta.

Quæſtio 158. 271

Res ſubhaſtata, an ſemper danda ſit plus offerenti.

Licitatio ſecunda cum augumento pretij quando dicatur nouus contractus, ita vt offerens dicatur habere rem ex nouo contractu.

Quæſtio 159. 273

Adiudicatio facta creditori nulla pręcedente æſtimatione eſt nulla.

Remedium Capon. Reintegrandæ cō petit contra quemcumque poſſeſſorem etiam titulo, & bona fide poſſidentem.

Et quæ ſint probanda, vt tale remedium proſit, ſiue quis agat ex perſona propria, ſiue ex perſona defuncti.

Remedium quorum bonorum datur ad res ſingulas adipiſcendas.

Et ſufficit ſola detentio abſque eo, quod probetur dominium, & poſſeſſio.

ſeſsio.
Res per ſecundum decretum adiudicata quando libera tradita cenſeatur.
Subhaſtatio facta per Iudicem ante menſurationem inducit ſpolium.
Pretium dicitur ante menſurationem incertum, quando fuit conuentum bona vendita fore menſuranda.

Quæſtio 160. 276

Res immobiles quando ſubhaſtantur debent eſſe certæ, ac deſignari cum ſuis confinibus.
Creditor ad cuius inſtantiam ſubhaſtantur bona, docere debet, quod res, quæ venditur, ſit ſibi hypothecata, & potiorem eſſe quolibet alio, & quod bona fide, ac rite vendantur.
Creditores, qui ad ſubhaſtationem officiorum procedunt, qualiter præferantur.
Creditor primus, quando, & qualiter impediat executionem, & ſubhaſtationem.
Et qualiter agere debeat.
Bona, & pignora ſubhaſtata ſunt creditori in ſubſidium adiudicanda pro iuſto pretio, & æſtimatione, etiam contradicente ipſo creditore.
Citatio debitoris requiritur ad reluendum, & ad videndum mandari ſubhaſtari, etiam in pignoribus conuentionalibus.
Tertius poſſeſſor quando impediat executionem, ſubhaſtationem, & deliberationem bonorum, ſeu pignorum.

Quæſtio 161. 278

Adiudicatio pro concurrenti quantitate debiti quando ſit valida, vel non.
Creditor quando poſſit rem vnam ſubhaſtari petere, vbi ex eius redditibus poteſt ſatisfieri.

Quæſtio 162. 281

Adiudicatio facta etiam pro ſumma debita, quando non obſit creditoribus.
Quid ſi facta ſit non citatis citandis, etiam in ſubhaſtatione.
Et an ex ea detur manutentio.
Mandatum de adiudicando non importat adiudicationem.
Fructus pendentes rei adiudicatæ ad quos ſpectent.
Adiudicatio facta contra pupillum num valeat, & quando.
Et facta quando dicatur iure creditoris.

Quæſtio 163. 283

Mandatum executiuum conceſſum ſub conſueta forma, auferantur bona, &c. An recte dicatur executum, ſi creditor eius virtute immittatur in poſſeſſionem, & poſt aliquod temporis ſpatium bona fuerunt ſubhaſtata.

Quæſtio 164. 284

Bona quando tranſeunt in emptorē, qui non ſpoliauit, ſed illius auctor, ad cuius inſtantiam fuit facta ſubhaſtatio, actio ſpolii an etiam in illum tranſeat.

Quæſtio 165. 285

Subhaſtatio, & deliberatio non ſeruatis terminis ſtatuti, dicitur nulla.
Mulier quæ ex fideiuſſione facta remanet indotata, dicit de nullitate, & aduerſus eam reſtituitur.

Quæſtio 166. 285

Subhaſtatio, & deliberatio facta prædii, quod in diuiſione cum Titio fratre

fratre deuenerat ad Meuium alterum fratrem debitorem Sempronij, an Titio ſpolium opponi poſſit, ex eo præſertim, quod electi fuerint periti ad illud æſtimandum.

Quæſtio 167. 287

Subhaſtatio, & deliberatio facta poſt tempus citationis, & decreti, an, & quando abſque alia citatione, & decreto valeat.

Quæſtio 168. 288

Oppoſitio facta per debitorem, quod ſcilicet bona ſubhaſtata, & deliberata ad ſe non pertinent, vel ſubhaſtationem non fuiſſe factam præſente pecunia, an ſit recipienda.

Quæſtio 169. 288

Retentio quando competat aduerſus ſententias reintegratorias prædij nulliter, ac indebite ſubhaſtati, ac deliberati.

Quæſtio 170. 289

Retentio an opponi poſſit ſpoliato prædio ſibi ceſſo ab oblatore, qui obtinuit reintegrari, ex aliis creditis anterioribus habentibus hypothecam.

Quæſtio 171. 290

Decretum de adiudicando, ſi fiat non in die citationis, ſed in die ante, an ſubſiſtat.

Quæſtio 172. 292

Retentio pro aliis creditis, & meliorationibus an competat, & pro qua ſumma facta declaratione ſpolii occaſione bhaſtationis, & adiudicationis nulliter factæ.

Quæſtio 173. 293

Deliberatio facta plus offerenti turbida redditur per inhibitionem factam à Iudice ad inſtantiam tertii, ne poſſeſſionem ingrediatur.
Et an offerens interim euitare poſſit pretii ſolutionem non præſtita præſertim cautione de euictione ob imminens periculum.

Quæſtio 174. 294

Subhaſtatio, quando in totum, vel in partem declaratur nulla, priores obligationes an extinguantur, ita quod creditor primæuas actiones non retineat.

Quæſtio 175. 295

Venditione à creditore facta ſub haſta, ſi is de euictione promiſit, & pretium fuit conſequutus, an debitor ita cenſeatur liberatus, vt de cæteto quidquid accidat, moleſtari nequeat.

Quæſtio 176. 296

Creditor ſi rem vendat ſub haſta, & promiſit de euictione, eaque ſecuta ſoluit emptori, an eidem detur actio aduerſus debitorem ad repetendum, & quibus caſibus.

Quæſtio 177. 296

Creditor in diem ante diem agere non poteſt ad immiſſionem, ſubhaſtationem, & adiudicationem abſque vitio ſpolii.
Creditori quemadmodum liceat agere ante diem.

Quæſtio 178. 297

Subhaſtatio, & adiudicatio quando irritæ

irritæ declarantur, & mandatur rem reſtitui, aut iuſtum pretium, an ſtatim ſuccedat obligatio ad intereſſe poſt moram, ſi reus non habet facultatem rei reſtituendæ.
Et quando res eſt perempta, agi debet ad ipſam rem, licet in condemnatione veniat æſtimatio.

Quæſtio 179. 298

Saluiano interdicto an agi valeat aduerſus eam, ad quem res deuenit ex ſubhaſtatione, & deliberatione facta ad inſtantiam creditorum.
Creditores hypothecarij, qui ſubhaſtationi non interuenerunt, ſibi nõ præiudicant.
Maiori parti creditorum ſtatur, quando ſecuta morte debitoris hæres non vult adire, niſi relaxetur pars debiti.
Emptori ſoluenti creditoribus poſterioribus contra promiſſa, qualiter ſuccurratur.

Quæſtio 180. 299

Subhaſtationes, & deliberationes ſunt nullæ ex defectu citationis.
An ſufficiat citatio per edictum.
Quid quando in loco, & conſuetudo.
Et quando valeant non præſente pecunia habita fide de pretio de conſenſu creditoris.
Exceſſus reddit ſubhaſtationem, & deliberationem nullam, etiam ſi ſit minimus.
Et magis ſi agatur de onere bonorũ Eccleſiaſticorum.

Quæſtio 181. 301

Subhaſtationi locus eſt in hypothecaria, licet ſecus in Saluiano.

Quæſtio 182. 302

Spolium in quæſtione, de qua agitur, dicitur non intrare, quando Iudice auctore fuit facta immiſſio, & ſubhaſtatio multo poſt fuit ſubſecuta.
Fructus percepti pendente diſputatione ſuper nullitate ſubhaſtationis ſunt cum credito compenſandi, dummodo alia ratione creditori non competat anterior poſſeſſio.
Reintegratio competit, quando Iudex nulliter, & iniuſte proceſſit; quatenus tamen doceatur de nullitate, ac notoria iniuſtitia.
Dicens de nullitate ad effectum ſpolii tenetur producere proceſſum, & ex actis probare defectus, ſi qui ſunt.

Quæſtio 183. 303

Subhaſtationis validitatis ex defectu citationis debitoris, vel tertii poſſeſſoris oſtenditur.
Tranſportatio integra actorum, quan do præſumatur.
Et an ſufficiat fides cuiuſuis Notarii, vel requiratur ipſius Actuarij, vel ſucceſſoris in officio.

Quæſtio 184. 304

Debitore defuncto in ſubhaſtationibus citandi ſunt hæredes, ac intereſse putantes.
Vel ſaltem dandus eſt curator hæreditati iacenti.
Subhaſtationis, ac deliberationis nullitate ſtante fructus compenſari debent cum ſorte.

Quæſtio 185. 305

Subhaſtatio eſt nulla facto depoſito poſt eam per plures dies.

Quæſtio 186. 305

Cenſus quando fuit impoſitus ſuper fundo

fundo magni valoris, an pro fructibus illius, licet in parua ſumma, dictus fundus ſubhaſtari valeat.
Et qualiter procedat regula in contrarium afferri ſolita.

Quæſtio 187. 306

Aſſertioni nuncii referentis coram notario ſe vendidiſſe ſub haſta ſeruatis ſeruandis domum, ſeu prædium, credi non debere firmatur, niſi aliunde de ſolemnitatibus conſtet. Prout, nec etiam notario creditur, cum id non ſpectet ad eius officium.

Quæſtio 188. 306

Solemnitates ſubhaſtationum an præſumantur interueniſſe.
Decretum Iudicis quando probet ſolemnitates requiſitas præceſſiſſe.

Quæſtio 189. 307

Domus, quando eſt indiuidua, & creditores ſunt plures, ſi licitetur, cui debeat concedi.
Et quid ſi creditores hinc inde ſunt æquales.

Quæſtio 190. 308

Debitor, an ſubhaſtationibus pendentibus poſſit rem proclamatam vendere.
Et an id fieri valeat abſque vitio litigioſi.

Quæſtio 191. 308

Exceſſus oppoſitio an admitti debeat aduerſus ſubhaſtationes factas, quando debitor prius falſus fuit debitum.

Quæſtio 192. 309

Spolio declarato quoad bona ſubhaſtata poſſeſſori non competit retentio eo non purgato.
Etiam, quod ſpoliatus fuerit immiſſus Iudicis auctoritate nulliter, & iniuſte procedentis.
Præſertim ſi res non fuerit data in ſolutum pro credito, de quo agebatur.

Quæſtio 193. 311

Meliorationes quando reſtitutionem rei impediant.
Quid ſi cenſus extinguatur ſuper re contentioſa impoſitus.
Subhaſtatio nulla rei dominium non transfert.

Quæſtio 194. 311

Subhaſtatio fructuum beneficii vacantis prohibetur, & quare.
Clericus fructus ſui beneficij licitare poteſt.
Beneficiatis permiſſum eſt beneficiorum fructus vendere, & meliorem ſuam conditionem facere.

Quæſtio 195. 312

Adiudicatio creditori facta eſt nulla non conſtito de ſubhaſtatione, & quod emptor non fuit inuentus, cum fiat in ſubſidium; præſertim ſi bona excedunt creditum, & non præceſſit Iudicis æſtimatio.
Aduerſus creditorem ex apocha priuata non agitur executiuè.

Quæſtio 196. 313

Hæres grauatus ſoluere æs alienum teſtatoris in pecunia, ſi patiatur executionem fieri in bonis fideicōmiſſo ſubiectis, quæ in publica auctione preuiis ſubhaſtationibus deliberantur creditoribus cum tertio pluris iuxta Dominicales Conſtitutiones, ac diſpoſitionē Auth. hoc

hoc ius porrectum. Si caſus fideicommiſſi poſtea accidat, fideicommiſſarii conqueri non poſſunt, ſi prætendāt plus debito propterea fuiſſe ſolutum.

Tenetur ſoluere æs alienum teſtatoris ante factam reſtitutionem non de fructibus, ſed de bonis ipſis hæreditariis.

Emptor bonæ fidei bonorum reſtitutioni fideicommiſſariæ ſubiectorū, moleſtari nequit à fideicommiſſario non acto prius contra hæredem hæredis grauati, & excuſſione non facta. Maximè ſi agatur cū fideicommiſſario, cui ius aliquod non competit in bonis ipſis fideicommiſſo obnoxiis, niſi detracto prius ære alieno.

Quæſtio 197. 315

Subhaſtatio, & adiudicatio bonorum à pluribus perſonis poſſeſsorum facta creditori altero tantum citato non vitiatur in totum, ſed valet pro portione perſonæ citatæ, non obſtante decreti indiuiduitate.

Quamuis ſententia vnum tantum habeat capitulum, & adiudicet plura bona ſub vno verborum contextu indiuiſibili, dummodo adiudicatio concernat plures perſonas, vt ſup.

Quæſtio 198. 317

Res quādo tempore peritura eſt, procedi poteſt, etiam diebus feriatis in honorem Dei.

Quod etiam procedere dicitur in proclamatibus faciendis occaſione ſubhaſtationum in pagis, & qua ratione.

Quæſtio 199. 318

Emens mediante ſubhaſtatione Iudicis auctoritate an faciat fructus ſuos.

Intereſse creditori an debeatur pendente ſubhaſtatione.

Quæſtio 200. 321

Creditor habens plures res obligatas, an poſſit omnes ſubhaſtari facere.

Subhaſtatio quando ritè facta præſumatur.

Tempus in ſubhaſtationibus, quod, & quale eſse debeat, & in quibus obſeruandum.

Actorum amiſſio qualiter probetur.

Debitores fiſcales ipſo iure exigūtur abſque interpellatione.

Subhaſtatio quando ſponte, vel voluntarie facta dicatur.

Et probetur inſtrumento venditionis vel confeſſione in eo facta.

Tollit præſcriptionem contra vendentem.

Imprimatur ſi videbitur Reuerendiſſimo Patri Mag. Sacri Palatij.

A. Torniellus Viceſgerens.

EN prodit Tractatus de Subhaſtationibus,& Licitationibus Iuriſconſultiſſimi ac Celeberrimi Viri D. Io. Antonij Mangilij,cum Deciſionibus Rotę, quod ex commiſſione Reuerendiſſimi P. F. Nicolai Riccardi Sacri Palatij Apoſt. Magiſtri perlegi, in quo ſicut nihil, quod Chriſtianam religionem, piaſque mentes, aut bonos mores lædere poſſit, ſic omnia eruditiſſimè, ſummoque ingenij acumine deciſa,Lector, habes, vt in communem ſtudioſorum commodum typis cenſuerim demandandum.

Ego M. Antonius Eugenius Peruſinus in Romana Curia Aduocatus.

Imprimatur,

Fr. Nicolaus Riccardius Sac. Palatij Apoſt. Magiſter.

Digitized by Google

DE SVBHASTATIONIBVS ET LICITATIONIBVS

Tractatus abſolutiſſimus.

AVCTORE

IOANNE ANTONIO MANGILIO I. C.
ET ARCHIDIACONO PISAVRENSE.

EPITOME.

Subhaſtatio quid ſit. Vnde dicta, & quare. Et quo iure ſit introducta.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio eſt rei venalis publicæ expoſitio.*
Eſt etiam venditio publica, num. 2. *& 9.*
Et eſt, quando aliquid venditur plus offerenti pretio ex eo redacto vſque ad menſuram debiti aſſignato Creditoribus, num. 3.
Qui actus vulgo appellatur Subhaſtatio, num. 4.
Et dicitur auctio, & quare, nu. 5.
6 *Subhaſtatio vnde dicta.*
7 *Haſta eſt ſymbolum Regiæ Maieſtatis, & num.* 8.
10 *Creditoribus non licet inuadere, & occupare bona debitoris, ſed iuris ordo ſeruandus eſt, vt prius condemnetur debitor, deinde Iudicis auctoritate procedatur ad captionem pignorum mobilium, & tenutæ immobilium.*
11 *Bona in tenutam capta, quatenus emptorem non inueniant, adiudicantur in ſolutum Creditori pro ſuo credito.*
12 *Tenuta bonorum debitoris ad Creditoris inſtantiam accipi debet pro menſura debiti, & non vltra.*
Fallit in Creditoribus hypothecarijs, in quorum arbitrio eſt, quam rem velint ex pignoratis perſequi, num. 13.

QVAESTIO I.

Subhaſtationum & Licitationũ Tractatum aggrediẽs opportunum fore exiſtimaui, primũ quærere, Quid ſit Subhaſtatio; Diffinitio enim pro ſui natura quidditatem, & eſſentiam rei diffinitæ deſignat, ſicuti dixit *Bald. in l.* 1. *ff. de vſufruct.* Deinde ſubijciam, quare ſubhaſtatio ita vocetur, & quo iure, & ordine ad eam procedatur.

1 Subhaſtatio igitur eſt rei venalis publicè

Digitized by Google

blicè expoſitio. *Fabian.de Mont.in tractat.de empt.& vend.q.5.princ.nu.83.
Vinc.Franch.dec.54.num.4.& ante hos
Luc.de Penn.in l. quæcumque,num.2.C.
de fid. inſtr.& iur.haſt.fiſc.lib.*10. vbi
2 ait,quod eſt venditio publica, & quod
3 ſubhaſtatio eſt, quando aliquid venditur plus offerenti pretio ex eo redacto
vſque ad menſurã debiti aſſignato creditoribus, vt probatur in *Authen. hoc
in porrectum, verſ. quod ſi nolit creditor, C. de ſacroſanct. Eccleſ.* & *tradit
Mathe. Coler. de Proceſſ. & execut. p.*
4 *3. quæſt.9. num,66.* qui actus vulgò appellatur *Licitatio*, vt clarè *Bar. in l. licitatio,num.4.ff.de publican.& vectig. eſt
tex.in l.1.C.de fid.inſtr.& iur.haſt.fiſc.
lib.10.ac notat Bal.in l.ordo,per illum
tex.verſ.diù ſubhaſtatus,C.de execu.rei
iudic.*

5 Quare *Luc. de Penn. in dict. l. quæcunque*, ſubiicit ſubhaſtationem dici auctionem propter,videlicet,augumẽtum, quod contingit ex oblationibus, quas faciunt ementes, ita quod licitatio ſit, quando emptor ſuper vendito facit augumentum. Quare *Sueton. in Iul.Cæſar.c.50.* ſcribit Bello ciuili, inquit,ſuper aliàs donationes(quas.ſ.Iulius Cęſar fecerat Seruiliæ matri M. Bruti, qua abutebatur) ampliſſima prædia ex auctionibus haſtæ minimo addixit.

6 Subhaſtatio quoq.dicitur,quia haſtarium eſt locus,vbi vendũtur bona proſcriptorum,ſecundũ *Hug.* inſuper ſubhaſtatus eſt ſub haſta fiſci comparatus, ſecundum *Pap.* vel ſubhaſtatus,quaſi titulatus;ſubhaſtatæ, quaſi pluriũ poſſeſſiones ſub haſta fiſcali ſtatutæ ſecundũ eumdem,quem refert *Luc.de Penn.in l. quia interdum,n.4.C.de fid.inſtr.lib.*10 & tetigit *Fabian.de Mont. in dicto tractatu de empt.& vendit. dicta quæſt. 5.num.84,*

7 Quod quatenus velimus altius exordiri,non ab re dicere poſſumus, Haſtã eſſe ſymbolũ Regiæ Maieſtatis, ſi quidẽ Romani,Quirites dicti ſunt à Quirino Romulo,qui ita vocabatur ab haſta, quã Reges ferebant,præſertim Sabini, Curetes ab haſta dicti, quæ illis Curis dicitur, vt inquit *Feſtus*, & *Ouidius Faſt. 2;*

*Siue quod haſta Quiris priſcis eſt dicta Sabinis
Bellicus à telo venit in aſtra Deus.
Siue ſuo Regi nomen poſuere Quirites.
Seu quia Romanis iunxerat ille Cures.*

8 Vnde & iudicium ſub haſta,veluti po
pulare Romanorũ, & vulgi dicebatur,
eratque ordinarium,& propriũ, & municipale Tribunal Romanorum, Et ipſius haſtæ inſignia populum admonebant iudicii rerum quotidianarum, &
9 vulgarium cauſarum. Quibus factũ eſt,
vt publica venditio, ad quam quilibet admitti poſſet,fieri auctionibus,& licitationibus ſubhaſta,*tot.tit.de fid. inſtr.
& iur.haſt.fiſc.lib.*10.C.& ſolemnis vẽditio fieri dicitur habitis haſtis,*l.1.& 4.
C.eod.tit.& l.2,C.ſi aduer.fiſc.*

10 Præterea notandum eſt,quod tam ex forma iuris communis, quã ſtatutorum,præſertim huius Ciuitatis Piſauri *ſub rubr.63. lib.2.* nõ licet creditoribus auctoritate propria inuadere pro ſuis creditis bona ſuorum debitorum, *l. legis,C.de ceſſion.* ſed iuris ordo ſeruandus eſt,vt nempè prius condemnetur debitor,*l.1.C.de execut. rei iudic.* poſtea Iudicis auctoritate procedatur ad captionem pignorum mobilium,ac tenutæ immobilium,*l.à Diuo Pio, §.ſi pignora, ff. de ſent. & re iudic.* publicè vendenda pro ſatisfactione creditorum,vt in *d. §. ſi pignora,& in l.pro debito,C,de bon.auth. Iud.poſſiden.* Poteſt enim Iudex in
extinctionem æris alieni rem debitoris
11 ſubhaſtare; & vbi emptorem non inueniant,in ſolutum adiudicanda creditori pro ſuo credito, vt in hoc Tractatu, Deo dante,ſuis locis latius dicemus,& omnia alia facere vſque ad finalem ſolutionem,& ſatisfactionem ipſius *Phanuc. de inuentar.par,1,num.269. Surd. conſil.49. num. 1. lib. 1. Menoch. conſil. 68,num.15. lib. 1. Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. gl.14.n.13.cum ſeq.*

&

& qui ſi ſimpliciter pro ſuo credito inſolutum acceperit, pro toto accepiſſe videbitur, *d.* §. *ſi pignora, & ibi per Bar. & Doct.*

Sciendum tamen, quod de iure cōmuni olim ante Iuſtinianum debitore latitāte creditori licebat inuadere poſſeſſionē bonorum omnium debitoris ex primo decreto cum ſequeſtratione fructuum, vt tædio affectus veniret ad reſpondendum in iure, *l. 1. & l. Fulcinius, ff. ex quibus cauſ. in poſſeſſ. eatur. & l. cum propo-*
12 *nas, C. de bon. auth. Iudi. poſſiden.* Cæterum de iure nouo per Iuſtinianum miſſio in poſſeſſionem bonorum debitoris fuit reſtricta pro menſura debiti, §. *ſi verò in auth. de exhiben. reis*, à quo deſumpta eſt *auth. & qui iurat, C. de bon. auth. iudi. poſſiden.* ſic quoque per dictum noſtrum ſtatutum, *d. rubr. 63. lib.* 2. Et hæc reſtrictio, ſeu limitatio rectè
13 procedit in debitoribus perſonalibus, non autem in creditoribus hypothecarijs, in quorum arbitrio eſt eligere, quā rem velint ex pignoratis, *l. creditores, de diſtract. pign.* etiam ſi ea poſſideantur à tertio, *Bar. in l. Moſchis. n. 1. ff. de iur. fiſc.* Et ideò *gl. & Bal. in d. l. cum proponas*, limitant Iuſtiniani pręordinationem, vt dictum ad creditores perſonalis actionis. At ſecus in hypothecariis, per *tex. in l. pro debito, C. eod.* & eamdē limitationem tradunt *glo. & Ang. in d.* §. *ſi verò, Bal. in d. l. Fulcinius in ver. item videamus. Alex. qui de communi teſtatur in conſ. 4. ſub num. 22. verſ. dato, lib. 2. & dicit Bal. in l. 1. C. commun. de leg.* quod regulariter pro minima parte debiti tota res eſt obligata, citat *l. in executione,* §. *pro parte, ff. de verb. oblig. & in l. ſi reſiduum, ff. de diſtract. pign. late Surd. conſ. 209. n. 5. lib. 2.*

EPITOME.

Subhaſtationes, quæ deſiderant, vt legitimè fiant.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio, vt concedatur, conſtare debet de credito. Neque partium aſſertioni ſtandum eſt. num. 2.*

3 *Aes alienum Eccleſiæ probandum eſt in alienatione rei illius.*

4 *Creditor ſi vendat pignus tamquam creditor, non ſufficit aſſerere ſe creditorē, niſi etiam id doceat.*

Ampliatur magis procedere, vbi agitur de præiudicio tertij, num. 6.

5 *Aſſerenti aliquid ſcripturæ interueniſſe creditur, quando ſcriptura, vel inſtrumentum id continet diſpoſitiuè, & non aliter.*

7 *Aſſertioni alicuius non ſtatur, quando non poteſt liberè actum exercere.*

8 *Patris confeſſio non nocet filio in ſua legitima.*

Ampliatur etiam ſi fiat præſente parte, vel notario pro ea ſtipulante, n. 9.

Ne aperiatur via fraudandi filios. n. 10

QVAESTIO II.

SVbhaſtationes plura deſiderare ſcribunt Doctor. priuſquam ad eas deueniatur in *l. ſi quos, per illum text. C. de reſcind. vendit. & in l. 1. ac toto tit. C. de fide inſtrum. & iur. haſt. fiſc. lib. 10.* quorum aliqua hic recenſebo, alia diſcuſſurus in hoc ipſo Tractatu.

Primò igitur legitimè conſtare debet de credito illius, qui bona ſubhaſtari prætendit.

Secundò, quod debitor citatus, & interpellatus fuerit, & in ſolutione debiti ceſſauerit.

Tertiò, quod fiant ſubhaſtationes duraturæ per viginti dies.

Quartò, quod fiant præſente pecunia non habita fide de pretio, ſeu promiſſione de accollando.

Quintò, quod bona fide res, & bona licitentur.

Sextò, quod adſit pręſētia licitātis.

Septimò, quod pro paruo debito nō ſubhaſtentur res magni valoris.

Octauò, quòd licitentur pro iuſta præcedenti æſtimatione.

Nonò, quod de omnibus fiat ſcriptura.

Decimò, quòd in licitatione ne dũ adſit
pretium,ſed etiam ꝙ illud ſit certum.
Vndecimò,quod licitatio fiat cum ſolem.
nitatibus ſtatutorum, & reſcriptorum.
Duodecimò,ꝙ ex abrupto nõ admittatur,
ſed re benè penſata, & ex cauſa con-
cedatur.
Redeundo ad primũ, quod dicitur legiti.
1 mè conſtare debere de credito illius,
qui bona ſubhaſtari prætendit, cũ aliàs
eo non conſtito reus abſoluẽdus ſit, *ad*
2 *l.qui accuſare.C.de eden.* Non .n. in his
ſtandum eſt aſſertioni partiũ,cum fingi
poſſint debita, contra *l.Cum hi § ſi cum
lis,ff.de tranſact.Curt.iun. conſ.24.col.
2.facit Paul.de Caſtr.conſ.74.ſub nu. 1.*
3 *verſ.Secundo videndum,lib.*1. Conclu-
dens in alienatione rei Eccleſiæ nõ ſuf
ficere narrationem æris alieni,ſed pro-
bari debet, & quidẽ plenè *Barbat.in l.
ſi forte,ff.de caſtren.pecul.Feder.de Sen.
conſ.3.circa fi.Alex.conſ.160.n.5.lib.6.
Rebuf.de alien.rer.eccl.n.75.Rol.conſ.15
n.19.lib.1.Rot.diuer.dec.181.n.3.p.1.et
dec.473.n.1.p.1.& per Card.Seraph.de-
ciſ.1109.n.2.Myſing.conſ.30.n.11.17.
& ſeq.*vbi dicit debere quoque cõſtare
de ſolẽnitatibus aliter,quã per aſſertio
nẽ partiũ,&magis in ſpecie inquit *Bar.
in conſ.90.n.10.in fi.lib.1.per tex.in l.1*
4 *C.credi.euic.pign.non debe.* Quod ſi cre
ditor vendat pignus tamquã creditor,
& ſic inter partes fuit conuentum, &
aſſertum, quod eſſet creditor, id non
ſufficit, niſi etiam doceat ſe eſſe credi-
torem,ꝙ ſi non docuerit, habetur per-
inde, ac ſi non eſſet creditor, ſequitur
*Oſaſc.in dec.Pedem.172.n.3.qui n.16.*ait
non obſtare *glo.in l.1.C. de fid.inſtr. &*
5 *iur.haſt.fiſc.lib.*10.dicentem credi ſcri-
pturę aſſerẽti aliquid interuenisſe,quia
intelligi debet, quando ſcriptura, ſiue
inſtrumentum id continet diſpoſitiuè,
ſicuti illã intelligit *Bar. cõiter approba-
tus in d.l.1.n.2.& ſeq.& dict.gl.eſſe cõi
calculo reprobatam dicit Ang. in repet.
l.ſciendum,col.4.in princ.ff.de verb.obl.*
6 quę maximè procedũt,vbi ageretur de
præiudicio tertii,vt notat *Oſaſc. d. dec.
172.ſub n.2.poſt Iaſ.cõſ.227.col.3.ver.*

7 *Tertio facit*, dicens ſtandum non esse
aſsertioni alicuius, quando non poteſt
liberè actum exercere, quoniam tunc
ſuſpecta eſt, & præſumitur in fraudem
legis facta,ſic etiam dicimus de pater-
no debito, quod præualet legitimæ fi-
liorum,quando de eo legitimè conſtat
8 aliter, quam per patris confeſſionẽ;Nã
ſicut patris expreſsa confeſſio,ſe eſse
alicuius certæ perſonæ debitorem,non
nocet filio in ſua legitima,quamuis cõ
feſſio illa probaret contra patrem, ex
*Bart. doctrina in l.ſi quis decedens, §.
codicillis,ff.de leg.3.poſt Specul.ab eo ad
ductum,quos ſequutus eſt conſ.57.col.1
& conſ.153.col.1.lib.5.* vbi intelligit illã
9 doctrinam, etiam quod parte præſen-
te,vel notario pro abſente ſolemniter
ſtipulante cõfeſſio illa emanaſset, quia
vt inquit *Oſaſc.d.dec.172.nu.12.*ſeque-
10 retur abſurdũ, ex quo eſset aperta via
fraudandi filios,*Rol conſ.29.n.21.lib.3
comprobat Peregr.conſ.94.n.6. lib.3. &
in eodem caſu conſ.96.n.4.lib.4. vbi ad-
dit Ceph.conſ.85.n.29.& Barz.in deciſ.
Ferrarien.86.num.17.*

EPITOME.

Citatio qualiter,& quando requi-
ritur in ſubhaſtatione, & quid
de interpellatione, ſeu denun-
ciatione.

SVMMARIVM.

1 *Citatio debitoris,qui ceſſauit in ſolutio-
ne requiritur in ſubhaſtationibus fa-
ciendis. Declara vt n.13.& 14.*
*Fallit quando capiuntur pignora,& bo-
na ſubhaſtantur,& de ratione n. 2.*
3 *Praxis citationis faciendæ occaſione da-
tionis in ſolutum, & adiudicationis.*
4 *Debitor,antequam conueniatur,ex vr-
banitate requirendus eſt.*
5 *Denunciatio eſt neceſſaria, quando ven
ditur pignus.*
*Fallit primo,vbi actum eſt, vt creditor
abſque citatione vendat, num.6.*

Fallit

Fallit ſecundo, quando verſamur in antiquis, num. 8.

Fallit 3. in debito liquido fiſcali, n. 9.

10 *Subhaſtatio, vbi fit in cauſa plurium intereſſe habentium, & vnus ſolum citatur, nulla eſt nedum quoad nõ citatos, ſed etiam quoad citatum ratione indiuiduitatis.*

Intellige vt num. 13.

Idem eſt, qñ plures ſunt poſſeſſores, & vnus ſolũ citatur, & alter nõ, n. 11.

Limita, qñ ſententia, & mandatum exequi poteſt ſuper portione citati, abſque eo, quod præiudicet portioni non citati, num. 12.

QVAESTIO III.

1 SVpradictis ſuccedit vidẽdum de citatione debitoris, qui in ſolutione ceſſauit, quam omnino requiri cenſuerunt plures per *l. 2. & 3. C. ſi prop. publi. penſit. & l. 1. C. de fid. inſtr. & iur. haſt. fiſc. lib. 10. & eſt tex in l. à Diuo Pio §. 2. & ibi per gl. in ver. iubentur, ff. de re iudic. & l. creditor la 2. C. de diſtract. pign.* Licèt ſe-
2 cundum alios, ea non requiratur, quando capiuntur pignora, & bona ſubhaſtantur, cum præiudicium nullũ fiat debitori, & omni in caſu illud reparari poſſit in vltimo actu, quem facit Iudex interponendo Decretum ſuper alienatione, ſeu adiudicatione, quo tempore pars neceſſariò citanda eſt, cum agatur de magno præiudicio, hoc eſt de dominii translatione, *l. de vnoquoque, ff. de re iudic. Rota dec. 476. nu. 4. p. 2. in recent.*
3 Quare inoleuit praxis, quod citatio fiat parti, vt infra duos dies veniat ad reluendum pignus, & debitum ſoluendũ, aliàs ad allegandum cauſam, quare vendi non debeat, vel creditori dari in ſolutum, aut adiudicari non valeat, vt docuit *Alber. in l. creditor, per illum tex. C. de diſtract. pign. & gloſ. in l. debitores præſentes, in ver conueniendi, C. de pign.*
4 *& hypothe.* vbi dixit, quod, antequã debitor conueniatur, ex vrbanitate requi-
5 rendus eſt; Sed quãdo venditur pignus denunciatio facienda eſt neceſſario, *l.*
6 *fin. C. de iur. dom impetr.* Niſi actum ſit, vt creditor abſque denunciatione vendat, *gl. in d. l. creditor, in ver. teſtator. C. de diſtract. pign. ſequuntur Marant. in ſpecul. p. 6. in 3. & vlt. actu. in ver. & poſt omnia aduertatur circa executionem, n. 19. Aſflict. dec. 358. n. 3. & 4. & ibidem Vrſill ad fin. Aſin. in praxi §. 7. limit. 11. num. 9. Trentacinqu. var. reſolut.*
7 *lib. 1. tit de iur. fiſc. reſolut. 6. nu. 7.* Quin etiam citatio ſola non ſufficit, niſi etiã intimetur debitori, (priuſquam ad vlteriora in executione procedatur) tempus datum ad reluẽdum fuiſſe lapſum; Nam aliàs ea omiſſa poteſt prætendi ſpolium, latè *Felin in c. cum olim nu. 11. de ſent. & re iudic. Alex. poſt Bar. in l. Labeo ſub n. 3. & ibid. Iaſ. n. 1. de iureiuran. idem Alex. conſ. 34. n. 6. lib. 1. & Menoc. conſ. 131. num. 9. lib. 2.*
8 Quod vltimum de denunciatione. Secundo fallit, quando verſaremur in antiquis, quia tunc præſumitur talẽ ſolemnitatem interueniſſe ſpatio decem annorum; Vel Iudicis arbitrio in iudicialibus, quamuis in extraiudicialibus maius tempus requiratur. *Aret. conſ. 36 num. 6. Alex. conſ. 218. num. 9. lib. 6. & conſ. 94. num. 7. ad fin. lib. 7. Aym. de antiquit. temp. par. 3. §. vidimus, ſub num. 18. Menoch. de recuper. poſſ. remed. 17. num. 19. facit Rota diuerſ. dec. 750. in fin. par. 1. Card. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 14. tit. 42. nu. 6.*
9 Tertio fallit in debito liquido Fiſcali, in quo nullus ordo iudiciarius requiritur propter ſpecialem fiſci fauorem, licèt aliter dicendum eſſet, quando liquidè non conſtaret de debito. *Bal. in l. 2. in princ. C. quando fiſc. vel priua. debi. & in l. quoniam la prima, num. 1. C. de appellat.* quaſi tunc redacti ſint in numero debitorum ex contractu, vel delicto, quod facit, vt ſine vlla fruſtratione, ſeu dilatione, ſed in continenti ad ſoluendum, & ſatisfaciendum cogatur ex notatis per *Alexan. in addi. ad Bart. in l. hi qui, C. de conuen. fiſc. debit. lib. 10. per textum in l. 2. C. de exact.*

trib. ita vt tales debitores, ſi non ſoluant, cõſtituantur in mora ipſo iure, & ipſo facto ſine interpellatione. *gl. in l. cũ quidam*, §. *ex locato, in verb. Inferunt, de vſur. Bald. in l. 1. ſub num. 3. C. de his quib. vt indign. cum alijs per Peregr. de iur. fiſc. lib. 6. tit. 7. num. 1.*

10 Item nota ad ea, quæ dixi de citatione, adeo vera eſſe, vt ſi contra plures proceſſum ſit ad ſubhaſtationem, & vnus tantum ſit citatus, licitatio ſit nulla non ſolum quoad non citatos, *dicta l. creditor, cum alijs præallegatis*, verum etiam quoad citatum ratione indiuiduitatis, *Bald. in l. 1. ſub num. 63. verſ. aut continet quid indiuiduum, C. de error. calcul. Fulgoſ. in l. in hoc, ſub num. 2. ff. fam. erciſc. Ruin. conſ. 129. num. 12. & 13. lib. 5. Hier. Gabr. conſ. 56. num. 17 lib. 1. Rota deciſ. 451. num. 3. par. 2. in recent. & coram Sanctiſſ. dec. 319. nu. 1. eadem Rot. alios cumulans deciſ. 561. num. 13. par. 1. in recentior.* & de venientibus pluribus eodem iure, fuit tẽtum in *Maceraten. hæreditatis* 13. *Maij coram Card. Caualerio.*

11 Vnde ſi plures poſſeſſores ſunt, & vnus ſolum citetur, & alter non, proceſſus redditur nullus in totum, etiam reſpectu citati, vt fuit dictum in *Romana ſpolij domus* 15. *Decembris* 1617. *coram R.P.D. Pirouano.*

12 Quod limitatur, quando ſententia, & mãdatũ exequi poſſit ſuper portione citati, abſque quod præiudicetur portioni citati, vt cenſuit *Rota in Romana pecuniaria de Columna* 21. *Aprilis* 1617. *coram R.P.D. DunoZetto.*

13 Ad dicta ſupra *num.* 1. & 10. adde, quod citationis defectus licèt ſit inſanabilis, etiam ſtante Clauſula, Arbitrio Rotæ, quia ea fieri debet ad videndum mandari conſignari pignora Curſori ad effectum ea deliberandi, quod Decretum fit Niſi per totam, *Rota coram Gregorio XV. deciſ. 416. num. 2.* & dicatur nulla quoad citatos, & non citatos, & præſertim quando eſſet in iudicio hæreditatis diuiſorio, vt fuit dictum in vna *Meleuitana conſeruæ* 17. *Decembris* 1610. *coram Ortembergo.* Tamen ſecus eſſet, quando ſententia, & mandatum exequi poſſet ſuper portione citati, abſque eo, quod præiudicetur portioni nõ citati, quia tunc proceſſus valeret reſpectu citati, vel etiam quãdo intereſſe non eſſet connexum, quia tunc defectus citationis quoad vnum, non noceret quoad alterum legitimè citatum, vt fuit dictum in *Romana de Columna* 21. *Aprilis* 1617. *coram DunoZetto*, & voluit *Rota dec. 561. num. 13. par. 1. in recent.* & propterea videmus, quod quando poſſeſſores bonorum in eorum ſubhaſtatione non ſunt citati, tunc non datur manutentio ei, qui illa per viam ſubhaſtationis emit, vt inquit *Rota coram Buratto deciſ. 614. num. 1.* ea ratione, quia tali caſu poſſeſſio emptori non acquiritur. Quæ eo præſertim ſibi tribuerẽt, vbi commiſſum eſſet ſpolium, quia ſpoliator in ſpolio non eſt confouendus. *Rota deciſ. 365. num. 9. par. 1. in recent. & in Maceraten. hæreditatis 13. Maij 1613. coram Card. Caualerio, & in Romana ſpolij 26. Iunij 1618. coram Manzanedo.*

Quando autem eo caſu locus non ſit arbitrio ad ſanandam nullitatem habetur per *adden. deciſ. 416. num. 7. Gregor. XV.*

14 Rurſus id, quod fuit dictum de citatione neceſſaria in ſubhaſtatione, declaratur non procedere, quando appellatio eſſet deſerta, & executio fieret ſuper eadem re, & cauſa non eſſet appellabilis, neque perſonæ, neque Iudicis mutatio adeſſet, quia tunc ſententia poteſt executioni mitti, non citato vlterius appellante, ex adductis per *Caſſador. deciſ. 6. de cauſ. poſſeſſ. & propr. Gratian. diſcept. lib. 1. cap. 40. num. 52. & 53. Rota deciſ. 365. num. 5. par. 1. recent. & in Romana S. Thomæ 17. Decembris 1604. coram D. Coccino, & alia Romana ſpolij domorum 17. Nouembris 1617. coram Card. Veroſpio, & in Romana ſpolij 21. Iulij 1606. coram Cardinale Lancellotto.*

EPITO.

EPITOME.

In ſubhaſtationibus, An citatio generalis, per proclama, Vel edictum ſufficiat, præſertim, quando Creditores ſunt certi.

SVMMARIVM.

1 *Citatio generalis per proclama, Seu edictum in ſubhaſtationibus ſufficit, quando adeſt multitudo creditorum, licet perſonæ ſint certæ.*
Sed contra num 2. *etium quod eſſemus in perſona incerta, dummodo aliquo modo certificari poſſit. ibid.*

3 *Poſſeſſor, de cuius agitur præiudicio, nominatim citandus eſt. Quod præſertim locum habet in iudicio, in quo principaliter agitur de transferẽdo poſſeſſionem in alium; & de ratione, num.*4.
Ampliatur procedere, etiam ſi adeſſet ſtatutum diſponens, vt quando proceditur ad dationem in ſolutum aliquorum bonorum fiat proclama generale, num 5.

6 *Creditores certi in inuentario nominatim citari debent.*

QVAEST. IV.

DVBIVM eſt, An in ſubhaſtationibus faciẽdis ſufficiat citatio per generale proclama, Vel edictum, vt quicunque debet quid recipere ab ipſo debitore, cuius bona licitantur, vel dantur inſolutum, compareat infra certum terminum, ſufficiat, quando certi ſunt creditores.

In qua quæſtione affirmatiuè concludendum videtur.

Nam quod, quando adeſt multitudo creditorum, non requiratur aliqua particularis citatio illorum, quamuis perſonæ ſint certæ, ſed ſufficiat generalis per proclama, Vel edictum, voluerunt *Caccialup. in l. Cunctos populos col.* 50. *C. de ſacroſanct. Eccleſ.* quod perpetuo notandum tanquam paucis notum, de inuentario loquens, dicit *Rol. à Vall. conſ.* 9. *num.* 10. *lib.* 1. & hoc caſu, quæ ſit multitudo, ſtatur Iudicis arbitrio, *Rebuff. in l. in vſu iuris col.* 2. *verſ. Quarto notatæ, ff. de verb. ſignific. per gloſ. in cap. latores, de Cler. excommun. Luc. de Pen. in l. Nominationum, col.* 2. *verſ. Qui autem dicantur de Simon. Cardin. in Clemen.* 1. *in fin. de iureiur.*

2 Sed contra, quod imò ex receptiori non ſufficiat proclama generale, quando creditores ſunt certi, ſed ſpecialiter, & in indiuiduo ſint citandi, ſenſerunt *Bal. in l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen. Anchar. in cap. fin. de elect. in* 6. *Alex. conſ.* 107. *col.* 1. *lib.* 5. *Ruin. conſ.* 62. *num.* 20. *lib.* 5. *Capic. deciſ.* 87. *num.* 6. *Andr. Gayll. ſing. obſeruat. lib.* 2. *obſeru.* 130. *ſub num.* 3. *verſ. Antequam autem, Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed.* 8. *num.* 102. *Surd. conſ.* 173. *num* 67. *lib.* 2. etiam quod verſaremur in perſona incerta, dummodo aliquando verificari poſſit *idem Surd. conſ.* 181. *ſub num.* 6. *lib.* 2. *poſt Alex. conſ.* 5. *num.* 2. *lib.* 2. *& Ruin. conſ.* 25. *num.* 3. *lib.* 4. *Gratian. diſcep. lib.* 1. *cap.* 94. *num.* 3. *Rol. conſ.* 72. *num.* 12. *lib.* 3. & ante illum *Soc. Sen.*
3 *conſ.* 16. *num.* 10. *lib.* 4. aſſerens poſſeſſorem, de cuius agitur præiudicio, nominatim citandum eſſe, alioquin generalem citationem non ſufficere per notata per *Bar. & poſteriores in l. fin. C. de iur. deliber.* quod præſer-
4 tim locum habet in iudicio, in quo principaliter agitur de transferendo poſſeſſionem in alium, & de eo pars poſſit veriſimiliter certificari, ità vt non ſit probabilis ignorantia, quaſi agens ſit in culpa; non quærendo poſſeſ-

ſeſſorem. *Bar. conſ.* 86. *Bal. in dicta l. fin quæſt.* 4. *C. de edict. Diu. Adr. toll.* & quod citatio per edictum non ſufficiat, quando ſcitur, vel ſciri poteſt, quis ſit poſſeſſor, *Felin. in c. cum olim num.* 11. *de re iudic. Aym. conſ.* 319. *in fin. verſ. Tertio reſpondeo, Pariſ. conſ.* 25. *num.* 42. *lib.* 1. *Rol. conſ.* 64. *num.* 4.
5 *lib.* 2. exemplum ponens in Vaſallis, dicens, quod vbi certi ſunt Vaſalli, nominatim citari debent; quod & locũ ſibi tribuit, licèt adeſſet ſtatutum diſponens, vt quando proceditur ad dationem in ſolutum aliquorum bonorũ, fiat proclama generale, quod habens ius in dictis bonis, vel volens illa defendere, veniat infra aliquod certum tempus, quoniã intelligi debet quoad eos, qui habent ius in re, & de facili ignorantur; at ſecus quoad poſſeſſorem, cuius ſcientia abſque difficultate haberi poteſt, vt per *Alex. dicto conſ.* 5. *verſ. Et ſtatutum etiam lib.* 2. *Cardin. conſ.* 76. *col.* 2. *& ſeq. & conſ.* 154. quem ſequitur *Ruin. conſ.* 63. *num.* 24. *lib.* 5. *& Rol. dicto conſ.* 72. *num.* 12. *lib.* 3. *per doctrinam Bar. in dicta l. fin. C. de iur. deliber.* inferentes ad inuen-
6 tarij confectionem, vt ſi creditores ſint certi, nominatim citari debeant, *Dec. conſ.* 351. *&* 633. *Aym. conſ.* 225. *cum alijs per Aſin. de execut.* §. 6. *cap.* 35 *num.* 6. *Sim. de Prat. conſ.* 132. *nu.* 80. *lib.* 1. *Franc. Becc. conſ.* 12. *num.* 19. *Monter. deciſ. Aragon.* 21. *num.* 21. Pro quibus videnda erunt, quæ dicam in ſeq. quæſtione.

EPITOME.

Subhaſtatio facta lite pendente An ſubſiſtat?

Citatio An, & quando requiratur emptoris, qui emit rem litigioſam?

Citationem nõ fuiſſe factam qualiter probetur.

Et quando citatio inducat litis pẽdentiam.

SVMMARIVM.

1 *Executio fit contra poſſeſſorem non citatum ſine alio proceſſu in reali principali condemnato, qui rem alienauit lite pendente.*

Quaſi tunc dicatur alienatio facta in fraudem creditorum num. 2.

Et hæc ſententia æquior videtur. num. 3.

Primo fallit, quando adeſſet ignorantia litis tempore adiudicationis. num. 4.

Secundo fallit, quando facta non fuit citatio tertij, qui rem litigioſam emit. num. 7. *&* 9.

5 *Creditor actor probare debet debitorem in fraudem alienaſſe, & quod is, in quem facta eſt alienatio, ſciuerit litem eſſe motam, & vtrumque participaſſe de fraude.*

Et iſta fraudis probatio fieri debet in iudicio executionis. num. 6.

7 *Citatio eſt neceſſaria, vt liqueat, An adſit ſcientia poſſeſſoris in venditione rei litigioſæ, & participauerit de fraude, & num.* 8. 9. *&* 10.

11 *Citatio non requiritur, cum certum eſt nullam competere defenſionem.*

12 *Citatio non inducit litis pendentiam, niſi ſit certa, & in ea ſint expreſſa illa, per quæ poſſet reus inſtrui.*

Et dummodo exprimatur cauſa. num. 13.

Declaratur procedere quoad colliti gantes, ſecus quoad alios, num. 14.

15 *Statutum diſponens, quod proximiores agnati citentur, de ſpeciali citatione intelligitur, non de generali, vt eſt ea, quæ fit per edicta, & proclamata. Et de ratione.*

16 *Citationem non fuiſſe factam conſtat ex reuolutione actorum.*

QVAEST.

QVAEST. V.

MODO quæro, quid concludẽdum ſit, quando ſubhaſtatur, ſuper quibus lis pendebat, & ſic ſumus in emptore rei litigioſę.

Nam in actione reali, principali debitore condemnato, qui rem alienauit lite pendente, contra poſſeſſorem fieri poteſt executio etiam non citatũ, & ſine alio proceſſu, cum alienatio rei litigioſæ ipſo iure ſit prohibita, quo ſtante æquum non videtur actorem nouis litibus implicari, *Auth. nunc ſi hæres, & l. fin. C. de litigioſ. Bar. in l. Creditores num. 23. C. de pign. & hypothec. Soc. Iun conſ. 92. num. 8. lib. 3. Cephal. conſ. 195 num. 14. & ſeq. lib. 2. & conſ. 41. num. 9. Couar. pract. qq. cap. 15.*
2 *num. 6.* quaſi tunc alienatio facta videatur in fraudem creditorum, quæ tunc fieri dicitur, quando facta cernitur, poſt cæptum iudicium, vt inquit *Paul. de Caſtr. in l. à Diuo Pio, S. ſi ſuper rebus, num. 8. de re iudic. Capic. deciſ. 128. num. 11. Chartar. deciſ. 35. nu. 5.*
3 Et hæc ſententia æquior videtur ad euitandos circuitus ſecundum *Herculanum in d. S. ſi ſuper rebus, Capic. dicta deciſ. 128. num. 12. & Chartar. dicta deciſ. 55. num. 5. Cephal. Couar. & cęteri proximè adducti.*
4 Nota tamen, quod vbi adeſſet ignorantia litis tempore ſubhaſtationis, & adiudicationis, dici non poſſet accipiens: & emens ſub haſta rem litigioſam, qui debet eſſe particeps fraudis, adhoc, vt vitium litigioſi obſtet. Non enim ſola fraus alienantis lite pendente ſufficit, quod & fatetur *Paul. de Caſtr. in dicta l. à Diuo Pio, S. ſi ſuper rebus num. 8. de re iudic.* cum dixit,
5 quod actor debet probare debitorem in fraudem alienaſſe, & quod is, in quem facta eſt alienatio, ſciuerit litem eſſe motam, & ita vtrumque participaſſe de fraude, *l. qui autem, S. hoc edictum de his, quæ in fraud. credit.* & hoc probato ſubdit *Caſtrenſ.* non expedit
6 aliter alienationem reſcindere. Et iſta fraudis probatio facienda eſt in iudicio executionis, & ea facta procede-
7 tur ad executionem. Ex quibus patet neceſſariam eſſe citationem, vt liqueat, an adſit ſcientia poſſeſſoris de dicta fraude, quod & ſenſere, *Franc. Marc. deciſ. 76. num. 2. par. 1. Capic. dicta deciſ. 128. nu. 12. & 13. Aym. conſ. 235. ſub num. 2 verſ. Et hoc procedit, Decian. conſ. 109. nu. 8. lib. 3. Chartar. d. dec. 55. num. 13. Surd. conſ. 405. ſub num. 10. lib. 3. Afflict. dec. 396. num. 9.* vbi quod reliqui *Doct.* tenent contra Cin. & *Bal. de* Caſtr. licet ipſe teneat cum Cin. ob capitulum Regni, quod ita diſponit, quamuis hanc *Afflict. aſſertionem aduerſus* Cin. & Caſtr. *non probet Oſaſc. deciſ. 64. num. 4* quodque requiratur citatio tenent Canoniſtæ
8 *in cap. quia*, & ibi præſertim *Felin. n. 4. de iud. Philipp Franch. in cap. ex ratione num. 92. de appell. Rota deciſ. 3. vt lit. penden. in nou. Natt. conſ. 350. num. 4. Menoch. conſ. 319. num. 12. lib. 4. Rim. Iun. conſ. 100. num. 4 lib. 1. Hier. Gabr. conſ. 31 num. 10. 20. lib. 2. Lancellott. de attentat. lit. pend. par. 2. cap. 4. in præfat. num. 462. Honded. conſil. 20. num. 48. & infra lib. .* qui cæte-
9 ros adducit, penes quos habetur, quod & ſi executio iſta fieri poteſt abſque nouo proceſſu, non tamen fieri valet ſine citatione tertii, qui rem litigioſam emit; Etenim ante executionem requiritur cognitio, an lite pendente tertius ſit intruſus, cum ex actis id liquere debeat, & habere cauſam à litigante, & ei nullam omnino compe-
10 tere defenſionem, cum aliàs requiratur citatio, vt liquidentur neceſſaria, quæ citatio ſi non interueniat, executio erit nulla, & poſſeſſori nullum
11 fieri poterit præiudicium. Vbi autem ex actis iuſtificetur nullam competere defenſionem, tunc citatio omitti poſſet, iuxta quæ habentur per *Afin. in prax.*

Digitized by Google

prax. §.7. *limit.*89.*num.*1. *Dec. conſil.* 191.*in cauſa num.*9. *Natt. conſ.*529. *num.*33. *Veſtr. in pract. lib.*8. *tit. vlt. num.* 4. & contrariis latè reſpondet *Honded. dicto conſ.*20. *num.* 51. *ad* 54 *lib.*1. *Surd. deciſ.*276.*n.*4. *Rota Lucen. per Magon. deciſ.*41. *& fuit deciſum in Romana emphyteuſis* 25. *Februarij* 1589. *coram Card. Blanchetto, & in Romana vinea de Pannellinis* 26. *Februar.* 1603. *coram Card. Millino.*

12 Sciendum quoque eſt, quod ſola citatio non inducit litis pendentiam, niſi ſit certa, & in ea ſint expreſſa ea, per quæ poſſit reus inſtrui, *Balb. de præſcript.*3.*par.*6.*par. quæſt.*4.*ſub num.* 21. *verſic. tertio limitatur. Mandoſ. regul.*34.*quæſt.*35.*num.*16. Et idem in caſibus, in quibus per ſolam citationẽ res efficitur litigioſa, quia intelligitur, modo per eam reus factus ſit certus de re ipſa, pro qua conuenitur in iudi-
13 cio, & dummodo exprimatur cauſa. *Salyc. in l.*3. *in fin. C. de litigioſ. Paul. de Caſtr. in l.*1. *num.*6. *verſ. dummodo, C. commu. diuidun. Peregr. in tract. de iur. fiſc. tit.* 6. *lib.* 4. *ſub num.* 3. *in fin.*
14 vbi declarat, quoad collitigantes, ſecus quoad alios poſt *Bal. & Ang. in l.*2. *C. de præſcript.* 30. *ann. Gratian. diſcept. lib.*1.*cap.*194.*num.* 3. *& Ang. in conſil.*
15 202. vbi concludit, quod ſtatutum diſponens proximiores agnatos citãdos eſſe de ſpeciali citatione, intelligi debet, non de generali, vt eſt ea, quæ fit per edicta, & proclamata: Et ratio eſt, quia cum vox præconis paucis innoteſcat, *auth. qui ſemel, C. quomodo, & quand. iud.* ſępè poſſeſſores damnum indebitè paterentur, & excluderentur ab illorum poſſeſſione, quodque ſpecialis citatio requiratur, nec ſufficiat generalis per edictum, vel proclama, reſpondit *Bart. conſ.* 91. *incip. in quæſtione in Curia Capitanei, Ang. conſil.* 289.*num.*2. *& Aſin. in tract. de execut. cap.*35 *per totum.*

16 Quando verò negatur citationem fuiſſe factam, opportunè probatur ex eo ſolum, quod ex reuolutione, & inſpectione actorum non apparet, *Bal. in l. abſentem, num.* 3. *C. de accuſ. Bar. in l.*2. *num.* 2. *C. de error. aduocat. Dec. conſ.* 483. *num.* 4. *Vant. de nullit. ex defect. citat. num.* 14. *Rota diuerſ. deciſ.* 64. *num.*2. *par.*2. *& in vna Pampilonen. penſionis* 14. *Maij* 1612. *coram Card. Sacrato, Caputaquen. dec.* 186. *par.* 3. *Rota deciſ.* 455. *num.* 4. *par.* 2. *in recent. & par.* 1. *deciſ.* 611. *num.* 2. *& fuit dictum coram Card. Caualerio penes Marcheſ. de commiſſ. to.*3. *fol.*88.

EPITOME.

Citatio an requiratur in re licitanda ante adiudicationem ſecundi decreti?

Et qualiter per Iudicem pronunciandum.

Debitor paſſus ſecundum decretum, An audiatur?

Quid in paſſo primum decretum.

Et in cauſa iudicati.

SVMMARIVM.

1 *Citatio facienda eſt in re licitanda ante adiudicationem ſecundi decreti, & de ratione.*

Et qualiter per Iudicem pronunciandum tali caſu, num. 2.

3 *Decretum ſecundum multis caſibus transfert dominium.*

Et præſertim ſi ſeruatis de iure ſeruandis, bonis ſolemniter ſubhaſtatis, eadem ex ſecundo decreto adiudicentur, num. 4.

5 *Decretum ſecundum vt concedatur, an requiratur ſemper ſubhaſtatio?*

6 *Debitor paſſus ſecundum decretum cenſetur habuiſſe bona pro derelictis.*

7 *Dominus quis ſtatim eſſe deſinit rei, quam habuit pro derelicta, etiam quod ab alio non fuerit occupata.*

8 *Creditoris hypotheca durante, debito*

ſemper

emper offerre poteſt, & creditori ſatisfacere, niſi alteri in ea re ſit ius quæſitum.

Quod intellige, vt ibid.

9 *Debitor poſt ſecundum decretum veniens audiendus non eſt.*

10 *Mora poſt ſecundum decretum purgari non poteſt.*

11 *Reus veniens infra biennium poſt ſecundum Decretum non ante audiendus eſt, dummodo tempus ad appellandum lapſum ſit.*

12 *Reus reuertens in ſecundo Decreto, non auditur.*

13 *Creditor, qui ex primo Decreto mittitur in poſſeſſionem bonorum debitoris contumacis, compellitur poſſeſſionem relaxare, ſi debitor comparet, & ſi deiubeat de ſiſtendo iuri.*

Non tamen ſufficit iuratoria cautio, ſed requiruntur pignorata, vel ſideiuſſio, etiam quod negetur debitum. num. 14.

Declaratur procedere, quando miſſio facta eſt ex primo Decreto nulla præcedente re iudicata, quia tunc efficitur pignus prætorium, ſecus ſi lata ſententia num. 15.

Et de ratione num. ſeq.

17 *Miſſione facta ex cauſa iudicati debitor veniens non recuperat rem ſoluendo expenſas, & cauendo de ſiſtendo iuri, ſed tantum per veram debiti ſolutionem.*

Primo fallit, quando res eſt in ſolutum adiudicata, num. 18.

Secundo fallit, quando miſſio facta eſſet etiam ſolo inſtrumento guarentigiato, num. 19.

QVAESTIO VI.

1 EX præmiſſis inferimus, quod ius prætendentes in re, quę ſubhaſtanda, ſeu licitanda erit, debent vocari, & citari ad iudicium ante adiudicationem ſecundi Decreti, vt ibi iura, & rationes proponant, & deducant, ad hoc, vt per eaſdem cognoſcatur, vter prior, & quis poſterior *ad not. per Fabr. in l. properandum, C. de iudic. Innocent. in cap. cum venerabilis de religioſ. domi.* & cenſeri debeant iuxta naturam ſuarum hypothecarum cũ cauſæ cognitione, hocque ita pronun- 2 ciandum erit, videlicet, quod aliàs procedetur ſuper his de iure. Nec mirum, quia regulariter miſſio ita fieri ſolet, poſteaquam reus citatus ad iudicium, non curauit venire, & eius contumacia fuit accuſata; ideo Prætor concedit actori ex primo Decreto miſſionem in poſſeſſionem bonorum ipſius debitoris pro debiti quantitate, vel in poſſeſſionem rei, quam propriam eſſe contendit, & contumacia creſcente in perſonalibus illis actionibus idem Prætor ſecundum interponit Decretum; In realibus verò declarat illum actorem eſſe poſſeſſorem, prout docēt ſcribentes in *l. ſi finita, §. Iulianus, ff. de damn. infect.* & poſt alios *Menoch. de* 3 *arbitr. iudi. lib. 2. caſ. 6.* Quam ob rem notat *Specul. in tit. de primo, & ſecundo Decreto, par. vlt. ſub num. 1. verſ. in alijs autem*

Secundum Decretum multis caſibus transferre dominium, quod & tradit *Guid. Pap. in tract. de primo, & ſecundo Decreto, num. 38.* & præſertim ſer- 4 uatis de iure ſeruandis, acceptis bonis in tenutam ex primo Decreto, & ſolemniter licitatis, bona debitoris ex ſecundo Decreto ſibi fuerint adiudicata, *ad l. ſi plus, §. 1. ff. de euict. & l. ſi ob cauſam, C. eodem. & l. 4. C. qui bon. ced. poſſ. Peregr. conſil. 38. ſub n. 6. lib. 4.*

Difficultas autem eſt, An ſubhaſtatio ſemper requiratur, priuſquam deueniatur ad ſecũdum Decretum? pro quo conſulendus eſt *Bal. in l. ordo, colum. 1. verſ. Sed tu vlterius nota, C. de execu. rei* 5 *iudic.* vbi ait, quod ad ſecundum Decretum non peruenitur niſi præceden- 6 te ſubhaſtatione, quo deinde fit, vt debitor illud paſſus cenſeatur bona, ſuper quibus ſecundum Decretum emananit

uit pro derelicto habuiſſe *d. l. ſi finita*, §. *non autem ſtatim*, *& notat gloſſ. in Prætoris in princ. in verbo Cavere*, *eod. tit. & ibi tradit Alexand. poſt Bart. in l. 2. in princip. colum. 2. ff. ſi ex noxal. cau. aga.*

7 Rei verò, quam quis pro derelicto habet, Dominus ſtatim eſſe deſinit, etiam quod ab alio non fuerit occupata *§. pen. inſtit. de rer. diuiſ. & l. 1. & 2. ff. pro derelict.*

8 Ex qua cõcluſione declaratur, quod dicitur, creditoris hypotheca durante debitorem ſemper offerre poſſe, & creditori ſatisfacere, niſi alteri in ea re ſit ius quæſitum, intelligi debere, niſi poſſeſſionem, ſeu dominium amiſerit, vt prædixi; Cum enim tunc, nec hypothecam, nec poſſeſſionem, nec dominium habeat, ex quo nihil habet, cui adhęrere poſſit, ceſſat ius offerẽdi *l. nulla*, *C. de ſolut.*

9 Nam reus debitor poſt ſecundum Decretum veniens, audiendus non eſt *d. l. ſi finita*, *§. ſi poſtea*, *ff. de damn. infect.* quare *Ang. & Imol. ſummando di ctum §. ſi poſtea*, dicunt poſt ſecundũ

10 Decretum moram purgari non poſſe, quod confirmatur ex iis, quæ ibidem ſubdit *Imol.* cum dixit reum venientẽ

11 infra biennium poſt ſecundum Decretum, non ante, audiendum non eſſe, dũ modo tempus ad appellandũ lapſum ſit, idemque probat *Felin. in cap. conſul-*

12 *tationibus*, *colum. 2. de conſtit.* dum inquit communem eſſe concluſionem, vt in ſecundo Decreto reus reuertens

13 non audiatur ad differentiam creditoris, qui ex primo Decreto mitti tur in poſſeſſionem bonorum debitoris contumacis, quo caſu ſi comparet debitor & fideiubeat de ſiſtendo iuri, relaxatur poſſeſſio, *cap. quoniam frequenter*, *§. in alijs*, *verſic. Qui ſi venerit*, *extra*, *vt lite non conteſtat. vbi Abb. poſt Ioann. Andr. & alios*, *ibi num. 18.* inquit nòn ſufficere iuratoriam cautionem, ſed requiri pignora, vel fideiuſſionem, quod verum eſt, etiam ſi negetur debitum ſecundum *gl. fin. ibi in §. ſin*

autem reus, qua n dicit notandam *Bal.*

15 *eod. loco num. 3.* Quæ in quan procedunt, quando immiſſio facta cernitur ex primo decreto nulla præcedente re iudicata, quia tunc efficitur pignus Prætorium, ſed quando lata eſt ſententia, & poſt eam facta eſt immiſſio, tunc debitor vendens non recuperat poſſeſſionem, niſi facta reali ſolutione *ad tex. in l. ſi pecunia in fin. ff. de poſſeſſ. legat.* quem ad hoc perpetuo men ti tenendum dixit *Bar. in l. Conſentaneum num. 15. verſ. Eſt tamen differentia. C. quomod. & quand. iud.* ſibi pręciſè dat dictam differentiam, addens

16 ideo primo caſu cautionem admitti, quia immiſſio ad hoc facta eſt, vt defendat, cui rei ſatisfactum dicitur per cautionem de ſiſtendo, ſequitur *Galleſ. de execut. Cameral. quæſt. fin. num. 21. & infra poſt Bar. in l. properandũ*, *§. ſin autem reus ſub num. 5. in fin. verſ. Idem ſubdit*, *C. de iudic. & ibid. Bal.*

17 *num 3. diuerſ.* quod miſſione facta ex cauſa iudicati debitor veniens non recuperat rem ſoluendo expenſas, & cauendo de ſiſtendo iuri, ſed tantum per veram debiti ſolutionem, ex quo ſecundum *Iacob de Aren.* miſſio facta eſt propter contumaciam non ſoluentis, non autem propter contumaciam non venientis. Quin etiam fortius dicit *Salyc. ibi in num. 6.* quod etiam ſol-

18 uendo debitor non audiatur, quando res eſt in ſolutum adiudicata, *Neguſ. de pign. in 3. memb. 3. par. num. 3.* qui

19 addit idem, quando miſſio facta eſſet nulla præcedente ſententia, ſed ſolo inſtrumento guarentigiato, vel Camerali, quod vim habet ſententiæ, vt ibidem.

EPITOME.

Deliberatio in ſubhaſtationibus, citationem requirit.

Citationis defectus an, & quando ſanatur ex clauſula Arbitrio, &c.

Sen-

Digitized by Google

Sententia abſque citatione, an ferri valeat in quacumque die cōtra contumacem citatum, & non comparentem.

Arbitrio quando eſt locus ad ſanandam nullitatem ſententiæ.

Immiſſio vigore ſententiæ nullæ, quando dicatur ſpoliatiua.

Solēnitas quando dicatur omiſſa.

SVMMARIVM.

1 *Deliberatio in ſubhaſtationibus, requirit citationem ad videndum deliberari,*

2 *Citationis defectus non ſanatur ex clauſula arbitrio, &c.*
Et de ratione, num. ſeq.

3 *Clauſula arbitrio mitigat rigorem.*

4 *Citare partem non eſt rigor, ſed æquitas fundata in omni iure Diuino.*

5 *Citatio in deliberatione præſertim requiritur, quando illa ſtudiosè omiſſa magnum præiudicium tertio reſultaret.*

6 *Sententia abſque citatione ferri non poteſt in quacumque die contra contumacem citatum, & non comparentem in termino citationis, ſed in die ſequenti, reprobata Bald. & Caſtren. opinione.*

7 *Rota deciſ. 365. par. 1. in recentior. quomodo loquatur.*

8 *Rota numquam interponit arbitrium pro ſpoliatore, ne illi confoueatur in ſuo ſpolio.*

9 *Arbitrio non eſt locus ad ſanandam nullitatem ſententiæ, quando vigore ſententiæ nullæ fuit obtenta immiſſio. Intellige vt num. ſeqq.*

10 *Immiſſio obtenta vigore ſententiæ nullæ eſt ſpoliatiua.*
Declaratur, vt non procedat, quando nullitas, ex qua deducitur ſpolium proueniret ex mero iuris rigore, & non reſpiceret defenſionem, quia dicto caſu intrat arbitrium non obſtante ſpolio num. 11.

12 *Decretum, vbi non conſtat ex reuolutione actorum, pro eo non præſumitur.*

13 *Citatio non præſumitur, quæ ex actis non conſtat.*

14 *Negatiua probatur ex inſpectione, & reuiſitione actorum.*

15 *Solemnitas, vbi de iure præſumitur, ceſſat præſumptio, quando ex facie ſcripturæ, & actorum apparet illam non interueniſſe.*

16 *Decretum Iudicis in ſubhaſtatione de deliberando plus offerenti, & de conſignando pretio non præiudicat reo non citato.*

17 *Subhaſtationibus faciendis, qui citari debent, remiſſiuè.*

18 *Licitationes non fiunt non reproducta intimatione.*

QVAESTIO VII.

1 Citationem inſuper requirit deliberatio in ſubhaſtationibus ad videndum deliberari, ita vt abſq. ea valida non ſit, *l. creditor, C. de diſtract. pign. Afflict. deciſ. 358. num. 3. Rota coram Sanctiſs. deciſ. 416. nu.*
2 *1. & 2.* vbi quod defectus citationis non ſanatur ex clauſula arbitrio, eadem *Rota in Zamoren. Pecuniaria Veneris 20. Martij 16. 9. coram Card. Caualerio.*
3 Licèt enim per clauſulam Arbitrio, &c. mitigetur rigor iuris, tamen
4 citare partem non eſt rigor, ſed æquitas fundata in omni iure Diuino, & humano, vt ibidem dicitur, & ideo additur *num. 4.* tanto minus in dicta Romana fuit dictum non intrare dictum Arbitrium, quia citatio non fuerat o-
5 miſſa per errorem, vel negligentiam, ſed ſtudioſè, & in magnum præiudicium Domini, quia ſi præceſſiſſet citatio, ſecutum fuiſſet ſolitum Decretum Niſi infra menſē, qui terminus includebat tēpus imminentis vindemię, & ita

Digitized by Google

per talem omiſſionem fuit fraudatus
non ſolum tempore, ſed etiam facul-
tate ſoluendi ex precio muſti, ſequitur
denuo *Rota deciſ. 365. par. 1. in recen*
6 *tior. vbi num. 4.* examinatur illa quæ-
ſtio, An ferri poſſit ſententia abſque
citatione in quacunque die contra con
tumacem citatum, & non comparen-
tem in termino citationis, iuxta nota-
ta per *Baldum in l. cum non eo die, C.
quand. prouoc. non eſt neceſſ. & Caſtr.
conſil. 254. ſub num. 3. verſ. Præterea
etiam lib. 2.* Quoniam iſta Bald. & Ca-
ſtren. opinio controuerſiam patitur;
Cum imò non niſi die ſequenti ferri
poſſit, ſecundum veriorem, & magis
communem ſententiam, quam ſequun
tur *Alexander in l. ſi finita, §. Iulia-
nus, num. 48. ff. de damn. infect. Ru
yn. conſil. 136. num. 2. lib. 5. pro qua
eſt text. & ibi Doctor. in cap. conſuluit,
de offic. delegat. faciunt notata per Ale-
xand. in l. de vno quoque num. 7. ff. de
re iudicat. cum alijs per Anton. Gabr.
tit. de citat. conclu. 1. limitat. 69. num.
447. & 449. & in ſupradicta deciſione*
7 *Rot. facta in Mantuana bonorum ſen
tentia lata fuerat ſecunda die poſt ter-
minum citationis*; quare ex prçallega-
tis, fuit confirmata dicta deciſio non
intrare arbitrium 14. *Maij* 1612. *num.
primo in fin.* quæ in recentioribus eſt
deciſ. 409. par. prima, vbi num. 2. re-
ſpondetur ad id, quod dictum eſt de
citatione contumacis.
8 Et notandum, quod Rota numquã
interponit arbitrium pro ſpoliatore,
ne illi confoueatur in ſuo ſpolio, *Ro-
ta dicta deciſ. 365. num. 9. par. prima
in recentior.* & fuit dictum in *Macera-
ten. hæreditatis* 13. *Maij* 1616. *coram
Cardinale Caualerio, & in Romana
ſpolij* 26. *Iunij* 1618. *coram bon. mem.
Manzanedo.*
9 Quibus in deciſionibus dixit Rota
non eſſe locum arbitrio ad ſanandam
nullitatem ſententiæ, quando vigore
10 dictæ ſententiæ nullæ fuit etiam obren
ta immiſſio, quia dicta immiſſio eſt ſpo-
liatiua.

11 Quod ibidem declaratur, vt non
procedat, quando nullitas, ex qua de-
ducitur ſpolium, proueniret ex mero
iuris rigore, & non reſpiceret defenſio
nem, quia dicto caſu intrat arbitrium
non obſtante ſpolio, vt fuit dictum in
Firmana bonorum 13. *Ianuar.* 1617. *co-
ram R. P. D. Remboldo.*
12 Vnde eadem *Rota in Albinen. præ-
tenſi ſpolij octaua Februarij* 1610. *co-
ram R. P. D. Penia*, dixit, quod vbi ex
reuolutione actorum non conſtat de
Decreto, non eſt pro eo præſumen-
dum, *Caſtrenſ. conſil. 81. incipien. In
cauſa, quæ vertitur, num. 3. lib. ſecun-
do*, quem ſequitur *Rota in dicta Roma-
na Nullitatis ſubhaſtationis*, vbi dice-
13 batur non eſſe præſumendam citatio-
nem, cum ex actis de ea non conſta-
ret, & præſumptio eo caſu cedit veri-
tati, & eumdem Caſtrenſem ſecuta
fuit *Rota in dicta deciſ. 416. num. 5. &
in Senogallien. Siluæ* 24. *Maij* 1577.
coram Cotta.
14 Quinimò & negationem probari
ex inſpectione, & reuolutione acto-
rum, voluit *Rota dec. 455. num. 4. par.
2. in recentior. & deciſ. 611. num. 2.
par. 1. in recentior.* & fuit dictum in
*Romana pecuniaria coram Cardinale
Caualerio, impreſſ. penes Marcheſan.
de Commiſſionib. tom. 3.* & in ſpecie de
defectu citationis, (de quo etiam fuit
dictum in *deciſ. 64. num. 2. par. prima
diuerſorum*) fuit quoque tentum in
Ferrarien. Legati 8. *Februarij* 1610. *co-
ram R.P.D. Marquemontio.*
15 Et vbi de iure aliàs præſumeretur a-
liqua ſolemnitas, ceſſat dicta præſum-
ptio, quando ex facie ſcripturæ, & a-
ctorum apparet illam non interueniſſe.
*Hondedeus conſil. 80. num. 25. lib. ſe-
cundo. Surdus conſil. 28. num. 110. &
infra lib. 1. Rota in Aſtoricen. Beneſi
cij* 11. *Decembris* 1585. *coram Cardin.*
16 *Pamphilio*, ita quod decretum Iudicis
in ſubhaſtatione de deliberando plus
offerenti, & de conſignando pretio,
non præiudicet reo non citato, *Rota
per Card. Seraph. deciſ. 103. num. tertio,*
Boer.

Digitized by Google

Boer. deciſ. 277. *num* 8. *par.* 2. vbi in
17 ſubhaſtationibus faciendis, qui debeant citari. Prout nec ad licitationẽ
18 deuenitur non reproducta intimatione, *Rota per Cardin. Seraphin. deciſ.* 1110. *num.* 9.

19 Nam ordo iuris in ſubhaſtationibus, & adiudicationibus eſt neceſſarius, aliàs illius præpoſteratio vitiat, *Bal. conſil.* 122. *in princip. ver. Et alius defectus lib.* 3. *Surd. conſil.* 39. *num.* 2. *& ſeq. lib.* 1.

20 Ideo citatio debitoris ſuper Decreto, quod bona vendantur, eſt de ſubſtantia iudicij ea ratione, quia immiſſus in poſſeſſionem ex primo Decreto non efficitur Dominus, nec ex eo ſolo facit fructus ſuos in actione perſonali, licet ſecus in hypothecaria, vt inquit *Rota in Peruſina Bonorum* 17. *Aprilis* 1617. *coram Buratto, & in Leodien. dominij de Hollonia* 24. *Maij* 1624. *coram Domino Merlino, & in Ariminen. Spolij* 2. *Iunij* 1627. *coram eod.* Vnde ſi debitor per adiudicationem iudicialem, & per venditionem executoris debet dominio rei ſuæ priuari, neceſſe erit, quod citetur, vt ſæpè dixi, aliàs ſi creditor dicta bona in vim executionis debiti, & ſic iure pignoris tantum poſſideret, non faceret fructus ſuos, ſed ad fauorem debitoris ſortem diminuerenr, vt cenſuit *Rota per Dominum Cardinalem Caualerium deciſ.* 534. *nu.* 8. *Afflict. deciſ.* 358. *num* 3. *&* 4. *Rota in Anconitana Pradij* 29. *Nouembris* 1630. *coram D. Veroſpio.*

21 At ſecus, quando poſtea pignora iudicialia exponuntur venalia, & venduntur, quia tunc pars de neceſſitate non debet citari, vt quando datur facultas vendendi, quoniam illa eſt quædam Iudicis monitio, vt de magis communi teſtatur *Surd. dicto conſil.* 39. *num.* 22. *&* 23.

22 Quod declara, vt per *Rotam deciſ.* 143. *num.* 8. *& ſeq. par. ſecunda nouiſſ. & Affl. dec.* 369. *per totam. Gratian. diſcept. lib.* 2. *c.* 375. *num.* 7.

EPITOME.

Subhaſtatio, quando fieri poſſit, non relaxata effectuali executione. 1

Conſenſus ſupplet ſolemnitates requiſitas in licitationibus.

Subhaſtationi quando non præiudicatur per actum factum ea pendente.

Ex ſubhaſtatione rei, quando inferatur ad tranſlationem dominij.

SVMMARIVM.

1 *Creditum, vbi conſtat ex publico inſtrumento, & debitor declarauit ſtare velle declarationi bonorum per creditorem faciendæ, executio habetur pro facta, cum omnibus requiſitis ad effectum, vt veniri poſſit ad actum ſubhaſtationis, & num.* 3.

2 *Conſequens cui conceditur, conceſſum quoque dicitur omne ſuum neceſſarium antecedens.*

3 *Conſenſus ſupplet ſolemnitates requiſitas in licitationibus, & ſubhaſtationibus.*

4 *Subhaſtationum termino pendente, quãdo fit aliquis actus in iudicio, cũ clauſula Sine præiudicio obligationis Cameralis, proceſſus executiui, mandatorum relaxatorum, & quorumcumque iurium ambarum partium, dicta clauſula præſeruat ius quod ſubhaſtationem, perinde, ac ſi dictus actus non fuiſſet factus.*

5 *Subhaſtatione rei non infertur ad tranſlationem dominij in neceſſarium antecedens, niſi adſit expreſſus conſenſus.*

6 *Conſenſus, vbi elicitur ex actu poſitiuo, talis conſenſus non egreditur terminos ipſius actus.*

B 2 QVAE-

QVAESTIO VIII.

1 Titius creditor ci-
tato Seio debi
tore proponit
ſe velle agere
aduerſus illũ
pro ſui crediti
ſatisfactione,
ac proteſtatur
de extractione inſtrumenti ipſius credi
ti. At ſecus, vt expenſas euitaret, decla
rauit ſtare velle illius indicationi per
creditorem faciendę. Quare Titius de-
nuo citato dicto Seio ad præſtandũ cõ
ſenſum deliberationi, ac licitationi bo-
norum in actis indicatorum, Iudex pro
nunciauit partibus præſentibus conſen
ſum haberi pro præſtito pro vero, ac
reali credito. Quibus non obſtantibus
Seius debitor opponit de nullitate ſub
haſtationis. Quæritur quid iuris?

Reſpondetur, quòd ſtante veritate
crediti executio habetur pro facta cum
omnibus requiſitis ad effectum, vt de-
2 ueniri poſſit ad actum ſubhaſtationis,
per regulam, quod cui conceditur con
ſequens, conceſſum quoque dicitur
omne ſuum neceſſarium antecedens,
l. ad legatum, *l. ad rem mobilem*, *&*
ibi glo. & Doct. ff. de procur. Caſtren.
conſ. 306. lib. 2. Abb. conſ. 10.
3 Et quoad factas licitationes dicitur
eas ritè, ac rectè factas, quia cum bo-
na ſubhaſtanda iam fuiſſent indicata,
cõſenſus debet cenſeri præſtitus in ſpe
cie, ad hoc, vt bona iam indicata ſub-
haſtarentur nulla alia pręcedente exe-
cutione, pro vero tamen, & reali cre-
dito, quo caſu dicitur conſenſum ſup-
plere ſolemnitates requiſitas in ſubha
ſtationibus, vt tenuit *Rota in Romana*
na ſpolij 14. *Iunij* 1604. *coram R. P.*
D. Iuſto, & in ſpecie de qua agimus,
decidit eadem *Rota in Romana Vi-*
neæ 14. *Iunij* 1613. *coram Eminentiſ-*
ſimo Domino Cardinale Pamphilio iu-
4 *niore*, vbi etiam deciditur, quod vbi
contingat pendente termino ſubhaſta
tionum aliquem actum fieri in iudicio,
cum clauſula, Sine præiudicio obliga-
tionis Cam. proceſſus executiui, mãda
datorũ relaxatorum, & quorumcumq;
iurium ambarum partium, dicta clau-
ſula præſeruat ius quoad ſubhaſtatio-
nem perinde, ac ſi dictus actus non
fuiſſet factus, *l. Teſtamento Centurio*,
§. 1. ff. de manumiſſ. teſtam. Caſtren.
conſil. 312. *num.* 4. *lib. primo*, *Puteus*
deciſ. 32. *lib.* 2. & ita pluries fuiſſe de-
ciſum teſtatur *Rota in dicta Romana*
Vineæ, *num.* 6.
5 His additur, quod per licitationem
rei non infertur ad translationem do-
minij, in neceſſarium antecedens, niſi
adſit expreſſus conſenſus, *Rota per*
Cardinalem Seraphinum deciſ. 929.
num. 3.
6 Nam vbi conſenſus elicitur ex actu
poſitiuo, talis conſenſus non egreditur
terminos ipſius actus. *Rota in Cordu*
ben. Preſtimoniorum Lunæ prima Iunij
1592. *coram bo. me. Gypſio.*

EPITOME.

Citato non comparente in ſubhaſtationibus, quando aduerſus illum procedi poſſit per contradictas.

Procurator vbi fuit conſtitutus, quid requiratur, vt non valeat procedi per contradictas.

Et quid quando procurator deceſſit, vel ſe abſentauit nullo alio ſubſtituto.

SVMMARIVM.

1 *Citatio in ſubhaſtationibus, vbi præceſſit, tunc citato non comparente, procedi poteſt per contradictas.*
2 *Citatio perſonalis, niſi præceſſerit, procedi non poteſt per contradictas.*
3 *Citatus perſonaliter, vbi non comparet*

pareì, procedi poteſt per contradi- 4
ctas, etiam abſque alia citatione.
Fallit, quando procurator eſt in a-
ctis conſtitutus, quia tunc proce
di non poteſt per contradictas,
num. 4.
Declaratur non ſufficere ſimplicem
conſtitutionem procuratoris in Cu-
ria, niſi etiam dictus Procurator
acceptauerit mandatum, & illud
produxerit in actis eiuſdemmet
cauſæ. num. 5.
6 *Procurator, quando mortuus fuit in*
Curia procedi poteſt per contradi.
ctas, etiam non intimata princi-
pali morte.
7 *Procurator, quando ſe abſentauit,*
non facta alterius ſubſtitutione,
poteſt procedi per contradictas.

QVAESTIO IX.

1 PRAETEREA etiam citatio in ſubhaſtationibus quando perſonaliter præceſſit, tunc citato non comparẽte procedi poteſt per contradictas, *Bellamer. deciſ. 310. Put. deciſ. 381. in fin. lib. 1. Caſſad. deciſ. 6. num. 1. & ſeq. Rota coram Sanctiſſ.*
2 *deciſ. 430. num. 1.* Non enim procedi poteſt per contradictas, niſi prius præceſſerit citatio perſonalis, *Verall. deciſ. 107. num. 4. par. 1. Rota per Cardin. Seraphin. deciſio 1276. & eadem Rota de iſ. 36. par. 3. lib. 3. diuerſ. & deciſ. 636 num. 2. par. 2. inter recentior.*
3 Quin etiam talis citatio fieri ſolet ex vrbanitate, cum, vt procedi poſſit contra perſonaliter citatum per contradictas ſufficiat citatio prædicta, *Put. deciſ. 371. in fin. lib. 2.* & fuit tentum coram *bon. mem.* **Cardin.** *Sacrato, in Carthaginen. & Abulen. Beneficiorum 4. Iunij 1607. & prius coram R. P. D.* **Corduba** *in Lamacen. adminiſtrationis 12. Iunij 1598.*

Sed quæritur, quid decernendum, quando fuit in actis conſtitutus procurator, an tunc procedi poſſit per contradictas?

Et reſpondetur negatiuè *Rota deciſ. 179. num 1. par. 1. in recentior, & deciſ. 486. ſub num. 2. verſ. Tamen illud decretum, & num. 3. par. 2. in recentior.*
5 vbi quod non ſufficit ſimplex conſtitutio Procuratoris in curia, niſi etiam dictus procurator acceptauerit mandatum, & illud in actis produxerit ipſiuſmet cauſæ, ex *Bellamer. deciſ. 680. Verall. deciſ. 135. par. 3. & Mohed. deciſ. vlt. de iudic. & fuit dictum coram* Cardin. *Pamphilio ſeniore in Ortonen. Penſionis impreſſ. per Marcheſan. de com. miſſ. lib. 1.*
6 Cæterum, vbi fuiſſet mortuus Procurator in Curia, procedi tunc poſſet per contradictas etiam non intimata principali morte ſui procuratoris, *Rota deciſ. 191. ſub num. 6. par. 2. in recentior. vbi traditur Bellamer. deciſ. 494.* quæ ſupradictis aduerſatur, non ſeruari in praxi.
7 Notandum etiam eſt procedi poſſe per contradictas, quando procurator non facta alterius ſubſtitutione in eius locum ſe abſentauit, vt cenſuit *Rota coram Cardin. Caualerio in Gerunden. Præeminentiarum 27. Iunij 1616.*

EPITOME.

Subhaſtationes infra quod tempus fieri debent tam in rebus publicis, quam priuatis.
Iudex an pro ſuo arbitrio prorogare poſſit tempus licitationum?
Et an ſaltem minuere valeat?

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtationes fieri debent ſpatio viginti dierum, vbi aliter à ſtatuto, vel conſuetudine non eſt diffinitum.*

Quamuis aliqui aſſerant id non eſſe à lege ſtatutum, num.2.
Sed quod imò hoc ſit Iudici arbitrarium. num. 3.
Et hæc receptior dicitur, num. 4.
5 *Iudicis arbitrio relinquitur infra quod tempus velit poſt primum decretum captæ tenutæ interponere ſecundum decretum, & procedere ad deliberationem.*
Et hoc communiter obſeruatur. n.6.
7 *Iudex pro ſuo arbitrio poteſt ex cauſa prorogare tempus viginti dierum in licitationibus, vſque ad annum.*
Non tamen poteſt minuere. num.8.
9 *Dilatio debitori danda antequam fiat ſubhaſtatio non currit, niſi à die notificationis ei factæ.*
10 *Subhaſtatio bonorum in tenutam captorum, quam primum procuranda eſt.*
11 *Iudex in diſtractionibus bonorum priuatorum ſi ſuo arbitrio non benè vtatur, pars grauata appellare poteſt, quamuis non vitietur executio.*

QVAESTIO X.

NVNC, agendum eſt infra quod tempus expediri debeant ſubhaſtationes, ſiue priuatę rei, ſiue etiam publicæ in ijs locis, in quibus ſeruatur ius ciuile, & non adeſt ſtatutum, vel conſuetudo id diffiniens.

1 In qua difficultate licèt ſupra in *quæſt. 2.* in recenſendis requiſitis ad hoc, vt ſubhaſtationes faciendæ validæ ſint, dixerim eas durare debere per viginti dies, infra quod tempus licitatores poſſint prætium offerre, & bona plus offerenti tradit, vt in *auth. hoc ius porrectum, C. de ſacroſanct. Eccleſ. & l. ſi tempora, & ibi per gloſ. & Doct. C. de fid. inſtrum. & iur. haſt. fiſc. lib. 10* *Roland. conſil. 33. num. 14. lib. 1. Iodoch. Dembaud. in ſummul. ſubhaſtat. cap. 2. num. 2. in bonis fiſci, & Ciuitatis, eſt gl. in l. 1. C. de vendit. bon. Ciuit. & dicta l. 1. C. de fid. inſtrum.* ſequutus eſt *Bal. in l. 1. num. 5. C. de præſcript. 30. ann. & Fabian. de Mon. de empt. & vendit. quæſt. 5. princ. num. 86. Munoz. de ratiocin. adminiſtr. cap. 16. num. 14. & prius num. 9. & num. 17.*

Reperio tamen alias duas in re hac adeſſe opiniones. Quarum vna eſt,
2 quod tempus licitationum non eſt à iure diffinitum, vt ex *tex. dicta l. 1. & l. ſi tempora, C. de fid. inſtrument. & iur. haſt. fiſc. lib. 10. dixit Matthe. Coler. de proceſſ. execut. par. 3. cap. 9. num. 75. & Surd. conſ. 49. num. 26. lib. 1.*

3 Altera eſt, quod Iudicis arbitrio relinquatur, quantum tempus dandum ſit in licitationibus finiendis bonorum priuati, quicquid aliud ſit in bonis fiſci, Reipublicè, vel Ciuitatis *Bar. in l. licitatio. num. 1. & 3. ff. de public. & vectig. Roland. d. conſ. 33. num. 14. Aucd. de exequend. mand. par. 2. cap. 12. nu. 2. Fabian. de Mont. in tract. de empt. & vendit. quæſt. 5. princ. ſub num. 86. verſ. eſt autem tempus, Simoncell. de decret. lib. 1. tit. 1. ſub num. 64. in fin. verſ. Et in alijs. Munoz. in dicto tract. de ratiocin. cap. 16. num. 14. & ſupra num. 8. Magon. in dec. Floren. 132. num. 10. Coler. de proceſſ. execut. par. 3. cap. 2. n. 29. Capic. deciſ. 36. num. 4. Menoch. de arbitrar. caſu 129. num. 2. & caſu 171. num. 28. Aſin. de execut. §. 6. cap. 15. n. 5 Surd. dicto conſil. 49. num. 19. lib. 1. Bertazol. clauſul. 10. gl. 2. num. 7. cum alijs per Card. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 4. tit. 6. num. 31. Azor.*
4 *in ſumm. par. 3. lib. 8. cap. 16.* & hæc eſt
5 receptior opinio. Pariterque relinquitur iudicis arbitrio infra quantum rempus velit poſt primum decretum captæ tenutæ interponere ſecundum, & procedere ad deliberationem, & adiudicationem, *Bar. in l. ſi finita, § Iulianus, ſub num. 39. verſ. procedo vlterius, ff. de damn. infect. & in l. cum proponas*

ad

6 *ad fin. num. 6. C. de bon. autho. Iud. poſſiden.* vbi quod ita communiter obſeruatur, quidquid aſſerant *Specul. Innocen. & ſequaces*, cum aduerſus eos ſit verior opinio, & magis communis, vt teſtatur *Alex. in d. §. Iulianus n.* 85.

7 Sciendum tamen, quod quamuis Iudici pro ſuo arbitrio ex cauſa licitum ſit prorogare ſubhaſtationes vſque ad annum, vt voluit *Bar. in dicta l. licitatio, & in dicta l. ſi tempora, C. de fide inſtrum. lib.* 10. *Bal. in l. ordo, C. de execut. rei iudi. Fabian. de Mont. in loco præallegato. Munoz. dicto cap* 16. *nu.*

8 15. Non tamen poteſt minuere. *Bart. in dicta l. ſi tempora, num.* 1. *in fin. & n.* 8. *Dembauder. in dicta ſummul. cap.* 5. *num.* 2. *Azeued. lib.* 9. *tit.* 11. *l.* 2. *n.* 10. *pag.* 27 *Ferron. ad* Conſuetud. *Burdegalen. in fin. tit.* 13. *de ſubhaſtat. col.* 1. *poſt princ. verſ. ideo autem niſi iuſta cauſa ſubſiſtente, Surd. conſil.* 49. *num.* 21. *lib.* 1. *Menoch. de arbitr. iud. caſu* 185. *nu.*

9 41. Vbi etiam de dilatione debitori danda antequam fiat ſubhaſtatio, quæ non currit niſi à die notificationis ei factæ, *Bart. in l. Labeo, de iureiur. Iaſ. in l. beneficium num.* 48. *de* Conſtit. *Princip. Ruyn. conſil.* 130. *num.* 12 *lib.* 5.

10 Regulariter autem licitatio bonorũ in tenutam captorum quam primum procuranda eſt, vt ſcripſit *Galleſ. de obligat. Camer. quæſt. fin. num.* 26.

11 Item nota, quod omnia iſta, quæ ſeruantur in diſtractionibus bonorum priuatorum ſpectant ad ordinem iudiciarium, & ad arbitrium iudicis ex præmiſſis, ita quod ſi iudex dicto arbitrio non bene vtatur, pars grauata appellare poſſit, licèt non vitietur executio, *gl. in l. & Diuo Pio, §. in venditione, in verbo* labentur, *vbi Bart. nu.* 8. *Imol. col.* 2. *ſub verſ. & ideo in dubio, de re iud. Soc. ſen. conſ.* 158. *nu.* 26. *lib.* 1. vbi quod ab hac opinione non eſt recedendum, & latius dicetur infra ſuo loco.

EPITOME.

Termino licitationum tranſacto, An, & quando illius extenſio, ſeu prorogatio concedatur? Et quid quando agitur de præiudicio fiſci, ac licitantium.

Contractu venditionis, vel locationis nullo declarato, ad quid teneantur emptores, & conductores; vel etiam venditores, & locatores.

SVMMARIVM.

1 *Termini licitationum tranſacti extendi, ſeu prorogari non poſſunt.*
Primò declaratur procedere, ſi in primo tempore aliquis obtulit, n. 2.
Secundò declaratur non habere locum ſi id fiat de conſenſu partium, nu. 3. *&* 5.

4 *Terminus addictionum prorogari, nõ autem minui poteſt in præiudicium fiſci, & licitantium.*

5 *Prorogatio termini in licitationibus fieri non poteſt in præiudicium vltimi licitatoris alio licitatore non exiſtente, niſi cum illius conſenſu, & num. ſeq.*
Fallit vt num. 6.

7 *Subhaſtationi vbi tempora ſunt ſtatuta, alia dilatio non datur.*

8 *Vſus, conſuetudo, & ſtylus ſeruatur in venditionibus, & locationibus.*

9 *Venditionis contractus, quando redditur nullus, emptores, & conductores tenentur ad reſtitutionem rei, vna cum fructibus perceptis, & percipiendis.*
Declaratur procedere facta prius excuſſione bonorum venditoris, vel locatoris, num. 16.

10 *Iuramentum in litem defertur contra vendentes, & ementes res minorũ abſque debitis ſolemnitatibus. & de ratione, ibid.*
Limitatur non procedere, quando emptor, vel locator eſſet miles, ruſticus, vel alia ſimilis perſona, num. 14.

Poſſeſ.

11 *Poſſeſſor malæ fidei dicitur, qui aliquid contra legum interdicta mercatur.*

12 *Alienationis contractu reſciſſo rei Minoris ob non ſeruatas ſolemnitates fructus reſtituuntur, niſi doceatur emptorem bona fide emiſſe.*

13 *Bona fides non adeſt, vbi iuris ſolemnitas conſueta non fuit ſeruata.*

QVAEST. XI.

QVAERO, an termini licitationibus aſſignati prorogari, ſeu breuiari valeant in præiudicium priorum licitantium, in quorũ fauorem dies illa fuerat aſſignata ad vltimam licitationem?

1 Et pro huius quæſtionis reſolutione, Præmitto primo, quòd terminis addictionum tranſactis, ij nequaquam poſſunt extendi, nec prorogari, ex notatis per *gloſ. in l. ſi tempora*, C. *de fid. inſtrum. & iur. haſt. fiſc. lib.* 10. quia termini extraiudiciales ſemper ſunt peremptorij, *Bar. in d. l. ſi tempora num.* 6. *qui num.* 5. declarat hoc
2 verum, ſi in primo tempore aliquis obtulerit, cui ius quæſitum erat; ſecus ſi aliàs ſecundum *Plate. ibi.*

3 Secundò, præmitto, quòd regulariter in cæteris caſibus de conſenſu partium termini addictionum extendi, ac breuiari poſſunt abſque eo, quod dici poſſit præiudicium aliquod inferri illis, qui pretium non obtulerunt, nec licitati ſunt, cum nec illis vllum dici poſſit ius quæſitum.

4 His ſtantibus. Quoad id, de quo quæritur, dicimus terminos addictionum, & licitationum extendi, prorogari, & abbreuiari poſſe in præiudiciũ præcedentium licitatorum etiam inuitis, & contradicentibus, ſeu non conſentientibus ijs, ad ſcripta per *Bar. in citata l. ſi tempora num.* 8. *& in l. licitatio. ff. de public. & vectig.* vbi dicitur, quod officialis illud tempus augere poteſt, minuere autem non poteſt, quia id eſſet in præiudicium fiſci, & licitantium, quatenus minui contingeret, quamuis extenſio reſpiciat illorum fauorem, *& Bart. vbi ſupra, ſequitur Iodoch. in ſummul. ſubhaſta. cap.* 5. *num.* 1. & cæteri adducti in præcedenti *quæſt. n.* 7. *& infra.*

5 Ex qua concluſione infero, quod prorogatio fieri non poteſt in præiudicium vltimi licitantis alio licitatore non exiſtente, niſi accedente illius cõ-
6 ſenſu, præterquam, ſi Præco ſimpliciter diceret, quicunque velit emere, vel conducere veniat ad offerendum intra talem diem, nec adiiceret, & plus offerenti dabitur; Quia hoc caſu officialis ſubhaſtatis non obligatur vendere, vel locare, plus offerenti, ſed ita demum, quando a Præcone, ſeu edicto fuit dictum, & plus offerenti dabitur, ſi hoc fiſco, vel Reipublicę, ſeu Communitati expediat, videlicet, quod detur plus offerenti, Nam accidere poſſet, quod eorum intereſſet dare minus offerenti, quando offert faciliorem ſolutionem, vel quia magis idoneus, *vt in l. eum, qui ff. de in diem addict. et in l. Sabinus. ff. eod. tit. iuxta d. doctrinam Bar. in d. l. ſi tempora num.* 4.

Atque ita concluditur, quod vbi in edicto, vel proclamate fuit dictum, ſeu expreſſum, quòd plus offerenti in termino aſſignato dabitur, terminus ille prorogari nequeat alio licitatore non apparente in termino, inuito primo licitante, iuxta dictam doctrinam *Bar.*

7 Item infero, quod ſubhaſtationi, vbi tempora ſunt ſtatuta, alia dilatio non datur, ſic *Bal qui reſpondit in caſu Piſauri contingente conſil.* 191. *num.* 1. *lib.* 3. *quem ſequitur Aſin. de execut.* §. 6. *cap.* 12. *num.* 1. niſi vſus, ſtylus, &

con-

8 conſuetudo aliud dictet, quæ in venditionibus, & locationibus ſeruandæ ſunt, vt per *Iodocum in dicta ſummula*
9 *cap. 2. num. 3. & 6. dicens*, quod ſi vnus ſtylus, & conſuetudo in licitationibus non ſeruaretur, contractus eſset nullus, & emptores, conductores, & locatores ad reſtitutionem rei venditæ, ſeu locatæ, cum fructibus perceptis, ac percipiendis condemnari poſsent. *arg. tex. in l. 1. C. de fide inſtrumen. & iur. haſt. fiſc. lib. 10. Aretin. in §. ſi quis à non domino. Inſtit. de rer. diuiſ. de com muni Boer. deciſ. 168. Roland. conſil. 72 num. 12. lib. 4. Surd conſil. 115. num. 14 lib. 1. Plot. ad l. ſi quando, num. 220. C. de in lit. iuran.* vbi addit, quod aduer-
10 ſus vendentes, & ementes res minorũ ſine debitis ſolemnitatibus, & ſubhaſtationibus, vbi ſtatutum, & conſuetudo non aduerſatur, vt dicam quæſt. ... iuramentum in litem deferri poteſt, ea ratione, quia tam emptores, quam conductores, tunc mala fide eſse cenſentur, *vt in l. quemadmodum, C. de agric. & cenſ. lib. 10.*
11 Malę fidei namque poſseſsorem eſſe nullus ambigit, qui aliquid contra legum interdicta mercatur, *cap. qui contra, de regul. iur. in 6.* vbi Canoniſtæ *di cta l. 1. C. de fide inſtrumen. lib. 10. vbi glo. in verbo Mala fidei, & Bart. circa fin. latè Iaſon in §. ſi quis in fraudem num. 45. Inſtit. de act. Oſaſc. deciſ. 160. num. 1. & deciſ. 177. num. 7. & latiùs Lambertengh. de contract. cor. gloſ. 1. num. 123.* quo caſu ita intelligitur loqui *Socin. conſil. 22. in fin. lib. 1. & Couarr. variar. reſolut. lib. 1. cap. 3. num. 6. in fin.*
12 Quatenus dicitur, quod reſciſso cõtractu alienationis rei minoris, eo ꝙ facta fuerit abſque iuris ſolemnitatibus, fructus vniuerſi minori reſtitui debent, ſi non doceatur emptorem bona fide emiſse, quæ bona fides minimè
13 adeſse dicitur, vbi iuris ſolemnitas conſueta non fuit ſeruata, *l. iubemus, §. ſanè. C. de ſacroſanct. Eccleſ. vbi notant Bar. & Bald.*

14 Limitat tamen dictam concluſionẽ circa iuramentum in litem, *Plot. in dicta l. ſi quando num.* 204. niſi emptor, vel locator eſset miles, vel ruſticus, vel alia ſimilis perſona, in qua iuris ignorantia tolleratur, cum alias emptor te-
15 neatur reſtituere ne dum emptor bona, ſed & fructus, quod procedit non ſolum in primo emptore, ſed etiam in ſecundo, & vlteriori, *Didac. Couar. variar. reſolut. lib. 1. cap. 3. ſub num. 6. in fine*, quem ſequitur *Surd. conſil.* 115. *num.* 38. *lib.* 1.
16 Item declaratur, quod dicitur contra ſcilicet tales emptores agi poſse pro fructibus, ac damnis, procedere facta prius excuſſione bonorum venditoris, vel locatoris, qui ſine debitis ſolemnitatibus vendidit, vel locauit, *ſic Paul. de Caſtro in l. ſi prædium, C. de procuratorib.*

EPITOME.

Agitur de deliberatione facta intra terminum à Iudice aſſignatum, ac de eius nullitate.

Item dilatione pendente ab homine, vel à iure data, quando conquieſcat officium Iudicis.

SVMMARIVM.

1 *Deliberatio bonorum facta ex licitatione intra terminum à Iudice aſſignatum eſt nulla, & num.* 3.

2 *Dilatione pendente data ab homine, vel a iure conquieſcit officium Iudicis, & num.* 4

Primò declaratur non procedere, ſi terminus, & dilatio reuocetur de conſenſu partium, num. 5.

Secundò declaratur nõ habere locum, ſi Iudex aliquid faciat in fauorem eorum, quibus data eſt dilatio, num. 6.

Tertiò

Tertiò declaratur, niſi pendente termino aliquid innouetur contra ius, num. 7.

Quartò declaratur procedere in his, quæ præiudicialia ſunt illis, ſuper quibus data eſt dilatio, num. 8.

Quintò, declaratur, niſi iudex, qui terminum ſtatuit, retinuerit ſibi poteſtatem, quandocunque interim pronunciandi, num. 9.

QVAEST. XII.

1 PRoſequendo materiam quæſtionis præcedentis, dicimus deliberationem bonorum factã intra terminũ à Iudice, vel lege aſſignatum licitationibus faciendis eſt nulla, ex *Rota deciſ. 60. num. 1. par. 4 inter nouiſs. nouiſ.* Nã, vt inquit ead. *Rota in deciſ. 406. in antiq. alias 37. de appellat. incip. Nota, quod ſi Iudex num.*

2 2. Dilatione pendente data ab homine vel à iure conquieſcit officium Iudicis, & nihil in præiudicium partis eſt attendendum, *cap. ſignificanti, de appell. Iaſ. in l. 2. num. 38. ff. de re iudicat. & conſil. 44. lib. 3.*

Vnde cum ageretur ibi, an valeret proceſſus factus per Iudicem, à quo pẽdente termino ad dandos apoſtolos, licèt ſecundum omnes fuiſſet affirmatiuè reſolutum, ſolus compilator negatiuam tuebatur, & hic erat filius Ioannis de Lignano, vt ibi dicitur, qui adhæſit opinioni Genitoris ſui, vt ibi habetur in *cap. Dilectus, de appellat.* quo fit, quod iſta opinio Compilatoris adduci non poſſit pro deciſione, ſicuti eſt etiam *deciſ. Card. Seraph. 210. quæ eſt votum illius*, quamuis poſtea approbatum per *Rotam coram eodem in deciſ.* 232. & alibi ſæpè habetur.

3 Et in terminis noſtris eſt *dec. Rotæ in Auximana tutelæ 24. Nouemb. 1595. coram bo. me. Gypſio, incip. Domini concluſerunt vna tantum parte.* vbi dicitur ſubhaſtationem, ac deliberationem, de quibus ibi agebatur, fuiſſe nullas, quia fuerunt factæ pendente termino quindecim dierum ad reluendum reis, &
4 poſſeſſoribus datum à Iudice, cuius officium conquieſcebat, donec dictũ tempus effluxiſſet, *l. ſiue pars, C. de dilat. cap. ſignificante, de appellat. cum alijs congeſtis per Anton. Gabr. tit. de dilat. concl.* 1. Quæ concluſio multipliciter limitatur. Et

5 Primò, quando dilatio reuocatur de conſenſu partium, ita *Franch. in c. ſignificante nu. 20. de appell.* quod intelligas velim reſpectu gerendorũ poſt reuocationẽ dilationis, vt illa valeant, non autem reſpectu geſtorũ ante reuocationẽ dilationis, ex quo illa etiã de conſenſu partiũ non ratificantur ſecundum *Franch. in cap. per tuas nu. 16. de appell. poſt Cyn. & Bal. in dicta l. ſiue pars.*

6 Secundo declaratur, niſi iudex aliquid faciat in fauorẽ illius, ſeu illorum, cui, vel quibus data fuit dilatio, quod notãdum dicit *Franch. in d. cap. ſignificante, ſub nu. 20. verſ. Quinto limita*, *Grat. conſ. 77. duo principaliter n. 21. lib. 2. & Bero. conſ. 119. n. 5. lib. 3.*

7 Tertiò declaratur, niſi pendente termino aliquid innouaretur contra ius; quia tunc ad reuocationem talium attentatorum iudex procedere poſſet, etiam pendẽte dilatione, vt per *Frãch. vbi proximè ſupra num. 22. poſt Abb. & Imol. Lap. allegat. 81. in cauſa nu. 6. quem refert, & ſequitur Mandoſ. in tract. commiſſio. in 14. form. commiſſ. attentat. in ver. reuocandi quæſt. 5. in fin.*

8 Quartò declaratur generaliter, quod nempe officium iudicis conquieſcit in his, quæ præiudicialia eſſent illis, ſuper quibus dilatio pendat, vt per *Bero. in conſ. 36. num. 6. lib. 3.*

9 Quinto declaratur, quando iudex decreuit dilationem, retenta ſibi poteſtate quandocunque interim iudicandi; vt conſiderat *Hercul. Seuerol. in tract. de remiſſ. cap. 27. verſ. Attamen*

de

de iure tertij, quem refert, & ſequitur *Lancellott. de attent. par. ſecunda cap. 7. num. 25.*

10 Et ideo in propoſito licitata re vnì addicta, admittitur alius offerens durante termino, & admittitur ad emendum, quia prima facta videtur ſub conditione, ſi alius meliorem conditionẽ intra tempus in licitatione conceſſum non obtulerit, *l. ſi tempora, & ibi per Bar. C. de fid. inſtrum. & iur. haſt. fiſc.* licet ſubdat hoc ſibi non tribuere, quãdo priuatus vendit, ſed ſolum quando Fiſcus, vel Reſpublica, tradit *Iodoc. Dambouder. in ſummul. ſubhaſt. cap. 4. num. 7. & 8.*

EPITOME

Subhaſtatio, & licitatio an, & quando fieri debeat præſente pecunia?

Et quid ſi fiat pactum de acollando.

Vel depoſitum ex interuallo.

Quid ſi adſit conſuetudo in contrarium, vel conſenſus partium.

Et vbi adſit conſenſus, quo tempore ſit præſtandus.

Pecuniæ verbum in licitatione qualiter accipiatur.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio, & licitatio facienda eſt præſente pecunia, aliàs eſt nulla, & venditio reuocari poteſt, & num. 5.*

Ratio adducitur, num. 6.

Primo ampliatur procedere, etiam ſi emptor promiſerit acollare cenſum num. 12.

Præſertim, ſi fieret promiſſio de acollando in genere, num. 13.

Ratio eſt, quia venditor propterea non liberatur à moleſtijs. num. 14.

Secundo ampliatur etiam ſi fieret depoſitum poſt plures dies num. 15.

Tertio ampliatur etiam in caſu, in quo Creditor ſaſſus eſt pretium accepiſſe rei licitatæ, quod breui manu fuit reſtitutum emptori, mercatori, vel campſori, à quibus mutuo fuit acceptum num. 13.

Fallit, quando venditio fieret per creditorem num. 24.

2 *Pretium rei venditæ, vbi non eſt ſolutum, poteſt rehaberi res, & alij vendi.*

Quamuis hoc non permittatur priuatis num. 3.

4 *Pecunia requiritur in licitatione pro forma, cuius omiſſio vitiat ipſo iure.*

6 *Licitandi facultas conceſſa in cauſam iudicati, iſta cauſa non impletur habendo fidem de pretio, vel acollãdo, ſed ſolum recipiendo.*

Aliàs datur actio de dolo contra iudicem, qui conſentit, quod Emptor habeat fidem de pretio num. 7.

8 *Bart. in l. à Diuo Pio §. ſed ſi emptor de re iudic. reprobatur.*

9 *Verbum oportet, à lege prolatum excludit Iudicis arbitrium.*

Et inducit neceſſitatem num. 10.

16 *Conſuetudo, vt fiat ſubhaſtatio habita fide de pretio non obſtat, niſi in ſpecie probetur, & num. 19.*

Primo limitatur concluſio ſuperius poſita num. 1. vt ſibi non tribuat, ſi creditor cõſentiat ſubhaſtationem fieri non præſente pecunia num. 17. & 25. Intellige vt num. 18.

Secundo limitatur, quando de more & conſuetudine regionis eſſet, quod ſubhaſtatio fieret non præſente pecunia, dummodo tamen in ſpecie dicta conſuetudo probetur nu. 19.

Tertio limitatur non habere locum, ſi Creditor velit habere fidem de pretio, num. 20.

18 *Conſenſus Creditoris, quod ſubhaſtatio fiat nõ præsẽte pecunia eſt neceſſarius in ipſo actu deliberationis, nec ſufficit ex poſt præſtitus.*

21 *Pecuniæ verbum in ſubhaſtatione*

non

Digitized by Google

non eſt ſtrictè accipiendum pro ea, quæ ad numerum datur, ſed pro ſatisfactione.

Declaratur procedere, dummodo ſatisfactio interueniat in aliquo certo, & non generico, vel ambiguo, num. 22.

29 *Pecuniæ vera numeratio regulariter non ſolet interuenire in ſubhaſtatione.*

QVAESTIO XIII.

IVxta prædicta videndum ſequitur, an abſolutè verum ſit, quod ſubhaſtatio, & licitatio fieri debeat præſente pecunia?

1 Et concludendum videtur affirmatiuè, aliàs ſubhaſtatio facta ſit nulla, & venditio poſſit reuocari, per doctrinam *Bar. in l. à Diuo Pio, §. ſed ſi emptor. ff. de re iudic. vbi Ang.* dicit multum notandum, quod propter pretium non ſolutum licitum eſt rehabere rem, & alii vendere, quod non permittitur
2 in priuatis, *& ibid. hoc ſequitur Alex.*
3 *num. 5. & 6. & Iaſ. num. 4. Vrſill. ad Afflict. deciſ. 358 in fin. verſ. circa prædicta Surd. conſ. 168. num 24. lib. 2. Peregr. de iur. fiſc. lib. 6. tit. 4. num 9. Rota in Tiburtina* Caſtri Sanbuci *28. Ianuarij 1578. coram Sanctiſſ. Aldobrandino, & iterum coram Sanctiſſ. Ludouiſ. deciſ. 23. num. 1.* vbi hoc pluribus comprobatur, & præſertim quia, cum qua-
4 litas iſta præſentis pecuniæ requiratur in tempore, quo ipſa venditio celebratur, præſumitur inducta pro forma, itaut eius omiſſio vitiet ipſo iure, *Bart. in l. vniuerſi ſub num. 5. C. de preci. imper. offer. Bal. in rubr. C. de reſcind. vend. num. 5. Felyn. in c. cum dilecta ſub num. 6. verſ. quartum ſignum de*
5 *reſcript.* quodque ſubhaſtatio fieri debeat pecunia præſente poſt *Rebuff. Ferrar. & alios per eum adductos tradit Coler. de proceſſ. execut. par. 3. cap. 9. n. 94. Rota in Imolen. ſeu Fauentina bonorum 25. Iunij 1593. coram Litta impreſſ. poſt Saluſt. Tiber. in ſua Praxi iudiciali lib. 3. poſt cap. 17. pag. 350. & in Aſculana Prædij 22. Iunij 1609. coram Card. Sacrato* Et ratio adducitur,
6 quia cum facultas certa detur executori in cauſam limitatam, ſcilicet, vt conuertatur in cauſam iudicati iſta cauſa non impletur, habendò fidem de pretio, vel acollando, ſed ſolum recipiendo. *Bar. in d. §. ſed ſi emptor num. 7. Bal. in l. in ciuile num. 3. C. de rei vendic.* dummodo aliud non ſeruetur de more regionis, vt per *Coler. d.*
7 *cap. 9. num. 95.* ideo datur actio de dolo contra Iudicem, qui conſentit, quod emptor habeat fidem de pretio, cum hoc facere non poſſit, quaſi executor teneatur iſta actione tamquam male verſetur in diſtrahendis pignoribus, *l. ſi pignora, C. de euict. & declarat Zaſ. in dict. l. à Diuo Pio, §. ſed ſi emptor ſub num 9. verſ. quid autem ſi Iudex ff. de re iudic.*

8 Non obſtat, quod *Bar. in dicto §. ſed ſi emptor.* aſſerat id eſſe de Conſilio.

Quoniam eius dictum communiter reprobatur, à quo in ſpecie receſſit *Rota in dicta Tiburtina*, ex quo reſiſtit verbis illius *tex.* dum dicit, oportet
9 res pignore captas. Nã verbũ oportet excludit iudicis arbitriũ, *l. verbum*
10 oportere, *ff. de verb. ſignif.* & potius neceſſitatem inducit, *gl. in cap. 1. in verb. oportet de præſcript. in 6. Quare Alex. in dicto §. ſed ſi emptor num. 5. & 6. poſt Ang. & Imol. ac Iaſ. num. 5. verſ.*
11 *Ratio*, quia prima venditio, & poſteriores dicunt Iudicem vendere non poſſe ſine præſentia pecuniæ, comprobat *Rota dicta deciſ. 23. num. 3. & infra deciſ. 319. coram eodem deciſ. 464 num. 1. par. 2. in recent. & deciſ. 247. num. 5. par. 4. nouiſſ.*

12 Quę omnia procedunt etiam ſi emptor promiſerit acollare cenſum, cum iſta non ſit acollatio, ſed promiſſio de acol-

acollando, *l. ſi quis ſtipulatus ſit Stychũ. §. fin. ff. de verb. oblig. Bal. in l. ſi pupillus in fin. princ. & ibid. Paul de Caſtr. num. 2. ff. ad l. Fal. idem Bar. in l. iuriſgentium in fin. ff. de pact. Bal. & Ang. in l. 1. C. de pact. pign. Aret. conſ. 28. in primo dubio Tiraq. de retract. conuent.*
13 *in fin. num. 22.* præſertim ſi fieret promiſſio de acollando in genere cenſus, ac debita, quæ ob incertitudinem ex nunc non poteſt dici acollatio, *l. ſed & ſi quid, §. interdum de vſufruct. l. duo ſunt Titij, ff. de teſtamen. tutel. l. ſi fuerit de reb. dub.* Nam vt inquit in ſpecie *Rota coram Sanctiſs. deciſ. 28. ſub nu. 2.*
14 venditor nõ propterea liberatur à moleſtiis, quia poſſunt oriri plures controuerſiæ ſuper huiuſmodi collatione, & res in longius protrahi cõtra dictam *l. à Diuo Pio, §. ſed ſi emptor, ff. de re iudic.* vnde *Rota* vbi proximè ſupra
15 *num. 3* addit, quod nec etiam depoſitum poſt plures dies factum erit attendendum, vt per eamdem *Rot. in dicta Tiburtina Caſtri Sanbuci 27. Ian. 1578.*
16 Imo nec conſuetudo in contrarium obſtat, nempe quod fiat ſubhaſtatio habita fide de pretio, & non præſente pecunia, niſi in ſpecie probaretur, *ſic Rota coram R. P. D. Litta in dicta Imolen. ſeu Fauentina bonorum 25. Iunij 1593. & 15. Maij 1594.* & dicetur infra, *vt deciſ. 3 & 4. par. 4. in nouiſſ.*

Limitatur præcitata concluſio pluribus modis.

17 Primo ſi creditor conſentiat licitationem fieri non præſente pecunia, *Rota deciſ. 257. num. 5. & 6. par. 2. in recentior. in Camerinen. Spolij 15. Iunij 1600. coram Card. Sacrato, & eadem deciſ. 464. num. 1. par. 2. in recentior. Gratian. diſcept. lib. 2. cap. 326. num. 5.*
18 Qui tamen conſenſus eſt neceſſarius in ipſo actu deliberationis, nec ſufficeret ex poſt prę̃ſtitus; & ratio eſt, quia requiritur conſenſus talis, per quem ex tunc in ipſo actu ſubhaſtationis, ſeu licitationis debitor liberetur à ſuo creditore, vt fuit dictum in *Aſculana prædij 22. Iunij 1609. coram Card. Sacrato, & in Romana dotis prima Iulij 1598. coram Decano.*
19 Secundo limitatur, quando de more, & cõſuetudine Regionis eſſet, quod ſubhaſtatio fieret non præſente pecunia, dummodo tamen in ſpecie dicta conſuetudo probetur, vt per *Matthe. Coler. dicto cap. 9. num 95. quem ſequitur Gratian. diſcept foren lib. 1. cap. 7. num. 5. & 6. & adden. ad deciſ. Sanctiſſ. 23. num. 7.*
20 Tertio limitatur, ſi creditor velit habere fidem de pretio, quia quod deliberatio ſine interuentu pecuniæ ſit nulla, fuit indictum fauore creditoris, ita *Rot coram Sanctiſſ. deciſ. 430. num. 4. & in Romana dotis prima Iulij 1598. coram R. P. D. Decano.*
21 Præmiſſis adde, quod pecuniæ verbum in ſubhaſtatione, ſeu licitatione non eſſe ſtrictè recipiendum pro ea, quę ad numerum datur, ſed pro ſatisfactione, *iuxta l. 4. §. ait Prætor, & §. condemnatum in fin. verſ. ſoluiſſe, ff. de re iudic. l. ſi procurator alias incipit, ſi Curator, §. ſi ab eo, vbi gl. in verb ſolutio ff. de iur. fiſc. Rota coram Sanctiſſ. deciſ.*
22 *28. num. 1.* dum tamen ſatisfactio interueniat certa, & non ambigua, vel generica, & ſic non fiat promiſſio de acollando, vel ſoluendi debita, aut quid ſimile per ea, quæ dixi ſuperius *num. 12. & infra.*
23 Notandum eſt inſuper, quod diſpoſitio, *l. à Diuo Pio, §. ſed ſi emptor, ff. de re iudic.* non habet locum in caſu, in quo creditor faſſus eſt pretium recepiſſe rei licitatæ, quod breui manu fuit reſtitutum ipſi emptori ad effectum, vt illud reportaret Mercatori, ſeu Campſori, à quibus mutuo habuit occaſione oblationis per eum factę in licitatione; Ex quo enim dictum pretium perpetuo non remanſit penes venditorem, eidem actio datur contra emptorẽ pręcisè, vt illud pretiũ ſoluat cũ effectu, illiuſq; dominiũ transferat, nec liberatur, ſi velit ſoluere intereſſe, *Bar. in l. 1. in prin. ſub n. 15.* quidquid ibid. sẽtiat *gl.* quã nõ approbari dixit *Bal. eodẽ loco*

num.2.ff. de act. empt. Ang. Aret. in §. actionum num.7. inſtit. de act.

24 Præterea, vbi venditio fit per creditorem, datur ei actio ad pretium, quaſi tunc illa non detur in licitatione, quando executor vendidit, quo caſu victor nullam habet actionem ad pretium contra emptorem, vt declarat *Paul. de Caſtr. in dicto §. ſed ſi emptor in ver. Melius ſi emptor, poſt Bar. ibid. in verſic. Nota hic num.5. & Iaſ. num. 2.* Nam
25 vt ſupra dictum fuit, in creditore vendente, vel de cuius conſenſu fit venditio, non conſideratur, an ſit præſens pecunia, necne, cum valeat etiam licitatio non interueniente pretio, ſed de eo habita fide ipſo non contradicente, vel conſentiente, *Imol. in dicta l. à Diuo Pio, §. ſic quoque num. 29. in gloſ. ſuper verſic. Capi, ff. de re iudic.* Caſtren. *in l. Elegante, §. ſi vendiderit in princ. num. 2. ff. de pign. act.*

26 Quamuis regulariter in licitatione non ſoleat interuenire vera numeratio, *Rota per Card. Seraphin. deciſ. 12. num. 1.*

EPITOME.

Subhaſtatio, & licitatio partim præſente pecunia, & ex parte non, quando valeat.

Datio in ſolutum in ſubhaſtatione, an habeatur pro vera numeratione.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio facta partim præſente pecunia, & ex parte non, eſt nulla.*
Limitatur primo non procedere, vbi creditores conſenſerint ſubhaſtationem, ſeu licitationem fieri abſque numeratione pecuniæ, ſeu pretij, num. 2.
Secundo limitatur, quando pro ſolutione datur quid certum, ac determinatum. num. 3.
Declaratur procedere, vbi licitator cum effectu impleuerit promiſſionem à ſe factam in termino à iure præfixo, num. 11.
4 *Solutio dicitur, quod datur de conſenſu contrahentis, etiam quod adſit iuramentum.*
5 *Inſolutum vbi aliquid datur, illud habetur pro vera numeratione, & ſolutione pretij.*
6 *Datio in ſolutum vicem habet emptionis.*
7 *Debitum verum vbi conuertitur in pretij ſolutionem, idem iudicatur, ac ſi interueniſſet pecunia.*
8 *Solutio verè facta dicitur per debitum verſum in pretij ſolutionem.*
9 *Acquirendi modus non conſideratur, dummodo acquiſitum ſit in veritate, & in ſubſtantia.*
10 *Conſtitutum, & precarium verè transfert poſſeſſionem.*

QVAESTIO XIV.

1 QVæro, an ſubhaſtatio facta partim præſente pecunia, & ex parte non, ſit valida. Et non valere dicendum eſt, cum in totum, & non pro parte debeat eſſe præſens pecunia, *adnot. per Bar. in l. à Diuo Pio, §. ſed ſi emptor, ff. de re iudic. & ibi Alex. num. 5. & 6. Surd. conſ. 168. num. 24. lib. 2. cum alijs per Coler. de proceſſ. execut. par. tertia, cap. 9. num. 94.*

2 Quæ concluſio primo limitatur procedere, vbi creditores conſenſerint ſubhaſtationem, ſeu licitationem fieri abſque numeratione pecuniæ, ſeu pretii, quia tunc talis nullitas allegari non poteſt, ex traditis per *Rot. in Vrbeuetana domus 5. Decembris 1594. coram Cardin. Pamphilio Seniore, & in Peruſina dotis prima Iulij 1598. coram R.P.D. Penia*, & plenè dixi in præcedẽti *quæſt.*

quæſt. num. 17. *& infra*.
Secundo limitatur, quando pro ſolutione datur quid certum, ac determina
3 tum de conſenſu contrahentium, vt puta cenſus, ſeu ſocietates officii certas cum onere ſoluendi fructus, & eas certis, ac determinatis temporibus extinguendi, quę loco ſolutionis, & numerationis pretii habentur, *l.* 1. *ff. pro empt. l. fin. ff. ex quib. cauſ. in poſſeſſ. eat. l. ſi prædium, C. de euict. l. ſatisfactio, ff. de ſolut. l.* 1. *ff. qui ſatiſda. cogan. l. ſi rem alienam, §. omnis, de pign. act. Natt. conſ.* 426. *num.* 20.
4 Nā pro ſolutione habetur, quidquid datur de conſenſu contrahentis, *l.* 1. *ff. qui ſatiſda. cogan. d. l. ſatisfactio. & l. ſi rem*, *§. omnis*, quamuis adeſſet iuramentum *Ioan. Andr. in c. ad noſtram de iureiur. vbi Felin. num.* 12. *Surd. conſ.*
5 166. *num.* 30. *lib.* 2. qua ratione admittere debemus, quod vbi aliquid detur in ſolutum, illud habeatur pro numeratione, & ſolutione pretii, *l. ſi prædium*
6 *C. de euict.* Et hoc eſt, quod dicimus, dationem in ſolutum vicem emptionis obtinere *Bar. Bal. & Caſtr. in l. elegan ter. in princ. ff. de pign. act. Tiraq. de retract. lignag. §.* 1. *gl.* 14. *num.* 3. *in fin.* vbi dicit quoque procedere in pœnalibus, *Iaſ. in l. Senatus, quam repetit. in l. Cætera, §. ſed ſi paraueris, num.* 10. *ff. de leg.* 1. *Alber. de ſtatu. par.* 2. *q.* 2. *col.* 1.
7 *verſ. Ex prædictis colligi poteſt*. Et generaliter, quod ſi verum debitum conuertitur in pretii ſolutionem, tunc iudicetur idem eſſe, ac ſi interueniſſet pecunia numerata, & ſic ſatisfactum erit per dictam conuerſionem, quæ non patitur fraudis, ac ſimulationis ſuſpicionem, exemplo confeſſionis mutui, quæ quamuis ſubiaceat exceptioni nō numeratę pecunię, vbi tamen debitum ex alia cauſa eſſet conuerſum in cauſam mutui, tunc habetur pro vera numeratione, & ſatisfactione, *gl. communiter approbata in l. aduerſus in fin. C. de non numer. pecun. Iacob. Butrig. in l.* 2. *§. fin. ff. ſi cert. petat. Ruin. conſ.* 19. *num.* 11. *Felin. in cap. ſi cautio num.* 56. *in fin. de fid. inſtr. Rol. poſt Vaſqu. & Suarez ab eo adductos conſ.* 4. *num.* 10. *lib.* 4. *Rota coram Litta in Eugubina cenſus* 10. *Februarij* 1593. *verſ. & Domini vnanimiter impreſſ. poſt primum volumen conſ. Farinac. ibid. deciſ.* 10. *num.* 15. Nimirum ergo, ſi pretium non ſit numerandum, cum debitum ſit verum, & fingat numerationem interueniſſe, *Pariſ. conſ.* 75. *num.* 32. *lib.* 2.
8 licèt enim fictè agi videatur ex transfuſione debiti in aliud; ſolutio tamen verè facta dicitur, quamuis actus ſit fi-
9 ctus, quia non attenditur, tamquam non ſit in conſideratione acquirendi modus, dūmodo acquiſitum ſit in veritate, & in ſubſtātia, *Caſtrē. cōſ.* 170. *n.* 1. *lib.* 2. & facit, quod dicitur de conſti-
10 tuto, & precario, quod verè, ac propriè transfert poſſeſſionem, quamuis dicatur actus fictus, *l. Certè, §* 1. *ff. de precar. Bal. in l. ab emptione in fin. ff. de pact. Alex. conſ.* 83. *num.* 8. *lib.* 6. *Ruin. conſ.* 224. *num.* 4. *lib.* 1. *Dec conſ.* 152. *num.* 2. *cum alijs per Tiraq. de iur. conſtit. ampl.* 1. *num.* 2. *par.* 2. & his conducunt, quę diximus in præcedenti *quæſt. num.* 21. *& ſeq.* cum fuit dictum pecuniæ verbum in licitatione non eſſe ſtrictè accipiendum pro ea, quæ ad numerum datur, ſed pro ſatisfactione iuribus, ac deciſionibus ibid adductis.
11 Quæ omnia declarantur habere locum, vbi licitator cum effectu impleuerit promiſſionem à ſe factam; ſecus ſi non comparear, nec conſignet, quod promiſit, ſeu obtulit in termino ſibi per Iudicem præfixo, cū eo caſu haberetur pro renūciante, ex quo tēporis lapſus hoc inducat *Bal. in l. ſi ego, ff. de neg. geſt. & conſ.* 466. *in* 2. *dub. Tiraq. de retract. lignag. gl.* 4. *§.* 3. *n.* 2. *Surd. dec.* 189. *n.* 8. *in terminis deliberationis, Neuizan. conſ.* 77. *n.* 12. *per tex. in l.* 3. *§. an ego, ff. de reb. eor. poſt Roman. conſ.* 199 *in fin. ac cenſuit Aſin. in tract. de exeeut. §.* 9. *c.* 3. *n.* 5 *per tex in l.* 4. *C. de fid. inſtr. & iur. haſt. fiſc. lib.* 10.

Digitized by Google

EPITOME.

Subhaſtationem bona fide, & omni ſemota fraude fieri debere dicitur.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio fieri debet bona fide, hoc eſt abſque fraude.*
2 *Emptio, & venditio mala fide facta retractatur.*
3 *Emptor malæ fidei rem cum fructibus reſtituere tenetur.*
Etiam quod fructus conſumpti eſſent. num. 4.
5 *Subhaſtatio publica de facili conuelli non debet.*
6 *Bona fides probatur ex ſubhaſtatione.*
7 *Subhaſtatio facit præſumi emptionem factam abſque fraude.*
Et tollit omnem dolum, ac fraudem. num. 8.
Et aufert omnem cauſam conquerendi, num. 9.
Præſertim ſi in actibus non probatur maiori pretio potuiſſe vendi, n. 10.

QVAESTIO XV.

1 PRæcipuè quoque
exigitur bona
fides in ſubha-
ſtatione, hoc
eſt; vt fiat abſq.
fraude, *l. 2. C. ſi*
propt publ. penſ.
l. ſi quos, C. de
reſcind. l. 1. C. de præſcrip. 30. annot. &
l. 1. C. de fide inſtrum. & iur. haſt. fiſc.
2 *lib. 10.* ex quo venditio, & emptio mala
fide facta retractatur, *l. tenetur, §. fin. ff.*
de act empt. Bar. in l. emptorem, §. fin. ff.
de euict. Bal. in l. 1, num. 9. ff. de peric. &
commod. rei vendi. & malæ fidei em-
ptor rem cum fructibus perceptis, ac
3 percipiendis reſtituere cogitur, *dicta l.*
4 *1. C. de fid. inſtr. lib. 10.* etiam quod
cõſumpti eſſent *Specul. in tit. de fruct.*
5 *& intereſſ. §. ſcias,* licèt aliàs ſubhaſta-
tiones publicæ de facili conuelli non
poſſint, *l. ſi hypothecas, C. de remiſſ.*
pign. Valaſc. conſult. 37. num. 1. cum
6 regulariter ex eis probetur bona fides
Iſern. in cap. 1. §. ſi vero Caſtaldi n. 11.
de feud. Guardiæ, Menoch. conſ. 1174.
7 *n. 22. lib. 12.* & faciant præſumi emp-
tionem factam ſine fraude, *Corn. conſ.*
8 *71. num. 1. lib. 3.* & tollat omnem do-
lum, ac fraudem, *Rauden. conſ. 50.*
9 *num. 395.* & auferant omnem cauſam
conquerendi, *l. 1. C. de prædijs Decur.*
lib. 10. & præſertim ſi in actibus non
10 probatur maiori pretio potuiſſe ven-
di, *Alex. in l. pretia rerum ſub num. 8.*
ff. ad leg. Falc. Oſaſc. deciſ. 109. num. 7.

EPITOME.

Præſentia emptoris in licitatione An requiratur.
Obligatio qualiter ſequatur inter limitantem, & eum, qui expoſuit rem ſubhaſtandam.
Licitator, vt ad offerendum admittatur, qualis eſſe debent.

SVMMARIVM.

1 *Emptoris præſentia non requiritur in licitatione, & ſubhaſtatione.*
Declaratur. num. 2. & 4.
Sed quod imò præſentia requiratur, num. 5. & 9.
2 *Subhaſtationi rem exponens quatenus obligari nolit ad vendendum, apponere nõ debet illa verba, quod plus offerenti dabitur.*
6 *Obligatio oritur inter licitantem, & ſubhaſtantem per expoſitionem, & oblationem ſubſecutã, ex veriori.*
Licet oblatio ſit reuocabilis per alterius oblationem, num. 7. & 8.
8 *Subhaſtatio forma non ſeruata non valet.*

9 *Obla-*

Digitized by Google

9 *Oblatio in ſubbaſtatione cum principaliter tendat ad obligandum, requiritur præſentia illius, cui acquirenda eſt obligatio; Et de ratione, num. ſeq.*

10 *Contractus, vt ſit validus, non ſufficit duorum conſenſus, niſi etiam ſit ſimultaneus, & eodem tempore concurrat.*

11 *Ratificatio requirit conſenſum, & præſentiam alterius partis, ſed contra ex veriori, num. 12.*

13 *Licitatione, & oblatione facta per emptorem elapſo tempore banni nõ poteſt fieri aliud proclama, & n. 15*

Niſi tamẽ eſſet minor, vel alia perſona quæ reſtitutionem imputaret, n. 14

15 *In ſubbaſtatione primo banno ſtandum eſt.*

16 *Licitator, & ſubhaſtans, vt obligetur, quid requiratur.*

17 *Inanis eſt actio, quam debitoris excludit inopia.*

18 *Qui non habet, vnde ſoluat, ſimilis eſt habenti exceptionẽ peremptoriã.*

19 *Licitans, ſeu offerens rebus ſub haſta poſitis debet eſſe idoneus, & talis, qui poſſit conueniri.*

20 *Idoneus non dicitur, qui conueniri non poteſt.*

21 *Licitator, vt admittatur, requiritur, vt ſit maior idoneus, & maior vtilitas, & conueniendi modus.*

22 *Subhaſtatio quando ſit, debet eligi magis idoneus.*

23 *Idoneus ſatis quis dicitur, qui eſt tamquam idoneus approbatus.*

QVAESTIO XVI.

AN in licitatione, ſeu ſubhaſtatione requiratur præſentia emptoris alia eſt cõſideratio.

1 Et quidem eam non requiri dixerunt *Fabian. de Mont. in tractat. de emption. & vendition. quæſt. quinta princ. ſub num. 91. verſiculo Nec requiritur præſentia*, quia ſufficit, quod vadat ad promittendum fauore illius perſonæ, vel loci, qui continetur in banno, ſeu proclamate, niſi ante-
2 quam aliquis offerat, publicè reuocet, ſicuti publicè propoſuit, *l. ſed & ſi pupillus, §. proſcribere, ff. de in-*
3 *ſtitut. act.* Et quatenus exponens ad vendendum obligari nolit, non apponat illa verba, quod plus offerenti dabitur, quo caſu potius pretium explorare, quàm vendere voluiſſe videtur, ſecundum *Bar. in l. licitatio, ff. de publicat. & vectig. & in l. Si tempora, C. de fid. inſtrum. & iur. haſt. fiſc. lib. 10. & Fabian. vbi ſupra ſequitur Iodoc. Dembauder. in ſummul. ſubhaſt. cap. quinto, num. 4. & 5.*

4 Verum aduerti debet, quod *Fabian. & Iodoch.* in locis præcitatis loquuntur de ea ſubhaſtationis forma, quæ fit longo tempore trium, vel quatuor menſium, in qua quilibet licitator per notarium deſcribi curat ſuam oblationem, & is, qui plus offert, rem conſequitur, vt de more aliquorum regionum fieri ſo-
5 let, Sed nos agimus de illa licitatione, ſeu ſubhaſtatione, quæ frequentior eſt, & quodie apud nos fit, nempe vel candela accenſa, vel breui temporis ſpatio alterius oblationibus vna poſt aliam factis, quo iam neceſſe eſt, vt emptor ſit præſens, vel alius per eo, qui iuxta illius voluntatem plus offerat, ſeu licitet, donec, vel candela extinguatur, vel tempus ad licitandum conſti-
6 tutum expiret, vt in ſpecie concludit *Aſin. in tractat. de execution. §. ſexio, cap. 24.* Nam inter ementem, ſeu licitantem, & ſubhaſtantem oritur obligatio, ſi licitator pretium promittat, & Notarius ſcribat, vt ex veriori tradit *Bart. in l. licitatio, num. 4. ff. de public. &*
30 *vectig. eſt text. in l. ſi tempora,*

C. de fide inſtrumen. & iur. haſt. fiſc. lib. 10. & in dicta l. licitatio, Bal. conſil. 393. Præmiſſis duabus colum. 1. lib. 4. & conſ. 195. Factum ſuper quo ad
7 *medium, lib. 3.* dum ait, hinc inde obligationem contrahi, licèt reuocabilem interuentu noui oblatoris, quod voluit etiam *Ang. conſ. 324. Datium*
8 *pannorum*, cum dixit, in caſu, de quo ibi agebatur, ideo obligationem locũ non habere, quia forma ſubhaſtationis vel licitationis ſeruata non erat, ex quo illi officiales dare, vel vendere, vel aliquid ſimile plus offerenti non promiſerant; Vnde cum à ſubhaſtante exprimitur velle vendere, aliud dicendum eſt, prout & reſpondit *Alexand. conſil. 114. Viſo proceſſu, lib. 6. & Capyc. dec. 36. in cauſa magnificorum in fine.*
9 Cum talis oblatio tendat principaliter ad ſe obligandum, vtique requiritur præſentia illius, cui acquirenda eſt obligatio. *Soci. conſil. 105. num. 16. lib. 4. Crau. de antiquit. tempor. par. 1. §. viſo de verbis, num. 47. & 48. Maſcard. de probationib. concl. 347. num. 88. & 89. lib. 1.*
10 Ratio quia, vt contractus ſit validus non ſufficit duorum conſenſus, niſi etiam ſit ſimultaneus, & eodem tempore concurrat, *l. 1. de pact. Surd. conſil.*
11 *136. num. 17. lib. 1.* ita vt etiam ratificatio requirat conſenſum, & præſentiã
12 alterius partis, *Aretin. conſil. 128.* quãuis hoc vltimum non ſit tutum, cum in ratificatione contrarium ſit verius, vt ſcilicet præſentia alterius partis non requiratur, *Gabr. conſil. 146. num 9. & 11. lib. primo. Rota in Romana hęreditatis 14. Martij 1613. coram R.P.D. Litta, latè Surd. deciſ. 70. num. 18.*
13 Et ex his ſequitur, quod ſtante licitatione, ac oblatione per emptorem, ſeu licitantem facta lapſis diebus primi banni, ſeu proclamatis, non poteſt fieri ſecundum bannimentum, ſeu proclama, vt alius admittatur, & auferatur
14 ius iam quæſitum priori offerenti, niſi forte minor eſſet, vel Eccleſia, vel Reſpublica, vel alia perſona, quæ ex reſtitutione hoc impetraret, *l. & ſi ſine, §. quæſitum, ff. de minor. Franc. Marc. deciſ. Delphi. 85. par. 1. & deciſ. 565. par. ead.*
15 Cum aliàs primo banno ſtandum ſit *vt l. 2. C. de loca. præd. ciuil. lib. 11. & declarant glo. & Bar. in dicta l. licitatio, & in dicta l. ſi tempora, C. de fide inſtr. lib. 10. Fabian. in dicto tract. de empt. & vendit. dicta quæſt. 5. num. 87.* & latius dicam ſuo loco.
16 Ad hoc, quod ſubhaſtatione, vel licitatione, licitator, vel ſubaſtans obligentur, oportet voce Præconis, vel aliquo edicto, vel alio quouis modo publicè notum fieri res, & bona venalia expoſita eſſe, & vt ille, qui emere vult, compareat, & pretium promittat, & quod tunc plus offerenti dabuntur, vt habemus in *auth. hoc ius porrectum, C. de ſacroſanct. Eccleſ. & notat gloſ. in dicta l. ſi tempora.* vbi enim prædicta verba, Quod plus offerenti concedentur in edicto, vel voce Præconis non ſunt expreſſa, ſicut ſubhaſtans, ita & licitans non obligantur. *Bart. in dicta l. licitatio in princip. in penul. q. ff. de public. & vectig.*
17 Sed quoniam inanis eſt actio, quàm debitoris excludit inopia; *l. vbi autem, §. finali, ff. de in diem, addict.*
18 & qui non habet vnde ſoluat, ſimilis eſt habenti exceptionem peremptoriam, vt notatur in *l. Titius, ff. de procurat. & in l. Nam is, ff. de dol.*
19 Aduertendum erit, quod licitans, ſeu offerẽs ſit idoneus, & ſit talis, quod obligari poſſit, & conueniri, *l. qui ſatis dare primo reſponſo, ff. de fideiuſſ.* quia
20 non dicitur idoneus, qui conueniri non poteſt, *l. ſciendum, ff. qui ſatiſd. cogan. §. ſuſcepto in auth. de exhib. reor. & in l. nec Ciuitatis, ff. de procur. probatur in dicta l. vbi autem, §. fin.* vbi ad hoc
21 vt licitator admittatur, requiritur, quod ſit maior idoneitas, & maior vtilitas, & conueniendi facultas. *Amat. in deciſ. Marcb. 67. nu. 7.* dicens, quod
22 ſubhaſtatio quando fit, eligi debet magis idoneus, *latè Fabian. de Mont. in*

dicta

dicta quæſt. 5. num. 93. & 94. etiam ſi minus pretij offerat, dum tamen Eccleſia, Fiſcus, vel minor nimium non grauetur *Franc. Marc. deciſ. 28. par. 2.*

23 quamuis ſatis videatur idoneus, qui eſt tamquam idoneus approbatus, & admiſſus, *l. qui ſatiſdare, ff. de fideiuſſ. & l. inter cauſas, §. abeſſe, ff mand.*

EPITOME.

Quod res magni pretij pro modico ære alieno diſtrahi, vel ſubhaſtari non debeat.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio rei magni valoris pro modico ære alieno fieri non debet.*

Declaratur procedere, quando in Patrimonio debitoris eſt prædium, quod vendi poſſit, vſque ad concurrentem quantitatem debiti; ſecus autem, ſi pro parte vendi non valeat, nec aliunde ſolui poſſit. num. 2.

3 *Res tota eſt maioris æſtimationis, quam ſi in partes diuidatur.*

QVAEST. XVII.

1 IN vendendis, ac diſtrahendis bonis debitoris ſub haſta hoc vnum præſertim eſt etiam animaduertendum, ne pro modico ære alieno res magni pretii diſtrahatur, & ita debitor grauetur, *l. 2. & l. ſi quos, C. de reſcind. vendit. facit l. magis puto, §. non paſſim, verſ. Item Prætor, ff. de reb. eor. Afflict. deciſ. 249. num. 1 Roland. conſil. 33. num. 8. lib. 1. & conſ. 60 num. 9. lib. 4.* quos ſequutus eſt *Menoch. in commentar. de recuper. poſſeſſ. remed. 15. num. 147. & arbitr. iudic. lib. 2. caſu 171. num. 21. & caſu 182. n. 35.*

2 Quod intellige procedere, quando in patrimonio debitoris eſt prędium, quod vendi poſſit vſque ad concurrentem quantitatem debiti, vel quando prædia coniuncta poſſunt commodè æquo pretio pro parte diſtrahi; ſecus ſi pro parte vendi nequeunt iuſto pretio, nec aliunde ęs alienum ſolui poſſit, quia tunc venditio valet, vt res tota diſtrahatur exemplo eius, quod dixit de tutore, *Bal. in conſil. 75. quidam tutor, lib. 1.* quem refert, ac ſequitur *Menoch. conſ. 114. ſub num. 34. lib. 3.*

3 Nam res tota maioris eſt æſtimationis, quam ſi in partes diuidatur; *l. Meruius, §. vlt. ff. fam. erciſ. Bal in l. 1. n. 3. & ibidem Salic. num. 4. C. comm. diuidun.*

EPITOME.

Aeſtimatio an, & quando requiratur in ſubhaſtatione?
Et declarantur tenentes vnam, & alteram opinionem.

SVMMARIVM.

1 *Aeſtimatio requiritur in ſubhaſtatione.*

Contrarium habetur, num. 2. & 10.

Sed prima opinio dicitur verior, num. 3.

Primo declaratur procedere, quando conſtat de magno exceſſu inter pretium iuſtum, & illud, pro quo facta eſt ſubhaſtatio, num. 5.

Secundo declaratur habere locum in pignore iudiciali, vel Prætorio dato inſolutũ creditori, quando nullus licitator comparuit, ſecus ſi vẽditio fiat ſub haſta ipſi creditori, tamquam plus offerenti, num. 6.

Tertio declaratur non procedere, quãdo ſubhaſtatio eſſet fruſtratoria, & quando pretium eſt adeo manifeſtum, vt non poſſit adeſſe aliqua colluſio, num. 7.

Quarto declaratur locũ habere nullo extan-

Digitized by Google

extante licitatore, in cuius ſubſidium dantur bona creditori pro iuſto pretio, num. 8.

Quinto declaratur ſibi tribuere in ſubhaſtatione, quæ fit pro exactione publicarum functionum. num. 9.

Sexto declaratur, quando læſio eſſet conſiderabilis ſub num. 11.

Septimo declaratur nõ habere locum, quando res eſſet in continuo periculo deſtructionis, quia tunc poſſunt bona alienari abſque ſolemnitatibus, num. 12.

4 *Pretium iuſtum in ſubhaſtatione conſtituitur ex præſenti æſtimatione, non autem præterita.*

11 *Adiudicatio vbi facta eſt pro paruo pretio, cum res valeat in duplo plus dicitur facta mala fide in gratiam creditoris, & ideo eſt nulla, ac reſcindenda.*

12 *Paul. de Caſtr. in conſ.* 156. *num.* 1. *lib.* 1. *qualiter intelligitur.*

13 *Aliud eſt impugnare adiudicationem ex defectu æſtimationis, vel quod ſit facta viliori pretio.*

14 *Referuntur aſſertiones tenentium æſtimationem non requiri.*

QVAESTIO XVIII.

1 Certant inter ſe Doct. An æſtimatio requiratur in ſubhaſtatione bonorum debitoris; Et requiri dixit *Paul. de Caſtr. in l. ſi quos num.* 2. *C. de reſcind. vendi. Rolan. conſ.* 32. *num.* 33. *lib.* 3. ea ratione, quia ſi ea non præcedit, poſſet magna fraus
2 committi, *Becc. conſ.* 95. licet velit ſolum procedere in debito fiſci; Nam,
3 quod abſolutè requiratur, verior videtur opinio, ex quo ſi in debito fiſcali requiritur æſtimatio, quod eſt magis priuilegiatum, multo plus in alio caſu non ſic fauorabili, vt cenſuit idem *Caſtren. conſil.* 156. *viſis actis in princ. lib.* 2. *Afflict. deciſ.* 258. *ſub num.* 5. *verſic. Quarta ratio. Iodoc. in ſummul. ſubhaſta. cap.* 3. *num.* 11. *Matthe. Coler. de proceſſ. execut. par.* 3. *cap.* 9. *num.* 81. *Roland. conſil.* 32. *num.* 33. cum aliis, quæ adducuntur *à Rota in Romana vinea de Brunis* 10. *Decembris* 1591 *coram bon. mem Orano, & in Romana de Trincijs* 6. *Iulij* 1598. *coram R.P.D. Gipſio, & deciſ.* 528. *num.* 3. *par.* 2. *recent. Aſin. de execut.* §. 4. *cap.* 78. *num.* 1. *& Gratian. diſcept. foren. cap.* 7. *num.* 19. *lib.* 1. *& cap.* 686. *num.* 3. ita vt iu-
4 ſtum pretium ſit ex præſenti æſtimatione, non autem à præterita emptione *l.* 3. §. *Diui, ff. de iur fiſc. & l. ad reſcindendum, C. de reſcind. vendi.* cum moderatione tamen, *l.* 2. *C. eod*

Quæ concluſio patitur infraſcriptas declarationes.

5 Et primo, vt procedat, quando conſtaret de magno exceſſu inter pretium iuſtum, & illud pro qua facta eſt ſubhaſtatio, vt in ſpecie declarat *Paul. de Caſtr. dicto conſil.* 156. *ſub num.* 1. *verſ. non obſtat, ſi dicatur, lib.* 2. *Surd. conſil.* 39. *num.* 26. *lib.* 1. *& conſil.* 256. *num.* 3. *lib.* 2. *Gratian. diſcept. foren. lib.* 1. *cap.* 7. *num.* 22.

6 Secundo declaratur ſibi tribuere in pignore iudiciali, vel prætorio dato in ſolutum creditori, quando nullus licitator comparuit; ſecus ſi venditio fiat ſub haſta ipſi creditori tamquam plus offerenti aliis extantibus licitationibus *Surd. dicto conſ.* 256. *à num.* 5. *vſque ad num* 8. *lib.* 2. *Gratian. dicto cap.* 7. *n.* 24. vbi ait, quod ita ſeipſum declarat *Afflict. deciſ.* 185. dum præſupponit, quod bona nullum emptorem inueniant, cum æquum non ſit, vt extantibus licitationibus præcedere debeat æſtimatio, quæ fiet in caſu, in quo creditori daretur in ſolutum, *Bal in l ordo, num.* 1. *C. de execut. rei iud. & latè Surd. in dicto conſil.* 256. *num.* 6. *& fuit dictum in Mediolanenſi euictionis.* 5. *Maij* 1602. *coram Decano, & in Bonon. prædij* 12. *Ianuarij* 1624. *coram*

Rem-

Remboldo, de quo etiam diximus iam *quaſt.* 154. *&* 159.

Tertio declaratur non habere locũ, quando ſubhaſtatio eſſet fruſtratoria, & quando pretium eſt adeo manifeſtũ, vt non poſſit adeſſe aliqua colluſio, quod res venditoris vilius vendatur, *l. 2. vbi Bar. num.* 24. *C. de reſcind. vendit. & in l. pretia rerum*, §. *nonnullam*, *num.* 3. *ff. ad l. Falc.*

Quarto declaratur (& hæc declaratio eſt ſimilis ſecundæ declarationi, vt ſupra propoſitæ) locum habere nullo exiſtente licitatore, in cuius ſubſidium dantur bona creditori pro iuſto pretio, *Afflict. dicta deciſ.* 258. *num.* 5. *poſt Salyc. in l.* 1. *in princ. C. ſi in cauſ. iudic. pign.* quia tunc ſignari non poteſt iuſtũ pretium, ſi præcedat æſtimatio peritorum, *l.* 1. *C. ſi in conſ. iudic. Gratian, d. cap.* 7. *num.* 23.

9 Quinto declaratur, quòd nempe dicta *l. ſi quos*, *C. de reſcind. vendit.* in qua dicitur, quod fiat æſtimatio ante adiudicationem, procedat in ſubhaſtatione, quæ fit pro exactione publicarum functionum, non autem in debito priuatarum perſonarum; Et quando licitatores non eſſent, quia tunc ſubhaſtatio fieri poteſt nulla præcedente æſtimatione, *Afflict. deciſ.* 358. *num.* 6. *Rota in Romana vineæ de Brunis* 10. *Decembris* 1591. *coram Orano*, *& in alia Romana de Trincijs* 6. *Iunij coram Gypſio*, prout quicquid alii contrarium ſenſerint habetur per *Rot. in Romana annuæ præſtationis, prima Februarij* 1613. *coram Card. Sacrato, & coram bo. mem. Buratto in Romana de Roncionibus* 9. *Februarij* 1615. vbi quod ſatis eſt dare, quod nullo iure cauetur, quod æſtimatio ſit de forma, & ſubſtantia adiudicationis, quæ fit creditori iuxta diſpoſitionem, *l. à Diuo Pio*, §. *ſi pignora de re iudic.* tanquam caſus publicæ exactionis ſit magis priuilegiatus, ſecundum dictam *l. ſi quos, in ver. diſtrahere, & ibi per Caſtren. in princ. poſt gl. eod. loco in ver. diſtrahere*, *Odofred. Petr. de Bellapert. Angel. & Salyc. Gratian. diſcept. lib.* 3. *cap.* 545. *num.* 24. *& cap.* 706. *num.* 4. *& ſeqq. lib.* 4. *& prius cap.* 686. *num.* 3. *licèt adden. ad Buratt. deciſ.* 96. *ſub lit. A*, ſentient adiudicationem factam non præcedente æſtimatione non ſubſtineri, quę opinio magis mihi probatur, ad euitandas fraudes, quæ in his adiudicationibus accedere poſſunt, vt quando res magni valoris datur pro modico, & pro hac ſententia adducit *Rot. in Romana Officij* 3. *Decembris* 1607. *coram Scotto*, *quæ impreſſa legitur apud Marcheſan. de commiſſ. par.* 1. *fol.* 137. *num.* 6. *& in Romana Cenſus* 21. *Maij* 1627. *coram Vbaldo*.

11 Et ita quoque intelligi dicitur *Caſtren. dicto conſ.* 156. *num.* 1. ſecundum aliquos, cum per eum ibi concludatur, quod vbi adiudicatio facta eſt pro paruo pretio, & res valet in duplo plus facta cenſetur mala fide in gratia creditoris, atque ideo eſt nulla, vel ſaltem reſcindi debet; quod ſi procedit in venditione, quæ fit pro debito fiſcali, multo magis dicendum eſt id habere locum pro debito priuati non ita priuilegiato, & ſic quando interuenit læſio conſiderabilis, & hæc erit ſexta declaratio, ad dictam regulam, & concluſionem, *& Caſtren. vbi ſupra addunt Afflict. deciſ.* 218. *nu.* 5. *& Matthæ. Coler. de proceſſ. execut. par.* 3. *cap.* 9. *num.* 97.

12 Septimò declaratur, quando res eſſet in continuo periculo diſtractionis, & deteriorationis, quia dicta concluſio tunc non procedit, ſed alienari poſſunt bona abſque ſolemnitatibus, *Ang. in l. non ſolum de petit. hæredit.* & neminem contradicere, ac de communi teſtatur *Rub. Alexand. conſ.* 138. *n.* 3. *Fabian. de Mon. de empt. & vendit. q.* 4. *princ. ſub num.* 20. *in fin. Tiraq. de retract. lignag.* §. 1. *glo.* 7. *num.* 91. *verſ. contra tamen*, *Lup. in cap. per veſtras*. §. 18. *num.* 4. *de donat. inter vir. & vxor* vbi ait, quod latius hoc tenuit in *c. contingit, de tranſact. Redoan. de reb. Eccleſ. non alien. cap.* 28. *num.* 13. *Curt, Iun.*

Iun. de feud. par. prima, cap. 7. num. 11. in fine. Mut. ſuper conſuetud. Panormit. cap. 58. num. 4. notab. 3. Vrſill. ad Afflict. deciſ. 87. num. 2. Bertazol. clauſul. 10. gloſſ. 2. ſub num. 5. verſ. Propter etiam periculum futurum. Card. Tuſch. concl. 303. in verbo Molendinum, num. 8. volum. 5. Et in rebus, in quibus adeſt periculum amiſſionis rei ob circumſtãtes tyrannos, ac prædones, vel aliam cauſam, quod tunc non requiratur aliqua ſolemnitas, *Capyc. poſt Bald. ab eo adductum in deciſ. 113. in fine.*

13 Et ex præmiſſis collige diuerſum eſſe impugnare adiudicationem ex defectu æſtimationis, quæ non reperitur in actis, vel quod ſit facta viliori pretio, propter quod reſcindatur, *vt per Rotam in dicta Romana annuæ præſtationis prima Februarij 1613. coram Card. Sacrato, & in d. Romana de Roncionibus 9. Febr. 1615. coram bo. me. Buratto.*

14 Et ideo ſecundum aliquos videtur eſſe potius conſilii, quã pręcepti, quod videlicet requiratur æſtimatio in ſubhaſtatione, ſed ſufficiat, quod Iudex extra iudicialiter ſe informet, ne aliàs pergrauetur debitor dando rem in ſolutum creditori pro viliori pretio. *Aſin. de execut.* §. 4. *cap.* 82. *num.* 5. *& ſeqq.*

Et quod Doctores contrarium tenentes loquuntur, quando Iudex dat rem inſolutum pro rata debiti, non ſimpliciter pro certo debito; *dictamque l. ſi quos*, proditam eſſe, ne fiat fraus debitori quoad pretium.

Tu autem teneas ſupradictam concluſionem pro æſtimatione cum prædictis declarationibus.

EPITOME.

Aeſtimatio quando ante ſubhaſtationem fuit facta, ne res vendatur vili pretio.

An ſi minoris deliberetur, huiuſmodi deliberatio ſubſiſtat? Vel potius creditor cogatur in ſolutum accipere.

SVMMARIVM.

1 *Aeſtimatores quando ante ſubhaſtationem ſunt adhibiti ad æſtimandum bona ſubhaſtanda, quæ adiudicantur pro minori pretio, quam fuerunt æſtimata, creditores ea in ſolutum recipere non coguntur.*

2 *Res vendenda eſt, quanti vendi poteſt, facta ſubhaſtatione.*

3 *Aeſtimatio tunc attenditur, quando conſtat de magno exceſſu inter pretium iuſtum, & illud, pro quo facta eſt ſubhaſtatio?*

Vel quando non reperitur emptor, ſecus ſi bona fuerint ſubhaſtata, tertio plus offerenti, num. 4.

5 *Læſio in pretio non conſideratur, quando alienatio eſt iudicialis.*

6 *Res nulla pluris, aut minoris eſt pretij, quam prout emptorem inuenit.*

7 *Pretium iuſtum vbi non inuenitur in ſubhaſtatione, creditor tenetur in ſolutum accipere, vel ad licitandum admitti.*

QVAEST. XIX.

1 Aeſtimatores licèt multoties ante licitationem, ſeu ſubhaſtationem adhibeantur, vt bona ſubhaſtanda viliori pretio non vendantur, ſępè nihilominus deliberari ſolent pro minori pretio, quam fuerint æſtimata; ideo quæritur; An huiuſmodi deliberatio teneat, ſeu potius creditores cogendi ſint eadem inſolutum accipere iuxta æſtimationem factam per dictos æſtimatores.

Et reſolutiuè agendo, dicitur deliberationem vt ſupra factam tenere, neq; ob id creditores compellendos fore ad illa recipiendum in ſolutum, *per tex. in l. fin. C. ſi in cauſ. iudic. pign. cap. fuer.* Vbi dicitur, in cauſa iudicati pignora

ex

ex auctoritate Præſidis capta potius diſtrahi, quam iure dominii poſſideri conſueuerunt, adeo quod prior cauſa eſt ſubhaſtationis, antequam a d addictionem perueniatur.

2 Vnde videndum eſt, quanti res uendi poteſt facta ſubhaſtatione, *authent. Hoc ius porrectum, C. de ſacroſanct. Eccleſ. l. ordo, C. de execut. rei iudicat. §. quod autem in authen. de fideiuſ.* Et in dubio præſumitur pro Decreto, ex quo fuit interpoſitum, *vt notatur in l. 1. C. de fide inſtrument. & iur. haſt. fiſc. lib. decimo, Put. deciſ.* 205. *num.* 2. *lib.* 3. *Menoch. de præſumption. lib. ſecundo præſump.* 75. *num. quinto, in puncto Bald. conſil.* 285. *ſub n.* 1. *verſ. Item oppono, quod res pluris lib.* 2.

3 Nam tunc attenditur æſtimatio, quãdo conſtat de magno exceſſu inter pretiũ iuſtum, & illud, pro quo facta eſt ſubhaſtatio, ſicut declarat *Caſtr. conſil.* 156. *ſub nu.* 1. *verſic. Non obſtat, ſi dicatur, lib. ſecundo, & ſequitur Surdus conſil.* 36. *num.* 26. *lib. primo, & fuit dictum in præcedenti quæſtione num.* 11. *& per Surd. conſil.* 256. *num.* 3. *lib.* 2.

4 Vel quando non reperitur emptor, quod non ſic eſt, quando bona fuerunt deliberata tertio plus offerenti, *vt dixi in præcedenti quæſtione num.* 8. *Surd. dicto conſ.* 256. *num.* 5. *& infra.*

5 Et pro his facit, quoniam læſio conſiderari non poteſt in pretio, quando res in iudicio alienatur, ad ea, quæ tradit *Bald. in dicta l. ordo, num. quinto, cum ait*, quod ſi creditor accipiat rem minoris valoris in ſolutum pro toto debito, agere non poterit remedio, *l. ſecunda, C. de reſcinden. vendit.* propter iudicii auctoritatem, quod ibi *Barb.* dicit mirabile, & adducit *gloſſ.* quam vocat ſingularem *in l. à Diuo Pio, §. ſi pignora, in ver. Quam vbi quoque Iaſon num.* 2. *&* 3. vbi differit, quid in tranſactione.

6 Neque tunc debitor habet, quod conqueratur, quaſi quod pro pretio per eſtimatores taxato bona non fuerint vendita, cum nulla res pluris, aut maioris ſit pretii, quam prout emptorẽ inuenit, *l. ſi ſeruus, in fine, de condict. furt. l. ſi venditor, §.* 1. *& ſi quis vxori §. fin. de fur. Abb. in cap. cum cauſam il ſecondo, num.* 3 *de teſtib. & Alex. in l.* 4. *§. ſi hæres, num.* 2. *ff. ad Trebell.*

7 Licet aliud dicendum eſſet, quando, vt dictum, eſſet magnus exceſſus inter pretium iuſtum, & illud pro quo facta eſt ſubhaſtatio, quia tunc creditor cogeretur accipere in ſolutum iuſto pretio peritorum, *vt per Anchar. iun. qq. famil. lib.* 3. *quæſt.* 56. *num.* 11. *& dicam latius ſuo loco, & præſertim in q.* 154. Vel ad licitandum admitteretur tamquam quilibet licitator extraneus, *iuxta l.* 2. *C. ſi in cauſ. iudic. Caſtrenſ. in dicto §. ſi pignora*, vbi dicit etiam, quod iſte eſt melior modus, quem creditor habere poſſit, ſequitur *ibidem Iaſon in fin. ex ſententia Beſu. inquiens*, quod ſi creditor hanc viam non eligat, nec curet pignora oblato iuſto pretio emere donec ſubhaſtantur, cogetur ſubire duriorem viam, & pignus pro toto debito capere, licet minus valeat.

EPITOME.

Bona ſubhaſtanda, vbi non reperiunt emptorem dolo, ac fraude ſubhaſtantis, quid agendum.

Creditor An inuitus compelli poſſit per Iudicem, pignora pro iudicato capta in ſolutum accipere.

Damnatur praxis quorumdam Iudicum circa præmiſſa.

Creditor qui pro iure ſuo obtinet ſubhaſtare, ac deliberare, quando de euictione tenetur.

SVMMARIVM.

1 *Bona ſubhaſtanda, vbi non reperiunt emptorem*

emptorem fraude, ac dolo ſubhaſtantis, pro iuſta æſtimatione adiudicantur creditori.

Et ita obſeruat conſuetudo, num. 2

Et eſt verior, communis, & ęquior opinio, num. 3

4 *Creditor per Iudicem inuitus compellitur pignora pro iudicato capta in ſolutum accipere, ſed id eſt in arbitrio, & voluntate ipſius creditoris.*

Et de ratione num. ſeq.

6 *Practica quorumdam Iudicum damnatur, qui creditores compellunt pignora capere in ſolutum iuxta taxationem ab eis factam.*

7 *Pretium bonorum in ſubhaſtatione, vbi inter partes non conuenitur, eſt, quod plus fuerit oblatum, ſeu licitatum.*

8 *Creditor, qui pro ſuo iure obtinet ſubhaſtare, ac deliberare, non tenetur de euictione.*

Fallit reſpectu debitoris, ad cuius vtilitatem fit ſolutio, num 9.

Primò declaratur dicta concluſio, vt procedat, quando ſubhaſtatio remanet valida, & res ſubhaſtata euincitur à tertio, num. 10.

Secundo declaratur, quando ille, qui vendidit, vt creditor, docere non poteſt ſe eſſe creditorem, num. 11.

12 *Decretum Iudicis in ſubhaſtatione de deliberando plus offerenti, & de conſignando pretio, non præiudicat reo non citato.*

QVAEST. XX.

1 AT quid ſi bona poſita ſub haſta non inueniant emptorẽ; ita fortè procurantibus ipſis debitoribus nõ abſque fraude, ac dolo, ne reperiatur emptor, vel plus valde iuſto pretio bona ipſa æſtimantur, quã par ſit, vt licitantes deterreãr, ne offerant, vel emant ad ea, quę habẽtur in *l. finali*, ibi; ſi per calliditatem cõdemnati emptor inueniri nequeat, *Ciſi in cauſ. iudi. pign. cap. l. ordo, C. de execut. rei iudic.*

Remedium eſt, quod creditori bona adiudicentur pro iuſta æſtimatione, per *dictam l. final. in princip & l. à Diuo Pio, §. ſi pignora, verb. Contentus, & verb. Addicantur, vbi Bart. num. 3.*
2 *ff. de re iudic.* Vbi quod hoc obſeruat conſuetudo, cum qua tranſit etiam *Bald. in dicta l. ordo num. 3. Salyc. nu. 2. Alber. num. 2. Iaſ. in dicto §. ſi pi-*
3 *gnora, num. 8.* Qui addit hanc ſententiam ęquiorem, & veriorem eſſe, quam & ab omnibus communiter approbari tradit *ibidem Alexand. num. 14. & 15. verſic. eſt & ſexta per l. ſi ex maiore, C. de except. & in dicta l. fin. & in l. vlt. §. ſin autem in tempore, C. de iur. dom. Imp.*

4 Non tamen creditor inuitus compellitur per Iudicem pignora pro iudicato capta in ſolutum accipere, ſed in arbitrio, & voluntate crediroris erit, vt habetur in *dicto §. ſi pignora, in verbo Nam ſi creditor, in verb. Maluerit, prout in ſpecie animaduertit Alexan. in eodem §. ſi pignora, num. 9.* cum æ-
5 quum non ſit cogere creditorem, vt rem valentem centum pro credito ducentorum in ſolutum accipiat; quod & è conuerſo dicendum eſt, vt iuſtum non ſit, debitorem compellere, vt bona valoris ducentorum dimittat creditori pro debito centum ſcurorum, præſertim contradicentibus collitigantibus, *Bald. in dicta l. ordo, num. 5.*

6 Quibus fit, vt Iudices quidam perperam, & præpoſtere agant, qui vbi diſſentitur inter partes de pretio bonorũ in vim pignoris ex cauſa iudicati, & vigore executionis relaxatæ publicorũ inſtrumentorum captorum, ſtatim, & inconſulto procedunt ad taxationem illorum nulla præmiſſa ſubhaſtatione, compellentes creditores, quod pignora ſecundum eam taxationem in ſolutum accipiant, & debitoribus reſiduũ refundant; vel è contra compellunt de-

de-

bitores; vt pro taxata quantitate bona ſua dimittant, & in reſiduo vlteriorem executionem patiantur, quod maxime iniquum eſt *l. inciuile, C. de bon. auth. iudi. poſſid.* Cum ex prædictis ſequatur, vt aut debitor vilius vendat, & ita lædatur; aut creditor ob immenſam taxationem damnum ſentiat, & ita fiat, quod eis recuſantibus accipere, deterreantur emptores, quominus offerant.

7 In caſu autem, quo de valore bonorum inter partes non conuenitur, pretium erit, quòd plus fuerit oblatũ, ſeu licitatum debebunturque creditori, vel extraneo quicunque ipſorum maiorem ſummam obtulerit, vel licitatus fuerit ſecundum *gloſ. in dicta l. à Diuo Pio, §. ſi pignora in ver. addicantur, verſ. tertio poteſt emere*, & licitari ab executore, vt quilibet alius, & ibid. *Alex. n. 11. ac Salyc. in d. l. ordo ſub n. 2. verſ. Quæro primo, C. de execut. rei iudi. tex. in l. 2. C. ſi in cauſ. iud. pign. cap. fuer.*

8 Præterea illud quoque obſeruandũ eſt, quod tam reſpectu Iudicis, quam etiam ex parte creditorum, ſeu victoris in cauſa, qui de conſenſu Iudicis pignus ita captum vendunt, & ſubhaſtari curant, de euictione non obligantur, nec tenentur, cum dumtaxat docere debeant ſe veros creditores, & anteriores fundum habere hypothecatũ, *l. 1. & 2. C. cred. euict. pign. non debe. vbi Salyc. Neguſan. in tract. de pign. & hypothe. par. 6. membr. 1. n. 40. Rota in Romana Vineæ dec 281. n. 33. p. 2. diuerſ.*

9 quamuis ſecus ſit reſpectu debitoris, ad cuius vtilitatem fit ſolutio, *notat gloſ. in d. l. à Diuo Pio, § ſi poſt ver. periculum de re iud. & ibid. Bar. n. 2 Alex. n. 7. & in d. §. ſi pignora num. 7.* vbi de communi teſtatur, *& eſt text. in l. ſi prædium, C. de euict. Maſuer. de execut n. 20. ſequitur Coler. de proceſſ. execut. p. 3. c. 9. n. 94. & ſeq.*

Declaratur vltra prędicta concluſio præmiſſa duobus modis.

Primo eam procedere, quando ſubhaſtatio remanet valida, & res ſubhaſtata euincitur à tertio, quo caſu datur vtilis actio re euicta; ſecus cum nulla declaratur, quia ex ea non poteſt dari actio vtilis propter reſolutionem contractus, *Gabr. conſ. 36. num. 66. lib. 1. & Surd. deciſ. 51. num. 20.*

11 Secundò, declaratur diſpoſitionem *dict. l. 1. & 2.* non procedere, quando ille, qui vendidit, vt creditor, docere non poteſt ſe eſſe creditorem, eſt *tex. cum gloſ. in dicta l. 1. Salyc. in l. reſcriptum, §. 1. ff. de diſtract. pign. Bald. conſ. 227. lib. 1. Neguſan. d. memb. 1. ſub n. 40 ver. & primo fallit*, quos ſequitur *Rota in dec. 370. n. 5. & 6 par. 1. in recent.*

12 Et nota ad ea, quæ dixi in præcedẽti *quæſt. n. 2.* præſumi videlicet pro decreto Iudicis, quod non tamen decretum Iudicis in ſubhaſtatione de deliberando plus offerenti, & de conſignando pretio præiudicat reo non citato, *Rota per Card. Seraph. deciſ. 103. num. 3.*

EPITOME.

Iudicialia pignora qualiter vendi poſſint.

Et quę ſolemnitas requiratur in illorum diſtractione.

Quid ſtatuendum in pignoribus conuentionalibus.

Creditoribus qualiter ſuccurratur emptis pignoribus vigore ſententiæ.

Debitor an compellere poſſit creditores ad accipiendum in ſolutum pignus pro ęſtimatione per illum, vel Iudicem inconſulto factam.

Bona, quando fuerunt non ſeruatis ſeruandis creditori adiudicata an debitor priuſquam agat, offerre debeat debitum cum intereſſe.

SVMMARIVM.

1 *Iudicialia pignora aliter vendi non poſſunt, niſi per ſubhaſtationem.*

D *Quod*

Quod creditoris arbitrio non conceditur num. 3.

Licet poſſit creditor cum alijs ad licitandum admitti, num. 4.

Et hoc commodum creditoribus vtilius eſt, quam remedium addictionis in diem, num. 5.

Et an hoc competat in ſubſidium, quando non eſt alius oblator remiſſiuè, num. 6.

Amplia dictam concluſionem, etiam procedere, ſi fiat pactum, quod venditio fieri poſſit ſine licitatione, & ſine citatione debitoris, num. 7.

Sed contra, num. 8.

8 *Solemnitas requiſita in diſtractione pignorum qualis eſſe debeat, remiſſiuè.*

9 *Creditori pignora addici poſſunt, ſi non inueniant emptorem.*

10 *Pignora conuentionalia diſtrahuntur eiſdem ſolemnitatibus, quibus diſtrahuntur iudicialia Iudicis auctoritate, quam diſtractionem debitor impedire nequit, niſi integrum debitum ſoluat.*

Declaratur procedere, ſi ante monitus fuerit, & dies debiti ceſſent, num. 11.

12 *Subhaſtaturus pignora prius ſummatim explorare debet valorem.*

13 *Creditoribus qualiter ſuccurratur emptis pignoribus vigore ſententiæ, quando partes ſuper æſtimatione non conueniunt.*

14 *Creditori captis pignoribus primo ſuccurritur, ſi res captas poſſideat in cauſam pignoris tamdiu illis fruendo, & vtendo, donec fructus percepti ſorti principali, & vſuris debitis reſpondeant.*

Secundo, ſi Iudex exponi faciat bona venalia, & petant creditores publicè ſubhaſtari, & plus licitanti tradi, & ex pretio ipſis ſatisfieri, num. 15.

Tertio quatenus non reperiatur emptor poſt licitationem pignorum, quod creditor tanquam extraneus ipſa pignora emat pro iuſto pretio, & pro reſiduo ipſi ius integrum remaneat, num. 16.

17 *Debitor non auditur petens creditorem compelli ad accipiendum pignus, vel inſolutum, vel pro ea æſtimatione, quam ipſe, vel iudex inconſulto facit, & ad ſoluendum reſiduum ſibi, vel aliis creditoribus.*

Et damnantur debitores ita inſtantes, num. 18.

19 *Subhaſtatione facta, & capto pignore venditio poſtea facta præſumitur in contemptum Iudicis, & fraudem executionis.*

20 *Pignoris ſubhaſtatio ad illius validitatem requirit citationem debitoris.*

21 *Bona quando fuerunt adiudicata creditori non ſeruatis ſeruandis, debitor antequam agat debitum cũ intereſſe offerre debet, etiam ſi non opponatur.*

QVAEST. XXI.

Roſequendo materiam præcedẽtis quæſtionis, & forte vtilius
1 dicitur, quod iudicialia pignora aliter vendi non poſſunt niſi per ſubhaſtationem, vt *in l. 1. & 2. C. ſi in cauſ. iudi. pign. cap.* quæ ſolemnitas cu-
2 iuſmodi ſit habetur in *l. ordo, C. de execu. rei iudi. & in l. 2. & fin. C. de fid. inſtr. & iur. haſt. fiſc. lib. 10. & latè tradit Fabian. de Mont. in tract. de empt. & vendi. quæſt. 5. princ. ante num. 92.* Non
3 enim creditoris arbitrio conceditur, *dicta l. 1. & 2. C. ſi in cauſ. iudi.* licet poſſit creditor cum aliis ad licitãdum admitti, *dicta l. 2. C. de fid. inſtrum. Coler. de proceſſ. execut. par. 3. cap. 9. num. 73. Aſin. de execut. §. 6. cap. 7. num. 1.*
5 vbi quod hoc commodum concurrendi in licitatione vtilius eſt ipſis creditoribus, quam remedium addictionis in diem ſecundum *Bar. poſt gloſ. in l. à Diuo Pio, §. ſi pignora, ff. de re iudic. & Bal. in dicta l. 2. Rota coram Sanctiſſ. deciſ. 12. & ibi per adden. num. 3.* quo in
6 loco etiã explicatur, an hoc cõcedatur in ſubſidiũ, quãdo nõ eſt alius oblator.

Ex

Et prædicta vera ſunt, etiam ſi fiat pactum, quod venditio fieri poſſit ſine licitatione, & abſque citatione partis, hoc eſt debitoris, *vt per Bald. in dicta, l. fin. colum. 1. verſ. Nota diuerſitatem verborum. Bar. in l. 1. in prima col. verſ. Præterea cùm iſta. C. de fid. inſtru. & iur. haſt. fiſc. lib.* 10.

8 Contrarium ſentit *Bar. in l. Titio, §. fin. ff. ad municip. ſuper quo videas, Bald. in l. creditore, C. de diſtract. pign. & ibi gloſſ. Alexa. in l. ſi conuenerit poſt gloſſ. ibi, ff. de pign. act. & in dicta l. Titio, §. finali, Bald. in l. debitores, C. de pign. Ang. & in l. debitoribus, de re iudicat.*

9 Quemadmodum & ei pignora capta adduci poſſunt, ſi non inueniant emptorem, *dicta l. à Diuo Pio, §. ſi pignora, & §. ſi poſt. & dicta l. 2. C. ſi in cauſa iud.* vt dixi ſæpè in antecedentib. quæſt.

10 Qua ſolemnitate venduntur etiam pignora conuentionalia ex auctoritate Iudicis, quam nec debitor, niſi integrum debitum ſoluat, impedire poteſt.

11 *l. 1. & 2. C. debit. vend. pign. impe. non poſſ.* Si tamen ante monitus fuerit, & dies debiti ceſſerit, ac venerit, *l. 4. & 5. de diſtract. pign. & l. qui prædium, eo-*

12 *dem tit.* debetque ſubhaſtaturus pignora prius ſummatim explorare valorem, ita tamen, quod cum licitatoribus non manifeſtè, ſed carius æſtimet ſecundum *Coler. in d. tract. de proceſſ. execut. par. 3. cap. 9. num.* 81.

13 Illud autem quoque ſcias, quod captis pignoribus vigore executionis ſententiæ latæ, creditoribus multipliciter ſuccurritur, quando partes ſuper æſtimatione bonorum ad inuicem non conueniunt.

14 Primò, ſi res captas poſſideat in cauſam pignoris, tamdiu ipſis fruẽdo, & vtẽdo, donec fructus percepti ſorti principali, & vſuris debitis reſpondeant, ex traditis per *Alber. poſt Iacob. de Rauenna in dicta l. à Diuo Pio, §. ſi pignora, n. 1. ac tradit Iaſ. per l. 1. & 2. C. de pign. act. poſt Cyn. in l. ordo, C. de exec. rei iud. tradit Pract. Papien. de for. libell. execut. ſent. diffinit. ſuper ver. ſapiens, ſub num.* 2. *verſ. Amplius quæritur Matte. Coler. d. cap. 9. num.* 65. & 71.

15 Secundo, ſi Iudex exponi faciat ipſa bona venalia, & petant creditores publicè ſubhaſtari, & plus licitanti tradi, & ex pretio ab eis redigendo creditoribus ipſis ſatisfieri, *ad l. fin. §. 1. C. de iur. do. impe. & l. pen. C. ſi ven. pign. ag. & l. 1. C. ſi in cauſ. iud. & probatur per authe. hoc porrectum, verſ. quod ſi nolit creditor, C. de ſacroſan. Eccl. Papien. vbi proximè ſupra verſ. ſecundo.*

16 Tertio remedio prouidetur, quatenus non reperiatur emptor poſt licitationẽ pignorũ, quod creditor tãquam extraneus ipſa pignora emat pro iuſto pretio, & pro reſiduo ipſius integrum remaneat, *l. 2. & fin. C. ſi in cauſ. iudi. & dicta authen. hoc ius porrectum, ver. emptore autem, Papien. dicto loco, verſic. Tertio, Matte. Coler. dicto cap. 9. num. 66. & 67. poſt Socinum Marant. & Aſin. ab eo adductos.*

17 Præterea nota, quod audiendus non eſt debitor petens creditorem compelli ad accipiendum pignus, vel in ſolutũ, vel pro ea æſtimatione, quam ipſe, vel Iudex inconſulto facit, & ad ſoluendũ reſiduum ſibi, vel aliis creditoribus, *l. inciuile, C. de bono autho. iudi. poſſiden. Coler. dicto cap. 9. num. 71. vbi ait di-*

18 ctum textum in hac materia notabilem eſſe contra petitionem debitoris, ſeu debitorum, quæ quotidie fit, offerentiũ videlicet pro ſolutione debiti bona ſua pretio magno per ipſos æſtimata inſtantium coram Iudice, vt creditores cogat pro debitis pecuniis illa inſolutum accipere, & reſiduum ſoluere ipſis debitoribus Dominis prædiorum, prout & dixi in quæſtione præcedenti *num. 6. & prius num.* 4.

19 Atque inſuper, quod facta ſubhaſtatione, & capto pignore, ſi poſtea venditio fiat, & facta præſumitur in contemptum iudicis, & fraudem executionis, *Surd. poſt adductos per eum conſil.* 533. *num.* 5. *lib.* 4.

20 Ac tandem, quod pignoris ſubhaſta-

D 2 tio

tio ad illius validitatem requirit citationem debitoris, *gl.& Doct.in l.fin.C. de iur.do.imp.& in l.4.C.de diſtract.pi-*
gn. in l.ſi conuenerit. de pign. act. Doct. in d.l.ordo, C.de execut. rei iudic.

21 Cui quando bona fuerunt leuata, & adiudicata creditori non ſeruatis ſeruandis, antequam agat, an debitum cũ intereſſe offerre debeat, etiam ſi non opponatur; & dicitur actorem audiri poſſe, ſi de pretio non ſoluto non oppo natur, ſecundum communem per *Oſa. ſch. deciſ.* 160. *num.* 17. ex iis quos ibidem adducit.

EPITOME.

Scripturam requiri aſſeritur in licitationibus, & ſubhaſtationibus.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura requiritur in licitationibus, et ſubhaſtationibus, & num.* 3.
Et de ratione, num. 2
4 *Res immobiles tam venditæ, quam vendendæ per ſubhaſtationem ſpecificari debent in inſtrumentis, vel litteris Decurionalibus, vel Parium Curiæ.*
5 *Subhaſtatio firmat contractum, & perpetuum robur tribuit.*
6 *Fides Fiſcalis haſtæ facilè conuelli non debet.*

QVAESTIO XXII.

1 SCripturam quoque in ſubhaſtationibus, & licitationibus requiri fuit dictũ in ſecũda quæſtione.
2 Et quidem iure optimo, quia cum eæ fiant Iudicis mandato Notario adhibito (quod vtique indicat contrahi debere in ſcriptis, idque conſuetudine ſit inductum, ſecundum *Cyn.in l.inſtrumentis, C.de fid. in-*
*ſtrum.& iur.haſt.fiſc. lib.*10.) non mirum ſi dicamus in prædictis adhibendã
3 fore ſcripturam. Nam, vt in terminis, *inquit Bald.in l.contractus, ſub num.* 7. *C. eodem.* Contractus, qui confirmantur, & adiuuantur in ſchedulis, ſicut ſunt Contractus, qui fiunt per ſubhaſtationes, in quibus forma ſcripturæ præcedit conſenſum, dicuntur in ſcriptis. *idem Bal.conſ.7.factum ſuper quo, lib.5*
4 Hinc eſt, quod res immobiles per ſubhaſtationẽ, aut quouis alio modo tam venditæ, quàm vendendę ſpecificari, ac terminari debere in inſtrumento, litteris Decurionalibus, aut Parium Curiæ per earum quantitates, & qualitates, loca, latera, & fines, vt ſignanter per *Vulpian. in l.forma, ff. de Cenſi. & Sceuolam I.C. in l.Titius hæres, §. fin. ff. de act. empt.& ponit Specul.in tit.de empt.*
5 *& vendi.§.primo, in verſ.ſi ita.* Cum ſubhaſtatio eius ſit efficaciæ, vt firmet contractum, ac ſibi perpetuo robur attribuat, *l.fin.C.ſi prop. publi. penſit. vendit.fuer. celebra.* ibi ſub haſta diſtracta cõparauerit perpetuam emptionis accipiat firmitatem. *his accedit text. in l. ſi hypothecas ad fin. C. de remiſſ. pign. ibi.*
6 Nam fiſcalis haſtæ fides facilè conuelli non debet, cum *ſimil. iur. in glo. allegatis, in verbo Fides.*

EPITOME.

Pretii certitudo dicitur de forma contractus emptionis, & venditionis, & ſic etiam licitationis, & ſubhaſtationis. Licitatio maior quis dicatur. Et an valeat, ſi pretium conferatur in perſonam incertam.

SVMMARIVM.

1 *Certitudo pretij eſt de forma licitationis, & ſubhaſtationis.*
2 *Subhaſtatio facta per publicum edictum, vt bona plus offerenti venderentur, ſtatim*

Digitized by Google

tim recipit ſuam perfectionem, quod apparet de maiori oblatione.

3 *Oblator maior dicitur, qui maius pretiũ certum, clarum, & determinatum offert.*

Non autem qui offert quid incertum. num.4.

5 *Oblatio, quæ non conſtituit certum pretium, eſt nulla.*

6 *Emptio non valet, ſi pretium conferatur in perſonam incertam, & innominatam.*

7 *Venditio non ſubſiſtit, ſi pretium in incertum hominem conferatur.*

8 *Locatio, & conductio non valet, ſi illius merces committitur arbitrio incertæ perſonæ.*

9 *Nemo præſumitur ſuum iactare.*

QVAESTIO XXIII.

1 PRETII certitudo eſt de forma venditionis, & emptionis, & ſic licitationis, & ſubhaſtationis, ita quod abſque illius certitudine talis contractus ſubſiſtere nequeat. §. *pretium autem. Inſtitut. de emption. & vendition. Franc. Cremen. ſingul.* 40. *Boer. deciſ.* 248. *& Stracch. de Mercatura titul. de decocto par.* 5. *num.* 8.

2 Et hinc eſt, quod ſi ſubhaſtatio facta fuerit per publicum edictum, vt ſcilicet bona venderentur plus offerenti vltra taxatam ſummam in ipſo edicto, eo ipſo, quod apparet de maiori oblatore, cum eo dicitur perfectus contractus venditionis, *ad tradita per Bart. in l. ſi tempora, num.* 3. *& ſequen. C. de fide inſtrumentor. & iur. haſt. fiſc. lib.* 10. *& in l. licitatio, in princip. num.*4. *ff. de publica. & vectig. vbi quoque Rapha. Cuma. num.* 3. & latius dicam in hoc eodem Tractatu. Sed quæritur, quis ſit maior oblator.

3 Et quidem maior oblator dicitur is, qui iuxta prædicta pretium maius cer-
4 tum, clarum, & determinatum offert:
nec propterea dicitur maior oblator,
qui, vt puta, obtulit ſoluere ſcutos viginti
vltra quaſcunque ſummas à quibuſuis
oblationibus legitimè oblatas, vel offerendas
in termino ipſius edicti, quoniam hæc oblatio
nullum cõſtituit certum pretium, cum nullã
contineat certam quantitatem, etiã quod ſe
referat ad pretium per alios offerẽtes oblatum,
cum nulla certa perſona fuerit nominata,
quæ oblationem fecerit, ſed cu
5 iuſuis maioris oblatoris omnino incerti
facta extiterit relatio, atque ita ſit nulla,
adnotata per gloſſ. in dicto §. *pretium*
6 *autem, in verbo Nominatus*, cum voluit
emptionem non valere, ſi pretium
conferatur in perſonam incertam, & innominatam,
vt ſi dicatur: Vendo Titio
pro quanto æſtimabitur, & ibidem hoc
ſequitur *Angel. Aret. ſub num.* 1. *in fin.* dicens
notandum aduerſus id, quod ſæpè vulgares faciunt,
qui dicunt, quando non poſſunt conuenire
de pretio; Faciamus æſtimare, & quod
æſtimatum fuerit, dabo tibi nomine pretii,
quia non valet, niſi dicatur in ſpecie,
quis eſſe debeat æſtimator, vel ar-
7 bitrator, quodque non valeat venditio,
ſi pretium in incertam perſonam conferatur,
cenſuit gloſſ. in l. ſi fundus §. *finali in glo. vltima ad finem, & ibid. Bar. n.* 1. *&* 2. *& Fulgoſ. nu.* 1. *ff. de pign. & gloſſ. in l. ſi merces, in princ. ff. loca.* adducens
rationem, quia contrahentes, nec perſonam certam,
nec quantitatem certam diffinierunt, nec illa oblatio
refert ſe ad pretium taxatum edicto, ſed ad pretia
cõtenta in oblationibus aliorum factis, vel faciendis,
quæ erant incertæ, & ignotæ; & ſtante, quod certitudo
pretii eſt de forma emptionis, & venditionis,
conſequens eſt dicere, huiuſmodi oblationem tamquam
incertã, & nimis generalem non fore admittendam
præſertim ex iis, quæ voluit *Dec. in cap. conſuluit, il* 2. *ſub num.* 9. *&*
ſeq. verſic. Sic etiam in ſimili, de appel-
8 *lat.* prout & contingit in locatione,

& conductione, quæ venditioni, ac emptioni eſt ſimilis, & non valet, quando eius merces arbitrio incertæ perſonæ committitur, *l. ſi merces, vbi Bart. & ſcribentes, ff. locat.* Non enim cenſendum eſt, quod ſi quis oblatorum obtuliſſet plus iuſto pretio, in propoſito, de quo agitur, voluiſſe offerentem hunc
9 noſtrum pretium exceſſiuum ſoluere, & ita ſuum iactare contra præſumptionem, *l. cum de indebito, ff. de probat. in terminis ſic etiam reſpondit Caball. conſ. 130. num. 1. & ſeqq. lib. 1.*

EPITOME.

Statuta, Conſuetudines, ac Stylos in ſubhaſtationibus, & licitationibus ſeruari debere oſtenditur, & aliàs Iudex cōtrafaciendo dicitur in dolo.

Refertur conſ. Baldi 191. lib. 3. editum ſuper licitatione facta in Ciuitate Piſauri.

Licitator primus, quando cenſeatur liberatus per oblationem factam à ſecundo.

Et excludatur ab vlteriori licitatione, ſeu oblatione.

Debitor quando debitum offerre poſſit, & ſubhaſtationem impedire.

Et quid dicendum in forenſe, ac extraneo.

Res ſubhaſtata, quando alicui conceditur, alius veniens infra tempora ſubhaſtationis, & plus offerens, An obtinere valeat, & primum repellere.

SVMMARIVM.

1 *Statuta, Conſuetudines, ac Styli ſeruari debent in ſubhaſtationibus, & licitationibus.*

Et eſt communis ſententia, num. 2.

Ampliatur procedere etiam, quod non eſſent neceſſariæ, num. 5.

3 *Exactor plus conſequi non debet ex gratia, quam debitor ex pretio ob poſſeſſiones viliori pretio deſtractas.*

4 *Obſeruantia ſemper ſequi debet.*

6 *Licitationes, ſeu auctiones factæ ordine, & forma inducta à ſtatuto non ſeruata ſunt ipſo iure nullæ, nec ſunt habiles ad transferendum dominium.*

Ita quod dicto caſu fructus percepti, & percipiendi reſtituantur, ibidem. & num. 12

7 *Alienatio improba ius proprietatis non aufert.*

8. *Mala fides creditoris vendentis rem, emptori non nocet.*

9 *Ordo propriè non eſt ordo, ſi poſſit prætermitti.*

10 *Ordo quotuplex ſit.*

11 *Factum contra ordinem, & formam dicitur per iniuriam fieri.*

12 *Dolus præſumitur in Iudice, qui auctoritatem ſuam interponit contra legis auctoritatem.*

13 *In ſubhaſtationibus quæ conſiderētur.*

14 *Conſilium Bal. 191. lib. 3. refertur.*

15 *Subhaſtationis edicto vbi fuit expreſſum, quod res plus offerenti dabitur, elapſo termino ſtatuto vlterior licitatio non admittitur, ſed ei, qui plus obtulit, dabitur.*

Declaratur procedere dummodo per officialem ſit talis oblator acceptatus, & admiſſus, num. 16.

Idemque locum habet, quando tempus à lege, vel ſtatuto fuit datum, quia tunc melior licitatio intra illud admittitur, num. 18

17 *Licitator primus non eſt liberatus, quādo ſecundus non fuit ab officiali acceptatus, num. 24.*

19 *Licitator alius vbi non apparet, res licitata remanet penes eum, qui fuit approbatus, & admiſſus.*

20 *In ſubhaſtationibus regulariter præualet, quod nouiſſimè factum eſt.*

21 *Licitator primus nouatione perſonæ, & contractus dicitur liberatus, & n. 23.*

Præ-

22 *Præmium vbi datur, & onus collatum videtur.*

25 *Licitator, qui ab initio minus obtulit, certioratus à Præcone de pluri, quod alius licitatus fuit, poteſt denuo illum vincere.*

Fallit poſt factam ſubhaſtationem, & in caſu, in quo fuit adiecta clauſula, quod plus offerenti dabitur, num. 26.

27 *Licitator poſt ſubhaſtationem non admittitur, etiam ſi offerat duplicatum pretium.*

28 *Adiudicatio per Decretum adeo eſt firma, vt nullus poſt dictum decretum recipi poſſit.*

Ampliatur procedere etiam in ipſo debitore, vt ſcilicet debitum offerre non poſſit, num. 29.

30 *Debitor infra tempora ſubhaſtationis, & adiudicationis poteſt debitum offerre, & impedire pignoris venditionem.*

Ampliatur locum habere, quoque in forenſibus, & extraneis prætendentibus ius in re, qui iura ſua infra terminum ſubhaſtationi præfixum poſſunt deducere, & inſtare, quod iudex ad talem venditionem non properet, num. 31.

32 *Res ſub haſta poſita, quando alicui fuit conceſſa, veniens alius infra tempora ſubhaſtationis admittitur, & ſibi venditur, ſi plus offerat.*

QVAEST. XXIV.

1 STatutum, conſuetudo, & ſtylus loci, vel patriæ, ſi quæ ſint quoad licitationes, & ſubhaſtationes faciēdas præterea ſeruanda ſunt, *l. ſi tempora, C. de fid. inſtrum. & iur. haſt. fiſc. lib. 10. & l. quod ſi nolit, §. reſtitui, ff. de ædili. edict. Bal. in l. ordo, C. de execut. rei iudic. num. 9. Pariſ. conſil. 98. num. 10. lib. 1. Iodoch. in ſummul. ſubhaſt. cap. 2. num. 3. & 6 Guid. Pap. 536. Boer. deciſ. 248. ſub n. 2. in fin. Matthe. Coler de proceſſ. execut. par. 3. cap. 9. num. 92. Munoz. de Ratiocin. adminiſtro. cap. 16. num. 22. Gratian. deciſ. 130. num. 1. & Mar. Mut. ad conſuetud. Panormit. cap. 52.*

2 *num. 65.* vbi quod eſt magis communis opinio, ne detur occaſio fraudibus,

3 & ne conſequatur plus exactor ex gratia, quam debitor ex pretio, ob poſſeſſiones viliori pretio diſtractas, *l. ſi quos, C. de reſcin. vendit.* & ne receda-

4 tur ab obſeruantia, quam ſemper ſequi debemus, *l. 1. & 2. C. quæ ſit longa conſuetud. l. minimè de legi. & Senatus*

5 *Conſult.* quod procedit quamuis aliàs non eſſent neceſſariæ, *Rim. Iun. conſil. 247. num. 42. & 43 lib. 3. Ioan. Franc. à Pont. conſ. 1. num. 123. Vin. deciſ. 22.*

6 equidem licitationes factæ non ſeruato ordine ſtatuti conſuetudinis, vel ſtyli ſunt ipſo iure nullæ, *Bar. in l. 1. poſt medium, verſ. In contrarium de lib. & poſthum. & in l. non dubium, num. 2. C. de legi. Rota deciſ. 247. num. 1. par. 4. nouiſſ. nouiſſ.* ita quod non ſeruata forma requiſita non ſint habiles ad transferendum dominium, *Rota deciſ. 153. num. 7. poſt tract. Cenc. de Cenſi.* & fructus reſtituendi ſint tam percepti, quã qui percipi potuiſſent, quaſi adſit mala fides, *Bar & Ang. in l. ex diuerſo in princ. de re iudic. Rol. conſ. 32. num. 16. lib. 1. Surd. conſil. 115. num. 11. & 13.*

7 *lib. 1.* Nec improba alienatio ius proprietatis auferet, *l. ſi reſiduum, C de diſtract. pign. auth. hoc ius porrectum, C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. Roman conſil. 203. quoad primum col. 1.* neque etiam

8 mala fides creditoris vendentis rem nocebit emptori, quatenus non fuerit fraudis conſcius, *l. Creditor la 2. & l. ſi ceſſante, C. de diſtract. pign. & l. 1. ſi vendi. pign. aga.*

9 Quin etiam ordo propriè non eſt ordo, ſi prætermitti poſſit. Etenim ordo propriè eſt ductio alicuius rei ad ſuam ſubſtantiam ſecundum prius, & poſte-

poſterius, quia nihil conſtat ſine ordi-
nis compoſitione; Et ordo eſt duplex
nempe permanens, & ordo coniun-
ctionis formæ, ac materię,& ordo trá-
ſiens, vt propriè inquit, *Bal. in dicta*
l. ordo, C. de execut. rei iudic. Et ideo fa-
ctum contra ordinem, & formam dici-
tur per iniuriam fieri, *l. ait Prætor*, §.
permittitur, *ff. de minor.* & dolus pre-
12 ſumitur in iudice, qui authoritatem
ſuam interponit contra legis authori-
tatem, *l. 1. C. de fid. inſtrum. lib.* 10.
Bal. in cap. cum dilecta in princ. de re-
ſcript. & ob nullitatem condemnabi-
tur creditor, qui in licitationibus ordi-
nem non ſeruauit, quam ea res erit, vt
ait *Imber. Inſtit. forenſ. §. cum autem*
lib. 1.

13 Quare *Ang. in §. hoc etiam in auth.*
de alien. & emphit. colla. 9. dicit in
ſubhaſtationibus tria maximè fore con
ſideranda.

Primo locus, vt in publico loco, vel
pluribus pro vſu, ſtylo, vel conſuetudi-
ne fiant.

Secundo modus; vt ſcilicet ſubhaſta
tor declaret obligari, & cogi dicere,
quod plus offerenti dabitur.

Tertiò tempus, quòd durare debet
ſpatio viginti dierum; vel iuxta Iudicis
arbitrium declaratum, vt dixi *in quæſt.*
4. *num* 13.

14 His ita ſe habentibus in propoſito
cenſui retinenda eſſe dicta *Bal. in ſua*
conſ. 191. *lib. 1. (cuius meminit Alex.*
addens ad Bar. in l. licitatio, ſub lit. A.
ver. Adde, quamuis ſub alio numero
Boer. deciſ. 248. *ſub num. 2. verſic. Et*
hæc opinio, ſeu diſtinctio, par. 2. & Aſin.
in tract. de execut. §. 6. cap. 12.) qui re-
ſpondit ſuper licitatione, & ſubhaſta-
tione facta in hac Ciuitate Piſauri ſe-
cundum conſuetudinem ibid. exiſten-
tem, quam latè ibi refert, & concludit,
15 quod quando verba Pręconis expri-
munt, quod plus offerenti dabitur, &
appoſitus eſt aliquis terminus, & iſte
terminus eſt elapſus, ita quod tempus
ſtatutum vlteriorem licitationem non
16 admittat, tunc ei, qui plus obtulit, da-
bitur, dummodo per officialem accep-
tatus ſit.

17 Vbi autem per officialem non fuerit
acceptatus, & admiſſus, quia fortaſſe
non idoneus, primus licitator non eſt
liberatus *arg. text. in l. vbi autem*, §.
idem ait, ff. de in diem adiect. Idemque
18 procedit, ſi tempus iuris communis,
vel ſtatuti patiatur, quo caſu melior li-
citator poteſt admitti. Cęterum ſi nó
19 appareat alius licitator, res licitata
remanet penes eum, qui fuit accepta-
tus, cum ſatis idoneus habeatur ap-
probatus, & admiſſus, *l. qui ſatiſdare*,
ff. de fideiuſſ. & l. inter cauſas §. abeſ-
20 *ſe*, *ff. manda.* Et idcirco præualet,
quod nouiſſimè factum eſt, *arg. l. ſi quis*
ante, ff. de acquirend. poſſeſſ. & l. pacta
21 *nouiſſima*, *C. de pact.* & prior licitator
nouatione perſonę, & contractus libe-
ratus eſt. Quinimò non videtur effica-
citer obligari, cum obligatio à princi-
pio penderet ab eo, quod poſtea plus
offerri poſſet.

Non obſtat inquit *Bal. l. 2. ff. de in*
diem adiect. quoniam ibi contractus nó
pendebat, ſed eius reſolutio. Sed ſi di-
camus contractam eſſe obligationem
dicitur contractam eſſe reuocabiliter.
Vnde cum appareat vltimum licitato-
rem fuiſſe admiſſum, & acceptatum,
& ei fuit conſignatus incantus, non eſt
dubium, quod ipſe in obligatione ſuc-
ceſſerit, & primus licitator ſit emptus;
Quare conſiderandum, quod illa ver-
ba in proclamate, ſeu edicto poſita,
qui mille ſubhaſtabit, vel obtulerit, ha-
bebit vnum ſolidum pro libra, impor-
tant, quod plus offerenti dabitur; Ex
22 quo enim datur præmium, & onus col
latum videtur *arg. l. manifeſtiſſimi*, §.
ſed cum in ſecunda, *C. de fur. l. ſed in*
duobus, ff. de leg. 2. & l. nonnunquam,
23 *ff. ad Trebell.* Cum igitur contractus
tranſlatio facta ſit, primus promiſſor
eſt liberatus, vel non incidit in obliga-
tionem, *l. Valerianus, ff. de Prætor. ſti-*
pul. l. ſi cum Hermes, C. loca. l. ſi cum
plures, §. lege dicta, ff. eod. & arg. l. ſi ſti-
pulatus eſt opus in ratione litera, ff. de
fideiuſſ.

24 *fideiuſſ.* & quatenus officialis malè contraxerit,ſuum eſt periculum,& non eius, qui primo obtulit, cuius oblatio acceptata non fuit, *l. periculum, ff. ſi cert. petat. & l. cum quæritur, ff. de adminiſtr. tuto. hæc Bal. ibi ſupra.*

25 Et hinc infert *Coler. in tract. de proceſſ. execut. par. 3. cap. 9. num. 83.* quod quamuis regulariter is, qui ab initio minus obtulit requiſitus à Præcone, & certioratus de pluri, quo alius licitatus fuit, denuo licitantem vincere poſſit, *ad gloſ. & Bart. in l. ſi tempora num. 2. & 4. C. de iur. inſtr. & iur. haſt. fiſc. lib. 10.* id tamen limitatur non procede-
26 re poſt terminum ſubhaſtationi præfixum, & in caſu in quo adiecta fuerit illa clauſula apponi ſolita, quod plus offerenti dabitur, quia tunc plus offerenti vēdendū eſt, neq; poſſet ille vinci in precio per priorem, qui vilius fuerat licitatus, *Bar in dicta l. ſi tempora num. 4. per l. eum, qui, & l. Sabinus, ff. de in diem addict. & notat Bal. in*
27 *l. licet cum l. neceſſe eod. tit.* & regulariter, quod poſt ſubhaſtationem licitator non admittatur, etiam ſi offerret duplicatum pretium, eſt *tex. in l. non eſt probabilis, C. de reſcind. vendi. Magon. deciſ. Floren. 132. num 1. vbi nu. 2. & 3.*
28 addit, quod adiudicatio per decretum adeo eſt firma, vt nullus poſt decretū recipi poſſit, *l. ſi eo tempore de diſtract. pign.* nec etiam ipſe debitor facta adiu-
29 dicatione in ſolutum per ſecundum decretum poteſt offerre creditori debitum, & reſoluere adiudicationem, vt ex communi *Neguſan. de pign. 5. par. 3 membr. n 8. Capic. dec. 202. n. 7.* vbi teſtatur de magis cōi, quod facta adiudicatione debitor nullo modo auditur, licèt infra tpa ſubhaſtationis, & adiudi-
30 cationis, & ſic medio tempore debitores, (quorum fauore, præconizatio fuit introducta) poſſint realiter offerre pecuniam debitam, & ita impedire pignoris venditionem *arg. l. 2. C. debi. vend. pign. impe. non poſſ. l. ſi rem. §. fin. ff. de pign. act.* ſicuti eodem modo fo-
31 renſibus, & extraneis prætendentibus habere ius in re, ſuper qua fit proclamatio, ſeu præferēdis creditoribus (quibus & prodeſt dicta præconizatio) licet cauſas, & iura ſua deducere infra terminum ſubhaſtationi præfixum, & inſtare, quod Iudex ad talem venditionem non properet, quod tamen facere non licet poſt tranſactum dictum terminum, vt ex *Maſuer. in praxi, tit. de execut. num. 17. & 19. tradit Coler. dicta par. 3. cap. 9. num. 80.* quamuis
32 quando res fuerit alicui conceſſa, tamen alius veniens infra tempora ſubhaſtationis debeat admitti, & res ſibi vendi, ſi plus offerat, *gl. & Bar. in dicta l. ſi tempora, & Fabian. de Monti. in tract. de empt. & vendi. quæſt. 5. princ. ſub num. 90.*

EPITOME.

Subhaſtatio qualiter concedenda.
Et illius forma, quæ, & à quo inducatur, & illius effectus.
Subhaſtationes in oppidis, vbi non eſt Præco, quomodo publicentur.
Et quid, vbi adeſt conſuetudo.
Vel locus publicus Ciuitatis eſt peſte impeditus.
Differentia inter formam relatam, & quando ſubhaſtatio publicatur edicto, vel Præcone oſtenditur.
Subhaſtationes, quare introductę, & quando omitti poſſint.
Solemnitati ſubhaſtationis cur renunciari non valeat.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio non ex abrupto concedenda eſt, ſed ex cauſa, & re bene penſata.*
2 *Subhaſtationis forma eſt diligenter ſeruanda.*

3 Forma

3 *Forma ſubhaſtationis recenſetur.*

4 *Offerens nomen ſuum in ſubhaſtatione curare debet, vt illud deſcribatur.*

5 *Forma ſubhaſtationis per Bar. ſect. præſcripta ſi ſeruetur, officialis obligabitur ad vendendum plus offerenti. Fallit num. 6.*

7 *Forma ſubhaſtationis poſita per Bal. & alios recenſetur.*

8 *Licitator, vel ſubhaſtans, vt obligetur, quæ ſunt exprimenda à Præcone, vel edicto.*

9 *Schedulæ admittuntur pro ſubhaſtatione facienda, vbi non eſt Præco. Item ſufficit ſonus tubæ, vel Campanarũ, quando in loco id eſt ſolitũ. n. 10.*

11 *In ſubhaſtationibus ſufficit, quod forma conſueta ſeruetur.*

12 *Formæ licitandi, & ſubhaſtandi, licèt aliquibus in locis diuerſæ reperiantur, tamen forma, & ſolemnitas cuiuſque loci eſt ſeruanda.*

13 *Obſeruantiam certam quæ habuerunt, mutanda non ſunt.*

14 *Ciuitatis locus, in quo ſubhaſtationes fieri ſolent, vbi peſte eſt impeditus, illæ fiunt in loco proximo, & multiplicantur.*

15 *Subhaſtationum forma fraude ceſſante omitti poteſt. Item vbi diligentia probatur. num. 16. Ac præterea adhibita per Iudicem cauſæ cognitione ſuper qualitate bonorum, & quantitate pretij, & alijs neceſſarijs, num. 17.*

18 *Solemnitati ſubhaſtationis renunciari non poteſt, & de ratione.*

19 *Licitationis, & ſubhaſtationis forma inducitur à bãno ſuper illis publicato.*

QVAESTIO XXV.

1 SVbhaſtationes nõ ex abrupto, ſed ex cauſa, & re bene penſata cõcedi debent *l. & ſi ſine dolo*, §. 1. *ff. de minor. iuncta gloſ. ibidem*, & eodem loco *Alberic. in princ.* dum verbum circumſcriptæ, interpretatur. 2 Et ideo diligenter ſeruanda eſt illius forma, quam in ſpecie tradit *Bar. in l. licitatio num. 2. ff. de public. & vectig.* 3 Vbi dicit, quod notum fiat voce Præconis, vel edicto propoſito, & affixo publicari, & omnibus denunciari, vt quicunque vult emere talem rem, vel talia bona, veniat intra tot dies coram talibus ad licitandum, vel promittendum, & plus offerenti dabitur, vt in *auth. hoc ius porrectum, C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. & in l. 1. C. de fid. inſtrum. & iur. haſt. fiſc. lib. 10.* de qua licitationis forma meminit *Cuman. in dicta l. licitatio num. 3.* vbi addit *Bar.* licitantem nomen ſuum deſcribi curare 4 oportere, & vt ſupra intimari, vt latius *per Fabian. de Mont. in tract. de empt. & vendi. quæſt. 5. princip. num. 92. Aſin. de execut. cap. 1. num. 17. Simoncell. in tract. de decret. lib. 1. tit. 1. num.* 5 65. inquiens aduertendum, quòd ſi fuerit ſeruata dicta forma, officialis obligabitur ad vendendum plus offerenti; 6 ſecus ſi edicto, vel à Præcone ſimpliciter diceretur; Quicunque vult emere, veniat ad offerendum infra talẽ diem, abſque eo, quod addatur, & plus offerenti dabitur, quia tunc non cogitur plus offerenti dare, cum ad hoc nõ adſtringat, *Ioann. de Plat. & Bar. in l. ſi tempora num. 4. C. de fid. inſtr. lib. 10. Iodoch. Dembauder. in ſummul. ſub haſta. cap. 5. num. 5.*

7 Aliam formam ponit *Bal.* quam dixit ſeruari Anconæ in *conſ. 327.* modus, & forma licitationis *num. 1. lib. 2. & alteram in conſil. 191. lib. 3.* quam inquit ſeruari in Ciuitate Piſauri, vbi quod proponitur Datium ſubhaſtandum certo quodam pretio, vt puta centum hoc addito, vt is, qui plus obtulerit pro quolibet ſcuto vltra pretium cõſtitutum oblatum ſubhaſtationis nomine conſequatur, quo fit, vt licitatio ex oblationibus faciendis creſcat ad commodum, & vtilitatem fiſci, ſeu Communitatis, vt latè per *Bal.* vbi ſupra; Quibus completis Præ-

co

eo referre debet, ſc. de mandato talis Iudicis ad petitionem talis creditoris voce alta, & intelligibili ad ſonum Tubæ, ſi habebat Tubam, clamaſſe per loca, & plateas conſuetas, & frequentiores Ciuitatis, *l. vna in fin.* ibi, editis ex more propoſitis, *C. de inſtit. Cod. confir. & l. iubemus ibi,* in frequentioribus Ciuitatum locis proponendi, *C. de defenſor. Ciuit.* & in vico talis debitoris, aut alterius; Qualiter talis fundus, vel domus Seii ſita inter tales cõfines diſtrahi, ac vendi debet pretio pu ta centum,& ideo ſi quis velit emere dictum fundum, vel domum,& plus offerre cõpareat hinc ad talẽ diẽ, & plus offerenti dabitur, ita *Specul. in tit. de Cita. §. ſequitur verſ. Cæterũ, & ibid. Ioan. Andr. in addit. Soc. Sen. de dilat. art.* 13. *in fin. Rebuff. ad conſtit. Gall. tit. de Præcon. art.* 7. *gloſ. vnica num.* 27 aliam practicam ponit *Matthe. Coler. de proceſſ. execut. par.* 3. *cap.* 9. *num.* 86. & 88.

8 Non omitto, quod vt licitator, vel ſubhaſtans obligentur *Ang.* qui reſpondit in eodem caſu ſubhaſtationis factæ in Ciuitate Piſauri in *conſ.* 324. *num.* 1. *contra Bal.* fratrem ſuum dixit, oportere, voce Præconis, vel edicto aliquo notum fieri, res, vel bona venalia expoſita eſſe, & quod is, qui emere, ſeu licitare vult, compareat, & pretium offerat, & promittat, & quod tunc plus offerenti dabuntur, vt habetur in dicta *auth. hoc ius porrectum. C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. & notat gloſ. in l. ſi tempora, C. de ſid. inſtrum. lib.* 10. quo caſu, qui ſemel minus obtulit ſuperatus ab alio, iterum poterit plus offerre, & admitti debet, quia venit, vt alius, & pro noua obligatione, vt inquit *Bart. in d. l. ſi tempora.*

9 Cęterum vbi eſſemus in oppidis, ac locis, in quibus non eſt Præco, ſufficeret, quod venditiones, vel locationes fierent præcedentibus ſchedulis in locis publicis appoſitis. Etenim ſolemnitas edicti, vel ſchedulæ æquipollet voci Præconis, vbi alias res eſſet præconizanda, *Ioan. de Platea in l. loca omnia, C. de locan. prædi. Fiſcal. lib.* 11. *Plot. in l. ſi quando, §.* 5. *num.* 3. *C. vnde vi,*

10 Et quando ſolitum eſſet, vt ad ſonum Tubæ, vel Campanarum venditiones, vel locationes publicarentur, ſufficeret obſeruare talem conſuetudinem, ſecundum *Bar. in l.* 1. *C. de paſcuis publ. lib.* 10. *Bal. in rubr. de reſcind. vendi. Iodoc. in dicta ſummul. cap.* 3.

11 *num.* 2. Nam ſufficit, quod forma conſueta ſeruetur, *Munoz. de Ratiocin. adminiſtra. cap.* 16. *num.* 20. & *infra.*

12 Præterea licèt formæ agendi, ac licitandi aliquibus in locis diuerſæ reperiantur, tamen ſecundum eumdem *Iodoch. vbi proximè ſupra cap.* 2. *num.* 5 effectus, & finis omnium idem erit, ita vt forma, & ſolemnitas cuiuſque loci circa licitationem, ſeu ſubhaſtationem exactè, & ad vnguem obſeruari debeat *Bal. in l. ordo num.* 9. *C. de execut. rei*

13 *iudic.* ne via fraudibus aperiatur, cum quæ certam ſemper obſeruantiam habuerunt mutanda non ſint, *l. minimè de legi. l.* 1. & 2. *C. quæ ſit longa conſuetud. in ſpecie Matte. Coler. d. c.* 9. *ſub n.* 77. & *infra.*

14 Sed quid ſi locus Ciuitatis publicus eſſet peſte impeditus? Reſpondetur, quod in alio proximo loco debet fieri proclama, & multiplicari ad *not. per Doct. in l.* 1. *§. ſi iuſſerim, ff. de acquir. poſſeſſ. Rebuff. in d. tit. de præcon. art.* 1. *num.* 7. *in fin.*

15 Item, nota, quod licet, vt dixi, talis forma ſubhaſtationum fuerit inuenta ad ſubmouendas fraudes, quod tamen ijs ceſſantibus deficit etiam diſpoſitio, vt in ſpecie concludit *Rota per Card. Seraphin. deciſ.* 358. *num.* 1.

16 vnde ſubhaſtatio fieri ſoleat ad probãdam diligentiam, ideo quomodocunque illa probetur, ſufficit *Honded. conſ.* 58. *num.* 55. *lib.* 1. *poſt Rip. in l.* 2. *§. mutui datio. num.* 25. *in fin. ff. ſi cert. peta.*

17 & vbi Iudex adhiberet cauſæ cognitionem ſuper qualitate bonorum, & quantitate pretii, & aliis neceſſariis, ſatis probata diceretur diligentia, & rectè

Pont. conſ. 5. *num.* 139. *cum ſeq.* cuius
18 ſolemnitati aliàs renunciari non poteſt, cum ſit inducta ad fauorem eius, cuius bona alienantur *Bar. in l.* 1. *ſub num.* 4. *C. de fid. inſtr. & iur. haſt. fiſc. lib.* 10.

Scias quoque, quòd licitationis, ſeu ſubhaſtationis forma inducitur à banno ſuper illis publicato, vt ait *Aſin. de execut.* §. 4. *cap.* 86. *num.* 2.

EPITOME.

- Subhaſtatio debet præcedere adiudicationem.
- Adiudicatio verè, & non præſumptiuè conſtare debet per acta, & non per ſolas ſententias, & ea non conſtita non etiam conſtare dicitur de ſubhaſtatione.
- Et an ſufficiat illam fieri per ſolam ſubhaſtationem, vel debeat fieri præuia æſtimatione.
- Ab arbitrio facta non transfert dominium.
- Decretum factum bona capta in executione adiudicari debere, quando importet conſenſum.
- Creditum debet apparere certum, & illius quantitas in adiudicatione.
- Adiudicatio actualis requiritur etiam, quod quis ſit in poſſeſſione.
- Decretum de adiudicando debet parti intimari, aliàs adiudicatio non habetur pro perfecta, intelligendo, vt in fine.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio debet præcedere adiudicationem,*

2 *Subhaſtatione facta non reperto emptore bona adiudicantur Creditori pro iuſto pretio, & æſtimatione.*

3 *Subhaſtatio ex temporis ſpatio præſumitur.*

4 *Adiudicatio verè, & non præſumptiuè, ſeu per aſſertionem partis, nec per ſolas ſententias conſtare debet, ſed per acta.*

5 *Adiudicatio, vbi non liquet ex actis non etiam dicitur liquere de ſubhaſtatione, & dicuntur notoriè iniuſtæ.*

6 *Adiudicatio fieri debet præuia æſtimatione, & non per ſolam ſubhaſtationem.*

Ampliatur procedere, etiam ſi factum fuerit decretum de ea facienda, niſi etiam doceatur de eius effectuatione ſubſecuta. num. 7.

8 *Decretum mandans bona capta in executione adiudicari non importat conſenſum de præſenti, ſed de futuro, cum tamen in adiudicatione conſenſus debeat eſſe de præſenti.*

Primò ampliatur procedere, ſiue agatur de ſententia rei corporalis, ſiue iuris incorporalis. num. 9.

Secundo ampliatur procedere etiam quod dictum fuerit in ſententia, quod bona liberè, & ipſo iure reuertantur cum omnibus ſuis pertinentijs. num. 10.

Tertio ampliatur habere locum etiam quod ſententia fuerit lata ſuper actione reali, & ſuper dominio, vel quaſi num. 11.

12 *Adiudicatio ab arbitrio facta non transfert dominium.*

13 *In emptione, & venditione requiruntur verba de præſenti.*

14 *Adiudicatio vim habet emptionis, & venditionis.*

Et eiſdem regulis, ac legibus metitur, ac regitur. num. 15.

16 *In venditione requiritur pretium, res,*

Digitized by Google

res, & conſenſus.

17 *Creditum debet apparere certum in adiudicatione.*

18 *Crediti quantitas eſt neceſſario liquidanda in executione.*

19 *Adiudicatio actualis requiritur etiã, quod quis eſſet in poſſeſſione bonorum, & num.* 21.

Quia ſemper opus eſt expeditione mandati de deliberando, num. 20.

21 *Mandatum de adiudicando, non eſt adiudicatio.*

22 *Decretum de adiudicando debet parti intimari.*

Et quare id fiat, num. 23.

24 *Intimatio Decreti de adiudicando, vbi facta non fuit, dicitur quod Iudex non habuit adiudicationem pro perfecta.*

Quamuis neceſſaria non ſit relatio, ſeu executionis reproductio in caſibus, in quibus de iure communi nõ requiritur, num. 25

26 *Iudex non poteſt aliunde ſumere informationes, quam ex actis, & de ratione.*

Fallit num. 27

Quid quando agitur de re difficilis probationis, num. 28

QVAESTIO XXVI.

1 ADiudicationem præcedere debet ſubhaſtatio *l.1.§.fi.C.de iur. dom.impetr.& l. pen.C.ſi vendit. pign.aga.& l.1. C.ſi in cau.iudi.*
2 qua facta in ſubſidium non inuento emptore adiudicantur bona creditori pro iuſto pretio; & æſtimatione, iuxta quæ aliàs dixi *l.ordo, vbi Salic.in prin.C.de execut.rei iud.l.à Diuo Pio, §.ſi pign.& ibi per ſcribentes, ff.de ſent.& re iud.Afſl.decis.358.n.5.Put.dec.252.lib.2.Rota per Burat.dec.96.n.3.Card.Seraph.dec.984*
3 *n.1.* qui licèt dicat ſubhaſtationem præſumi temporis ſpatio ex *Afſl. deciſ.*178. *num.5.& deciſ.368.nu.2. Anchar.conſ.*
4 40. Tamen ſemper de adiudicatione verè, & non præſumptiuè, nec per aſſertionem partis conſtare debet, & per acta, & non per ſolas ſententias, quia ſi non iuſtificetur ex actis dicitur non e-
5 tiam liquere de ſubhaſtatione, quo caſu dicuntur notoriè iniuſtæ ſecundum *Franch.in c.dilecto, quæſt.55. de appell. Felyn.in cap.inter cæteras.sol.fin.de re iudic.Rota per Card.Seraph. deciſ.1005*
6 *num.1.3* quodque facta ſit præuia æſtimatione, non autem per ſolam ſubhaſtationem, in qua plerumque fit fraus, *ad not.per Imol.in l. in ratione, §. vendere, ff.ad l.Fal.per textum in l.ſi quos, C. de reſcinden. vendit. Vincent. de Franch. deciſ.54.num.12.Gratian.diſceptat.for.*
7 *lib.3.cap.489.num.27.* Pro qua non etiam erit ſufficiens Decretum de ea facienda, niſi etiam doceatur de effectuatione ſubſecuta, vt reſoluit *Rota in Romana Pecudum 14. Nouembris* 1611. *coram* Card. Caualerio, *quam ſequitur eadem Rota in Romana de Roncionibus 17. Iunÿ* 1615. *coram bo.me.Buratto.*

8 Inſuper in propoſito ſcias, quod verba Decreti mandantis bona capta in executione adiudicari creditori, non important conſenſum de præſenti, ſed de futuro; Cum tamen in adiudicatione debeat eſſe conſenſus de præſenti, *l. à Diuo Pio, §.ſi pignora, vbi gl.Odofred. Bar.Alberi.&* Caſtren.*in princ.ff.de re iudic.Bal. in l.ordo ſub num. 1. verſ. & eſt quinta, & ibi Salyc. verſic.Sed hoc*
9 *aduerte, C.de execut.rei iudic.* Non enim per ſententiam transfertur dominium, nec poſſeſſio, niſi ſecuta traditione, atque ita facta executione ſententiæ, *glo. in §.final. inſtitut. de offic. iudic.Bart. in l.ex hoc de iure. ff. de iuſtit.& iure, Alexander conſil.* 90 *num.9. lib.ſecundo, & conſilio primo, num. quarto, lib.* 5. Siue agamus de ſententia rei corporalis, ſiue iuris incorporalis adhærẽtis iuri corporali, vt eſt iuriſdictio, quæ adhæret Caſtro, & territorio, vel iura ſeruitutum prædialium, quæ adhærent prędiis

E *Bald.*

Digitized by Google

Bal. in l. traditionibus, C. de pact. & in
l. prima in fin. C. commun. vtriuſque
iudi. poſt Innocen. in cap. cum noſtris de
conceſſ. præben. licèt dictum fuerit in
11 ſententia, quod bona liberè, & ipſo
iure reuertātur cum omnibus ſuis per-
tinentiis, & omnino reuerſa, & incor-
porata eſſe intelligantur, tanquam nō
ſit in poteſtate Iudicis, nec arbitri, vel
arbitratoris facere, quod dominium
transferatur, & poſſeſſio ſine traditio-
ne, l. non eſt mirum in fin. de pign. act. l.
12 traditionibus, C. de pact. etiam quod
ſententia fuerit lata ſuper actione reali,
vt ſuper dominio, vel quaſi, ex qua
producitur actio in rem, prout decla-
rat Alex. conſ. 1. num. 5. & 6. lib. 6. vbi
num. 4. loquitur etiam in adiudicatio-
ne facta ab arbitro, per quam non trāſ-
ferrur dominium, ex Bar. in l. fin. § vlt.
in fin. C. commun. de lega.
13 Idem quod ſupra dicimus in emp-
tione, & venditione, in qua requirun-
tur verba de præſenti, l. 1. & 2. ff. de
contrahen. empt. l. 3. C. eod. tit. Bar. in l.
ſerui electione num. 4. in fin. verſ. quan-
doque actus, & ibi Bal. num. 13. ff. de
leg. 1. Cardin. Mantic. de tacit. & am-
bigu. conuen. lib 4. tit. 3. num. 15. vbi
quod verba vellem vendere non per-
ficiunt venditionem, tanquam ſint
præteriti temporis imperfecti, quæ
non diſponunt, ſed deſignant rem im-
perfectam, vt in ſpecie Fabian. de
Mont. de empt. & vendi. quæſt. 5. princ.
14 num. 51. quorum vim, ſcilicet emptio-
15 nis, & venditionis, habet adiudica-
tio, & eiſdem regulis, ac terminis me-
titur, Tiraq. poſt Bar. Alber. & Iaſ. de
retract. lignag. §. 1. gloſ. 14. num. 2. Ro-
ta diuerſ. deciſ. 662. num. 5. par. prima,
16 ita quod ſicut in venditione requiri-
tur pretium, res, & conſenſus, §. 1. In-
ſtit. de empt. & vendi. ita quoque om-
nia prædicta debent interuenire in
adiudicatione, Socin. Iun. conſ. 47. ſub
17 num. 7. lib 2. ideo creditum, quod eſt
pretium rei adiudicandæ, per ſe cer-
tum eſſe debet, vel per relationem
ad aliud, ſi non exprimatur, Iaſ. in l.
à Diuo Pio, dicto §. ſi pignora, ff. de
re iudic. Socin. conſ. 69. num. 12. & 14.
lib. 4. Surd. conſ. 225. ſub num. 9. in fin.
18 lib. 2. & ſucceſſiuè neceſſaria eſt liqui-
datio quantitatis illius, ſecundum Bal.
conſ. 122. ſub num. 1. verſ. & inter alia
lib. 3. Ruin. conſ. 138. num. 6. lib. 1. Ro-
ta coram Sanctiſſ. deciſ. 224. num. 1. &
in dicta Romana pecudum 11. No-
uembris 1611. coram Cardin. Caua-
lerio.
19 Et vbi quis eſſet in poſſeſſione bo-
norum ante Decretum adiudicationis
actualis, quia ſemper opus eſt expedi-
20 tione mandati de deliberando, non
ſufficeret ad acquiſitionem tituli, &
dominii translationem, nec ſimplex
decretum Iudicis mandans adiudica-
21 ri, cum mandatum de adiudicando
non ſit adiudicatio, ſicut mandatum
de vendendo non eſt venditio, cum
aliis ſimilibus, quæ latè adducit Tiraq.
de retract. conuent. ad fin. tit. num. 42.
& plur. ſeqq. vbi alios adducit Alex.
conſ. 72. num. 9. lib. 3. Anchar. conſ. 82.
in fin. Theſaur. deciſ. 234. vbi declarat
Rota in Anconitana Ciambellottorum
1. Iulij 1592. coram Litta, in Romana
Syluæ 28. Iunij 1628. coram Card. Ve-
roſpio, & in alia Romana Cenſus deci-
marum 10. Decemb. 1627. coram Vbaldo,
quodque in adiudicatione non ſuffi-
ciat, creditorem eſſe in bonorum poſ-
ſeſſione ante decretum effectualis ad-
iudicationis, ſed ſemper requiratur
mandatum ad deliberandum, tenet
Rota in Romana Domorum de Ron-
cionibus 17. Iunij 1615. coram R. P. D.
Buratto, quæ eſt in recent. deciſ. 715.
par. ſecunda, num. tertio, & quarto,
Gratian. lib. tertio diſceptat. cap. 545.
num. 37. & ſeqq. quo in caſu ſcilicet
d. deciſionis fuit declarata imperfecta
adiudicatio, quia Iudex mandaue-
rat Decretum de adiudicando inti-
mari, & ita requiritur intimatio, Put.
deciſ. 168. lib. 1. quæ debet repro-
duci ante adiudicationem, vt Iu-
dex de illa ſit certus, l. hoc autem,
§. 1. ff. quib. ex cauſ. in poſſeſſ. eat Bar.
in l.

Digitized by Google

*in l ſi finita, §. ſi finita, §. Iulianus ſub
nu.28.verſ. quæro vtrum, ff. de damn.
infect. Bal. in l. multum intereſt in fin.
ff. de condi. & demonſtra. Felyn. in cap.
quoniam contra col. 9. verſ. Item nota
ex iſta de proba. Abb. conſ. 84. col. 2.
verſ. corruit. lib. 2. Vant. de nullit. ex de-
fect. cita. num. 146. Rota per Card. Se-
raph. deciſ. 1100. num 9. & in Imolen.
ſeu Fauentina bonorũ 16. Maij 1594.
coram Litta*, & pars deducat, ſi quid
in contrarium habet, quo deducto Iu-
dex, vel reponit, vel mandat ſuperſe-
24 deri. Quo fit, vt ſi talis intimatio facta
non extitit, ne ſit ſuperuacanea, con-
cludendum, quod Iudex illam adiu-
dicationem non habeat pro perfecta,
ſeu completa ante notitiam intimatio-
nis executę, & ſic ante illius reprodu-
ctionem factam penes acta vt per *Vant.
dicto num. 146. in tit. de nullit. ex defect.
cita. poſt Felyn. in cap. Eccleſia S. Mariæ
ſub num. 14. verſ. Ad hanc partem de
conſtit. Veſtr. in prax. lib. 4. cap. 3. de
execut. cita. num. 9. Abb. in cap. quo-
niam contra num. 11. de probat. & in
cap. ad noſtram il 3. num. 7. de iureiu-
rand. Lancellott. de attent. par. 2. cap. 4.
in Præfat. num. 125. Rota in d. Romana
de Roncionibus coram Buratto, quæ
eſt d. deciſ. 725. num. 9. & in alia Ro-
mana pecudum 14. Nouembris 1611.
coram Card. Caualerio* quamuis non ſit
25 neceſſaria relatio, ſeu executionis re-
productio in caſibus, in quibus de iu-
re communi non requiritur, ſicut quan
do pars citata comparuiſſet, vel conſti-
tuiſſet procuratorem, vel quando ſe
oppoſuiſſet, vel in aliis caſibus, de qui-
bus per *Lancellott. de attenta. par. 2. cap.
4. in præfat. num. 133. & infra, & Gõ-
zal. ad reg. 8. Cancell. in proem. §. 7. à n.
147. vſque ad n. 151.* Quare *Rota
dec. 725. n. 4. p. 2. recen.* teſtatur de ſtylo,
qui inoleuit in faciendo huiuſmodi deli
berationes poſt decreta de conſignãdo
ad effectũ ſubhaſtãdi, & de adiudicãdo
& ad id expediuntur mandata directa
Curſoribus, vel executoribus delibe-
rando, & adiudicando, qui poſtea in
dictorum mandatorum executionem
deliberant, & adiudicant vice partis
fungentes *l. 1. C. ſi in cauſ. iudic.* & pro
ut habetur *in dicta Romana bonorum
de Roncionibus coram Buratto, & Gra-
tian. vbi ſupra num. 49.*

26 Ad dicta ſupra de adiudicatione, & ſubhaſtatione, quæ conſtare debent ex actis; nota etiam, quod propterea Iudex non poteſt aliunde, quam ex ipſis actis ſumere informationes, vt fuit dictum in vna *Peruſina Separationis Thori 28. Iunij 1589. coram bon. mem. Gypſio, & deciſ. 445. num. 8. par. 1. diuerſ. & deciſ. 278. num. 2. par. 4. in recen. & fuit tentum in Romana hæreditatis 17. Iunij 1611. coram Card. Sacrato*, vbi redditur ratio, quia ſi Iudex extra acta moueri poſſet, pars non poſſet facere ſuas diligentias, & ita tollerentur defenſiones, & ideo dici ſolet, quod quę non ſunt de actis, dicuntur non eſſe de hoc mundo, *Rota deciſ. 404. ſub num. 1. par. 1. in recent.*

27 Fallit ſi factum eſſet notorium, quia tunc poſſet Iudex etiam extra acta moueri, vt inquit *Rota in d. dec. 278.* quia notorium non eget probatione, *Surd.* poſt adductos per eum *conſ. 371. n. 45. & ſeq. lib. 3.*

28 Idemque dicimns, quando verſaremur in materia liquidationis vti difficilis probationis, in qua Iudex poteſt capere informationes extraiudiciales, ſecundum eamdem *Rotam in Romana bonorum de Ceulis 3. Maij 1606. coram R.P.D. Marquemontio, & in Ferrarien. decimarũ 28. Maij 1621. coram bo. me. Vbaldo per doctrinam Bar. in l. ſi quod ex Pamphila num. 3. ff. de leg. 3. & Cagnol. in l. quatenus n. 24. & ſeq. ff. de reg. iur.*

EPITOME.

Venditio bonorum Minorum an egeant ſubhaſtatione.

Et quid ſi fiat per Curatorem, Miniſtrum, vel Adminiſtratorem.

E 2 Subha-

Subhaſtationis omiſſio, quando non vitiet alienationem.

Subhaſtationis rigor, quando non attendatur.

SVMMARIVM.

1 *Venditio bonorum minorum eget ſubhaſtatione, aliàs eſt nulla.*

Extenditur procedere, ſiue alienatio fiat per pupillum, vel eius tutorem, vel adminiſtratorem, aut miniſtrum, ſiue per Iudicem procedentem ad ſecundũ Decretum, num. 2.

Contrarium ex veriori habetur, num. 3.

Quam ſententiam ſæpe admittit Rota num. 10.

Declarãtur adducti pro contraria parte num. 6.

4 *Subhaſtationis omiſſio non vitiat alienationem bona fide factam de iure Canonico.*

5 *Subhaſtatio non ſemper eſt vtilis pupillo, nec ei expedit ſemper expectare licitationem.*

7 *Conſuetudo, & ſtatutum derogare poſſunt ſolemnitati ſubhaſtationum.*

8 *In ſubhaſtationibus ſeruanda eſt forma ſtatuti, & conſuetudinis.*

9 *Deciſ. Rot. in Romana dotis de Olphis 25. Octobris 1613. coram Coccino qualiter procedat, & loquatur.*

11 *In ſubhaſtationibus iuris rigor non attenditur, ſed præualet æquitas, dummodo conſtet de vero credito, & non de aliquo exceſſu, & læſione minorum.*

12 *Subhaſtationum forma inuenta eſt ad fraudes euitandas, quibus ceſſantibus deficit quoque diſpoſitio.*

13 *Minori ſi expediat venire ad ſubhaſtationem, ſatis videtur neceſſaria, licet non ſemper expediat expectare licitationem ex Corn. ſententia.*

QVAESTIO XXVII.

1 SVbhaſtationẽ, quę venditiones egeant, quæri ſolet, ita vt ſi non fiant, ipſo iure ſint nullæ, inter quas vẽditiones rerum pupillorũ, ac minorum enumerantur; Nam ſi abſque ſubhaſtatione iuxta plurium ſentẽtiam hæ venditiones fiant, nullæ ſunt, cum poſt Decretum eæ ſubſequi debeant ad *tex. in auth. hoc ius porrectum, C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. & ſi ſine, §. 1. vbi gloſ. & Bar. ff. de minor. Specul. in ti. de empt. & vendi. §. nunc dicendum, verſ. Si igitur tutor. Bar. in l. alio, ff. de alim. lega. & in l. ſi tempora, C. de fid. inſtrum. & iur. haſt. fiſc. lib. 10. de communi. Bal. conſ. 184. num. 1. lib. 2. Ang. in l. ſi is, qui bona in princ. num. 6. ff. de pign. Rom conſ. 321. num. 2. Alex. conſ. 53. ſub num. 7. verſ. & oportet conſtare lib. 3. Dec. conſ. 403. num. 12. Pariſ. conſ. 97. num. 10. & conſ. ſeq. num. 15. lib. 1. Afflict. deciſ. 249. in fin. Aſin. de execut. §. 6. cap. 15. num. 3. Rol. conſ. 99. num. 17. lib. 1. & conſ. 60. num. 26. & ſeq. lib 4. Decian. conſ. 30. ſub num. 6. verſ. neceſſe eſt lib. 1. Rim. Iun. conſ. 247 num. 42. & infra, latè Surd conſ. 49. num. 19. lib. 1. Menoch. de Arbitr. Iudi. caſu 129 in fine, verſic. Et idem dicendum, & caſu 171. num. 28. Bertazol. Clauſul. 10. gloſ. 2. num. 7. cum alijs per Cardin. Mantic. in tractat. de tacit. & ambigu. conuent. lib. 4. titulo 6. num. 31. Azor. in ſumm. par. 3. lib. 8. cap. 16. Rota coram R. P. D. Coccino in Romana dotis de Olphis 25. Octobris 1613.* vbi ſequitur hanc opinionem iuxta atteſtationem, vt inquit *Luc. Pet. in praxi de execut. rei iudic. lib. octauo, cap. ſecundo, num. 36. Peregrin.* qui dicit in practica ita ſeruari *conſil.* 84. *num.* 17.

17. lib.2. Maſtrill. deciſ.121.num.7.
par.2.
2 Extende, vt procedat dicta ſenten-
tia; ſiue fiat alienatio per pupillum, vel
eius tutorem, vel adminiſtrarorem, aut
miniſtrum, ſiue per Iudicem proceden
tem ad ſecundum decretum, Bal.conſ.
483. ſi creditores lib. 5. Aſin. de execut.
§ 6. num.6. Munoz. de ratiocin. admi-
niſtra. cap.16. num.3. & 4.
3 Verior tamen, & in praxi magis re-
cepta eſt ſuperiori contraria ſententia,
nempe ſubhaſtationes in venditione
bonorum minorum non requiri, & ſuc
ceſſiuè, quod illis omiſſis de nullitate
dici non poſſit ſaltem de conſuetudi-
ne, at de iure Canonico, quicquid a-
liud ſit de iure ciuili, ita Guil. & Bal.
in l. & ſi, §. 1. de minor. Doct. commu-
niter in dicta auth. hoc ius porrectum,
C. de ſacroſanct. Eccleſ. vbi Bal. ſub num.
3. Rota deciſ. 1. in princ. de conſuetud.
Luc. de Penn. in l. ſi tempora in fin. ſub
num.4 verſ. Sed an in venditione, C. de
fid. inſt. & iur. haſt. fiſc. lib 10. Alber.
qui ita in praxi ſeruari teſtatur in dicta
l. & ſi ſine, §. quæſitum, num. 3. ff. de
minor. Ioan. de Imol. conſ.99. ſub num.
7. verſic. ſeptimum dubium Bertrand.
qui de magis communi fidem facit con-
ſil.360. num.4. lib.2. p.1. Felyn. in cap.
cum cauſa num. 10. de iudic. Caſſan.
conſ.55. num.41. Corn. conſ.29. num.3.
lib.4. adden. ad Dec. conſil.403. quam-
uis in caſu, ſub num. ver. ſubhaſtantur,
Bertachin. de Gabell. par.2. num. 19. &
19. in fin. Viu. deciſ.22. num. 14. in
fin. Fabian. de Mont. de empt. & vendi.
quæſt. 5. num. 88. Simoncell. de decret.
lib. 1. tit. 1. num. 66. & 67. latè Ioan.
Franc. a Pont. conſ. 1. num.134. vſque
ad 142. lib.1. de veriori, & quod de
conſuetudine abrogata eſt auth. hoc ius
porrectum, C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. La-
derch. Imol. conſ. 116. num. 2. Card.
Tuſch. concluſ. 713. num.4. in ver. ſub-
4 haſtatio. Et quod etiam de iure Cano-
nico ſufficiat, quod venditio facta fue-
rit bona fide abſque ſubhaſtatione de-
cidit Rota deciſ.436. num.2. par.1. in re-
centior. vbi fuit dictum omiſſionem
ſubhaſtationis non vitiare alienationē
bona fide factam, quaſi ſit leuis, & nō
ſubſtantialis, vt dicit Alber. in dicta
auth. hoc ius porrectum in fin. verſ. hoc
forte poſſet eſſe verum num. 21. ſemper
5 namque ſubhaſtatio vtilis non eſt pu-
pillo, nec ei expedit ſemper expectare
licitationem, Corn. conſ.29. num.3. lib.
4. quem refert, ac ſequitur Card. Man-
tic. in dicto tract. de tacit. & ambig. con-
uent. lib.4. tit.6. nu. 31. verſ. Sed, Corn.
Bertazol. dicta clauſul. 10. ſub num. 7.
idemque tenet Intrigliol deciſ. 5. num.
29. Gratian. diſcept. foren. cap. 564. nu.
24. lib.3. & cap. 861. num. 19. lib. 5. &
deciſ. 130. num.3. Gutierez de tutel. par.
2. cap. 5. num. 5.
6 Non obſtant Doct. in contrarium
adducti, quia præter id, quod eorum
7 opinio non recipitur, loquuntur de iu
re ciuili, quod per conſuetudinem fuit
abrogatum, vt eſt dictum, quæ conſue
tudo vtique ſolemnitati dictæ ſubhaſta
tionis potuit derogare, vt per Felyn.
in cap. cum cauſa num. 10. extra de re
iudic. Gutierez de tutel. p.1. tit.5. num.
6. ſicuti etiam poſſet ſtatutum Fabian.
de Mont. de empt. & vendi. dicta quæſt.
5. num.88. Iodoch. in ſummul. ſubhaſt.
8 cap.2. num. 3. vbi quod in ſubhaſtatio-
nibus ſeruanda eſt conſuetudinis, ſeu
ſtatuti forma, Munoz. de ratiocin. ad-
miniſtr. dicto cap. 16. num. 14. & 15.
Gratian. diſcept. cap. 479. num. 17. &
18. lib. 3. vbi reſpondet Deciſ. Coecin.
9 ex aduerſo adductæ, inquiens, quod
in ea obiter, & per tranſennam atten-
ditur iſta nullitas, cum in fine eiuſdem
deciſionis dicatur, illud negocium in
totum in ſe conſideratum non bene o-
lere; Et quatenus ibi attenderetur, eſt
tamen fundata in authoritate Lucæ
Peti, qui loquitur contra omnes Do-
ctor. de communi praxi teſtantes in
contrarium ex Alberic. & cæteris
10 prællegatis, quodque Rota ſæpe ad-
miſit huiuſmodi alienationes, quamuis
factas nullis præcedentibus ſubhaſta-
11 tionibus, cũ rigor iuris, quatenus illas

requireret, non attendatur, ſed præualeat æquitas, quando conſtaret de vero credito, & non de aliquo exceſſu, & læ
12 ſione Minorum, præſertim cum talis forma ſubhaſtationum inuenta ſit ad euitandas fraudes, qua ceſſante, deficit quoque diſpoſitio, *vt per Rotam coram Cardinale Seraphino deciſ. 358. num. primo, & Honded. conſil. 58. num. 55. lib. primo.*

23 Dicit nihilominus *Corn. conſil. 29. nu. 3. lib. 4.* quod ſi minori expediat venire ad licitationem, ſatis videtur neceſſaria, quia Iudex tenetur facere illud, quod expedit, licet non ſit vſque adeo neceſſaria, vt eius omiſſio vitiet contractum, neque ſemper expediat minori expectare licitationem.

Tu autem teneas ſecundam relatam ſententiam tamquam magis receptam, pro qua etiam videas, quæ dicam in quæſt. 29.

EPITOME.

Refertur, & examinatur text. in l. & ſi ſine, §. 1. ff. de minor.

Res licitata poſt lapſum terminum licitanti an ita liberata cenſeatur, vt noua ſubhaſtatio fieri non debeat.

Et quid in Minore, Republica, Eccleſia, & Ciuitate.

Reſtitutio in integrum, An, & quando danda ſit aduerſus ſubhaſtationem factam, & de liberationem ſecutam, ſiue augeatur, ſiue etiam diminuatur pretium.

SVMMARIVM.

1 *Res licitata poſt lapſum termini licitanti liberata cenſetur, nec vlterior ſubhaſtatio admittitur.*

Fallit in Minore, ſi exiſtat, qui plus offerat, num. 2. & 6.

Et hæc eſt regula generalis, num. 3.

Primò ampliatur etiam procedere in alienationibus rerum Eccleſiæ, n. 4. & 6.

Secundò, ampliatur locum habere quoq. in Republica, & Ciuitate, quæ iure Minorum vtuntur, num. 5. & 6.

Declaratur num. 22. 23. & 25

Sed contrarium, & ſic deciſum dicitur, num. 7. & 21

Diſtinguitur tamen num. 11.

8 *Fiſco locanti non datur reſtitutio, niſi ex noua cauſa ſuperuenienti.*

Ratio eſt, quia lapſo tempore, & extincta candela quoad vltimum licitatorem eſt perfecta venditio, & non eſt locus pœnitentiæ, num. 9.

Et ideo reijcienda alterius oblatio, etiam quod eſſet alicuius momenti num. 9.

10 *Licitationes non ſunt admittendæ facta deliberatione, ne dum commodum quæritur, locatores, ſeu emptores mutentur, & non inueniat Reſpublica, qui cum ea contrahat.*

11 *Minor, Ciuitas, Eccleſia, vel Fiſcus, ſi vendendo res ſuas ſeruauit debitas ſolemnitates, & fecit ſicut maior, non admittitur vlterior licitatio.*

Niſi de ſorde, & gratia doceretur, num. 13.

Et de ratione num. 14

15 *Solemnitas debita in venditione rei minoris, Eccleſiæ, vel Ciuitatis, vbi non eſt ſeruata ipſo iure non valet venditio, nec opus eſt reſtitutione.*

16 *Solemnitas debita in venditione rei minoris vbi eſt ſeruata, ſed interuenit læſio, conceditur reſtitutio.*

Et ita fuit obtentum, num. 17

Quod procedit ne dum ſi augeatur pretium, ſed & ſi diminuatur, num. 18

Et ita pluries fuit confirmatum. num. 19.

Item & fortius, quando concurreret notabilis læſio, num. 20

21 *Sfortia Oddus de reſtitutione in integr. par. ſecunda, quæſtione 57. artic. 3. improbatur.*

24 *Dictio Rurſus, & dictio Iterum, intelligitur quoties opus ſit.*

QVAE-

QVAESTIO XXVIII.

SEd quid ſi res Mi-
noris fuerit ſub-
haſtata, & plus
offerenti libera-
ta? an nouus ob-
lator admitti de-
beat, & noua ſub
haſtatio fieri ?
1 Et dicendum videtur quod non, cum
regulariter non liceat poſt lapſum ter-
mini licitationis rem ſubhaſtatã nouę
oblationi ſubiici, ex *Bar. in l. licitatio
in princ. in vlt. quæſt. num. 5. ff. de pu-
blic. & vectig. & latius in l. ſi tempora
num. 6. & 7. C. de fid. inſtr. & haſt. fiſc.
lib. 10.*
2 Cæterum dicta regula fallit in Mino
re, qui aduerſus licitationem reſtitui-
tur, ſi exiſtat, qui plus offerat, eſt *tex.
in l. & ſi ſine §. quæſitum, ff. de minor.*
inquit enim ibi Iuriſconſultus. Quæſi-
tum eſt ex eo, quod in lucro quoque
Minoribus ſubueniendum dicitur, ſi
3 res eius venierit, & exiſtat, qui plus li-
citetur, an integrum propter lucrum
reſtituendus ſit, & quotidie Prætores
eos reſtituunt, vt rurſum admittatur li-
citatio, hactenus ille *tex. quem ad hoc
adducunt Bar. in l. licitatio ſub num. 5.
de public. & vectig. & in l. ſi tempora
ſub num. 7. verſ. prædicta vera, C. de
fid. inſtrum. poſt Gul. de Cun. notat Bal.
in dicta l. & ſi ſine, §. quæſitum in 2.
lect. in princ. ff. de Minor. & ſequuntur
Imol. conſ. 99. num. 7. Corn. conſ. 184. ſub
num. 7. verſ. & reſtituitur minor. lib. 3.
Guid. Pap. deciſ. 536. colum. 2. verſ. Sed
quid ſi res Fabian. de Mont. in tract. de
Empt. & vendi. quæſt. 5. princ. num. 90.
verſ. Minor tamen, Alciat. conſ. 12.
ſub num. 14. verſ. Non obſtat tom. 3.
lib. 8. Odd. in tract. de reſtit. in integr.
par. 2. quæſt. 57. artic. 3. num. 17.* quod
4 etiam procedit in alienationibus rerũ
Eccleſiæ, in quibus conſuetudo non
admittit ſolemnitates ſubhaſtationum,
*Bal. in auth. hoc ius porrectum ſub num.
3. verſ. Sed hic quæritur, C. de ſacr. ſanct.
Eccleſ. Redoan. de reb. Eccleſ. non alien.
rubr. 23. num 34. & rubr. 29. num. 8.
Guid. Pap. deciſ. 149. & dicta deciſ. 536*
5 vbi idem procedere ait in Republica,
& Ciuitate, quæ iure minorum vtũtur,
l. Rempublicam, C. de iur. Reip. lib. 11
vbi addit per illum *tex.* ita vidiſſe ob-
ſeruari in facto Ciuitatis Grationopo-
lis, ſequitur *Aſin. de execut. §. 6. cap.
16. nu. 2. & 3. & ante hos Luc. de Penn.
in dicta l. Rempublicam in fin.* quod
idem procedit in Fiſco per *tex. in l. fin.
in princ. vbi Bar. notat, ff. de iur. fiſc.
l. Lucius, §. fin. ff. ad Municip. Alciat.
dicto conſ. 12. num. 24. Peregr. de iur fiſci
lib. 6. tit. 4. num. 41.* & generaliter in
6 Minore, Republica, Ciuitate, Eccle-
ſia, & Fiſco, *tradit Alber. in dicta
l. & ſi ſine, §. quæſitum num. 4. ff. de
Minor.*
7 Verum ibidem Alber. refert contra-
rium Bergomi fuiſſe deciſum; Inquit
enim Commune Bergomi ſubhaſtaſſe
datia, & perfecto contractu poſt plures
dies apparuiſſe plus offerentes, dubi-
tatum fuit, an iterato deberet admitti
licitatio tamquam, quod Communitas
fuiſſet læſa, & dicit *Alber.* fuiſſe deci-
ſum admitti non debere per *tex. in l. 1.
& 3. C. de venden. reb. Ciui. lib. 11.*
Et quia fides haſtæ Fiſcalis decipi non
debet, ait *tex. in l. ſi hypotheca, C. de
remiſſ. pign. & Alberic. ſecutus eſt Affli.
in deciſ.* 340. qui teſtatur Conſilium
Neapolitanum idem decidiſſe; Et
8 propterea ſubiunxit *Afflict.* quod nõ
datur aliqua reſtitutio Fiſco locanti, ni
ſi ex noua cauſa ſuperuenienti cauſe-
tur læſio. Et ratio eſt, quia lapſo termi-
no, vel extincta candela quoad vltimũ
licitatorem eſt perfecta gabellatio, &
non eſt locus pœnitentię *Boer. dec. 248
Alexand. conſ. 114. ſub num. 2. lib. 6.*
9 Vnde reiicienda eſt alterius oblatio,
etiam quod eſſet alicuius momenti,
Aſin. dicto §. 6. cap. 10. num. 20. quia
primo eſt ius quæſitum *Capyc. dec. 36.
num. 5. pulchrè Luc. de Penn. in l. con-
gruit, C. de locat. præ di. Ciui. lib. 11.* qui
ait

Digitized by Google

10 ait, quod licitationes non ſunt admit-
tendæ, ne dum commodum quæritur,
locatores mutentur, & non inueniat
Reſpublica, qui cum ea contrahat,
Ang. conſ. 324. num. 1. Boer. dicta deciſ. 248. col. fin. Caroc. de locat. & cōduct. tit. de publican. quæſt. 3. num. 9.

11 Diſtinguit nihilominus *Alberic. vbi ſupra in ver. Conclude ex mente Iacob. de Rauenn. tres caſus.*

12 Primus eſt, quando Minor, Ciui-
tas, Eccleſia, vel Fiſcus vendendo res
ſuas ſeruauit debitas ſolemnitates, &
fecit ſicut maior, quia tempore oppor-
tuno vendidit, & iuſto pretio, quam-
uis poſtea appareat plus offerens, non
13 admittitur vlterior licitatio, niſi de
ſorde, & gratia doceretur, vt dicitur
in dicto §. *quæſitum*, & addit, quod
ita intelligitur ibi in ver. *diſtricta*, quo-
14 niam minor nō eſſet tunc contrarium
poſtulaturus, ſi res vendita effecta eſ-
ſet minoris pretii per *l. fin. C. de ſolut. & l. non intelligitur, §. Diui fratres de iur. fiſc.*

15 Secundus caſus eſt, quando debita
ſolemnitas non eſt ſeruara, quo caſu
ipſo iure non valet venditio, nec reſti-
tutione opus eſt, *l. 1. & 2. vbi notatur, C. de iur. inſtr. & iur. haſt. fiſc. lib. 10.*

16 Tertius eſt caſus, quando debita
ſolemnitas eſt ſeruata, ſed minor eſt
ſui facilitate læſus, vt quia vēdidit tem-
pore non opportuno, vel non iuſto prē
tio, & tunc reſtituitur, & ita dicit intel
ligendum principium dicti §. *quæſitum & verſ. quod circumſpectè, & Alber ſecutus eſt Gregor. Lopez in l. 5. tit. 19. p. 6.*
17 vbi dicit eſſe menti tenendum, quia
ex eius dictis obtinuit in cauſa maxi-
mè ardua contra conductorem Rega-
lium reddituum Serici Regni Granatę,
eo quia locatio intempeſtiuè, & tem-
pore non opportuno facta fuerat; ſe-
quitur *Afflict. dicta deciſ. 340. & Vrſill. ibi ad eum*, quod procedit non
18 ſolum, ſi augeatur pretium, ſed etiam
ſi alius pretium diminuat, vt quando
fiſcus conduceret operas, vt admitta-
tur diminutio, & iterum ſubhaſtetur,
& diminuenti detur, ſecundum *Franc. Auiles in cap. 31. Prætorum in verſ. fin.*
19 *num. 11.* vbi addit ita pluries feciſſe,
& fuiſſe confirmatum in *Cancellaria Maurit. in tract. Reſtitut. in integr. cap. 219. Franc. Caldaſ. in l. ſi Curatorem, nu. 4. C. de in integr. reſtit. minor.* quod
20 magis, ac fortius procederet, quando
concurreret notabilis læſio, ſaltem ad
ſextam partem, quæ ſufficit ſecundum
Vrſill. in addit. ad dictam deciſ. 340. nu. 8. per doctrinam Bart. in l. duo ſocietatem, §. arbitrorum, verſic. Quæ dicitur parua, vel maxima quantitas, ff. pro ſoc. ſecutus eſt Maſtrill. deciſ. 84. nu. 6. & infra.

21 Et licet circa prædicta varii varia
dixerint, vt per *Odd. reſtit. in integr. p. 2. quæſt. 57. artic. 3.* Non tamen vide-
tur recedendum à claris verbis dicti
tex. vt voluere *Guid. Pap. & Alciat. in locis prællegatis*, quos aut non vidit,
aut non conſiderauit Odd. qui propte-
rea cum negare poſſit tex. illum expreſ
ſum eſſe, recurrit ad quaſdam diſtinctio
nes illum penitus deſtruentes, quas ſi
pateretur, vtique *Bar. in dicta l. licitatio, & in dicta l. ſi tempora*, dum illum
adduxit, non ita generaliter fuiſſet lo-
cutus, & indiſtinctè; vt in ſpecie re-
ſpondit *Petr. Caball. conſil. 130. num. 14 lib. 1.*

Ex præmiſſis ſub num. 2. dupliciter
declaratur dicta concluſio.

22 Primo, vt procedat, ſi notabiliter, &
vere minor, Eccleſia, Fiſcus, vel Ciui-
tas, aut Reſpublica eſt læſa, vel læſus,
& ad nouum incantum eſt expediens
deuenire, ita vt ratio habeatur fidei pu
blicæ, & quantum interſit loci pii, vel
minoris, & prædictorum factis propriis
non contrauenire, & in futuris nego-
ciis ſecum contrahentem de facili non
reperire, adnotata per *Alciat. d. conſil. 12. & Alber. vbi ſupra num. 4. ac Cæpol. de ſimulat. contract. præſumpt. 1. nu. 21.*
quæ omnia complecti videntur in di-
cta *l. & ſi ſine §. 1. ff. de minor.* præſer-
tim, ibi, quod circumſcriptè erit fa-
ciendum, vt nempe ſecundum gloſ.

ibi

ibi admittatur noua licitatio, quaſi quod non ex abrupto, ſed re bene penſata, & ex cauſa concedatur, ſicuti & *Alberic. ibid.* aduertiſſe legitur in princ. Cum verbum illud, circumſcriptè, interpretatur.

23 Secundo declaratur *tex. ex mente Alciat. dicto conſ.* 12. vt locum non habeat in rebus, quæ fortuitis caſibus sũt ſubiectæ, quia tunc nulla datur reſtitutio, niſi ſordes, & gratia allegentur per eumdem *tex. in ver. Et diſtrictè probandum eſt*, iuxta quæ etiam dicta ſunt in primo caſu ex *Alber. ibid.* qui etiam agit, quid in caſu vbi rurſus admittitur licitatio, An ſæpius admittetur, vt puta minore decepto cõparet alius plus offerens, numquid admittetur? Et dicendum videtur, quod ſic propter dictionem; Rurſus, quæ eſt in litera dicti §. *quæſitum*. Quę intelligenda eſt, quo-
24 ties opus ſit, ſicut, & dictio iterum *l. vbi. §. hac vox, ff. de eden.* & expreſſum videtur in *l. quod autem Sabinus, de in diem addict.*

In contrarium facere videtur, *C. de locat. præd Ciui. per totum, & præſertim l. fin. circa medium.*

25 Verum prædictis non obſtantibus reſoluit Alberic. quod ſi fecit, vt faceret quilibet maior in ſecunda licitatione, vel prima, nulla alia admittatur; Si vero deceptus fuerit in prima, vel ſecunda, vel tertia, ſemper reſtituatur, quia ſemper ſubeſt noua cauſa læſionis, ac reſtitutionis, vt in dicta *l. Et ſi ſine, §. reſtitutus, ff. de minor, & in l. fin. C. ſi ſæpius in integr. poſtule.*

EPITOME.

Subhaſtatio an requiratur in alienationibus rerum Eccleſię.

Auth. hoc ius porrectum, C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. de conſuetudine fuit derogatum.

Subhaſtationi derogatur per conſuetudinem, ſicut & per ſtatutum.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio requiritur in venditionibus rerum Eccleſiæ.*

Fundamentum huius concluſionis adducitur, num. 2.

At contra de conſuetudine, num. 3.

4 *Auth. hoc ius porrectum, C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. in alienationibus rerum Eccleſiæ de conſuetudine non ſeruatur.*

5 *Conſuetudo poteſt derogare ſolemnitati ſubhaſtationum, vt & etiam ſtatutũ, num.* 6.

QVAESTIO XXIX.

IN venditionibus bonorum Eccleſię, an etiam requiratur ſubhaſtatio, ſunt contrariæ Doctorũ opiniones.

1 Nam pro affirmatiua, quod ſcilicet requiratur, ſtant *Bal. conſil.* 204. *longum Thema. verſic. ſecundo quæro, lib.* 3. *Fabian. de Mon. de empt. & vendi. q.* 5. *n.* 85. *Aſin. de execut.* §. 6. *c.* 1. *n.* 20. *Rol. conſ.* 99. *n.* 20. *infra lib.* 1. *latè Munoz. de ratiocin. adminiſtr. cap.* 16. *num* 4. *& plur. ſeqq.* Quæ concluſio præſertim probatur, quod *auth. hoc. ius porrectum, C. de ſacr. ſanct. Eccl.* quæ has ſolemnitates requirit, eſt relata in *l. Decreti, cap. hoc ius* 10. *quæſt.* 2.

3 Contrarium, quod de iure Canonico, & de conſuetudine in venditionibus rerum Eccleſiæ non requiratur ſubhaſtatio, voluerunt, Bal. *in dicta Auth. hoc ius porrectum ſub num.* 3. *verſ. Sed hic quæritur, poſt Innoc. in cap. dudum num.* 2. *de reb. Eccleſ. non alien. Felyn. in cap. cum cauſa num.* 10. *de re iudic. Rota deciſ.* 1. *num.* 1. *de conſuetud. Rebuff. in tract. de alienat. rer. Eccleſ. verſ. Quarto ibi, & conſ.* 112. *num.* 10. *Guid. Pap. deciſ.* 149. *Genuen. in prax. Archiepiſcop. cap.* 107. *num.* 39. *Redoan. de reb. Eccl. non alienan. rubr.* 22. *num.* 39. vbi dicit,

quod

quod in alienatione rei Eccleſiæ non requiritur ſubhaſtatio, cum de iure Canonico non reperiatur cautum, & conſuetudo non admittat has iuris Ciuilis ſolemnitates, *c.1. de his, quæ fiunt à Præla. quod ibid. firmat num. 56. & in rubr. 28. num. 8. & nouiſſimè Gratian. diſceptat. lib. 3. cap. 564. num. 24. & lib. 5. cap. 861. num. 15. ac deciſ. 130. num. 7.*

4 Non obſtat *Auth.* hoc ius porrectũ; Quia de conſuetudine non ſeruatur ex prædictis.

Nec mouet, quod dicta *Auth.* ſit relata in libro decretorum.

Reſpondetur enim, quod ex hoc nõ approbatur, cum ſolum ibi fuerit poſita, vt oſtendatur ſtudium piorum Imperatorum in Eccleſiam Catholicam, vt notat *gloſ. in cap. 1. in ver. Tractatus de reb. Eccleſ. non alien. Azor. in sũm. par. 3. cap. 16. verſic. Primo quæritur, lib. 8.*

5 Non obſtant ex aduerſo citati; Quia omnes loquuntur de iure ciuili, cui derogatum per conſuetudinem, vt fuit dictum, quæ derogare potuit ſolemnitati ſubhaſtationis, *Felyn. in cap. cum cauſa num. 10. de re iudic. Rocch. de Cur. de conſuetud. ſect. 5. num. 27. Gutierez de tutel. de intel. par. 1. cap. 5. num. 6.* ſicuti
6 etiam poſſet ſtatutum, *Fabian. de Mont. de empt. & vendi. quæſt. 5. num. 85. & 88. Iodoc. in ſumm. ſubbaſt. cap. 3. num 3. Munoz. de ratiocin. adminiſtra. cap. 16. num. 14. & 15. Gratian. diſcept. lib. 3. cap. 479. num. 17. & ſeq.* vbi ait parum curandum eſſe de opinione contrariorum tanquam minus recepta.

EPITOME.

Subhaſtatio de iure an requiratur in alienatione bonorum hoſpitalis.

Quid in hoſpitali priuato etiam alicuius Confraternitatis.

An requiratur in bonis dotalibus ipſius hoſpitalis.

Quid etiam quando hoſpitale haberet clauſulam fundationis, vt nihil proprij poſſidere poſſit.

Et an id procedat de conſuetudine.

SVMMARIVM.

1 *Hoſpitalia æquiparantur Eccleſijs, & habent priuilegia Eccleſiarum.*

2 *Subhaſtatio requiritur in alienatione bonorum Eccleſiæ de iure communi.*

Et fieri debet per viginti dies num. 3.

Nec ſufficit vna proclamatio. n. 4.

5 *Subhaſtatio requiritur in alienatione bonorum Hoſpitalis. Declaratur procedere in bonis hoſpitalium actu hoſpitalitatem exercentium, non autem in bonis hoſpitalis priuati, vel alicuius confraternitatis. num. 6.*

Sed quod imò id locum habeat in alienatione bonorum cuiuſcunque Hoſpitalis etiam priuati, habetur. num. 7.

Declaratur ſibi tribuere, cum ageretur de alienandis bonis dotalibus hoſpitalis, ſed non quando venderetur bona aliunde quæſita, vel obuenientia ex legatis pijs, vel ex ſucceſſione alicuius ab inteſtato morientis. num. 9.

Fallunt prædicta, quando hoſpitale haberet clauſulam fundationis, qua cautum eſſet, vt nihil proprij poſſidere poſſit, ſed valeat omnia vendere, quia hoc caſu ſolemnitates non requiruntur. num. 11.

Contrarium, quod ſubbaſtatio non requiratur de conſuetudine. num. 12.

8 *Hoſpitalia priuata æquiparantur pupillis, & Eccleſiis.*

10 *Bona hoſpitalium aliunde quæſita, quãdo venduntur, terminus præconiorũ, & ſubbaſtationum eſt Iudici arbitrarium.*

QVAE-

QVAESTIO XXX.

BOna Hoſpitalis, An alienari poſſint abſque licitatione, ſeu ſubhaſtatione ſæpe dubitari ſolet. Et prima facie negatiuè concludendum videtur.

1 Quoniam Hoſpitalia æquiparantur Eccleſiis, & habent priuilegia Eccleſiarum, *l. omnia priuilegia, C. de ſacroſanct. Eccleſ. & ibi notat Bar.* & veniũt appellatione Eccleſiarum, *cap. auctoritate 54. diſtinct. cap. cum dilectus de conſuetud. vbi Abb.* hoc notat, & ſequuntur, *Butr. & Imol. Bal. in auth.*
2 *quas actiones, C. eod.* In bonis autem Eccleſiarum, & eorum alienatione requiritur ſubhaſtatio de iure communi *auth. hoc ius porrectũ, C. de ſacroſa. Eccleſ. Afin. de execut. §. 6. cap. 1. num. 20. Matthe. Coler. de proceſſ. execut. par. 3. cap. 9. num. 74. & 75.* vbi quod debent
3 ſubhaſtari per viginti dies, *& num. 76.*
4 *79 & 91.* quod non ſufficit vnica proclamatio, *Munoz. de ratiocin. adminiſtra. cap. 16. num. 4. & infra.*
5 Et in ſpecie, quod in alienatione bonorum Hoſpitalis requiratur ſubhaſtatio, & ſolemnitas, *Bal. in dicta auth. hoc ius porrectum num. 2. Anchar. in Clemen. quia contingit col. 5. de religioſ. domi. verſ. colligi, & aliud Corn. conſil. 206. num. 1. 2. & ſeqq. lib. 1.*
6 Quod tamen declarant ſupradicti procedere in bonis Hoſpitalis actu hoſpitalitatem exercentis, non autem in bonis hoſpitalis priuati alicuius confraternitatis ſecundum *Philip. Porc. commun. concluſ. lib. 5. cap. 9.*
7 Sed quod imò ſuperius relata ſententia ſibi tribuat quoque in bonis cuiuſcunque Hoſpitalis etiam priuati, reſpondit *Abb. conſ. 164. num. fin. lib. 1.*
8 dum æquiparat Hoſpitalia hęc priuata pupillis, & Eccleſiis in verſ. venio ad tertium, in ſpecie hoc voluit *Andr. Barb a. in cap. nulli num. 5. de reb. Eccl. non alien. & ante illum Ang. in auth. de aliena. emphit. §. ſi verò quilibet, Anchar. conſ. 274. num. 1. Socin. conſil. 181. col. 1. verſ. circa primam.*
9 Quæ ſententia declaratur per *Munoz. in dicto cap. 16 ſub num. 11. verſ. hoc tamen* habere locum, quando ageretur de alienandis bonis dotalibus Hoſpitalis; Non autem quando venderentur bona aliunde quęſita, vel obuenientia ex legatis piis; vel vbi Hoſpitale ſucceſſit in bonis alicuius in eo ab inteſtato morientis, quo caſu Hoſpitale pauperi ſuccedit, vt tradit *Bal. in l. ſi qua Illuſtris, C. ad Orphician. Franch. deciſ. 198. num. 1. & addit. Munoz.* in loco præallegato hanc limitationem fuiſſe de mente *Lauren. de Rodulph. in cap. ſine exceptione 19. q. 12. & Felyn. in cap. de quarta col. 3. de præſcrip. & num. 12. Munoz.* ſubiungit, quod
10 vbi vendũtur bona Hoſpitalis aliunde quæſita, terminus præconiorum, & ſubhaſtationum eſt Iudicis arbitrarius, cum in hoc non habeamus particularem diſpoſitionem, quæ aliter ſtatuat, & ita tenere *Port. commun. concluſ. lib. 5. cap. 8. verſ. tenendo illam.*
11 Ac præterea vbi ſupra limitat *Munoz.* quando Hoſpitale haberet clauſulam fundationis, qua cautum eſſet, vt nihil proprii poſſidere poſſit, ſed valeat omnia vendere, vt in terminis tenet *Lauren. de Rodulph. dicto loco, q. 2. & ſequitur Port. d. c. 8. verſ. Limitatiam.*
12 Cæterum ego ſentio in huiuſmodi alienationibus bonorum Hoſpitalis nõ requiri ſubhaſtationes, quemadmodum etiam non requiri in alienationibus bonorum Eccleſię concluſi in *quæſt....* in quibus conſuetudo nequaquam admittit has ſolemnitates, vt in ſpecie teſtatur *Redoan. in tract. de reb. Eccleſ. non alien. Rubr. 23 num. 39. & rubr. 29. num. 8. poſt Bal. in auth. hoc ius porrectum ſub num. 3. verſ. Sed hic quæritur, C. de ſacroſanct. Eccleſ. Innoc.*

noc. in cap. dudum num. 2. de reb.Eccl. non alien. Franch.in cap.1 num.19. in fin. eod.tit. Felyn. in cap.cum cauſa, nu. 10. ext. de re iudic. Guid.Pap. dec.149. Rota deciſ.prima, num. primo de conſuetudin. in antiqu. & reliqui citati dicta quæſtione . . . . vbi fuit reſpon. ſum contrariis.

EPITOME.

Subhaſtatio an requiratur in alienatione bonorum Confraternitatis.

Confratres alicuius Confraternitatis an, & quando ſint de iuriſdictione Epiſcopi, vel Iudicis ſęcularis.

Confraternitates quando habeant priuilegia Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio in alienatione bonorum Cõfraternitatis non requiritur.*

2 *Confratres Confraternitatis non ſunt de iuriſdictione Epiſcopi, ſed Iudicis ſæcularis.*

Intellige procedere, quoad bona temporalia; licet ſecus quoad actus Eccleſiaſticos, & ſpirituales, numero 3.

4 *Confraternitates fundatæ authoritate Epiſcopi dicuntur Loca pia, & bonorum alienatio non valet ſine ſolemnitate, non aliter, ac ſi eſſemus in Eccleſiis.*

5 *Confraternitates, quæ non habent auctoritatem Pontificis, vti prorſus ſæculares, & prophanæ non habent priuilegia piæ domus.*

QVAESTIO XXXI.

IDem quod dixi
de alienatione
bonorum Hoſpitalis concluditur
in bonis Cõfraternitatis,
nempe, quod in
alienatione bo-
1 norum eiuſdem de conſuetudine non
requiratur ſubhaſtatio eiſdem auctoritatibus,
& rationibus ſiue teneamus,
confraternitates poſſe diſponere de
earum bonis, etiam ſine ſolemnitatibus,
ſicuti cætera Collegia ſęcularia,
*Bal. in auth. hoc ius porrectum num. 3.
in quæſt. 2. C. de ſacr ſanct. Eccleſ. Felyn.
in cap. de quarta colum. fin. verſic.
Sed per hoc non recederem de præſcript.
Pariſ. conſ. 34. num. 19. & 25. lib. 3.
Menoch. conſil. 635. num. 5. lib. 6. Ioan.
Franc. de Pont. conſil. 18. num. 8. Perez.
de anniuerſar. lib. 2. cap. 1. ſub num. 5.
2 in fin. vbi etiam num. 7.* ait quod iſti
Confratres non ſunt de iuriſdictione
Epiſcopi, ſed Iudicis ſęcularis, *Caputaquen.
deciſ. 328. par. 1.* intelligendo,
3 quoad bona temporalia; cùm ſecus ſit
quoad actus Eccleſiaſticos, & ſpirituales,
Nauarr. conſ. 3. n. 5 de for. compet.
4 ſiue etiam velimus aliter dicendum
in Confraternitatibus fundatis auctoritate
Epiſcopi, quæ propterea dicuntur
loca pia, & eorum alienatio prohibetur
abſque ſolemnitatibus nõ ſecus,
ac ſi eſſemus in Eccleſiis; Nec ideo mirum,
ſi illæ, quæ non habent auctori-
5 tatem Pontificis vti prorſus ſęculares
& prophanæ non habent priuilegia
piæ domus, *Bal. in dicta auth. hoc ius
porrectum, ſub num. 2. in fin. verſ. Item
ſub nomine iſtius Roman. conſ. 477.
num. 3. Redoan. de reb. Eccleſ. non
alienan. Rubr. an in mater. alien. Eccleſiaſt.
appell. Eccleſ. ven. loca pia,
num. 5. & 8. & in rubr. de his, qui conſent.
& de conſenſ. qui adhibe. in inalienat.
Eccleſiaſt. §. ſed quid de bonis num.*

13. &

13. & 14. poſt Rebuff. in repet. cap. ſine exceptione 12. q. 2. & ibi Lauren. de Rodulph. quaeſt. 19. num. 83. & ſeq. Alexand. conſil. 120. ſub num. 3. verſic. Poſſet etiam reſponderi lib. 1. & conſil. 182. num. 1. in fin. lib. 7. Gabr. qui cæteros adducit, tit. de pia cauſa, concluſ. 2. num. 9. Maſtrill. deciſ. 10. num. 16. & late Valaſch. Conſulta. 105. num. 34.

In alienatione autem bonorum Eccleſiæ de conſuetudine non requiritur ſubhaſtatio, vt dixi in q. precedenti.

EPITOME.

In alienatione bonorum pauperibus relictorum, an requiratur ſubhaſtatio.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio non requiritur in alienatione bonorum pauperibus relictorum, quando à Teſtatore fuit electa perſona, quæ venditionem facere debet.*

Contrarium, num. 2.

3 *Subhaſtatio regulariter requiritur de iure in venditione bonorum pauperum.*

Fallit, quando extaret conſuetudo in contrarium, num. 4.

5 *Bona fides requiritur in venditione bonorum pauperum.*

QVAEST. XXXII.

IN alienatione bonorum pauperibus relictorum, an requiratur ſubhaſtatio, alia eſt difficultas. In qua quęſtione breuiter agendo, conſtituo duos Caſus.

1 Primus eſt, quando Teſtator elegit perſonam ad dicta bona vendenda, ac diſtribuenda, & tunc dicitur opus non eſſe ſubhaſtatione, ita *Bal. in ſuo vulgato conſil. incip.* Carneuale Turcarini de Spello, ſuam condidit vltimam voluntatem, quod eſt *conſ. 287 lib. 4.* dicens ſi dein à teſtatore electam in bonis diſtribuēdis inter pauperes Chriſti ſufficere & à defuncto ex dicta cauſa fuiſſe iuriſdictionem, & vendēdi poteſtatē cōmiſſam, *l. 2. C. quan. decre. opus eſt. l. ſi quis ad declinan. C. de Epiſ. & cler. & l. vlt. ff. de reb. eor. qui ſub tutel. vel cura ſunt,* in ſpecie hanc ſententiam ſequitur *Damhouder. in ſummul. ſubhaſt. c. 3. n. 28.*

2 Contrariū ſenſit *Bar. in l. alio, ff. de ali. & cib. lega. n. 21. arg. tex. in l. ſi quis, C. de inoff. teſt.* vbi habetur, ꝙ ſi Imperator cōceſſit militi licentiā, vt liberè teſtari poſſit, intelligitur iuris ſolemnitate ſeruata *Surd. dec. 77. ſub n. 4. Munoz. de ratioci. adminiſt. c. 6. n. 18.* vbi declarat opinionem *Bal. & ſequitur nouiſſ. Gratia. diſc. lib. 3. c. 479. n. 8. & dixi in q.* ..... dum de poteſtate executoris diſſerui.

3 Secundus eſt Caſus, quādo nulla fuit electa perſona ad id perficiendū, & tūc dicitur, ꝙ licet bona pauperū, Eccleſię, ac minorū bonis ęquiparentur, in quibus ſubhaſtatio de iure neceſſaria videtur, *l. fi. & auth. hoc ius porrectum C. de ſacroſ. eccl. l. Orphanotrophos, C. de Epiſ. & cler. & l. & ſi ſine. ff. de min. 25. ann.* hoc
4 tamen non procedit de conſuetudine, vt dixi in *q. 29. n. 4.* vel vbi adeſſet ſtatutū in contrariū, quāuis bona ſinceraq. fi
5 des requiratur, ac deſideretur. *l. creditor, §. Lucius ad fi. ff. mand. quæ præſumitur, vt in l. pen. C. de præſcr. long. tempo. & §. aliæ, inſt. de act. Bald. in d. conſ. 287. & Damhouder. d. c. 3. n. 29.*

EPITOME.

Subhaſtatio an, & quando requiratur in alienatione bonorum Ciuitatis, Vniuerſitatis, vel Reip. Subhaſtatione facta an, & quando Ciuitas cogatur rem ſubhaſtatā dare plus offerenti.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtationes requiruntur in alienationibus rerum Ciuitatis, Vniuerſitatis, & Reipublicæ.*

Contrarium oſtenditur verius de conſuetudine,num.2.

Declaratur hæc vltima opinio, vt procedat,dummodo alienationes fiant in caſu licito,& bona fide, num 3.

Item intellige vt num.7.

4 *Subbaſtationes, quæ fiũt de re ciuitatis, exigunt præſentiam Iudicis, vel Officialis.*

5 *Subhaſtatione facta, an, & quando Ciuitas cogatur dare rem ſubbaſtatam plus offerenti, diſtinguitur.*

6 *Subhaſtatione,qui obligari non vult, illa verba, Plus offerenti dabitur, non ſinat apponi.*

QVAESTIO XXXIII.

NVNC quæritur,
an ſubhaſtationes faciẽdę ſint
in alienatione
rerum Ciuitatis, Vniuerſitatis,ac Reipubl.
1 Et quidem pro af
firmatiua ſententia concludendum videtur,eo quod alienatio aliter facta nõ ſubſiſtat,ſecundum *Ang.in §.hoc etiam, verſ.nota hic in auth.de alien.& emphit. Bal.in l.& ſi ſine,§.1.& in l.ait Prætor, §.hodie,ff.de minor.& in l.3.C.de diuer. præd.vrba. lib. 11. & idem Bal. in auth. hoc ius porrectum,ſub num. 3. C. de ſac. ſanct. Eccleſ. Rolan.à Vall.conſ.99.n. 19. lib.* 1. qui licẽt loquantur de bonis Reipublicæ, & Ciuitatis, idem tamen locum habet quoad bona Vniuerſitatis per doctrinam *Bar. quem poſteriores ſequũtur in l. Ciuitas,ff.ſi cert.pet.& in l. Reſpublica,C.ex quib. cauſ. maior. & in ſpecie Aſin. in tract. de execut. §.6. cap. 16.per totum,& Ludo.Morot.conſil. 63. num. 9.*

2 Sed contrarium concludendum eſt ſtante conſuetudine, quæ in hoc eſt ſeruanda, iuxta quam amplius ſubhaſtatio in his alienationibus non eſt neceſſaria, quidquid aliud ſit de iure, vt per *Bal.in d.auth.hoc ius porrectum,num. 5.C.de ſac.ſanct.Eccl.& in l.& ſi ſine, §. quæſitu ff.de minor.idem Bal. conſ.204. longum thema,verſ.Secundo quis lib. 3. Imol.conſ.99.n.7.Ruin.conſ.189.n.19. lib.1.Aſin.qui plures citat d.c.16.ſub n. 4.verſ.Contrarium,Card.Mantic.in tract.de tacit.& ambig.conuen.lib.4.tit. 9.num.22.Gratian.diſceptat.forenſ.cap. 479.num. 15.& cap. 564. num. 24. lib.3.*

3 Et ita tenendum, dummodo tamen hæ alienationes fiant in caſu licito, & bona fide,*dicta l.& ſi ſine.*ac præ
4 ſente Officiali Communis, *l.fin.& ibi Bal.C.nou.vectig.Alex.in l. licitatio,ff. de public.& vectig.*

5 Verum hic inſurgit alia dubitatio,an Ciuitas haſta poſita,& facta licitatione rem ipſam venalem propoſitam dare cogatur plus offerenti.

Hanc quæſtionem mouet *Ang.in l.ſi is,qui bona,num.7.ff.de pign.& hypothec.*in qua dicit verba edicti, ſeu Præconis fore attendenda. Nam ſi in propoſito edicto,vel voce præconis exprimatur plus offerenti dandam eſſe, & iſto caſu Ciuitas tali oblatori omnino dare debet,& ad dandum compelli poteſt. At ſi verba ſimpliciter proferantur, neque appoſita ſunt illa verba, Plus offerenti dabitur; Et tunc plus offerenti dari cogi non poteſt, ea ratione, quia ad hoc ſe non aſtrinxit, ac veriſimiliter contingere poteſt, vt rem ſub haſta iuſti pretii perquirẽdi cauſa magis poſuerit, quam vendendi; atque etiam, quoniam minus offerenti magis expediat vendere præſente pecunia, quam plus offerenti ſolutione dilata ad aliud tempus, *ad glo.& Bart. in l.ſi tempora, C.de fid. inſtrum.& iur.*
6 *haſt.fiſc.lib* 10.ideo ſubdit *ibid.Ang.* eum qui rem ſub haſta venalem exponit,ſi huiuſmodi ſubhaſtatione obligari nolit, diligenter aduertere, & curare debere,ne illa verba,Plus offerenti dabitur, apponantur,vt & ait *Bart.in l.licitatio,ff.de public.& vectig. refert,ac ſequitur Aſin. de execut.§.6.cap. 4.num. 1.& ſeqq.*

Aduer-

Digitized by Google

Aduertas tamen, quæ de ciuitate diximus procedere, niſi Ciuitates de rebus ſuis alienandis legem particularẽ, vel priuilegium habeant, vt dicit *Accurſ. in l. Lucius, §. idem reſpondit, ff. ad Municipal. & in l. 1. & 2. C. de reb. alien. non alien.*

EPITOME.

Alienationes Fiſcales egent ſubhaſtatione.
Etiam in Patrimonialibus.
Et in locationibus tàm perpetuis, quàm etiam temporalibus.
Licitatores duo, ſi eodem tempore vocem emittunt, quid ſtatuendum.
Venditiones Fiſcales, An prætextu læſionis diſſoluantur.

SVMMARIVM.

1 *Alienationes fiſcales plures requirunt ſolemnitates.*
Et præſertim, ſubhaſtationem, num. 2.
Extenditur idem procedere in locationibus tàm perpetuis, quàm etiam temporalibus, num. 4. 7. & 8.
3 *Subhaſtatio requiritur etiam in Patrimonialibus Principis.*
5 *Argumentum valet de venditionibus ad locationes.*
6 *Statutum loquens in venditione locum habet in locatione etiam ſi verſaremur in exorbitantibus, & correctorijs.*
9 *Fiſcus in contractibus venditionum ſpeciali vtitur priuilegio, vt alius offerens meliorem conditionem audiatur.*
10 *Fiſcus eligit meliorem licitatorem.*
11 *Fiſcus non acceptat, niſi licitatores ſufficientes.*
12 *Licitatio illa accipitur in rebus fiſcalibus, quæ fiſco eſt vtilior.*
13 *In alienatione rerum fiſcalium plus offerenti res datur.*
14 *In licitatione rerum fiſcalium duobus eodem tempore vocem emittẽtibus locus eſt gratificationi.*
Sed conſultius eſt, vt res denuo licitentur num. 15.
16 *Venditiones fiſcales ſolemniter, & bona fide facta ex ſolo læſionis prætextu rarò diſſoluuntur.*

QVAESTIO XXXIV.

1 ALIENATIONES fiſcales, quoque plures requirunt ſolemnitates, cũ res immobiles debitorũ capiuntur, ac diſtrahuntur, & aliqua ex his, quando fiſcus vendit vti ſua, & præ-
2 ſertim requiritur ſubhaſtatio, *l. 1. C. ſi propt. publ. penſi. vbi gloſ. & alia gloſ. in l. ſi quos, C. de reſcind. vendi. & in l. 1. C. de præſcript. 30. annor. Bal. in l. fin. C. ſi aduer fiſc. Pariſ. conſ. 99. n. 15. lib. 1. poſt Imol. conſ. 99. n. 7. eſt tex. in l. 1. & 2. C. de vendi. rer. Ciuit. lib. 10. in l. licitatio, ff. de public. & vectig. & l. 2. C. de vectig. & com. vbi Salyc. Fabian. de Mont in tract. de empt. & vendi. q. 5. ſub n. 87. verſ. inſuper nota, Aſin. de execut. c. 19. Peregr. de iur. fiſc. lib. 6. tit. 4. num. 1. & infra, Card. Mantic. in tract. de tacit. & ambigu. conuent. lib. 4. tit. 8. nu. 22.* vbi
3 quod ſubhaſtatio requiritur etiam in rebus Patrimonialibus Principis, *l. eos & ibi Bar. C. de diuer. prædi. vrba. lib. 11. & l. ſi tempora num. 2. C. de fid. inſtr. & iur. haſt. fiſc. lib. 10. quæ loquitur de rebus fiſci, Franc. Marc. deciſ. 566. nu. 4. lib. 1. & Rol. conſ. 33. num. 13. & 14. &*
4 *conſ. 99. n. 20. lib. 1.* qui hoc extendunt ad locationes, quoniam in his iuris ſolemnitates remiſſæ non cenſentur, vt notat quoque *Burg. de Paz. in l. 3.*
5 *Tauri num. 303.* valet enim argumentum de venditionibus ad locationes, *l. hi qui, C. loca. l. qui inſulam, §. qui adem, & l. ea lege, §. locaui, ff. eodem.*

requireret, non attendatur, ſed præualeat æquitas, quando conſtaret de vero credito, & non de aliquo exceſſu, & læ-
12 ſione Minorum, præſertim cum talis forma ſubhaſtationum inuenta ſit ad euitandas fraudes, qua ceſſante, deficit quoque diſpoſitio, *vt per Rotam coram Cardinale Seraphino deciſ. 358. num. primo, & Honded. conſil. 58. num. 55. lib. primo.*

13 Dicit nihilominus *Corn. conſil. 29. nu. 3. lib. 4.* quod ſi minori expediat venire ad licitationem, ſatis videtur neceſſaria, quia Iudex tenetur facere illud, quod expedit, licet non ſit vſque adeo neceſſaria, vt eius omiſſio vitiet contractum, neque ſemper expediat minori expectare licitationem.

Tu autem teneas ſecundam relatam ſententiam tamquam magis receptam, pro qua etiam videas, quæ dicam in quæſt. 29.

EPITOME.

Refertur, & examinatur text. in l. & ſi ſine, §. 1. ff. de minor.

Res licitata poſt lapſum terminum licitanti an ita liberata cenſeatur, vt noua ſubhaſtatio fieri non debeat.

Et quid in Minore, Republica, Eccleſia, & Ciuitate.

Reſtitutio in integrum, An, & quando danda ſit aduerſus ſubhaſtationem factam, & de liberationem ſecutam, ſiue augeatur, ſiue etiam diminuatur pretium.

SVMMARIVM.

1 *Rei licitata poſt lapſum termini licitanti liberata cenſetur, nec vlterior ſubhaſtatio admittitur.*

Fallit in Minore, ſi exiſtat, qui plus offerat, num. 2. & 6.

Et hæc eſt regula generalis, num. 3.

Primò ampliatur etiam procedere in aliis nationibus rerum Eccleſiæ, n. 4. & 6.

Secundò, ampliatur locum habere quoq. in Republica, & Ciuitate, quæ iure Minorum vtuntur, num. 5. & 6.

Declaratur num. 22. 23. & 25

Sed contrarium, & ſic deciſum dicitur, num. 7. & 21

Diſtinguitur tamen. num 12.

8 *Fiſco locanti non datur reſtitutio, niſi ex noua cauſa ſuperuenienti.*

Ratio eſt, quia lapſo tempore, & extincta candela quoad vltimum licitatorem eſt perfecta venditio, & non eſt locus pœnitentiæ, num. 9.

Et ideo reijcienda alterius oblatio, etiam quod eſſet alicuius momenti num. 9.

10 *Licitationes non ſunt admittendæ facta deliberatione, ne dum commodum quæritur, locatores, ſeu emptores mutentur, & non inueniat Reſpublica, qui cum ea contrahat.*

11 *Minor, Ciuitas, Eccleſia, vel Fiſcus, ſi vendendo res ſuas ſeruauit debitas ſolemnitates, & fecit ſicut maior, non admittitur vlterior licitatio.*

Niſi de ſorde, & gratia doceretur, num. 13.

Et de ratione num. 14.

15 *Solemnitas debita in venditione rei minoris, Eccleſiæ, vel Ciuitatis, vbi non eſt ſeruata ipſo iure non valet venditio, nec opus eſt reſtitutione.*

16 *Solemnitas debita in venditione rei minoris vbi eſt ſeruata, ſed interuenit læſio, conceditur reſtitutio.*

Et ita fuit obtentum, num. 17

Quod procedit ne dum ſi augeatur pretium, ſed & ſi diminuatur, num. 18

Et ita pluries fuit confirmatum. num. 19.

Item & fortius, quando concurreret notabilis læſio, num. 20

21 *Sfortia Oddus de reſtitutione in integr. par. ſecunda, quæſtione 57. artic. 3. improbatur.*

24 *Dictio Rurſus, & dictio Iterum, intelligitur quoties opus ſit.*

QVAE-

QVAESTIO XXVIII.

SEd quid ſi res Mi-
noris fuerit ſub-
haſtata, & plus
offerenti liberata?
an nouus oblator admitti de-
beat, & noua ſub
haſtatio fieri ?
1 Et dicendum videtur quod non, cum
regulariter non liceat poſt lapſum ter-
mini licitationis rem ſubhaſtatã nouę
oblationi ſubiici, ex *Bar. in l. licitatio
in princ. in vlt. quaeſt. num. 5. ff. de pu-
blic. & vectig. & latius in l. ſi tempora
num. 6. & 7. C. de ſid. inſtr. & haſt. ſiſc.
lib.* 10.
2 Cæterum dicta regula fallit in Mino
re, qui aduerſus licitationem reſtitui-
tur, ſi exiſtat, qui plus offerat, eſt *tex.
in l. & ſi ſine §. quæſitum, ff. de minor.*
inquit enim ibi Iuriſconſultus. Quæſi-
tum eſt ex eo, quod in lucro quoque
Minoribus ſubueniendum dicitur, ſi
3 res eius venierit, & exiſtat, qui plus li-
citetur, an integrum propter lucrum
reſtituendus ſit, & quotidie Prætores
eos reſtituunt, vt rurſum admittatur li-
citatio, hactenus ille *tex. quem ad hoc
adducunt Bar. in l. licitatio ſub num. 5.
de public. & vectig. & in l. ſi tempora
ſub num. 7. verſ. prædicta vera, C. de
ſid. inſtrum. poſt Gul. de Cun. notat Bal.
in dicta l. & ſi ſine, §. quæſitum in 2.
lect. in princ. ff. de Minor. & ſequuntur
Imol. conſ. 99. num. 7. Corn. conſ. 184. ſub
num. 7. verſ. & reſtituitur minor. lib. 3.
Guid. Pap. deciſ. 536. colum. 2. verſ. Sed
quid ſi res Fabian. de Mont. in tract. de
Empt. & vendi. quaeſt. 5. princ. num. 90.
verſ. Minor tamen, Alciat. conſ. 12.
ſub num. 14. verſ. Non obſtat tom. 3.
lib. 8. Odd. in tract. de reſtit. in integr.
par. 2. quaeſt. 57. artic. 3. num.* 17. quod
4 etiam procedit in alienationibus rerũ
Eccleſiæ, in quibus conſuetudo non
admittit ſolemnitates ſubhaſtationum,
*Bal. in auth. hoc ius porrectum ſub num.
3. verſ. Sed hic quæritur, C. de ſacr. ſanct.
Eccleſ. Redoan. de reb. Eccleſ. non alien.
rubr. 23. num 39. & rubr. 29. num. 8.
Guid. Pap. deciſ. 149. & dicta deciſ.* 536
5 vbi idem procedere ait in Republica,
& Ciuitate, quæ iure minorum vtũtur,
l. Rempublicam, C. de iur. Reip. lib. 11
vbi addit per illum *tex.* ita vidiſſe ob-
ſeruari in facto Ciuitatis Grationopo-
lis, ſequitur *Aſin. de execut. §. 6. cap.
16. nu. 2. & 3. & ante hos Luc. de Penn.
in dicta l. Rempublicam in fin.* quod
idem procedit in Fiſco per *tex. in l. fin.
in princ. vbi Bar. notat, ff. de iur. fiſc.
l. Lucius, §. fin. ff. ad Municip. Alciat.
dicto conſ. 12. num. 24. Peregr. de iur fiſci
lib. 6. tit. 4. num.* 42. & generaliter in
6 Minore, Republica, Ciuitate, Eccle-
ſia, & Fiſco, *tradit Alber. in dicta
l. & ſi ſine, §. quæſitum num. 4. ff. de
Minor.*
7 Verum ibidem Alber. refert contra-
rium Bergomi fuiſſe deciſum; Inquit
enim Commune Bergomi ſubhaſtaſſe
datia, & perfecto contractu poſt plures
dies apparuiſſe plus offerentes, dubi-
tatum fuit, an iterato deberet admitti
licitatio tamquam, quod Communitas
fuiſſet læſa, & dicit *Alber.* fuiſſe deci-
ſum admitti non debere per *tex. in l. 1.
& 3. C. de venden. reb. Ciui. lib.* 11.
Et quia fides haſtæ Fiſcalis decipi non
debet, ait *tex. in l. ſi hypotheca, C. de
remiſſ. pign. & Alberic. ſecutus eſt Afflic.
in deciſ.* 340. qui teſtatur Conſilium
Neapolitanum idem decidiſſe; Et
8 propterea ſubiunxit *Afflict.* quod nõ
datur aliqua reſtitutio Fiſco locanti, ni
ſi ex noua cauſa ſuperuenienti cauſe-
tur læſio. Et ratio eſt, quia lapſo termi-
no, vel extincta candela quoad vltimũ
licitatorem eſt perfecta gabellatio, &
non eſt locus poenitentię *Boer. dec.* 248
Alexand. conſ. 114. ſub num. 2. lib. 6.
9 Vnde reiicienda eſt alterius oblatio,
etiam quod eſſet alicuius momenti,
Aſin. dicto §. 6. cap. 10. num. 20. quia
primo eſt ius quæſitum *Capyc. dec. 36.
num. 5. pulchrè Luc. de Penn. in l. con-
gruit, C. de locat. prædi. Ciui. lib.* 11. qui
aic

Digitized by Google

10 ait, quod licitationes non ſunt admit-
tendæ, ne dum commodum quæritur,
locatores mutentur, & non inueniat
Reſpublica, qui cum ea contrahat,
*Ang. conſ. 324. num. 1. Boer. dicta de-
ciſ. 248. col. fin. Caroc. de locat. & cõduct.
tit. de publican. quæſt. 3. num. 9.*

11 Diſtinguit nihilominus *Alberic. vbi
ſupra in ver. Conclude ex mente Iacob.
de Rauenn. tres caſus.*

12 Primus eſt, quando Minor, Ciui-
tas, Eccleſia, vel Fiſcus vendendo res
ſuas ſeruauit debitas ſolemnitates, &
fecit ſicut maior, quia tempore oppor-
tuno vendidit, & iuſto pretio, quam-
uis poſtea appareat plus offerens, non
13 admittitur vlterior licitatio, niſi de
ſorde, & gratia doceretur, vt dicitur
in dicto §. *quæſitum*, & addit, quod
ita intelligitur ibi in ver. *diſtrictu*, quo-
14 niam minor nõ eſſet tunc contrarium
poſtulaturus, ſi res vendita effecta eſ-
ſet minoris pretii per *l. fin. C. de ſolut. &
l. non intelligitur, §. Diui fratres de
iur. fiſc.*

15 Secundus caſus eſt, quando debita
ſolemnitas non eſt ſeruata, quo caſu
ipſo iure non valet venditio, nec reſti-
tutione opus eſt, *l. 1. & 2. vbi notatur,
C. de iur. inſtr. & iur haſt fiſc. lib. 10.*

16 Tertius eſt caſus, quando debita
ſolemnitas eſt ſeruata, ſed minor eſt
ſui facilitate læſus, vt quia vẽdidit tem-
pore non opportuno, vel non iuſto pre-
tio, & tunc reſtituitur, & ita dicit intel
ligendum principium dicti §. *quæſitum
& verſ. quod circumſpectè, & Alber ſe-
cutus eſt Gregor. Lopez in l. 5. tit. 19. p. 6.*

17 vbi dicit eſſe menti tenendum, quia
ex eius dictis obtinuit in cauſa maxi-
mè ardua contra conductorem Rega-
lium redditũum Serici Regni Granatę,
eo quia locatio intempeſtiuè, & tem-
pore non opportuno facta fuerat; ſe-
quitur *Afflict. dicta deciſ. 340. & Vr-
ſill. ibi ad eum*, quod procedit non
18 ſolum, ſi augeatur pretium, ſed etiam
ſi alius pretium diminuat, vt quando
fiſcus conduceret operas, vt admitta-
tur diminutio, & iterum ſubhaſtetur,
& diminuenti detur, ſecundum *Franc.
Auiles in cap. 31. Prætorum in verſ. fin.*
19 *num.* 11. vbi addit ita pluries feciſſe,
& fuiſſe confirmatum in *Cancellaria
Maurit. in tract. Reſtitut. in integr. cap.
219. Franc. Caldaſ. in l. ſi Curatorem,
nu. 4. C. de in integr. reſtit. minor.* quod
20 magis, ac fortius procederet, quando
concurreret notabilis læſio, ſaltem ad
ſextam partem, quæ ſufficit ſecundum
*Vrſill. in addit. ad dictam deciſ. 340. nu
8. per doctrinam Bart. in l. duo ſocieta-
tem, §. arbitrorum, verſic. Quæ dicitur
parua, vel maxima quantitas, ff. pro
ſoc. ſecutus eſt Maſtrill. deciſ 84. nu. 6.
& infra.*

21 Et licet circa prædicta varii varia
dixerint, vt per *Odd. reſtit. in integr. p.
2. quæſt. 57. artic. 3.* Non tamen vide-
tur recedendum à claris verbis dicti
tex. vt voluere *Guid. Pap. & Alciat. in
locis prææallegatis*, quos aut non vidit,
aut non conſiderauit Odd. qui propte-
rea cum negare poſſit tex. illum expreſ
ſum eſſe, recurrit ad quaſdam diſtinctio
nes illum penitus deſtruentes, quas ſi
pateretur, vtique *Bar. in dicta l. licita-
tio, & in dicta l. ſi tempora*, dum illum
adduxit, non ita generaliter fuiſſet lo-
cutus, & indiſtinctè; vt in ſpecie re-
ſpondit *Petr. Caball. conſil. 130. num. 14
lib. 1.*

Ex præmiſſis ſub num. 2. dupliciter
declaratur dicta concluſio.

22 Primo, vt procedat, ſi notabiliter, &
vere minor, Eccleſia, Fiſcus, vel Ciui-
tas, aut Reſpublica eſt læſa, vel læſus,
& ad nouum incantum eſt expediens
deuenire, ita vt ratio habeatur fidei pu
blicæ, & quantum interſit loci pii, vel
minoris, & prædictorum factis propriis
non contrauenire, & in futuris nego-
ciis ſecum contrahentem de facili non
reperire, adnotata per *Alciat. d. conſil.
12. & Alber. vbi ſupra num. 4. ac Capol.
de ſimulat. contract. præſumpt. 1. nu. 21.*
quæ omnia complecti videntur in di-
cta *l. & ſi ſine §. 1. ff. de minor.* præſer-
tim, ibi, quod circumſcriptè erit fa-
ciendum, vt nempe ſecundum gloſ.
ibi

ibi admittatur noua licitatio, quaſi quod non ex abrupto, ſed re bene penſata, & ex cauſa concedatur, ſicuti & *Alberic. ibid.* aduertiſſe legitur in princ. Cum verbum illud, circumſcriptè, interpretetur.

23 Secundo declaratur *tex. ex mente Alciat. dicto conſ.* 12. vt locum non habeat in rebus, quæ fortuitis caſibus sūt ſubiectæ, quia tunc nulla datur reſtitutio, niſi ſordes, & gratia allegentur per eumdem *tex. in ver. Et diſtricte probandum eſt*, iuxta quæ etiam dicta ſunt in primo caſu ex *Alber. ibid.* qui etiam agit, quid in caſu vbi rurſus admittitur licitatio, An ſæpius admittetur, vt puta minore decepto cōparet alius plus offerens, numquid admittetur? Et dicendum videtur, quod ſic propter dictionem; Rurſus, quæ eſt in litera dicti *§. quæſitum.* Quę intelligenda eſt, quo-
24 ties opus ſit, ſicut, & dictio iterum *l. vbi. §. hæc vox, ff. de eden.* & expreſſum videtur in *l. quod autem Sabinus, de in diem addict.*

In contrarium facere videtur, *C. de locat. præd Ciui. per totum, & præſertim l. fin. circa medium.*

25 Verum prædictis non obſtantibus reſoluit Alberic. quod ſi fecit, vt faceret quilibet maior in ſecunda licitatione, vel prima, nulla alia admittatur; Si vero deceptus fuerit in prima, vel ſecunda, vel tertia, ſemper reſtituatur, quia ſemper ſubeſt noua cauſa læſionis, ac reſtitutionis, vt in dicta *l. Etſi fine, §. reſtitutus, ff. de minor. & in l. fin. C. ſi ſæpius in integr. poſtule.*

EPITOME.

Subhaſtatio an requiratur in alienationibus rerum Eccleſię.

Auth. hoc ius porrectum, C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. de conſuetudine fuit derogatum.

Subhaſtationi derogatur per conſuetudinem, ſicut & per ſtatutum.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio requiritur in venditionibus rerum Eccleſiæ.*

Fundamentum huius concluſionis adducitur, num. 2.

At contra de conſuetudine, num. 3.

4 *Auth. hoc ius porrectum, C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. in alienationibus rerum Eccleſiæ de conſuetudine non ſeruatur.*

5 *Conſuetudo poteſt derogare ſolemnitati ſubhaſtationum, vt & etiam ſtatutū, num. 6.*

QVAESTIO XXIX.

IN vendirionibus bonorum Eccleſię, an etiam requiratur ſubhaſtatio, ſunt contrariæ Doctorū opiniones.
1 Nam pro affirmatiua, quod ſcilicet requiratur, ſtant *Bal. conſil.* 204. *longum Thema. verſic. ſecundo quæro, lib. 3. Fabian. de Mon. de empt. & vendi. q. 5. n. 85. Afin. de execut. §. 6. c. 1. n. 20. Rol. conſ. 99. n. 20. infra lib. 1. latè Munoz. de ratiocin. adminiſtr. cap. 16. num 4. & plur. ſeqq.* Quæ concluſio præſertim probatur, quod *auth. hoc. ius porrectum, C. de ſacr. ſanct. Eccl.* quæ has ſolemnitates requirit, eſt relata in *l. Decreti, cap. hoc ius* 10 *quæſt.* 2.

3 Contrarium, quod de iure Canonico, & de conſuetudine in venditionibus rerum Eccleſiæ non requirarur ſubhaſtatio, voluerunt, *Bal. in dicta Auth. hoc ius porrectum ſub num. 3. verſ. Sed hic quæritur, poſt Innoc. in cap. dudum num. 2. de reb. Eccleſ. non alien. Felyn. in cap. cum cauſa num. 10. de re iudic. Rota deciſ. 1. num. 1. de conſuetud. Rebuff. in tract. de alienat. rer. Eccleſ. verſ. Quarto ibi, & conſ. 112. num. 10. Guid. Pap. deciſ. 149. Genuen. in prax. Archiepiſcop. cap. 107. num. 39. Redoan. de reb. Eccl. non alienan. rubr. 22. num. 39.* vbi dicit, quod

quod in alienatione rei Eccleſiæ non requiritur ſubhaſtatio, cum de iure Canonico non reperiatur cautum, & conſuetudo non admittat has iuris Ciuilis ſolemnitates, *c. 1. de his, quæ fiunt à Præla. quod ibid. firmat num. 56. & in rubr. 28. num. 8. & nouiſſimè Gratian. diſceptat. lib. 3. cap. 564. num. 24. & lib. 5. cap. 861. num. 15. ac deciſ. 130. num. 7.*

4 Non obſtat *Auth.* hoc ius porrectũ; Quia de conſuetudine non ſeruatur ex prædictis.

Nec mouet, quod dicta *Auth.* ſit relata in libro decretorum.

Reſpondetur enim, quod ex hoc nõ approbatur, cum ſolum ibi fuerit poſita, vt oſtendatur ſtudium piorum Imperatorum in Eccleſiam Catholicam, vt notat *gloſ. in cap. 1. in ver. Tractatus de reb. Eccleſ. non alien. Azor. in ſũm. par. 3. cap. 16. verſic. Primo quæritur, lib. 8.*

5 Non obſtant ex aduerſo citati; Quia omnes loquuntur de iure ciuili, cui derogatum per conſuetudinem, vt fuit dictum, quæ derogare potuit ſolemnitati ſubhaſtationis, *Felyn. in cap. cum cauſa num. 10. de re iudic. Rocch. de Cur. de conſuetud. ſect. 5. num. 27. Gutierez de tutel. de intel. par. 1. cap. 5. num. 6.* ſicuti

6 etiam poſſet ſtatutum, *Fabian. de Mont. de empt. & vendi. quæſt. 5. num. 85. & 88. Iodoc. in ſumm. ſubbaſt. cap. 3. num 3. Munoz. de ratiocin. adminiſtra. cap. 16. num. 14. & 15. Gratian. diſcept. lib. 3. cap. 479. num. 17. & ſeq.* vbi ait parum curandum eſſe de opinione contrariorum tanquam minus recepta.

EPITOME.

Subhaſtatio de iure an requiratur in alienatione bonorum hoſpitalis.

Quid in hoſpitali priuato etiam alicuius Confraternitatis.

An requiratur in bonis dotalibus ipſius hoſpitalis.

Quid etiam quando hoſpitale haberet clauſulam fundationis, vt nihil proprij poſſidere poſſit.

Et an id procedat de conſuetudine.

SVMMARIVM.

1 *Hoſpitalia æquiparantur Eccleſijs, & habent priuilegia Eccleſiarum.*

2 *Subhaſtatio requiritur in alienatione bonortm Eccleſiæ de iure communi.*

Et fieri debet per viginti dies num. 3.

Nec ſufficit vna proclamatio. n. 4.

5 *Subhaſtatio requiritur in alienatione bonorum Hoſpitalis. Declaratur procedere in bonis hoſpitalium actu hoſpitalitatem exercentium, non autem in bonis hoſpitalis priuati, vel alicuius confraternitatis. num. 6.*

Sed quod imò id locum habeat in alienatione bonorum cuiuſcunque Hoſpitalis etiam priuati, habetur num. 7.

Declaratur ſibi tribuere, cum ageretur de alienandis bonis dotalibus hoſpitalis, ſed non quando venderetur bona aliunde quæſita, vel obuenientia ex legatis pijs, vel ex ſucceſſione alicuius ab inteſtato morientis. num. 9.

Fallunt prædicta, quando hoſpitale haberet clauſulam fundationis, qua cautum eſſet, vt nihil proprij poſſidere poſſit, ſed valeat omnia vendere, quia hoc caſu ſolemnitates non requiruntur. num. 11.

Contrarium, quod ſubbaſtatio non requiratur de conſuetudine. num. 12.

8 *Hoſpitalia priuata æquiparantur pupillis, & Eccleſijs.*

10 *Bona hoſpitalium aliunde quæſita, quãdo venduntur, terminus præconiorũ, & ſubbaſtationum eſt Iudici arbitrarium.*

QVAE-

QVAESTIO XXX.

BOna Hoſpitalis,
An alienari poſ-
ſint abſque lici-
tatione, ſeu ſub-
haſtatione ſæpe
dubitari ſolet.
Et prima facie
negatiuè conclu
dendum videtur.
1 Quoniam Hoſpitalia æquiparantur
Eccleſiis, & habent priuilegia Eccle-
ſiarum, *l. omnia priuilegia, C. de ſacro-
ſanct. Eccleſ. & ibi notat Bar.* & veniũt
appellatione Eccleſiarum, *cap. auctori-
tate 54. diſtinct. cap. cum dilectus de
conſuetud. vbi Abb.* hoc notat, & ſe-
quuntur, *Butr. & Imol. Bal. in auth.*
2 *quas actiones, C. eod.* In bonis autem
Eccleſiarum, & eorum alienatione re-
quiritur ſubhaſtatio de iure communi
*auth. hoc ius porrectũ, C. de ſacroſa. Ec-
cleſ. Aſin. de execut. §. 6. cap. 1. num. 20.
Matthe. Coler. de proceſs. execut. par. 3.
cap. 9. num. 74. & 75.* vbi quod debent
3 ſubhaſtari per viginti dies, *& num. 76.*
4 *79 & 91.* quod non ſufficit vnica pro-
clamatio, *Munoz. de ratiocin. admi-
niſtra. cap. 16. num. 4. & infra.*
5 Et in ſpecie, quod in alienatione
bonorum Hoſpitalis requiratur ſubha-
ſtatio, & ſolemnitas, *Bal. in dicta auth.
hoc ius porrectum num. 2. Anchar. in
Clemen. quia contingit col. 5. de religioſ.
domi. verſ. colligi, & aliud Corn. conſil.
206. num. 1. 2. & ſeqq. lib. 1.*
6 Quod tamen declarant ſupradicti
procedere in bonis Hoſpitalis actu ho
ſpitalitatem exercentis, non autem in
bonis hoſpitalis priuati alicuius confra
ternitatis ſecundum *Philip. Porc. com-
mun. concluſ. lib. 5. cap. 9.*
7 Sed quod imò ſuperius relata ſen-
tentia ſibi tribuat quoque in bonis cu-
iuſcunque Hoſpitalis etiam priuati, re-
ſpondit *Abb. conſ. 164. num. fin. lib. 1.*
8 dum æquiparat Hoſpitalia hęc priuata
pupillis, & Eccleſiis in verſ. venio ad
tertium, in ſpecie hoc voluit *Andr.
Barba. in cap. nulli num. 5. de reb. Eccl.
non alien. & ante illum Ang. in auth.
de aliena. emphit. §. ſi verò quilibet,
Anchar. conſ. 274. num. 1. Socin. conſil.
181. col. 1. verſ. circa primam.*
9 Quæ ſententia declaratur per *Mu-
noz. in dicto cap. 16 ſub num. 11. verſ.
hoc tamen* habere locum, quando a-
geretur de alienandis bonis dotalibus
Hoſpitalis; Non autem quando ven-
derentur bona aliunde quęſita, vel ob-
uenientia ex legatis piis; vel vbi Ho-
ſpitale ſucceſſit in bonis alicuius in eo
ab inteſtato morientis, quo caſu Ho-
ſpitale pauperi ſuccedit, vt tradit *Bal.
in l. ſi qua Illuſtris, C. ad Orphician.
Franch. deciſ. 198. num. 1. & addit. Mu-
noz.* in loco præallegato hanc limita-
tionem fuiſſe de mente *Lauren. de Ro-
dulph. in cap. ſine exceptione 19. q. 12. &
Felyn. in cap. de quarta col. 3. de præſcrip.
& num. 12. Munoz.* ſubiungit, quod
10 vbi venduntur bona Hoſpitalis aliun-
de quæſita, terminus præconiorum,
& ſubhaſtationum eſt Iudicis arbitra-
rius, cum in hoc non habeamus parti-
cularem diſpoſitionem, quæ aliter ſta-
tuat, & ita tenere *Port. commun. con-
cluſ. lib. 5. cap. 8. verſ. tenendo illam.*
11 Ac præterea vbi ſupra limitat *Mu-
noz.* quando Hoſpitale haberet clau-
ſulam fundationis, qua cautum eſſet,
vt nihil proprii poſſidere poſſit, ſed va-
leat omnia vendere, vt in terminis te-
net *Lauren. de Rodulph. dicto loco, q.
2. & ſequitur Port. d. c. 8. verſ. Limita
etiam.*
12 Cæterum ego ſentio in huiuſmodi
alienationibus bonorum Hoſpitalis nõ
requiri ſubhaſtationes, quemadmo-
dum etiam non requiri in alienationi-
bus bonorum Eccleſię concluſi in
quæſt.... in quibus conſuetudo ne-
quaquam admittit has ſolemnitates, vt
in ſpecie teſtatur *Redoan. in tract. de
reb. Eccleſ. non alien. Rubr. 23 num. 39.
& rubr. 29. num. 8. poſt Bal. in auth.
hoc ius porrectum ſub num. 3. verſ. Sed
hic quæritur, C. de ſacroſanct. Eccleſ. In-
noc.*

noc. in cap. dudum num. 2. de reb. Eccl. non alien. Franch. in cap. 1 num. 19. in fin. eod. tit. Felyn. in cap. cum cauſa, nu. 10. ext. de re iudic. Guid. Pap. dec. 149. Rota deciſ. prima, num. primo de conſuetudin. in antiqu. & reliqui citati dicta quæſtione .... vbi fuit reſponſum contrariis.

EPITOME.

Subhaſtatio an requiratur in alienatione bonorum Confraternitatis.

Confratres alicuius Confraternitatis an, & quando ſint de iuriſdictione Epiſcopi, vel Iudicis ſęcularis.

Confraternitates quando habeant priuilegia Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio in alienatione bonorum Cōfraternitatis non requiritur.*

2 *Confratres Confraternitatis non ſunt de iuriſdictione Epiſcopi, ſed Iudicis ſæcularis.*

Intellige procedere, quoad bona temporalia; licet ſecus quoad actus Eccleſiaſticos, & ſpirituales, numero 3.

4 *Confraternitates fundatæ authoritate Epiſcopi dicuntur Loca pia, & bonorum alienatio non valet ſine ſolemnitate, non aliter, ac ſi eſſemus in Eccleſiis.*

5 *Confraternitates, quæ non habent auctoritatem Pontificis, vti prorſus ſæculares, & prophanæ non habent priuilegia piæ domus.*

QVAESTIO XXXI.

IDem quod dixi de alienatione bonorum Hoſpitalis concluditur in bonis Cōfraternitatis, nempe, quod in alienatione bo-
1 norum eiuſdem de conſuetudine non requiratur ſubhaſtatio eiſdem auctoritatibus, & rationibus ſiue teneamus, confraternitates poſſe diſponere de earum bonis, etiam ſine ſolemnitatibus, ſicuti cætera Collegia ſęcularia, *Bal. in auth. hoc ius porrectum num. 3. in quæſt. 2. C. de ſacr ſanct. Eccleſ. Felyn. in cap. de quarta colum. fin. verſic. Sed per hoc non recederem de præſcript. Pariſ. conſ. 34. num. 19. & 25. lib. 3. Menoch. conſil. 635. num. 5. lib. 6. Ioan. Franc. de Pont. conſil. 18. num. 8. Perez. de anniuerſar. lib. 2. cap. 1. ſub num. 5.*
2 *in fin. vbi etiam num. 7.* ait quod iſti Confratres non ſunt de iuriſdictione Epiſcopi, ſed Iudicis ſęcularis, *Caputaquen. deciſ. 328. par. 1.* intelligendo,
3 quoad bona temporalia; cùm ſecus ſit quoad actus Eccleſiaſticos, & ſpirituales, *Nauarr. conſ. 3. n. 5 de for. compet.*
4 ſiue etiam velimus aliter dicendum in Confraternitatibus fundatis auctoritate Epiſcopi, quæ propterea dicuntur loca pia, & eorum alienatio prohibetur abſque ſolemnitatibus nō ſecus, ac ſi eſſemus in Eccleſiis; Nec ideo mirum, ſi illæ, quæ non habent auctori-
5 tatem Pontificis vti prorſus ſęculares & prophanæ non habent priuilegia piæ domus, *Bal. in dicta auth. hoc ius porrectum, ſub num. 2. in fin. verſ. Item ſub nomine iſtius Roman. conſ. 477. num. 3. Redoan. de reb. Eccleſ. non alienan. Rubr. an in mater. alien. Eccleſiaſt. appell. Eccleſ. ven. loca pia, num. 5. & 8. & in rubr. de his, qui conſent. & de conſenſ. qui adhibe. in inalienat. Eccleſiaſt. §. ſed quid de bonis num.*

13. &

13. & 14. *poſt Rebuff. in repet. cap. ſine exceptione 12. q. 2. & ibi Lauren. de Rodulph. quæſt. 19. num. 83. & ſeq. Alexand. conſil. 120. ſub num. 3. verſic. Poſſet etiam reſpondere lib. 1. & conſil. 102. num. 1. in fin. lib. 7. Gabr. qui cæteros adducit, tit. de pia cauſa, concluſ. 2. num. 9. Maſtrill. deciſ. 10. num. 16. & latè Valaſcb. Conſulta. 105. num. 34.*

In alienatione autem bonorum Eccleſiæ de conſuetudine non requiritur ſubhaſtatio, vt dixi in q. præcedenti.

EPITOME.

In alienatione bonorum pauperibus relictorum, an requiratur ſubhaſtatio.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio non requiritur in alienatione bonorum pauperibus relictorum, quando à Teſtatore fuit electa perſona, quæ venditionem facere debet.*
Contrarium, num. 2.
3 *Subhaſtatio regulariter requiritur de iure in venditione bonorum pauperum.*
Fallit, quando extaret conſuetudo in contrarium, num. 4.
5 *Bona fides requiritur in venditione bonorum pauperum.*

QVAEST. XXXII.

IN alienatione bonorum pauperibus relictorum, an requiratur ſubhaſtatio, alia eſt difficultas. In qua quæſtione breuiter agendo, conſtituo duos Caſus.

1 Primus eſt, quando Teſtator elegit perſonam ad dicta bona vendenda, ac diſtribuenda, & tunc dicitur opus non eſſe ſubhaſtatione, ita *Bal. in ſuo vulgato conſil. incip.* Carneuale Turcarini de Spello, ſuam condidit vltimam voluntatem, quod eſt *conſ. 287 lib. 4.* dicens ſidem à teſtatore electam in bonis diſtribuẽdis inter pauperes Chriſti ſufficere & à defuncto ex dicta cauſa fuiſſe iuriſdictionem, & vendẽdi poteſtatẽ cõmiſſam, *l. 2. C. quan. decre. opus eſt. l. ſi quis ad declinan. C. de Epiſ. & cler. & l. vlt. ff. de reb. eor. qui ſub tutel. vel cura ſunt,* in ſpecie hanc ſententiam ſequitur *Damhouder. in ſummul. ſubhaſt. c. 3. n. 28.*

2 Contrariũ ſenſit *Bar. in l. alio, ff. de ali. & cib. lega. n. 21. arg. tex. in l. ſi quis, C. de inoff. teſt.* vbi habetur, quod ſi Imperator cõceſſit militi licentiã, vt liberè teſtari poſſit, intelligitur iuris ſolemnitate ſeruata *Surd. dec. 77. ſub n. 4. Munoz. de ratioci. adminiſt. c. 6. n. 18.* vbi declarat opinionem *Bal. & ſequitur nouiſſ. Gratia. diſc. lib. 3. c. 479. n. 8. & dixi in q.* . . . . . dum de poteſtate executoris diſſerui.

3 Secundus eſt Caſus, quãdo nulla fuit electa perſona ad id perficiendũ, & tũc dicitur, quod licet bona pauperũ, Eccleſię, ac minorũ bonis ęquiparentur, in quibus ſubhaſtatio de iure neceſſaria videtur, *l. fi. & auth. hoc ius porrectũ C. de ſacroſ. eccl. l. Orphanotrophos, C. de Epiſ. & cler. & l. & ſi ſine. ff. de min. 25. ann.* hoc
4 tamen non procedit de conſuetudine, vt dixi in *q. 29. n. 4.* vel vbi adeſſet ſtatutũ in contrariũ, quãuis bona ſinceraq. fi-
5 des requiratur, ac deſideretur. *l. creditor, §. Lucius ad fi. ff. mand. quæ præſumitur, vt in l. pen. C. de præſcr. long. tempo. & §. aliæ, inſt. de act. Bald. in d. conſ. 287. & Damhouder. d. c. 3. n. 29.*

EPITOME.

Subhaſtatio an, & quando requiratur in alienatione bonorum Ciuitatis, Vniuerſitatis, vel Reip. Subhaſtatione facta an, & quando Ciuitas cogatur rem ſubhaſtatã dare plus offerenti.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtationes requiruntur in alienationibus rerum Ciuitatis, Vniuerſitatis, & Reipublicæ.*

F Contra-

Contrarium oſtenditur verius de conſuetudine, num. 2.

Declaratur hæc vltima opinio, vt procedat, dummodo alienationes fiant in caſu licito, & bona fide, num 3.

Item intellige vt num. 7.

4 *Subhaſtationes, quæ fiũt de re ciuitatis, exigunt præſentiam Iudicis, vel Officialis.*

5 *Subhaſtatione facta, an, & quando Ciuitas cogatur dare rem ſubhaſtatam plus offerenti, diſtinguitur.*

6 *Subhaſtatione, qui obligari non vult, illa verba, Plus offerenti dabitur, non ſinat apponi.*

QVAESTIO XXXIII.

NVNC quæritur, an ſubhaſtationes faciẽdę ſint in alienatione rerum Ciuitatis, Vniuerſitatis, ac Reipubl.
1 Et quidem pro affirmatiua ſententia concludendum videtur, eo quod alienatio aliter facta nõ ſubſiſtat, ſecundum *Ang. in §. hoc etiam, verſ. nota hic in auth. de alien. & emphit. Bal. in l. & ſi ſine, §. 1. & in l. ait Prætor, §. hodie, ff. de minor. & in l. 3. C. de diuer. præd. vrba. lib. 11. & idem Bal. in auth. hoc ius porrectum, ſub num. 3. C. de ſac. ſanct. Eccleſ. Rolan. à Vall. conſ. 99. n. 19. lib. 1.* qui licèt loquantur de bonis Reipublicæ, & Ciuitatis, idem tamen locum habet quoad bona Vniuerſitatis per doctrinam *Bar. quem poſteriores ſequũtur in l. Ciuitas, ff. ſi cert. pet. & in l. Reſpublica, C. ex quib. cauſ. maior. & in ſpecie Aſin. in tract. de execut. §. 6. cap. 16. per totum, & Ludo. Morot. conſil. 63. num. 9.*

2 Sed contrarium concludendum eſt ſtante conſuetudine, quæ in hoc eſt ſeruanda, iuxta quam amplius ſubhaſtatio in his alienationibus non eſt neceſſaria, quidquid aliud ſit de iure, vt per *Bal. in d. auth. hoc ius porrectum, num. 5. C. de ſac. ſanct. Eccl. & in l. & ſi ſine, §. quæſitu ff. de minor. idem Bal. conſ. 204. longum thema, verſ. Secundo quis lib. 3. Imol. conſ. 99. n. 7. Ruin. conſ. 189. n. 19. lib. 1. Aſin. qui plures citat d. c. 16. ſub n. 4. verſ. Contrarium, Card. Mantic. in tract. de tacit. & ambig. conuen. lib. 4. tit. 9. num. 22. Gratian. diſceptat. forenſ. cap. 479. num. 15. & cap. 564. num. 24. lib. 3.*

3 Et ita tenendum, dummodo tamen hæ alienationes fiant in caſu licito, & bona fide, *dicta l. & ſi ſine.* ac pręſente Officiali Communis, *l. fin. & ibi* 4
Bal. C. nou. vectig. Alex. in l. licitatio, ff. de public. & vectig.

5 Verum hic inſurgit alia dubitatio, an Ciuitas haſta poſita, & facta licitatione rem ipſam venalem propoſitam dare cogatur plus offerenti.

Hanc quæſtionem mouet *Ang. in l. ſi is, qui bona, num. 7. ff. de pign. & hypothec.* in qua dicit verba edicti, ſeu Præconis fore attendenda. Nam ſi in propoſito edicto, vel voce præconis exprimatur plus offerenti dandam eſſe, & iſto caſu Ciuitas tali oblatori omnino dare debet, & ad dandum compelli poteſt. At ſi verba ſimpliciter proferantur, neque appoſita ſunt illa verba, Plus offerenti dabitur; Et tunc plus offerenti dari cogi non poteſt, ea ratione, quia ad hoc ſe non aſtrinxit, ac veriſimiliter contingere poteſt, vt rem ſub haſta iuſti pretii perquirẽdi cauſa magis poſuerit, quam vendendi; atque etiam, quoniam minus offerenti magis expediat vendete præſente pecunia, quam plus offerenti ſolutione dilata ad aliud tempus, *ad glo. & Bart. in l. ſi tempora, C. de fid. inſtrum. & iur.*
6 *haſt. fiſc. lib* 10. ideo ſubdit *ibid. Ang.* eum qui rem ſub haſta venalem exponit, ſi huiuſmodi ſubhaſtatione obligari nolit, diligenter aduertere, & curare debere, ne illa verba, Plus offerenti dabitur, apponantur, vt & ait *Bart. in l. licitatio, ff. de public. & vectig. refert, ac ſequitur Aſin. de execut. §. 6. cap. 4. num. 1. & ſeqq.*

Aduer-

Aduertas tamen, quæ de ciuitate diximus procedere, niſi Ciuitates de rebus ſuis alienandis legem particularē, vel priuilegium habeant, vt dicit *Accurſ. in l. Lucius, §. idem reſpondit, ff. ad Municipal. & in l. 1. & 2. C. de reb. alien. non alien.*

EPITOME.

Alienationes Fiſcales egent ſubhaſtatione.

Etiam in Patrimonialibus.

Et in locationibus tàm perpetuis, quàm etiam temporalibus.

Licitatores duo, ſi eodem tempore vocem emittunt, quid ſtatuendum.

Venditiones Fiſcales, An prætextu læſionis diſſoluantur.

SVMMARIVM.

1 *Alienationes fiſcales plures requirunt ſolemnitates.* 1

Et præſertim, ſubhaſtationem, num. 2.

Extenditur idem procedere in locationibus tàm perpetuis, quàm etiam temporalibus, num. 4. 7. & 8.

3 *Subhaſtatio requiritur etiam in Patrimonialibus Principis.*

5 *Argumentum valet de venditionibus ad locationes.*

6 *Statutum loquens in venditione locum habet in locatione etiam ſi verſaremur in exorbitantibus, & correctorijs.*

9 *Fiſcus in contractibus venditionum ſpeciali vtitur priuilegio, vt alius offerens meliorem conditionem audiatur.*

10 *Fiſcus eligit meliorem licitatorem.*

11 *Fiſcus non acceptat, niſi licitatores ſufficientes.*

12 *Licitatio illa accipitur in rebus fiſcalibus, quæ fiſco eſt vtilior.*

13 *In alienatione rerum fiſcalium plus offerenti res datur.*

14 *In licitatione rerum fiſcalium duobus eodem tempore vocem emittētibus locus eſt gratificationi.*

Sed conſultius eſt, vt res denuo licitentur num. 15.

16 *Venditiones fiſcales ſolemniter, & bona fide factæ ex ſolo læſionis prætextu rarò diſſoluuntur.*

QVAESTIO XXXIV.

1 ALIENATIONES fiſcales, quoque plures requirunt ſolemnitates, cū res immobiles debitorū capiuntur, ac diſtrahuntur, & aliqua ex
his, quando fiſcus vendit vti ſua, & præ
2 ſertim requiritur ſubhaſtatio, *l. 1. C. ſi*
propt. publ. penſi. vbi gloſ. & alia gloſ. in
l. ſi quos, C. de reſcind. vendi. & in l. 1. C.
de præſcript. 30. annor. Bal. in l. fin. C. ſi
aduer fiſc. Pariſ. conſ. 99. n. 15. lib. 1. poſt
Imol. conſ. 99. n. 7. eſt tex. in l. 1. & 2. C.
de vendi. rer. Ciuit. lib. 10. in l. licitatio,
ff. de public. & vectig. & l. 2. C. de vectig.
& com. vbi Salyc. Fabian. de Mont in
tract. de empt. & vendi. q. 5. ſub n. 87.
verſ. inſuper nota, Aſin. de execut. c. 19.
Peregr. de iur. fiſc. lib. 6. tit. 4. num. 1. &
infra, Card. Mantic. in tract. de tacit. &
ambigu. conuent. lib. 4. tit. 8. nu. 22. vbi
3 quod ſubhaſtatio requiritur etiam in
rebus Patrimonialibus Principis, *l. eos*
& ibi Bar. C. de diuer. prædi. vrba. lib. 11.
& l. ſi tempora num. 2. C. de fid. inſtr. &
iur. haſt. fiſc. lib. 10. quæ loquitur de rebus fiſci, Franc. Marc. deciſ. 566. nu. 4.
lib. 1. & Rol. conſ. 33. num. 13. & 14. &
4 *conſ. 99. n. 20. lib. 1.* qui hoc extendunt
ad locationes, quoniam in his iuris ſolemnitates
remiſſæ non cenſentur, vt
notat quoque *Burg. de Paz. in l. 3.*
5 *Tauri num. 303.* valet enim argumentum
de venditionibus ad locationes,
l. hi qui, C. loca. l. qui inſulam, §. qui
adem, & l. ea lege, §. locaui, ff. eodem

F 2 *Plot.*

Digitized by Google

Plat. de in lit. iuran. §. 4. *num.* 82. vbi ait, quod ſtatutum loquens in venditione locum habet in locatione, & è contra, etiam ſi eſſemus in exorbitantibus, & correctoriis, & his adhęrere videtur, *Fabian. in d. tract. de empt. & vendi. q. 2. princ. num.* 30.

7 Non obſtat, quod aliqui voluerint hoc locum habere in locationibus per petuis, quæ alienationis inſtar habentur, *vt per gloſ. in l. loca omnia, C. de loca. prædi. ciuil. Bal. in c. 1. §. donare de alien. feud. & Iodoc. in ſumul. ſubhaſt. c.* 3. *num.* 33.

8 Quia verius eſt, quod ſubhaſtationum ſolemnitas, ne dum in perpetuis, ſed etiam in tẽporalibus locationibus fiſcalibus requiritur ex adductis ſupra, & illis addo *Munoz. de ratiocin. adminiſtr. c.* 16. *n.* 3. *&* 4. ac in locatione vectigalium fiſci, quæ eſt temporalis, eſt *tex. in l. pen. C. de vectig & commiſſ. d. licitatio, ff. de public. & vectig. gloſ. in l. 1. C. de fid. inſtr. & iur. haſt. fiſc. lib.* 10. *Iaſ. conſ.* 229. *col.* 2. *lib.* 2.

9 Inſuper ſciendum eſt, quod fiſcus in ſuis contractibus venditionum ſpeciali vtitur priuilegio, vt nẽpe aliàs offerens meliorem conditionem audiatur, *l. fin. in prin. vbi Bar. notat, ff. de iur. fiſc. l. Lucius, §. fin. ff. ad Municip. d. l ſi tempora, C. de fid. inſtr. lib.* 10. *vbi Bar. & cæteri notant. & in d. l. licitatio, Pereg. in tract. de iur. fiſc. lib.* 6. *tit.* 4. *n.* 42. quo fit etiã,
10 vt licitatorem meliorem eligat fiſcus, quod & priuato eſt conceſſum, *l. Sa-*
11 *binus, ff. de in diem addict.* Nam licitatores non acceptat fiſcus niſi ſufficientes, ac idoneos, *l.* 1. §. *an bona, ff. de iur.*
12 *fiſc.* Vnde licitatio illa accipienda eſt, quæ fiſco eſt vtilior, vt hæc, & alia proſequitur *Aſin. de execut.* §. 6. *cap.* 11. *n.* 8. 11. *&* 12.

13 Vtrum autem in alienatione rerum fiſcalium locum habeat, vt plus offerenti res detur, tradit *Franc. Marc. dicta q.* 566. *nu.* 4. *& pro affirmatiua ſcripſit, Alex. Treniacinq. var. reſol. tit. de iur. fiſc. reſol.* 6. *num.* 10.

14 Quæri etiam ſolet in licitatione rerũ fiſcalium duobus eodem tempore vocem emittentibus, vter eorum præferatur. Qua in quæſtione *Ang. in d. l.* 1. *C. de fid. inſtr. & iur. haſt. fiſc. lib.* 10. ſen-
15 ſit locum eſſet gratificationi; ſed conſultius eſt, vt denuo ſubhaſtetur, quem admodum in Camera Patauina ſeruari dixit *Peregrin. de iur. fiſc. lib.* 6. *titulo* 5. *num.* 7.

16 Item, An huiuſmodi venditiones fiſcales ſubiaceant moderationi, *l.* 2. *C. de reſcind. vendit.* in qua difficultate reſoluit *Peregr. in tract. de iur. fiſc. lib.* 6. *tit.* 4 *ſub num.* 8. quod rarò venditiones fiſcales ſolemniter, & bona fide factæ ex ſolo læſionis prætextu diſſoluuntur, tum ne de facili ſubhaſtationis publicæ fides ſubuertatur; Tum etiam vt facilius adinueniantur, & alliciantur emptores, publicaque pecunia promptè conſequi poſſit, de quo dicam latius, cũ materia reſciſſionis tractabitur.

EPITOME.

Præſidis, Iudicis, ſeu Magiſtratus authoritas in ſubhaſtationibus debet interuenire, ne retractetur venditio.

Appellatione pendente, An ſubhaſtationes ſilere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatione vna facta, vt alia fiat, ſeu vt bona iterum ſub haſta ponãtur, petere quis non poteſt, niſi talis ſit, qui in integrum reſtitui poſſit.*

Vel etiam ſi deficiant neceſſaria, num. 2.

3 *Præſidis, Iudicis, vel Magiſtratus authoritas, vbi in ſubhaſtatione non interuenit, retractatur venditio.*

4 *Decretum Iudicis operatur, ne de dolo, ac fraude obijci poſſit.*

5 *Pro decreto præſumitur, vt cõtractus valeat, & omnia dicantur ſolemniter acta tollendo omnem ſuſpicionem doli,*

doli, metus, culpæ, & alterius cuiuſcumque nullitatis, ita vt contrariũ aſſerenti incumbat onus probandi, num. 6.

7 *Appellatione pendente ſubhaſtationes ſiſtere non debent.*

Et de ratione num. 9. & 10.

Iudex tamen non procedet ad Decretum dicta appellatione pendente, cum prius cognoſci debeat, an bene, vel male appellatum, num. 8.

QVAESTIO XXXV.

1 Licitatione, ſeu ſub haſtatione vna facta, vt alia fiat, ſeu vt bona iterum ſub haſta ponãtur, petere quis nõ poteſt, niſi talis ſit, qui in integrum reſtitui poſſit, iuxta quæ dixi de bonis minorum, quæ ſi minus iuſto pretio licitatæ ſint, vel adſit, qui maius prętium offerat, denuò licitari debeant, vt dixi in quæſt. 28. nu. 16.

2 Vel etiam ſi deficiant neceſſaria, videlicet, quod debitor ſit in mora ſoluendi; quod venditio fiat cum auctoritate Prę ſidis, ſeu Iudicis, quod fiat bona fide, & abſque fraude. Quod iuſto pretio fiat, & quod ſolemniter fiat cum ſubhaſtatione, vt latè per *Fabian. de Mont. in tract. de empt. & vendit. quæſt. 5. princ.*
3 *num. 83. & infra.* quæ vbi non interuenerint, & præſertim Præſidis, & Iudicis, vel Magiſtratus auctoritas, abſque
4 dubio retractari venditio poteſt. Nam Iudicis Decretum operatur, ne de dolo, ac fraude obijci poſſit, *l. ait Prætor, §. permittitur, ff. de minor. Ang. poſt gl. ibi in l. ſi ſtipulatus, §. ſi lanceam, ff. de*
5 *ſolut.* cum pro Decreto etiam præſumatur, vt contractus valeat, & omnia dicãtur ſolemniter acta tollendo omnem ſuſpicionem doli, metus, culpæ, & alterius cuiuſcunque nullitatis, *Bald. in l. 1. in princ. in 3. notab. ff. de reb. eor. & in l. pacta nouiſſima, num. 1. C. de pact. cum alijs* *per Fabian. in dicta quæſt. 5. num. 101. vſque ad 104. Pute. deciſ. 205. num. ſecundo lib. tertio. Rota per Cardinalem Seraphinum deciſ. 217. num. 1. & coram Card. Sacrato in Romana de Iacomel lis 29. Aprilis 1611. Surd. deciſ. 106.*
6 *num. 9.* ita vt contrarium dicenti incũbat onus probandi. *Gabr. conſil. 36. n. 26. lib. 1. Achil. dec. 4. de præſumpt.*

7 Vnde quæritur, quid ſi pars, de cuius præiudicio agitur, & cuius res ſubhaſtatur appellet pendente ſubhaſtatione, an Apparitor, Preco, vel Satelles ceſſare debeant ob dictam appellationem, aut ſubhaſtationes, iuxta formam, ſtylũ, aut vſum loci in quo fiunt proſequi.

Et concludendum videtur negatiuè, cum apparitor cognitionem cauſæ, ac iuriſdictionem non habeat; quin etiam teneatur ad vlteriora procedere, & complere ſibi mandata, maximè cũ appellationis caſus poſſit reparari in diffinitiua ſententia, vbi ſubhaſtationes proſequens nulliter ageret.

8 Iudex tamen non procedet ad Decretum appellatione pendente, cum prius cognoſci debeat, an benè, vel ma
9 lè fuerit appellatum. Non enim per proſecutionem, de qua ſupra dicitur innouari, cum res agatur inter diuerſas perſonas, quia plures ſunt licitantes, & opponentes, *Cyn. in l. appellatione, C. de*
10 *appellat.* Nec ſuper licitationibus dicitur pendere iudicium, quoniam ſolemnitates non dicuntur iudicium, ſed præparatorium iudicij, iuxta quæ in terminis tradit *Dambander. in compend. ſubhaſta. cap. 3. nu. 23. & ſeqq.*

EPITOME.

Oblatio maior quando licitanti fuit denunciata, quæ poſtea reperitur non vera, an, & quando venditio, vel adiudicatio retractetur, & noua licitatio concedatur.

Oblatione à Vaſſallo facta, ſi Dominus magnitudine pretij deterritus abſtineat, & accipiat laudimia ab emptore; ſi deinde ei innoteſcat fictũ fuiſſe pretium ſibi denunciatum, an poſſit redire ad retractum ipſius rei.

Denunciatio præcedentis licitationis, quando non ſit neceſſaria.

SVMMARIVM.

1 *Subbaſtationes fieri debent coram Officiali, vel Iudice.*

2 *Oblatio maior, quando licitanti fuit denunciata, quæ poſtea reperitur nõ vera, venditio, vel adiudicatio retractatur, & num. 4. & 8.*

Fallit quando licitatio fit candela accenſa, vel eodem contextu, antequam ad alios diuerſos actus diuertatur, num. 11.

5 *Dolus nemini prodeſſe debet.*

6 *Pretium verum vbi non eſt expreſſum in ſubbaſtatione, oblatio vitiatur ex mendacio.*

7 *Oblatio non prodeſt in ſubbaſtatione, vbi pretium eſt fictum, & non verum.*

9 *Oblatione à Vaſſallo facta ſi Dominus magnitudine pretij deterritur abſtineat ab emptione, & recipiat laudimia pro venditione alij facta, & ita conſentiat alteri rem vendi, poterit reſtituto laudimio redire ad retractum rei, ſi ei poſtea innotuit fictum non verum pretiũ ſibi fuiſſe denunciatum.*

10 *Licitatio noua admittitur ex cauſa.*

11 *Denunciatio præcedentis licitationis nõ eſt neceſſaria, quando licitatio fit candela accenſa, Vel eodem contextu, antequam ad alios actus diuertatur.*

QVAEST. XXXVI.

1 IN præcedenti quæſtione dixi, quod inter alia, quæ in ſubhaſtationibus legitimè faciendis requiruntur, illud præcipuum eſt, quod fiant coram Officialibus, vel Iudicibus, *l. fin. & ibi Bal. C. vectig. nou. inſtit. nõ poſſ.* quem refert, ac ſequitur *Alexan. in addit. ad Bar. in l. licitatio, ff. de publi. & vectig. ac cenſet Oſaſcb. deciſ. Pedem.*
2 109. *num.* 9. qui Officiales, ſeu Iudices, vel etiam principales debitores debẽt licitatoribus ſubſequentibus oblationẽ præcedentem denunciare, vt illi ſcire poſſint, ac deliberare, An ſibi expediat plus offerre, & in ipſa licitatione obtinere, vt per *Bal. in l. licet neceſſe de in diem addict. & habetur in l. fin. C. de iur. emphit. & in l. ſi tamen quibuſdam, & in l. cum Pater. §. rogo. ff. de l. 2. Hoc ſtante.*
3 Quæritur, quid decernendum, vbi contingit maiorem oblationem licitanti fuiſſe denunciatam, quam verè facta fuerit, & exinde deterritus licitator abſtineat ſe ab emptione. An ſi poſtea alteri facta adiudicatione, & venditione rei, de qua agitur, & non vera comperiatur, venditio ſit retractanda, ac denuo res licitanda.

Qua in quæſtione concludendum reor pro affirmatiua; quia cum dicta denunciatio legitimè facta non fuerit, ideſt de vero, ac reali pretio, ſed cum fraude expreſſo nẽpè grauiori pretio, quam fuerit oblatum, haberi debet pro non facta, & nulla, atque ita irritanda ſunt omnia inde ſecuta, adeo quod li-
4 citator vt ſupra fraudatus iure denuo admitti debeat ad licitandum non obſtante adiudicatione alii facta vti doloſa, dum falſum fuit expreſſum, *l. 1. C. de dol. Cyn. in l. præſcriptione. C. ſi contra*
5 *ius, vel vtilit. pub i.* dolus autem nemini debet prodeſſe, *l. nec ex dolo, ff. de dol. Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. gloſ.*

Digitized by Google

1. glo. 9. numero 62.

Etenim verum pretium eſt exprimendum, alias mendacium vitiat oblationem, *Ioan. Fabr. in l. fin. num. 9. ve. ſic. quid ſi falſo, Salyc. num. 12.* vbi dicit notabile, & menti tenendum,
7 *C. de iur. emphit.* quodque, ſi pretium ſit fictum, & non verum, oblatio non poſſit, tradit *Bero. in cap. potuit, num. 27. de .... Gozad. conſ. 46. num. 7.*

8 Non ergo mirum, ſi talis oblatio per emptorem facta tamquam fraudolenter propoſita ad decipiendum ipſum licitantem habeatur pro non facta, & ſit nulla, ſicuti, & omnia inde ſecuta, ita vt dictus licitans non excludatur à noua oblatione facienda, pro quo adducitur, quod habetur per *Modern. Gall. in conſuetud. Pariſien tit primo, §. 13. gloſ. 8. in fin.* vbi dicitur, quod ſi
9 facta à Vaſallo oblatione, Dominus magnitudine pretii deterritus abſtineat ab emptione, & recipiat laudimia pro venditione alii facta, & ita conſentiat alii rem vendi, poterit reſtituto laudimio redire ad retractum rei, ſi ei poſtea innotuit fictum non verum pretium, ſibi fuiſſe denunciatum, ſequitur *Tiraquell. de retract. lignag. §. 4. gloſ. 2. num. 2.* dicens idem tenuiſſe *Ferron.* Et in propoſito adduco *tex. in l. & ſine dolo, §. 1. ff. de Min. in illis verbis*, quod circumſcriptę erit faciendum, vt ſcilicet ſecundum *gloſ.* ibi, ad-
10 mittatur noua licitatio, & ex cauſa concedatur, vt alias dixi ex notatis præſertim per *Caball. in conſ. 130. nu. 18. cum adductis per eum lib. 1.*

11 Fallit præmiſſa concluſio, quando licitatio fit candela accenſa, vel eodē contextu, antequam ad alios diuerſos actus diuertatur, quo caſu denunciatio præcedentis licitationis non eſt neceſſaria, cū publicè fiant oblationes, & alta, ac intelligibili voce, ita quod ab omnibus ibidem aſtantibus licitatoribus cuiuslibet oblatio audiri valeat, vt per *Aſin. de execut. §. 6. cap. 13. ſub nu. 2. verſ. Si vero licitatio.*

EPITOME.

In ſubhaſtatione ſemel minus offerens ſuperatus ab alio, quando ad nouam oblationem admittatur.

Licitatio vltima, & maior, quando attendatur.

Plus offerre, quis dicatur, vt admitti debeat in ſubhaſtatione.

Licitator irreuocabiliter quando cenſeatur obligatus.

Re ſubhaſtata, & vltimo licitanti conſignata, quando primus dicatur liberatus.

SVMMARIVM.

1 *In ſubhaſtatione qui ſemel minus obtulit ſuperatus ab alio, iterum plus offerre poteſt, ac admitti debet, qui venit, vt alius, & pro noua obligatione.*

2 *Emens ſubhaſta cum conditione, ſi melior conditio non fuerit oblata, ſi ſecundo emerit pluris cum dicta conditione à prima oblatione receſſiſſe dicitur.*

3 *Re vni addicta durante tempore ſubhaſtationis, alius poſtea veniens auditur, & ad emendum admittitur, & de ratione ibid.*

Declaratur non procedere, ſi vendat priuatus, ſed ſolum quando venit Fiſcus, vel Reſpublica num. 4. quod non probat Auctor.

5 *Licitatio vltima attenditur in ſubhaſtationibus.*

Declaratur procedere, quando iſte vltimus eſt facultatibus idoneus. num. 6.

7 *Licitatio maior tunc admittitur, ſi licitans offerat idoneos fideiuſſores.*

8 *Rem ſubhaſtatam is obtinet, qui ante acceptus fuit nullo alio licitante exiſtente, qui plus offerat.*

9 Ido-

9 *Idoneus is dicitur in licitationibus, qui fuit approbatus, & admiſſus.*

10 *Licitator, vt admittatur, & dicatur plus offerre, requiritur facultatum idoneitas, maior promiſſio, vtilitas, & conueniendi facilitas.*

11 *Licitator irreuocabiliter non obligatur, donec ſupereſt tempus licitandi.*

12 *Re ſubhaſtata vltimo licitanti conſignata primus dicitur liberatus.*

Declaratur procedere, niſi ante deliberationem damnum inſolitum acciderit in re deliberanda, quia quis non tenetur ad pretium oblatum, niſi ſibi fiat remiſſio condigna, num. 13.

Quamuis aliàs obligetur, & emere teneatur, num. 14.

Extenditur idem locum habere in creditore ſubhaſtari faciente, quando alius non reperitur, qui offerat, quia omnino rem conſequitur, num. 15.

Intellige procedere rebus ſic ſtantibus, & non variata ſtatu rei, num. 16.

QVAEST. XXXVII.

1 IN ſubhaſtatione, qui ſemel minus obtulit ſuperatus ab alio regulariter poteſt iterum plus offerre, & admitti debet, quia venit, vt alius, & pro noua obligatione, ſecundum *gloſ. & Bar. in l. ſi tempora, C. de fid. inſtrum. & iur. haſt. fiſc. lib.* 10. &
2 vbi vnus emerit cum conditione, quod ſi melior conditio non fuerit oblata, & ſecundo pluris emerit cum dicta conditione, à prima venditione ſtatim receſſum videtur, *l. qui autem*, & ibi
3 notat *Bar. ff. de in diem addict.* & ſi res vni fuerit addicta, ac vendita, alius poſtea veniens pariter audietur durante ſubhaſtationis termino, & ad emendũ admittetur, quoniam prima oblatio facta videtur ſub conditione, nempe ſi alius infra tempus ſubhaſtationi præfixum meliorem conditionem non offerat *dicta l. ſi tempora*, & ibi per *Bar.*
4 quamuis ibi addat non procedere, quando priuatus vendit, ſed ſolum quando diſtrahit Fiſcus, vel Reſpublica.

Ex qua concluſione infertur vltimà
5 licitationem attendi in ſubhaſtationibus, ita vt licitans per alium vltimum, qui vltra pretium per primum oblatum offert, & addit, liberari, quando tamen his vltimus ſit idoneus, & per ſub-
6 haſtantem ſit acceptus; At ſecus ſi ſoluendo non ſit, aut non idoneus inueniatur, & ab officiali non ſit admiſſus, quia tunc, qui primo obtulit ad huc obligatus remanet, *arg. l. vbi autem, §. idem ait, ff. de in diem addict.* licita-
7 tio autem maior tunc demum admittenda eſt, ſi fideiuſſores idoneos is, qui in licitatione viuit offerre paratus ſit, *l. licitatio in princ. ff. de public. & vectig.*
8 Verum ſi alius, qui plus offerat, non apparet, neque inſtet, tunc ille rem ſubhaſtatam conſequitur, qui antea
9 acceptus fuit, cum ſatis idoneus cenſeatur, qui tamquam idoneus fuit approbatus, & admiſſus, *l. qui ſatiſdare, ff. de fideiuſſ. & inter cauſas, §. abeſſe ff. manda. & l. quod autem, §. fin. ff. de in diem adiect.* vbi adhoc, vt licita-
10 tor admittatur, & plus offerre dicatur, requiritur facultatum idoneitas, maior promiſſio, vtilitas, & conueniendi facilitas, *dicta l. vbi autem, §. pen. & vlt. ff. de in diem adiect. ac tradit Fabian. de Mont. in tract. de empt. & vendit. q.* 3. *princ. num.* 93. *& ſeq. Aſin. de execut.*
11 §. 6. *cap.* 11. *num.* 4. quibus fit, vt licitator irreuocabiliter non obligetur, donec ſupereſt tempus licitandi, ita quod
12 ſi deinde alius admittatur, eidemque res ſubhaſtata conſignata eſt, nulli dubium, quin ille in obligatione ſueceſſerit, & primus exemptus, *Aſin. dicto* §. 6. *cap.* 12. *num.* 6. Quod declaratur pro-
13 cedere, niſi ante deliberationem damnum inſolitum acciderit in re deliberanda, quia tunc quis non tenetur ad pretium oblatum, niſi ſibi fiat remiſſio condigna, *Bal. conſ.* 392. Punctus ta-
14 lis eſt *lib.* 4. cum alias obligetur, & emere

emere

emere teneatur. *Dec. conſ.* 158. Idem-
15 que procedit in creditore ſubhaſtari
faciente, quando alius non reperitur,
qui offerat, quoniã ſecuta Iudicis pro-
nunciatione, quod videlicet res ei adiu
dicetur tamquam plus offerenti, debet
omnino habere rem, nec poteſt impe-
diri, quominus conſequatur eam, ſic
Bar. in dicta l. licitatio num. 4. *ff. de public. & vectig. & in dicta l. ſi tempora, C. de fid. inſtr. & iur. haſt. fiſc. lib.* 10.
Bertachin. de Gabell. par. 2. *quæſt.* 9.
Intellige rebus ſic ſtantibus, & nõ va-
16 riato ſtatu rei, *Bar. in l. qui ſeruũ, ff. de verb. oblig. Socin. conſ.* 179. *lib.* 1. *Corn. conſ.* 189. *lib.* 2. *faciunt Cuman. conſ.* 41. *verſ. ad tertium, Imol. conſ.* 37. *Tiraquell. de retract. lignag. §.* 23. *gloſ.* 1. *per totam.*

EPITOME.

Subhaſtatio An probet iuſtum pretium, vel potius faciat præſumptionem tantum.
Aeſtimatio veri, & communis pretij per quos fieri debeat.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio iuſtum pretium probat, & num.* 8.
Præſertim, quando fit à Iudice, num. 2.
Et omnem conquerendi occaſionem tollit, num. 3.
Contrarium eſt verius, num. 10. *& ſeqq.*
4 *Res vbi ſub haſta venditur, iuſto pretio vendita cenſetur.*
Declaratur procedere, ſi licitatio ritè, & rectè facta fuerit, num. 5.
6 *Aeſtimatio rei colligitur ex oblationibus, cum res tanti valeat, quanti vendi poteſt.*
7 *Aeſtimationis ratio æquior haberi non poteſt, quam per ſubhaſtationem.*
9 *Iudex adhibendo cauſæ cognitionem ſuper valore bonorum, & quantitate pretij iudicat illud, quod faceret ſubhaſtatio, in cuius locum iſta cognitio ſubrogatur.*
10 *Calor vnius, vel alterius licitantis plus iuſto pretio non attenditur.*
11 *Licitationes ſolent eſſe animoſæ.*
Et quandoque oriuntur ob inuidiam emptorum, num. 12.
Et propter vicinitatem, num. 13.
14 *Aeſtimatio fieri non debet ſecundum ſubhaſtationem, in qua plerunque fit fraus.*
Sed facienda eſt per appretiatores eum interuentu cauſæ Commiſſarij, num. 15.
16 *Aeſtimatio veri, & communis pretij attenditur, & non per ſubhaſtationẽ, quæ præſumitur per animoſitatem fieri.*
Declaratur procedere, quoad plenam probationem faciendam, & conſtituendam præſumptionem iuris, & de iure; ſecus vero quoad præſumptionem etiam vehementem, num. 18.
Cuius præſumptionis vehementis contrarium probari poteſt, num. 19.
17 *Licitationes ſunt animoſæ, & plerumque vltra ſolita æſtimationis modum.*

QVAESTIO XXXVIII.

RATIO quare vſus, vt res, & bona ſub haſta ad auctionem, & licitationem vendenda inoleuerit à pluribus ea credi-
1 tur, quod ipſa ſubhaſtatio iuſtum pretium probet, ac oſtendit, ita *Ang. in l. pretia rerum, vbi etiam Alex. num.* 8. *eum ſequitur, ff. ad l. Fal. & alij mox*
2 *allegandi*, præſertim cum à Iudice fiat, & approbetur, quo in caſu Doct.
3 dicunt etiam omnem conquerendi oc caſionem tollere, *l.* 1. *C. de prædi. Decur.*

cur. lib. 1c. *notat Ang. in l. ſciendum, colum. 2. ff. de verbor. obligat. Rota dec. 648. num. 12 par. 1. in recentior. Fabian. de Mon. de empt. & vendit. quæſt. 5. princip. ſub num. 88. verſic. inſuper no-*
4 *ta, & num. 92. qui ex Specul.* ait ex eo,
quod res ſub haſta vendita eſt, iuſto pre
tio vēditam cenſeri, per *tex. in l. ſi quos*
5 *C. de reſcind. vend.* quod procedit, ſi li-
citatio ritè, & rectè facta fuerit, ſicuti
declarat *Bart. in l. 1. C. de præſcript. 30*
6 *annor.* non mirum, quia æſtimatio col-
ligitur ex oblationibus, cum res tantū
valeat, quantum vendi poteſt. *Angel. in dicta l. ſi quos, num. 2. Bald. conſ. 103 quæritur, verſic. Quod eſt facilè, lib. 1. Alex. in l. 4. §. ſi hæres num. 2. ff. ad Trebell. Abb. in cap. cum cauſam num. 5. de Teſti. per l. ſi ſeruus in fin. de condict. furtiu. & l. ſi vendidero, §. 1. & l. ſi quis vxori, § fin. de fur. Coler. de proceſſ. execut. p.*
7 *3. cap. 9. num. 101. & 115.* Vbi quod nō
poteſt haberi æquior ratio æſtimatio-
8 nis, quam per ſubhaſtationem, Nam
vt dixi, iuſtum pretium arguitur ex ſub-
haſtatione, *Bal. in l. 2 num. 63. C. de reſcindend. vendit. Angel. in §. ſi quis agens, num. 3. inſtit. de act. Afflict. deciſ. 340. Aſin. de execut. § 6. cap. 14. num. 1 & infra Surd. conſil. 256. num. 4. lib. 2. Alciat. conſil. 12. num. 3. & ſeq. lib. 8. Menoch. conſil. 844. num. 35. lib. 9. & conſil. 358. num. 14. lib. 4. Card. Mantic. in tractat. de tacit. & ambig. conuen. lib. 4. tit. 20. num. 8. Ludo. Sacca conſil. 83. num. 13 Lup. in comment. de vſur. §. 5. num. 159. Oſaſch. deciſ. 43. num. 12. Ioan. Franc. à Pont. conſil. 1. num. 139. cum ſeq.* Quod adeò verum eſt, vt talis æſtimatio æquiparetur Iudicis cognitioni ſuper valore bonorum, & pretii quantitate, quo caſu iudicat illud, quod faceret ſubhaſtatio, in cuius locum hæc cognitio ſubrogatur, ex notatis per *Ioan. Franciſc. à Pont. dicto conſil. 1. num. 139. & infra.*
9 Sed contrarium, quod nempè iuſtum
pretium non probetur per ſubhaſtatio-
nem, tradunt *Bar. Bal. Salyc. Caſtren. & alij in dicta l. ſi quos. C. de reſcind. vend. Bar. in l. 1. C. de præſcript. 30. annor. Alexand. conſ. 117. viſo, & ponderato lib. 7. & ibid. adden. vbi alios citant Hercul. in l. pretia rerum, ff. ad l. Fal. Cremen. in dicta l. 2. de reſcind. vend. Pinell. ibid. ca. 4. num. 18. Gutierez de Gabell. q. 147. nu. 1 & 2. Caſtil. dec. 14. nu. 13. & 15. Valaſc. Conſulta. 43. num.* 11. vbi, quod calor
vnius, vel alterius licitantis plus iuſto
pretio non attenditur, *Surd. conſil. 39. num. 3. lib. 1. Vinc. de Franch. dec. 54. nu.*
10. *qui num. ſeq.* addit id maxima ratio-
11 ne cenſeri, quia licitationes ſolent eſſe
animoſæ, *l. licitatio in princ. de public. et*
12 *vectig.* quod oriri ſolet quandoque ob
inuidiam emptorum, *dicta l. licitatio,*
quandoque, quia res fuit antiquorum,
l. ſi in emptionem, ff. de minor. l. lex quæ tutores, C. de adminiſtrat. tut. Quan-
13 doque propter vicinitatem, *l. ſi cui fundus, ff. de leg. 1. vt poſt Angel. proſequitur Imol. in l. in ratione, §. vendere, ff. ad l. Fal. & Neapoda. in gloſ. ſuper Conſuetud. Neapolit. in verbo Nec fuerit,*
14 dicit non eſſe faciendam æſtimationē
ſecundum ſubhaſtationem, in qua ple-
rumq. fit fraus, allegat dictam *l. ſi quos C. de reſcind. vendi.* Quare ait vbi ſupra
15 *Franch. num. ſeptimo,* eo referente
Sacrum Cōſilium terminaſſe non eſſe
faciendum appretiū per ſubhaſtationē,
ſed ſeruandam eſſe practicam, quam
ponit *Bar. in dicta l. 2. col. pen.* ſcilicet,
quod hæc æſtimatio fiat per Tabella-
rios, ſeu appretiatores cum interuentu
cauſæ Commiſſarii, quam practicam
ibi *Bar.* dixit eſſe veram, claram, & in-
dubitabilem, & fundatam *in l. fin. C. de iur. dom. impe. & in l. hac edictali. §. is illud, C. de ſecund. nupt. & num. 16.* in-
16 quit idem *Franch.* ſacrum Conſilium
cenſuiſſe non debere curare niſi de ve-
ro, & communi pretio, quod per æſti-
mationem iudicatur, & nō ex eo, quod
accidere poſſet ex ſubhaſtatione, vt
quia maius pretium offerretur, quod
potius præſumendum eſt per animoſi-
tatem fieri, vt ex mente I.C. *in dicta l. in ratione, §. vendere, dixit Imol. ibid.*
Et ita per has, & ſimiles rationes te-
nuit

nuit Giurb. deciſ. 105.*num.* 2. qui alios
17 huius opinionis adducit, Et in ſpecie, qua licitationes ſunt animoſæ, & vt plurimum vltra ſolitæ æſtimationis modũ inſtant. *dicta l. licitatio, ff. de public.* Et
18 hæc opinio tenenda eſt: Cum hac tamen declaratione, quod procedat quoad plenam probationem faciendam, & conſtituendam præſumptionem iuris, & de iure ex prædictis; ſecus autem quoad ſolam præſumptionem, & quidem vehementem. *Saccha dicto conſil.* 83.*num.* 14. *Maſcard. de probat. concl.* 655. *Pantaleo. Cremen. in dicta l.* 2.*nu.* 308. *C. de reſcind. vendi. Gratian. Diſceptat. foren. cap.* 545.*nu.* 31.*lib.* 3. *Giurb. ad conſuetud. Meſſanen. par.* 1.*c.* 6.*glo.* 12.*ſub num.* 14. *verſ. Sed modum hunc*.
19 cuius contrarium probari poteſt, ſecũdum *Bal. in l.* 1. *num.* 2. ibi, niſi veritas eſſet in contrarium, *C. de præſcript.* 30. *annorum, Alexand. in dicta l. pretia rerum. num.* 9. *ff. ad l. Fal. & in l. ſi quis, cum aliter, num.* 17. *ff. de verb. oblig. Cremen. in dicta l.* 2. *C. de reſcind. vend. nu.* 103. *idem ſentit Corn. conſ.* 56. *in fin. lib.* 3. dum dixit reſcindi, quando magnus eſt exceſſus. Ergo probari poteſt contra ſubhaſtationem, ſequitur *Fabian. de Mont. in dicto tract. de empt. & vendit. in* 8. *quæſt princ. num.* 22. dum æquiparat venditionem factam ad haſtam, & illam cui Prætor interponit Decretum; & idem docuit *Ant. Gomez. Var. Reſolut. tit. de empt. & vendit. cap.* 2.*n.* 23.

20 Quodque ſubhaſtatio neceſſario nõ probet iuſtum pretium, præter prædllegatos probatur in *l.* 3. *C. de iur. Fiſc. lib.* 10. *iuncta glo. Cagnol. in d. l.* 2. *num.* 161 *Ant. Gabr. com. concl. lib.* 3. *Trentacinq. var. reſolut. lib.* 1 *tit. de iuriſdict. reſolut.* 6. *ſub nu.* 11. *verſ. reſolutio eſt*.

EPITOME.

Subhaſtatio, & licitatio facta Iudicis mandato, an, & quando admittat remedium l. 2. C de reſcind. vend.

Et quid quando fit alienatio cũ Iudicis Decreto.

Reſciſſio an habeat locũ, quando emptor fuit ad emendum coactus.

Venditiones Fiſcales ſolemniter, & bona fide factæ, An prætextu læſionis reſcindantur.

Decretum Prætoris in Contractu, quid operetur.

SVMMARIVM

1 *Res vendita in publica licitatione, ſeu ſubhaſtatione Iudicis mandato admittit remedium l.* 2. *C. de reſcind. vendit. ex communi, & veriori ſententia.*

Ampliatur procedere quoque, ſi non interuenerit Iudicis Decretum num. 2.

Sed contra num. 3.

Præſertim ſi fiat alienatio cum Iudicis Decreto num. 4.

Prima relata ſententia eſt receptior, quãdo dubitatur, an ſubhaſtatio verè, et abſolutè tollat reſciſſionem, num. 7.

5 *Emptor quando fuit ad emendum coactus occaſione publici debiti, quamuis venditor fuerit deceptus vltra dimidiam non habet locum reſciſſio.*

6 *Venditiones Fiſcales ſolemniter, & bona fide factæ raro retractantur prætextu ſolius læſionis, vt facilius emptores inueniantur.*

8 *Decretum Prætoris facit præſumi in contractu nullam eſſe læſionem, non tamen excludit contrariam probationẽ iniuſtitiæ pretij.*

QVAESTIO XXXIX.

PRæcedenti proxima eſt quæſtio, An res vendita in publica licitatione, & ſubhaſtatione Iudicis mandato admittat remedium, *l.* 2. *C. de reſcind. vendit.*

1 Pro affirmatiua ſententia adducitur

text.

tex. in l. ſi quos, C. de reſcind. vendi. ac tenet Bar. in l. 1. num. 1. C. de præſcript. 30. & 40. ann. Bal. conſ. 375. caſus, ſuper quo conſilium lib. 1. Ioan. de Imol. in l. pretia rerum, num. 3. ff. ad l. Fal. & in l. ſi quis cum aliter nu. 7. ff. de verb. oblig. Caſtren. in dicta l. ſi quos num. 2. Roman. in dicta l. ſi quis cum aliter num. 8. & 36. Abb. in cap. cum cauſa n. 6. de empt. & vendi. Alex. in dicta l. Pretia rerum num. 8. & in dicta l. ſi quis, cum aliter num. 15. & in addit. ad Bar. in l. 1. C. de prædi. Decur. lib. 10. & conſ. 117. num. 10. lib. 7. vbi teſtatur de magis communi opinione, Ang. Aret. in §. ſi quis agens num. 3. inſtit. de empt. & vendi. Ant. Burg. in cap. cum cauſam num. 17. eod. tit. Cagnol. in dicta l. 2. num. 161. vbi de veriori, & communi ſententia, C. de reſcind. vendi. Grauett. conſ. 29. num. 4. Petr. Rebuff. in commentar. ad conſtit. Gall. tom. 2. in tract. de reſciſſ. contract. art. 1. gloſ. 15. num. 38. & in tit. de præcon. in fin. Iacob. Burgenſ. in lib. 2 coniect. ad fratrem cap. 10. Ari. Pinell. in dicta l. 2. par. 2. num. 25.
2 26. & 27. qui & ipſe teſtatur hanc eſſe receptiorem ſententiam, quæ procedit etiam quod non interuenerit Iudicis decretum, ita ſanè Bar. in dicta l. 1. n. 2. C. de præſcript. 30. vel 40. ann. Bal. in dicta l. 2. col. 7. verſ. poſſet dici; Imol. in dicta l. pretia rerum, & in dicta l. ſi quis cum aliter num. 7. Abb. in dicto cap. cum cauſa num. 6. Ant. Burgoſ. ibid. num. 27. Claud. Seyſell. in dicta l. ſi quis cum aliter num. 10. ff de verb. oblig. Iaſ. in l. Pacta nouiſſima num. 9. C. de pact. qui dicit eſſe communem, Pantaleon. Cremen. in dicta l. 2. num. 9. Cagnol. ibidem num. 158. qui teſtatur de vera opinione Rebuff. vbi ſupra. Ari. Pinell. in dicta l. 2. par. 2. cap. 2 num. 18. qui num. 19. & 20. reſpondet rationibus, & argumentis contrarię opinionis Simoncell. de decret. tit. 7. num 4. Trentacinqu. var. reſolut. lib. 1. tit. de iur. fiſc. reſolut. 6. ſub num. 14. verſ. hinc eſt, latè Maſtrill. dec. 247 num. 85. ad 89 & n. 129. 130. & ſeq.

3 Supradictę contraria eſt opinio negatiua, quòd ſcilicet remedium dictæ l. 2. locum non habeat in venditione publica licitatione facta; quam tenet Bar. per tex. ibi in l. 1. C. de prædi. Decur. lib. 10. ibi, nec immoderatus venditor, nec emptor iniuſtus inueniatur; & in l. ſi quos ſpontaneos, C. eod. tit. Ang. in dicta l. 1. & in repet. l. ſciendum num. 11. & 12. ff. de verb. oblig. & in dicta l. pretia rerum num. 3. & conſ. 142. nu. 2. Alber. in l. & ſi fine, §. quæſitum n. 4. ff. de min. r. Guid. Pap. quæſt. 22. in fin. Fabian. de Mont. in tract. de empt. & vendi. in quæſt. 8. princ. verſic. Quinto quæro num. 22. Alciat. conſil. 110. n. 2. ſecundum impreſſionem antiquam Lugdunenſem, Afflict. in tract. de iur. protbom. §. 2. num. 19. Menoch. conſil. 843. num. 28. & conſ. ſeq. num. 33. lib. 9.
4 vbi dicunt id præſertim procedere, ſi fiat alienatio cum Iudicis decreto, vt probarunt Bar. in dicta l. 1. num. 4. C. de prædi. Decur. lib. 10. & ibidem Ang. & in dicta l. pretia rerum, & dicto conſ. 142. Bal. in dicta l. 1. num. 2. C. de præſcript. 30. vel 40 annor. & in dicta l. 1. num. 2. C. de prædi. Decur. lib. 10. Caſtr. in dicta l. 2. ſub num. 5. verſ. alia limitatio, C. de reſcind. vendi. Corn. conſ. 56. num. 2. lib. 3. Iaſ. conſ. 119. col. 2. verſic. accedere etiam, lib. 2. Soc. Sen. conſil. 57. num. 51. lib. 4. Dec. conſil. 218. num. 8. verſic. tertio, Ant. Burgoſ. in dicto cap. cum cauſa num. 28. in fin. de empt. & vend. Bertrand. conſil. 12. col. 1. lib. 1. Brun. conſil. 41 num. 7. Mantua conſil. 82. col. 1. Menoch. d. conſ. 843. num. 29. & conſ. 844. num. 37. lib. 9.

In hac opinionum diuerſitate pro concordia, Tres ſunt conſtituendi caſus.

5 Primus eſt, quando emptor fuiſſet ad emendum coactus occaſione publici debiti, vt in caſu l. 1. C. de prædi. Decur. ibi neceſſitate coactus, quo in caſu, quamuis venditor ſit deceptus vltra dimidiam, non habet locum reſciſſio, Ang. in dicto conſil. 142. in fin. Ioann. de Imol. in dicta l. pretia rerum,

Aret.

Aret in §. ſequens num.3. inſtit. de act. Ant. Burg. in cap. cum dilecta num. 27. de empt. & vend. Duen. Reg.187. ſub n. 10. verſ. in qua contrarietate, Ceuall. quæſt.172. num. 4. latè Peregr. in tract. de iur. fiſc. lib.6. tit.4. ſub num. 8. verſ.
6 *nonnulli vero*, vbi quod raro venditiones fiſcales ſolemniter, & bona fide factæ retractantur prætextu ſolius læſionis, vt facilius emptores inueniantur, *l. ſi hipothecas, C. de remiſſ. pign. l. bene à Zenone, C. de quadr. præſcript. Alciat. conſ.12. lib.8. tom.3. ſequitur nouiſſ. Gratian. diſcept. foren. lib.1. cap.7. num.11.*

7 Secundus eſt caſus, quando dubitatur, an ſubhaſtatio verè, & abſolutè tollat remedium *dictæ l.2. C. de reſcind. vendi.* & dicitur non tollere, ex iis, quę dixi in præcedenti *quæſt. ſub num.* 18. 19. *& infra*, & ita procedit ſuperius prior relata ſententia, & faciunt, quæ in ſequenti caſu dicentur.

8 Tertius eſt caſus, quando dubitatur, an decretum Prætoris faciat pręſumi in contractu eſſe nullam læſionem. Et hoc in caſu concluditur decretum inducere præſumptionem, quod nulla adſit læſio, & conſequenter contractũ non poſſe reſcindi; ſed nihilominus nõ excludi contrariam probationem iniuſtitiæ pretii, *Bar. in l. 1. C. de præſcript. 30. vel 40. annor. Abb. in dicto cap. cum cauſa col. 2. verſ. & vide alia de empt. & vendi. Pantaleon. Cremen. in dicta l. 2. num. 108. Corn. conſ. 236. in fin. lib.3. Grat. conſ.15. col. 2. lib.2. Fabian. de empt. & vendi. in 8. quæſt. princ. num. 22. Alciat. in l. ſi quis cum aliter num.3. ff. de verb. oblig. Ant. Gabr. lib.3. Corn. opin. tit. de empt. & vendi. concluſ.1. n. 65. Simoncell. in d. tract. de decret. lib.3. tit.7. num.4. in ſpecie Iaſ. in l. pacta nouiſſima nu.9. C. de pact.* de magis communi, & vera ſententia teſtatur *Morla in emptor tit.9. quæſt. 23. de contrahen. empt. & vendi. num.4. de communi, Cagnol. in dicta l.2. num.161. cum alijs per* Ceuall. *q.536. n.2. Gratian. dicto cap.7. num.12. Alex. Rauden. deciſ. Piſan.17. num. 28. vbi addit Dec. conſ. 210. & Trentacinq. var. reſolut. lib. 1. dicta reſolut. 6. num.15.*

EPITOME.

Læſio, quando ſit probanda ad obtinendum in remedio l.2. C. de reſcind. vendi.

Item, qualis eſſe debeat.

Quid decernendum in tertio, qui rem licitatam emit à licitante, an contra eum detur iſtud remedium.

SVMMARIVM.

1 *Læſio in remedio l.2. C. de reſcind. vendi. probanda eſt interueniſſe venditionis tempore, nec ſufficit superueniſſe.*

Extenditur idem quoque procedere in Eccleſia, num. 2.

Limitatur, vt num.3. remiſſiuè.

4 *Læſio vt attendatur in remedio l. 2. debet eſſe vltra dimidiam.*

Et ſufficit etiam ſi ſit in vno nummo tantum num. 5.

Diciturque probata vltra dimidiã iuſti pretij in re valoris mille vendita quingentis dicentibus teſtibus quod valebat mille, & vltra, vel plus non exprimendo aliquam quãtitatem vltra mille, num.6.

7 *Tertius an patiatur remedium l. 2. C. de reſcind. vendi. diſtinguitur.*

QVAESTIO XL.

1 AD obtinendum in remedio *l.2. C. de reſcin. vend.* probandum eſt læſionem interueniſſe tẽpore cõtractus, nec ſufficit eam ſuperueniſſe, *l. ſi voluntatis in fin. C. de reſcindend. vendit. & ibidem Bar. num.16. Bal. conſil. 575. in fin lib. 1.*

G Ang.

Ang.conſ.112.col.3.Ant. Burg. in cap. cum dilecti num.36. de empt. & vendi. latè Crauett. conſ.11. num. 17. & conſ. 14. num.16.conſ. 151.num.7. & conſil. 188.num.4. & Rol. conſil.59. num. 35. lib.1.Cagnol.in dicta l. 2. quæſt. 47. n. 213. & plur.ſeqq. & quæſt. 48. num. 238. verſ.ſed quid ſi teſtes inducti Ari. Pinell. ibid.in vlt.par. cap.3. num. 15. Gomez var.reſol.tit.de contract.tom.2. cap.2. in rubr. de empt. & vend. ſub nu. 22. verſ. & adde quod non ſufficit, Felin. in cap.cum cauſam il 2.ſub num.1. poſt verſ.in gloſ.ſecunda in fin. de teſti.

2 Quod etiam procedit in Eccleſia, vt nempe probare debeat læſionem extitiſſe tempore contractus, ſicuti firmarunt *Guid.Pap.quæſt.157.Ruin.conſ. 35.num.34.lib.1.Pariſ.conſ. 24.num.7. lib. 4. Crauett. dicto conſ. 188. num. 4. Menoch.conſ.483.num.40.& infra, & conſ.ſeq.num.49. lib.9.Odd.de reſtit. in integr.par.2.quæſt.57.art.3.num.18. Gutierez. in tract. de gabell. q. 147.*
3 *num.* 10. quod limitat duobus modis *ibid. num.* 18. *vſque ad* 23. vt & habetur infra *in quæſtio.* 142. *num.* 14. & 16.

4 Læſio autem ad effectum reſcindendi ſubhaſtationem debet eſſe vltra dimidiam iuſti pretii, cum de iure non attendatur quælibet iniuſtitia pretii, ſed illa, quæ aſcendit vltra dimidiam, *Abb. in cap. ad noſtram num. 9. de empt. & vendi.Decian.conſ.2.num.173*
5 *lib.1.* licet ſufficiat quælibet minima læſio vltra dimidiam partem iuſti pretii rei venditæ etiam in vno nummo tantum, *Capoll.in tract.de ſimulat.contract.in 2.præſumpt.ſub num.29. verſ. & ad hoc vide Felin. in dicto cap. cauſam il 2. in princ.Cagnol.in repet. dicta l.2.quæſt.14.num.138.& 139.Gomez. var.reſolut.tom.2.de contract.cap.2.ſub rubr. de empt. & vendi. ſub num. 22. verſic. Item adde*, quod ſufficit, quod exceſſus ſit in vno nummo, ita vt ſi res vendita valebat mille, & fuit vendita quingentis, & teſtes dicant, quod valebat mille, & vltra, vel plus venditionis tempore ſimpliciter, non exprimendo aliquam quantitatem vltra mille, erit probatus exceſſus vltra dimidiam, adeo quod erit locus remedio *dictæ l.2. C.de reſcind. vendi. Balb. in repet.l.Celſus in vlt. par. in quinta concluſione ſecunda quæſtionis Bart. ſub num.15. verſ. Secundo limita, ff. de vſucap.* vbi dicit hanc eſſe communem, & veram opinionem.

7 At quid in tertio, qui emit à licirante, an poſſit contra eum agi remedio reſciſſorio ſtante enormiſſima læſione. In hac quæſtione reſoluunt Doct. quod aut principalis emptor eſt ſoluendo, & agi non poſſe, aut non ſoluendo, & agitur aduerſus tertium, ita *Couar. var.reſolut, lib. 2. cap.3. num. 10. Suarez. alleg. 21. in fin. Ceuall. in tract. de commun. contra commun. quæſt. 443. num.16.par.3.& quæſt.462.par.quarta, Petrus Caball. conſil. 145. num. 86. lib. 1.*

EPITOME.

Remedium l. 2. C. de reſcind. vendi. an locum habeat, quando ſub haſta emuntur annui redditus conſiſtentes in ſpe, & dubio euentu.

Dubius euentus, ſpes, & prouentus pedagij qualiter deduci poſſint in contractum venditionis.

Et qualiter fieri debeat æſtimatio.

Penſio iuſta rei locatæ, quando contineat iuſtam æſtimationem.

Fructus, & redditus, vt ſciatur quot percipi in futurum poſſint, qualiter dignoſcatur.

Subhaſtatio requiritur in rebus Demanij ſterilibus concedendis ſub annuo redditu.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Remedium l. 2. C. de reſcind. vendi. locum non habet, quando venduntur annui redditus ſub haſta conſiſtentes in ſpe, ac dubius euentus.*

Ratio eſt, quia in illis conſiderari non poteſt læſio, num. 2.

Sed contra num. 5. & ſeqq.

3 *Emens redditus, fructus, & prouentus pedagij conqueri non poteſt, ſi parum, aut nihil percipit, ex quo emit ea, quæ pendent à fortuna, & dubio euentu.*

Et quando exceſſum fuit in pretio, n 4

6 *Dubius euentus, ſpes, & prouentus pedagij deduci poſſunt in contractum venditionis habita ratione, & relatione æſtimationis pretij, ac læſionis non ad rem, ſed ad ſpem, & quanti veriſimiliter venderetur dubius euentus, cuius ſpei reſpectu conſtitui debet pretium, non reſpectu eius, quod poſtea vere eueniret.*

Et æſtimabitur quantum eſt veriſimile, quod eſſet captum inſpiciendo, quod fieri ſolet, num. 7.

8 *Penſio iuſta rei locata illa dicitur, quæ collecta in viginti annis continet rei iuſtam æſtimationem.*

9 *Fructus rei, & redditus, vt ſciatur, quot percipi poſſint in futurum, ratio habenda eſt trium annorum proximè præteritorum.*

10 *Subhaſtatio requiritur in rebus Demanij ſterilibus concedendis ſub annuo redditu.*

QVAEST. XLI.

1 SAepe dubitari ſolet, an in redditibus annuis ſub haſta venditis conſiſten-tibus in ſpe, nẽpe in pedagijs, & vectigalibus, & qñ emitur dubius euentus habeat locũ diſpoſitio *l. 2. C. de reſcind. vend.* & in illis læſio conſiderari poſſit, & negatiuè

2 concludendũ videtur. Nõ enim hoc caſu conſiderari poteſt læſio, ſicuti in ſpecie tradunt *Bal. in d. l. 2. colum. 4. verſ. huic accedit, C. de reſcind. vend. & ibid. Pantal. Cremen. n. 134.* & probatur ex *tex. ſing in l. ſi ex lege. C. de vſur.* quem perpendit *Bal. ibi col. 2. verſ. Cum vero,*
3 qui dixit, quod is, qui emet redditus, fructus, & prouentus pedagii conquæri non poteſt, ſi parum, aut nihil percipit, ex quo emit ea, quæ pendent à fortuna, probauit *Bart. in l. Cotem ferro, § qui maximos, n. 9. ff. de public. & vecti.*
4 vt & à dubio euentu, & quando exceſſum fuit in pretio, ſicuti dicitur de eo ſ qui emit maximo pretio iactum retis, per *Cremen. in d. l. 2. n. 82. poſt Bal. ibid. ſecutus eſt Menoch. conſ. 843. n. 36. & conſ. ſeq. n. 43. & 44. lib. 8. & conſ. 1263. n. 12. & 13. lib. 13.*

4 Contrariũ tenuit *Cagnol. in d. l. 2. n. 174*
6 *C. de reſcin. vend.* quoniã et dubius euẽtus, ſpes, & prouentus pedagii deduci poſſunt in cõtractũ venditionis, *l. nomina, ff. de hæred. vel act. vẽd. l. nec emptor, ff. de contrahen. empt. l. ſi iactũ, ff. de act. empt. l. ſpem, C. de don. Bar. Anchar. Aret. & Alex.* quos refert, ac adducit *Cagnol. vbi ſupra* habita rõe, & relatione æſtimationis pretii, ac læſionis nõ ad rẽ, ſed ad ſpem, & quanti veriſimiliter venderetur dubius euentus, cuius ſpei reſpectu conſtitui debet pretiũ, nõ reſpectu eius, ꝙ poſtea eueniret *d. l. nomina, ff. de hæred. vel act. vend. & d. l. ſi iactũ,* ibi incertũ huius rei æſtimãdũ eſt vbi gl. æſti-
7 mabitur quantũ eſt veriſimile, quòd eſſet captũ, inſpiciendo, quod fieri ſolet *Rom. cõſ. 423. n. 1.* vbi ait, quod iuſta pẽ-
8 ſio rei locatæ illa dicitur, quæ collecta in viginti annis cõtinet rei iuſtã æſtimationẽ, *§. ſi vero alicuius Eccleſiaſtici in Auth. de nõ alienan. & notat gl. in auth. perpetua in verb. iuſta, C. de ſacr. ſanct. Eccl.* idemque voluit idẽ *Rom. conſ. 396 ſub n. 6. verſ. Secundo ſi conſuetudo. Menoc. conſ. 843. num. 44. lib. 9.*
9 Qualiter aũt ſciatur, & cognoſcatur quot rei fructus, & redditus percipi in futurũ poſſint rõ habẽda eſt triũ ann. proximè

prӕteritorum, prout notabiliter tradit *Afflict. in c. 1. §. ſed, & res num. 22. per quos fiat inueſtit.* quem ſecuti ſunt *Ari. Pinell. in d. l. 2. par. 3. cap. vlt. num 30. C. de reſcind. vendit. Io. Bapt. Lup. in comment. ad l. Curabit, commentar. 1. §. 8. num. 165. C. de act. empt. Menoch. conſ. 844. num. 55. lib. 9. & conſ. 1121. num. 10. lib. 12.*

10 Prӕterea ſciendum, quod ſubhaſtatio requiritur in rebus Demanii ſterilibus concedendis ſub annuo redditu, *Afflict. in conſt. Regni lib. 2. fol. 213. n. 13.*

EPITOME.

Remedium l. 2. C. de reſcind. vendi. An concedatur in locatione Gabellarum, Panis vini, carnium, ac ſimilium facta ſub haſta.

Iuſti pretii prӕſumptionem, ob ſubhaſtationem, probationem in contrarium recipere.

Probatio rerum mobilium qualiter facienda, & ſit articulandum.

SVMMARIVM.

1 *Remedium l. 2. C. de reſcind. vendi. conceditur in locatione Gabellarũ panis, vini carnium, & ſimilium, & num. ſeqq.*

Contrarium, num. 10.

Diſtinguitur remiſſiuè, num. 11.

2 *Subhaſtationes in locationibus tam temporalibus, quam perpetuis requiruntur, & fiunt.*

3 *Subhaſtatio licet prӕſumptionem faciat rem fuiſſe iuſto pretio alienatam, contrarium tamen probari poteſt, num. 7.*

Ampliatur procedere etiam ſi decretũ fuerit interpoſitum, num. 8. & 9.

4 *Subhaſtatio reſcinditur, cum magnus eſt exceſſus.*

5 *Venditio facta ad haſtam ӕquiparatur venditioni, cui Prӕtor decretum interponit.*

6 *Res videtur iuſto pretio aliénata facta ſubhaſtatione.*

9 *Decretum nõ ita operatur firmitatẽ cõtractus, vt contra illud obijci non valeat lӕſio, ex qua contractus reſciſſio reſultet.*

12 *Lӕſio rei locatӕ, ex qua fructus percipi debent, conſideratur tempore contractus, quanti ſcilicet conſueuerit locari.*

Nec ſufficit probare lӕſionem superueniſſe, num. 13.

Primo limitatur, niſi de tempore conuentionis, ſeu contractus ad tẽpus, de quo deponunt teſtes, breue fuerit temporis interuallum, n. 14.

Secundo limitatur non procedere, quã do rei traditio, vel executio negocij confertur in futurum, quia tunc non attenditur tempus conuentionis, ſed executionis, num. 16.

15 *Probatio rerum mobilium qualiter facienda, & ſit articulanda.*

17 *Subhaſtatio regulariter requiritur in locatione Gabellarum.*

18 *Locator tamquam lӕſus non poteſt augere penſionem, & mercedem cõductori, ſi conductor multũ lucretur.*

QVAESTIO XLII.

1 QVero modo, an remediũ, *l. 2. C. de reſcind vend.* cõcedatur in locatione gabellarũ, panis, vini, carnium, & ſimiliũ (fuit enim in ſu-
2 perioribus quӕſtionibus dictum ſubhaſtationes requiri in locutionibus, tàm temporalibus, quàm perpetuis, prӕſertim ex *Munoz. de ratiocin. c. 16. n. 3. 4.* & infra) & concludendum videtur concedi debere.

3 Quia licet ſubhaſtatio prӕſumptionẽ faciat rem fuiſſe iuſto pretio alienatã, tñ cõtrariũ probari poteſt, ſicuti ſẽſit *Bal. in l. 1. ſub n. 2. verſ. niſi veritas eſſet in contrarium, C. de prӕſcrip. 30. vel 40. annor. & poſt eum Alex. in l. Prӕ-*

tia

tia rerum,num.9. ff.ad l. Fal. & in l.ſi
quis cum aliter,num.17.ff.de verb.obli-
gat.Panthaleon.Cremen. in dicta l. 2.n.
4 *103.& Corn.conſ.56. in fin.* cum dixit,
reſcindi,quando magnus eſt exceſſus.
idem voluit Fabian.de Mont. in tract.
de empt.& vendi.quæſt.8.princ. nu.22.
5 dum æquiparat venditionem factam
ad haſtam,& illam,cui Prætor Decretũ
interpoſuit, idemque ſcripſit *Aleiat.*
6 *reſponſ.* 110. *num.* 3. cum ait videri iu-
ſto pretio rem alienatam facta ſubha-
ſtatione; qui dum dixit, videri, ob id
7 contrarium probari concedit, & ita in-
telligenda ſunt, quę ſcripſit *Menoch.*
conſil.843.num.28.& conſil.ſequen.nu.
33. lib. 9. & clarius hoc voluit *Aleiat.*
in dicta,l.ſi quis cum aliter, num.30.ff.
de verbor.obligat.& Ant.Gomez.Hiſpa.
variar.reſolut.tit. de empt. & vendit.c.
8 *2.n.* 23. Quę ſententia procedit etiam,
quod cõtractus fieret cum Decreto Iu
9 dicis; cuius Decreti interpoſitio non
ita operatur firmitatem contractus, vt
contra illud obijci non valeat læſio, ex
qua contractus reſciſſio reſultet,vt con
cludunt *Bar.in l.1.num.2.C.de præſcrip.*
30.vel 40.annor.Bal.in d.l.2.colum.2.
verſ.Poſſet dici.C.de reſcind.vend.Imol.
in dicta l. pretia rerum, ff. ad l. Fal. &
in dicta l. ſi quis cum aliter, num. 7.
Abb.in c.cũ cauſa,n.6.de empt. & vend.
& ibid.Burgos n.27.Aret. in §. ſi quis a-
gens,n.3.inſtit.de act.Iaſ.in l.pacta nõ-
uiſſima n.9.C. de pact. vbi de cõmuni te-
ſtatur Cagnol.in d.l.2.num. 158.C. de
reſcind.vendi. vbi de communi teſtatur
& ibid.Pinell.par.2.cap.2.n.18. qui nu.
*10.& 20.*contrarii reſpondent.*Rebuff.*
in commentar.ad Conſtit.Gal.tom.2.tit.
de reſciſſ.contract.art.vnico,glo.15.nu.
40.Simoncell.in tract. de Decret. lib. 3.
tit.7.num.4.
10 Contrarium, quod imo reſciſſio ta-
li caſu non concedatur, tenuerunt *Bar.*
in l.1.num.4.C.de prædi. Decur. lib. 10.
Bal.in l.1.num.2.C.de præſcript.30. vel
40.annor. Ang.in dicta l. 1.& in l.pre-
tia rerum.ff.ad l.Fal.& conſ.142.Paul.
de Caſtr.in d.l.2.ſub num.5. verſ. alia
limitatio,C.de reſcin.vend Iaſ.conſ.119
col.2.verſ. accederet etiam lib. 2. Socin.
ſen.conſ.57.nu.51.lib.4. Dec. conſ.218.
ſub nu.8.verſ.Tertio. Bertrand.conſ.12.
colum.1.lib.1.Brun.conſ.41.n.7.Burg.in
d.c.cum cauſa,n.28.in fi.de empt.& ven
di.cum alijs, quos plenius adduxi in q.
39.num.3
11 Pro concordia dictarum opinionum
diſtingue,vt dixi in *dicta quęſt.39.n.5.*
6. et ſeqq.
12 Sed hic quæritur,qualiter læſio con-
ſideretur in re locata,ex qua fructus p.
cipiendi ſunt.Reſpondetur conſiderari
ſm̃ tempus contractus,quanti.ſ.conſue
uit locari,vel vẽdi.*ita Rom.conſ.423.n.*
1.quem ſecuti ſunt *Burſat. conſ.389. n.*
19.& Caroc.de loca.& conduct.tit.de con
ſuet.n.2.& in tit.de reſcind.vend.nu.13
& 16.Menoch.d.conſ.843.n.37.& conſ.
13 *ſeq.n.51.& 55.lib.9.*Nec ſufficeret pro
bare lęſionẽ ſuperueniſſe, *l.ſi volunta-*
tis in fi.C.de reſcind.vend. & ibi Bar.n.
16. *Bal.conſ.575. in fin. lib.1. Ang.conſ.*
312.col.3.Burgos in cap.cũ dilecti n. 36.
de empt.& vend.latè Crauet.conſ.11.nu.
17.conſ.14.n.16.conſ.151.n.7. & conſil.
288.num.4.& Roland.conſ. 59. num.
35.lib. 1.
14 Primò, dicta Concluſio limitatur,
niſi de tempore conuentionis, ſeu con
tractus ad tempus, quo deponant te-
ſtes, breue fuerit temporis interuallũ,
quia eo caſu licet generaliter depo-
nant, concludunt in tempore contra-
ctus, quoniam ex breuitate temporis
non præſumitur mutatio valoris, vt ſin-
gulariter tradidit *Bald.in dicta l.ſecun-*
da. num. 28. & ibidem Salycet. num.4.
C.de reſcinden. vendit. & poſt Bald. A-
lexan.& Mattien. ab eos adductas tra-
dit Gutierez. in tract. de Gabell. quæſt.
147. *num.* 18. vbi etiam inſtruit Aduo-
catum, vt in probatione pręſertim re-
15 rum mobilium non ſe aſtringat ad tem-
pus inſtantaneum,ſed dicat,quod com
muniter ea res valuit tantum tempore
venditionis ante, & poſt,vt eodem in
loco *num. 22. poſt Bar. Ang. Alexand.*
Lanfranch.& Mattiene. citatos.

16 Secundo limitatur, vt non procedat quando rei traditio, vel executio nego cij confertur in futurum, quia tunc non attenditur tempus contractus, & conuentionis, ſed executionis, ita ex ſententia *Abba, Dec. Pinell. & Mattiene. ſcripſit Guttier. dicta quaſt.* 147. *num.* 23. qui propriè loquitur in Gabellis,
17 prout & in *quaſt.* 135. *num.* 2. vbi habetur, quod in locatione Gabellarum regulariter ſubhaſtatio requiritur ſecundum *Bar. & poſteriores in l. pen. C. de public. & vectig.*
18 Poſtremo ſcias in propoſito, quod locator, & etiam Fiſcus prętendat con ductorem Gabellæ, ſeu Datii, facta ſibi compenſatione ſummæ pecuniarum, quam pro ipſo Datio, ſeu Gabella recipere debet, lucrum non modicum ſentire, & ſicuti locator tenetur facere remiſſionem mercedis, & penſionis con ductori, ſi magnum damnum paſſus eſt *l. licet, C. loca. & conduct.* vbi ſcribentes, ita etiam vice verſa teneatur conductor ad fauorem locatoris; Nihilo minus locator non poteſt tamquam læſus augere penſionem, & mercedem conductori, ſi conductor ipſe multum lucretur, vt in ſpecie reſpondit *Soc. iun. in conſ.* 68. *num.* 10. *lib.* 2. *poſt Bald. & Fulgoſ. quos refert, quem ſequitur Menoch. conſ.* 1121. *num.* 12. *&* 13. *lib.* 12.

EPITOME.

Data reſciſſione ob enormiſſimam læſionem; an emens ſub haſta teneatur reſtituere fructus.

Contractus an, & quando ipſo iure ſit nullus, vbi læſio eſt vltra dimidiam.

SVMMARIVM.

1 *Emptor ſub haſta data reſciſſione venditionis, ob enormiſſimam læſionẽ non tenetur reſtituere fructus, & num.* 3.

Et de ratione num. 4.

Ampliatur quoque procedere, ſi Decretum reſcindatur ex gratia Principis num. 2.

Sed contrarium reſpectu læſionis enormiſſimæ probatur, num. 9. *& ſeqq. & num.* 13.

5 *Contractus quando eſt perfectus, & reſcinditur ex nunc, non vt ex tũc, fructus non reſtituuntur.*

Et ita iudicatum, num. 6.

7 *Emptor iuſtus, controuerſiam pati non debet, ſi res fuit minori pretio vendita, ſed venditor, vel eius hæres eſt conueniendus.*

8 *Poſſeſſor vt fructus acquirat, ſatis eſt quod mala fides non adſit, licet bonam fidem non habeat.*

10 *Læſione data vltra dimidiam iuſti pretij in magno exceſſu, contractus eſt nullus ipſo iure, & eſt in poteſtate conuenti ſupplere pretium, quod deeſt, & rem retinere, & in poteſtate læſi petere rem cum fructibus perceptis ſibi reſtitui.*

11 *Refertur ſententia Couarru. in cap. quamuis pactum, par.* 3. §. 4. *num.* 7. *verſ. decima quinta concluſio; & reijcitur.*

12 *Pinell. opinio in l.* 2. *par. prima, cap.* 4. *num.* 28. *C. de reſcind. vendit. qualiter intelligatur, & procedat.*

13 *Fructus reſtituuntur, quando non in paruo exceſſu contingit læſio.*

Nec iſto caſu eſt in poteſtate conuenti ſupplere iuſtum pretium, num. 14.

QVAEST. XLIII.

1 DATA reſciſſione venditionis, ſeu adiudicationis factę bonorũ debitoris media ſubhaſtatione de eis facta ob enormiſſimam læſionem. Quæritur, an emptor teneatur fructus reſtituere.

Et

Et concludendum videtur, quod nõ *per text. in l. 2. C. de pact. inter empt. & vend. Tiraquell. de retract. conuent. per totum. Alexand. Trentacinq. var. reſol. lib. 3. reſol. 3. n. 4.*

2 Ampliatur habere locum etiam ſi Decretum reſcindatur ex gratia Principis, Cum aliàs de iure eſſet validum, *ad tex. in auth. idem eſt de Neſtorianis. C. de hæret. Bal. in l. 2. C. de fide inſtr. Couar. variar. reſolut. cap. 3. num. 15. in fine, Ceuallos in tractat. commun. contra commun. quæſt. 536. num. 17. & infra lib. 2.*

3 Quodque etiam ſtante læſione fructus non reſtituantur, ſed emptor illos lucretur præter citatos, voluerunt *Ant. Gomez. variar. reſolution. tit. de emptio. & venditio. cap. ... num. 22. verſiculo primo, Pinell. in repetit. l. 2. cap. 4. & ibid. Padill. num. 50. C. de reſcindend. vendit. in ſpecie Decreti, Bolognet. in l. iuſtè poſſidet, num. 95. & ſeq ff. de acquiren. poſſeſſ. Gamma deciſ. 232. in fine de communi*, & in praxi ſeruata opinione teſtatur *Ioann. Franciſc. à Ponte conſil. 28. nũ. 6. Fachin. controuer. iur. lib. 2. cap. 11. ſub lit. F.*

4 Nam à principio titulus fuit validus qui præſtat bonam fidem poſſidendi.

5 Et cum reſcindatur vt ex nunc, non vt ex tunc, quando eſt perfectus contractus, fructus minimè debentur, *Fabian. de Mont. in tract. de empt. & vendit. quæſt. 8. princ. verſ. Octauo quæro, Pinell. in loco præcitato*, vbi refert ita iu-

6 dicatum fuiſſe. *Couar. variar. reſolut. lib. 2. cap. 3.* vbi ait hanc opinionem ſeruari in praxi, conferunt adducta per *Vincentium de Franch. deciſ. 119. Surdus conſil. 115. per totum, lib. primo, & in propoſito adducitur l. 3. & l. finali*

7 *ſi vendi. pign.* vbi habetur, quod iuſtus emptor controuerſiam pati non debet, ſi res fuit minori pretio vendita, ſed venditor, vel illius hęres eſt cõueniẽdus, & ita etiã ſenſit *Cagno. in d. l. 2. nu. 111. & ibid. Pinell. par. 2. cap. 3. poſt Signorol. conſil. 137. Neguſant. de pign. par. 6. membr. 1. num. 26.* quos refert *Præſes Morot. in tract. de iur. offer. num. 28.*

8 Nam ad hoc, vt poſſeſſor fructus acquirat, ſatis eſt, quòd mala fides non adſit, licèt bonam fidem non habeat, ſecundũ *Bar. in l. ſed ſi lege, §. ſcire num. 4. ff. de peti. hæredi. Surd. dicto conſ. 115. nu. 7. lib. 1.*

9 Sed contrarium verius in propoſita quæſtione dicendum eſt.

Nam licet reſpectu remedii dictæ *l. 2. C. de reſcind. vendi.* communis ſit opinio, fructus non eſſe reſtituendos, ſed emptorem illos facere ſuos; Reſpectu autem læſionis enormiſſimæ contrarium in terminis tenet *Cagnol. in eadem l. 2. num. 81.* aſſerens, quod data læſione vltra dimidiam iuſti pretii in magno exceſſu, contractus erit nullus, ipſo iure, ſicuti vbi dolus ex propoſito dedit cauſam contractui, & quod ſit in poteſtate conuenti ſupplere iuſto pretio, & rem retinere, & in facultate lęſi repetere rem cum fructibus perceptis, iuxtà quæ de dolo dãte cauſam contractui, habentur in *l. eleganter, ff. de dol. & ibi per gl. & Doct. & vbi ſupra, Cagnol. reſpondet cap. cum dilecti, de empt. & vendi.* quod huic ſententiæ contrariari videtur, Quamuis *Couar. in repet. cap. quamuis pactum par. 3. §. 4. ſub num. 7. verſic. decimaquinta Concluſio.* intelligat remedium enor-

11 miſſimæ læſionis non omnino reſcindere contractum, imo eſſe adhuc in poteſtate conuenti ſupplere iuſtum pretium, quaſi hoc caſu non ſubſit verus dolus, ſed tantum præſumptus, & ita æquum non eſſe, totam conuentionem reſcindi, *& Couar. non relato Cagnol. reprobat Pinell. in dict. l. 2. part. 1.*

12 *cap. 4. num. 28.* addens, quod etiam concurrente læſione enormiſſima non poteſt applicari recepta doctrina de dolo reddente nullum ipſo iure contractum bonæ fidei, quoniam nulla læſio quantumuis enormis poterat ſolum comparari dolo incidenti non autem danti cauſam contractui, & ſic nõ poſſet ipſo iure contractum annullare, quæ tamen procedere poſſunt; quando

do vltra dimidiam in paruo exceſſu cõtingit læſio, & hanc ſecundam opinionem, quod imo fructus veniant in remedio, *l.2.C. de reſcind.vendi.* plutibus tuetur *Couar. lib.2. var. reſolut. cap. 3. num. 4.* & eo magis idem concludendum eſt, quando intercesſit enormiſſima læſio, & ita paſſim iudicari dixit *Caſtill.deciſ.14.& Giurb. deciſ.105.*

14 Nec iſto caſu eſt in poteſtate conuenti ſupplere iuſtum pretium, *Azeued.ſuper 5.recopilat.tit.11.l.1.nu.15.* vbi q ita ſeruatur in magnis Tribunalibus. *Gamm.deciſ.94.& poſt Parlador.* & alios tenet *Roder.in tract.de annu. reddit. lib.1. q. 14. num. 62.* Pro qua ſententia citatur *tex.in l.1.C.ſi vendit. pign. aga.* vbi ſi probatum fuerit emptorem mala fide emiſſe, inquit gloſ. ideſt vili pretio, offerente debitore pecuniam cum vſuris, reſtituere fundũ cum fructibus malæ fidei emptor cogetur. Cui adſtipulatur alius *tex. in l. qui ſub imagine, C.de diſtract.pign.* ibi, ſi igitur poteris euidentibus probationibus demonſtrare creditorem per ſuppoſitam perſonam non bona fide comparaſſe, oblata pecunia, cum vſuris ad reſtitutionem fructuum compellitur.

Concluditur itaque, quod data enormiſſima læſione reſciſſa venditione, ſeu adiudicatione fructus quoque reſtituendi erunt non obſtantibus ex aduerſo adductis, quæ procedunt, quando vltra dimidiam in modico exceſſu accidit læſio.

E P I T O M E.

Interuſuria pretij ſoluti, An debeantur à venditore in remedio l.2. C.de reſcind. vendit. quæ compenſari valent cum fructibus ab emptore perceptis.

Intereſſe pecuniæ, vt debeatur, concludenter probari debet

fructuum taxatio qualiter facienda.

SVMMARIVM

1 *Iteruſuria pretij ſoluti non debentur à venditore in remedio l.2.C. de reſcind. vendi. quæ compenſari valeant cum fructibus perceptis ab emptore.*

2 *Intereſſe pecuniæ non eſt dandum, niſi concludenter probetur.*

3 *Praxis Regiorum Tribunalium damnatur, à quibus bona ſua petentibus vna cum fructibus reſtituuntur, ſoluto adiudicationis pretio cum interuſurijs.*

4 *Fructus vbi mandantur reſtitui, non veniunt illi, quos ex meliorationibus factis per emptorem is percepit.*

5 *Fructuum taxatio qualiter facienda remiſſiuè.*

QVAESTIO XLIV.

1 STantibus ijs, quæ in quæſtione præcedenti fuerunt dicta, Quæro, an interuſuria pretij ſoluti debeantur à venditore, ita vt ea aliquo modo compenſari valeant cum fructibus perceptis ab emptore. Et concluditur negatiuè,
2 cum ſecundum magis receptam ſententiam intereſſe pecuniæ non ſit dandũ, niſi concludenter probetur, iuxta doctrinam *Paul.de Caſtr. in l.3. §. fin. ff. de eo, quod certo loco, Rim. Iun. conſil. 218.num.90. vſque ad num.104. lib.2. Rut.deciſ.237.lib.1.* & habetur latè per *Gratian. diſcept.lib.1.cap.67.num.10.*
3 *cum plurib. ſeqq.* Et propterea damnatur praxis ſeruari ſolita in Regijs Tribunalibus, à quibus bona ſua petentibus vna cum fructibus reſtituuntur ſoluto adiudicationis pretio cum interuſuriis, quam refert *Padill.in d.l.2. n.34. C.de reſcind. vendi.*

4 In præmiſſis illud eſt etiam notandum, quòd in huiuſmodi fructuum reſtitutione non veniunt illi, quos ex meliorationibus factis per emptorem is percepit ſecundum *Ang. in l. cæterum §. improbe de re iudic. Roman. ſing. 336. malæ fidei, Surd. deciſ. 294. num. 11. & deciſ. 282. num. 30.* vbi quod eſt multũ notandum *Rota diuerſ. deciſ. 294. n. 1. par. 1.* & quomodo ſit facienda iſtorũ
5 fructuum taxatio, *Alex. conſ. 72. in fin. lib. 1. Surd. deciſ. 282. à num. 26. vſque ad num. 34. Maſcard. de probat. concluſ. 817. num. 6.*

EPITOME

Statuto ſtante vendendi bona ad incantum plus offerenti, An factis ſubhaſtationibus remedium l. 2. C. de reſcinden. vendi. competat.

Adducitur doctrina Paul. de Caſtr. in l. pretia rerum, ff. ad l. Fal.

Et qualiter intelligatur, oſtenditur.

SVMMARIVM.

1 *Statuto ſtante vendendi bona ad incãtum plus offerenti factis ſubhaſtationibus remedium, l. 2. C. de reſcinden. vendi. non competit.*
Sed contra num. 2. & ſeqq.

3 *Statutum ſecundum ius commune interpretatur, etiam ſi per interpretationem aliquid de nouo non addat, ne indebitè, quis damnum patiatur.*

5 *Paul. de Caſtr. in l. Pretia rerum, ff. ad l. Fal. qualiter loquatur.*

6 *Fraus præſumitur in venditione, & ſubhaſtatione ex magno exceſſu.*

QVAESTIO XLV.

ADHVC quæro, quid ſtante ſtatuto vendendi bona ad incãtum plus offerenti, an factis ſubhaſtationibus remedium, *l. 2. C. de reſcinden. vendit. competat.*

1 Et reſpondendum videtur negatiuè, vt ſtatutum aliquid operetur ex ſententia, *Paul. de Caſtr. in l. Pretia rerum, ff. ad l. Fal.*

2 At contra *Paul. de Caſtr. tenet Alex. in dicta l. Pretia rerum ſub num. 8. in fin. & num. 9.* ſentiens, quod contingere poteſt ſtatutum aliquid operari, veluti, quia induxerit ſubhaſtatione vendi non poſſe id, quod iure commu
3 ni vendi potuiſſet ſine ſubhaſtatione; & ne quis indebitè damnum patiatur, ſtatutum interpretatur, ſecundum ius commune, etiam ſi per interpretationem aliquid de nouo non addat, iuxta notata per *gloſ. in l. fin. §. in computatione, C. de iur. deliber. & in l. 4. ff. de damn. infect.*

4 Et aduerſus *Paul. de Caſtr.* quod nõ obſtante ſtatuto competat remedium *d. l. 2.* reſpondit *Bertrand. conſ. 100. in fin lib. 4.*

5 Sed verius cenſeo quinimò *Paul. de Caſtr.* tenere hanc opinionem datã enormiſſima læſione. Nam verba formalia ipſius *Paul.* hæc ſunt. Nec colligatur iuſtum pretium, quia fuerit ſub haſta, & nullus obtulit, vltra centum, maximè, ſi valet plus, *l. ſi quos, C. de reſcind. vendit.* Niſi ſtatutum dicat, quod datur plus offerenti, quia reputabitur vendita iuſto pretio, vt ſtatutum
6 aliquid operetur, niſi eſſet magnus exceſſus, quia præſumeretur fraus, *arg. l. omnes, §. Lucius, ff. quæ in fraud. credi.*

EPI-

EPITOME.

L. 2. C. de reſcinden vendit. Remedium competit finito, ſeu completo contractu venditionis, ſeu ſubhaſtationis, vt fructuum reſtitutio concedatur.

Et durat ſpatio 30. annorum.

SVMMARIVM.

1 *Fructuum reſtitutio non conceditur finito, & completo contractu.*
Contrarium, num. 4.
2 *Remedium l. 2. C. de reſcinden. vendit. ſibi non tribuit in locatione, & conditione finita, & ita completo contractu.*
Et de ratione, num. 3.
5 *Contractus licèt ſit perfectus, & finitus, tamen emptor, vel venditor quamuis ſoluendo videantur contractum approbare, agunt vigore l. 2. C. de reſcind. vend.*
Præſertim, quando magna eſt læſio, num. 6.
7 *Remedium l. 2. C. de reſcinden. vend. durat per 30. annos.*

QVAEST. XLVI.

QVAERO præterea infra quod tempus peti debeat huiuſmodi reſciſſio ad hoc, vt fructus reſtitui debeãt. Et prima facie
1 reſpondendum videretur, quod completo, ſeu finito contractu non conce-
2 datur hujuſmodi reſtitutio, exemplo eius, quod dicitur per *Doct. in l. 2. C. de reſcind. vendi.* vbi quærunt; an dictum remedium ſibi tribuat in locatione, & conductione finita, & ita finito contractu; cuius tempore, & vna perdurante partes ad inuicem impleuerunt; & reſpondit *Dec. conſ. 383. ad finem*;
3 quod non, quia iam contractus non eſt in rerum natura, nec videbatur aptari poſſe terminis *dictæ l. 2.* cum amplius non ſit conceſſum iuſtum pretium ſuppleri, vt ex his rationibus dixit *Velaſch. in tract. de iur. emphit. quæſt. 28. Caſtilla*, qui alios adducit *deciſ. 14. ſub num. 50. & Giurb. deciſ. 103. num. 1. & infra*.

4 At in contrarium eſt veritas, nempe, quod repeti poteſt datum vltra iuſtam penſionem, & ratio eſt, quia viget ratio æquitatis, & in venditione, etiam re tradita pretio ſoluto finitur contractus; & nihilominus, ob læſionem datur remedium, *l. 2 ſic contra Dec. tradit. Pinell. in eadem l. 2. par. 1. cap. 3. num. 20.* dicens ita in practica conſuluiſſe, & obtinuiſſe, *Vaſqu. de controuerſ. Illuſtr. lib. 3. cap. 61. num. 12. Gutierez. pract. qq. lib. 2. cap. 138. Gamma deciſ. 19. & Ceuall. in commun. contra commun. quæſt. 536. num. 28. & 29.* Atque
5 ita licet contractus ſit perfectus, & finitus, tamen emptor, vel venditor, quãuis ſoluendo videantur contractum approbare, agunt vigore dictæ l. 2. Ergo & eodem pacto ex æquitate prædicta
6 poteſt agere debitor, cuius bona fuerunt empta magna, cum læſione, & di-
7 ctum remedium durat per triginta annos, vt per *Albam conſ. 395. num. 51. lib. 3. Decian. conſ. 35. num. 4. lib. 4. Menoch. conſ. 1. num. 363. & conſ. 635. nu. 6. lib. 7.*

EPITOME.

Reſciſſio ex l. 2. C. de reſcind. vendi. an concedatur ſtante pacto vendendi bona ſub haſta cum iuramento, ac renunciatione.

Et quid quando fuit interpoſitum Iudicis decretum.

Et

Et læſio eſt magna.
Tranſactio an ex læſione enormiſſima reſcindatur.
Pignus conuentionale qualiter vendi prohibeatur.

SVMMARIVM.

1 *Reſciſſio ex l.2.C.de reſcinden.vendi. non datur, quando contractus factus eſt cum pacto ſubhaſtationis facienda cum iuramento, ac renunciatione, & num.5.*
Et etiam quando fuit interpoſitum Iudicis decretum, num.6.
Sed contra num.7. & infra.
Et videas num.15. & 21.
2 *Pactum iuratum ligat, quando ſeruari poteſt ſine diſpendio ſalutis æternæ.*
3 *Contrahentibus in emptionibus, & venditionibus licitum eſt ſe decipere.*
4 *Remedium l.2. de reſcinden. vendi. non conceditur, quando ſubhaſtationes fuerunt factæ, ex quibus inſurgit præſumptio iuſti pretij.*
Contrarium ex receptiori, & veriori habetur num.22.
7 *Dolus præſumitur ex enormiſſima læſione.*
8 *Læſio enormiſſima vbi adeſt, nec renunciatio, nec pactum, neque iuramentum obſtat.*
Sed ex veriori, ac receptiori ſententia non obſtante iuramento contrauenire poteſt, num.9.
Maximè quando venditio, valde citra dimidiam facta fuit, nu.10.
Et de ratione, num.11.
12 *Læſio vbi eſt magna, nullæ clauſulæ proſunt, quin detur reſtitutio.*
13 *Iuramentum non ligat, vbi dolo fuit adhibitum.*
14 *Dolus re ipſa, qui interuenit in læſione enormiſſima, dolo ex propoſito æquiparatur.*
16 *Dolus ineſt læſioni enormiſſimæ.*
Et de ratione num.17.
18 *Remedium l.2. C.de reſcind.vend. datur in tranſactione ex enormiſſima læſione.*
Idem in venditione dicitur, num.19.
20 *Pignus conuentionale qualiter vendi prohibeatur.*
23 *Subhaſtationes, & decretum licet magnam inducant præſumptionem pro validitate venditionis, non tamen tollunt probationem in contrarium.*
24 *Bona quando venduntur à creditoribus, & ſi ſubhaſtationes interueniant, rarò accidit, quod iuſto pretio vendantur, & quod fraus, & dolus non adſit.*
25 *Læſio vbi interuenit, bona reſtituuntur vna cum fructibus ſoluto adiudicationis precio.*

QVAESTIO XLVII.

1 An reſciſſio conce
datur, quando
contractus fa-
ctus eſt cum
pacto ſubhaſta
tionis facien-
dę cum iura-
mento, nunc
quæritur.
Et concludendum videtur, quod
non cum pactum prædictum ſit iuratũ,
2 & ſeruari poſſit abſque diſpendio ſalu-
tis, *iuxta tex. in cap.cum contingat. de
iureiur.* & nihil operetur, ſi remedium
dictæ l.2.C.de reſcind.vend. & enormiſ-
ſimæ læſionis daretur, cum regulariter
in emptionibus, & venditionibus lici-
3 tum ſit contrahentibus ſe decipere,
l. in cauſæ la 2. §. Idem Pomponius, ff.
4 *de minor.* Quæ concluſio eo magis lo-
cum habet, quando præcedunt ſubha-
ſtationes, ob quas ſecundum plures re-
medium *dictæ l.2.* non conceditur, cũ
ex eis inſurgat præſumptio iuſti pretii,
*l.mortis cauſa capimus, §.fin. ff. de do-
na.cauſ.mor. eſt tex. in l.1. §.idem enim
fiet, & ibid. Bar. num.4. & Ioan. de
Plat. num.2. C. de prædi.Decur. lib.10.
Ang. in l.pretia rerum, num.3. ff. ad l.
Fal.* de communi teſtatur *Dec.conſ.210
num.8.*

5 *num.*8. quæ ſententia eo magis procedere videtur, ſi fuerit renunciatum remedio *dictæ l.*2. ex opinione *Azon. & Bar.* quos refert, ac ſequitur *Padil. in*
6 *eadem l 2. num.* 42. & etiam ſi fuit interpoſitum Iudicis decretum, pro quo ſemper præſumitur ſecundum *Bar. & Ang. in l.*1. *C. de prædi. Curial. & Paul. de Caſtr. in d.l.*2. *num.*5.

7 Præmiſsis tamen non obſtantibus dicimus in enormiſſima læſione dolum præſumi *ad l omnes, §. Lucius, ff. quæ in fraud. credit. & l. ſi ſuperſtite, C. de dol.*
8 & quando non parum excedit dimidiã iuſti pretii, vt infra proximè dicetur in reſponſionibus ad contraria; quo ſtan-
9 te nec renunciatio, nec pactum, nec iuramentum obſtaret.

Nam verior, & magis recepta eſt ſententia, vt non obſtante iuramento veniri poſſit aduerſus contractum emptionis, & venditionis ratione læſionis enormiſſimæ, ſicuti affirmat ex communi *Couarruu. in repet. c. quamuis de pact. par.*3. *§.*4. *num.* 3. *&* 5. *in relect.*
10 præſertim quando valde excedit dimidiam, poſt *Paul. Caſtr. Rip. Afflict.*
11 *& cæteros*. Cum iurans non cenſeatur in tantam læſionem conſenſiſſe, nec illam præcogitaſſe, prout ita teſtatur ſæpe iudicatum à *Rota in deciſ. vnica tit. de emption. & vendit.* idemque omnes tenere affirmant *Sfort. Odd. de reſtit. in integr. par.* 1. *quæſt.* 4. *art.* 13. *in fin. ſequitur Padill. in dicta l.* 2. *num.* 43. *Seraphin. de priuileg. iurament. priuileg.* 236. *num.* 15. *Afflict. deciſ.* 322. *n.* 9. *cum ſeqq.* & quamuis *Vrſill. ibid. in addit. num.* 7. aſſerat, quod in practica nunquam potuit obtinere, quod maioribus detur reſtitutio ex læſione enormiſſima ſtantibus inſtrumentis cũ iuramento, ac renunciationibus, in-
12 quit tamen, quod ſi læſio fuiſſet ſatis magna, nullæ clauſulę prodeſſent, quin daretur reſtitutio. Nam *tex. in dicto cap. quamuis pactum de pact. in* 6. con-
13 tra iuramentum permittit venire, quãdo illud dolo fuit adhibitum, & quod dolus re ipſa, qui interuenit in læſione
14 enormiſſima, dolo ex propoſito comparatur, eſt *tex. in dicta l. ſi ſuperſtite, C. de dol.* ibi, ſanè ſi læſa es immodicè non doſo propter verecundiam, ſed in factum actio tibi tribuenda eſt, notant *Caphal. conſil.* 157. *num.* 60. *&* 61. *lib.* 1. *Ioſeph. Ludouic. in deciſ. Peruſ.* 14. *num.* 55. *& Padill. in dicta l.* 2. *cap.* 4. *num.* 22.

15 Non obſtat, quod dicitur de renunciatione,

Reſpondetur enim non obeſſe.

Nam aut agitur de renunciatione enormiſſimæ læſionis reſpectu futuræ venditionis.

Aut præſentis.

Si futuræ venditionis, dicitur illi nequaquam renunciari potuiſſe.

16 Nam ex quo in dicta læſione ineſt dolus, futuro dolo renunciari non poſſe receptiſſimum eſt per *tex. in l. ſi vnius, §. illud, ff. de pact.* ibi, nulla pactione effici poteſt, ne dolus præſtetur, *& eſt gloſ. in l. pactum inter heredem, ff. de pact.* & ratio eſt, ne inuitetur quis
17 ad delinquendum contra *l. conuenire, ff. de pact.* cum aliàs ſeruiret de vinculo iniquitatis, quod eſſe non debet, *cap. inter cætera* 27. *q.* 4. *& in cap. quanto de iureiur.*

18 Idemque dicimus, quando ageretur de venditione præſenti, quia, & in tranſactione, quæ ſtricti iuris eſt, & in qua plures militant rationes, ob quas prædictum remedium læſionis enormiſſimę denegandum eſſet, vt notant *Doct. in dicta l.* 2. *& in ſpecie Padill. n.* 23. *Menoch. conſil.* 603. *num.* 29. *lib.* 7. *& conſil.* 1111. *num.* 85. *lib.* 12. admitti hoc remedium concludit *Ludou. Molin. de primog. Hiſpan. lib.* 4. *cap.* 9. *n.* 36.
19 dicens, quod tunc dolus ex propoſito eſt præſumendus, & reſpectu contractus emptionis, & venditionis, idem conſiderant Doct. præallegati de læſione enormiſſima in magno exceſſu quo caſu maiorem dolum, & ex propoſito conſiderant; Quæ optimè conueniunt caſui noſtro, cum ab initio cõtrahentes machinentur in debitores,

& vir-

& virtute pacti de ſubhaſtando, vel offerunt aliquod modicum pretium, pro
20 quo ſibi res adiudicantur, vel ſubinferunt, ſeu ſupponunt emptorem interpoſitum, qui facta adiudicatione, ſeu venditione ſtatim cedit rem creditori, quod in pignore conuentionali reprobatum eſt ab Imperatore in *l.* 2. *& l. Et qui ſub imagine, C. de diſtract. pign. & tradit Ioan.* Gutierez *de Gabell. q.* 141. *n.* 10. vel quod peius eſt; plures ceſſiones accipiunt à creditoribus, qui habẽt alicuius non valentis ſoluere bona obligata cum dicto pacto ſubhaſtandi, vt illa pro parua quantitate habeant.

21 Quibus etiam conſtat nec iuramentum, nec renunciationem nocere; neq; etiam pactum nec dũ ex proximè dictis,
22 verum etiam quia verior, ac receptior eſt ſententia, prædictum remedium *d. l.* 2. cõpetere non obſtan. ſubhaſtation. & decreto, vt plene dixi in *q.. per l. ſi quos, C. de reſcin. vend.* quoniã licèt ſubhaſtationes, & decretum magnam inducant
23 præſumptionem pro validitate venditionis, non tamen tollunt probationem in contrarium faciendam, cum præſũptio cedat veritati *iur. vulgar.* & fundamenta, & rationes huius opinionis tãm ad ſubhaſtationem, quàm ad decretum applicantur, ex his, quæ latè tradit *Pinell. in d. l.* 2. *n.* 18. *& infra.*

24 Non etiam repugnat, quod dicitur de præſumptione iuſti pretii ex ſubhaſtationibus.

Quia reſpondetur, imo verius dici poſſe, quod quando venduntur bona à creditore in eorum venditione, & ſi ſubhaſtationes interueniant, rarò accidit, ꝙ iuſto pretio vendantur, & quod fraus, ac dolus non adſit; vt ait *Vinc. de Frãc. dec.* 54. *n.* 12. & alii permulti fundantes eorum ſententiam in *d. l. ſi quos*, ibi, ne ſub nomine ſubhaſtationis publicæ, locus fraudibus relinquatur, adeo quod ſæpe ſubhaſtationes de nihilo ſeruiunt culpa Iudicum, qui vt plurimum oculis clauſis, & abſque cauſę cognitione bona magni valoris emptoribus pro paruo pretio adiudicant;

25 Non mirum ergo, ſi bona ſua petentibus vnà cum fructibus reſtitui debeant ſoluto adiudicationis pretio, iuxta quæ dixi in *quæſt.* .... ac tradidit *Padill. in d. l.* 2. *n.* 32.

EPITOME.

Reſciſſionem petens, an audiatur pretio prius non reſtituto.

Et an idem procedat, quando petita eſt nullitas.

Quid in venditione redditũum.

Et facta oblatione præſertim parte opponente.

SVMMARIVM.

1 *Contractus reſciſſionem petens non auditur, niſi prius pretio reſtituto.*

Extenditur idem procedere, quando petita eſt nullitas, num. 3.

Quæ concluſio præſertim procedit, quã do quis factus eſt locupletior, n. 2.

Sed contra, num. 4.

Prima tamen relata ſententia probatur, num. 5.

Quæ ampliatur locum habere quoque in venditione redditũum, n. 6. *&*

Limitatur facta oblatione, & maximè parte opponente, n. 7.

Et ſufficit, ſi fiat etiam in cauſa appellationis, num. 8.

QVAESTIO XLVIII.

1 PEtens reſciſſionẽ contractus, ſeu adiudicationis factę, etiam prȩcedentibus ſubhaſtationib. an audiri debeat pretio prius non reſtituto, quęritur.

Et non audiendum fore, niſi prius pretio reſtituto, reſpondetur. Pro qua concluſione adducuntur *text. in l. ſi à te, C. de pact. inter emptor. & vendito. & in l. vtere, & l. ſi prædium*,

C. de prædi. minor. & in l. pen. §. fin. ff. de reb. eor.

2 Quæ concluſio præſertim procedit, vbi quis factus eſt locupletior, ſecundū *gl. Bar. Bal. Ang. Salic. & omnes in d. l. ſi prædiū,* quos refert, ac ſequitur *Rim. Iun. conſ. 51. num. 71. & ſeq. lib. 1. Rol. conſ. 7. num. 3. lib. 3. & conſ. 60. num. 32. lib. 4. Cephal. conſil. 207. num. 2. lib. 2.*

3 vel etiam quando petita eſt nullitas.

Et quamuis aliqua videatur difficultas, an iura prædicta procedant, quando petita eſt nullitas, & ſint qui aſſerant *tex. in dicta l. vtere, & in dicta l. pen. §. fin.*

4 loqui in nullitate, vt per *Socin. conſ. 115 prope fin. lib. 1. Fabian. de Mont. in tract. de empt. & vend. in 2. q. 8. quæſt. princ. num. 2. & 3. Oſaſc. deciſ. Pedam. 159. nu. 16. Pinell. in l. 2. cap. 1. num. 21. par. 1. C. de reſcind. vend. Vrſill. ad Afflict. deciſ. 220. num. 3.*

5 Tamen, quod dicta lex *ſi à te* loquatur, quando contractus ab initio eſt validus, & agitur poſtea de illius reſciſſione, reſponderunt *Natt. conſ. 631. num. 7. Roland. poſt Caſtr. Bal. & Caſſan. ab eo adductos conſil. 7. num. 4. lib. 3. & conſil. 60. num. 34. cum ſeq. lib. 4. Rim. Iun. d. conſ. 51. num. 71. Decian. conſ. 32. num. 4. lib. 4.*

6 Quæ ſententia ampliatur procedere quoque in venditione redditũum, *Milanen. deciſ. 7. lib. 2.* &

Limitatur facta oblatione, & maximè parte opponente, *Roland. dicto conſil. 7. num. 3. Rimin. Iun. dicto conſil. 5. num. 71. Cephal. conſ. 207. num. 2. lib. 2. Oſaſc. dicta deciſ. 59. in fine,*

8 quæ ſufficit, ſi fiat etiam in cauſa appellationis, vt tenet *Alex. conſ. 27. lib. 1. verſ. præterea, & conſ. 78. in fin. lib. 1.* quem refert, ac ſequitur *Cephal. conſil. 112. num. 16. & infra lib. 1.*

EPITOME.

Subhaſtationes validè concedi debent.

Et quatenus nulliter fiant, an priores obligationes extinguantur, vel potius actiones primęuæ retineantur integrę aduerſus debitorem.

Et pretium repeti poſſit, & qua actione.

Nullitas ſubhaſtationis ex quibus dignoſcatur.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtationes, quæ fieri contingunt, validè concedi debent.*

2 *Subhaſtatio, vbi eſt nulla, titulus reducitur ad non titulum, & priores obligationes non extinguuntur, ſed creditores ad quorum fauorem erant cõceſſæ primæuas eorum actiones retinent integras contra debitorem.*

Et quatenus ſolutum ſit pretium, illud remanet penes recipientem ſine cauſa, & repeti poteſt condictione indebiti, vel ex æquitate, l. ſi me, & Titium, ff. ſi cert. pet. num. 3.

Quamuis ad eum Authore iudicis peruenerit, num. 4.

5 *Creditor, qui pro iure ſuo obtinuit ſubhaſtare de euictione non tenetur, ſed tantum docere ſe verum creditorem, & anteriorem habere fundum obligatum.*

Primo declarat procedere, quando ſubhaſtatio remanet valida, & res ſubhaſtata euincitur à tertio, quo caſu datur vtilis actio re euicta, ſecus cum nulla declaratur, num. 6.

Secundo declaratur, quando ille, qui vendidit vt creditor, docere non poteſt ſe creditorem, num. 7.

8 *Nullitas qualiter conſideretur in ſubhaſtationibus.*

QVAE-

QVAEST. XLIX.

1 Aduertendum eſt præterea, quod ſubhaſtationes, quæ in dies fieri contingunt, validè concedantur, & fiant, quoniam aliàs ſi ſint nullę,
2 & titulus reducatur ad nõ titulum, priores obligationes non extinguuntur, ſed creditores, ad quorum fauorem erant conceſſæ, primæuas eorum actiones retinent integras contra debitorem, *l. ſi quis ante, §. ſi. quis condaxerit, ff. de acqui. poſſeſſ. vbi Iaſ. poſt alios num. 13. Hieron. Gabr. conſ. 36. num. 66. lib. 1. Surd. deciſ. 51. num. 19. & 20. lib. 1.* &
3 quatenus ſolutum ſit pretium, cum illud remaneat penes recipientem ſine cauſa, repeti poteſt, cum conditione indebiti, tum ex æquitate, *l. ſi me, & Titium, ff. ſi cert. petat.* quamuis ad
4 eum authore Iudice tale pretium peruenerit, *Natt. conſil. 532. num. 12.*

5 Non mouet, ſi obijceretur, quod ſicuti creditor, qui pro iure ſuo obtinuit ſubhaſtare, ac deliberare, de euictione non tenetur, ſed tantummodo docere ſe verum creditorem, & anteriorem fundum habere hypothecatum, *l. 1. & 2. C. credi. euict. pign. non debe. vbi Salic. Neguſan. de pign. par. 6. membr. 1. nu. 40. Rota in Romana Vineæ deciſ. 281. num. 33. par. 2. & dixi in quaſt.* ita etiam non attendatur nullitas, quæ accidere poſſet.

6 Quia id non procedit, quando ſubhaſtatio non remanet valida, & locum habet contrarium, quando res ſubhaſtata euincitur à tertio, quo caſu datur vtilis actio re euicta; ſecus cum nulla declaratur, quoniam tunc ex ea dari non poteſt actio vtilis, ob reſolutionẽ contractus, vt per *Gabr. dicto conſ. 36. num. 66. & Surdus dicta deciſ. 51. num. 20.*

7 Rurſus dicitur, quod diſpoſitio dictę *l. 1. & 2.* locum non habet, quando ille, qui vendidit, vt creditor docere non poteſt ſe creditorem, *ad tex. cum gl. in dicta l. 1. Salic. in l. reſcriptum, §. 1. ff. de diſtract. pign. Neguſ. de pign. par. 6. memb. 1. ſub n. 40. verſ. & primo fallit, & his adde Bal. conſ. 227. lib. 1.*

8 Nullitas autem ſubhaſtationis multipliciter contingere poteſt, vt ſi non apparet illas ex ordine, vel decreto Superioris interueniſſe, aut viginti dierũ ſpatio replicatam fuiſſe, iuxta quæ habentur in *auth. hoc ius porrectum, C. de ſacroſanct. Eccleſ. l. ſi tempora, C. de ſid. inſtr. & iur. haſt. fiſc. lib.* 10. *Roland. à Vall. conſ. 33. num. 14. lib. 1.* vel etiam, ſi ſubhaſtationes eadem contractus initi die factæ fuerunt, nec prius, nec poſterius, vt poſt *Petr. de Anchar. conſ. 83. num. 3. & Petr. Duenn. voluit Berguin. Caualcan. de Tuto. & Curator. n. 128. & Camill. Borell. conſ. 65. n. 70. & ſeq.*

EPITOME.

Subhaſtatio facta ex decreto nullo eſt nulla, etiam ſi fiat partim ex vera, & partim ex falſa cauſa, & intrat ſpolium.

Et quando ſit nulla facta pro maiori ſumma, quam eſſet debitũ.

Item, quid quando executio eſt nulla ex defectu non factæ liquidationis.

SVMMARIVM.

1 *Decretum ex falſa cauſa interpoſitum eſt nullum ipſo iure, & num. 7.*

Etiam ſi adhibeatur partim pro vera, partim pro falſa cauſa. num. 2.

Quamuis excedatur in minimo, nu. 3. & num. 9.

4 *Subhaſtatio ex decreto continente falſam cauſam eſt nulla cum omnibus inde ſecutis, & intrat ſpolium.*

Ampliatur ad quemcumque accipientẽ poſſeſſionẽ prætextu decreti nulli, n. 5.

Digitized by Google

Iudicis authoritas non eximit à pena iuris.

8 *Mulier accipiens pecuniam ad ſocietatem officij pro colendo prædio dato in dotem viro non obligatur, quia cultura non ſpectat ad mulierem.*

9 *Subhaſtatio, & deliberatio eſt nulla, quando facta eſt pro maiori ſumma, quam eſſet debitum.*

Fallit, quando ſubhaſtatio facta fuit pro ſummis contentis in ſententia, & mandato, licet res ſubhaſtata plus valeat, & pluris vendita ſit, cum illud plus debeat reſtitui debitori, vel deponi pro expenſis liquidatis, vel liquidandis, num. 10.

11 *Executio eſt nulla, quando facta eſt nulla præcedente liquidatione. Et eſt retractanda, etiam quod conſtet de bono iure, ibid.*

Et ſicuti eſt nulla executio, ita etiam nulla eſt ſubhaſtatio, quæ ortum habet ab executione, num. 12.

QVAESTIO L.

DEcretum in ſubhaſtatione, quãdo fuit ex falſa cauſa interpoſitum, eſt ipſo iure nullum, *l. Tutor, ſi petitus de Tutor. & Curator. dat. ab*
2 *bis, l. ſcientiæ egreſſæ, ff. eod tit.* ita quod neque excluditur huiuſmodi nullitas, quamuis decretum fuerit adhibitum partim pro vera, partim pro falſa cauſa, *Paul. de Caſtr. in l. ſi non ſortem, §. ſi centum n. 2. de condit. indeb. Rot. corã Orano in Aſſiſien. ſubhaſtationis 15. Nouemb. 1596. & coram R. P. D Bubalo in Salamantina penſionis 9. Maij 1583.* licèt
3 excedatur in minimo, cum etiam tunc decretũ ſit nullũ, per ea, quæ tradidit, *Iaſ. in d. § ſi centum ſub n. 1. & Rot. corã Iuſto in Roman. ſpolij bonorum 11 Febr.*
4 1600. vbi quod ſubhaſtatio vigore talis decreti eſt nulla cũ omnibus inde ſecutis, & intrat ſpoliũ; ampliando ad quẽ-
5 cũq; accipientẽ poſſeſſionẽ prætextu
6 decreti nulli; cũ iudicis authoritas non eximat à pæna iuris ciuilis, *Felin. in cap. cum cauſa num. 3. in fin. de offi. deleg.* ita
7 vt data falſitate cauſæ decretum ſit nullum ipſo iure, *l. . . §. hæc verba, ff. ne vis fiat ei, qui in poſſeſſ. miſſ. eſt Corn. conſ. 132. ſub n. 12. verſ. Decretum lib. 2. Rota in Rom. ſocietatis officij 17. Iun. 1602 coram Penia inter impreſſ. poſt tract. Za-*
8 *chi. de ſocietà. offic. dec. 9. n. 3.* vbi de obligatione vxoris narrantis ſe indigere pecunia pro colendo prędio, quod cũ eſſet datũ in dotẽ marito, nõ debebat coli per vxorem, ſed per ipſũ maritũ; ideo pecuniæ acceptæ non dicebantur in vtilitatem vxoris, ſed viri, qui onera matrimonii ferre tenebatur, atque ita illud decretum tãquam ex falſa cauſa interpoſitum nullum erat iudicandum, ſicut & obligatio nulla erat.

9 Sic etiam ſubhaſtatio, & deliberatio eſt nulla, quãdo facta eſt pro maiori sũma, quã eſſet debitum, quo caſu in totum corruit, vt dixit *Rot. in Aſſiſien. ſubhaſtationis 10. Nouemb. coram Orano, & in Romana ſpolii 21. Februar. 1600. coram Iuſto, & eadem Rota coram Sanctiſſ. deciſ. 319. nu. 3. & prius deciſ. 198. num. 1. coram eodem*, vbi adducuntur plures aliæ deciſiones, eſt etiam *deciſ. 359. num. 8. par. 1. in recentior. & deciſ. 630. ſub num. 3. par. 2. inter recentior.* eiuſdem Rotæ, & ſufficit, quod exceſſus ſit in minimo, vt ſuperius dixi *nu. 3.* quibus addo *Pariſ. conſ. 81. num. 36. lib. ſecundo, & Put. deciſ. 323. num. 2. lib. 1.*

10 Exceſſus autem ad iſtum effectũ nullitatis non attẽditur, niſi quando eſt in ſententia, ſeu in mandato; an ſecus quãdo eſt in executione, vt quando fit executio in re maioris valoris, quam ſit debitum, quia hoc non cauſat nullitatem, ſed ſolum illud plus debet reſtitui debitori, vel deponi pro expenſis liquidatis, *Burſatt. conſil. 184. num. 58. Moder. de modo proceden. in Tribunali Audie. Cameræ lib. primo cap. 41. in fin. & eſt text. in l. fin. & ibi Bal. num. quarto,*

verſ.

verſ. ibi ſin autem minus, *Surd. conſil. 36. ſub num. 26. lib. 1. verſ. poſtremo non obſtat, Rota in Romana ſpolij 6. Maij 1614. coram R.P.D. Buratto, & in Romana ſubhaſtationis 2. Iunii 1614. coram R. P. D. Vbaldo, & in Romana domus de Cardellis prima Decemb. 1617. coram Card. Caualerio.*

11 Ad quę etiam nota, quod executio eſt quoque nulla, quando facta eſt nulla præcedente liquidatione, *l. hæc autẽ §. 1. ff. ex quib. cauſ. in poſſeſſ. eat. Bal. conſ. 99. n. 1. lib. 5. Paul. de Caſtr. cõſ. 109. in fin. lib. 2. Dec. conſ. 322. ſub n. 3. Rota dec. 689. n. 3. p. 1. in recent. & deciſ. 442. ſub num. 1. p. 2. in recent. Card. Seraph. dec. 1168. n. 5. &* 11. vbi quod eſt retractanda, etiam quod conſtet de bono iure, *& coram Sanctiſſ. deciſ. 224. n. 1.* vbi habentur aliæ deciſiones eiuſdem

12 *Rot. & num. 2.* addit, quod ſicut nulla eſt executio, ita eſt etiam nulla ſubhaſtatio, quę ortum habet ab executione nulla ex opinione Rotæ, vt ibi.

EPITOME.

Subhaſtatio procedens à radice infecta in totum reijcitur.

Deliberatio, & in ſolutum datio pro maiori ſumma, quam ſit debitum in totum eſt nulla, & in totum reuocatur.

Actio ſpolij & manutentio datur, quãdo Iudex nõ recte procedit.

Adiudicatio non facta liquidatione crediti, eſt nulla.

Iudex an, & quando dubitatur, cõſtet, vel ne de credito, & eius liquidatione, poſſit ſumere informationem extra acta, & quo caſu.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio à radice infecta procedens in totum reiicitur.*

2 *Subhaſtatio, quæ fit pro ſumma debita dere maioris valoris ſubſtinetur, & reſiduum reſtituitur debitori.*

3 *Deliberatio, & datio in ſolutum pro maiori ſumma, quam ſit debitum in totum eſt nulla, & reuocatur in totum.*

4 *Iudex non ſeruans ordinem dicitur procedere tamquam priuata perſona.*

5 *Actio ſpolii, & manutentio datur, quãdo iudex non rectè procedit.*

Quæ actio competit tam ſucceſſori, quã contra ſucceſſorem, num. 6.

Præſertim vbi non conſtat de aliquo debito, num. 7.

8 *Iudex nulliter procedẽs dicitur ſpoliare*

9 *Adiudicatio eſt nulla, quando facta fuit non præuia liquidatione crediti.*

Et ſi fiat non præcedente condemnatione, num. 10.

11 *Iudex, quando dubitat, an conſtet de credito, & illius legitima liquidatione, debet ſumere informationes ex actis.*

Ratio adducitur, num. 12.

Fallit ſi factum eſſet notorium, quia tunc poſſet iudex etiam extra acta moueri, num. 13.

Sed quod poſſit iudex in materia liquidationis vti difficilis probationis extraiudicialiter ſe informare, n. 16.

Quod abſolutè non probatur ab Authore nihilo de ea apparente, num. 17.

14 *Notorium non indiget probatione.*

15 *Iudex poteſt de notorio extraiudicialiter ſe informare.*

QVAEST. LI.

1 SVbhaſtationis nullitas non ſolum cõſideratur, quã do ſententia, vel mandatum excedit ſummam debitam ex notatis in pręcedẽti quęſtione, quæ vti procedens à radice infecta in totum eſt reiicienda, iuxta *dec. Rotæ coram R.P.D. Iuſto in Romana ſpolii bonorũ* 11. *Febr.* 1606. *de qua per Rot. deciſ.* 545. *nu.* 6. *& deciſ.* 630. *num.*

2 4. par. 2. in recentior. vbi quod contra-
rium procedit, quando ſubhaſtatio fit
pro ſumma debita de re maioris valo-
ris, quia tunc ſuſtinetur, & reſiduum
reſtituitur debitori, vt præter adductos
in dicta quæſt. num. 10. voluerunt Af-
flict. deciſ. 218. num. 2. Ruin. conſil.
160. num. 25. lib. 2. Surd. in tract. de
alim. tit. 9. quæſt. 32. num. 83. Cum
3 aliàs deliberatio, & datio inſolutum
pro maiori ſumma, quam ſit debitum
ſit in totum nulla, & in totum reuoce-
tur, Natt. conſil. 631. num. 37. Ro-
land. conſil. 7. num. 87. lib. 3. Socin. conſ.
82. ad fin. lib. 3. Tiraq. de retract. li-
gnag. §. 23. gloſ. 1. nu. 23. cum ſeq. Surd.
de alimen. tit. 9. quæſt. 32. num. 79. Afin.
de execut. §. 4. c. 5. per tot. Anchar. Iun.
quæſt. 14. num. 7. Nam Iudex non ſer-
4 uando ordinem in exequendo dicitur
rectè non procedere, ſed tamquam
priuata perſona, Bal. in l. ſi ob cauſam
C. de euict. & conſ. 61. col. 2. lib. 2. Socin.
conſ. 158. num. 16. lib. 2. Surd. conſ. 168.
5 num. 25. lib. 2. ita vt tunc non cenſea-
tur, quis priuatus poſſeſſione, ſed de-
beat manuteneri, Ang. in l. clam poſ-
ſidere, §. qui ad nundinas num. 2. ff. de
acqui. poſſeſſ. Rota coram R. P. D.
Coccino in Fauentina de Pacijs 28. Ia-
nuarij 1605. & coram R. P. D. Man-
zanedo in Braccaren. Beneficij 3. Iulij
1606. cum alijs per Rot. deciſ. 630.
nu... in fin. par. 2 in recentior. Put. de-
ciſ. 409 in fin. lib. 2. in nou. Card. Sera-
phin. deciſ. 1041. num. 3. ſicuti etiam
6 hoc caſu datur actio ſpolii, quæ com-
petit tam ſucceſſori, quàm contra ſuc-
ceſſorem, gloſ. in cap. cum ad ſedem in
ver. interdictum, vbi Abb. num. 20. &
27. de reſtit. ſpoliator. Caſſador. deciſ. 3.
eodem tit. Alexand. in l. rem, quæ no-
bis num. 19. & ibi Iaſ. num. 14. ff. de
acquirend. poſſeſſ. Afflict. deciſ. 361. n.
33. cum alijs per Rota deciſ. 476. num.
2. ad 5. par. 2. in recentior. Menoch. de
recuper. poſſeſſ. remed. 1. num. 410.
7 Verum etiam, quando ſubhaſtatio
fit non conſtito de aliquo debito, Rota
deciſ. 185. num. 1. par. 4. in nouiſſ. no-
uiſſim. & in Mantuan. Bonorum,
Veneris 16. Decembris 1611. coram
Vbaldo, & deciſ. 365. num. 11. par. 1.
8 in recentior. vbi quod hoc caſu locum
habet actio ſpolii, cum Iudex nulliter
procedens dicatur ſpoliare, cap. con-
quærente, & ibi Abb. de reſtit. ſpoliat.
cum aliis ibi congeſtis, & habetur per
eamdem Rota in Aſſiſien. Subhaſtatio-
nis 19. Nouembris 1596. coram Ora-
no, in Romana Spolij 21. Februarij,
& 5. Maij 1600. coram Iuſto, & in
Romana Spolij 29. Nouembris 1602
coram Card. Millino, & idem ſenſit
eadem Rota coram Cardin. Caualerio
in Romana Pecudum 14. Nouemb.
9 1611. vbi de adiudicatione nulla,
facta non præuia liquidatione crediti,
& quod idem fuit dictum in Aſculana
Pradij 22. Iunij 1609. coram Cardin.
Sacrato, Petr. Anguſol. conſil. 34 nu. 10.
10 dicens ſubhaſtationem eſſe quoque
nullam ipſo iure factam non præceden
te condemnatione. Vel etiam, quan-
do fuit facta pro concurrenti quantita-
te crediti ante liquidationem, quia
dicitur incerta, nec ex ea transfertur
dominium, Rot. in deciſ. 725. num. 2.
par. 2. vbi cæteri allegantur.
11 Inſuper nota, quod quando dubita-
tur an conſtet, vel ne de credito, & e-
ius fuerit facta liquidatio, iudex debet
ſumere informationes ex actis, vt di-
cit Rota coram Sanctiſſ. in deciſ. 224.
num. 5. vbi quod ita etiam fuit dictum
in Peruſina ſeparationis thori 28. Iunij
1589. coram Gipſio, idemque voluit Ro
ta deciſ. 445 num. 8. par. 1. diuerſ. & de-
ciſ. 278. num. 2. par. 4. in recentior. &
in Romana hereditatis 17. Iunij 1611.
coram Cardin. Sacrato; vbi datur ratio
12 quia ſi iudex extra acta moneri poſſet,
pars facere non valeret ſuas diligẽtias,
& ita tollerentur defenſiones, & ideo,
quæ non ſunt de actis, dicuntur non
eſſe de hoc mundo, vt inquit Rota
deciſ. 404. ſub num. 1. par. 1. in recen-
tior.
13 Fallit, ſi factum eſſet notorium, quia
tunc poſſet iudex etiam extra acta mo-
ueri

ueri, ſecundum *Rotã in dicta deciſ.*
14 278. quoniam notorium non indiget probatione, *Surd.* poſt adductos per eum *conſil.* 371. *num.* 45. & 46. *lib.* 3.
15 vbi, quod poteſt iudex de notorio extraiudicialiter ſe informare, *Gratian. diſcept. foren. lib.* 3. *cap.* 44 . *num.* 8.
16 Contrarium, quod in materia liquidationis vti difficilis probationis iudex poſsit capere extraiudicialem informationem, dixit *Rota in Romana bonorum de Ceulis* 3. *Maij* 1606. *coram Card. Lugdunen.* & *in Ferrarien. Decimarum* 28. *Maij* 1621. *coram bon. me. Vbaldo, per doctrinam Bar. in l. ſi quod ex Pamphila num.* 3. *ff. de leg.* 2. *Cagnol. in l. quatenus num.* 24. & *ſeq. ff. de reg.*
17 *iur.* quod ego abſolutè non probarē, niſi aliquid conſtaret de re, de qua agitur; ſed cogita per ea, quæ ſupra dixi *num.* 11. & 12.

EPITOME.

Subhaſtatio, quando nullitatis vitio ſubiacet, ex ea non deuenitur ad liberationem.

Retentio an detur ex adiudicatione nulla, & quando.

Miſſio, quando ita obſtet, vt res non relaxetur cum cautione de ſiſtendo, ac reficiendis expenſis.

Hypotheca competens creditori, quando proſit ad retentionem.

Et quid, quando res pro debito non eſt obligata.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtationes quando ſubiacent vitio nullitatis, & inualiditatis, tale vitium in omnes ita influit, vt deueniri non poſſit ad aliquam deliberationem.*

2 *Adiudicatio, quando fuit nulla, quia exceſſiua vltra quantitatem debitam, datur retentio, donec debitum ſoluatur.*

Ratio adducitur num. 3.

Declaratur num. 20. & 24. & *infra.*

Ampliatur procedere etiam, ſi alioquin creditori nulla competat hypotheca, num. 7.

Sed contrarium, num. 9.

Cui reſpondetur, num. 15.

5 *Fideiuſſio pro relaxãda poſſeſſione nõ ſufficit, quando miſſio fuit facta, vt debitor ſoluat in executionem iudicati.*

Fallit nulla præcedente pronuncia ex primo Decreto, quia tunc efficitur pignus Prætorium, & miſſio facta eſt, vt defendat, & ideo data cautione de ſiſtendo, & reficiendis expenſis, res recuperatur, num. 5.

6 *Miſſio alia eſt ob contumaciam non venientis, & alia propter contumaciam non ſoluentis.*

8 *Tenuta nulla eſt confirmanda, quando noua eſſet concedenda.*

Sed vide num 15. & *ſeq.*

9 *Poſſeſſor malæ fidei eſt, & vitioſus, qui emit non ſeruatis ſolemnitatibus.*

Et contra talem militat præſumptio iuris, & de iure, quæ non recipit probationem in contrarium, num. 10.

11 *Retentio non datur ei, qui cum vitio poſſidet.*

Fallit, quando res peruenit ad creditorem ex cauſa illius debiti, pro quo nunc vult retinere; quia etiã quod id non ſit ſine vitio, datur tamen retentio, num. 15.

At vide at num. 20. & *ſeqq. vſque in finem.*

Ampliatur idem procedere, quando res eſſet pro eo debito pignorata, & pignus non valeret, quia nihilominus retineri poſſet pro eo debito, num. 16.

12 *Occupans auctoritate propria rem legatam non poteſt illam retinere, ſed cogitur eam reſtituere.*

13 *Hy-*

13 *Hypothecacompetens creditori non*
prodeſt ad retentionem.
At videas num. 17. & 18.

14 *Paria ſunt debitum non extare, vel*
exceptione tolli.

17 *Tenuta nulliter conceſſa ſtante hypo-*
theca non reuocatur.

18 *Res obligata retineri poteſt licet nulli-*
ter fuerit adepta tenuta.

19 *Res retineri poteſt pro debito, pro quo*
non eſt obligata.
Declaratur prima relata ſententia
num. 20. & infra, & num. 24

21 *Retentio ceſſat, quando creditum*
non eſt liquidum.

23 *Dominij exceptio non admittitur ad-*
uerſus ſpoliatum, licet incontinen-
ti probaretur, & eſſet notoria.

25 *Poſſeſſio ſpoliatiue capta non poteſt*
confirmari, quamuis de nouo eſſet
concedenda ex veriori.

26 *Retentio in cauſa mihi non admitti-*
tur, & ibid. contrarium decla-
ratur.

QVAEST. LII.

1 NVllitatis vitio, &
inualiditatis,
quando ſubia-
cet ſubhaſtatio
tale vitium in
omnes actus ſe
quentes ita in-
fluit, vt deueni
ri non poſſit ad aliquam deliberationẽ.
Dec. conſil. 475. in cauſa, num. 13. vſque
ad 17. Soc. Iun. conſil. 41. num. 17. & ſeq.
lib. 2. per doctrinam Ioan. Andr. in cap.
quoniam contra in fin. de probat. Bald.
in l. liberorum, C. de teſtam. Fulgoſ. conſ.
73. Paterfam. colum. 4. in princ.

Ideo dubitari ſolet, quid reſoluen-
dum, quando adiudicatio fuit nulla,
quia exceſſiua vltra quantitatem debi-
tam, & non ſeruatis ſolemnitatibus ne
ceſſarijs facta, & detur retentio, donec
debitum ſoluatur.

2 Pro affirmatiua ſententia adducitur
text. in l. ſi non ſortem, §. ſi centum, ff. de
condict. indeb. vbi habetur, quod licet
datio in ſolutum facta pro maiori quan
titate, quam ſit verum debitum nulla
ſit, & reſoluatur in totum, tamen cre-
ditor poteſt illam retinere, ibi agere au-
tem retinebitur, donec debita pecu-
nia ſoluatur, vbi *gloſſ. hoc notat. in ver*
bo retinebitur, & ſequuntur ibidem Bar.
in fine, Paul. de Caſtr. num. 6. Alexan.
num. 6. Iaſ. num. 10. & poſteriores eſt tex.
in l. vltim. in fine, C. ſi aduer. fiſc. in l. ſi
minore, C. de iure fiſc. lib. 10. & in l. 1. C.
de fide inſtrum. & iur. haſt. fiſc. lib. 10.
Bal. in cap. quoniam frequenter, §. fin.
autem, num. 2. vt lite non conteſt. & in
l. petenti in fin. ff. de pign. act. Curt. Iun.
de feud. par. 2. quaeſt. 6. princ. in fine.
verſ. vel aliter poteſt. Neguſan. de pign.
membr. 2. par. 3. num. 20. Neuizan. conſ.
77. num. 12. Parpal. in l. ſi quis aduer-
ſus ante finem, C. de preci. Imper. offer.
Galleſ. de obligat Cameral. par. tertia
ad finem in quaeſt. poſt proceſſ. incid. nu.
32. vbi quod ita fuit deciſum per do-
ctrinam Baldi *in l. fundus, qui Lucij*
Titij in lectura antiqua, de reſcindend.
vendit. Burſat. conſ. 73. num. 29 & 30.
libro primo, Surdus deciſione 46. num.
7. & 14.

3 Ratio eſt, quia cum res datur alicui
in ſolutum, ſiue per ſententiam, ſiue ex
inſtrumento executiuo, quod cum ha-
bet illius, videtur quodammodo pro
illo obligata, quare licet ſit nulla; nihi-
lominus ius aliquod competit in re, &
ideo agens ad nullitatem tenetur debi-
tum offerre, *l. 1. vbi ſcribentes, C. de fid.*
inſtrum. & iur. haſt. fiſc. lib. 10. Neuiz.
conſ. 77. nu. 10. Grat. diſcep. lib. 1. c. 16. n.
4 17. *ad* 40. ita quod nõ etiam ſufficiat fi-
deiuſſio pro relaxãda poſſeſſione, quã
do miſſio fuit facta, vt debitor ſoluat in
executionem iudicati, cũ ſecus eſſet
nulla praecedente ſententia ex primo
decreto, quia tunc efficitur pignus pre
torium, & miſſio facta, vt defendat, i-
deo data cautione de ſiſtendo, & refi-
ciendis expenſis res recuperatur, *l. ſi pe*
cunia in fin. vt in poſſeſſ. lega. Bar. in l.
conſentaneum, num. 15. C. quomod. &
quand.

6 *quand. Iud.* quoniam alia eſt miſſio ob
contumaciam non venientis, & alia
propter contumaciam non ſoluentis,
*cap. ex parte, de verbor. ſignific. l. ſtatu
liber. ff. de ſtat. liber.* adduxit alia *Surd.*
pro hac ſententia *dicta deciſ. 46. num.*
7 *7. & 8. qui num. 9.* addit hoc quoque
locum habere, ſi alioquin creditori nul
la competat hypotheca, vt probat *tex.
in dicto §. ſi centum*, quem ita intelli-
git ibi *Bar. num. 1. & Caſtren. in l. ſi pe-
tenti, num. 3. ff. de pign. act.*
8 Et præterea quia tenuta nulla eſt cō
firmanda, quando de nouo eſſet conce
denda, *vt per Rot. in deciſ. 101. num. 8.
poſt tractat. Zacchi. de Camerali obliga-
tione.*
9 In contrarium facit, quia eſt malæ fi-
dei, & vitioſus poſſeſſor, qui emit non
ſeruatis ſolemnitatibus, *cap. qui contra,
de regul. iur. in 6. gloſſ. in dicta l. 1. in fin.
C. de fide inſtrum. & iur. haſt fiſc. lib. 10.
vbi Ioan. de Plat. Rebuff. & Luc. de Pen.
quod notandum dicit Bal. in l. cum con-
tra, C. ſi vendi. pign. Iaſ. in §. item ſi quis
in fraudem, num. 45. Inſtit. de act. vbi
ait*, quod contra talem militat præſum
10 ptio iuris, & de iure, quæ nō recipit pro
bationem in contrarium, *Soc. Iun. con-
ſil. 69. num. 45. cum ſeq. lib. 1. Boer. deciſ.
prima num. 54. Roland. conſil. 18. num.
87. lib. 2. Menoch. de retinend. poſſeſſ. re-
med. 3. num. 636. & in conſil. 20. nu. 46.
& infra lib. 1.*
11 Cæterum retineri non poteſt res ab
eo, ad quem cum vitio peruenit, *cap. fi-
nal. de ord. cogn. Neguſan. de pignor. 4.
membr. 5. par. princip. num. primo*, vbi
ponit exemplum, de quo in *l. 1. §. redi-
guntur, ff. quor. lega.*
12 Quod qui auctoritate propria occu-
pauit rem legatam non poteſt illam re-
tinere, ſed cogitur reſtituere, neque
13 prodeſt ad retentionem hypotheca
competens creditori ſecundum *Salyc.
in Authen. ei, qui iurat in 12. quæſt.
C. de bon. auth. Iudi. poſſiden. Borgnin.
de Tutor. & Curator. num. 165.* & paria
14 ſunt non extare debitum, vel exceptio-
ne tolli, *Bar. in l. Fulcinius §. cum hæc,
num. 4. ff. ex quib. cauſ. in poſſeſſ. eatur,
Roman. conſil. 454. num. 9. Ruyn. con-
ſil. 160. num. 25. lib. 2. & Menoch. de re
tinend. poſſeſſ. remed. primo, num. 37.
& ſeq.*
15 Sed qui tenent primam opinionem
ad contraria reſpondent vt infra.

Et in primò ad id, quod retineri non poſſit res, quæ ad venditorem peruenit cum vitio.

Dicitur non procedere, quando res ad creditorem peruenit ex cauſa illius debiti, pro quo nunc vult retinere, quia, etiam ſi id non ſit ſine vitio, datur retentio, vt declarat *Bart. in dicto §. ſi centum, num. 8. per l. eleganter, §. quia reprobos, ff. de pign. act. Paul. de Caſtr. in dicta l. ſi petenti num. 6. Maſtrill. deciſ. 88. num. 8.*

Et contrarium habet locum, quan-
do res non perueniſſet ad eum occaſio
ne illius debiti, quia retineri non poſſet
*vt ibidem per Bart. & Bal. in fin. Caſtr.
num. 5. eodem in loco, & in dicta l. ſi pe-
tenti, poſt gloſſ. ibidem num. 3. ff. de pign.*
16 *act.* qui ait idem eſſe, quando res eſſet
pro eo debito pignorata, & pignus non
valeret, quia nihilominus retineri poſ-
ſet pro eo debito, ea ratione, quoniam,
cum res datur alicui inſolutum pro de-
bito, quodammodo videtur pro illo o-
bligata, ità quod licet datio ſit nulla,
Tamen in re ius aliquod competat, vt
& *Surd. aſſerit in dicta deciſione 46. ſub
num. 12.*

Non reſiſtit *Salycet. in dicta Auth. ei qui iurat.*

17 Quoniam illius opinio non videtur
vera, Nam illam in ſpecie reprobat *Oſa-
ſch. in deciſ. 34. num. 17. & fuit ſenten-
tia Bart. in l. 13. §. fin. in fin. ff. de acquir.
poſſeſſ.* vbi voluit, quod ſtante hypothe
ca, tenuta nulliter cōceſſa non reuoca-
tur, *Honded. conſil. 21. num. 38. lib. 2.
& Surd. poſt Caſtr. Alexand, Dec. Negu
ſan. & cæteros dicta deciſ. 46. num. 15.*
18 & 19 qn̄ res eſt obligata, retineri poſſit,
quamuis nulliter fuerit adepta tenuta,
Bar. in dicto § ſi centum, num. 7.
19 Vbi fortius voluit, quod retineri poſ-
ſit

Digitized by Google

ſit res pro debito, pro quo non eſt obligata. *Burſatt. conſil. 73. num. 28. lib. 1. Rota in Maceraten. Salutani, ſeu ſpolij 12. Maij 1608. coram Manzanedo, impreſſ. poſt tract. Zacch. de oblig. Cam. dec. 130. num. 6.* Ergo multo magis pro debito, pro quo eſt obligata retineri poterit ex præmiſſis.

20 Declaratur tamen ſuperius firmata ſententia, quæ ſtat pro retentione quatenus illi inhęreretur, vt procedat, quãdo creditum eſſet tale, vt de eo nihil poſſet controuerti, vel dubitari, & ex partis confeſſione vera, & non ficta intotum redderetur liquidum, & indubiratum, iuxta quod intelligit *Surd. d. deciſ. 46. in fine, & per totam. Rota in dec. 409. ſub num. 5. par. 1. in recentior. poſt Gabr. de reſtit. ſpoliat. concluſ. 1. n. 117.*

21 Quoniam, ſi creditum non eſſet liquidum, ceſſaret retentio, & compenſatio *l. fin. C. de compenſa. Alex. conſiſ. 93. nu. 1. lib. 4. Bero. conſ. 255. num. 28. lib. 1. Pariſ. conſil. 121. col. 3. in fin. lib. 1. Roland. à Vall. conſ. 17. nu. 18. lib. 1. Surd. deciſ. 184. num. 6. Rota deciſ. 679. in fin. par. 1. in recentior. & per Card. Seraph. deciſ. 1455. num. 4.*

23 Cum etiam aduerſus ſpoliatum non admittatur exceptio dominij, licet incontinenti probaretur, & eſſet notoria, iuxta veriorem ſententiam, de qua per *Rotam dicta deciſ. 409. nu. 5. Aymon. conſ. 322. col. 2. in princip. verſ. quod ipſum poſt Paul de Caſtr. conſil. 213 in princ. Viſo puncto ſuprascripto lib. 2. Guid. Pap. quæſt. 85. Menoch. de recuper. poſſeſſ. Remed. 15. num. 411. & conſil. 2. num. 189. & in primo reſponſ. Cauſ. Finarienſ. impreſſ. poſt tract. de recuperan. poſſeſſ. num. 84 & infra. Surdus conſil. 189. num. 23. cum ſequen. lib. 2. Gabr. in dicto tit. de reſtitut. ſpoliator. concluſ. 1. num. 45. Rota in Romana domus 24. Maij 1619. coram bo. me. Vbaldo.*

24 Quinimo, quod magis eſt, nec confeſſio ſufficeret, cum requiratur ius ita notorium, vt contrarium probari non poſſit in petitorio per agentem in ſpolio, vt in ſpecie declarat *Rota in deciſ. nona, num. 5. par. ſecunda in recentior. coram Litta, & in deciſ. 229. num. quarto, & deciſ. 741. num. 5. eadem par. ſecunda,* ita quod vbi extaret confeſſio, illa deberet eſſe adeo clara, vt nullam recipiat dubitationem, nec exceptionem, nec probationem in contrarium, vt per *Rotam in præcitatis deciſionibus.*

25 Et nota, quod quicquid teneant relati ſupra, & præſertim *num. 8. 15. & ſeqq. vſque ad* 19. verior eſt concluſio, & in praxi ſeruata, quod poſſeſſio ſpoliatiuè capta numquam poſſit confirmari, quamuis de nouo eſſet concedenda. *Rota deciſ. 85. num. 4. par. 2. in recentior. Chiſſanen. deciſ. 172. Rota coram R. P. D. Robuſterio in Romana Caſalis, ſeu Pedichę ſancti Matthæi 12. Iunij 1573. coram Orano in Romana de Pinellis 20. Februarij 1598. & in dicta Romana domus coram Vbal-
26 do 24. Maij* 1619. Vbi, quod in cauſa Spolii non admittitur retentio, *Caputaquen. deciſ. 171. lib. 3. & eſt text. in l. ſi non ſortem. §. ſi centum, ff. de cond. indeb. cum alijs per Surdum dicta deciſ. 46. num. 7. & ſequen.* & contraria non loquatur, quando actum fuit remedio ſpolij, ſed condictione indebiti ad recuperandum fundum datum pro maiori quantitate, prout declarat *Rota in Romana Domorum in Burgo 22. Iunij 1615. coram bon. mem. Vbaldo. & in dicta Romana domus 24. Maij 1619 coram eodem.*

EPITOME.

Res creditori adiudicata, an factis ſubhaſtationibus poſſit pro debito retineri, ſi intra terminum ad reluendum offeratur ſumma pecuniarum, pro quibus facta eſt executio.

Immiſſus in poſſeſſionẽ ex primo

Decreto

Decreto an poſſit retinere poſſeſſionem ratione hypothecæ.

Debitor an teneatur offerre debitum, pro quo non præceſſit adiudicatio.

SVMMARIVM.

1 *Creditor, cui fuit res adiudicata factis ſubhaſtationibus non poteſt eam pro alio debito retinere, ſi infra terminum ad reluendum deponatur ſumma pecuniarum; pro quibus facta eſt executio.*

Et de ratione num. 6.

Contrarium habetur, num. 5.

Quæ vltima ſententia dicitur receptiſſima, quando debitum eſt liquidum num. 7.

Vel etiam retentio competit, vbi pro alio credito fuiſſet data quindena debitori pro debito, pro quo prætenderetur retentio, n. 8.

2 *Via quam quis ſibi elegit, hæc eidem patere debet.*

3 *Creditor qui propria authoritate ingredi poteſt poſſeſſionem, ſi Iudicem adeat, ſibi præiudicat.*

4 *Immiſſus in poſſeſſionem ex primo decreto retinere non poteſt poſſeſſionē ratione hypothecæ.*

5 *Mulier licet videatur habere poſſeſſionem domus iure familiaritatis viuente marito, tamen eo mortuo habet retentionem pro dote.*

9 *Debitor non tenetur offerre debitum, pro quo non præceſſit adiudicatio.*

QVAEST. LIII.

1 OPportunè quæritur, An Creditor cui res adiudicata fuit factis ſubhaſtationibus poſſit pro alio debito eam retinere, ſi infra terminum ad reluendum deponatur ſumma pecuniarum pro quibus facta eſt executio.

Et pro parte negatiua facit regula. *l. ſi mulier, §. finali, ff. de eo quod met. cauſ. & l. cuius bonis, ff. de Curator. fu-*
2 *rioſ.* quam viam quis ſibi elegit, hęc eidem pateat, quam regulam ad hoc notat *Dec. conſil. 246. num. 6. poſt Bald. in l. 1. in princ. in ſecundo notab. C. de execut. rei iudic.*

3 Vbi ſi creditor, qui propria auctoritate ingredi poſſeſſionem poteſt, Iudicem adeat ſimpliciter, ſibi præiudicat. Rurſus adducitur doctrina *Salycet. in Authent. ei qui in 12. quæſtione C. de bon. auth. Iudi. poſſiden.* Dum ait, im-
4 miſſum in poſſeſſionem ex primo Decreto retinere non poſſe eandem poſſeſſionem ratione hypothecę, quoniam miſſus eo nomine non fuit, quæ concluſio confirmari poteſt, ac videtur ex Doctrina *Bart. in l. creditores, C. de pign.* & in ſpecie quæſtionis propoſitæ ita ſenſiſſe videtur *Aym. conſ. 171. num. 17. poſt Bal. in auth. ei qui iurat, num. 28. verſic. ſed tunc. & ibi Salycet. num. 26. ff. de acquir. poſſeſſ. & in terminis Milanen. dec. 12. nu. 124. par. 2.*

5 Contrarium reſpondit *Dec. conſ. 449 num. 23.* Vbi quod licèt mulier, quæ poſſeſſionem habere videtur domus iure familiaritatis viuente marito, *l. qui iure familiaritatis, ff. de acquir. poſſeſſ.* Tamen mortuo marito habet retentionem pro dote poſt *Bart. in l. ſi filio la prima, ff. ſolut. matrim. & in l. 3. §. fin. ff. de acquir. poſſeſſ. Bald. ſibi contrarius in l. circa fin. C. etiam ob chirograph. pecu. & ibi gloſſ. fin. & Salyc. in 9. quæſt. Oſaſch. deciſ. Pedem. 34. num. 17. Alba. conſil. 220. lib. 2. vbi adden. adducunt Capyc. deciſ. 319. & deciſ. 11. Neguſant. de pignorib. in 3. membr. 5. par. num. 8*
6 Vbi addit, quod ratio, qua mouentur Doct. qui tenent negatiuam opinionē, eſt, quia creditor dicitur in dolo, debito ſibi ſoluto non reſtituendo rem, ſtante quo pro alio debito debitori competit quindena, & plura alia remedia, & nihilominus non minori dolo notari

ri deberet debitor repetens pignus prętorium, ac iudiciale, & nolens ſoluere aliud debitum, quod debet.

7 Et hæc eſt receptiſſima opinio, quando debitum eſt liquidum, & verum, & aduerſus illud nil per debitorem obijci poteſt, vt declarat *Surd. deciſ. 46. in fi. & per totam. Rota coram R.P. D. Vbaldo in Mantuana bonorum 14. Maij 1612. quæ inter impreſſ. in recentior. eſt dec. 409. nu. 5. in fin. par. 1. poſt Gabriel. comm. concluſ. tit. de Reſtitut. ſpoliat. num. 117.*

8 Vel etiam retentio competit, vbi pro alio credito fuiſſet data quindena debitori pro debito, pro quo prætenderetur retentio, ſecundum *Dec. conſ. 449. n. 3. & Surd. d. deciſ. 46. nu. 10. & ſeq. & hanc ſententiam probauit quoque Maſtrill. deciſ. 88. nu. 5. 6. & 7.*

9 Non obſtat *Milanen. dicta deciſ. 12. num. 224* vt ſupra in contrarium adducta; quia non firmat contrariam opinionem, ſed dicit ſecũdum aliquos non teneri debitorem offerre debitum pro quo non præceſſit adiudicatio. *& Oſaſcb. & Perſonal. quos citat, Contrarium aſſerunt.*

Quinetiam idem *Milanen. nu. 125. allegat Dec. & Neguſant. vbi ſupra contrarium ſentientes.*

EPITOME.

Vxor in odium creditoris exequentis deducens viri inopiã ſi petat dotes ſuas collocari in tuto ſuper bonis ſubhaſtatis, an, & quando impediat adiudicationem, ſeu dationem in ſolutum.

Et quid facere, ac docere debeat vt obtineat.

Vergentia viri ad inopiam qualiter, & quando probanda ſit per mulierem prętendentem impedire executionem creditoris.

Creditor anterior in concurſu cum alio creditore quid agere, ſeu pati debeat.

SVMMARIVM.

1 *Mulier in odium creditoris exequentis deducens viri inopiam, ſi petat dotes ſuas collocari in tuto ſuper bonis ſubhaſtatis ad inſtantiam creditorum, impedit adiudicationem ſeu dationem inſolutum. & n. ſeq.*

Præſertim num 5.

Contrarium probatur, num. 6. & infra.

Et idem datur vendicatio contra poſteriores creditores, num. 2.

Ac præterea agit hoc caſu cõtra tertios poſſeſſores, ſi bona mariti non ſufficiant, num. 3.

4 *Mulier poteſt retinere bona mariti, donec fuerit ſatisfacta de ſua dote, ſiue dos conſiſtat in pecunia, ſiue in corporibus.*

7 *Mulier volens impedire adiudicationem, ſeu dationem inſolutum faciendam ad fauorem creditorum deducens inopiam mariti, debet preuenire creditores in capiendo poſſeſſionem ante executionem factam per creditores, & antequam per eos fuerint capta bona.*

Debetque conſtare de bono iure ſuo nullam exceptionem admittente. num. 12.

Non tamen ſubhaſtationem impedire poteſt, num. 9.

8 *Iura vigilantibus, non dormientibus ſubueniunt.*

10 *Creditor anterior licet non teneatur rem vendere, ſed eam retinere poſſit, donec ſibi ſoluatur, tenetur tamen præſtare patientiam, vt talis res hypothecata, & per eum retenta vendatur, & ſubhaſtetur per ſecundum creditorem, vt illis ſatiſfiat de ſuo credito, & quod ſupereſt ſibi tradatur.*

11 *Creditor & ſi vendere non compellatur*

aliud tamen ſeruandum eſt in executione iudicati.

Et de ratione ibid.

13 *Mulier agere prætendens ob vergentiã viri ad inopiam, ſpecialiter id probare debet.*

Et quidem plenè, vbi lis ageretur inter mulierem, & creditorem, licèt ſemiplena probatio ſufficeret, quando inter illam, & virum id fieret num. 15.

Fallit, vt num. ſeq.

14 *Neguſant. in Tract. de pign. p. 5. membr. 5. num. 9. reijcitur.*

16 *Mulier habens pro ſe inſtrumentum, & conſtitutum, impedit executionem creditoris etiam non probata vergentia viri ad inopiam, quauis ſecus illis non extantibus.*

QVAEST. LIV.

Mulier in odium creditoris exequentis deducens viri inopiam, ſi petat dotes ſuas collocari in tuto ſuper bonis ſubhaſtatis ad inſtantiam creditorum intentando remedium *l. vbi adhuc C. de iur. dot. & l. ſi conſtante ff. ſol. matr.* & ita impedire adiudicationem, ſeu dationem in ſolutum, an audienda ſit, apud Doct. controuertitur.

Nam quod auditi debeat, adducitur *tex. in l. vbi adhuc.*

2 Vbi non ſolum datur vẽdicatio aduerſus ipſum maritum, ſed etiam contra po-
3 ſteriores creditores: ſicut etiam hoc caſu agere poſſet contra tertios, ſi bona mariti non ſufficerent *d. l. ſi conſtante in princ. Rol. conſ. 9. n. 12. lib. 1.* quod ſi vendicare poteſt à creditore, multo magis agere valet, & excipere contra tertios poſſeſſores, qui mariti bona iam poſſident, & etiam contra creditorem de ſuo iure excipere, & pro hoc allego *Rot. diuerſ. dec. 641. n. 16. p. 1. de qua per Galganett. ad ſtatut. Vrbis c. 195. in fin. lib. 1. & per Zacch. ad Galleſ. de oblig.*
4 *Cameral. q. 5. n. 45.* Mulier enim poteſt retinere bona mariti, donec fuerit ſatiſfacta de ſua dote, ſiue dos conſiſtat in pecunia, ſiue in corporibus *Bar. in l. ſi filiofam. in princ. ff. ſol. matr. Bal. Nouell. de dot. par. 8. priuil. 1. in fin. verſ. 3. limit. Neguſan. de pign. p. 5. membr. 4. n. 5. & in eodem tract. p. 5. membr. 1. nu. 29.* Vbi quod etiã ſi mulier ſimpliciter habeat hypothecam in bonis mariti, & occurrat, q creditores mariti agant via executiua ſuper bonis ipſius mariti etiam in genere hypothecatis pro dotium reſtitutione, illa poteſt dicta bona retinere, ac dicere maritum ad inopiam vergere, & eam probando petere eadem ſibi relaxari, quo caſu cogentur creditores expectare reſiduum, quod ſupererit mulieri, & cætera mariti bona excutere, quod & voluit prius *Bal. Nouell. de dot. par. 7. priuil. 18. & 24. Gram. dec. 92. n. 17. & Rol. conſ. 31. n. 35. & ſeq. lib. 1.*
6 Sed contrarium concluditur verius.
7 Quoniam mulier ad effectum, quo de agitur, debet prępenire creditores in capiendo poſſeſſionem ante executionem factã per ipſos creditores, & priuſquiam per eos fuiſſent capta bona mariti. *Dec. conſ. 400. viſo eleganti. n. 5. Greg. Lopez. in l. 9. gl. deſpues que ge la præſta. verſ. item vxor. tit. 2. partit. 5. Theſaur. decıſ. 207. nu. 3. Guttierez. conſ. 16 n. 14.*
8 Cum vigilantibus, non dormientibus iura ſubueniant. *l. pupillus ff. de his, quæ in fraud. credi. l. non enim ff. ex quib. cauſ. maior. c. nunciatum. 74. diſtinct. cum ſimil.*
9 Quin etiam dicitur, quod vbi mulier præuenerit creditores, & fuerit in poſſeſione, nõ tñ ſubhaſtatio retardari pôt
10 Nam quamuis creditor anterior non cogatur rem vendere, ſed eam ſibi retinere poſſit loco pignoris, & hypothecæ, donec ſuum creditum ſoluatur; tamẽ tenetur pręſtare patientiam ad hoc vt talis res hypothecata, & per eum retenta vendatur, & ſubhaſtetur per ſecundum creditorem ad effectum, vt illi ſatisfiat de ſuo credito, & quod ſupereſt illi tradatur; cũ ex hac cõceſſione vendendi, & ſubhaſtandi ius pignoris primo creditori competens non amittatur, in ſpecie eſt *tex. in l. quamuis in*

I *princ.*

princ.ff. de pign. act. Auth. hoc ita C.
de pign. & hypothe. & in corpore vnde
ſumitur §. *ad hoc autem. Auth. de litig.*
& de decim.par. lit. Collat. 8. *Conſtit.*
7. Item adducitur *tex. in l. à Diuo Pio*
§, *quod ſi res fuer. pign. ff. de re iudic.*
31 Vbi quod & ſi creditor vendere non
compellatur rem, quam pignori acce-
pit, nihilominus aliud ſeruandum eſt
in executione iudicati, quia ſi res illa,
quæ capta eſt, emptorem inuenerit, qui
ſit paratus dimiſſo priore creditore re-
ſiduum ſoluere, admittenda eſt huiuſ-
modi rei venditio, ſeu alienatio, cum
non videatur creditoris conditio dete-
rior fieri ſuum conſecuturi, nec ius pi-
gnoris dimiſſuri, quam ſi ei ſatisfactum
fuerit. Atque ita ex dicto tex. habetur,
quod ant creditor pignoris conuentio-
nalis vendet, vel venditioni conſentiet,
ex quo aliàs eo inuito fiet venditio, ex
notatis *per gloſ. in d.* §. *quod ſi res fue-*
rit in ver. diſtractio, & ibi Cuman. nu.
1. *&* 2. qui loquitur in ſpecie de mulie-
re occupante bona omnia mariti pro
ſua hypotheca dotali, dicens id eſſe
valde notandum pro poſterioribus cre-
ditoribus *Bar. in dicta l. à Diuo Pio* §.
ſed & illud num. 2. *& ibid. Iaſ. num.* 1.
& 3. *Bald. in l. inciuile num.* 2. *C. de*
bon. auth. Iudi. poſſiden. & in l. ordo
num. 9. *ff. de execut. rei iudic.* Debet
32 quoque mulier prætendens impedire
executionem, quod doceat de bono
iure ſuo, & aperto, & nullam exce-
ptionem admittente, *Bal. in l. ſi alie-*
nam, vbi Alex. num. 10. *ff. ſol. matr.*
Ant. Gabr. de reſtit. ſpoliat. concluſ. 1.
33 *num.* 4. Cum aliàs mulier nullum ius
habeat pro ſuis dotibus conſtante ma-
trimonio, & quatenus prætendatur agi
poſſe propter vergentiam viri ad ino-
piam, id eſſet ſpecialiter probandum,
ad tradita per *Caſtren. in dicta l. ſi con-*
ſtante num. 3. vbi etiam *Alex. num.*
34 24. *ff. ſolu. matr.* quicquid aliud ſen-
tiat *Neguſant. de pign. par.* 5. *membr.* 1.
num. 9. cum illius opinio vera non ſit,
& contra fuerit iudicatum, vt teſtatur
Theſaur. deciſ. 207. *num.* 2. *&* 3, *Mi-*
lanen. deciſ. 12. *num.* 139. *Marcell. Cola*
de modo articulan. & proban. §. 2. *gl.* 1.
num. 153. *Adden. Ad Capyc. deciſ.* 41.
num. 4. *Fab. Ann. conſ.* 63. *num.* 2.
Ioann. Bapt. Coſta in ſubſidiar. remed.
1. *num.* 12. & prius voluit *Bar. in l. cum*
tibi C. qui pot. in pign. habean. Marſil.
in Rubr. de falſ. col. 4. *verſ. nec faciunt*
& in l. ſi quis nec quæſtio col. 3. *ff. de*
quæſt. Socin. conſ. 111. *num.* 4. *lib.* 3.
Cartar. deciſ. 8. *num.* 2. Nam quidquid
15 ſit quoad ipſos coniuges, inter quos
ſufficit ſemiplena probatio talis vergen
tiæ ad inopiam, aliud eſt, quando res
agitur inter mulierem, & creditores,
quia tunc plenè probari debet talis ver
gentia citatis ipſis creditoribus, cum
aliàs in dubio eis non præiudicetur
quoad impediendam executionem per
illos cęptam *Bar. in dicta l. ſi conſtante*
num. 10. 15. *&* 16. *ff. ſol. matr. Bal.*
Nouell. de dot. par. 9. *priuil.* 12. *prope*
fin. Lup. in cap. per veſtras §. 18. *num.*
31. *de donat. inter vir. & vxor. Pariſ.*
conſ. 54. *num.* 6. *lib.* 4. *de communi te-*
ſtatur Didac. Couar. lib. 3. *Var. reſolut.*
cap. 6. *num.* 8. *verſ. item ſatis probatur*
paupertas poſt gloſ. in dicta l. vbi adhuc,
& ibi Cyn. q. 12. *Alber. col. pen. Salyc. in*
l. §. *creditoribus C. de iur. dot. Fel. in c.*
veniens il primo nu. 9. *de teſtib.* & in præ
miſſis videas latè *Giurb. dec.* 61. *n.* 15.
16 Illud autem certum eſt; quod vbi nul-
lum adeſt inſtrumentum, neque con-
ſtitutum (quo extante, poſſet vxor im
pedire executionem creditoris etiam
non probata inopia mariti) non audi-
tur *Gramat. deciſ.* 92. *nu.* 18. *Cartar.*
deciſ. 8. *nu.* 2. *Vrſill. ad Afflict. deciſ.* 199
nu. 1. *Theſaur. Iun. in addit.* [illegible] *dictam*
deciſ. 207. *ſui genitoris in princ.*

EPITOME.

Mulier habens inſtrumentum ſuæ
dotis cum clauſula conſtituti,
an habeat ſimplicirer reten-
tionem bonorum mariti, vel
pati debeat pignus captum
acre-

Digitized by Google

à creditore ſubhaſtari, & ex illius pretio ſibi ſolui, & reſiduum cedat ad vtilitatem poſteriorum.

Et an id fieri poſſit per Iudicē.

Mulier opponens ſe executioni creditoris, an, & quando ſit manutenenda in odium poſterioris creditoris.

Creditor nulla facta collocatione ad euitādos circuitus quid agere debeat.

Tertius non poſſidens non impedit executionem, quamuis in inſtrumento crediti non adſit Clauſula Cameralis, & multo magis quando adeſt.

SVMMARIVM.

1 *Mulier auditur, ſi vult excipere de ſua hypotheca, & vti velit retentione, & in inſtrumento ſuo habeat Clauſulam Conſtituti.*

2 *Tertius quando aduerſus agentem creditorem de dominio, & poſſeſſione opponat, & inſtrumenti executionem impediat, remiſſiuè.*

3 *Mulier habens inſtrumentum ſuæ dotis cum Clauſula Conſtituti, licèt excipere poſſit de ſua hypotheca, & habeat retentionem, tenetur tamen præſtare patientiam, vt pignus ſubhaſtari poſſit, & ex illius pretio ſibi dos ſolui, & reſiduum cedat ad vtilitatem poſteriorum.*

Quod & per Iudicem concedi debet, num. 4.

Et iſto caſu non dantur bona vxori, niſi ad iuſtam æſtimationem, n. 6.

5 *Bal. Nouell. de dot. priuileg. 24. impugnatur.*

7 *Mulier opponens ſe executioni creditoris mariti, manutenetur in odium poſterioris creditoris, quando vltra vergētiam viri ad inopiam probat maritum nulla alia bona habere, quam illa, ſuper quibus ſit executio quia tunc ſtante priori hypotheca eſt manutenenda etiam non exiſtente Clauſula Conſtituti.*

8 *Creditor nulla facta collocatione poteſt vel ſoluere dotem, vel tradere bona mulieri pro rata ſuorum iurium, & reſiduum capere, ſiue viuat, ſiue mortuus ſit maritus.*

9 *Tertius non poſſidens regulariter executionem non impedit, quamuis in inſtrumento crediti nō adeſſet clauſula Cameralis, & multo magis, quando adeſt.*

QVAEST. LV.

IN præcedēti quæſtione dixi, quemadmodum mulier audiatur volens vti remedio, *l. vbi adhuc, C. de iur. dot.* Nunc autem quæritur, quid dicendum, quando excipit de ſua hypotheca, & velit vti retentione, & habeat in inſtrumento ſuo Clauſulam Conſtituti, 1 & reſoluitur audiri, iuxta quæ habentur *per Giurb. deciſ. 61. num. 16.* & plura, quā 2 do Tertius de dominio, & poſſeſſione aduerſus agentem creditorem ſe opponat, & inſtrumenti executionem impediat idem *Giurb. dec. 62. n. 1. vſq. ad 34.*

3 Cæterum aduertendum eſt in propoſito, quia licet, vt ſupra mulieri detur retentio, vbi excipiat de ſua hypotheca, & in inſtrumento habeat clauſulam Cōſtituti, tenetur tamen præſtare patientiam, vt tale pignus ſubhaſtari poſſit, & ex illius pretio ſolui dos ſua, & ſi quid ſupereſt, cedat in vtilitatem poſteriorū creditorum, quod ne dum per mulierē 4 præſtari debet, ſed & per Iudicem concedi, cum ex tali conceſsione ius pignoris nō amittatur, vt in ſpecie notat *Raph. Cuma. in l. à Diu. Pio, §. quod ſi res fuerit n. 1. & 2. ff. de re iud. ſequitur Natt. conſ.* 300. & deciſū teſtatur *Theſaur. Iun. in addit. ad deciſ.* 207. *ſui Genitoris*, vbi 5 propterea cauendū dixit à *Bal. Nouell.*

de dot. priuileg. 24. dum voluit mulierẽ poſſe hoc caſu retinere bona omnia iure pignoris, nec audiri creditorem volentem vendi bona, & quod ſoluatur ſua dos cum reliquis acceſſoriis mulieri, quando hoc eſſet iniquum, ſi creditori non permitteretur, vt ſoluta dote, & augumento ſuper reſiduo ad executionem procederet, vt ibi per eum.

6 Quinimo addit *Theſaur.* vbi ſupra, quod nuper in concurſu creditorũ fuit deciſum, non eſſe dãda bona vxori, niſi ad iuſtã æſtimationẽ. Et Senatũ ſolere

7 admittere mulieris oppoſitionẽ, & illã manutenere, in odiũ poſterioris creditoris, quando vltra vergentiam viri ad inopiã mulier probat, maritũ nulla alia bona habere, quam illa, ſuper quibus fit executio, quia tunc ſtante priori hypotheca illa eſt manutenenda, etiam non exiſtente clauſula Conſtituti ex *Bal. Nouell. Natt. & Viat. Marlian. ibid.* adductis, prout ita pronunciatũ teſtatur *Theſaur.* vbi ſupra non obſtantibus aliquibus oppoſitionibus ab eo factis, cõcludens ad euitandos circuitus ita ſen-

8 tiendum, quia nulla facta collocatione poteſt creditor, vel ſoluere bona mulieri pro rata ſuorum iurium, & reſiduũ capere, ſiue viuat, ſiue mortuus ſit maritus.

9 Notandum inſuper eſt, quod regulariter tertius non poſſidens non impedit executionem, quamuis in inſtrumẽto crediti non adeſſet Clauſula Cameralis, & multo magis quando adeſt, *Abb. conſ. 82. col. 4. in fin. lib. 1. Boer. dec. 79. num. 2. par. 1. Oſaſc. qui de communi teſtatur deciſ. 37. num. 4. Myſinger. obſeru. 73. ſub num. 5. cent. 3. per l. Sticho, ff. de rei vendic. & l. cum idem, vbi Bar. num. 1. ff. de peti. hæredi. Alex. & Iaſ. in dicta l. à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus ff. de re iudic. & tradunt omnes in c. cum ſuper, vbi Innocen. & Butr. Imol. & Felin col. 4. eod. tit. idem Felin. in c. veniens num. 8. vbi Aret. num. 3. de teſti. Ang. & alij in l. à ſententia, ff. de appella. Rebuff. de Areſt. & oppon. contr. ea. art. 1. gloſ. 1. num. 22. de communi teſtatur Couarr. pract. quæſt. c. 16. ſub num. 3. verſ. quo fit, vt poſt ſententiam, col. 2. in fin. Rota in Bononien. ceſſionis 10. Nouemb. 1597 coram R. P. D. Corduba, & in Giennen. Capellaniæ 21. Maij 1614. coram Card. Caualerio, & eſt deciſ. 904. num. 3. par. 2. in recentior. Cæſ. de Graſſ. deciſ. 3. nu. 4. de verb. ſignif. Vant. de nullita. tit. quis dice. de nullit. num. 23. in fin.*

EPITOME.

Creditores mariti opponentes ſe vxori, quæ obtinuit ſententiã ponendi dotes in tuto, an petere poſſint, bona eidem æſtimari media ſubhaſtatione, vel potius per peritos cum Iudicis interuentu.

Et quãdo ſunt appretiata certo pretio, & comparet aliquis, qui offert plus, aſſecuratio an præſtanda ſit pro pretio, quo emptores reperiuntur.

Et quid ſi ſit plus longe pretio, quo fuerunt æſtimata bona.

SVMMARIVM.

1 *Creditores mariti opponentes ſe vxori, quæ ſententiam obtinuit pro aſſecuratione ſuarum dotium, ob viri vergentiam ad inopiam, opponere poſſunt, & petere bona æſtimari debere mediante ſubbaſtatione facienda.*

Sed quod imo æſtimatio facienda ſit per peritos, num. 5. & ſeqq.

2 *Res, in qua petitur aſſecuratio, ſi eſt appretiata certo pretio, & reperitur plus eo, quia emptor aliquis comparet offerendo plus, aſſecuratio præſtatur pro pretio, quo emptores reperiuntur. Sed videas, n. 11.*

Ampliatur etiam ſi ſit plus longe pretio, quo appretiatur. num. 3.

4 *Iuſtum pretium poteſt per ſubbaſta-* tionem

tionem probari. Sed vide, num. 7.

5 *Bona æſtimantur per peritos cum Iudicis interuentu, quando danda ſunt mulieri pro aſſecuratione ſuarum dotium, ob vergentiam viri ad inopiam, & non per ſubbaſtationem. num. 8.*

6 *Pretium iuſtum conſideratur ex qualitate rei, & quantitate introituũ.*

7 *Subhaſtatione non probatur verus valor, licèt ea faciat præſumptionem.*

9 *Aeſtimatio fieri non debet per ſubhaſtationẽ, in qua plerunque ſit fraus. Et de ratione, num. 10.*

11 *Adden. ad Capyc. deciſ. 41. n. 3. impugnantur, & rationibus eorum reſpondetur, & num. ſeqq.*

12 *Mulieri vtilius eſt habere bona, quã pecuniam.*

13 *Dotis aſſecuratio non dicitur reſtitutio, ſed poſitio in tuto, vt fructus deſeruiant pro alimentis vxori, viro, ac filijs.*

14 *Mulier ad cuius fauorem dotes aſſecurandæ ſunt ob vergentiam viri ad inopiam, debet curare tantum de vero, & communi pretio, quod per æſtimationem iudicatur, & non ex eo, quod accidere poſſet in ſubhaſtatione maius pretium offerri.*

QVAEST. LVI.

1 Contra mulierẽ petentem ſibi aſsignari bona pro aſſecuratione ſuarum dotiũ, ob vergentiam viri ad inopiam, & pro qua iam fuerat iudicatũ, an creditores mariti ſi ſe opponãt, & petant bona ęſtimari debere etiã mediãte ſubhaſtatione, ſint ex audiẽdi, quęritur.

Et videbatur concludendum, quod ſit *ex dec. Capyc. 41. in cauſa in addit. n. 3*
2 vbi dicitur, quod ſi res, in qua petitur aſſecuratio eſt appretiata certo pretio, & reperitur plus eo, quia emptor aliquis cõparet offerẽdo plus, aſſecuratio pręſtatur pro pretio, quo emptores reperiuntur, & ita fuiſſe reſolutum in Cõ-
3 ſilio, etiã ſi ſit longe plus pretio, quo appretiatur. Neque ex his fit iniuria mulieri, cũ ſuũ conſequatur, vel quod res ſubhaſtetur, vel quod mediante ęſtimatione ei conſignetur, & hoc modo poterit creditoribus prouideri, ſi in ſubhaſtatione maius pretium offerratur.

4 Rurſus quoniam cũ d. bona forent cõſignanda pro iuſto pretio, iuſtum pretiũ poterit per ſubhaſtationem probari, *Fabian. de Mon. in tract. de empt. & vend. q. 5. prin. n. 92. Menoch. conſ. 1121. n. 1. & 2. lib. 12.*

5 Verũ quod imo ęſtimatio facienda ſit per Tabularios, vel peritos cũ interuentu Iudicis, tenuit *Bar. in l. fin. C. de iur. dom. impe. & in l. hac edictali §. is illud, C. de ſecun. nupt.* concordantes adducit *Herculan. in l. Pretia rerũ verſ. circa tertium principale, & Cagnol. ibid. n. 258. verſ. venio nũc, ff. ad l. Fal. Rota dec. 528 n. 3. p. 2. recen.* & illi debent à partibus eligi, & cum iuramẽto deputari de legali ęſtimatione faciẽda, & de bono, & æquo cũ citatione partiũ ad intereſſẽdũ tali die, ac hora, quatenus &c. & ita quoque agẽdũ erit in eorũ relatione, etiam quod non à partibus, ſed à Iudice fuerint electi, *Rot. in Narnien. Fideicom. 3. Iul. 1622. coram Merlino, quæ eſt apud Merlin. de legitima dec. 1. n. 5. & infra.*

6 Et ratio eſt, quia iſti tempore æſtimationis conſiderant qualitatem rei, & quantitatem introituum, quæ conſideranda ſunt pro declarationi iuſti pretij, *l. ſi fundum per fideicommiſſum, ff. de leg. 1. & tradit Bart. in locis præallega-*
7 *tis.* nam vera eſt concluſio per ſubhaſtationem non probari valorem rei, licèt faciat aliquam præſumptionem, *Pantal. Cremen. in l. 2. num. 308. C. de reſcind. vend. Hercul. in dicta l. Pretia rerum, verſ. Circa quintum, Franch. deciſ. 54. num. 10.* & propterea, quod in his debeat æſtimatio præcedere per peritos, & non per ſubhaſtationem, *Gratian. diſceptat. forenſ. cap. 489. num. 29. lib. 3. poſt Franch. dicta*
9 *deciſ. 54. num. 5. qui num. 12.* addit

non eſſe faciendam æſtimationem ſecundum ſubhaſtationem, in qua plerunque fit fraus *ex N eapod.& cæteris in d.l. pretia, & d. l. 2.* vt quia offerens poſſet offerre maius pretium, & non iuſtum.

11 Non obſtant ex aduerſo adducta in *addit. ad deciſ. Capyc.* 41. quia contrariũ fuit aliàs deciſum à ſacro Conſilio, & contenta in dicta additione de iure nõ procedunt, vt aduert. *Franch. in d. dec. 54. num. 9.*

Nec reſiſtit, quod additur, Mulieri ſcilicet iniuriam nõ fieri, quia ſi re ſubhaſtata maius pretium inuenitur, illa ſuum conſequitur, & de eo, quod ſupererit, ſatisfiet creditoribus.

Reſpondetur, enim mulieri ſatis iniuriam fieri priuando eam priuilegio ſibi à iure conceſſo in materia aſſecurationis dotium, & inuita, *l. vlt. ff. de vſu, & habi. l. hactenus cum l. ſeq. ff. de vſu-*
12 *fruct. vbi Bal.* Præterea etiam, quoniam ei damnum inferretur, cum vtilius ſibi ſit habere bona, quam pecuniam, quæ de facili conſumitur.

Inſuper dicitur, quod ipſi mulieri, etiam fieret iniuria, quæ cum ex practica à iure, & conſuetudine approbata cogi non poſſit recipere rem, niſi prę uia æſtimatione peritorum, cogeretur accipere æſtimatam per ſubhaſtationẽ, & ita per modum à iure non approba-
13 tum. Nam hæc aſſecuratio non eſt reſtitutio, ſed poſitio dotium in tuto, vt fructus deſeruiant pro alimentis vxori, marito, ac filijs, vt in ſpecie tradit *Bal. in c. contingit col. 2. verſ. Quid ergo in fin. de reſtit. ſpoliat.* prout ita in prædictis iudicatum teſtatur *Franch. dicta deciſ. 54. num. 5. 7. & ſeq. qui & num. 16.* ait dictum propterea fuiſſe per ſa-
14 crum Conſilium non debere curari, niſi de vero, & communi pretio, quod per æſtimationem iudicatur, & non ex eo, quod accidere poſſet in ſubhaſtatione maius pretium offerri, quod prę ſumendum ex animoſitate fieri, vt declarat *Imol. in l. in ratione, §. vendere, per illum tex. ff. ad l. Fal.* cum etiam poſſit eſſe per ſuppoſitionem perſonę, nec recedi debeat a regalis iuris.

Dictis ſupra num. 5. adde, quod dicta peritorum æſtimatio, tunc eſt neceſſaria, vbi agitur de rei adiudicatione creditori facienda, quoniam ea, non niſi pro iuſto pretio per peritos, per peritos declarando fieri poteſt. Verũ in ſubhaſtatione illius rei æſtimatione opus non eſſet, quia quando res plus offerenti deliberatur, tunc pro iuſto pretio ea vendita præſumitur, quando non conſtat de magno exceſſu inter pretium iuſtũ, & illud, pro quo facta eſt ſubhaſtatio, vel quando non reperitur emptor, vt latè fuit dictum ſupra *in quæſt. 18. n. 1 & plur. ſeqq. & quæſt. 19. num. 3. & ſequentib.*

EPITOME.

Vxor, quæ obtinuit ſententiam contra virum, qua fuit condemnatus ad dotis reſtitutionem, ob vergentiam ad inopiam, impedit ſubhaſtationem, & executionem.

Idem dicitur, ſi excipiendo probauerit vergentiam viri ad inopiam.

Et conſequi poteſt aſſignationem bonorum viri loco pignoris non aliter citato Marito.

Quod procedit etiam in alio creditore habente hypothecam anteriorem.

Sed mulier cogi poteſt manifeſtare bona Mariti, aliàs non auditur.

Et ea contumace exiſtente Iudex procedit ad vlteriorem executionem reſeruatis iuribus vxori in alio iudicio, quod

quod multipliciter declaratur.

Mulier taliter immiſſa dicitur poſſidere, & non maritus, nec creditores poſsũt offerre dotem.

Et vbi pretenderetur exceſſus, retinet tantum, quod ſibi debetur.

SVMMARIVM.

1 *Vxor, quæ in iuditio moto contra maritum obtinuit ſententiam, qua maritus fuit condemnatus ad reſtituendam dotem impedit, ſubhaſtationem, & executionem petitam per tertium.*

Non tamen ſufficeret contra eumdem tertium ad auocandam poſſeſſionẽ, num. 2.

Primo ampliatur procedere, etiam ſi prius non egerit contra maritum, quia poteſt excipiendo ſubhaſtationem, & executionem impedire, probando vergentiam viri ad inopiã. num. 4

Nec requiritur vlla bonorum viri excuſſio, num. 5.

Præſertim quando in eam pro ſuis dotibus eſſet tranſlata poſſeſſio, & dominium, num. 9.

Secundo ampliatur idem habere locũ ad fauorem cuiuslibet creditoris comparentis non ad effectum agendi, ſed excipiendi, num. 6.

7 *Mulier excipiendo de ſua anteriori hypotheca, & de vergentia viri ad inopiam poteſt non ſolum impedire executionem, ſed etiam conſequi bonorum viri aſſignationem loco pignoris non aliter citato marito.*

8 *Creditor habens hypothecam anteriorem non ſolum impedit executionẽ in nomine debitoris ſui debitoris, ſed obtinet in eodem iudicio illud nomen ſibi dari loco pignoris nulla facta citatione de primo debitore.*

10 *Mulier excipiendo de ſua hypotheca contra creditores mariti, poteſt cogi clarè manifeſtare bona ſui viri iurata fide, aliàs non auditur, & num. 11. & 12.*

12 *Muliere contumace exiſtente in non manifeſtando bona mariti, Iudex procedit ad vlteriora in executione & ſubhaſtatione.*

Primo limitatur non procedere, quãdo manifeſtatio peteretur diu poſt obitum viri, quia præſumitur obliuio num. 13.

Secundo limitatur, quando ex clara manifeſtatione mulier damnum indebitè pateretur, num. 14.

Tertio limitatur, quando expreſſio facta eſſet per relationem ad ſcripturam, & quid certum, n. 16.

Ampliatur idem procedere quoque in vltimis voluntatibus, n. 17.

15 *Monitoriales literæ non obligant ad manifeſtandum, quando ex manifeſtatione damnum indebitè quis pateretur.*

Quod procedit tàm in principali, quã in Aduocato, ibid.

18 *Expreſſio hæredum implicita relata ad certam ſcripturam valet.*

19 *Vxor, ſi obtinuit immiſſionem citatis creditoribus pro aſſecuratione ſuarum dotium, verè dicitur poſſidere, & non maritus.*

Et hoc caſu creditores non poſſunt offerre dotem. num. 20.

Et vbi prætenderetur exceſſus, mulier retinet tantum, quod ſibi debetur, num. 21.

22 *Exceſſus vbi prætenditur, ab allegante probandus eſt.*

Aliàs pro vxore Domina præſumitur, num. 3.

QVAE

QVAESTIO XLVII.

Q Væro adhuc qualiter ſit audienda mulier excipiens de hypotheca ſuarum dotium aduerſus creditores, & impedire ſub haſtationes ad illorum inſtantiã cęptas. Et an poſſint creditores dotẽ offerre & ita ſe liberare ab hac moleſtia.

1 Quoad primum caput huius quæſtionis, dico, quod ſi vxor in iudicio moto contra maritum obtinuit ſententiã, qua maritus eſt condemnatus ad reſtituendam dotem, quia tunc inopia viri eſt probata, & per ſententiam facta eſt notoria, ſufficit ad impediendam ſubhaſtationem, & executionem contra ter-
2 tium, licèt non ſufficeret contra eumdem tertium non citatum ad auocandam ab eo poſſeſsionem pignoris, quia
3 ſententia contra vnum lata non nocet tertio non citato, *l. ſæpè*, vbi communiter ſcribentes, *ff. de ſenten. & re iudicat. toto titulo, C. quib. res iudic. non nőt. Natta conſil. 345. num. 2. Roland. conſil. 85. num. 4. lib. 2. latè Surd. deciſ. 256. num. 3. verſic. In contrarium, & num. 4. & 5.*

4 Quin etiam idem procedit, etiam ſi vxor prius non egerit contra maritum, nec pronunciari fecerit, eum vergere ad inopiam, & ſucceſsiuè factum eſſe locum dotis reſtitutioni, quia pariter poteſt excipiendo impedire ſubhaſtationem, & executionem allegando, & probando vergentiam mariti ad inopiã *Pract. Papien. in form. libell. quo agit vxor ad dot. & vſufruct. in gl. vxor quandam, num. 28. verſ. Inde quæritur, & ibid. Maſuer. in addit. Bal. Nouell. in tract. de dot. in 7. par. princ. priuil. 24. n. 2 quem ſequitur Natt. conſ. 300. ſub num.*
5 2. neque vlla requiritur bonorum viri excuſſio ſecundum *Nouell. & Natt. vbi ſupra.* Sed ſolum requiritur, quod mulier adhibita plena diſcuſſione ſuper inopia, ſupra pronunciari inſtet, *ex Nouel. in loco præcitato*. Quod procedit etiam in quolibet creditore comparente non per viam agendi, ſed per viam excipiendi ad impediendum alium creditorem, qui poteſt hoc facere iure ſuæ prioris hypothecæ, etiam quod non obtinuęrit ſententiam contra ſuum principalẽ debitorem etiam exiſtentem ſoluendo, & ita nulla facta excuſſione bonorum debitoris, dum tamẽ doceat de ſuo credito, & ſua priori hypotheca, vt per *Nat. d. conſ. 300. & Cartar. dec. 19. pulchrum*
7 *num. 4.* Quæ adeo vera non ſunt, vt mulier excipiendo, & docendo de ſua anteriori hypotheca, & de vergẽtia viri ad inopiã valeat non ſolũ impedire executionem, ſed poſſit etiam in eodem iudicio per viam exceptionis conſequi bonorum viri aſſignationem loco pignoris nõ aliter citato marito reſeruatis iuribus in iudicio ordinario, quia iudiciũ ſummarium, quale eſt iſtud executiuũ, non parat præiudicium iudicio ordina-
8 rio, & plenario; vnde creditor habens hypothecam anteriorem non ſolum impedit executionem in nomine debitoris ſui debitoris; ſed obtinet in eodem iudicio illud nomẽ ſibi dari loco pignoris nulla facta citatione de primo debitore. *Natt. d. conſ. 300. cum procederetur, num. 1. & ſeqq.*

9 Et dicta ſupra in muliere præſertim procedunt, quando in eam pro ſuis iuribus dotalibus eſſet translatum dominium, & poſſeſſio bonorum mariti ex clauſula Conſtituti appoſita in inſtrumento dotali, vt dixi in quæſtione . . . . quia tunc eueniente caſu reſtitutionis dotis poteſt vxor inſiſtere poſſeſsioni dictorum bonorum, donec fuerit ei ſatisfactum de ſuis dotibus etiam aduerſus fiſcum publicatis bonis mariti. *Roland. conſil. 31. Viſo proceſſu, ſub num. 37. verſic. Imo plus, & num. 38. & 39. lib. primo.*

10 Quamuis in caſu, quo mulier excipiendo de ſua anteriori hypotheca vult creditorem à petita executione, &

ſubha-

ſubhaſtatione excludere, creditor ipſe poſſit opponere aduerſus eam, illam nempe non fore audiendam, niſi prius clarè manifeſtet bona ſui viri, qui ſicut vxor tenetur ſub iuramento illa manifeſtare hæredibus viri prædefuncti, *gloſſ. in l. ſecunda in verbo Iurata fide, C. quom. & quib. quar. pars debiti lib. 10. Bald. in l. ordo ſub num. 14. verſ. Quæro vtrum vxor. C. de execut. rei iudic. Brun. in tract. de ceſſio. bonor. quæſt. 5. princip. num. 6. Caſſan. in conſuetud. Burgund. rubr. 4. §. 3. num. 9. Aym. in tract. de antiquit. tempor. tit. Teſtes deponentes de credulitate in antiquis, §. viſo de fama ſub num. 17. Caualcan. deciſ. 3. in cauſa mota, verſ. & in primis, par. prima.*

11 Eodem pacto tenetur etiam manifeſtare creditoribus, quos ipſa intendit excludere ab eorum credito, cum in vtriſque militet eadem ratio, ergo etiã eadem iuris diſpoſitio *iur. vulgar.* & forte maior in creditore, quam in hærede, quoniam hæres eſt hæres bonorum, quæ ſuperſunt ſoluto ære alieno.

12 Quæ manifeſtatio, ſi à muliere, ſeu vxore non fiat, denegabitur eidem audientia, & tunc Iudex procedere debet ad vlteriorem executionem, & ſubhaſtationem reſeruatis iuribus vxori ralibus, qualia ei comperant in alio iudicio, donec purgauerit contumaciam, ob quam ei denegatur audientia, *l. ſed & ſi per Prætorem, §. ait Prætor in fine, ver. Sed & ſi dum decreto, & ibi gloſſ. ff. ex quibus cauſ. maior. Paris de Puteo in tract. de ſyndicat. in verbo Dicit conſtitutio num. 3. & in verbo inobedientiæ num. primo, Garauit. ſuper rit. 220. num. 2.*

13 Primo limitatur præcedens proxima Concluſio, vt non procedat, quando manifeſtatio peteretur diu poſt obitum mariti, quo caſu veriſimile eſt, quod vxor non recordetur de rebus particularibus vſu conſumptis, cum in muliere facilius præſumatur obliuio, vt poſt *Menoch. tradit Maſcard. de probatio. concluſ. 1076. num. 48. præcipuè ſi ſit ſenex., Natt. conſil. 537. num. 12. propè finem.*

14 Secundo limitatur non habere locum, quando ex clara manifeſtatione damnum indebitè pateretur, quia tunc admittitur obſcura manifeſtatio per ea, quæ poſt *Couarr. Cucch. & alios dixit Scacc. in tract. de Iudic. cauſ. lib. 2. cap. 9 num. 836. & ſeqq. & num. 846. & 847.*

15 *eodem cap. 9.* vbi quod litteræ monitoriales dicto caſu non obligant ad manifeſtandum, & tam principali, quam aduocato habentibus iuſtam cauſam, licet vti fraudibus, & cauillationibus ad excludendas fraudes, & cauillationes aduerſarij iniuſtè litigantis, vt per eundem *Scacciam dicto cap. 9. num. 848. poſt gloſſ. Bal. Alciat. & M. Anton. Cucch.* quare ſi iſto caſu licitum eſt nõ manifeſtare veritatem, à fortiori licitũ erit eam obſcurè manifeſtare.

16 Tertio limitatur, quando expreſſio facta eſt per relationem, quia ſatis dicitur manifeſtum, & certum illud, quod habet relationem ad id, quod eſt certũ & manifeſtum, *l. aſſe toto, ff. de hæred. inſtit. l. ſi ita ſcripſero. ff. de condit. & demonſtr. l. certum, cum ibi nota. ff. ſi cert. peta. Oſaſch. deciſ. 128. num. ſecundo, & quarto.*

17 Vbi quod etiam in vltimis voluntatibus hoc locum habet, Nam licet hæ-

18 redum nomina exprimi à Teſtatore debeant in teſtamento nuncupatiuo, *l. iubemus C. de teſtam. l. hæredes palam, in princip. ff. eodem titulo*, eorum tamen expreſſio valebit implicita relata ad certam ſcripturam, *adnot. per Bart. in l. ſi ita ſcripſero, ff. de condit. & de monſtr. Alexand. conſil. 176. num. 6. lib. 5. alios adducit Scacc. in tracta. de iudic. cauſ. lib. 1. cap. 48. ſub num. ſeptimo, verſic. Contrarium.*

19 Secunda propoſita dubitatio reſoluitur ex eo, quod ſi vxor obtinuit immiſſionem citatis omnibus creditoribus pro aſſecuratione ſuarum dotium, quo caſu vxor ipſa verè dicitur dotem poſſidere, non maritus, non quidem ad alienandum, ſed ad alendum ſe, ac liberos

ros, vt dixi in præcedenti quæſtione, *per text. in l. vbi adhuc, C. de iure dot. Gayll. lib. 2. obſeruat. 83. num. 17. Giurb. deciſ. 16. num. 11. & Card. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 11. tit. 30. num. 23.*

20 Et creditores hoc caſu non poſſunt offerre dotem vxori, quæ propter inopiam viri fuit aſſecurata ſuper eius bonis de ſua dote, Cum hæc aſſecuratio ſit dotis translatio de viro in vxorem, quidquid aliud ſit, quando ſolutum eſſet matrimonium, *Cyn. Alber. & alij in l. cum tibi, C. qui pot. in pign. habe. Bald. Nouell. de dot. par. 7. priuil. 47. Afflict. deciſ. 199. Oſaſch. deciſ. 135. num. 9. Ceph. conſil. 293. num. 6. latè Giurb. dicta deciſ. 16. num. 12. Card. Mantic. dicto tit. 30. à num. 10. vſque ad 16.*

21 Et vbi prætenderetur per creditores per mulierem poſſideri plura bona excedentia æſtimationem, & quantitatem ſuæ dotis, ijs agere permiſſum eſt contra dictam mulierem, vt facta bonorũ æſtimatione retineat, quod ei debetur vſque ad concurrentem quantitatem ſuæ dotis, *Alexand. in l. ſi conſtante, num. 34. ff. ſolut. matrim. Gramat. deciſ. 92. num. 19. Neguſan. de pignor. par. 5 membr. 1. num. 33. Gabr. conſil. 147. lib. primo, Theſaur. deciſ. 207. num. 3. poſt Oſaſch. deciſ. 135. in fin. Viu. deciſ. 413. num. 1. Giurb. dicta deciſ. 16. num. 17. cum ſeq.*

22 Non omitto, quod onus probandi bona per mulierem poſſeſſa excedere quantitatem dotis, incumbit alleganti,

23 & ei, qui prætendit illa ab ea auocare, cum præſumantur data pro eius credito, & non vltra ex notatis per *Viu. dicta deciſ. 413. num. 7. & 8. poſt Bart. & Alex. in l. à Diuo Pio, §. ſi pignora, ff. de re iudic.* ita vt vxor dicatur eſſe domina, & verè poſſidere, *Giurb. dicta deciſ. 16. num. 11. & Theſaur. Iun. q. 65. nu. 10. lib. 2.*

EPITOME.

In executione ſententiæ in actione perſonali captis pignoribus, quibus remedijs procedatur, vt ad venditionem deueniri poſſit.

Res quando eſt indiuidua, in licitatione quis obtineat.

Et quid, quando creditum, vel debitum ad illius æſtimationem, vel pretium non aſcendit.

Adiudicatio rerum indiuiſibilium, qualiter à Iudice ſit facienda.

SVMMARIVM.

1 *Executio ſententiæ latæ in actione perſonali captis pignoribus pluribus fit modis.*

2 *Referuntur opiniones gl. & aliorum plurium in dicta propoſitione.*

Et concluditur tutius eſſe, quod creditor emat tamquam tertius, & extraneus, num. 3.

4 *Res quando eſt indiuidua, ſoluenda eſt æſtimatio.*

5 *Hæres tenetur ad æſtimationem rei indiuiduæ legatario, & res apud eum remanet.*

6 *Licitationes fiunt de re indiuidua, & inſeparabili, vt creditori ſatisfiat, ſi debitor non ſoluat.*

Et is licitando obtinet, qui maiorem partem habet, ſi æquale offerat pretium num. 11.

Et ſi creditores hinc inde adſint æquales præualebit numerus perſonarũ, num. 12.

Obtinere tamen debet, qui plus offeret & in licitatione vicerit, num. 13.

Quid quando creditum, ſeu debitum ad illius æſtimationem, vel pretium non aſcendat, num. 7.

Limitatur dicta Concluſio in iure Patronatus, quod inſolidum apud omnes permanebit. num. 8. 10.

Iura

Iura indiuiſibilia poſſunt à Iudice inter hæredes eorum alicui adiudicari, vel dari in ſolutum, grauando eumdem, cui adiudicatum eſt, vt alteri hæredi pecuniam pro qualitate refundat.

QVAEST. LVIII.

1 PLVRA dantur remedia, vt in executione ſententiæ latæ in actione perſonali captis pignoribus per creditorem ad venditionem deueniatur.

2 Nam *Gloſ. in l. à Diuo Pio §. ſi pignora in ver. addicantur ff. de re iudic.* quatuor enumerat remedia.

Primum, quod creditor iure pignoris poſſideat bona capta.

Secundo, quod inſolutum illi addicantur pro quantitate debita.

Tertio, quod creditor licitando emat ab exequtore.

Quarto, & vltimo, quod dominium à Principe impetretur, quando debitor per dolum efficit, nec emptor inueniretur.

At Bar. ibi ſequendo gloſ. addit, quod bona vendantur, hocque vtilius aſſerit, quia ſi pignus captum non ſufficiat pro toto debito, aliud dabit debitor pro ſupplemento.

Alia duo addit *Imol.*

Primum, quod ſi creditor vtatur primo remedio, & velit capta iure pignoris retinere, imputabit fructus in ſortem.

Secundum eſt, quod pignus creditori non adiudicabitur in ſolutum, niſi in ſubſidium, quando non inuenitur emptor; ac differit, an poſſit ex pluribus his remedijs creditor eligere, quod malit.

Et pariter alia duo addit *ibid. Alex. num. 13. & ſeq.*

Primum, quod ſi emptor non inueniatur dolo Iudicis, creditor impetrare poterit à iudice adiudicationem ſibi fieri.

Secundum eſt, quod Iudex adiudicet pro iuſta æſtimatione, præterea *Bal. in l. ordo num. 1. C. de exec. rei iudic.* addit quintum remedium, quod ſcilicet Iudex det in ſolutum pro vera æſtimatione, & ſubiungit ita de facto ſeruari.

Vltimo *Pract. Papien. in forma execut. ſent. diffinit. in princ num. 20. verſ. amplius quæritur*, vbi in fine addit quintum, quod debitor detrudatur in carcerem.

3 Verum omnibus rectè penſatis, tutius remedium eſt, quod creditor emat tamquam tertius, & extraneus, cum non ſit dubium, quod licitare poſſit, *l. 2. C. ſi in cauſ. iudic. Rota diuerſ. deciſ. 281. num. 33. & ſeqq. par. 2. quod & gl. in dicto §. ſi pignora*, magis probaſſe videtur in *dicto verſ. addicantur, & Bald. in dicta l. 2. ad fin.* vbi ait, quod ad euitandas opiniones circa rei recuperationem melius eſt, quod pignus vendatur creditori tanquam extraneo, quam quod ei detur inſolutum, ſequitur *Salyc. in dicta l. ordo num. 5.. dicens*, quod victor admittitur ad licitandum, ſicut quilibet tertius, *& Surd. latè conſ. 256. num. 5. lib. 2.*

4 Sed difficultas eſt, quid quando res eſt indiuidua, videlicet, quia fundo, vel domui adiecta ſunt melioramenta quæ ſunt inſeparabilia, nec fieri poteſt commoda diuiſio.

Reſpondetur, quod aut ſoluenda eſt æſtimatio, vt per *Vinc. de Franch. in ſpecie melioramentorum à ſenſu contrario deciſ. 38. num. 2. & Magon. in deciſ. Floren. 51. nu. 1. & facit l. non*
5 *amplius §. cum honorum in fin. ff. de leg. 1.* vbi hæres tenetur ad æſtimationem legatario, & res apud eum remanebit, quem *tex. ad hoc adducit Aret. conſ. 156. num. 4.*

Aut res ipſa præſtanda eſt, quatenus patiatur commodam diuiſionem, quia hoc eſt proprium hypothecæ, vt

vel

vel creditum ſoluatur, aut rei æſtimatio, ſeu res obligata præſtetur *l. mulier C. qui pot. in pign. habe. l. ſi eum venditor ff. de euit. l. ſi Diuus ff. de pign. Magon. dicta deciſ.* 51. *num.* 2.

6 Verum ſi debitor ſoluere nolit, nec res hypothecata præſtari poſſit, quia ſit indiuidua, & inſeparabilis ab alia non hypothecata, vt puta ob melioramenta, vt indemnitati creditoris ſuccurratur, ad licitationes deuenitur, *vt per Iaſ. in* §. *quadam num.* 59. *& infra inſtit. de act.* Et eo caſu, quo creditū,

7 ſeu debitum reſpectiuè ad eius æſtimationem, vel pretium non aſcendit, inſpecta ipſius fundi, ſeu domus æſtimatione, poteſt oblator pretium totius fundi, vel domus offerre, vt ex eo primū creditori pro ſuo credito ſatisfiat; reſiduum verò debitori reſtituatur, & creditore recipere recuſante deponatur ita *Aſin. de execut.* §. 6. *cap.* 83. *n.* 1.

8 Quæ tamen limita non procedere in iure patronatu. Nam licèt alia iura

9 indiuiſibilia poſſint à Iudice inter hæredes eorum alicui adiudicari, vel dari in ſolutum, grauando eumdem, cui adiudicatum eſt, vt alteri hæredi pecuniam pro æqualitate refundat. *l.* 3. *ff. fam. heriſc. & l. hæredes* §. 1. *eod. tit.*

10 Nihilominus contrarium in iurepatronatu dicendum eſt, cum illud nec diuidatur, nec etiam adiudicetur, ſed inſolidum apud omnes permanebit, vt ex *Paul. de Cittadi. in tract. Iuriſpatr. par.* 9. *tit. Rubr. quomodo transfertur ius patr. num.* 23. *& alijs citatis tradit Aſin. de execut. dicto* §. 9. *cap.* 73. *num.* 1. *& infra.*

11 Et nota, quod in caſu licitationis rei, quæ commodam non recipit diuiſionem, is licitando obtinebit, qui maiorem habet partem, ſi æquale offerat pretium *l. ſancimus* §. *ſin autem ibi gl. C. de dona. l.* 2. *C. quan. & quib. quar. pars debea. lib.* 10. *l.* 2. *de Metall. lib.* 11. *Petr. de Vbald. in tract. ſocieta. par.* 12. *quæſt.* 12. Et vbi creditores hinc

12 inde ſunt æquales, preualebit numerus perſonarum *l. maiorem ff. de pact.*

13 *Aret. conſ.* 157. *col.* 3. *Capyc. deciſ.* 36. Obtinere tamen debet, qui plus offert, & qui in licitatione vicerit *ad l. licitatio in princ. ff. de public. & vectig. Rebuff. ad Conſtit. Gall. tit. de Præcon. art.* 7. *gloſ. vnic. num.* 7.

EPITOME.

Subhaſtationes an ſint neceſſariæ. vt debitor vti poſſit beneficio Auth. Hoc niſi C. de ſolut.

SVMMARIVM.

1 *Creditore inuito aliud pro alio ſolui non poteſt.*

Fallit ob impotentiam debitoris ſoluendi in pecunia numerata, quo caſu compellitur creditor accipere in ſolutum bona num. 2.

3 *Neceſſitas facit licitum, quod aliàs eſſet illicitum, & ob eam receditur à regulis iuris.*

4 *Subhaſtationes ſunt neceſſariæ, vt debitor vti poſſit beneficio Auth. hoc niſi C. de ſolut.*

Contrarium concluditur, quando aliter probatur diligentia debitoris, num. 7.

5 *Datio in ſolutum eſt nulla omiſſa ſubhaſtatione.*

6 *Dona ante ſubhaſtationem extimanda ſunt, & non reperto emptore, vel iuſto pretio, pro iuſto pretio adiudicantur Creditori.*

8 *Subhaſtatio fieri ſolet ad probandam diligentiam, quæ quomodocunq. probetur, ac fiat, ſufficit.*

Vt & quando Iudex adhibet cauſæ cognitionem ſuper qualitate bonorum, & quantitate pretij, & alijs neceſſarijs. ibid.

9 *Subhaſtatio rectè omitti poteſt probata diligentia.*

10 *Subhaſtationis forma inuenta eſt ad euitandas fraudes, quibus deficientibus deficit diſpoſitio.*

11 *Subhaſtatio non requiritur, vbi contrarius*

rius eſt ſtylus.

Subhaſtationi requiſitæ de iure communi derogatur per contrarium ſtilum, ſicut & per ſtatutum.

QVAEST. LIX.

1 QVAMVIS regula ſit, quod aliud pro alio inuito credirore ſolui non poteſt *l. eum à quo, C. de ſolut. l. 2. §. mutui datio, ff. ſi cert. peta.*
2 Ea tamen fallit ob impotentiam debitoris ſoluendi in pecunia numerata, quo caſu compellitur creditor accipere inſolutum bona, §. *quod autem. Auth. de fideiuſſ. & Auth. hoc Niſi. C. de ſolu. Bal. in l. ordo num. 9. C. de execut. rei iudic. Imol. in l. à Diuo Pio, §. in venditione. in fin. ff. de re iudic. Bar. in d. §. Mutui datio ſub n. 21. ver. Tertio caſu & ibid. Iaſ. n. 8. in 1. fallen. at Rip. n. 15. &*
3 *ſeq.* Neceſsitas enim facit licitum, quod aliàs eſſet illicitũ, & ob eã à regulis iuris receditur *c. quod eſt de reg. iur. in 6. Iaſ. in l. in principalib. ff. ſi cer. pet. cũ ſim.*

4 Sed quæritur, An ſubhaſtationes neceſſariæ ſint ad hoc, vt debitor vti poſſit beneficio *Auth. Niſi. C. de ſolut.* Et dicendum videtur, quod ſic.

5 Quoniam datio in ſolutum eſt nulla, quando ſubhaſtatio fuit omiſſa, debet enim fieri eo modo, de quo loquitur *Paul. de Caſtr. in l. ſi quos, C. de reſcind.*
6 *vendi.* Vbi ait, quod bona antequam ſub haſta ponantur, à peritis, & expertis extimatoribus extimanda eſſe, & ea extimatione pręmiſſa ſubhaſtari debere, & deinde plus offerenti danda, alioquin fraudem committi poſſe. Si vero emptor non reperiatur, vel ab eo iuſtũ pretium non offerratur, bona prædicta ei vendenda non eſſe, ſed pro iuſto pretio, iuxta tamen peritorum extimationem creditori adiudicanda fore. *l. 1. C. ſi in cauſ. iudic. Afflict. deciſ. 358. ſequitur Roland. conſ. 32. nu. 32. & 33. lib. 1. & probatur in d. l. ordo, vbi ſcribentes, & in dicta l. 2. C. ſi in cauſ. pign. Alex. in dicta l. à Diuo Pio, §. ſi pignora nu. 7. ff. de re iudic.*

7 At contrarium verius reor in caſu, de quo agimus, nempe ſubhaſtationes nullatenus eſſe neceſſarias, dummodo aliter probetur diligẽtia debitoris in perquirendis pecunijs, quæ ſola conſideratur ad fraudes remouendas, vt habetur *in d. auth. hoc niſi, & per Rip. in d. §. mutui datio uum. 25. in fin.*

8 Nam ſubhaſtatio fieri ſolet ad probandam diligentiam, quæ, quomodocunque probetur, ſufficit in ſpecie *Honded. conſ. 18. num. 55. lib. 1.* Idemque dicitur, quando Iudex adhibet cauſæ cognitionem ſuper qualitate bonorum, & quantitate pretij, ac alijs neceſſarijs, quo etiam caſu ſatis dicitur probata di-
9 ligentia, itaut rectè poſſit omitti ſubhaſtatio. *Ioan. Franc. à Ponte conſ. 1. nu.*
10 *139. & ſeq.* Cum talis forma ſubhaſtationis inuenta ſit ad fraudes euitandas, quibus ceſſantibus deficit quoque diſpoſitio, vt in terminis concludit *Rota per Card. Seraphi. in Romana de Gaddis 21. Aprilis 1578. inter impreſſ. dec. 358.*
11 *num. 1.* Et quidem in praxi ego non recordor vnquã vidiſſe in huiuſmodi dationibus in ſolutum fieri licitationes, vbi ſeruata ſunt præmiſſa, qui ſtilus, & conſuetudo, vbi viget, eo magis ſeruan-
12 da eſt, cum in hoc poſſit iuri communi derogare quoad prędictam ſolemnitatem ſubhaſtationum. *Felyn. in cap. cum cauſa, num. 10. de re iudic. Guttierez in Tract. de Tutel. par. 1. cap. 5. num. 6. poſt Rocch. de Curt. Conſuetud. ſect. 5.*
13 *num. 27.* ſicuti poſſet etiam per ſtatutum. *Fabian. de Mon. in Tract. de Empt. & vendi. quæſt. 5. nu. 85. & 88. Iodoch. Dambauder. in compend. ſubhaſt. c. 3. n. 3. Munoz. in Tract. de Ratiocin. administra. cap. 16. num. 14. & 15.* cum plura de iure requirantur, quę in praxi non ſeruantur.

EPITOME.

Creditor, qui bona ſui debitoris pro certo pretio inſolutũ petijt

K nul-

nullo alio oblatore, qui plus offerret, exiſtente, ſi Iudex ei tamquam plus offerrenti vendenda pronuntiauit, An pænitere poſſit, & fideiuſſorem conuenire.

Variatio quando ſit permiſſa.

SVMMARIVM.

1 *Creditor in emptorem bonorum debitoris poteſt ſe offerre, & alijs offerẽtibus præfertur.*

2 *Creditor, qui bona ſui debitoris pro certo pretio in ſolutum petijt nullo alio oblatore exiſtente, qui plus offerret ſi Iudex ei tamquam plus offerenti vendẽda pronuntiauit, pœnitere poteſt, & fideiuſſorem conuenire.*

Contrarium concluditur. num. 5. & ſeqq.

3 *Variatio permittitur ſtante obligatione Camerali.*

Fallit, quando prętenderetur variatio de via ordinaria in executiuam, num. 4.

5 *Remedium l. 2. C. de reſcind. vend. in datione inſolutum iudiciali non conceditur propter authoritatem rei iudicatæ.*

6 *Creditor, cui adiudicata eſt res inſolutum, non habet actionem ad reſiduum, quia de eo tranſegiſſe pacto videtur.*

7 *Creditor, cui per ſubhaſtationem liberãtur bona debitoris, ad fideiuſſorẽ redire non poteſt.*

8 *Variatio impeditur poſt acquiſitum ius parti.*

9 *Remedio vno electo non eſt recurrendum ad aliud.*

Prę ſertim quando fuit creditori plenè ſatisfactum, & plenariè illi conſultum per viam electam. num. 10.

11 *Variare vbi licitum eſt, non procedit, quando quis ſemel elegit, & ſuper re electa Iudex pronunciauit executionem faciendam eſſe.*

QVAEST. LX.

1 NOTA eſt ſatis iuris cõcluſio, quã in hoc tractatu pluries firmauimus, creditorem ſcilicet non ſolũ in emptorem bonorum debitoris ſe poſse offerre, ſed in pari cauſa aliorũ offerrentium, vti creditor, & is, cuius magis intereſt, præferendus eſt, vt inquit *Iaſ. in l. à Diuo Pio, §. ſi pignora in fin. ff. de re iudi. per tex. in l. 2. C. ſi in cauſ. Iudi. pign. capt. ſit.*

2 Dubitatur modo, num ſi creditor bona debitoris ſui in ſolutum petierit, ac deinde ſe in emptorem obtulerit pro certo pretio cum eius credito compenſando, nullo alio oblatore exiſtente, qui plus offerret, & Iudex ei tamquam plus offerenti vendenda pronuntiauit, creditor ipſe mutata ſententia, eo quia forte bona fuerunt ab eo licitata maiori pretio, quam valerent, eadem ſibi à Iudice aſſignari non procurauit, nec ſibi venditionis, ſeu inſolutum dationis inſtrumentũ exponi, ſed recedendo ab ipſa emptione, iudicium inſtituit aduerſus fideiuſſorem, vt debitum, pro quõ fideiuſſit, ſolueret.

Quęritur An id ei liceat.

Et reſpondendum videtur affirmatiuè, non enim quouſque bona non fuerit conſequutus, & in eum translatum dominium, illi prohibitum eſse debet, eam videlicet viam eligere, quę magis placuerit, cum adhuc res integra videa-
3 tur, & ita variare, & pręſertim ſi in inſtrumẽto crediti adſit obligatio cameralis, vt cõmuniter apponi ſolet *Bar. in l. Conſentaneũ. n. 17. C. quomo. & quan. Iud. Pariſ. cõſ. 103. nu. 3. lib. 3. Galleſ. de*
4 *oblig. cam. partic. 3. q. 2. n. 2.* Quidquid aliud ſit, quando prætenderetur variatio de via ordinaria in executiuam, quæ tunc nõ liceret *Cæſar de Graſſis deciſ. 2. num. 2. de ſentent. excommunic. Rota coram Reuerend. P. D. Litta,*

in

in Romana pecuniaria 28. *Iunij* 1593. *Gonzal. ad reg.* 8. *gloſ.* 6 *num.* 192.

5 Cæterum contraria ſententia verior eſt.

Nam ſecundum plures nec hoc caſu remedium, *l.* 2. *C. de reſcind. vendi.* locum habet propter authoritatem rei iudicatæ. *Bal. in l. ordo, C. de execut. rei iudi. Fabian. de Mont. de empt. & ven-*
6 *di. quæſt.* 8. *princ. num.* 9. neque actio ad reſiduum competit creditori, quia de eo tranſegiſſe pacto videtur. *l. à Diuo Pio, §. ſi pignora. vbi Alex. num.* 9. *&* 10. *Iaſ. num.* 2. *&* 3. *& poſteriores. ff. de re iudic. Matt. Coler. de proceſſ. execut. par.* 3. *cap.* 9. *num.* 50. *& ſeqq.*
7 Et magis in terminis, quod creditor, cui per ſubhaſtationem liberantur bona debitoris habeatur loco emptoris, ita vt poſtea ad fideiuſſorem redire non poſſit deciſum teſtatur *Guid. Pap. deciſ.* 348. *vbi adden.* id in practica notandum monent, ſequuntur *Aſin. de execut. §.* 4. *cap.* 79. *n.* 1. *Horat. Carp. ad Stat. Mediol. p.* 1. *c.* 438. *n.* 5. *&* 6. *& nouiſſ. Anton. Hering. in Tract. de fideiuſſ. cap.* 20. *§.* 21. *num.* 39. Non obſtant, quæ objiciuntur de variatione.
8 Quia reſpondetur non procedere, cum ex facta deliberatione acquiſitum ſit ius parti, quo caſu variatio impeditur *l. Stichum, §. fin. de nouat. Iaſ. in l. ſi quis agere. num.* 2. *C. de codicill.* quaſi vno remedio non debeat quis ad aliud recurrere, *l. quod in hæredem §. eligere. de tribut. act. Bar. in l. cum qui certarum, §. fin. ff. de verb. oblig. Surd.*
10 *conſ.* 111. *nu.* 6. *lib.* 1. præſertim quando conſtat, quod eſt actualiter, & plenè creditori ſatisfactum, & plenariè illi conſultũ per vnã viã electam. *Iaſ. in l.* 1. *in princ. num.* 23. *ff. ſi quis ius dicen. non obtemper. Bal. in l. qui legati in prin. C. vn. in poſſeſſ. lega. Alex. ad Bar. in l. nemo carceres. num.* 16. *C. de exact. tribut.* & in ſpecie quando pignora fuerunt data in ſolutum non detur variatio. *Pariſ. ad Bar. in l. conſentaneum nu.* 17. *in ver. poſſit redire in princip. C. quomod. & quand. Iudic. per doctrinam Bald. in l. qui deſtituere in* 1. *lectura in princip. ff. rei vendic. Capyc.*
11 *deciſ.* 33. *num.* 3. vbi dixit, quod in illis caſibus, in quibus licèt variare, id locum non habeat, cum quis ſemel elegit, & Iudex ſuper electione pronunciauerit, vt in propoſito, executionem eſſe faciendam. ſequitur *Aſin. de execut. §.* 7. *cap.* 94. *n.* 3.

EPITOME.

Creditori, qui faſſus eſt recepiſſe pretiũ rei ſubhaſtatæ, quod breui manu fuit reſtitutum, quibus actionibus ſuccuratur.

Pecuniæ verbum in ſubhaſtatione qualiter accipiatur.

SVMMARIVM.

1 *Creditori, qui faſſus eſt pretium rei ſubhaſtatæ recepiſſe, quod breui manu fuit reſtitutum, datur actio præciſe aduerſus emptorem, vt illud ſoluat.*

Neque liberatur ſi velit ſoluere intereſſe. num. 2.

Ampliatur idem procedere quoq; quãdo eſſemus in procuratore. nu. 3.

Et præterea eidem ſuccurritur, vt poſſit rem venditam vendicare. nu. 4.

5 *Creditor vendere poteſt bona debitoris præſente pecunia, vel habita fide de pretio.*

Idemq; ei permiſſum eſt ordinariè agere ad pretium ex ui contractus celebrati inter ipſum, & emptorem. n. 6

7 *Iudex vendit bona debitoris ſolum præſente pecunia.*

Extenditur procedere etiam in quolibet executore. procuratore, adminiſtratore, ac ſimilibus num. 8.

9 *Iudex cõſentiens, quod emptor habeat fidem de pretio tenetur actione de dolo.*

10 *In ſubhaſtatione regulariter non interuenit pecuniæ numeratio.*

11 *Pecuniæ, verbũ, non eſt ita ſtrictè accipiendum pro ea, quæ ad numerũ*

Digitized by Google

datur, ſed pro ſatisfactione.
Quod maxime obtinet in ſubhaſtatione. num 12.
Declaratur procedere, dum tamen ſatisfactio interueniat, non autem promiſſio de acollando num. 13.
14 *Creditor, qui inſtetit pro ſubhaſtatione rei debitoris ſi non exegit, ſibi imputare debet.*

QVAEST. LXI.

VTILIS eſt quæſtio, qualiter ſuccurratur creditori, qui faſſus eſt pretiũ rei ſubhaſtatæ recepiſſe, quod perpetuo apud eum non remanet, vt quia breui manu fuit reſtitutum emptori, ad effectum, vt illud reſtitueret Cãpſori, à quo mutuo habuit occaſione oblationis per ipſum factæ.

Et reſpondeo actionem dari aduerſus emptorem præciſe, vt illud pretium ſoluat, nec liberatur, ſi velit ſoluere in-
2 tereſſe. *Bar. in l. 1. in princ. nu. 15. ff. de act. empt.* quidquid aliter ſenſerit *gloſ. ibid.* quam non approbari teſtatur eodem in loco *Bal. ſub nu. 2. verſ. in eadem gloſ. Aret in §. Actionum. num. 7. Inſtit. de act. Salyc. in l. cum vendente in fin. quæſt. C. de rei vendi.* Vbi idẽ procede-
3 re ait, quãuis eſſemus in Procuratore.
4 At præterea eidem creditori ſuccurritur, vt poſſit rem venditam vendicare ob dictum pretium non ſolutum. *Aret. & alij in § vendita. Inſtit. de rer. diuiſ. Bal. in l. quod vendidi. ff. de contrahen. empt. Fabian. de Mont. in tract. de empt. & vendi. quæſt. 5. num. 36.* Et cum permiſſum ſit creditori vendere, quo-
5 modocunque velit, vel præſente pecunia, vel habita fide de pretio. *Cyn. in l. ciuile. nu. 2. C. de rei vendic. Aret. in dicto §. venditæ. num. 2.* & dicam in particulari quæſtione, ſi velit ordinarie
6 agere ad pretium ex vi contractus celebrati inter ipſum, & emptorem, hoc ei licebit, vt declarat *Imol. in l. à Diuo Pio §. ſi poſt addictum. in fin. & in §. ſed ſi emptor. num. 19. ff. de re iudic. per notata in l. 1. & 2. C. creditor. euict. pign. non debe.* quamuis *Alex. in dicto §. ſed ſi emptor num. 5. in 2. not.* contrarium teneat, quia non conſideratur ratio, quod victor ſit ſubrogatus loco Iudicis, & quod non vendat iure ſuo, ſed ſolum quia poterat creditor ſibi præiudicare vendendo habita fide de pretio, vel non contradicere. *Aſin. de execut. §. 6. cap. 31. nu. 47. Rota coram Cardin. Pamphil. ſeniore in Vrbeuetana domus. 5. Decembris. 1594. & coram Pænia in Peruſina dotis prima Iulij 1598. in fin. Imol. in dicta l. à Diuo Pio. §. ſic quoque. num. 25. in gloſ. ſuper ver. capi. ff. de re iudic. Caſtren. in l. eleganter. §. ſi vendiderit. in princip. num. 2. ff. de pign. act.* quod Iudici non
7 permittebatur tamquam habenti facultatem vendendi ſolum præſente pecunia vigore mandati limitati, ſicut idem eſt in quolibet executore, procuratore,
8 adminiſtratore, ac ſimilibus, quaſi tunc videatur minoris vendere, quam ſi eſſet pecunia præſens. *Iaſ. in dicto §. ſi emptor. num. 7. & 8. l. à Diuo Pio. ff.*
9 *de re iudic.* & quatenus Iudex conſentiat, quod emptor habeat fidem de pretio, contra eum datur actio de dolo, cum hoc facere non poſſit, quaſi executor teneatur iſta actione, tamquam male verſetur in diſtrahendis pignoribus. *l. ſi pignora. C. de euict. & declarat. Iaſ. in præcitata l. à Diuo Pio. §. ſed ſi emptor. in fin. verſ. quid autem ſi Iudex. num. 9.* quamuis regulariter in
10 ſubhaſtatione non ſoleat interuenire vera numeratio. *Rota coram Card. Seraph. deciſ. 12. num. 2.*
11 Bene verum eſt, quod iſtud verbum pecunia non eſt ita ſtrictè accipiendum pro ea, quę ad numerũ datur, ſed pro ſatisfactione iuxta *l. 4. §. ait Prætor. & §. condemn. in fin. verſ. ſoluiſſe ff. de re iudi. l. ſi procurator aliàs incip. l. ſi curator. §. ſi ab eo. vbi gl. in ver. ſolut. ff. de iur. Fiſc.*
12 vt in materia ſubhaſtationis fuit deciſũ

per

per Rot. coram Sanctiſs. in Romana Vineæ 18. *Maÿ* 1601. *inter impreſſ. dec.* 28. *num.* 1. Dum tamen ſatisfactio interueniat, non autem promiſſio de acollando centum; aut quid ſimile, vt latè dicam ſuo loco.

14 Inſuper nota quoque, quod creditor, qui inſtetit pro ſubhaſtatione rei debitoris, ſi non exegit, ſibi imputare debet. *Tiraq. de retract. lignag.* §. 1. *gloſſ.* 14. *num.*126. *Rota per Card. Seraph. deciſ.* 1333. *num.* 4.

EPITOME.

Creditor vendens ſub haſta iure creditoris, quando poſſit habere fidem de pretio abſque illius periculo.

Et quid quando vendidit vltra debitum, ad quod teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Creditor vendens iure creditoris poteſt habere fidem de pretio, & cenſetur vendere tamquam procurator debitoris.*

Ampliatur habere locum non ſolum quantum ad quantitatem debitam, ſed etiã ab inde ſupra vltra dictum debitum, & debitor tenetur talem venditionem ratam habere, num. 1.

Et iſto caſu creditor non tenebitur debitori ſoluere illud plus, quod venditum fuit pignus, ſed ſolum cedere actionem debitori pro illo pluri contra emptorem num. 3. *periculo tamen creditoris.*

*Primo limitatur non procedere, ſi totum pretium receperit, quia tunc teneretur illud reſiduum tantum ſoluere, n.*4.

*Secundo limitatur, quando debitor non curauit recipere ceſſionem ab ipſo creditore, ſed eſt contentus expectare dilationem per eum datam emptori, & recipere ſolutionem, ſeu pretium de manu creditoris, quo caſu non tenetur debitor inuitus recipere ceſſionem, num.*5.

*Tertio limitatur, quando creditor fuiſſet in culpa, in dando dilationem emptori, & in habendo fidem de pretio, nu.*6.

*Quarto limitatur, quando creditor vellet cedere actionem contra emptorem per modum delegationis, ſed debitor recuſaret eam accipere eo modo, ſed per viam ſimplicis conceſſionis ſolummodo, & ita non vult, quod creditor per huiuſmodi delegationem penitus liberetur, num.*7.

*Quinto limitatur, quando creditor vellet cedere actionem periculo debitoris & non periculo ſuo, quia debitor non cogitur illam recipere, n.*8.

*Declaratur habere locum, quando creditor vendere potuit præſente pecunia ſine dilatione, quo caſu creditor non debet facere gratiam de alieno; Secus ſi creditor non fuit in culpa in dando dilationem, quia aliter vendere non potuit, vel erat talis conſuetudo, quia tunc non teneretur cedere ſuo periculo num.*9.

10 *Creditor periculum in quo verſetur, quãdo habuit fidem de pretio, & quando dicatur habuiſſe fidem de pretio, remiſſiuè.*

11 *Creditor, cui ab initio debitor pignus, & fideiuſſorem obligauit, poteſt debitori gratiam facere, vt pignus vendat fideiuſſore obligato manente.*

Fallit vt num. 13.

12 *Amiſſio pignoris fideiuſſorẽ nõ releuat.*

QVAEST. LXII.

1 STante vera cõcluſione, quod creditor vendens iure creditoris in ſubhaſtatione poteſt habere fidem de pretio, quo caſu cenſetur vendere tamquã procurator debitoris, eſt *tex. in l. eleganter,* §. *ſi vẽdiderit, & ibi notat Bar. ff. de pign act. & idem Bar. in l. credi*
2 *tori, ff. de nou. ope. nunc.* quod locum habet non ſolum vſque ad quantitatẽ debiti, ſed etiam ab inde ſupra vltra dictũ debitum, & debitor tenetur talem venditionem ratam habere, *dicto*
3 §. *ſi vendiderit*, iſto caſu creditor,

qui vendidit, non tenebitur ſoluere illud plus, quo venditum fuit pignus vltra debitum, de quo fidem habuit, ſed ſolum tenebitur actionem cedere debitori pro dicto reſiduo pretii aduerſus emptorem, periculo tamen ipſius creditoris, qui vendidit. vt in dicto §. *ſi vendiderit, vbi notant Bart. & cæteri*. Quod vltimum nempe, quod creditor non teneatur pro illo pluri, quo res vendita fuit, niſi ad ceſſionem actionis contra emptorem ex dicto §. *vendiderit*.

4 Primo limitatur non procedere, ſi creditor totum pretium receperit, quia tunc teneretur illud reſiduum ſoluere debitori *ita gl. in l. pen. ff. de pign. act.*

5 Secundo limitatur, quando debitor non curat recipere ceſſionem ab ipſo creditore, ſed eſt contentus expectare dilationem per creditorem datam emptori, & recipere ſolutionem, ſeu pretium de manu creditoris tunc temporis, quo caſu non tenetur debitor inuitus recipere ceſſionem. *gloſ. vbi ſupra.*

6 Tertio limitatur, quando creditor fuiſſet in culpa in dando dilationem emptori, & in habendo fidem de pretio. *gloſ. ibid.*

7 Quarto limitatur, quando creditor vellet cedere actionem contra emptorem per modum delegationis, ſed debitor recuſaret eam accipere eo modo, ſed per viam ſimplicis ceſſionis ſolummodo, & ita non vult, quod creditor per huiuſmodi delegationem penitus liberetur. ad *l. 1. C. de noua. vt per gloſ. dicto loco.*

8 Quinto limita, quando creditor vellet cedere actionem periculo debitoris, & non periculo ſuo, quia debitor non cogitur illam recipere. *gloſ. præcitato in loco.*

9 Quæ intelligas locum habere, quando creditor potuit vendere præſenti pecunia, ſine dilatione, quoniam dicto caſu ipſe creditor non debet facere gratiam de alieno, & idcirco tenebitur cedere ſuo periculo, vt aduertit *Paul. de Caſtr. in dicto §. vendiderit, per tex. in l. qui Romæ. §. Callimachus. ff. de verb. oblig.* inducendo, vt ibi per eum. Secus ſi creditor non fuerit in culpa in dando dilationem, quia forte aliter vendere non potuit, vel erat talis conſuetudo, quia tunc non teneretur cedere ſuo periculo, vt per *Caſtren. in dicto §. ſi vendiderit. arg. l. ſi pignora. §. fin. eod. tit. ac tradit Negusan. in tract. de pign. par. 6. membr. 1. ſub num. 37. qui*
10 *num. ſeq.* etiam docet, in quo verſetur periculum creditoris, qui habuit fidem de pretio, & quando dicatur habuiſſe fidem de pretio.

11 Quid autem dicendum, ſi debitor ab initio creditori ſuo ſimul pignus, & fideiuſſorem dederit, ac deinde creditor debitori gratiam faciat, vt pignus vendere poſſit, an fideiuſſor cenſebitur liberatus, cum creditor ipſi parato ſoluere, non poſſit vna cum actione pignus cedere?

Quæſtio hæc non caret probabili dubitatione; ex quo creditor cum debitore colluſiſſe videtur, & pignus omiſiſſe, ad hoc vt fideiuſſor ſolutione integri debiti premeretur. *contra l. & ſi pignus. ff. quæ in fraud. credi.*

Verum contrarium tenendum eſt, nempe, vt ſi creditori & pignus, & fideiuſſorem debitor ſimul obligauerit, creditori liberum ſit pignus omittere, & debitori gratiam facere, vt pignus vendat fideiuſſore nihilominus obligato manente. Nam ſi creditori fideiuſſori licet omiſſo pignore fideiuſſorem conuenire. dicta *l. inter eas. §. creditor. ff. de fideiuſ.* non video cur non etiam pignus vendere permittat, & fideiusſorem cō-
12 ueniat. Si etiam amiſsio pignoris fideiuſsorem in nullo releuat, quominus inſolidum teneatur. *l. amiſsio in princ. ff. de fideiuſſ.* cur venditionis permiſsio illum releuare debet? Quare Imperator in *l. etiam C. eod.* reſcripſit etiam ſi de iure obligationis pignorum actum fuerit, fideiuſſoris liberationem non contingere.

13 Fallit, ſi fideiuſſor ita ſe obligauerit, quod velit tantum in id teneri, quod minus

minus ex pignore vendito redigi poſsit, quia tunc in ipſius præiudicium pignus nec omitti, nec vendi poteſt. *l. inter creditricem. ff de fideiuſſ.* licet amitti, & perdi valeat. *dicta l. amiſsi. in princ. ff. eod.*

EPITOME.

Creditores anteriores quando ſunt incerti, & poſterior creditor vult bona debitoris ſubhaſtari facere, qualiter ſunt citandi, vt illis præiudicetur.

SVMMARIVM.

1 *Creditores anteriores quando ſunt incerti, & creditor poſterior vult ſubhaſtari facere bona debitoris, citandi ſunt per publicum proclama, vt veniant ad contradicendum infra certum tempus, quo elapſo vlterius non audiuntur.*

Et iſto caſu poteſt etiam fieri citatio per edictum. num. 2.

Declaratur procedere, vbi præfixus eſt terminus ad agendum. num. 3.

QVAEST. LXIII.

1 QVAERO quid concludendum, quando creditores anteriores ſũt incerti, & creditor poſterior vult vendere rem ſibi hypothecatam, & eadem ſubhaſtari facere.

2 Reſpondetur, quod eos citare faciet per publicum proclama, vt veniant ad contradicendum infra certum tempus, quo elapſo non audiuntur vlterius. *ex tex. & ibi Bal. & Doct. in l. ſi eo tempore. C. de remiſſ. pign. vbi eſt gloſ.* dicens, quod iſto in caſu poteſt etiam fieri citatio per edictum. ſequitur *Marant. de ordi. iudic. par. 6. §. rectè concipiatur citatio. num.* 104. & ita diſpoſitio dictæ

3 *l. ſi eo tempore procedit*, vbi præfixus eſt terminus ad agendum, vt ex *Butrigar. Odofred. Azo. Ang. & Salyc. dixit Rota per Card. Seraph. deciſ. 994. num. 2. & facit Bart. in l. 2. nu. 3. C. de eden. & l. ſicut. §. non videtur. n. 2. ff. quib. mod. pign. vel hypothe. ſolu.*

EPITOME.

Creditor cognatus debitoris præfertur in licitatione cæteris paribus, & quando.

Creditores quando inter ſe certant in licitatione, quibus ſtandum ſit.

Emptor ſi non inuenitur, quando addicantur bona creditori cognato.

SVMMARIVM.

1 *Creditor cognatus debitoris præfertur in licitatione cæteris paribus.*

2 *Coniuncti fundatori iurispatronatus data diſcordia patronorum ab Epiſcopo inſtitui debent.*

Idem dicitur data diſcordia executorum, qui diſtribuere debent facultates teſtatoris in pauperes, vt potius conſanguinei pauperes eligantur, quam alij remotiores, vel extranei. num. 3. Et de ratione. nu. 4.

5 *Creditores quando inter ſe certant in licitatione creditorum, ſemper humaniori ſententiæ ſtatur. At videas. num. 8.*

Et vbi nulla humanior eſt ſententia, & omnia ſunt paria, & æqualia creditoris cognati iudicio ſtabitur, cui maior pecuniæ ſumma debeatur. num. 6.

Quod procedit etiam, in quolibet alio caſu, & in bonis debitoris ceſſantis in ſolutione, qui creditum ſuum conſequi debet, ob id, quod debitor non eſt ſoluendo. num. 7.

9 *In-*

9 *Intellectus. l. 1. ff. de priuileg. credi. & num. 12.*

10 *Bona addicuntur creditori cognato, ſi non inuenitur emptor, qui offerat. Intellige vt num. 11.*

QVAEST. LXIV.

1 INSVPER in licitatione cæteris paribus creditor cognatus debitoris præferendus eſt. *l. Imperator. ff. de pact.* ac tradit *R ip. in l. cum bona. ff. de priuileg. cre-*
2 *di.* vbi refert *Bal.* dicentem, quod poſita diſcordia patronorum Epiſcopus inſtituere debet præſentatum ab ijs Patronis, qui fundatori ſunt coniuncti.
3 Quemadmodum etiam data diſcordia executorum, qui diſtribuere debent facultates teſtatoris in pauperes, eorum ſententia, & opinio præferenda eſt, qui prætendunt bona potius eroganda eſſe in pauperes conſanguineos teſtatoris, quam in alios remotiores, vel extraneos. Et ratio eſt euidens, quoniam in
4 illis duplex pietas concurrit, nempe ſãguinis. *l. alumnæ. § fin ff. de adim. lega.* & ſpiritualis; cum huiuſmodi diſpenſatio, ſeu erogatio fiat in pauperes, vt & latius hæc, & alia proſequitur *Aſin. de execut. §. 6. cap. 6. per totum.*
5 Ceterum extra hos, quando creditores inter ſe certant in licitatione, quid nam de bonis debitoris ceſſantis in ſolutione agendum ſit, obſeruari ſolitum eſt, vt creditorum ſemper humaniori ſententiæ ſtetur. ſic *Ang. in l. 1. in ſecunda lectura gl. ff. de priuileg. credi.*
6 Et vbi nulla humanior eſt ſententia, & omnia paria, & æqualia ſunt creditoris cognati iudicio ſtabitur, cui maior pecuniæ ſumma debetur. *l. maiorem. ff. de pact. & l. fin. C. de ceſſ. bon.* quod non
7 ſolum in caſibus in dictis legibus relatis obtinet, ſed etiam in quolibet alio caſu, in quo inter creditores controuerteretur, qualiter in bonis debitoris ceſſantis in ſolutione, quilibet creditum ſuum conſequi debeat, ob id, quod debitor non eſt ſoluendo. Contradicit
8 tamen. *Bar. in dicta l. 1.* dicens dictam ſecundam lecturam *gloſ.* veram non eſſe, quia illa lex etiam in cognato loquitur, qui non eſt creditor, nec propterea ei bona poſſunt adiudicari, approbatque lecturam *Iacob. de Are.* quam dicit veriorem, cum dixit eam legem loqui de pluribus emere volentibus, & idem pretium offerrentibus, quem latius refert *Aſin. in dicto tract. de execut. §. 6. cap. 8. num. 5.* Ego autem cen-
9 ſeo diſpoſitionem dictæ *l. 1. ff. de priuileg. credi.* procedere ſolum in licitatione bonorum debitoris, in quibus præfertur cognatus creditor debitoris data paritate oblationis, aliàs præferendus erit ille, cui maior pecuniæ quantitas debetur. Nam quando non inue-
10 nitur emptor, qui offerat, addicuntur bona creditoribus, vel præfertur creditor cognatus, adeo vt non exiſtente iſta duplici qualitate cognationis, & crediti prælatio non detur, vt concludunt omnes in dicta *l. Imperator. ff. de pact. & in dicta l. 1. vbi R ip. nu. 1. & 2. late quoque Aſin. de execut. §. 6. cap. 5. 6. & 8. vbi poſt Iacob. de Aren.* diſtinguit, quod aut creditor eſt etiam cognatus, & tunc ſimpliciter præfertur creditori non cognato, ſi vero non extet aliquis cognatus, qui velit emere, ſed adſunt ſolum creditores, tunc præfertur creditor maioris ſummæ, at ſi
11 adſint alij creditores, & alij prorſus extranei, tunc præferuntur creditores ipſis extraneis; verum ſi extet ſtatutum præferens cognatas, illis dabitur prælatio, dummodo extranei plus non offerant, omni ſemota fraude, & colluſione, quam diſtinctionem communiter ſeruari teſtatur. *Aſin. in dicto cap. 8. num. 5. poſt Bal. in l. 2. column. fin. verſic. ſed hic occurrit dubium. & ibi Cagnol. in fin. C. de reſcind. vendi. Bal. poſt Cyn. in dicta l. Imperator. ff. de pact. Franch. deciſ. 82. num. 3. ad 9. vbi quod*

caſus

Digitized by Google

11 caſus dictæ l. 1. eſt ſpecialis. Et plura ad intellectum dictæ l. 1. ff. de priuileg. credi. Franch. dicta deciſ. 82. Marant. de ordi. iudi. diſputa. 8. incip. aſsiduè in Palatijs. Capyc. deciſ. 42. Duen. reg. 162. & 164. Decian. conſil. 105. lib. 3. Rolan. conſ. 21. & 63. lib. 1. Coſta de Rat. quot. quæſt. 140. num. 6.

EPITOME.

Partem maiorem habens, ſi obtineat in licitatione, an, & quando excludatur ab habente maiorem partem, qui allegat ignorantiam ſubhaſtationis, & petit ea non obſtãte ſibi bona licitata aſsignari.

Ignorantia ſubhaſtationum quando præſumatur.

Abſentia an poſsit, vt dici poſsit quem ignoraſſe licitationes.

Abſens, ergo ignorans, an procedat præſertim in licitationibus, & proclamationibus.

SVMMARIVM.

1 *Partes duas habens, ſiue maiorem partem alicuius rei, præfertur habenti vnam, vel minorem partem.*

Et de ratione num. 2.

3 *Partem minorem habens ſi obtineat in licitationibus, excluditur ab habẽte maiorem partem, qui allegat ignorantiam ſubhaſtationis, & ea non obſtante petit rem ipſam ſibi aſsignari.*

Sed contrarium dicitur verius. nu. 8.

Fallit ſi vere adſit ignorantia quia ope reſtitutionis in integrum eſſet pronunciandum pro ignorante, num. 13.

Declaratur dicta vltima ſententia, vt locum habeat, quando bona fuerũt data inſolutum præuijs proclamationibus, vt quicunque ius prætenderet, compareret infra certum tempus, ſic dictante ſtatuto, aliàs denegatur audientia; ſecus ſi non extaret ſtatutum. num. 14.

4 *Ignorantia præſumitur, niſi probetur ſcientia.*

5 *Conſenſus non præſumitur, ſeu renunciatio nec tacita, nec expreſſa.*

6 *Proclamata ignorantia probatur iuramento.*

7 *Scientia debet eſſe perfecta actu, & habitu.*

8 *Ignorantia non præſumitur bannimentorum, & proclamatum.*

Nec dicitur tollerabilis num. 9.

Non docto præſertim de abſentia à Ciuitate, & loco, vbi licitationes factæ fuerunt, & de tempore, quo emanarunt ſubhaſtationes. nu. 10.

Et in dubio potius præſumitur præſentia in loco habitationis, ac domicilij. num 11.

12 *Abſentia poteſt eſſe ſine ignorantia, quia abſens poteſt ſcire proclamata, & ideo non excuſatur.*

15 *Citatio requiritur in omni caſu, in quo quis lædi poteſt.*

Nec ſufficit notitia geſtorum. nu. 16.

QVAEST. LXV.

1 QVAESTIONEM mouet *Bal. in l. ſancimus. num. 9. & 10. C. de dona.* An habens duas partes, ſiue maiorẽ partem alicuius rei præferatur habenti vnam, aut minorem tantum, & affirmatiuè reſpondet, videlicet habentem duas partes, aut maiorẽ partem rei præferri debere habenti ſolum vnicam partem rei, aut partem minorem, quia inquit vbi ſupra *Bal.* ma-
2 ior, ſeu præcipua pars rei quidquam operari debet, additque, cum Iudex eris ſuper re communi diuidenda, optio defertur habenti maiorem partem, quam ſi non acceperit, tranſit optio

optio ad habentem maiorem partem.

3 At pone, quod habens minorem partem ex factis licitationibus obtinuit rem, an habens maiorem partem poſſit allegare ignorantiam ſubhaſtationis, ac petere dicta ſubhaſtatione non obſtante ſibi tamquam habenti duas partes, ſeu maiorem partem rem ipſam aſſignari; Et concludendum videtur eum fore audiendum.

4 Quoniam ignorantia præſumitur, niſi probetur ſcientia. *l. verius. ff. de pro-*
5 *ba. c. præſumitur. de reg iur. in 6.* & nullus præſumitur conſenſus, ſeu renunciatio nec tacita, nec expreſſa. *l. nec ignorans. C. de dona. l. Mater decedens. ff. de inoffi. teſta. Bar. in l. quæ dotis. num. 20. ff. ſol. matr. Pariſ. conſ. 20. num. 63. lib. 1. & conſ. 120. num. 245. lib. 2. Oſaſ. de-*
6 *ciſ. 71. num. 23* Vbi quod creditur cum iuramento quem proclamata ignoraſ-
7 ſe, *& num. ſequentib.* & ſcientia debet eſſe perfecta actu, & habitu, vt tenere viſa eſt *Rota deciſ. 387. in fin. par. prima in nouiſſ. Oſaſ deciſ. 112. num. 6. & Rip. in l. qui Romæ, §. duo fratres num. 64. ff. de verb. oblig. Tiraq. latè de legi. Connub. gloſ. 8. num. 183.*

8 Sed contrariũ veriùs dicitur, quia ex eo quod præceſſerum bannimenta, ſeu Proclamata ſciẽtia præſumitur, & quatenus allegaretur ignorantia, illa dicitur ſupina, *Odd. de Reſtit. in integr.*
9 *quæſt. 8. num. 58.* Nec propterea ignorantia dicitur intollerabilis, *cap. quis neſciat. 9. diſt. cap. quod dicitur. 10. diſtinct. in ſpecie ſola ad Conſtit. Saband. tit. de for. & ſol. obl. pro confirm.*
10 *contr. gl. 2. num. 13.* non docto præſertim de abſentia à Ciuitate, & loco, vbi licitationes factæ fuerunt, ac de tempore, quo emanarunt ſubhaſtationes, *Roma. conſ. 59. ſub num. 5. & ibid. adden. in terminis ſola dicto tit. gl.*
11 *2. ſub num. 10.* Vbi quod in dubio potius præſumitur præſentia in loco habitationis, et domicilij, quam abſentia.

12 Quin etiam dici poteſt, quod abſentia poteſt eſſe ſine ignorantia, quia abſens ſcire poteſt proclamata, ideo nõ excuſatur, vt per *Sol. dicto tit de for. & ſolemnit. gloſ. 2. ſub num. 9. verſ. delle Cride. lit. B. & Tiraq. de Retract. lignag. §. 35. gloſ. 3. Ant. de Butr. conſ. 45.*

13 At vbi verè adſit ignorantia, ope reſtitutionis in integrum eſſet pronunciandum pro ignorãte ex *Magon. deciſ. Floren. 79. num. fin Bou. de Stat. Vrb. præſcript. gloſ. 19. num. 2. & infra Rol. conſ. 1. num. 143. lib. 2. Carpan. ad Statu. Mediolan. cap. 246. ſub num. 21. lib. 2. Sebaſt. Vant. de Nullit. tit. de nullita. ex defectu proceſſ. num. 22.*

14 Verum prædicta locum habent, quando bona fuerũt data in ſolutum pręuijs proclamationibus, vt qu cunque ius prætenderet, compareret infra certum tempus, ex forma ſtatuti, prout eſt Flo-
15 rentiæ *ſub rubr. 57. lib. 2.* Ex quo datur annus, aliàs denegatur audientia. Non tamen id procederet ceſſante ſtatuto, quia ſubhaſtatio, & adiudicatio facta ſaltem abſque citatione intereſſe habentiũ nõ pręiudicat, vt latè dixi *quæſt. 63.* Citatio enim requiritur in omni actu, in quo quis lædi poteſt, & de eius præiudicio agitur, & ſemper citatio debet præcedere, aliàs omnia ſunt nulla. *l. Nam ita Diuus. ff. de adopt. l. de vnoquoque. ff. de re iudic. cap. cum olim. de*
16 *Teſti. cap. 1. de Cauſ. poſſeſſ.* Nec ſufficit notitia geſtorum. *Rota diuerſ. deciſ. 107. par. 3. lib. 2.*

EPITOME.

Agnatus offerens in licitatione iuſtum pretium, vel offerens rem diſtractam retrahere iuſto pretio, præferri An debeat offerenti pretium exceſſiuum.

Pretium iuſtum quod dicatur.

Vendere qui cogitur, qualiter cõpellatur, Cui, Vel reſpectu cuius perſonæ, vel pretij.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Creditor agnatus offerens in ſubhaſtatione iuſtum pretium, vel offerens rem diſtractam retrahere iuſto pretio, præferri non debet offerenti pretium exceſſiuum. & num. ſeqq.*
Et de ratione num. 2.
Contrarium probatur num. 7. & infra.
3 *Res tantum valet, quantum vendi poteſt.*
4 *Pretium iuſtum dicitur, quod venditor habiturus eſt ab alio.*
5 *Licitatio animoſa permittitur in præiudicium conſocij.*
8 *Via non eſt aperienda malitijs, ac fraudibus hominum.*
9 *Conſors, qui dimiſit fundum vendere conſorti, & non alijs ſub pœna, vendere cogitur pro pretio communi, & non pro immoderato.*
10 *Refertur ſententia Ioan. de Imol. in propoſita quæſt. quæ reijcitur à Ripa hic relato.*
11 *Vendere qui cogitur per legem, vel retrouendere certæ perſonæ, intelligitur iuſto pretio.*
12 *Vendere quando quis cogitur magis vni, quam alteri, vnus alteri præfertur reſpectu perſonæ, vel alterius qualitatis, & non reſpectu pretij, & tunc prælationis priuilegium intelligitur pro pretio, quod ab alio reperitur.*
Et vbi diceretur, quod Agnatus poſſit retrahere rem pro pretio, quo fuit diſtracta, dicimur eſſe in certo. num. 13.
Et quando diceretur, quod ſimpliciter retrahere poſſit, intelligitur pro pretio communi. num. 14.
Quando autem diceretur, quod Agnatus præferatur omnibus alijs, tunc intelligitur pro pretio, quod ab alio reperitur. num. 15.

QVAEST. LXVI.

1 QVAERIT etiam *Rip. in l. cum bona. num. 21. ff. de priuileg. Credi.* vtrum Agnatus creditor (quē alijs præferri diximus queſt. ab hac ſecunda) offerens in licitatione iuſtum pretium, vel volens rem diſtractā retrahere iuſto pretio, preferri debeat alij offerenti pretium exceſſiuum.
Et prima facie concludendum videtur, quod non per *text. dicta l. Cum bona.* iuncto communi intellectu, vt cæ-
2 teris paribus procedat. Etenim priuilegium agnatis conceſſum legitur reſ-
3 pectu perſonæ, non autem pretij. Secundo quia res tantum valet, quantum vendi poteſt. *l. eum qui §. melior. ff. de in diem addict. l. 1. §. ſi hæres, ff. ad*
4 *Trebell.* Cæterum illud videtur iuſtum pretium, quod venditor habiturus eſt ab alio. *l. ſi ſeruus. ff. de condict. furti. l. Prætor ait. §. in eum. ff. de re iudi.*
5 Tertiò, quia animoſa licitatio permittitur in præiudicium conſocij, *l. licitatio in princ. ff. de public. & vectig. l. ad officium, C. commun. diuidun.*
6 Quartò, facit *text. in l. fin. C. de iur. emphit.* & ſecundum hanc opinionem concludit *Ioann. Andr. in addit. Specul. tit. de empt. & vendit. §. adijciendum, Bal. in l. 2. circa fin. C. de reſcind. vend. & Salyc. in d. l. ad officium.*
7 Sed in contrarium facit doctrina *gl. in dicta l. 2. C. de reſcind. vend. & tex. in l. 1. in fin. vbi Bartol. C. de Metall. lib. 11.*
8 Secundò, quia non eſt aperienda via fraudibus, ac malitijs hominum *l. in fundo. ff. de rei vendic. cap. ſedes de reſcript.* At facilè eſſet fraudare agnatum ſupponendo animoſam licitationem, ſeu licitatorem. Merito, &c.
9 Tertiò facit, quod decidit *Ang. in l. qui Romæ, §. cohæredes, ff. de verb. oblig.*

Digitized by Google

oblig. vbi ait, quod conſors, qui dimiſit fundum vendere conſorti, & non alij ſub pæna, quod vendere cogitur pro pretio communi, & non pro immoderato.

10 Quare *R. ip. vbi ſupra* videns quæſtionem admodum dubiã refert, *Ioan. de Imol. in dicto §. cohæredes* diſtinguentem tria membra, & quod ſua diſtinctio ſibi non placet in pen. membro, dum dicit, quod vbi agitur de iure quæſito conſeruando, intelligitur pro pretio, quod communiter offertur, & non ab animoſo, iſtudque confundi *per tex. in dicta l. fin. C. de iur. emphit.* Et ideo tranſit ad aliam diſtinctionem, quam ego pono per caſus ad maiorem intelligentiam.

11 Primus caſus eſt, quando quis cogitur per legem vendere, ſeu retrouendere certæ perſonæ, & tunc intelligitur iuſto pretio *dicta l. 2. C. de reſcind. vendi.*

12 Secundus eſt caſus, quando non cõpellitur magis vni, quã alteri, ſed vnus alteri præfertur reſpectu perſonæ, vel alterius qualitatis, & non reſpectu pretij, & tunc prælationis priuilegiũ intelligitur pro pretio, quod ab alio reperitur, vt loquitur *tex. in dicta l. cum bona, & dicta l. fin. & in dicta l. licitatio, & in l. 2. & ſeq. C. ſi prop. publi. penſita.*

13 Tertius eſt caſus, quando ſtatutum diceret, quod agnatus poſſet retrahere rem pro pretio, quo fuit diſtracta, & ſumus in certo.

14 Quartus eſt caſus, quando diceretur, quod ſimpliciter poſſit retrahere, & intelligitur pro pretio communi.

15 Quintus eſt caſus, quando dicitur, quod agnatus præferatur omnibus alijs & tunc intelligitur pro pretio, quod ab alio reperitur. Et reſidet *R. ip. in dicta l. Cum bona, quem ſequitur Aſin. in Tractat. de execut. §. 6. cap. 5. per totum.*

EPITOME.

Licitans bona cum pacto, quod pecunia ſoluatur alicui creditori inſtanti pro ſatisfactione, præſtita cautione fideiuſſoria de reſtituendo prioribus, & anterioribus, valet.

Creditor, cui facta fuit ſolutio ſub fideiuſſione prædicta, ad quid agat aduerſus debitorem.

Pignoris venditio facta per creditorem iure creditoris, & facta promiſſione emptori de reſtituendo pretium, vel facta promiſſione euictionis, creditori qualiter conſulatur pro eius indemnitate.

Et qua actione agat ad cautionem.

Verbum Cautio à Iudice, vel à iure prolatum qualiter intelligatur.

Lex quando mandat, quod quis de indemnitate caueat, intelligitur cum pignore.

SVMMARIVM.

1 *Licitatio facta hoc acto, quod pecuniæ ſoluerentur alicui creditori inſtanti pro ſatisfactione, præſtita cautione fideiuſſoria de reſtituendo prioribus, & anterioribus, valet, & ſubſiſtit.*

Et de ratione. num. 2.

3 *Creditor, cui fuit ſolutum cum fideiuſſione de reſtituendo prioribus, & anterioribus creditoribus, agere poteſt aduerſus debitorẽ, vt ſicuti pecunia libera ad eum peruenit, ſic etiã libera reſtituatur ipſi creditori. & n. 7.*

Et ratio adducitur. num. 4.

5 *Solutione eius, quod debetur, omnis tollitur obligatio.*

Limitatur, quando ſolutio fit irreuocabiliter, ſecus ſi reuocabiliter, quia hoc vltimo caſu liberabitur ad tempus,

pus, non autem perpetuo, num.6.

7 *Pignoris venditione facta per creditorem iure creditoris, & facta promiſſione emptori de reſtituendo pretium receptum, vel promiſſa euictione in caſibus à iure prouiſis creditore conſulitur per cautionem de ſeruando illum indemnem, & nu. 20. Vbi ꝙ fideiuſſio pręſtanda eſt.*

Quamuis hoc caſu aliàs de euictione non teneatur, num.8.

Et creditor agit ad Cautionem actione pignoratitia contraria n. 9.

10 *Creditor quando coactus promittit euictionem, per cautionem ei conſulitur, cum obligatio dicatur coactè facta, ex quo pretium aliter habere non potuiſſet.*

11 *Actum ſponte faciens, ad quem cogi poterat, dicitur coactè facere.*

12 *Creditori ante abductionem pecuniæ ſibi liberatæ, hoc acto, quod præſtaretur fideiuſſio eam reſtituendi potioribus, & anterioribus, nullam competit actio.*

13 *Venditor ad nihilum tenetur non abducta poſſeſſione rei venditæ.*

Et omni in caſu non tenetur niſi cautionem præſtare, num.14

15 *Verbum Cautio, à iure, vel Iudice prolatum, intelligitur de nuda.*

Contrarium, num.17.

Fallit prima opinio, quando perſona eſſet ſuſpecta, quia hoc caſu eſſet deriſio, num.16

17 *Lex quando mandat, quod quis de indemnitate caueat intelligitur cum pignoribus, vel fideiuſſoribus.*

18 *Obligatus aliquem indemnem conſeruare, debet cum cautionibus facere.*

Et ſufficit nuda cautio, qñ creditor nõ vult recipere pignora, n.9.

QVAEST. LXVII.

1 EMptor bonorum debitoris ſub haſta, qui habet plures creditores obtulit, & licitauit hoc acto, vt pecuniæ ſoluerentur alicui ex dictis creditoribus inſtanti pro ſatisfactione, Pręſtita tamen cautióne fideiuſſoria de reſtituendo prioribus, & anterioribus,
2 quæ licitationes admitti debent, & ſunt vtiles creditoribus, cum aliàs bona nõ inuenirent emptorem, vel ſaltem nõ iu
3 ſti. vnde quęritur, an is creditor deinde agere valeat aduerſus debitorẽ, vt quemadmodum pecunia libera ad eũ peruenerat, ſic libera reſtituenda erat
4 ipſi creditori, non autem ſerua, quia hæc inter ſe differunt, ſicut albedo à nigredine, nec ideo dicebatur ei facta ſolutio, prout debebat; ea enim eſt auocabilis ratione fideiuſsionis pręſtitę, nec propterea dicitur facta ſolutio creditori, *l. non videtur, ff. de acquir. poſſeſſ. l. ſi creditor, ff. de ſolut.*

5 Ex quibus limitatur regula, quod ſolutione eius, quod debetur, tollitur omnis obligatio, quoniam habet locum quãdo ſolutio fit irreuocabiliter, ſecus
6 ſi reuocabiliter, quia hoc vltimo caſu liberabitur ad tempus, non autem perpetuo, ita *gloſſ. in dicta l. ſi creditor, quæ allegat, l. reſcripto, §. fin. ff. de diſtract. pign. & l. nec enim, ff. de pign. act.*

7 Et magis in terminis facit, quod facta vẽditione pignoris per eumdem creditorem iure creditoris, & facta promiſſione emptori pignoris de reſtituendo pretium receptum, vel promiſſa euictione in caſibus à iure prouiſis, enumeratis à *gloſ. in l. ſi pignori, §. fin. ff. de pign.*
8 *act.* Quod hoc caſu licet aliàs creditor de euictione non teneatur, per *l. 1. C. credit. euict. pign. non debe.* Creditori eſt conſulendum per cautionem de ſeruando illum indemnem, *ex text. in l. ſi neceſſarias. §. 1. ff. de pign. act. qui text.* quamuis loquatur in retentione, idem
9 tamen eſt, quando creditor non retinet, quia aget ad cautionem actione pignoratitia contraria, vt habetur per *Paul. de Caſtr. in dicto §. 1. quem refert, & ſequitur Negusan. de pig. par. 6 verſ. Octauo attendendum eſt, num. 69.* Nam in dicta *l. ſi neceſſarias, §. 1. & in l. ſi pignori, §. fin. cum ſeq.*

10 Creditor iure creditoris vẽdit pignus, & ſponte recipit pretiũ, & qñ coactus in caſibus prædictis promittit euictionem

per cautionem ei conſuletur, cum obligatio prædicta dicatur coactè facta, ex quo aliàs creditor pretium habere non potuiſſet, niſi fideiuſſionem præſtitiſſet
11 iuxta oblationem emptoris; Et ſuccedit regula, quod quando quis ſponte facit actum, quẽ cogeretur facere coactè, intelligitur talis actus factus, quia cogi poterat, non autem ſponte. ita *Hormadoct. Detus in repet.* §. *Cato. n.* 445. *verſ. quando enim, ff. de verb. oblig. citat tex. in l. nouiſſimè, ff. quod falſ. tuto. author. Mi-*
12 *nado. dec.* 25. *hæres conuentus.* Et licet pro parte debitoris dici poſſit, quod liberata pecunia creditori modo prædicto ante abductionem illi nulla cõpetit actio ad *tex. in l. habere licere, ff. de euict.*
13 Et ꝙ non abducta poſſeſſione rei venditę venditor ad nihilum tenetur. Et ſi aliter diceremus, nil profuiſſet debitori quod eius bona vendita fuiſſent.
14 Et omni in caſu, quatenus ipſe non tenetur niſi cautionem præſtare, & iura ſibi aduerſentur, quod verbum, cautio, à iure, vel à Iudice prolatum, à Iudice
15 prolatũ intelligitur de nuda. *per tex. in l. ſancimus, C. de verb. ſigni.* & ibi hoc tra-
16 dunt ſcribentes. Fallit, quando perſona eſſet ſuſpecta, quia hoc caſu eſſet *deciſio* ſecundum *Corn. in d. l. Sancimus ſuper prima gl. col.* 1. *gl. fin.* & præter etiam, quod opinio prædicta non caret cõtra-
17 dictione, dicitur quod imo, quando lex mandat, quod quis de indemnitate caueat, prout loquitur *tex. in d. l. ſi neceſſarias*, § 1. intelligi debet cũ pignoribus, vel fideiuſſorib. *l.* 1. §. *iubet, ff de colla. & tradit Bal. in l. ſi tutelæ ff. de tutel. & rati. diſtraben.* dicens per illum tex. quod
18 quando quis tenetur aliquem indemnẽ cõſeruare, debet hoc cum cautionibus
19 facere, & tunc ſufficit nuda cautio, quãdo creditor non vult recipere pignora. *Bal. in l. ſi Pater verſ. ſed cauendum erit. C. de colla. & poſt eum Corn. verſ. & ſcias, quod talis cautio.*
20 Concludo itaque fideiuſſionem pręſtandam per debitorem, prout in Sacro Conſilio fuiſſe pluries deciſum teſtatur *Vinc. Franch. dec.* 200. *ſub nu.* 27.

EPITOME.

Licitatio num edicta vbi proponuntur cum Decreto, quod bona erant plus offerenti deliberanda promiſſione pretij ſubſecuta, quando vim habeat obligationis de emendo.
Exponens rem venalem ſub haſta quando contrahere videatur cũ plus offerente.
Et incertitudo perſonæ, & interuallum inter bannum, & oblationem, An viciet contractum.
Obligatio de emendo, vt oriatur ex pretij oblatione, quæ ſint neceſſaria.
Verba, quæ requirantur ad inducendam obligationem.
Bona ſub haſta proponentes in licitationibus qualiter obligantur.
Et quid ſi fiat prorogatio.
Venditiones rerum fiſcalium, & Ciuitatis qualiter fiant.
Verba, plus offerenti dabitur, quid importent in ſubhaſtationibus.
Offerens plus iuſto pretio in ſubhaſtationibus, non vt emat, ſed vt alios inducat pluris emendum, qualiter puniatur.

SVMMARIVM.

1 *Licitationum edicta vbi cum Decreto proponuntur, quod bona erant plus offerenti deliberanda promiſſio pretij ſubſecuta, vim habet obligationis de emendo*
2 *Exponens rem venalem ſub haſta cõtrahere videtur cum illa perſona, quæ plus offert, ſeu promittit.*

Decla-

Declaratur verum præterquam in rebus Eccleſiæ, quæ tradi debent offerenti iuſtum pretium, licet alius plus obtulerit, num. 21.

Neque incertitudo talis perſonæ, quæ facta oblatione, ſeu promiſſione pretium certificauit, contractum vitiat, num. 3.

4 *Interuallum inter bannum, & oblationem, ſeu promiſſionem licitantis nõ vitiat, quia non dicitur fieri ex interuallo, quod ſit intra tempus datum ad offerendũ, ſeu promittendũ.*

5 *Forma offerendi ab ipſo venditore proponi non debet, cum ſit valde alienum à licitatione.*

6 *Obligatio de emendo, vt oriatur ex pretij oblatione, vnum eſt neceſſarium quod vẽditor obligetur ex parte ſua.*

7 *Contractus claudicare non debet.*

8 *Et æqualitas in cæteris ſemper eſt ſeruanda.*

9 *Oblationes faciendæ in ſubhaſtationibus fieri debent intra terminum declaratum, & præfixum in edictis, ſeu ſtatutis, vel conſuetudine.*

Etiam quod terminus ipſe prorogetur, num. 10

11 *Obligatio de pretio ſoluendo, quę præſupponit emptionem faciendam, non ob hoc infert obligationem de emendo.*

12 *Verba præſuppoſitiua non ſufficiunt ad inducendam obligationem, ſed requiruntur diſpoſitiua.*

13 *Promittens dotem, quæ in neceſſarium antecedens præſupponit matrimonium, non tenetur curare, vt ſequatur Matrimonium, ſed ita demum obligatur, ſi illud ſequatur.*

14 *Correi non ſunt, ſi vnus emat, & alius promittat pretium.*

15 *Bona ſub haſta proponentes in licitationibus plus offerenti obligantur, & elapſo offerendi termino contractus perfectus ita dicitur, vt nullus deinde alius admitti poſſit.*

Extende procedere ita vt non admittatur prorogatio, nec quiſquam etiã ratione ſuæ hypothecæ, cum cauſam vel amiſiſſe, vel remiſiſſe videatur. num. 16.

17 *Subhaſtatione qui non vult obligari, curare debet, ne apponantur illa verba, Plus offerenti.*

18 *Venditiones rerum fiſcalium ſemper cum pacto addictionis in diem fieri cenſentur.*

Non tamen hoc procedit in venditione rerum ciuitatis, niſi ciuitates de rebus ſuis alienandis, & huiuſmodi pactum apponendo legem particularem, hoc eſt ſtatutum, vel priuilegiũ habeant, num. 19.

20 *Ciuitas poteſt condere ſtatutum ad ſui vtilitatem, & commodum inter ſuos ciues.*

22 *Verba plus offerenti dabitur, quid importent, remiſſiuè.*

23 *Offerens plus iuſto pretio in ſubhaſtationibus, non vt emat, ſed vt alios inducat ad pluris emendum, crimine ſtellionatus tenetur, id eſt pœna extraordinaria Iudicis arbitrio.*

24 *Subhaſtatio non dicitur perfecta, niſi ſecuta ſit deliberatio.*

Et de ratione, ibidem.

QVAEST. LXVIII.

1 Licitationũ edicta vbi proponuntur cum Decreto, ꝙ bona erunt plus offerenti deliberanda, promiſſio pretii ſubſecuta, vim habet obligationis de emendo, perinde ac ſi proponens, puta Titius dixiſſet, volo vendere, & Sempronius dixiſſet, volo emere iuxta Bar. *doctrinam in l. licitatio, num. 4. ff. de public. & vectig. & in l. ſi tempora, n. 3. C. de fid. inſtr. & iur. haſt. fiſc. lib. 10.*
2 vbi etiam *Io. de Plat. nu. 2.* Nam exponens rem venalem ſub haſta contrahere videtur cum illa perſona, quæ plus offert, ſeu promittit, neque incertitudo talis perſonæ, quæ facta oblatione, ſeu promiſſione pretiũ certificauit, cõtractũ vitiat, quẽadmodum nec vitiatur donatio

pecuniæ,quæ ad populum proijcitur,cũ
illi fieri cenſeatur,ad quem prius perue
nerit, ſeu occupauerit, *l. qua ratione §.
pen. ff. de acqui. rerum dominio.*
4 Non etiam vitiat interuallũ inter bã-
num,ſeu preconiũ,& oblationẽ,ſeu pro
miſſionem licitantis, quia non dicitur
fieri ex interuallo id,quod fit intra tem
pus datum ad offerendum, ſeu promit-
tendum,& prædictam Bar. doctrinam
communiter ſequuntur *Doct. in dicta
l. ſi tempora. C. de fid. inſtr. & iur. haſt.*
5 *fiſc. lib.* 10. Et ideo cauendum, ne for-
ma offerendi ab ipſo venditore propo-
natur, quia id eſſet valde alienum à li-
citatione, in qua tolleratur ſtipulatio
mediante interuallo temporis propter
ignorantiam habentium contrahere in-
ter ſe ex præmiſſis.
6 Quare notandum eſt, quod ad effe-
ctum,vt ex pretij oblatione oriatur ob-
ligatio de emendo vnum eſt neceſſariũ
quod venditor obligetur ex parte ſua
*Bar. in dicta l. licitatio ſub nu. 4. verſ. ſi
quis vellet. Ang. in conſ. 324. nu. 1. Hie-
ron. Gabr. conſ. 180. num. 8 lib. 1.* Et
7 hoc eſt regulare in quolibet contractu,
quod non debeat claudicare, *l. Iulia-
nus, §. ſi quis à pupillo, vbi gloſſ. & Bald.*
8 *ff. de act. empt.* & in cæteris ſemper ſerue
tur æqualitas, *l. fin. ff. de fruct. & lit. ex-
9 pen. Alexan. conſ. 23. num. 7. lib.* 7. Et o-
blationes faciendæ ſunt intra terminũ
declaratum,ſeu præfixum in edictis,ſeu
ſtatutis,vel conſuetudine, quia poſt il-
lud tempus non obligant ad vendendũ,
ad tradita *in l. ſi vnus, §. ſi cum reo, ff. de
pact. & per Ang. conſ. 119. cum alijs
per Crauett. conſ. 216. num. 19. & ſeq.*
10 etiam quod ipſe prorogetur, cum eo
elapſo prorogari non poſſit, *Felyn. in
cap. de cauſis nu. 1. de off. deleg. Bal. conſ.
243. nu. 1. lib* 2.
11 Ac præterea, quod ſi fiat obligatio
de pretio ſoluendo, quæ præſupponit
emptionem faciendam, ex hoc non
ſequi obligationem de emendo, quo-
12 niam ad inducendam obligationem
non ſufficiunt verba præſuppoſitiua,
ſed requiruntur diſpoſitiua, *vulg. l. ex
facto, ff. de haredi inſtit. Fel. in c. ſedes n.
6. de reſcript. Rota deciſ. 23. de procur.
in antiqu.* ſic qui promiſit dotem, quæ
in neceſſarium antecædens præſuppo-
nit matrimonium, non tenetur curare,
vt ſequatur matrimonium, ſed ita de-
mum tenetur, ſi illud ſequatur, *l. pro-
mittendo, ff. de iur. dot.* & in ſpecie no-
ſtra hoc probat *Bar. in l. fin. num. 1. ff. de
14 duob. reis*, quem alij ſequuntur, vbi ait,
quod ſi vnus emit, & alius promiſit pre-
tium, quod non ſunt correi; quæ do-
ctrina verificari non poſſet, ſi promiſſio
pretij induceret per neceſſe promiſſio-
nem de emendo, quia abſque dubio
tunc eſſent correi.
15 Et rurſus, quod eſt in licitationibus
bona ſub haſta proponentes plus offe-
renti obligantur, elapſoque offerendi
termino contractus perfectus ita dici-
tur, vt nullus deinde alius admitti poſ-
ſit per dictam doctrinam *Bar. in d. l. li-
citatio in princ. & in l. ſi tempora, C. de
16 fid. inſtr. & iur. haſt. fiſc. lib.* 10. hocq;
adeo verum eſt, vt ne dum admitti de-
beat prorogatio, vt prædixi, ſed nec
quiſquam etiã ratione ſuæ hypothecæ,
cum cauſam, vel amiſiſſe, vel remiſiſſe
videatur, *l. ſi eo tempore, C. de remiſſ. pign.*
17 ita quod qui ſubhaſtatione obligari nõ
vult diligenter animaduertere, & cura-
re debet, ne illa verba plus offerenti da-
bitur, apponantur, vt inquit *Bar. in d. l.
licitatio. Ang. in l. ſi is qui bona num. 7.
ff. de pign. & hypothe. li. et Bal. in l. om-
nes, C. ſine cenſu, vel reliq. per tex. in l.
lucius §. idem reſpondit, ff. ad Municip.*
18 dixerit, rerum fiſcalium venditionem
ſemper ſub pacto addictionis in diem
fieri cenſeri, *d. l. ſi tempora, C. de fid. inſt.
lib.* 10. quod tamen ſecus eſt in vendi-
19 tione rerum ciuitatum, niſi ciuitates de
rebus ſuis alienandis, & de huiuſmodi
pacto apponendo legem particularem,
vel priuilegium habeant, *vt ait Accurſ.
in dicto §. idem reſpondit, & in l. 1. & 2.
C. de reb. alien. non alienan. vbi Bar.* hoc
declarando, exponit, nullam aliam le-
20 gem, ideſt ſtatutum. Poteſt enim ciui-
tas ſtatutum condere ad ſuam vtilitatẽ,
& com-

& commodum inter ciues ſuos. *vt in d. §. idem reſpondit, & in l. Antiochenſium ff. de priuil. Credi.*

Illud autem quod dicitur ſubhaſtatione facta rem dari debere plus offerẽ-
21 ti, *ex Bar. in d. l. ſi tempora*. Declaratur verum, præterquam in rebus Eccleſiæ, quæ tradi debent offerenti iuſtum pretium, quamuis alius plus obtulerit, *gl. in cap. hoc ius porrectum.* 10. *quæſt.* 2. *& ibi Arcbid. Roma. in ſing. in ver. venditio. verſ. ſcis, quod res. Dembauder. in compen. ſubhaſta. cap.* 5. *num.* 22. *Redoan. de reb. Eccleſ. non alienan. rub.* 28.

22 Et quid importent illa verba, & plus offerenti dabitur, adeas *Baldum in conſ.* 191. *lib.* 3 qui reſpondit in caſu contingente in hac Ciuitate Piſauri.

23 Supradictis adde, quod in ſubhaſtatione plus iuſto pretio offerens, non vt emat, ſed vt alios inducat ad emendum pluris, crimine ſtellionatus tenetur, id eſt pęna extraordinaria Iudicis arbitrio, ad *tex. notabilem in l.* 3. §. *item ſi quis impoſterum, ff. de crim. ſtellio. Fabia. de Mon. de empt. & vend. queſt.* 5 *princ. ſub num.* 89. *verſ. offerens tamen, Dembauder. d. cap.* 5. *num.* 10.

24 Item ſcias, quod licitatio, ſeu ſubhaſtatio non dicitur perfecta, niſi ſecuta ſit deliberatio, quia licet offerens obligetur volente declarare is, qui vendit, Tamen ſi interim eueniat damnum inſolitum in re deliberanda, offerens poteſt pęnitere, ſi ſibi non fiat reſtaurum. *Bal. conſ.* 393. *Punctus talis. lib.* 4.

E P I T O M E.

Plures ſi concurrant in ſubhaſtatione, ſeu licitationibus, cui deliberari debeant bona.

Venditor, & officialis quando vendere teneantur plus offerenti ſub haſta,

Subhaſtationes, vt valeant, quæ requirantur.

Et vbi nulliter factæ deteguntur, quid ex hoc ſequatur.

Mora debitoris in ſoluendo purgari poteſt vſque ad adiudicationem.

Oblatio verbalis An ſufficiat ad annullandam adiudicationem.

S V M M A R I V M.

1 *In ſubhaſtatione ſi plures concurrant, primo offerenti dari debet, ſi tantumdem per omnes offeratur.*

Fallit ſi ſimul concurrant, & ſunt æquè idonei, & tantumdem offerant, quia cuilibet dabitur pro rata, & gratificationi erit locus. num. 2.

3 *Venditor, & officialis coguntur vendere, & dare plus offerenti ſub haſta, ſi dictum ſit, quod dabitur plus offerenti niſi alteri offerenti minus ob faciliorem ſolutionem, & exactionem potius dari expediat, quia magis idoneus, & ſoluendo.*

Et ad hoc, vt dicatur melior conditio oblata. num. 4.

Dũ tamen ſeruatæ ſint ſolẽnitates. n. 5.

6 *Subhaſtatio nõ eſt leuis ſolemnitatis.*

7 *Alienatio improba non aufert ius proprietatis.*

8 *Solemnitates licitationum adeo ſunt ſubſtantiales, vt tamquam iuris publici nec quidem à partibus remitti poſſint.*

Quia tendunt ad vtilitatem omnium creditorum. num. 9.

10 *Subhaſtationes, vt valeant, requiritur mandatum Iudicis, & quod per nũciũ pluries præconizentur in diuerſis diebus, ac locis, & quod per debita tempora ſteterint venalia, nempe per viginti dies.*

Vel per aliud tempus ſecundum ſtatuta, vel conſuetudinem loci, aliâs ſunt nulla, & non auferunt Domino ius proprietatis. num. 11.

Et reſtituuntur pignora vna cum fructibus, & expenſis. num. 12.

Et niſi debitor fuerit in mora ſoluendi, quæ purgari poteſt vſque ad ſententiam adiudicationis. num. 13.
Et oblatio verbalis ſufficeret. nu. 14.
Quę ſaltem annullaret adiudicationem, & venditionem poſt dictam oblationem factam. num. 15.
16 *Oblatione debiti facta debent ceſſare proclamata, & venditiones.*

QVAEST. LXX.

QVID iuris ſit, quidq; agendum, quando plures in ſubhaſtatione, ſeu licitationibus cõ-
1 currunt, Modo diſſeramus.
Et concluditur primo offerenti dari debere, ſi tantumdem per omnes offeratur. *l. 1. C. de*
2 *comm. ſer. manu.* Si verò ſimul concurrãt, & ſint æquè idonei, & tantumdem offerant, cuilibet dabitur pro rata, vel gratificationi locus erit, *ſic Bal. in l. fin. C. de Teſta. ma. Fabian. de Mon. in Tract. de empt. & vendi. quæſt. 5. princ. ſub num. 89. verſ. Quid autem, & Iodoch. in ſuo Compend. ſubbaſt. cap. 5.*
3 *num. 9.* Regulariter tamen Officialis, aut venditor cogitur vendere, & dare plus offerenti, ſi dixerit, quod plus offerenti dabitur, niſi alteri minus offerenti ob faciliorem ſolutionem potius dari expediat, quia magis idoneus, & ſoluendo. *vt in l. 3. & in l. Sabinus, ff. de in diem addict. ſecundum Bar. in l. ſi tempora, C. de fid. inſtr. & iur. haſt. Fiſc. lib. 10. & in l. ſi tempora de public.*
4 *& vectigal.* Et ad hoc vt dicatur melior conditio oblata, vt in *l. 4. & in l. ſed & ſi proponatur, ff. de in diem addict. Fabian. dicta quæſt. 5. num. 90. & Io-*
5 *doc. dicto cap. 5. num. 10.* dum tamen ſeruatæ ſint ſolemnitates, quia, vt aliàs
6 dixi, Venditio per ſubhaſtationem non eſt leuis ſolemnitatis. *dicta l. 1. vbi glo.*
7 *C. de fid. inſtru.* Et ideo improba alienatio non aufert ius proprietatis, inquit *tex. in l. ſi reſiduum, C. de diſtract. pign. Auth. hoc ius porrectum C. de ſacr. ſanct.*
8 *Eccleſ.* Solemnitates enim limitationum adeo ſunt ſubſtantiales, vt tamquã iuris publici, nec quidem à partibus remitti poſſint, *l. nemo de leg. 1. Magon.*
9 *deciſ. Florent. 132. nu. 9.* quia tendunt ad vtilitatem omnium creditorum. *l. ſi*
10 *eo tempore, C. de diſtract. pign.* Inter cætera autem pręſertim requiritur mandatum iudicis, & quod per nuncium pluries bona ad haſtam poſita præconizentur in diuerſis diebus, ac locis, & quod per debita tempora ſteterint venalia, veluti per viginti dies ſecundum ius commune. *dicta l. 1. C. de fid. inſtr. lib. 10. Bar. in dicta l. licitatio. & Bal. in dicta auth. hoc ius porrectum, col. 3.*
11 *& dixi in quæſt. 10.* Vel per aliud tempus ſecundum conſuetudinem, & ſtatuta loci, vbi fiunt, aliàs ſunt nulla, & non auferunt Domino ius proprietatis. *Romæ conſ. 263. & latè Franc. Becc. conſ.*
12 *12. num. 15. & infra.* Et reſtituuntur pignora vna cum fructibus, ac expenſis. *Couar. Var. Reſolut. lib. 2. cap. 11. nu. 3.*
13 & niſi debitor fuerit in mora ſoluendi, quę purgari poteſt vſque ad ſententiam adiudicationis notat *Bal. in l. & ſi poſt tres, col. 5. ff. ſi quis caut. per tex. in l. ſi maior. & in l. fine apud acta, C. de tran-*
14 *ſact.* pro quo etiã oblatio verbalis ſufficeret, quæ licet forte non releuaſſet ſine reali, *l. qui decem de ſol. cum concordan. per Neguſan. de pign. 3. membr. 5.*
15 *par. princ. num. 1.* Nihilominus inter alios effectus potens eſſet ad annullandum adiudicationem, & venditionem
16 poſt dictam oblationem factam, quia facta oblatione debent ceſſare proclamata, & venditiones, *l. ſi prius quam, C. de diſtract. pign. Neguſan. de pign. par. 2. num. 4. & in 3. membr. 3. par. quæſt. 5. princ. num. 1. Magon. dicta deciſ. 132. nu. 17.*

EPITOME.

Licitatores vbi ſunt plures, penultimus, & alij An liberentur per vlti-

vltimum, qui maiorem fecit oblationem, & quando.

Licitator idoneus quis dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Licitantes vbi ſunt plures penultimi, ac alij non liberantur per vltimum, qui maiorem oblationem fecit, ſi non ſit idoneus.*

Intellige primum remanere obligatum, ſi præmiſſum fuit edictum, quod res deliberabitur plus offerenti. num. 5.

Aliàs non obligatur nec primus, nec ſecundus. num. 6.

Ampliatur locum habere in licitatione priuati, cum aliàs aperiretur via fraudibus. num. 7.

Primò declaratur procedere, quando ſecundus oblator aufugit, & dicitur non ſoluendo, non præſtando fideiuſſores idoneos. num. 8.

Secundo declaratur non habere locum, quando ceſſante dolo facta eſt publicatio voce præconis, quod res deliberabitur plus offerenti, quia ſi plus offerens fuit acceptatus, alter prior cenſetur liberatus, licet recedat is, qui plus obtulit. num. 11.

Extenditur hoc magis procedere, ſi in ſubbaſtatione ſit conuentum, quod per maiorem oblationem primus, qui minus obtulit, ſit liberatus. num. 12.

Tertiò declaratur, Nam ad hoc, vt offerens obligetur, pollicitatio fieri debet coram officialibus deputatis non ſoli Notario. num. 13.

Quartò declaratur, quando ante deliberationem damnum inſolitum accidit, quoniam tunc offerens non tenetur ad pretium, niſi ſibi fiat remiſſio condigna. num. 14.

Quintò declaratur, quando res fuit perfectè licitata, & tradita plus offerenti, & licitator eſt idoneus facultatibus, & ſoluendo. num. 15.

Licitator debet eſſe talis, qui obligari poſſit, & conueniri.

3 *Idoneus non dicitur, qui conueniri non poteſt.*

4 *Oblatio maior donec acceptetur à ſubhaſtante, prior non liberatur.*

9 *Licitator ſecundus, vel conductor ſi aufugiat, vel fiat non ſoluendo, tenetur primus, qui non liberatur cedendo iura, & actiones Communitati contra ſecundum.*

Limitatur, niſi hic ſecundus ſatisfecerit de fideiuſſoribus. num. 10.

QVAEST. LXX.

1 DIFFICVLTAS eſt, quid ſi ſunt plures offerentes; An penultimus, ac deinceps alij qui obtulerant per maiorem oblationem factam ab vltimò, qui non ſit idoneus, liberentur.

Et negatiuè reſpondit Bal. *in conſ. 327. Modus, & forma per totum, lib. 2.*
2 quia requiritur, quod licitator ſit talis, vt obligari poſſit, & conueniri *l. qui ſatiſdare. primo reſp. ff. de fideiuſ.* Et non
3 dicitur idoneus, qui conueniri non poteſt, *l. ſciendum, ff. qui ſatiſd. cogan. §. ſuſcepto. in Auth. de exhiben. reis, & in l. nec ciuitatis, ff. de procur. comprobat Fabian. de Mon. in Tract. de empt. & vendi. quaſt. 5. princ. num. 93. & ſeq.*
4 Atque etiam, quia ſi maior oblatio fiat, poſſunt ſubhaſtantes nolle eam acceptare, & ita donec acceptetur, prior non liberatur. *Ang. conſ. 324. ſub n. 3. verſ. de tertio. Caſſan. ad Conſuetud. Burgund. Rubr. 5. §. 2. num. 23. &*
5 *24.* Intellige primum remanere obligatum ſi præmiſſum fuit edictum, quod deliberabitur plus offerenti, *Ang. ibid.*
6 *in princ. & in fin.* aliàs non obligatur
7 neque primus, neque ſecundus. Quod etiam locum habet in licitatione priuati, cum aliàs aperiretur via fraudibus. *Bal. dicto conſ. 327. per totum, maximè in fin. lib. 2.*
8 Primò declaratur propoſita concluſio, vt etiam procedat, quando ſecundus

obla-

oblator aufugit, vel eſt non ſoluendo non præſtando fideiuſſores idoneos, *vt per Girond. de Gabell. par. 2. §. 1. num.* 21. *& ſeqq.* & comprobatur ex eo, quod tradit *Petr. de Vbal. in Tract. de ſocieta. par.* 10. *col.* 1. *ad finem dicens*, quod ſi ſecundus conductor aufugiat,
9 vel fiat non ſoluendo, tenetur primus, qui non liberatur cedendo communitati iura, & actiones contra ſecundum. *l. de illo in princ. ff. pro ſoc. Bertachin. de*
10 *Gabell. par.* 2. *num.* 25. Quod limitatur, niſi ſecundus ſatisfecerit de fideiuſſoribus. *vt per Guttierez de Gabell. quæſt.* 134. *num.* 8.

11 Secundo declaratur, ſecundum *Bal. conſ.* 191. *in princ. & per totum. lib.* 3. non procedere, quando ceſſante dolo facta extitit publicatio voce præconis, quod deliberabitur plus offerenti, quia ſi plus offerens fuit acceptatus, alter prior cenſetur liberatus, licet recedat is, qui plus obtulit, tamen priores offerentes ſunt liberati, *Rebuff. de præcon. ad Conſtit. Gall. art. 7. gloſ. vnica num.* 21. *Caſſan. dicta rubr.* 5. §. 2. *num.* 23. *&* 24.

12 Extenditur hoc magis procedere ſi in ſubhaſtatione ſit conuentum, quod per maiorem oblationem primus, qui minus obtulit ſit liberatus. *Ang. dicto conſ.* 324. *num.* 3. *verſ. Fallit ſi nominatim.*

13 Tertiò declaratur, quia ad hoc vt offerẽs obligetur, neceſſe eſt, quod ſua pollicitatio fiat officialib. deputatis, *vt per Oſaſ. dec.* 109. *n.* 9. Nam ſi fieret ſoli Notario, qui ſcriberet, non obligaretur, ex quo iſte contractus, qui fit præcedentibus ſubhaſtationibus dicitur in ſcriptis, ideo donec ſit perfectus licita eſt pœnitentia, ſi ſola promiſſio facta fuit notario. *Bal. conſ.* 7. *factum ſuper quo lib.* 5.

14 Quartò declaratur, quoniam licet vltimus offerens obligetur, tamen ſi ante deliberationem damnum eueniat inſolitum in re ipſa deliberanda, is non tenetur ad pretium oblatum, niſi ſibi fiat remiſſio condigna, vt dixi *in quæſt.* 68. *num.* 24. *ex Bal. conſ.* 393. *Punctus talis eſt per totum. lib.* 4.

15 Quinto declaratur, quando res fuit perfectè licitata, traditaque plus offerenti, & licitator eſt idoneus facultatibus, & ſoluendo. *Fabian. dicta quæſt.* 5. *num.* 92. *Caſſan. dicta rubr.* 5. §. 2. *n.* 24. *verſ. ad vnum, & in tit. Ordinationes Cancellariæ num.* 22.

EPITOME.

Iudex an alij quam licitanti poſſit bona licitata vendere, & quibus caſibus.

SVMMARIVM.

1 *Bona quando ad inſtantiam creditorum licitantur, oblator ita obligatur ex ſua ablatione, vt ad emendum, & pretium ſoluendum cogi poſſit.*

Contrarium, num. 5.

Primo declaratur hæc vltima opinio, vt procedat, quando creditor iuſtũ pretium non obtulit, ſecus ſi iuſtum pretium fuit oblatum, num. 6.

Secundo declaratur, niſi in contrariũ ſubſiſtat alia iuſta cauſa culpa offerentis obuenta, num. 7.

2 *Contractus claudicare non debent.*

3 *Aequalitas inter contrahentes ſeruanda eſt.*

4 *Ius quæſitum difficilius tollitur, quã ius quærendum.*

5 *Iudex de iure communi ex cauſa iuſta licitationem, & oblationem non ſequi poteſt.*

QVAEST. LXXI.

1 IVXTA quæ diximus *in quæſt.* 67. & alibi, quando bona ad inſtãtiam creditorum licitantur, oblator ita obligatur ex ſua oblatione, vt ad emẽdum, & pretium ſoluendum cogi poſſit.

Digitized by Google

ſit, *l. ſi tempora. C. de fid. inſt. lib.* 10. *& l.licitatio in princ. ff. de public. & vectig. vbi Bar. & cæteri, latè Dec. conſ.* 558. *num.* 1. *&* 2.

Modo quæritur, an ita hoc procedat vt Iudex non poſſit alii bona prædicta vendere, non enim ad imparia hæc iudi
2 cari debent, cum hoc ſit regulare in quolibet contractu, quod non debeat claudicare, *l. Iulianus, §. ſi quis à pupillo, vbi gloſſ. & Bal. ff. de act. empt.*
3 & quod inter contrahentes ſeruanda eſt æqualitas, *l.fin.ff. de fruct. & lit. expen. Alexan. conſ.* 23. *num.* 7. *lib.* 7. neque æquum ſit alterum obligari, & alteri licere pro libito ſuæ voluntatis vendere cui, & quibus velit, præſertim cum per oblationem creditori ſit ius quæſitum, quod ſine facto, & culpa illius au-
4 ferri non poteſt, & difficilius tollatur ius quæſitum, quam ius quærendum. *Natt. conſ.* 74. *num.* 1. *& conſ.* 581. *Cremen. ſing.* 127.
5 In contrariũ facit quia Iudex de iure communi ex cauſa iuxta licitationem, & oblationem non ſequi poteſt, *dicta l. licitatio ff. de public. & vectig. & l. ſi pignori ff. fam. herciſ. & tradunt ſcribentes in l. à Diuo Pio §. ſi pignora ff. de re iudic.*

Non obſtat, quod oblatori ius quæſitum fuerit.

Quia reſpondetur id verum eſſe reuocabiliter, non autem irreuocabiliter, & ſic ei quæſitum eſt ius, quatenus ad venditionem procedatur, ex quo ſi debitor poſt factam oblationem ſatisfaciat, oblatio ipſa reſoluitur, *§. fin. iuncta gl. Inſtit. de perpe. & tempor. act. & ibid. latè Aret. Iaſ. in l. properandum. §. ſi quidem. C. de Iudic.*
6 Quæ vltima ſententia procedit, quando creditor iuſtum prætium non obtulit, nam ſi iuſtum pretium fuerit oblatum, cenſeo illi præiudicari non poſſe arg. notatorum per ſcribentes in *l. à Diuo Pio §. ſi pignora poſt gloſ. primam & ibi Bal. de re iudic. Bal. in l.* 2. *C. ſi in cauſ. iudic. & Afflict. dec.* 358. *ſub num.* 1. *verſ. quarta ratio.* Et bona ſubhaſtata tradenda erunt in contrariũ non extante iuxta cauſa culpa offerẽtis obuenta, quidquid afferat ſub dubius *Aſin. de execut. §.* 4. *cap.* 70. *num.* 6. vſq; ad finem.

EPITOME.

Alienationis prohibitio, ſeu impedimentum, quando detegitur, antequam inſtrumentum fiat, An, & quando offerens ſuam oblationem ſeruare teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Impedimentum, ſeu prohibitio vendendi ſi detegatur antequam inſtrumentum venditionis fiat, offerens ſuam oblationem ſeruare non tenetur, & reuocare poteſt.*

2 *Obligationem tradi eſt indiuidua, nec promiſſor traditione partis liberatur.*

Præſertim vbi conſtaret partem non empturum, nec reſpectiuè venditurum. num. 3.

*Et quando fundi tales eſſent, vt dura ſit eorum ſeparatio, nec facile induci poſſit. vt vna ſolum ex rebus reddibeatur, num.*4.

Neque etiam quando emptio ſi in parte tantum ſubſiſteret, Emptor in communionem incidere niteretur, quia forte res vendita cum alio eſt cõmunis, num. 5.

Vel ſi ex pluribus vno pretio venditis, illa tradi non poteſt, quæ emptor præcipue motus fuit, vt alias acquireret, ſeu emeret. num. 6.

QVAEST. LXXII.

1 IN caſu verò, in quo bonorum ſubhaſtatiõ fiat ad inſtantiã creditorum, & aliquis offerat, licet ex parte oblatoris contrahatur obligatio emendi, & pretiũ ſoluendi, vt dixi præſertim in præcedenti quæſt.; An ſi priuſquam fiat inſtru-

ſtrumentum ipſius venditionis, detegatur partem dictorum bonorum vendi non poſſe, vel aliud aliquod impedimentum exiſtat, offerens ſuam oblationem ſeruare teneatur, vel verius eam reuocare valeat.

Et dicitur offerentem ſuam oblationem ſeruare non teneri, ac reuocare poſſe, præcipuè quando vna eſt emptio plurium fundorum vnico pretio facta,
2 quia vt aliàs dixi in *tract. de euict. quæſt.* 165. *num.* 6. Obligatio rem tradi eſt indiuidua, nec ideo promiſſor traditione partis liberatur. *l. ſtipulationes non diuiduntur, ff. de verb. oblig. latè Menoch. conſ.* 1106. *num.* 21. *lib.* 12. Maxime vbi conſtaret emptorem partem non empturum, & venditorem partem non venditurum, *l. cum eiuſdem, ff. de ædili. edict. Surd. conſ.* 105. *num.* 6. *lib.* 1. *&*
4 *conſ.* 350. *num.* 30. *lib.* 2. & quando fundi tales eſſent, vt dura ſit eorum ſeparatio, nec facilè induci poſſit, vt vna ſolum ex rebus venditis redhibeatur, vt in caſu, *l. ædilis in fin. iunctis tribus legibus ſeqq. & in l. plerumque, ff. de ædili.*
5 *li. edict.* atque etiam quando emptio ſi in parte tantum ſubſiſteret, emptor in communionem incidere niteretur, quia forte res vendita cum alio eſſet communis, vt in caſu, *l. quod ſi vno, C. de in diem adiect. & in l. Tutor, S. fin. ff. de*
6 *Minor.* Vel ſi ex pluribus rebus vno pretio venditis illa tradi non poteſt, qua emptor pręcipuè motus fuit, vt alias acquireret, ſeu emeret. *arg. l. arboribus, ff. de contrahen. empt.* & ita cõcludit etiam *Aſin. de execut.* S. 4. *cap.* 87. *poſt Cuman. Imol. & Tiraq. per eum adductos.*

EPITOME.

Subhaſtatio An, & quando requiratur in mobilibus.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio in Mobilibus non exigitur.*

Declaratur, vt procedat in mobilibus non pretioſis, & in quibus nulla cadit affectio, ſecus ſi eſſent Margarita, & ſimilia, quia ſtatim non ſunt tradenda creditoribus, neque vendi poſſunt abſque ſubhaſtatione. num. 7.

2 *Eſculenta, & poculenta habent pretium certum in foro.*

Et habent æſtimationem adeo certam, & manifeſtam, vt in eis colluſiones interuenire nequeant. num. 3.

4 *Aeſtimatio Annonarum, & aliarum rerum victualium aliunde ſumenda non eſt, quam ex loco fori publici, quanti ibi vendi, ac emi ſoleat.*

Quod extenditur ad alia mobilia, vel ſemouentia, quorum exhibitio, vel præſentatio informabit Iudicem de æſtimatione, ſiue equi, ſiue boues, ſiue oues, ſiue alia res animatæ, vel inanimatæ fuerint. num. 5.

Quamuis conſultius facient Iudices, ſi probabiliter dubitant de eorum iuſto pretio, vt vna cum executore mittant peritos in arte pro illis æſtimandis. num. 6.

QVAEST. LXXIII.

1 SVbhaſtationem non exigi in bonis Mobilibus, ſeu ſemouentib. dixit *Bal. in l.* 1. *num.* 5. *C. de pu-*
2 *blic. penſit.* Mobilia namq; maxime in eſculentis, & poculentis exiſtentia, prout, & ſemouentia, vt plurimum habent ſuum certum valorem ex communi curſu, & venditione ſimilium rerum per mercata publica ſingularum hebdomadarum ciuitatum, & habentur venalia in foro publico, prout ſunt frumenta, lardum, vinum, oleum, butirum, caſeum, & ſimilia; Nec enim eodem modo iuxta communem valorem ſtatim traduntur, & applicantur, quaſi

de

Digitized by Google

de manu in manum creditoribus iure dominij, & fruſtra ſubijciuntur ſubhaſtationi ſecundum *Bal. in dicta l. 1. n. 5.*
3 Ex quo iſtarum rerum æſtimatio adeo eſt manifeſta, vt in eis collusiones interuenire nequeant, cum omnibus notum ſit, quantum pretium venundetur frumentum cuiuslibet generis, & quanti vendatur ſingulis hebdomadibus, vt in ſpecie ſic concludit, ac tradit. *Matte. Coler. de proceſſ. execut. par. 3. cap. 9. nu. 44. & 68. ex Bal. in dicta l. 1. Bar. in l. 2. uum. 24. C. de reſcind. vendi. & in l. pretia rerum*, §. *non nulla*, *num. 3. ff. ad l. fal. Bal. in l. 1. num. 31. C. de reſcind. vendi. Iaſ. in l. qui Romæ*, §. *cohæredes num. 25. verſ. item quantum frumentum, ff. de verb. oblig. Aſin. de execut.* §. *6. cap. 22. Ideo Bar. in l. ſeptem diebus num. 1. C. de erog. milit. an-*
4 *non. lib.* 12. dixit æſtimationem annonarum, & aliarum rerum victualium aliunde ſumendam non eſſe, quam ex loco fori publici, quanti ibi videlicet vendi, ac emi ſoleat. *Afflict. dec. 316. num. 7. Ioan. de Plat. in l. 1. num. 1. C. de cenſ. & cenſit. lib. 11. Fely. in c. cum cauſam num. 2. de Teſti. Corſett. ſing. 391. ver. venditio, Butr. in cap. cum cauſam, verſ. ad ſecundum demum, de empt. & vendi. Pinell in l. 2. par. 3. cap. 4. & vlt. num. 17. poſt Bal. ibid. num. 32. & Cagnol. num. 257. C. de reſcind.*
5 *vendi.* quod & de alijs mobilibus, vel ſemouentibus dici poreſt, quorum exhibitio, vel præſentatio informabit Iudicem de æſtimatione, ſiue equi, ſiue boues, ſiue oues, ſiue aliæ res animatę, vel inanimatæ fuerint, *Bal. in dicta l. 2. num. 32. poſt gloſ.* magnam, ibi, in mobilibus pretium ſemper eſt certum, vt & ibidem firmat *Cagnol. dicto num. 257. per l. fin.* §. *æſtimationem, in ver. quod Iudex ſuper hoc ſtatuerit, id in æſtimationem pignoris obtineat*, C. *de iur. dom. impe.*
6 Licet conſultius facient Iudices, qui probabiliter dubitant de eorum iuſto pretio, vt vna cum execurore mittant peritos in arte, lanios, vel opiliones pro æſtimandis ouibus, & pannifices pro ęſtimandis lanis, & ſic de ſimilibus, vt in terminis notat *Coler. dicta par. 3. cap. 9. n. 45. poſt Salyc. in d. l. 2. n. 23. C. de reſcind. vend.*
7 Declarantur tamen prædicta, vt procedant in mobilibus, vel ſemouentibus non pretioſis, & in quibus nulla cadit affectio, ſecus autem ſi eſſent mobilia, vel ſemouentia valde pretioſa, vt Gemmę, Margaritæ, & ſimilia, in quibus caderet affectio, quia non eſſent ſtatim tradenda creditoribus de manu in manum, neque vendi poſſent abſque ſubhaſtatione, ſed facienda eſset ęſtimatio, prout fieri ſolet de immobilibus, *vt ex Bal. in l. ſi quis num. 5. C. ſi propter publi. penſit. per l. ſi in emptione, ff. de Minor. dixi Coler. dicto cap. 9. n. 46.*

EPITOME.

Statutum requirens ſubhaſtationem in mobilibus, An locum habeat in pecunia.

Quid in cæteris rebus pignoratis.

Pecunia continetur appellatione Mobilium etiam in legatis.

Datio in ſolutum facta abſque ſubhaſtatione quando ſit valida.

SVMMARIVM.

1 *Statutum requirens ſubhaſtationem mobilium locum non habet in pecunia. & n. 5. & 7.*
Ampliatur num. 10.
2 *Pecunia continetur appellatione mobilium.*
Et cedit legato mobilium. num. 3.
Intellige vt num. 4. remiſſiuè.
6 *Subhaſtatio eſt fruſtratoria, quando pretium eſt adeo manifeſtũ, vt non poſſit interuenire aliqua colluſio.*
8 *Subhaſtatio inuenta eſt ad fraudes euitandas, quæ non poſſunt contingere*

gere in pecunia, cuius pretium eſt certum & manifeſtum.

9 *Demum inſolutum rei immobilis dicitur valida, licet facta fuerit abſque ſubhaſtatione, ſi probetur, quod tempore adiudicationis rei inſolutum, data pluris vendi non poſſint, quam eo pretio, quo fuit data in ſolutum etiam per viam ſubhaſtationis, quo etiam caſu dicitur non conſtare de læſione.*

QVAEST. LXXIV.

1 SED quæritur, quid ſi ſtatutum præciſè requirat ſubhaſtationem mobilium illud locum habeat, quando offertur pecunia, vt ſcilicet illa vendatur pro crediti petiti ſatisfactione, & reſpondetur pecuniam non indigere ſubhaſtatione.

2 Quamquã n. ſtatutum illam requirat in rebus mobilibus, quarum appellatione venit pecunia, cum illa ſit res mobilis, & de loco ad locum transferatur, vt notum eſt, & notant *Bal. & Alberic. in l. ea demum C. de colla. iuxta* §. *& quia parum in auth. de nup. & auth. hoc niſi in princ. C. de ſolut. Tiraq. de retract. lignag.* §. 1. *gloſ. 7. num.* 105. vbi quod pecunia cedit legato mobilium

3 *Dec. conſ.* 472. Teſtator legauit *col.* 1. *Pariſ. conſ. 67. num. 11. lib. 4. Natt. conſ. 117. num. 5. Pinell. in l.* 1. *par. 2. nu. 44. C. de bon. mater. Surd. conſ. 27. nu. 7. lib. 1. Rot. dec. 419. ſub num. 3. par. 2.*

4 *in Recentior.* intelligendo iuxta diſtinctionem de qua *per Theſaur. deciſ.* 160. *Card. Mantic. vlt. volun. lib. 9. tit. 3. nu. 2. cum ſeq. Gayll. Pract. obſeru. lib. 2. obſeru. 11. Rim. Iun. conſ. 216. nu. 84, lib. 2. Ioan. Caſtill. in tract. de vſufruct. cap. 38. num 22. ad 26. Odd. conſ.* 30.

5 *num* 8. *& infra.* Nihilominus cum vnus nummus non plus valeat, quam alius, nec vnus quadrans ſit maioris valoris, quam alter, ſtatutum locum non habebit in pecunia ad *Bald. doctrinam in l. 1. in fine. num. 4. C. ſi propt.*

6 *public. penſit. vendi fuer. celebra.* Vbi quod ſubhaſtatio eſt fruſtratoria, quando pretium eſt adeo manifeſtum, vt non poſſit interuenire aliqua colluſio. *l. 2. vbi Bar. num. 4. C. de reſcind. vendi. & in l. pretia rerum* §. *nonnullam, num. 3. ff. ad l. falc. & ita ſequendo Bal. in dicta l. 1. num. 5. C. ſi prop. public. penſit. tradit Coler. de proceſſ. execut. dicta par. 3. cap. 9. nu. 43. & 44. ac decidit Leon. deciſ. Valentin.* 108. *nu.* 8. *& infra.* Vbi loquens de ſimili ſta-

7 tuto ait illud non comprehendere pecunias, cum ſubhaſtatio inuenta fuerit vt fraudibus obuietur, & ne res in debitoris præiudicium vilius vendatur. *Rota per Card. Seraphin. deciſ. 358. n. 1. par.* 1. quę fraus contingere non po-

8 teſt in pecunia, Cuius valor, & æſtimatio eſt notoria, & manifeſta. *Gratian. Diſcepta. Foren. cap. 479. nu. 20. & 21. lib. 3.*

9 Quæ adeo vera ſunt, vt etiam datio inſolutũ rei immobilis dicatur valida, quamuis facta fuerit abſque ſubhaſtatione, ſi probari valeat, quod tempore adiudicationis rei inſolutum datæ pluris vendi non potuiſſe, quam eo pretio, quo fuit data inſolutum etiam per viam ſubhaſtationis, quo caſu dicitur non conſtare de lęſione, ſed quinimo, quod ea ceſſet, vt in ſpecie per *Put. deciſ. 252. lib. 2. quem ſequitur Card. Seraphin. dicta dec. 358. num. 2.*

10 Ampliatur, vt ſtatutum requirens ſubhaſtationem in mobilibus locum non habeat etiam in cęteris rebus pignoratis mobilibus, ſeu ſe mouentibus pro vi iudicati, quarum pretium eſt certum, quia vt dixi per mercata ſingularum hebdomadarum habẽtur per ciuitates venalia in foro publico, & ſubhaſtationi fruſtra ſubiiciuntur, cum iſtarũ rerum eſtimatio ſit manifeſta, vt poſt alios tradit *Coler. dicto cap. 9. num.* 51.

EPITOME.

Licitator compenſare, & retinere poteſt pecuniam ſibi debitam.

Compenſationem non admitti pro recuperatione rei nulliter ſubhaſtatę ad inſtantiam creditoris cum fructibus ab eodem creditore perceptis de re ſubhaſtata, iudicio ſuper eis pendente, probatur.

Cōpenſationis effectus quid ſit.

Quando inducatur ipſo iure.

Et an opponi poſſit extra iudicium, & quid operetur.

SVMMARIVM.

1 *Compenſatio non admittitur pro recuperatione rei, nulliter ſubhaſtatæ ad inſtantiam creditoris cum fructibus ab eodem creditore perceptis de re ſubhaſtata iudicio ſuper eis pendente.*

2 *Licitator poteſt compenſare, ac retinere pecuniam ſibi debitam, nec tenetur deponere. Et de ratione num. ſeq.*

3 *Exceptiones oppoſitæ in iudicio, præter illa compenſationis, elidunt actionem.*

Nec eam perimunt, donec lata fuerit ſententia in fauorem excipientis, num. 4.

5 *Exceptio compenſationis extinguit ipſo iure debitum, & ſic actionem, prius quam feratur ſententia.*

Ita quod ſi creditor oppoſita dicta exceptione perſiſtat in petendo debitum iudicialiter incidat in pœnam petentis, quod ſibi non debetur. num. 6.

7 *Debitor ſi quantitatem ſemel compenſatam ſoluat, poteſt illam condictione indebiti repetere.*

Intellige procedere in compenſatione ſimplicis debiti, num. 8.

Idemque locum habet in compenſatione extraiudicialiter oppoſita, num. 9.

10 *Compenſatio ipſo iure inducitur per proteſtationem, nec eſt opus facto Iudicis.*

11 *Compenſatio opponi poteſt extra iudicium.*

QVAEST. LXXV.

1 IN licitatione ſæpè opponi ſolet compēſatio, quæ tamē nullatenus admittitur pro recuperatione rei nulliter ſubhaſtatę ad inſtantiam creditoris cum fructibus ab eodem creditore perceptis de re ſubhaſtata iudicio ſuper eis pendente, *l. fin. C. de compenſa. Pariſ. conſ.* 121. *num.* 22. *& ſeqq. lib.* 1. *Ioſeph. Ludo. deciſ. Peruſ.* 15. *num.* 15. *Surd. deciſ.* 184. *num.* 6. *& Rota dec.*
2 370. *num.* 8. *par.* 1. *in recentior.* Quamuis regulariter licitator poſſit compenſare, & retinere pecuniam ſibi debitam, nec teneatur deponere, vt ex *Rebuff. de Præcon. art.* 5. *gl. vnic. num.* 19. *voluit Ma-*
3 *ſtrill. dec.* 287. *num.* 82. *par.* 3. quod vel ea ratione permittitur, quia exceptio compenſationis in hoc ab aliis exceptionibus differt, quod reliquę exceptiones oppoſitæ in iudicio tantum elidunt actionem, vt in *l. ſi vnus, §. pactus ne pe-*
4 *teret. ff. de pact.* neque eam perimunt, donec lata fuerit ſententia in fauorem excipientis, *Bar. in l. Iulianus, num.* 34
5 *ff. de condit. indeb.* Sed compenſationis exceptio eam habet naturam, vt vbi primum oppoſita ſit, ipſo iure debitum extinguat aduerſarii, & per conſequens etiam actionem, priusquam feratur ſententia, *§. in bonæ fidei. inſtit. de act. l. fi. C. de compenſa. tradit Bar. in l. ſi plures num. 4. ff. de fideiuſſ. Bal. in l. ſi conſtat, num. 3. C. de compenſa. Afflict. dec.* 121. *num.* 2.
6 Quod adeo verū eſt, vt ſi oppoſita cōpenſationis exceptione adhuc perſiſtat, creditor in petēdo debitū iudicialiter, incidat in pœnam petētis, quod ſibi nō

debetur, de qua in *l. cum quem temere, ff. de iudi. & in c. 1. de plus peti, & nouiſſ. tenet Barboſ. in l. diuortio, §. ob donatio-*
7 *nes, n. fin. ff. ſolu. matrim.* vbi etiam addit, quod ſi debitor illam quantitatem ſemel compenſatam ſoluat, poſſit illam conditione indebiti repetere, *arg. l. q dicitur, §. fin ff. de impen. in reb. dota. tradit Bar. in l. ſi cum dotem nu. 1. ff. rer. a-*
8 *mot.* loquendo in compenſatione ſimplicis debiti, & idem probat *glo. in l. Stichum, §. creditor, ver. liberan. in fin. ff. de ſolut. Barboſ. in dicto §. ob donationes,*
9 *ſub num. 32.* addens, quod per oppoſitionem compenſationis etiam extraiudicialiter locum habeat prædictus effectus, quia cum compenſatio per proteſtationem inducatur ipſo iure, opus nõ
10 eſt facto iudicis poſt *Bar. in l. verum, ff. de compenſa. & Alberic. in l. ſi quid à*
11 *fideiuſſore, ff. eod. tit.* vbi expreſſè tradit compenſationem opponi poſſe extra iudicium.

EPITOME.

Adiudicatio per Iudicem facta creditori pro debito, cui obſtat cõpenſationis exceptio, an, & quando ſubſiſtat.

Venditio facta ex cauſa debiti, cui exceptio reſiſtit, nõ valet.

Licitatio, & adiudicatio facta pro cauſa partim vera, & partim falſa, quando valeat, vel non.

Sententia, & Decretum quando in totum valeat, vel non annulletur.

Cenſuræ nullæ dicuntur, ſi propter ſententiam maiorẽ ſummam, quam eſſet debitum, contineant.

SVMMARIVM.

1 *Adiudicatio per Iudicem facta creditori pro debito, cui obſtat exceptio, quæ debitum minuit, nempe compenſationis, etiam quod non in totum, ſed pro parte compenſatio fieri debeat, non ſubſiſtit.*

2 *Licitatio, & adiudicatio facta pro cauſa partim vera, & partim falſa non valet.*

Limitatur procedere, ſi vni, eidemque perſonæ inſolutum recipienti adiudicatio fiat, ſecus ſi pluribus in ſolutũ recipientibus, vel ſi ſit vna, & eadẽ perſona, quæ recipiat nomine ſuo proprio, & alterius, quia tunc Decretum, & adiudicatio in ea perſona ſubſiſtit in ea parte, in qua vera eſt cauſa, licet quoad aliam perſonã ſit nulla. num. 18.

3 *Venditio facta ex cauſa debiti, cui exceptio reſiſtit, non valet, quia ille non dicitur obligatus, qui exceptionem habet, & n. 4.*

5 *Venditio à Iudice facta ob falſum debitum non valet.*

6 *Debitor & ſi poſt factam adiuditationem creditori ex ſecundo Decreto non eſt amplius audiendus, id tamen locum non habet, cum creditori obſtat exceptio.*

7 *Sententia eſt nulla, quãdo continet maiorem ſummam, quam debeatur, & de ratione, ibidem.*

8 *In ſententijs in maiori ſumma non ineſt minor, cum de ſui natura ſint indiuiſibiles.*

9 *Summa tota, quando vnica petitione, & vnica ſententia continetur, ſententia debet vel in totum valere, vel in totum annullari.*

Fallit, quando ſententia haberet capitula ſeparata, num. 10.

11 *Actio hypothecaria, quando eſt intentata, quæ eſt indiuidua, ſententia non poteſt pro parte valere, & pro parte non valere.*

12 *Decretum eſt nullum, cũ mandat ſolui fructus, ſi appareat partem ſolũ deberi, cum illud ſit indiuiduum.*

Intellige, vt num. 18.

13 *Cenſuræ ſunt nullę propter ſententiam maiorem ſummam, quam debitum eſſet, continentem.*

Quia

Quia ſunt de ſui natura indiuidua. num. 16.

14 *Sententia quando continet vnam ſummam, ſi non valet in toto, nec etiam valet pro ea parte, pro qua iſta condemnatio fieri poterat. Sed videas num.* 18.

15 *In ſententijs potius attenditur forma, quam materia.*

17 *Sententia condemnatoria ad omnes fructus, ſi detegatur, partem ſolum deberi, & ita plus debito contineat, dicitur nulla, vt & executio in vim illius poſtea facta.*

QVAEST. LXXVI.

1 VENDITIO ſub haſta, & adiudicatio facta per Iudicem creditori pro debito, cui obſtat exceptio, quæ debitum minuit, vt puta compenſationis etiam, quod non in totum, ſed pro parte compenſatio fieri debeat, An ſubſiſtat, quæritur. Et negatiuè reſpondetur, cum pro parte ſaltem compenſanda debitor quis
2 non dicatur; Et ſucceſſiuè cum licitatio & adiudicatio pro cauſa partim vera, & partim falſa facta conſtet, nullo modo valere poteſt. *adnot. per Bar in l. ſi non ſortem, §. ſi centum, num. 9. ff. de condict. indebi. & Ruyn. conſ. 160. num. 26. & 27. lib. 2. per l. cum verò, §. ſubuentum, ff. de fideicommiſſ. liber. & Bar. in l. Fulcinius, §. 2. ff. ex quib.*
3 *cauſ. in poſſeſſ. eat.* dum dicit, quid reſoluendum, ſi actor ſit in poſſeſſionem miſſus, & venditio ex cauſa debiti, cui exceptio reſiſtit, facta reperiatur, An valeat talis venditio, & dicit *Iacob. de Aren.* indiſtinctè tenuiſſe venditionẽ
4 huiuſmodi non valere ea ratione, quia ille non dicitur obligatus, qui exceptionem habet. *l. vel obligatis, ff. de*
5 *liberal. cauſ.* Vnde venditio facta ob falſum debitum à Iudice non valet, *l. 1. §. hæc verba, ff. ne vis fiat ei.* quod inquit ſupra *Bar. probari per tex. in dicta l. cum verò, §. ſubuentum, & per ea, quæ notat Cyn. in l. properandum, §. ſin autem reus, C. de iudi. & in l. Conſentaneum, C. quomod. & quan. Iud. ſequitur Alex. in l. ſi finita, §. Iulianus in vlt. verbis, ff. de damn. infect.* di-
6 cens, quod etſi poſt factam adiudicationem creditori ex ſecundo decreto reus non ſit amplius audiendus, id tamen declaratur non procedere, cum creditori obſtat exceptio, ex quo tunc adiudicatio non valet, *vt ibid. not. Bar. facit Rota apud Put. deciſ.* 303. *incip. ad inſtantiam Archiepiſcopi Turritani,*
7 *lib.* 1. Vbi dicitur, quod ſententia eſt nulla, quando continet maiorem ſummam, quam debeatur; Nam ſi non valet
8 in totum, nec etiam in parte, quia in ſententijs in maiori ſumma, non ineſt minor, cum de ſui natura ſint indiuiſibiles, *Gabr. conſ. 56. num. 4 lib. 1. poſt gl. in l. fin. ff. de iuriſdict. omn. iudi.*
9 Et quod quando vnica petitione, & vnica ſententia tota ſumma cõtinetur, ſententia debeat, vel in totum valere, vel in totum annullari, licet ſecus eſſet,
10 quãdo ſententia haberet capitula ſeparata, declarat *gl. in l. etiam, §. 1. in ver. audiendus, ff. de Minor. ſequitur eadem Rota per Card. Seraphi deciſ. 957. num. 12. & ſeq. incip. fuit relatum ſen-*
11 *tentiam.* Vbi dicitur, quũ intẽtata eſſet actio hypothecaria, quæ eſt indiuidua, ſentẽtia nõ poterat pro parte valere, & pro parte non valere, *Affl. deciſ. 213. idque probatur per aliam deciſ. Rota in Peruſina Legati 30. Octobr. 1585. coram Gypſio incip. Collegium Bartolinũ.*
12 vbi dicitur Decretum circa fructus eſſe nullum, quia mandabat ſolui fructus petitos à dicto Collegio, cum tamen ſemper illorum medietatẽ exegiſſet, vnde tamquam indiuiduum non poterat pro parte ſuſtineri, *Bar. & alij poſt gl. in l. fin. ff. de iuriſdict. omn. Iudi. Iaſ. in l. 1. §. ſi ſtipulanti ſub num. 9 verſ. quinto limita, ff. de verb. oblig. Facit etiam Rota in Salmantina Penſionis.*

9.Maij 1593. coram Bubale,incip.Fuit per Dominos reſolutum, &c. quo loci etiam dicitur, cenſuras eſſe nullas propter ſententiam maiorem ſummam debita continentes; Nam quando ſententia continet vnam ſummam, ſi non valet in toto, nec etiam valet pro illa parte pro qua iuſta condemnatio fieri poterat, per *Puteum dicta deciſ.* 323. quam paſſim dicit Rot. eſſe ſecutam, & præſertim in vna *Larinen. Frumenti Veneris 22. Iunij 1570. coram Robuſterio, & in eadem 9. Decembris 1577. coram Card. Blanchetto.*

13 (at "tiam dicitur") · 14 (at "bita continentes")

15 Quoniam in ſententiis potius attenditur forma, quam materia, vt notat *Salicet. in l. 2. C. de re iudic.* quod præſertim procedit in cenſuris, quæ ſunt de ſui natura indiuiduæ. Eſtque ſimili deciſio per *Rotam in Illerden. Iuris decimandi 4. Iulij 1597. coram Orano,* vbi agitur de ſententia condemnatoria ad omnes fructus, cum eorum pars ad quemdam Priorem in eo iudicio non vocatum perueniſſet, & ideo tanquam plus debito continens reddebatur nulla, & per conſequens in vim illius poſtea facta *Bald. in cap. ſi clericus, num. 3. de pact. conſtan. in vſib. feud.*

16 (at "tim procedit") · 17 (at "agitur de ſententia")

18 Limita Concluſionem, qua dixi Decretum ex cauſa partim vera, & partim falſa eſſe in totum nullum procedere, ſi vni, eidemque perſonæ in ſolutum recipienti adiudicatio fiat, ſecus ſi pluribus in ſolutum recipientibus: vel ſi ſit vna, & eadem perſona, quæ recipiat nomine ſuo proprio, & alterius, quia tunc decretum in ea perſona ſubſiſtit, in qua vera eſt cauſa, quamuis quoad aliam perſonam ſit nullum. *ad text. in l. non idcirco, ff. de iudic.* Vbi iudicium licèt dicatur inualidum, vt in *l. hoc iudicium, ff. famil. hercifcun.* quando tamen plures ſunt in iudicio poteſt quoad vnum ſubſiſtere, licèt quoad alium prorſus ſit nullum, & inualidum. ſic *Aſin. de execut. §. 7. cap. 302. num. 2.*

EPITOME.

Licitator non præfertur in bonis ſubhaſtatis ſub conditione, & reſeruatione, quod debitor poſſit dicta bona redimere infra certum tempus.

Nec dicitur creditor, ſi debitor ante temporis lapſum debitũ obtulit.

Et non etiam tale ius dicitur amiſſum per venditionem bonorum, quæ debitor intendit redimere.

Ius redimendi an ſit ceſſibile, & qualiter.

SVMMARIVM.

1 *Licitator non præfertur in bonis licitatis, ac ſubhaſtatis ſub conditione, & reſeruatione, quod ſcilicet debitor poſſit dicta bona reluere infra certum terminum.*

2 *Creditor quis non dicitur ex eo ſolum, quod emerit ſub haſta, & ei tamquam plus offerenti fuerunt bona deliberata cum reſeruatione, vt ſoluere debitum, qui tunc dicitur adimpleta conditio, & eſt locus redemptioni.*

3 *Ius reluendi in venditione, ac deliberatione reſeruatum non dicitur amiſſum per venditionem bonorum, quæ debitor intendit redimere.*

4 *Actio omnis cedi poteſt.*

5 *Ius redimendi eſt ceſſibile.*
Et eſt frequentior opinio. num. 6.
Declaratur procedere in iure perſonali, quod coleret perſonæ ratione rei, prout eſt ius redimendi, ſecus verò in iure mere perſonali, num. 7.

8 *Alienabile quod eſt, eſt etiam ceſſibile, & ad hæredes etiam extraneos trãſmittitur.*

QVAEST.

QVAEST. LXXVII.

1 Deliberatio vbi facta extitit in ſubhaſtatio ne ad fauorem alicuius non ſimpliciter, ſed ſub conditione, ac reſeruatione, ꝗ ſcilicet debitor poſſit dicta bona reluere infra certum terminum, non efficit, quod talis licitans ſit pręferendus in huiuſmodi bonis tamquam creditor *iuxta l.1.ff. de priuileg. credi.* quoniam is non dicitur creditor ex eo ſolum, ꝗ
2 emerit ſub haſta, & ei tamquam plus offerenti fuerunt bona deliberata cum reſeruatione, de qua ſupra, ſi debitor iudicialiter obtulit ſoluere debitum, vel etiam is, qui habeat cauſam ab eo, quia tunc dicitur adimpleta conditio, & eſt locus redemptioni, *l. Thais ancilla, §. Stichus, ff. de fideicommiſſ. liber. Bar. in l. quibus diebus, §. Termilius, num. 6. ff. de condi. & demonſtra. Rolan. conſ. 63. n. 20 lib. 4. Cephal. conſ. 207. nu. 52. Surd. conſ.*
3 298. *nu. 2. & 3. lib.* 2. Et vbi facta oblatione vendantur bona, quę debitor intendebat reluere, non ob id tamen ius redimendi in deliberatione reſeruatum non amplius competere, ſeu amiſſum dici poteſt, quia non alia ratione declarauit velle redimere, niſi vt deinde alteri ad libitum vendere poſſet, & ita ab inde ſupra pretij, quo fuit res vendita cũ pacto redimendi, meliorem faceret ſuam conditionem vtens in hoc facultate vendendi, ac cedendi, iuxta quod
4 communiter ſimilibus eſt permiſſum, cum omnis actio cedi poſſit, *l. vlt. de rei vendicatio. tot. titul. de hæredit. vel act. vendi. Paul. de Caſtr. & Doctor. in l. 1. C. de aliena. iudic. mut. cauſ. fact. Crauett. conſil.* 191. *ſub num.* 2. & in ſpecie quod ius redimendi ſit ceſſibile,
5 *latè Roland. conſil. 28. num. 29. & per totum lib. 2. poſt Decius conſil. 164. in fine, & conſil. 614. num. 8. Alexander conſil. 232. num. 1. & infra. Grat. conſ. 157. num. 15. lib. 2.*

6 Et frequentiſſimam opinionem, & ſequendam dixit *Cardin. Mantic. de Tacit. & ambig. conuention. lib. 4 tit. 32. num. 113. Crauett. conſil. 191. num. 3.*
7 Præſertim quando verſamur in in iure perſonali, quod coheret perſonæ ratione rei, vt eſt ius redimendi, quidquid ſit in iure merè perſonali, *Igne. in l. dudum, num. 50. in fine C. de contrahend. empt. cum alijs per Rolan. dicto conſ. 28. ſub num. 31. ver. Non obſtant modo, quę exaduerſo lib. 2*

8 Et ideo merito dicitur, quod cum ius redimendi cedi poſſit, poteſt etiam per eum qui retroemit vigore facultatis ſibi conceſſæ, rem eamdem alteri vendere, cum quod alienabile eſt, ſit ceſſibile, ac etiam tranſmittatur ad hæredes extraneos, *l. 2. ff. de iuriſdict. omnium iudic. eſt text. in l. ad officium, C. commu. diuidund.* per quem ita dicit *Roman. in l. 3. §. fin. ff. de nou. ope. nunc. Rolan. dicto conſil. 28. num. 11.*

EPITOME.

Conditiones apponi poſſunt in venditione per ſubhaſtationem circa diſtributionem pretij.

Oblatio pretij in ſubhaſtationibus cum conditione extrinſeca cur ſit nulla, & proponatur omnibus alijs certis.

Contractus conditionalis ad mẽſuram, quando cenſeatur imperfectus, & ex eo intret ſpolium, ac detur pœnitentia, & quando non.

Reintegratio conceditur, quando Iudex ſubhaſtari facit bona, quæ requirebant menſuram & intrat ſpolium.

Subhaſtatio facta pretio incerto quando ſit nulla.

SVMMARIVM.

1 *Conditiones apponi poſſunt in venditione per ſubhaſtationem circa diſtributionem pretij*

2 *Oblatio regulariter in ſubhaſtationibus cum conditione extrinſeca illam reddit nullam, & inefficacem.*

Ratio eſt, quia pretium offerendum debet eſſe certum. num. 3.

4 *Licitatio ſecundo loco facta præfertur priori cum conditionibus à licitatore declarandis.*

5 *Ingreſſus licitus in poſſeſſionem non datur in venditione facta ad menſuram, antequam fiat.*

6 *Remedium reintegrandæ datur contra ementem ad menſuram, ſi prius quam fiat, ingrediatur poſſeſſionem.*

7 *Contractus quando eſt imperfectus, & conditionalis, competit reintegratio.*

8 *Contractus conditionalis eſt imperfectus, quando conſignatio fuit facta ad menſuram, & pro numero, ſeu modo menſuræ fuit pretium conſtitutum, & ſic incertum, & interim periculum ſpectat ad venditorem, & num 16.*

Primò Declaratur non procedere quoad hoc, vt ſit locus pœnitentiæ, quo caſu intelligitur perfecta. num. 18.

Quia etiam pendente conditione non licet recedere. num. 19.

Secundò Declaratur non procedere, quando vera traditio facta fuit, quia traditio vera ſupplet defectum menſuræ num. 20.

Tertiò Declaratur procedere, quando pretium eſt incertum reſpectu totius fundi, & pretium poſt factam menſuram eſt declarandum; Secus verò, quando fundus venditus eſt intra certos fines, qui affirmatur eſſe tot iugerum, ſeu tornaturarum, vel ſalmarum pro pretio, puta mille aureorum ad rationem tot pro qualibet ſalma, iugere, vel tornatura, pacto inito, quod quilibet ex contrahentibus poſſit menſurari facere, ſeu petere, & iuxta menſuram debeat pretium augeri, vel minui, quia tunc venditio dicitur pura. num. 21.

1 *Reintegratio datur, ſi Iudex ſubhaſtari faciat bona, quæ prius requirebant menſurationem, ſi nulla præcedit menſura.*

Quo caſu intrat ſpolium, cum venditio facta fuerit ad certum numerũ iugerum, ſeu ſalmarum, & non ad corpus. num. 10.

Ratio eſt, quia venditio fieri dicitur ſub dicta conditione, videlicet ſi iugera, ſeu ſalmæ fuerint menſuratæ. num. 11.

Fallit ſecuta traditione. num. 20.

12 *Subhaſtatio facta pretio incerto eſt nulla.*

13 *Pretium vbi non eſt certum, ſciri non poteſt quantitas debiti, nec ideo quid peti poteſt.*

Et executio alter facta eſt nulla num. 14.

Præſertim quando pretium debitum ex contractu facto ad menſuram conuertendum eſt in extinctionem alterius debiti, quia tunc ſubhaſtatio eſt magis ſpoliatiua, & competeret reintegratio. num.

17 *Obligatio non oritur ante conditionis euentum*

18 *Conditione pendente non licet recedere à contractu.*

QVAEST. LXXVIII.

1 IN venditione, quæ fit per ſubhaſtationem, quãuis poſſint apponi conditiones, circa diſtributionẽ pretij, & cautelas creditorũ, & aliæ ſimiles *Rota coram Sanctiſſ. dec.* 2 193. *num.* 12. Regulariter tamen oblatio cum conditione extrinſeca illam reddit nullam, & inefficacem, *Alex. conſ.* 78. *viſo, & diligenter. num.* 29. & 30.

30. lib. 5. Neutz. conſ. 38. num. 14. Hier. Grat. conſ. 93. num. 75. lib. 1. Rota coram Card. Pamphilio Seniore in Ancontana fructuum de Rinaldinis 19. Nouembris 1555. & coram Cantucio in Romana damnorum, & intereſſe 16.
3 *Iunij* 1578. Ratio eſt, quia pretium offerendum debet eſſe certum, clarum, & determinatum, cum ſine illius certitudine contractus emptionis, & venditionis eſſe non poſſit, *§. pretium autem in-*
4 *ſtit. de empt. & vendi.* Quare dixit *Ioan. Guttierez. in tract. de Gabell. queſt. 1. 6 num. 4.* quod licitatio ſecundo loco facta preſertur priori factę cum conditio-
5 nibus à licitatore declarandis. Ex prędictis infertur, quid reſoluendum; quando venditio facta fuit ad menſuram, an-
6 tequam non dari aliquem licitum ingreſſum in poſſeſſionē, & contra talē ingredientem competere remedium reintegrandæ, dixerunt *Neutzan. d. conſ. 38. num. 25. poſt Alex. conſ. 33. num. 5. & 6. lib. 6. vbi Natt. in addit. in ver. debe-*
7 *re ſuccumbere in princ.* ait notandum, quod quando contractus eſt imperfectus, & conditionalis, competit reintegratio, *Socin. in l. rem, quę nobis. col. 6. ff. de acqui. poſſeſſ. Curt. Iun. conſ. 131.*
8 *in fin. Becc. conſ. 13. nu. 7.* Contractus conditionalis, & imperfectus eſt, cum conſignatio fuit facta ad menſuram, & pro numero, ſeu modo menſuræ fuit pretium conſtitutum, *Bal. in l. ſi cui periculum. in fin. verſ. ſed quando venditur. C. de act. empt. Socin. conſ. 32. in princ. lib. 4. Iaſ. conſ. 55. ad fin. verſ ſecus quando alienatio lib. 1. Pute. deciſ.*
9 *249. in fin. verſ. Tamen lib. 2.* Propterea datur reintegratio, ſi contingat per Iudicem ſubhaſtari bona, quæ prius requirebant menſurationem, ſi nulla præ-
10 ceſſit menſura; Nam talis ſubhaſtatio producit ſpolium, cum illa fieri non poſſet ſtante venditione iuxta certum numerum, puta tornaturarum, ſeu ſalmarum, & non ad corpus, vt *latè reſoluit Rota coram Manzanedo, in Maceraten. Spolij 4. Iunij 1610. & Card. Mantic. de Tacit. & ambi. conuent. lib.*
11 *4. tit. 17. num. 2.* ea ratione, quia venditio fieri dicitur ſub dicta conditione, ſcilicet ſi tornaturæ, ſeu ſalmæ menſurectur. *l. quod ſępe, §. in ijs, quæ pondere ff. de contrahen. empt. Bar. conſ. 74. nu. 2. lib. 1. & conſ. 121. in queſtio. num. 1. eod. lib. Afflict. deciſ. 280. num. 1.* quo
12 fit, vt cum pretium ante menſurationem eſſet incertum, & non liquidum, ſubhaſtatio, quæ fieri contingeret, eſſet nulla per ea, quæ dixi ſupra *num. 3. &*
13 *in queſt. 23.* Non enim ante liquidationem pretij ſciri poteſt quantitas debita, qua ignorata nil peti poteſt, donec certum ſit, quid debeatur, *l. hoc iure, ff. de verb. obligat. Bar. in l. 1. num. 3. ff. iudic. ſolu. Bal. in l. 2. ſub num. 7. C. de execut. rei iudi. Suarez in l. poſt rem iudicatam. limit. 4. ff. de ſent. & re iudic. Couar. var. reſolut. lib. 2. cap. 11. num.*
14 *1. Surd. deciſ. 27. num. 5.* Et executio aliter facta eſt nulla. *Galleſ. de Camer. oblig. par. vlt. rubr. de quæſtionibus poſt*
15 *proceſſ. incid. num. 33.* prę ſertim quando pretium debitum ex ſimilibus contractibus factis ad menſuram conuertendum eſſet in extinctionem alterius debiti, quia tūc magis ſubhaſtatio eſt ſpoliatiua, & competeret reintegratio, vt per *Rot. in dicta Cauſa Maceraten. Spolij 4. Iun. 1610. coram Manzanedo.*
16 Ad præmiſſa, dum aſſerui, quod antequam fuerit adhibita menſuratio, venditio nō eſt perfecta quoad periculum, quia ſpectat ad venditorem, *gloſ. in l. 2. de peric. & commod. rei vendi. & in l. quod ſępe, §. in ijs, ff. de contrahen. empt.*
17 Et ante conditionis implementum non oritur obligatio, *l. cedere diem. ff. de*
18 *verb. ſignif.* Aduertendum non procedere quoad hoc, vt ſit locus pœni-
19 tentię, quo caſu intelligitur perfecta, quia etiam pendente conditione non licet recedere *gl. in l. neceſſariò, §. quod ſi pendente. verſ. ſi ita res, ff. de peric. & commod. rei vendi. & in l. 1. & in l. ſi quis vina. eod. tit. Paul. de Caſtr. in l. 2. ad fin. quan. lice. ab empt. diſce. late Pariſ. conſ. 59. num. 4. & infra lib. 1. Card. Mantic. dicto lib. 4. tit. 17. num. 5. qui num. 6.*

Digitized by Google

num. 6 addit, quod vbi vera traditio facta fuerit, dominium, & poſſeſſio transfertu rin emptorem etiam ante menſuram, & ſucceſſiue periculum ad eum pertinet, quia vera traditio ſupplet defectum menſuræ, *l.* 2. *& ibi Angel. & Paul. de Caſtr. num.* 1. *&* 3. *C. de peric. & commod. rei vendi. Dec. conſil.* 179 *colum.* 2. *in fin. & Pariſ. dicto conſ.* 59. *n.* 10. *&* 20. *lib.* 1.

21 Rurſus, quod diximus, venditionem ad menſuram eſſe conditionalem, & imperfectam, intelligi debet locum habere, quando pretium eſt incertum reſpectu totius fundi, quod pretium poſt factam menſuram eſt declarandum, quo caſu totus contractus dicitur conditionalis, *dicta l. ſi venditione* §. 1. *ff. de peric. & commod. rei vendi. & ita loquuntur Doct. ſuperius citati.*

Sed ſi fundus venditus fuit intra certos fines, qui affirmatur eſſe tot iugerum, ſeu tornaturarum, vel ſalmarum pro pretio, puta, mille aureorum ad rationem viginti, vel triginta pro quolibet iugere, tornatura, vel ſalma ea lege, & pacto, quod quilibet ex contrahentibus poſſit menſuram petere, & adhibere, & iuxta menſuram debeat pretium augeri, vel minui, eo caſu venditio dicitur eſſe perfecta, quia pretium conſtitutum eſt certum, licet augumentum, & diminutio pretii, quæ pendent à conditione, à conditione ſint incertæ, nec faciant venditionem incertam, vel conditionalem, *l. hęc venditio,* §. 1. *& vlt. ff. de contrahen. empt. & latius habetur per Card. Mantic. de Tacit. & ambigu. conuent. dicto lib.* 4. *tit.* 17. *nu.* 7.

EPITOME.

Conditiones primæ licitationis mutari, ſeu alterari non poſſunt in pręiudicium priorum licitantium.

Quid quoad præiudicium eorum, qui nullum pretium obtulerunt.

& quibus ius irreuocabiliter non eſſet quęſitum, ſed ſub conditione, ſi alius non licitauerit.

Conditio impleta eſſe debet, antequam res ſubhaſtetur.

Conditionem impletam aſſerẽs probare debet, etiam ſi conditio eſſet negatiua.

Spolij vitium ab ingrediente poſſeſſionem factum tranſit contra tertium poſſeſſorem, etiam cum titulo, & bona fide.

SVMMARIVM.

1 *Conditiones primæ licitationis mutari, ſeu alterari non poſſunt in prętiudicium priorum licitãtium, quibus ex ſuo contractu eſt ius quæſitum.*

Fallit quoad præiudicium eorum, qui nullum pretium obtulerunt, quia illis nullum ius eſt quæſitum. num. 2.

Declaratur procedere, præter quam ſi ius irreuocabiliter quæſitum non eſſet prioribus licitantibus, ſed ſub conditione, ſi alius non licitauerit, & plus obtulerit, quia tũc aliis plus offerente, cum alijs conditionibus nullum præiudicium inferri videtur prioribus ex mutatione priorũ conditionum, num. 3.

4 *Conditio impleri debet, vel eſſe impleta, antequam diſpoſitio effectum habeat, cum hæc eius ſit natura, vt prius impleatur, quam quis emolumentum conſequi valeat.*

5 *Conditio in venditione obſtat principio acquiſitionis, nec propterea quiſquam agere poteſt ante implementum.*

6 *Conditionem impletam, qui aſſerit, probare debet.*

Quamuis ſit negatiua, num. 7.

Ampliatur procedere etiam, quod age-

ageretur ſpolio contra tertium poſſeſſorem, qui opponeret non ſpoliaſſe, num. 8.

9 *Spolij vitium factum ab ingrediente poſſeſſionem tranſit ad tertium poſſeſſorem etiam cum titulo, & bona fide.*

QVAEST. LXXIX.

1 QVæro An conditiones primæ licitationis poſtea mutari, aut alterari poſſint in præiudicium priorum licitantium, quibus ex ſuo contractu ius eſt quæſitum.

2 Et non poſſe dicendum eſt, licèt quo ad præiudicium aliorum, qui nullum pretium obtulerunt, nec ad licitandum venerunt mutari, & alterari poſſint in totum, vel in partem, ea ratione, quia illis nullum eſt ius quæſitum, *argum. notatorum per Bar. in l. omnes populi, nu.* 20. *&* 33. *ff. de iuſtit. & iur. & ibi cæteros allegans Ioann. Oroſ. num.* 103. *&* 104. *& Abb. in cap. nouit, num.* 25. *de iudic.*

3 Quod declaratur procedere præterquam ſi ius irreuocabiliter quęſitum nō eſſet prioribus licitatoribus, ſed ſub cōditione, ſi alius non licitauerit, & plus obtulerit, quia tunc alio plus offerente cum alijs conditionibus nullum pręiudicium inferri videtur prioribus ex mutatione priorum conditionum, cum adhuc res integra ſit, & liberum ſit aliis licitare, & plus offerre, quo in caſu non loquitur Bart. in loco præallegato, nec ſequaces, qui loquuntur in reuocatione ſtatuti, quod in vim quaſi contractus tranſiuit per aduentum forenſium ad Ciuitatem illam habitandam, quibus ius irreuocabiliter ex hoc quæſitum fuit virtute prædicti ſtatuti, & ſic in eorum præiudicium poſtea reuocari non potuit.

4 Difficultas eſt, quid in venditione facta ſub conditione, quę non fuit impleta reſoluendum ſit, An ſcilicet ſubhaſtatio facta ſubſiſtat, & non ſubſiſtere concludendum eſt, ex dictis præſertim in præcedenti quęſtione; atque etiam, quia regulare eſt, vt conditio impleri debeat, vel eſſe impleta, antequam diſpoſitio habeat effectum, cum hæc eius ſit natura, vt prius impleatur, quam quis emolumentum conſequi valeat, Ex quo conditio obſtat principiò acqui-

5 ſitionis, propterea non poteſt quiſquā agere ante implementum conditionis, *Bal. in l. Arethuſa in* 3. *lect. num.* 1. *ff. de ſtatu homi. Bart. in l. quibus diebus §. Termilius num.* 6. *de inſtitut. & ſubſtit. Crauett. conſil.* 340. *num.* 1. *cum ſequ.*

6 adeant, qui dicit conditionem impletā probare debeat, *l. ex his, C. quan. dies legat. ced. Bal. in l. cum te minorem col.* 2

7 *C. de proba,* licèt conditio ſit negatiua, *l. eum qui notiſſimus, ff. ad Trebel. Socci. conſ.* 07. *num.* 1. *lib.* 4.

8 Et prædicta procedunt etiam, quando ageretur ſpolio contra tertium poſſeſſorem, qui opponeret non ſpoliaſſe, & ideo contra eum non competere remedium reintegrandę per doctrinam *Bart. in l. rem quæ nobis, de acquirend. poſſeſſ.*

9 Quia ſufficit vitium ſpolii factum ab ingrediente poſſeſſionem, quod tranſit in tertium poſſeſſorem etiam cum titulo, & bona fide, *Alexan. conſil.* 200. *num.* 8. *lib.* 2. *vbi de magis communi opinione, & conſ.* 78. *num.* 1. *lib.* 3. *Ruyn. conſ.* 49. *num.* 9. *lib.* 4. *cum alijs per Becc. conſil.* 75 *num.* 4. *Mynſinger, obſer.* 85. *num.* 3. *centur.* 3. *Soccin. Iun. conſil.* 128. *num.* 21. *lib.* 2. *Canoniſtę in cap. ſæpe, de reſtit ſpoliator.*

EPITOME.

Deliberatio facienda candela accenſa plus offerenti, quando fieri debet; ſi vnus offerat candela accenſa, & alius incæperit, ſed deſinat ea extincta, quis prædictorum præ

fe.

feratur.

Verba, Candela accenſa, formã important, & quidem indiuiſibilem.

SVMMARIVM.

1 *Deliberatio facienda ei, qui candela accenſa plus obtulerit, ſi vnus offerat candela accenſa, & alius incipiat, ſed deſinat ea extincta, præfertur ſecundus.*

Et quatenus hoc dubium eſſet, diuidenda ſunt verba offerentis, & pars attribuenda principio, num. 7.

Sed contrarium probatur num. 8. & infra vſque ad finem, vbi videas.

2 *Prius, vel poſterius non habent, quæ fiunt vno contextu, ſed ineſſe cenſentur vti incontinenti facta.*

3 *Neceſſitas remittit aliquid de rigore formæ.*

4 *Incæptum pro perfecto haberi debet.*

5 *Principium tanquam potentius attẽditur.*

6 *Impletum videtur, quid ex principio cœpto tempore habili, & ſi non perfecto.*

9 *Obligatio in ſubhaſtatione hinc inde contrahitur, quamuis reuocabilis, ſi alter oblator ſuperueniat.*

10 *Verba, Candela accenſa, formam important, & denotant terminum vſque ad momentum illud, quo ipſa candela extinguitur.*

11 *Perfectum illud dicitur, quod ex omnibus ſuis partibus conſtat.*

12 *Partem faciens indiuiduæ alicuius rei nihil feciſſe dicitur.*

13 *Actus in vltimo inſtanti, & vltimis verbis perficitur.*

14 *Oblatio facta infra terminum in ſubhaſtatione ſtatutum acquirit ius, vel ex venditione, vel ex obligatione inter ipſos ſubhaſtantes, & ipſum offerentem de vendendo, & emendo pretio oblato.*

15 *Diuiſio formam corrumpit.*

16 *Forma eſt de genere indiuiduorum, cum quælibet mutatio formæ totum mutet.*

QVAEST. LXXX.

PReco in licitationibus ſolet publici edicto exprimere rem licitandam fore deliberandã ei qui candela accẽſa plus obtulerit.
1 Verum ſi contingat, vt primus offerat candela accenſa, & alter incipiat candela ipſa accenſa, ſed deſinat ea extincta, Quæritur cui nam prædictorum res ſubhaſtata deberi dicatur.

In hac quæſtione concludendum vi-
2 detur pro ſecundo offerente. Quoniam ea, quæ fiunt vno contextu prius, vel poſterius non habent, ſed ineſſe cenſentur vti incontinenti facta, *l. quidam teſtamento, ff. de pecul. lega. & l. lecta, vbi notant Doct. ff. ſi cert. peta cum ſimil.* Et ali-
3 quid de rigore formæ remittendum eſt ob neceſſitatem, *l. quæ propter neceſſitatem, ff de reg. iur. Pariſ. conſil. 33. colum.*
4 *2. & 3. lib. 2.* Quin etiam incœptum pro perfecto haberi debet, *l & ſi .. quid ergo, ff. de aur. & argen. lega. tradit Bart. in l. cætera, §. fin. ff. de leg. 1. & in conſil. 36. ſtatuto ciuitatis Aſſiſij*, & principiũ
5 tamquam potentius attendendum eſt, *l. 1. ff. de origin. iur. l. ſi id quod, §. ſi filius in princip. ff. pro ſoc. l. 3. §. ſi quis cum minore, in fin. verſic. Scit etiam illud, ff de Minor.*

6 Nam ex verbis edicti denotantibus in fieri potius quam fieri, & perfectum & ideo adimpletum videtur ex principio cœpto tempore habili, & ſi non perfecto, ex *Bart. & alijs in l. centeſimus, §. fin. ff. de verbor. oblig. Alexan. conſ. 194. perſpectis ijs lib. 6.*

7 Et omni in caſu quatenus videretur eſſe aliquod dubium, diuidenda eſſent verba oblationis, & ita pars attribuenda eſſet principio, ne fruſtratoria penitus

rus videatur, præſertim cum ex verbis infra terminum, quo candela manſit ac cenſa, facilè deprehendi poſſit oblatio, vel facta per offerentem pronuncianda, niſi candela extingueretur, ex quibus conijci poſſit, quid ſenſerit, Et an, quod poſtea expreſſit, ex verbis antea prolatis quoquo modo præſumi valeat talis fuiſſe intentionis.

8 In contrarium facit, quoniam ex forma edicti, quæ ſeruanda eſt, licitatio, ſeu ſubhaſtatio facienda erat candela accenſa, hoc eſt intra terminum, & tempus, quo verè candela fuerit accenſa & priuſquam extingueretur, venditio plus offerenti deliberanda, & oblatio perficienda, ita vt facta oblatione tempore præfixo, & ſtatuto oblatori ius quæſitum ſit vel ex venditione, vel ſaltem ex obligatione inter deputatos nata, & ipſum oblatorem de vendendo, & emendo pretio oblato ad *tex. & gl. ibi, & Doct. in l. ſi tempora, C. de fid. inſtru. & iur. haſt. fiſc. lib.* 10. *& in l. licitatio, ff. de public. & vectig. & Bal. conſ.* 393. *Præmiſſis duabus. col.* 1. *lib.* 4. *& conſ.*
9 191. *lib.* 3. dum ait obligationem hinc inde contrahi, quamuis reuocabilem, ſi alter oblator ſuperueniat, idem quoque voluit *Ang. conſ.* 314. *Datium pannorum in fin.* dum aſſeruit eo in caſu ideo obligationi locum non eſſe, quia ſubhaſtationis forma non fuit ſeruata, ac etiam quoniam illi officiales dare, ac vendere non promiſerant plus offerenti, quod vltimum hoc in caſu expreſſum fuit, quod nempè vendere volebat, & plus offerenti dare, ſequitur *Alex. conſ.* 114. *Viſo proceſſu ad primum lib.* 6. *& Capyc. deciſ.* 30. *ad fin.*

10 Confirmatur, quia illa verba candela accenſa in caſu, de quo agimus, formam important, quia tempus eſt limitatum, & denotant terminum vſque ad momentum illud, quo ipſa candela extinguetur ad *tex. in cap. cum in veteri. extra de elect.* dum ibi dicitur huiuſmodi terminum eſſe præciſum, ita vt præteriri non poſſit, cum alioquin ita vrgés non fuiſſet illa anguſtia, quæ ibi conſideratur. Quodque termini præfixio formam denotet, tradunt *Bal. Salyc. & Iaſ. in Auth. quæ ſupplicatio, C. de precibus Imper. offer. Iaſ. in l. pupillari, in* 2. *not. ff. de vulg. & pupill. Felyn. in cap. cum dilecta, num.* 33. *de reſcript. & Bal. in conſ.* 69. *ſtatuto Ciuitatis lib.* 1. Vnde cum pro forma requiratur, vt oblatio fiat candela accenſa, niſi candela accenſa oblatio fiat, ſuam formam non recepiſſe dicendum eſt, & per con-
11 ſequens oblationem inualidam fuiſſe; Nam id perfectum eſt, quod ex omnibus ſuis partibus conſtat, *l.* 1. *ibi.* Sed quod in omnibus rebus animaduertendo, *ff. de orig. iur. quare ibi refert gloſ. Horatij verſum.*

Dimidium facti qui bene cœpit habet.

Si ergo dimidium facti, qui cæpit, habet, dicendum eſt, quod integrum fructum non habeat. Vnde *gloſ. Bar. & poſteriores in l. furioſum, per illum tex. C. qui teſta. face. poſſ.* tradunt eū,
12 qui indiuiduę alicuius rei partem facit, nihil feciſſe dicendum eſſe, vt probat *tex. ibi, pro nihilo eſſe, & tex. in l. ſi is, qui, ff. de teſta. vbi Bal. quem ſequitur Ruyn. conſ.* 64. *num.* 1. *lib.* 1. actus
13 enim in vltimo inſtanti, & vltimis verbis perficitur. ſtante igitur, quod obligatio, quæ in licitationibus, ſeu ſubhaſtationibus contrahitur, ſit actus indiuiduus, ſequitur, quod is, qui partem tantum illius actus, vnde obligatio oriri debet, egerit candela accenſa, & reliquū ea extincta, nihil feciſſe dicatur; Nam duo copulatiuè, ſtante dicta publicatione edicti, & voce præconis requiruntur. Primum quod offeratur.

14 His accedit, quia præſuppoſita primi licitatoris infra terminum, & in tempore oblatione facta, ex ea illi procul dubio quæſitum eſt ius, vel ex venditione, vel obligatione orta inter ipſos ſubhaſtantes, & ipſum offerentem de emendo, & vendendo pretio oblato, *ad tex. iuncta gloſ. in dicta l. ſi tempora, C. de fid. inſtr. & iur. haſt. fiſc. lib.* 10.

& in

& in dictà l. licitatio, ff. de public. & vectig. Et pro hac quoque ſententia confert, quod notat *Bal. in l. ſi ſeruus*
15 *in addit. ff. ſi quis caut.* dum ait diuiſionem formam corrumpere, *& in l. Pedius in princ. in addit. ff. de arbitr.* dum inquit formã eſſe de genere indiuiduorum, cũ quælibet mutatio formę totum mutet, ſecũdum *Alex. in l. ſi is, qui quadringenta, §. quædam in ſecundo notabili, ff. ad l. Fal. & Dec. conſ. 532. col. 1.* & ita pro hac parte latè diſſerens concludit *Aſin. de execut.* §. 6. *cap.* 10. per totum, dicens oblationem, ſeu licitationem incæptam candela accenſa, ſed ea extincta perfectam non eſſe, illiq; pręferendam eſſe præcedentem cæptam, & perfectam candela accenſa.

Quamuis idem in eodem *Tract.* §. 4. *cap.* 86. *in fine dixerit*, in Practica quandoque in hæreditatibus pupillorũ ad illorum commodum, & beneficium aliud obſeruatum extitiſſe; Cum Iudices ad id præpoſiti, ac deputati mandauerint bona iterum ſubhaſtari, quo caſu cuilibet ſummam oblatam augere licet, quo pluries factum fuit, vt bonorum ſubhaſtatorũ pretiũ augeretur, & ab hac practica propter concurſũ ipſorum offerentiũ non videri recedendũ. Penes quem etiam cum habeantur reſponſiones ad contraria, tempus non conteram in eis refellendis.

EPITOME.

Bona ſubhaſtata, & plus offerenti data, ac deliberata occaſione publici æris alieni, validè alienata probantur.

Reintegratio non datur in venditione pignoris iudicialis facta per Iudicem, quamuis ſimus in actu ex aliqua cauſa reſcindẽdo.

Nec remedium recuperãdæ datur ei, qui cecidit à poſſeſſione ex proprio contractu, & in caſibus, de quibus in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Bona ſubbaſtata, & plus offerenti deliberata occaſione publici æris alieni validè alienata dicũtur, & n. ſeqq.*

2 *Factum Iudicis dicitur factũ partis.*

3 *Venditiones voluntariæ dicuntur, quæ fiũt occaſione æris alieni per Iudicẽ.*

Nec ideo datur reintegratio, quamuis ſimus in actu ex aliqua cauſa reſcindendo num. 5.

4 *Paria ſunt vendere, vel actum facere, quo ſequatur venditio.*

6 *Reintegratio, vel poſſeſſio clandeſtina allegari non poteſt, cum quis propria culpa poſſeſſionem amiſit.*

7 *Remedium recuperandæ non competit ei, qui cecidit à poſſeſſione ex proprio contractu.*

Ampliatur procedere etiam, quod contractus ſit ex aliqua parte reſcindendus. num. 8.

Vt quando contractus à principio fuit validus num. 9.

Et quando quis fuit ſpoliatus per vim compulſiuam. num. 10.

Idemque, quando contractus reſoluitur ob fidem non ſeruatam. nu. 11.

QVAEST. LXXXI.

1 CAPTA ſunt in tenutam bona pro ære alieno publico, ſeu collecta, & publicè ſubhaſtata, & Caio tamquam plus offerẽti deliberata.

Pro quorum recuperatione agit Meuius dicẽs de nullitate omnium actorũ, & propterea in poſſeſſionem eorundem bonorum reintegrandum.

Quęritur quid iuris?

Et in hac quæſtione reſpondendum eſt pro validitate dictę ſubhaſtationis.

Nam data veritate debiti, videtur Meuium cecidiſse à bonorũ poſseſſio-
2 ne ex proprio cõtractu, cũ factũ Iudicis cen-

ce nſeatur factum partis, *ad tex. qui lo. quitur in venditione pignoris fact a per Iudicem in l. ob cauſam, C. de euict. & ibi notant Bar. Bal. & alij in l. eleganter in princ. ff. de pign. act. l. ſi pignora, ff. de euict. latè Tiraquell. de Retract. lignag. §. 1. gloſ. 14. num. 13. & ſeq.*
3 qui poſt eos, quos adducit, inquit huiuſmodi venditiones iudicari voluntarias, ita vt videatur ipſummet debito-
4 rem vendidiſſe, quia non refert, quod vendat, vel quod actum faciat, ex quo ſequatur venditio, *Aym. conſ. 5. num. 1. Cephal. conſ. 254. num 11. & 15. Bero. conſ. 24. num. 10. Oſaſ. deciſ. 21. num. 2. Menoch. conſ. 68. num. 15. Phanuc. in Tract. de Inuentar. par. 7. num. 269.*
5 & ſucceſſiuè illum non eſſe in poſſeſſionem reintegrandum, quamuis eſſemus in actu ex aliqna cauſa reſcindendo, vt puta in cõtractu per metum celebrato, vel per vim compulſiuam facto, vel ob fidem non ſeruatam, vel in ſimilibus caſibus, in quibus ſtante conſenſu etiã meticuloſo, vel vt in caſu propoſito ve-
6 ritate debiti non poteſt prætendi reintegratio, neque allegari poſſeſſio clandeſtina, ex quo propria culpa poſſeſſionem amiſerint, vt concludunt *Innoc. Butr. & Canoniſtæ in cap. ſępè de reſtit. ſpoliato. Calderin. & alij in cap. cum ad ſedem eod. tit. Dec. conſ. 302. num. 22.*
7 *& conſ. 449. num. 31.* Quodque remedium recuperandæ non competat ei, qui cecidit à poſſeſſione ex proprio cõtractu tradidit *Socin. in l. Rem quæ nobis num. 8. ff. de acqui. poſſeſſ. vbi de communi, & conſ. 39. ſub num. 5. verſ. præterea lib. 3. poſt Alex. conſ. 92. nu. 5. lib. 1. Ruyn. conſ. 32. num. 8. lib. 1. & conſ. 85. num. 5. eodem lib. Plot. de in lit. iuran. §. 3. num. 7. Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 15. num. 95. & conſ. 2. num. 168. & 196. Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ. 11. num. 16. Cæphal. conſ. 272. num. 67. & conſ. 301.*
8 *n. 22.* & etiam in ſpecie, quod id procedat, quãdo contractus eſt ex aliqua cauſa reſcindendus, quia ſi à principio fuit
9 validus, non detur remedium prædictũ in contractu per metũ celebrato, *tradidit Abb. in cap. ſuper hoc col. pen. verſ. ex pręcedentibus de renunc. Natt. conſ 386. Gratian. diſcept. lib. 3. cap. 524. num. 29.*
10 Et quando quis fuit ſpoliatus per vim compulſiuam, poſt plures citatos, *Menoch. d. conſ. 2. nu. 169. & 219.* Idemq;
11 quando cõtractus reſoluitur ob fidem non ſeruatam, *Alex. conſ. 92. n. 5. lib. 1. Ruyn. conſ. 32. lib. 1. Io. Crot. conſ. 76. n. 11. & 18. Franc. Becc. conſ. 13. n. 4.*

EPITOME.

Re ſubhaſtata, & deliberata vni ex creditoribus, An, & quando liceat ſecundo creditori offerre.

Quid in debitore cenſendũ ſit.

Et in dote.

Examinatur opinio Cęph. conſ. 298 n. 8. & Theſaur. deciſ. 157. num. 1.

SVMMARIVM.

1 *Re ſubhaſtata à Iudice deliberata vni ex creditoribus, ſecundus offerre poteſt. & num. 6. & 7.*
Sed contra num. 8. & infra.
Diſtinguit author num 11. & ſeqq.
2 *Ius offerendi competit ſecundo creditori aduerſus anteriorem creditorem rem hypothecatã poſſidentem.*
Extenditur idem procedere in primo creditore poſſidente contra poſteriorem creditorem, num. 3.
Quid ſi primus creditor non poſſideat. num. 4. remiſſiuè.
Vel neuter poſſideat. num. 5.
Amplia idem procedere, quando ageretur contra primum creditorem, qui per iudicialem adiudicationem, vel etiam vti tertius licitator bona debitoris poſſideat. num. 6. & 15.
Et quando ad inſtantiam creditorum res eſſet poſita ſub haſta, & vni ex

creditoribus licitantibus adiudicata, quo caſu ſecundus poſſet huic offerre. num. 7.

Extēde idem procedere etiam in dote, vbi dos eo caſu ſpecialiter non ſit priuilegiata. num. 16.

8 *Oblationi cautionis non eſt locus, vbi quis cæpit poſſidere res poſſeſſas in ſolutum à Iudice recipiat, nec ab eo reuocari poteſt.*

9 *Res data in ſolutum cum Iudicis authoritate reuocari non poteſt.*

10 *Ius offerendi non habet locum in poſteriori creditore, quando primus creditor habuit à Iudice, & res ſub haſtata fuit deliberata præſēte ſecundo creditore. At videas infra.*

11 *Ius offerendi competit ſecundo creditori poſt rem adiudicatā primo ex primo decreto, quando de illius iure agitur, & de ratione. num. 12.*

13 *Ius offerendi non competit debitori poſt factam adiudicationem, ex magis communi.*

14 *Cephal. conſ. 298. num. 8. & Theſaur. deciſ. 157. num. 11. improbantur.*

QVAEST. LXXXII.

1 RE ſubhaſtata, & à Iudice deliberata vni ex creditoribus, An ſecundus creditor offerre poſſit, nunc dubitatio eſt. In qua con-
2 cludendum videtur, quod ſic, quoniā regulariter ius offerendi competit ſecundo creditori aduerſus anteriorem creditorem rem hypothecatam poſſidentē *per tex. in l. potior. §. fin. vbi Bar. ff. qui pot. in pign. habe. in l. cum tibi, vbi Salic. C. eod. in l. 2. C. ſi antiqu. credi. cum alijs per Crauett. conſ. 298. ſub nu. 8. lib. 2. Alba conſ. 325. num. 8. & 9. lib. 2. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 121. nu. 1. & ſeqq. qui citat Neguſan. & alios Morot. de iur. offerren. queſt. 1.*
3 *tit. de ſecun. credi. num. 12. & 13.* extendens idem procedere in primo creditore poſſidente contra poſteriorem creditorem offerentem ſecundum *gloſ. fin. in d. l. potior. & in l. 1. C. eo-*
4 *dem.* vbi etiam differit, quando primus creditor non poſſideret, ad tradita per *Salycet. in l. cum notiſſimi, §. eodem, C. de præſcript. 30. ann. Neguſan. de pignor. 3. membr. 5. par. princip.*
5 *num.* 18. & in caſu, quo neuter poſſideat idem *Morot. dicta quaſt. 1. ſub*
6 *num. 15. verſ. quod ſi neuter.* Idemque procedit, quando ageretur contra primum creditorem, qui per iudicialem adiudicationem, vel etiam vti tertius licitator bona debitoris poſſideat, vt tradidit *Salyc. in d. l. 1. q. vlt. C. ſi antiq. credi. Neguſan. de pign. 3. membr. 5. par. princ. num. 7. Vinc. Franch. deciſ. 69. num. 12. Felician. de cenſi. lib. 3. cap.*
7 *2. ſub num. 14.* Et quando ad inſtantiam creditorum res eſſet poſita ſub haſta, & vni ex creditoribus licitantibus adiudicata, quia adhuc ſecundus poſſet huic offerre, quaſi præſumatur emiſſe ille prior ad modum, & iuxta rationem, *l. cum ſecundus, §. finali, & l. ſequ. ff. de diſtractio. pignor.* & non vti extraneus, vt fuit deciſum per *Conſilium Neapolitanum dicta deciſ. 69.*
8 Sed contrarium tenere viſus eſt *Cephal. conſ. 298. num. 8. per tex. in l. ſi finita, §. illud verſ. poſtea autem quam. de damn. infect.* Vbi ſi quis poſtquam cępit poſſidere res poſſeſſas in ſolutum à Iudice recipiat, amplius locus non eſt oblationi cautionis, nec ab eo res ipſa reuocari poteſt, & ad hoc, vt finis rei inueniatur, & ne res ſemper ſtet in ſuſpenſo, pro quo etiam adducit *Cephal. tex. in l. à Diuo Pio, §. ſi poſt addictum pignus, ff. de re iudicat. & Alex. in dicta l. ſi finita, §. Iulianus*
9 *col. fin.* qui poſt eos, quos allegat, concludit rem datam in ſolutum cum Iudicis authoritate reuocari non poſſe, quem, vt inquit, refert, ac ſequitur *Dec. conſ. 502. vbi de communi teſtatur,*

& Ti-

& Tiraquell. de retract. lignag. §. 8. *glo.*
7. num. 13. *& Cephalum vbi ſupra ſequi*
tur Theſaur. deciſ. 157. *num.* 11. cum di-
10 xit, ius offerendi non habere locum in
poſteriore creditore, quando primus
creditor rem habuit à Iudice, & res ſub
haſtata fuit illi deliberata præſente ſe-
cundo creditore, quia ſecundus credi-
tor fuit in culpa, qui non licitauit, *dicta*
l. ſi finita, §. *poſtquam, ea ratione ſecun-*
dum Paul. de Caſtr. ibi, ne rerum domi-
nia ſemper ſint in incerto, idque *The-*
ſaur. comprobat plur. Doct. & fidem fa-
cit de veriori, & magis communi, *ibid.*
in verſ. Verum iſtis non obſtantibus.

In hac quæſtione diſtinguendi ſunt
duo caſus.

11 Primus eſt Caſus, quando agitur de
iure ſecundi creditoris, & huic compe-
tere ius offerendi abſque hęſitatione
concludendum eſt, quia factum Iudicis
reputatur factum partis, vt dixi in quæ-
ſtione præcedenti, *num.* 2. *per l. ob cau-*
ſam, C. de euict. Aſin. de execut. §. 7.
cap. 111. *ſub num.* 1. *verſ. Monetur. Ri*
min. iun. conſil. 3. *num.* 9. *lib.* 1. & pe-
rinde eſt, ac ſi à debitore ipſo factum
eſſet, ſicuti poſt *Salyc. in l.* 1. *quæſt. vlt.*
C. ſi antiqu. Credi. tradit Neguſant. de
pignorib. 3. *membr.* 5. *par. princip. num.*
7. *Vincent. de Franch. dicta deciſ.* 69. *n.*
12. *Rimin. Iun. dicto conſil.* 3. *num.* 28.
& comprobat Morot. de iur. offer. quæ-
ſtion. 1. *titul. de ſecundo creditore, num.*
38.

13 Secundus eſt Caſus, quando agitur
de iure offerendi reſpectu ipſius princi-
palis debitoris, an ſcilicet debitor va-
leat poſt iudicialem adiudicationem
creditori factam debitum offerre, & ad-
iudicationem reſoluere, ex magis com
muni concluditur, quod debitor am-
plius non audiatur poſt adiudicatio-
nem, ita *Alexan. in l. debitoribus, nu.*
26. *ff. de re iudic. & in dicta l. ſi finita*
§. *Iulianus, num.* 120. *& ſeq. ff. de*
damn. infect. vbi ait id magis commu-
niter teneri, *& conſil.* 11. *colum.* 1. *lib.*
5. *Neguſant. dicto* 3. *membr.* 5. *par.*
princ. n. 5. qui caſus inſpecto iure com-
muni nullam patitur dubitationem ſe-
cundum *Morot. dicta q.* 1. *num.* 39. *qui*
14 *num. ſeq. addit Ceph. & Theſaur. in locis*
præallegatis, ſalli non diſtinguendo, vt
ſuperius retuli, cum ea omnia, quæ de-
ducuntur in dicto §. *poſtea autem, & in*
l. obligata, C. ſi antiq. credi. procedant
in debitore offerente, vt ipſemet *The-*
ſaur. admittit, prout & Ceph. reſpondet
Rimin. Iun. dicto conſil. 3. *num.* 28.

Nec reſiſtit, quod ſecundus credi-
tor non licitando ſibi præiudicauerit in
iure offerendi. Quoniam ſciebat ſibi
competere, & ius durare poſt adiudica-
tionem, *arg. l. ſicut*, §. *non videbitur, ff.*
quib. mod. pign. vel hypothe. ſol.

15 Et ſuperius num. 6. dixi, quod quan-
do ad creditoris inſtantiam res eſt poſi-
ta ſub haſta, & vni ex creditoribus lici-
tantibus adiudicata, adhuc ſecūdus po-
teſt huic offerre, quaſi pręſumatur emiſ-
ſe ille prior ad modum, & iuxta rationē
dictæ *l. cum ſecundus*, § *fin. cum l. ſequ.*
& non vti extraneus, *ex dec. Neapolita-*
na per Franch. 60. *quam probauit Mo-*
rot. de iur. offer. q. 1. *num.* 19. *& ſub nu.*
40. *verſ. Nec obſtat, & facit dec. Peruſ.* 2.
num. 34. *per D. Alex. Ambroſin. ac te-*
net Aſin. in Tract. de execut. §. 7. *c.* 111.
ſub num. 1. *& infra, vbi ex Rimin. iun.*
16 *dicto conſ.* 3. dicit præmiſſa locum ha-
bere ne dum in aliis inſolutum dationi-
bus, ſed etiam in dote, quod intelligit
ita demum procedere, vbicunque dos
in eo caſu ſpecialiter non ſit priuilegia-
ta, *vt ibid. per eum.*

EPITOME.

Offerentes vbi ſint plures diuer
ſorum pretiorum, an Iudex
ad inſtantiam debitoris, vel
curatoris hæreditatis iacētis
valeat ad venditionem extra
iudicialem tranſire in præiu-
dicium plus licitantis.

Præſertim quādo fuit oblatum
iuſtum pretium.

QVAEST. LXXXIV.

1 PONIT *Bal. quæſtionem in l. 2. col. vlt. C. de reſcind. vend.* ſtante ſtatuto, vel conſuetudine, quod in venditione preferatur conſors, ſi ille offerat decem pro iuſto pretio, & communi æſtimatione rei ſecundum aſſertionem eius, alius offert quindecim, vtrum debeat preferri conſors, vel ne. Et *Bal.* concludit, quod niſi tantum offerat, & ſoluat quantum
2 reperitur ab alijs repelli debeat, quia non eſt quis gratioſè compellendus contrahere, ſed pro pretio, quod ſine fraude ab alijs inuenitur, & illum ſequuntur *Afflict. in Tract. Prothomiſ. §. 11. incip. vt infra 30. dies in 2. not. Fabian. de Mont. in Tract. de Empt. & vendi. in 20. quæſt. 3. quæſt. princi & Cagnol. poſt adductos per eum in dicta l. 2. num. 272. C. de reſcind. vendit.*

EPITOME.

Subhaſtationem ſeruatis ſeruandis fieri debere, & iuxta perſonarum qualitatem dicitur.

Et pariter infra terminum præfixum, qui formam denotat, ſiue ſit poſitus per viam conditionis, vel in caſu ablatiuo, vel cum præpoſitione, ad, accuſatiuo caſui deſeruiente.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio ſeruatis ſeruandis fieri debet, & ſecundum formam ſtatuti, aliàs eſt nulla.*
Et iuxta perſonarum qualitatem, vt nempè ſi contra Pupillum, vt ille ſit defenſus. num. 2.
Vel quod mulier non ſit indotata. num. 3.
Et quod non fiat extra terminum præfixum. num. 4.
5 *Termini præfixio in ſubhaſtatione formam denotat, ſiue poſitus ſit per modum conditionis, vel in caſu ablatiuo, qui conditionem importat. num. 6. & 13.*
Siue ſit præpoſitio, ad, accuſatiuo caſui deſeruiens. num. 7.
Quæ conditio formam inducit. nu. 8.
9 *Forma indiuidua eſt. & num. 11.*
10 *Diuiſio formam corrumpit.*
12 *Formæ mutatio qualibet totum vitiat.*

QVAEST. LXXXV.

1 SVBHASTATIO ſemper ſeruatis ſeruandis facienda eſt; ita quod ſi fiat cõtra formam Statuti, non ſubſiſtat, & nulla prorſus ſit, ſecundum *Bal. in l. ordo, C. de except. rei iudic. Alex. conſ. 212. num. 1. & infra lib. 6. Bertachin. de Gabell. par. 2. tit. de locat. Gabell. verſ.*
2 *ſeptimo quaro num.* 18. In quo, & illud aduertendum maximè eſt, vt iuxta perſonarum qualitatem fiãt, nempè, quod ſi fieri contingant contra Pupillum, ille ſit defenſus, *iuxta Rot. deciſ. 115. n. 2. & 4. par. 4. inter nouiſſ. nouiſſ.* vel
3 quod mulier nõ remaneaneat indotata, vt per eamdem *Rot. dec. 247. nu. 2. p. 4. inter nouiſſ. nouiſſ.*
4 Idem dicimus, ſi extra terminum in ſubhaſtatione aſſignatum facta fuerit
5 oblatio, quia termini præfixio formam denotat *Bald. Salycet. & Iaſ. in auth. quæ ſupplicatio, C. de præci. Imper. offer. Iaſon. in l. pupillari. in 2. notab. ff. de vulgari. & pupillari, Felynus*

in cap.cum dilecta,num.33.extra de reſcript. Bal.conſil.69. Statuta ciuitas lib. 1.& rurſus Iaſ. conſ.166.Videtur prima, colum. penult.verſic.confirmatur, & con
6 *ſil.ſeq. colum.fin.lib. 2.* Siue ille poſitus ſit per modum conditionis, vel in caſu ablatiuo, qui conditionem importat, *l.à teſtatore,& ibi tradunt ſcribentes, ff.de*
7 *condition. & demonſtrationib.* Siue ſit præpoſitio, *ad*, videlicet ad candelam accenſam accuſatiuo caſui deſeruiens, vt inquit *Bar.in l.1.num.23.ff. de cond. & demonſtr. & in l. centeſimis, §.fin.n. 6.ff.de verb. oblig. & Alexan. conſ. 72. Viſo proceſſu,in fine lib.5.*
8 Quæ conditio non minus formam inducit, *Alexan. Aret.& Iaſ. in l. 2.§. fin.ff.de vulgar.& pupill.& Felin.in d.c. cum dilecto,num.23.Afflict. dec. 355.ſi præſtitus eſt, num.5.& ſeq. Dec. conſil. 11. num. 9.* quamuis enim ſiue ſit forma, ſiue conditio, vtiq. indiuidua eſt, vt
9 de forma tradit *Bal. in l.ſi ſeruus,in ad-*
10 *dit.in medio,ff.ſi quis caut.* cum dixit diuiſionem formam corrumpere, & in *l.pedius,in princip.in addit.ff.de arbitr.* vbi
11 inquit, formam eſſe de genere indiui-
12 duorum, cum quælibet mutatio formæ totum vitiet, ſecundum *Alexan. in l.ſi is qui quadringenta,§.quædam,in 2.notab.ff.ad l. falc.& Dec. conſ.532.pro ve-*
13 *ra reſolutione col.1.* Et de conditione *eſt text.in l.qui duobus,& in l.ſi cui fundus,ff. de condit. & demonſtrat.& in l. ſi ſtipulatus,§.qui fundum,ff. de contrahend. empt.& Ang. in conſil.168.Teſtator in omnibus,colum.fin. in fin. ac Alexand. conſil.75.in fin. lib.7.*

Adeo quod in his indiuiduis vtile per inutile vitietur, vt voluit *Bart. in l. Græce,§.illud,ff.de fideiuſſ. Ang. Imol.& alij in l. 1.§. ſi quis ita,ff. de verborum obligation.*

EPITOME.

Licitatio ex edicto Prætoris facienda eſt infra certum terminum, & non eo elapſo.

Primus offerens, quando liberatus cenſeatur per vltimam oblationem admiſſam.

Licitationis prioris approbatio, quando dicatur plena.

Subhaſtans adminiſtrator publicus, vel Eccleſiæ, vel Minoris tenetur rem plus offerenti dare, aliàs dicitur in dolo.

Oblatio lucri in licitationibus quid operetur.

Plus offerens, quando omnino debeat rem habere, & non poſſit ab alio impediri.

Oblator, & emptor an, & quando poſſint pœnitere, vel ab eis ius auferri.

SVMMARIVM.

1 *Licitatio ex Prætoris edicto facienda eſt infra certum terminum, & non eo elapſo.*

2 *Primus offerens liberatur per vltimã oblationem admiſſam, & vltimus ad oblata tenetur.*

Ampliatur, vt procedat etiam ſi nominatim actum ſit, vt emptori liceat reſilire meliori conditione oblata, quia tunc prior emptio eſt diſſoluta per huiuſmodi oblationem, quam uis venditor non admittat ſequentem, num.3.

Extende primo, locum habere, quando ſubhaſtans addixit rem ſubhaſtatam poſteriori licitanti quamuis, minus idoneo, ſi ſcienter eum elegit. num. 5.

Fallit ſi ſimpliciter approbaret licitationem poſteriorem, quia non ideo ſubhaſtanti aufertur poteſtas acceptandi primum licitantem, num. 6.

Secundo extende, quando ſubhaſtatio fit cum verbis, quod res deliberabitur plus offerenti, & eſt appoſitus ali-

aliquis terminus, & ille terminus eſt elapſus, ita quod tempus ſtatutum ulteriorem licdiationem non patiatur, quia tunc ei, qui plus obtulit concedendum eſt, dummodo ab officiali ſit acceptatus, n. 13.

Tertio extende idem locum habere, quando plus offerens lucratur vnũ ſolidum pro libra num. 14.

Sed contra num. 15. & ſeq.

4 *Conditio melior in oblationibus, & licitationibus ex pluribus conſideratur.*

7 *Licitationis prioris approbatio non ſufficit, niſi ſit plena.*

8 *Approbatio dicitur plena, quando poſteriori licitanti per contractum venditionis res addicitur, ita vt de iure addictio ſubſiſtat.*

Reſtitutio tamen in integrum aduerſus eam peti poteſt, quando addictio naturali iure ſubſiſtit, n. 9.

Fallit, ſi ex dicta addictione non oritur ciuilis, & naturalis obligatio, num. 10.

11 *Subhaſtans adminiſtrator publicus, vel Eccleſia, vel minoris ex neceſſitate officij tenetur rem plus offerenti dare, nec offerentem meliorem conditionem reijcere poteſt, ſed inuitus acceptare cogitur, ſi tempora ſubhaſtationibus præfixa largiantur.*

15 *Conditionem meliorem in licitationibus non acceptans dicitur in dolo.*

16 *Oblatio lucri non ſufficit plus offerenti, cum potius fiat ad exploranda pretia, quam ad liberandum ſubhaſtata.*

17 *Plus offerens, cui ſit adiudicatio, ſicut obligatur ne poſſit pœnitere, ita non poteſt ab eo auferri ius quæſitum ex adiudicatione ſibi facta.*

Extenditur procedere quoque in creditore ſubhaſtari faciente, quia ſi offerat ad haſtam, quando alius non reperitur, qui offerat, tunc ſecuta iudicis pronuncia, quod res ei adiudicetur pro iuſto pretio, & eſtimatione peritorum, debet omnino habere rem, nec debitor, nec alius oblator poteſt ipſum impedire, quominus rem conſequatur, etiam ſi plus offerat, num. 18.

19 *Factum legitimè retractari non poteſt.*

20 *In ſubhaſtatione, quando nullus alius offert maius pretium ius quæritur illi, qui plus offert.*

21 *Oblator, & emptor ſicut non poteſt pœnitere, quando emptio eſt perfecta, ita etiam res empta ab eo auferri non poteſt.*

Primo declaratur locum habere rebus ſic ſtantibus, & non variotio ſtatu rei. num. 22.

Secundus declaratur non procedere in minore, communitate, vel uniuerſitate, n. 23.

QVAEST. LXXXVI.

1 LIcitatio quando ex edicto, ſeu Decreto Prætoris facienda eſt infra certum terminum, eo elapſo non poſſe amplius offerri ſuperius ſæpè dixi, quia per vltimam
2 oblationem admiſſam liberatur primus ita quod vltimus ſolus ad oblata tenetur iuxta quæ reſpondit *Bald. conſil. 91 in princip. lib. 3. & in eodem caſu Ang. conſ. 324. num. 2. & 3. Cremen. ſingul. 41. Tuſcis, Fabian. de Mont. de empt. & vend quæſt. 5. princ. n. 93*
3 Quæ concluſio pariter procedit, ſi nominatim actum eſt, vt emptori liceat reſilire meliori conditione oblata, quia tunc abſque dubio prior emptio eſt diſſoluta per huiuſmodi oblationem, quã uis venditor non admittat ſequentem, vt in *l. Sabinus, ff. de in diem adiect. & voluit Ang. dicto conſil. 324. ſub num. 3 verſic. Fallit,*
4 Melior autem conditio conſideratur ex pluribus, vt ibidem per *Ang. ſub nu. 2. verſ. De ſecundo quando.*
5 Ac rurſus locum habet, quando ſubhaſtans

haſtās addixit rem ſubhaſtatam poſte-
riori licitanti, quamuis minus idoneo,
ſi ſcienter eum elegit, *l. ſi venditore ff.*
6 *de in diem adiect.* Secus ſi ſimpliciter
approbaret licitationem poſteriorem,
quia non ideo ſubhaſtanti auffertur po-
teſtas acceptandi primum licitantem;
7 Non enim ſufficit poſterioris licitatio-
nis approbatio, niſi ſit plena, *ad not. per*
gloſ. in l. quod autem, ff. eodem titulo.
8 Et approbatio dicitur plena, quando
poſteriori licitanti per contractum vẽ-
ditionis addicitur, ita vt addictio de iu-
9 re ſubſit, licet aduerſus eam in integrũ
reſtitutio peti poſſit, dum tamen dicta
10 addictio naturali iure ſubſiſtat; Neq. id
procedit, ſi ex d. addictione non oritur
ciuilis, vel naturali obligatio, *dicta l.*
ſi venditor, verſ. ſed ſi pupillus, & cenſuit
Ang. dicto conſ. 324. ſub num. 3. verſ.
ſecundo fallit. qui num. 4. verſ. tertio
fallit.
11 Addit idem dicendum, quando ſub-
haſtans eſſet Adminiſtrator publicus,
vel Eccleſiæ, vel minoris, qui ex neceſ-
ſitate officii teneretur rem plus offeren
ti dare, nec offerentem meliorem con-
ditionem reiicere poſſit, ſed quinimmò
inuitus acceptare cogitur, ſi tempora
ſubhaſtationum præfixa à lege, vel con-
ſuetudine largiantur, ad *tex. in l. ſi tem-*
pora, C. de fid. inſtrum. & iur. haſt. fiſc.
lib. 10. Cum qui talem conditionem
meliorem non acceptat, in dolo ſit *l. ſi*
quos iunct. gl. C. de reſcind. vend.
13 Similiter dicimus, quando fit licita-
tio cũ verbis, quod deliberabitur plus
offerenti, & eſt appoſitus aliquis termi-
nus, & ille terminus eſt elapſus, ita ꝙ tẽ
pus ſtatutum vlteriorem licitationem
non patiatur, quia tunc ei, qui plus ob-
tulit, dummodo ab officiali acceptatus
ſit, id quod ſub haſta poſitum eſt, conce
dendum eſſe reſpondit *Bald. dicto conſ.*
14 191. *lib. 3. per totum.* vbi pariter idem
concludit, quando plus offerens lucra-
tur vnum ſolidum pro libra.
15 Verum quoad hoc vltimum contra-
rium tenuit in eodem caſu, qui ageba-
tur in hac Ciuitate Piſauri *Angel. dicto*
conſ. 324. poſt princ. verſ. Si enim ver
ba.
16 Vbi quod non ſufficit oblatio lucri
potius ad exploranda pretia facta, quã
ad liberandum ſubhaſtata, per notata
per *Bar. in l. licitatio in princ. in penult.*
quæſt. ff. de public. & vectig.
17 Et ex his infero, quod plus offerens,
& cui fit adiudicatio ſicut obligatur, nec
poteſt pœnitere, vt alias dixi, ita è con-
uerſo non poteſt ab eo auferri ius quæ-
ſitum ex adiudicatione ſibi facta. *Ang.*
in l. licitatio, §. quod illicite, ff. de public.
& vectig. Bertachin. de Gabell. par. 2. q.
9. & eſt tex. in l. ſi prius, C. de diſtract.
pign.
18 Quod extenditur procedere quo-
que in creditore ſubhaſtari faciente,
quia ſi offert ad haſtam, quando alius
non reperitur, qui offerat; Tunc ſequu-
ta Iudicis pronuncia, quod res ei adiu-
dicetur pro iuſto pretio, & eſtimatione
peritorum, & non aliter, vt plenè dixi in
quæſt. 154 num. 7. & infra vſque in fin.
debet omnino habere rem, nec debitor
nec alius oblator poteſt ipſum impedi-
re, quominus conſequatur rem etiam ſi
19 offerat plus, quia id, quod eſt factum le
20 gitimè, non poteſt retractari. Et quan-
do nullus alius in ſubhaſtatione offert
maius pretium, ius quæritur illi, qui plus
offert, *Bart. & alij in dicta l. licitatio,*
quia ſicut oblator, & emptor non poteſt
pœnitere, vt voluit *Ang. in eadem l. lici*
tatio, §. quod illicite, quoniam emptio
eſt perfecta, vt ibi per eum, ita etiam vi-
detur quod res empta non poſſit ab eo
auferri, *Bertachin. in dicto tract. de Ga-*
bell. in 2. p. quæſt. 9. & eſt text. in l prius,
C. de diſtract. pign. vbi tamen alii fuerũt
offerentes, ſecus ſi offerat ſolus credi-
tor, quia tunc ſeruandum erit quod di-
xi in *d. q.* 154.
22 Primo declaratur illatio prædicta lo-
cum habere rebus ſic ſtantibus, & non
variatio ſtatu rei. *Bar. & alij in l. qui ſer*
uum, ff. de verb. oblig. Socin. conſ. 179. lib.
1. Corn. conſ. 189. lib. 2. Cuman. conſ. 41.
Imol. conſ. 39. cum cumulatis per Tiraq.
de retract. tit. 1. §. 23. gloſ. 1. per totam,
Card.

Card. Tuſch. concluſ. lit. C. concluſ. 81. num. 3.

23 Secundò declaratur non procedere in minori Communitate, vel Vniuerſitate, *vt per Bar. in dicta l. licitatio in fin. princ. ff. de pulbic. & in l. ſi tempora, C. de fid. inſtrum. & iur. haſt. fiſc. lib. 10.*

EPITOME.

Adminiſtratores Ciuitatum, ſeu Vniuerſitatum vtrum licitare poſſint res, ac redditus illarum.

Et quæ in præmiſſis agere, ſeu facere valeant citra fraudem, ac dolum.

Tex. in l. Cum ipſe, C. de contrahen. empt. qualiter intelligatur.

Et an dentur caſus, in quibus Adminiſtratores licitè licitare poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtratori conceditur licitatio.*

Præſentium vbi non conſtat de fraude. num. 2.

Contrarium habetur. num. 5.

Subhaſtatio tollit omnem cauſam conquerendi.

4 *Subhaſtationes publicæ facilè conuelli non debent.*

6 *Adminiſtratores debent à licitationibus abſtinere, alioquin in duplum condemnantur, ſi dolo, & fraude verſantur in ſimplum, & ſi negligenter quid geſſerint, plectuntur pœnis, de quibus hic.*

8 *Adminiſtratores licitantes, vti ij qui contra iura mercantur, pœna plectuntur præter nullitatem contractus.*

9 *Tex. in l. cum ipſe, C. de contrahen. empt. qualiter procedat.*

10 *Adminiſtratores reddituum Reipublicæ poſſunt allicere conductores offerendo, & præbendo eis promiſſas ob idque conducant, & licitent.*

Neque dicuntur purè donare, ſed ob cauſam, hoc eſt mercedis, & remunerationis laboris, & periculi, cui exponitur licitator, vel conductor. num. 11.

Hocque admiſſum eſt in practica, & conſuetudine, quæ tamquam vtilis ceſſante alia fraude ſeruanda eſt. num. 12.

Et pro his poſſunt accipere mutuo pecunias, & dare auantagia publicanis, vt melius datia incantarentur. num. 13.

QVAEST. LXXXVII.

VNIVERSITAS licitanda poſuit quædam bona, & licitationem prædictam, ſeu ſubhaſtationem commiſit curæ Caij, & Titij Adminiſtratorum ipſius Vniuerſitatis, qui bona prædicta emerunt, & licitati ſunt.

Quid iuris quæritur.

1 Et reſpondendum videtur, emptionem ab Adminiſtratoribus factam tenere ex diſpoſitione *text. in l. Cum ipſe, iuxta gloſ. C. de contrahend. empt.* Vbi Adminiſtratori conceditur licitare.

Rurſus, quia Vniuerſitati nullum damnum ex huiuſmodi licitatione infertur, vbi de fraude non conſtat, & apparet rem fuiſſe licitatam iuſto pretio, vt dicam in ſequenti quæſtione. Et ideò, quod illi non obeſt, & alteri prodeſt, concedendum eſt, *ur. vulg.*

2 Præterea ex eo, quod dicta res fuit eiſdem per Iudicem deliberata, dicendum videtur, non conſtare de fraude, *l. 1. C. de prædi. Decur. lib. 10. & l. 1. C. de fid. inſtr. & iur. haſt. fiſc. lib. 10. Corn.*

conſ.

conſ. 71. *num.* 1. *lib.* 3. Et ſubhaſtatio
3 tollit omnem cauſam conquerendi. *Rauden. poſt adductos per eum conſil.* 50
4 *num.* 395. & 610. *lib.* 1. Atque etiam quoniam ſubhaſtationes publicæ facile conuelli non debent. *Valaſch. conſulta.* 37. *num.* 1.

5 In contrarium facit, quia iſtis Adminiſtratoribus prohibita eſt emptio, ſeu conductio ſub pœna nullitatis actus, & quadrupli, *l. ſi in emptione*, §. *fin. & l. non licet. ff. de contrahen. empt. iuncta l. aufertur*, §. *quod à Præſide, vbi Bar. ff. de iur. fiſc. Oſaſc. dec.* 109. *num.* 6.

6 Et propterea debent ij ab huiuſmodi emptionibus, diſtractionibus, ſeu locationibus abſtinere, alioquin in duplum ſaltem condemnantur, ſi dolo, & fraude verſantur in ſimplum, & ſi negligenter quid geſſerint, plectuntur pœnis indictis in *l.* 1. *ff. de mune. & honor. & in l. Imperatores, ff. de adminiſtra. rer. ad ciuita. pertinen.*

Ne obijciatur ſubhaſtationem arguere iuſtum pretium, & omnem fraudem ſubmouere.

7 Quoniam reſpondetur id non eſſe abſolute verum, ex iis præſertim, quæ tradit *Cagnol. in l.* 2. *n.* 61. *C. de reſcind. vend. & Franch. dec.* 54.

Et id, quod dicitur nullum damnum fieri vniuerſitati ex huiuſmodi emptione, ſeu licitatione.

8 Reſponderi poteſt, ſatis eſſe in propoſito, quod iſti adminiſtratores contra iura fuerint mercati, ad hoc, vt contractus annulletur, & pœnam patiantur, *l. l. non dubium, C. de legi. & dicta l. non licet, Oſaſc. d. dec.* 109. *n.* 7.

9 Non videtur obſtare *tex. in d. l. cum ipſe iuncta gl. C. de contrahen. empt.*

Quia procedit in Adminiſtratore, qui palam, & bona fide licitatur. At ſecus ſi clam, & mala fide, & ſic fraus, & dolus fuit adhibitus, alium ſupponendo vel alios licitantes deterrendo, & à licitatione retrahendo, *Bar. in l. ſi pupillus* §. *fin ff. de autho. tuto. Iaſ. in* §. *item ſi quis in fraudem, num.* 47. *Inſtit. de act. facit tex. in l. ſi is, qui bonis, ff. de acquir. hæredit. Oſaſc. dicta dec.* 109. *ſub nu.* 11.

10 Illud tamen notes, quod Adminiſtratores redditiuum Reipublicæ poſſunt ad licere conductores offerendo, & pręmia bendo eis promiſſa, ob idque conduceant, & licitent, vel in euentum alicuius conditionis.

10 Nec dici poteſt, quod hęc ſit proprie donatio pura, quæ regulariter prohibetur adminiſtratoribus, ſed eſt donatio ob cauſam, velut in mercedem, & remunerationem laboris, & periculi, cui exponitur conductor, vel licitator, vt latè probat *Auendan. lib.* 2. *cap.* 12. *in verſic. quod eſt notandum.*

12 Vbi quod eſt ad niſſum in practica, & à conſuetudine, quæ tamquam vtilis ceſſante fraude ſeruanda eſt, vt ibidem, quam opinionem tenet etiam *Franc. Luca in tract. de fiſc. in par. num.*
13 4. & 47. quo loci ait, quod ad hoc poſſunt accipere pecunias mutuo, & dare auantagia publicanis, vt melius datia in cantarentur, quem refert, ac ſequitur *Auiles cap.* 32. *Prætor. in gloſſ. Puiar. nu.* 7. *Girond. de Gabell. par.* 2. §. 1. *num.* 10. & 11. *Bobadill. in ſua Politic de corregid. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 60. quod vltimum non firmo.

EPITOME.

Officiali an, & quando liceat emere bona Principis ſubhaſta poſita ex officio, quod adminiſtrat per ſe, vel aliam perſonam.

Palatini qui dicantur.

Declaratur, l. licet, ff de contrahen. empt.

Bona fide quando res empta dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Officialis emens ex officio, quod adminiſtrat per ſe, vel per aliam perſonã punitur pęna quadrupli, & amiſſio-*

nis

Digitized by Google

nis rei emptæ.

Ratio adducitur, quia præſumitur ipſum officialem intuliſſe metum priuatis perſonis emere volentibus, ne maius pretium offerrent ipſi officiali, atque ita graue damnum fuiſſe illatum Principi. num. 4.

2 *Palatini dicuntur omnes, qui in Principis palatio munere, & officio aliquo funguntur.*

Vel res publicas, & priuatas Principis adminiſtrantes. num. 3.

5 *Iudicium ciuile dicitur, quo agitur ad rei reſtitutionem. num. 5.*

6 *Officialis, & Decurio per ſuppoſitas publica conducere non poſſunt, & contractus reſcinditur, & annullatur, & de ratione ibidem. & num. 18.*

Primò fallit, quando plures ſunt collegæ, quia tunc vnus ex collegis emere poteſt, cæteris illi vendentibus. num. 8.

Præſertim ſi ſit abſens. num. 9.

Secundò fallit, quando officialis palã, bona fide ſeruata, & iuſto pretio emit. num. 10. 18. & 19.

Bona tamen fides probari debet. n. 11.

Et qualiter in propoſito ibid.

Tertiò fallit in officialibus perpetuis, quibus permiſſum eſt emere. n. 16.

7 *Contractus ab officiali factus de re Principis ad ſui fauorem ea ratione nullus declaratur, quia eadẽ eſt perſona emptoris, & venditoris.*

11 *Bona fide dicitur emere, qui palam cõtrahit. & num. 19.*

Vt, & quando res emitur eodem pretio, quo alius offerebat. num. 13.

Et quando res eſt ſubhaſtata nu. 14.

Et conſtat de Iuſtitia pretij. num 15.

17 *Theſaurarius Regni Neapolis fuit abſolutus, qui ex officio bona fide emerat Regia bona ſine licentia Principis.*

20 *Officiali ſicut permiſſum eſt emere bona fide, & iuſto pretio bona, ita emere poteſt per interpoſitam perſonam.*

21 *Officialis emere poteſt per alium, quem competitores ignorant.*

QVAEST. LXXXVIII.

IN officiali Principis, cuius curæ fuit commiſſa ſubhaſtatio facienda de bonis ſuis, nunc quærere opere pretium eſt.

1 Nam quod officiali non liceat emere ex officio, quod adminiſtrat per ſe, vel per aliam perſonam, eſt *tex. in l. non licet, ff. de contrahen. empt.* vbi quod punitur pœna quadrupli, & amiſſionis rei emptæ, & eſt ſimilis *tex. in l. fin. C. de reſcind. vendi.* qui in hæc verba loquitur. Veſtium auri, & argenti, ſeu mancipiorum cœmendorum, ſi quando à priuatis noſtris ea contigerit venundari, Palatini ſciant, ſibi copiam denegatam, pœna in eos amiſſionis pretij exercenda.
2 Palatini autem intelliguntur omnes, qui in Principis Palatio munere, & officio aliquo funguntur ſecundũ *Iacob Cuiac. in rubr. C. de Palat. ſacr. largit. & rer. priua. lib. 12. & iuxta ſententiam Panzirol. in Commentar. in notitiam Imperij Rom. Populi c. 88. ad*
3 *declarationem dictæ l. fin. C. de reſcind. vendi.* Palatini ibi dicuntur Proceres res publicas, & priuatas Principis adminiſtrantes. His additur *tex. in l. aufertur, §. quod à Præſide, ff. de iur. fiſc.* vbi habetur, Præſidem, vel Procuratorem, aut quemlibet alium in ea Prouincia, in qua adminiſtrat, licet per ſuppoſitam perſonam emere prohiberi, pœna reſciſſionis contractus, & æſtimationis fiſco præſtandæ adiecta, & quare his Officialibus ſic ementibus pœna ſit indicta, notant *Bald. in l. quiſquis nu. 2. C. ſi cert. peta. & conſ. 333. Præmitto col. 1. verſ. item quando ipſe emit lib. 3. ac Iſern. in cap.* . § *ſi verò Caſtaldi ſub nu. 10. verſ. Ratio autem prohibitionis de feud. Guard. Ioan. de Plate. in l. vnica, verſ. in officiali enim. C. quib. ad conduct. prædio. fiſcal. accede. prohibe. lib. 11. Iacob. Reuard. in lib. 2. Variorum cap. 20.*

cap. 20. *& in ſpecie reſpondit Ioann.*
Franc. à Ponte conſ. 49. *in princ.* qui di-
cunt, huius prohibitionis rationem eſ-
4 ſe, quia præſumitur ipſum officiale*m*
incuſſiſſe metum perſonis priuatis eme-
re volentibus, ne ob ipſius officialis re-
uerentiam maius pretium offerrent, &
ſic graue damnum illatum fuiſſe Prin-
cipi. Et hæc quod pænam criminis.
5 Quo verò ad id, quod ciuiliter agi
poteſt, vt quando agitur ad reſtitutio-
nem rei, *iuxta gloſ.* 2. *Inſtit. de publi.*
iudi. in princ. nullo declarato contra-
ctu, vel eo ob læſionem reſciſſo *ad l.* 2.
§. 1. *de adminiſtra. rer. ad Ciuita. perti*
6 *nen.* Cuius verba ſunt hæc. Quod quis
ſuo nomine exercere id, nec per ſubie-
ctam perſonam agere debet. Et ideo ſi
Decurio ſubiectis aliorum nominibus
locat prædia publica, quæ Decurioni-
bus conducere non licet, vſurpata re-
uocantur, ad idem eſt *tex. in dicta l. non*
7 *licet, ff. de contrahen. empt.* Et ratio,
quare hic contractus nullus declara-
tur, quia eadem eſt perſona emptoris.
& venditoris, quod non permittitur,
l. 1. *ff. de rer permuta. Bal. conſ. præalleg.*
333. *verſ. quia reputat. idẽ Bal. & Salyc.*
in l. quisquis num. 2, *C. ſi cert. peta. Iſern.*
in cap. 1. §. *ſi verò Caſtaldi. ſub num.* 9.
verſ. ſi rem illorum, & ibid. Afflict. n. 5.
de fæud. Guard. & Franc. de Ponte dicto
conſ. 49. *n.* 46. *& ſeqq.*
8 Primò fallit dicta concluſio, quando
plures ſunt Collegæ in officio, qui ab-
ſente vno, vel duobus ex ipſis poſſunt
vendere bona Principis, quoniam tunc
vnus ex collegis emere poteſt alijs ei
vendentibus. ita ſenſerunt *Accurſ. in l.*
ſi in emptione, §. vlt. ff. de contrahen.
empt. Ang. in l. Principalibus. num. 2.
ff. ſi cert. peta. ac Bal. & Salyc. in dicta
l. quisquis, C. eod. num. 2. cum dixe-
runt, quod quãdo plures officiales ſunt
deputati ad vendendum rem aliquam,
ita vt vnus ſine altero vendere non poſ
ſit, & ſic omnes inſimul repræſentant
Rempublicam, & Principem, qui eos
ad id deputauit, vnus non poteſt emere
alijs vendentibus.
9 Igitur à contrario ſenſu volunt, quod
quando vno abſente, poſſunt alij col-
legæ in officio exiſtentes vendere, is
abſens emere poteſt alijs ei vendenti-
bus, Et clarius hoc tradit *Iſern. in cap.*
1. §. *ſi verò Caſtaldi. num.* 10. *de fæud.*
Guardiæ, qui ait præſumendum non
eſſe, quod Collegæ patiantur committi
fraudem à Collega emente rem ab
eis venditam, quia contradixiſſent, ſi
vidiſſent deceptionem, & illum ſecuti
ſunt, *Afflict. ibid. num.* 7. *& Lancellot.*
Corrad. in Tract. de Prætore. cap. 9. §. 1.
ſub nu. 9. *verſ. ſeptimo quando officialis.*
10 Secundo fallit, quando officialis bo-
na fide ſeruata emit, quæ ex ſuo officio
venduntur, veluti declarando dictam *l.*
non licet, ff. de contrahen. empt. firma-
runt Accurſ. in l. ſi in emptione, §. vlt.
ff. de contrahen. empt. & in l. cum ipſe,
C. eod. Bar. in dicta l. in §. vlt. & in l.
aufertur, §. quod à Præſide num. 1. *ff.*
de iur. fiſci. Ang. in l. Principalibus.
num. 3. *ff. ſi cert. peta. Alberic. in l.* 1.
num. 2. *C. de contract. iud. Iſern. in d.*
cap. 1. §. *ſi verò Caſtaldi nu.* 9. *de fæud.*
Guardiæ, vbi ad fin. ver. Nam ſi publi-
cè. ſcripſit officialem emere poſſe pu-
blicè, & bona fide, etiam abſque reſcri-
pto, hoc eſt ſine Principis licentia *Luc.*
de Penn. in l. 2. *C. de lucr. aduoca. lib.*
12. *Fabian. de Mon. in Tract. de empt.*
& vendi. par. 3. *num.* 11. *qui pluribus*
confirmat Dec. dicta l. Principalibus ſub
num. 9. *verſ. quinto fallit, ff. ſi cert. pe-*
ta. Lancellot. Corrad. in dicto Tract it.
de Prætore lib. 1. *cap.* 9. *verſic. ſeptimo,*
quando officialis, & magis in terminis,
Oſaſch. in deciſ. Pedam. 109. *num.* 11.
& Ioann. Franc. de Pont. dicto conſ. 49.
num. 42. 46. *&* 52. *vbi teſtatur de*
communi.
11 Cæterum qui ſine licentia bona
tamen fide emit, ipſam bonam fidem
probare debet, *Dec. in dicta l. Prin-*
cipalibus ſub num. 9. *ſequitur Ioann.*
Franc. de Põt. in d. conſ. 49. *n.* 42. Ex qua
deinde ceſſat ratio præſumpti metus il-
lati aduerſus alios forte emere venden-
tes, & conferũt notata per *Iaſ. & Alcia.*
in

Digitized by Google

in dicta l. Principalibus num. 1. *Rol.*
12 *conſ.* 83. *num.* 14. *lib.* 1. bona autem fide quis emere dicitur, quando quis palam contrahit, *l. pen. C. de euict. & tradunt Iſern. in dicto §. ſi verò Caſtaldi. num.* 10. *qui num.* 11. addit probari bo-
13 nam fidem, quando quis emit eodem pretio, quod alius offerebat, vt & quan-
14 do res eſt ſubhaſtata, *Fabian. de Mont. de empt. & vendi. quaeſt.* 5. *princ. num.*
15 92. *Iodoc. in ſummul. ſubhaſta. cap.* 5. *num.* 36. *&* 40. & conſtat de iuſtitia pretij.

Nam pretij iuſtitia operatur, vt conſiderandũ non ſit, cui res vendatur. *adnot. per Bal. in l. Cum ipſe num.* 3. *in fin. C. de contrahen. empt.* vbi etiam *Salycet. ſub num.* 2. *verſ. qui in alijs, & Ioann. Franciſc. de Ponte in praecitato conſil.* 49. *num.* 57.

16 Tertiò fallit d. cõcluſio in officialibus perpetuis, quibus permiſſum eſt emere praedia, ſicuti affirmant ſcribentes in *d. l. Principalibus, ff. ſi cert. pet. Dec. & Alcia. in l. Praeſidis eod. tit. Iſern. & Afflict. in d. cap.* 1. *§. ſi vero Caſtaldi: ille num.* 8. *iſte ſub num.* 7. *verſ. ſexto fallit, Aym. conſ.* 366. *num.* 29. *Roland. conſ.* 83. *num.* 6. *lib.* 2. *Oſaſch. deciſ.* 44. *num.* 3. *& Ioan. Franc. de Ponte dicto conſ.* 49. *num.* 34. *&* 40. *&* 50. *aduerſus Afflict. in d. §. ſi verò Caſtaldi. ſub num.* 7. *verſ. quinta fallentia.*

17 Et pro praemiſſis maximè facit, quod deciſum, refert *Io. Franc. de Pont. d. conſ.* 49. *in principio*, Neapoli à Regio viſitatore approbatum à Regia Maieſtate Philippi Secundi Glorioſiſſimae memoriae. ait enim, Theſaurarium Regium Regni Neapolitani per interpoſitam perſonam nullis factis ſubhaſtationibus, ſeu licitationibus palam emiſſe bona Regia per ſuppoſitam perſonam, ex quo videbatur incidiſſe in legem prohibentem officialem emere ſimilia bona per ſe, vel per aliũ, & cauſa cognita illum fuiſſe abſolutum à iudicio criminali; vbi etiam ſubijcit, quod et ſi Theſaurarius ille fuit à praedicto viſitatore condemnatus in iudicio ciuili, Nihilominus & ab eo ciuili, cauſa ipſa remiſſa, fuit abſolutus, vti *dictus de Ponte* affirmat *ibid. in fine*, & fortiorem caſum refert *Menoch. conſ.* 1174. *ſub num.* 26. qui emerit in Ciuitate Mediolani *lib.* 12.

Non obſtat, quatenus opponatur officialem à ſe ipſo emere non poſſe, nec minus ſuo nomine emi facere nõ poſſe, cũ eadẽ perſona emptoris, & venditoris eſſe nõ poſſit, *l.* 1. *ff. de rer. permut. & d. l. non licet, ff. de contrahen. empt. Bal. in d. l. quisquis num.* 2. *C. ſi cer. pet. Iſern. in d. §. ſi verò Caſtaldi. ſub num.* 9. *verſ. & ſi rem illam, & ibid. Afflict. num.* 5. *& Ioann. Franc. de Ponte in praeallegato conſ.* 49. *num.* 46. 47. *&* 48.

18 Reſpondetur enim non obeſſe, quando conſtat palam, & bona fide fuiſſe factam venditionem, & licitationem. ita *Vlpianus reſpondit in l. pupillus, §. ſanè ff. de aucto. tuto.* his verbis: ſanè ſi ipſe quidem emit palam, dedit autem
19 nomen, non mala fide, ſed ſimpliciter, vt ſolent honeſtiores non pati nomina ſua inſtrumentis inſcribi, valet emptio; quod ſi callidè idem erit, ac ſi per interpoſitam perſonam emiſſet. Et dictum reſponſum ſic intelligit, & declarat *Bald. conſ.* 347. *Titius geſſit Tutelam in primo dubio lib.* 4. *ac Ruyn. in conſ.* 142. *num.* 2. *lib.* 1. *& probat. l. cum ipſe, C. de contrahen. empt. in terminis Ioan. Fran. de Ponte in d. conſ.* 49. *num.* 66. *qui num.* 68. & infra inquit,
20 quod ſicuti permiſſum eſt officiali emere bona fide, & iuſto pretio bona, quae ex ſuo officio vendere debet, ita quoque emere poteſt per interpoſitam perſonam. *Menochius dicto conſilio*
21 1174. *numero* 32. vbi addit ſincero magis animo agere officialem emendo bona fide, & iuſto pretio per interpoſitam perſonam, quam ſi ipſemet licitaretur, & emeret, cum emere volentes ob officialis perſonam, reuerentiae ſaltem cauſa forte à licitatione, & emptione abſtinere poſſent, quod non facient, ſi licitetur, & emat interpoſita perſona, quam eſſe

O offi-

officialis ignorant competitores, vt in ſpecie animaduertit *Ioan. Franc. de Pon. in d. conſ. 49. poſt princ.*

EPITOME.

Adminiſtrator bonorum Ciuitatis, ac minorum in eorum locatione, An teneantur vti ſubhaſtationibus.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtrator quilibet fructuum per negligentiam non perceptorum in rationibus oneratur.*

2 *Adminiſtrator volens prædia locare, non aliter facere debet, quam præcedentibus ſubhaſtationibus.*

3 *Adminiſtratores, qui licitare volunt bona ſuorum principalium, curare debent, vt illa æſtimentur.*

4 *Adminiſtratores, vt iurgia fugiant, cautius faciunt, ſi bona locanda ſubhaſtare faciant per tempus viginti dierum.*

Et quid agendum, ſi nullus licitetur, vel iuſtum pretium offerat. num. 5.

Cæterum Auctor tenet, non requiri ſubhaſtationem, dummodo locatio fiat iuſto pretio, ac bona fide. num. 6.

QVAEST. LXXXIX.

1 ADminiſtrator quilibet fructuum per negligētiam non perceptorū in rationibus oneratur, *l. ſi ſine hærede, §. Modeſtinus, ff. de adminiſtra. tuto. Soc. Sen. conſ. 29. num. 7. lib. 1. Menocb. de arbi. Iud. lib. 2. caſ. 209. n. 32. &*

2 *33.* ita quod volens prędia locare magis quam colere, non aliter quam pręcedētibus ſubhaſtationibus locationes facere debet, ſi vt ſupra onerari nolit, iuxta *dictum §. Modeſtinus, & ſcripta per Caroc. in tract. de locat. tit. de adminiſtra. tuto. quæſt. 3. Munoz. de Ratiocin. adminiſtra. cap. 16. num. 4. & ſeqq. qui nu.*

3 *7.* ſcripſit, adminiſtratores ipſos ad hoc, vt res vendendæ iuſto pretio licitentur, prius eas æſtimare faciant per peritos, & expertos, per notata per *Paulum de Caſtr. in l. ſi quos, C. de reſcind. vendi. quem refert, ac ſequit. Dambauder. in compend. ſubbaſta. cap. 3 num. 11. & ſeqq. & idem Munoz. vbi ſupra nu. 41.*

4 addit, quod vt adminiſtrator iurgia fugiat, cautius etiam faciet, ſi talia bona locanda per tempus viginti dierum, ad minus, ſubhaſtare faciat, *vt in Authen. hoc ius porrect. C. de ſacr. ſanct. Eccleſ.*

5 quod ſi his peractis nullus fuerit licitatus, vel non iuſtum pretium, optimè faciet adminiſtrator, ſi in calce Præconiorum inſeri faciat per Notarium, qualiter talia bona tanto tempore fuerunt ſubhaſtata, & pro illis, vel nihil, vel minus iuſto fuit inuentum, quia ex hoc omnis fraudis ſuſpicio fraudis ſubmouetur, *ex traditis per Dambauder. in dicto ſuo Compend. ſeu Summul. cap. 3. num. 33.*

6 Ego verò cenſeo nullatenus ſubhaſtationem requiri, ſi bona fide, & iuſto pretio fiat locatio, cum quidquid ſit de iure, de conſuetudine in bonis Ciuitatū, ſeu minorum non requiratur ſubhaſtatio, *vt dixi in quæſt. 27. nu. 3.*

Et ita concludo.

EPITOME.

Renūciatio beneficio Auth. hoc niſi de ſolut. facta per pactū, An valeat, quando non reperitur emptor, vel non iuſtus ſubhaſtatis, & licitatis bonis. Et præſertim quando facta fuit cum iuramento. Et fuit renūciatum omni legum auxilio.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio beneficio Auth. hoc niſi, C. de ſolut. facta per pactum non valet.*

Ratio eſt, quia pactum eſt turpe, & contra charitatem. num. 2.

Sed videas num. 7.

Sed contrarium data ſimplici promiſſione cum iuramento, non autem renunciatione. num. 3.

Maxime, quando debitori ſupereſt remedium ceſſionis bonorum. num. 4.

Quod magis procedit, quando renunciatio facta fuit cum iuramento, quod ad factum præciſè obligat. nu. 5. & ſeqq.

Et præſertim quando eſt renunciatum omni legum auxilio.

QVAEST. XC.

DISCEPTATVM fuit in *quæſt. 26.* An ſubhaſtationes neceſſariæ ſint, vt debitor poſſit dare bona in ſolutum, & ſic frui priuilegio *Auth. hoc niſi, C. de ſolut.*

. Nunc autem quæro, An debitor, alicuius quantitatis pecuniarum, qui cum iuramento renuntiauit beneficio de dandis bonis in ſolutum ſibi permiſſum per dictam *Auth. hoc niſi.* & omni legum auxilio, Non obſtante renunciatione poſſit gaudere beneficio dictæ Authenticæ contradicentibus, & inuitis creditoribus, quando ſubhaſtatis, & licitatis eius bonis non reperitur emptor, vel non iuſtus.

1 Et concludendum videtur, per pactum renunciari non poſſe Authenticæ prædictæ ex ſententia *Iacob. Beluiſ. in §. fin. col. fin. verſ. tertio quæritur in*
2 *Auth. de fideiuſſ.* quia pactum eſt turpe, & contra charitatem, & humanitatem, ſequuntur *Alex. conſ. 37. viſo, & opportune diſcuſſo, col. 3. verſ. Tertio videbitur lib. 2. Alciat. in l. 2. §. mutui datio. ff. ſi cert. peta.* in ſimplici promiſſione cum iuramento non ante renunciatione, *Rota Bonon. per Benintend. deciſ. 28.*

3 Sed contrarium tenuit *Cyn. in dicta*
4 *auth. hoc niſi.* quia fauori ſuo quis renunciare poteſt, & maxime quando debitori ſupereſt remedium ceſſionis bonorum, ſequuntur *Salyc. ibid. col. 1. verſ. quærit Cyn. Dec. in dicta l. 2. §. mutui datio. in 2. lect. col. fin. verſ. tertia eſt Concluſio, & Ripa ibidem ſub num. 28. verſ. cæterum, ff. ſi cert. peta.*
5 Et eo magis quando renunciatio facta eſt cum iuramento, vt per Doctores ſupracitatos, quod præciſè obligat ad factum, *Bolognett. in dicto §. mutui datio. ſub num. 31. verſ. prædicta tamen limitatio,* qui addit hoc præſertim procede-
6 re, quando fuit renunciatum omni legū auxilio.

Non obſtat, quod dicitur per Beluiſ. & eos, qui eum ſequuntur, nempe de turpitudine pacti, & hoc eſſe contra charitatem.

7 Quoniam reſpondetur ſatis videri, remanere videlicet huic debitori beneficium ceſſionis, quod de iure communi ſibi competit ante diſpoſitionem dictæ authenticæ, & ideo renunciatio facilius admittenda eſt, & maxime accedente iuramento, quo ſtante res redit ad ius cōmune, quo eſt prouiſum, quod aliud pro alio inuito creditore ſolui non poteſt.

Et quidem ſi ex parte debitoris conſideratur turpitudo, æquitas maxima vltra rigorem concurrit ex parte creditoris, qui loco pecuniæ cogeretur recipere domum, vel fundum fortaſſe inutilem.

Concluditur itaque Authentic. prædictæ validè renunciari poſſe, prout, & fuit deciſum in Conſilio Neapolitano, vt teſtatur *Vincentius de Franch. deciſ. 81. ſub num. 9. verſ. Diſcuſſa hac cauſa.*

EPITOME.

Bona ſubhaſtata non ſeruatis ſeruandis, quando reſtituenda ſunt cum fructibus, An debitor teneatur pecuniam debitam cum vſuris reſtituere etiã non requiſitis.

Debitor data nullitate executionis, An audiatur, ſi actualiter non numeret totum debitum.

SVMMARIVM.

1 *Debitor, qui bona ſubhaſtata non ſeruatis ſeruandis recuperat cum fructibus, tenetur pecuniam debitam cum legitimis vſuris reſtituere.*

2 *Debitor priusquam agat, debitum cum intereſſe offerre debet, etiam ſi non opponatur.*

Sed contra num. 3.

4 *Debitor data nullitate executionis non auditur, niſi actualiter numeret totum debitum.*

Intellige, vt dictum fuit ſupra num. 3.

5 *Res cum addicta fuit creditori in pignus Pretorium, etiam poſt triginta annos debitor offerre poterit debitum cum expenſis, & redditibus ſtante præſertim enormiſſima læſione.*

QVAEST. XCI.

1 DEBITOR, qui bona ſubhaſtata non ſeruatis ſeruandis alienata vna cum fructibus recuperat, An teneatur pecuniam debitã cum legitimo intereſſe creditori reſtituere, quæro? & reſpondetur debitorem ipſum teneri debitum ſoluere cum legitimis vſuris, ſeu intereſſe per *tex. in l. vtere, & in l. ſi prædium, C. de præd. minor.* Cum hoc caſu locum habere poſſit æquitas, *l. Curabit, C. de act. empt. vt decidit Oſaſ. deciſ. 160. num. 16. poſt Franc. Marc. deciſ. 21. in fin. & Rebuff. de Reſtit. art. 1. gloſ. 3. num. 31. ab eo adductos;*

2 Qui huic quæſtioni aliam ſuperaddit, An debitor priusquam agat debitum cum intereſſe debeat offerre, etiam ſi non opponatur?

Et prima facie dicendum videtur teneri offerre, *l. ſi cum militaribus in fin. C. de reſtit. milit. & videtur tex. in l. 1. C. de fid. inſtr. & iur. haſt. fiſc. lib. 10. & in l. Iulianus, §. offerri, ff. de act. empt. & alibi, vt per eum.*

3 Sed contrarium reſoluit, illum ſcilicet audiri, ſi de pretio non ſoluto non opponatur, cum iura prædicta ex communiori intelligantur parte opponente, ex notatis *per Iaſ. in §. actionum num. 134. & ſeq. poſt Bart. Ang. Roma. & Raphu. Cuma. per eum citatos Dec. conſ. 119. num. 1. & conſ. 298. num. 2. Afflictus deciſ. 220. num. 4. & 5. & ita declarabis ſcripta per Roland. conſ. 32. num.* 4
16. lib. 1. & per Surd. conſ. 39. lib. 1. cum voluerunt, quod data nullitate executionis debitor non auditur, niſi actualiter numeret totum debitum; *l. fin. C. ſi aduerſ. fiſc. dicta l. 1. C. de fid. inſtr. lib. 10. & alios, vt ibi per eundem Surd.*

5 Quo caſu etiam notandum eſt, quod cũ res addicta fuit creditori in pignus Prætorium etiam poſt triginta annos, debitum poterit cum expenſis, & redditibus offerri, præſertim ſtante enormiſsima creditori læſione, ex notatis per *gloſ. & cõiter Doct. in l. cũ notiſſimi, §. eodẽ iure in ver. opponere, C. de præſcript. 30. vel 40. ann. in fine.*

EPITOME.

Fructus per creditorem percepti, quando ſuperant intereſſe pecuniæ, pro qua addicta fuerunt bona debitoris,

An

an, & qnando extenuant ſortem, & fiat compenſatio an nullatis ſubhaſtationibus.
Compenſatio in quibus de iure concedatur.
Quid in pignore prætorio.
Et quid in conuentionali.

SVMMARIVM.

1 *Fructus per creditorem percepti, ſi ſuperēt intereſſe pecuniæ, pro qua addicta fuerunt bona debitoris, extenuant ſortem, & creditor prædictus annullatis ſubhaſtationibus compenſat pro concurrenti quantitate. & nu. 3.*

Extenditur fortius procedere, quando debitor extraiudicialiter creditori proteſtatus fuiſſet, vt ex tunc creditor haberet illam reſiduam quantitatem pro ſatisfactione ſortis principalis, num. 4.

Contrarium habetur num. 6. & ſequentibus.

2 *Fructus in pignore prætorio ipſo iure extenuant ſortem.*

5 *Compenſationis oppoſita exceptione per debitorem ſtatim concurrentis quantitatis fit compenſatio.*

6 *Creditor poſſidens bona debitoris iuſto titulo præcedente fructus ſuos facit.*

7 *Non entium nullæ ſunt qualitates.*

8. *Compenſatio eſt quædam imaginaria ſolutio effectu ſaltem conſiderato.*

Diſtinguit auctor in propoſita quæſt.

9 *Fructus per creditorem percepti de bonis debitoris vbi extant in ſpecie in illius poteſtate tempore, quo rationes calculantur, creditore recuſante non calculantur.*

Primo Ampliatur, etiam ſi debitor proteſtatus fuerit, vt illos pro ſoluto haberet, & vt ex eorum pretio ſors principalis diminuatur, n. 10.

Secundo ampliatur locum habere non ſolum in pignore prætorio, ſed etiā in pignore conuentionali, num. 12.

11 *Compenſatio de quantitate ad ſpeciem non datur.*

13 *Fructus percepti ex re pignorata, quādo ſunt conſumpti, vel ad pecuniam redacti compenſantur in ſortem per creditorem.*

Ratio aſſignatur; quia fructus prædicti non conſiderantur vt ſpecies, ſed vt quantitas, & ſortem diminuūt, quando iam ſunt conſumpti, vel ad pecuniam redacti. n. 14.

15 *Bona debitoris, quando ſunt addicta creditori pro debito puta frumenti, olei, aut vini, & creditor ex eiuſdē bonis percepit aliàs his ſimiles ſpecies, tunc ipſo iure fit rompenſatio, quatenus debitor fuerit proteſtatus faciendam eſſe compenſationem.*

Fallit ſi verſaremur in caſu in quo ex natura contractus, vel ex legis diſpoſitione vſuræ, vel intereſſe hinc inde deberentur, num. 16.

QVAESTIO. XCII.

1 RVrſus quæro, quid ſi fructus per creditorem percepti ex bonis ſubhaſtatis ſuperent intereſſe pecuniæ, pro qua addicta fuerunt bona debitoris, an ſcilicet ij pro rata extenuent ſortem, & videtur dicendum quod ſic.

Quia cum Iudex profert ſententiam annullationis ipſius ſubhaſtationis, mandare videtur creditorem à tempore acceptatæ poſſeſſionis iure pignoris bona debitoris poſſidere, non autem titulo venditionis, quoniam ſi hoc titulo poſſediſſe diceremus, non vtique locum haberet tale quid pronunciare, & om-
2 ni careret fundamento; & ideo cū inſtar pretij pignoris prætorij iudicetur, & in prætorio pignore fructus ipſo iure exte-
3 nuent ſortē, vt in *l. Titia, ff. de ſolu.* creditor prædictus facta compenſatione pro

concurrenti quantitate cum intereſſe ſibi debito, quod illi de fructibus penes eum exiſtentibus ſupererit vti ſibi non debitis in ſortem principalem computare debet ad impediendum curſum vſurarum, vt probatur in dicta *l. Titia*, ibi, ſed ſi forte vſurarum quoque rationem arbiter dotis recuperandę habere debuerit, ita computandum, prout quoque ad mulierem peruenerit, non vt ex vniuerſa ſumma decedat, ſed prius in eam quantitatem, quam vſurarum nomine mulierem conſequi oportebat, quod non eſt iniquum.

4 Extende hoc fortius procedere, ſi debitor extraiudicialiter creditori proteſtatus fuiſſet, vt ex tunc creditor haberet illam reſiduam quantitatem pro ſatisfactione ſortis principalis, vt in fortioribus terminis tradidit *Marti. Nauarr. in tract. de vſur. quæſt. 39.* & in propoſito adducitur *text. in l. cum alter*
5 *ff. de compenſa.* Vbi oppoſita exceptione compenſationis per debitorem ſtatim concurrentis quantitatis fit compenſatio. Ergo idem dicendum in caſu de quo agimus, concludi debet.

6 Verum in contrarium facit, quia cum creditor poſſideat bona debitoris iuſto titulo præcedente fructus ſuos facit, iuxta, quæ traduntur per *Bar. in l. à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, ff. de re iudic. Bal. in l. ſi conſentaneum, C. quomod. & quan. Iudex*, nec ideo vlla debetur compenſatio, cum creditor nul-
7 los fructus debitoris habeat, & non entium nullæ ſunt qualitates, *l. eius, qui in prouincia, ff. ſi cert. peta. l. Nam etſi ſub conditione, ff. de condi. inſtit.* Inſuper quia ſi creditor teneretur compenſare reſiduum fructuum debitoris in ſortem, ſtatim, quod illos percipit, vel conſumit, vt iam exinde intereſſe alterius ſimilis quantitatis ceſſaret, in ſequenti anno efficeretur, vt creditor fructus per ſe retentos cum intereſſe reſti-
8 tueret; Etenim compenſatio nil aliud eſt, quam quædam imaginaria ſolutio, effectu ſaltem conſiderato. *ad l. debitor. §. fin. ff. qui pot. in pign. habe. l. deducta, §. nummis. ff. ad Trebell. Bar. in l. amplius non peti. ff. rem. rat. habe. eſt tex. in l. ſi debitor. qui pot. in pign. habe. Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ. 16. num. 9. par. 1.*

In hac quæſtione diſtinguo tres Caſus.

9 Primus caſus eſt, quãdo fructus percepti per creditorem de bonis debitoris extant in ſpecie in illius poteſtate tempore quo rationes calculantur, &
10 tunc etiam ſi debitor antea proteſtatus fuerit, vt illos pro ſoluto haberet, & vt ex eorum pretio ſors principalis diminuatur, adhuc creditore recuſante locus non ſit compenſationi, cùm illos iure pignoris habere cenſeatur, *l. 3. C. in quib. cauſ. pign. & in l. ſi conuenerit, ff. de pign. act. & ibi,* Ergo ſi id nomen pecuniarum fuerit exactam pecuniam tecum penſabis, ſi verò corporis alicuius id, quod acceperis, erit tibi loco pi-
11 gnotis. Ex quo de quantitate ad ſpeciem non datur compenſatio, *l. diuortio, & ibi gloſ. & communiter Doct. ff. ſol. matr.*

12 Ampliatur id locum habere non ſolum in pignore prætorio, verum etiam in pignore conuentionali ſecundum *Bar. in l. ſi cui, §. quæri poterit per illum tex. ff. de poſſeſſ. lega. Barboſ. in d. l. diuortio, §. ob donationem num. 26. ff. ſolut. matrim.*

13 Secundus eſt Caſus, quando fructus percepti ex re pignorata ſunt conſumpti, vel ad pecuniã redacti, quo in caſu loquũtur, *l. 1. & 2. C. de pign. act.* &
14 tunc locus eſt compenſationi, cum fructus prædicti non conſiderentur, vt ſpecies, ſed vt quantitas, & fructus ſortem principalem, tunc diminuunt, quando iam ſunt conſumpti, vel ad pecuniam redacti, vt per *Bar. in l. neque ſcriptura num. 5. & in l. ſi propter, ff. de compenſa.*

15 Tertius eſt Caſus, quando debitoris bona addicta ſunt creditori pro debito, puta, frumenti, olei, aut vini, & creditor ex bonis debitoris percepiſſet aliàs

his

his ſimiles ſpecies, & tunc ipſo iure fit compenſatio, quatenus debitor fuerit proteſtatus faciendam eſſe compenſationem, aliàs ncompeſationi locus non erit, cum compenſationis proteſtatio, vbi primum propoſita ſit, debitum ipſo iure extinguat, aliàs non, *ita Vinc. de Franch. deciſ.* 53. *nu.* 2.

16 Fallit ſi verſaremur in caſu, in quo ex natura contractus, vel ex legis diſpoſitione vſuræ, vel intereſſe hinc inde deberentur, *l. Cum alter, ff. de compenſa. & l. ſi conſtat, C. eod.*

EPITOME.

Subhaſtatio, & illius occaſione datio in ſolutum, quando declaratur nulla, creditor poteſt incumbere rei, & pignori, donec integrum ei fuerit ſolutum debitum

Etiam ſi res non fuiſſet hypothecata, ſed tantum in ſolutũ per Iudicem data.

Melioramenta per creditorem facta ſuper re debitoris nulliter in ſolutum data cedunt beneficio creditoris.

Fructus percepti ex re nulliter data in ſolutum non reſtituuntur, quando ſecundum decretum fuit interpoſitum, & fit adiudicatio in executionẽ latæ ſententię.

Adiudicatio facta partim ex vera, & partim ex falſa cauſa non reuocatur in totum, ſed ſolum pro parte non vera.

Debitor a Iudice ſpoliatus, An & quando reſtituatur.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio, & illius occaſione datio in ſolutum, quando nulla declaratur, creditor poteſt incumbere dictæ rei, & pignori, donec integrum ſit ſibi ſolutum debitum, & fructus in ſortem computare.*

Ampliatur habere locum etiam quod res non fuiſſet hypothecata, ſed tantum per Iudicem inſolutum data. num. 2.

3 *Fructus compenſantur in ſortem per creditorem, cum res data in ſolutum nulliter per debitorem auocatur.*

5 *Melioramenta conſiderantur facta in re data inſolutũ, quamuis nulliter ad beneficium creditoris.*

5 *Fructus percepti ex re nulliter data in ſolutum non reſtituuntur, vbi decretum ſecundum interponitur, & fit adiudicatio in executionem ſententiæ iam latæ ſuper credito certo contra debitorem.*

6 *Adiudicatio facta partim ex vera, & partim ex falſa cauſa non retractatur in totum, ſed pro parte tantum non debita, quando debitum fuit authore Iudice liquidatum.*

7 *Adiudicatio quando facta eſt non ſeruatis ſeruandis, & ſic nulliter, vel quia non rectè proceſſum, debitor tamquam de facto ſpoliatus reſtituitur contra creditorem violentum poſſeſſorem; ſed videas num. ſeqq.*

8 *Creditor miſſus in poſſeſſionem bonorum debitoris authore Iudice non dicitur violentus poſſeſſor.*

Sed eſt per Iudicem ſuper illius exceptionibus terminandum. num. 9.

10 *Debitor à Iudice ſpoliatus, ſiue Iudex procedat, vt priuatus, ſiue alio modo ante omnia reſtituitur ex communi. Quin etiam manutenetur.*

QVAE-

QVAEST. XCIII.

IN caſu nullitatis
ſubhaſtationis,
& dationis in
ſolutũ illius oc-
caſione factæ,
An creditor poſ-
ſit incumbere
pignori, donec
ſibi integrum ſoluatur debitum, & fru-
ctus in ſortem computare non leuis eſt
difficultas.

1 In qua concluſiuè procedendo, re-
ſpondeo affirmatiuè, quia licet ſub-
haſtatio, & datio in ſolutum illius oc-
caſione facta nulla declaretur, vel an-
nulletur, tamen ipſe creditor ſtatim di-
ctæ rei, & pignori incumbere poteſt,
donec ſibi vniuerſum debitum ſolua-
tur, & fructus in ſortem computare,
ſic Bal. in cap. quoniam, §. ſin autem
num. 2. vt lit. non conteſt. & in l. fun-
dus, qui l. Titij in lect. antiqu. ff. de re-
ſcind. vendi. per tex. & gloſ. ibi Negu-
ſan. de pign. 2. membr. 3. par. quæſt. 10.
Tiraq. de retract. lignag. §. 23. gloſ. 2.
num. 24. in fin. Galleſ. de form. Camer.
oblig. quæſt. 37. num. 32. Curt. Iun. de
feud. par. 2. 6. quæſt. princ. num. 14.
2 quod procedit etiam, quod res non
fuiſſet hypothecata, ſed tantum per Iu
dicem in ſolum data, *Paul. de Caſtr. in*
l. petenti in fin. ff. de pign. act. Neguſ. in
dicto Tract. 2. membr. 3. par. princip.
num. 43. Neuizan. conſ. 77. num. 12.
3 Ac præſertim ſi facta oppoſitione per
creditorem, dum ratione nullitatis ſub-
haſtationis, ac dationis in ſolutum pe-
titur res cum fructibus, quod ſoluatur
debitum certum, ac verum vna cum
damnis, & intereſſe ipſius creditoris,
quia per debitorem ſolui debent, ſeu
alius cum fructibus debitis compenſa-
ri, *Oſaſch. deciſ. 160. per totam, & præ-*
ſertim ſub num. 17. in fin. etiam quod
datio in ſolutum eſſet in totum nulla,
vt *Neuizan. dicto conſ. 77. num. 24. &*
4 *ſeq.* dicentem conſiderari debere me-
lioramenta factã in re data in ſolutum,
& quod ſi fructus ſunt conſumpti reſti-
tui non debeant, ad *tradit. per Imol. in*
l. ſi fur. ff. de vſucap. & Neuizan. in
præcitato conſ. 77. num. 23.
5 Quibus fit, quod regula ſtante in ſo-
lutum datione nulla fructus in ſortem
computentur, & omnia bona reſtituan-
tur, non procedat, vbi ſecundum de-
cretum interponitur, & ſit adiudicatio
in executionem ſubhaſtationis factæ,
& ſententiæ iam latæ ſuper credito cer-
6 to aduerſus debitorem, cum dicto caſu
etiam quod plus debito petitum eſſet,
& in parte crediti petiti ex falſa cauſa
adiudicatio facta in totum non retra-
ctaretur adiudicatio ipſa, ſed pro parte
tantum non debita. *ita Bal. in l. ſunt, &*
alia §. fin. ff. de public. & vectig. Alex.
conſ. 147. num. 1. lib. 7. Ruyn. conſ. 12.
num. 4. & ſeq. lib. 4 qui licet in caſu
ſuo contrarium ſentiat, ideo accidit,
quia non erat lata ſententia condemna
toria debiti, ſed declaratoria, actionem
ſcilicet competere tantum, *vt ibidem*
per eum, facit Neuiz. dicto conſ. 77.
num. 7. & infra, & præclarè Zaſ. conſ.
21. in 2. dub. lib. 2.
7 Non obſtat, ſi obijciatur, quod ſtan-
te adiudicatione nulliter facta, quia
non ritè fuerit proceſſum, vel quia non
ſeruatis ſeruandis, debitor ante omnia
tamquam de facto ſpoliatus reſtitui de-
beat contra creditorem violentum poſ-
ſeſſorem, *gloſ. in can. in ſumma 3. quæſt.*
1. Hoſtien. in tit. de reſtit. ſpoliat. in §.
quando facienda in princ. Bal. conſ. 357.
lib. 2. Aym. conſ. 18. num. 8. Caputaq.
deciſ. 186. par. 3. Caſ. de Graſſ. dec. 1. nu.
4. de conſtitu.
8 Nam reſpondetur, quod creditor,
vbi miſſus eſt in tenutam bonorum de-
bitoris authore Prætore, ſeu Iudice
cum cauſæ cognitione, & medio publi-
ci nuncij, non dicitur ob hoc poſſeſſor
violentus, ſed ſolum quando creditor
per ſe tenutam apprehendit, vel Iudex
de facto, & nulliter proceſſit abſque
cognitione cauſæ, & non ſeruatis, ſer-
uandis, vel conſtito de debito, vel vt
priuatus, quo caſu dicitur de facto ali-
quem

quem ſpoliare, vt ſtatim illum reſtituere debeat. *Rota coram Sanctiſs. deciſ.* 105. *num.* 4. *&* 5. *&* 198. *num.* 2. & propte-
9 rea ſuper illius exceptionibus cognoſcendum erit, vt per *Neguſan. de pignor.* 2. *membr.* 3. *par. num.* 46. *&* 49. *Put. deciſ.* 18. *de re iudic. latè Neuiz. dicto conſ.* 77. *nu.* 6. *& ſeq. & num.* 11. *Mandoſ. ad Roman. conſ.* 158. *num.*
10 6. *in ver. Iudicem*. Etenim malè, & nulliter facit Iudex non ſeruando ordinem in exequendo, quo caſu non rectè procedere, ſed tamquam priuata perſona, dixit *Bal. in l. ſi ob cauſam, C. de euict. Surd. conſ.* 168. *num.* 25. *lib.* 2. Et ideo debitorē reſtituere debet ex prædictis; Quin etiam tunc non cenſetur quis priuatus poſſeſſione, ſed debet manutenerì. *Ang. in l. clam poſſidere, §. qui ad nundinas num.* 2. *ff. de acqui. poſſeſſ. Rota coram R. P. D. Coccino in Fauentina de Paſsijs* 28. *Ianuarij* 1605. *& coram R. P. D. Manzanedo in Bracaren. Beneficij* 3. *Iulij* 1606. *cum alijs per Rot. deciſ.* 630. *num.* 1. *in fin. par.* 2. *in recentior. Card. Seraphi. deciſ.* 1041. *n.* 3. *Pute. deciſ.* 409. *in fin. lib.* 2. *in nou.*

EPITOME.

Reſcriptum mandans ex integro in cauſa procedi qualiter intelligatur, Vbi ſubhaſtationes fuerunt nullæ.

Nullitas ſententiæ quando influat in alias, ita vt non poſſit deueniri ad aliquam executionem, deliberationem, & ſubhaſtationem.

Spolium eſt purgandum, ſiue procedat à Iudice, ſiue à Principe.

SVMMARIVM.

1 *Verba reſcripti, ex integro procedat, qualiter intelligantur.*

2 *Nullitas ſententiæ quando influat in alias, ita vt non poſſit deueniri ad aliquam executionem, deliberationem, & ſubhaſtationem.*

Neque incipi iudicium à noua ſubhaſtatione. num. 3.

4 *Spolium quando opponitur, illud eſt purgandum, & ſuper illo eſt pronunciandum, etiam ſi procedat à Iudice, quo nulliter procedente datur actio ſpolij. & num.* 5. *&* 7.

Et etiam ſi quis ſpolietur à Principe. num. 6.

8 *Iudex, quando nulliter proceſſit ad inſtantiam partis, dicitur ſpoliare, ſicut ipſa pars.*

Et Iudicis ſpolium eſt notorium. num. 9.

QVAEST. XCIV.

STANTE nullitate ſubhaſtationū, fuit procuratum reſcriptum, quo conceditur, vt Iudex ex integro procedat; Ideo dubitatur, qualiter hoc verbum, ex integro, intelligatur, An vt nempè cauſa à principio denuo, ac inſolidum ſit cognoſcenda, non ſecus ac ſi antea nihil in ea factum eſſet. Vel quod ſimpliciter denuò inchoari debeat ab ipſa ſubhaſtatione.

1 Et quidem concludendum eſt, nouū iudicium in totum, & ex omnibus ſuis partibus incipiendum eſſe, *per l. Nauis, ff. ad l. Rhod. de iact. l. locus, ff. de verb. oblig. l. ait Prætor, §. exitus verſ. ſtipulatio, quæ accepta, ff. de his, quæ in fraud. credi. l. Diuus, ff. de Cuſto. reor. l. eum qui in fin. de vſufruct. Rebuff. in l. Sylua cædua, §. integra, col.* 2. *verſ. Decimo octauo, & verſ. Decimo nono, ff. de verb.*
2 *ſignifi.* Cum enim ſubhaſtationes ſint nullæ, & ſententia inde ſecuta, huiuſmodi nullitas influit in omnes actus ſubſequentes, & vitium in primo perſeuerat in alijs, ita quod ex illis deueniri ne-

quaquam

quaquam poſsit ad aliquam executionem, deliberationem, & ſubhaſtationem, licet eſſent plures ſententiæ, *Soc. Iun. conſ. 41. num. 17. & ſeq. lib. 2. poſt Ioann. Andr. in cap. quoniam contra. in fine de proba. Bal. in l. libertorum, C. de teſta. Fulgoſ. conſ. 73. Paterfam. col. 4. in princ. Dec. conſ. 475. in cauſa, quę vertitur col. 3. verſ. & breuiter conſiderandum num. 13. vſque ad num. 17.*

3 Neque incipi poteſt à ſubhaſtatione, quia diuideretur cauſa contra mentem reſcribentis, qui committendo cauſam ex integro, voluit, quod denuo à principio, & inſolidum, ac in totum cognoſcatur non ſecus, ac ſi antea nihil factum eſſet, iuxta quod verba prædicta de iure intelliguntur *Rebuff. qui multis comprobat in l. Sylua cędua, §. integra col. 2. verſ. Decimo octauo, & Decimo nono. ff. de verb. ſignific.*

4 Quod magis firmandum eſſet, quatenus obijceretur de ſpolio, quia tunc pars audiri non deberet, niſi prius purgato ſpolio, atque ideo in ptimis pronunciandum eſſet ſuper iudicio reintegrationis ad poſſeſsionem nulliter, & malè captam, & ſubhaſtatam, *l. ſi quis ad ſe fundum, C. ad l. Iul. de vi public. Rip. in l. naturaliter, §. nihil commune num. 26. ff. de acquir. poſſeſſ. Surd. conſ. 28. num. 29. lib. 1. Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 1. nu. 12. Pute. deciſ. 138. num. 1. lib. 1. in nouiſſ. Honded. conſ. 18. num. 32. lib. 2. Ludou. deciſ. Peruſ. 17. num. 1. Rota deciſ. 365. num. 9. par.*
5 *1. in recentior.* Etiam quod illud acciderit ex facto Iudicis, cum etiam illo nulliter, ac iniuſte procedente detur actio ſpolii, *cap. ex inſinuatione de procur. Bar. in l. iuſte poſſidet, ff. de acquir. poſſeſſ. Aym conſ. 140. ſub num. 2. & dixi in quæſtione præcedenti num. 10. Rota deciſ. 60. par. 4. in Nouiſſimis Gypſij.* idem dicitur, ſi quis ſpolietur à Principe ſine cauſæ cognitione, *Afflict. deciſ. 361. nu. 24. & 35. Menoch. de recuper. poſſeſſ. re-*
6 *med. 8. num. 3. Surd. conſil. 168. num. 26. lib. 2. Rota in Mantuana bonorum 16. Decembris 1611. impreſſ. inter recentior. deciſ. 365. num. 11. par. 1. & coram Sanctiſſimo deciſ. 85. num. 2. & 3. par. 2. recent. Decian. conſ. 54. num. 6. & 7. lib. 4. Rol. conſ. 6. num. 12. & ſeq. lib. 2. Honded. conſil. 82. num. 25. lib. 1. & conſil. 21. num. 2. lib. 2.*

7 Quodque ſpolium quamuis iudiciale ante omnia ſit purgandum non minus, ac ſi fuiſſet commiſſum à priuato, *Dec. in l. fin. num. 35. C. de edict. Diu. Adri. tollen. Menoch. dicto remed. 8. nu. 19. Surd. conſil. 168. num. 26. lib. 2. Caputaquen. deciſ. 186. par. 1. Rota deciſ. 724. in fine par. 4. in recentior. Roland. dicto conſil. 6. nu. 12. & infra lib. 2. Aym. conſil. 140. num.*
8 *2.* præſertim quando Iudex proceſſit ad inſtantiam partis, quaſi tūc ipſamet pars ſpoliare videtur. *Decius conſil. 125. in cauſa ſpoliationis motæ num. 3. Beninten. in deciſ. Bonon. 93. num. 8. ſequitur Rota coram bon. mem. Vbaldo in Romana do-*
9 *mus 24. Maij 16 9.* & Iudicis ſpolium eſt nullum, & notorium, prout eſſe debet, vt ſpoliatus à Iudice reſtituatur. *Rota coram Card. Sacrato in Romana de Bombellis 31. Maij 1616. quam multoties ſequuta eſt Rota coram Card. Caualerio in Nepeſina laudi 13. Februar. 1615. impreſſ. in recentior. deciſ. 646. num. 1. p. 2. late Gratian. diſceptat. for. lib. 3. cap. 524. num. 26.*

EPITOME.

Fructus rei ſubhaſtatæ decurſi, an debeantur licitanti à die cō miſſæ executionis, vel à die areſti lati.

Tempus quod detur in actione perſonali ad rem ſubhaſtatam tradendam.

Quid in reali.

Quid in mixta.

Quid in perſonali in rem ſcripta.

Et quid in criminali pecuniaria.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Fructus ſubhaſtatione durante, ac tẽpore redimendi perceptos debitor facit ſuos.*

2 *Licitans non poteſt prætendere fructus rei licitatæ, niſi poſt tempus executionis petitæ ad rem tradendam elapſum.*

3 *Tempus quadrimeſtre datur in actione perſonali ad rem tradendam. & num. 5.*

4 *Agens ad ſpeciem actione reali fructus non percipit, niſi poſt tempus elapsũ executionis petitæ.*

Idem procedit, ſi agatur perſonali in rem ſcripta. num. 6.

Et in actione quod metus cauſa, quæ pariter dicitur in rem ſcripta. num. 7.

Et datur tempus, ſicut in reali, Iudicis arbitrio moderandum. num. 8.

Quid in actione mixta. num. 9.

In qua veniunt perſonales præſtationes. num. 10.

Quid ſi agatur criminali actione pecuniaria. num. 11.

Et aliqui ſunt condemnati ex delicto. num. 12.

QVAEST. XCV.

FRVCTVS rei ſubhaſtatæ decurſi, An debeantur à die cõmiſſę executionis, vel Areſti lati, Quæritur.

1 Quęſtionem hanc tractat *Boer. deciſ. 45. num. 11. par. 1.* dicitque, quod ex quo in Curia Burdegalenſi datur tempus ad rem ipſã redimendam, prout in hac Ciuitate Piſauri, & pluribus in locis, ne dicam vbique, quo durante debitor poſſidet, & fructus interim perceptos facit ſuos,
2 & illi ad fauorem licitantis non veniũt, niſi poſt tempus executionis petitæ ad rem tradendam elapſum, licet adiudicatio rerum ſubhaſtatarum plerumque deſcendat ex debito perſonali, in quo dari debet tempus quadrimeſtre, & ita origo actionis attendi debet. At quia per ipſam ſubhaſtationem res tradi, & reſtitui, regulari ſolet iuxta naturam realis *ad tex. in l. qui reſtituere, ff. de rei vendi.* ideo fructus non lucratur, niſi dicto
3 tempore elapſo. Si verò agatur perſonali, & tunc habet tempus quadrimeſtre, *l. in fideicommiſſi in princ. ff. de vſur. & l. ſi cum exceptione, §. quod ſi homo, ff. quod met. cauſ. & cap. quærenti de offi. deleg.* Verum quia prædictis contrariari videtur ſecundum Bar. quod dicitur in dicto §. *quod ſi homo.* qua ratione aliqui dicebant, quod quando agitur ad ſpeciem, incontinenti fieri poteſt executio, quod eſt contra, *l. in fideicommiſſi,* ſuperius relatam, ea propter concludendum aſſerit, quando agitur ad ſpe-
4 ciem, ꝙ aut agitur actione reali, & tunc ſeruandum eſt, quod ſupra fuit dictum.
5 Aut agitur actione perſonali, & habet tempus quadrimeſtre, *dicta l. in fideicommiſſi, ſequitur gloſ. in cap. cum apud 11. quæſt. 3.*
6 Aut agitur perſonali in rem ſcripta, vel actione ad exhibendum, quæ perſonalis eſt in rem ſcripta, *l. de eo. in fin. ff. ad exhiben.* & tunc idem, quod in reali, *d. §. ſi in rem actum.*
7 Et idem etiam eſt in actione, quod metus cauſa, quæ pariter dicitur in rem ſcripta, *l. metum, §. fin. ff. quod met. cauſ.*
8 Et in his caſibus datur tempus, ſicut in reali Iudicis arbitrio moderandum, *dicta l. ſi cum exceptione, § quod ſi homo.*
9 Si verò agatur actione mixta, vt petitione hæreditatis, tunc prout in ea venit vendicatio, & ſapit naturam realium.
10 Si autem in ea veniunt perſonales præſtationes, ſapit naturam perſonalium, *ex tex. l. hæreditatis, C. de peti. hæredi.*
11 Cæterum ſi agatur criminali actione, ſtatim mandatur executioni, *cap. ſicut 11. quæſt. 1. l. cum reis, C. de pen. & Innoc. in dicto cap. quærenti de offic. delega. Bal. in dicta l. vlt. col. fin. verſ. item do pro regula, cum cęteris per Alex. ibi in* addit.

addit. de execut. rei iudic. Barba. in cap. de cætero col. 5. uerſ. adde tamen, & ibi Felyn. col. 2. uerſ. tertius caſus de re iudic.

12 Et idem ſecundum *Bal.* ſi qui ſint cōdemnati ex delicto pœna pecuniaria, cum quibus agendum non eſt miſericorditer, ſed rigidè, & velo leuato, quia reatus omnem miſerationem excludit, *l. . C. ubi Sena. vel Cla.* Fallit quoque in aliis caſibus, quos notat *gloſ. in dicto cap. cum apud* ponens pro dicta theorica verſum. In perſonali poſt menſes quatuor, in reali protinus eſt omnis ſententia perficienda, & ita in criminalibus, ſed caſus excipe quinque. Confeſſus, Pregnans, iratus, inſulſus, ſeruus, vt ibi. *& Boer. vbi ſupra, ſequitur Aſin. de execut. §. 6. cap. 30. per totum.*

EPITOME.

Subhaſtatio, & venditio quando reſcinditur ex cauſa de præterito, An, & quando fructus per emptorem, vel licitātem ſunt reſtituendi.

Quid quando venditio reſcinditur voluntate emptoris.

Et quid quando procedit a voluntate venditoris.

Quid quando venditio contrahitur ſub conditione, quæ impedit natiuitatem ipſius venditionis, vel eam inficit

Et quid etiam quando reſcinditur occaſione pacti legis commiſſoriæ, & illud conceptum eſt verbis directis, & obliquis, ſeu inflexis.

SVMMARIVM.

1 *Venditio, & ſubhaſtatio quando reſcinditur ex cauſa de præterito, quæ venditionis, & ſubhaſtationis tempore iam inerat, fructus ab emptore, vel licitatore percepti venditori ſunt reſtituendi.*

2 *Emptor tenetur reſtituere fructus, quādo vēditio reſcinditur ob enormem læſionem.*

3 *Fructus reſtituuntur, quando reſciſſio venditionis procedit à voluntate emptoris, ac licitantis, vel ſunt in ſortem compenſandi. & num. ſeq.*

Et contractus aliter factus eſt vſurarius, & illicitus. num. 5.

Ratio adducitur num. ſeqq.

6 *Reſciſſio contractus, quando procedit a venditore, ceſſat mutuum, & ineſt vera venditio, cum is, qui dat pecuniam, repetere non poſſit.*

Et periculum rei emptæ tranſit in emptorem num. 7.

Nec fructus compenſantur, ſed ſunt ipſius venditoris. num. 8.

Fallit, ſi reſciſſio cauſatur à tempore, quia tunc venditio ceſſat, & remanet mutuum cum pignore, cuius fructus ſi non reſtituantur, dicitur mutuum vſurarium. num. 9.

10 *Reſciſſio contractus quando procedit à voluntate venditoris, fructus non ſunt reſtituendi, nec in ſortem compenſandi, quia hæc eſt vera venditio, & diſtat à mutuo.*

11 *Venditio quando contrahitur ſub conditione, quæ impedit natiuitatem venditionis, conditione eueniente fructus venditori ſunt reſtituendi.*

12 *Venditio quando contrahitur ſub conditione, ſeu pacto, quod inficit venditionem iam ortam, & perfectam, fructus ſunt emptoris, neque reſtituuntur, vel compenſantur.*

13 *Venditio quando diſſoluitur, vel reſcinditur occaſione pacti legis commiſſoriæ, vt quia emptor non impleuit id, ad quod ſe obligauit, fructus ſunt reſtituendi venditori.*

Ampliatur, vt procedat ne dum ſi dictum pactum ſit conceptum verbis directis, ſed etiam ſi ſit conceptum verbis obliquis, & inflexis. numer. 14.

15 *Pactum in venditione appoſitum, quan-*

Digitized by Google

quando dicatur verbis directis factum, vel etiã obliquis, & inflexis.

QVAEST. XCVI.

EGREGIA eſt dubitatio, quid reſoluendũ, quando venditio occaſione ſubhaſtationis facta licitanti reſcinditur, an fructus ſint reſtituendi.

In qua quęſtione conſtituo ſex caſus.
1 Primus eſt, quando vẽditio reſcinditur ex cauſa de præterito, quæ vẽditionis, ac ſubhaſtationis tẽpore iam inerat, & tunc dicitur fructus ab emptore, ſeu licitante perceptos venditori fore reſtituendos, vt in actione redhibitoria, quãdo res vendita tempore vẽditionis erat vitioſa, & ideò reſcinditur, *l. cum autem, S. cum redhiberetur, ff. de ædili. edict. Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 3.* ſub *nu. 9. verſ. eſt & aliud, & lib. 3 cap. 9.* ſub *num. 1. verſ. tandem his diſtinctionibus*, latè *Copin. de fruct. lib. 4. tit. 1. cap. 14. num.*
2 *1. & ſeqq.* & in reſciſſione, ob enormem læſionem, quod inquam emptor reſtituere teneatur fructus, quos percępit, *Bald. in l. 2.* ſub *num 3. verſ. tertij dicunt, & ibid. Salyc.* ſub *num. 5. verſ. venio ad quæſtionem, C. de reſcinden. vend.* in ſpecie, ſic etiam tradit *Couar. var. reſolut. lib. 2. cap. 3.* ſub *nu. 9. d. verſ. eſt & aliud*, quamuis, vt ibidem praxis, contrarium receperit.
3 Secundus eſt, quando reſciſſio venditionis à voluntate emptoris, ſeu licitantis procedit, quo caſu fructus interim percepti non efficiuntur emptoris; ſed reſtituendi ſunt, vel in ſortem imputandi, vel compenſandi, ita *Abb. in cap. illo nos,* ſub *num. 6. verſ. quando apponitur pactum, & verſ. Nam facio magnam vim, de pign. Ant. Burg. in cap. ad noſtram,* ſub *num. 33. verſ. primus eſt, de empt. & vendi. Tiraq. de retract. Conuent. S. 5. gloſ. 2.* ſub *nu. 3. verſic. ex quibus*, vbi de communi teſtatur; quid dixerit *Couar. dicto lib. 3. cap. 9.* ſub *num. 1.* qui tamen, *num. 3. verſ. quarto eſt*, aſſerit maiorem ſubeſſe vſuræ ſuſpicionẽ, ſi reſciſſio procedat ab emptore, cum retentione fructuum, quam ſi procedat
4 à venditore. Quodque, vbi facultas reſoluendi contractum, ſeu redimendi rẽ venditam eſt collata in arbitrium emptoris, aut alterius cuiuſlibet tertij, vt puta, offerentis meliorem conditionem, emptor rem cum fructibus reſtituat, quaſi nil venditori imputari poſſit, cur contractum reſoluat, tradit *Franc. Zoanett. in tract. de empt & vendi.* ſub *pact.*
5 *de retrouenden. num. 44. concl. 2.* Et ſucceſſiuè, ſi emptor aliter cõtraxerit, quod non teneatur reſtituere, ſeu compenſare fructus, & contractus ſit illicitus, & vſurarius, tenent *Dominic. Sot. de iuſt. & iur. lib. 6. q. 5. art. 3. concl. 1. & Ioann. Azor. Inſtit. Moral. par. 3. lib. 10. tit. de*
6 *Cenſ. cap. 17. q. 4.* Et ratio ea aſſignatur, quia quemadmodum in reſciſſione procedente a venditore ceſſat mutuum, & ineſt vera venditio, cum is, qui dat pecuniam, eam repetere non poſſit, & ſic eſt vera venditio, *Sot. de iuſt. & iur. lib. 6. dict. q. 5. art. 3. concl. 2. verſ. at verò cum*
7 *emptor. col. 3.* Et periculum rei emptæ tranſit in emptorem, vt generaliter de contractu emptionis explicat, latè *Molin. de iuſt. & iur. tom. 2. de contract. diſ-*
8 *put. 366. per totam.* Et ideò fructus, non computantur in ſortem; ſed ſunt ipſius emptoris, ita è conuerſo dicendum, in reſolutione cauſata ab emptore ceſſat
9 venditio, & remanet mutuum cum pignore, cuius fructus, niſi reſtituantur, dicitur mutuum vſurarium, vt inquit *Bald. in l. iuſiurandum, col. 33. ad fin. ff. de iureiurand.*
10 Tertius eſt caſus, quando reſciſſio vẽditionis cõtractæ procedit à volũtate vẽditoris, & debitoris, & tũc fructus nõ ſunt reſtituendi, ſeu in ſortem cõpenſandi, quia hæc dicitur vẽditio vera, & licita, & diſtat à mutuo, quorum is, qui dat pecuniã, eam repetere non poteſt, *Sot. d. ar. 3. concl. 2. verſ. at verò cum emptor;*

& periculum rei emptæ tranſit in emptorem, iuxta quæ proximè dixi.

11 Quartus caſus eſt, quando venditio contrahitur ſub conditione, quæ impedit natiuitatem venditionis. Exempli gratia: vendo tibi fundum, niſi infra bimeſtre mihi offeratur melior conditio, & hoc caſu conditione eueniente fructus venditori ſunt reſtituendi, ſic *Couar. var. reſol. lib. 3. cap. 9. num. 2.*

12 Quintus eſt caſus, quod venditio ſit ſub conditione, ſeu pacto, quod inficit venditionem iam ortam, & perfectam, vt puta, vendo tibi hac lege, quod ſi alter meliorem offeret conditionem, res ſit inempta, & hoc caſu dicitur, quod fructus ſunt emptoris, neque reſtituendi ſunt, ſeu compenſandi, vt habetur ex *Couar. in loco præcitato.*

13 Sextus caſus eſt, quando venditio reſcinditur, ſeu diſſoluitur occaſione pacti legis Commiſſoriæ, vt quia emptor non impleuit, id ad quod ſe obligauit ex pacto, & iſto caſu concluditur, quod fructus reſtituendi ſunt venditori, quia penes emptorem nil reſidere debet ex re, in qua fidem non impleuit, ad *tex. in l. lege fundo, ff. de leg. commiſſ. Copin. in tract. de fruct. lib. 4. tit. 1 capit. 12. num. 1. & 2. Andr. Tiraq de Retract. Conuent. §. 5. gloſ. 2. num. 3. & Didac. Couar. var. reſolut. dicto lib. 3. cap. 9.* ſub *num. 2.*

14 Ampliatur, vt procedat, ne dum ſi pactum legis Commiſſoriæ, ſit conceptum verbis directis, quo caſu dominiũ transfertur ipſo iure in venditorem, ſine alia retraditione, ideoque conditione adueniente agi poteſt rei vendicatione; ſed etiam ſi ſit conceptum verbis obliquis, ſeu inflexis, quo caſu dominium non tranſit ipſo iure; ſed agitur actione ex vendito, vel præſcriptis verbis ad contractus obſeruantiam, quamuis etiam primo caſu, quando dominiũ transfertur ipſo iure, venditor valeat
15 agere, ex vendito ad retradendum, & verba dicuntur directa, quando eſt dictum, quod ſi emptor infra tale certum tempus non ſoluerit, vel melior conditio offeratur, res ſit inempta, ſeu ab emptione recedatur. Et obliqua illa dicitur, quando eſt dictum, vt pretio non ſoluto res reuertatur ad venditorem, vt optimè per *Fabian. de Mont. in tract. de empt. & vend. quæſt 7 princ. num. 13. & in 13. q. num. 2.* ex dictis in hoc ſexto caſu. Cum in vtroque caſu militet eadem ratio, ita quod teneatur reſtituere fructus etiam perceptos poſt conditionis euentum, & pactum conceptum eſſet verbis directis, cum tunc ipſo iure dominium tranſeat in venditorem.

EPITOME.

Fructus fructuum an, & quando peti poſſint occaſione reſciſſionis ſubhaſtationis, ac venditionis diſſeritur.

SVMMARIVM.

1 *Fructus fructuum, intereſſe de intereſſe, ac vſuræ vſurarum non debentur.*
Contrarium, num. ſeq.
2 *Fructus, vbi ſunt reſtituendi veniunt etiam fructus fructuum, & nu. ...*
Præſertim ſi petantur cum omni cauſa, num. 3.
4 *Fructus conuerſi in capitale pariunt alios fructus ſeu alia lucra, & intereſſe.*
6 *Præſtationes annuæ, ſeu redditus, vbi debentur ut per ſe principaliter, & non acceſſoriè ad capitale; quod vllo modo exigi poteſt, & ſunt ipſamet ſors, & ideo peti poſſunt fructus, ac intereſſe.*
7 *Fructus, & intereſſe, vbi petantur non vt ſors; ſed vt intereſſe acceſſorium ad capitale, & vt fructus ipſius capitalis, non debentur fructus fructuum, nec vſuræ vſurarum, nec intereſſe de intereſſe.*

QVAEST.

Digitized by Google

QVAEST. XCVII.

EX præcedentibus inſurgit alia quæſtio, an ſcilicet fructus fructuum debeantur occaſione reſciſſionis ſubhaſtationis, ac venditionis.

1 Et negatiuè concludendum videtur, quod fructus fructuum, vel intereſſe de intereſſe, ſiue vſuræ vſurarum nequaquam peti poſſint, aut debeantur, ita ſanè ſenſerunt *Alber. in l. Socium, qui in eo, ff. pro Soc. Dec. in cap. cum venerabilis, num.* 61. *de except. Cephal. conſ.* 85. *à num.* 7. *vſque ad* 10. *Ruyn. conſ.* 55. *num.* 15. *& conſ. ſeq. numer.* 13. *lib.* 2. *Peregr. conſ.* 100. *à num.* 15. *vſque ad* 40. *lib.* 1. vbi ait, id etiam procedere in dote, quæ eſt priuilegiata, & in *tract. de fideicommiſſ. art.* 36. ſub *num.* 9. *in fin.* vbi de fructibus legitimæ; ex quibus non debentur fructus, *Afflict. deciſ.* 291. *Riminald. Iun. conſ.* 166. *num.* 15. *lib.* 2. latè *Fab. de Ann. conſ.* 48. *per tot. lib.* 1. poſt *Gabr. Lup. Roger. Minado* & cæteros ab eo adductos, *Ludou. Morot. conſil.* 65. *numer.* 3. *Giurb. ad Conſuetud. Meſſanen. cap.* 4. *num.* 21. *Straccha de Mercat. tit. de contract. Mercat. numer.* 4. *Rebuff. in leg. vnica, in gloſ. in verſ. dupli.* ſub *num.* 2. *verſic. prætereà intereſſe, & ibid. Bolognett. num.* 20. *&* 21. *C. de ſenten. quæ pro eo, Lup. in l. curabit, §.* 6. ſub *numer.* 20. *verſic. ſed aduertendum*, ibi ſimiliter dum, *C. de act. empt. Rota Gen. deciſ.* 87. *numer.* 8. *in fin. & num.* 9. *Rota diuer. deciſ.* 315. diu fuit, *num.* 8. *par.* 2.

2 In contrarium facit, quia vbi ſunt reſtituendi fructus, veniunt etiam fructus fructuum, *gloſ.* 1. *in l. ſed & partus, ff. quod met. cauſ.* præſertim quando petitur aliquid cum omni cauſa, quo caſu dicitur etiam peti partus partuum, & fructus fructuum, qui non venirent ſub ſimplici appellatione fructuum, ſine illis verbis, cum omni cauſa, vt ſcribit *Alex. in l. cum fundus, in princ. & nu-*
4 *mer.* 1. *ff. ſi cert. petat.* nec eſt nouum, quòd fructus conuerſi in capitale pariant alios fructus, ſeu alia lucra, & intereſſe, & locorum montium multiplicationes paſſim fiunt, emendo ex fructibus alia loca montium, & ſic deinceps, in infinitum conuertendo fructus in capitale, & hæres, ſeu alius, qui hanc conuerſionem, & inueſtituram facere tenetur, & non facit, tenetur ad intereſſe, *Rota diuer. deciſ. ante pen.* placuit, & latius *deciſ. vlt.* 914. fuit pro maiori *coram Orano* 1585. *Vener.* 19. *Nouembris, &* 10. *Decembris inter impreſſ. Lugdun.* 1612. *in ſpecie Franch. deciſ.* 254. *& Vincent. de Anna ſing.* 261.

5 Quodque intereſſe alterius intereſſe debeatur, tàm prima, quàm ſecunda vice, quam alijs futuris vicibus, *Ruyn. conſ.* 103. *quamuis, num.* 4. *verſ. ſed tamen præmiſſis*, præſertim in *verſ. non obſtat lib.* 1. *& conſ.* 55. ſub *num.* 20. *verſ. ſecundo etiam, lib.* 2. *Cagnol. in dicta leg. vnica*, ſub 45. *&* 46. *verſ. nunquid, C. de ſent. quæ pro eo, quod inter. & in dicta l. curabit, num.* 69. *C. de act. empt. Rota Gen.* in hoc ſibi parum conſtans, *deciſ.* 134. *num.* 3. *in fin. & num.* 4. *Menoch. de arbitr. Iudi. caſu* 119. ſub *num.* 31. *& ſeqq. verſ. dubitatio.*

Pro concordia dictarum opinionum conſtituo duos caſus.

6 Primus eſt, quando agitur de annuis præſtationibus, ſeu redditibus, qui debentur de per ſe principaliter, & non acceſſoriè ad capitale, quod nullatenus exigi poteſt, ideò cum ſit ipſa met ſors, pro eo poteſt peti intereſſe, & fructus, quia non eſt intereſſe de intereſſe, nec fructus fructuum, ſed ſolum intereſſe ſortis, & iſta præſtatio annua eſt ſors principalis, non autem fructus acceſſorij ad ipſam ſortem *Rota coram R. P. D. Gypſio in Cæſarauguſta. p̃ſionis* 15. *Maij* 1589. poſt *Card. Paleott. deciſ.* 336. *impreſſ. inter deciſ. diuer.* 589. *p.* 3. *lib.* 3. *Gratian. diſcepta. lib.* 2. *cap.* 206. *num.* 18. *&* 19. *& cap.* 240. *num.* 37. *eod. lib.*

7 Secun-

7 Secundus eſt caſus, quando fructus, & intereſſe petuntur, non vt ſors; ſed vt intereſſe acceſſorium ad capitale, & vt fructus ipſius capitalis, & tunc non debentur fructus fructuum, nec vſuræ vſurarum, nec intereſſe in ſpecie, ſic intelligit *dictam decif. Franch.* 254. *Fab. Ann. conſ.*48. *num.*17.*ad* 37. *lib.*1. vbi latè reſpondet omnibus contrarijs: habentur plura per *Milanen. decif.*8. *num.* 360. *& infra lib.* 1. prout & ita ſe ipſum declarare viſus eſt, *Franch. dicta decif.* 254.*num.*9.*& ſeq.& adden.* ibi ad eum, *& Vrſill. ad Afflict.decif.*291. *in fin.*

EPITOME.

Fructus ex meliorationibus factis per creditorem, vel licitantem in re licita; an & quando compenſentur, cum meliorationibus ipſis.

SVMMARIVM.

1 *Melioramenta à creditore, vel licitante facta in bonis licitatis in reſtitutione facienda occaſione ſubhaſtationis, ſeu adiudicationis nullæ detrahuntur ad fauorem ipſius creditoris, & licitantis.*

2 *Fructus ex meliorationibus à bonæ fidei emptore percepti non debent cum melioramentis compenſari.*

Et de ratioue ibid.

3 *Licitator, & creditor, qui ſunt in mala fide fructus à ſe perceptos non faciunt ſuos; ſed cum meliorationibus debent compenſari.*

Sed quod imò licitator, ſiue ſit bonæ fidei, vel malæ fidei, hoc eſt ante, vel poſt litem conteſtatam faciat fructus ſuos, & tantum reſtitui debeant fructus, quos poſt litem conteſtatam ex re empta percepit, & ita compenſationem meliorationum ſolum cum fructibus ipſius rei, iuxta antiquum ſtatum faciendam eſſe oſtenditur num 4.

QVAEST. XCVIII.

1 IN reſtitutione bonorum facienda per licitantes, vel creditores ex cauſa ſubhaſtationis nulliter factæ habenda eſt ratio melioramentorũ ad fauorem ipſorum licitantium, & creditorum, vt per *Neuizan.conſ.*77*n.um.* 23.*& ſeqq. vſque in fin. Burſat.conſ.*73. *num.* 26. *&* 30 *lib.*1. *Grattan. diſcepta. lib.*3.*cap.*706.*num.*17. vt & damnorum, & intereſſe, vt ibidem: Et ideò quando licitator, vel creditor fuit condemnatus ad reſtitutionem rei nulliter ſubhaſtatæ vna cum fructibus: Quæritur, an iſte licitator, ſeu creditor teneatur meliorariones cum fructibus perceptis ex ipſa re compenſare, ſeu computare.

Qua in quæſtione ſunt, qui diſtinguendo, hanc controuerſiam dirimere conantur.

Nam dicunt, quod iſte licitator, & emptor, aut fuit bonæ fidei, vel malæ fidei.

2 Primò caſu fructus ex meliorationibus percepti à bonæ fidei empotore non debent cum ipſis meliorationibus compenſari. Et ratio adducitur, quia iniquum exiſtimatur, vt quis fructus ex propria induſtria, labore, ac melioramentis quæſitos computet, & compenſet in eo, quod ſibi ex dictis melioramentis eſt ſoluendum, ex quo meliorationes iure proprio, & fructus iure dominij, & non ſolius poſſeſſionis, ad meliorantem ſpectant, ex notatis præcipuè per *Afflict.decif.*87. *num.*7. *Surd. decif.* 282. *num.* 20. *& decif.* 294. *num.* 11. *Garz. de expen. & meliorat. cap.* 23. *num.* 54. *Moder.Gall.in Conſuetud.Pariſien.*§.22.*num.*49.*Couar. var. reſolut. lib.*1.*cap.*8. *num.* 4. *Aluar. Baez. de iur. emphit. quæſt.*25. *num.*6. vbi ſic iudicatum teſtatur, & ego ipſe in *tract. de Euict. quaſt.*153.*num.* 24.

3 Secun-

3 Secundo caſu, quando licitator, & emptor fuit in mala fide emendo, vel meliorando in tempore, quo fuit in mala fide, hoc eſt à tempore litis conteſtationis, vel interpellationis iudicialis, *ad gloſ. in l. quæſitum*, §. *cum homo*, *ff. de leg.* 1. fructus à ſe perceptos non facit ſuos, & per conſequens cum meliorationibus computare, & compenſare debet, *Accurſ. in l. Certum in verbo poterunt*, *ff. de rei vendic. quem eodem loco ſequuntur Angel. & Fulgoſ. Roman. ſing.* 333. *& eſt gloſ. in l. quod ſi artificem ver. compenſari, eod. de re iudic.*

4 Verum, & melius *Ioan. Garz. de expenſ. & meliorat. dicto cap.* 22. *num.* 54. *in fin. recedens ab opin. Couar.* & cæterorum, dixit in hac difficultate, duplex tempus couſiderandum eſſe, bonæ ſcilicet, & malæ fidei, & ſic ante, vel poſt litem conteſtatam, & quod temporis vtriuſque tam bonæ, quam malæ fidei emptor fructus præcipuos ſuarũ meliorationũ habeat, ac pariter fructus ipſius rei ante litẽ conteſtatã & eos ſolũ reſtituere debet, quos poſt litẽ cõteſtatã ex re empta percepit, atque ita compenſationem melioramentorum faciẽdam eſſe tantum cum fructibus ipſius rei ſecundum antiquum ſtatum, quos etiam aliàs lite non conteſtata ſuos faciebat, & cum hac ſententia tranſeo, cum æquum non ſit alterum cum alterius iactura locupletari, *l. Nam hoc natura, ff. de condi. indebi. cum ſimil.*

EPITOME.

Subhaſtatio, adiudicatio, ſeu in ſolutum datio debitoris negligentia ſi non fuit ſecuta, creditori debentur fructus bonorum adiudicandorum.

Prout & debentur emptori, cui res vendita non fuit tradita.

Vel fuit facta venditio pro pretio declarando.

Et pariter creditori non facta æſtimatione.

Et quid quando per dolum fundus fuit pluris æſtimatus.

SVMMARIVM.

1 *Datio in ſolutum venditionis naturam ſortitur.*

2 *Emptori debentur fructus bonorum emptorum, ſi ei non fiat traditio.*

3 *Subhaſtatio, & adiudicatio, vel datio in ſolutum ſi debitoris negligentia non fuit ſecuta, fructus bonorum adiudicandorum licitanti, ſeu creditori debentur.*

4 *Creditor non ſecuta æſtimatione facit fructus ſuos.*

5 *Emptor, cui res vendita fuit pro pretio declarando, facit fructus ſuos, etiam antequam illud declaretur.*

Ratio aſſignatur. num. 6.

7 *Adiudicatio ſi facienda eſt pro iuſto pretio, æſtimatio dicitur certa, & à lege facta.*

8 *Debitor, qui per dolum pluris æſtimatum fundũ dedit, non liberatur, niſi id, quod deeſt, repleatur.*

9 *Dolus omninò puniendus eſt, etiã ſi illi qui eũ admiſit dãnoſus futurus ſit.*

QVAEST. XCIX.

1 Dubitatio eſt, quid quando culpa, & negligentia debitoris, ſubhaſtatio adiudicatio, ſeu datio in ſolutum non fuit ſecuta, quæ naturã venditionis ſortiũtur, *l. eleganter, & ibi Bar. Bal. & Caſtr. ff. de pign. act. Tiraq. de re-*
2 *tract. lignag.* §. 1. *gloſ.* 14. *n.* 1. An debeantur creditori fructus bonorum adiudicandorũ, ſicut & emptori debentur, cui non ſit rei conditio, *ad l. Curabit, C. de act. empt. vbi ſcribentes, & præſertim Cagnol. n.* 37. *& ſeq. Natt. conſ.* 384. *n.* 12
3 & concluditur quod ſic.
4 Quia licet æſtimatio ꝓcedere debeat ſubhaſtationem ſecundum plures, quos adduxi in *q.* 18. *per tot.* prout & bonorũ

5 aſſignationem, tamen ea non ſecuta creditor facit fructus ſuos, prout facit emptor, cui res vendita fuit pro pretio declarando, etiam antequam illud declaretur, *Ioan. de Anan. conſ.* 19. *num.* 13. *& ſeq. & ibid. Bolognin. num.* 21. *Theſaur. deciſ.* 288. *& Card. Mantic. de Tacit. & Ambig u. conuen. lib.* 4. *tit.* 19.
6 *num.* 44. Ratio aſſignatur, quia fructus debentur ex mera æquitate, ne quis pretio rei, & fructibus careat, *dicta l.*
7 *Curabit, vbi Cagnol. num.* 31. & eo magis, cum adiudicatio facienda eſſet iuſto pretio, atq; ita dicebatur æſtimatio certa, & à lege facta, *Socin. conſ.* 60. *n.* 1. *lib.* 3.
8 Sed quæritur, quid in debitore, qui per dolum pluris æſtimatum fundum dedit; Reſpondetur equidem, eum non liberari, niſi id, quod deeſt, repleatur, *l. ſi quis aliam*, §. *vlt. ff. de ſolut.* Nam
9 dolus puniendus omninò eſt, etiam ſi ipſi, qui eum admiſit, damnoſus futurus erit, *l. procurator*, §. 1. *ff. de dol. mal. except.*

EPITOME.

Fructus bonorum poſt Iudicis adiudicationem, An ſpectent ad creditorem, & emptorem appellatione ab extimatione pendente.

Emptor, qui percipit fructus conditione pendente, An faciat fructus ſuos conditione deficiente.

Appellatione pendente à ſententia extimatorum, An, & quando ſuſpendatur, ſeu extinguatur iudicatum.

SVMMARIVM.

1 *Fructus bonorum poſt Iudicis adiudicationem ad creditorem, ſeu emptorem ſpectant, cum ſententia, ſeu Decretum ſuperueniens dominium in eum transferant.*

2 *Fructus rei venditæ perfecta venditione ad emptorem pertinent.*

3 *Fructus poſt litem conteſtatam percepti ex re, quæ in iudicio petitur, ſi feratur ſententia pro Actore, ad eū ſpectant.*

4 *Poſſidens fundum fructibus plenum fundum poſſidet, licet valeat plus fundus ob fructus pendentes.*

5 *Fructus pendente æſtimatione, ſeu appellatione ab æſtimationibus medio tempore percepti pertinent ad poſſeſſorem, non autem ad Actorem, cui interim bona fuerunt adiudicata. Sed videas infra. & in ſpe[illegible]e. num.* 18

6 *Fructus tempore ſententiæ extantes pars prædij ſunt.*

7 *Fructuum pendentium pendente iudicio non transfertur dominium, ſi nec de fundo, in quo pendent.*

8 *Emptor, ſi percepit fructus pendente conditione, non facit eos ſuos conditione deficiente.*

Limitatur procedere, niſi in caſu deficientis conditionis ipſe emptor perdat pretium datum, & cedat lucro venditoris. num. 9.

10 *Emptor ſoluens partem pretij pro rata facit fructus ſuos.*

11 *Res, ſeu fundus eſt pretioſior, & plus valet ratione fructuum.*

12 *Succedens alteri pro rata temporis fructus habere debet.*

13 *Appellatio datur à ſententia peritorum, & extimatorum, & ea pendente ſuſpenditur iudicatum.*

Declaratur appellationem ſuſpendere quidem ſententiam futuro euentu conſiderato, ſecus ſi præſens ſtatus conſideretur, quia extinguit. n. 14

Limita non procedere cum agitur de ligamine animæ, quia tunc non extinguit, neque ſuſpendit. num. 15

16 *Sententia abſolutoria quando lata eſt à iuramento, & excommunicatione, & appellatur, non obſtante appellatione, & exceptione pe[illegible]ur oppoſita poteſt in cauſa procedi.*

17 *Abla-*

17 *Ablatiui abſoluti inducunt condi-
tionem.*

QVAEST. C.

PRæcedēti ſuccedit
quæſtio, An ap-
pellatione pen-
dente ab extima-
tionibus fructus
medio tempore
percæpti ad poſ
ſeſſorem, vel ad
creditorem, & licitantem, cui interim
fuerunt bona adiudicata, pertineant.

Hanc quæſtionem decidit, *Afflict. in
deciſ.* 188. qui arguit pro vtraque parte;
1 Et ait, quod pro parte actoris dicebatur
fructos prædictos ſibi deberi poſt adiu-
dicationem, cum ſententia, ſeu decre-
tum ſuperueniens dominium in eum
transferat, *l. 3 C. de iur. domin. impe-
tran. & l. ordo, C. de execut. rei iudic.
Rota in Bononien. de Pannolinis* 17. *Ia-
nuarij* 1617. *coram Manzanedo*. prout
2 quoque dici ſolet, perfecta venditione
fructus rei venditæ ad emptorem perti-
nere, *l. fructus, & ibi notat Bal. C. de
act. empt. & traditur in l. fin. vbi Doct.*
3 *ff. de iur. fiſc.* & pariter etiam fructus
poſt litem conteſtatam ex re, quæ peti-
tur in iudicio, ſi feratur ſententia pro
actore, ad ipſum actorem ſpectare, *l. ſi
fundus, §. in venditione, verſ. interdum,
ff. de pign. & facit tex in l. fin. §. fructus,*
4 *ff quæ in fraud. credi.* Vbi ſi quis fun-
dum fructibus plenum poſſideat, licet
huiuſmodi fructus pendentes pretium
augeant ipſius fundi, adhuc poſſidere
dicitur.

5 Pro contraria parte adducitur, quod
antequam fiat æſtimatio, dominium in
agentem translatum non intelligitur, ſe-
cundum *Bar. in l. Iulianus col. 7. ff. de
condict. indebi. & in l. Papinianus, §. ſi
iuſſu, ff. de acqui. poſſeſſ. & in l. execu-
tio, ff. de except. rei iudic. & in l. ſunt, &
aliæ, §. ait Prætor, ff. de public. in dicta
l. ordo, & in dicta l. 3. C. de iur. domin.*
6 *impetran.* Nam fructus extantes tem-
pore ſententiæ pars prædij ſunt, *l. fru-
ctus pendentes, ff. de rei vendic. & l. in*
7 *lege falcidia placuit, ff. ad l. falc.* Et idcir-
co, ſicut fundi dominium translatum
non dicitur, idem quoque, & de fructi-
8 bus pendentibus dicendum eſt. Et ma-
gis in terminis, quod emptor, ſi percipit
fructus pendente conditione, non fa-
ciat ſuos deficiente conditione, eſt *tex.
in l. neceſſario, §. quod ſi pendente, ff. de*
9 *pen. & commod. rei vendi.* quod limita-
tur eſſe verum, niſi in caſu deficientis
conditionis ipſe emptor amittat pretiū
datum, & cedat lucro vēditoris, hos e-
nim in recompenſationem amiſſi pretij
emptor debet fructus lucrari, *iuxta l. 4.
§. ſed quod ait, ff. de leg. commiſſ. Ro-*
10 *ma. ſing.* 144. Fructus percepti, & qua-
tenus emptor partem pretij ſoluerit, pro
rata pretij fructus ipſos facit ſuos, *ad l.
fiſtulas, §. qui fundum, ff. de contrahen.
empt. Corn. conſ.* 150. *viſo tenore per to-
tum lib. 4. Alex. conſ.* 121. *viſo the-
mata lib. 4. Socin. conſ.* 170. *in præſenti
num.* 13. *lib. 2. Cagnol. latè in l. 2. C. de
pact. inter empt. & vendi. Vrſill. ad Af-
flict. dicta deciſ.* 188. *ſub num. 4. qui ex*
11 *Tiraq*, inquit, quod res eſt precioſior,
12 & plus valet ratione fructuum, ac inſu-
per, quod pro rata temporis, quando
quis alteri ſuccedit, fructus penſionis
habere debet, adducit *Iaſ. in l. filiusfa-
mil. §. cum fundum, ff. de verb. oblig. &
in l. cum filiofam. in fin. ff. de leg.* 1.
13 Addit etiam vbi ſupra *Afflict. num.* 4.
pro parte rei fuiſſe dictum, quod à facta
æſtimatione fuit appellatum, quod li-
cuit, quoniam à ſententia expertorum
licet appellare, ſecundum *Bart. Bald.
& Angel. in l. arbitro, ff. qui ſatiſda.
cogan.* quæ appellatio ſuſpendit iudi-
catum, *l. in fin. ff. ad Turpill. cum alijs
citatis.*
14 Cæterū id declarat *Gram. conſ. ciuil.*
118. *& Capyc. deciſ.* 202. nempe proce-
dere futuro euentu conſiderato; Secus
ſi præſens ſtatus conſideretur, quia tunc
extinguit ex *dicta l. 1. in fin. ff. ad Tur-
pill. ſic Ang. quem refert, ac ſequitur Fe-*
15 *lyn. in rubr. de appell.* qui limitat prædi-
cta non

Digitized by Google

cta non habere locum, cum agitur de ligamine animæ, quia tunc non extinguit, neque ſuſpendit, ex doctrina eiuſdem *Ang. in l. furti, ff. de his, qui not. infa.* per quam multoties obtinuiſſe dixit *Vrſill. ad dictam deciſ.* 168. *num.* 6.

16 quod quando lata eſt ſententia abſolutoria à iuramento, & excommunicatione, & appellatur, quod non obſtante appellatione, & exceptione periurii oppoſita, quod poteſt in ipſa cauſa procedi ex *Curt. conſ.* 23. ego quoque *col. fin.*

Alia etiam ratio adducebatur pro ipſo reo, videlicet, decretum, vel ſententia dominium in creditorem ſub con-

17 ditione transferre, hoc eſt facta extimatione, & pretio, qui ablatiui abſoluti inducunt conditionem, *l. à teſtatore, ff. de cond. & demonſt. l. ab emptione, ff. de pact. l. euictis. ff. de euict.* & ea propter nõ facta æſtimatione, & pretio dominiũ bonorũ remanet penes conuentũ, & ita fructus ipſorũ bonorũ ſunt ipſius Rei cõuenti, & quatenus ab actore percipiantur ante factam æſtimationem, & pretium ſortem principalem extinguẽt per *not. in l. à Diuo Pio, §. ſi pignora, ff. de iud.*

Dicit tamdem *Aſſlict. num.* 6. per totum Conſilium fuiſſe votatum, quod ſi in cauſa appellationis à relatione extimatorum reuiſores ipſius appretii æſtimationem augent, vel illam confirmant, fructus pendentes à die primę extimationis, vel pretii conſtituti erunt ipſius actoris, ſecundum *Ioann. Andr. & Abba ſicul. in cap. fin. de ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct.* ex quo appellatio à dicta æſtimatione, vel pretio ipſorum Reorum non debet eſſe vinculum iniquitatis, ſed innocentiæ præſidium, *vt in cap. cum ſpeciali, §. porrò. & cap. conſuluit il* 2. *extra de appell.* At ſecus ſi illi reuiſores pronuntiauerint male dicta bona fuiſſe extimata, vt quia ſunt maioris pretij, & æſtimationis, quoniam eo caſu ipſi conuenti poſſeſſores, qui appellarunt, fructus ſuos faciunt, cum iuſte appellauerint, & talis appellatio iuſte illam extimationem, & relationem ſuſpenderit, *cap. paſtoralis, §. verum extra de appella. & cap. venientes de iureiur.* Et ideo interim fructus huiuſmodi ſequeſtrari poſſunt, ſi fortaſſe de dilapidatione ſit dubium, vt dicitur in *dicto cap. fin. extra de ſequeſtra. poſſeſſ. & fruct.* inquit tamen, quod in illo caſu fructus non fuerunt ſequeſtrati, quia actor, & Rei conuenti erant perſonæ diuites, & non aderat timor dilapidationis.

Quare, vt videmus, deciſio huius quęſtionis pendi ex relatione ipſorum Reuiſorum, vt ex ſupradictis patet, ac refert *Aſin. de execut. §.* 7. *cap.* 208. *per totum.*

18 Verius tamen ſentio, quod in adiudicatione facta cum conditione iuxta æſtimationem faciendam per peritos, fructus pendentes pro rata pretij emptori, ſeu creditori debere non obſtante illa regula, quod videlicet conditio nil ponat in eſſe; quia in contrarium vrget alia regula, ne quis re, & pretio fruatur, & etiam quia talis adiudicatio iuxta ęſtimationem facienda, ab initio perfecta, cum cenſeatur facta arbitrio boni viri, cuius arbitrii quantitas, de iure eſt vera, licet ſolum per ęſtimatorem reſtet declaranda, vt deciſum fuit *in Bononien. de Pannolinis* 27. *Ianuarij* 1617. *coram Manzanedo*, vbi fuit dictum hanc opinionem eſſe veriorem, quidquid dicãt alii contrarium tenentes.

EPITOME.

Mora in ſubhaſtatione, An purgari poſſit.

Et An, & quando huiuſmodi moræ purgatio admittatur poſt factam executionem, ſiue à lege, ſiue ad homine.

An ſola executio ſufficiat, vt mora non purgetur

Clauſula Cameralis nõ impedit purgationem moræ.

Prout neque iuramentum obſtat facultati purgandi moram.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Mora purgari poteſt in ſubhaſtatione.*
Et qualiter loquantur iura, quæ in contrarium ſolent, num. 6.
Quæ ſententia magis procedit, ſi agetur de purgatione moræ breuis temporis, iuxta Iudicis arbitrium, num. 14.

2 *Purgatio moræ non admittitur poſt factam executionem, & num. ſeq. & maxime, num. 11. & ſeqq.*
Primò ampliatur, ſiue executio facta ſit à lege, ſiue ab homine, nu. 3. 6. & 8.
Secundò ampliatur, etiam ſi ſolutio eſſet erronea, cum poſt eam nulli competat defenſio, num. 7. poſt translationem dominij, num. ſeq.
Fallit, ſi translata eſſet obligatio, abſq; dominio, num. 9.

4 *Mora purgari poteſt poſt condemnationem.*

10 *Executio quando facta cenſeatur ante declarationem, remiſſiuè.*

11 *Executio ſolum ſufficit ad effectum, vt mora non purgetur.*
Primò declaratur non procedere, quando debitor fuit in culpa, & impedimentum præſtitit, num. 12.
Secundò declaratur, quando adeſt mora geminata, quæ tollit purgationem, num. 13.

15 *Obligatio Cameralis non impedit purgationem moræ, cum per eam non cenſeatur renunciatũ facultati purgandi moram.*
Et hæc ſententia tenenda eſt tanquam approbata à Rota, & contraria ſit contra æquitatem, num. 17.
Quidquid aliqui contrarium ſenſerint, num. 16.

18 *Iuramentum nõ obſtat facultati purgandi moram.*

QVAEST. CI.

1 OMISSVM quando aliquid fuit in ſubhaſtatione, an mora purgari poſſit, ſæpè dubitari ſolet.
Et pro affirmatiua concluditur.

2 Quia licèt purgatio moræ non admittatur poſt factam executionem, *Bar. in l. ſi inſulam, num. 19. & ibid. Alex. nu. 32. Rip. num. 38. & Crot. num. 6. ff. de verb. oblig. Caputaqu. deciſ. 234. lib. 2. Rota* per *Card. Seraph. deciſ. 11, 0. nu. 3. & contra Card. Pamphilio Seniore in Romana deuolutionis 26. Maij 1599. & coram Card. Plato in Viterbien. ſeu*
3 *Romana fideiuſſionis. ac repræſentando 22. Iunij* 1587. quod procedit, ſiue executio fiat à lege, ſiue ab homine, *Tiraq. in l. ſi vnquam in ver. reuertatur, num. 310. C. de reuocan. dona. Natt. conſ. 364. in fin. Seraph. de priuileg. iuram priuileg. 47. num. 21. & ibi per adden. num. 16. Dec. conſ. 452. num. 16. & in l. qui ſine dolo malo, in fin. ff. de reg. iur. Roman. conſ. 103. num. 4. Corn. conſ. 16. col. 3. lib. 2. Grat. conſ. 94. nu. 62. lib. 1. Corbul. de cauſ. priua. ob non ſolu. Canon. limit. 41. num. 17. Mancin. de iuramen. par. 4. effect. 4. num. 24. Bertazol. in l. ſi quis maior, num. 661. & 691. cum ſeq.*
4 *C. de tranſact.* Ea tamen purgari poteſt poſt condemnationem, vt per *Sumi. ſuper rit. Magnæ Cur. cap. 65. num. 13. Farinac. in tit. de Carcer & Carcera. quæſt.*
5 *34. num. 136.* & executio tunc dicitur facta, quando fuit perfecta: Idcircò, ſi fuerit proceſſum ad ſubhaſtationem, dabitur moræ, antequam ſit ſecuta deliberatio, vt in ſpecie concluditur *Rota coram R.P.D. Coccino in Romana fideiuſſionis de repræſentando 3. Iulij* 1617. vbi quod in iſtis terminis loquitur *Bar. in dicta l. ſi inſulam, & ibi Iaſ. num. 3. & Ioann. Bolognett. num. 213. vſque ad num. 217. ff. de verb. oblig. iuxta l. ſi is cui,* vbi *Bart. nu. 2. & 3. ff. de leg. 2. & l.*

qui

qui ob rem, vbi etiam Bar. & Iaſ. num.
3. ff. de condict. indebi. quæ iura loqun-
6 tur, quando executio fit à lege ipſo iure
per dominij translationem, vel ab ho-
mine per rei traditionem, aut ſolutio-
7 nem: Non enim poſt illam locum habet
purgatio moræ, etiam quod ſolutio eſ-
ſet erronea, cum poſt eam nulla com-
petat defenſio, l. iam tamen in princ. &
l. ſi ex duobus, ff. iudic. ſolu. & notat Bal.
8 in l. qui ob rem, ff. de condict. indebi. vbi
ait, quòd ille tex. eſt magiſtralis in mate-
ria purgationis moræ non admittendæ
9 poſt factam executionem, & transla-
tionem dominij ipſo iure, licèt ſecus, ſi
translata eſſet obligatio abſque domi
nio, Dyn. in l. ſi ſeruum, § ſequitur, ff. de
10 verb. oblig. & plura, quando executio
facta cenſeatur etiam antè declaratio-
nem, BertaZol. in dicta l. ſi quis maior,
num. 691. & infra.

11 Benè verum eſt, quòd Rota in dicta
Romana deuolutionis 26. Maij 1592.
coram Card. Pamphilo, decidit execu-
tionem ſolum ſufficere ad effectum, vt
mora non purgetur, abſque eo, quod
non ſit deuentum ad deliberationem.

12 Nihilominus, hoc ideò ibi fuiſſe de-
ciſum cernitur, quoniam executio non
habuit effectum ob culpam debitoris,
qui plura præſtitit impedimenta, vt pro-
cedi non poſſet ad vlteriora, ideò non-
mirum, ſi in caſu illo vti ſingulari, fuit
excluſa moræ purgatio, ne debitor ex
culpa ſua conſequeretur beneficium,
quod erat ei negandum tanquam indi-
gno ob præſtita impedimenta, prout in
ſpecie, ita reſpondit Rota in Romana
fideiuſſionis de repræſentãdo 3. Iulij 1617.
13 coram R.P.D. Coccino, vbi prætereà ad-
ditur, quod in caſu illo aderat mora
geminata, quæ tollit purgationem mo-
ræ, l. traiectitia, §. de illo, ff. de act. &
oblig. Roma. conſ. 352. ſub num. 8. verſ.
quarto conſidero, vbi Mandoſ. in ver.
purgation. Tibe. Decia. conſ. 11. num. 10.
lib. 1. Marſil. in l. 1. §. quæſtioni. num.
10. ff. de quæſt. Seraph. de priuileg. iuram.
priuileg. 58. num. 3. & ibid. adden. ſub
num. 3. qui de magis communi teſtatur,
Mancin. in ſimil. tract. de iurament. par.
4. effect. 13. num. 53. Capyc. deciſ. 19. num.
4. Gabr. de tranſact. concluſ. 1. num. 22.

14 Et hæc opinio magis admittenda eſ-
ſet, ſi ageretur de purgatione moræ bre-
uis temporis, & illud breue tempus,
quale ſit ad hunc effectum, relinquitur
arbitrio Iudicis, Bar. in dicta l. ſi Inſu-
lam, num. 3. vbi Ang. in repetit. nu. 50.
Rip. num. 35. Alciat. num. 15. ff. de
verb. oblig. Iaſ. in §. in bonæ fidei. nu. 82.
Inſtit. de act. & in l. 2. num. 84. in fin. C.
de iur. emphit. Dec. in auth. qui rem, nu.
9. C. de Sacr. ſanct. Eccleſ. Pariſ. conſ. 108.
num. 44. lib. 1. Tiraq. in l. ſi vnquam in
re omnia, vel partem, num. 11. C. de
reuoca. dona. Clar. in §. emphiteuſis, quæſt.
8. in fin. Menoch. de arbitr. Iudi. caſu 7.
15 num. 13. non obſtante etiam obligatio-
ne in forma Cameræ, cum per talem
clauſulam renunciatum non cenſeatur
facultati purgandi moram, Cephal. conſ.
25. à nu. 37. vſque ad 53. quem ſequi-
tur Rota in dicta Romana fideiuſſionis de
16 repræſentando 3. Iulij 1617. quidquid
in contrarium aſſeruerint Dec. conſ. 452
vita inſtructione, ſub num. 19. Afflict.
deciſ. 174. num. 4. Gozad. conſ. 57. num.
19. Curt. Iun. in dicta l. ſi inſulam, num.
57. & ibi Gro. ff. de verb. oblig. Seraph. in
dicto tract. de priuileg. iura. priuileg. 47.
num 30. & ibi per adden nu. 31. Man-
cin. de iuram. par. 4. effect. 13. num. 36.
Burſat. conſ. 84. num. 6. lib. 1. Magon. de-
ciſ. Lucen. 35. num. 4.

17 Cum opinio, de qua ſupra, tenenda
ſit tanquam à Rota approbata, & con-
traria ſit contra æquitatem, vt aduertit
Vrſill. ad Afflict. dicta deciſ. 174. num. 1.
ſubiungens ibid. quod iuramentum non
obſtabit facultati purgandi moram, Se-
raph. dicto priuileg. 47. nu. 8. & 31. & ibi
latè Martin. in addit. nu. 6. Guttier. de iu-
ram. confirmatorio, par. 3. cap. 17. nu. 5.
Clar. in §. emphiteuſis, quæſt. 8. in fin.
Mancin. de iuram. par 4. effect. 13. nu. 4.
Iaſ. in dicta l. ſi quis maior, col. pen. & ibi
BertaZol. num. 664. Ant. Paulill. nu. 25.
& Ioſeph. Ludo. deciſ. Peruſ. 90. num. 4.
Et ita tenendum.

EPITO-

EPITOME.

Cauendum eſſe à ſubhaſtatio num nullitate denuò probatur.

Exceſſus ad effectum nullitatis ſubhaſtationum quando attendatur

Pactum reſolutiuum vbi non eſt in contractu venditionis, An agatur ad reſciſſionem, vel ſubhaſtationem.

Quando per rei ſubhaſtationem inferatur ad translationem dominij.

Appellatio à ſecundo, vel tertio incantu, An ad beneficium debitoris ſuſpendat curſum menſis, vel anni ad recuperandum.

SVMMARIVM.

1 *Ex ſubbaſtatione nulla nullum ius quæritur.*

1 *Decretum exceſſiuum etiam in minimo eſt nullum.*

Vel etiam ex vera partim cauſa, & partim falſa. num. 3.

4 *Subbaſtationes, ac deliberationes ſubſecutæ à radice infecta ſunt nulla.*

5 *Exceſſus ad effectum nullitatis non attenditur, niſi quando eſt in ſententia, vel mandato, licet ſecus, quando eſt in ipſa executione.*

6 *Subbaſtatio rei propriæ non valet, ſi adhuc proprietas eius retinetur.*

Licet ius redimendi rem ſubbaſtari poſſit. num. 7.

8 *Pactum reſolutiuum vbi non eſt in contractu venditionis, ſolum agi poteſt ad reſciſſionem, non autem ad ſubbaſtationem.*

9 *Per ſubbaſtationem rei non infertur ad translationem dominij in neceſſarium antecedens, niſi adſit expreſſus conſenſus.*

10 *Subbaſtationis executio nulla eſt, quæ facta fuit non ſeruata forma Statuti.*

11 *Statuta de vendendis rebus captis pro executione rei iudicatæ ad vnguem ſeruanda ſunt, aliàs omnia inde ſecuta ſunt nulla.*

12 *Præſcriptio annalis non currit ignoranti.*

14 *Præſcriptio ſtatutaria currit minori cum beneficio reſtitutionis.*

14 *Creditor conditionalis debet, ac poteſt deducere iura ſua, aliàs per lapſum temporis finiuntur iura ſua, erit tamen in facultate poſſeſſoris rem retinere ſaluis iuribus contradictoris conditionalis in tempus euenientis conditionis.*

15 *Appellatio à ſecundo Decreto, ſeu à tertio incantu An ad beneficium debitoris ſuſpendat curſum menſis, vel anni ad recuperandam tenutam.*

QVAEST. CII.

1 IN ſuperioribus quæſtionibus ſæpè fuit dictum, & modo repetito maximè aduertendum, ne nulliter fiant ſubhaſtationes, ex quibus nullum ius quæritur, & magna ſequuntur incommoda, *Rota per Card. Seraphinum decis.808. nu.4.* & præcipuè, quando
2 Decretum fuit exceſſiuum etiam in minimo, *Iaſ. in l. ſi non fortem, §. ſi cenſum in princip. ff. de condict. indebi. Pariſ. conſ. 81. num. 36. lib.2. Pute. deciſ. 323.*
3 *num. 2. lib. 1.* & partim ex vera, partim ex falſa cauſa debiti, *Bal. in l. certi condictio. §. quoniam ſub num. 8. verſ. ſecundus ſi iudex, ff. ſi cer. peta. ibi Dec. num. 4. & Socin. num. 19. Roma. in l. ſi is ad quem num. 8. ff. de acqui. hæredi. & in l. 1. §. pen. nu. 36. ff. de verb. oblig. Tiraq. in Tract. de Retract. lignag. §. 23. gloſ. 1. num. 23. cum alijs per Rot. coram Iuſto in Romana ſpolij bonorum*

rum. 11. Februarij 1606. & in Romana Spolij 9. Maij 1614. coram Buratto, & coram eodem deciſ. 630. num. 3. par.
4 2. in recent. or. vbi quod per conſequens
ſubhaſtationes, & deliberationes ſubſe-
cutæ à radice infecta, & profectæ ſunt
nullæ, prout, & quando factæ fuerunt
contra formam ſententiæ, ac mandati
Iudicis, Rota coram Card. Seraphi. deciſ.
929. num. 1. hoc eſt, quod ſententia,
& mandatum contineant minorem ſum-
5 mam; idemque eſt, quando ſententia,
& mandatum excedunt ſummam debi-
tam, licet ſecus ſit, quando exceſſus eſt
in ipſa executione, puta ſi executio fiat
in re maioris valoris, quam ſit debitum,
Nam hoc non cauſat nullitatem, Surd.
conſ. 39. ſub n. 26. verſ. poſtremo nõ obſtat
& n. ſeq. lib. 1. Burſatt. conſ. 184. n. 38. &
fuit dictum in d. Rom. Spolij 9. Maij 1614
cor. Buratto, & in Rom. ſubhaſtationis 2.
Iun. 1614. cor. b. m. Vbaldo, & in Rom. do-
mus de Cardellis 1. Decemb. 1617. coram
6 D. Card. Caualerio. Non etiam ſubha-
ſtatio rei propriæ, quamuis proprieta-
rius rem vendiderit, ac tradiderit, ſi ad
huc proprietas eius retinetur, etiam
quod ab eo ſit euicta, cum adhuc Do-
minus proprietatis remaneat, Rota per
7 Cardi. Seraphi. deciſ. 904. num. 1. & ſi
ius redimendi rem ſubhaſtari valeat, vt
8 per Rot. ibid. num. 2 vbi num. ſeq. di-
citur, quod in contractu venditionis, in
quo nullum adeſt pactum reſolutiuum,
cuius vigore poſsit dominium rei ven-
ditæ retro transferri propter pactum de
faciendo conſentire omnem perſonam,
ſolum agi poteſt ad reſciſsionem, non
autem ad ſubhaſtationem, quæ deciſio
fuit confirmata ab eadẽ Rot. cor. R.P.D.
Comitulo ſub die Ven. 26. Apr. 1591. incip.
licet quemadmodũ, & eſt dec. 132. in eius
lib. manuſcript. Ita etiã dicimus per ſub-
9 haſtationẽ rei non inferri ad translatio-
nem dominii in neceſſarium antecedẽs,
niſi adſit expreſſus conſenſus, Rota
per Card. Seraphi. 929. num. 3. prout &
10 executio ſubhaſtationis nulla eſt, quæ
facta fuit non ſeruata forma ſtatuti, l. non
dubium, vbi Doct. C. de legi. Felyn. in
cap. cum dilecta, verſ. geſta contra for-
mam de reſcript. Card. Seraphi. dec. 995.
num. 2. Rota coram Sanctiſſ. deciſ. 224.
11 num. 2. Quarè ſtatuta de vendendis re-
bus captis pro executione rei iudicatæ
ad vnguem ſeruanda ſunt, prout & tem-
pus reluendi, ſeu recuperandi, quod ex
noſtro ſtatuto Piſauri ſub rubr. 63. lib. 2.
eſt vnius menſis, & in aliis locis trium,
vel ſex mẽſium, vel vnius anni, aliàs irri-
tum eſt, & inane, quidquid fieret lege
municipali non ſeruata, Bal. in l. ordo,
C. de execut. rei iudic. Fabian. de Mont.
in Tract. de empt. & vend. quæſt. 5. princ.
num. 88.
12 Verum autem tale tẽpus currat igno-
ranti, aut aliter impedito ex iuſtis cauſis
deducere iura ſua, Socin. conſ. 57. nu. 8.
lib. 3. & in eodem caſu Dec. conſ. 38. col.
2. verſ. ſecundo dictum fuit. in ſtatuto de
quatuor menſibus admittunt non cur-
rere tempus ignoranti, Plot. de in lit. iur.
§. 15. num. 8. ratio poteſt adduci, quia
præſcriptio annalis non currit ignoranti
cap. 1. §. porrò quali. olim feud. vbi no-
tant Bal. Martin. Lauden. Præpoſiti, &
cæteri adducti per Tiraq. de retract. li-
gnag. §. 36. gloſ. 4. num. 22.
13 Verum in minore, An præſcriptio
ſtatutaria ſibi currat abſque reſtitutio-
ne, Bar. & Doct. tradunt. in l. fin. C. in
quib. cauſ. Guid. Pap. deciſ. 31. Tiraq. de
retract. §. 25. gloſ. 4. num. 27. & 47.
vbi ſentiunt annalem ſtatutariam in-
fanti non currere; Adulto autem cum
beneficio reſtitutionis ſenſit Menoch.
conſ. 364. num. 1. lib. 4.
14 In creditore verò conditionali, vel
alio, cuius conditionaliter interſit, ha-
bentur quædam per Ant. Neguſan. de
pign. in primo membr. 5. par. num. 14.
& ſeqq. & latius Peregr. in tract. de iur.
fiſc. in tit. de public. bono. ſub num. 201.
& ſeqq. qui dixit in ſimili materia cre-
ditorem conditionalem poſſe, ac debe-
re iura ſua deducere, aliàs per lapſum
temporis huiuſmodi iura finiantur, vi-
delicet ſi certum ſit, conditionem exti-
turam, & non aliter, Petr. Grego. Tholoſ.
in ſyntagm. Iur. vniuer. par. 3. tit. de
act.

act. lib. 26. cap. 3. ſub num. primo, verſiculo Quamobrem creditor. poſt Iaſon. & Tiraquell. quos adducit, In facultate tamen erit poſſeſſionis rem retinere ſaluis iuribus contradictoris conditionalis in tempus eueniентis conditionis.

15 Sed an per appellationem interpoſitam à debitore terminus ſuſpendatur, vel menſis ad recuperandum tenutam, alia eſt difficultas. *& Crauett. conſil. 66.* voluit ſuſpendere, niſi calumnioſè fuerit interpoſita, & ſequitur *Plot. de in lit. iuran. §. 15. num. 8.* & hæc doctrina deſumpta eſt à *Caſtren. in l. contra maiores, num. tertio, C. de inofficioſ. teſtamen.*

In ſimili caſu, vbi differit, An dicenti de nullitate ſententiæ currat tempus ad appellandum à die primæ ſententiæ; an verò à die confirmationis, & diſtinguit, Aut habuerit iuſtam cauſam dicendi de nullitate, aut non, ſequitur *Tiraquell. de retract. §. 1. gloſſ. 10. num. 40. & plenius in §. 3. gloſſ. 3.*

EPITOME.

Debitor in executione ſententiæ, quando fatetur debitum, & terminum ſuſcipit ad ſoluendum, ſubhaſtatio ex eo facta non dicitur ſpoliatiua, nec competit reintegratio.

Appellationi renunciatum dicitur per ſuſceptionem termini ad ſoluendum

Subhaſtationi dicitur præſtitus conſenſus per indicationem bonorum factam à debitore.

Conſentiens venditioni, quando ſibi præiudicet in hypotheca.

Res, quando fuit male ſubhaſtata, an teneātur creditores, qui non inſteterunt pro ſubhaſtatione, ſed tenentur de euictio ne pro rata pecuniarum, quæ ad eos peruenerunt.

Debitor, pro cuius debito fuit ſubhaſtata res aliena tāquam propria debitoris, tenetur emptori de euictione, & creditor ad cedēdū emptori actiones aduerſus debitorem contrariam pignoratitiā actionē.

SVMMARIVM.

1 *Debitor in executione ſententiæ latæ, quando fatetur debitum, & terminum accipit ad ſoluendum; ſubhaſtatio ex eo facta non dicitur ſpoliatiua, nec competit reintegratio.*

2 *Appellationi dicitur renunciatum per ſuſceptionem termini ad ſoluēdum.*

3 *Conſenſus dicitur præſtitus ſubhaſtationi bonorum ex confeſſione debiti, & termini ſuſceptionem ad ſoluendum.*

4 *Debitor, qui terminum ad ſoluendum ſuſcepit, dicitur ex proprio facto cecidiſſe ab eius poſſeſſione, nec competit reintegratio.*

Licet eſſemus in actu ex aliqua cauſa reſcindendo, num. 5.

6 *Bona quando fuerunt per debitorem indicata, in quibus fieri poſſit ſatiſfactio, & debitor fuit citatus ad præſtandum conſenſum deliberationi, & ſubhaſtationi, conſenſus intelligitur præſtitus, vt bona iam indicata ſubhaſtentur etiam nulla præcedente executione.*

7 *Conſenſus præſtitus à debitore pro ſolutione adeo eſt potens, vt per ſubhaſtationē rei inferatur ad tranſlationem dominij in neceſſarium antecedens.*

8 *Conſentiens venditioni ſibi non præiudicat in hypotheca.*

Fallit, quando creditores ipſi inſteterunt pro ſubhaſtatione, quia ipſis eſt imputandum, ſi non exegerunt. num. 9.

10 *Creditores vbi non inſteterunt pro ſubhaſtatione, ſed tamen illa facta*

comparuerunt pro recuperando eorum credito, quando res fuit male ſubhaſtata, non tenentur ad aliqua damna, & expenſas; ſed tantum tenentur de euiſtione pro rata pecuniarum, quæ ad eos peruenerunt.

Et repetitur ſolum pretium, pro qua fuit facta datio inſolutum, ſed fructus debentur per debitorem, num. 11.

12 *Debitor, pro cuius debito fuit ſubhaſtata res aliena tanquam propria debitoris, tenetur ſolum emptori de euictione, & creditor ad nihil aliud, quam ad cedendum ipſi emptori contra debitorem contrariam pignoratitiam actionem.*

QVAEST. CIII.

1 FVIT quoque reſolutũ in præcedentibus quæſtionibus, quod quando contractus eſt imperfectus, ſubhaſtatio ex eo facta dicitur ſpoliatiua, & competit reintegratio.

Modo quæritur, an idem ſit, quando debitor in executionem ſententiæ latæ fatetur debitum, & terminum accipit ad ſoluendum: Et negatiuè concluditur.

2 Quoniam per dictos actus dicitur renunciatum appellationi, tanquam ſine expreſsè approbatiui ſententiæ, *Bald. in l. adſolutionem, num. 1. C. de re iudic. Franch. in c. ſollicitudinem, num. 14. verſ. non obſtat, de appellat. Felin. in c. quoad conſultationem, num. 5. & 6. de re iudic. Ang. conſ. 315. num. 2. Calcan. conſ. 101. col. 2. in fin. Bellamer. deciſ. 137. num. 1. Roman. conſil. 9. in fin. Aym. conſil. 158. num. 3. & conſil. 256.* ſub *num. 6. verſic. ſimile videmus*

3 Et adeò dicitur præſtitus conſenſus
ſubhaſtationi bonorum ſuorum pro debito confeſſato, vt ſtante dicto conſen-
4 ſu, debitor, qui terminum ſuſcepit, dicatur ex proprio facto cecidiſſe ab eius poſſeſſione, quòd facit, vt non competat prætenſa reintegratio, *Alex. conſ. 92. num. 5. lib. 1. Socin. in l. rem, quæ nobis, num. 8. ff. de acquir. poſſeſſ.* vbi dicit communem, *& conſ. 39.* ſub *num. 5. verſ. prætereà, lib. 3. Dec. conſ. 56. col. fin. verſ. nec obſtat, ſi dicatur; Afflict. deciſ. 392. num. 27. Bero. conſ. 155. in fin. lib. 1. & conſ. 60. num. 21. lib. 3. & conſ. 65. num. 158. lib. 1. Ruyn. conſ. 32. num. 8. lib. 1. & conſ. 85. num. 5. eod. lib. Crot. conſ. 76. num. 11. & conſ. 87. num. 18. Plot. de in lit. iuran. §. 3. num. 7. Soc. Iun. conſ. 47. num. 24. lib. 2. Cephal. conſ. 272. num. 67. Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 15. num. 95. & conſ. 2. num. 168. & 196. lib. 1. Ioſeph. Ludou. deciſ. Peruſin. 11. num. 16.*

5 Quamuis eſſemus in actu, ex aliqua reſcindendo, quia ſi à principio fuit validus, non datur remedium prędictum, vt de contractu per metum celebrato, tradit *Abb. in c. ſuper hoc col. pen. verſ. ex præcedentibus, de renunc. Natt. conſ. 386. Surd. conſ. 49. num. 3. & infra, lib. 1. Gratian. Diſcept. lib. 3. cap. 524. num. 29.*

6 Idemque dicitur, quando bona fuerunt per debitorem indicata, in quibus ſatisfactio fieri poſset, & debitor fuit citatus ad præſtandum conſenſum deliberationi, & ſubhaſtationi, conſenſus in ſpecie cenſeri debet præſtitus ad effectum, vt bona iam indicata ſubhaſtarentur pro vero, & reali credito nulla alia præcedente executione, quo caſu certum eſt conſenſum ſupplere ſolemnitates in ſubhaſtatione requiſitas, ex adductis per *Rot. in Romana ſpolij 14. Ianuarij 1604. coram R. P. D. Iuſto, & in cauſa Aſculana prædij 22. Iunij coram Card. Sacrato, & coram Card. Pamphilio Iuniore in Romana vineæ 14. Iunij* 1613. prout & dicam in particulari quæſtione.

7 Et pro prædictis obſeruandum eſt, quod conſenſus adhibitus in his, &

ſimilibus

Digitized by Google

ſimilibus adeò eſt potens, vt per ſubhaſtationem rei inferatur ad translationem dominij in neceſsarium antecedens *Rota per Card. Seraph. deciſ.* 929. *num.* 3.

8 Præterea nota, quod licet conſentiens venditioni, ſibi non præiudicet in hypotheca, *Card. Seraph. deciſ.* 1333. 9 *num.* 3. Hoc fallit, quando ipſimet creditores inſteterunt pro ſubhaſtatione, quia ipſis eſt imputandum, ſi non exegerunt, prout poterant, vt per *Tiraq. de Retract. lignag.* §. 1. *gloſ.* 14. *num.* 126. *Rota* per *Card. Seraphi. dicta deciſ.* 1333. *num.* 3.

10 Vbi autem creditores non inſteterunt pro ſubhaſtatione; ſed tantum illa facta comparuerunt pro recuperando eorum credito, quando res fuit male ſubhaſtata, non tenentur ad aliqua damna, & expenſas, cum ipſi damno cauſam non dederint; ſed tantum de euictione tenentur pro rata pecuniarum, quæ ad eos peruenerunt, *l. ſi ob* 11 *cauſam*, *C. de euict.* vbi *Bald.* inquit, quod repetitur ſolum pretium, pro quo facta fuit datio inſolutum; ſed fructus debentur per debitorem, *l. ſi filius*, vbi *Bart. de euict. Rota coram Card. Seraph.* 12 *deciſ.* 1435. *num.* 2. At debitor, pro cuius debito à creditoribus fuit ſubhaſtata res aliena, tanquam propria debitoris, tenetur ſolum emptori de euictione, & creditores ad nihil aliud, quam ad cedendum ipſi emptori contra debitorem contrariam pignorati tiam actionem. *Negusan. in tract. de pign. in* 3. *membr.* 6. *par. num.* 40. *verſ. tertio fallit*, vbi concordantes allegat, *& Card. Seraphi. dicta deciſ.* 1435. *num.* 4. licet ſubdubius, *& dixi in quæſt.* 20. *num.* 8.

EPITOME.

Emens fundum ſubhaſtatione, ac deliberatione præcedente ad inſtantiam creditorum facta, pretio iuſſu Iudicis depoſitato ad effectum illud conſignandi creditoribus data per eos cautione de reſtituendo prioribus, & potioribus; ſi deinde inſurgant alij creditores, qui agant aduerſus emptorem bonorum, an is prætendere poſſit amplius moleſtari nō poſſe, cum Iudicis authoritate fuerit facta ſubhaſtatio, & deliberatio, & pretium ab eo ſolutum, & depoſitatum

Et an dictus emptor fuerit liberatus ab omnibus creditoribus hypothecarijs, & eidem competat actio aduerſus fideiuſſores de reſtituendo prioribus, & potioribus, vt ſoluant anterioribus, & eum à moleſtijs indemnem preſtent. Et qualiter indemnitati emptoris conſulatur.

SVMMARIVM.

1 *Emens fundum præcedente ſubhaſtatione, ac deliberatione ad inſtantiam creditorum, ſi pretium iuſſu Iudicis deponat ad effectum illud conſignandi creditoribus data per eos cautione de reſtituendo prioribus; ſi deinde inſurgant alij creditores, qui agant contra ipſum emptorem, ipſe emptor non dicitur liberatus, quin alij creditores, qui non interfuerunt illum conueniant, & numer. ſequent.*

Indemnitati tamen dicti emptoris conſulitur compellendo Iudicis authoritate poſteriores creditores, & eorum fideiuſſores, vt ſoluant anterioribus, num. 5.

Vt & talis emptor agere poteſt aduerſus

ſus eos, qui pretium receperunt, contra quos eidem competit actio, etiam quod in Decreto emptor non fuiſſet nominatus. num. 6.

Ne decipiatur emptor, qui Iudicis authoritate emit, & pretium depoſuit. num. 7.

Nec a prædicta emptor eget ceſſione, ſeu creditorem eſſe, ſed ſatis eſt ad hunc effectum, quod conſtet de ſuo intereſſe. num. 8.

1 *Subhaſtatio facta non præcedente legitima citatione creditorum non præiudicat.*

Sed hypotheca creditorum agentium durare dicitur. num. 3.

Et agere poſſunt contra quem malint, aut contra poſſeſſorem fundi, vel aduerſus poſteriores creditores, & eorum fideiuſſores, qui pretium receperunt. num. 4.

QVAEST. CIV.

1 QVæritur, quid ſi quis emat fundum præcedente ſubhaſtatione, ac deliberatione facta ad inſtantiam creditorũ, & pretium fuit depoſitatum iuſſu Iudicis ad effectum illud conſignandi creditoribus, data per eos cautione de reſtituendo prioribus, & potioribus; Si deinde inſurgant alii creditores, qui agant contra emptorem poſſeſſorem bonorum; An is prætendere poſsit amplius moleſtari non poſſe, cum authoritate Iudicis fuerit facta ſubhaſtatio, ac deliberatio, & pretium ab eo ſolutum, & depoſitatum.

Et An dictus emptor fuerit liberatus ab omnibus debitoribus hypothecariis, & eidem competat actio aduerſus fideiuſſores de reſtituendo prioribus, & potioribus, vt ſoluant anterioribus, & eum à moleſtiis indemnem præſtent.

Quoad primum propoſitum dubium dicitur, emptorem non fuiſse liberatum, quominus creditores hypothecarii, qui non interfuerunt, nec ſubhaſtationi, ſeu deliberationi factæ conſenſerunt, agere poſsint Saluiano interdicto contra dictum fundum, cum eorum ius non fuerit læſum, nec extinctũ, neque ſucceſsiuè illis per dictam ſubhaſtationem, ac deliberationem ſubſecu-
2 tam præiudicatum non facta ſaltem de illis legitima citatione, cum agatur de magno præiudicio, nempè de dominij translatione, *l. de vno quoque, ff. de re iudic. Aſflict. deciſ. 358. num. 3. & 4. & ibid. Vrſill in fin. Marant in ſpecul. par. 6. in 3. & vlt act. in verſ. & poſt omnia aduertatur circa executionem, ſub n. 19. verſ. Nunc in propoſito, Aſin. in prax. §. 7. limit. 11. num.* . quibus fit, vt cum
3 hypotheca creditorum agentium durare dicatur, *l. cum acutiſſimi, §. 1. C. de*
4 *præſcript. 30. ann.* ſequitur, quod eligere poſſint, contra quem agere malint, videlicet vel contra poſſeſſorem fundi, vel aduerſus poſteriores creditores, & eorum fideiuſſores, qui pretium receperunt, *l. 1. §. quod ergo. de ventr. inſpic.* & hæc quoad primam propoſitam dubitationem.

5 Quo verò ad ſecundam difficultatem, ſcilicet qualiter proſpici poſsit indemnitati emptoris poſſeſſoris.

Dicitur illum poſſe Iudicis auctoritate compellere poſteriores creditores, & eorum fideiuſſores, vt ſoluant anterioribus, cum præſertim iuſſu Iudicis pretium depoſuerit non ſimpliciter, ſed cum illa adiectione, vt ſolueret priori-
6 bus, & potioribus, & factum Iudicis reputetur factum partis, *l. ſi ob cauſam, C. de euiction.* vtique ex tali Decreto poteſt agere aduerſus eos, qui pretium receperunt, ex quo illud emanauit ne dum ad fauorem creditorum anteriorum, verum etiam ad fauorem emptoris, cuius intererat pretium conuerti in ſatisfactionem creditorum, vt liberaretur ab omni moleſtia forſaſſe ſuper bonis emptis inferenda,

etiam,

etiam, quod in dicto Decreto emptor non fuiſſet nominatus, nec verba expreſsè ad eum dirigerentur, cum nihilominus ei competat actio, *l. ſeruo legato, §. ſi teſtator, ff. de leg. 1. Bald. in l. ſi cui legetur, § fin. & ibid. Iaſ. num. 8. ff. de leg. 1.* & idem *Iaſ. in l. ſtipulatio, §. alteri, num. 7. ff. de verb. obligat. Roman. conſ. 32. num 7 & ibid. Man-*
7 *doſ.* ſub *littera I.* ne decipiatur emptor, qui Iudicis authoritate emit, & pretium depoſuit, ad tradita per *Ruyn. conſil. 171. num. 3. lib. 4.* quod æquiſſimum dixit in terminis *Rota* per *Card. Seraphi. deciſ. 1233. num. 3.* vbi *num. ſeq.* dicitur emptorem ad prædicta non egere ceſſione, neque neceſſe eum eſſe creditorem, cum ſatis ſit ad hunc effectum, quod de ſuo intereſſe conſtet: Nam & largo modo dici poteſt creditor ad not. *in l. creditores, ff. de verb. ſignificat.* comprobat *Statil. Pacific. de Saluia. interdict. inſpect. 3. cap. 2.* ſub *numer. 136.*

EPITOME.

Annui redditus an, & quando computētur inter immobilia. Et quando vendi nō poſſint, abſque ſubhaſtatione.

SVMMARIVM.

1 *Annuæ præſtationes, & redditus dicuntur res immobiles, tanquam debitæ ſuper re immobili.*
Et inter immobilia connumerantur, num. 2
Primò intellige, quando iſti annui redditus non ſunt temporales, ſed perpetui, num. 3.
Secundò intellige procedere, antequam vendantur, ſecus ſi poſt, quia tunc comparantur fructibus à ſolo ſeparatis, num. 4.
5 *Annui redditus publicatis mobilibus, & immobilibus continentur ſub nomine immobilium.*
6 *Annui redditus extinguibiles ad voluntatem debitoris cenſentur perpetui, ſecus ſi ſint ad certum tempus.*
7 *Annui redditus redimibiles ſunt ex iure protbomiſeos.*
Et excuſant à ſatiſdatione non ſecus, ac poſſeſſio rerum immobilium, n. 8.
Et vendi non poſſunt ab Eccleſia, minore, ac ſimilibus ſine certa ſolemnitate, num. 9.
10 *Annui redditus licitè nō venduntur, abſque ſubhaſtatione per Statutum requiſita, licet conſtaret de ſolutione tantæ pecuniæ, quanta erat ſors principalis.*

QVAEST. CV.

1 ANNVAE præſtationes, ac redditus dicuntur res ſtabiles, tanquam debitæ ſuper re immobili, *Bar. Alber. Iaſ.* & alij in *l. ſciendum in princ. ff. qui ſatiſda. cogan. Ruyn. conſ. 82. nu. 5. lib. 2. Tiraq. de Retract. Lignag. §. 1. gloſ. 6. num. 4. vſque ad 12. Gayll. obſeru. 10. num. 1. & 4. lib. 2. Bald. in prælud. feud. num 21. Roman. conſ. 302. num. 5. in fin. Aſſlict. de iur. Prothom. §. 1. num. 6. Roder. in tract. de annu. reddi. lib.*
2 *1. quæſt. 3. num.* 8. & inter immobilia connumerantur, *l. iubemus nulli,* vbi *Bart. Bald. & Paul. de Caſtr. C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. Clem. exiui. §. cumque annui redditus, extra de verb ſignific.* cum *alijs adduct. per Tiraquell. de retract. lignag. § 1. gloſ. 6. per totam,* quæ concluſio dupliciter declaratur.
3 Primò, quando iſti annui redditus nō ſunt tēporales, ſed perpetui, & ita loqui iura præallegata dixit *Rod. de annu. reddi. d. q. 3. nu. 8. ex Pelaez à Meriſ. de Maiorat. par. 1. quæſt. 40. nu. 6.* & alijs, quos ibi adducit, quamuis *nu. ſeq.* videatur ab eis recedere, & infra dicetur *num. 5.*
4 Secūdò declaratur procedere quoad redditus nō dū ceſſos, quia poſtquā ſūt

ceſsi redditus; ſeu penſiones, ac præſtationes annuæ comparantur fructibus à ſolo ſeparatis, nam quemadmodum illi inter mobilia connumerant, ita quoque redditus, & penſiones ceſſæ pro mobilibus habentur, *Gayll. dicta obſeru. 10. num. 3.* Vbi etiam, quod ſi penſiones, ac redditus partim ceſſi ſunt, & partim non, iudicandum de illis prorata temporis, *l. Iulianus, §. fructus, ff. de act. empt. l. vlt. de iur. Fiſc. Afflict. in cap. 1. de pac. tenen.*

5 Qua ratione decidunt *Angel. Roman. & Alexand. in l. ſi Conſtante, §. fin. ff. ſolut. matrim.* quod publicatis bonis mobilibus, & immobilibus continentur etiam annui redditus ſub nomine immobilium, intelligendo tamen, quando annui iſti redditus non ſunt temporales, ſed perpetui, vt ibi declarat *Alexan.* quamuis fortè extinguibiles ad voluntatem alicuius, puta Principis, Nam cauſam perpetuam habere cēſentur, *l. ſufficit, ff. de condict. indebi. l. iuriſperitos, ff. de excuſa. tuto Ruyn. dicto conſ. 82. num. 3. lib. 2.* in ſimili ſpecie *Dec. conſ. 472. num. 21. Tiraq. de Retract. lignag. §. 1. gloſ. 14. num. 119. & 120.* & in indiuiduo ſic diſtinxit *Moder. Pariſien. in Tractat. de*
6 *Vſur.* ſub *num. 271. & 273.* concludens annuos redditus extinguibiles ad voluntatem debitoris cenſeri perpetuos; qui vero conſtituti ſunt ad certum tempus, hos non computari inter immobilia, *ex Bald. in l. etiam column. 2. C.*
7 *de executio. rei iudicat.* Vnde annui redditus redimibiles ſunt ex iure prothomiſeos, vt reſoluit *Afflictus in ſimili ſuo Tractat. column. 11. verſic. item quæro*, quid ſi vendantur annui redditus, & latè *Tiraqu. in loco præadmo-*
8 *nito*; Prout etiam excuſant à ſatiſdatione, non ſecus ac poſſeſsio rerum immobilium, vt omnes latè concludunt *in l. ſciendum in princip. ff. qui ſatiſda. cogantur.*

9 Et hinc eſt, quod prohibitus vendere bona immobilia abſque certa ſolemnitate, velùti Eccleſia, minor, & ſimiles, non etiam poteſt alienare annuos redditus ſine ea ſolemnitate, vt latè alios referendo *Tiraq. dicto loco num. 6.* & nec etiam cōſtituere, *Moder. Pariſien. vbi ſupra.*

10 Ideò cum caſus contingat tales annuos redditus debere tradi creditoribus pro exoluendo ære alieno, ij ſtatim tradendi non ſunt creditori de manu in manum, nec poſſunt vendi, abſque ſubhaſtatione, qua mediante carius vendi poſsent, prout aliàs contigit dubitari in annuis redditibus; Nam cum fuerit venditus quidam cenſus pro debito, abſque ſubhaſtatione per ſtatutum requiſita, talis venditio fuit declarata nulla, quamuis conſtaret de ſolutione tantæ pecuniæ, quāta erat ſors principalis eiuſdem cenſus, & ita datum eſset denarium pro denario, cum forſan ſi præceſsiſſet ſubhaſtatio, talis cenſus potuiſset carius vendi, quam ſit illius ſors, & proprietas, ſeu pretium, ideò præciſsè ſeruanda erat forma ſtatuti, vt in ſpecie ita iudicatum teſtatur, *Leo deciſ. Valentin. 108. num. 7. & 14.* cum, vt dictum iſti annui redditus inter immobilia computentur, *Clement. 1. §. cumque de verborum ſignificatione, Gayll. dicta obſeruatione 10. num. 1. & 4. lib. 2. cum alijs præcitatis.*

EPITOME.

Subhaſtans ſciens, & falſo aſſerens plus licitatum fuiſſe, quam re vera eſſet, qua pena, & ad quid in vtroque foro teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtans ſciens, vbi falſo aſſerat plus ſibi dari, quam re vera dabatur, vt falleret emptores tenetur crimine ſtellionatus.*

Fallit, ſi ſubhaſtans hoc fecit per errorem

rem, quia tunc plus offerens tenetur ad id, quod obtulit, vel promiſit num.2.

Sed quod, imò ſubhaſtans ſciens, & affirmans plus, ſibi dari, vel offerri, quam re vera eſſet, vel ſuppoſuit tertium, qui eius periculo id faceret, tenetur ad reſtitutionem falſi pretij in vtroque foro decepto, nu. 3.

Et quatenus per errorem id factum fuit, dabitur conditio indebiti, numer. 4.

Ampliatur procedere etiam ſi plus, ſic offerentes poſtea, ex futuro euentu damnum non patiantur, & etiam quod ex hoc cōmodum perceperint, quoniam adhuc error falſi pretij ſibi nocere non debet, num. 5.

QVAEST. CVI.

INquirendum nūc eſt, quid cenſendum, quando in ſubhaſtatione reddituum publicorum, ſeu priuatorum, ſubhaſtās affirmat plus ſibi dari, quòd re vera dabatur, vt ita alliciat alios emptores, vt plus dent, vel offerant, an ſcilicet plus offerens cognita veritate minoris pretij teneatur ad id, quod obtulit, vel promiſit ex falſa aſſertione, ſibi facta minoris pretij, vel poſſit repetere conditione indebiti. Super qua re, licèt in ſuperioribus quæſtionibus aliquid dixerim, modo plenius attingendo: Dico quæſtionem, hanc monere *Gregor. Lopez in l. 33. in gloſ. prometido, tit. 26. par. 2.* vbi illam examinat pro vtraque parte, ac tandem diſtinguit duos caſus.

1 Primus caſus eſt, quando ſubhaſtans ſcienter hoc falſo aſſerit, vt falleret emptores, & tunc dicit illum teneri crimine ſtellionatus per *l. 3. §. ſi quis impoſturam*, ſecundum intellectum *Bart. ibid. de crim. ſtellio.* & alios quos citat.

2 Secundus eſt caſus, quando ſubhaſtans hoc fecit per errorem, quia tunc plus offerens tenetur ad id, quod obtulit, vel promiſit, ex quo dicere non poteſt ſe deceptum, cum pretium, quòd dicebatur dari, ſciuerit, ita vt ſcienter obtuliſſe dici poſſit; & ſcienti, & conſentienti non fit iniuria, fraus, vel dolus iur. vulgar.

Deindè in contrarium arguit, ac dicit talem aſſertionem maioris pretij fuiſſe factam in damnum emptorum, & propterea videri illi competere repetitionem, cum aliàs non eſſet plus oblaturus, ſeu daturus.

Tandem dicit *Gregor.* vidiſſe, hanc quæſtionem de facto, & contrarium fuiſſe iudicatum, nempè vltimo ſubhaſtanti neququam ſuccurrendum eſſe; Et ideò *Gregor.* relinquit cogitandum.

3 Cæterum *Ioann. Gutierez in tract. de Gabell. quæſt. 147. num. 2. 3. & 4.* qui dicta per *Gregor. Lopez*, vbi ſupra refert, clarius rem hanc pertractans ait, quod ſi ſubhaſtans ſciēs affirmet plus ſibi dari, vel offerri, quam re vera ſit, vel ſuppoſuit tertium, qui periculo ſubhaſtantis id faceret, eundem ſubhaſtantem dicit teneri ad reſtitutionem falſi pretii in vtroque foro decepto, & per conditionem indebiti illud repetere poteſt, quatenus fuerit iam ſolutum, vel ſi ſolutum non fuit, aſſerere poterit, vt ſibi tantundem de toto pretio tollatur, ac deducatur, ita quod ad reſiduum veri pretij ſoluendum non teneatur, & inſuper huiuſmodi deceptorem puniri poſſe crimine ſtellionatus Iudicis arbitrio.

4 At ſi per errorem ſubhaſtantis, vel calculatorum fuit affirmatum plus pretij dari, vel offerri, quam re vera dabatur, vel offerrebatur à primo emente, vel licitante, & alij ſuper illo toto pretio plus licitauerint, vel obtulerint, nul-
5 lum crimen impingi poteſt ita aſſerentibus; verum in hac ſpecie, ſicut in priori conditio indebiti competit pro falſo pretio, ſic per errorem vero pretio ſuperaddito, quia damnum factum fuit plus offerentibus inſcijs illius falſitatis, quibus error calculi nocere non debet; ſed

ſed veritati ſtandum eſt, *l. 1. in princ. C. de iur. & calc. cum ſimil.*

5 Quod ampliat *num.* 5. procedere, etiam ſi plus, ſic offerentes poſtea ex futuro euentu damnum non patiantur, & etiam quod commodum, ex hoc perceperint, quoniam adhuc error falſi pretij ſibi nocere non debet.

EPITOME.

Licitator reddituum Principis, ac Fiſci pro certo tempore vnius, vel duorum annorum pinguium, in quibus lucrum eſt conſecutus; an teneatur denuo licitare pro alijs duobus annis ſequentibus ſterilibus ob defectum licitatorum.

Conducere denuo, vt qui teneatur, quæ concurrere debeant.

Debitor Fiſcalis ante diem ob publicas neceſſitates an, & quando exigi poſſit

SVMMARIVM.

1 *Licitator reddituum Fiſci pro certo tempore vnius, vel duorum annorum pinguium, in quibus lucrum fuit conſequtus, non tenetur denuo licitare pro alijs duobus annis ſequentibus ſterilibus ob defectum licitatorum, & num. 2.*

Sed contra, num. 3.

Declaratur procedere alio non offerente tantundem, & rebus ſic ſtantibus, & non mutatis de primis annis ad alios, vt puta occaſione belli, peſtis, vel alia iuſta cauſa orta de nouo, num. 5.

Quæ ſententia non probatur ab Auctore, num. 6.

2 *Inuitus nemo compellitur emere, vel vendere.*

4 *Conducere denuo, vt quis teneatur, tria requiruntur, & quæ num. 4.*

7 *Debitor Fiſcalis ante diem deducto interuſurio medij temporis ob publicas neceſſitates exigi poteſt.*

Ampliatur id locum habere etiam in debitore debitoris, num. 8.

Et ita practicatur Bononiæ aduerſus conductores Gabellarum, & Datiarios, num. 9.

Idque continuè fit propter repentinas neceſſitates, nec eſt iniuſtum, num. 10.

Quæ neceſſitas præſumitur in Fiſco, quamuis non probetur, num. 11.

Sed quod, imò neceſſitas probanda ſit, niſi appareat notorie, num. 12.

Dura tamen Auctori videtur hæc ſententia, nec ab eo probatur, num. 15.

13 *Fiſcus ceſſante iuſta cauſa ſi conueniat debitorem ante diem, duplicantur induciæ.*

Licèt olim actio perimeretur, nu. 14.

QVAEST. CVII.

1 CIRCA licitationes reddituum Fiſci occurrit dubitatio, an licitator talium redditum pro certo tẽpore vnius, vel duorũ annorũ pinguium, in quibus lucrum fuit conſequtus, teneatur denuo licitare pro alijs duobus annis ſequentibus ſterilibus ob defectum licitatorum.

2 Et pro negatiua facit regula generalis, qua dicitur, inuitum neminem compelli ndum emere, vel vendere, *l. inuitum, C. de contrahen. empt. l. nec emere, C. de iur. deliber. l. nec cui, l. inuitus, C. loca.* & latè per *Didac. Couar. var. reſolut. lib. 3. cap. 14.*

3 Sed quod cogi poſſit, & ſic pro affirmatiua in terminis videtur, *tex. expreſſus in l. Cotem ferro, § qui maximos, ff. de public. & vectig.* vbi dicitur in hæc verba: qui maximos fructus ex redemptione vectigalium conſequũtur, ſi poſtea tanti locari non poſſint, ipſi ea prioribus penſionibus

ſionibus

Digitized by Google

ſtionibus ſuſcipere compelluntur, & eſt
gloſ. vnica in l. inuitus, & in l. cum Her-
mes ver. detineret, C. loca. ſcribentes in l.
congrui, & in l. fin. C. de loca. fund. ciuil.
lib. 11. Ant. Gomez in 2. tom. cap. 3. nu.
5. Boer. deciſ. 349. & Mar. Ant. Pereg.
in tract. de iur. Fiſc. lib. 6. tit. 5. num. 6.
4 Vbi quod tria concurrere debent.

Primò, quod proximo tempore præ-
terito conduxerint.

Secundò, quod maximè ſuperlucrati
fuerint.

Tertiò, quod pro futuro tempore
conductores non reperiantur, vt legi-
tur *in dicto §. qui maximos*, aliàs recon-
ducere non tenentur, *l. citatio, §. 1. ff. de*
public. & vectig. Bar. & Doct. in dicto §.
qui maximos, & per illum *tex.* idem
tenet *Bald. in l. 1. col. 2. C. de hæredi. vel*
actio. vendi. quem refert, ac ſequitur
5 *Bertacchin. de Gabell. par. 2. nu. 13.* quòd
declarat procedere alio non offerente
tantumdem; & rebus ſic ſtantibus, &
non mutatis de primis annis ad alios:
Nam ſi mutatis rebus, vt puta occaſio-
ne belli, peſtis, vel alia iuſta cauſa orta
de nouo veriſimiliter impediente red-
ditum Gabellarum pro annis futuris,
non vtique primus licitator, & condu-
ctor cogendus erit licitare, & recon-
ducere pro anno ſequenti, ſeu ſequen-
tibus, quod & voluit *Rip. in tract. de*
peſt. tit. 1. num. 199. & ſequuntur *Boer.*
& Peregr. in locis præcitatis.

6 Quæ declaratio vti vera eſt, ita etiam
rarò, aut nunquam quæſtio, de qua agi-
tur, verificari poteſt. Quia ſi præſens
annus fertilis eſt, vt præteritus, condu-
ctores non deficient. Si autem propter
bellum, peſtem, vel aliam iuſtam cau-
ſam alter annus futurus timetur, com-
pelli non poteſt iuxta prædicta præce-
dens conductor ad reconducendum,
vel licitator ad licitandum. Vndè ita
meritò Paduæ diſpoſitio *tex. in dicto §.*
qui maximos, non ſeruatur, nec vete-
res conductores tenētur reconducere,
nec nouis licitatoribus anteponuntur;
ſed in publica licitatione vectigalia cō-
ceduntur plus offerenti, vt aſſerit *Pe-*
regr. dicto lib. 6. tit. 5. ſub *num. 6. in fin.*
nec aliter ego vidi practicari in hoc
ſtatu.

7 Et quoad id, quod attinet ad Fiſcum,
notandum eſt etiam in propoſito, quod
licet in Iure communi ſit clarum, non
tamen in vſu eſſe videtur, quod nempè
debitor Fiſcalis ante diem deducto in-
teruſurio medij temporis ob publicas
8 neceſſitates exigi poteſt, ex *tex.* qui lo-
quitur in debitore debitoris Fiſci, & ſic
à fortiori *in l. 1. & ibi gloſ. Bald. & Salyc.*
C. de condict. ex l. & Roder Suarez in re-
pet. l. poſt rem iudicatam, limitat. 7. legis
Regiæ, num. 5. ff. de re iudic. vbi refert
9 *Salyc. dicentem*, quòd ita frequenter pra-
cticatur Bononiæ aduerſus conductores
Gabellarum, & Datiarios, & inquit
10 *Bald. in dicta l. 1.* quod propter repen-
tinas neceſſitates hoc fieri videmus
quotidiè, & quòd non eſt iniuſtum, *Pe-*
regr. in dicto tract. de iur. Fiſc. lib. 6. tit.
7. num. 21. Caſſan. ad Conſuetud. Bur-
gund. tit. ordinat. Chancel. nu. 29. Marſil.
11 *ſing. 355.* quam neceſſitatem præſumi in
Fiſco, licèt non probetur, tenet *Suarez*
vbi ſupra, ex dicta l. 1. quamuis poſtea
cogitandum relinquat.

12 Verum, quia *Doct. omnes in dicta l. 1.*
fundant hoc priuilegium Fiſci in neceſ-
ſitatibus publicis, id neceſſariò pro-
bandum videtur, niſi notoria ſit neceſ-
ſitas, quæ non indiget alia probatione.
13 Ceſſante autem iuſta cauſa, ſi Fiſcus
conueniat debitorem ſuum ante diem,
duplicantur induciæ, *vt in §. temporales,*
14 *Inſtit. de except.* licet olim actio peri-
meretur, *l. iuſtas*, vbi *Bart. C. de iur.*
Fiſc. lib. 10.

15 Dura tamen mihi videtur hæc ſen-
tentia; cum enim regulariter conducto-
res conueniant, & paciſcantur ſoluere
pretium licitatum certis quibuſdam ter-
minis, ac temporibus, idque præſertim
ex aſſignatione, & præfinitione termini
ab Officialibus Fiſci, abſonum profectò
videtur, vt fides data non ſeruetur, cum
conductores, & licitatores ex eorum
parte adimpleuerint præſtando fideiuſ-
ſores idoneos, nihilque tam congruum
ſit

ſit fidei humanæ, quàm pacta ſeruare, *l.1.in princ.ff. de pact.cap.1.& cap.qualiter, & quando,eod.tit* Vbi dicitur ſtudioſè agendum eſſe, vt ea, quæ promittuntur, opere compleantur.

EPITOME.

In ſubhaſtatione locum habent Conſtitutiones Summorum Pontificum prohibentes alienationem rerum,ac bonorum exiſtentium in Statu Eccleſiaſtico in forenſes, & non ſubditos.

Item in ſubhaſtatione locum habet prælatio competens cēſuario ex Bulla ſanctiſſ. Pij V.

Diſpoſitio quamuis exorbitans extenditur, quatenus verborum proprietas requirit.

Dominus directus in alienatione rei emphiteoticæ habet prælationem, & præfertur in ſubhaſtatione.

Prout & pariter ius congrui in ſubhaſtatione locum habet.

SVMMARIVM.

1 *In ſubhaſtatione locum habent Conſtitutiones Summorum Pontificum prohibentes alienationem rerum, ac bonorum exiſtentium in Statu Eccleſiaſtico in forenſes, & non ſubditos Et de ratione, num.2.*

3 *In ſubhaſtatione locum habet prælatio competens cenſuario ex Bulla felic. record.Pij V.*

Et adducitur ratio, num.4.

5 *Venditio, quod ſit voluntaria, vel neceſſaria, eſt quid accidentale.*

6 *Factum Iudicis eſt factum partis.*

7 *Diſpoſitio quamuis exorbitans extenditur, quatenus verborum proprietas requirit.*

Etiamſi maior ſit ratio in vno, quam in alio caſu, num.8.

9 *Cenſuario fuit conceſſa prælatio, propter ius, quod habet.*

10 *Dominus directus in alienatione rei emphiteoticæ habet ius prælationis.*

Et præfertur in ſubhaſtatione, num.11.

12 *Venditio neceſſaria licet à Iudice fiat pro executione rei iudicatæ, in ea præfertur habens priuilegium iuris congrui, quod locum habet in ſubhaſtationibus.*

Quidquid in contrarium aliqui aſſerant, num.14.

Nam verior eſt prima ſententia, num.15.

Ampliatur procedere, ſiue res immobilis adiudicetur per Iudicem pro debito ipſimet creditori, ſiue alteri tertio, num.16.

13 *Origo obligationis ſemper attenditur.*

QVAEST. CVIII.

1 COnſtitutiones quoque Summorum Pontificum prohibentium vēditionem, ſeu alienationem rerum, ac bonorum exiſtentium in Statu Eccleſiaſtico in forenſes, & non ſubditos
2 locum habent in ſubhaſtatione, quia licet loquantur in venditione, ſibi etiam tribuunt in ſubhaſtatione, quamuis ſit venditio neceſſaria, vt cenſuit *Rota coram ſanctiſſ decíſ. 319. num. 5. & 6.*
3 Prout & in ſubhaſtatione locum habet prælatio competens cenſuario, ex Bulla fœl.record. Pij V. quoniam verba Bullæ verificantur, & mens non contradicit, vt per *Rot.decíſ.155.poſt tract.Cinc.de cenſ.Gratian.diſcepta.foren.lib.3.c.554.*
4 *num.* 39. Eſt enim venditio re, & verbis, cum habeant omnia ad venditionem
5 requiſita, non obſtante, quod fiat ex cauſa neceſſaria, cum id non alteret naturam venditionis, ex quo eſſe voluntariam, vel neceſſariam venditioni accidenta-

Digitized by Google

cidentaliter eueniat, per not. *in l. pacta*
conuenta, ff. de contrahend. empt. in l. iuris
6 *gentium, §. adeò. de pact.* Non etiã refert,
quod fiat à Iudice, vel à Domino, ma-
ximè cum in hoc factum Iudicis ſit fa-
ctum partis, *l. ſi ob cauſam, C. de euict.*
7 *l. ſi pignora. ff. eod.* Quibus fit, vt cum
ſimus in venditione propria, locum
habeat regula, quod diſpoſitio quan-
tumuis exorbitans, & reſtringenda,
ſemper intelligenda eſt, vt eatenus diſ-
ponat, quatenus proprietas verborum
ſe extendit, *l. cum lege, ff. de teſta. cap. ſi*
quam de ſent. excommun. Crauett. conſ.
8 227. *num.* 12. etiam, quod maior eſſet
ratio in vno, quam in alio caſu, *l.* 1. §.
quod autem, ff. de ale. luſ. & aleat. &
9 *mens*, ac intentio Bullæ concurrit, quæ
fuit fauere Dominis cenſus propter ius,
quod habet in re, quem fauorem ita
meretur, ſi fiat venditore inuito, ſicuti ſi
eo volente videtur, quod vi in terminis
ita per hæc, & alia decidit *Rota coram*
ſanctiſſ. deciſ. 193. *num* 1. *& infra*, vbi
num. 7. additur, quod ob hoc ius ven-
dentis non ſit deterius, aut illi in aliquo
præiudicatur, cum eius non interſit, an
res vendita permaneat penes oblato-
rem, cui per Iudicem fuit deliberata,
vel deueniat ad Dominum cenſus, *Ca-*
pic deciſ. 99. num. 4. Magon. deciſ. 100.
Rot. Florent. Franch. deciſ. 277.

10 Sic & Dominus directus, qui in alie-
natione rei emphiteoticę habet ius prę-
lationis, ex *l. fin. C. de iur. emphit.* præ-
fertur etiam in ſubhaſtatione, vt fuit di-
ctum *in Romana domus* 22. *Iunij* 1611.
coram Card. Lancellotto.

11 Simile eſt etiam, quod dicitur de
alienatione neceſſaria, quæ licet à Iu-
dice fiat pro executione rei iudicatę (ex
quo enim præcedit factum debitoris,
qui prius ſponte debitum creauit) cen-
ſebitur talis adiudicatio voluntaria,
quamuis fiat à Iudice, cuius factum in
hoc habetur pro facto partis, quaſi ex
præcedenti contractu debitoris hoc fa-
13 ciat, cum etiam ſemper attendatur ori-
go obligationis, vt latè per *Tiraq. de*
Retract. lignag. §. 1. gloſ. 14. num. 13. *vſ-*
que ad num. 17. Et ideò in ea præfertur
habens priuilegium iuris congrui, quod
locum quoque habet in ſubhaſtatione,
Vinc. Franch. deciſ. 588. *Adden. ad deciſ.*
14 *ſanctiſſ.* 193. *nu.* 13. vel quid ſimile. Et
quidquid contrarium ſentiant *Specul.*
tit. de empt. & vendit. §. nunc dicendum
ſecundo verſ. ſed pone ſtatutum, cum alijs
15 per *Rol. conſ.* 21. *lib.* 1. hæc eſt verior,
& magis communis opinio, quam latè
tuetur *Matienz. ad l.* 7. *gloſ.* 7. *tit.* 11.
lib. 5. *nou. Collect. Reg. num.* 2. *& ſeq. Pe-*
ralt. in l. 2. *num.* 2. *vſque ad num.* 9. *ff. de*
leg. 2. latè *Guttierez pract. qq. lib.* 2. *quaſ.*
16 157. *per totam*: Vbi ampliat procede-
re, ſiue res immobilis adiudicetur per
Iudicem pro debito ipſimet creditori,
ſiue alteri tertio. *Franch. deciſ.* 277. *&*
deciſ. 482. *num.* 1. *&* 2. *Azeued. lib.* 5.
tit. 11. *l.* 7. *num* 7. *tom.* 3. *fol.* 367. *Proſper.*
Rendell. de iur. Prothomiſ in verſ. non
aliter niſi, num. 65. *& Rot. dicta deciſ.*
193. *repetita paſſ tract. cinc. de cenſi. de-*
ciſ. 156.

EPITOME.

Deliberatio, vbi facta eſt de re aliqua pro debito cenſus, iuxta formam Bullæ anteriori cũ onere acollandi debitum cenſus poſterioris, an aduerſus executionem iſtius cẽſus poſterioris admittatur exceptio anterioritatis pariter priuilegiatæ.

SVMMARIVM.

1 *Deliberatione facta de re aliqua pro debito cenſus, iuxta formam Bullæ anteriori, cum onere ſoluendi cenſum poſteriori, aduerſus executionem non admittitur exceptio anterioritatis pariter priuilegiata.*

Et de ratione, num. 3. *&* 5.

Contrarium habetur, numer. 6. *& infra.*

Sed

*Sed pro relata ſententia dicitur verior,
ac tenenda, num. 8*
2 *Onus accollationis eſt pars pretij.*
7 *Exceſſus vbi eſt in pretio oblato, annullatur deliberatio, & adiudicatio.*

QVAEST. CIX.

1 DVbitatur nunc, quod ſi fuerit
deliberata res aliqua pro debi
to cenſus iuxta formam Bullæ
anteriori, ſed cum onerè ſoluendi onus
aliquod cenſus, vel ſimile, quod eſſet
poſterius alterius creditoris agentis vi-
gore cenſus, an exceptio anterioritatis
pariter priuilegiatæ admittatur aduer-
ſus executionem cenſus.

Et pro actore adducitur, quod con-
uentus ſibi adiudicando rem hypothe-
catam ex debito cenſus anteriori, cum
accollatione onus poſterioris ſui credi-
ti, poſſidere dicitur partim ex cauſa an-
teriori, & partim ex cauſa poſteriori, &
reſpectu poſterioris talis exceptio non
2 obſtat, ex quo onus iſtud accollationis
eſt pars pretij, *l. fundi partem, ff. de
contrahen. empt. & vendit. Socin. ſen. con
ſil. 15. num. 57. lib. primo, Gamma de-
ciſ. 256. Ioſeph. Ludou. deciſ. Peruſ. 97.*
3 quia pro illo onere cenſus minus ſoluit
pro pretio rei. *Foller. de cenſib. ver. tan
quam, num. 3.*

4 Nec mirum, ſi iuuari non poſſit reſpe
ctu partis pretii ſoluti poſterioribus, vel
penes ipſum retenti *per text. in l. quia
debitore, & in l. eum qui à debitore, ff.
qui pot. in pign. habe. Vincen. de Franc.
deciſ. 272. in fin. Franc. Milanen. dec.
9. num. 62. lib. 2.*

5 Præmiſſis additur, quod cum poſſeſ-
ſor ipſe conſenſerit dicto oneri poſterio
ri ex facta accollatione, videtur ius om-
ne ſuum remiſiſſe quoad creditorem
poſteriorem, iuxta quæ tradunt *Ioann.
Andr. in addit. ad Specul. in rubric. de
ſolution. quem refert, & ſequitur Alex.
in addit. ad Bart. in l. creditor la ſecon-
da, §. ſi tecum, vbi etiam Bart. qui pot. in
pign. habe. Surd. dec. 163. nu. 5. & 8.*

6 In contrarium pro reo facit, quod dñ
adiudicauit ſibi rem hypothecatam pro
cenſu anteriori, tantum voluit poſſide-
re ex cauſa priuilegiara fructuum, non
autem ex cauſa accollationis; Nam ven
ditio facta fuit pro illo cenſu, pro quo
proceſſit executio. Etenim pretium di
ctæ deliberationis, & adiudicationis in-
de ſecutæ fuit ſumma fructuum vigore
Bullæ, à qua robur habet actus delibe-
rationis, & adiudicationis, & non in one
re, cum creditor à principio ſit miſſus in
poſſeſſionem ex primo decreto pro de-
7 bito anteriori, ita quod ſi aliquis repe-
ritur exceſſus in pretio oblato, annulla-
tur deliberatio, & adiudicatio, at ſecus
ſi in onere, *l. hac venditio, ff. de contra-
hen. emptio. Socin. iun. conſil.* 47. *num.* 8
libro ſecundo. Et creditor ſibi accollan-
do onus poſterius, præiudicaſſe ſibi non
videtur, niſi in eo, quod ſibi accollauit,
ſed ſecus quoad alios non accollatos,
cum reſpectu certæ perſonæ facta fuerit
accollatio, & non omnium, iuxta diſtin-
ctionem *Salycet. in l. fin. C. de remiſſ.
pign. 6. par. 3. membr. num. 13. de quo
etiam per Maſcard. de probation. concl.
1178. num. 41.*

8 Cæterum verior eſt prima relata ſen-
tentia, ſecundum quam pluries iudica-
tum, teſtatur *Maſtrill. deciſ. 37 ſub num.
9. par. prima in fine.*

EPITOME.

Emphyteuſis conceſſa Titio, ac Meuio fratribus cum pacto, quod alienari non poſſit altero non prius requiſito, ſi à creditoribus Titii fuerit capta, & ſub haſta publica propoſita, & alteri deliberata an valeat alienatio non intimato, nec requiſito dicto Meuio.

Emphyteuſis pignori capi poteſt, & præmiſſis ſubhaſtationibus vendi.

Venditio voluntaria dicitur, quę accidit ex debito alterius, ſub-

Digitized by Google

Subhaſtatio, & deliberatio facta ex ære alicuius prohibiti alie. nare, niſi cum certo pacto, dicitur nulla.

Portio vocati ad inueſtiturã con ſolidata cum proprietate nõ poteſt ſubhaſtari, ac deliberari per ceſſionarium, qui alteri ceſſit, ſtante pacto, quod res vendi non poſſit non requiſito prius domino directo, qua tenus præferri valeat.

SVMMARIVM.

1 *Emphiteuſis conceſſa Titio, & Meuio fratribus, cum pacto, quod quatenus vendi contingat ab aliquo ipſorum, requiri prius debeat conſocius, & frater, ſi à creditoribus Titij fuerit capta, & ſub haſta publica propoſita, & alteri deliberata altero fratre non requiſito, valet alienatio tamquam neceſſaria, & num. 5.*

Sed contra ex veriori, num. 6. & infra, & num. 9.

2 *Alienationes factæ contra pactum ſunt nullæ tamquam factæ contra legem.*

Fallit, quando alienatio eſt neceſſaria, quia intelligitur permiſſa, nu. 3.

Sed videas, num. 7. & ſeqq.

4 *Quod voluntariè prohibetur, ex neceſſitate permittitur.*

5 *Emphiteuſis pignori capi poteſt, & præmiſſis ſubbaſtationibus vendi, & inſolutum dari.*

7 *Iudex quod decernit, intelligitur abſque tertij præiudicio.*

8 *Venditio voluntaria dicitur, quæ accidit ex debito alicuius.*

9 *Subbaſtatio, & deliberatio ſecuta ex debito alicuius rei prohibitæ alienari niſi cum certo pacto, dicitur nulla.*

10 *Portio vocati ad inueſtituram conſolidata cum proprietate non poteſt ſubbaſtari, ac deliberari per ceſſionarium illius, qui rem alteri ceſſit, ad cuius vitam conceſſa fuerat, ſtante pacto, quod non poſſit vendi, cedi, pignorari, locari, vel quomodolibet alienari non requiſito prius Domino directo ſi velit præferri.*

QVAEST. CX.

1 Quæſtio eſt quotidiana, Num emphyteuſis, quæ fuit conceſſa, putà Titio pro ſe, & Meuio fratre cum hac clauſula, quod Titius ſi voluerit vendere, vel in alium quouis modo transferre dictam emphyteuſim, quod teneatur primum requirere, denunciare, ac intimare dicto Meuio Fratri, & illi tradere pro æquali pretio, quod ab alio extraneo habere in futurum poſſet. Modo contingit, quod pro ære alieno dicti Titii in cauſam iudicati fuit à creditoribus capta, & ſub haſta publica propoſita, & Sempronio pro quantitate debita deliberata. Comparet deinde Meuius, & petit bona prædicta ſibi tamquam non requiſito, nec intimato relaxari, quod fieri negatur à Sempronio emptore. Quęritur quid iuris.

Et prima facie concludendum videbatur ad fauorem emptoris.

Quoniam dicta alienatio fuit neceſſaria, *l. cum fideicommiſſum, ff. de fideicommiſſ. liber.* ex quo iudicium redditur in inuitum, *l. inter ſtipulantem, §. 1. ff. de verbor. obliga. l. alienationes, ff. famil. erciſcund.*

2 Licet enim verum ſit huiuſmodi alienationes prorſus nulla eſſe ab initio tãquam factas contra legem, *ad notat. in l. non dubium, C. de legi. & l. cum lex, ff.*
3 *de fideiuſſ.* Tamen declaratur non procedere, quando alienatio eſt neceſſaria, quia hęc ſemper cenſetur permiſſa, & numquam interdicta, *iuxta text. in l. peto, §. præd. ff. de legat. 2. & ibi Bart. & in l. Pater filium, vbi etiam Bart. ff. de legat. 3. tradit Iaſ. in l. filius fam. §. Diui, in prima lect. num. 12. & in 2. lect. num. 12. & ſeq ff. de leg. 1. dicta l. alienationes, ff fam. erciſc. Crot. in dicto §. Diui num. 45. Loaz. num. 82. & ſeq.*

Rip. num. 15. *Vaſq. quæſt. Illuſtr. cap.* 31. *num.* 13. *& infra. Tiraq. de legib. con nub. gloſ.* 5. *num.* 223. *Bar. in l. vnum ex familia. Sed ſi fundum in fin. vbi Peralt. ſub num.* 27. *in fin. de communi teſtatur,*
4 *ff. de leg.* 2. & quidem meritò, quoniam quod voluntate prohibetur, ex neceſſitate permittitur, *l. quia non potuerunt,*
5 *ff. de manumiſſ. teſtam.* & in ſpecie, quod ius emphyteoticum poſſit capi pignori, & præmiſſis ſubhaſtationibus per iudicem vendi, & inſolutum dari, *eſt tex. in l. ſi finita, §. ſi de vectigal. & § ſi qua ſunt iura, & ibi notatur, ff. de damn. infect.*
6 Sed contrarium dicitur verius, nempè Meuio actionem competere ad rem ipſam emphyteoticam auocandam.

Nam quid quid ſit de alienatione neceſſaria ea circumſcripta; Dicitur in præſenti bona emphyteuſi prædictæ ſubiecta ſponte, ac voluntariè fuiſſe alienata, cum id, quod fit per Iudicem videatur fieri per partem, & ſic in caſu noſtro per debitorem, *l. ſi ob cauſam, C. de euict. l. eleganter in princ. ff. de pign. act. l. libera quidem, C. de ſent. & notatur in l. id quod noſtrum, ff. de reg. iur.* & dixi ſæpe in hoc tractatu, probat *Morot. de iur. offer. quæſt.* 1. *nu.* 38. *Rota coram Sanctiſſ. deciſ.* 193. *num.* 1. *& ſeqq. & deciſ.* 319. *num.* 5. *&* 6. omnique in caſu
7 Iudex non poteſt derogare iuri alterius, & ideo quod decreuit, intelligitur abſque tertii præiudicio, *l. Claudius, ff. qui pot. in pign. habe. confert, à Diuo Pio, § ſu-*
8 *per rebus, ff. de re iudic.* nec dicitur inuitus debitor, cum potuerit, ac debuerit pactum obſeruare, & ideo quidquid inde ſecutum fuerit, voluntarium reputatur, *per not. in l.* 1. *C. de natural. libe.*
9 Quibus ſtantibus ſubhaſtatio, & deliberatio dicitur nulla, nullumque ius ex ea fuiſſe quæſitum Sempronio emptori, vt in terminis per hæc, & alia reſpondit *Bal. conſ.* 306. *per totum lib.* 1. *quem ſequitur Rota per Cardin. Seraphin. deciſ.* 808. *num.* 2. *cum ſequentibus.*
10 Vbi quod portio vocati ad inueſtituram conſolidata cum proprietate non poteſt ſubhaſtari, ac deliberari per ceſſionarium iurium illius, qui alteri ceſſit, ad cuius vitam conceſſa fuerat ſtante pacto, quod res non poſſit vendi, cedi, pignorari, locari, vel quomodolibet alienari non requiſito prius Domino directo, ſi velit præferri, & his confert *Vincent. de Franch. deciſ.* 277. *Corbul. in tractat. ex quibus cauſ. emphit. iur. ſuo priuet in titulo de cauſa priuat. obal en. ireq. Dom fact. in* 19. *limit. in prima ampliat Theſaur. deciſ.* 139. *& in terminis iterum Vinc. de Franch. dec.* 482 *num.* 1. *&* 2.

EPITOME.

Nominandi ius an cedi, & ſubhaſtari valeat.

SVMMARIVM.

1 *Nominandi facultas vti quid perſonale non eſt ceſſibilis.*

Primo declaratur procedere in ceſſione voluntaria, non in neceſſaria, num. 4.

Secundo declaratur non habere locum, quando tale ius inhæret ratione rei, num. 6.

Et contrarium dictæ concluſionis habetur, num. 2. *& ſeqq.*

Ius nominandi ſubhaſtari poteſt conſentiente Domino directo, num. 2. *& ſeq.*

Et cedi poteſt, & in alium transferri, num. 3.

4 *Tex. in l. ſi ſtipulatus fuerim, ff. de verb. oblig. locum non habet in ſubhaſtatione, ſed in ceſſione volũtaria.*

Item procedit in facultate eligendi competente per viã facti, non in electione, quæ competit per viam iuris, num. 5.

6 *Ius perſonale licet cedi non poſſit, tamẽ quando inhæret ratione rei, illud cedi poteſt cum ipſa re.*

QVAEST. CXI.

Hoc loco inquirendum eſt, an & locũ habeat ſubhaſtatio in iure nominãdi. Et

Et concludendum videtur negatiuè.

1 Quoniam facultas nominandi, vti quid perſonale, non eſt ceſſibilis, *l. ſi ſtipulatus fuerim, ff. de verbor. obliga. Surd. poſt alios, quos adducit conſil.* 205. *num.* 21. *&* 22. *lib.* 2.

2 Sed contrarium verius dicitur. Nam quod ius nominandi ſubhaſtari valeat conſentiente tamen Domino directo,
3 nullum videtur eſſe dubium, Cum, & accedente dicto conſenſu cedi poſſit, & in allum transferri, *Ancharan. conſil.* 63. *num.* 1. *cum ſeqq. Caſtren. conſil.* 329. *num.* 2. *lib.* 2. Ita & pari ratione poteſt per Iudicē ſubhaſtari; etenim quod fit à Iudice rem creditori adiudicante, vel licitatori ab ipſo debitore factum cenſetur, *l. ſi ob cauſam, vbi Bart. & Bald. & poſteriores, C. de euict. l. ſi pignora, ff. eodem l. eleganter, in princ. ff. de pign. act. Tiraquell. de retract. lignag.* §. 1 *gloſſ.* 14. *num.* 13.

4 Non obſtat, quod dicitur ex dicta *l. ſi ſtipulatus fuerim.*

Quia ille text. locum non habet in ſubhaſtatione facta per Iudicem, vt ibi norat *Iaſ. ſub num. primo, verſic. Secundo limita.* Sed procedit in ceſſione voluntaria, non autem in neceſſaria, *vt ibidem per Iaſ. & Tiraq. latè de retract. lignag.* §. 26. *glo.* 1. *num.* 12. *& ſeq.*

5 Secundò reſpondetur locum habere in facultate eligendi competente per viam meri facti, non in electione, quæ per viam iuris, vt declarat *Bar. in dicta l. in prima oppoſit.* quem omnes ibi ſequuntur, vt teſtatur *Iaſ. ſub num.* 1.

6 Tertiò, & melius, ac tutius in propoſito reſpondetur, quod licet ius perſonale cedi non poſſit, tamen quando inhæret ratione rei, illud cedi poteſt vna cum ipſa re, *Pariſ. conſil.* 82. *num.* 36. *lib.* 3. *Surd. conſil.* 105. *num.* 21. *&* 22. *lib.* 2. *Vincent. de Franch. deciſ.* 242 *num.* 1. *Card. Tuſch. in practicar. concluſ. in verbo Ius congrui, concluſ.* 583. *num.* 27.

Et ita vt ſupra fuit reſolutum à Rota coram ſanctiſſ. *deciſ.* 456. *per totam.*

EPITOME.

Hæres cum beneficio legis, & inuentarij, An poſſit vendere bone hæreditaria abſque ſubhaſtatione.

Datio in ſolutum, An ſit ipſo iure nulla non præcedente ſubhaſtatione, vel appellatione opus ſit.

Et quibus in caſibus abſque ea remaneat valida.

Iudex procedens tamquā ſuper notorio, quando rectè agat.

Res data in ſolutum, quando eſt maioris pretij, & valoris, quam ſit debitum, quando ſit nulla.

Quid quando Iudex exequitur non bene regulato arbitrio.

SVMMARIVM.

1 *Hæres cum beneficio legis, & inuentarij quando vendit bona hæreditaria pro ſoluendis debitis, non tenetur ea ſubhaſtare.*

Et poteſt ſatisfacere creditoribus primo venientibus, neque moleſtari poteſt, ſi ſoluerit poſterioribus abſque ſatisdatione. num. 2.

Intellige procedere data ignorātia prioritatis, & poſterioritatis, ſecus ſi ſciuerit adeſſe anteriores creditores, vel ſuſpicatur de exiſtentia aliorū creditorum. num. 3.

Et eſt opinio recepta, & ſeruata in praxi. num. 4.

5 *Hæres cum beneficio inuentarij poteſt in ſolutum dare bona hæreditaria creditoribus abſque ſubhaſtatione.*

6 *Subhaſtatio requiritur in datione in ſolutum.*

7 *Bona antequam ponantur ſub haſta à peritis debent eſtimari.*

Quorum ſi iuſtum pretium non inueniatur, adiudicantur creditori pro iuſto pretio. num. 8.

R 2 Subha-

*Subbaſtationis forma omiſſa nullam
non reddit ipſo iure dationem
in ſolutum, ſed appellationis reme-
dio opus eſt.*

Contrarium plures voluerunt, nu. 10.

*Limitatur procedere, quando inter-
uenit tantum defectus perquiſitio-
nis, An mobilia extarent; At ſecus
ſi etiam concurrat immobilia vendi
non præcedente diſcuſſione bonorum
mobilium, & non præceſſerit ſub-
baſtatio, num.* 11.

*Primò declaratur, vt quidquid ſit de
iure, de æquitate ſuſtineatur datio
in ſolutum ſine ſubbaſtatione, quan
do ex actis conſtat creditum exce-
dere valorem rei emptæ, quia tunc
valet datio in ſolutum ſine ſubbaſta
tione, num.* 12.

*Secundò declaratur non procedere, quã
do pretium eſt ita manifeſtum, vt
non poſſit interuenire aliqua colluſio
& ſic fruſtratoria eſſet ſubbaſta-
tio, num.* 14.

*Tertiò declaratur non habere locum
quando probari poteſt, quod tempo-
re adiudicationis rei datæ in ſolu-
tum res ipſa non potuiſſet plus ven-
di, quam eo pretio, quo fuit data in
ſolutum etiam per viam ſubbaſta-
tionis, quaſi tunc ceſſet læſio, n.* 15.

13 *Datio in ſolutum facta nulla præceden
te ſubbaſtatione, quidquid ſit de iu
re, de æquitate ſuſtinetur.*

16 *Iudex quando proceſſit, tanquam in
notorio, licet tunc non haberet proba
tiones notorij, tamen ſententia va-
lebit irreuocabiliter, ſi vere notoriũ
erat, & de eo poſtea appareat.*

17 *Res data in ſolutum, vbi eſt maioris
pretij, & valoris, quam eſſet debi-
tum, dicitur nulla.*

*Primò extenditur procedere, licet in
vno tantum nummo fuiſſet erra-
tum, num.* 18.

*Secundò extenditur habere locum ſiue
à Iudice fiat, ſiue à parte, n.* 19.

*Declaratur habere locum, ita tamen,
vt non vitietur in totum venditio,
ſed ſuſtineatur pro ea parte, quæ
proportionatur debito, num.* 20.

Et reſiduum reſtituitur debitori. n. 21

22 *Iudex, quando exequitur, vti debet
regulato arbitrio, & pro modico de-
bito pati non debet, quod capiatur
res magni valoris.*

*Et vbi non vtatur, exequutio non vi-
tiatur, ſed pars grauata, poterit ab
exceſſu appellare, num.* 23.

QVAEST. CXII.

1 VIdeamus nunc, quid ſi hæres
cum beneficio legis, & inuen
tarii vendat bona hæredita-
ria pro ſoluendo ære alieno;
An requiratur ſubhaſtatio, & Bald. con
cludit quod non, in *l fin.* §. *& ſi præfa-
tam in primo not. C. de iur. deliber. quem
ſequitur Guidopap. in tract. de form. in-
uentar. num. 16. Dembauder. in com-
pend. ſubhaſta. cap. 5. num. 18. Aſin.
de execut. §. 6. cap. 28. & Roland. de
inuentar. in §. At quæritur pag. mihi*
2 97. Qui propterea poteſt etiam ſatisfa-
cere creditoribus primo venientibus,
nec moleſtari poteſt, quod ſoluerit po-
ſteriori abſque ſatisdatione per dictum
§. *& ſi præfatam, vbi Doctor. commu-
niter notant Guido Pap. de inuentar. nu.
16. Roland. in dicto ſimili ſuo tractat.
§. Octaua eſt vtilitas num. 1. Valaſch.
Conſulta. 52. num. 38. Ang. de teſtam.
glo. 112. num. 8. Vincent. de Franch. de-
ciſ. 172. num. 3. & 4.*
3 Quod intelligas data ignorantia prio
ritatis, & poſterioritatis, ſecus ſi hæres
ſciuerit, quod aderant anteriores credi-
tores, vel ſuſpicaretur de exiſtẽtia alio-
rum creditorum, quia ſi ſoluat ſine fide-
iuſſore, ſibi imputabitur, quaſi tunc ſit
in dolo illam non exigendo, *glo. in dicta
l. fin. §. & ſi præfatam, in ver. ſatisfa-
ciant, & ibi Bart. ſub num. 1. verſic. Ter
tio oppono, Salycet. in fin. Caſtren. num. 4.
in fin. C. de iur. deliberan. per textum in
l. dolo, ff. ad l. Falcid. Rebuff. de ſenten.
prouiſionalib. tom. 1. fol.* 283. Et iſtam
4 ſeruari in praxi reiecta ſententia con-
tra ſentientium teſtatur *Valaſch. dicta
conſulta. 52. num. 38. in fine.*

Prout

5 Prout & poteſt inſolutum dare, vt communiter per ſcribentes in dicta *l. fin.* §. *etſi præfatam per illum text. Bart. in l. in ratione*, §. *ſi diligenter*, *ff. ad l. fal. Roland. de inuentar.* §. *alia, & noua vtilitas, num. primo.*

6 Quamuis alia regulariter in datione in ſolutum requiratur ſubhaſtatio eo modo, quo loquitur *Caſtren. in l. ſi*
7 *quos*, *C. de reſcindend. vendit.* vbi inquit bona antequam ſub haſta ponantur à peritis, & extimatoribus extimanda eſſe, & ea eſtimatione præmiſſa ſubhaſtanda fore, ac deinde plus offerenti tradi, alioquin fraudem committi poſ-
8 ſe, ſi verò emptor non reperiatur, vel ab eo iuſtum pretium non offeratur, bona prædicta ei vendenda non eſſe, ſed pro iuſto pretio iuxta tamen peritorum extimationem creditori adiudicanda eſſe, *l. prima*, *C. ſi in cauſ. iudic. Afflict. deciſ.* 358. *Roland. conſil.* 32. *num.* 31. *&* 33. *lib. primo.*

9 Cuius formæ omiſſio licet dationem in ſolutum nullam non reddat ipſo iure, ſed appellationis remedio opus eſſe dixerit *Bart.* & cæteri, quos refert *Iaſ. in l. à Diuo Pio*, §. *in venaitione*, *num.* 19. *ff. de re iudicat. & Gabr. commun. opin. lib.* 2. *tit. de execut. rei iudic. concl.* 2. *ex magis communi opinione.*

10 Cuius contrarium cenſuerunt *Imol. Alexander, & Iaſon. in dicto* §. *in venditione, Afflict. dicta deciſ.* 358. *& Felin. in cap. cum dilecta ſub num.* 32. *verſic. ſecundum ſignum*, *de reſcript.*

11 Tamen loquuntur, quando ille tantum defectus interuenit, quod non fuerit facta perquiſitio, An mobilia extarent, ſed ſecus ſi vtrumque concurrat, nempè ſi bona immobilia vendantur non præcedente diſcuſſione bonorum mobilium, & non præceſſerit ſubhaſtatio, vt conſiderat *Aſin. in tract. de execut.* §. 4. *cap.* 9. *num.* 12. cui adhæreo cum infraſcriptis tamen declarationibus.

12 Primò, quidquid ſit de iure, de æquitate ſubſtineatur datio in ſolutum ſine ſubhaſtatione, quando ex actis conſtat creditum excedere valorem rei emptæ, quo caſu valet datio in ſolutum non ſeruata illa forma ſubhaſtationis, quæ, vt ſæpè fuit dictum, eſt inuenta ad fraudes euitandas, ita *Rota per Cardinalem Seraphinum deciſ.* 358. *num.* 1.
13 *&* 2. Vbi quod datio in ſolutum facta nulla præcedente ſubhaſtatione quidquid ſit de iure, de æquitate ſubſtinetur. *Put. deciſ.* 252. *num.* 8. *lib. ſecundo.* Et iterum *Cardin. Seraphin. deciſ.* 984. *num.* 5. dicit, quod ſubhaſtatio non requiritur, quando datur res in ſolutum, quæ minus valet, quam ſit debitum, & eadem Rota coram eodem *deciſion.* 1005. *num. primo*, *ex doctrina Paul. de Caſtr. in l. à Diuo Pio*, §. *ſi pignora*, *de re iudic. & Pute. dicta deciſ.* 252. *lib. ſecundo.*

14 Secundò declaratur, quando pretiũ eſt ita manifeſtum, vt non poſſit interuenire aliqua colluſio, & ſic fruſtratoria eſſet ſubhaſtatio, *l.* 2. *vbi Bart. num.* 24. *C. de reſcinden. vendit. & in l. pretia rerum*, §. *nonnullam num.* 3. *ff. ad l. fal. prout ita ſequendo Bald. in l. prima, num.* 5. *C. ſi propt. public. penſit. vendit. fuer. celebra. concludit Coler. de proceſſ. execut. par.* 3. *cap.* 9. *num.* 44.

15 Tertiò declaratur, non habere locum, quando probari poteſt, quod tẽpore adiudicationis rei in ſolutum datæ non potuiſſet vendi pluris, quam eo pretio, quo fuit data in ſolutum, etiam per viam ſubhaſtationis, tamquam tunc ceſſet læſio, vt in ſpecie per *Put. deciſ.* 252. *aliàs in nou. deciſ.* 275. *par.* 2. *quem ſequitur Rota per Cardinalem*
16 *Seraphinum dicta deciſ.* 358. *nu.* 2. Nam quando proceſſit Iudex velut in notorio, quamuis tunc non haberet probationes notorij, nihilominus ſententia valebit irreuocabiliter, ſi verè notorium erat, & de eo poſtea appareat, *Innocent. in cap. tua, in fine de cohabi. cler. & mulier. Arcbid. in cap. cum plures, ad finem. verſic. Credo, de offic. delegat, in* 6. *Rota deciſ.* 57. *aliàs* 12. *de fid. inſtrument. in antiqu. Put. dicta deciſ.* 252. *in fin. lib.* 2.

17 Vbi verò res in ſolutum data eſſet maioris pretii, ac valoris, quam eſſet debitum, diceretur nulla, vt voluit *Bart.* quem ibi ſequuntur *Doctor. in l. ſi non ſortem, §. ſi centum, ff. de condict. in-*
18 *debit.* Vbi ait id procedere, licet in vno tantum nummo fuiſſet erratum. *Bald. in l. certi condictio. §. quoniam, ff. ſi cert. petat. Natta conſil. 631. num. 37 Roland. conſil. 7. num. 17. lib. 3. Socin. conſil. 82. ad finem lib. 3. Tiraq. de retract. lignag. §. 23. gloſſ. prima, nu. 23. & ſequen. Surd. de alimen. tit. nono, quæſt. 32. num. 79. Afflin. de execut. §. 4. cap. 5. per totum. Burſat. conſil. 73. n. 37. Ancharan. iun. quæſt. 14. num. 7.*
19 qui Doct. loquuntur in datione inſolutum, & dicunt verum eſſe, ſiue à Iudice fiat, ſiue à parte, *Roma. in l. prima, §. pen. ff. de verbor. obligat. Ruin. conſil. 136. num. 5. lib. primo, & conſil. 160 num. 26. lib. 2. Pariſ. conſil. 81. num. 36 lib. 2. latè Tiraquel. de retract. conſanguin. §. 23. gloſſa prima, num. 23. Marſil. in l. fin. num. 44. ff. de iuriſdict. omn. iudic. Afflict. dicta deciſ. 358. num. 7. Curt. iun. conſil. 170. num. 8. Roland. conſil. 7. num. 87. lib. 3. Cephal. conſil. 198. num. 1.*

20 Quod declaratur procedere, vt non vitietur in totum vẽditio, ſed ſubſtineatur pro ea parte, quæ proportionatur debito, vt declarat *Caſtren. in dicto §. ſi centum, num. 3. & Alexand. ibidem num. 3. Afflict. dicta deciſ. 358. in fine, & ante hos Bald. in cap. quoniam frequenter, §. fin. num. 2. vt lit. non conte-*
21 *ſtat.* Et reſiduum reſtituitur debitori, *Bald. in l. fin. num. 4. verſic. Et non plus, C. de iur. domin. impet. Afflict. deciſ. 218. num. 2. Ruyn. conſil. 160. nu. 25. lib. 2. Surd. de aliment. tit. 9. quæſt. 32. num. 83. Rota deciſ. 545. num. 6. 630. num. 4. par. 2. in recentior.*

22 Et quamuis, quando iudex exequitur, vti debeat regulato arbitrio, & pro modico debito pati non debeat, quod capiatur res magni valoris, *l. quamdiu,*
23 *C. de diſtract. pign.* Tamen ſi eo arbitrio non bene vtatur, non tamen vitiatur executio, ſed pars grauata poterit ab exceſſu appellare, vt tradidit *Bart. in dict. l. à Diuo Pio, §. in venditione nu. 5. Imol. num. primo, Alexand. num. 4. & Iaſon. num. 10.* qui dicit communem *Abb. in cap. quoad conſultationem num. 27. de re iudica. Surdus conſil. 39. num. 29. lib. primo.*

EPITOME.

Executor teſtamenti an res hæreditarias pro vltimæ voluntatis executione vendere poſſit abſque ſubhaſtatione.

Executor bona defuncti alienare non poteſt, vltra quam vrget neceſſitas.

Prout nec tutor, nec curator.

SVMMARIVM.

1 *Executor teſtamenti res hæreditarias pro vltimæ voluntatis executione vendere non poteſt abſque ſubhaſtatione, aliàs venditio eſt nulla.*

Extenditur procedere, etiam ſi res illius ius luendi vendatur, quam cum pacto redimendi in ſubhaſtationibus executor vendiderat. num. 2.

3 *Solemnitas, quæ in rei immobilis alienatione ſeruatur, eadem requiritur ad rem immobilem ſeruandam.*

4 *Executor contra iuris formam, à ſtabilibus venditionem non incipit, exiſtentibus mobilibus.*

Nec rem magni valoris pro re exigua diſtrahere poteſt, num. 5.

6 *Executores teſtamenti bona defuncti alienare non poſſunt, vltra quam vrget neceſſitas.*

7 *Tutor, vel curator ad æs alienum ſoluendum plus non poteſt diſtrahere, quam opus ſit.*

Aliàs ſine cauſa alienare dicitur, & in dolo verſari, num. 8.

Niſi ea res commodam non patiatur diuiſionem, num. 9.

QVAE.

QVAEST. CXIII.

1 Executor teſtamenti an res hæreditarias pro vltimæ voluntatis executione vendere poſſit abſque ſubhaſtatione quæritur, & dicitur non poſſe, *l. 1. ff. de reb. cor. l. 1. C. quan. decr. opus non eſt, l. 1. ff. ſi cert. petat. Bald. in l. & ſi ſine, ff. de minor, & in l. in alio, ff. de alimen. & cib. lega. num. 13. Capr. de execut. membr. 6 num. 117. Bald. conſil. 287. num. 4. lib. 4. Viu. deciſ. 305. num. 6. Azeued. lib. 6. num. 4. tit. 4. lib. 5. recop. Craſſ. in §. fi. quæſt. 11. num. 2. Card. Tuſch. littera E. concluſ. 528. num. 3.* quia diſtractio non præcedente ſubhaſtatione eſt nulla, *l. 2. C. de fide inſtrumen. lib. 10. l. ordo, C. de execut. rei iudic. Afflict. deciſ. 358. & deciſ. 302. & ibi Vrſill. Marta deciſ. 154. num. 4.*

2 Quod extenditur procedere quoque ſi rei illius ius luendi vendatur, quam cum pacto retrouendendi in ſubhaſtationibus executor vendiderat; Nam
3 quod dicitur de ſolemnitate rei immobilis venditione, idem in pacto redimēdi ad rem immobilem ſeruandam ait *Alexand. conſil. 27. & ibi adden. lib. 3. Cardin. Tuſc. littera E, concluſ. 537. num.*
4 *15.* in quo & illud aduertendum erit, quod executor contra iuris formā venditionem non incipiat a ſtabilibus exiſtentibus mobilibus, *Bart. in dicta l. in alio, num. 13. Papon. lib. 20. tit. 6. Areſt. 5. Guttierez alleg. 1. nu. 5. Tell. l. thaur. 32. num. 6. Azeued lib. 6. num. 4. tit. 4. lib. 5. recop. Tepat. var. lib. 2. tit. de exe-*
5 *cut. colum. prima*, vel rem magni valoris pro exiguo debito diſtrahat, *Bart. in l. 6. C. de diſtract. pign. Menoch. de arbit.*
6 *iudic. caſu 182. num 34.* quia teſtamenti executores bona defuncti alienare non poſſunt, vltra quam vrgeat neceſſitas, *Oſaſch. conſil. 12. num. 7. & 8. Simon de Præt. de interpret. vltim. volunt. lib. 5. num. 35. Azeued. dicto lib 6. nu. 5.*
7 Sicut tutor, vel curator ad æs alienum ſoluendum, nec plus poteſt diſtrahere, quam opus ſit, *l. magis puto, §. item Prætor, ff. de reb. cor. ex Afflict. & Fabian. de Mont. & alijs reſpondit Rolan conſil. 33. num. 8. lib. primo. Natt. conſil. 162. num. 6. Neuizan. conſil. 85. num. 2. Borgnin. de tut. & curat. num. 129. Azeued. dicto num. 5. Menoch. conſil. 214 num. 2. & de recuper. poſſeſſ. remed. 15. num. 147. & de arbitr. iud. caſu 171. num.*
8 *21. & caſu 182. num. 35.* quare tutor vendens vltra vrgens æs alienum ſine cauſa, alienare dicitur, & in dolo verſatur, *Angel. conſil. 175. Alexand. conſil. 74. num. 3. lib. 3. Menoch. dicto conſil. 214. num. 4.*
9 Niſi ea res commodam non patiatur diuiſionem. *Bald. in dicta l. magis puto, §. idem Prætor. & conſil. 75. lib. primo, Menoch. vbi proxime ſupra n. 34.*

Verum pro limitatione huius quæſtionis videas quę dicuntur in ſequenti.

EPITOME.

Executor teſtamenti an, & quando vendere valeat bona hæreditaria abſque ſubhaſtatione ex facultate ſibi à Teſtatore conceſſa ea vendendi.

Venditionem impugnans prætextu ſubhaſtationum non factarum audiri non debet, niſi prius reſtituto pretio, vel realiter oblato cum iactis meliorамentis.

SVMMARIVM.

1 *Facultas vbi data eſt à Teſtatore executori vendendi bona, ex ea cenſetur data licentia vendendi ſine ſubhaſtatione.*

Contrarium num. 4.

Prima relata ſententia declaratur primo procedere, ſi ſpeciale prædium vendere Teſtator iuſſerit, ſecus ſi in genere licentiam dederit, num. 2.

Subdeclaratur, particularem rei vendendæ licentiam non obeſſe, quando extat loci conſuetudo, aut ſtatutum

*ium vendendi bona præmiſſis ſubha-
ſtationis, num. 3.*
*Secundo declaratur habere locum, ſi a-
dijciatur, quod vendere poſſit cum
bannimento, vel ſine, num. 5.*
*Tertio declaratur, quando tutor, & cu-
rator condemnatus eſſet ad traden-
dam rem minoris, quo caſu neceſ-
ſaria non eſt ſubhaſtatio, num. 6.*
*Idem erit, ſi tacitè mandauerit teſta-
tor, num. 7.*
8 *Executor à Teſtatore ſimpliciter con-
ſtitutus nulla forma ſibi præfixa,
id ſolum exequi poteſt, quod à Le-
ge, vel Canone eſt permiſſum.*
9 *Executor extra tempus à teſtatore præ-
finitum exequi non poteſt.*
*Quod tempus ab hæreditate adita
currit. num. 10.*
11 *Venditionem impugnans prætextu ſub-
haſtationum non factarum audiri
non debet, niſi prius reſtituto pretio.*
*Vel etiam realiter oblato cum melio-
ramentis factis, num. 12.*

QVAEST. CXIV.

1 QVæro quid cenſendum, quan-
do à Teſtatore data eſt facul-
tas vendendi, An ex ea cen-
ſcatur etiã data licẽtia vẽdẽ-
di ſine ſubhaſtatione. Et concludendũ
videtur affirmatiuè. Quia venditio fa-
cta in vim facultatis à Teſtatore conceſ-
ſæ, perinde eſt, ac ſi ab ipſomet Teſtato-
re facta fuiſſet, *l. item eorum, ff. quod cu-
iuſque vniuer. nomi. Bald. conſil. 287. n.
4. lib. 4. Tiraquell. de legi. connub. gloſ. 8.
num. 184. dixi in tract. de euict. quæſt.
192. num 41. & nunc addo Rota dec.
446. ſub num. 1. in fine par. prima in re-*
2 *centior.* Quæ concluſio ſecundum plu-
res declaratur, ſi ſpeciale prædium ven-
dere teſtator iuſſerit, ſecus ſi in genere li-
centiam dederit vendendi bona, quia
tunc ſubhaſtatio neceſſaria eſt. *addent.
ad Alexandr. conſil. 27. lib. 3. Luc. de
Penn. & alij in l. final. num. 3. C. de princ.
agen. in reb. lib. 12. vbi glo. reprobat tex.
l. prædium. C. quand. decret. opus non eſt.
Card. Tuſch. lit. E. concluſ. 537. num. 14.*
3 Imo & ſi loci conſuetudo ſit, aut ſtatu-
tum vendendi bona præmiſſis ſubhaſta-
tionibus, tunc particularis rei venden-
dæ licentia non obſtante, ſubhaſtatio-
nes ſunt neceſſariæ.
4 Supradictum tamen Baldum ſenten-
tiam ita ſimpliciter vt ſupra intellectam
falſam dicit *Munoz. de ratiocin. ad mi-
niſtrat. cap. 16 ſub num. 18. cui addo Fa-
bian. de Mon. de emption. & vendition.
quæſt. 5. princip. ſub num. 85. verſic. ſed
dici poſſet, & Iodoch. Dembaud. in com-
pend. ſubhaſta. cap. 3. num. 30. Gratia.*
5 *diſceptat. cap. 479. num. 8. lib. 3.* Niſi adii-
ciatur, quod vendere poſſit cum banni-
mento, vel ſine, *ex Surd. deciſ. 77. nu. 4.*
6 Item vbi ſupra *Munoz.* intelligit, vbi
tutor, vel curator condemnatus eſſet ad
tradendum rem minoris, quia hoc caſu
neceſſaria non eſſet ſubhaſtatio, & aliæ
ſolẽnitates per *Surd. conſ. 30. n. 1. & ſeq.
lib. 1.* Licet regulariter ex communiori,
& in practica obſeruata opinione de cõ-
ſuetudine in venditione rerum minorũ
non requiratur ſubhaſtatio, vt dixi in q.
27. præſertim quando ab executore bo-
na fide facta extitit *Bald. in authen. hoc
ius porrectum, num. 15. C. de ſacroſanc.
eccleſ. Anguſol. conſil. 279. num. 42. Ro-
ta dicta deciſ. 446. num. 2. par prima in*
7 *recentior.* Idem erit, ſi tacite mandaue-
rit teſtator *Bart. in l. alio. de alimen. &
ciba. lega. Cephal. conſil. 625. num. 12.*
8 *lib. 5.* Aliàs vbi executor à teſtatore ſim-
pliciter conſtituitur nulla forma ſit præ-
fixa, id ſolum exequi poteſt, quod à Le-
ge, vel Canone eſt permiſſum ex prædi-
9 ctis; Prout & nec extra tempus à teſtato-
re diffinitum is poteſt exequi. *Spin. de*
10 *teſtam. gloſſ. 28. num. 41.* Quod adita
prius hæreditate curſurum eſt, *gloſſ. in l.
qui filio, ff. de hæredi. inſtit. Alexand. in
l. nemo, ff. de legat. 1. Iaſ. in l. eam quam
ff. de fideicomm. Oldrad. conſil. 108. Abb.
in cap. nos quidem, num. 10. Imol. num. 7
& poſteriores, de teſtam. alios plures ci-
tat Craſſ. §. final. quæſt. 5. num. 2. Spin. di-
cta gloſſ. 28. num. 10. Card. Tuſch. dict.
litt. E, concluſ. 541. num. 1.*

Nota-

11 Notabis tamen, quod impugnantes venditionem ex defectu ſubhaſtationū audiri non debent, niſi prius ſoluto pretio, *l. cum te fundum, C. de pact. inter emptio. & vendit. l. quod ſi minor, §. reſtitutio, ff. de minor. Bald. in l. 2. poſt medium C. de reſcind. vend. & in l. vlt. num. 3. C. ſi aduer fiſc. Felin. in cap. cum cauſa, nu. 10. extra de re iudic. Abb. conſil. 62. in fin. verſic. Poſtremo dico, lib. 1. Corn. conſil. 188. in fin. lib. 2. Crauett. conſil. 7. nu. 14. Roland. conſil. 59. nu. 7. lib. 1. Gra-*
12 *tian. diſcept. lib. 1. cap. 7. num. 29.* Vel realiter oblato, & cum effectu cum melioramentis factis, & aliis, de quibus per *Simon. de Præt. conſil. 74. num. 28. lib. 1. Calcan. conſil. 26. colum. fin. & Odd. in tract. de reſtit. in integr. quæſt. 47. art. primo, num. 14.*

EPITOME.

Res vendi, ac ſubhaſtari debet ab executore præſente pecunia, & non habita fide de pretio.

Et quando hoc non procedat.

Prout nec procurator ad vendendum ad certam cauſam poteſt fidem habere de pretio, niſi cōfitendi ei fuerit data licentia.

Nec ſufficit, quatenus eſſet ſimpliciter ad vendendum conſtitutus, niſi aliunde appareat pretium verè fuiſſe numeratū.

Verbum pecunia in venditione, ac ſabhaſtatione qualiter ſit accipiendum.

SVMMARIVM.

1 *Res vendi debet ab executore præſente pecunia, & non habita fide de pretio.*

Fallit ſi à Teſtatore confitendi fuerit data facultas, nu. 5.

2 *Procurator conſtitutus ad vendendū, ita quod pretium erogari debeat in aliquam cauſam, non poteſt habere fidem de pretio.*

Fallit, ſi ſimpliciter fuerit conſtitutus ad vendendum, num. 3.

Sublimita, vt pretij confeſſio ſatis non ſit, ſi illud numeratum aliunde non conſtet, num. 4.

6 *Verbum, pecunia, in venditione, & ſubhaſtatione non ita ſtrictè accipiendum eſt pro ea, quæ ad numerum datur, ſed pro ſatisfactione.*

Declaratur, dummodo ſatisfactio interueniat, non autem ſi accolletur cenſus, vel quid ſimile, cum iſta non ſit ſatisfactio, num. 7.

8 *Venditio ſi nulla ſit, an pretium ab executore receptum per hæredem agentem prius reſtituendū ſit, remiſſiuè.*

QVAEST. CXV.

1 Conuenit, vt hoc loco, quæramus, An in venditione, & ſubhaſtatione poſſit executor habere fidem de pretio, vel debeant fieri præſente pecunia. Et reſoluēdum videtur executorem fidem habere non poſſe, ex *Bart. in l. à Diuo Pio, §. ſed ſi emptor, ff. de re iudic. vbi de communi teſtatur Iaſ. num. 8. Zaſ. num. 7. & 8. Bal. in l. inciuile, C. de rei vendic. Viu. deciſ. 305. num. 7. & 8. Ioan. Franc. de Ponte de poteſta. Proreg. tit. 4. §. 6. nu. 15 Matthe. Coler. de proceſſ. execut. par. 3. c. 9. num. 94. Craſſ. in §. fin. quæſt. 11. nu. 4. Card. Tuſch. litt. E, concluſ. 528. num. 1. Gratian. diſceptat. lib. 1. cap. 7. num. 4. cap. 326. num. 11. lib. 2. & cap. 329. à nu. 34. ad 45. & cap. 320. num. 4. eodem lib.*

2 Sic in procuratore conſtituto ad vendēdum, ita quod pretium erogari debeat in aliquam certam cauſam, vt nempè fidem de pretio habere non poſſit, poſt *Bart. in dicto §. ſed ſi emptor, & ibidem Cuman. num. 4. Alexand. num. 7. Iaſ. num. 4. tradit Pont. in dicto §. 6. nu. 11. Riminal. iun. conſil. 5. num. 169. Morot. conſil. 24. nu. 17. Gratian. dicto cap. 329. num. 42.*

Quam-

3 Quamuis ſecus ſi ſimpliciter ad vendendum ſit conſtitutus procurator. *Morot. conſ. 24. Verall. deciſ. 276. lib. 2.*
4 *Ponte dicto* §. 6. *num.* 13. Ita tamen, quod ſola pretij confeſſio ſatis non ſit, niſi aliunde numeratum illud fuiſſe conſtet *Bart. in dicto* §. *ſed ſi emptor, num.* 23. *Vi*. *deciſ.* 305. *num.* 9. *Guttierez. alle*
5 *gat.* 1. & niſi etiam teſtator confitendi dederit poteſtatem, *Guttierez. dicta allegat. prima.*
6 Verum verbum iſtud, pecunia, intelligas accipiendum non ita ſtrictè pro ea, quæ ad numerum datur, ſed, vt aliàs dixi, pro ſatisfactione, *iuxta l. quarta* §. *ait Prætor, &* §. *condemnatum in fin. verſic. Soluiſſe, ff. de re iudic. l. ſi procurator, aliàs incip. l. ſi curator,* §. *ſi ab eo, vbi glo. in verbo Soluto, ff. de iur. fiſc.* & in materia ſubhaſtationis fuit deciſum per *Rotam coram Sanctiſs. in Romana Vineæ* 18. *Maij* 1601. *impreſſ. deciſ.* 28.
7 *n.* 1. Dũmodo tamen ſatisfactio interueniat, non autem promiſſio de accollando cenſum, aut quid ſimile, cum iſta non ſit ſatisfactio, *l. ſi quis ſtipulatus ſit Stichum,* §. *fin. ff. de verbor. obligat. Aretin. conſil.* 28. *in primo Dubio, & latius dixi in quæſt. . . .*
8 An autem ſi venditio nulla ſit pretiũ ab executore receptum per hæredem agentem prius reſtituendum ſit, adeas *Iaſ. in l. ſi precium, C. de procur. & Card. Tuſch. in litt. E, concl.* 537. *num.* 12.

EPITOME.

Pecuniæ ſi ab executore non ſoluantur in cauſam ſibi demandatam, eſt tamen emptor ſecurus.

Prout & emptor rei minoris eſt ſecurus, qui ſoluit Tutori, vel Curatori, ſi prètium non ſoluatur creditori minoris.

Idem dicitur in emptore rei Eccleſiæ.

Et oſtenditur huiuſmodi alienationem à principio vtilem non reddi nullam ex eo quod non probetur pretium verſũ eſſe in vtilitatem Eccleſiæ, Nec emptor tenetur probare verſionem.

SVMMARIVM.

1 *Pecuniæ ſi ab executore non ſoluantur in cauſam ſibi demandatam, emptor eſt nihilominus ſecurus.*
2 *Emptor rerum minoris, qui ſoluit pretium Tutori, vel Curatori, eſt ſecurus, ſi pretium non ſoluatur creditori minoris.*
3 *Emptoris non ſpectat ad ſolicitudinem ſi pretium non ſoluatur creditoribus Eccleſiæ, vel vniuerſitatis.*
4 *Debitor de conſenſu creditoris ſi rem vendat, vel pignoret rem obligatam ad ſatisfactionem debiti, & luitionem pignoris, ſi illud non ſoluat creditori, emptor redditur ſecurus.*
5 *Mutuans non debet eſſe ſollicitus in quam cauſam conuertatur pecunia mutuata, ſed quod cauſa aſſeratur per procuratorem.*
6 *Venditio executoris facta non bona fide, An ſit retractanda.*
7 *Alienatio rei Eccleſiæ, quę ab initio fuit vtilis non redditur nulla ex eo, quod nõ probetur pretiũ verſum eſſe in vtilitatem, Eccleſia nec emptor tenetur probare verſionem.*

QVAEST. CXVI.

1 Facta ſubhaſtatione ſi pecuniæ nõ ſoluantur ab executore in cauſam ſibi à Teſtatore demandatam, an emptor ſit ſecurus, quęritur. & concluditur, quod ſic, quia ſufficit emptorem dictam cauſam ſoluiſſe, quamuis in iſtam cauſam non cõuertat. *eſt text. in l.* 1. §. *non autem in verb. Vnde quæritur, ff. de exercit. act.* Vbi probatur, quod ſi Præpoſitus Naui mutuatos nummos ad reficiendam Nauem, mox mutauit voluntatem, in priuatos ſuos

vſus

vſus conuertat, datur actio mutuanti contra Dominum, qui eum præpoſuit; licèt in illius voluntatem non ſint conuerſi nummi, quia imputet ſibi Executor, qui talem præpoſuerit. Ergo idem dicendum eſt in caſu noſtro, quòd cum executor habeat mandatum à Teſtatore ad vendendum, vt ipſius debita ſoluantur, ſi executor vendat in eam cauſam, & poſtea pretium conuertat in propriã eius vtilitatem, emptor nihilominus redditur ſecurus, ita quod imputet ſibi teſtator, qui talem executorem conſtituit, ita ſenſit *Bart. in l. alio. num. 25. ff. de alim. & cibar. legat. ſequitur Paul. de Caſtr. in l. ſi pretium, C. de procur. Gregor. Lop. in l 60. in gloſ. ſi zo pagamiento tit. decimo octauo par. tertia.*

3 Vbi quærit, An emptor, qui ſoluit tutori, vel curatori minori ſit ſecurus in emptione per ipſum facta, ſi pretium non ſoluatur creditori minoris, & dicit videri, quod ſic per illam legem Regiã, iuxta quod notat *Bar. in dicta l. Alio verſ. Quærit,* quid ſi dicitur, & per doctrinam eiuſdem *Bart. in auth. hoc ius porrectum in ver. Quæro dicitur hic, C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. num. 13.* vbi tenet *Bart.* quod in caſu *Auth.* prædictæ non ſpectat ad ſolicitudinẽ emptoris, quod pretium ſoluatur creditoribus Eccleſię, ſed ſufficit, quod ſoluat de mandato ſuperioris, idemque dicitur in venditionibus rerum Ciuitatis, in quibus verſio non eſt probanda, dummodo fiant ſeruatis ſeruandis, ſecundum veriorem opinionem *Ioan. de Plat. in l. 1. poſt prin. verſ. Sed dic, quod imo, C. de vendit. rer. Ciuit. lib. 10. Card. in cap. ex preſentium num. 2. de pign. Innoc. in cap. 1. in princ. depoſit. Roman. conſil. 440. ad med. Dec. conſil. 36. pro tenui. col. 6. in princ. verſ. Tertio principaliter, Rota coram Cardin. Seraphin. Anconitana terrarum 13. Iunij 1578. Surd. qui de communi deciſ. 366.* & in propoſito confert *tex. in l. ſicut, §. illud, ff. quib. mod. pign. vel hipothe. ſol.*

4 Vbi deciditur, quod ſi debitor de conſenſu creditoris vendiderit, vel pignora tu erit rem obligatam ad ſatisfactionem debiti, & luitionem pignoris, & poſtea ipſe debitor, qui pretium accepit, illud non ſoluit creditori, emptor erit ſecurus, & præfertur primo creditori, quoniam licitè emit de voluntate creditoris, nec ei nocere debet fraus debitoris vendentis.

5 Confirmatur dicta ſententia authoritate *Bart. in l. doli mali, num. 8. ff. de nouat.* vbi tenet, quod ſi procurator habẽs ſpeciale mandatum ad recipiendum pecuniam mutuo in certum quemdam vſum conuertendam, & recipiat, ſufficit procuratorem cauſam aſſerere, quia nõ debet eſſe ſolicitus mutuans, An conuertatur pecunia in illam cauſam, ſed quod ſolum aſſeratur per procuratorem quod comprobat ibidem *Alexan. in addit. ſub litt. E.*

6 Non obſtat *Bart. in dicta l. alio. num. 13. & ſeq.* dum ait, quod quando executor bona fide non vendidit, venditio eſt retractanda, & prius agendum eſſe aduerſus emptorem.

Quoniam Bart. loquitur, quando executor non ſeruauit debitam formam in vendendo, quia non incœpit à mobilibus, vel non fecit ſubhaſtationem, vel pro modico vendidit; Non autem loquitur, quando executor fuit in culpa in pretio conuertendo, cum tamen eſſet ſeruata ſolemnitas, quia tunc imputandum eſt teſtatori, qui talem executorẽ conſtituit per *text. in dicta l. 1. §. non autem, verſic. Vnde quærit. ff. de exerci. act.* quod notandum dicit tanquam quotidianum, & de pane lucrando, *Franc. Cur. Iun. in l. ſi pretium, num. 5. C. de procur.* vbi refert eiuſdem opinionis fuiſſe *Caſtren. in dicta l. pretium, Guttierez. Allega. 1. num. 2. & ſeqq.*

7 Vſum etiam nota circa venditionem rerum Eccleſiæ, quod quando ea fuit vtilis, non redditur nulla ex eo, quod nõ probetur pretium verſum eſſe in vtilitatem Eccleſiæ, nec emptor tenetur probare verſionem ſcribentes communiter in *cap. 1. vbi Butr. colum. 4. verſic Secundo, cum Innocen. & latè ibidem Imol. de depoſit.*

depoſit. Menoch. conſil. 375. *num.* 12. *lib.* 4. *Rota in Auximana bonorum* 13. *Maij* 1585. *coram R. P. D. Rubeo, & in eadem* 15. *Nouembris eiuſdem anni coram R. P. D. Robuſterio, & ego ipſe dixi in Tract. de euict. quaeſt.* 130 *num.* 33. *& infra*, vbi etiam habentur limitationes.

EPITOME.

Subhaſtatione, ac venditione facta per creditorem, habita fide de pretio, eidem datur actio aduerſus emptorem.

Quod non accidit fauore executoris, cui non permittitur vendere, niſi præſente pecunia.

Sicut nec admittitur Adminiſtratori, ac ſimilibus.

SVMMARIVM.

1 *Actio ad pretium in ſubhaſtationibus datur creditori, qui habuit fidem de pretio.*

Fallit, quando executor vendidit. *num.* 2.

Ratio adducitur, quia executor habendo fidem de pretio non implet cõſitendo, ſed tantum recipiendo, quod ſecus accidit in creditore vendente, cum valeat ſubhaſtatio, etiam non interueniente pretio creditore non contradicente, vel conſentiente, num. 3.

4 *Subhaſtatio, & venditio ſi fiat de conſenſu creditoris non conſideratur, an ſit præſens pecunia, vel non, cum valeat ſubhaſtatio etiam non interueniente pretio, vel de eo habita fide ipſo non contradicente.*

Neque tunc conſideratur ratio, quod victor ſit ſubrogatus loco iudicis, & quod nõ vendat iure ſuo, ſed ſolum, quia poterat creditor ſibi præiudicare vendendo bona habita fide de pretio, quod Iudici non permittitur. num. 5.

Extenditur idem eſſe in quolibet executore, adminiſtratore, ac ſimilibus, quaſi tunc videatur minoris vendere, quam ſi pecunia præſens eſſet. num. 6.

QVAEST. CXVII.

1 Sciendum eſt præterea, quod vbi venditio fiat per creditorem, qui habuit fidem de pretio, ei datur actio ad pretium, quaſi tunc illa non detur in ſubhaſtationibus, quando executor vendidit, quo caſu victor nullam habet
2 actionem ad pretium contra emptorem, *Paul. de Caſtr. in l. à Diuo Pio, §. ſed ſi emptor ad fin. in verſ. Melius igitur, ff. de re iudic. poſt Bar. ibid. in princ. verſ. Nota hic num.* 1. *& ibid. Iaſ. num.* 2.
3 Ea ratione, quia, cum detur executori certa poteſtas in cauſam limitatam, vt ſcilicet ſoluatur æs alienum, vel conuertatur in cauſam iudicati, iſta cauſa non impletur habendo fidem de pretio, ſed tantum recipiendo, ſecundum *Bar. in d. §. Sed ſi emptor num.* 7. quod non
4 accidit in creditore vendente, de cuius conſenſu ſi fiat venditio, non conſideratur, an ſit præſens pecunia, vel de eo habita fides ipſo non contradicente, vel conſentiente, *Rota in Vrbeuetana domus* 5. *Decembris* 1594. *coram Card. Pamphilio ſeniore, & iterum in Perusina dotis prima Iulij* 1598. *coram bon. mem. Pania poſt Imol. in dicta l. à Diuo Pio, §. ſic quoque num.* 29. *in gloſ. ſuper verb. capi, ff. de re iudic. & Paul. de Caſtr. in l. eleganter, §. ſi vendiderit in princ. n.* 2.
5 *ff. de pign. act.* quo etiam in caſu non conſideratur ratio, quod victor ſit ſubrogatus loco Iudicis, & quod non vendat iure ſuo, ſed ſolum quia poterat creditor ſibi præiudicare vendendo bona habita fide de pretio, quod Iudici non permittebatur tamquam habenti facultatem vendendi tantummodo præſente pecunia vigore limitati mandati, prout idem eſt in quolibet alio executore, procu-

Digitized by Google

procuratore, adminiſtratoribus, & ſimilibus, quaſi tunc videantur minoris vendere, quam ſi pecunia præſens eſſet, vt per *Zaſ. in d. l. à Diuo Pio, §. ſed ſi emptor, num. 7. & 8. ff. de re iudic.*

EPITOME.

Bona fideicommiſſo ſubiecta alienari poſſunt pro ſolutione æris alieni teſtatoris, nec requiritur ſubhaſtatio.

Etiam quod teſtator alienationem prohibuerit, & ſignanter pro ære alieno ſoluendo

Et etiam pro debito hæredis valet alienatio, quamuis non fecerit inuentarium.

Sufficitque pro dictæ alienationis validitate oſtendere, nulla alia extitiſſe bona libera, & pretium fuiſſe verſum in ſolutionem creditorum.

Et prædicta locum habent, etiam ſi agatur de alienatione alicuius rei particulariter legatæ.

SVMMARIVM.

1 *Bona fideicommiſſo ſubiecta alienari poſſunt pro ſolutione æris alieni teſtatoris.*

Primo ampliatur procedere, etiam quod teſtator prohibuerit bonorum alienationem, num. 2.

Secundo ampliatur, etiam quod æs alienum ſit debitum ipſi hæredi, n. 3.

Tertio ampliatur locum habere, etiam quod hæres non confecerit inuentarium, num. 4.

Quarto ampliatur, vt id permittatur, etiam, quod teſtator prohibuerit bonorum alienationem pro ære alieno ſoluendo, num. 5.

Quinto ampliatur hoc adeo verum eſſe, vt nec Iudicis ſententia, nec decretum ſit neceſſarium in huiuſmodi alienatione, num. 8.

Ad iuſtificandum tamen venditionis contractum ſufficit oſtendere nulla alia extitiſſe bona libera, & idem pretium verſum fuiſſe in ſolutionē creditorum, num. 9.

Extenditur, vt alienatione facta non poſſit fideicommiſſarius alienata reuocare oblato pretio emptori, nu. 6. & de ratione num. ſeq.

7 *Factum legitimè retractari nō poteſt.*

10 *Bona fideicommiſſo ſubiecta, vt poſſint alienari pro ſolutione æris alieni, non eſt neceſſe, vt capiantur ad creditorum inſtantiam, nec etiam ſubhaſtentur, ſed ſuo marte hæres ea poteſt alienare, ex eorum pretio creditoribus ſatisfacere.*

Eſt tamen neceſſe, vt creditores vrgeant, num. 11.

Extende idem procedere in alienatione rei alicuius particulariter legatæ, aut fideicommiſſariæ factæ ſuper ſolutione creditorum, vt nempe valeat in præiudicium illius perſonæ particularis, quando talis alienatio facta eſt ad inſtantiam creditorum authoritate Magiſtratus; ſecus ſi facta ſit ab hærede, vbi extant alia bona hæreditaria, num. 12.

13 *Bona fideicommiſſo ſubiecta, quando & quibus caſibus alienari poſſint, remiſſiuè.*

QVAEST. CXVIII.

Bona fideicommiſſo ſubiecta, an alienari poſſint pro ſolutione æris alieni teſtatoris; Et an opus ſit, vt ad inſtantiam creditorum capiantur, & ſubhaſtentur, ſæpe quæri contingit.

1 Nam quod alienari poſſint pro ſoluēdo ære alieno adducuntur *tex. in l. filius fam. §. Diui, ff. de leg. 1. vbi Rip. n. 24.*
2 *cum ſeqq.* etiam quod teſtator prohibuerit bonorum alienationem, *l. Pater filium in princ. ff. de leg. 3. l. Ariſto, ff. de iur. delib. l. non ſolum, ff. de petit. hæredit. l. cum fideicomm. ff. de fideicommiſſ. liber.*

Digitized by Google

liber. & l. 1. C. ad Trebell. & probarunt Bar. in l. Marcellus, §. Res quæ in prima oppoſi. & ibid. Roma. nu. 11. in fin. Iaſ. verſ. Intellige, & Soc. Sen. num. 10. ff. ad Trebell. Soc. Iun. conſ. 28. num. 13. lib. 2. Natt. conſ. 110. n. 13. & conſ. 145 num. 22. Hier. Gabr. conſ. 117. num. 6. lib. 1. Surd. conſ. 7. num. 23. lib. 1. Honded. conſil. 58. num. 25. lib. 1. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 192. in fin. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 9. tit. 8. num. 11. Petra de fideicomm. quæſt. 8. num. 315. & quæſt. 15. num. 2. & ſeq. Peregrin. in tract. de fideicommiſſ. art. 52. num. 107. & prius art. 39. num. 1. & art. 40. num. 18.
3 *& 23.* etiam quod æs alienum à teſtatore ſit debitum ipſi hæredi per *tex. in l. 4. §. cum quis, ff. de hæredi. vel act. vendi. l. pæn. ff. ad Trebell. & l. 1. C. debit. vend. pign. imped. non poſſ. Cardin. Mantic. in dicto tract. lib. 7. tit. 8. num. 15. Peregrin. dicto art. 35. num. 1. artic. 39. num. 1. & artic. 40. num. 18.*
4 & licet non confecerit inuentarium *ad l. Lucius, §. maritus, ff. ad Trebell. & l. cum hæres la 2. ff. eodem tit. Pariſ. conſil. 31. num. 53. lib. 2. Natt. conſil. 255. num. 6 & ſeq. Roland. conſil. 65. num. 12. & infra lib. 2. Aymon. conſil. 144. num. 5. Menoch. conſ. 183. num. 33. lib. 2. Honded. dicto conſil. 58. num. 26. lib. 1. Hieron. Gabriel. conſ. 124. num. 3. lib. 1. Cim. de Præt. de interpret. vltim. voluntat. fol. 374. num. 8. & fol. 354. num. 13. Peregr. de fideicomm. artic. 34. & deciſ. 6. num. 5. & deciſ. 96. num. 8* &
5 quod magis eſt, permittitur etiam quod teſtator prohibuerit bonorum alienationem pro ære alieno ſoluendo, *Menoch. conſ. 245. n. 22. Bertazol. conſ. ciuil. 76. num. 3. lib. 1. Natt. conſ. 145. nu. 22.*
6 ita quod alienatione facta non poſſit fideicommiſſarius alienata reuocare, oblato pretio emptori, *Paul. de Caſtr. in auth. res quæ num. 5. Ruin. conſil. 137. num. 19. lib. 2. Peregr. in dicto tract. de fideicommiſſ. artic. 40. num. 27.* quia
7 iura prædicta permittunt alienationem nulla redhibendi addita conditione, & quia factum legitimè retractari non poteſt *reg. factum legitimè de reg. iur.*
8 *in 6.* Et hæc adeo vera ſunt, vt nec Iudicis ſententia, nec decretum ſit neceſſarium in huiuſmodi alienatione, ſicut requiritur in alienatione rerum Minorum, vt eorum creditoribus ſatisfiat, *iuxta l. magis puto, § non paſſim, ff. de reb. eor. qui ſub tutel. vel cur. ſunt, Peregrin. dicto artic. 40. num. 23. Hieron. Gabr. dicto conſ. 118 num. 8. lib. 1. Non enim dictus §. Diui, dictus §. prædium, & dicta l. Pater* filium requirunt decreti interpoſitionem, ſed ad iuſtificandum
9 venditionis contractum, ſufficit attendere, nulla alia extitiſſe bona libera, & idem pretium verſum extitiſſe in ſolutionem creditorum, dicens id fuiſſe de mente *Bal. in l. fin. §. & ſi præfatam, col. fin. C. de iur. deliber* Neque minus ne-
10 ceſſe eſt, quod ad creditorum inſtantiam bona capiantur, & ſubhaſtentur, ſed ſuo marte hæres poterit bona alienare, & ex eorum pretio creditoribus ſatisfacere, *ſic Peregr. dicto art. 40. num. 25. per tex. in dicta l. Pater fil. ū. in princ.*
11 quamuis neceſſum ſit, quod creditores vrgeant *arg. dictæ l. Magis puto, §. non paſſim, ff. de reb. eor. & notatur per Gabr. dicto conſ. 118. num. 5. lib 1. & ſequitur Monet. de commuta. vlt. volunt. cap. 9. num. 126. tit. de fideicommiſſ. derogat.*
12 Idemque procedit in alienatione rei alicui particulariter legatæ, aut fideicōmiſſariç facta pro ſolutione creditorum, vt ſcilicet valeat in præiudicium illius perſonæ particularis, quando talis alienatio facta eſt ad inſtantiam creditorū authoritate Magiſtratus; ſecus ſi facta ſit ab hærede, vbi extant alia bona hæreditaria, poſt *Bal. in d. l. fin §. & ſi præfatam, q. 4. C. de iur. delib.* & alios, ita declarat *Peregr. d. art. 40. num. 28.*

13 Quando autem, & quibus aliis caſibus liceat alienari bona fideicommiſſo ſubiecta, videas per *Peregr. d. art. 40. per totum, & Monet. d. cap. 9. à num. 118. vſque ad num. 142. & nouiſſime per Fuſar. de ſubſtit. q. 541. 542. & q. 665.*

EPI-

EPITOME.

Filij hæredes Patris cum beneficio legis,& inuentarij an valeant retrahere bona hęreditaria publicè licitata.

Retrahens non impugnat, ſed potius approbat contractum.

Emptor à quo retrahitur res iure retractus agnatitij immunis recedit reſtitutis ſibi expenſis omnibus, ac meliorationibus.

Nec quatenus res vendita per agnatum recuperata euincatur ab eo per aliquem extraneum tenetur illi agnato de euictione etiã pro pretio habito.

SVMMARIVM.

1 *Filij hæredes Patris cum beneficio legis, ac inuentarij bona vendita in publica licitatione ad inſtantiam creditorum retrahere non poſſunt.*

Contrarium reſoluitur, num. 4.

2 *Venditio facta iudicis authoritate habetur, ac ſi debitor ipſo vendidiſſet.*

3 *Factum Iudicis ſubhaſtantis dicitur factum debitoris.*

5 *Beneficium inuentarij præſeruat iura omnia propria perſonalia filiorum, ac ſi non eſſent hæredes.*

6 *Retrahens non impugnat, ſed approbat contractum, & agit, vt nomen ſuum ſupponatur loco emptoris.*

7 *Emptor à quo res per agnatum iure agnatitio retrahitur eſt immunis reſtitutis ſibi expenſis in gabellis, inſtrumentis, & meliorationibus.*

Nec tenetur de euictione. num. 8.

QVAEST. CXIX.

SVper contractu venditionis neceſſariæ in publica licitatione ex ſtatutis pluribus in locis exiſtẽtibus cõpetit agnatis,& vicinis ius retrahendi reſtituto eodẽ pretio,& ideo quęritur, quid ſi mortuo Patre filij acceptẽt hæreditatẽ cũ beneficio legis,& inuentarij, & ad inſtantiam puta Sempronij creditoris fuerunt vendita bona in publica licitatione vti de bonis ipſorum filiorum vti hęredum cum dicto beneficio, quæ tandem ſeruatis ſeruandis ipſi creditori fuerunt deliberata. Et

1 Poſt aliquod temporis ſpacium filij prædicti prætendentes ſibi bona, vt ſupra, deliberata ſibi dimitti iure retractus agnatitij depoſuerunt pretium adiudicationis inſolutum.

Opponit Sempronius emptor dictos filios non fore audiendos, & actione carere, quoniã ipſimet erant debitores, licet beneficiati vti patris hæredes, cuius bona eis per aditionem fuerant quęſita etiam quoad dominium, vt latè per *Tiraq. in tract. le mort ſaiſit p. 2. declar.*
2 12. & venditio facta fuit authoritate Iudicis, ac ſeruatis ſeruandis media ſubhaſtatione tanquam de bonis illorum, & ideo perinde eſſe, ac ſi ipſi vẽdidiſſen', ac inſolutum tradidiſſẽt d. Sempronio emptori, cuius occaſione is dicebat etiã eodẽ de euictione teneri; Et propterea intrare regulam, quem de euictione tenet actio, eũdem agentem repellit exceptio, *vulg. l. vẽdicantẽ, ff. de euict. cũ ſimi.*

3 Item quia factum Iudicis ſubhaſtantis, ac vendentis dicitur factum debitoris, & eius loco ſuccedit, *l. ſi ob cauſam, vbi Bar. & alij, C. de euict. & l. ſi plus, vel minus, ff. eodem, Bar. & Bal. in l. 1. C. ſi in cauſ. iudi. pign. capt. ſit, Bal. in l. ordo num. 5. C. de execut. rei iudic. Hartman. Piſtor. quæſt. iur. lib. 1. quæſt. 15. num. 85. Neguſan. de pign. par. 5. princip. pri. par. membr. 3. num. 7.*

4 Sed contrarium concluditur, quia pro filijs ſtat naturalis ratio congrui, ſuper quo fundatur ius retractus agnatitij.

5 Item concurrit beneficium inuentarij, quod ſolet præſeruare iura omnia propria perſonalia, ac ſi non eſſent hæredes, vt plenè traditur in *l. fin.* & ibi per ſcribentes, *C. de iur. delib.* neq; ob id dicitur contrauenire, quia retrahẽs non

S 2 impu-

impugnat, ſed approbat contractum,& agit, vt nomen ſuum ſupponatur loco emptoris,& præferatur ſuper contractu venditionis, cum ex lege municipali proponat vti agnatus, & prælatio,ac re tractus agnatitius eſt huius effectus, vt venditionis inſtrumentum factum ad nomen illius extranei emptoris reſtituto ſibi precio in nihilo alteratur, ita quod factam intelligatur ad nomen ipſorum filiorum,& ſic illorum nomen ſit ſubrogatum loco emptoris.

7 Qua ratione emptoris fauore reſultat, quod ex quo illius nomen ſubducitur à cõtractu,ideo immunis,recedit re ſtitutis, ſibi omnibus expenſis, ac meliorationibus in re empta factis, prout, & gabellis,ac inſtrumenti, ſiue contractus, iuxta, quæ habentur per *Tiraq. de retract. lignag. §. 39. per totum.*

8 Atque inſuper caſu, quo res vendita per agnatum recuperata euinceretur ab eo per aliquem extraneum, emptor à quo res retracta fuit, non tenetur illi agnato de euictione, etiam pro pretio habito, latè per *Tiraq. de retract. lign. §. 1. gloſ. 9. nu. 34. & ſeqq.* quia emptor voluntariè non vendit, ſed ex lege municipii pecunia rem emptam reſtituit agnato illum ſubrogando in ius ſuum.

Quamuis de iuris rigore in quæſtione propoſita fortè dicendum eſſet eam diffiniendam ad fauorem emptoris, cum morte Patris debitoris dominium, quod habebat in bonis licitatis, fuit ſolutum, & translatum in hæredes, *l. 1. §. Sceuola, ff. ſi quis teſtam. lib.* & illud fuit quæſitum filiis hæredibus cum beneficio legis,& inuentarii, vt per *Tiraq. le Mort. ſaiſit. par. 2. declara. 12.* & ideo ſequitur de neceſſitate, quod venditio fuit facta vti de eorum bonis, quæ ſibi præſeruare poterãt ſoluendo creditum Sempronio.

EPITOME.

In datione in ſolutum vi ſubhaſtationis,an ſit locus retractui.

Datio in ſolutum vim venditionis obtinet,ſiue voluntaria ſit, ſiue etiam neceſſaria, hoc eſt facta vigore ſubhaſtationis.

Et adducuntur ad inuicem contrariæ opiniones,& oſtenditur,quæ ſit verior,& magis communis.

SVMMARIVM.

1 *Datio in ſolutum tunc obtinet vim venditionis, quando datur ſpecies pro quantitate.*

Quidquid ſit, quando datur ſpecies pro ſpecie, quaſi tunc illa habeat ſe ad inſtar permutationis, num. 2.

Ampliatur procedere ne dum in datione in ſolutum voluntaria, ſed etiã in neceſſaria à Iudice facta pro executione rei iudicatæ, num. 3. & 4.

Quamuis contrariũ ſentiãt plures, n. 5

Qui loquuntur etiam in datione extra iudiciali, num. 6.

Et in datione in ſolutum vigore ſubhaſtationis, uum. 7.

Ac in alienatione ex Iudicis decreto per licitationem facta, in qua dicitur non eſſe præferendum directum Dominum plus offerenti, cum ei imputandum ſit, cur non ipſe licitatus fuerit, num. 9.

Atque etiam in caſu ſubhaſtationis rerum pignoratarum, & in adiudicatione iudiciaria, quæ non compræbenditur ſub ſtatuto iuris congrui, num 10.

Prior tamen relata ſententia dicitur magis communis, & verior, n. 11.

Ampliatur procedere, ſiue res immobilis adiudicetur per Iudicem pro debito ipſimet creditori, ſiue alteri tertio, num. 12.

4 *Origo obligationis regulariter ſemper attenditur.*

8 *In adiudicatione factis ſubhaſtationibus non eſt locus retractui.*

QVAEST. CXX.

In datione in ſolutũ vi ſubhaſtationis facta, an ſit locus retractui, in caſu quo loco vẽditionis habetur, diſputãt ſcribẽtes.

Et reſolutiuè agendo, ſciendum eſt primo, huiuſmodi dationem in ſolu-

inſolutum obtinere vicem venditionis,
quando datur ſpecies pro quantitate,
l. ſi prædium, *C. de euict. Bar. in l. Eleganter in princ. ff. de pign. act.* eſt tex. in
l. litis, ff. pro empt. & l. fin. ff. ex quib. cauſ. in poſſeſſ. eatur, Aſin. de execut. §.
2 4. *cap.* 4. *num.* 1. Quidquid ſecus ſit,
quando daretur ſpecies pro ſpecie,
quaſi tūc illa habeat ſe ad inſtar permutationis, *l. ſi quis aliam, ff. de ſolut. gloſ. Cyn. & Bar. in l. libera, C. de ſent. & interlocut. omn. iudi.* & in materia retractus ita communiter diſtinguunt *Doct.
de quibus per Tiraquel. de retract. lign ag.* §. 1. *gloſſ.* 14. *num. ſecundo, & infra*.

3 Et hæc ſibi vendicant locum, nedum
in ſolutum datione volūtaria, quæ fit ab
ipſo debitore creditori; verumetiā in neceſſaria à Iudice facta per executionem
rei iudicatæ, nam ex quo debitoris factum præcedit, qui ſponte prius debitū
creauit, talis adiudicatio voluntaria cenſebitur, quamuis à Iudice fiat, cuius factū in hoc habetur pro facto partis, quaſi ex præcedenti cōtractu debitoris hoc
fiat, cum regulariter ſemper, attendatur
origo obligationis, quę ſi voluntaria eſt,
operatur, vt quod inde ſequitur, ſit quoque voluntarium, vt ex his, & ſimilibus
concludit *Andr. Tiraq. d.* §. 1. *gloſ.* 14. *n.* 13. *& ſeqq. & Rota coram Sanctiſſ. deciſ.*
5 193. *num.* 8. (non obſtante quod contrarium ſentiant *Specul. tit. de empt. & vendi.* §. *nunc dicendum ſecundo, ſub nu.* 20. *verſ. Sed pone ſtatutum*, dicēs, quod
ita fuit iudicatum, *Bald. in tit. de probibi. aliena. feud. per Feder. in princ. num.* 11.
Alber. de ſtatu. lib. 1. *quæſt.* 88. *& quæſt.* 110. *& lib.* 2. *quæſt.* 2. dicens, quod ita
communiter tenetur, *Roma. latè conſ.* 107. *per totum*, loquens in alienatione
facta vigore laudi; *Alex. conſ.* 52. *per totum lib.* 2. *& conſ.* 76. *num.* 10. *lib.* 5. *Dec. conſ.* 300. *ſub num.* 7. *verſ. Sed maior dubitatio, & num. ſeq.* latè *Corn. conſ.* 166.
6 *per totum lib.* 2. loquens in datione etiā
extraiudiciali, *Rim. conſ.* 244. *num.* 3.
& conſil. 353. *colum.* 1. *& per totum*
lib. 2. *Roland. conſil.* 21. *num.* 13. *& per totum lib.* 1. qui alios refert *Decian. conſil.* 3. *nu.* 136. *lib.* 1. *Fabian. de Mont. de emption. & vendit. quæſt.* 2. *princip. num.* 7. *Afflict. de iur. Prothom.* §. 3. *num.* 16. dicens, quod ita practicatur, & §.
6. *num.* 3. *& deciſ.* 191. *num.* 2. *Capyc. deciſ.* 99. *num.* 4. *Guid. Pap. deciſ.* 257.
in fin. Caſſan. ad conſuetud. Burgund. rubr. 10. §. 9. *num.* 5. *&* 6. loquens in
7 datione in ſolutum vigore ſubhaſtationis rerum pignoratarum, vel hypothecatarum, licet aliud dicat eſſe in ſua
conſuetudine, quæ dictum caſum compræhendebat, *Arnold. Ferron. ad conſuetud. Burdegalen. lib.* 1. *tit.* 1. *de retract.* §. 1. *col.* 4. *circa princ. verſ. additur*, qui
8 expreſſè ait, quod quamuis in ſua conſuetudine aliud ſit; tamen de iure in
adiudicatione factis ſubhaſtationibus
non eſt locus retractui, & idem repetit
lib. 2. *tit. de ſubhaſta. in princ. verſ. addo autem* loquens pariter in ſubhaſtatione
Maſuer. in ſua praxi iudic. tit. de execut. & ſubhaſta. §. *item in pretij diſtributione col.* 13. *ſecunda par. impreſſ. in princ.*
qui etiam loquitur in ſubhaſtatione
Amode. de Ponte in qq. laudemia lib.
9 *quæſt.* 27. *num.* 2. 3. *&* 5. qui loquitur
de alienatione ex Iudicis decreto per
licitationem facta, dicens non eſſe præferendum directum dominum plus offerenti, cum ei imputandum ſit, cur non
ipſe licitatus fuerit *Aſin. de execut.* §. 4.
10 *cap.* 3. loquens in caſu ſubhaſtationis
rerum pignoratarum, & in adiudicatione iudiciaria, quæ non comprehenditur
ſub ſtatuto Iuris congrui, vbi facienda
eſt interpretatio ſtricta, prout deinde
concludit *cap.* 5. *Carpan. ſuper ſtatut. Mediolanen. par. prima, cap.* 47. *num.* 143.

11 Quoniam prior relata ſententia
videtur magis communis (Quamuis in terminis conſuetudinum, &
Conſtitutionum, ſeu ſtatutorum concedentium retractum in re vendita
ſimpliciter ſecunda opinio ſit communis, & verior) quam latè tuetur

Mattiens. ad l. 7. gloſ. 7. tit. 11. lib. 5. nou. collect. reg. num. 2. & ſeq. Ioan. Fabr. & Alber. in dict. l. ſi prædium num. 4. C. de euict. Peralt. in l. 2. ſub num. 6. & infra, ff. de leg. 2. Ciſuent. ad l. 70. Taur. quæſt. 40. vbi etiam Gomeſ. Ariaſ. nu. 19. & Ant. Gomez. num. 20. Aſcia. de terminat. 200. Gregor. Lopez. ad l. 55. per totam in gloſ. in verb. vender. tit. 5. par. 5. Ioann. Guttierez Pract. quæſt. lib. 1.
11 *quæſt. 157. per totam*, vbi ampliat procedere, ſiue res immobilis adiudicetur per iudicem pro debito ipſimet creditori, ſiue alteri tertio, *Franch. deciſ. 277 & deciſ. 481. num. 1. & 2. Azeued. lib. 5. tit. 11. lib. 7. num. 72. tom. 3. Rendelb. de iur. Protbomis. in ver. Non aliter, niſi num. 65.* & tenere videtur *Rota dicta deciſ. 193. num. 8. & ſeq. & deciſ. 184. n. 10. par. 1. in recentior.* quam tamen in caſu tibi occurrenti videas, & his adde, quæ dicam in ſequenti quæſtione.

EPITOME.

Prælatio competens Cenſuario ex Bulla Sanctiſs. Pij V. in re cenſui ſuppoſita, an locum habeat, quando fundus cenſuatus venditur à Iudice ipſimet creditori, ad cuius inſtantiam ſub haſta ponitur.

Et quid ſi alicui extraneo tamquam plus licitanti liberatur.

Conſtitutio iuris congrui an locum habeat in venditione neceſſaria facta per ſubhaſtationem.

Et qualiter accipienda.

Sponte, quando dicatur, quid fieri.

SVMMARIVM.

1 *Prælatio competens Cenſuario ex Bulla Sanctiſſimi Pij V. an re cenſui ſuppoſita non habet locum, quando fundus cenſuatus venderetur à Iudice ipſimet creditori, ad cuius inſtantiam ſub haſta ponitur, ſecus ſi alicui extraneo licitanti tamquam plus offerenti liberatur:*

Sed videas num. 11.

2 *Venditio facta vi ſubhaſtationis à Iudice ad inſtantiam creditoris excluditur à Bulla Gregorij Decimitertij ſuper iure congrui, quia loquitur in fundo, ſolo, vel domo vendita à Domino volente ſua ſponte vendere.*

3 *Sponte fieri dicitur, quod fit motu proprio, & ad nullius petitionem, ac libere.*

Et non cogi poteſt num. 4.

5 *Verbum, ſponte, indicat puram, ac liberam voluntatem, non quando vrget aliqua neceſſitas, vel coactio alicuius.*

6 *Conſtitutio iuris congrui locum non habet in venditione neceſſaria, & facta ſub haſta.*

Vbi quod hoc ſeruatur in Camera, & de ratione, num. 8.

7 *Ab obſeruantia non eſt recedendum, cum per eam reducimur ad terminos iuris communis.*

9 *Conſtitutio iuris congrui emanata ratione publici ornatur, quæ ſi odioſa bilis eſt, non eſt amplianda.*

Sed quinimò strictè intelligenda, quatum illius verba importans, nu. 10.

12 *Roman. conſ. 107. & Alex. conſ. 51 lib. 1. qualiter loquantur.*

QVAEST. CXXI.

1 PRO complemento præcedentis quæſtionis dicimus ea, quæ dicta ſunt in illa circa retractum limitari, vt non procedant, quando fundus cenſuatus venderetur à Iudice ipſimet creditori, ad cuius inſtantiam ſub haſta ponitur, quo caſu locum non habet prælatio competens Cenſuario ex Bulla Sanctiſſimi Pij Quinti; Secus ſi alicui extraneo licitanti tamquam plus offerenti, *Alex. conſil. 52. per totum, & præſertim num. 4. lib. 1. adducit cæteros Cenc. de Cenſib. par. 2. c. 2. q. 1 art. 4.*

art. 4. num. 29. pag. mihi 144.

2 Non etiam, quæ ſcripta ſunt de Re-
tractu locum habent inſpecta Conſtitu-
tione Gregorij Decimitertij de iure
congrui, quæ loquitur in fundo, ſolo,
vel domo vendita à Domino volente
ſua ſponte vendere, per quæ verba ven-
ditio facta ſubhaſtatione intercedente
à Iudice ad inſtantiam creditoris exclu-
3 ditur; Cum ſponte fieri dicatur, quod
fit motu proprio, & ad nullius petitio-
nem, ac liberè, *Dec. in l. velle non credi-
tur num. 6. ff. de regul. iur. Rebuff. in l.
munus, colum. 2. verſic. Sponte præſtan-
tur, ff. de verbor. ſignific. poſt Anchar.
in Clem. præſenti in 5. notab. de Cenſi.* &
4 non quando quis cogi poteſt *Bertazol.
in l. ſi quis maior num. 305. C. de tran-
ſact. poſt Dec. in cap. cum M. Ferra-
rienſis num. 34. de conſtit.* Nam verbum
5 Sponte, indicat puram, ac liberam vo-
luntatem, non quando vrget aliqua
neceſſitas, vel coactio alicuius imperij,
*l. 1. C. de teſtam. tut. Bertazol. clauſul.
11. gloſſ. 1. ad med. Surdus conſil.* 361.
6 *num.* 17. *lib.* 3. & conſtat ita ſeruari in
Camera, vt Conſtitutio prædicta iuris
congrui locum non habeat in venditio-
ne neceſſaria, & facta ſub haſta, vt ha-
betur per *Rota in Romana iuris congrui
4. Aprilis 1596. coram R. P. D. Lo-*
7 *mellino*, à qua obſeruantia non eſt re-
cedendum, ad *l. minime, ff. de legi. Af-
flict. deciſ. 383. num. 8.* præſertim cum
per eam reducamur ad terminos iuris
communis, *gloſ. in l. Si vnius, §. pactus
in verb. Redditur de pact. Dec. conſil. 5.
num. 5. Surdus conſil. 181. nu. 13. Franc.
Becc. conſil. 1. num. 21. Surdus conſil.*
8 242. *num.* 21. *lib.* 2. Quæ eo magis fir-
mantur, quoniam Bulla in §. 8. requi-
rit pro forma, vt poſſit intimationem
venditionis, facere, & tam venditor,
quam emptor apud acta fateri illam
eſſe veram, & in ea, ac illius prætio do-
lum aliquem non interueniſſe, aut ſi-
mulationem, quæ qualitates, aut requi-
ſita applicari non poſſunt venditionis
factæ ſub haſta, quo fit, vt caſus iſte
remanere debeat ſub diſpoſitione iuris
communis.

Non obſtat, quod ratio commodi-
tatis priuatorum conſideretur in Bulla.
9 Quia reſpondetur, quod excluſa
ratione publici ornatus, quæ fauora-
bilis eſt, talis Conſtitutio non eſt Am-
plianda, *Abb. in cap. ſane, num. 3. de
priuileg. Afflict. deciſ. 21. num. 12.*
10 Sed ſtrictè intelligenda, quantum il-
lius verba important, in terminis *Rota
diuer. deciſ. 475. par. 1. & coram R. P.
D. Coccino in Romana iuris congrui 5.
Iunij 1600. impreſ. deciſ. 2. ſub illius
nomine, & coram Sanctiſſ. deciſ.* 193.
11 vbi etiam concluditur, quod prælatio
conceſſa ex Conſtitutione Pij Quinti,
Domino cenſus locum habet etiam in
diſtractione neceſſaria facta per ſubha-
12 ſtationem non obſtante *conſil. Roman.*
107. *& conſil. Alexand.* 52. *lib.* 1. quia
ſtatutum, ſuper quo ſe fundant *Roma.
& Alex.* loquebatur de venditione
voluntaria per verba, Si voluerit ven-
dere, quę valde ſunt ponderanda ſecun-
dum *Rota ibidem* ad effectum proban-
di, quod ſtatutum loquens de aliena-
tione voluntaria non comprehendit
venditionem ſub haſta.

EPITOME.

Bona vt ſubhaſtari valeant, an ſufficiat debitum eſſe chirographarium.

Ius offerendi, an concedatur creditori chirographario.

SVMMARIVM.

1 *Bona, vt ſubhaſtari valeant ſufficit debitum eſſe chirographarium.*

2 *Creditor chirographarius ius habet à lege, quæ creditoribus quibuſcumque tribuit, vt ad conſequendum ſuum creditum ſolutionem, & ſatisfactionem habeant in bonis debitoris.*

3 *Lex, vel ſtatutum, vbi de habentibus ius ab homine non exprimit, id eſt à debitore, ſed ſimpliciter, ac indefinitè de quocunque habente ius*

in

Digitized by Google

in bonis, chirographarium etiam creditorem complectitur, & ex conſequenti, & occaſionaliter ius pignoris ſaltem pretorij.

Intellige procedere poſt cedulæ, ſeu chirographi recognitionem, num. 4.

5 *Debitor chirographarius ante recognitionem cedulæ, & condemnationem à Iudice factam exequi non poteſt.*

Vel debitor expreſſè confiteretur, ſecus ſi tacitè ibid.

6 *Iudex in contumaciam partis condemnat partem abſentem, ac ſi præſens eſſet non tamen prodeſt contra tertium, ſed contra confitentem tantum.*

7 *Scriptura recognita per teſtes plenam fidem facit.*

8 *Ius offerendi an detur creditori chirographario, remiſſiuè.*

QVAEST. CXXII.

1 VT res, ac bona ſubhaſtari valeant, quæritur, an requiratur, quod debitum ſit executotium, vtpotè ex inſtrumento obligatorio, vel ex iudicato, ſeu etiam ſufficiat debitum eſſe chirographarium, & ſic ex priuata ſcriptura.

Et concluditur ſufficere quoque eſſe chirographarium.

2 Nam creditor chirographarius ius habet à lege, quę creditoribus quibuſcunque tribuit, vt ad conſequendum ſuum creditum ſolutionem, & ſatisfactionem habeant in bonis debitoris, *l. à Diuo Pio, § in venditione, ff. de re iudic. cum concordan.* ideo vbi lex, vel

3 ſtatutum de habentibus ius ab homine non exprimit, ideſt à debitore, ſed ſimpliciter, ac indefinitè, de quocunque habente ius in bonis, chirographarium etiam creditorem complectitur, & ex conſequenti, & occaſionaliter ius pignoris ſaltem prætorij conſequatur, cũ lex generaliter, ac indefinitè loquens, generaliter, & indefinitè intelligenda ſit, *cap. ſi Romanorum 19. diſtinct. & notatur in l. ſi pluribus, ff. de leg. 2.*

4 Quod intelligas procedere poſt cedulæ, ſeu chirographi recognitionem.

5 Non enim debitor chirographarius ante recognitionem cedulæ, & condemnationem à Iudice factam exequi poteſt, *Aym. conſil. 73. num. 15. in fin. poſt Caſtrenſ. conſil. 312.* Ad primum reſpondetur *in 2. dubio lib. 2. & Bald. conſil. 477. colum. 2. in terminis Rebuff. ad conſtit. Gall. tit. de Præcon. art. 7. gloſſ. vnica num. 9.* vel debitor expreſ-

6 ſè confiteretur; ſecus ſi tacitè, ideſt tacendo, *Bal. in cap. 1 colum. pen. de fid. inſtrum. refert Felyn. in cap. 2. col. 5. eodem tit.* & hodie in contumaciam partis Iudex condemnat partem abſentem, ac ſi præſens eſſet, non tamen prodeſſet contra tertium, ſed tantum contra confitentem, *Bal. in l. ſcripturas G. qui pot. in pign. habe. Alex. in l. 2. §. fin. ff. ſi cert. petat. & conſil. 25. colum. 2. lib. 2. quod eſt repetitum conſil. 90. lib. 3. Corn. conſil. 128. viſis ſtripturis lib. 1.* plura habentur per *Bal. in l. Deo nobis in 5. not. C. de epiſc. & cler.*

7 Quæ ſchedula quatenus negari contingat à teſtibus recognoſci poterit, & taliter recognita plenam facit fidem, *l. nuda, vbi Bar. ff. de dona. & auth. & ſi contractus, C. de fid. inſtrum. Alexan. conſ. 123. colum. 2. lib. 1. Rebuff. de chirograph. recognit. in præfat. num. 29. & 30.*

8 Quando autem ius offerendi detur creditori chirographario, videas *Morot. de iur. offer. num. 41. vbi num. ſeqq.* dantur ampliationes, & declarationes.

EPITOME.

1 Adiudicatio vi ſubhaſtationis, quando fieri poſſit, tàm cre-
2 ditori hypothecario, quàm etiam chirographario.

Creditor chirographarius, quando obtinere poſſit fieri ſubhaſtationem.

Hypotheca, quando concedatur creditori Chirographario.

Pro hypotheca non requiritur ſcri-

ſcriptura, ſed ſufficiunt duo Teſtes.

14 Scriptura non eſt neceſſaria ad eſſentiam hypothecæ.

SVMMARIVM.

1 *Adiudicatio vi ſubhaſtationis fieri non poteſt tam creditori hypothecario, quàm chirographario.*

Intellige non procedere in creditore chirographario cum anno, & die, & cum ſubſcriptione partium, & trium teſtium fide dignorum recognoſcentium ſuas ſubſcriptiones, & aſſerentium ſe vidiſſe ſcribi chirographum, & certo ſcire illam eſſe eiuſdem ſcripturam, & manum, quia tunc habet vim publici inſtrumenti, & priuilegium prælationis, num. 9.

Quin etiam ſufficiunt duo ex tribus teſtibus ſubſcriptis, qui deponant de veritate contentorum in ea, nu. 10.

Ac ſufficiunt teſtium depoſitiones ſine ſcriptura, num. 13.

2 *Creditor chirographarius obligationẽ tantum habet perſonalem.*

Præſertim vbi lex, vel ſtatutum diceret, quicunque ius habeat in bonis, num. 3.

Fallit, vt num. 9. & infra.

4 *Ius dicitur habere in bonis, qui bona habet hypotheca ta.*

Nec comprehenditur, qui pignus, vel hypothecam non habet. num. 5.

Ampliatur procedere, etiam ſi in chirographo adeſſet hypotheca bonorum, num. 6.

Declara, vt num. 9. & ſeqq.

7 *Creditori chirographario non prodeſt ex ſchedula hypothecam habere, cum à ſola confeſſione oriatur, quæ creditori poſteriori præiudicare non poteſt.*

8 *Fraus præſumpta ſemper obtinet.*

11 *Par eſt virtus teſtium, & inſtrumentorum.*

12 *Hypothecam anteriorem, tàm ex chirographo tribus teſtibus notato, quàm ex inſtrumento habens obtinet.*

QVAEST. CXXIII.

1 Dubium adhuc reſtat, an adiudicatio vi ſubhaſtationis factæ fieri poſſit, tàm creditori hypothecario, quàm etiam chirographario, ita vt creditor chirographarius ius habeat prælationis in ſubhaſtationibus faciendis.

2 Et prima facie reſpondendum negatiuæ ex eo, quia talis creditor obligationem tantum habet perſonalem, præ-
3 ſertim vbi lex, vel ſtatutum diceret, quicunque ius habet in bonis, &c. is autẽ
4 ius habere dicitur in bonis, qui bona habet hypothecata *adnot. per Bar. in l. Codicillos, §. inſtitutos, ff. de leg. 2.* neque
5 ideo comprænditur, qui pignus, vel hypothecam non habet *Neguſant. de pignor. membr. 3. 5. par. princip. num. 6. Aymon. conſil. 298. colum. 3. verſ. Sed Dominus Aduocatus*. Quod procedit e-
6 tiam, ſi in chirographo adeſſet hypotheca bonorum *Salyc. in ſummario, l. ſcripturas, C. qui pot. in pign. habe.* & idẽ quod *Salyc. voluit Caſtren. conſil. 337. ſi prima duo ſtatuta circa princ. lib. 2.*
7 Non enim quidquam prodeſt creditori ex ſchedula hypothecam habere, cum totum id, quod in ea ſcriptura continetur fauore creditoris, à ſola ipſius confeſſione oriatur, quæ creditori poſteriori præiudicare non poteſt, *l. Seia mancipia, ff. ad Velleian.* & ſemper obtinet
8 fraus præſumpta *d. l. ſcripturas*.
9 Præmiſſa tamen declarantur non procedere in creditore chirographario cũ anno, & die, & cum ſubſcriptione partium, & trium teſtium fide dignorum recognoſcentium ſuas ſubſcriptiones, qui aſſerant ſe vidiſſe ſcribi chirographum à debitore, & certo ſcire illam eſſe eiuſdem ſcripturam, & manum, quoniam talis ſcriptura, & ſi priuata vim publici inſtrumenti obtinet, & habet ſua priuilegia prælationis in concurſu hypothecarum contra publica inſtrumenta, ac ſucceſſiuè ſubhaſtationem,

ac

ac adiudicationem,& in ſolutum aditio-
nem fieri poſſe,ac debere, & compete-
re ex *dicta l. ſcripturas, verb. Niſi,&
ibi communiter per ſcribentes, facit Gabr.
in ſuis concluſ. tit. de probat. concluſ.*10.
C*ouar. pract. quaſt. cap.* 22. Quinimò
10 ſufficit,ſi duo ex tribus teſtibus deſcri-
ptis in chirographo deponerent de ve-
ritate contentorum in eo, videlicet rem
ſic geſtam fuiſſe,& eo pacto contigiſſe,
quo narratur in apodiſſa; Nam ita rei
veritas appareret, & teſtes ſubſcripti
ſimpliciter non agnoſcerent eorum ſub-
ſcriptionem,ſed potius dicerentur pro-
bare facti veritatem,ad cuius probatio-
nem teſtes duo ſufficerent, iuxta illud
Euangelii, in ore duorum,vel trium ſtat
omne verbum,quod eſt regulare in om-
ni negocio; *l. ubi numerus, ff. de teſtib.*
11 vnde cum par ſit virtus teſtium, & in-
ſtrumentorum, *l. in exercendis*, C. *de
12 fid. inſtrum.* Equidem vbi conſtat de
anterioritate hypothecæ contentæ in
chirographo, anterior creditor obtine-
bit per *reg. qui prior, & tradunt Bar. in
dicta l. ſcripturas ſub num.* 4. *verſ. Item
debetis ſcire, & ibid. Angel. num.* 5. *verſ.
Sed ſi per teſtes, vbi etiam Bal. col. fin.
ſimili verſ. Sed ſi per teſtes, Canoniſtæ
in cap.* 2. *de fid. inſtrum.* Couar. *pract.
quaſt. cap.* 22. *num.* 1. *Gabriel. dicta
concluſ.* 10. *num.* 9. *Franc. Burſati. con-
ſil.* 163. *num.* 2. *lib.* 1. *Ancharan. Iun.
quaſt.* 10. *num.* 2. *par.* 1. *qui num.* 5. poſt
13 adductos per eum addit quoque iſto
caſu ſufficere teſtium depoſitiones ſine
14 ſcriptura,cum hypotheca ſolis teſtibus
probari poſſit, & ad eſſentiam illius ne-
ceſſaria non ſit ſcriptura, *l. contrahitur,
ff. de pign.*

Atque ita concludo in ſubhaſtationibus creditorem chirographarium ius prælationis habere.

EPITOME.

Datio in ſolutum, quando ſubſtineatur abſque ſubhaſtatione.

Forma an impleri poſſit per æquipollens.

Regula 8. Cancellariæ requirens ſigillum Epiſcopi in acceptatione alternatiuæ impleri poteſt per ſubſcriptionem Epiſcopi in inſtrumento publico factam.

Oblator, quando non poſſit obijcere non fuiſſe ſeruata requiſita ad ſubhaſtationem.

Subhaſtationi per æquipollens ſatisfieri poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Datio in ſolutum de æquitate ſubſtinetur abſque ſubhaſtatione, quando ex actis conſtat creditum excedere valorem rei datæ in ſolutum non ſeruata forma ſubhaſtationis.*

2 *Solemnitas requiſita in contractu minoris pro eius vtilitate poteſt omitti, ſi conſtat de dicta vtilitate.*

3 *Forma ad effectum poteſt impleri per æquipollens.*

4 *Forma, quando in literis eſt præſcripta ad effectum, vt de vtilitate Eccleſiæ conſtaret, tunc poteſt, ſi conſtet de vtilitate Eccleſiæ, adimpleri per æquipollens.*

5 *Regula 8. Cancellariæ licet requirat ſigillum Epiſcopi in acceptatione alternatiuæ, id tamen per æquipollens fieri poteſt, hoc eſt per inſtrumentum publicum Epiſcopi manu ſubſcriptum, quod æquiparatur literis ſigillo munitis.*

Nam ſigilli appoſitio non debet plus operari, quam ſubſcriptis, num. 6.

7 *Oblator non poteſt obijcere non fuiſſe ſeruata requiſita ad ſubhaſtationem, & deliberationem neceſſaria, quando creditores eius oblatione vlteriori non expectata acquieuerant, & ipſe tamquam Dominus accepit poſſeſſionem domus, ſeu fundi, & vti proprium locauit, & penſiones exegit.*

8
Solemnitas ſubhaſtationis, & deliberationis licet non interueniat, tamen per æquipollens illi ſatisfieri poteſt.

QVAEST. CXXIV.

TEtigi ſupra ſubhaſtationem, conſiderari quoque in ſolutum datione.

1 Nunc verò aptius dicitur, quando-
que contingere, dationem ipſam in ſo-
lutum ſuſtineri abſque ſubhaſtatione
æquitate ſuadente, quidquid ſit de iu-
re, quando ex actis conſtat creditum
excedere valorem rei datæ in ſolutum,
non ſeruata forma ſubhaſtationis, quæ
fuit inuenta ad euitandas fraudes, *Put.
deciſ. 252. num. 8. lib. 1. Rota in Ro-
mana cenſus 24. Aprilis, & 14. Decem-
bris* 1592. *coram Cardin. Seraphin. in-
ter impreſſ. deciſ. 984. & deciſ. 1005. nu.
1. poſt Caſtrenſ. in l. à Diuo Pio, §. ſi pi-
gnora de re iudic. & deciſ. 358. num. 1.
Cardin. Caualer. deciſ. 564. num. 6. &
eadem Rot. in Bononien. Fideicom-
miſſi de Penſaraſijs* 17. *Nouembris
&* 15. *Decembris* 1589. *coram bon. me.*
2 *Gypſio*, vbi quod ſolemnitas requiſita
in contractu minoris pro eius vtilitate
poteſt omitti, ſi conſtat de dicta vtili-
3 tate, cum forma ad effectum poſſit im-
pleri per æquipollens *adnot. in l. ſi quis
mihi bona, §. ſed ſi mandauit de acquir.
hæredit. vt & in Lauden. bonorum* 8. *Iu-
nij* 1588. *coram eodem Gypſio*, vbi quod
4 quando in literis eſt præſcripta forma
ad effectum, vt de vtilitate Eccleſiæ
conſtaret, tunc poteſt, ſi conſtet de
euidenti vtilitate adimpleri per æqui-
pollens, *ſequitur eadem Rota in Sala-
mantina Fructuum Veneris* 30. *Ianua-
rij* 1587. *coram dicto D. Gypſio*, dicens,
5 quod Regula 8. Cancellariæ requirat
ſigillum Epiſcopi in acceptatione alter-
natiuæ, & hoc ad effectum probandi ac-
ceptationem dictæ alternatiuæ, hoc ta-
men per æquipollens fieri poteſt, nimi-
rum per inſtrumentum publicum Epi-
ſcopi manu ſubſcriptum, quod æquipa-
ratur litteris ſigillo munitis *Archid. per
illum tex. in cap. ſi Canonici, de offic. or-*
6 *din. in 6.* vbi etiam, quod ſigilli appo-
ſitio non habet plus, quam ſubſcriptio
operari, & faciunt tradita per *Roman.
conſil. 303. Guid. Pap. deciſ. 175. Marſil.
in rubr. C. de probat. num. 320.* & magis
in terminis eſt *deciſ. Rot. in Romana
pretij domus* 17. *Iunij* 1596. *coram*
7 *Gypſio*, in qua dicitur, quod oblator
non poteſt obijcere, non fuiſſe ſeruata
requiſita ad ſubhaſtationem, & delibe-
rationem neceſſaria, quando credito-
res eius oblatione vlteriori non expe-
ctata acquieuerunt, & ipſe tamquam
Dominus accepit poſſeſſionem domus,
& vti propriam locauit, & penſiones
exegit.
8 Solemnitas autem ſubhaſtationis, &
deliberationis licet non interuenerit,
cum illius exceptio competat credito-
ribus, & requiratur ad effectum ſcien-
di valorem rei, non eſt ita de forma,
quin per æquipollens ei ſatisfieri poſſit,
Put. dicta deciſ. 252. in fin. lib. 2. Ideo
cum creditores non conquerantur de
pretio rei oblato, fruſtra obijcitur de
defectu ſubhaſtationis.

EPITOME.

Ius offerendi ſecundo creditori aduerſus primum creditorẽ, qui emit ſub haſta, an, & quando concedatur.

Et quid quando emit, vt extraneus.

Creditor comparens facta ſubhaſtatione, an amittat ius hypothecæ.

Morot. de iur. offeren. num. 40. & infra impugnatur, & declaratur.

Cautela traditur pro ſecundo creditore, quando vult offerre, & non habet pecuniam in promptu.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Ius offerendi competit ſecundo creditori contra primum creditorem, qui rem ſui debitoris emit ſub haſta.*

Ampliatur quoque procedere, quando creditor emit, vt extraneus, vel alius quilibet, num. 3. & infra.

2 *Creditor emens, etiam iure creditoris intelligitur emiſsè non tam acquirendi, quàm tuendi pignoris cauſa.*

4 *Creditor an emerit vt creditor, vel vt extraneus, ponderandæ ſunt coniecturæ.*

Quamuis agi videatur de re indiuiſibili, num. 5. & 7.

6 *Creditoris oſſibus affixa dicuntur iura, & actiones.*

8 *Procurator conſtitutus, qui in electione habet vocem, etiam proprio nomine, non poteſt vnum eligere nomine proprio, & alium procuratorio nomine.*

10 *Creditor comparens facta licitatione amittit ius hypothecæ.*

Fallit, quando tempore licitationis ſe oppoſuit, & fuit excluſus, quia fidem non fecit de iuribus ſuis, quib. eis repertis ex benignitate admittitur, num. 12.

11 *Morot. in tract. de iur. offer. num. 40. & infra impugnatur, & declaratur, & num. 15.*

13 *Emptio à creditore facta præſumitur cauſa pignoris conſeruandi.*

Fallit, quando res iure dominij præſente poſteriore creditore primo creditori fuit adiudicata, num. 14.

15 *Cautela traditur pro ſecundo creditore, quando vult offerre, & non habet pecuniam in promptu.*

QVAEST. CXXV.

1 IVs offerendi competere ſecundo creditori contra primum creditorem, qui rem ſui debitoris emit ſub haſta dixi in Quæſt. lxxxij quia
2 quando primus creditor emit etiam iure creditoris, intelligitur emiſsè, non tàm acquirendi dominij, quàm tuendi pignoris cauſa, vt habetur ex *tex. l. cum ſecundus iuncta, l. ſequ. ff. de diſtract. pignor.*
3 An autem id procedat, quando creditor emit, vt extraneus, vel alius quilibet, quod fieri poteſt ex ijs, quæ habentur per *Bald, in l. ordo, col. 1. verſ. Tertio, quia poteſt, C. de execut. rei iudic. & eſt tex. ſecundum tertium intellectum in l. vbi R. ip. in primo not. ff. de priuileg. credi. eſt gloſ. in l. à Diuo Pio, §. ſi pignora, ff. de re iudic. ac tradit R. aph. Fulgoſ. in l. 2. de diſtract. pign.*

Et poſſe dicendum eſt, cum non debeat excludi creditor à licitando rē ſibi obligatam, in qua maius habet ius, quam quilibet extraneus; Verum an
4 emerit vt creditor, velut extraneus ponderandæ ſunt coniecturæ, de quibus aliquid habetur per *Vinc. Franch. deciſ. 69.*
5 *num. 5. 6. & ſeqq.* licet videatur indiuiſibile, vt creditor, cuius oſſibus affixa
6 ſunt iura, & actiones, iuxta terminos *l. quis ergo cauſ. ff. de pecul.* dum eſt cre-
7 ditor dici poſſit, quod emat vt extraneus, *cap. ſi quis iuſto, §. 1. de elect. in 6.*
8 vbi quod procurator, qui in electione habet vocem, etiam proprio nomine, non poteſt vnum eligere nomine ſuo, & alium procuratorio nomine, & poſt *R. occh. de Curt. tradit Molin. & Bellug. quos refert Franch. dicta deciſ. 69. num. 11. cum quo tenet Theſaur. deciſ. 157. num. 11. poſt Caph. ibi relatum*, aduerſus quos tenuit *Præſes Morot. in tract. de iur. offer. num. 40. & infra*, qui diſtinguit inter ius ſecundi creditoris, & ius principalis debitoris poſt *Rim. Iun. conſil. 3. num. 28. lib. 1.* pro euius ſententia
9 facit, quia quoad ſecundum creditorem per adiudicationem non eſt extincta hypotheca, qua durante ſemper cōpetit ius offerendi.

Cæterum pro ſententia *Theſaur. confert. tex. in l. ſi eo tempore, C. de remiſſ.*
10 *pign.* vbi creditor non comparens facta licitatione amittit ius hypothecæ, Meritò eâ amiſſa non erit amplius tractandum de iure offerendi, & cum dicta *deciſ. Theſaur.* non obſtantibus adductis

per Morot. vbi ſupra tranſiuit iterum Senatus 1602. vt refert Theſaur. Iun. in addit. ad dictam deciſ. 157. addens inſuper, quod in cauſa, de qua ibi, fuit admiſſus contra votum Relatoris ad
12 ius offerendi ſecundus creditor, quia tempore licitationis ſe oppoſuerat, & fuerat excluſus, quia non fecerat fidem de ſuis iuribus; Vnde repertis iuribus, & titulo ſui authoris, qui non emerat ante ſubhaſtationem petiit ſe admitti facto depoſito debitæ ſummæ, & fuit admiſſus ex benigniori ſententia, cui rigor iuris obſtabat.

Subiungit quoque *Theſaur. Iun. d. loco in addit. adn.* 11. notandum eſſe, quod præſumptio, de qua per *Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſump.* 121. qua di-
13 citur, quod emptio facta à creditore cẽſetur facta cauſa pignoris conſeruandi
14 locum non habebit in cauſa illius deciſionis, quando res iure dominij fuit præſente poſteriore creditore primo creditori adiudicata, quia in eo caſu parificãtur debitor, & ſecundus creditor, & ſicut ex forma decreti debitor nõ admittitur poſt ſex Menſes, ſic eodem iure ſaltem poſt illud tempus ſecundus creditor erit excluſus, qui ſibi imputare debet, quod tempore licitationis nihil dixit, dum poſset tunc offerre.
15 Dicit poſtremo *Theſaur. Iun.* credere bonam eſse cautelam pro iſto ſecundo creditore, quando vult offerre, & non habet pecuniam in promptu, vt tempore licitationis compareat, & proteſtetur de iure ſuo, petatque admitti ad ſoluendum ſaltem infra decennium, quo in caſu inquit, limitari poſsent, quæ dicit Morot. & tunc primus creditor cautus eſse debet: at faciat præfigere terminum, per Iudicem proteſtanti ad ſoluendum.

EPITOME.

Subhaſtatio bonorum, in quibus quis immiſſus eſt ex Saluiano interdicto, an concedatur.

Et quid in hypothecaria.

Couar. lib. 3. var. reſolu cap. 18. num. 4. qualiter procedat.

Res per Saluianum abducta, vt ſubhaſtari poſſit, quæ requirantur.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio rei, in qua quis immiſſus eſt ex Saluiano conce ditur.*
Sed contra ex veriori, & receptiori, num. 2. & infra.
3 *Poſſeſſio ſola auocatur per Saluianum.*
4 *Debitor inuito creditore poteſt pignus vendere.*
5 *Debitor, qui rem ſuam hypothecat, vel pignorat creditori, ſi illam alienet, valet alienatio, nec facere dicitur contra legem hypothecæ, vel pignoris, ex quo in contractu non promiſit non alienare, vel vendere.*
Et dominium dicitur valide alienatum, num. 6.
7 *Intellectus l. 1. 2. 3. & 4. C. de diſtract. pignor.*
8 *Libellus in hypothecaria qualiter formetur.*
9 *Creditor non tenetur ex fructibus rei minutas ſolutiones recipere in extinctionem ſui crediti.*
Fallit, quando actum eſſet Saluiano, quia tunc creditori ſaluum ius remanet agendi aduerſus principalem debitorem, & fideiuſſores, & ita euitare poteſt ſatisfactionem in minutis ſolutionibus, num. 11.
10 *Emptor ſine facto ſuo dominio priuari non debet rei ſuæ.*
12 *Couar. lib. 3. variar. reſolut. cap. 18. num. 4. non procedit, quando agitur Saluiano.*
13 *Venditio pignoris ſolum permittitur, quando agitur hypothecaria.*
14 *Res per Saluianum adducta, vt vendi, & ſubhaſtari poſſit, quid agendum.*
15 *Creditor immiſſus vendens non tenetur de euictione.*

T QVAE-

QVAEST. CXXVI.

IN vim immiſſionis ex Saluiano, an poſſit ad ſubhaſtationem, ac deliberationem rei, in qua quis fuit immiſſus deueniri, dubitatur.

Et dubitationis anſam præbet doctrina *Didac Couar.var.reſol. lib.3.cap.*18 *num.*4. aſſerentis ſe vidiſſe ita in praxi obſeruari, nempe vt extraneo poſſeſſori, à quo fuerit abdicata res per anteriorem creditorem, aſſignato congruo termino, intra quem poſſit, ſi velit, rem ſibi euictam liberare ſoluta debita pecunia creditori, qui illam euicit, ſi intra eam diem non fuerit ſolutum, & liberatum pignus, tunc ſolemni, & iudiciali ſubhaſtatione vendatur pro ſatisfactione creditoris, ſequitur *Maſtrill. deciſ.* 100. vbi dicit non ſemel ita obſeruatum extitiſſe, & adducit pro hac ſententia, *Caualcan. de vſufruct. ſub num.* 206. *verſ. Vel & melius*, *Molin. de primogenit.Hiſpan.lib.4.cap.5.nu.7. & Rim. Iun. conſ.3. lib.* 1.

2 Cæterum ex veriori, ac receptiori opinione concluditur.

3 Nam cum per Remedium Saluianum auocetur ſola poſſeſſio, *adnot. per Bar. in l.* 1. *de Salu. interdict. Iaſ. in* §. *item Seruiana*, *num.* 85. *inſtit. de act.* non poteſt ex iſta immiſſione ad ſubhaſtationem, & deliberationem procedi, per quam auocatur dominium, vt fuit reſolutum in cauſa *Romana quinquaginta millium* 15. *Iunij* 1575. *coram R.P.D. de Rubeis*, *reprobato Couar. vbi ſupra*, idemque cenſuit eadem *Rot.corã Seraph.deciſ.*1100.*n.*1.*&* 2.& quidẽ meritò, cum opinio dicti *Couar.* contraria ſit concluſioni iuris, quæ habetur ex *tex. in l. ſi creditor*, *ff. de diſtract. pign. & in l. diſtractis*, *C. de pign.* vt ſcilicet
4 debitor etiam inuito creditore poſſit pignus vendere, & probat *Puteus deciſ.* 260. *num.*1. *lib.*3. vbi dicitur, quod
5 debitor, qui rem ſuam hypothecauit, vel pignorauit creditori, ſi illam alienet, valet alienatio, nec fieere dicitur contra legem hypothecæ, vel pignoris, ex quo in contractu non promiſit non alienare, vel vendere per *tex. in dicta l. diſtractis*, *vbi communiter Doct. & præſertim Bald.* vnde dominium eſt valide translatum, & actio hypothecaria non percutit dominium rei alienatæ, ſed tantum poſſeſſionem, vt expreſsè loquitur *tex. in auth. hoc ita*, *C. de pign.* & in corpore vnde ſumitur in *auth. de litig.* ibi, ſi autem hoc debitor non fecerit, damus licentiam creditori, qui rem venditam ſuppoſitam habet eamdem rem vendicare, donec ei ſatis pro debito fiat; Et ſic patet, quod datur retentio rei auocatæ à tertio emptore ad tempus, donec creditori ſatisfiat, non autem facultas diſtrahendi, & ita intelliguntur *l.* 1. 2. 3 *& 4. C. de diſtract. pign. adducta per Couar.* pro eius ſententia, videlicet, de facultate diſtrahendi pignus. cuius poſſeſſionem habet creditor ceſſante dominio tertij, vel quatenus penes debitorem reperitur, cum aliàs de directo pugnaret, quod alienatio per debitorem facta eſſet valida, & quod creditor rem alienatam vendere poſſet, & ita decidit nouiſſimè *Rota deciſ.* 759. *num.*2. *& infra vſque ad fin.par.*2.*in recentior*, *vbi num.*4. inquit per Dominos fuiſſe concluſum contra tertium poſſeſſorem, & Dominum rei effectum
8 catenus prouiſum eſſe à iure, vt creditor ratione anterioris hypothecæ ſolummodo poſſit ab eo auocare poſſeſſionem eiuſdem rei à ſe reſtituendam, donec de fructibus in ſortem imputandis de ſuo credito ſatisfiat, prout ita procedere libellum in hypothecaria, tradunt *Neguſant. de pignor. par. vlt. membr. vlt. num.* 24. *& Menoch. conſil.*361. *num.*7. *lib.*4. non autem eam detrahere.

Ac inſuper reſpondit vbi ſupra Rot. num. 5. non obeſſe illud fundamentum Couar. cum dixit, quod creditor cogeretur ex fructibus rei euictæ minutas ſolutiones recipere in extinctionem ſui crediti contra *tex. in l.Tutor*, §. *Lucius*, *ff. de vſur.*

Quia

Digitized by Google

10 Quia reſpondetur abſurdius eſſe emptorem ſine facto ſuo priuari dominio rei ſuæ contra regulam *l. id quod noſtrũ,*
11 *ff. de reg. iur.* Cum præſertim creditori remaneat ſaluum ius agendi contra principalem debitorem, & fideiuſſores, & ita euitare poteſt ſatisfactionem in minutis ſolutionibus, *vt ibid. per Rot.* per quã plenè reſpondetur cæteris fundamentis dicti Couar. quam ſententiã ego ipſe iam tenui in *tractat. de euict. quæſt.* 47. *à num.* 34. *vſque ad num.* 37. & nunc addo eandem *Rot. coram Card. Seraph. deciſ. dicta* 1100. qui loquitur in Saluiano, vt & in Saluiano iterum decidit eadem *Rot. deciſ.* 43. *ſub num.* 3. *par.* 1. *diuer. & Eugen. conſ.* 65. *num.* 86.
12 qui intelligit Couaruu. in loco præcitato non procedere in Saluiano, ſed
13 quando agitur hypothecaria, quo caſu permiſſum dicitur vendere pignus *ex Neguſ. de pignor. in primo membr.* 6. *par. per totum, & præſertim num.* 6. *& nouiſſimè Gratian. deciſ.* 208. *num.* 9.
14 Ad hoc autem, vt pronunciari valeat ſuper dominio, & committi ſubhaſtationes, recurſus haberi debet ad Principem præces ſupplices porrigendo, ac petendo reſcribi alicui Iudici, vt præfixo competenti termino debitori ad reluendum pignus, quo elapſo, & non ſoluta pecunia, ſeu pignore non redempto, deueniat ad ſubhaſtationem, & plus offerenti liberetur, vt colligitur ex *Rota per Card. Seraph. dicta deciſ.* 1100. *ſub num.* 2. *verſ. Vnde fuit neceſſarium, & infra, & tex. Paciſi. de Saluian. interdict. inſpect.* 4. *c.* 1. *num.* 77. *qui num.*
15 *ſeq.* addit, quod hoc caſu creditor non teneretur de euictione emptori, quia quando fit venditio à creditore, vt à creditore, is non tenetur de euictione, vt per *Salyc. in l.* 1. *num.* 1. *C. credi. euict. in pign. non deb. & alios refert Neguſ. d. memb.* 1. 6. *par. ſub num.* 40.

Cæterum nota opinionem Couar. de qua ſupra num. 9. procedere, quando in contrarium eſt obſeruantia, ſecundum quam bona etiam in Saluiano interdicto ſubhaſtantur, vt per *Rota d. deciſ.* 43. *ad fin. verſ. & ita concluſerunt, ſequitur Gratian. dicta deciſ.* 208. *num.* 12.

17 Secundo locum habet, quando adeſt ſtatutum in contrarium, licèt generaliter ſequuntur infra, vt in Prouincia Marchiæ Anconitanæ in conſtitutionibus cap. 7. lib. 5. vbi miſſus in tenutam vigore ſententiæ tranſactis quindecim diebus vendere poteſt plus offerenti factis ſubhaſtationibus, quæ licet generaliter loquatur, generaliter intelligenda, vt comprehendat etiam ſententiam in Saluiano, & per *Gratian. dicta deciſ.* 208. *num.* 10.

18 Tertio declara contrariam ſententiam Rot. & aliorum procedere dummodo opponatur, & non aliter; *Grat. vbi ſup. num.* 12. *verſ. tertio.*

EPITOME.

Debitor factis ſubhaſtationibus, & lata adiudicationis ſententia, an poſſit debitum offerre etiam, quod Iudex non reſeruauerit.

Et quid quando miſſio fit ex cauſa iudicati, an contumax recuperare poſſit oblatione fideiuſſoris, & expenſarum, vel potius vera debiti ſolutione.

Debitor poſt interpoſitum decretum per venditionem in publica licitatione, an habeat beneficium recuperandi.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſecundi decreti eſt interlocutoria.*

Quæ ideo à Iudice quandocunque reuocari poteſt, num. 2.

3 *Creditor poſt venditionem à debitore præſente ipſo creditore factam poteſt iure ſuæ hypothecæ pignus ab emptore auocare.*

4 *Conſenſus creditoris non ſecuto effectu nihil operatur in venditione.*

Sententia, qua dicitur bona eſſe vendenda ius non tribuit, ſed tantum ad factum obligat.

Quæ obligatio ſolutione diſſoluitur, num. 6.

7 *Debitor donec ad venditionis executionem non deuenit, poteſt debitum, & expenſas offerre, & bona liberare.*

8 *Creditor hypothecã habens ſi obtineat domus adiudicationẽ pignoris cauſa, nec dictum ſit in adiudicationis ſententia debitorem offerre poſſe, poteſt tamen quouſque in actione iudicati iudicium ſuſcipiat.*

Sed videas num. 11. & infra.

9 *Poſſeſſor quilibet offerre poteſt, vſque ad tempus adiudicationis.*

10 *Miſſio vbi ſit ex cauſa iudicati, contumax recuperare non poteſt tenutã oblatione fideiuſſoris, ac impenſarum, ſed ſolum vera debiti ſolutione, ſi res in tenutam pro pecunia capiatur, ſeu alia quauis re. Sed ſi pro ipſa re facta eſt executio, tunc talis tenuta eſt irrecuperabilis.*

11 *Debitori non licet poſt adiudicationis ſententiam pignus luere, ſeu pretiũ offerre, cum debitor, quidquid iuris habebat, dicatur amiſiſſe, ſi citatus ius ſuum, non fuit proſecutus.*

Et vbi paſſus eſt ſecundum decretum, pro derelicto habuiſſe dicitur, n. 12.

13 *Rei, quam quis pro derelicto habet, ſtatim Dominus eſſe deſinit, etiam quod ab alio non occupetur.*

14 *Executio decreti, bona poſſideri iubeo, ſicut manu militari ſit nuncio eum in poſſeſſionem mittente, pro quo ſecundum fuit interpoſitum decretũ, ita & executio illius decreti, bona vendi iubeo, ipſa venditione fit.*

15 *Reſeruationes ad Iudicem non ſpectant, cum debeat iudicare de eo, quod ſibi liquet.*

16 *Debitor condemnatus non appellans à ſententia dicitur illi acquieſcere, & conſentire, & ad parendum ſe obligare, & num. 17.*

Ampliatur locum habere ne dum in contractu expreſſo, ſed etiam tacito exceptionis ope, num. 18.

19 *Creditores citati proclamat. non contradicentes ex tacito conſenſu ius pignoris remiſiſſe videntur.*

20 *Contractu perfecto in licitationibus nullus alius ad licitandum, ſeu offerendum admittitur.*

21 *Debitor poſt interpoſitum decretum per venditionem in publica ſubhaſtatione priuilegium non habet recuperandi, nec amplius auditur.*

Primo declaratur procedere in adiudicatione in ſolutum à Iudice facta per modum iudicij, ſecus ſi adiudicatio fiat vigore reſcripti impetrati à Principe, num. 22.

Secundo declaratur habere locum in terminis iuris communis; at ſecus vbi aliter per ſtatuta ordinatum eſſet, num. 23.

24 *Ius offerendi locum non habet in adiudicatione, niſi ſua purgationis moræ, quæ mora vſque ad ſententiam & non vltra purgari poteſt.*

QVAEST. CXXVII.

VTrum debitor factis ſubhaſtationibus, & lata adiudicationis ſententia poſſit debitum offerre etiam quod Iudex non ſeruauerit, non modica eſt dubitatio.

1 Nam pro affirmatiua opinione facit, quia ſentẽtia ſecundi decreti, vt eſt hęc de qua agimus eſt interlocutoria, vt inquit *gloſ. in l. præſenti, §. 1. verſ. vſque ad modum, C. de his, qui ad Eccleſ. confug. Innoc. in c. dilecto, extra de verb. ſignif. tradunt ſcribentes in l. quod iuſſit, ff. de re iud. & in c. cum ceſſante de appell.* quæ
2 ideo à Iudice quandocunque reuocari poteſt, vt per *Doct. in d. l. quod iuſſit, & in d. c. cum ceſſante.*

3 Rurſus quia factum Iudicis vendentis cenſetur factum debitoris; idcirco quemadmodum poſt venditionem a debitore præſente creditore factam poteſt idem creditor iure ſuæ hypothecæ pignus ab emptore auocare, *l. ſicut, §. non videtur vbi notat Bar. ff. quib. mod.*

mod.pign. vel hypot. ſolua. eodem pa-
cto licere creditori poſt venditionem
ſe præſente à Iudice factam rem ven-
ditam ab emptore auocare, & ſucceſſi-
uè illi non dum facta venditione, ac tra
ditione, ſed tantum lata ſententia ſolū
de vendendo idem, & multo magis li-
cere *dicta l. ſi ut, §. ſi voluntate, vbi etiā*
Bart. ff. quemad. pign. vel hypothec. vbi
dicitur, quod non ſecuto effectu cre-
ditoris conſenſus nihil efficit, vel ope-
ratur.

5 Præterea ſententia, qua dicitur bo-
na eſſe vendenda, ius non tribuit, ſed
tantum ad factum obligat, cum vende-
re ſit quid facti, *l. conſilio in fine, ff. de*
6 *Cura. Furioſ.* quæ obligatio ſolutione
diſſoluitur *l. ſi quis ab alio, ff. de re iu-*
dic. & notatur in l. ſtipulationes non di-
uiduntur, ver. Celſus, ff. de verb. oblig.
Etenim talis ſententiæ executio in con
tractu ipſius venditionis perficitur ad
inſtar iudicationis, eaque propter priuſ
quam bona in tertium offerentem tranſ
ferantur, & donec debitori perdurat hy
potheca, videtur, quod ſemper debitor
7 creditori ſatisfacere poſſit, & donec ad
venditionis executionem non eſt deuē
tum, in debitoris facultate eſſe videtur,
debitum, & expenſas offerre, & bona li-
berare, *l. Paulus, ff. quib. mod. pign. vel*
hypothe. ſolua. & cenſuit Specul. in tit. de
oblig. & ſolu. §. 1. *verſic. Quid ſi T. mihi*
8 *obligatus n.* 39. dicit enim, ſi aliquis ſit
obligatus actione hypothecaria, & cre-
ditori domus adiudicata ſit pignoris
cauſa, nec dictum ſit in adiudicationis
ſententia, debitorem offerre poſſe, & ita
in ſententia ius offerenti non ſit reſer-
uatum, an deinde offerre poſſit, & con-
cludit poſſe, quouſque in actione iudi-
cati iudicium ſuſcipiat, ad *tex. in l. item*
veniunt, §. idem rectè, ff. de petit. hæredi.
9 & mouetur ea ratione, quod quilibet
poſſeſſor debitum offerre poſſit vſque
ad dictum tempus, *l. Sempronius, §. 1. ff.*
quib. mod. pign. vel hypot. ſolu.

Comprobatur hæc ſententia *ex Bal.*
in l. properandum, §. ſin autem reus, n. 3.
C. de iudic. dum dicit in verſ. Nec ſi re
10 *verſus*, notandum eſſe, quod vbi fit
miſſio ex cauſa iudicati contumax re-
cuperare non poteſt tenutam oblatio-
ne fideiuſſionis, ac impenſarum, ſed
ſolum vera debiti ſolutione, ſi res in-
tenutam pro pecunia capiatur, ſeu alia
quauis re, ſed ſi pro ipſamet re, ex eo,
quod pro ipſa re petita facta eſt execu-
tio, tunc talis tenuta irrecuperabilis ſit,
dicta l. properandum, §. ſin autem reus,
vbi notat gloſ. & in l. is cui, §. Imperator,
ff. vt in poſſeſſ. lega. & l. eum qui, ff. de
priuileg. credi. quod & latius proſequi-
tur vbi ſupra Bal.

11 Huic alia, & contraria eſt ſententia
negatiua, quod nempe non liceat de-
bitori poſt latam adiudicationis ſenten
tiam luere, ſeu pretium offerre, ex eo
præſertim; quod debitor, quidquid iu-
ris habebat, ſi quod tamen habebat di-
citur amiſiſſe, cum fuerit citatus, &
præſens eo tempore, quo bona vendi-
ta ſunt, nec ius ſuum proſequi curaue-
rit, *l. ſi eo tempore, C. de remiſſ. pign.*
12 vnde dicitur ius ſuum ceſſare, & cum
paſſus ſit ſecundum decretum pro de-
relicto habuiſſe, *l. ſi ſinita, §. non autem*
ſtatim, ff. de damn. infect. & notat gloſ.
in l. Prætoris in princ. in ver. capere, eo-
dem tit. & ibi tradit Alex. poſt Bart. in
l. 2. in princ. col. 2. ff. ſi ex noxal. cauſ.
13 *aga.* Rei autem, quam quis pro dere-
licto habet, ſtatim dominus eſſe deſi-
nit, etiam quod ab alio non occupetur,
§. pæn. inſtit. de rer. diuiſ. & l. 1. & 2. ff.
pro derelict.

14 Inſuper quia ſicut executio illius de-
creti, bona poſſideri iubeo, manu fit
militari Nuncio eum in poſſeſſionem
mittente, pro quo ſecundum fuit inter-
poſitum decretum, ita & executio il-
lius decreti, bona vendi iubeo, ipſa ven
ditione fit, vt ait *Specul. in titulo de de-*
cret. §. nunc videamus, colum. 8. ver.
ſic. Forma ab iſto die antea. Nam cum
debitor in iudicio interuenerit, po-
terat, ſi credebat hoc ius ſibi compe-
tere ante venditionē, vel in ſolutum da-
tionē, quod debebat, creditori offerre,
cum tales reſeruationes ad Iudicē non

ſpectent; debet enim is iudicare de eo,
quod ſibi liquet, & à parte petitur, *l. hoc
autem, §. non de facili, ff. ex quib. cauſ.
in poſſeſſ. eatur, & l. illicitas, §. veritas,
ff. de offic. Proconſul. & tradit Specul. in
tit. de ſentent. proiat. §. iuxta, verſic.
Sed ecce, & §. ſpecies, verſic. Et quid ſi
Iudex*, vbi hoc tradit etiam *Io. Andr.
in addit.* vbi quod dicit de iure offe-
rendi, dicit etiam de alijs iuribus, ſi eo
rum reſeruatio petatur.

Confirmatur, quoniam ſi aliter di-
ceremus, facile accidere poſſet, quod
venditor poſt adiudicationem, & ven-
ditionem factam, etiam poſt plures mẽ
ſes conueniret emptorem, vel eius hæ-
redes coram iudice ordinario, & eiſ-
dem offerre pretium vna cum expenſis,
ac aliis neceſſariis pro recuperatione
rei licitatæ, ac venditæ, quod valde
16 abſurdum eſſet, cum præſertim debi-
tor à ſententia lata de vendendo non
appellauerit, & ſic illi acquieuiſſe cen-
ſeatur, *l. ad ſolutionem cum ibi not. C.
de re iudic. & tradit Bart. in l. ſi qui ſe-
paratim, §. quod eſt reſcr ptum in fin.
ff. de appellat. & eſt tex. in l. ab eo, C.
quomod. & quand. Iud. per quem text.
Bald. vt refert Iaſ. in l. quod iuſſit num.*
17 *25. de re iudic.* dixit eum, qui non ap-
pella, ſententiæ conſentire, & quodam
modo ad parendum obligare cenſeri,
& ideo quodam quaſi contractu ſe
aſtringere, adeo quod vt abſque con-
ſenſu, & voluntate illius, cui vendita
ſunt bona, à venditionis promiſſione
recedi non valeat, *l. ſicut, C. de act. &*
18 *oblig. cum ſimil.* quod locum habet ne
dum in contractu expreſſo, ſed etiam
tacito exceptionis ope *l. 2. C. de remiſſ.
pign. & habetur per Doct. in l. ſi tibi, §.
de pignore, ff. de pact. & Neguſan. de
pign. 3. membr. 6. par. num. 48.* quod
præcipuè locum habet per *tex. in dicta
l. ſi eo tempore, C. de remiſſ. pignor.* vbi
19 ex tacito conſenſu creditores citati pro
clamati non contradicentes ius pigno-
ris remiſiſſe videntur; At denique,
quia in huiuſmodi licitationibus, ac
venditionibus ſub haſta, vt pluries di-
xi in ſuperioribus quæſtionibus, plus of
ferenti bona obligantur, & elapſo ter-
mino ſubhaſtationi præfixo contractus
20 ita perfectus dicitur, vt nemo alius ad
licitandum, ſeu offerendum admitti
poſſit ex *Bart. doctrina in l. licitatio, n.
4. ff. de public. & vectig. & in l. tempora,
C. de fid. inſtr. & iur. haſt. fiſc. lib. 10,*
21 & magis in ſpecie, quod poſt interpo-
ſitum decretum per venditionem in
publica ſubhaſtatione debitor priuile-
gium non habeat recuperandi, nec am-
plius audiatur, voluerunt *Bar. in l. fin.
C. vbi in rem. act. Alex. in dicta l. ſi fi-
nita, §. Iulianus, ff. de damn. infect. num.
121. & conſil. 15. lib. 5. Dec. conſ. 558.
colum. 1. & 2. & conſ. 592. per totum,
Afflict. deciſ. 187. & Neguſan. de pign.
par. 3 membr. 3. num. 8.* vbi teſtatur de
veriori, & communiori opinione, quã
22 declarat procedere in adiudicatione
in ſolutum facta à Iudice per modum
iudicij; ſecus autem ſi adiudicatio fie-
ret vigore reſcripti impetrati à Princi-
pe, iuxta *l. fin. C. de iur. dot.* quia tunc
debitor veniens infra biennium a die
conceſſi reſcripti, debitum offerre po-
teſt ipſi creditori, & reſoluere dictam
adiudicationem per *tex in d. l. fin.*
23 Secundo declaratur habere locum
in terminis iuris communis; at ſecus
vbi aliter per ſtatuta ordinatum eſſet,
prout eſt Florentiæ, vt ibidem per *Ne-
guſan. num. 9. & ſequitur Peregrin. de
ſimili Paduæ ſtatuto loquens deciſ. 122.
num. 10.*
24 Nota etiam, quod in iudicati actio-
ne locum non habet ius offerendi, niſi
via purgationis moræ, quæ mora vſque
ad ſententiam, & non vltera purgari po-
teſt, adnotata per *Bal. in l. & ſi poſt tres,
colum. 5. ff. ſi quis caut. per text. in l. ſi
maior, & in l. ſiue apud acta, C. de
tranſact.*

Concluditur itaque contractu ven-
ditionis perfecto debitorem amplius
offerre non poſſe, neque bona libera-
re, vt latè per *Aſin. de execut. §. 6. cap.
32. num. 40. & infra.*

EPI-

EPITOME.

Subhaſtatio bonorum coram Iudice Eccleſiaſtico facienda eſt, quando fratres ſunt plures, & eorum aliqui ſunt clerici.

Clericus in quibus coram Iudice Layco conueniri poteſt, & qualiter.

SVMMARIVM.

1 *Fratres, quando ſunt plures, & aliqui ſunt Clerici, iudicium cum eis agendum eſt coram Iudice Eccleſiaſtico, etiam quoad laycos.*

Idem eſt, quando eorum bona ſunt ſubhaſtanda, num. 2. & 14.

Ampliatur procedere, etiam quod ageretur de patrimonialibus, num. 3.

4 *Clericus in patrimonialibus conuenitur, coram Iudice layco.*

Declaratur procedere reſpectu immunitatum, & exemptionum, in quibus non reperiuntur ſpecialiter priuilegiati, non autem reſpectu fori, num. 5.

6 *Clericus nec etiam volens, conueniri poteſt coram Iudice layco.*

Ampliatur procedere, etiam quod non compareat ad declinandam iuriſdictionem, quia nihilominus proceſſus eſt nullus, num. 7.

Fallit ſi fuerit citatus cum clauſula, ſi putet ſua intereſſe, quo caſu ſi comparet, illius iudicio, & ſententiæ ſtare cogitur, num. 8.

Ratio eſt, quia talis citatio dicitur potius incitatoria, quam arctatoria, & Clericus comparendo dicitur actor voluntarius, non neceſſarius, num. 9.

Primo ſublimitatur non habere locum, quando Clericus citatus comparendo opponit declinatoriam, & petit ad ſuum Iudicem remitti, quia tunc Iudex laycus non dicitur competens, num. 12.

Secundo ſublimitatur non habere locum, quando citatio non fuit facta ſimpliciter, ſi ſua putet intereſſe, ſed fuit adiectum, quod niſi compareat, in eius contumaciam procedetur, quia tunc ſententia contra eum lata non præiudicat, num. 13.

10 *Citatus cum clauſula, ſi ſua putet intereſſe, non comparendo non dicitur contumax.*

Nec ſententia contra eum lata exequi poteſt, num. 11.

QVAEST. CXXVIII.

1 Regulariter quando plures ſunt fratres, quorum aliqui ſunt Clerici, iudicium cum eis agitandum eſt coram Iudice Eccleſiaſtico, etiam quoad laycos, *Bart. in l. præcipimus, §. eodem obſeruando, C. de appellat. Felin. in rubr. extra eodem tit. num. 9. Iaſ. in l. ſi emancipati, num. 13. C. de collat. cum aliis per eundem*
2 *Iaſ. ibidem:* Ideo an idem ſit, quando eorum bona ſubhaſtari debent, quæritur. Et reſpondetur affirmatiuè, etiam quoad intereſſe laycorum, quia cum agatur de re communi cum Clerico, ſeu Clericis, iudicium eſt Eccleſiaſticum, *Bart. in dicta l. præcipimus, cum*
3 *aliis ſuperius citatis*. Quod procedit etiam ſi ageretur de patrimonialibus.
4 Nam & ſi ſecundum aliquos in patrimonialibus Clericus coram Iudice layco conueniri poſſit, *Dec. in cap. Epiſcopus num. 10. de præben. Plot. conſ. 93. num. 5.* de magis communi teſtatur *Socin. conſil. 230. num. 8. lib. 2. Viu. commun. opinion. in ver. Clericus in bonis cum aliis per Rimin. Iun. conſ. 2. num.*
5 *32. lib. 1.* Id tamen procedit reſpectu immunitatum, & exemptionum, & eorum, in quibus non reperiuntur ſpecialiter priuilegiati, non autem reſpectu fori, *cap. ſi diligenti, & cap. ſignifi-*
6 *caſti de for. competen.* ita vt nec etiam volens conueniri poteſt coram Iudice layco, cum ſit incapax huius iuriſdictionis, *Dec. conſil. 150. num. 4. & conſil. 241. num. 2.* & in Clerico hærede

cle-

clerici conuento pro debito defuncti
tradit Couar. *pract. quæſt. cap.* 8. *Dec. conſil.* 700. *Galleſ. de obligat. Camer. par.* 2. *q.* 2. *ad ſecundam par. formulæ, n.* 1. *nouiſſimè Gratian. diſceptat. lib.* 1. *cap.* 16. *num,* 1. 31. 33. *& ferè per totum,* etiam
7 quod non compareat ad declinandam
iuriſdictionem, quia nihilominus proceſsus eſt nullus, *Felin. in cap. cum ordinem num.* 15. *de reſcript. & cap. ſi duobus de appell.*

8 Et quamuis ſecundum pleroſque iudicium ſubſiſtat, quando clericus citatur coram Iudice layco cum clauſula, quatenus ſua putet intereſse, quo caſu ſi comparet, illius iudicio, ac ſententiæ ſtare cogitur, *Bal. in l. Teſtamenta, col. fin. C. de teſtam.* Cepoll. *caut.* 68. *num.* 5. *Rol. à Vall. conſ.* 29. *num.* 1. *& ſeqq. lib.* 2. *Maran. in ſpecul. par.* 4. *in* 7. *diſtinct. iudic. in fin. Ioſeph Ludouic. concluſ.* 5. *verſic. Ampliantur prædicta in commun. opin. lib.* 1. Quoniam talis
9 citatio dicitur potius incitatoria, quam
arctatoria, & clericus ita citatus non reus neceſsarius, ſed actor voluntarius dicitur *Bal. Caſtrenſ. Alex. & alij in d. l. Teſtamenta,* C. *de teſta. Afflict. deciſ.* 24. *num.* 7. *&* 8.

Sententia tamen prædicta procedit, prout loquitur, quando ſcilicet clericus citatus, ſi ſua putauerit intereſse, compareat, quia tunc per comparitionem efficitur actor voluntarius; ſecus ſi non compareat, quia tunc acta, & ſententia contra ipſum lata non afficiunt.

10 Non enim citatus cum clauſula, ſi ſua putauerit intereſse non comparendo contumax dicitur, *Bal. in cap.* 1. *in* 5. *quæſt. de mili. Vaſall. qui contum. eſt, & ibidem Afflict. num.* 59. *Iaſ. in l. Libertus, ff. de in ius vocan. Bal. & Salyc. in l. ea quidem,* C. *ſi man. ita fuer. alien. Ang. in* §. *quadrupli. colum.* 27. *verſic. Quid ſi comparet contradictor inſtit. de act. & in l. ſi per luſorio, colum.* 2. *ff. de appellat. Alexand. in l. de pupillo,* §. 1. *in fin. ff. de nou. oper. nunc. & in l. Libertus, la prima, colum.* 2. *verſ. Item illud, ff. de in ius vocan. Rota per Cardinal. Seraphin. deciſ.* 957. *num.* 8.

11 Et quidem iure meritò, quoniam ſicut citatio iſto caſu non arctat ad comparendum citatum, ſi ſua putauerit intereſse, ita etiam ſententia contra ipſum lata exequi non poteſt, *Bellamer. deciſ.* 11. *Felin. in cap. cum inter num.* 12. *de except. Roland. conſ.* 29. *num.* 6. *lib.* 2. *in ſpecie Menoch. de recuper. poſseſſ. remed.* 15. *num.* 228. *poſt Afflict. deciſ.* 2. *num.* 8.

12 Non etiam locum habet, quando clericus ita citatus non ſimpliciter cõparet, ſed comparendo opponit declinatoriam exceptionem, petitque ad ſuum competentem Iudicem remitti, nam tunc Iudex laycus non dicitur cõpetens vigore dictæ declinatoriæ, *ſic Afflict. ad conſtit. Regni in conſtit. de Burgenſaticis, colum.* 3. *verſic. Septimo quæro, quem refert, ac ſequitur Roland. dicto conſil.* 29. *num.* 17. *& ante eum* Capyc. *deciſ.* 8. *num.* 3. *Gramat. deciſ.* 61. *num.* 3. *& infra, Afflict. deciſ.* 380. *num.* 7. *& ſequentib. & ibidem Vrſill. in addit. nu.* 5. *& ſeqq. Menoch. dicto remed.* 15. *num.* 232.

13 Et propterea declaratur non habere locum, quando clericus fuit citatus, vt compareat, ſi ſua putauerit intereſſe, alio non adiecto; Secus verò ſi citatio vlterius procedendo dicat, quod niſi compareat, contra ipſum in eius contumaciam procedetur, quia tunc comparendo non dicitur actor voluntarius, ſed reus neceſsarius; ideo ſententia contra illum ferri nequit, & lata eidem non præiudicat; vt in terminis dixit *Socin. in tract. de citat. in* 2. *artic. princ. quæſt.* 14. Capic. *dicta deciſ.* 8. *num.* 4. *Grammat. dicta deciſ.* 61. *num.* 3. *& Roland. dicto conſil.* 29. *num.* 18. & ita in terminis ſubhaſtationis decidit *Rota coram Card.* Seraphin. *dicta deciſ.* 957. *per totam.*

EPITOME.

Tertius opponens in ſubhaſtationibus non fore vlterius proceden-

cedendum qualiter admittatur, & quid reſoluendum.

Quid quando opponitur rem ſibi eſſe hypothecatam, & oſtenditur ius habere.

Et vbi plures ſunt opponentes, & res venditur ex cauſa iudicati iudex ceſſare non debet à rei licitatæ venditione, & adiudicatione.

Alias ſuperſedetur, & res traditur priori, & potiori creditori.

SVMMARIVM.

1 *Tertius comparens, & opponens in ſubhaſtationibus vlterius non eſſe procedendum, qualiter admittatur, & quid reſoluendum.*

Et pariter quid agendum, quando opponitur rem eſſe hypothecatam, num. 2.

3 *Tertius opponens ſubhaſtationi, quando oſtendit ius habere opponendi, illi ſoluitur ex pretio auctionis iuxta potioritatem, & prioritatem creditorum.*

Et ſi plures ſunt opponentes, non ob id Iudex ceſſabit à rei licitata venditione, & adiudicatione, num. 4.

Quod procedit, quando res venditur ex cauſa iudicati, num. 5.

Alias ſuperſedendum erit, & res tradenda priori, & potiori creditori, niſi ſecundus offerat, num. 6.

QVAEST. CXXIX.

1 Vandoque dum bona licitantur, comparet Tertius, & opponit in licitationibus non fore vlterius procedendum, vt quia prætendit ea omnia, vel partem eſſe ipſius opponentis, quo caſu iſtius onus erit probare ſuam exceptionem, videlicet rem eſſe ſuam, ſi non poſſideat, *l. fin. C. de rei vendic.* dicenti enim incumbit onus probandi, *vulg. l. 2. ff. de probat.* cui, quatenus velit, danda erit auctionum, ſeu licitationum copia, vt indicare valeat quam rem, quamue partem vult tollere, ſeu ſeparare à licitatione.

2 Sicut, & quando opponitur, quod res eſt ſibi hypothecata, vt debitū ſibi ſoluatur, & huic opponenti datur dilatio pro diſtantia locorum ad docendū cauſas oppoſitionis, quia eius non intereſt, vt res vendatur, ſed vt ipſi magis ſatisfiat, ac ſoluatur; Et eidem poteſt ſubhaſtans reſpondere, & opponēs replicare, ita quod ſi die ſtatuto, iuxta fori conſuetudinem compareat, audietur, & illi dabitur modica dilatio ad tradendum iura ſua, quæ ſi non tradiderit, excludetur à Iudice, qui Iudex pronunciabit reiiciendum, & non obſtante ſua oppoſitione ad adiudicationem rei licitatæ procedendum.

Si autem non compareat, ab appoſitione repelletur, & pro his videndus erit *Imber. in lib. inſtit foren. par. 1. §. ſed quia ſæpius.*

3 Vbi vero is oſtendat ius habere opponendi, illi ſoluetur ex pretio auctionis iuxta potioritatem creditorum, vt per *Rebuff. de præcon. art. 6. gloſ. vnica num. 3. & 4. qui num. 5.* addit, quod

4 ſi plures ſint opponentes, non tamen ob id Iudex ceſſabit à rei licitatæ venditione, & adiudicatione per *l fin. C. de iur. dom. impe.* quando res venditur ex

5 cauſa iudicati, vt in *l. à Diuo Pio, §. quod ſi res in fin. ff. de re iudic.* alias ſuperſe-

6 dendum erit, & res tradenda priori, & potiori creditori, niſi ſecundus offerat *l. diuerſis, C. qui pot. in pign. habe. Ioan. Fabr. in l. ſi eo tempore, C. de remiſſ. pignor.*

EPITOME.

Licitationi ſe opponens recipi non debet ad licitationem.

Iudex, quando videt partem opponentem de iure impedire non poſſe, quin res vendatur, quid pronunciare debeat.

Et

Et quid quando aliqua iuſta cau ſa allegatur.

SVMMARIVM.

1 *Opponens ſe licitationi recipi non debet ad licitationem.*

2 *Iudex, quando videt partem opponentem de iure impedire non poſſe, quin res vendatur, quid pronunciare debeat.*

Et quid quando aliqua iuſta cauſa allegatur, num. 3.

QVAEST. CXXX.

1 Quæro, an is, qui ſe opponit licitationi recipi debeat ad licitationem. Et reſpōdetur quod non, per *l. 2. C. ſi in cauſ. iudic.* & ita iudicatum teſtatur in Senatu Pariſienſi, *Rebuff. ad conſtit. Reg. Gall. tit. de Præcon. art. 4. gl. vnica, num. 35.*

2 Qua in re notabis etiam, quod vbi Iudex videat partem opponentem de iure impedire non poſſe, quin res vendatur, pronunciabit præconia ritè, & rectè facta, & non obſtantibus ex aduerſo adductis, ſeu allegatis ad vlteriora in ſubhaſtationibus forè procedēdum, & bona adiudicanda plus offerenti, & contradicentem in expenſis condemnabit.

3 Et quatenus aliqua iuſta cauſa allegetur, pronunciabit illam ſubhaſtationibus obſtare, eaſque impedire, & actorem condemnabit in expenſis, & intereſſe pernotata per *Bar. in l. ſi oleum, ff. de dol. ſequitur Rebuff. dicto art. 4. num. 29.*

EPITOME.

Pro quo tempore in ſubhaſtationibus quis recipiatur ad offerendum.

SVMMARIVM.

1 *Ad offerendum in ſubhaſtationibus, quis recipitur, donec decretum fuerit interpoſitum, & ſigillatum.*

Fallit ſi à tali decreto fuerit appellatum, num. 2.

QVAEST. CXXXI.

1 Ad offerendum pro quo tempore quis recipiatur, quæritur, & reſpondetur recipi donec decretum fuerit interpoſitum, & ſigillatum, *l. fin. C. de fid. inſtrum. & iur. haſt. fiſc. lib. 10.* & iudicatum fuiſſe teſtatur in Curia *Pariſ. Ioann. Gall. in quæſt. 2.* quem refert, ac ſequitur *Rebuff. in conſtit. Reg. Gall. tit. de Præcon. art. 4. num. 33.* non autem poſtea.

2 Fallit ſi à decreti interpoſitione fuerit appellatum, *l. 1. in fin. ff. ad Turpill.* interim tamen recipitur pars offerens debitum cum expenſis, *Capic. dec. 202. & Rebuff. vbi proxime ſupra.*

EPITOME.

Offerenti bonis ad haſtam poſitis, an omnino facienda ſit venditio appellatione pendēte à debitore facta.

Et an hoc caſu ſimplex vēditio ſufficiat.

Quid in poſſeſſore etiam malæ fidei, & iniuſto reſoluēdū ſit.

Et præſertim, quando paſſus eſt ſententiam, ac proinde in iudicio iudicati vſque ad litis conteſtationem.

SVMMARIVM.

1 *Offerenti bonis poſitis ad haſtam facienda eſt omnino venditio etiam appellatione pendente à debitore facta, qui debitum ſoluere obtulit creditori.*

Ratio eſt, quia quando res ſubhaſtatur, vt primum quis obtulit, contractus videtur perfectus, num. 2.

Declaratur, num. 9.

Contrarium habetur, num. 3. & infra vſque in finem.

4 Appel-

4 *Appellatione pendente nil eſt innouandum.*
Et quod geſtum ea pendente, dicitur attentatum, num. 5.
6 *Debitor quilibet poteſt creditori offerre, & venditionem pignoris, ſeu bonorum obligatorum impedire.*
Etiam poſt ſententiam, quando ab ea fuit appellatum, num. 7.
8 *Debitor ſemper creditori ſatisfacere poteſt, & donec ad executionem deuentum non fuerit, in eius eſt facultate, tertijue poſſeſſoris intereſſe habentis debitum, & expenſas offerre.*
Et ſimplex venditio non ſufficit, abſque rei actuali ſatisfactione, num. 10.
Primo ampliatur procedere in quocunque poſſeſſore, etiam mala fidei, & iniuſto actione hypothecaria à creditore conuento, num. 11.
Ratio eſt, quoniam agens hypothecaria non concludit ad rem præciſè, ſed agit, vt auocet poſſeſſionem, donec ſibi ſit ſolutum, num. 12.
Secundo ampliatur, vt hoc ius detur etiam poſſeſſori, qui paſſus ſit ſententiam, ac proinde in iudicio iudicati vſque ad litis conteſtationem num. 13.

QVAEST. CXXXII.

1 Offerenti bonis poſitis ad haſtam, an omnino facienda ſit venditio appellatione à debitore facta pendente ex eo, quod debitum ſoluere obtulerit creditori, atque ita venditionem impedire, & bona ſua luere.

Et prima facie dicendum videtur bona prædicta omnino ipſi oblatori vendenda.

2 Quia quando res ſubhaſtatur, vt primum quis obtulit, contractus videtur perfectus, per ea, quæ ſcripſit *Bar. in l. ſi tempora, num. 3. C. de fid. inſtr. & iur. haſt fiſc. lib. 10. & in l. licitatio, ff. de public. & vectig.* ac voluit *Dec. conſ. 558 num. 1. & 2.*

3 Sed contrarium concluditur, nedum quia appellatione pendente nil eſt innouandum, ex quo actum ſuſpendit, vt ſcri4 bunt omnes *in rubr. C. de appell.* & quod geſtum eſt ea pendente, dicitur attenta5 tum, & innouatum, & ideo reuocandū, *vt in rubr. & tot. tit. ff. nil nou. appell. pend & C. vt lit. pend. Dec. conſ. 97. in caſu num. 1. Auguſtin. Bero. conſil. 116.*
6 *Pendente num. 10. lib. 3.* verum etiam quoniam poteſt quilibet debitor creditori ſuo offerre, vt pluries dixi in hoc tract. & venditionem pignoris, ſeu bonorum obligatorum impedire, *l. ſi reſiduum, & l. ſi priuſquam, C. de diſtract. pign. & l. fin. C. de luit. pign. Bar. in l. pen. C. de diſtract. pign.* quodque poſt ſen7 tentiam, quatenus ab ea appellatum ſit, liceat debitori debitum offerre, & pignus, ſeu hypothecam à creditore liberare, & adiudicationem reſoluere, ſenſit *Bart. in l. ſi finita, §. Iulianus, ff. de damn. infect. & ibidem, latè Alexand. in princ. & colum. fin. pro qua facit Capic. deciſ. 201. num. 7.* cum dixit, pendente quoque appellatione iuri offerendi locum eſſe; ergo fortius iuri pignoris luendi locus eſſe debet, cum dominium adhuc penes debitorem extare dicatur.
8 Præterea quod debitor ſemper creditori ſatisfacere poſſit, & donec ad venditionis executionem deuentum non fuerit, ſit in facultate debitoris, & tertij poſseſsoris intereſse habētis debitum, & expenſas offerre, & bona liberare, *eſt tex. in l. Paului, ff. quib. mod. pign. vel hypothe. ſolua. Specul. in tit. de oblig. & ſolut. §. 1. verſ. Quid ſi T. mihi obligatus, num. 39.* dum inquit, ſi aliquis ſit obligatus actione hypothecaria, & creditori domus adiudicata ſit pignoris cauſa, nec in ſententia adiudicationis dictum ſit debitorem offerre poſſe, & ſic in ſententia ius offerendi reſeruatum non ſit, an poſt modum offerre poſſit; quæritur, & concludit poſse quouſque in actione iudicati iudicium ſuſcipiat per *text. in l. item veniunt, §. idem rectè, ff. de petit. hæredit.* & ea ratione mouetur, quod quilibet poſseſsor debitum offerre

offerre vſque ad dictum tempus poſſit, *l. Sempronius*, §. 1. *ff. quib. mod. pign. vel hypothec. ſoluat.*

Non obſtat, quod per oblationem factam dicitur perfectus contractus.

9 Quia quidquid ſit reſpectu creditoris, & eius qui in emptorem obtulit, inſpecto debitore contradicente venditio nequaquam dicitur perfecta, ex quo ſequitur, quod re non dum vendita, ac tradita debitor ſoluendo, vel offerendo, ſeu etiam diſponendo ſummã debitam, illius venditionem impediat, *per tex. in l. 2. C. deb. vend. pign. imped. non poſſ. & tradit Bald. in l. priuſquam, C. de diſtract. pignor. in addit. ad illum text.* dum loquitur de creditore, qui in pignore legem venditionis

10 exercuit, idest vendidit, ac tradidit, quaſi quod ſimplex venditio non ſufficiat abſque rei actuali traditione, & ita in ſpecie tradit *Afin. de execut. §. 6. cap. 31. per totum*.

11 Primo ampliatur hoc procedere, etiã in quolibet poſſeſſore, etiã malæ fidei, & iniuſto, actione hypothecaria à creditore conuento, *l. Paulus*, §. 1. *vbi Bar. ff. quib. mod. pign. vel hypothec. ſoluat. gloſ. in l. in verb. iuſtus, ff. qui pot. in pign. l. tale pactum, §. poſt diuiſionem, vbi Ang. Fulgoſ. Caſtrenſ. & Iaſ. ff. de pact. Angel. in §. item ſi quis in fraudem ſub num. 20. ver. in eadem gloſ. inſtit. de act. Federic. de Sen. conſil. 226. ad fin. Afflict. deciſ. 259. num. 3. Crauett. conſil. 298. poſt princ. Roland. à Vall. conſil. 14 num. 9. lib. 1. Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. remed. 3. num. 182.*

12 Ratio eam adducitur, quoniam agẽs hypothecaria non concludit ad tem præciſè, ſed agit, vt nocet poſſeſſionem, donec ſibi ſit ſolutum. Nam hæc eſt natura hypothecariæ, rem non euincere, ſed tantum poſſeſſionem auocare, quouſque creditori debitum vniuerſum, aut litis æſtimatio ſoluatur, *l. ſi eum venditor, ff. de euict. l. ſi fundus, §. in vĕdicatione, ff. de pign. & d. l. mulier gloſ. 1. in l. qui rem. & in l. ex his prædijs C. de euict.* & ea propter poſſeſſor offerens id facere videtur ex voluntate creditoris, qui nihil aliud petit, quam crediti ſolutionem; Nec tunc quæritur de iure poſſeſſoris, quia ſatis eſt, quod ſoluto pignore, ius petitoris amoueatur, dicto §. 1.

13 Secundo ampliatur, vt hoc ius detur etiam poſſeſſori, qui paſſus ſit ſententiam, ac proinde in iudicio iudicati vſque ad litis conteſtationem, *Bart. in l. ſtipulationes non diuiduntur num. 41. ff. de verbor. obligat. & in l. ſi quis ſtipulatus fuerit decem in melle ad fin. ff. de ſolut. Ang. in dicto §. ſi quis in fraudem inſtit. de act.* dicens hoc mirabile viden. in alio, quam in debitore, qui poſt ſententiam offerre poteſt, *l. ſi fundus, §. ſi plures, ff. de pign.* Verum admiratio Angel. non eſt conſiderabilis, cum in poſſeſſore æque militet ratio adducta per *Bart. in dicta l. ſtipulationes nõ diuiduntur*, nempe quod quando vnũ eſt in obligatione, & aliud eſt in ſolutione, ex legis diſpoſitione facultas ſoluendi durare ſoleat poſt ſententiam, donec condemnatus cõueniatur actione iudicati, *l. item veniunt, §. idem rectè, ff. de petit. hæred. & ibi Bart.*

Quare cum in obligatione hypothecaria actionis ſit relaxatio rei poſſeſſæ donec ſolutum ſit creditori, & ex diſpoſitione, l Paulus, & cæterorum iurium, vt ſupra citatorum ſit in facultate poſſeſſoris offerre, ac ſoluere, vtique ei non ſecus, quam debitori, offerendi facultas permitti debet poſt ſententiam, & de poſſeſſore loquitur *Bal. conſil. 109. num. 2. lib. 3. Afflict. deciſ. 187. num. 4. Crauett. dicto conſil. 298. circa princ. Neguſant. in tract. de pign. membr. 3. 5. par. princ. ſub n. 51. Capic. deciſ. 41. per totam, Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. remed. 3. num. 184.*

EPITOME.

Licitator primus, an, & quando per ſecundum licitantem excludatur.

Offerre plus, vt quis dicatur, qua-

qualiter probetur.

Actus primus venditionis perfe ctæ cum pacto addictionis in diem per oblationem à ſecũdo factã, quando reſcindatur.

Cautela traditur, vt res plus offerenti tradatur.

In licitationibus res qualiter dirimenda ſit.

SVMMARIVM.

1 *Licitator primus per ſecundum licitatorem non liberatur, ſi ſecundus aufugit vel non ſit idoneus, & non ſoluendo, & nu. ſeqq. & præſertim n. 7.*

Declaratur procedere, quando ſecunda oblatio non fuit acceptata, n. 15.

Sed contra nu. 8. & infra.

Declaratur hæc ſecunda opinio vt locum habeat, quando ſecunda oblatio fuit acceptata, num. 16.

Secundo declaratur procedere, quando res fuit perfectè licitata, ac tradita plus offerenti, & vbi ſecundus licitator eſt idoneus facultatibus, & ſoluendo num. 17

Tertio declaratur locum habere in ſubhaſtatione bonorum priuatæ perſonæ, & non quæ Principis, vel Regis ſunt, in quibus opinio Bar. ſeruatur. n. 18.

2 *Offerre plus, vt quis dicatur, requiritur identitas facultatum, maior promiſſio, conueniendi facultas, & par vtilitas.*

3 *Soluere qui non poteſt, & qui non habet vnde ſoluat, eſt ſimilis habẽti exceptionẽ.*

4 *Subhaſtationis verba cum effectu intelligi debent.*

5 *Licitator debet eſſe talis, quod obligari poſſit.*

6 *Idoneus non dicitur, qui conueniri non poteſt.*

9 *Actu ſecundo ante rei perfectionem à primo receſſum videtur.*

10 *l. Sabinus, ff. de in diem addict. qualiter procedat.*

11 *Actus primus venditionis perfectæ cum pacto addictionis in diem per oblationem à ſecundo factam non reſcinditur.*

Fallit in licitatione, & ſubhaſtatione, vbi venditio perfecta non eſt, ſed ſuſpenſa donec plus ab alio offeratur, n. 12.

Præſertim ſi in edicto poſitũ fuerit, quod res liberabitur plus offerenti, n. 13.

14 *Cautela notatur, vt res plus offerenti tradatur.*

19 *In licitationibus res dirimenda eſt iuxta formam licitationum, ſtylum, ordines, ac conſuetudines locorum.*

20 *Licitator primus, qui minus obtulit offerendo plus quam ſecundus, ſecundũ licitatorem denuo vincit.*

QVAEST. CXXXIII.

1 PRimus licitator, quando per ſecundum licitantem qualiter, & quando liberetur, modo indigemas.

In qua quæſtione duæ ſunt principales Doctorum opiniones.

Prima fuit opinio negatiua, nempe quod liberatus non cenſeatur, ſi ſecundus oblator, vel aufugit, vel non ſit idoneus, & non ſoluendo, vt tenuit *Bar. in l. licitatio, q. 1. ff. de publ. & vectl. per tex.* 1

2 *in l. Sabinus, ff. de in diem, addict.* ad hoc enim, vt quis plus offerre dicatur requiruntur, identitas facultatum, maior promiſſio, vtilitas, & conueniendi facultas, *l. eum qui emit, §. pen. & fin. ff. de in diem addict. M. Ant. Amat. dec. March. 67.*

3 Nam qui non habet, vnde ſoluat, ei ſimilis eſt, qui exceptionem habet, vt nota-

4 tur in *l. Titius, ff. de procur.* & his accedit, quod verba licitationis ita intelligẽda ſunt, vt effectum aliquem ſortiãtur, vt notat *gl. communiter approbata in l. qui accuſare, & in l. 2. in princ. ff. qui ſatiſ. cog. & in l. 1. ff. ſi quis in ius voca. non ier.* taliſq. debet eſſe licitator, quod poſ-

5 ſit obligari, & conueniri, *l. qui ſatiſd. 1.*

6 *reſp ff. de fideiuſ.* & non dicitur idoneus, qui conueniri non poteſt, *l. ſciendum, ff. qui ſatiſd. non poſſ. §. ſuſcepit, auth. de exiben. reis, & l. nec ciuitatis, ff. de procur.* la-

7 tè hanc opinionem ſequens firmat *Fab. de Mont. in tract. de empt. & vend. q. 5. princ. num. 93. & 94.* & ante eum idem, aſſeruerunt *Alexan. in addit. ad Bart*

in dicta l.licitatio, Salyc. in l. penes, C. de vectig. Bertachin. in tract. de Gabel. par. 2. nu. 20. Iodoc. Dembauder. in compend. ſubhaſta. cap. 4. num. 8. Ari. Pinell. ad l. 2. par. 2. cap. 2. num. 29. C. de reſcinden. vend. & cũ Bar. viſus eſt tenere Bal. conſ. 327. n. 5. & 6. lib. 2. quem ſequitur Aſin. de execut. §. 6. c. 11. per totum.

8 Contrarium, & ſic affirmatiuam tenbit Bal. in quodam ſuo conſilio incip. Titius de Arimino, conſulendo in caſu, qui accidit in ciuitate Aretina, & mouetur tribus præcipue iuribus, *ex tex. ſcilicet, l. Valerianus, ff. de prætor. ſtipul. in l. ſtipulatus es opus, ff. de fideiuſ. & in l. cũ*
9 *plures, §. lege dicta, ff. loca.* Vbi habetur ſecundo actu ante rei perfectionẽ à primo receſſum videri, & tenendo hanc opinionem reſpondet *Bal. ad tex. in d. l.*
10 *Sabinus*, procedere in actu perfecto, & iam conſumato, vt puta in venditione
11 perfecta cum pacto addictionis in diẽ, quo caſu nulli dubium, primum actum venditionis perfectæ creditore inuito per oblationem à ſecundo factam nõ re-
12 ſcindi. Sed ſecus in licitatione, ſeu ſubhaſtatione, vbi venditio perfecta nõ eſt, ſed ſuſpenſa, donec plus ab alio offeratur, & *Bald. ſequitur Paul. de Caſtr. in d. l. licitatio in prin. n. 3. Cremen. ſing. 41. incip. tu ſcis, Girond. de Gabel. p. 2. §. 1. n. 20. & 21. Auend. 2. par. cap. 12. prat. num. 8. verſ. Item infertur, Auiles in c. 32. prat. in gloſ. Putar. num. 6. cum ſeq. quos refert Gutierez de Gabel. quæſt. 134. num. 2. & his adde Marſil. in l. 1. §. ſi ſerui quaſi, num. 10. in fine, ff. de quæſt. Boer. dec. 248. nu. 2. Et Heryng. in tract. de fideiuſſ. cap. 6. nu. 18. Rebuff. in tit. de pracon. art. 7. glo. vnic. nu. 21. qui cæteros allegat.*
13 Et præſertim videtur hoc procedere, ſi in edicto poſitum fuerit, quod res liberabitur plus offerenti, vt in ſpecie per *Ang. conſ. 324. verſ. Nunc ad propoſitum.*
14 Et cum hac ſententia videtur in aliquo conformis vſus hodiernus, à quo obſeruatur, vt in edictis, quæ occaſione prędicta fiunt, vt apponatur, quod res dabitur plus offerenti cãdela accenſa, addendo, quod obligatus remaneat, & primus oblator liberatus non cenſentur, vt & inquit *Aſin. de execut. §. 6. c. 3. in fin.*
15 Supradictas contrarias opiniones cõ-
ciliando *Gutierez dicta quæſt. 134. n. 3.*
16 dicit, primam procedere, quando ſecũda licitatio non fuit acceptata; Secunda verò, quando eſt acceptata, iuxta quod etiam tradit *Rebuff. de Præcon. art. 7. gloſ. vnica num. 21. ſequitur Caſſan. ad Conſuet. Burgund. rubr. 5. §. 2. n. 23. & 24. vbi ex Girond. vbi ſupra* addit
17 etiam hoc procedere, quando res fuit perfecte licitata, & tradita plus offerenti, & vbi ſecundus licitator eſt idoneus facultatibus, & ſoluendo, quod & probaſſe videtur *Caſſan. in loco citato, verſ. ad vnum, & in tit. Ordinationes Cancellaria num. 22.*
18 Subiungit inſuper Guttierez in loco præallegato pręmiſſa ſibi locum tribuere in ſubhaſtatione bonorum priuatæ perſonæ, & quæ Principis, vel Regis nõ ſunt. Nam in redditibus Regis ſeruari opinionem Bart. teſtatur ibid. *nu. 4. poſt Caſtill. & Azeued. ab eo adductos.*

Alias declarationes ad opinionem Bart. affert *Aſin. de execut. §. 6. c. 3. ſub n. 2. verſ. Stante hac, & infra.*
19 Sed conſidera tu, ſi dici poſſit, rem ipſam dirimendam iuxta formam licitationum, quæ plures, & variæ ſunt ſecundum ſtylum, & ordinationes diuerſorũ locorum, vbi licitationes fiunt, & ideo in his ſeruanda eſſe, quæ ſcripſit *Bal. in conſ. 191. lib.* 3. qui, vt aliàs dixi, reſpondit in caſu, qui accidit in hac Ciuitate Piſauri, quem ſequitur *Aſin. d. §. 6. c. 12.*
20 *per tot.* Et nota, quod licitator primus, qui minus obtulit, offerendo pluſquã ſecundus, licitatorem ſecundũ denuo vincit, niſi in ſubhaſtatione dictũ ſit, quod plus offerenti dabitur, *Matte. Coler. de proceſſ. execu. p. 3. c. 9. n. 83. & 84.* Verum Genuæ fiunt licitationes cum partito lucrandi, ita quod ſi res pro mille cum partito lucrandi centum vendatur, is qui vltra mille offeret lucrari dicitur. Sed ſi alter plus offerens non inueniatur, ipſi pro noningẽtis vẽdita, remaneat, & hoc ideo cõceditur, & obſeruatur

à Rota

à Rota, vt licitantes animoſiores, ac promptiores ad offerendum fiant. *Chartar. deciſ. Gen.* 103.

EPITOME.

Res captas, & ſubhaſtari cœptas pro vno debito, debitor offerendo aliam rem pro eodem debito, liberare non poteſt, niſi pecuniam offerat.

Condemnatus ſoluere non liberatur dando fideiuſſores.

SVMMARIVM.

1 *Res capta, & ſubhaſtari cœpta pro vno debito, à debitore liberari non poteſt offerendo aliam rem pro eodem debito, niſi pecuniam offerat.*

2 *Offerre, vel dare fideiuſſores quantumuis idoneos non eſt ſoluere.*

3 *Condemnatus ſoluere non liberatur dando idoneos expromiſſores.*

4 *Condemnatus ad pœnam pecuniariã, & ſi eam intra certum tempus ſoluerit ad pedis amputationem, non liberatur ab hac poſteriori pœna dando fideiuſſores.*

QVAEST. CXXXIV.

1 Poſtquam res vna, vel plures captæ ſunt, & ſubhaſtari cœptæ pro vno debito, an debitor offerendo aliam rem pro eodem debito, eas liberare poſſit, quæritur.

Et reſpondetur quod non, niſi pecuniam offerat, probatur *in l. 4. §. ait Prætor.* ibi, *pecuniam ſoluat. ff. de re iudic.* nõ
2 enim offerre, vel dare fideiuſſores quantumuis idoneos eſt ſoluere, *l. ſi rem in fin. cum l. ſequenti. de pigno. act. & dicta*
3 *§. ait Prætor.* vbi condemnatus ſoluere non liberatur dando idoneos ex promiſſores, *l. quod ſi non ſoluere, ff. de pign. act. & in l. item liberatur, §. qui paratus, ff. quib. mod. pig. vel hypothe. ſolua. quo in*
4 *loco Bart.* ait, condemnatum ad pœnam pecuniariã, & ſi eam intra certum tempus non ſoluerit, ad pedis amputationẽ, non liberari ab hac poſteriori pœna dãdo fideiuſſores. *Pract. Papien. in forma resp. libell. in act. hypothe. in gloſ. ſatisfacere debito, nu. 2. Dec. in l. nemo dubitat. ff. de reg. iur.* alios citat *Tiraq. de Retract. lignag. §. 3. gloſ. 3. num. 14. in terminis Rebuff. ad Conſtit. Reg. Gall. in tract. de præcon. art. 4. gloſ. vnic. num. 36.*

EPITOME.

Debitor, appellatione pendente à ſententia de ſubhaſtando bona, debitum offerre poteſt.

In expenſis tamen oblatoris condemnatur.

Appellatione pendente non eſt locus iuri offerendi.

SVMMARIVM.

1 *Debitor appellatione pendente à ſententia de ſubhaſtando bona debitum offerre poteſt.*

Debet tamen condemnari in expenſis oblatoris, num. 7.

2 *Factum quid non dicitur, cum aliquid ſupereſt faciendum.*

3 *Debitor non aliter liberatur, niſi facta ſolutione Creditori.*

4 *Creditor ſi pignus vendat, debitor non liberatur, donec pretium ſit ſolutum.*

5 *Iudex iterum vendere poteſt non recepto pretio.*

6 *Iuri offerendi non eſt locus appellatione pendente.*

QVAEST. CXXXV.

1 Iudex priuſquam ad deliberationẽ deueniat pronunciare ſolet bona in tenutam capta vendi, ac ſubhaſtari, & eadem plus offerenti tradi, & de pretio Creditori ſatisfiat. Quæritur, an pendente appellatione à tali ſententia ſi compareat debitor, & offerat ſatiſfacere ipſi Creditori, audiendus ſit, atque ita illi liceat liberare bona licitanda ſententia ipſa non obſtante; & concluditur affirmatiuè.

Nam Iudex, vt ſupra pronuncian-

Digitized by Google

do non dicitur vendere, cùm adhuc ſub haſtari debeant bona, & illis offerri, nec factum quid dicitur, cùm aliquid ſupereſt faciendum, *l.pen. C. ad Senat. Conſ. ad Syllan.* Et venditio recipit eſſentiã, & perfectionem à pretio, *l.quæſitum, in princ. vbi not. Bart. ff. de pign.* ac tradit *Speeul. in tit. de ſecun. Decreto, §.vlt. & eod. tit. in §. dicamus in fin.* ibi Iudex pronunciauit venditionem faciendam, ego rediens volo probare exceptionem mihi competentem, numquid retractabitur venditio. Abbas, inquit, pretium tantum ex te vendita perceptum reperi poſſe, ideoque præſuppoſit pretium ſolutum, & in *tit. de ſecundo Decreto, in §. vltimo dicamus in verſic. Quia quandocumque Dominus veniens offerret debitori, reſtituetur ei res ſua, niſi diſtracta fuerit Iudicis auctoritate, vel in ſolutum data.*

Et in *§. Prætorea, ibi,* Antequam à Prætore iure dominii iuſſus ſit, quod accidit, cum pretio ſoluto, & perfecto

3 inſtrumento, ex quo debitor non aliter liberatur, niſi facta ſolutione creditori, *dicta l.quæſitum, & l. reſcriptum, in primo reſponſ. ff. de diſtract. pign.* Et in terminis adducitur *tex. in l.ſi mandato Ti-*

4 *tij, §.creditor ff. manda.* Vbi expreſſe dicitur, quod ſi creditor pignus vendat, debitorem non liberat, donec pretium non ſit ſolutum, & tenet *Ang. in l. à Diuo Pio, §.ſed ſi emptor, ff. de re iudic. num. 2.*

5 cum inquit poſſe Iudicẽ iterum vendere non recepto pretio. Quæ omnia for-

6 tius procedũt ſtante appellatione; qua pendente non eſt locus iuri offerendi, vt in ſpecie per *Capyc. deciſ. 201. num. 7* prout ita reiectis contrariis latè decidit *Aſin. de execut. §.4. cap. 136. per totum.*

7 Et in propoſito illud notes, quod quãdo debitor liberat bona, condemnãdus erit à Iudice in expenſis factis per oblatorem, vt per eumdem *Aſin. dicto §.4. cap. 135. num. 4.*

EPITOME.

L. omnis, & l. Bene à Zenone qualiter procedant, & quibus caſibus.

Dicuntur valde rigoroſæ.

Subhaſtationes requiruntur in vẽditionibus faciendis à Principe, ſeu Fiſco.

SVMMARIVM.

1 *L.omnis, & l. Bene à Zenone de quadr. præſcript. locum habent in Imperatore, & Auguſta, ac Summo Pontifice, non autem in inferioribus.*

2 *L.omnis, & l.Bene à Zenone dicuntur valde rigoroſa.*

3 *Non præſumitur, quod Princeps concedat rem alienã, niſi ex iuſta cauſa.*

4 *L. omnes, & l.Bene à Zenone, locum nõ habent, niſi conſtet, quod Princeps vſus ſit plenitudine poteſtatis.*

Et vt illarum diſpoſitiones procedant requiruntur ſubhaſtationes, & ſolemnitates, num. 5.

Et præſertim in venditionibus, & alienationibus ex cauſa oneroſa, ad hoc vt emptor reddatur tutus, n. 6.

7 *L.omnes, & l Bene à Zenone, ſibi vendicant, quando Papa, Imperator, vel Auguſta non alienant ſimpliciter rem alienam, vt ſuam.*

Ac inſuper habent locum, vbi fiſeus poſſidens bona fide donat, vel vendit rem tamquam ſuam ſimpliciter, nõ autem quando fiſcus vendidit rem expreſſa falſa cauſa, per quam credidit rem eſſe ſuam, num. 8.

QVAEST. CXXXVI.

Quæro, An ſubhaſtationes requirãtur in alienationibus faciendis per Principem, vel eius fiſcum, ad hoc vt etiã emptor vti poſſit beneficio *l. omnes, & l.Bene à Zenone, de quadr. præſcript.*

1 Et retenta ſententia, quod leges illæ locum tantum habeant in Imperatore, Auguſta, & Summo Pontifice, & non in aliis inferioribus, vt ſcripſi in *tract. de euict. quæſt. 171. num. 10. & infra,* quidquid alii, & quidem minus rectè aſſeruerint, vt per *Petr. de fideicommiſſ. quæſt.*

quæſt. 14. *num.* 149. penes quem alij
2 habentur; Aduertendum eſt, quod di-
ſpoſitio dictorum iurium eſt valde rigo-
roſa, quia non debet pars priuari iure
ſuo ſine iuſta cauſa, & abſq; facto ſuo, vt
inquit *Bal. in proem. Greg. nu.* 4. *Purpur.*
conſ. 374. *nu.* 38. *lib.* 1. *Honded. conſ.* 38.
num. 51. *&* 52. *lib.* 2. *& ego ipſe dixi*
in d. Tract. de euict. quæſt. 168. *n.* 16. *&*
d. quæſt. 171. *ſub n.* 17. *verſ. Quin etiam*
ideo addit Bal. in loco præcitat. quod dd.
ll. non habent locum, niſi conſtet, quod
Princeps velit vti plenitudine poteſta-
3 tis, quia nõ eſt præſumendũ, quod Prin-
ceps cõcedat rem alienam, niſi ex iuſta
cauſa, & ex certa ſcientia, & quod pro-
pterea leuis quælibet occaſio erroris
impedit *d. l. Bene à Zenone diſpoſitionem,*
Honded. vbi ſup. Caſtill. quotid. qq. iur.
4 *p.* 2. *c.* 5. *n.* 6. ita quod locum nõ habeat,
niſi conſtet, quod Princeps vſus ſit ple-
nitudine poteſtatis, *Soc. Iun. conſ.* 69.
num. 61. *& ſeq. lib.* 1. *latè Rim. Iun. in*
§. 1. *inſtit. de dona num.* 92. *& ſeq.* vbi
de communi; Vnde his ſtantibus dici-
5 mus, quod vt dictæ leges locum ha-
beant, requiritur, quod alienatio ſit ſo-
lemnis, ac valida, & ſic, vt in venditione
interueniat ſubhaſtationes, de quibus
habetur *in l.* 1. *& tot. tit. C. de fid. inſtr.*
& iur. haſt. fiſc. lib. 10. *Bal. in l.* 1. *col.* 2. *C.*
de hæred. vel act. vend. dicens, ꝙ *Doct.*
antiqui ita intellexerunt *dd. ll. omnes &*
Bene à Zenone, idem Bal. conſ. 295. quæ-
ritur, An ſi per officiales, quem refert,
ac ſequitur *Socin. conſ.* 46. *lib.* 4. *Al-*
dobrand. in §. fin. inſtit. de vſucap. Pur-
pur. conſ. 279. *num.* 8. *latè Gramat. deciſ.*
65. *num.* 78. *de communi Petra de fidei-*
com. quæſt. 12. *num.* 145. *Rim. Iun.*
Inſtit. quib. alien. lic. vel non §. 1. *num.*
128. *Lauren. in deciſ. Auen.* 17. *num.* 4.
Menoch. conſ. 2. *num.* 333. *verſ. Re-*
ſpondetur ſexto lib. 1. *Honded. conſ.* 38.
num. 59. *&* 61. *lib.* 2. vbi de communi,
6 quodq; ſubhaſtatio exigatur ſaltem in
illis alienationibus, & caſibus, in quibus
conuenit, & ſic in venditione, & aliena-
tione ex cauſa oneroſa ad hoc, vt ille,
qui acquiſiuit ex titulo rem à fiſco red-
datur tutus; quemadmodum declarat
7 *Purpur. Rim. Iun. in loc. prox. cit.* Ac
præterea ſupradicta ſententia tenenda
eſt, ſaltem quando Papa, Imperator,
vel Auguſta non alienant ſimpliciter
rem alienam, vt ſuam, ſecundum *Bald.*
conſ. 127. *nu.* 2. *lib.* 3. *Decia. conſ.* 327.
num. 7. *verſ. Tertio reſponderi, Bellon.*
conſ. 51. *num.* 5. *quos ſequitur Honded.*
dicto conſ. 38. *num.* 61. & ego aliquid
ſcripſi in *Tract. de euict. quæſt.* 68. *nu.*
8 23. ſed expreſſa falſa cauſa, per quam
credidit eſſe ſuam, quo caſu diſpoſitio-
nes dictarum legum non habere locum
dixi in dicto *Tract. de euict. quæſt.* 171.
num. 13. *& num.* 18. *Menoch. dicto*
conſ. 2. *ſub num.* 333. *verſic. Reſpon-*
detur ſecundo, Rimin. Iun. Inſtit.
quibus alien. lic. vel non, §. 1. *num.* 131.
Petra de fideicommiſſ. dicta quæſt. 14.
num. 146. *Gramm. dicta deciſ.* 65. *ſub*
num. 79. *verſ. item lex illa.*

EPITOME.

Regula, qui prior eſt in tempore procedit etiam in ſubhaſtationibus.

Statuto ſtante, quo diſponitur, quod in cauſis ſubhaſtationũ primo ſatisfiat ei, qui prius particularẽ obtinuit ſententiam, & fideiuſſorem dederit, ſi expedierit non habita ratione, quod ſit reſpectu ſui crediti poſterior, An prior, qui ſero ſui crediti declarationem obtinuit, audiendus ſit.

Et quid ſi fuerit fiſcus, An virtute ſui priuilegij admittatur.

Princeps An, & quando ligetur legibus à ſe conditis.

SVMMARIVM.

1 *Regula, prior in tempore, &c. proce-*

dit

dit etiam in ſubhaſtationibus.

Et prodeſt non ſolum in agendo, ſed etiam in excipiendo, & replicando, num. 3.

Primo ampliatur quoque procedere, quando ſtatutum diſponeret, quod in cauſis ſubhaſtationum primo ſatisfiat ei, qui prius particularem obtinuit ſententiam, non habito reſpectu, quod ratione ſui crediti ſit poſterior, num. 2.

Sed contra, num. 8. & infra.

Secundo ampliatur, etiam ſi ſecundo creditori res hypothecata tradatur, quia adhuc in ea præfertur prior in tempore, cui res non fuit tradita. num. 4.

5 *Perſona loquentis non continetur in generali diſpoſitione.*

6 *Statuentes non ligantur proprio ſtatuto.*

7 *Sententiam hominis, ſicut non ligat proferentem, ita nec ſtatutum ligat promulgantem.*

9 *Statuti ubi adeſt deciſio, ac determinatio, non eſt ulterius inueſtigandum.*

10 *Diſpoſitio generaliter loquens includit etiam fiſcum.*

11 *Fiſcus intelligitur uti iure priuati, quando in ſpecie non eſt priuilegiatus.*

12 *Fiſcus comparens in iudicio ſubhaſtationis cenſetur ſe obligare legibus concernentibus ordinem iudicij prædicti, & ligatur ad illius obſeruantiam, & de ratione, num. ſeq.*

13 *Faciens actum cenſetur ſe obligare legibus de illo actu loquentibus.*

14 *Superior poteſt ſe ſubijcere legi, qua non erat obſtrictus.*

15 *Princeps ligatur legibus, quando vult.*

QVAEST. CXXXVII.

1 Regulam, nempe priorem in tempore potiorem eſse in iure diximus alias procedere quoque in ſubhaſtationibus, *l. 1. ff. priuileg. credit.*

Modo quæro quid dicendum, quando extat ſtatutum, vel decretum diſpo-
nens, quod in cauſis ſubhaſtationum
2 primo ſatisfiat ei, qui prius particularem obtinuit ſententiam, & fideiuſsorem dederit, ſi expedierit, non habita ratione, quod ſit reſpectu ſui crediti tempore poſterior, an prior, qui ſero ſui crediti declarationem obtinuit, ſit audiendus:

Et quid ſi is fuerit fiſcus, an virtute ſui priuilegii admitti debeat.

Pro priore creditore, & multo magis pro fiſco facit regula prædicta, & ideo præferendi videntur, *iuxta cap. qui prior, ubi latè Dyn. de regul. iur. in 6. eſt text. in l. quoties vtriuſque, ff. eodem tit. & in l. qui balneum in princ. & in l. pono, in princ. ff. qui pot. in pign.*
3 *babe.* quæ prioritas prodeſt non ſolum in agendo, ſed etiam excipiendo, & replicando, *ad text. in l. creditor, qui prior. in princ. ff. eodem*, etiam ſi ſecundo cre-
4 ditori res hypothecata tradatur, quia adhuc in ea præfertur prior in tẽpore cui non fuit tradita, *vt eſt text. in l. ſi prior, ſ. fin. tit. prædict. qui pot. in pign. babe. latè Negusant. in tractat. de pignor. 2. membr. 5. par. num. 1. & ſeqq.* quæ, vt dixi, ſi procedunt in creditore priuato, multo fortius procedunt in fiſco, & cauſa Principis, qui ſtatutum, decretum, ſeu conſtitutionem fecit,
5 non enim in generali diſpoſitione continetur perſona loquentis, *l. Inquiſitio, C. de ſolu. cap. quiſquis de præbend. Rip. de remed. ad conſeruan. vber. nu. 250. Ruin. conſil. 137. num. 13. lib. 2.*
6 & in ſpecie, quod ſtatuentes non ligentur ſtatuto proprio, *Ioann. Andr. in cap. animarum de conſtit. in 6. Angel. Caſtrenſ. & Alex. in l. 1. ff. quod quiſque iur. & ante hos Bal. in l. 2. §. ſimili*
7 *modo, C. de lati. liber. tollen.* vbi quod ſicut ſententia hominis non ligat proferentem, ita nec ſtatutum ligat promulgantem, alia habentur per *Roman. conſ. 444. in vlt. dub.*

8 In contrarium facit, quia regula ex aduerſo adducta locum habere poteſt, vbi verſatemur in puris terminis iuris com-

communis. At nos agimus in ſtatuto,
ſeu decreto, quod in hac parte derogat
iuri communi, & mandat creditorem
prius venientem, etiam quod ſit poſſeſ-
9 ſor, præferri, & quando ſtatuti adeſt de
ciſio, ac determinatio, non eſt vlterius
inueſtigandum, *Corn. conſil. 109. in*
fin. lib. 1. Cephal. conſil. 138. num. 20.
Roland. conſil. 72. num. 6. lib. 3. Ri-
minald. conſil. 176. num. 36. & conſil.
503. num. 34. Becc. conſ. 12. num. 3. ſola
ad conſtit. Pedemont. in proem. gloſ. 4.
num. 48.

10 Et in ſpecie, quoad fiſcum dicitur,
quod diſpoſitio generaliter loquens in-
cludit etiam fiſcum *arg. l. in fraudem,*
§. fin. ff. de teſtam. milit. Dec. conſil.
531. num. 30. Boſſ. in tit. de fiſco, & pri-
uileg. eius. num. 75 & infra, & fiſcus
11 intelligitur vti iure priuati, quando in
ſpecie non eſt priuilegiatus, *l. quod pla-*
cuit in fin. ff. de iur. fiſci, Aym. conſ. 168.
num. 10. Natt. conſil. 500. num. 6. &
Menoch. conſil. 242. num. 9. plura ha-
bentur per *Surd. deciſ. 13. num. 1. &*
plur. ſeqq.

12 Et præſertim facere videtur, quod
fiſcus comparens in iudicio ſubhaſta-
tionis cenſetur ſe obligaſſe legibus con
cernentibus ordinem iudicij prædicti,
13 & legatur ad illius obſeruantiam, quia
faciens actum videtur ſe obligare legi-
bus de illo actu loquentibus, *gloſ. &*
Bald. in l. ſi ſtatuo, ff. de acquirend. here-
ditat. Crauett. conſil. 186. num. 9. Natt.
conſil. 49. num. 22. Rol. à Vall. de lucr.
dot. quæſt. 94. num. 14. Surdus conſil.
14 *42. num. 6. lib. 1.* Nam poteſt ſupe-
rior ſubijcere ſe legi, qua non erat ob-
ſtrictus, *iuxta gloſ. in l. digna vox*, C.
15 *de legi.* vbi dicit, quod Princeps liga-
tur legibus, quando vult, hoc ibidem
ſequitur *Caſtrenſ. in fin. poſt Ioann.*
Andr. quem citat, & ita quoque ſen-
ſit *Bald. in l. 4. ff. ad l. Falc. Roland.*
de lucr. dot. quæſt. 84. in fin.

Et pro hac poſteriori ſententia ſic de
cidit Senatus *Mantuanus penes Surd.*
d. deciſ. 13. vt ipſe teſtatur ibid. in fin. li-
cet ille contrarium ſenſiſſe aſſerat.

EPITOME.

Stante ſtatuto, quod creditores quicunque declarantur non aliter crediti ſui ſatisfactionem recipiant, niſi præconis, ſeu ſubhaſtationi bona ſubijciantur, & prius fideiuſſerit de reſtituendo habentibus potiora, & meliora iura, & conferendo habentibus æqualia; An diſpoſitio prædicta locum habeat, quando quis obtinuit declarari bona, de quibus in proclamationibus, ſeu ſubhaſtationibus factis ſuam eſſe, ac vendi non potuiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Generalis locutio præſertim in ſtatutis generaliter intelligitur in omnibus caſibus.*

Declaratur procedere in caſu, quo verba illius verificari poſſunt. n. 12.

Complectitur directè omnia particularia, & nihil excipit, num. 2.

Et ad vngnem ſeruanda eſt, num. 3.

Contrarium habetur, num. 4. & infra, & num. 14.

5 *Venditio rei alienæ eſt nulla.*

6 *Res aliena ad præiudicium vendentis valet, non ad præiudicium Domini.*

7 *Statutum intelligitur diſponere de caſu valido, non inualido.*

8 *Statutum verba faciens de inſtrumento intelligitur de valido, non inualido.*

9 *Verba in ſtatutis intelliguntur cum effectu, & pleno iure.*

Et in potiori ſignificato, num. 10

11 *Alienatum, vel venditum quid non dicitur, niſi plenè, & irreuocabiliter dominium transferatur.*

13 *Verba vniuerſalia legis recipiunt interpretationem de habilitate.*

QVAE-

QVAEST. CXXXVIII.

Alia præcedenti ſuccedit quæſtio, an ſtante ſtatuto, ſeu decreto, quod quicunque creditores declarantur, non aliter crediti ſui ſatisfactionem recipiant, niſi præconis voci, ſeu ſubhaſtationi bona ſubiiciantur; & prius fideiuſſerint de reſtituendo habentibus potiora, & meliora iura, & de conferendo habentibus æqualia, ſtatutum, ſeu conſtitutio prædicta locum habeat, quando quis obtinuit declarari bona de quibus in proclamationibus, ſeu ſubhaſtationibus factis ſua eſſe, ac vendi non potuiſſe.

1 Et concludendum videtur, quod ſic ex regula, quod generalis locutio præſertim in ſtatutis, ſeu decretis generaliter intelligenda eſt in omnibus caſibus, *l. 1. §. generaliter, ff. de leg. præſtan. Iaſ. in l. non dubium num. 38. C. de legi. Aymon. conſil. 272.* & comple-
2 ctitur directè omnia particularia, nihilque excipit *Fulgoſ. conſil. 191. num. 3. in fin. Decian. conſil. 17. num. 17. lib. 1. Caph. conſil. 524. num. 34. Card. Mantic. de tacit. & ambigu. conuent. lib. 3.*
3 *tit. 2. num. 6.* ita quod ad vnguem ſeruanda ſit *gloſ. in cap. 1. in ver. vocationem, & ibi Bald. de mili. vaſall. qui cont. eſt Bald. in l. 2. colum. fin. C. quomod. & quand. Iud. cum ſimil. quæ adduci poſſent.*

4 Cæterum contrarium verius eſſe reſoluitur, nempe venditionem nullam eſſe, nec ideo iudicio prædicto ſubiici poſſe, nam ſtatutum, ſeu conſtitutio prędicta loquitur de venditione valida, dum mandat proclamationes, ſeu ſubhaſtationes fieri ad hoc, vt emptor reddatur tutus.

5 Quod autem in quæſtione propoſita venditio ſit nulla, patet, quia res eſt a-
6 liena, & non vendentis; Nam & ſi res aliena ad præiudicium vendentis vendi poſſit, *l. rem alienam, ff. de contrahend. empt. Affiict. deciſ. 40. Roland. conſil. 57. num. 20. lib. 3. & conſ. 60. nu. 56. lib. 4. dixi in tract. de euict. quæſt.* 125. *num. 7.* & alibi pluties, non autem
7 ad præiudicium veri domini, vt ibidem habetur, & quidem ſtatutum dicitur diſponere in caſu valido, non de inualido, adſcripta per *Bar. in l. 1. §. & parui, ff. quod vi, aut clam,* cum ait, quod ſta-
8 tutum verba faciens de inſtrumento intelligitur de valido, non de inualido, ſequuntur *Roman. conſil. 41. num. 3. Ruyn. conſil. 78. num. 8. lib. 4. Cephal.*
9 *conſil. 370. n. 51.* & verba in ſtatutis intelliguntur cum effectu, & plenò iure, *Bald. in l. cum mota col. 2. C. de tranſact.*
10 & in potiori ſignificato *l. 1. §. fin. ff. ſi ag. vectig. vel emphyt. per l. ſi duo Patroni, §. 1. ff. de iureiur.*

11 Et quid non dicitur venditum, vel alienatum, niſi plenè, ac irreuocabiliter dominium transferatur, *l. 1. C. de fund. dot. Bald. in cap. 1. §. aut ſi libellario in fin. quib. mod. feud. amitt. Tiraquell. de retract. conuent. §. 2. gloſ. vnico num. 9.*

12 Non mouet, quod ſtatutum generaliter loquatur.

Quia reſpondetur intelligi in caſu, quo verba illius verificari poſſint, &
13 conueniunt, cum verba vniuerſalia legis recipiant interpretationem de habilitate, *gloſ. in §. veſtra, in ver. Quibuſcunque verbis, & ibidem Aret. inſtit. de lega. & in §. in perſonam, vbi etiam Iaſ. num. 26. inſtit. de act.*

14 Atque ita pro hac ſecunda opinione decidit *Surd. deciſ. 122. per totum.*

EPITOME.

Emptor, & conductor gabellarum ſub haſta ſi locet, vel vendat alteri, & primus Conductor aufugiat, vel factus ſit non ſoluendo, Communitas agere poteſt aduerſus ſecundum Conductorem, ſeu emptorem.

Conductor ſub haſta, quando impeditur ne poſſit percipere fructus,

Digitized by Google

fructus, ſeu exactiones occaſione ſterilitatis, belli, vel peſtis, vel etiam facto Domini, An, & quando eidem debeat fieri mercedis remiſſio, & cō tradicere poſſit.

It quid quando non interuenit culpa locatoris.

Conductor, quando caſu fortuito contingente nō poteſt percipere fructus rei conductæ, non tenetur ſtare locationi.

Gabellis locatis, Ciuitas, Princeps, vel Reſpublica, An poſſit eas augere.

Et iſtius augumentum ad quem ſpectet.

SVMMARIVM.

Emptor, & conductor Gabellarum ſub haſta, ſi locet, vel vendat alteri & primus conductor auſugiat, vel factus ſit non ſoluendo, Communitas agere poteſt in ſubſidium contra ſecundum conductorem, vel emptorem.

Declaratur procedere, dum tamen locatio, vel venditio fiat alteri idoneo, aliàs expelli poteſt ſecundus conductor per locatorem, num. 2.

3 *Conductor ſub haſta, quando impeditur, ne poſſit percipere fructus, ſeu exactiones occaſione ſterilitatis, belli, vel peſtis, debet eidē fieri mercedis remiſſio.*

Præſertim quando ſpes colligendi fructus eſſet locata, n. 4

Ampliatur procedere, etiā quod fuerit conductor impeditus uti re conducta abſque culpa locatoris, n. 5.

Et multò magis ſi illius culpa ſit impeditus, quo caſu agit ad totale intereſſe aduerſus eum, n. 6.

Declaratur procedere, ſi fuerit impeditus ob voluntariam Domini refectionem, ſecus ſi ob neceſſariam, quia tunc ſit remiſſio neceſſitatis pro rata, & non datur actio ad intereſſe, n. 7.

Verum in his iuſta partium conuentio ſeruanda eſt, n. 8.

9 *Locatio quælibet intelligitur more ſolito, & iuxta conſuetudinem locorum.*

10 *Reſpubuca, vel Communitas locans Gabellas ſub haſta, vel alia iura ſua, ſi aliquid facit in præiudicium conductoris, propter quod impediatur redditus Gabellarum ſtatuendo, vel quid aliud faciendo, Gabellarij poſſunt contradicere pro ſuo intereſſe.*

11 *Vſuſructuarius agit contra Dominū non patientem frui operis ſuis pro rata temporis, quo fuit impeditus.*

12 *Conductores Gabellarum impediti facto, & culpa locatoris agunt ad intereſſe aduerſus locatores, nec eis inuitis concedi poteſt temporis reſtauratio.*

13 *Communitas reddens redditum molendinorum tenetur ad intereſſe, ſi curſum aquæ impediat.*

14 *Colonus impeditus colere fundum in principio anni agit ad intereſſe totius anni.*

15 *Emptor reddituum publicorum, vel Conductores Gabellarum non tenentur ad id, quod promiſerunt ſoluere, ſi ad ipſos redditus, vel Gabellæ non peruenerunt.*

16 *Condoctoribus Gabellarum, ſeu vectigalium facienda eſt remiſſio, ſi cauſa peſtis prohibitus eſt acceſſus, & negocia ceſſant:*

Primò ampliatur procedere etiam, quod conductor ſuſcepiſſet omne periculum, n. 20.

Secundò ampliatur habere locum etiā quod promiſerit ſoluere omni exceptione remota, & fuerit renunciatum omni exceptioni, n. 21.

Tertiò ampliatur ſibi quoque tribuere, ſi non ſit dictum, n. 22.

17 *Conductor Gabellæ non tenetur de caſu fortuito.*

18 *Peſtis connumeratur inter caſus fortuitos.*

19 *Caſus fortuitus dicitur, cui humana mens obuiare non poteſt.*

23 *Conductor, vbi caſu fortuito, & ſine ſua culpa non poteſt percipere fructus rei conductæ, non tenetur ſtare locationi.*

24 *Dominus datij ad inſtar venditoris tenetur tradere, & manutenere poſſeſſionem rei locatæ, & ſic datij, liberam, vacuam, & expeditam, ita vt poſſit vti, frui, aliàs tenetur ad remiſſionem.*

25 *Gabellis locatis Ciuitas locatrix non poteſt exactionem augere, vt nempe loco vnius denarij, qui exigi conſueuerat, exigantur duo, & ille alter ſuo commodo cedat, & de ratione.*

26 *Rex, vel Princeps non poteſt ordinationes cõſtituere, quibus conductor damnum ſentiat.*

27 *Conductor bonorum Ciuitatis, & emptor paſcuorum publicorum, in quibus glandes naſci conſueuerunt, vti poteſt remedio ſterilitatis, & læſionis vltra dimidiam.*

Fallit, ſi ille renunciauerit cum iuramento, n. 28.

Sublimitatur ex communiori nõ procedere, ſi adſit enormiſſima læſio, num. 29.

Ampliatur ſi dicta locatio, vel venditio facta fuerit cum conditionibus quaterni gabellarum, n. 30.

Intelligas dicta verba quantum ad ordinem ſubhaſtationis, non autẽ operari debet renunciationem caſuum fortuitorum, n. 31.

32 *Gabellæ augumentum ſi fiat rerum forenſium, quæ in Ciuitatem introducuntur, illud non comprehenditur ſub illa locatione, ſed ad locantem pertinebit.*

33 *Mercedis remiſſio fit conductoribus Gabellæ, etiamſi bellum, vel peſtis non ſit in loco, vbi adeſt Gabella.*

Et qualiter, & quomodo fiat, nu. 34. remiſſiuè.

QVAEST. CXXXIX.

1 EMptor, & conductor Gabellarũ ad haſtam quamuis locet, vel vendat alteri, & primus conductor aufugiat, vel factus ſit non ſoluendo, & Communitas agere poſſit in ſubſidium aduerſus ſecundum conductorem, vel emptorem ad pretium, *arg. l. 1. ff. de inſtit. act. cum l. ſequen.*

2 Nihilominus dicitur id procedere, dum tamen locatio fiat alteri idoneo, aliàs expelli poteſt ſecundus conductor per locatorem, vt tenet *Specul. in tit. de iudic. §. 2. verſ. circa hoc*, quem refert, & ſequitur *Bertachin. in Tract. de Gabell. par. 2. num. 25. & Girond. in ſimili ſuo Tract. §. 1. num. 21. Guttierez. de Gabell. quæſt. 134. num. 9. & ſeq. & quæſt. 136. num. 22.*

3 At è conuerſò, quando conductor ſub haſta aliquo caſu impeditur, ne poſſit percipere ſolitos fructus, ſeu exactiones, vt puta occaſione ſterilitatis, vel belli, vel peſtis, ſeu alterius cuiuſuis impedimenti dati à Principe, ſeu Miniſtris illius; An ei fieri debeat remiſſio mercedis, Quæritur.

Et pro affirmatiua tenet *Boſſ. in praxi tit. de remiſſ. merced. publ. num. 1. & 6.*

4 Præſertim quando ſpes colligendi fructus eſſet locata, ſecundum *Boſſ. ibid.* quem referunt *Laſſart. de decim. vendi. cap. 18. num. 83. & Girond. in Tract. de Gabell. par. 2. §. 1. num. 43. vbi nu. ſeq.* dupliciter limitat eius ſententiam, & alios adducens *Azeued. in l. 2. tit. 9. lib. 9. Nou. Collect. Reg. num. 2.*

5 Quin etiam *Bertachin. de Gabell. par. 2. num. 42.* firmat, quod conductori impedito vti re conducta abſque culpa

6 locatoris fit mercedis remiſſio; Verum ſi illius culpa ſit impeditus, agit ad totale intereſſe aduerſus eum per *l. ſi fundus quem in princ. & ibi Bar. num. 43. ff. loca.* vbi addit, quod conductor im-

7 peditus vti re cõducta ob voluntariam Domini refectionem, vel Reipublicæ agit ad intereſſe contra locatorem, ſecus ſi ob neceſſariam, quia tunc fit re-

miſſio

miſſio neceſſitatis pro rata, & non da-
tur actio ad intereſſe.

6 In his tamen iuſta partium conuen-
tio ſeruanda eſt, *l. ſi quis domum*, §. *Iu-
lianus, ff. loca. Pinell. in l. 2. par. 1. cap. 3.
num. 26. C. de reſcinden. vendit. Girond.
in dicto tractatu de Gabell. 2. par. §. 1. n.*
10. vbi quod quælibet locatio intelligi-
tur more ſolito, & iuxta conſuetudinem
locorum, ſecundum *Ioan. de Plat. in l. 1.
C. de paſcu. publ. lib. 11. & tradit Rebuff.
ad Reg. Conſtit. Gall. tom. 2. tit. de Præ-
con. num. 14. in præfat.*

10 Cæterum ſi Reſpublica, vel Commu
nitas locans Gabellas ſubhaſta, vel a-
lia iura ſua, aliquid deinde facit in præ-
iudicium conductoris, propter quod
impediatur redditus Gabellarum ſta-
tuendo forte, quod frumentum, ordeũ,
vinum, vel Graſſia non extrahatur de
Territorio, vel quod Nundinæ non fiãt
tempore ſolito, ſeu ſimilia, Gabellarii
poſſunt contradicere pro ſuo intereſſe,
illudque petere aduerſus locatorem, *l.
Proculus*, §. *fin. vbi Florian. per illum*
11 *text. ff. de vſufruct.* quo loci vſufructua
ius agit contra Dominum non patien-
tem frui operis pro rata temporis, quo
fuit impeditus, ex quo infert Florian.
12 ibi, quod Conductores Gabellarum
impediti facto, & culpa locatoris agunt
ad intereſſe aduerſus ipſos locatores,
nec eis inuitis concedi poteſt tempo-
ris reſtauratio, vt quia impediti per an-
num non coguntur recipere fructum al-
terius anni, & ideo ſubiungit ibidem
13 Florian. quod Communitas vendens
redditum Molendinorum tenetur ad in
tereſſe, ſi curſum aquæ impediat, vt re-
fert, ac ſequitur *Bertachin. in dicto tract.*
14 *de Gabell. par. 2. num. 41. & 42.* qui &
ſubiungit, quod Colonus impeditus co
lere fundum in principio anni agit ad in
tereſſe totius anni, *l. 1. ff. de annu. legat.
l. ſi in lege*, §. *Colonus, ff. locat. ſequitur
Girond. de Gabell. par. 2. §. 1 num. 29. &*
15 *infra, qui num. 32. ait*, quod emptor red
dituum publicorum, vel Conductores
Gabellarum non tenentur ad id, quod
promiſerunt ſoluere, ſi ad ipſos redditus
vel Gabellæ non peruenerunt, vt quia
fuit datum impedimentum, vel contra-
ctus non valuit, vel quia fuit eis ſubla-
tum ius, iuxta quæ habetur per *Roder.
Suarez in l. poſt rem iudicatam poſt l.
Reg. part. verſic. Sed pro euidentia num.
10. ff. de re iudic.*

16 Et in caſu fortuito, vt puta belli, & pe
ſtis eſt *text. in l. ſi fundus, ff. loca.* vbi im-
peditus vti frui propter caſum fortuitũ
datur repetitio pro rata temporis, quo
fuit impeditus, & ita conſulendo reſpon
dit *Roman. conſil. 432. vbi ad hoc addu-
cit text. in l. ſi vno, ff. loca. & in l. exce-
ptio, C. eodem, & in l. domum, ff. de con-
trahen. empt. Bart. in l. habitatores*, §. *fin.
& in l. item quæritur*, §. *exercitia, ff. lo-
ca. & hoc idem tenuit* Calde. *conſ. 5. loca.
cum aliis adductis per Rip. in tract. de
priuileg. contract. in cauſ. peſt. num. 23.
& 33.*

17 Nam Conductor Gabellæ non tene-
tur de caſu fortuito, *Corn. conſil. 128.
lib. 2.* quem referendo ſequitur *Cardin.
Tuſch. in verbo Gabella concl. 24. nu. 3.*
nec de caſu inſolito, vt ex *Bar.* & aliis
voluit *Ripa in d. tract. nu. 97.*

18 Et quod peſtis ponatur inter caſus
fortuitos, tenuerunt *Bald. & Salyc. in l.
quæ fortuitis, C. de pign. act.*

19 Etenim caſus fortuitus dicitur ille,
cui humana mens obuiare non poteſt,
*l. 1. §. ſi eo tempore, ff. de adminiſtr. rer.
ad Ciuita. pertinen.* & in his terminis di
xit *Ripa in dicto tractat. num. 67. & ſeq.*
20 *& ſub num. 72.* procedere, quæ ſupra
diximus, etiam quod quis ſuſcepiſſet in
ſe omne periculum, quo tamen caſu ad-
21 ueniente peſte fit reſtaurum, & locum
habet etiam, quod promiſerit ſoluere
omni exceptione remota, & omni exce
ptioni renunciauerit, *Ripa d. loco num.
74. 84. & 86.*

22 Quin etiam locator tenetur condu-
ctori facere remiſſionem mercedis in
caſu, & tempore peſtis, etiam ſi non ſit
dictum, quia vbicumque caſu fortuito,
23 & ſine aliqua culpa Conductoris ipſe
conductor nõ poteſt percipere fructus,
non tenetur ſtare locationi, *Calderin.*

conſil.

conſil. 281. *aliàs* 4. *& dicto conſil.* 283.
aliàs 5. *eodem titulo de locat. circa finem*
verſic. Item de iure, *Bart. in l. ex condu-*
cto, §. ſi vis maior, ff. locat. Socin. conſil.
88. *colum.* 2. *lib.* 1. *Decius conſil.* 312. *&*
conſil. 697. *num.* 11. *Parif. conſil.* 38. *lib.*
1. *Aretin. conſil.* 40. *Alexand. conſil.*
151. *num.* 5. *verſic. Nec oportet, lib.* 6.
Signorol. conſil. 258. *Cardin. Tuſch. in*
verbo Locator, concluſ. 431. *num.* 57. &
ſufficeret rumor peſtis, ob quam ceſſa-
uerit commerclum, *Ripa dicto loco nu.*
131. *& infra, quem ſequitur Surd. deciſ.*
183. *num.* 3.

24 Cum Dominus Datii teneatur ad in-
ſtar venditoris tradere, & manutenere
poſſeſſionem rei locatæ, & ſic Datii li-
beram, vacuam, & expeditam, ita quod
poſſit vti, frui iuxta ſolitum abſque im-
pedimento, aliàs ſit remiſſio, vt per
Calderin. dicto conſil. 183. *locat.* quem
refert *Card. Tuſch. in verbo Conductor*
concluſ. 615. *num.* 11.

25 Præmiſſis adde in materia, quæ ſcri-
pſit *Angel. in l. at vbi, num.* 2. *ff. de petit.*
hæredit. videlicet, quòd Gabellis loca-
tis Ciuitas locatrix non poteſt exactio-
nem augere, vt loco vnius denarii, qui
exigi conſueuit, duo exigantur, & ille
alter ſuo commodo cedat, quia ob il-
lud augumẽtum non erunt tot vendito-
res, aut emptores, vt eſſe conſueuerunt
in eo loco, & ſic præiudicium fiat em-
ptori, ſeu conductori Gabellarum, ſe-
quuntur *Alberic. de ſtatu. par. prima,*
quæſt. 113. *& in rubr. C. de public. & ve-*
ctig. Menoch. conſil. 34. *num.* 13. *lib.* 1.
& Crauet. conſil. 95. inquiens ob id con
26 ſuluiſſe, non licuiſſe Regi Francorum
nouas ordinationes conſtituere, quibus
emptor Grapharius damnum ſentiebat,
cum accedentes ad illud officium dein
de abſtinerent, vt per *Menoch. dict. con*
ſil. 34. *num.* 14.

27 Sciendum eſt inſuper, quod condu-
ctores bonorum Ciuitatis, & emptores
paſcuorum publicorum, in quibus glan-
des naſci conſueuerunt vti poſſunt re-
medio ſterilitatis, & læſionis vltra dimi-
diam, hoc eſt *l.* 2. *C. de reſcinden. vendit.*
28 niſi illi renunciauerint cum iuramento,
quamuis ſecũdum cõmuniorem ſenten
29 tiam etiam renunciatio iurata non ob-
ſtet ſtante enormiſſima læſione, vt per
Molin. de Hiſpan. primogen. lib. 2. *cap.*
13. *num.* 19. vbi de magis communi, &
æquitate plena opinione poſt adductos
per eum, & probauit poſt alios *Guttie-*
rez in repet. auth. ſacramenta puberum,
num. 92. *C. ſi aduer. vendi. & in cap.*
quamuis pactum. ſub num. 2. *verſic. Si ta*
men iuramento, de pact. in 6. *tradit Gi-*
rond. de Gabel. par. 2. *§.* 1. *num.* 56. *&* 57
30 qui cæteros refert, amplians dictam
ſententiam, etiam ſi dicta locatio, vel
venditio facta extiterit cum conditio-
nibus quaterni gabellarum, quoniam li-
cet huiuſmodi verba addita fuerint, in-
telligenda ſunt, quantum ad ordinem
31 ſubhaſtationis, non autem operari de-
bent renunciationem caſuum fortuito-
rum, nec remedii dictæ *l.* 2. *C. de reſcin-*
den. vendit. cum ad hoc requiratur ex-
preſſa renunciatio, vt ibid. *nu.* 60.
32 Notandum eſt ad ea, quæ ſuperius di
xi num. 10. *&* 25. quod ſi rerum foren-
ſium, quæ in ciuitatem introducuntur,
augumentum Gabellæ fiat, illud non
comprehenditur ſub illa locatione, ſed
ad locatorem pertinebat, ex *Angel. in di-*
cta l. At vbi, num. 2. *ff. de petit. hæredit.*
quem refert, ac ſequitur Decius conſil. 4.
& Menoch. dicto conſil. 34. *num.* 15. *li.*
1. *Laſſarte de Decim. vendi. cap.* 18. *nu.*
80. *in fine.*
33 Præterea etiam nota, quod licet bel-
lum, vel peſtis non ſit in loco, vbi Gabel
la ſolui debet, ſufficit, quod adſit in lo-
cis, vnde merces ſolent conduci, & ad-
uentant emptores *argu. notatorum per*
Bart. in l. cotem ferro, §. qui maximus,
ff. de public. vbi quod bellum Apuliæ
præſtat remiſſionem mercedis Condu-
ctoribus Gabellæ Peruſinæ, refert, ac
ſequitur *Caroc. in tractat. de locat. par.*
4. *quæſt.* 8. *num.* 7. *Surd. deciſ.* 326. vbi
rationem affert, quia omnis contractus
cenſetur celebratus ſub conditione fir-
mo manente rerum ſtatu, comprobat
Natt. conſil. 50. *num.* 2. *Oſaſc. dec.* 91. *n.* 2.

Qua-

Digitized by Google

34 Qualiter autem,& quomodo fieri debeat huiuſmodi remiſſio conſulas *Bal. in l. voluntas num.6. C. de fideicommiſſ. & conſil. 475. num.8. lib.1. Bart. in q. incip. Publicanus, Anchar. conſil. 302. nu. 5. Boſſ. in tit. de remiſſ. merced. conduct. num. 13. & 36. Sura. conſil. 339. num. 3. & infra, conſil 389. nu. 12. conſ. 391. num. 45. & conſ. 400 per totum lib. 3.*

EPITOME.

Bona feudalia, an,& quando ſubhaſtari valeant traditur regula cum declarationibus,& & limitationibus.

Statutum, vel conſuetudo permittens feudum alienari ex cauſa neceſſaria, neceſſitas qualis eſſe debeat, & à quo probanda.

Fructus,& commoditates feudi quando executionem patiantur pro ære alieno Vaſſalli.

Et quid in feudo dignitatis.

Et quando Vaſſallus eſt mortuus.

SVMMARIVM.

1 *Bona obnoxia puta feudo, & emphyteuſi veniunt in ſubhaſtatione bonorum ad fauorem creditorum iuxta illorum prioritatem, & anterioritatem.*

Quod procedere videtur, cum emphyteuſis Eccleſiæ datur per Iudicem in ſolutum creditoribus vaſſalli etiam ſine Domini, vel Eccleſiæ licentia, num. 2.

Sed quod imo locum non habeat niſi de licentia,& conſenſu Domini, & in ſubſidium, num.9

Primo declaratur, vt valeat etiam irrequiſito Domino, dũmodo ius Domini ſaluum maneat, uum 10.

Secundo declaratur, quod tantum præferatur illi, qui ſunt tempore priores reſpectu licentiæ, non autẽ hypotheca, & obligationis in ſubſidium, quatenus an adſint alia bona, ex communi num. 3

Ratio adducitur num. ſeq.

Primo limitatur, quando feudum eſſet alienabile, quia tunc executio fit pro debito à Iudice etiam in vtile dominium feudi alienabile abſque Domini conſenſu ex conſuetudine: num. 11.

Secundo limitatur, quando feudum eſſet hæreditarium, num. 12.

4 *Bona feudalia, & obnoxia alicui oneri regulariter non veniunt in obligatione bonorum abſque Domimini conſenſu.*

Extenditur locum quoque habere in emphyteuſi, num. 5.

Quæ tradi non poteſt abſque Domini conſenſu, num.6

Præſertim ſi non ſit emphyteuſis priuatorum, vel Eccleſiæ tranſitoria ad hæredes, num.7

Declaratur, quod dicitur de feudo abſolute non procedere in feudo hæreditario, quo caſu executio contra Vaſſallum perſonaliter obligatum, & condemnatũ fit in feudi commoditates, & fructus cum declaratione, d. qua hic, num. 8. & 15

13 *Conſuetudo, vel ſtatutum permittens vt pro debito neceſſario feudum vendi liceat, ea debet eſſe neceſſitas, quæ non habeat originem à principio mere voluntariam.*

Et talis neceſſitas ab allegante probanda eſt, num. 14

16 *Dominus inuitus non tenetur alium vaſſallum ſuſcipere.*

17 *Subhaſtatio feudi, vt fieri poſſit requiritur Domini aſſenſus, & licentia.*

Nec ſine illa admittitur ex veriori, ſed tantum immiſſio ſuper fructibus, num. 18

Extende etiam procedere in emphyteuſi Eccleſiaſtica, quod ſcilicet commodum, & fructus adiudicentur creditoribus in ſubſidium, num. 19

20 *Bona feudalia cum Domini conſenſu, & licentia obligata poſſunt per creditores capi ex ſecundo Decreto, & ſubhaſtari, & diſtrahi non requiſito alio Domini conſenſu.*

21 *Vaſſallus ex actione perſonali obligatus, & condemnatus, etiam ſi feudũ non eſſet expreſſe obligatum, executio fieri poteſt in commoditates, & fructus feudi.*

Limitatur in feudis dignitatis, n. 22.

23 *Vaſſallo mortuo, vel feudo aliter ſoluto ius creditoris, & fructuum perceptio ceſſat.*

QVAEST. CXL.

1 CReditores plures puta Meuij, qui habet bona libera, & vinculata, veluti ſunt feudalia & emphyteotica, inſtant pro ſatisfactione, & tandem iure medio pro illorum creditis cœperunt tenutam in bonis feudalibus, & petunt ea ſubhaſtari, quaſi quod bona omnia etiam oneri obnoxia veniant in ſubhaſtatione bonorum facienda ad fauorem omnium creditorum prætendentium eſſe præferendos iuxta illorum anterioritatem, & potioritatem ex regula, *cap. qui prior. de regul. iur. in 6. & l. qui prior. ff. qui pot. in pign. habe. Neguſan. de pign. par. 5. in 2. membr. ampliat. 6.* Quod

2 de iure videtur procedere, cum emphyteotica Eccleſiæ dentur per Iudicem in ſolutum creditoribus Vaſſalli etiam ſine Eccleſia, vel Domini ſcientia, ex notat. per *Iaſon in l. 3. num. 113. vbi adden. C. de iur. emphyte. Alexand. in l. ſi finita, §. ſi de vectigalibus, ff. de damn. infect. Decius conſil. 160. num. 3. Affl. deciſ. 191.*

Quæritur quid iuris.

3 Et in hac quæſtione cenſeo creditores illos tantum præferendos, qui ſunt priores in tempore reſpectu licentiæ, non autem eorum hypothecæ, & obligationis in ſubſidium, quatenus non adſint bona libera, *Marin. Frecc.* qui ſic terminatum teſtatur in Conſilio Neapolitano in ſuo tractatu de feudis *lib. 2 cap. 20. fol. 158. late Pariſ. conſil. 18. per totum lib. 1. plura Roland. conſil. 7. num. 6. & infra lib. 3. Cæpoll. cautel. 130. Vaſſill. ad deciſ. Afflict. 186. Afflict. ad Conſtit. diu. memor. lib. 3. rubr. 5. num. 45. cum ſeq. Burſatt. conſil. 44. in fin. & conſil. ſeq. num. 7. lib. 1. Iſern. in cap. 1. §. quid ergo, num. 6. de inueſtit. de re alien. fact. & ibid. poſt eum per Aluarott. num. 3. Præpoſit. num. 1. Afflict. nu. 4. Mart. Lauden. num. 12. Balzaran. in princip. num. 22. Aluarott. in cap. Imperialem, §. habito, num. 16. Rauen. ibidem, & Raynald. num. 32. Camerar. pag. 132. & ſeq. vbi de communi, de probibi. feud. alien. per Federic. Afflict. in cap. 1. num. 13. de alienat. feud. Curt. Iun. de feud. par. 4. num. 162. Capyc. in inueſtit. feudal. cap. feudorum alienationes colum. 12. §. limita ſexto, & colum. penult. §. limita 29. Hartman. Piſtor. quæſtion. iur. lib. 1. quæſt. 15. Andreas Gayll. obſeruat. 117. num. 2. & 3. lib. 1. & de Pace publi. cap. 17. num. 16. lib. 2. Bal. conſil. 182. num. 2. lib. 3. Dec. conſil. 445. num. 29. & ſeq. Crau. conſil. 197. num. 1. Vueſembecc. conſil. 50. num. 7. & 12. vbi de communi, & recepta ſententia arg. l. ſtipendia, & ibi nota. C. de execut. rei iudic. Matthe. Coler. de proceſſ. execut. par. 2. cap. 3. num. 278. Roſental. de feud. aliena. cap. 9. membr. 1. concluſ. 18. num. 9.*

4 Quoniam bona feudalia, & obnoxia regulariter non veniunt in obligatione generali bonorum abſque Domini aſſenſu, vt de iure communi in feudo per *Bal. in cap. 1. & in cap. Imperialem, de probib. feud. alien. & in l. 2. C. commun. delegat. Gabr. commun. concluſ. lib. 6. de reg. iur. concluſ. 12. num. 15. & ſeqq. Suarez commun. opin. in verb. feudorum num. 93. Bero. conſil. 66. num. 15. & ſequen. lib. 1. Clar. in §. feudum, quæſt. 35. latè Aymo. ad conſuetud. Aluern. titul. 22. artic. 2. num. 26. Craſſ. de communi lib. ſecundo commun. opinion. cap. 298. Franc. de Rip. inter conſil. feudal. conſil. 8. num. 13. volum. 2.*

Quod

Digitized by Google

5 Quod etiam locum habet in emphy-
teuſi, quæ quamuis veniret in obligatio
ne etiam generali, Gabr. dicta concluſ.
12.num. 19. tit. de reg.iur. de communi
Craſſ.lib. 1.commun.opin. cap. 16.quæſt.
1. Afflict. deciſ. 191. num. 3. Viu. opin.
commun.in ver. Emphyteota, & Suarez
in ſimili ſuo Tract. in ver. Emphyteuta,
num. 106. Alciat.conſil. 323. tradi tamen
6 non poteſt ſine Domini conſenſu, Curt.
Iun.conſ. 130.in fin.adden.ad Alex.in
conſil. 120. lib. 1. Viu. vbi ſupra, nec in ſo-
lutum dari, vt reſoluit Rota deciſ. 862.
in antiqu. de communi Iaſon in l. ſi do-
mus, §. fin. num. 32. ff. de leg. 1. & in
l. fin. num. 66. & 75. ac infra, C. de iur.
7 emphyt. præſertim ſi non ſit emphyteu-
ſis priuatorum, vel Eccleſiæ tranſitoria
ad hæredes, quę in ſolutum dari poteſt,
8 Alciat. conſil. 343. per totum. Sicuti e-
tiam contingit in feudo, quod eſt hære-
ditarium, quo caſu executio contra
Vaſſallum perſonaliter obligatum, &
condemnatum in feudi commoditates,
& fructus ſit etiam ſi feudum non ſit ex
preſſe obligatum, ſed tamen ita vt do-
minium vtile penes vaſallum, ac is iure
vaſſallagii, & ſeruitiorum obligatus ma-
neat, creditor autem commoditates
nomine vaſſalli percipere dicatur Ro-
ſental. de feud. aliena. cap. 9. concl. 16. nu.
7. 9. 10. 11. 12. & 13
9 Non igitur, vt dictum, in generali o-
bligatione veniunt huiuſmodi bona, ni-
ſi accedente conſenſu, & licentia Domi
ni, & in ſubſidium, prout de iure com-
muni ſeruari ſuperius dixi in princip. ex
Iaſ. & Dec. & aliis, quibus nunc addo,
Affl. dec. 191. Quin etiam, & irrequiſito
10 Domino, dummodo ius Domini ſaluū
maneat, quemadmodum tradit Dionyſ.
Pont. in conſuetud. Bleſen. artic. 81. ver-
ſic. aiunt præterea. fol. 310. Roland. con-
ſil. 80. num. 35. 48. & ſeq. lib. 1. Quod
11 limitatur, quando feudum eſſet aliena-
bile, quia tunc executio fit pro debito
à Iudice etiam in vtile dominium feudi
alienabile abſque Domini conſenſu ex
conſuetudine, Rain in cap. Imperia-
lem, §. habito, num. 38. verſic. Quæro
numquid per hoc, & ſequen. Afflict. ibi-
dem in §. illud nu. 6. Iacobin. de S. Georg.
in ver. & cum pacto de non alien. ſub nu.
16. ver. hic pulchre cadit dubitatio, Curt.
Iun. de feud. p. 4. nu. 110. Capyc. in ſua in-
ueſtitura in cap. feudorum diuiſio col. 20
limit. 22. Mozz. tit. fin. ex quib. feud.
amitt. num. 146. & nu. 159. Guid. Pap.
q. 297. Bocr. deciſ. 204. nu. 7. Hartman.
Piſtor. lib. 2 par. poſterior. q. 41. num. 32
cum ſeq. poſt Bal. conſ. 9. incip. factum
tale eſt ſub num. 6. verſ. Surgit hic, lib. 1.
& conſ. 38. per totum lib. 2. Dec. conſ. 208
num. 9. & conſ. 445. num. 14. Aym. conſ.
241. num. 5. & conſ. 303. nu. 5. Roland.
conſ. 2. num. 18. & conſil. 42. num. 21.
lib. 1. Decian. conſil. 124. nu 4. lib. 3. Cor-
bul. de emphyt. cap. omnia, & cap. 14. am
pliat. 35. num. 10. & limitat. 32. per to-
tam, & ampliat. 48. num. 2. & 3.
12 Vel etiam eſſet hæreditarium, quia
irrequiſito Domino hypothecæ effica-
citer obligantur, ita vt ſoluto iure vaſſal
li exonerata maneant, & à patrono, aut
agnatis agnoſcenda, & ſuſtinenda
ſint, eo quod à cęteris rebus hæredi-
tariis parum diſtent, vt per Roſental.
de alienatione feud. cap. 2. concluſ. 35.
& ſequentib. & cap. 7. quæſt. 6. & 60.
Modern. Pariſien. ad conſuetud. Pari-
ſien. §. 13. num. 29. & 85. vbi idem ſcribit
de feud. Galliæ, quæ ex conſuetudine
ſunt alienabilia.
13 Aduertas tamen, quod ſtatutum, vel
conſuetudo permittens Vaſſallo, vt
pro debito neceſſario feudum vende-
re liceat, quod eam oportet eſſe ne-
ceſſitatem, quæ non habeat originem
14 à principio mere voluntariam, quod
per allegantem probandum eſt, vt plu-
ribus oſtendit Aym. in conſil. pro Gene-
ro, num. 21. cum pluribus ſequentibus,
Neuizan. conſil. 10. num. 10. & ſequi-
tur Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 9.
num. 252. & ſeqq.
15 Ratio autem eorum, quæ ſupra
diximus, nempè feudi cōmoditates, &
fructus, ſed non ius feudi, hoc eſt vtile

dominium, quod Vaſſallus habet in tenutam capi liceat per creditores, & ſubhaſtari, ea aſſignatui; quia feudum eſt vtile dominium, cui annexum eſt ius perſonale, quod ius perſonæ Vaſſallo vnitum ſeparari non poteſt; *Bart. in dicta l. ſi finita, §. ſi de vectigalibus, nu. 4. & 6. Roman. & Zaſ. num. 11. ff. de damn. infect.*

16 Non enim Dominus inuitus tenetur alium ſuſcipere vaſſallum, cum aliæ ſint operæ vnius, aliæ alterius, veluti ſenſit *Bart. in dicto §. ſi de vectigalibus, num. 4 Alexand. num 12. Piſtor. quæſt. 15. num. 4. Mattheus Coler. de proceſſ. execut. par. 2. cap. 3. num. 264. & ſeqq.* vbi plura, *Roſental. dicta concluſ. 60. cap. 9. num. 5.*

17 Et propterea, vt ſubhaſtatio de feudo rectè fieri poſſit, opus eſt, quod Domini aſſenſus, & licentia accedat, quo caſu Vaſſallus contrahendo ſe creditori obligat, quia dicto caſu non tam vaſſallus qui cauſam dedit, quam Dominus, qui conſenſit dictam alienationem vna facere videntur *Hartman. Piſtor. quæſtion. iuris lib. 1. quæſt. 15. num. 2. & ſeqq. & num. 25. & 71. vſque ad finem,* quem ſequitur *Roſental. dicta concluſ. 16. num. 16. & 17. latè Beneuentan. in dicto cap. Imperialem, pag. 15. colum. 2. & pag. 50. & ſeq. de prohibit.*

18 *feud. alienat. per Federicum* concludens ſecundum veriorem, ſine aſſenſu non venire bona feudalia in ſubhaſtatione, ac diſpoſitione, *l. à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, ff. de reiudic.* etiam pro oneribus feudi, ſed ſolam immiſſionem in dictis bonis in ſubſidium ſuper fructibus tantum per *l. commodis, ff. eodem, Imol. Roman. & Alexand. in dicto §. ſi de vectigalibus, Brun. conſil. 36. per totum, Alexand. conſil. 19. lib. 5. Roland. conſil. 80. num. 34 lib. 1.*

19 Et in emphyteuſi Eccleſiaſtica, quod commodum, & fructus adiudicētur creditoribus in ſubſidium, tradunt *Alex. in dicto §. ſi de vectigalibus, colum. 7. & ſeq. ibid. Imol. Alciat. conſil. 343. per tot. Alban. conſil. 27. num. 7. & 8.*

20 Adeo quod vbi fuerit obtentus aſſenſus, & licentia Domini etiam obligandi pro tali debito, vel ſuper debito contracto, creditores capiant ex ſecundo Decreto bona feudalia, & poſſunt ex cauſa illa, vel alienatione ſubhaſtari, ac diſtrahi etiam abſque vllo alio aſſenſu Domini requiſito, *Afflict. deciſ. 285. num. 10. Thom. de Marin. de feud. lib. 1. tit. 6. num. 37. Beneuentan. vbi* proximè ſupra, quod latius dicam infra in quæſt... Ex quibus duo infero.

21 Primò, quod contra Vaſſallum ex actione etiam perſonali obligatum, & cōdemnatum, etiam ſi feudum non ſit expreſse obligatum in commoditates, & fructus feudi executio fieri poteſt, ac debet, *Andreas de Iſern. in cap. 1. §. quid ergo, num. 6. de inueſtitu. de re aliena. fact. vbi Aluarott. num. 3. Lauden. num. 12. & 13. Præpoſ. num. 2. Balzaran. in princip. num. 22. latè Hartman. Piſtor. quæſtion. iur. lib. 1. quæſt. 15. ferè per totam, Schrader. de feud. par. 7. cap. 1. nu. 28. Gayll. pract. obſeruat. lib. 1. obſeruatio. 117. num. 2. & 3. Aymon. conſil. 197. num. 1. Aluarott. in cap. 1. num. 17. Præpoſit. num. 2. de milit. Vaſſall. qui contumax eſt. Neguſant. in Tract. de pignorib. in 2. memb. 2 par. num. 48. Rip. in l. in obligatione generali, num. 37. & ſequen. ff. de pign. Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. gloſſ. 7. num. 44. & plur. ſeqq. Dec. conſ. 445. num. 19. Vueſembecc. conſil. 50. num. 7. & 8. & ſeqq. lib. 1.*

22 Quod limitatur in feudis dignitatis, vt per *Præpoſit in dicto §. quid ergo, poſt Lauden. ibid. nu. 12.*

23 Secundò infero, quod vaſſalli morte aut aliàs contingente feudi ſolutione, creditoris ius, & perceptio ceſſat conſenſu Domini quæſita, nec commoditates amplius, ſiue feudum ad agnatos, ſiue ad Dominum deuoluatur, percipere poteſt, ſeu debet, ſub diſtinctione circa ſeruitutes, de qua per *Roſental. de feud. alien. c. 11. n. 8. & 9. & ſeq. & ante illum Molin. Pariſien. ad dictas Conſtit. Pariſien. §. 13. gl. 5. nu. 26.*

Guid.

Digitized by Google

Guid.Pap. deciſ. 575. num. 1. Cacher. deciſ. 156. num. 6. & 14. Franciſc. Burſatt. qui cæteros adducit conſ. 171. n. 29. lib. 2

EPITOME.

Feudum Domini conſenſu obligatum ob moram Vaſſalli creditori ſine nouo Domini conſenſu adiudicari, aut pro executione ſubhaſtari poteſt.

Idem dicitur procedere in conſenſu à patre præſtito, vt debitore non ſoluente, aut moram trahente fiat immiſſio, bona ſubhaſtentur, diſtrahantur, & adiudicentur.

Non tamen feudũ conſenſu Domini pignori, vel hypothecæ obligatum Vaſſallus ſine nouo Domini conſenſu auctoritate propria Iudice non impellente, & creditoris inſtantia pro diſtractione in ſolutũ dare poteſt.

Creditor ius hypothecę, aut pignoris, quod Domini conſenſu habet in feudo, vendere, cedere, aut donare ſine nouo Domini conſenſu poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Feudum Domini conſenſu obligatum ob moram Vaſſalli ſine Domini cõſenſu creditori adiudicari, aut pro executione ſubhaſtari poteſt.*
Et de ratione num. 2.

2 *Conſenſus ſimpliciter præſtitus ſecundum naturam contractus adhibitus cenſetur.*
Conſenſus in connexis operatur, ibid.

3 *Conſenſus patris præſtiti in cauſa principali, qui durare videtur in cauſa executionis, & pignorum, & hypothecarum eã eſt natura, vt debitore non ſoluente, aut moram trahente fiat immiſſio, & bona ſubhaſtentur, diſtrahantur, & adiudicentur.*

4 *Feudum conſenſu Domini pignori, vel hypotheca obligatum, Vaſſallus ſine Domini nouo conſenſu auctoritate propria Iudice non impellente, & creditoris inſtantia pro diſtractione inſolutum dare non poteſt.*
Et de ratione, ibid.

5 *Creditor ius hypothecæ, aut pignoris, quod Domini conſenſu habet in feudo, vẽdere, cedere, aut donare ſine Domini nouo conſenſu poteſt.*

QVAEST. CXLI.

1 PRæcedenti ſubſequitur quæſtio, an feudo Domini conſenſu obligato ob moram Vaſſalli creditori ſine nouo Domini conſenſu adiudicari, aut pro executione illud ſubhaſtari poſſit. Et poſſe dicendum eſt, ad ſcripta per *Aff. in c. Imperialem, ſect. 2. duodecimi not. n. 9. de prohib. feu. alie. per Feder. & ibid.* Camerar. *pag. 388. verſ. Ex quibus, & ſeqq.* vbi contrarijs reſpõdet *& pag. 405. cum ſeq. Balzaran. ibid. in princ. n. 35. verſ. Sed videtur, Affl. in conſtit. Neap. lib. 1. rubr. 97. incip. ſi quis poſt litem, n. 52. Dec. conſ. 558. n. 1. Tho. Marin. de generib. & qualit. feud. tit. 6. n. 37 Schrader. de feud. p. 8. cap. 4. q. 7. n. 23. & ſeq. Loffred. conſ. 14. n. 74. Cavye. dec. 51 in 3. dub n. 11.*
2 Ratioq. eſt, quia conſenſus ſimpliciter præſtitus ſecundum naturam contractus adhibitus cenſetur, per *l. ſi ſtipulatus, §. verum, ff. de vſur. l. ſi verò, ff loca, l. ſi poſtea, ff. rem rat. habe. l. ſi inſulam, ff. de præſcrip. verb. Hartman. Piſtor. lib. 2. q. iur. p. 1. q. 11. n. 57. Iaſ. in rubr. ff. de verb. obli. n. 15.* in connexis enim conſenſus operatur, *Balzaran. d. n. 35. verſ. Sed videtur, quod fundus, Affl. dec. 335. n. 2. ex not. per Bal. in l. 3. §. ſed*
3 *vtrum, nu. 2. ff. de minor.* dum ait, quod conſenſus patris præſtiti in cauſa principali, qui videtur durare in cauſa executionis, & pignor. & hypothecar. ea eſt natuta, vt debitore non ſoluẽte, aut morã trahẽte, fiat immiſſio, bona ſubhaſtẽtur

X 3 diſtra-

diſtrahatur, ac etiam adiudicetur, *tot. tit. ff. & C. de diſtract. pign. & C. de iur. domi. impetr.* vbi notant ſcribentes, vt & in §. *Seruiana, inſtit. de act. facit l. à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, & §. ſic quoque, ff. de re iudica.*

4 Non tamen ſentio, quod feudo conſenſu Domini pignori, vel hypothecæ obligato Vaſſallus illud ſine nouo Domini conſenſu auctoritate propria iudice non impellente, & creditoris inſtantia pro diſtractione inſolutum dare poſſit, veluti concludit *Andr. de Iſern. in dicto cap. Imperialem, num.* 5. cum venditio grauior ſit *per l. ſeruitutes, & l. præterea, ff. manda. ſequitur ibidem Camerar. pagin.* 396. & *Marin. Frecc. lib.* 2. *de autho. Baron. auth.* 1 *ſect.* 19. quæro per totum, ex quo Domini conſenſus non videatur ſe extendere, vt aliter quam in hypotheca procedi, diſtrahi, aut adiudicari valeat, quia ſecundum contractus naturam dictum conſenſum accommodaſſe videtur, non autem vt pro ſua voluntate alienaret, de quo videas latius per *Roſent. de feud. alien. c.* 9. *memb.* 1. *concl.* 19. *nu.* 10. *vſque ad fin. qui in concluſ.*

5 *ſequen. diſputat*, An creditor hoc ius hypothecæ, aut pignoris, quod conſenſu Domini habet in feudo, vendere, cedere, aut donare ſine Domini conſenſu nouo poſſit, & concludit, quod ſic, per ea quæ ibi latè deducit.

EPITOME.

Creditores impetrantes licentiam à Domino feudi, vel bonorum alicui oneri obnoxiorum, in ſubhaſtationibus, An, & quando præferri debeant, iuxta tempus contractus, & obligationis, vel licentiæ, ſiue aſſenſus Domini.

Conditio mixta, vel poteſtatiua quãdo retrotrahatur ad diem obligationis, vel exiſtentis conditionis.

Et quid, vbi agitur de præiudicio tertij.

Aſſenſus Domini in actu nullo qualiter attendatur, & dicatur validus.

Conditio mixta, & caſualis, an retrotrahatur in præiudicium actus medij, vel tertij.

Et quid, ſi adſit clauſula Ex nũc prout ex tunc.

SVMMARIVM.

1 *Creditores impetrantes licentiam a Domino feudi, vel bonorum obnoxiorum in ſubhaſtationibus præſerri debent iuxta tempus contractus, & obligationis initæ.*

Et de ratione num. ſeq.

Contrarium, quod attendi debeat tempus licentiæ, nu. 6.

2 *Ablatiui abſoluti important conditionem.*

3 *Conditio mixta, & non poteſtatiua retrotrahitur ad diem initi contractus, hypothecæ, & obligationis, non autem ad diem conditionis impletæ.*

4 *Verba, ſeu Clauſula, habita licentia, non importat conditionem contractus, ſed limitationem, & reſtrictionem quamdam actus perfecti.*

5 *Conditio mixta purificata retrotrabitur in noua hypotheca in præiudicium tertii ad diem contractus, dummodo ſecundo loco non ſit translatũ dominium, vel poſſeſſio in alium.*

6 *Contractus, & obligationes ſuper rebus obnoxiis adhibita licentia vires accipiunt non ante illam alius contractus ſunt nulli.*

7 *Actus vbi eſt nullus ex defectu licentiæ ſecuta confirmatione per Principis aſſenſum, obligationes, & contractus non retrotrahuntur ad initium contractus, ſed ad tempus impetrati aſſenſus.*

8 *Aſſenſus Principis in actu nullo non retratrahitur, ſed dicitur de nouo da-*

datus ...

Nec dicitur confirmatus, n. 9.

10 *Actus vbi fit denuo, ex quo primus eſt nullus, ab illo receſſum cenſetur, ita vt iſte ſecundus actus attendatur, & dici debeat validus.*

11 *Aſſenſus Domini feudi ſuper hypotheca non præſtatur inuitis contrahentibus, ſed eis inſtantibus tantum, ac petentibus, & conditio ſuper ea retrotrahi non poteſt.*

Quod præſertim procedit in obligationibus feudorum, in quibus fictio nulla operatur ſine Domini conſenſu, propter quod dies ſola aſſenſus, non obligationis conſideratur, n. 12.

13 *Conditio poteſtatiua deficit ſtante negligentia non petentium in tempore. Et non petita alijs non præiudicat. num. 14.*

Nec retrotrahitur in præiudicium habentium cum licentia Domini alias hypothecas, & obligationes, num. 15.

16 *Conditio etiam mixta, & caſualis nũquam retrotrahitur in præiudiciũ actus medij, vel tertij, etiam ſi adeſſet clauſula Ex nunc, prout ex tũc.*

QVAEST. CXLII.

1 QVæro, An quando creditores impetrantes licentiam à Domino feudi, vel bonorum obnoxiorum præferri, debẽt in ſubhaſtationibus, id eſt qui debeat iuxta tempus eorum contractus, & obligationis initæ, An verò aſſenſus obtenti; cum fieri nequeat, niſi adhibita licentia, vel Domini aſſenſu?

2 Et concludendum videtur attendi debere tempus contractus, & obligationis initæ, quoniam ablatiuum hoc abſolutum, adhibita licentia, importat conditionem, *l. ſi debitor, §. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypothe. ſolu. Bar. in l. 1. in 3. quæſtio. ff. de conditionib. & demonſtration.* & dicitur mixta, non poteſtatiua, dependens à facto Domini præſtare debentis pro ſuo iure, & voluntate creditoris, vel debitoris eam obtinentis, *l. in teſtamento, vbi Bar. & cæteri, ff. de conditionib. & demonſtrationib.*

3 Quæ conditio retrotrahitur ad diem initi contractus, hypothecæ, & obligationis, non autem ad diem exiſtẽtis conditionis, iuxta notata per *Doct. in l. qui balneum, ff. qui pot. in pign. habe. & in l. ſi filiusfamilias, §. fin. ff. de verbor. obligat. Bero. conſil. 46. num. 13. & infra, lib. 1.*

4 Vbi in huiuſmodi mixta conditione dicit attendendam anteriorem hypothecam tempore reſpectu contractus, non reſpectu conditionis impletæ; quamuis ei dici poſſit, dicta verba, habita licentia non importare conditionem cõtractus, ſed limitationem, & reſtrictionem quamdam actus perfecti, *Siluan. conſil. 77. n.*
5 7. Et ſic tempus contractus attendi debet; Nam conditio mixta purificata retrotrahitur in noua hypotheca in præiudicium tertij ad diem contractus, dummodo ſecundo loco non ſit tranſlatum dominium, vel poſſeſſio in aliũ, ſic *Bart. & Iaſ. ex communi in l. ſi quis pro empto re, quæſt. 5. vbi etiam Crot. num. 138. ff. de vſucap. Alexand. conſil. 30. lib. 3. Aret. conſil. 171. num. 30. & conſil. 176. n. 9.*

6 In contrarium, quod attendi debeat tempus licentiæ conceſſæ, facit, quia iſti contractus, vel obligationes ſuper rebus obnoxijs adhibita licentia, vires accipiant, non ante illam, cum hoc vltimo caſu ſint nulli, *Roland. conſil. 7. n. 6. & ſeq. lib. 3.*

7 Si igitur ſunt nulli, ſecuta confirmatione per Principis aſſenſum non retrotrahetur ad initium contractus, ſed ad tempus impetrati aſſenſus iuxta communem, de qua per *Innocent. Abb. & alios in cap. ſuper eo, de condit. appoſit. Aret. conſil. 142.* qui dicit aſſenſum Princi-
8 pis in actu nullo non retrotrahi. *Alexan. conſil. 78. num. 24. lib. 5.* ſed dicitur de nouo datus, *l. 1. §. omnia, C. de ret. iuris. nuclean. Pariſ. conſil. 3. num. 40. lib. 4. Felin. in cap. 1. de treug. & pace, Natt. conſ.*
9 *669. num. 16.* & non confirmatus, *Bart. in l. more, num. 5. ff. de iuriſd. omn. iudic. Angel. Areti. conſil. 124. num. 18. poſt*

Bald.

Bald. in l. ex placito, C. de rer. permuta. & in l. ius ciuile, ff. de Iuſti. & iur. Pariſ. conſ. 3. num. 40. & 41. lib. 4. Rota coram Sanctiſſimo deciſ. 267. num. 8.

10 Cum omni in caſu per iſtum ſecundum actum videatur receſſum à primo, adeo vt iſte ſecundus attendatur, & dici debeat validus, *Alex. conſ. 75. in cauſa & lite. verſ. ſecundo reſpondeo lib. 7.*

11 Ac inſuper dicitur, quod cum aſſenſus Domini ſuper hypotheca non præſtetur inuitis contrahentibus, ſed eis inſtantibus tantum, ac petentibus, conditio ſuper ea retrotrahi non poteſt, *dicta l. qui balneum, §. 1. ff. qui pot. in pign. habe. Alex. conſ. 228. n. 3. lib. 6.* latè *Crot.* limitando dictã regulam *in l. ſi quis pro emptore num. 137. ff. de vſucap.* quod
12 præſertim procedit in obligationibus feudorum, in quibus fictio nulla operatur ſine Domini conſenſu, propter quod dies ſola aſſenſus, non autem obligationis conſideratur, vt habetur per *Doct. adductos per Frecc. de feud. lib. 2. cap. 30. num. 13.*

Non obſtat, quod dictum fuit conditionem mixtam retrotrahi, quia ſupra fuit oſtenſum non dici mixtam, ſed poteſtatiuam, *Afflict. in cap. 1. num. 73.*
13 *de prohibi. feud. alien. per Lothar.* ac etiã defeciſſe ſtante negligentia non petentium in tempore, *Cephal conſ. 118. n. 19.*
14 ac ſucceſſiuè non petitam alijs non præiudicare, *l. item vbi gloſ. ff. de pact.* nec ideo retrotrahi in præiudicium habentium cum licentia Domini alias hypothecas, & obligationes ex *Bart. in l. aliena res num. 2. ff. de pign. act. & l. ſi indebitum, §. fin. ff. rem rat. habe. Dec. conſ. 247. num. 6. & notat Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 10. n. 68. in fi.*
16 vbi ex pluribus inquit conditionem etiam mixtam, vel caſualem nunquam retrotrahi in præiudicium actus medij, vel tertij, etiam ſi adeſſet clauſula, Ex nunc, prout ex tunc, vt & notat *Syluan. conſil. 97. num. 17. & 18. & probat in ſpecie Burſatt. conſil. 45. per totum lib. 1.*

EPITOME.

De alienatione facta ſub haſta, An debetur laudemium, & quando.

SVMMARIVM.

1 *De alienatione facta ſub haſta debetur laudemium.*

Ampliatur procedere quoque in alienationibus, ſiue voluntarijs, ſiue neceſſarijs permutationibus, ac dationibus inſolutum, n. 2.

Et de ratione, n. 3.

Sed contra n. 4.

Ampliatur habere locum etiam quando in inueſtitura emphiteuſis fuiſſet conuentum, vt quouis modo emphiteuſis alienetur, laudemium ſolui debeat, cum talis conuentio de voluntaria, non autem de neceſſaria alienatione intelligatur, num. 6.

Opinio tamen prædicta ſecundum aliquos procedit de conſuetudine, ſed non de iure communi, n. 9.

Primò, limitatur dicta ſententia tribus concurrentibus, de quibus hic, num. 10.

Secundò, limitatur non habere locum, quando cauſa neceſſaria oritur ex obligatione contracta per ipſum alienantem, quo caſu debetur laudemium, num. 11

Aſſertur alia diſtinctio, num. 12.

5 *Dationis in ſolutum voluntaria, & neceſſaria alienationis differentia, quæ.*

7 *Domus quando eſt indiuidua licitanda eſt, & vni adiudicanda.*

8 *Domus partem habens, ſi aliam emat ſub haſta, non tenetur laudemium ſoluere pro illa parte, quia ex neceſſitate res vendita fuit.*

Et ita iudicatum refertur, ibid.

QVAEST. CXLIII.

De ſubhaſtatione, An debeatur laudemium res nunc expoſtulat, vt diſſeramus.

1 Et deberi reſoluit *Bal. in conſil. 306. incip.*

Digitized by Google

incip. Verba, lib. 1. Alber. in l. alienatio-
nes, vbi ſic intelligit illum textum, ff. fa-
mil. berciſcun. Tiraquell. de retract. li-
gnag. in §. 1. in gloſſ. in verb. æquipollens
in gloſſ. 14. num. 14.
2 Quæ ſententia procedit tam in alie-
nationibus, donationibus, & permuta-
tionibus, quam in dationibus inſolutum
ſiue voluntarijs, ſiue neceſſarijs factis
per viam ſubhaſtationum, in quibus Iu
dicis Decreto debetur ſemper laude-
mium, vt voluit Aym. in conſuetu. Aluer.
tit. 16. art. 6. num. 5. & art. 8. num. 2.
dicens id eſſe de mente omnium, Ar-
nold. ad conſuetu. Burdegal. tit. de retract.
S. 1. lib. 1. ver. Moribus, & tit. de feud.
§. 15. quos refert Burſatt. conſil. 44. ſub
num. 31. lib. 1. Vincent. de Franch. de
ciſ. 277. num. 1. Theſaur. deciſ. Pede-
mont. 139. num. 1. vbi refert eiuſdem
opinionis D. Præſidem à Ponte in ſuo tra-
ctat de laudem. quæſt. 27. colum. 2. in
3 fin. dicentem quod alijàs aperiretur via
fraudibus, dum homines, vt euitarent ſo
lutionem laudemij, fingerent ſe debito-
res ex aliqua cauſa, & paterentur fieri le
uationem de gagio, & ſic Domini frau-
darentur iure ſuo, quibus ſolent vt plu-
rimum ſubditi quaſi domeſtici æmula-
tores, & Dominorum bono inuiden-
tes, & libertatem omnem affectantes,
inſidiari.
4 Sed quod imo in venditione neceſ-
ſaria, quæ fit ex legis, vel Iudicis neceſſi
tate non debeatur laudemium, tradunt
communiter Doct. in l. & ideo, ff. de con
di. furti. & in l. 3. vbi Iaſ. num. 48. C.
de iur. emphit. Aufrer. ad Capel. Tholoſ. de
ciſ. 75. ad finem. Caſſane. ad conſuetud.
Burgund. de retraict. &c. rubr. 10. §. 9. in.
3. Tiraquel. de retract. lignag. §. 29. glo.
2. num. 2. & ſeq. Crauett. conſil. 215. nu.
3. & in conſil. pro Genero, num. 13. Brun.
in conſ. feudal. 44 num. 9 & 11. Redoan.
de reb. eccleſ. non alien. quæſt. 11. verſ.
Iſta autem quinquageſima, nu. 20. Vinc.
Ann. ſing. 579. & ſingul. 140. in fine, A-
ſin. de execut. §. 7. cap. 249. num. 1. Hie-
ron. Lauren. in deciſ. Auenion. 143. nu.
2. Dionyſ. Pontan. de conſuetud. Bleſen.
5 artic. 81. fol. 310. cum ſeq. vbi latè de
differentiis dationis in ſolutum volunta
riæ, & neceſſariæ, de quo etiam per A-
ſin. de execut. dicto §. 7. c. 248. num. 1. &
infra per totum, & cap. 251.
6 Quæ concluſio ampliatur, vt proce-
dat, quando in inueſtitura, puta emphy
teuſis alienetur, laudemium ſolui de-
beat, cum talis conuentio de volunta-
ria, non autem de neceſſaria alienatio,
ne intelligatur, vt poſt Brun. & Crauet.
reſpondit Roland. conſil. 21. num. 16. lib.
primo, Sola. ad conſtit. Sabaud. titul. de
iur. emphyt. gloſſ. 1. num. 37. quamuis
ibi de hoc dubitare videatur, Maur.
Burg. in tract. de laudim. par. 2. inſpect.
prima, num. 15. Surd. deciſ. 305. num.
30. Mar. Muta. ad conſuetud. Panorm.
cap. 26. num. 126. Addit inſuper Petr.
Rebuff. ad conſtitut. Gall. tit. de præ-
7 con. art. 3. gloſſ. vnica, quod vbi domus
eſt indiuidua, licitanda eſt, & vni adiu-
dicanda, §. eadem inſtit. de offic. iudic. &
8 ſi is, qui habet partem alteram ex licita
tione emat, non tenetur laudemium ſol
uere pro illa parte, quia ex neceſſitate
res vendita fuit, argum. l. Cæſar. ff. de
publica. & l. nauigia, C. de furt. & ita iudi
catum teſtatur à Senatu.
9 Sunt tamen, qui putent opinionem
affirmatiuam procedere ſtante conſue-
tudine, non quod de iure communi illa
ſit vera, ex Bal. in cap. 1. num. 11. de pro-
prohibit. feud. alienat. per Federic. Bart.
Bal. Fulgoſ. & alijs in l. ſi ideo, de condi.
furti. Iaſon in l. final. colum. 12 quæſt. 7
C. de iur. emphyt. Afflict. dec. 191. Brun.
conſ. 44. Boer. tit. de retract. §. 3. & tit. de
feud. §. 7.
Cæterum Bald. in loco ſuperius ad-
ducto ait totum contrarium in illis ver-
bis, Saluo iure Canonis, & Brun. dicto
conſil. 44. loquitur in diuiſione, quam-
uis concluſio ſit generica.
10 Primò limitatur hæc ſententia tribus
concurrentibus, videlicet, ſi cauſa obli-
gationis ſit dos; ſi fiat leuatio ex neceſ
ſitate mera ſub haſta, ſi nulla alia bona
extarent, veluti & in iſtis tribus concur-
rentibus in Camera fuiſſe iudicatum
dixit

dixit *D. Praeſes à Ponte in dicto tractat. de laudem. col. 2. verſ. Secus ſi debitum.*

11 Secundò limitatur, quando cauſa neceſſaria oritur ex obligatione contracta per ipſum alienantem, quo caſu debetur laudemium ad tradita per *Alberi. in dicta l. alienationes, ff. fam. hercisc. quem ſequitur Tiraq. de retract. lignag. §. 1. in glo. in verb. æquipollens, in gl. 14. nu. 14. Vincen. de Franc. dicta dec. 277. ſub nu. 2. verſ. & propterea*, qui addit eiuſdem opinionis *Frecc. in lib. ſubfeud. in 6. limita. ad conſtit. Regni conſtitut. Diuæ memoriæ ſol. 110. in prima impreſſ.* & ſic ſemper fuiſſe iudicatum.

12 Licet diſtinguant Doct. in datione bonorum, ſi illa dentur æſtimata, vel libera, quod nempe laudemium ex cauſa neceſſaria non debeatur, vt ex *Franch. dicta deciſ. 277. refert Theſaur. dicta deciſ. 139. ſub num. 3.*

EPITOME.

Gratificationi an, & quando ſit locus in ſubhaſtationibus.

SVMMARIVM.

1 *Gratificationi locus non eſt in ſubhaſtationibus.*

Sed res dari debent plus offerenti. num. 2.

Fallit in Eccleſia, quæ poteſt ei gratificare, qui ſoluit iuſtum pretium, licet alius offerat, quia plus iuſto vendere non debet, num. 3.

Cæterum Rebuff. hic relatus contra tenet, num. 4.

QVAEST. CXLIV.

1 Gratificationi an locus ſit in ſubhaſtationibus, quæritur. Et reſpondetur quod non.

2 Nam pluries dictum fuit plus offerenti dari debet res licitata, ex *tex. Auth. hoc ius porrectum, C. de ſacroſan. Eccleſ. & l. ſi tempora, C. de fide inſtru. & iur. haſt. fiſc. lib. 10. vbi Bar. dicit*, quod illa verba, Plus offerenti, inducunt obligationem præciſam, ita vt in hoc locus non ſit gratificationi, quod & ſcripſit *Bertachin. in tractat. de Gabell. par. 1. quæſt. 9.* quod

3 Fallit in Eccleſia, cuius Adminiſtratores poterunt ei gratificare, qui ſoluit iuſtum pretium, quamuis alius plus offerat; quia plus iuſto vendere non debet, *gloſ. eſt ſing. in cap. ea enim, §. hoc ius, 16 quæſt. 11. in verb. vt plus*, quam adducit *Roman. ſing. 762.* Tu ſcis, quod res Eccleſiæ, & ſequuntur omnes communiter, & dicunt ſing. vt per *Archid. in dicto §. hoc ius porrectum, Abb. in cap. 1. in princ. de empt. & vendit. in cap. per tuas de dona. in cap. in Ciuitate, de vſur. Capoll. in tract. de ſimula. contract. 11. præſumpt. num. 21. Barba. in cap. Raynaldus, colum. 13. de teſtam. Tiraq. in tractat. de legi. connub. ſol. mihi 90. Redoan. de reb. eccleſ. non alienan. rubr. 28. num. 8. & 31. Cagnol. qui alios citat in l. 2. num. 10. C. de reſcind. vendit. Dembauder. in ſumm. ſubhaſta. c. 5. n. 22.*

4 Verum *Rebuff. ad conſtitu. Reg. Gall. tit. de præcon. art. 7. glo. vnica, num. 10.* dixit verius putare, quod Adminiſtrator Eccleſiæ male faceret, ſi non daret plus offerenti, quia illud cenſetur eſſe iuſtum pretium, quod liberaliter offertur à ſciente rei conditionem, *l. mortis cauſa capimus, vbi gloſſ. ff. de dona. cauſa mort. Canoniſtæ in cap. dilecti, de empt. & venditione.*

EPITOME.

Iudex qui ſubhaſtationi bonorum venditorum auctoritatē interpoſuit, an ſibi præiudicet in iure retractus, qui ſibi iurē conſanguinitatis competit.

Quid in fideicommiſſario, ſeu ſubſtituto conſentiente alienationi bonorum, quæ ad illū ſpectabant conditione appoſita purificata.

Quidue

Quidve in Prælato conſentiente venditioni rerum Eccleſię. Atque etiam quid in tutore ſubſtituto minori decedenti abſque liberis, qui conſenſit hæredi alienanti.

SVMMARIVM.

1 *Iudex, qui ſubhaſtationi bonorum venditorum auctoritatem interpoſuit ſibi præiudicat in iure retractus, qui ſibi iure conſanguinitatis competit.*

Contrarium habetur num. 9. & infra, & præſertim num. 14.

2 *Teſtator ſi liberis prædium reliquit mandans non alienari, & omnes vno excepto alienarunt, qui non vendidit, nec conſenſit, integras partes alienatas petere poteſt. & n 4*

3 *Fideicommiſſarius conſentiens hęredi grauato alienanti poteſt certo caſu recuperare pretium fundi alienati à venditore, licet fundum ipſum recuperare non valeat ab emptore.*

5 *Subſtitutus ad quem ſpectabat hæreditas, caſu quo primus hæres contra mentem teſtatoris alienaſſet bona ipſius hæreditatis, ſi fuit præſens, & nihil dixit, ſibi præiudicat, & hęreditatem amittit.*

6 *Teſtator ſi reliquit Eccleſiæ domum caſu, quo hæres ſuus eam alienaret, Prælatus ſi alienationi conſentit, Eccleſia ius ſuum perdit.*

7 *Contractum in dubio reuocari non debere pronunciandum eſt, & præſertim ad fauorem illius, qui agit de damno vitando, pro quo in dubio pronunciandum eſt, num. 8.*

10 *Approbans alieno nomine teſtamentū non priuatur remedio querelæ, cum non tamquam filius, ſed tamquam extraneus approbauerit.*

11 *Iniquum eſt, damnoſum fore cuiquā officium ſuum.*

12 *Iudex, qui fert ſententiam inter litigantes, quoad ius ſuum ſibi non præiudicat, cum neceſſitate officij ductus id fecerit.*

13 *Tutor, cui fideicommiſſum decedente pupillo primo ſine liberis relictum fuit, ſi cōſentiat hæredi alienanti, ſibi non præiudicat, quin ſi caſus eueniat, alienata reuocare valeat.*

Et de ratione, ibid.

QVAEST. CXLV.

1 DVbitari ſolet, An Iudex, qui ſubhaſtationi bonorum venditorum auctoritatem interpoſuit, ſibi præiudicet in iure retractus ſibi iure conſanguinitatis competentis.

Quā in dubitatione concludendum videtur, quod ſic, per *text. in l. cum Pater §. libertis, ff. de leg. 2.* vbi deciditur, quod ſi teſtator liberis prædium
2 reliquit, & mandat, ne illud alienent, & omnes excepto vno, partes ſuas alienarunt, qui non vendidit, & non conſenſit, integras partes alienatas petere poteſt. Ergo à contrario ſenſu, ſi is conſenſerit, ſibi præiudicat.

Comprobatur hæc concluſio ex *text. in l. nihil §. 1. ff. de leg. 1.* Cuius verba ſunt hæc:

[Omnibus, quibus fideicommiſſum relictum eſt, ad diſtractionem conſentientibus nullam fideicommiſſi petitionem profuturam.

3 Et his accedit *l. ſi fundum per fideicommiſſum, ff. de leg. 1.* ex qua probatur, quod fideicommiſſarius conſentiēs hæredi grauato alienati à venditore, fundum autem ipſum non valet recuperare ab emptore, & ſic apparet, quod quoad ipſum emptorem valet contra-
4 ctus. Ad idem adducitur textus magis expreſſus in *l. quoties ab omnibus, C. de fideicom.* diſponens hæc verba.

Quoties ab omnibus, qui alienatione facta ad fideicommiſſi petitionem aſpirare poſſunt, venditio celebrarur, aut quibuſdam vendentibus alii conſenſerint, contractus auctoritas conuelli nequaquam poteſt.

Et

Et huic ſententię videtur adhærere, *Ro-*
man. in fortiori caſu conſil. 457. circa
5 *propoſitam, in fine*, qui reſpondit, quod
ſi is, ad quem ſpectabat hæreditas, caſu
quo hæres primus contra mentem te-
ſtatoris alienaſſet bona ipſius hæredita-
tis, fuit præſens, & nihil dixit, ſibi præiu
dicauit, & ita hęreditatem amiſit, quã-
uis durum ſit nimis, quod ſola præſen-
tia, & taciturnitas id operetur, idem fe-
rè reſpondit *Alexand. conſil. 7. num. 4.*
lib. 5. & in conſil. 150. in fine, lib. 7.

6 Vbi, quòd ſi teſtator reliquit Eccle-
ſiæ domum, caſu quo hæres ſuus eam
alienaret, & Eccleſiæ prælatus aliena-
tioni conſentit, Eccleſia ius ſuum perdit.
& *Alexand. ſequitur Iaſ. in l. quoties,*
num. 1. C. de fideicommiſſ. ſic etiam
ſentit *Cuman. conſil. 33. quidam colum.*
1. Socin. ſen. conſil. 49. num. 18. lib. 4. &
ante hos *Bald. conſil. 102.* Punctus ſuper
quo, *lib. 2. & conſil. 319. lib. 4. Dec. conſil.*
604. num. 6.

7 Et quidem quatenus etiam res eſſet
dubia, in dubio pronunciandum eſt, cõ-
tractum reuocari non debere, *l. ſi inter*
virum, vbi Socin. ſen. num. 5. de rebus
dub. Paul. de Caſtr. conſil. 278. paſſus
iſte, colum. fin. lib. 1. Alexan. conſil. 157.
colum. 1. lib. 7. Dec. conſ. 168. quos refert
ac ſequitur Crau. in quæſt. de indemnit.
mulier. num. 35. poſt tract. de antiquita.
tempor. num. 25. vbi num. 34. addit hoc
8 præſertim procedere ad fauorem illius,
qui tractat de damno vitando, pro quo
in dubio eſt pronunciandum, poſt *Bart.*
in l. cum mulier, ff. de damn. infect. & Fe
lin. in cap. dilecti, colum. 3. de except.

9 Sed in contrarium facit *text. in l. fi-*
lius §. multo, ff. de inoffic. teſtam. inquiẽs
multo magis, ſi mihi legatum teſtator
dedit, cuius de inofficioſo teſtamento
filius agens deceſſit me hærede relicto,
egoque hęreditariam cauſam peregi, &
victus ſum, id quod mihi eo teſtamento
relictum eſt, non perdam, vbique ſi iam
defunctus agere cęperat, & ita ex hoc
10 tex. habetur, quod is, qui nomine alie-
no teſtamentum approbauit, non priua-
tur remedio querelæ, cum non tamquã
filius, ſed tamquam extraneus approba-
uerit.

11 Et his adſtipulatur alius *tex. in l. qua-*
dam, C. de adminiſtrat. tutor. Vbi Iuſti-
nianus Imperator ſtatuit, quod ſi tu-
tor, vel curator adhibet auctoritatem
ſuam pupillo, vel minori adeunti hære-
ditatem ex eo teſtamento, in quo ipſe
tutor, qui teſtatoris erat filius, fuit præ-
teritus, ſibi non præiudicat, quin dicere
poſſit de nullitate teſtamenti ob præte-
ritionem, ratioque eſt, quia officium tu-
toris eſt diſtinctum à ſua priuata perſo-
na, & ideo ſuo iuri priuato nocere non
poteſt.

Ad idem affertur; *l. aduerſus, §. 1. ff. de*
inoffic. teſtam. cuius verba ſunt hæc:
Tutores pupilli nomine ſine periculo
eius, quod ei teſtamento datum eſt, a-
gere poſſe de inofficioſo, vel falſo teſta-
mento, Diui Verus, & Antoninus reſcri
pſerunt. Cum quo concordat *text. in l.*
tutorem, ff. de his quib. vt indign. in hęc
verba:

Tutorem, qui pupilli ſui nomine fal-
ſum, & inofficioſum dixit teſtamentum
non perdere ſua legata, ſi non obtinue-
rit, optima ratione defenditur.
Pro quibus facit ratio ducta ex *l. ſi quis*
ſignatoribus, ff. quemadmod. teſtam. ape
rit. nempe iniquum eſſe, damnoſum
fore cuiquam officium ſuum; quod &
probat *text. in l. inter officium, ff. de rei*
vendic. & in l. poſt legatum, §. aduoca-
tum, ff. de his quib. vt indign.

12 Et magis in ſpecie pro hac ſententia
eſt doctrina *Salyc. in dicta l. cum quędã,*
de adminiſtr. tuto. Cum dixit, quod ſi
Iudex fert ſententiam, inter litigantes,
quoad ius ſuum ſibi non præiudicat,
cum neceſſitate officii ductus id fece-
13 rit. Ita quoque reſpondit *Bal. conſ. 102*
Punctus ſuper quo lib. 2. cum dixit, quod
ſi tutor, cui fideicommiſſum decedente
primo ſine liberis relictum fuit, conſen-
tiat hæredi alienanti, ſibi non præiudi-
cat, quin ſi caſus eueniat reuocare va-
leat alienata, ea ratione motus eſt Bald.
quod non conſenſit tamquam fideicõ-
miſſarius, ſed tamquam tutor, & huic
ſen-

ſententiæ adhęret, *Caſtren. conſil.* 259. *omnis difficultas, n.* 4. *lib.* 1. *vt ib' per eũ.*

Et in indiuiduo quæſtionis noſtræ adducitur *Moder. Pariſien. in* Commentar. *ad conſuetud. Pariſien. tit.* 1. §. 18. *num.* 3. *in fine,* quem ſequitur *Tiraq. de retract. lignag.* §. 1. *glo.* 9. *nu.* 272. qui tradidit Iudicem, qui ſubhaſtationi bonorum venditorum auctoritatem interpoſuit, ſibi non pręiudicare in iure retractus, qui ſibi iure conſanguinitatis competit.

Et hæc ſententia tenenda eſt.

Non obſtant ex aduerſo adducta, quia procedunt, quando quis ſponte proprio nomine conſenſit; Nos autem agimus, quando quis neceſſitate officii ſui coactus quid agit, & ſic non ſponte ex præmiſſis.

EPITOME.

Retrahens rem licitatam de euictione, an teneatur. Et ad quid.

SVMMARIVM.

1 *Retrahens rem licitatam de euictione cauere non tenetur.*
Sed de facto ſuo tantum, num. 2.
Contrarium, num. 4. *& infra, num.* 7.
3 *Creditor, qui iure ſui crediti emit, tenetur ſe præſtare potiorem.*
5 *Emptor non tenetur, niſi de facto ſuo.*
Et ſimiliter nec is, cui res fuit inſolutũ data, num. 6.

QVAEST. CXLVI.

Creditor pro ſuo credito in publica licitatione fundum emit: Agnatus ſui debitoris inſtat ſibi relaxari iure ſanguinis bona ad haſtam empta, recuſans pretium ſolutum reſtituere, niſi creditor ſibi caueat ſe priorem, & potiorem creditorem.

Quæritur quid iuris.

1 Pro parte Agnati adducitur, quod quamuis emptor Agnatus retrahens de
2 euictione cauere non teneatur, niſi de facto ſuo tantum, *l. creditor, & ibi gloſſ. Bart. & cæteri, ff. de pignora. act. l. ſi filio famil.* §. 1. *ff. ſolut. matrimon. Tiraqu. de retract. lignag. ad finem, tit. quæſt.* 9. *num.* 42.

3 Nihilominus in re, de qua agitur, videtur, quod emptor, qui iure ſui crediti emit, teneatur præſtare ſe potiorem, *l.* 1. *vbi eſt caſus, C. credit. euict. pignor. debit.*

4 Sed in contrarium videatur veritas, quia factum Iudicis recte factum partis putatur, vt ſępe dixi, *l. ob cauſam C. de euict. & ibidem Bart. Bal. & alij, & l. ſi pignora, ff. eodem titulo, cum alijs per Tiraquell. de retract. lignag.* §. 1. *gloſſ.* 14. *num.* 13. Atque ita ſicut emptor non tenetur niſi de facto ſuo cauere de euictione, *Tiraquell. de retract. lignag. ad ſinẽ*
6 *tit. dicta quæſt.* 9. *num.* 42. Ita non debet teneri is, cui res in ſolutum fuit data; Ac rurſus, quia retractus Agnatitius eſt actus voluntarius; vnde Agnatus conſulat, An expediat retrahere, vel non.

7 Non obſtat *text. in dicta l.* 1. quoniã termini ſunt diuerſi vti diuerſam cauſam habentes; ex eo quia, quando agnatus licitando emit, quodammodo habere videtur cauſam à creditore; Sed quando creditor emit, & agnatus retrahit, vi legis excludit creditorem, & in eius locum ſubintrat, nec in eo concurrit eadem ratio, nempe, vt ſibi ipſi teneatur præſtare potiorem aliis creditoribus, prout in alio caſu, & ideo ex diuerſis non bene infertur, vt in ſpecie decidit *M. Ant. Peregrin. deciſ.* 72. vbi ſic iudicatum, & executum teſtatur.

EPITOME.

Subhaſtatio an, & quando ex diuturnitate tẽporis præſumatur Subhaſtatio non requiritur in re in ſolutum data, quæ minus debito valet, quę qualitas pro banda eſt ab allegante.

Sententiæ dicuntur notoriæ iniuſtæ non conſtito ex actis de ſubhaſtatione, & valore bonorum.

Adiudicatio eſt nulla, quando intimatio Iudicis non eſt facta, nec fuit reproducta.

Deliberatio, vt ſit valida, requirit citationem ad videndum deliberari, cui ſubſequitur decretum, niſi infra menſem.

Negatiua probatur ex inſpectione Actorum.

Decretum de deliberando antequam fiat, plures requirit oblationes.

Acta ſunt nulla in quibus interuenit circumductio.

SVMMARIVM.

1 *Subbaſtatio præſumitur, & ea, quæ ad perfectã adiudicationem requiruntur ex temporis diuturnitate.*
Primò declaratur procedere, quando interuenit obſeruantia pacifica, ſecus ſtante lite per plures annos continuata, num. 2
Secundò declaratur habere locũ, quando præceſſerunt ſententiæ, & proceſſus vſque ad relaxationem mandati executiui concurrente lapſu longiſſimi temporis, num. 4
At videas num. 7
Extende idem dicendum eſſe, quando non conſtat de intimatione ritè, & rectè iuxta Iudicis decretum, & quod ſit reproducta num. 8

3 *Subbaſtatio non requiritur, quando res data in ſolutum minus valet.*

5 *Res in ſolutum data, quod ſit minoris valoris, quam debitum, probari debet ab allegante bona capta non excedere debitum, & eſſe minoris valoris.*

6 *Reus in exceptione eſt actor.*

7 *Sententiæ dicuntur notoriè iniuſtæ non conſtito ex actis de ſubhaſtatione, & valore bonorum.*

9 *Adiudicatio eſt nulla, quando intimatio decreti Iudicis nõ fuit facta, nec extitit producta, vt Iudex de illa ſit certus.*

10 *Deliberatio, vt ſit valida, requirit citationem ad videndũ deliberati.*

11 *Citationis defectus eſt inſanabilis, etiam ſtante clauſula arbitrio.*

12 *Citatio ad deliberandum quando eſt facta, ſubſequi ſolet decretum, niſi infra menſem.*

13 *Citationis defectus probatur ex inſpectione actorũ, ex qua tollitur quæcumque præſumptio contraria.*

14 *Negatiua probatur ex inſpectione actorum.*

15 *Decretum de deliberando antequam fiat, plures in actis debent eſſe oblationes.*

16 *Acta ſunt nulla, in quibus interuenit circumductio.*

QVAEST. CXLVII.

AN ex curſu temporis præſumatur ſubhaſtatio, alia eſt quæſtio.
1 In qua traditur pro regula eam præſumi, & cetera, quæ ad perfectam adiudicationem requiruntur, *Afflict. dec.* 178 *num.* 5. *&* 368. *num.* 2. *Anchar. conſ.* 40. *num.* 2. *Dec. conſ.* 375. *num.* 3. *Achil. dec.* 13. *de attenta. Rota per Card. Seraph. deciſ.* 242. *num.* 4. *& dec.* 984. *n.* 4.
2 Quæ regula primo declaratur, vt procedat, quando interuenit obſeruantia pacifica, ſecus ſtante lite per plures annos continuata, vt per eamdem *Rot. d. dec.* 242. *ſub num.* 4. *& d. dec.* 984. *n.* 4. *vbi num. ſeq.* dicitur, quod non requiritur
3 ſubhaſtatio, quando res data in ſolutum minus valet, ex *Paul. de Caſtr. in l. à Diuo Pio, §. ſi pignora, de re iudic. & Put. dec.* 252. *lib.* 2.
4 Secundò declaratur habere locum, quando præceſſerunt ſententiæ, & proceſſus vſque ad relaxationem mandati executiui concurrente lapſu longiſſimi tempo-

Digitized by Google

temporis, iuxta, quæ habentur per *Rot.*
dicta dec. 242. *num.* 4
5 Cæterum ad ea, quæ dicta ſunt ſu-
pra numero tertio, quod res inſolutum
data ſit minoris valoris, quam extet de-
bitum, probari debet ab allegante bo-
na capta non excedere debitum, & eſ-
ſe minoris valoris. *Rota per Cardinalē*
Seraph. dec. 1005. *num.* 2.
6 Vbi quod reus in ſua exceptione
eſt actor, *l. in exceptionibus, de probat.*
& poſtquam actor probauit intentio-
nem ſuam, debet ipſe probare ſuam ex-
ceptionem. *Aym. conſil.* 226. *num.* 8.
7 *additque num.* 3. Non obſtare, ſi oppo-
natur de ſententiis, quia eo ipſo, quod
non conſtat ex actis de aliqua ſubhaſta-
tione, nec de valore bonorum reddun-
tur notoriè iniuſtæ, ex *Franch. in cap.*
dilecto, quæſt. 55. *de appellat. Felin. in*
cap. inter cęteras, colum. final. de re iudi.
& opinione, quam ſeruat *Rot. vt per*
Puteum deciſ. 401. *in cauſa Toletana*
lib. primo.
8 Idemque dicitur, vbi non conſtat de
intimatione rite, & recte facta iuxta Iu-
dicis Decretum, & quod ſit reproducta
Rota coram Cardin. Seraph. deciſ. 1100.
num. 9. quam ſequitur eadem *Rota in*
Romana Domorum de Roncionibus 14.
Iunij 1615. *num.* 8. *coram R.P.D. Burat*
to, vt legitur deciſ. 725. *par.* 2. *in recent.*
9 Vbi agitur de Nullitate adiudicationis
quoniam intimatio Decreti Iudicis nō
fuerat facta iuxta *deciſ. Rot. per Puteum*
168. *lib.* 1. *in nouiſſ.* neque etiam fue-
rat reproducta, vt iudex eſſet de illa cer
tus, *Bart. & Bal. in l. multum intereſt,*
in fin. ff. de condit. & demonſtrat. cum
adductis per *Vantium in tit. de Nullit.*
ex defect. cita. num. 146. *& quod fuit di*
ctum in Imolen. ſeu Fauentina Bonorū
16. *Maij* 1594. *coram Litta, & in vna*
Romana Pecudum 14. *Nouembris* 1611.
coram Card. Caualerio. Gratian. diſcept.
lib. 3. *cap.* 545. *n.* 53. *& ſeqq.*
10 Nimirum, quia deliberatio, vt ſit va-
lida, requirit citationem ad videndum
deliberari, *l. Creditor, C. de diſtract. pig.*
11 *Afflict. dec.* 358. *num.* 3. qui citationis
defectus non ſanatur, *Feli. in c. cum olim*
ſub num. 11. *verſ. per quem dixit, de ſent.*
& re iud. Rota in Zamoren. pecuniaria
20. *Martij* 1609. *coram Card. Caualerio,*
& dec. 64. *n.* 2. *par.* 1. *diu. & in Ferrarien.*
legati 8. *Februarij* 1610. *coram Marque-*
12 *montio.* Et vbi fiat, ei deinde ſubſequi-
tur Decretum niſi infra menſem, vt di-
ſponitur in ſtatuto Piſauri ſub *rubr.* 63.
lib. 2. & habetur ferè in omnibus ſtatu-
tis Ciuitatum Italię.
13 Et nota, quod citatio huiuſmodi non
pręſumitur, cum ex inſpectione actorū
de ea non conſtat, vt poſt *Paul. de Caſt.*
conſil. 81. *num.* 3. *lib.* 2. *dixit Rota in Se-*
nogallien. Syluæ 24. *Maij* 1577. *coram*
Cotta, quem ſequitur iterum eadem Ro-
ta deciſ. 416. *num.* 5. *coram Sanctiſſimo.*
14 Eſt enim concluſio ſatis nota, quod ex
reuolutione actorum probatur negati-
ua, *Rota deciſ.* 455. *nu.* 4. *par.* 2. *in recent.*
& deciſ. 611. *num.* 2. *par.* 1. *in recent. & in*
Aſtoricen. Beneficij 11. *Decembris* 1585
coram Card. Pamphilio, poſt Surd. conſil.
28. *num.* 110. *& infra. & Honded. conſ.*
80. *num.* 25. *lib.* 2.
15 Præterea in propoſito ſcias, quòd de
cretum de deliberando antequam fiat
plures debent eſſe in actis oblationes,
vt per *Galleſium de obligat. cameral. q.*
præ. inciden. num. 31. & ad minus de-
bent eſſe tres oblationes, *Rota in Ro-*
mana Spolij Domus 19. *Ianuarij* 1615.
coram Eminentiſſimo, ac Reuerendiſſimo
D. Cardinali Pamphilio Iuniore, vbi e-
tiam fuit dictum ſub *verſ. Præterea con-*
16 *ſiderabant*, quod in illo caſu decretum,
quod emanauit non habuit effectum,
quia elapſo menſe non fuit expeditum
mandatum de deliberando maiori, tūc
oblatori, & vlterius fuit circumductum
per aliud ſubſequens decretum cum
aſſignatione noui termini, qua ratione
acta priora fuerunt nulla, ex *Felin. in c.* 1
num. 22. *de iudi. Oſaſc. dec.* 142. *num.* 37.
& Rota in vna Leodien. Prioratus 21. *Iu*
nij 1596. *coram Orano.*

Digitized by Google

diſtrahatur,ac etiam adiudicetur, *tot.tit. ff.& C.de diſtract.pign.& C.de iur.domi. impetr.* vbi notant ſcribentes, vt & in §. *Seruiana,inſtit.de act.facit l.à Diuo Pio, §.ſi ſuper rebus,& §.ſic quoque, ff. de re iudica.*

4 Non tamen ſentio, quod feudo conſenſu Domini pignori, vel hypothecæ obligato Vaſſallus illud ſine nouo Domini conſenſu auctoritate propria iudice non impellente,& creditoris inſtantia pro diſtractione inſolutum date poſſit, veluti concludit *Andr. de Iſern. in dicto cap.Imperialem, num.* 5. cum venditio grauior ſit *per l.ſeruitutes, & l.præterea, ff. manda.ſequitur ibidem Camerar.pagin.*3 96.& *Marin.* Frecc. *lib.* 2. *de autho.Baron.auth.*1 *ſect.*13. quæro per totum, ex quo Domini conſenſus non videatur ſe extendere, vt aliter quam in hypotheca procedi, diſtrahi,aut adiudicari valeat, quia ſecundum contractus naturam dictum conſenſum accommodaſſe videtur;non autem vt pro ſua voluntate alienaret, de quo videas latius per *Roſent.de feud.alien.c.*9.*memb.*1.*concl.*19. *nu.*10.*vſque ad fin.qui in concluſ.*
5 *ſequen.diſputat*, An creditor hoc ius hypothecæ, aut pignoris, quod conſenſu Domini habet in feudo, vendere,cedere,aut donare ſine Domini conſenſu nouo poſſit,& concludit,quod ſic,per ea quæ ibi latè deducit.

EPITOME.

Creditores impetrantes licentiam à Domino feudi, vel bonorum alicui oneri obnoxiorum,in ſubhaſtationibus, An, & quando præferri debeant, iuxta tempus contractus, & obligationis,vel licentiæ, ſiue aſſenſus Domini.

Conditio mixta, vel poteſtatiua quãdo retrotrahatur ad diem obligationis, vel exiſtentis conditionis.

Et quid, vbi agitur de præiudicio tertij.

Aſſenſus Domini in actu nullo qualiter attendatur, & dicatur validus.

Conditio mixta, & caſualis, an retrotrahatur in præiudicium actus medij,vel tertij.

Et quid,ſi adſit clauſula Ex nũc prout ex tunc.

SVMMARIVM.

1 *Creditores impetrantes licentiam a Domino feudi, vel bonorum obnoxiorum in ſubhaſtationibus præferri debent iuxta tempus contractus, & obligationis initæ.*
Et de ratione num.ſeq.
*Contrarium,quod attendi debeat tempus licentiæ,nu.*6.
2 *Ablatiui abſoluti important conditionem.*
3 *Conditio mixta, & non poteſtatiua retrotrahitur ad diem initi contractus,hypothecæ,& obligationis,non autem ad diem conditionis impletæ.*
4 *Verba,ſeu Clauſula,habita licentia, non importat conditionem contractus,ſed limitationem, & reſtrictionem quamdam actus perfecti.*
5 *Conditio mixta purificata retrotrahitur in noua hypotheca in præiudicium tertii ad diem contractus,dummodo ſecundo loco non ſit translatũ dominium,vel poſſeſſio in alium.*
6 *Contractus, & obligationes ſuper rebus obnoxiis adhibita licentia vires accipiunt non ante illam alius contractus ſunt nulli.*
7 *Actus vbi eſt nullus ex defectu licentiæ ſecuta confirmatione per Principis aſſenſum, obligationes, & contractus non retrotrahuntur ad initium contractus,ſed ad tempus impetrati aſſenſus.*
8 *Aſſenſus Principis in actu nullo non retrotrahitur, ſed dicitur de nouo da-*

datus . . .

Nec dicitur confirmatus, n. 9.

10 *Actus vbi ſit denuo, ex quo primus eſt nullus, ab illo receſſum cenſetur, ita vt iſte ſecundus actus attendatur, & dici debeat validus.*

11 *Aſſenſus Domini feudi ſuper hypotheca non præſtatur inuitis contrahentibus, ſed eis inſtantibus tantum, ac petentibus, & conditio ſuper ea retrotrahi non poteſt.*

Quod præſertim procedit in obligationibus feudorum, in quibus fictio nulla operatur ſine Domini conſenſu, propter quod dies ſola aſſenſus, non obligationis conſideratur, n. 12.

13 *Conditio poteſtatiua deficit ſtante negligentia non petentium in tempore.*

Et non petita alijs non præiudicat. num. 14.

Nec retrotrahitur in præiuditium habentium cum licentia Domini alias hypothecas, & obligationes, num. 15.

16 *Conditio etiam mixta, & caſualis nũquam retrotrahitur in præiudiciũ actus medij, vel tertij, etiam ſi adeſſet clauſula Ex nunc, prout ex tũc.*

QVAEST. CXLII.

1 QVæro, An quando creditores impetrantes licentiam à Domino feudi, vel bonorum obnoxiorum præferri debet in ſubhaſtationibus, id eſt qui debeat iuxta tempus eorum contractus, & obligationis initæ, An verò aſſenſus obtenti; cum fieri nequeat, niſi adhibita licentia, vel Domini aſſenſu?

2 Et concludendum videtur attendi debere tempus contractus, & obligationis initæ, quoniam ablatiuum hoc abſolutum, adhibita licentia, importat conditionem, *l. ſi debitor, §. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypothe. ſolu. Bar. in l. 1. in 3. quæſtio. ff. de conditionib. & demonſtration.* & dicitur mixta, non poteſtatiua, dependens à facto Domini præſtare debentis pro ſuo iure, & voluntate creditoris, vel debitoris eam obtinentis, *l. in teſtamento, vbi Bar. & cæteri, ff. de conditionib. & demonſtrationib.*

3 Quæ conditio retrotrahitur ad diem initi contractus, hypothecæ, & obligationis, non autem ad diem exiſtẽtis conditionis, iuxta notata per *Doct. in l. qui balneum, ff. qui pot. in pign. habe. & in l. ſi filiusfamilias, §. fin. ff. de verbor. obligat. Bero. conſil. 46. num. 13. & infra, lib. 1.*

4 Vbi in huiuſmodi mixta conditione dicit attendendam anteriorem hypothecam tempore reſpectu contractus, non reſpectu conditionis impletæ; quamuis ei dici poſſit, dicta verba, habita licentia non importare conditionem cõtractus, ſed limitationem, & reſtrictionem quamdam actus perfecti, *Siluan. conſil. 77. n.*
5 7. Et ſic tempus contractus attendi debet; Nam conditio mixta purificata retrotrahitur in noua hypotheca in præiudicium tertii ad diem contractus, dummodo ſecundo loco non ſit tranſlatum dominium, vel poſſeſſio in aliũ, ſic *Bart. & Iaſ. ex communi in l. ſi quis pro empto re, quæſt. 5. vbi etiam Crot. num. 136. ff. de vſucap. Alexand. conſil. 30. lib. 3. Aret. conſil. 171. num. 30. & conſil. 176. n. 9.*

6 In contrarium, quod attendi debeat tempus licentiæ conceſſæ, facit, quia iſti contractus, vel obligationes ſuper rebus obnoxijs adhibita licentia, vires accipiant, non ante illam, cum hoc vltimo caſu ſint nulli, *Roland. conſil. 7. n. 6. & ſeq. lib. 3.*

7 Si igitur ſunt nulli, ſecuta confirmatione per Principis aſſenſum non retrotrahetur ad initium contractus, ſed ad tempus impetrati aſſenſus iuxta communem, de qua per *Innocent. Abb. & alios in cap. ſuper eo, de condit. appoſit. Aret. conſil. 142.* qui dicit aſſenſum Princi-
8 pis in actu nullo non retrotrahi. *Alexan. conſil. 78. num. 24. lib. 5.* ſed dicitur de nouo datus, *l. 1. §. omnia, C. de vet. iur. enuclean. Pariſ. conſil. 3. num. 40. lib. 4. Felin. in cap. 1. de treug. & pace, Natt. conſ.*
9 *669. num. 16.* & non confirmatus, *Bart. in l. more, num. 5. ff. de iuriſd. omn. iudic. Angel. Areti. conſil. 124. num. 18. poſt Bald.*

Bald. in l. ex placito, C. de rer. permuta. & in l. ius ciuile, ff. de Iuſti. & iur. Pariſ. conſ. 3. num. 40. & 41. lib. 4. Rota coram Sanctiſſimo deciſ. 267. num. 8.

10 Cum omni in caſu per iſtum ſecundum actum videatur receſſum à primo, adeo vt iſte ſecundus attendatur, & dici debeat validus, *Alex. conſ. 75. in cauſa & lite. verſ. ſecundo reſpondeo lib. 7.*

11 Ac inſuper dicitur, quod cum aſſenſus Domini ſuper hypotheca non præſtetur inuitis contrahentibus, ſed eis inſtantibus tantum, ac petentibus, conditio ſuper ea retrotrahi non poteſt, *dicta l. qui balneum, §. 1. ff. qui pot. in pign. habe. Alex. conſ. 228. n. 3. lib. 6. latè Crot.* limitando dictã regulam *in l. ſi quis pro emptore num. 137. ff. de vſucap.* quod

12 præſertim procedit in obligationibus feudorum, in quibus fictio nulla operatur ſine Domini conſenſu, propter quod dies ſola aſſenſus, non autem obligationis conſideratur, vt habetur per *Doct. adductos per Frecc. de feud. lib. 2. cap. 30. num. 13.*

Non obſtat, quod dictum fuit conditionem mixtam retrotrahi, quia ſupra fuit oſtenſum non dici mixtam, ſed poteſtatiuam, *Afflict. in cap. 1. num. 73.*

13 *de prohibi. feud. alien. per Lothar.* ac etiã defeciſſe ſtante negligentia non petentium in tempore, *Cephal conſ. 118. n. 19.*

14 ac ſucceſſiuè non petitam alijs non præiudicare, *l. item vbi gloſ. ff. de pact.* nec ideo retrotrahi in præiudicium habentium cum licentia Domini alias hypothecas, & obligationes ex *Bart. in l. aliena res num. 2. ff. de pign. act. & l. ſi indebitum, §. fin. ff. rem rat. habe. Dec. conſ. 247. num. 6. & notat Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 10. n. 68. in fi.*

16 vbi ex pluribus inquit conditionem etiam mixtam, vel caſualem nunquam retrotrahi in præiudicium actus medij, vel tertij, etiam ſi adeſſet clauſula, Ex nunc, prout ex tunc, vt & notat *Syluan. conſil. 97. num. 17. & 18. & probat in ſpecie Burſatt. conſil. 45. per totum lib. 1.*

EPITOME.

De alienatione facta ſub haſta, An debetur laudemium, & quando.

SVMMARIVM.

1 *De alienatione facta ſub haſta debetur laudemium.*

Ampliatur procedere quoque in alienationibus, ſiue voluntarijs, ſiue neceſſarijs permutationibus, ac dationibus in ſolutum, n. 2.

Et de ratione, n. 3.

Sed contra n. 4.

Ampliatur habere locum etiam quando in inueſtitura emphiteuſis fuiſſet conuentum, vt quouis modo emphiteuſis alienetur, laudemium ſolui debeat, cum talis conuentio de voluntaria, non autem de neceſſaria alienatione intelligatur, num. 6.

Opinio tamen prædicta ſecundum aliquos procedit de conſuetudine, ſed non de iure communi, n. 9.

Primò, limitatur dicta ſententia tribus concurrentibus, de quibus hic, num. 10.

Secundò, limitatur non habere locum, quando cauſa neceſſaria oritur ex obligatione contracta per ipſum alienantem, quo caſu debetur laudemium, num. 11

Aſſertur alia diſtinctio, num. 12.

5 *Dationis in ſolutum voluntaria, & neceſſaria alienationis differentia, quæ.*

7 *Domus quando eſt indiuidua licitanda eſt, & vni adiudicanda.*

8 *Domus partem habens, ſi aliam emat ſub haſta, non tenetur laudemium ſoluere pro illa parte, quia ex neceſſitate res vendita fuit.*

Et ita iudicatum refertur, ibid.

QVAEST. CXLIII.

DE ſubhaſtatione, An debeatur laudemium res nunc expoſtulat, vt diſſeramus.

1 Et deberi reſoluit *Bal. in conſil. 306. incip.*

*incip.Verba, lib.*1. *Alber. in l. alienatio-*
nes, vbi ſic intelligit illum *textum,ff.fa-*
mil. herciſcun. Tiraquell. de retract. li-
gnag. in §. 1. *in gloſſ. in verb. æquipollens*
in gloſſ. 14. *num.*14.

2 Quæ ſententia procedit tam in alie-
nationibus, donationibus, & permuta-
tionibus, quam in dationibus inſolutum
ſiue voluntarijs, ſiue neceſſarijs factis
per viam ſubhaſtationum, in quibus Iu
dicis Decreto debetur ſemper laude-
mium, vt voluit *Aym. in conſuetu. Aluer.*
tit. 16. *art.* 6. *num.* 5. *& art.* 8. *num.* 2.
dicens id eſſe de mente omnium, *Ar-*
nold. ad conſuetu. Burdegal. tit. de retract.
§. 1. *lib.* 1. *ver. Moribus, & tit. de feud.*
§. 15. *quos refert Burſatt. conſil.* 44. *ſub*
num. 31. *lib.* 1. *Vincent. de Franch. de*
ciſ. 277. *num.* 1. *Theſaur. deciſ. Pede-*
mont. 139. *num.* 1. *vbi refert eiuſdem*
opinionis D. Præſidem à Ponte in ſuo tra-
ctat. de laudem. quæſt. 27. *colum.* 2. *in*
3 *fin.* dicentem quod aliàs aperiretur via
fraudibus, dum homines, vt euitarent ſo
lutionem laudemii, fingerent ſe debito-
res ex aliqua cauſa, & paterentur fieri le
uationem de gagio, & ſic Domini frau-
darentur iure ſuo, quibus ſolent vt plu-
rimum ſubditi quaſi domeſtici æmula-
tores, & Dominorum bono inuiden-
tes, & libertatem omnem affectantes,
inſidiari.

4 Sed quod imo in venditione neceſ-
ſaria, quæ fit ex legis, vel Iudicis neceſſi
tate non debeatur laudemium, tradunt
communiter *Doct. in l. & ideo, ff. de con*
di. furti. & in l. 3. *vbi Iaſ. num.* 48. *C.*
de iur. emphit. Aufrer. ad Capel. Tholoſ. de
ciſ. 75. *ad finem. Caſſane. ad conſuetud.*
Burgund. de retraict. &c. rubr. 10. §. 9. *in.*
3. *Tiraquel. de retract. lignag.* §. 29. *glo.*
2. *num.* 2. *& ſeq. Crauett. conſil.* 215. *nu.*
3. *& in conſil. pro Genero, num.* 13. *Brun.*
in conſ. feudal. 44 *num.* 9 *&* 11. *Redoan.*
de reb. eccleſ. non alien. quæſt. 11. *verſ.*
Iſta autem quinquageſima, nu. 20. *Vinc.*
Ann. ſing. 579. *& ſingul.* 140. *in fine, A-*
fin. de execut. §. 7. *cap.* 249. *num.* 1. *Hie-*
ron. Lauren. in deciſ. Auenion. 143. *nu.*
2. *Dionyſ. Pontan. de conſuetud. Bleſen.*
5 *artic.* 81. *fol.* 310. *cum ſeq.* vbi latè de
differentiis dationis in ſolutum volunta
riæ, & neceſſariæ, de quo etiam per *A-*
fin. de execut. dicto §. 7. *c.* 248. *num.* 1. *&*
infra per totum, & cap. 251.

6 Quæ concluſio ampliatur, vt proce-
dat, quando in inueſtitura, puta emphy
teuſis alienetur, laudemium ſolui de-
beat, cum talis conuentio de volunta-
ria, non autem de neceſſaria alienatio-
ne intelligatur, vt poſt *Brun. & Crauet.*
reſpondit Roland. conſil. 21. *num.* 16. *lib.*
primo, Sola. ad conſtit. Sabaud. titul. de
iur. emphyt. gloſſ. 1. *num.* 37. quamuis
ibi de hoc dubitare videatur, *Maur.*
Burg. in tract. de laudim. par. 2. *inſpect.*
prima, num. 15. *Surd. deciſ.* 305. *num.*
30. *Mar. Muta. ad conſuetud. Panorm.*
cap. 26. *num.* 126. Addit inſuper *Petr.*
Rebuff. ad conſtitut. Gall. tit. de præ-
7 *con. art.* 3. *gloſſ. vnica*, quod vbi domus
eſt indiuidua, licitanda eſt, & vni adiu-
dicanda, §. *eadem inſtit. de offic. iudic.* &
8 ſi is, qui habet partem alteram ex licita
tione emat, non tenetur laudemium ſol
uere pro illa parte, quia ex neceſſitate
res vendita fuit, *argum. l. Cæſar. ff. de*
publica. & l. nauigia, C. de furt. & ita iudi
catum teſtatur à Senatu.

9 Sunt tamen, qui putent opinionem
affirmatiuam procedere ſtante conſue-
tudine, non quod de iure communi illa
ſit vera, *ex Bal. in cap.* 1. *num.* 11. *de pro-*
prohibit. feud. alien. per Federic. Bart.
Bal. Fulgoſ. & alijs in l. ſi ideo, de condi.
furti. Iaſon in l. final. colum. 12 *quæſt.* 7
C. de iur. emphyt. Afflict. dec. 191. *Brun.*
conſ. 44. *Boer. tit. de retract.* §. 3. *& tit. de*
feud. §. 7.

Cæterum Bald. in loco ſuperius ad-
ducto ait totum contrarium in illis ver-
bis, Saluo iure Canonis, & *Brun. dicto*
conſil. 44. loquitur in diuiſione, quam-
uis concluſio ſit generica.

10 Primò limitatur hæc ſententia tribus
concurrentibus, videlicet, ſi cauſa obli-
gationis ſit dos; ſi fiat leuatio ex neceſ
ſitate mera ſub haſta; ſi nulla alia bona
extarent, veluti & iſtis tribus concur-
rentibus in Camera fuiſſe iudicatum
dixit

Digitized by Google

dixit *D. Praeſes à Ponte in dicto tractat. de laudem.col. 2. verſ. Secus ſi debitum.*

11 Secundò limitatur, quando cauſa neceſſaria oritur ex obligatione contracta per ipſum alienantem, quo caſu debetur laudemium ad tradita per *Alberi. in dicta l. alienationes ff. fam. hercìſc. quem ſequitur Tiraq. de retract. lignag. §. 1. in glo. in verb. æquipollens, in gl. 14. nu. 14. Vincen. de Franc. dicta dec. 277. ſub nu. 2. verſ. & propterea*, qui addit eiuſdem opinionis *Frecc. in lib. ſub ſeud. in 6. limita. ad conſtit. Regni conſtitut. Diuæ memoriæ fol. 110. in prima impreſſ.* & ſic ſemper fuiſſe iudicatum.

12 Licet diſtinguant Doct. in datione bonorum, ſi illa dentur æſtimata, vel libera, quod nempe laudemium ex cauſa neceſſaria non debeatur, vt ex *Francb. dicta deciſ. 277. refert Theſaur. dicta deciſ. 139. ſub num. 3.*

EPITOME.

Gratificationi an, & quando ſit locus in ſubhaſtationibus.

SVMMARIVM.

1 *Gratificationi locus non eſt in ſubhaſtationibus.*

Sed res dari debent plus offerenti, num. 2.

Fallit in Eccleſia, quæ poteſt ei gratificare, qui ſoluit iuſtum pretium, licet alius offerat, quia plus iuſto vendere non debet, num. 3.

Cæterum Rebuff. hic relatus contra tenet, num. 4.

QVAEST. CXLIV.

1 Gratificationi an locus ſit in ſubhaſtationibus, quæritur. Et reſpondetur quod non.

2 Nam pluries dictum fuit plus offerenti dari debet res licitata, *ex tex. Auth. hoc ius porrectum, C. de ſacroſan. Eccleſ. & l. ſi tempora, C. de fide inſtru. & iur. haſt. fiſc. lib. 10. vbi Bar. dicit*, quod illa verba, Plus offerenti, inducunt obligationem præciſam, ita vt in hoc locus non ſit gratificationi, quod & ſcripſit *Bertachin. in tractat. de Gabell. par. 1. quæſt. 9.* quod

3 Fallit in Eccleſia, cuius Adminiſtratores poterunt ei gratificare, qui ſoluit iuſtum pretium, quamuis alius plus offerat; quia plus iuſto vendere non debet, *gloſ. eſt ſing. in cap. ea enim, §. hoc ius, 16 quæſt. 1. in verb. vt plus*, quam adducit *Roman. ſing. 762.* Tu ſcis, quod res Eccleſiæ, & ſequuntur omnes communiter, & dicunt ſing. vt per *Archid. in dicto §. hoc ius porrectum, Abb. in cap. 1. in princ. de empt. & vendit. in cap. per tuas de dona. in cap. in Ciuitate, de vſur. Capoll. in tract. de ſimula. contract. 11. præſumpt. num. 21. Barba. in cap. Raynaldus, colum. 113. de teſtam. Tiraq. in tractat. de legi. connub fol. mihi 90. Redoan. de reb. eccleſ. non alienan. rubr. 28. num. 8. & 31. Cagnol. qui alios citat in l. 2. num. 10. C. de reſcind. vendit. Dembauder. in ſumm. ſubhaſta. c. 5. n. 23.*

4 Verum *Rebuff. ad conſtitu. Reg. Gall. tit. de pracon. art. 7. glo. vnica, num. 20.* dixit verius putare, quod Adminiſtrator Eccleſiæ male faceret, ſi non daret plus offerenti, quia illud cenſetur eſſe iuſtum pretium, quod liberaliter offertur à ſciente rei conditionem, *l. mortis cauſa capimus, vbi gloſſ. ff. de dona. cauſa mort. Canoniſtæ in cap. dilecti, de empt. & venditione.*

EPITOME.

Iudex qui ſubhaſtationi bonorum venditorum auctoritatẽ interpoſuit, an ſibi præiudicet in iure retractus, qui ſibi iure conſanguinitatis competit.

Quid in fideicommiſſario, ſeu ſubſtituto conſentiente alienationi bonorum, quæ ad illũ ſpectabant conditione appoſita purificata.

Quidue

Quidve in Prælato conſentiente venditioni rerum Eccleſię. Atque etiam quid in tutore ſubſtituto minori decedenti abſque liberis, qui conſenſit hæredi alienanti.

SVMMARIVM.

1 *Iudex, qui ſubhaſtationi bonorum venditorum auctoritatem interpoſuit ſibi praiudicat in iure retractus, qui ſibi iure conſanguinitatis competit.*

Contrarium habetur num.9. & infra, & praſertim num.14.

2 *Teſtator ſi liberis pradium reliquit mandans non alienari, & omnes vno excepto alienarunt, qui non vendidit, nec conſenſit, integras partes alienatas petere poteſt. & n. 4*

3 *Fideicommiſſarius conſentiens hęredi grauato alienanti poteſt certo caſu recuperare pretium fundi alienati à venditore, licet fundum ipſum recuperare non valeat ab emptore.*

5 *Subſtitutus ad quem ſpectabat hareditas, caſu quo primus hares contra mentem teſtatoris alienaſſet bona ipſius hæreditatis, ſi fuit praſens, & nihil dixit, ſibi praiudicat, & hęreditatem amittit.*

6 *Teſtator ſi reliquit Eccleſia domum caſu, quo hares ſuus eam alienaret, Pralatus ſi alienationi conſentit, Eccleſia ius ſuum perdit.*

7 *Contractum in dubio reuocari non debere pronunciandum eſt, & praſertim ad fauorem illius, qui agit de damno vitando, pro quo in dubio pronunciandum eſt, num. 8.*

10 *Approbans alieno nomine teſtamentũ non priuatur remedio querela, cum non tamquam filius, ſed tamquam extraneus approbauerit.*

11 *Iniquum eſt, damnoſum fore cuiquã officium ſuum.*

12 *Iudex, qui fert ſententiam inter litigantes, quoad ius ſuum ſibi non praiudicat, cum neceſſitate officij ductus id fecerit.*

13 *Tutor, cui fideicommiſſum decedente pupillo primo ſine liberis relictum fuit, ſi cõſentiat haredi alienanti, ſibi non prӕiudicat, quin ſi caſus euenіat, alienata reuocare valeat.*

Et de ratione, ibid.

QVAEST. CXLV.

1 DVbitari ſolet, An Iudex, qui ſubhaſtationi bonorum venditorum auctoritatem interpoſuit, ſibi præiudicet in iure retractus ſibi iure conſanguinitatis competentis.

Qua in dubitatione concludendum videtur, quod ſic, per *text. in l. cum Pater §. libertis, ff. de leg. 2.* vbi deciditur, quod ſi teſtator liberis prædium
2 reliquit, & mandat, ne illud alienent, & omnes excepto vno, partes ſuas alienarunt, qui non vendidit, & non conſenſit, integras partes alienatas petere poteſt. Ergo à contrario ſenſu, ſi is conſenſerit, ſibi præiudicat.

Comprobatur hæc concluſio ex *text. in l. nihil §. 1. ff. de leg. 1.* Cuius verba ſunt hæc:

[Omnibus, quibus fideicommiſſum relictum eſt, ad diſtractionem conſentientibus nullam fideicommiſſi petitionem profuturam.

3 Et his accedit *l. ſi fundum per fideicommiſſum, ff. de leg. 1.* ex qua probatur, quod fideicommiſſarius conſentiẽs hæredi grauato alienati à venditore, fundum autem ipſum non valet recuperare ab emptore, & ſic apparet, quod quoad ipſum emptorem valet contra-
4 ctus. Ad idem adducitur textus magis expreſſus in *l. quoties ab omnibus, C. de fideicom.* diſponens hæc verba.

Quoties ab omnibus, qui alienatione facta ad fideicommiſſi petitionem aſpirare poſſunt, venditio celebratur, aut quibuſdam vendentibus alii conſenſerint, contractus auctoritas conuelli nequaquam poteſt.

Et

Et huic ſententię videtur adhærere, *Roman. in fortiori caſu conſil. 457. circa*
5 *propoſitam, in fine*, qui reſpondit, quod ſi is, ad quem ſpectabat hæreditas, caſu quo hæres primus contra mentem teſtatoris alienaſſet bona ipſius hæreditatis, fuit præſens, & nihil dixit, ſibi præiudicauit, & ita hęreditatem amiſit, quãuis durum ſit nimis, quod ſola præſentia, & taciturnitas id operetur, idem ferè reſpondit *Alexand. conſil. 7. num. 4. lib. 5. & in conſil. 150. in fine, lib. 7.*

6 Vbi, quòd ſi teſtator reliquit Eccleſiæ domum, caſu quo hæres ſuus eam alienaret, & Eccleſiæ prælatus alienationi conſentit, Eccleſia ius ſuum perdit, & *Alexand. ſequitur Iaſ. in l. quoties, num. 1. C. de fideicommiſſ.* ſic etiam ſentit *Cuman. conſil. 33. quidam colum. 1. Socin. ſen. conſil. 49. num. 18. lib. 4.* & ante hos *Bald. conſil. 102. Punctus ſuper quo, lib. 2. & conſil. 319. lib. 4. Dec. conſil. 604. num. 6.*

7 Et quidem quatenus etiam res eſſet dubia, in dubio pronunciandum eſt, cõtractum reuocari non debere, *l. ſi inter virum, vbi Socin. ſen. num. 5. de rebus dub. Paul. de Caſtr. conſil. 278. paſſus iſte, colum. fin. lib. 1. Alexan. conſil. 157. colum. 1. lib. 7. Dec. conſ. 168. quos refert ac ſequitur Crau. in quæſt. de indemnit. mulier. num. 35. poſt tract. de antiquita. tempor. num. 25. vbi num. 34.* addit hoc
8 præſertim procedere ad fauorem illius, qui tractat de damno vitando, pro quo in dubio eſt pronunciandum, poſt *Bart. in l. cum mulier, ff. de damn. infect. & Felin. in cap. dilecti, colum. 3. de except.*

9 Sed in contrarium facit *text. in l. filius §. multo, ff. de inoffic. teſtam.* inquiẽs multo magis, ſi mihi legatum teſtator dedit, cuius de inofficioſo teſtamento filius agens deceſſit me hærede relicto, egoque hęreditariam cauſam peregi, & victus ſum, id quod mihi eo teſtamento relictum eſt, non perdam, vbique ſi iam defunctus agere cęperat, & ita ex hoc
10 tex. habetur, quod is, qui nomine alieno teſtamentum approbauit, non priuatur remedio querelæ, cum non tamquã filius, ſed tamquam extraneus approbauerit.

11 Et his adſtipulatur alius *tex. in l. quadam, C. de adminiſtrat. tutor.* Vbi Iuſtinianus Imperator ſtatuit, quod ſi tutor, vel curator adhibet auctoritatem ſuam pupillo, vel minori adeunti hæreditatem ex eo teſtamento, in quo ipſe tutor, qui teſtatoris erat filius, fuit præteritus, ſibi non præiudicat, quin dicere poſſit de nullitate teſtamenti ob præteritionem, ratioque eſt, quia officium tutoris eſt diſtinctum à ſua priuata perſona, & ideo ſuo iuri priuato nocere non poteſt.

Ad idem affertur; *l. aduerſus, §. 1. ff. de inoffic. teſtam.* cuius verba ſunt hæc: Tutores pupilli nomine ſine periculo eius, quod ei teſtamento datum eſt, agere poſſe de inofficioſo, vel falſo teſtamento, Diui Verus, & Antoninus reſcripſerunt. Cum quo concordat *text. in l. tutorem, ff. de his quib. vt indign. in hęc verba*:

Tutorem, qui pupilli ſui nomine falſum, & inofficioſum dixit teſtamentum non perdere ſua legata, ſi non obtinuerit, optima ratione defenditur.

Pro quibus facit ratio ducta ex *l. ſi quis ſignatoribus, ff. quemadmod. teſtam. aperit.* nempe iniquum eſſe, damnoſum fore cuiquam officium ſuum; quod & probat *text. in l. inter officium, ff. de rei vendic. & in l. poſt legatum, §. aduocatum, ff. de his quib. vt indign.*

12 Et magis in ſpecie pro hac ſententia eſt doctrina *Salyc. in dicta l. cum quedã, de adminiſtr. tuto.* Cum dixit, quod ſi Iudex fert ſententiam, inter litigantes, quoad ius ſuum ſibi non præiudicat, cum neceſſitate officii ductus id fece-
13 rit. Ita quoque reſpondit *Bal. conſ. 102 Punctus ſuper quo lib. 2.* cum dixit, quod ſi tutor, cui fideicommiſſum decedente primo ſine liberis relictum fuit, conſentiat hæredi alienanti, ſibi non præiudicat, quin ſi caſus eueniat reuocare valeat alienata, ea ratione motus eſt Bald. quod non conſenſit tamquam fideicõmiſſarius, ſed tamquam tutor, & huic ſen-

ſententiæ adhęret, *Caſtren. conſil.* 259. *omnis difficultas,n.*4.*lib.*1. *vt ib· per eũ.*

Et in indiuiduo quæſtionis noſtræ adducitur *Moder.Pariſien.in Commentar. ad conſuetud.Pariſien.tit.*1.§.18. *num.*3. *in fine,* quem ſequitur *Tiraq. de retract. lignag.*§.1.*glo.*9.*nu.*272.qui tradidit Iudicem,qui ſubhaſtationi bonorum venditorum auctoritatem interpoſuit, ſibi non pręiudicare in iure retractus,qui ſibi iure conſanguinitatis competit. Et hæc ſententia tenenda eſt.

Non obſtant ex aduerſo adducta, quia procedunt, quando quis ſponte proprio nomine conſenſit; Nos autem agimus, quando quis neceſſitate officii ſui coactus quid agit, & ſic non ſponte ex præmiſſis.

EPITOME·

Retrahens rem licitatam de euictione, an teneatur.
Et ad quid.

SVMMARIVM.

1 *Retrahens rem licitatam de euictione cauere non tenetur.*
*Sed de facto ſuo tantum, num.*2.
*Contrarium,num.*4. *& infra, num.*7.
3 *Creditor,qui iure ſui crediti emit,tenetur ſe praſtare potiorem.*
5 *Emptor non tenetur,niſi de facto ſuo.*
Et ſimiliter nec is,cui res fuit inſolutũ data, num. 6.

QVAEST. CXLVI.

Creditor pro ſuo credito in publica licitatione fundum emit: Agnatus ſui debitoris inſtat ſibi relaxari iure ſanguinis bona ad haſtam empta, recuſans pretium ſolutum reſtituere,niſi creditor ſibi caueat ſe priorem, & potiorem creditorem.

Quæritur quid iuris.

1 Pro parte Agnati adducitur, quod quamuis emptor Agnatus retrahens de
2 euictione cauere non teneatur, niſi de facto ſuo tantum, *l. creditor,& ibi gloſſ. Bart.& cæteri,ff.de pignora.act. l. ſi filio famil.* §. 1. *ff. ſolut. matrimon. Tiraqu. de retract. lignag. ad finem, tit. quæſt.* 9. *num.* 42.

3 Nihilominus in re, de qua agitur, videtur, quod emptor, qui iure ſui crediti emit, teneatur præſtare ſe potiorem, *l.* 1. *vbi eſt caſus, C. credit. euict.pignor. debit.*

4 Sed in contrarium videatur veritas, quia factum Iudicis rectè factum partis putatur, vt ſępe dixi, *l. ob cauſam C.de euict. & ibidem Bart. Bal.& alij, & l.ſi pignora,ff.eodem titulo,cum alijs per Tiraquell.de retract. lignag.* §.1.*gloſſ.* 14. *num.*13. Atque ita ſicut emptor non tenetur niſi de facto ſuo cauere de euictione, *Tiraquell. de retract. lignag. ad finẽ*
6 *tit. dicta quæſt.*9. *num.* 42. Ita non debet teneri is, cui res in ſolutum fuit data; Ac rurſus, quia retractus Agnatitius eſt actus voluntarius; vnde Agnatus conſulat, An expediat retrahere, vel non.

7 Non obſtat *text. in dicta l.* 1. quoniã termini ſunt diuerſi vti diuerſam cauſam habentes; ex eo quia, quando agnatus licitando emit, quodammodo habere videtur cauſam à creditore; Sed quando creditor emit, & agnatus retrahit, vi legis excludit creditorem,& in eius locum ſubintrat, nec in eo concurrit eadem ratio, nempe, vt ſibi ipſi teneatur præſtare potiorem aliis creditoribus, prout in alio caſu, & ideo ex diuerſis non bene infertur, vt in ſpecie decidit *M.Ant.Peregrin. deciſ.* 72. vbi ſic iudicatum,& executum teſtatur.

EPITOME.

Subhaſtatio an,& quando ex diuturnitate tẽporis præſumatur
Subhaſtatio non requiritur in re in ſolutum data, quæ minus debito valet,quę qualitas probanda eſt ab allegante.

Sententiæ dicuntur notoriæ iniuſtæ non conſtito ex actis de ſubhaſtatione, & valore bonorum.

Adiudicatio eſt nulla, quando intimatio Iudicis non eſt facta, nec fuit reproducta.

Deliberatio, vt ſit valida, requirit citationem ad videndum deliberari, cui ſubſequitur decretum, niſi infra menſem.

Negatiua probatur ex inſpectione Actorum.

Decretum de deliberando antequam fiat, plures requirit oblationes.

Acta ſunt nulla in quibus interuenit circumductio.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio præſumitur, & ea, quæ ad perfectã adiudicationem requiruntur ex temporis diuturnitate.*

Primò declaratur procedere, quando interuenit obſeruantia pacifica, ſecus ſtante lite per plures annos continuata, num. 2

Secundò declaratur habere locũ, quando præceſſerunt ſententiæ, & proceſſus vſque ad relaxationem mandati executiui concurrente lapſu longiſſimi temporis, num. 4

At vide as num. 7

Extende idem dicendum eſſe, quando non conſtat de intimatione ritè, & rectè iuxta Iudicis decretum, & quod ſit reproducta num. 8

3 *Subhaſtatio non requiritur, quando res data in ſolutum minus valet.*

5 *Res in ſolutum data, quod ſit minoris valoris, quam debitum, probari debet ab allegante bona capta non excedere debitum, & eſſe minoris valoris.*

6 *Reus in exceptione eſt actor.*

7 *Sententiæ dicuntur notoriè iniuſtæ non conſtito ex actis de ſubhaſtatione, & valore bonorum.*

9 *Adiudicatio eſt nulla, quando intimatio decreti Iudicis nõ fuit facta, nec extitit producta, vt Iudex de illa ſit certus.*

10 *Deliberatio, vt ſit valida, requirit citationem ad videndũ deliberati.*

11 *Citationis defectus eſt inſanabilis, etiam ſtante clauſula arbitrio.*

12 *Citatio ad deliberandum quando eſt facta, ſubſequi ſolet decretum, niſi infra menſem.*

13 *Citationis defectus probatur ex inſpectione actorũ, ex qua tollitur quæcumque præſumptio contraria.*

14 *Negatiua probatur ex inſpectione actorum.*

15 *Decretum de deliberando antequam fiat, plures in actis debent eſſe oblationes.*

16 *Acta ſunt nulla, in quibus interuenit circumductio.*

QVAEST. CXLVII.

AN ex curſu temporis præſumatur ſubhaſtatio, alia eſt quæſtio.

1 In qua traditur pro regula eam præſumi, & cetera, quæ ad perfectam adiudicationem requiruntur, *Afflict. dec.* 178 *num.* 5. & 368. *num.* 2. *Anchar. conſ.* 40. *num.* 2. *Dec. conſ.* 375. *num.* 3. *Achil. dec.* 13. *de attenta. Rota per Card. Seraph. deciſ.* 242. *num.* 4. & *dec.* 984. *n.* 4.

2 Quæ regula primò declaratur, vt procedat, quando interuenit obſeruantia pacifica, ſecus ſtante lite per plures annos continuata, vt per eamdem *Rot. d. dec.* 242. *ſub num.* 4. & *d. dec.* 984. *n.* 4. *vbi num. ſeq.* dicitur, quod non requiritur

3 ſubhaſtatio, quando res data in ſolutum minus valet, ex *Paul. de Caſtr. in l. à Diuo Pio, §. ſi pignora, de re iudic.* & *Put. dec.* 252. *lib.* 2.

4 Secundò declaratur habere locum, quando præceſſerunt ſententiæ, & proceſſus vſque ad relaxationem mandati executiui concurrente lapſu longiſſimi tempo-

temporis, iuxta, quæ habentur per *Rot. dicta dec.*242. *num.*4

5 Cæterum ad ea, quæ dicta ſunt ſupra numero tertio, quod res inſolutum data ſit minoris valoris, quam extet debitum, probari debet ab allegante bona capta non excedere debitum, & eſſe minoris valoris. *Rota per Cardinalē Seraph. dec.*1005. *num.* 2.

6 Vbi quod reus in ſua exceptione eſt actor, *l. in exceptionibus, de probat.* & poſtquam actor probauit intentionem ſuam, debet ipſe probare ſuam exceptionem. *Aym. conſil.* 226. *num.* 8.

7 *additque num.*3. Non obſtare, ſi opponatur de ſententiis, quia eo ipſo, quod non conſtat ex actis de aliqua ſubhaſtatione, nec de valore bonorum redduntur notoriè iniuſtæ, ex *Franch. in cap. dilecto, quæſt.* 55. *de appellat. Felin. in cap. inter cæteras, colum. final. de re iudi.* & opinione, quam ſeruat *Rot. vt per Puteum deciſ.* 401. *in cauſa Toletana lib. primo.*

8 Idemque dicitur, vbi non conſtat de intimatione rite, & recte facta iuxta Iudicis Decretum, & quod ſit reproducta *Rota coram Cardin. Seraph. deciſ.* 1100. *num.*9. quam ſequitur eadem *Rota in Romana Domorum de Roncionibus* 14. *Iunij* 1615. *num.*8. *coram R.P.D. Burat to, vt legitur deciſ.* 725. *par.* 2. *in recent.*

9 Vbi agitur de Nullitate adiudicationis quoniam intimatio Decreti Iudicis nō fuerat facta iuxta *deciſ. Rot. per Puteum* 168. *lib.* 1. *in nouiſſ.* neque etiam fuerat reproducta, vt iudex eſſet de illa certus, *Bart. & Bal. in l. multum intereſt, in fin. ff. de condit. & demonſtrat.* cum adductis per *Vantium in tit. de Nullit. ex defect. cita. num.*146. *& quod fuit dictum in Imolen. ſeu Fauentina Bonorū* 16. *Maij* 1594. *coram Litta, & in vna Romana Pecudum* 14. *Nouembris* 1611. *coram Card. Caualerio. Gratian. diſcept. lib.*3. *cap.*545. *n.*53. *& ſeqq.*

10 Nimirum, quia deliberatio, vt ſit valida, requirit citationem ad videndum deliberari, *l. Creditor, C. de diſtract. pig.*

11 *Afflict. dec.* 358. *num.* 3. qui citationis defectus non ſanatur, *Feli. in c. com olim ſub num.* 11. *verſ. per quem dixit, de ſent. & re iud. Rota in Zamoren. pecuniaria* 20. *Martij* 1609. *coram Card. Caualerio, & dec.*64. *n.*2. *par.* 1. *diu. & in Ferrarien. legati* 8. *Februarij* 1610. *coram Marquemontio.*

12 Et vbi fiat, ei deinde ſubſequitur Decretum niſi infra menſem, vt diſponitur in ſtatuto Piſauri ſub *rubr.* 63. *lib.*2. & habetur ferè in omnibus ſtatutis Ciuitatum Italię.

13 Et nota, quod citatio huiuſmodi non preſumitur, cum ex inſpectione actorū de ea non conſtat, vt poſt *Paul. de Caſt. conſil.*81. *num.*3. *lib.* 2. *dixit Rota in Senogallien. Syluæ* 24. *Maij* 1577. *coram Cotta, quem ſequitur iterum eadem Rota deciſ.*416. *num.* 5. *coram Sanctiſſimo.*

14 Eſt enim concluſio ſatis nota, quod ex reuolutione actorum probatur negatiua, *Rota deciſ.*455. *nu.*4. *par.* 2. *in recent. & deciſ.*611. *num.*2. *par.*1. *in recent. & in Aſtoricen. Beneficij* 11. *Decembris* 1585 *coram Card. Pamphilio, poſt Surd. conſil.* 28. *num.* 110. *& infra. & Honded. conſ.* 80. *num.*25. *lib.*2.

15 Præterea in propoſito ſcias, quòd decretum de deliberando antequam fiat plures debent eſſe in actis oblationes, vt per *Galleſium de obligat. cameral. q. præ. inciden. num.* 31. & ad minus debent eſſe tres oblationes, *Rota in Romana Spolij Domus* 19. *Ianuarij* 1615. *coram Eminentiſſimo, ac Reuerendiſſimo D. Cardinali Pamphilio Iuniore*, vbi etiam fuit dictum ſub *verſ. Præterea con-*

16 *ſiderabant*, quod in illo caſu decretum, quod emanauit non habuit effectum, quia elapſo menſe non fuit expeditum mandatum de deliberando maiori, tūc oblatori, & vlterius fuit circumductum per aliud ſubſequens decretum cum aſſignatione noui termini, qua ratione acta priora fuerunt nulla, ex *Felin. in c.*1 *num.*22. *de iudi. Oſaſc. dec.*142. *num.* 37. *& Rota in vna Leodien. Prioratus* 21. *Iunij* 1596. *coram Orano.*

diſtrahatur, ac etiam adiudicetur, *tot.tit. ff.& C.de diſtract.pign.& C.de iur.domi. impetr.* vbi notant ſcribentes, vt & in §. *Seruiana, inſtit.de act.facit l.à Diuo Pio, §.ſi ſuper rebus,& §.ſic quoque, ff. de re iudica.*

4 Non tamen ſentio, quod feudo conſenſu Domini pignori, vel hypothecæ obligato Vaſſallus illud ſine nouo Domini conſenſu auctoritate propria iudice non impellente, & creditoris inſtantia pro diſtractione inſolutum dare poſſit, veluti concludit *Andr. de Iſern. in dicto cap.Imperialem, num.* 5. cum venditio grauior ſit *per l.ſeruitutes, & l.præterea, ff.manda.ſequitur ibidem Camerar.pagin.*396.& *Marin.Frecc.lib.*2.*de autho.Baron.auth.*1.*ſect.*19. quæro per totum, ex quo Domini conſenſus non videatur ſe extendere, vt aliter quam in hypotheca procedi, diſtrahi, aut adiudicari valeat, quia ſecundum contractus naturam dictum conſenſum accommodaſſe videtur, non autem vt pro ſua voluntate alienaret, de quo videas latius per *Roſent.de feud.alien.c.*9.*memb.*1.*concl.*19. *nu.*10.*vſque ad fin.qui in concluſ.*

5 *ſequen.diſputat*, An creditor hoc ius hypothecæ, aut pignoris, quod conſenſu Domini habet in feudo, vendere, cedere, aut donare ſine Domini conſenſu nouo poſſit, & concludit, quod ſic, per ea quæ ibi latè deducit.

EPITOME.

Creditores impetrantes licentiam à Domino feudi, vel bonorum alicui oneri obnoxiorum, in ſubhaſtationibus, An, & quando præferri debeant, iuxta tempus contractus, & obligationis, vel licentiæ, ſiue aſſenſus Domini.

Conditio mixta, vel poteſtatiua quãdo retrotrahatur ad diem obligationis, vel exiſtentis conditionis.

Et quid, vbi agitur de præiudicio tertij.

Aſſenſus Domini in actu nullo qualiter attendatur, & dicatur validus.

Conditio mixta, & caſualis, an retrotrahatur in præiudicium actus medij, vel tertij.

Et quid, ſi adſit clauſula Ex nũc prout ex tunc.

SVMMARIVM.

1 *Creditores impetrantes licentiam a Domino feudi, vel bonorum obnoxiorum in ſubhaſtationibus præferri debent iuxta tempus contractus, & obligationis initæ.*

Et de ratione num.ſeq.

*Contrarium, quod attendi debeat tempus licentiæ, nu.*6.

2 *Ablatiui abſoluti important conditionem.*

3 *Conditio mixta, & non poteſtatiua retrotrahitur ad diem initi contractus, hypothecæ, & obligationis, non autem ad diem conditionis impletæ.*

4 *Verba, ſeu Clauſula, habita licentia, non importat conditionem contractus, ſed limitationem, & reſtrictionem quamdam actus perfecti.*

5 *Conditio mixta purificata retrotrahitur in noua hypotheca in præiudicium tertij ad diem contractus, dummodo ſecundo loco non ſit translatũ dominium, vel poſſeſſio in alium.*

6 *Contractus, & obligationes ſuper rebus obnoxiis adhibita licentia vires accipiunt non ante illam alius contractus ſunt nulli.*

7 *Actus vbi eſt nullus ex defectu licentiæ ſecuta confirmatione per Principis aſſenſum, obligationes, & contractus non retrotrahuntur ad initium contractus, ſed ad tempus impetrati aſſenſus.*

8 *Aſſenſus Principis in actu nullo non retrotrahitur, ſed dicitur de nouo*

da-

datus.

Nec dicitur confirmatus, n. 9.

10 *Actus ubi ſit denuo, ex quo primus eſt nullus, ab illo receſſum cenſetur, ita vt iſte ſecundus actus attendatur, & dici debeat validus.*

11 *Aſſenſus Domini feudi ſuper hypotheca non præſtatur inuitis contrahentibus, ſed eis inſtantibus tantum, ac petentibus, & conditio ſuper ea retrotrahi non poteſt.*

Quod præſertim procedit in obligationibus feudorum, in quibus fictio nulla operatur ſine Domini conſenſu, propter quod dies ſola aſſenſus, non obligationis conſideratur, n. 12.

13 *Conditio poteſtatiua deficit ſtante negligentia non petentium in tempore.*

Et non petita alijs non præiudicat. num. 14.

Nec retrotrahitur in præiuditium habentium cum licentia Domini alias hypothecas, & obligationes, num. 15.

16 *Conditio etiam mixta, & caſualis nũquam retrotrahitur in præiudiciũ actus medij, vel tertij, etiam ſi adeſſet clauſula Ex nunc, prout ex tũc.*

QVAEST. CXLII.

1 QVæro, An quando creditores impetrantes licentiam à Domino feudi, vel bonorum obnoxiorum præferri debẽt in ſubhaſtationibus, id eſt qui debeat iuxta tempus eorum contractus, & obligationis initæ, An verò aſſenſus obtenti; cum fieri nequeat, niſi adhibita licentia, vel Domini aſſenſu?

2 Et concludendum videtur attendi debere tempus contractus, & obligationis initæ, quoniam ablatiuum hoc abſolutum, adhibita licentia, importat conditionem, *l. ſi debitor, §. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypothe. ſolu. Bar. in l. 1. in 3. quæſtio. ff. de conditionib. & demonſtration.* & dicitur mixta, non poteſtatiua, dependens à facto Domini præſtare debentis pro ſuo iure, & voluntate creditoris, vel debitoris eam obtinentis, *l. in teſtamento, vbi Bar. & cæteri, ff. de conditionib. & demonſtrationib.*

3 Quæ conditio retrotrahitur ad diem initi contractus, hypothecæ, & obligationis, non autem ad diem exiſtẽtis conditionis, iuxta notata per *Doct. in l. qui balneum, ff. qui pot. in pign. habe. & in l. ſi filiusfamilias, §. fin. ff. de verbor. obligat. Bero. conſil. 46. num. 13. & infra, lib. 1.*

4 Vbi in huiuſmodi mixta conditione dicit attendendam anteriorem hypothecam tempore reſpectu contractus, non reſpectu conditionis impletæ; quamuis ei dici poſſit, dicta verba, habita licentia non importare conditionem cõtractus, ſed limitationem, & reſtrictionem quamdam actus perfecti, *Siluan. conſil. 77. n.*
5 *7.* Et ſic tempus contractus attendi debet; Nam conditio mixta purificata retrotrahitur in noua hypotheca in præiudicium tertii ad diem contractus, dummodo ſecundo loco non ſit translatum dominium, vel poſſeſſio in aliũ, ſic *Bart. & Iaſ. ex communi in l. ſi quis pro empto re, quæſt. 5. vbi etiam Crot. num. 136. ff. de vſucap. Alexand. conſil. 30. lib. 3. Aret. conſil. 171. num. 30. & conſil. 176. n. 9.*

6 In contrarium, quod attendi debeat tempus licentiæ conceſſæ, facit, quia iſti contractus, vel obligationes ſuper rebus obnoxijs adhibita licentia, vires accipiant, non ante illam, cum hoc vltimo caſu ſint nulli, *Roland. conſil. 7. n. 6. & ſeq. lib. 3.*

7 Si igitur ſunt nulli, ſecuta confirmatione per Principis aſſenſum non retrotrahetur ad initium contractus, ſed ad tempus impetrati aſſenſus iuxta communem, de qua per *Innocent. Abb. & alios in cap. ſuper eo, de condit. appoſit. Aret. conſil. 142.* qui dicit aſſenſum Princi
8 pis in actu nullo non retrotrahi. *Alexan. conſil. 78. num. 24. lib. 5.* ſed dicitur de nouo datus, *l. 1. §. omnia, C. de rei. iur. et nuclean. Pariſ. conſil. 3. num. 40. lib. 4. Felin. in cap. 1. de treug. & pace, Natt. conſ.*
9 *669. num. 16.* & non confirmatus, *Bart. in l. more, num. 5. ff. de iuriſd. omn. iudic. Angel. Areti. conſil. 124. num. 18. poſt Bald.*

Digitized by Google

Bald. in l. ex placito, C. de rer. permuta. & in l. ius ciuile, ff. de Iuſti. & iur. Pariſ. conſ. 3. num. 40. & 41. lib. 4. Rota coram Sanctiſſimo deciſ. 267. num. 8.

10 Cum omni in caſu per iſtum ſecundum actum videatur receſſum à primo, adeo vt iſte ſecundus attendatur, & dici debeat validus, *Alex. conſ. 75. in cauſa, & lite. verſ. ſecundo reſpondeo lib. 7.*

11 Ac inſuper dicitur, quod cum aſſenſus Domini ſuper hypotheca non præſtetur inuitis contrahentibus, ſed eis inſtantibus tantum, ac petentibus, conditio ſuper ea retrotrahi non poteſt, *dicta l. qui balneum, §. 1. ff. qui pot. in pign. habe. Alex. conſ. 228. n. 3. lib. 6. latè Crot.* limitando dictã regulam *in l. ſi quis pro emptore num. 137. ff. de vſucap.* quod

12 præſertim procedit in obligationibus feudorum, in quibus fictio nulla operatur ſine Domini conſenſu, propter quod dies ſola aſſenſus, non autem obligationis conſideratur, vt habetur per *Doct. adductos per Frecc. de feud. lib. 2. cap. 30. num. 13.*

Non obſtat, quod dictum fuit conditionem mixtam retrotrahi, quia ſupra fuit oſtenſum non dici mixtam, ſed poteſtatiuam, *Afflict. in cap. 1. num. 73.*

13 *de probibi. feud. alien. per Lothar.* ac etiã defeciſſe ſtante negligentia non petentium in tempore, *Cephal conſ. 118. n. 19.*

14 ac ſucceſſiuè non petitam alijs non præiudicare, *l. item vbi gloſ. ff. de pact.* nec ideo retrotrahi in præiudicium habentium cum licentia Domini alias hypothecas, & obligationes ex *Bart. in l. aliena res num. 2. ff. de pign. act. & l. ſi indebitum, §. fin. ff. rem rat. habe. Dec. conſ. 247. num. 6. & notat Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 10. n. 68. in fi.*

16 vbi ex pluribus inquit conditionem etiam mixtam, vel caſualem nunquam retrotrahi in præiudicium actus medij, vel tertij, etiam ſi adeſſet clauſula, Ex nunc, prout ex tunc, vt & notat *Syluan. conſil. 97. num. 17. & 18. & probat in ſpecie Burſatt. conſil. 45. per totum lib. 1.*

EPITOME.

De alienatione facta ſub haſta, An debetur laudemium, & quando.

SVMMARIVM.

1 *De alienatione facta ſub haſta debetur laudemium.*
Ampliatur procedere quoque in alienationibus, ſiue voluntarijs, ſiue neceſſarijs permutationibus, ac dationibus in ſolutum, n. 2.
Et de ratione, n. 3.
Sed contra n. 4.
Ampliatur habere locum etiam quando in inueſtitura emphiteuſis fuiſſet conuentum, vt quouis modo emphiteuſis alienetur, laudemium ſolui debeat, cum talis conuentio de voluntaria, non autem de neceſſaria alienatione intelligatur, num. 6.
Opinio tamen prædicta ſecundum aliquos procedit de conſuetudine, ſed non de iure communi, n. 9.
Primò, limitatur dicta ſententia tribus concurrentibus, de quibus hic, num. 10.
Secundò, limitatur non habere locum, quando cauſa neceſſaria oritur ex obligatione contracta per ipſum alienantem, quo caſu debetur laudemium, num. 11
Aſſertur alia diſtinctio, num. 12.
5 *Dationis in ſolutum voluntariæ, & neceſſariæ alienationis differentia, quæ.*
7 *Domus quando eſt indiuidua licitanda eſt, & vni adiudicanda.*
8 *Domus partem habens, ſi aliam emat ſub haſta, non tenetur laudemium ſoluere pro illa parte, quia ex neceſſitate res vendita fuit.*
Et ita iudicatum refertur, ibid.

QVAEST. CXLIII.

DE ſubhaſtatione, An debeatur laudemium res nunc expoſtulat, vt diſſeramus.

1 Et deberi reſoluit *Bal. in conſil. 306. incip.*

*incip.Verba, lib.*1. *Alber. in l. alienatio-*
nes, vbi ſic intelligit illum *textum, ff. fa-*
mil. herciſcun. Tiraquell. de retract. li-
gnag. in §. 1. *in gloſſ. in verb. æquipollens*
in gloſſ. 14. *num.* 14.

2 Quæ ſententia procedit tam in alie-
nationibus, donationibus, & permuta-
tionibus, quam in dationibus inſolutum
ſiue voluntarijs, ſiue neceſſarijs factis
per viam ſubhaſtationum, in quibus Iu
dicis Decreto debetur ſemper laude-
mium, vt voluit *Aym. in conſuetu. Aluer.*
tit. 16. *art.* 6. *num.* 5. *& art.* 8. *num.* 2.
dicens id eſſe de mente omnium, *Ar-*
nold. ad conſuetu. Burdegal. tit. de retract.
§. 1. *lib.* 1. *ver. Moribus, & tit. de feud.*
§. 15. *quos refert Burſatt. conſil.* 44. *ſub*
num. 31. *lib.* 1. *Vincent. de Franch. de*
ciſ. 277. *num.* 1. *Theſaur. deciſ. Pede-*
mont. 139. *num.* 1. *vbi refert eiuſdem*
opinionis D. Præſidem à Ponte in ſuo tra-
ctat de laudem. quæſt. 27. *colum.* 2. *in*
3 *fin.* dicentem quod aliàs aperiretur via
fraudibus, dum homines, vt euitarent ſo
lutionem laudemii, fingerent ſe debito-
res ex aliqua cauſa, & paterentur fieri le
uationem de gagio, & ſic Domini frau-
darentur iure ſuo, quibus ſolent vt plu-
rimum ſubditi quaſi domeſtici æmula-
tores, & Dominorum bono inuiden-
tes, & libertatem omnem affectantes,
inſidiari.

4 Sed quod imo in venditione neceſ-
ſaria, quæ fit ex legis, vel Iudicis neceſſi
tate non debeatur laudemium, tradunt
communiter *Doct. in l. & ideo, ff. de con*
di. furti. & in l. 3. *vbi Iaſ. num.* 48. *C.*
de iur. emphit. Aufrer. ad Capel. Tholoſ. de
ciſ. 75. *ad finem. Caſſane. ad conſuetud.*
Burgund. de retraict. &c. rubr. 10. §. 9. *in.*
3. *Tiraquel. de retract. lignag.* §. 29. *glo.*
2. *num.* 2. *& ſeq. Crauett. conſil.* 215. *nu.*
3. *& in conſil. pro Genero, num.* 13. *Brun.*
in conſ. feudal. 44 *num.* 9 *&* 11. *Redoan.*
de reb. eccleſ. non alien. quæſt. 11. *verſ.*
Iſta autem quinquageſima, nu. 20. *Vinc.*
Ann. ſing. 579. *& ſingul.* 140. *in fine, A-*
fin. de execut. §. 7. *cap.* 249. *num.* 1. *Hie-*
ron. Lauren. in deciſ. Auenion 143. *nu.*
2. *Dionyſ. Pontan. de conſuetud. Bleſen.*

5 *artic.* 81. *fol.* 310. *cum ſeq.* vbi latè de
differentiis dationis in ſolutum volunta
riæ, & neceſſariæ, de quo etiam per *A-*
fin. de execut. dicto §. 7. *c.* 248. *num.* 1. *&*
infra per totum, & cap. 251.

6 Quæ concluſio ampliatur, vt proce-
dat, quando in inueſtitura, puta emphy
teuſis alienetur, laudemium ſolui de-
beat, cum talis conuentio de volunta-
ria, non autem de neceſſaria alienatio-
ne intelligatur, vt poſt *Brun. & Crauet.*
reſpondit Roland. conſil. 21. *num.* 16. *lib.*
primo, Sola. ad conſtit. Sabaud. titul. de
iur. emphyt. gloſſ. 1. *num.* 37. quamuis
ibi de hoc dubitare videatur, *Maur.*
Burg. in tract. de laudim. par. 2. *inſpect.*
prima, num. 15. *Surd. deciſ.* 305. *num.*
30. *Mar. Muta. ad conſuetud. Panorm.*
cap. 26. *num.* 126. Addit inſuper *Petr.*
Rebuff. ad conſtitut. Gall. tit. de præ-
7 *con. art.* 3. *gloſſ vnica*, quod vbi domus
eſt indiuidua, licitanda eſt, & vni adiu-
dicanda, §. *eadem inſtit. de offic. iudic.* &
8 ſi is, qui habet partem alteram ex licita
tione emat, non tenetur laudemium ſol
uere pro illa parte, quia ex neceſſitate
res vendita fuit, *argum. l. Cæſar. ff. de*
publica. & l. nauigia, C. de furt. & ita iudi
catum teſtatur à Senatu.

9 Sunt tamen, qui putent opinionem
affirmatiuam procedere ſtante conſue-
tudine, non quod de iure communi illa
ſit vera, *ex Bal. in cap.* 1. *num.* 11. *de pro-*
prohibit. feud. alien. per Federic. Bart.
Bal. Fulgoſ. & alijs in l. ſi ideo, de condi.
furti. Iaſon in l. final. colum. 12 *quæſt.* 7
C. de iur. emphyt. Afflict. dec. 191. *Brun.*
conſ. 44. *Boer. tit. de retract.* §. 3. *& tit. de*
feud. §. 7.

Cæterum Bald. in loco ſuperius ad-
ducto ait totum contrarium in illis ver-
bis, Saluo iure Canonis, & *Brun. dicto*
conſil. 44. loquitur in diuiſione, quam-
uis concluſio ſit generica.

10 Primò limitatur hæc ſententia tribus
concurrentibus, videlicet, ſi cauſa obli-
gationis ſit dos; ſi fiat leuatio ex neceſ
ſitate mera ſub haſta; ſi nulla alia bona
extarent, veluti & iſtis tribus concur-
rentibus in Camera fuiſſe indicatum
dixit

Digitized by Google

dixit *D. Praſes à Ponte in dicto tractat. de laudem. col. 2. verſ. Secus ſi debitum.*

11 Secundò limitatur, quando cauſa neceſſaria oritur ex obligatione contracta per ipſum alienantem, quo caſu debetur laudemium ad tradita per *Alberi. in dicta l. alienationes, ff. fam. herciſc. quem ſequitur Tiraq. de retract. lignag. §. 1. in glo. in verb. æquipollens, in gl. 14. nu. 14. Vincen. de Franc. dicta dec. 277. ſub nu. 2. verſ. & propterea*, qui addit eiuſdem opinionis *Frecc. in lib. ſub ſeud. in 6. limita. ad conſtit. Regni conſtitut. Diuæ memoriæ fol. 110. in prima impreſſ.* & ſic ſemper fuiſſe iudicatum.

12 Licet diſtinguant Doct. in datione bonorum, ſi illa dentur æſtimata, vel libera, quod nempe laudemium ex cauſa neceſſaria non debeatur, vt ex *Franch. dicta deciſ. 277. refert Theſaur. dicta deciſ. 139. ſub num. 3.*

EPITOME.

Gratificationi an, & quando ſit locus in ſubhaſtationibus.

SVMMARIVM.

1 *Gratificationi locus non eſt in ſubhaſtationibus.*

Sed res dari debent plus offerenti. num. 2.

Fallit in Eccleſia, quæ poteſt ei gratificare, qui ſoluit iuſtum pretium, licet alius offerat, quia plus iuſto vendere non debet, num. 3.

Cæterum Rebuff. hic relatus contra tenet, num. 4.

QVAEST. CXLIV.

1 Gratificationi an locus ſit in ſubhaſtationibus, quæritur. Et reſpondetur quod non.

2 Nam pluries dictum fuit plus offerenti dari debet res licitata, ex *tex. Auth. hoc ius porrectum, C. de ſacroſan. Eccleſ. & l. ſi tempora, C. de fide inſtru. & iur. haſt. fiſc. lib. 10. vbi Bar. dicit*, quod illa verba, Plus offerenti, inducunt obligationem præciſam, ita vt in hoc locus non ſit gratificationi, quod & ſcripſit *Bertachin. in tractat. de Gabell. par. 1. quæſt. 9.* quod

3 Fallit in Eccleſia, cuius Adminiſtratores poterunt ei gratificare, qui ſoluit iuſtum pretium, quamuis alius plus offerat; quia plus iuſto vendere non debet, *gloſ. eſt ſing. in cap. ea enim, §. hoc ius, 16 quæſt. 1. in verb. vt plus*, quam adducit *Roman. ſing. 762.* Tu ſcis, quod res Eccleſiæ, & ſequuntur omnes communiter, & dicunt ſing. vt per *Archid. in dicto §. hoc ius porrectum, Abb. in cap. 1. in princ. de empt. & vendit. in cap. per tuas de dona. in cap. in Ciuitate, de vſur. Cepoll. in tract. de ſimula. contract. 11. præſumpt. num. 21. Barba. in cap. Raynaldus, colum. 13. de teſtam. Tiraq. in tract. de legi. connub fol. mihi 90. Redoan. de reb. eccleſ. non alienan. rubr. 28. num. 8. & 31. Cagnol. qui alios citat in l. 2. num. 10. C. de reſcind. vendit. Dembauder. in ſumm. ſubhaſta. c. 5. n. 12.*

4 Verum *Rebuff. ad conſtitu. Reg. Gall. tit. de præcon. art. 7. glo. vnica, num. 10.* dixit verius putare, quod Adminiſtrator Eccleſiæ male faceret, ſi non daret plus offerenti, quia illud cenſetur eſſe iuſtum pretium, quod liberaliter offertur à ſciente rei conditionem, *l. mortis cauſa capimus, vbi gloſſ. ff. de dona. cauſa mort. Canoniſtæ in cap. dilecti, de empt. & venditione.*

EPITOME.

Iudex qui ſubhaſtationi bonorum venditorum auctoritatē interpoſuit, an ſibi præiudicet in iure retractus, qui ſibi iure conſanguinitatis competit.

Quid in fideicommiſſario, ſeu ſubſtituto conſentiente alienationi bonorum, quæ ad illū ſpectabant conditione appoſita purificata.

Quidue

Quidve in Prælato conſentiente venditioni rerum Eccleſię. Atque etiam quid in tutore ſubſtituto minori decedenti abſque liberis,qui conſenſit hæredi alienanti.

SVMMARIVM.

1 *Iudex, qui ſubhaſtationi bonorum venditorum auctoritatem interpoſuit ſibi præiudicat in iure retractus,qui ſibi iure conſanguinitatis competit.*

Contrarium *habetur num.9.& infra, & præſertim num.14.*

2 *Teſtator ſi liberis prædium reliquit mandans non alienari,& omnes vno excepto alienarunt, qui non vendidit,nec conſenſit, integras partes alienatas petere poteſt.& n 4*

3 *Fideicommiſſarius conſentiens heredi grauato alienanti poteſt certo caſu recuperare pretium fundi alienati à venditore,licet fundum ipſum recuperare non valeat ab emptore.*

5 *Subſtitutus ad quem ſpectabat hæreditas,caſu quo primus hæres contra mentem teſtatoris alienaſſet bona ipſius hæreditatis,ſi fuit præſens,& nihil dixit,ſibi præiudicat, & hereditatem amittit.*

6 *Teſtator ſi reliquit Eccleſiæ domum caſu,quo hæres ſuus eam alienaret, Prælatus ſi alienationi conſentit, Eccleſia ius ſuum perdit.*

7 *Contractum in dubio reuocari non debere pronunciandum eſt, & præſertim ad fauorem illius, qui agit de damno vitando, pro quo in dubio pronunciandum eſt, num.8.*

10 *Approbans alieno nomine teſtamentũ non priuatur remedio querelæ,cum non tamquam filius,ſed tamquam extraneus approbauerit.*

11 *Iniquum eſt, damnoſum fore cuiquã officium ſuum.*

12 *Iudex,qui fert ſententiam inter litigantes,quoad ius ſuum ſibi non præiudicat, cum neceſſitate officij ductus id fecerit.*

13 *T tor,cui fideicommiſſum decedente primo ſine liberis relictum fuit,ſi cõſentiat hæredi alienanti, ſibi non præiudicat, quin ſi caſus eueniat, alienata reuocare valeat.*

Et de ratione, ibid.

QVAEST, CXLV.

1 DVbitari ſolet, An Iudex, qui ſubhaſtationi bonorum venditorum auctoritatem interpoſuit, ſibi præiudicet in iure retractus ſibi iure conſanguinitatis competentis.

Qua in dubitatione concludendum videtur,quod ſic, per *text. in l. cum Pater §. libertis,ff.de leg.* 2. vbi decidi-
2 tur, quod ſi teſtator liberis prædium reliquit, & mandat, ne illud alienent, & omnes excepto vno,partes ſuas alienarunt, qui non vendidit, & non conſenſit, integras partes alienatas petere poteſt. Ergo à contrario ſenſu,ſi is conſenſerit,ſibi præiudicat.

Comprobatur hæc concluſio ex *text. in l. nihil §. 1. ff. de leg.* 1. Cuius verba ſunt hæc:

[Omnibus, quibus fideicommiſſum relictum eſt, ad diſtractionem conſentientibus nullam fideicommiſſi petitionem profuturam.

3 Et his accedit *l. ſi fundum per fideicommiſſum,ff. de leg.* 1. ex qua probatur,quod fideicommiſſarius conſentiẽs hæredi grauato alienati à venditore, fundum autem ipſum non valet recuperare ab emptore, & ſic apparet, quod quoad ipſum emptorem valet contra-
4 ctus. Ad idem adducitur textus magis expreſſus in *l. quoties ab omnibus, C. de fideicom.* diſponens hæc verba.

Quoties ab omnibus,qui alienatione facta ad fideicommiſſi petitionem aſpirare poſſunt, venditio celebratur, aut quibuſdam vendentibus alii conſenſerint,contractus auctoritas conuelli nequaquam poteſt.

Et

Et huic ſententię videtur adhærere, *Ro-
man. in fortiori caſu conſil. 457. circa
5 *propoſitam, in fine*, qui reſpondit, quod
ſi is, ad quem ſpectabat hæreditas, caſu
quo hæres primus contra mentem te-
ſtatoris alienaſſet bona ipſius hæredita-
tis, fuit præſens, & nihil dixit, ſibi præiu
dicauit, & ita hęreditatem amiſit, quã-
uis durum ſit nimis, quod ſola præſen-
tia, & taciturnitas id operetur, idem fe-
rè reſpondit *Alexand. conſil. 7. num. 4.
lib. 5. & in conſil. 150. in fine, lib. 7.*
6 Vbi, quòd ſi teſtator reliquit Eccle-
ſiæ domum, caſu quo hæres ſuus eam
alienaret, & Eccleſiæ prælatus aliena-
tioni conſentit, Eccleſia ius ſuum perdit.
& *Alexand. ſequitur Iaſ. in l. quoties,
num. 1. C. de fideicommiſſ.* ſic etiam
ſentit *Cuman. conſil. 33. quidam colum.
1. Socin. ſen. conſil. 49. num. 18. lib. 4.* &
ante hos *Bald. conſil. 102.* Punctus ſuper
quo, *lib. 2. & conſil. 319. lib. 4. Dec. conſil.
604. num. 6.*
7 Et quidem quatenus etiam res eſſet
dubia, in dubio pronunciandum eſt, cõ-
tractum reuocari non debere, *l. ſi inter
virum, vbi Socin. ſen. num. 5. de rebus
dub. Paul. de Caſtr. conſil. 278. paſſus
iſte, colum. fin. lib. 1. Alexan. conſil. 157.
colum. 1. lib. 7. Dec. conſ. 168. quos refert
ac ſequitur Crau. in quæſt. de indemnit.
mulier. num. 35. poſt tract. de antiquita.
tempor. num. 25. vbi num. 34.* addit hoc
8 præſertim procedere ad fauorem illius,
qui tractat de damno vitando, pro quo
in dubio eſt pronunciandum, poſt *Bart.
in l. cum mulier, ff. de damn. infect. & Fe
lin. in cap. dilecti, colum. 3. de except.*
9 Sed in contrarium facit *text. in l. fi-
lius §. multo, ff. de inoffic. teſtam.* inquiẽs
multo magis, ſi mihi legatum teſtator
dedit, cuius de inofficioſo teſtamento
filius agens deceſſit me hærede relicto,
egoque hęreditariam cauſam peregi, &
victus ſum, id quod mihi eo teſtamento
relictum eſt, non perdam, vbique ſi iam
defunctus agere cęperat, & ita ex hoc
10 tex. habetur, quod is, qui nomine alie-
no teſtamentum approbauit, non priua-
tur remedio querelæ; cum non tamquã
filius, ſed tamquam extraneus approba-
uerit.
11 Et his adſtipulatur alius *tex. in l. qua-
dam, C. de administrat. tutor.* Vbi Iuſti-
nianus Imperator ſtatuit, quod ſi tu-
tor, vel curator adhibet auctoritatem
ſuam pupillo, vel minori adeunti hære-
ditatem ex eo teſtamento, in quo ipſe
tutor, qui teſtatoris erat filius, fuit præ-
teritus, ſibi non præiudicat, quin dicere
poſſit de nullitate teſtamenti ob præte-
ritionem, ratioque eſt, quia officium tu-
toris eſt diſtinctum à ſua priuata perſo-
na, & ideo ſuo iuri priuato nocere non
poteſt.
Ad idem affertur; *l. aduerſus, §. 1. ff. de
inoffic. teſtam.* cuius verba ſunt hæc:
Tutores pupilli nomine ſine periculo
eius, quod ei teſtamento datum eſt, a-
gere poſſe de inofficioſo, vel falſo teſta-
mento, Diui Verus, & Antoninus reſcri-
pſerunt. Cum quo concordat *text. in l.
tutorem, ff. de his quib. vt indign. in hęc
verba:*
Tutorem, qui pupilli ſui nomine fal-
ſum, & inofficioſum dixit teſtamentum
non perdere ſua legata, ſi non obtinue-
rit, optima ratione defenditur.
Pro quibus facit ratio ducta ex *l. ſi quis
ſignatoribus, ff. quemadmod. teſtam. ape
rit.* nempe iniquum eſſe, damnoſum
fore cuiquam officium ſuum; quod &
probat *text. in l. inter officium, ff. de rei
vendic. & in l. poſt legatum, §. aduoca-
tum, ff. de his quib. vt indign.*
12 Et magis in ſpecie pro hac ſententia
eſt doctrina *Salyc. in dicta l. cum quędã,
de adminiſtr. tuto.* Cum dixit, quod ſi
Iudex fert ſententiam, inter litigantes,
quoad ius ſuum ſibi non præiudicat,
cum neceſſitate officii ductus id fece-
13 rit. Ita quoque reſpondit *Bal. conſ. 102
Punctus ſuper quo lib. 2.* cum dixit, quod
ſi tutor, cui fideicommiſſum decedente
primo ſine liberis relictum fuit, conſen-
tiat hæredi alienanti, ſibi non præiudi-
cat, quin ſi caſus eueniat reuocare va-
leat alienata, ea ratione motus eſt Bald.
quod non conſenſit tamquam fideicõ-
miſſarius, ſed tamquam tutor, & huic
ſen-

ſententiæ adhęret, *Caſtren. conſil.* 259. *omnis difficultas, n. 4. lib. 1. vt ibi per eũ.* Et in indiuiduo quæſtionis noſtræ adducitur *Moder. Pariſien. in Commentar. ad conſuetud. Pariſien. tit. 1. §. 18. num. 3. in fine,* quem ſequitur *Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glo. 9. nu.* 272. qui tradidit Iudicem, qui ſubhaſtationi bonorum venditorum auctoritatem interpoſuit, ſibi non pręiudicare in iure retractus, qui ſibi iure conſanguinitatis competit. Et hæc ſententia tenenda eſt.

Non obſtant ex aduerſo adducta, quia procedunt, quando quis ſponte proprio nomine conſenſit; Nos autem agimus, quando quis neceſſitate officii ſui coactus quid agit, & ſic non ſponte ex præmiſſis.

EPITOME.

Retrahens rem licitatam de euictione, an teneatur.

Et ad quid.

SVMMARIVM.

1 *Retrahens rem licitatam de euictione cauere non tenetur.*
Sed de facto ſuo tantum, num. 2.
Contrarium, num. 4. & infra, num. 7.
3 *Creditor, qui iure ſui crediti emit, teneturſe præſtare potiorem.*
5 *Emptor non tenetur, niſi de facto ſuo.*
Et ſimiliter nec is, cui res fuit inſolutũ data, num. 6.

QVAEST. CXLVI.

Creditor pro ſuo credito in publica licitatione fundum emit: Agnatus ſui debitoris inſtat ſibi relaxari iure ſanguinis bona ad haſtam empta, recuſans pretium ſolutum reſtituere, niſi creditor ſibi caueat ſe priorem, & potiorem creditorem.

Quæritur quid iuris.

1 Pro parte Agnati adducitur, quod quamuis emptor Agnatus retrahens de
2 euictione cauere non teneatur, niſi de facto ſuo tantum, *l. creditor, & ibi gloſſ. Bart. & cæteri, ff. de pignora. act. l. ſi filio famil. §. 1. ff. ſolut. matrimon. Tiraqu. de retract. lignag. ad finem, tit. quæſt. 9. num. 42.*

3 Nihilominus in re, de qua agitur, videtur, quod emptor, qui iure ſui nrediti emit, teneatur præſtare ſe potiorem, *l. 1. vbi eſt caſus, C. credit. euict. pignor. debit.*

4 Sed in contrarium videatur veritas, quia factum Iudicis rectè factum partis putatur, vt ſępe dixi, *l. ob cauſam C. de euict. & ibidem Bart. Bal. & alij, & l. ſi pignora, ff. eodem titulo, cum alijs per Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. gloſſ. 14. num. 13.* Atque ita ſicut emptor non tenetur niſi de facto ſuo cauere de euictione, *Tiraquell. de retract. lignag. ad finẽ*
6 *tit. dicta quæſt. 9. num. 42.* Ita non debet teneri is, cui res in ſolutum fuit data; Ac rurſus, quia retractus Agnatitius eſt actus voluntarius; vnde Agnatus conſulat, An expediat retrahere, vel non.

7 Non obſtat *text. in dicta l. 1.* quoniã termini ſunt diuerſi vti diuerſam cauſam habentes; ex eo quia, quando agnatus licitando emit, quodammodo habere videtur cauſam à creditore; Sed quando creditor emit, & agnatus retrahit, vi legis excludit creditorem, & in eius locum ſubintrat, nec in eo concurrit eadem ratio, nempe, vt ſibi ipſi teneatur præſtare potiorem aiiis creditoribus, prout in alio caſu, & ideo ex diuerſis non bene infertur, vt in ſpecie decidit *M. Ant. Peregrin. deciſ.* 72. vbi ſic iudicatum, & executum teſtatur.

EPITOME.

Subhaſtatio an, & quando ex diuturnitate tẽporis præſumatur

Subhaſtatio non requiritur in re in ſolutum data, quæ minus debito valet, quę qualitas probanda eſt ab allegante.

temporis, iuxta quæ habentur per *Rot. dicta dec. 242. num. 4*

5 Cæterum ad ea, quæ dicta ſunt ſupra numero tertio, quod res inſolutum data ſit minoris valoris, quam extet debitum, probari debet ab allegante bona capta non excedere debitum, & eſſe minoris valoris. *Rota per Cardinalē Seraph. dec. 1005. num. 2.*

6 Vbi quod reus in ſua exceptione eſt actor, *l. in exceptionibus, de probat.* & poſtquam actor probauit intentionem ſuam, debet ipſe probare ſuam exceptionem. *Aym. conſil. 226. num. 8.*

7 *additque num. 3.* Non obſtare, ſi opponatur de ſententiis, quia eo ipſo, quod non conſtat ex actis de aliqua ſubhaſtatione, nec de valore bonorum redduntur notoriè iniuſtæ, ex *Franch. in cap. dilecto, quaſt. 55. de appellat. Felin. in cap. inter cęteras, colum. final. de re iudi.* & opinione, quam ſeruat *Rot. vt per Puteum deciſ. 401. in cauſa Toletana lib. primo.*

8 Idemque dicitur, vbi non conſtat de intimatione rite, & recte facta iuxta Iudicis Decretum, & quod ſit reproducta *Rota coram Cardin. Seraph. deciſ. 1100. num. 9.* quam ſequitur eadem *Rota in Romana Domorum de Roncionibus 14. Iunij 1615. num. 8. coram R.P.D. Buratto, vt legitur deciſ. 725. par. 2. in recent.*

9 Vbi agitur de Nullitate adiudicationis quoniam intimatio Decreti Iudicis nō fuerat facta iuxta *deciſ. Rot. per Puteum 168. lib. 1. in nouiſſ.* neque etiam fuerat reproducta, vt iudex eſſet de illa certus, *Bart. & Bal. in l. multum intereſt, in fin. ff. de condit. & demonſtrat.* cum adductis per *Vantium in tit. de Nullit. ex defect. cita. num. 146. & quod fuit dictum in Imolen. ſeu Fauentina Bonorū 16. Maij 1594. coram Litta, & in vna Romana Pecudum 14. Nouembris 1611. coram Card. Caualerio. Gratian. diſcept. lib. 3. cap. 545. n. 53. & ſeqq.*

10 Nimirum, quia deliberatio, vt ſit valida, requirit citationem ad videndum deliberari, *l. Creditor, C. de diſtract. pig.*

11 *Afflict. dec. 358. num. 3.* qui citationis defectus non ſanatur, *Feli. in c. cum olim ſub num. 11. verſ. per quem dixit, de ſent. & re iud. Rota in Zamoren. pecuniaria 20. Martij 1609. coram Card. Caualerio, & dec. 64. n. 2. par. 1. diu. & in Ferrarien. legati 8. Februarij 1610. coram Marque-*
12 *montio.* Et vbi fiat, ei deinde ſubſequitur Decretum niſi infra menſem, vt diſponitur in ſtatuto Piſauri ſub *rubr. 63. lib. 2.* & habetur ferè in omnibus ſtatutis Ciuitatum Italię.

13 Et nota, quod citatio huiuſmodi non præſumitur, cum ex inſpectione actorū de ea non conſtat, vt poſt *Paul. de Caſt. conſil. 81. num. 3. lib. 2. dixit Rota in Senogallien. Syluæ 24. Maij 1577. coram Cotta, quem ſequitur iterum eadem Rota deciſ. 416. num. 5. coram Sanctiſſimo.*

14 Eſt enim concluſio ſatis nota, quod ex reuolutione actorum probatur negatiua, *Rota deciſ. 455. nu. 4. par. 2. in recent. & deciſ. 611. num. 2. par. 1. in recent. & in Aſtoricen. Beneficij 11. Decembris 1585 coram Card. Pamphilio, poſt Surd. conſil. 28. num. 110. & infra. & Honded. conſ. 80. num. 25. lib. 2.*

15 Præterea in propoſito ſcias, quòd decretum de deliberando antequam fiat plures debent eſſe in actis oblationes, vt per *Galleſium de obligat. cameral. q. præ. inciden. num. 31.* & ad minus debent eſſe tres oblationes, *Rota in Romana Spolij Domus 19. Ianuarij 1615. coram Eminentiſſimo, ac Reuerendiſſimo D. Cardinali Pamphilio Iuniore,* vbi etiam fuit dictum ſub *verſ. Præterea con-*
16 *ſiderabant,* quod in illo caſu decretum, quod emanauit non habuit effectum, quia elapſo menſe non fuit expeditum mandatum de deliberando maiori, tūc oblatori, & vlterius fuit circumductum per aliud ſubſequens decretum cum aſſignatione noui termini, qua ratione acta priora fuerunt nulla, ex *Felin. in c. 1 num. 22. de iudi. Oſaſc. dec. 142. num. 37. & Rota in vna Leodien. Prioratus 21. Iunij 1596. coram Orano.*

EPITOME.

Subhaſtatio qualiter probetur, referuntur opiniones.
Et quis probare debeat ſolemnitates interueniſſe in ſubhaſtatione.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio, Tractatus, & huiuſmodi præambula probantur per inſtrumentum factum ſuper principali contractu, in quo Notarius de voluntate partium confitentium facit mentionem de iſtis ſolemnitatibus.*

Sed contrarium, quod ſubhaſtatio aliter probanda ſit, quam per inſtrumentum, num. 2

Et de ratione, ibidem.

3 *Subhaſtatio, vt facta dicatur, requiritur probatio per teſtes de viſu, & auditu ſimul, & non per inſtrumentum, vel confeſſionem partium, vel tabellio debet fidem facere, qualiter Præconia coram ipſo facta fuerunt, & tandem pro tanta quantitate fuit talis fundus addictus, n. 4*

Ampliatur hoc Iu. ius procedere, vbi ageretur de præiudicio tertij n. 5

Nec creditur aſſertioni Notarij circa ſolemnitates neceſſarias, ibid.

Declaratur hæc ſententia, vt procedat, quando quis probare vellet ſubhaſtationis ſolemnitatem per inſtrumentum venditionis.

At ſecus ſi probaretur per aliud inſtrumentum ſeparatum, quod teſtaretur de quolibet actu, ſcilicet quando, & qua die actus factus eſſet, et quo in loco, coram quibus teſtibus, diſpoſitiuè, & non enunciatiuè, quia tunc ſubbaſtatio recte probaretur, num. 6

7 *Solemnitates in ſubbaſtatione interueniſſe quis probare debeat, diſtinguitur.*

QVAEST. CXLVIII.

An ſtetur inſtrumento venditionis, in quo fiat mentio licitationis, ſeu adiudicationis factæ, vel potius requiratur alio modo de eis doceri, hoc eſt, verè, & cum effectu interueniſſe quæſtionis. In qua duæ ſunt Doctorum contrariæ opiniones.

1 Prima eſt, quod ſubhaſtationes, tractatus, & huiuſmodi præambula probantur per inſtrumentum factum ſuper principali contractu, in quo notarius de voluntate partium confitentium facit mentionem de iſtis ſolemnitatibus, vt in ſpecie reſpondit *Bald. conſil.* 411. *ſub num.* 1. *verſic. In contrarium lib.* 1. *per gloſſ. vnicam in iure, in l.* 1. *C. de fid. inſtrumen. & iur. haſt. fiſcal. lib.* 10 ſequitur *Redoan. de reb. Eccleſ. non alien. rubr.* 27. *num.* 12

2 Contraria ſupradictæ eſt ſententia, nempe, quod aliter ſubhaſtatio probanda ſit, quam per inſtrumentum venditionis, vbi id enuncietur, quia debet diuerſis temporibus ab ipſa venditione interueniſſe, nec ideo præſumitur inesse, cum illa tantum ineſſe dici poſſint, quæ incontinenti fiunt, non autem, quæ ex interuallo, *ad textum in l. Quicumque, §. final. de publica.* prout ex his, & aliis concludunt *Dembauder. in ſummula ſubhaſtation. cap.* 5. *num.* 19. *Roland. à Valle conſil.* 33. *ſub num.* 13. *lib.* 1. *Simoncell. in Tract. de Decret. tit.* 1. *lib.* 1. *ſub num.* 65. *verſic. Adeo quod, Aſin. de execut. §.* 6. *cap.* 29. *per totum, & Munoz. de Ratiocina. ad miniſtra. cap.* 16. *ſub num.* 36. *verſic. Ego tamen*
3 *intelligo*. Vbi quod ad probationem talium ſubhaſtationum neceſſario requiritur probatio per teſtes de viſu, &
4 auditu ſimul, vel ſi hoc deficiat, Tabellio debet fidem facere, qualiter coram ipſo præconia facta fuerunt diuerſis diebus, ac tēporibus, & tandē plus offerenti fuit pro tāta quātitate fūdus addictus quod

quod ſi non fieret, maxima patefieret
5 via fraudibus, præſertim vbi ageretur de præiudicio tertii, *l. duobus, §. 1. ff. de iureiuran. Aſflict. deciſ.* 245. *num.* 11. *Natt. conſil.* 439. *num.* 9. *Roland. conſil.* 58. *num.* 14. *& conſil.* 85. *num.* 34. *lib.* 2. *Surdus conſil.* 22. *num.* 29. *& conſil.* 82. *num.* 22. *lib. primo, Achill. de Graſs. deciſ.* 4. *num.* 2. *de confeſſ. Rota diuerſor. deciſ.* 802. *num.* 10 *par prima, & in Ariminēn. deuolutionis domorum* 16. *Februarij* 1609. *coram Cardinali Sacrato*. Cum nec credatur aſſertioni Notarii circa ſolemnitates neceſſarias, *Rota coram Sanctiſs. deciſ.* 485. *nu.* 10. & hæc eſt verior ſententia.

6 Et ideo vt inſtrumenta in his probēt debent teſtari de quolibet actu, videlicet quando, & qua die actus factus eſt, & quo in loco, coram quibus teſtibus, diſpoſitiue, non enunciatiue, & ita ſolemnitates non probantur per inſtrumentum venditionis, ſed requiritur aliud inſtrumentum, vt ex *Alexand. & Modern. in l. ſciendum, ff. de verb. oblig. tradit Rebuff. ad conſtitut. Regn. Gal. tom.* 2. *tit. de præcon. & licitat. art.* 7 *glo. vnica, num.* 24

7 Quæro præterea, quis probare debeat ſolemnitates in ſubhaſtatione interueniſſe.

Reſpondetur, quod ſi inſtrumentum dicat ſolemnitates interueniſſe, & alius dicat contrarium, & inſtrumentum iuxta iam dicta in hac eadem Quæſtione ſub num. 6 teſtetur de quolibet actu, tunc pro inſtrumento præſumitur, *l. cum precibus, C. de probationib.* Vnde is, qui dicit ſolemnitates non interueniſse probare debet, ſecus ſi inſtrumentum nihil diceret de ſolemnitatibus, & emptor eas allegaret, quia probare teneretur, *l. ei qui, ff. de probationib. Bart. Luca de Penn. Ioann. de Plat. & Rebuff. in l.* 1. *C. de fide inſtrument. & iur. haſt. fiſc. lib.* 10. *Aretin. conſil.* 69. *late Iaſon. in §. item ſi quis in fraudem, num.* 45. *Inſtit. de act. plene Albert. Brunus in tract. de forma, & ſolemnitat. actus, Rubr. de potentia, & effectu formæ, verſic. Septimus effectus*, quos, & alios refert, ac ſequitur *Rebuff. dicto art.* 7. *gl. vnica ſub nu.* 23. *&* 24. *vbi num. ſeq. addit*, quod vbi ſummaria recitatio facta fuerit in Decreto præſentib. partib. & nō contradicentibus probaret acta ſic facta, ſaltem dunec fuerit contrarium probatum, ſecundum *Bart. & alios in auth. ſi quis in aliquo, in fin. C. de eden. Caſſador. in deciſ. vlt. de procur. & deciſ.* 1. *de præſumpt. videas quæ dixi in q.* 199.

EPITOME.

Res obligata, quæ ſemel exiuit obligationem per venditionē ſub haſta factam ad inſtantiā creditorum, ſi poſtea redeat ad debitorem, an, & quando reincidat in eam.

Et quid in venditione rei feudalis.

Dominium, quando ſuſpenſiuè transfertur, reſoluto contractu reincidit ad ſua principia attractiua.

Et dominium primi reſuſcitat non tamquam à morte, ſed tamquam à ſomno.

SVMMARIVM.

1 *Res obligata, quæ ſemel exiuit obligationem per venditionem factam ſub haſta ad inſtantiam creditorū, etiam ſi poſtea redeat ad debitorem ex alia cauſa, non reincidit in obligationem ad fauorem ipſorum creditorum.*

Primo fallit, quando eadem bona redeunt ad debitorem ex eadem cauſa num. 2.

Secundo fallit, quando renunciatio facta per creditores, vel conſenſus præſtitus fuit ex cauſa, quæ ceſſauit, & deuenit ad nō cauſā, & creditor nō habuit animū remittendi ius, quod habebat in pignore, num. 3.

Venditione rei feudalis reſoluta ex neceſſitate pacti de retrouendendo antecedente, neceſſario omnes hypothecá medio tempore contracta reſoluuntur.

Quo caſu concurrit creditor ſuper pecunia prædicta reſtituta virtute primi pacti, quod in priſtinam cauſam reddit, & ad tempus celebrati contractus retrotrahitur, n.5

Quia dicta pecunia ſemper cenſetur fuiſſe in bonis debitoris, n.6

At etiam quando dicta pecunia dicitur redditiua potius, quam de nouo translata, n.7

Et recuperata vigore pacti præcedentis eiuſdem cenſetur eſſe qualitatis, prout erat ante venditionem. num.8.

9 *Dominium quando transfertur, ſi ſuſpenſiue transfertur, reſoluto contractu, res reddit ad ſua principia attractiua.*

10 *Contractu reſoluto, qui non habet cauſam perpetuam, ſed ſuſpenſiuam, dominium primi reſuſcitat ſe tamquam à ſomno, non tanquam à morte.*

QVAEST. CXLIX.

RES obligata, quæ ſemel exiuit obligationem per venditionem factam ſub haſta, an reincidat in eam, ſi ad debitorem redeat, licet ex alia cauſa, ad fauorem creditorum, quæro.

1 Reſpondetur negatiue per text. in *l. fin. C. de remiſſ. pign.* vbi probatur, quod res hypothecata ſemel creditore conſentiente alienata non reincidit in obligationem, ſi redeat ad debitorem, vbi dicit, quod ille text. eſt ſingularis, & qui illum neſciret, reſponderet contrarium, & Bald. dicit ſingularem, nec alibi reperiri. Et Salyc. ait eſſe ſingularem & obliuioni non tradendum, quia multi ignorantes eum caſum, reſponderunt contrarium. Et ratio eſt, quia cum res tempore contractus eſſet in bonis, venit in obligatione bonorum præſentiũ, & ideo quando obligauit futura, non potuit debitor intelligere de his, quæ tunc erant in bonis, & eo tempore obligauerat; cæterum ea obligatio præſentium fuit remiſſa, ex quo creditor, qui conſenſit ſubhaſtationi rei ſibi obligatæ, ſibi præiudicauit in hypotheca, *l. cum te, C. de remiſſ. pign. & l. ſi probaueris, C. eodem, Tiraquel. de retract. lignag. §. 1. gloſſ. 9. num. 137.*

Adducitur, & alia ratio, quia tempore, quo res reuerſa eſt ad debitorẽ iam per conſenſum extincta erat obligatio, ſeu hypotheca, ideo res reuerſa in eam reincidere nequit, vt per Cyn. *in dicta l. fin. post Iaco. de Aren. ibi, vt & Faber eodem in loco in fin.* dicens, quod partes non videntur ſenſiſſe, quod bona, quæ veniebant in obligatione, ſeu hypotheca tempore contractus, haberentur pro futuris, quod & firmat *Salycet. ibi in fin.* vbi quod obligatio futurorum bonorũ non includit præſentia, & ante eum Bal. ibidem inquit; quod vbi obligatio habet duo capita, ſi res ab vno extrahatur, ab vtroque eximitur. Idemque procedere in rebus donatis dixit *Alexand. in l. ſtipulatio hoc modo concepta, colum. 6. verſ. Secundo fortificari poteſt, & ſcribentes ibi, ff. de verb. oblig.*

2 Fallit primo ſupradicta concluſio, ſi eadem bona redeant in debitorem, vel donantem ex eadem cauſa, ex qua fuerunt alienata, & ipſimet debitori, ſeu donanti reacquiſitur, vel ex ſimili, vel cõnexa cauſa, vt puta, quia illã ex pacto redemit, vel quia ei fuit redhibita, vel ex pacto adiectionis in diem, vel legis commiſſoriæ ad ipſum debitorem eſt reuerſa, quoniam in his, & ſimilibus caſibus reincidit in obligationem, & hypothecam, prout ex *gloſſ. magna in dicta l. fin. Bart. Bal. Salyc. & alijs; & ex text. in l. voluntate in princ. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſolu.* dixit Neguſan. *de pignor. par. 6. membr. 3. ſub num. 21. verſ. & iſta ampliatio declaratur; & prius num. 19. ibidem.*

Secundo

3 Secundo fallit renunciatio facta, vel
conſenſus præſtitus per creditorem fuit
ex cauſa, quæ ceſſauit, & deuenit, ad nõ
cauſam, & creditor non habuit animum
remittendi ius, quod habebat in pigno-
re, & ideo pro non præſtita, ſeu præſti-
to habetur, ita poſt Iacob. de Aren. dixit
Cynus in dicta l finali, & manifeſtius
Bart. dicens, quod ſi certum eſt, quod
voluit creditor, vel non voluit remitte
re pignus, ſtamus certo. ſequitur *Surd.*
deciſ. 103. *ſub num* 19. *verſic. Tertio dici-*
tur, vbi addit *Salyc.* ponentem vna cum
ſuperius citatis exemplum, quando cre-
ditor conſenſit vendi pignus, vt ſibi ſa-
tisfiat, Nam ſi non ſit ſatisfactum, rein-
cidit in obligationem, quod idem eſt,
ac ſi diceretur, quod cauſa conſenſus re
dacta eſt ad nouã cauſam, vel ceſſauit.

4 Et hinc eſt, quod in ſimili dicimus,
nempe, quod reſoluta venditione rei
feudalis ex neceſſitate pacti de retrouẽ-
dendo antecedente, ac neceſſario om-
nes hypothecæ medio tempore contra
ctæ reſoluuntur, iuxta quæ tradit *Bart.*
in l. in diem, ff. de acqu. pluu. arcen. & in
l. ſi ex duabus, §. Marcellus, ff. de in diem
addict. adducit concordantes Modern.
Pariſien. ad conſuetud. Pariſ. §. 41. in 4.
quæſt. num. 21. Tiraquel. de retract. con
uent. §. 3. gloſſ. 1. & vnica, verſ. Id autem
opportune quæri poteſt, num. 9. & Hier.
Cagnol *in l. 3. quæſt. 5. C. de pact. inter*
empt. & vendit. & in l. 2. quæſt. 12. verſ.
hinc eſt, C. de reſcind. vend.

5 Quo caſu concurrit creditor ſuper pe
cunia, quæ à principio burgenſatica, a-
liis cum creditoribus erat, & præfertur,
qui ante contraxit, quia pecunia præ-
dicta reſtituta virtute primi pacti in pri-
ſtinam cauſam redit, & ad tempus ce-
lebrati contractus retrotrahitur, *l. 2. §.*
id quoque, de colla. bon. ita vt pecunia
6 prædicta ſemper cenſeatur fuiſse in bo-
nis debitoris, *l. ſicut, § ſuperuacuum, &*
ibi Bar. ff. quib. mod. pign. vel hypothe. ſol-
7 *uũ.* Et potius dicatur redditiua, quam
de nouo translata, ſecundum terminos
l. filio, quem pater, ff. de lib. & poſthum.
8 Et recuperata vigore pacti præcedentis
eiuſdem cenſetur qualitatis, prout erat
ante venditionem. *Bart. in l. ſequitur,*
§. idem labeo, ff. de vſucap. pro quibus
conferunt dicta per *Bald. in l. qui ea le-*
ge, C. de pact. inter empt. & vendit. Cum
9 inquit, quod quando dominium tranſ-
fertur, ſuſpenſiue transfertetur.

Et ideo reſoluto contractu res re-
10 dit ad ſua principia attractiua, qui, &
in *l. vnica, colum. 10. verſ. attende hic, C.*
quand. non peten. par. dicit, quod reſo-
luto contractu, qui non habet cauſam
perpetuam, ſed ſuſpenſiuam dominium
primi reſuſcitat ſe tamquam à ſomno,
non tamquam à morte.

EPITOME.

Creditores habentes aſſenſum Domini directi præferuntur in pretio redacto ex feudo vẽdito ſub haſta.

Et quando, & qualiter id procedat.

Pretium ex re feudali, quando ſit, vel non feudale.

SVMMARIVM.

1 *Creditores habentes aſſenſum Domini non præferuntur in pretio redacto ex vendito feudo ſub haſta.*
Sed contrarium num. 5.
Declaratur procedere in creditoribus illius debitoris, quibus pecunia ex feudo redacta ſoluenda eſt, n. 6
2 *Pretium redactum ex re feudali non eſt feudale.*
Intellige vt num. 3
Præſertim quando creditor habet iura petendi creditum ſuper feudo, & illa erant feudalia, num. 7.
4 *Feudum non conſiſtit niſi in rebus ſoli, vel ſolo cohærentibus, vel in his quæ inter immobilia connumerantur.*

QVAEST.

QVAEST. CL.

1 Alius ſupra diſſeruimus in Queſtione 142. in concurſu creditorum quis præferendus in tenuta capta in bonis feudalibus cum aſsenſu obligatis, & quod tempus oſtendi debeat: Nunc quæritur, An creditores habentes aſsenſum præferantur, in pretio redacto ex feudo vendito ſub haſta.

2 Et concludendum videtur quod nō. ex regula, quod ſcilicet pretium redactum ex re feudali non eſt feudale, ad *tex. in cap. ſi vaſſallus, ff. de feud. fuer. controuer.* ibi, nec quod accipit tranſactionis nomine, ſic *Beluiſ. de feud. non haben. prop. natur. feud. per cap. ſciendum, de cognit. feud. & ibidem Afflict. num.* 11. *& ſeq. & ante eum Bal. num.* 6. *quem ſequuntur alij, vt. Aluarott. nu.* 5. *Præpoſit. num.* 2. *& in ſpecie Afflict. de ciſ.* 112. *Balzaran. in cap.* 1. *§. ſed non eſt alia, nu.* 15. *&* 16. *quæ fuer. prin. cauſ. beneſi. amitt. Tiraq. de retract. lignag. §.*1 *gloſſ.* 9. *nu.* 136. *Thom. Marin. tit.* 31. *num.* 14. *& in conſil. ſtudij Lipſiens quodam per Hartma. Piſtor. poſt quæſt.* 17. *lib.* 2. *par.* 2. *inſerto. Aretin. conſil.* 14 *num.* 3. *Bal. & Iaſ. ſecutus, etiam ſi ſit feudum, Caſtr. Iaſ. in l. ſi cum ſeruum nu.* 6 *ff. ſi cert. peta.* vbi videas de natura pretii, quando ſuccedat loco rei, *Lipſien. dicto loco*.

3 Et notandum Bal. videri præſupponere, ſi feudum per venditionem plane deſinat, & fiat allodium pretium loco rei ſuccedere, ſed Aluarott. & Præpoſi. generaliter loquuntur, quia in tali caſu, vbi cum iſto pacto, inſtar allodii, vendēdi datum eſt, Dominus donaſſe præſumatur. *Ardizon. in ſumm. ſub rubr. vtrum vaſſallus prohibeatur compenſare, cap.* 135. *verſic. Merito ergo ſicut vaſſallus*. Niſi ea manente conſenſerit Dominus, vt pecunia in feudum conuerte-

4 retur. Quare in *cap. vnic. de feud. cogn. in fine*, dicitur, feudum non conſiſtere, niſi in rebus ſoli, vel ſolo coherentibus, vel in his, quæ inter immobilia connumerantur.

5 Contrarium tamen in propoſito verius aſſerimus, quia licet in pretio redacto ex feudo vendito ſub haſta præferātur creditores habentes, vt dixit in dd. Quæſtion. 141. 142. ac decidit *Franch. deciſ.* 64. *num.* 6 *& ſeqq. & num.* 16. *& ſequentib.*

6 Attamen id procedit in creditoribus illius debitoris, quibus pecunia ex feudo redacta ſoluenda eſt, quo caſu inter creditores illius debitoris non fit talis differentia, ſed liberata, vel diſpoſita pecuniā pro ſoluendo puta creditoribus creditoris, cum pecunia eidem creditori ſoluenda non eſset amplius feudalis apud ipſum creditorem, ſed burgenſa-

7 tica, quoniam, vt dixi pecunia redacta ex feudo non dicitur feudalis, præſertim quando iſte creditor habet iura petendi creditum ſuper feudo, & erant feudalia, quæ iura quamuis poſtea rediguntur in pecunia, non tamen extinguuntur, niſi facta ſolutione iis, qui ante ſolutione ſolutionem comparuerunt & virtute iſtorum iurium tranſlata eſt vtilis actio, vt latius per hæc, & alia deciditur per *Franch. deciſ.* 75. *ſub num.* 4 6. 7. & 8.

EPITOME.

Subhaſtatio in donatione, an requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio in donatione requiritur. Sed contra, num.* 2.
Et de ratione num. ſeq.
3 *Subhaſtationes propter venditiones ſunt inuenta.*

QVAEST. CLI.

1 Congruit nunc videre, Num ſubhaſtationes in donatione requirantur, de qua loquitur *l. fin.*

ſin. C. de quadr. præſcript. Et requiri concludendum videtur per ea, quæ tra dit *Bald. in l.* 1. *C. de hæredi. vel act. vendi.*

2 Cæterum *Bal.* in ſpecie reprobat *Iacobi. de S. Georg. in ſua Inueſti. feuda. in verb. Princeps Pedemontium, col.* 5. *verſ. Sed an Princeps in* 7. *limitat.* vbi dicit, quod *l. bene à Zenone* non loquitur de ſubhaſtationib. quem refert, ac ſequitur *Balb. in tract. de Præſcript. in* 2. *part.* 5. *par. princ. in* 8. *quæſt. in* 7. *limitat.* & concludit, quod reſpectu donationis nemo dixerit ſubhaſtationem requiri, & cum *Iacobi. reſidet Gramat. deciſ.* 65.

3 *num* 36. Et quidem iure optimo, quia ſubhaſtationes propter venditiones inuentæ ſunt, *l. & ſi ſine,* §. 1. *& ibi gloſ. Bar. & alij, ff. de Minor. Rol. à Vall. conſ.* 33. *num.* 13. *lib.* 1. vel quando res debitorum pro ſatisfaciendo creditoribus venduntur, *l. ſi quos, C. de reſcind. vendi. Menoch. de arbitr. Iudi. lib.* 2. *centur.* 2. *caſu* 128. in donatione præter ſupradictos ita quoque ſenſere, *Bellon. conſ.* 51. *num.* 4. *Rimin. Iun in* §. 1. *in Inſt. quib. aliena licet, vel non, num.* 129. *&* 130. *Honded. conſil.* 38. *num.* 60. *lib.* 2.

EPITOME

Licitatio facta calore iracundię An, & quando valeat breuis, & diſtincta enarratio.

SVMMARIVM.

1 *Licitatio facta calore iracundiæ eſt nulla.*

Ampliatur procedere quoque in contractu ad pias cauſas, n. 2.

Fallit, quando is non perſeuerauit, ſed quinimo fecit aliquos actus approbationis, ſeu ratificationis præcedentis licitationis, num. 5.

Primò declaratur procedere ſi licitans paratus non ſit offerre cautionem, ſeu fideiuſſores idoneos, num. 3.

Secundò declaratur habere locũ, quando licitans eſſet in totum alienatus à mente propter iracundiam, n. 4.

QVAEST. CLII.

Licitatio facta calore iracundiæ, An, & quando valeat, nunc differendum eſt.

1 Et quidem concludendum videtur huiuſmodi licitationem eſſe nullam, *ex text. in l. quidquid calore iracundiæ, ff. de reg. iur. & ibi per gloſ.* vbi quod omnis actus calore iracundiæ factus eſt irritus, & nullus, *l.* 3. *& ibi gloſ. ff. de diuor. & in l. ſi filiam tuam, C. de inoffi. teſtam. & in cap. diuortium,* vbi etiam *gloſ. de pœnit. diſtinct.* 1. *Roma. ſing.* 4. *Volo commutare in princip. Iaſon. in l. ſi filiam num.* 4. *&* 5. *C. de inoffic. teſtam. Cagnol. in d. l. quidquid nu.* 2. *&* 3. *Tiraq. de pœn. temper. cauſ.* 1. *num.* 24. *Duenn. reg.* 292. *in princip. Farinac. in praxi Crim. thom.* 3. *de pœn. temper. quæſt.* 9. *num.* 18. *&* 19. qui cæteros adducit, & loquitur de contractibus celebratis calore iracundiæ, quod ſint
2 nulli, *& num.* 20. Ampliat, vt procedat etiam in contractu ad pias cauſas.

3 Primò declaratur procedere, ſi licitans paratus non ſit offerre cautionem, ſeu fideiuſſores idoneos, *ad text. in l. licitatio in princip. de public. & vectig.*

4 Secundò declaratur locum habere, quando licitator eſset in totum alienatus à mente propter iracundiam; ſecus ſi licitatio facta eſset calore iracundiæ ab eo, qui fuiſset aliqualiter concitatus, quia tunc talis contractus, & licitatio tenet, *ita Ioann. Andr. & Ant. de Butr. in c. dudum de conuerſ. coniug. Fely. in c. ſicut ex literis de iureiur. Dec. in d. l. quidquid calore iracundiæ num.* 1. *& ibid. per adden. latè* Farinac. *d. quæſt.* 9. *num.* 21. 40. *& ſeq.*

Et quamuis, vt inquit Farinacc. vbi proximè ſupra, difficile ſit probare talem iram, quæ in totum à mẽte alienet, non tamen eſt impoſſibile.

5 Quod autem ſuperius dictum fuit licita-

cita-

per qua eſt commiſſum ſpolium, num. 15.

Et ſi iſte tertius poſſeſſor titulo, & bona fide emit à non legitimo poſſeſſore, num. 16.

Et de ratione, ibid.

17 *Iudex non ſeruans ordinem in exequendo dicitur procedere tanquam priuatus.*

Et non priuat quem poſſeſſione, ſed ille eſt manutenendus, n. 18.

Et debitori competit actio ſpolij, vt & ſucceſſori contra ſucceſſorem, num. 19.

20 *Spolium eſt purgandum, & ſuper iudicio reintegrationis poſſeſſionem rei nulliter ſubhaſtatæ, ac venditæ pronunciãdum, priuſquam reliqua cognoſcantur.*

Etiam quod illud acciderit ex facto Iudicis, num. 21. & 24. & ſic eſſet iudiciale, n. 23.

Vel ex facto Principis abſque cauſæ cognitione, n. 22.

24 *Spolio agens non videtur dimittere poſſeſſionem ciuilem, quam retinet ſolo animo, ſed ſolum agere pro recuperatione poſſeſſionis naturalis.*

25 *Iudex nulliter committit ſubhaſtationes non conſtito de debito.*

26 *Subhaſtatio, & venditio retrotractanda eſt non conſtito de debito, etiamſi deinde conſtet de bono iure.*

27 *Executio vbi nulla eſt, ita etiam eſt nulla ſubhaſtatio, quæ ortum habet ab executione nulla.*

28 *Subhaſtationes commiſſæ à Iudice de cuius facultate non conſtat, ſunt nulla.*

Et pro nullis etiam habentur, quando nulla facta ſunt æſtimationes bonorum, prout & adiudicatio exinde ſecuta, n. 29.

30 *Spolij extrema probantur, hoc eſt de antiquiori poſſeſſione ex ſubhaſtatione contra debitorem obtenta, & ipſamet ſubhaſtatione, quæ duo extrema requiruntur, & probanda ſunt ab agente ſpolio.*

QVAEST. CLIII.

IN cauſa iudicati pignora capiũtur, & deinde ſubhaſtantur, vt dixi in
1 prima quæſtione; Et modo addo, quod praxis inoleuit, quod intimetur debitori, vt infra duos, vel tres dies, aut plus ſi ſtatutum, vel conſuetudo, ſeu ſtilus hoc dictet, veniat ad reluendum pignus, ac ſoluendum debitũ, aliàs ad intelligendum cauſam quare ſubhaſtari, vel vendi non debeant, vel creditori in ſolutũ dari, vel adiudicari, *ſic Alber. in l. creditor per illum text. C. de diſtract. pign. Guid. Pap. deciſ. 329. num. 1. & fuit de mente gloſ. in l. debitores in ver. conueniendi, C. de pignor. &*
2 *hypothe.* Qui terminus ad reluendum omnino eſt dandus, aliàs ſi omittatur ſubhaſtatio dicitur nulla *per tex. in l. à Diuo Pio, §. 2. vbi gloſ. in ver. iubentur ff. de ſent. & re iudi. l. creditor la 2. C. de diſtract. pign. Guid. Pap. dicta dec. 329. Afflict. deciſ. 358. num. 3. vbi Vrſill. num. 5. Rebuff. ad Conſtit. Reg. Gall. Tom. 2. tit. de Præcon. art. 7. gloſ. vnica num. 15. Rota deciſ. 115. num. 7 par. 4. in nouiſſ. & deciſ. 476. nu. 4. par. 2.*
3 *in recentior.* exceptis tamen rebus Eccleſiæ, minorum, & Ciuitatis, in quibus de conſuetudine non requiri ſubhaſtationem, dixi in quæſtione 28. & 29.
4 Vel etiam vbi aduerſus debitorem ageretur in contumaciam, & ſtatutum formam traderet, quæ ſeruanda eſſet, vt facit *ſtatutum Piſauri rubr. 63. lib. 2. de forma, & modo procedendi contra contumaces.*

5 Præmiſſis ſtantibus notandum eſt, quod cum talis terminus dari ſoleat ſub conditione, ac reſeruatione, quo debitor poſſit bona reluere intra certum tempus, vbi conſtat de oblatione iudiciali per eum facta ante lapſum dicti termini, dicitur adimpleta cõditio, & locũ eſſe redemptioni, *l. Thais ancilla, §. ſtichus, ff. de fideicommiſſ. liber. Bar. in l. quibus diebus, §. Termilius num. 6. ff. de condi. & demonſtra. Pariſ. conſ. 19. nu. 46. lib. 2. Roland. à Vall. conſ. 61. n. 20. lib. 4.*

lib. 4. *Cephal. conſ.* 207. *num.* 52. *Surd.*
6 *conſ.* 298. *num.* 2. *&* 3. *lib.* 2. Neque dictum ius reluendi, ſeu redimendi in deliberatione reſeruatum dicitur amiſſum, etiam quod debitor vendiderit dicta bona redimenda cum omnibus iuribus ſibi competentibus, prout paſſim habentes facultatem redimendi rem illam vendere poſſunt, & alteri cedere, cum omnis actio cedi poſſit, *l. fin. de rei vendi. l. vbi Bal. C. de litigioſ. tot. tit. de hæredi. vel act. vendi. Caſtrenſ. in l.* 1. *C. de aliena. iudic. mut. cauſ. fact. Aym. conſ.* 191. & in ſpecie iuris redimendi latè *Roland. conſ.* 28. *num.* 29. *per totum lib.* 2. *poſt Alex. conſ.* 232. *num* 1. *& infra lib.* 6. *Dec. conſ.* 164. *in fin. & conſ.* 614. *num.* 8. *Grati. conſ.* 157. *num.* 15. *lib.* 2. & de frequentiſſima opinione, & ſequenda teſtatur *Card. Mantic. de tacit. & ambigu. conuen. lib.* 4. *tit.* 32. *num.* 113. *& Aym. dicto conſ.* 191. *n* 3. ita quod talis venditor præferendus quoque ſit vicino, & conſanguineo, qui ex iure municipali vendicare poſſunt rem venditam, quando pactum redimendi appoſitum fuit incontinenti, *Caſtren. conſ.* 74. *nu.* 2. *&* 3. *lib.* 2. *Igne. in l. dudum num.* 58. *C. de contrahen. empt. Rip. in l.* 1. *num.* 20. *ff. de priuileg. credi. Henrich. Boich. in cap. conſtitutus de reſti. in integr. Card. Mantic. dicto tit.* 32. *num.* 40. *&* 43.

7 Et ex his etiam dicendum ſequitur, quod cum ius redimendi cedi poſſit, vt eſt dictum, poſſit quoque per eum, qui retroemit, vigore facultatis ſibi reſeruatæ, ſeu conceſſæ alteri, eadē res vendi, cum ſit alienabile, quod eſt ceſſibile, & etiam tranſmittitur ad hæredes extraneos, ex quo illud ius, quod eſt in aliquo, eſt etiam in alijs, ex quibus peruenitur ad illud, *l.* 2. *ff. de iuriſdict. omn. iudi. l. oratio, ff. de ſponſal. Bal. conſ.* 28. *num.* 11. *lib.* 2. *poſt Roma. in l.* 1. *§. fin. ff. de nou. ope. nunc.*

8 Quis autem terminus regulariter detur ad reluendum in ſubhaſtatione, videas penes *Amat. dec.* 76. *n.* 11.

9 Cæterum ad prędicta notes velim, quod iudex in ſubhaſtationibus non procedēs ſeruatis ſeruandis dicitur nulliter agere, & intrat ſpolium, *Rota deciſ.* 365. *num.* 11. *par* 1. *in recentior. & coram Sanctiſſ. deciſ.* 105. *nu.* 5. *dec.* 198. *num.* 2. *deciſ.* 209. *num.* 2. *& dec.*
10 362. *num.* 4. prout ſpoliatiua eſt poſſeſſio capta vigore ſententiæ nullæ, *Rota per Sanctiſſimum deciſ.* 336. *num.* 2.
11 quo caſu dicitur capta per vim expulſiuam, ita vt competat interdictum,
12 vnde vi, *vt ibid. num.* 3. & ſpolij actio competens authori tranſit in eius hæredem, *Rota per Sanctiſſ. deciſ.* 542. *n.* 2.
13 *& ibi adden.* præſertim quando author
14 in vita ſpoliatus, *vt ibid. notatur.* Vbi & quod tranſit etiam in ſingularem ſucceſſorem abſque alia ceſſione *num.* 10.
15 *& prius num.* 3. Vbi quod ſpolii actio datur aduerſus poſſeſſorem rei, ſuper qua eſt commiſſum ſpolium, etiam ſi iſte
16 tertius poſſeſſor titulo, & bona fide emerit à non legitimo poſſeſſore, cum & nullitatis, & inualiditatis vitium in ſubhaſtatione, & adiudicatione influat quoque in omnes actus ſequentes, *Decius conſil.* 475. *à num.* 13. *vſque ad* 17. *& Socin. Iun. conſil.* 41. *num.* 17. *& ſeq. lib. ſecundo.*
17 Iudex enim non ſeruans ordinem in exequendo dicitur procedere tamquā priuatus, *Bald. in l ſi ob cauſam, C. de euict. Socin. conſil.* 158. *n.* 16. *lib.* 2. *Surd. conſil.* 168. *num.* 25. *lib.* 2. *Rota dicta dec.* 476. *num.* 5. *par.* 2 *in recent.*
18 Qua ratione quis priuatus non cenſetur poſſeſſione, ſed quinimo manutenerí debet, *Angel. in l. clam poſſidere, §. qui ad nundinas, num.* 2. *ff. de acquir. poſſeſſ. Rota coram R. P. D. Coccino in Faentina de Paſſis* 28. *Ianuarij* 1605. *coram Manzanedo in Braccaren. Beneficij* 3. *Iulij* 1606. *cum alijs per eamdem Rotam deciſ.* 630. *num.* 1. *in fine, par.* 2. *in recentior. Put. deciſ.* 409. *in fine lib.* 1.
19 *Card. Seraph. dec.* 1041. *nu.* 3. Eidemq. debitori hoc caſu actio ſpolii, vt & ſucceſſori contra ſucceſſorem, *gloſſ. in cap. cum ad ſedem, in verb. Interdictum,* vbi etiam *Abb. num.* 20. *&* 27. *de reſtit. ſpol.*

Caſſad.

Caſſador. deciſ. 3. eod. tit. Menoch. de recuper. poſſeſſ remed. 1. num. 410. & Rota dicta deciſ. 476. num. 2. vſque ad 5.
20 *par. 2. in recent.* quod ſpolium prius eſt
purgandum, vt & pronunciandum ſuper iudicio reintegrationis ad poſſeſſionem nulliter, & male captam, ſubhaſtatam, & venditam, *Ludou. deciſ. Peruſ. 17 num. 1. Honded. conſ. 18. num. 32. lib. 2. Rota deciſ. 365. num. 9. par. 1. in recent.*
21 et iam quod illud acciderit, vt dixi, ex
facto Iudicis, *cap. ex inſinuatione, de procur. Aym. conſil. 140. ſub num. 2.* &
22 ex facto Principis abſque cauſæ cogni-
tione, *Afflict. deciſ. 361. num. 24. & 35. Surd. dicto conſil. 168. num. 26. Rota in Mantuana bonorum 16. Decembris inter recentiores deciſ. 365. num. 11. par. 1. & coram Sanctiſſimo deciſ. 85. num. 2. & 3. par. 2. in recent. Honded. conſil. 82. num. 25. lib. 1. & conſil. 21. num. 2. lib. 2. Rota deciſ. 724. in fin. par. 2. in recent.*
23 Vbi, quod ſpolium etiam iudiciale
eſt purgandum non minus, ac ſi eſſet cōmiſſum à priuato, *Dec. in l. fin. num. 35 C. de edict. Diu. Adrian. tollen. Caputaquen. deciſ. 186. par. 2. latè Gratian. diſceptat. forenſ. lib. 3. cap. 524. num. 26.*
24 quæ adeo vera ſunt, vt ſpolio agens nō
videatur dimittere poſſeſſionem ciuilē, quam retinet ſolo animo, ſed tantum agere pro recuperatione poſſeſſionis naturalis. *Natta conſ. 572. n. 22. Surd. conſ. 160. n. 72. Rota deciſ. 56 num. 5. par. 2. in recen.* vbi dicitur ita aliàs à Rota fuiſſe pluries reſolutum.
25 Nullitas, & quidem notoria, & maxi-
mè conſiderabilis ea eſt, quando Iudex committit ſubhaſtationes non conſtito legitimè de debito *Rebuff. ad Conſtit. Reg. Gal. to. 2. tit. de pracon. art. 4. gl. vnica. ſub nu. 31. Peregr. de iur. fiſc. lib. 6. tit. 4. nu. 4. Rota deciſ. 689. nu. 3. par. 1. in recent. dec. 442. ſub nu. 1. par. 2. in recent. in ſpecie d. deciſ. 476. num. 4. & deciſ. 115. num. 1. in nouiſſ. nouiſſ. par. 4. Card. Se-*
26 *raph. deciſ. 1168. num. 5.* vbi quod ven-
ditio eſt retractanda etiam quod cōſtet de bono iure, & coram *Sanctiſſ. dec. 124.*
27 *n. 1. vbi n. 2.* additur, quod ſicuti nulla
eſt executio, ita etiam eſt nulla ſubhaſtatio, quæ ortum habet ab executione nul-
28 la; idemq. procedit, quando ſubhaſta-
tiones fuerūt factæ ab aſſerto Iudice, de cuius facultate non conſtat, *Rota dec.*
29 *597. n. 4. p. 1. inter recentior.* vel quando
alicui fuerunt adiudicatę nullis factis ęſtimationibus, *Franch. dec. 54. n. 12. Gratian. diſcep. lib. 3. c. 489. nu. 27. & c. 686. nu. 3. lib. 4.* præſertim vbi adeſt ſtatutum de illis faciendis, vt hic *Piſauri d. Rubr. 63. lib. 2.* Et ideo nimirum ſi dictis caſibus Iudex non dicatur procedere vti talis, ſed vti priuatus, *Dec. in l. vt vim, nu. 26. ff. de iuſti. & iur.* Cephal. *conſ. 289. n. 14. & ſeqq. lib. 2. Verall. dec. 112. p. 2. Rota d. dec 476. n. 5. p. 2. in recentior.*
30 Spolii verò extrema rectè probantur
& dicitur conſtare de antiquiori poſſeſſione ex ſubhaſtatione contra aſſertum debitorem obtenta per prætenſum creditorem, & ipſamet ſubhaſtatione, quæ duo extrema requiruntur, & probanda ſunt ab agente ſpolio, *Innocent. & Canoniſtæ in cap. ſæpè, de reſtit. ſpoliat. Alexan. conſ. 6 num. 5. lib. 3. Grat. conſil. 70. num. 22. lib. 3. Rota dicta deciſ. 476. ſub num. 1.*

EPITOME

Creditori offerenti nullis aliis exiſtentibus oblatoribus, ſeu licitatoribus adiudicanda nō ſunt bona iuxta illius oblationem, ſed pro iuſto pretio, & æſtimatione expertorum.

Creditor an admittatur ad emēdum tamquam tertius, & extraneus abſolutè vna cum cæteris licitantibus, vel in ſubſidium.

SVMMARIVM.

1 *Creditori offerenti nullis aliis licitatoribus exiſtentibus adiu-*

diſtrahendi ſunt bona iuxta illius oblationem.

Sed contra, quod imò bona illi adiudicentur pro iuſto pretio & æſtimatione expertorum num. 9

Aliàs adiudicatio eſt nulla, ibidem, & num. ſeqq. & præſertim num. 13 14. & 15

2 *Creditor admittitur ad emendum tanquam tertius, & extraneus.*

Declaratur procedere in ſubſidium, quando non inuenitur emptor, qui offerat iuſtum pretium, num. 3.

Contrarium, quòd imò admittatur etiam, quando alius reperitur, ſed indignum offert pretium, num. 4

Et hæc videtur verior opinio, num. 5.

Ratio adducitur, num. 6

8 *Executio quando fit ad inſtantiam fiſci, neceſſario fit æſtimatio.*

9 *Adiudicatio eſt nulla, quando non fuit ſeruata forma ſtatuti.*

Siue ſimus in debito fiſcali, ſiue priuati. num. 10

Maximè ſi ſtatutum requirat æſtimationem num. 12

Ac etiam quando adiudicatio fit pro concurrenti quantitate debiti, n. 13

11 *Pretium iuſtum conſtituitur ex præſenti æſtimatione.*

14 *Sententia redditur nulla, & notoriè iniuſta, eo ipſo, quod in actis non conſtat de ſubhaſtatione, nec de valore bonorum.*

16 *Adiudicatio ut legitimè fiat prius neceſſaria eſt ſubhaſtatio.*

Declaratur num. 17. & 18

QVAEST. CLIV.

1 INſuper ad vnum eſt maximè aduertendum, in quo plures hallucinantur, prætendentes, creditori offerenti nullis aliis licitatoribus exiſtentibus adiudicanda fore bona iuxta illius oblationem, nullatenus attento, an iuſtum ſit pretium oblatum, vel non.

2 Quorum fundamentum eſt, quia creditori permittitur emere tamquam tertio, & extraneo, *ad textum in l. 2. C. ſi in cauſ. iudic.* vbi dicitur, quod creditore emere poteſt ab alio, ſo pignus vice cuiuſlibet alterius licitatoris, idem que tradit *Bald. ibidem, & Salycet. in l. ordo num. 5. C. de execut. rei iudicat. Rota coram Sanctiſſimo deciſ. 12. num. 1. & fuit dictum in Romana de Roncionibus 5. Decembris 1608. coram D. Ottembergo, & firmat nouiſſimè Gratian. diſceptation. forenſ. lib. 1. cap. 7. num. 7 Rota coram Cardinali Seraphino deci. 1448. & deciſ. coram Sanctiſſimo, & in Bononien. prædij 12. Ianuary 1624. coram Remboldo, & dixi in quæſtione 18. num. 6.*

3 Et quamuis communiter declaretur id locum habere tantum in ſubſidium, nempe quando non inuenitur emptor, qui offerat iuſtum pretium, ſecundum *Salyc. in l. 1. C. ſi in cauſ. iudic. & decidit Rota in Mediolanen. auctionis, 4. Februarij 1600. coram bon. mem. Cardin. Millino*, & ego ſæpè dixi in hoc tractatu.

4 Contra tamen hanc declarationem vrgere videtur text. *in d. l. 2.* vbi dicitur admitti creditorem, quando alius reperitur, ſed indignum offert pretium, & ſic velle tex. quod admittatur etiã creditor, quando alius inuenitur, ſed iuſtum pretium non offert, & quidem tex. ille loqui videtur etiam de venditione, quæ fit creditori tãquam licitatori, vt late probat *Surd. conſ. 256. ſub num. 1. lib. 2.* Cuius opinio verior videtur per rationes

5 ibi per eum adductas, & præcipuè ex

6 eo, quia non eſt iuſtum, quòd creditor in pari cauſa ſit deterioris conditionis, quam tertius, vt nouiſs. per *Beltramin. ad d. dec. 12. ſub n. 2. Rota in Mediolanen. prædij 12. Ian. 1624. Rolan. conſ. 32. num. 33. volum. 1.*

7 Cæterum in propoſita quæſtione ex quo ſupponitur nullum alium licitatorem, quàm creditorem, dicimus ex veriori adiudicationem illi non eſſe faciendam iuxta illius oblationem ad fraudes euitandas, ne plus ex ea conſequatur, quam ex credito, ſed pro iuſto, & vero pretio, de cuius iuſtitia non poteſt apparere, niſi per extimationem

ex-

expertorum, quidquid aliud ſit, quando extarent licitatores, quibus exiſtentibus forte non opus eſſet alia extimatione, & hoc vltimo caſu loquuntur contrarium tenentes, vt in ſpecie declarat *Roland. conſil.* 32. *num.* 33. *& 34. lib.* 1. *poſt Caſtren. in l. ſi quos, num.* 2. *& ibi Fulgoſ. & Salycet. C. de reſcinden. vendit. Afflict. deciſ.* 358. *num.* 5. vbi dicit, quod in Conſilio retractata fuit executio, quoniam bona non fuerunt extimata, ſed creditori aſſignata nulla extimatione præcedente, monetur per *text. in l.* 1. *C. ſi in cauſ. iudic. vbi ſecundum Salycet.* dicitur, quod bona non ſunt adiudicanda creditori, niſi vbi non inuenitur emptor, & eo caſu fieri debet datio in ſolutum iuſto pretio, & ita declarat *Afflict. Surd. conſil.* 156 *num.* 6. *in fine cum ſeq. lib.* 2. *Matte. Coler. de proceſſ. execut. par.* 3. *cap.* 11. *num.* 97. *Iodoc. de ſubhaſta. cap.*
8 3. *num.* 11. quod & in ſpecie locum habet in fiſco, vt nempe, quando inſtante illo fit executio, neceſſaria ſit eſtimatio, vt reſpondit *Becc. conſil.* 95. *num.* 17. vbi ita intelligit dictam *l. ſi quos* in terminis, de quibus agimus, idem tenet, ac ſequitur *Gratian. diſceptation. Forenſ. cap.* 545. *num.* 10. *&* 11. *lib.* 3. qui ſuperius *ibidem num.* 8. ait eo præſer-
9 tim adiudicationem eſſe nullam, ſi ſeruata non ſit forma ſtatuti maxime circa æſtimationem bonorum, quæ fieri debet tam de iure municipali, quàm de iure communi, ſiue ſimus in debito fiſcali, ſiue priuati, *Caſtr. conſil.* 156. *Viſis actis, & actitatis in princip. lib.* 2. *& in dicta l. ſi quos, num.* 2. *Afflict. dicta deciſ.* 358. *num.* 5. *verſic. Quarta ratio, Iodoc. de ſubhaſta. cap.* 3. *num.* 11. *Matte. Coler. de proceſſ. execut. par.* 3. *cap.* 9. *num.* 97. *Luc. Pet. qui loquitur in caſu ſtatuti lib.* 8. *cap.* 2. *num.* 32.
11 Ita quod iuſtum pretium ſit conſtituendum ex præſenti eſtimatione, *Peregrin. de priuileg. fiſc. lib.* 6. *tit.* 4. *nu.* 8.
12 Et quidem in caſu, vbi adeſt ſtatutũ diſponens eſtimationem fore faciendã, eſt minus dubitabile, cum debeat aliquid addere iuri communi, & illius forma præciſe ſeruari, alioquin actus erit ipſo iure nullus. *Bal. in l. ordo, num.* 6. *in fine, C. de execut. rei iudic. Gratian. vbi ſupra, num.* 12. *qui num.* 10. reſpondet tacitæ obiectioni, quod ſcilicet præſumatur Iudicem extraiudicialiter ſe informaſſe ſuper tali eſtimatione; quia talis præſumptio non ſufficit, cum requiratur, quod fiat per peritos, *Rota deciſ.* 328. *par.* 2. *recent.* & conſtet de illorum relatione, cum ita demum deueniatur ad dationem in ſolutum, ſi iuſtus emptor, ſiue nullus reperiatur, vel exiſtat, *l.* 2. *C. ſi in cauſ. iudic. pign.* ex quo ſciri non poteſt, an illi ſit locus, ſi non ſit facta æſtimatio rei ſubhaſtandæ præcedente relatione peritorum; &
13 hæc ſententia præſertim procedit, quãdo adiudicatio ſit pro concurrenti quãtitate debiti, quæ verba ſolum important, vt pro iuſta æſtimatione, non autem in ſolutum pro toto debito facta cenſeatur, ſic *Rota per Cardinalem Seraphinum deciſ.* 984. *num.* 2. *& in eodem*
14 *caſu deciſ.* 1005. *num.* 3. vbi quod propterea ſententiæ, eo ipſo, quod ex actis non conſtat de ſubhaſtatione, nec de valore bonorum, redduntur notoriè iniuſtæ, ex opin. *Franch. in cap. dilecto, quæſt.* 55. *de appellat. Felin. in cap. inter cæteras, colu. final. de re iudic. quam ſeruat Rota, vt per Puteum deciſ.* 401. *in cauſa Toletana, lib.* 1. & in ſpecie de qua agimus ſequitur *Rota coram Rembolđo deciſ.* 226. *num.* 1. *&* 4. *impreſſ. poſt tract. Statil. Pacific. de Salui. interdicto.*
15 Addo ego, quod adiudicatio prædicta facta creditori plus offerẽti nullis aliis extantibus licitatoribus cenſetur ex alio nulla, quia concepta per verbum, *Plus*, quod eſt comparatiuum, & ſupponit poſitiuum extitiſſe, hoc eſt alios obtuliſſe, licet non tantum, adnotata per *Iaſ. in l. ſtipulationes quædam nu.* 2. *ff. de ver. obl.* quod vtique verum non cõſtat; & ideo eſt nulla, & inualida ex præmiſſis & dicitur ſpoliatiua, ita ꝙ merito agi poſſit interdicto recuperandæ etiã contra

emptorem bonorũ, vt in terminis executionis notant poſt ſcribentes in *l. à Diuo Pio, §. ſi pignora, ff. de re iudic. adden. ad Afflict. deciſ. 302. num. 2. quos ſequitur Rota dicta deciſ. 226. n. 3.*

16 Ac denique nota, quòd ad hoc, vt adiudicario à Iudice facienda ſubſiſtat, prius neceſſaria eſt ſubhaſtatio, & ita in ſubſidium ea fieri debet, quando ſcilicet licitator, ſeu oblator non inuenitur ſiue minus idoneus reperiretur ad ſcripta per *Rotam coram Buratto deciſ. 96. num. 3.* quia tunc bona pro iuſto pretio creditori adiudicantur, ita quod adiudicatio nullatenus fiat, quando alterius adeſt oblatio. *Rota dicta deciſ. 226 num. 1. Card. Seraph. deciſ. 984. num. 11* & in caſu, quo creditor admittatur in ſubſidium ad licitandum, admittitur etiam per ſuppoſitam perſonam, veluti extraneo permittitur, vt fuit dictum in *Mediolanen. Euictionis 4. Febr. 1600. coram Card. Mellino.* Oblatio tamen poſt adiudicationem non valet, vt inquit *Rota dicta deciſ. 96. num. 2. coram Buratto.*

17 Declaratur, quod dicitur de ſubhaſtatione neceſſaria non procedere, quãdo adiudicatur res minoris valoris, *Seraphin. deciſ.* 1005. *num.* 1.

18 Secundo declara non habere locum, quando Iudex proceſſit veluti in notorio, ſi re vera notorium erat de valore rei, & quod de illo conſtet, quia tunc licet adiudicatio non præcedente ſubhaſtatione non valeat, tamen ſi impetretur commiſſio, in qua fuiſſet probatum, quod tempore adiudicationis pretium in nihilo excedebat rei valorem, & ita læſio excluderetur, adiudicatio tunc valeret. *Rota per Puteum deciſ. 175. lib. 2. Afflict. deciſ. 368. ad finem.*

Et quatenus facta ſupet re maioris valoris, quam ſit debitum, tenet, ſi illud plus debitori reſtituatur. *Rota per Burattum dec. 49. num. 13. & 161. adden. & deciſ. 91. num. 5.* & ego alibi dixi in hoc tractatu.

EPITOME.

Expenſę, quę fiunt in ſubhaſtationibus, deducuntur tamquam æs alienum.

Quod extenditur ad Gabellam, quę ſoluenda eſt pro venditione facta.

Et quid ſtante ſtatuto.

Idemque dicitur procedere in expenſis pro exigendis debitoribus hęreditariis, & pro defenſione hęreditatis.

Etiam ſi lis finita non ſit, dummodo redacta ſit ad bonum ſtatum victoriæ.

SVMMARIVM.

1 *Expenſæ quæ in ſubhaſtationibus fiũt, detrahuntur tamquam æs alienum*

2 *Gabella vbi ſolui debet de venditione prius detrahuntur expenſæ factæ in ſubhaſtationibus, & Gabella exigitur pro eo, quod remanet apud creditorem.*

Quod præſertim procedit, quando Statutum diceret pro pretio, quod fuit receptum gabella ſoluatur, nu. 3.

Declaratur habere locum, quando Statutum ſimpliciter diſponeret, quod ſoluatur gabella pro pretio rei ſecus vero ſi loqueretur, quod gabella ſoluenda eſſet pro pretio, quod quis vẽdidiſſet, quia tunc pro toto pretio ſoluetur, num. 4

5 *Expenſa facta pro exigendis nominibus debitorum hæreditariis deducitur ab hærede. Et de ratione, n. ſeq.*

Et tantum dicitur eſſe in credito, quantum exigitur deductis expenſis, n. 7

Extende idem procedere in expenſis factis pro defenſione hæreditatis, & pro recuperatione bonorum fideicommiſſi, num. 8

Ampliatur etiam locum habere, ſi lis finita non ſit, dũmodo redacta ſit ad bonum ſtatum victoriæ, n. 9. Item amplia, & limita, vt num. 10. & 11.

QVAEST.

QVAEST. CLV.

1 Sciendum eſt præterea, quod expenſæ, quæ fiunt in ſubhaſtationibus prius detrahuntur tāquam æs alienum, vt docet *Bar. in l. vbi pure, §. fin. num. 1. ff ad Senat. Conſul. Trebell. & in l. quantitas patrimonij, ff. ad l. Fal. & in l. fin. §. in computatione in princ. num. 3. in 3. not. & ibi Iaſ. num. 2. Corn. num. 1. in fine, C. de iur. deliber. Aſin. de execut. §. 7. cap. 300. num. 1. Matte. Coler. de proceſſ. executp. 3. cap. 9. num. 89. Rebuff. in tit. de pracon. tom. 2. art. 4. gloſſ. vnica, num. 7. Gratian. diſceptat. lib. 2. ca. 343. nu. 1.*

2 Et ideo ſi pro venditione ſolui debet Gabella ad rationem tot quadrantium pro quolibet ſcuto, deducitur, quod impenditur in ſubhaſtationibus faciendis, aut pro ſoluendis mediatoribus, & ſolum exigitur pro Gabella reſpectu eius, quod remanet apud creditorem, *Bar. in l. ſed ſi hoc, quam repetit in l. ſed ſi vir vxori, §. cuidam, in princip. num. 1. ff. de condit. & demonſtrat. vbi Caſtren. num. 3. Iaſon in l. non amplius in princip. ſub num. 4. verſic. Secundo aado, ff. de leg. 1. Ripa in dicta l. vbi pure, §. vltim. ad finem, num. 6. ff. ad Trebellian.*

3 Et præſertim procedit, quando ſtatutum diceret pro pretio, quod receptiſſet, cum non recipiat, niſi quod apud eum remanet. *Bart. in dicta l. ſi vir vxori, § cuidam, in princip. num. 1. ff. de condition. & demonſtration.*

4 Quod tamen declarat habere locum, quando ſimpliciter ſtatutum diſponeret, quod ſoluatur Gabella pro pretio rei: ſecus verò, ſi loqueretur, quod Gabella ſoluenda eſſet pro pretio, quod quis vendidiſſet, quia tunc pro toto pretio ſoluetur, cum certum ſit, quod tanti vendidit, vnde alia expenſarum deductio fieri non poterit. *Bart. in dicta l. ſed ſi hoc, §. cum quidam, verſic. Aut dicit, quod ſoluatur, ff. de condition. & demonſtrat.*

5 Simile videmus in expenſa pro exigendis nominibus debitorum hæreditariis, quia expenſa dicta occaſione facta deduci debet, *Peregr. de fideic. art. 50. n. 14. Intrigliol. de ſubſt. cent. 3. q. 74. n. 103*

6 Eſt enim impenſa neceſſaria, & hæres in culpa eſſet, ſi debitores hæreditarii non exigeret, *l. ſi hæres, §. fin. ff. ad Trebellian.*

7 Et tantum eſt in credito, quantum exigitur deductis impenſis in illud exigendo, *gl. magna in l. per diuerſas, C. manda. Bar. in l. 1. §. neceſſaria, ff. de impen.*

8 Idemq. dicimus in expenſis factis pro defenſione hæreditatis, vel pro recuperatione bonorum fideicommiſſi, quæ deducuntur in reſtitutione fideicommiſſi, *dicta l. vbi pure, §. in diſtrahendis, ff. ad Trebell. l. fin. §. in computatione. & ibi Angel. in princip. Paul. de Caſtro num. 3. Alexan. num. 3. & Iaſ. num. 2. C. de iur. deliberan. Pinell. de bon. matern. par. 2. n. 70. Bald. conſil. 73. n. 3 lib. 3. Ancharan. conſil. 32. Grati. conſil. 9. num. 17. lib. 2. Marzar. conſil. 12. & de fideicomm. quæſt. 67. Cephal. conſil. 762. num. 30. Rolan. in tract. de inuentar. p. 4. q. 18.* vbi teſtatur de communi *opin. Garz. in tract. de expenſ. cap. 6. num. 9 Simon de Prær. de interpretat. vltim. volunt. fol. 354. num. 15. Petra de fideicom. quæſt. 15. num. 240. verſ Quarto, Pereg. de fideicom. art. 50. num. 11.* vbi ita fuiſſe iudicatum, *Intrigl. de ſubſtit. cent. 3. q. 74. num. 92. 94. & 102. Rauden. in dec. Piſa. 31. nu. 306. & ſeqq. Rota dec. 517 n. 6. & infra, p. 2. in recen. Card. Seraph.*
9 *dec. 923.* vbi idem vult, ſi lis non ſit finita dummodo cauſa ſit redacta ad bonū ſtatum victoriæ.

10 Ampliatur dicta principalis ſententia, vt ſibi vendicet, etiam ſi hæres, cum litigabat cum creditoribus, vel legatariis non, obtinuit ſententiam pro ſe, dummodo bona fide litigauerit, quia & tunc deducet litis expenſas, quāuis aliud ſit, quando temere litigauit, *Bald. conſ. 76. lib. 3. Rolan. d. q. 18. Peregr. d. art. 50. nu. 11. Rota d. dec. 517. num. 17.*

Contrarium ſenſit Cardin. Seraphin.

dicta deciſ. 925. *num* 3. *& ſeqq.* Licet, vt ſuperius dixi, admittat repeti poſſe, quando lis non fuit finita, ſed fuit redu cta in ſtatum victoriæ.

11 Limitationes huius concluſionis videas per te penes *Peregrinum in tract. de fideicommiſſ. art.* 50. *num.* 11. *vſque ad num.* 15. *& per Rot. dicta deciſ.* 517. *num.* 6. *&* 7. *par.* 2. *in recentior.*

EPITOME.

Subhaſtatio, an, & quando requiratur in bonis vendendis pro collectis.

Et quid in pecunia ſtante præſertim ſtatuto ſubhaſtationē requirēte in bonis mobilibus.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio requiritur, quando bona vendi debent pro collectis.*

Fallit ſi ſint bona mobilia, num. 2.

Sublimita, quando offertur pecunia, vt illa diſtrahatur pro ſatiſfactione crediti, num. 3.

Ampliatur procedere quoque ſtante ſtatuto, quod ſubhaſtatio requiratur bonorum mobilium, n. 4. *&* 8

Et de ratione, num. 6. *& ſeqq.*

5 *Pecunia dicitur res mobilis.*

7 *Subhaſtatio eſt fruſtratoria, quando pretium eſt adeo manifeſtum, vt colluſio aliqua interuenire non poſſit.*

9 *Subhaſtatio ceſſante fraude non requiritur.*

QVAEST. CLVI.

QVæritur quid dicendum, quando bona vendi debent propter collectas non ſolutas, an requiratur ſubhaſtatio.

1 Et reſpondetur affirmatiuè, niſi ſint
2 bona mobilia, pro quorum alienatione nequaquam ſubhaſtationem requiri, dixit *Bald. in l.* 1. *C. ſi propt. publ. penſi. Bertachin. in tract. de gabell. par.* 2. *tit. de loca. gabell. verſ. Septimo quæro num.* 18. *& ſequitur Aſin. in tract. de execut. §.* 6. *cap.* 21.

3 Vel offeratur pecunia, vt nempè diſtrahatur pro ſatisfactione petiti crediti, etiam ſtante ſtatuto, quod bona mobilia ſubhaſtentur.

4 Nam licet ſtatutum ſubhaſtationem requirat in bonis mobilibus, & pecuniæ
5 dicantur res mobiles, & de loco ad locum transferantur, *Cyn. Bal. & Alber. in l. ea demum, C. de colla. iuxta, §. & quia parum, in authen. de nupt. & auth. hoc niſi, in princip. C. de ſolut. Tiraquel. de retract. lignag. §.* 1. *gloſſ.* 7. *num.* 103. *poſt Dec. conſil.* 181. *colum.* 1. *verſic. Tertia concluſio. Pariſ. conſil.* 67. *num.* 11. *lib.* 4. *Natt. conſil.* 117. *num.* 5. *Surd. conſil.* 27. *num.* 7. *lib.* 1. *Rota deciſ.* 419. *num.* 3 *ad finem par.* 2. *in recent.*

6 Ex quo tamen vnus nummus non plus valet, quam alius, ſtatutum locum non habet in pecunia, *Bal. in l.* 1. *num.* 4. *C. ſi propt. publi. penſit. vendi. fuer. celebra.* vbi ait, quod ſubhaſtatio eſt fru-
7 ſtratoria, quando pretium eſt adeo certum, vel manifeſtum, vt colluſio aliqua interuenire non poſſit, *l.* 2. *vbi Bar. nu.* 24. *C. de reſcind. vendi. & in l. pretia rerum, §. nonnullam, num.* 3. *ff. ad l. fal. & concludit Matte. Coler. de proceſſ. execut. par.* 3. *cap.* 9. *num.* 51. *& Paul. Leon. in deciſ. Valentin.* 108. *num.* 8. *& infra.*

8 Quo in loco agit de ſimili ſtatuto loquente de ſubhaſtatione mobilium, quod pecunias non comprehendit; cũ
9 ſubhaſtatio inuenta fuerit, vt fraudibus obuietur, & ne res viliori pretio vendatur in debitoris præiudicium, quibus ceſſantibus deficit etiam diſpoſitio. *Rota per Cardinalem Seraphinum deci.* 358 *num.* 1.

Et quidem fraus contingere non poteſt in pecunia, cuius valor, ſeu æſtimatio eſt notoria, & manifeſta ex valore impoſito per Principem.

EPI-

EPITOME.

Secundum Decretum interpoſitum ſuper inſtrumento nullo, vel credito non vero, eſt nullum.
Et adiudicatio, ſeu in ſolutum datio exinde ſecuta eſt reuocabilis.
Vt & ſubhaſtatio antea facta.

SVMMARIVM.

1 *Secundum Decretum ſuper inſtrumento nullo interpoſitum, vel credito nõ vero eſt nullum.*
Et per conſequens adiudicatio, & in ſolutum datio cum ſit reuocabilis, reuiuiſcunt priora iura. nu. 2.
Quemadmodum & ſubhaſtatio antea facta, num. 3.

QVAEST. CLVII.

Quid iuris ſit, quando ſecundũ Decretum fuit interpoſitũ ſuper inſtrumento nullo, vel credito non vero, mo do quæritur.

1 Et reſpondetur illud eſse nullum vti interpoſitum ſuper non debito, ac inſtrumento non ſeruatis ſeruandis facto, adnotata per *Bart. in l. ſi non ſortem, §. ſi centum. quem communiter ſequuntur Doct. ff. de condict. indebit. Franc. Milanen. deciſ.* 14. *num.* 1. *par.* 1.

2 Et per conſequens cum adiudicatio, vel in ſolutum datio ſit reuocabilis, reui uiſcunt priora iura, *Capyc. deciſ.* 43. *Afflict. deciſ.* 8. *&* 16. *& ibid. Vrſil. ad eum, Surd. poſt alios conſil.* 7. *lib.* 1.

3 Vt & ſubhaſtatio antea fieri non potuit, *Oſaſch. deciſ.* 70. *num.* 4. *faciunt ſcripta per Rot. deciſ.* 476. *num.* 4, *par.* 2. *in recentior.*

EPITOME.

Res ſubhaſtata, an ſemper danda ſit plus offerenti.
Licitatio ſecunda cum augumẽto pretij, quando dicatur nouus contractus, ita vt offerens, dicatur habere rem ex nouo contractu.

SVMMARIVM.

1 *Res ſubhaſtata plus licitanti danda eſt.*
Primò fallit, ſi licitans poſt licitationẽ non comparet, nec in termino conſignauit cedulam, quo caſu pro renunciante habetur, n. 2.
Secundò fallit, quando vltimus licitator fuit poſitus ab ipſo principali debitore ad impediendam adiudicationem prius alteri factam pro iuſto pretio, & non animo augendi, & meliorem conditionem faciendi, num. 3.
4 *Licitatio ſecunda cum augumento pretij, an dicatur noua, ita vt offerens dici poſſit habere rem ex nouo contractu.*
5 *Quantitas additi, vel detracti pretij debet conſiderari ex nouo cõtractu.*

QVAEST. CLVIII.

In præcedentibus quæſtionibus ſæpè diſceptatum fuit, an res ſubhaſtata plus offerenti ſit danda, & fuit concluſum cum *Ang. in l. ſi is qui bona, num.* 7. *ff. de pignor. & hypothecis*, conſtituendo duos caſus.

Primus eſt caſus, quando in edicto propoſito, vel præconis voce, plus offerenti r m eſſe dandam exprimitur, quo caſu ei nino dari debet.

Se andus caſus eſt, quando verba ſimpliciter prc feruntur, nec appoſita fuerunt illa verba, quod plus offerenti dabi-

dabitur, quia tunc plus offerenti dari cogi,ſeu compelli non poteſt.

Et ratio eſt, quia ad hoc ſubhaſtans non aſtrinxit, cum probabiliter eſſe poſſit, vt rem ſub haſta iuſti pretii perquirendi gratia magis poſuerit, quam vendendi; tum etiam quia minus offerenti vendere magis expediat præſenti pecunia, quam plus offerenti ſolutione longius dilata, vt voluit *gloſſ. quam ſequitur Bar. in l. ſi tempora, C. de fid. inſtru. & iur. haſt. fiſc. lib. 10.*

Cæterum, quando fuit dictum, quod res dabitur plus offerenti, an ſemper ei danda ſit, quæritur.

1 Reſpondetur, quod quamuis oblatio maioris ſummæ regulariter admitti debeat reiectis aliis oblationibus tamquã continentibus minorem ſummam, iuxta *auth. hoc ius porrectum, C. de ſacroſanct. Eccleſ. Bar. in l. ſi tempora, in princ.* C. *de fide inſtrum. & iur. haſt. fiſcal. lib. 10. Rota coram R.P.D. Litta in Romana Nullitatis ſubhaſtationis Vineæ 6. Februarij 1604. verſic. Secundo quia, & verſic. Non obſtat.*

2 Nihilominus, ſi talis offerens poſtea non comparuit, nec per eum fuerit cõſignata cedula in termino ſibi præfixo, habebitur pro renunciante, cum temporis lapſus hoc inducat, *Bal. in l. ſi ego, ff. de negot. geſt. & conſil. 466. in 2. dub. lib. 1. Surd. deciſ. 189. num. 8. Tiraquell. de retract. lignag. gloſſ. 4. §. 3. num. 2. in terminis deliberationis Neutzan. conſil. 77. num. 12. per text. in l. 3. §. An ego, ff. de reb. cor. poſt Roman. conſil. 190. in fine.*

3 Vel etiam ſi apparet, quod talis vltimus licitator fuit a debitore poſitus ad impediendam adiudicationem prius alteri factam pro iuſto pretio, non autem quod haberet animum augendi, & meliorem conditionem faciendi, quoniam tunc repelli poterit per Iudicem tamquam nimis animoſus licitator, *Bal. in l. ad officium, num. 6. & ibi Caſtren. col. 1. in fine, Salyc. colum. 1. quæſt. 1. C. comm. diuidun. Mar. Mut. ſuper conſuetud. Panormi, c. 26. n. 34.*

Nam Iudex ex cauſa licitationem, & oblationem non ſequi poteſt, *l. licitatio ff. de publica. & l. ſi pignori, ff. famil. herciſcun. & tradunt Doct. in l. à Diuo Pio, §. ſi pignora, ff. de re iudic.*

4 Quando autem contingeret augumẽta fieri in locationibus, diceretur nouus contractus nihil habens commune cum antecedentibus, adeo quod etiam ſi primus conductor ad offerendum admitteretur, deberet ei plus offerenti res addici non ſecus, ac ſi alius plus obtuliſſet, Ita vt ſi ex tali licitatione remaneat conductor, non dicatur habere rem ex primo contractu, ſed ex nouo, qui idem operatur in eadem perſona, quod operaretur in noua; Non enim dicitur res apud eum propriè permanere, ſed potius diſcedere a prima conductione, & ex ſecunda venire, quaſi ſit nouum factum cum repetitione contractus, *l. Valerianus, de Prætor. ſtipul.* ob rationẽ additamenti pretii, quod nouum facit contractum, *l. pacta conuenta, §. Paulus, de contrahen. empt. & latè declarat Bal. in l. item quod dictum, §. ſi quis extiterit ff. de in diem addict.*

5 Et ſemper quando contrahitur debet conſiderari quantitas additi, vel detracti, vt habetur ex eodem *Bal. in l. ſi prædio, §. ſi fundus ff. eodem tit. per text. in l. fundi partem, de contrahen. empt.*

EPITOME.

Adiudicatio facta creditori nulla præcedente æſtimatione eſt nulla.

Remedium Can. Reintegrandæ competit contra quemcũque poſſeſſorem, etiam titulo & bona fide poſſidentem.

Et quæ ſint probanda, vt tale remedium proſit, ſiue quis agat ex perſona propria, ſiue ex perſona defuncti

Remedium quorum bonorum datur ad res ſingulas adipiſcen-

Et ſufficit ſola detentio abſque eo, quod probetur dominiũ, & poſſeſſio.

Res per ſecundum decretum ad iudicata quando libera tradi ta cenſeatur.

Subhaſtatio facta per Iudicem ante menſurationem inducit ſpolium

Pretium dicitur ante menſura tionem incertum, quãdo fuit conuentum bona vendita fo re menſuranda.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio facta non conſtito de debito eſt nulla.*

Prout, & adiudicatio facta creditori nulla præcedente æſtimatione eſt nulla nullis alijs extantibus licitatoribus, num.2.

Ita quod intret ſpolium, quod competit hæredi contra hæredem, ac hæredi hæredis, & ſucceſſori contra ſucceſſorem, num.3.& 4.

Intellige vt n.6.7.8.& 9

5 *Remedium reintegrandæ datur contra titulo, & bona fide poſſidentem.*

Et vt proſit, probandum eſt, quod quis ſit hæres, & quod ipſe, vel defunctus poſſidebat, quodque de præſenti reus conuentus poſſidet, nu.6.

Fallit in filio, in quo non requiritur probatio, quod ipſe ſit hæres, cum in filio agente ad ſui commodum præſumatur ſtatim, quod ſit hæres, quicquid aliud ſit in filio conuento, & num.7.

Et quatenus intentetur ex perſona propria hæredis, neceſſe eſt probare eum poſt mortem defuncti accepiſſe poſſeſſionem bonorum, quæ recuperare intendit, num.8

Quando verò ageretur ex perſona defuncti probandum eſt, quod idem defunctus, ex cuius perſona agitur, fuit in vita ſpoliatus, n.9

10 *Poſſidens in vita, præſumitur poſſediſſe vſque ad mortem.*

11 *Remedium quorum bonorum datur ad res ſingulas adipiſcendas, & numero ſequen.*

Vbi declaratur contrarium.

13 *Dominium, & poſſeſſio probari non debet in remedio quorum bonorum, ſed ſufficit ſola detentio.*

14 *Adiudicatio, vt valeat, facienda eſt præuia æſtimatione per peritos, & non per ſubhaſtationem.*

15 *Res per ſecundum decretum adiudicata libera tradi ſolet ab omni ære alieno, & hypotheca,*

Fallit ſi in præconijs, fuit quid reſeruatum, num.16

Vel etiam in ſententia adiudicationis, num.17

18 *Subhaſtatio facta per Iudicem ante menſurationem inducit ſpolium.*

19 *Venditio ad menſuram intelligitur fieri ſub illa conditione, ſi res vendita menſuretur.*

20 *Pretium ante menſurationem dicitur incertum, & nihil peti poteſt, donec appareat, quod debeatur.*

21 *Executio facta non præcedente legitima liquidatione eſt nulla.*

22 *Pretium debitum ex contractu ad menſuram ſi conuertendum eſſet in executionem alterius debiti, magis facit ſubhaſtationem ſpoliatiuam, ſi ante illam facta fuit ſubhaſtatio.*

QVAEST. CLIX.

1 IN quæſtionibus ab hac quinta, & ſexta fuit dictum, quod vbi ſubhaſtatio facta fuit non conſtito le
2 gitimè de debito; vel etiam adiudicatio facta extitit creditori pro oblatione per eum facta nulla præcedente æſtimatione, & nullis aliis exiſtentibus licitatoribus, fuerunt, ac ſunt nullę, & competit remedium *cap reintegrandæ*,
3 & datur hæredi, & ſucceſſori contra

tra

3 tra ſucceſſorem, & contra quemcum-
que poſſeſſorem, cum ſit in rem ſcri-
ptum, & tranſit tam in ſingularem, quã
vniuerſalem ſucceſſorem. *Socin. in l. rem
quæ nobis, num. 19. de acquirend. poſſeſ.
poſt Bart. in l. ſi tertius, §. ſi quis priuſ-
quam, ff. de aqu. pluu. arcen. & decla-
rat Bero. conſil. 64. num. 6. lib. 3.*

4 Sufficit enim vitium ſpolii factum
ab ingrediente poſſeſſionem, quod tran
5 ſit in tertium, & contra tertium poſſeſ-
ſorem, etiam titulo, & bona fide. *A-
lexand. conſil. 200. num. 8. lib. 2. vbi te-
ſtatur de magis communi, & conſil. 78.
num. 1. lib. 3. Socin. iun. conſil. 128. nu.
21. lib. 2. Innoc. Butr. & poſteriores in
cap. ſæpe, de reſtitutio. ſpoliat. Ruin. conſ.
49. num. 2. lib. 4. citat alios Franc. Becc.
conſil. 75. num. 4. Myſinger. obſeru. 85
centur. 3. num. 3*

Verum in præſenti quæro, quid agen
dum, vt in hoc iudicio ſpolii obtinea-
tur. Et quidem cenſeo, prius proban-
dum eſſe, quod quis ſit hæres, & quod
vel ipſe, vel defunctus prius poſſidebat,
& quod præſenti reus conuentus poſ-
ſidet *Innocen. in cap. ſæpè de reſtit. ſpo-*
7 *liat. Becc. conſ. 75. nu. 2.* licet quando
eſſemus in filio, probatio non require-
retur, quod ille ſit hęres; cũ in filio agen
te ad ſuum commodum ſtatim præſu-
matur, quod ſit hæres, quidquid aliud
ſit in filio conuento, *Bal. in l. 1. in fin.
C. commun. de leg. Franc. de Amic. conſ.
61. num. 4. Franc. Becc. dicto conſ. 75.
num. 7.*

8 Obſeruandum erit præterea, An re-
medium huiuſmodi intentetur ex per-
ſona propria hæredis, vel ex defuncti
perſona.

Nam ſi ex perſona hæredis agatur,
neceſſe erit probare illum poſt mortem
defuncti bonorum poſſeſſionem acce-
piſſe, quæ intendit recuperare, Cum in
eum non tranſeat poſſeſſio defuncti,
quæ eo mortuo finitur, & ideo noua
opus eſt apprehenſione, quamuis eſſe-
mus in ſuo hærede, adeo quod hoc nõ
probato locus non ſit remedio recupe-
randæ, *Natt. conſ. 439. num. 5. Becc.
dicto conſ. 75. num. vſque ad 14.*

9 Et quatenus agatur ex perſona defũ-
cti, probandum erit, quod idem defun-
ctus, ex cuius perſona agitur, fuit in vita
ſpoliatus, quo caſu tale ius, ſicut cæte-
ra ad hæredem tranſeunt; Nam ſi de-
functus ſpoliatus non fuiſſet, ius recu-
perandi poſſeſſionem non eſſet in defũ-
cti perſona formatum, & ſucceſſiuè non
poſſet ad hæredem tranſmitti, *Ruyn.
conſ. 45. ſub num. 10. verſ. & eadem
ratione lib. 1. Grat. conſ. 70. num. 14. &
ſeq. lib. 2. Corn. conſ. 329. col. 7. lib. 1.
Becc. dicto conſ. 75. num. 14 & infra,
Natt. dicto conſ. 439. num. 5. Ant.
Gaur. in tit. de reſtit. ſpoliat. concluſ. 5.
num. 26. Hier. Cagnol. in l. hæredem
num. 17. ff. de reg. iur. Bero. conſ. 59.*
10 *nu. 9. vſque ad 12. lib. 3.* Huius con-
cluſionis ratio eſt, quia cum aſſeratur
defunctum aliquando in vita poſſediſſe
præſumendum eſt quoque, quod vſque
ad mortem poſſederit, & ita, quod in
vita nunquam deſierit poſſidere, *ſecun-
dum Abb. in cap. cum ad ſedem num.
15. de reſtit. ſpoliato. Alex. conſ. 133.
num. 3. lib. 1. & conſ. 33. propè fin. lib.
3.* in propoſito latè *Becc. dicta conſ. 75.
num. 14. & 15.*

11 Verum vbi probationes non habe-
rentur in prompto, maxime condeceret
intẽtare remedium quorum bonorum,
quod conceditur etiam ad res ſingulas
adipiſcendas. Nam etſi ſecundum
aliquos dubitetur, An hoc remedium
dandum ſit pro re ſingulari; Attamen
verior eſt ſententia, & magis commu-
nis, quod detur etiam directum, cum
de vtili nemo ſit, quod dubitet. Etenim
hoc interdictum conceditur aduerſus
poſſidentem, qui ſolum rem vnam poſ-
ſidere poteſt, ideo nimirum, ſi ratione
vnius rei conceditur, *eſt gloſ. in l. 2. in
ver. poſſidenti, C. quor. bonor. Aretin.
in §. quadrupli num. 35. & 36. Inſtit.
de act. Soc. Sen. conſ. 33. num. 18. lib. 1.
Ruyn. conſ. 35. ſub num. 5.* de verio-
re, & magis recepta opinione fidem fa-
cit, *Menoch. in tract. de adipiſcen. poſ-
ſeſſ. remed. 1. à num. 80 vſque ad 82.*

inclu-

Digitized by Google

incluſtae poſt. Rip. in l. 1. num. 13. ff.
12 *quor. bonor.* Quamuis enim interdi-
ctũ hoc cõcedatur ad vniuerſitatem bo
norum; Nihilominus intelligitur, vt ad
eum pertineat, qui in vniuerſitate ſuc-
ceſſit, non autem, vt agi non poſſit
contra eum, qui poſſidet res ſingulares,
cum etiam ſpectet ad res ſingulares pro
illorum adeptione, *vt per Menoch. di-
cto remed. 1. num. 82. poſt gloſ. in l. 1. in
verb. non ad ſingulas, ff. quor. bonor. &
ibid. Rip. ſub num. 15. in fin. qui num. 8.*
13 *in fin.* addit ſufficere probare, defun-
ctum res iſtas ſingulas mortis tempore
poſsediſse, vel detenuiſse, ex quo non
eſt neceſse in hoc interdicto probare
dominium, aut poſseſſionem defuncti,
ſed tantum ſimplicem detentationem,
*Bar. Salyc. & poſteriores in l. 1. C. quor.
bonor. Aret. in dicto §. quadrupli ſub
num. 36. verſi. aduertas. Inſtit. de act.
Bellon. dicto conſ. 35. num. 5.*
14 Et propterea nota, quod adiudica-
tio, vt valeat, facienda eſt præuia æſti-
matione per peritos, & non per ſubha-
ſtationem, vt latè declarat, *Franch. dec.
54. n. 5.* quem ſequitur *Gratian. Diſce-
pta. lib. 3. cap. 489. num. 27.*
15 Item ſcias, quod res per ſecundum
Decretum adiudicata, libera tradi ſolet
ab omni ære alieno, hypotheca, & alio
16 onere, quia res libera præſumitur, niſi
probetur ſeruitus conſtituta, *l. altius, C.
de ſeruitu. & aqua.* quod ſi non fuit in
proclamatibus probatum, ob id res li-
17 bera remanebit; vel niſi fuerit per ſen-
tentiam adiudicationis ius aliquod re-
ſeruatum, vel ſi fuerit reale, & ius dire-
cti dominii reſeruatum cenſetur, etiam,
ſi dominus non oppoſuerit, quoniam
eſt rei affixum, & res tranſit cum ſua
cauſa, *l. alienatio, ff. de contrahen. empt.
ita Rebuff. ad Conſtit. Gall. tom. 2. tit. de
Præcon. ar. 5. gloſ. vnica n. 20.* vbi addit,
quod redditus, ex nummis prouenien
tes ſolet Iudex decernere redimendos
ex pecunia rei ſubhaſtatæ, ſi ſufficiat.
18 Ac præterea, quod etiam datur rein
tegratio, ſi contingeret per Iudicem
ſubhaſtari bona, quæ prius requirebant
menſurationem; ſi nulla præcedat mẽ-
ſuratio, quia talis ſubhaſtatio producit
ſpolium, cum illa fieri non poſset ſtante
venditione facta ad certum numerum
tornaturatum, vel ſalmarum, & non ad
corpus, vt latè reſoluit, *Rota in Ma-
ceraten. Spolij 4. Iunij 1610. coram Do-*
19 *mino Manzanedo*, ob eam rationem,
quia venditio fieri intelligitur ſub dicta
conditione, videlicet tornaturæ, vel ſal
mæ menſurentur, *l. quod ſæpe, §. in his,
quæ pondere, ff. de contrahen. empt. Bar.
conſ. 74. num. 2. lib. 1. & conſ. 121. in
quæſtione n. 1. eod. lib. Afflict. dec. 280.*
20 *num* 1. Quare etiam pretium ante mẽ-
ſurationem erat incertum, & non liqui-
dum, quod efficit, vt ante purificatam
conditionem liquidationis pretii ſciri
non poſset quantitas debita, qua igno-
rata nihil peti poteſt, donec explora-
tum ſit, quid debeatur, *l. hoc iure, ff. de
verb. obligat. l. proinde la 2. §. notandũ,
ff. ad l. Aquil. Bart. in l. 1. num. 3. ff.
iudic. ſolu. Bal. in l. 2. ſub num. 7. C. de
execut. rei iudic. Didac. Couar. Var. re-
ſolu. lib. 2. cap. 11. num. 1. Roder. Sua-
rez in l. poſt rem iudicatam. limita. 4.
ff. de re iudica. Surd. decіſ. 27. num. 5.*
21 ita vt executio facta non præcedente
legitima liquidatione erit nulla, *Galleſ.
de oblig. Camer. p. vlt. rubr. de quæſt.*
22 *poſt Proceſſ. incident. nu. 33.* Præſertim
ſi pretium debitum ex ſimilibus con-
tractibus factis ad menſuram conuer-
tendum eſset in extinctionem alterius
debiti, quia tunc magis ſubhaſtatio eſ-
ſet ſpoliatiua, & competeret reintegra-
tio, vt in dicta cauſa *Maceraten. Spolij
4. Iunij 1611. coram Manzanedo.*

EPITOME.

Res immobiles, quando ſubha-
ſtantur, debent eſſe certæ, ac
deſignari cum ſuis cõfinibus.

Creditor ad cuius inſtantiã ſub-
haſtantur bona, docere debet,
quod res, quæ venditur, ſit ſi-
bi hypothecata, & potiorem
eſſe

Digitized by Google

eſſe quolibet alio, & quod bona fide, ac rite vendantur.

Creditores, qui ad ſubhaſtationem officiorum procedunt, qualiter præferantur.

Creditor primus, quãdo, & qualiter impediat executionem, & ſubhaſtationem.

Et qualiter agere debeat.

Bona, & pignora ſubhaſtata sũt creditori in ſubſidium adiudicanda pro iuſto pretio, & æſtimatione, etiam contradicente ipſo creditore.

Citatio debitoris requiritur ad reluendum, & ad videndum mandari ſubhaſtari etiam in pignoribus cõuentionalibus.

Tertius poſſeſſor quando impediat executionem, ſubhaſtationem, & deliberationẽ bonorum, ſeu pignorum.

SVMMARIVM.

1 *Res immobiles quando ſubbaſtantur debent eſſe certæ, ac ſpecificari cum deſignatione confinium, & aliarum qualitatum.*

Ne in incertitudinem, vel aliquam exceptionem, ſeu nullitatem incidatur, n. 2.

3 *Creditor, ad cuius inſtantiam pignorã ſubbaſtantur, de euictione regulariter non tenetur.*

Tenetur tamen probare, quod res vendita ſit ſibi hypothecata, & ſe in ea potiorem eſſe quolibet alio, & quod bona fide, ac rite vendat, n. 4.

5 *Creditores, qui ad ſubbaſtationem officiorum procedunt, cæteris aliis quantumuis anterioribus in pretio officiorum quandoque præferuntur.*

Et qua ratione, n. 6.

7 *Creditor comparens ante perfectam executionem in bonis debitoris ſecundi creditoris admittitur refectis expenſis ad impediendam vlteriorẽ executionẽ, & ſubbaſtationem.*

8 *Diligentia, & vigilantia ſua nemini obeſſe debet.*

9 *Creditor primus comparens poſt perfectam executionem non niſi in iudicio ordinario agit.*

10 *Bona ſeu pignora ſubbaſtata ſunt creditori adiudicanda in ſubſidium, ſi alius non reperitur emptor.*

Et pro iuſto pretio præcedente æſtimatione expertorum. n. 11. & 12.

Quod procedit etiam contradicente creditore, n. 13.

14 *Pignora conuentionalia regulantur ad inſtar pignorum iudicialium, ita quod data facultate creditori illa vendendi lapſo termino debitori aſſignato, citatur debitor ad pignus reluendum, & ad videndum mandari ſubbaſtari.*

15 *Tertius poſſeſſor, An, & quando impediat executionem, ſubbaſtationem, & deliberationem bonorum ſeu pignorum.*

QVAEST. CLX.

1 VLtimo in materia ſubhaſtationum, & licitationum meminiſſe volui, quod vbi res immobiles vendendæ ſunt eæ ſpecificari, & terminari debent in inſtrumentis, videlicet cum deſignatione confinium, & laterum, cum literis Decurionalibus, ac per earum qualitates, quantitates, loca, & fundos, iuxta quæ habentur *I. C. in l. forma, ff. de Cenſ. & in l. Titius hæres, §. fin. ff. de act. empt. Specul. tit. de empt. & vendi. §. 1. verſ.*
2 *ſi ita*, quæ ſingula maximè obſeruanda ſunt, ne in incertitudinẽ, vel aliam aliquam exceptionem, ſeu nullitatem incidamus, ſed ſuum operetur effectum, hoc eſt, vt firmet contractum, ac ſibi perpetuo robur attribuat, *l. fin. C. ſi prop. public. penſit. vendit. fuer. celebra. ibi*, ſub haſta diſtracta comparauerit, per pe-

petuam emptionis accipiat firmitatem, eſt ſimilis *tex. in l. ſi hypothecas ad fin. C. de remiſſ. pign. ibi*, nam fiſcalis haſtæ fides facile conuelli non debet. Et qua-
3 tenus lis moueretur ſuper tali re vendita, creditor, ad cuius inſtantiam bona fuerunt ſubhaſtata, non tenetur emptori de euictione, vt latius ſuo loco dixi, ſed ſolum principalis debitor, ac ſi ipſe vendidiſſet per publicum inſtrumentum, cum id feciſſe videatur creditor vti debitoris procurator, iuxta quæ habentur per *Dec. conſ.* 449. *nu.* 37.
4 *&* 38. *lib.* 3. Licet creditor probare teneatur, quod res vendita ſit ei hypothecata, vel obligata, & ſe in ea potiorem eſſe quolibet alio, & quod venditio fiat bona fide, ac ritè, & rectè; alias de euictione tenetur, ex iis, quos adducit *Neguſant. de pign.* 1. *membr.* 6. *par. num.* 40.

5 Ad vnum eſt etiam aduertendum in materia ſubhaſtationis, & deliberationis, quod creditores, qui ad ſubhaſtationes officiorum procedunt, cæteris aliis creditoribus quantumuis anterioribus præferuntur ſæpe numero in pretio dictorum officiorum, ea ratione,
6 quia talia officia ſubhaſtari non poſſunt, niſi ex ſpeciali gratia Papæ, & ideò nil mirum, ſi cæteris omnibus præferantur, ad ea, quæ reſpondit *Roman. conſ.* 298. *num.* 1. *ex tex. in cap. Abbate ſane, verſ. Pro parte autem altera, de re iudic.* conferũt ſcripta per *Curt. Iun. conſ.* 143 *col.* 2. *verſ. Puto igitur eleuandum ingenium*.

7 Sed nunc quæro, quid ſi ante addictum pignus, & factam executionem in bonis debitoris ſecũdi creditoris, alius creditor prior, etiam in termino deliberationis compareat, & incontinenti doceat de ſuo credito, & quod bona, quæ inſtante ſecundo creditore ſubhaſtantur, ſint ſibi obligata occaſione ſui crediti prioris, & anterioris; an admittendus ſit, præcipuè ſi debitor non eſt ſoluendo? & reſpondetur affirmatiuè, refectis expenſis dicta de cauſa factis ſecun-
8 do creditori; Non enim diligentia, & vigilantia ſecundi creditoris et obeſſe debet, quamuis non ſint pares, *Afflict. dec.* 190. *n.* 5. Poterit nihilominus ſecundus creditor impetrare, quod non ſuperſedeatur in executione, ſed vẽditio fiat, ac de pretio primo creditori ſatisfiat, & reſiduum conuertatur in cauſam iudicati pro ſatisfactione crediti ipſius ſecundi creditoris, ita *Neguſ. in tract. de pign. primo membr.* 6. *par. num.* 3.

9 Quando autem primus creditor cõpareat poſt addictum pignus, & factam executionem, iudicio ordinario aget, non autem executiuo, ex quo poſt ſubhaſtationem, & adiudicationem dominium in emptorem eſt tráslatum, & ille efficitur dominus, *l.* 3. *C. de execut. rei iudic. & ibid. Bar. Doct. in l. à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, vbi in ſpecie Iaſ. nu.* 13. *& infra, ff. de re iud. Alex. in l. ſi finita, §. Iulianus, n.* 120. *& ſeq. verſ. Item inquantũ ff. de damn. infect. Gramat. dec.* 51. *nu.* 4. *Afflict. dec.* 358. *n.* 4. 5. *&* 6. vbi dicit,
10 quod bona, ſeu pignora in executione capta in cauſa iudicati ſubhaſtantur, & alteri, quam creditori adiudicantur, niſi in ſubſidium, ſi alium non inuenit emptorem: quo caſu creditori adiudicãtur,
11 pro iuſto tamen pretio, & æſtimatione
12 expertorum; quem ſecuti ſunt *DD. de Rota in Romana Vinea de Brunis die* 11. *Decemb.* 1595. *coram bon. me. Orano, poſt Rol. conſ.* 32. *n.* 33. *lib.* 1. *Put. dec.* 152 *num.* 2. *lib.* 2. *&* dixi latè quæſt. 53.
13 *&* 54. dixi in *quæſt.* 18. quod procedit etiam contradicente creditore, *Rota in vna Bellatana Diſcuſſionis* 5. *Iulij* 1563. *coram Sarmiento, & in Romana de Trincijs* 9. *Iulij* 1598. *coram bon. me. Gypſio.*

14 His additur, quod quæ dicta ſunt de pignoribus iudicialibus in executione captis, conueniunt etiam pignoribus conuentionalibus: quoniam licet data ſit facultas creditori illa vendendi lapſo termino debitori aſſignato; Nihilominus de neceſſitate præmittitur citatio ad reluẽdum huiuſmodi pignora,

aliàs videndum illa mandari conſignari notario, ſeu actuario ad effectum ſubhaſtandi, & ſubhaſtari mandari, *ad not. per Afflict. dicta deciſ. 358. ſub num. 3. prope fin.*

15 Et in ſpecie *dicta l. à Diuo Pio* firmandum erit, quod quando tertius poſſeſſor bonorū debitoris condemnati vult impedire executionem, & ſubhaſtationem, ac adiudicationem, ſeu deliberationem bonorum, vel pignorum in executione captorum, tunc ſummariè conſtito, quod bona pertineant ad ipſum, non autem ad debitorem condemnatum, per viam exceptionis impeditur executio; ſecus ſi compareat poſt perfectam executionem, quia tunc introducto iudicio ſuper reſciſſione, vel actione rei vendicationis probatis probandis, ac debitis ſeruatis terminis de more, & ſtylo Curiæ ſeruari ſolitis talis venditio retractabitur, ſeu etiam adiudicatio, *ſic Paul. de Caſtr. in l. à Diuo Pio, §. ſi ſuper, & in §. poſt ad dictum pignus, ff. de ſentent. & re iudicat.*

EPITOME.

Adiudicatio pro concurrenti quantitate debiti, quando ſit valida, vel non.

Creditor, quando poſſit rem vnam ſubhaſtari petere, vbi ex eius redditibus poteſt ſatisfieri.

SVMMARIVM.

1 *Adiudicatio pro concurrenti quantitate debiti valet, ſi non ſit facta ſuper re maioris valoris.*

Primo declaratur non procedere, quando illud plus fuiſſet debitori reſtitutum, num. 2.

Secundo declaratur habere locum in decreto iudicis relaxato pro maiori quantitate; ſecus ſi verſaremur in Nuncio in maiori quantitate exequente, quia tunc licet verum ſit, quod actus diceretur iniuſtus, & ab eo appellari poſſet, non tamen diceretur nullus, num. 7.

Fallit dicta concluſio, quando adiudicatio fieret ante liquidationem debiti, quia tunc eſſet incerta, nec per eam transfertur dominium, num. 3.

4 *Aeſtimatio in adiudicatione requiritur pro illius validitate cum partis citatione.*

Et dicitur opinio verior ad euitandas fraudes, num. 5.

Præſertimque facienda eſt, vbi res adiudicatur creditori, num. 6.

8 *Creditor non poteſt rem vnam ſubhaſtari petere, quando ex eius redditibus intra modicum tempus creditori ſatisfieri poteſt.*

Fallit, quando creditor rem aliquam acquireret ex interdicto Saluiano pro ſatisfactione ſui crediti, & ob paucitatem fructuum in longum protrahenda eſſet illius ſatisfactio, vel quando fructus debitæ quantitatis eſſent maioris valoris; ſeu ſolum æquiualerent valori illius rei obtentæ in Saluiano, quo caſu poſſet per creditorem à Principe obtineri commiſſio de illa re ſubhaſtanda ad effectum ſibi ſatisfaciendi de ſuo credito; num. 9.

Et quid ſi adiudicatio fiat pro ſumma tantum debita, num. 10.

QVAEST. CLXI.

IN Quæſt. 52. & alibi in hoc tractatu fuit dictum adiudicationem factam pro maiori quantitate debiti eſſe nullam, ac inualidam. Nunc autem quæro, quid ſi fiat pro concurrenti quantitate debiti.

Reſpondetur tunc quidem valere, ſi facta non eſſet ſuper re maioris valoris, nec creditor à mala fide, & ſic à fructuum reſtitutione excuſaretur, vt per *Capyc. deciſ. 41. num. 9. & Afflict. deciſ.*

deciſ. 218. *num.* 2. *de veriori*, *Mandoſ. ad Roman. in conſ.* 454. *num.* 12. vbi concordantes citat, & cum his tenet *Rota per Card. Caualerium deciſ.* 539. *num.* 8. *& 9. & coram Sanctiſſ. dec.* 319. *nu.* 3. *& in Romana Siluæ* 3. *Iunij* 1626. *coram R.P.D. Durano, & in Romana dotis* 15. *Martij* 1630. *coram R.P.D. Motmanno.*

2 Quod plures declarant non procedere, quando illud plus fuiſſet debitori reſtitutum ſecundum *Rot. per Buratt. deciſ.* 49. *num.* 13. *& ibid. adden. & deciſ.* 91. *n.* 4. *&* 5. *vbi pariter adden.* quidquid dixerit *Magon. in deciſ.* Floren. 109. *ſub nu.* 6. *&* 7. dicens adiudicationem pro concurrenti quantitate non ſubſtineri; Cuius tamen opinio procederet, ſi erretur in re plurimi valoris, *Capic. dec.* 41. *num.* 9. *& Afflict. deciſ.* 218. *num.* 2.

3 Nota tamen, quod quando adiudicatio fieret pro concurrenti quantitate crediti ante illius liquidationem, eſſet inualida, ex quo incerta diceretur, nec dicto in caſu ex ea diceretur dominiũ transferri, *Rot. deciſ.* 725. *num.* 2. *par.* 2. *& coram Sanctiſſ. deciſ.* 485. *& in Romana pecudum* 14. *Nouembris* 1611. *coram Card. Caual. & in Aſculana prædij* 22. *Iunij* 1609. *coram Card. Sacrato, & dixi in quæſt.* 51. *ſub nu.* 10. *& in quæſt. præcedenti num.* 11. *&* 12.

4 Quare vtile eſt in his adiudicationibus æſtimationem adhiberi, ac præcedere pro illius validitate, vt ſcripſi in *quæſt.* 18. 56. *&* 154. *Rot. deciſ.* 528. *num.* 3. *par.* 2. *in recentior.* cum citatione partis, ad tradita per *Rot. in Narnien fideicommiſſi* 3. *Iulij* 1622. *coram R.P.D. Merlino, quæ habetur impreſſa poſt tract. Merlin. de legit. deciſ.* 1. *num.* 5. *& infra, & nouiſſime adden. ad dictam deciſ. Buratt.* 96. *ſub lit. A*, quę verior eſt ad tollendas fraudes, quæ in adiudicationibus ſæpè ſolent accidere, adducit *Rot. in Romana officij* 3. *Decembris* 1607. *coram Scotto, & aliam in Romana Cenſus* 21. *Maij* 1627. *coram bon. mem. Vbaldo*, quæ peritorum æſtimatio præſertim neceſſario facienda eſt, vbi res adiudicatur creditori, quæ non niſi pro iuſto pretio facienda eſt, vt diximus in *quæſt.* 154. *poſt Afflict. deciſ.* 358. *num.* 5. *quam probauit Rot. in Mediolanen. Euictionis* 4. *Februarij* 1600. *coram Card. Mellino, & coram Sanctiſſ. deciſ.* 12. *Surd. conſil.* 39. *num.* 46. *lib.* 1. *& conſil.* 256. *num.* 6. *lib.* 2.

7 Ad id verò, quod ſupra dictum fuit, aduertas velim, nempe adiudicationem factam pro concurrenti quantitate corruere, quando excederet ſummam debitam, locum habere in decreto iudicis relaxato pro maiori quantitate; Secus ſi verſaremur in Nuncio in maiori quantitate exequente, quia tunc licet verum ſit, quod actus diceretur iniuſtus, & ab eo appellari poſſit, non tamen diceretur nullus, ex notatis per *Capyc. dicta deciſ.* 41. *num.* 9. *& Magon. in deciſ. Floren.* 66. *num.* 26.

8 Ac præterea ſcias, quod creditor non poteſt rem vnam ſubhaſtari petere, quando ex eius redditibus intra modicum tempus illi ſatisfieri poteſt, vt voluit *Rota per Buratt. deciſ.* 627. *num.* 10.

9 Quod tamen fallit, quando creditor rem aliquam acquireret ex interdicto Saluiano pro ſatisfactione ſui crediti, & ob paucitatem fructuum in longum protrahenda eſſet illius ſatisfactio; vel quando fructus debitæ quantitatis eſſent maioris valoris, vel ſolum æquiualerent valori rei obtentæ in Saluiano, quo caſu poſset per creditorem à Principe obtineri commiſſio de illa re ſubhaſtanda ad effectum ſibi ſatisfaciendi de ſuo credito, vt fuit reſolutum à *Rota coram Cardin. Seraphino deciſ.* 1110. *num.* 1. *& ſequentibus, & dixi in quæſtione* 126. *num.* 14.

10 Quando verò contingeret adiudicationem fieri pro ſumma tantum debita, & non pro ea quantitate, quanti re vera valeret, tunc nullum damnũ cæteris creditoribus afferret, ſi res maioris valoris detegeretur, quia poſſunt offerre, vt

vt fuit deciſum *in Romana de Gaddis* 21. *Aprilis* 1578. *coram Card. Seraph. inter impreſſ.deciſ.* 358. *num.* 3. *Magon. d. deciſ.* 109.

Quod limitatur non procedere, quãdo adiudicatio fieret in Curia Capitolina, quo caſu ex vi *Statuti Vrbis c.* 154. *lib.*1. adiudicationes fiunt creditoribus pro eorum credito, pro tertia parte plu ris, quam res adiudicanda valebit, ita *Rota per Buratt. deciſ.* 675. *num.*2. & *in Romana reſtitutionis in integrum* 7. *Nouembris* 1603. *coram Seraph. inter impreſſ.deciſ.*1478. *num.*2. quod tamen ſtatutum ſeruandum eſt ſolum in foro Capitolino, vt per *Rot. coram Buratt. deciſ.*96. *num.* 18. & *coram Sanctiſſ. Ludouiſ. deciſ.* 352. *num.*11. *in addit. Seraph. deciſ.* 208. *num.*4. *in Aſſiſien. bonorum emphyteuticorum* 17. *Aprilis* 1600. *corã Card. Sacrato*, & *in Romana domorum* 23. *Martij* 1604. *coram Card. Pamph.*

EPITOME.

Adiudicatio facta etiam pro ſumma debita, quando non obſit creditoribus.

Quid ſi facta ſit non citatis citandis etiam in ſubhaſtatione.

Et an ex ea detur manutentio.

Mandatum de adiudicando non importat adiudicationem.

Fructus pendentes rei adiudicatæ ad quos ſpectent.

Adiudicatio facta contra pupillum non valeat, & quando.

Et facta quando dicatur iure creditoris.

SVMMARIVM.

1 *Adiudicatio ſi fiat pro ſumma quidem debita, ſed non pro ea quantitate, quanti re vera res valeret non obeſt creditoribus.*

*Intellige quando adiudicatio facta eſſet non factis prius tribus oblationibus, vel non citatis citandis, vel non facto decreto ad deliberandum, quo caſu eſſet nulla, num.*2.

*Declaratur, quod dicitur de citatione, non habere locum, quando appellatio eſſet deſerta, & executio fieret ſuper eadem re, & cauſa non eſſet appellabilis, nec adeſſet mutatio perſonæ, ac iudicis, qua ſententia executioni demandari poſſet non aliter citato appellante, num.*4.

*Ampliatur procedere, quando ei, qui citandus erat nulla defenſio competebat, quia tunc citatio redderetur eluſoria, ſi citatus comparendo actum impedire non valeret, num.*5.

3 *Poſſeſſores bonorum, ſi in eorum ſubhaſtatione non ſunt citati, non datur manutentio ei, qui illa per viã ſubhaſtationis emit.*

*Et de ratione ibid. & num.*4.

6 *Sententia quando rem aliquam adiudicat pro debita quantitate, intelligitur pro iuſta æſtimatione non autem inſolutum.*

7 *Adiudicatio nulla dicitur ex defectu conſenſus, quando facta reperitur per verbum, Obtinuit mandari adiudicari, & de ratione, ibid.*

8 *Decretum iudicis mandantis bona adiudicari creditori non ſufficit ad probandum adiudicationem, niſi etiam oſtendatur effectum fuiſſe ſortitum.*

9 *Mandatum de adiudicando non probat titulum ſufficientem ad inducendam bonam fidem in creditore, ita vt ei liceat fructus rei ſubhaſtata, vel adiudicandæ legitime percipere, & ſuos facere.*

10 *Mala fides in adiudicatione arguitur quando res adiudicata excedit creditum in magna quantitate, & eſſēt omiſſæ ſolēnitates requiſitæ, quo caſu creditor non facit fructus ſuos.*

11 *Fructus pendentes rei adiudicatæ per iudicem ſpectant ad creditorem, & emptorem.*

Extenditur etiam ſibi tribuere in adiudicatione facta cũ conditione, iuxta ſcilicet

ſcilicet æſtimationem faciẽdam per peritos pro rata tamen pretij ſoluti, num. 13. *& ſeq.*

12 *Adiudicatio eiſdem regulis metitur cum venditione, & emptione.*

14 *Adiudicatio facta pro pretio, & iuxta æſtimationem faciendam dicitur ab initio perfecta, & arbitrio boni viri facta, quo caſu quãtitas dicitur certa, licet per æſtimatorem declaranda.*

15 *Adiudicatio fieri, ſeu committi nequit contra pupillum indefenſum ob nullitatem, quæ ex hoc cauſatur, ſicuti quando in ea non fuit datus curator, & conſanguinei non fuerunt citati, & de ratione.*

16 *Adiudicatio ſi inſolutum fuit obtenta, & pars haberet anteriorem hypothecam, diceretur vti creditorem, non vti hæredem poſſidere.*

QVAEST. CLXII.

1 REſtat nunc, vt videamus, quid
cẽſendum ſi adiudicatio fiat
pro ſumma quidem debita,
ſed non pro ea quantitate quanti re vera res valeret.

Reſpondeo non obeſſe, ex quo nul-
2 lum damnum cæteris creditoribus affer
tur, ſi res maioris valoris detegatur,
quia poſſunt offerre, vt fuit deciſum per
Rot. in Romana de Gaddis 21. *Aprilis*
1578. *coram Card. Seraph. inter impreſſ.*
deciſ. 358. *num.* 3. *& per Magon. dec.* Flo-
rent. 109. ſupradicta intellige non pro-
cedere, quando adiudicatio facta eſſet
non factis prius tribus oblationibus, vel
non citatis citandis, vel non facto de-
creto ad deliberandum, quia eo caſu
ſubhaſtatio, & adiudicatio eſſet nulla,
vt per *Rot. coram Sanctiſſ. deciſ.* 416.
num. 1. *&* 2. *Gratian. diſcept. lib.* 4. *c.* 739.
num. 22. *& dixi in quæſt.* 6. & alibi in
3 hoc ipſo tractatu; Quæ adeò vera ſunt,
vt ſi poſſeſſores bonorum in eorum
ſubhaſtatione non ſunt citati, tunc non
datur manutentio ei, qui illa per viam
ſubhaſtationis emit; *Rot. per Buratt. deciſ.* 614. *num.* 1. ea ratione quoniam tali caſu poſſeſſio emptori non acquiritur,
maximè vbi ſpolium fuiſſet commiſſũ, *Rot. in Romana Spolij* 26. *Iunij* 1618. *coram Manzanedo, in Maceratenſi hæreditatis* 13. *Maij* 1613. *coram Cardin.* Caualerio, *& deciſ.* 365. *num.* 9. *par.* 1. *in recentior.*

4 Declara quod fuit dictum de citatione facienda in ſubhaſtatione, vt locum non habeat, quãdo eſſet deſerta, & executio fieret ſuper eadem re, & cauſa nõ eſt appellabilis, nec adeſſet mutatio perſonæ, ac iudicis, quia tunc ſententia executioni demandari poſſet non aliter citato appellante ex adductis per Caſ*ſad. deciſ.* 6. *de cauſ. poſſeſſ. & proprietat. Rot. deciſ.* 365. *num.* 5. *par.* 1. *in recent. & in Romana Thomæ* 17. *Decemb.* 1604. *coram* Coccino, *in Romana Spolij domorum* 27. *Nouembris* 1617. *coram* Card. *Veroſpio, Gratian. diſcept. lib.* 1. *cap.* 40. *num.* 52. *&* 53.

5 Ampliatur procedere; quando ei, qui citandus eſſet, nulla defenſio competeret, quia tunc citatio redderetur eluſoria, ſi citatus comparendo actum impedire non valeret, *Rot. in Roman. Vineæ de Panellinis* 26. *Februarij* 1603 *coram* Card. *Mellino. Surd. deciſ.* 276. *num* 4 *& iterum* Rota *in* Romana *Emphyteuſis* 25. *Febr.* 1589. *coram* Card. *Blanchetto.*

6 Præmiſſis adde, quod quando ſentẽtia rem aliquam adiudicat pro debita quantitate, tũc intelligitur pro iuſta æſtimatione, non autem in ſolutum, vt per Rot. *coram* Card. *Seraph. dec.* 984. *nu.* 2. quod eſt notandum, & addendum ijs, quæ ſuperius dixi *in quæſt. præcedenti, & quæſt.* 154.

7 Ac inſuper, quod adiudicatio dicitur nulla ex defectu conſenſus, quando facta fuit per verba, Obtinuit mãdari iudicari, quæ verba cum tempus præſens nõ importẽt, ſed futurũ, adiudicationis nullitatẽ inducũt ex defectu cõſenſus, quia mandatũ de adiudicando nõ eſt adiudicatio, prout nec mandatũ de vẽdendo eſt venditio, adſcripta per *Theſaur. dec.* 234. *num.* 5. *&* 6. *cum alijs per* Rot. *deciſ.* 725. *num.* 3. *&* 4. *part.* 2. *in recentior. Gratian. diſcept. lib.* 3. *cap.* 545. *num.* 37.

Digitized by Google

& infra quo loci Rot. num. 4. teſtatur de ſtylo, qui inoleuit in faciendæ delibera- tione, & adiudicatione poſt decretum de conſignando ad effectum ſubhaſtandi, & adiudicandi, de quo etiam per *Gratian. d. cap.* 545. *num.* 49.

8 Ex quibus primo infero, iudicis decretum mandantis bona creditori adiudicari non ſufficere ad probandam adiudicationem, niſi etiam oſtendatur effectum fuiſſe ſortitum, prout & idem de ſtylo dicit procedere *Gratian. vbi proxime ſupra num.* 32. *&* 33.

9 Secundo infero, quod ſolum mandatum de adiudicando non probat titulum ſufficientem ad inducendam bonam fidem in creditorem, itavt ei liceat fructus rei ſubhaſtandæ, vel adiudicandæ legitimè percipere, ac ſuos facere, vt per *Rot. dicta deciſ.* 225. *par.* 2. *in recentior.* & in eadem cauſa coram eodem *Buratto* 4. *Martij* 1616. *vbi de ratione.*

10 Sic etiam mala fides argueretur, quādo res fuiſſet adiudicata, ſed excederet creditum in magna quantitate, vt dupli, vel tripli, & eſſent omiſſæ ſolemnitates requiſitæ, quæ tunc doloſe omiſſæ cen-
11 ſerentur ad fauorem creditoris, ne alius offerret, nec propterea is à mala fide excuſandus eſſet, neque fructus ſuos faceret, ad ſcripta per *Paul. de Caſtr. in conſ.* 256. *in princ. verſ. Primo quia lib.* 2.
12 quamuis fructus rei pendentes adiudicatæ per iudicem ſpectent ad creditorem, quemadmodum, & ad emptorem ſpectarent, cui aſſimilatur, & eiſdem regulis metitur adiudicatio cum emptione, & venditione, *Franch. Marc. deciſ.* 374. *num.* 1. *par.* 2. *Surd. deciſ.* 294. *num.* 1. *& ſeqq. Rota in Bononien. de Guidalottis* 15. *Martij* 1614. *coram Card. Veroſpio, quæ eſt in recentior. par.* 2 *deciſ.* 428. *num.* 3. *& in deciſ.* 725 *nu.* 1.
13 Quod etiam ſibi tribuit in adiudicatione facta cum conditione, iuxta æſtimationem faciendam per peritos, quia tūc fructus pendentes pro rata pretii emptori, ſiue creditori debentur, non obſtante regula, nempè, quod conditioni nil ponit ineſse; cui contraria eſt alia
14 regula, quod quis frui non debet re, & pretio, cum talis adiudicatio ab initio perfecta dicatur, & facta cenſeatur arbitrio boni viri, & quantitas dicatur vera, licèt per æſtimatorem declaranda, iuxta quod fuit dictum in dicta *Bononien. de Panolinis* 27. *Ianuarij* 1617. *coram Manzanedo*, vbi de veriori, pro quibus facit *Rota in Auximana Spolij* 3. *Decembris, &* 4. *Martij* 1611. *coram Pironano in dicta Bononien. de Guidalottis* 14. *Martij* 1614. *coram Cardin. Veroſpio, & habetur per Buratt. deciſ.* 104. *num.* 6. *& deciſ.* 227. *per totam.*

15 In propoſito illud etiam ſciendum erit, quod adiudicationes fieri, ſeu cōmitti nequeunt contra pupillum indefenſum ob nullitatem, quæ ex hoc cauſatur, ſicuti quando in ea non fuit datus curator, nec ad id conſanguinei fuerunt citati, ea ratione, quia ſi curator fuiſset conſtitutus, & citatus fortaſse pupillus non ſuccubuiſset, vt inquit *Mastrill. deciſ.* 37. *& Surd. conſ.* 115. *num.* 4. *poſt adductos per eos, Rota Romana dec.* 115. *par.* 4. *in nouiſſ.*

16 Vtrum autem ſi per partem fuit obtenta adiudicatio, & pars haberet anteriorem hypothecam, dici poſſit eum, vt hæredem illius rei adiudicationem habere, ſeu tamquam creditorem poſſidere. Et reſpondetur, ſe quidem vt creditorem poſſidere, vt decidit *Rot. deciſ.* 315. *num.* 1. *par.* . *diuerſ.* cum aliud ſit poſſidere pro hærede, & aliud poſſidere pro creditore.

EPITOME.

Mandatum executiuum conceſſum ſub conſueta forma, auferantur bona &c. An rectè dicatur executum, ſi creditor eius virtute immittatur in poſſeſſionem, & poſt aliquod tēporis ſpatium bona fuerunt ſubhaſtata.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Mandatum relaxatum ſub conſueta forma, videlicet Auferantur bona de domo N. debitoris valoris ſcutorum puta centum, vt dicatur rectè executum, ita eſt procedendum, vt executio fiat ad effectum licitationis, & ſubhaſtationis, non autem immiſſionis bonorum.*

Et de ratione num. 2. & 3.

2 *Iudex nulliter, & iniuſtè procedit, qui mandat prædia capta ſubhaſtari, quæ habentur per creditorem cum vitio ſpolij.*

3 *Executor aſſocians creditorem in poſſeſſionem forma mandati non ſeruata committit ſpolium.*

Ampliatur etiam, quod creditori cõpeteret aſſociatio, n.4. & ſeq.

5 *Remedium de iure competens non ſuffragatur, vbi non illud, ſed diuerſum fuit intentatum.*

6 *Terminus ad totaliter executionẽ perficiendam in actione perſonali creditori à iure non præfigitur, ſed debitor inſtare debet, vt Iudex præfigat.*

Et Iudex poteſt differre vltra annum, & biennium, n.7.

QVAEST. CLXIII.

IVdex relaxauit mandatum executiuũ ad inſtãtiam creditoris ſub conſueta forma, videlicet Auferantur bona de domo N. debitoris valoris puta ſcutorum centum, in cuius mandati executionem creditor fuit immiſsus in poſſeſſionem quorumdam bonorum, in qua perſtitit, & continuauit per aliquod tẽporis ſpatium, & poſtea fuerunt ſubhaſtata.

Quęritur, an rectè mandatum prædictum fuerit executum.

1 Et quidem negatiuè reſpondeo. Quoniam poſt captam poſſeſſionem vigore mandati de auferendo bona certi valoris, licèt illa fuerint ſubhaſtata, nil refert, cum in huiuſmodi mandati executione ita eſſet procedendum, vt illa fieret ad effectum licitationis, & ſubhaſtationis, non autem immiſſionis in poſſeſſionem, *iuxta l. 2. cum ſeq. C. ſi in cauſ. iudi. l. non eſt mirum, ff. de pign. act. Gramat. deciſ. 51. num. 3. Rota coram Card. Seraphi. deciſ. 937. nu. 2. & in Romana ſpolij 2. Iunij 1595. corã*
2 *Gypſio*. Et ratio videtur, quia Iudex nulliter, & iniuſtè procedit, qui mandat prædia capta ſubhaſtari, quæ habentur per creditorem cum vitio ſpolii, ex quo, vt dictum, committebatur executio, vt caperetur de bonis debitoris, &
3 executor hac forma non ſeruata aſſociauit creditorem in poſſeſſionem, quæ propterea fuit nulla, & ſpoliatiua, *Felyn. in cap. cum olim num. 11. verſ. Limita niſi commiſſ. de offic. deleg. Paul. de Caſtr. conſ. 321. ſub num. 3. verſ. ſecundo fuit, lib. 1. Alex. conſ. 5. num. 3. lib. 3. Pute. deciſ. 318. num. 4. lib. 2. Rota coram*
4 *Sanctiſſ. deciſ. 416. nu.* 4. Etiam quod creditori competeret aſſociatio; quia
5 remedium de iure competens non ſuffragatur, vbi non illud, ſed diuerſum fuit intentatum, *Rota apud Zacchi. de oblig. Cameral. deciſ. 24. num. 3. in fin. & in Roman. dotis 17. Aprilis 1617. coram Remboldo.*

6 Non obſtat, quod per aliquod temporis ſpatium creditor in poſſeſſione ſteterit priusquam bona ſubhaſtarẽtur, Quoniam à iure nullus repetitur creditori præfixus terminus ad executionem totaliter perficiendam in actione perſonali, ſed debitor inſtare debet, vt Iudex præfigat, *gloſ. in l. ſi tempora, C. de fid. inſtrum. lib. 10. Ral. in l. ordo ſub nu. 6. verſ. non tamen nego, C. de execut. rei*
7 *iudic.* vbi quod etiam vltra biennium, *Capyc. deciſ. 36. nu. 4. Coler. de proceſſ. execut. par. 3. cap. 9. num. 58. Pract. Papien. de for. libell. pro execut. ſent. in gloſ. in verbo facienda num. 3. ad fin.*

EPITOME.

Bona quando tranſeunt in emptorẽ, qui nõ ſpoliauit, ſed illius author, ad cuius inſtantiam

tiam

tiam fuit facta ſubhaſtatio, actio ſpolij an etiam in illum tranſeat.

SVMMARIVM.

1 *Actio ſpolij tamquam in rem ſcripta competit etiam contra ſingularem ſucceſſorem. Et datur contra licitatorem, cui ſub haſta fuit res deliberata. num. 2.*

3 *Poſſeſſio capta non dicitur ſpoliatiua, ſi executor referat ſe aſſociaſſe, & immiſiſſe in executionem mandati relaxati, & pro ſumma in eo contenta recenſendo illius tenorem, & ſubſtantiam, & apparet illum immiſiſſe ex primo Decreto ad effectũ ſubhaſtandi, & non ad effectum, cui non deſeruiebat mandatum, & num. 5.*

4 *Immiſſus ex primo Decreto quamuis verè non poſſideat, tamen acquirit detentionem, pro qua datur manutentio Iudicis officio.*

6 *Actus vt ſubſtineatur, omnis fieri debet interpretatio etiam verba impropriando.*

QVAEST. CLXIV.

1 SEd quid dicendum, quando huiuſmodi bona tranſiuiſſent in emptorem, qui non ſpoliauit, ſed illius auctor, ad cuius inſtantiam fuit facta ſubhaſtatio.

Reſpondetur idem fore firmandum, quod in præcedenti quæſtione fuit di-
ctum. Nam actio ſpolij tamquam in rem 5
ſcripta competit etiam contra ſingularẽ ſucceſſorem. *Menoch. de recuperan. poſſeſſ. remed. 1. num. 410. Rota deciſ. 224 num. 1. par. 1. diuerſ. Surd. conſil. 28. nu. 58. Gabr. conſil. 36. num. 3. lib. 1. Rota coram Sanctiſſimo deciſ. 542. ſub num. 3. & ibi adden. ſub num. 10. & 11. & deciſ. 307. num. 3. par. 1. & deciſ. 476. num. 2. in recentior.*

2 Et in ſpecie, quod talis actio detur contra licitatorem, cui ſub haſta fuit deliberata, *Rota apud Marcheſanum de commiſſionib. par. 3. fol. 235. in Anconitana Spolij 9. Iunij 1600. coram Card. Sacrato, & in Narnien. bonorum 22. Apr. 1622. coram Remboldo.*

3 Quæ concluſio iudicio meo limitanda eſt non procedere, quando executor refert ſe aſſociaſſe, & immiſiſſe in executionem mandati relaxati, & pro ſumma in eo contenta, & ſic non videtur plus facere cogitaſſe, quam quod in ipſo mandato continebatur, ad quod ſe retulit expreſsè, *l. aſſe toto, ff. de hæred. inſtit. Aymon. conſil. 45. num. 4. Surd. poſt adductos conſil. 105. num. 30. & conſil. 362. num. 8. in terminis executionis, Rota deciſ. 397. num. 3. par. 2. recentior.* & ſolum intellexiſſe de aſſociatione, & immiſſione ex primo Decreto, & ad effectum ſubhaſtandi, non autem de vera, & propria aſſociatione, & immiſſione ad alium effectum, cui non deſeruiebat mandatum executiuum. *Surd. conſil. 19. num. 1. & ſeq. Rota dicta deciſ. 397. n. 2. in fine, & num. 3. par. 1. recentior.*

4 Quo caſu immiſſus ex primo Decreto quamuis verè non poſſideat, *adnot. per Alexan. in l. à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, num. 22. & ibidem Iaſ. num. 15. ff. de re iudic.* tamen acquirit detentationem, pro qua etiam datur manutentio Iudicis officio, *l. 1. §. ſed ſine vi, ff. ne cui fiat. gloſ. in l. 3. §. creditores, in ver. non poſſe, vbi Bar. & Ang. ff. vti poſſidet. gloſſ. & ſcribentes in l. Aquilius Regulus, ff. de donatio. Menoch. de retinen. poſſeſſ. remed. vlt. num. 18. Rota in Anconitana bonorum 9. Iunij 1624. coram Buratto.*

5 Et ideo verba relationis executoris
intelligenda erunt de detentatione iux
ta ſubiectam materiam ad effectum ſub
ſtinendi actum, pro cuius validitate om
6 nis fieri debet interpretatio etiam ver-
ba impropriando, *l. quoties, de reb. dub.*
Alexan. conſil. 35. num. 11. lib. 4. vbi ad-
den. in verb. Fallit, & conſ. 129. num. 4.
lib. 2. Seraph. deciſ. 1418. num. 12

EPITOME.

Subhaſtatio, & deliberatio non

ſer

Digitized by Google

ſeruatis terminis ſtatuti dicitur nulla.

Mulier, quæ ex fideiuſſione facta remanet indotata, dicit de nullitate, & aduerſus eam reſtituitur.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio eſt nulla non ſeruata forma ſtatuti.*

2 *Actus corruit non ſeruata forma ſtatuti.*

3 *Fideiuſſio per mulierem facta de integra dote eſt nulla, ex quo per eam remanet indotata.*

Et aduerſus eam reſtituitur tamquam enormiter læſa, num. 4.

Etiam quod lapſum ſit quadriennium num. 5.

QVAEST. CLXV.

MVlier nupta fideiuſſit ad fauorem mariti, ſeu alterius pro tota dote, cuius occaſione dupplici ex capite.

1 Primò, quia bona fuerunt ſubhaſtata, & deliberata, non ſeruata forma ſtatuti mandantis ſubhaſtationem fieri tribus vicibus, & expectatis viginti diebus, & ille facta fuit non expectatis dd. 20. diebus, quo caſu abſq; dubio ſubhaſtatio, vt & deliberatio inde ſequuta, dicitur nulla, *Bal. in l. ordo, ſub n. 8. verſ. Nota quod ſi ſtatutum, C. de execut. rei iudicat.*

2 Ex quo enim ſtatutum dat formam in ſubhaſtatione, ac deliberatione, ea vtique ſeruanda erat, aliàs corruit actus, *l. cum hi §. & ſi proc. ff. de tranſact. Rota in Senogallien. prædij coram Cardin. Blanchetto 15. Martij 1596.*

3 Secundò, quoniam fideiuſſio fuit facta pro integra dote, qua ratione dicitur enormiſſime læſa, cum indotata remanſerit, & ſic fideiuſſio redditur inualida, *Decius conſil. 184. num. 4. Pariſ. conſil. 25. nu. 14. & ſeq. lib. 3. Alciat. in cap. cum contingat num. 213. de iureiuran. & voluit Rota coram Card. Arrigono in Romana fideiuſſionis 21. Iunij 1593.*

4 Vnde nimirum ſi illa reſtituenda ſit, etiam quod lapſum fuerit quadriennium,

5 adſcripta per *Odd. in tract. de reſtitut. in integr. par. 1. quaſt. 19. art. 7. num. 69. & quaſt. 43. art. 1. n. 25. in terminis ita reſoluit Rota in Peruſina dotis 10. Decemb. 1600. coram Pænia.*

EPITOME.

Subhaſtatio, & deliberatio facta prędij, quod in diuiſione cũ Titio fratre deuenerat ad Meuium alterum fratrem debitorem Sempronij, an à Titio ſpolium opponi poſſit, ex eo præſertim, quod electi fuerint periti ad illud ęſtimandũ.

SVMMARIVM.

1 *Factum Iudicis, dicitur factum partis.*

2 *Immiſſus in poſſeſſionem ex primo decreto, non dicitur poſſeſſor, ſed per illud in eum tranſlata detentatio ad effectum, vt poſtea deueniatur ad ſubhaſtationem, & deliberationem ex ſecundo decreto.*

3 *Adiudicatio vim habet emptionis, & venditionis, & iiſdem regulis metitur.*

In qua pretium, & conſenſus requiritur, num. 4.

5 *Mandatum ſpeciale requiritur ad recipiendum bona in ſolutum per adiudicationem.*

6 *Creditor ne dum nomine proprio, ſed vt quilibet extraneus admittitur ad licitandum, etiam nulla facta eſtimatione, & n. 7. & 9*

Quicquid ſit in datione in ſolutum, num. 8.

QVAEST. CLXVI.

TItius, & Meuius fratres diuiſerunt bona communia Iudice auctore, & elegerunt peritos

titos ad æſtimandum.

Seius creditor Meuij fuit immiſſus in poſſeſſionem prædij ipſius Meuij ex primo decreto, & demum bona fuerũt ſubhaſtata, ac eidem deliberata: De quo conqueritur Titius aſſerens ſe propterea ſpoliatum.

Quæritur quid iuris.

Reſpondetur, Titium non eſſe audiẽdum, cum dictæ diuiſioni conſenſerit, vel ſaltem non reclamauerit, ita vt meritò dici poſſit illum cecidiſſe à poſſeſſione facto ſuo proprio, cum factum

1 iudicis reputetur factum partis, *l. Si pignora. C. de euict. Surd. conſ.* 39. *nu.* 10. *& conſ.* 49. *num.* 1. *lib.* 1.

Neque refert, quod facta fuerit immiſſio ex primo decreto. Quoniam ex ea non dicitur ſpoliatus Titius, cum non conſtituat quem dominum, neque

2 poſſeſſorem, ſed ſolum per eam transfertur detentatio ad effectum, vt poſtea deueniatur ad ſubhaſtationem, & deliberationem ex ſecundo decreto, ad tradita per *Alex. in l. à Diuo Pio, §. in venditione num.* 10. *& ibi Iaſ. in §. ſi ſuper rebus num.* 15. *ff. de re iudic. cum alijs per Rot. deciſ.* 19. *num.* 2. *par.* 4. *diuerſ.*

Non obſtat æſtimatio per peritos facta. Quia illa non accidit ad effectum adiudicationis dicti prędii, ſed tantum ad effectum diuidendi.

Nec minus dicta diuiſio fuit facta ad effectum accipiendi in ſolutum, ſed ad effectum euitandi communionem, per quam excluditur adiudicatio, quæ

3 vim habet emptionis, & venditionis, & eiſdem regulis metitur, *l. Eleganter in princ. & ibi Doct. ff. de pign. act. Tiraq. de retract. lignag.* §. 1. *gloſ.* 14. *num.* 2. *Rota deciſ.* 662. *num.* 5. *par.* 1. *diuerſor.*

4 in qua requiritur pretium, & conſenſus, §. 1. *inſtit. de emption. & vendition. Rot. deciſ.* 117. *num.* 1. *par.* 1. *diuerſ.* quæ non concurrunt in caſu, de quo quæritur, cum æſtimatio, vt dictum fuit, facta non fuerit ad effectum adiudicationis, nec iudex intellexerit facere aliquam

5 adiudicationem; Et hæc præſertim procedunt, quando non conſtaret de mandato ſufficienti recipiendi bona in ſolutum per adiudicationem, *per text. in l. non abſtulit, & ibi gloſ. C. de nouat.*

Item præmiſſa locum habent etiam ſi appoſita eſſent verba, aſſignauit, & adiudicauit, quoniam dicta verba ſunt dubia, & intelligi debent ad effectum ſeparandi à parte ipſius Titij *ad not. per Bar. in l. ſi conſtante num.* 93. *ff. ſolut. matr.* adeo quod vbi poſtea ſubhaſtatio facta legitur cum debitis requiſitis, iuxta *Bar. doctrinam in l. licitatio, n.* 2. *de publ. vectigal.* non eſt, quid dubitandum ſit de validitate præmiſſorum, etiã quod deliberatio facta ſit ipſi creditori,

6 ſi obtulit nedum nomine proprio, ſed vti quilibet extraneus creditor, quia tunc etiam admittitur ad licitandum, vt dixi *in quæſt.* 18. *&* 154. alio emptore non exiſtente, vel exiſtente non tamen dignum pretium offerente, *l.* 2. *& ibi Bal. & ſcribentes, C. ſi in cauſ. iudic. optimè Surd. conſ.* 256. *num.* 5. *&* 6. *lib.* 2 *Roland. conſ.* 37. *num.* 33. *lib.* 1. *Rot. coram Sanctiſſ. Gregor. deciſ.* 12. *& apud Card. Seraph deciſ.* 1448 etiam nulla fa-

7 cta æſtimatione, quia quicquid ſit in datione in ſolutum hoc ceſſat, quando

8 iudex procedit per viam ſubhaſtatio-

9 nis, & vendit bona creditori, vt contra *Aſſlictum tenet Surd. dicto conſ.* 256. *n.* 6. *& cenſuit Rota in Mediolanen. Euictionis* 5. *Maij* 1602. *coram R.P. D. Coccino Decano, & in Bonon. prędij* 12. *Ian.* 1624. *coram Remboldo.*

EPITOME.

Subhaſtatio, & deliberatio facta poſt tempus citationis, & decreti, an, & quando abſque alia citatione, & decreto valeat.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio, & deliberatio facta poſt tempus citationis, & decreti non valet.*

Sed contrarium concluditur num. 2. *& ſeqq.*

& ſeqq. Declaratur, num. 4.

3 *Deliberatio facta maiori oblatori, etiã poſt terminum ſine alia citatione, et decreto eſt valida.*

QVAEST. CLXVII.

SAepe quoque dubitari contingit de validitate ſubhaſtationis, ac deliberationis, vt quia fuerit extra, vel poſt tempus citationis, vel decreti de deliberando, niſi infra menſem, cum intimatione executa, & reproducta. Nam, vt ſæpè dixi, ad hoc, vt ſubhaſtatio ſit valida fieri debet ſeruatis ſeruandis præuia citatione ad videndum ſubhaſtari bona in executione capta, & decreto de ſubhaſtando per totam, &c. Cuius vigore expeditur mandatum de ſubhaſtando, & Curſori conſignatur, in cuius manibus fiunt tres oblationes, & præuia alia citatione ad videndum deliberari vltimo, & plus offerenti, quo caſu Iudex mandat deliberari, niſi infra menſem cum intimatione, quæ exequitur, & in actis reproducitur.

Quæritur modo, an huiuſmodi ſubhaſtationes, & deliberationes factę poſt tẽpus præfixum valeant abſque alia citatione, vel decreto.

1 Et dicendum videtur non valere, cũ effectus dictę citationis, & decreti euanuerit per lapſum termini dicti menſis, adeo quod ſi oblatio fiat poſt dictum menſem, facta cenſetur ſine citatione, & decreto, vt videtur reſoluere *Rota in Romana Spolij* 19. *Ianuarij* 1615. *coram R. P. D. Pamphilio nunc Cardinali Eminentiſſimo.*

2 Sed contrarium in caſu noſtro eſt verius, quia terminus dicti menſis fuit appoſitus ad fauorem debitoris, ad hoc, vt poſſit durante dicto termino, ſoluendo, quod debet, pignus luere, vel ſuam conditionem per meliorem oblationẽ facere, ita quod ſi creditor ſtatim elapſo menſe non curauit bona vltimo offerenti deliberari, ſed vlterius expectare voluit, vt compareat, qui debitoris conditionem meliorem faciat, non eſt, quod debitor conqueratur, quod deliberatio fuerit poſt dictum terminũ abſque alia citatione, & decreto, cum etiam ſine alia citatione fieri potuiſſet deliberatio etiam longè poſt dictum terminum vltimo offerẽti infra dictum terminum, & ſic ei, qui minus obtulerat, ſi maior oblator poſt terminum non comparuiſſet, vt in ſpecie, quod deliberatio

3 facta maiori oblatori, etiam poſt terminum ſine alia citatione, & decreto ſubſtineatur, fuit deciſum in *Romana deliberationis cenſus* 18. *Maij* 1584. *coram Sanctiſſ. Clem. VIII. & in Romana nullitatis ſubhaſtationis* 27. *Iunij* 1616. *coram R. P. D. Pirouano*, atque ita ſeruati de ſtylo, teſtatur *Saluſt. Tiber. lib.* 1. *c.* 43. *num.* 7. *& voluit Rota in dicta Romana deliberationis cenſus ſupra proximè relata.*

4 Non obſtat deciſio in dicta *Romana Spolij* 19. *Ianuarij* 1615. *coram D. Cardinali Pamphilio*; quia in eo potiſſimum fundatur, quod decretum de deliberando, fuit per nouum decretum circumductum; & quod deliberatio per illum nouum decretum ſubſtineri non poterat, ex quo factum fuerat cum clauſula, Niſi infra tres tantum, & quoniam in iſto termino facta non fuit, niſi vnica oblatio.

Et quędam aliæ deciſiones allegari ſolitæ, procedunt in caſibus ſuis, nempè, quando oblatio poſt terminum facta, non fuit intimata illi, qui intra terminum licitando vicerat; vel quando offerens poſt terminum non fecit meliorem conditionem debitoris, ſeu ſaltem dubium eſt an eam meliorem fecerit, quo caſu ei deliberatio fieri non poſſet niſi vocato debitore, vt dixit *Rota in Romana ſubhaſtationis* 10. *Maij* 1624. *coram bo. me. Buratto.*

EPITOME.

Oppoſitio facta per debitorem, quod videlicet bona ſubhaſtata, & deliberata ad ſe non pertinent, vel ſubhaſtationẽ fuiſſe

ſe factam non præſente pecunia, An ſit recipienda.

SVMMARIVM.

1 *Accollatio cenſus in ſubhaſtatione facta non liberat impoſitorem cenſus.*
Sed vide n. 2. & ſeqq.
3 *Debitor ex ſua declaratione, & confeſſione facta poſt deliberationem non poteſt præiudicare offerenti.*
4 *Accollatio cenſus, licet non liberet impoſitorem ipſius cenſus, deſeruit tamen pro ſolutione in ſubhaſtatione.*

QVAEST. CLXVIII.

1 Titius debitor poſt factam deliberationem declarauit bona ſubhaſtata ad ſe non pertinere, & omni in caſu fuiſſe nullam, cùm facta non fuerit præſente pecunia, ſed accollatus cenſus: quæ accollatio non videtur recipienda, cùm ea non liberet impoſitorem cenſus, *Rot. deciſ.* 206. *num.* 2. *impreſſ. poſt* 2. *vol. conſ. Farinacc. & deciſ.* 238. *inter impreſſ. poſt Tract. Cenc. de cenſib. num.* 2. per quæ pronunciandum videtur pro inualiditate ſupradictæ deliberationis.

2 Cæterum concluditur pro illius va-
3 liditate, quia debitor ex ſua declaratione facta poſt deliberationem non potuit præiudicare offerenti, cui facta fuit deliberatio, cum nec confeſſio venditoris noceat emptori poſt factam venditionem, *Cuman. conſ.* 155. *Rot. deciſ.* 106.
4 *num.* 2. *in fin. par.* 2. *recentior.* Et licet accollatio non liberet impoſitorem cenſus, deſeruit tamen pro ſolutione in ſubhaſtatione, ad notata *in deciſ.* 28. *coram Sanctiſſ. Gregor. XV.* & dixi ſupra in quæſt.

EPITOME.

Retentio quando competat aduerſus ſententias reintegratorias prædij nulliter, ac indebitè ſubhaſtati, ac deliberati.

SVMMARIVM.

1 *Retentio ratione hypothecæ pro creditis anterioribus datur aduerſus ſententias reintegratorias rei nulliter ſubhaſtatæ, ac deliberatæ.*
Declaratur num. 2. *&* 3.

QVAEST. CLXIX.

1 Sempronius obtinuit ſententias reintegratorias ad poſſeſſionem prædij nulliter, ac indebitè ſubhaſtati, quæ fuerunt executæ: ſed pro parte aduerſarij fuit oppoſitum de retentione ratione hypothecæ pro aſſertis creditis anterioribus, iuxta *text. in l. ſi non ſortem, §. ſi centum, ff. de condi. indeb. Surd. deciſ.* 46. *num.* 7. *& ſeq.*

Quæritur quid iuris.

2 Reſpondetur, quod ſi creditum ſit liquidum, vt eſſe debet ad effectum retentionis, ex dictis per *Rot. in Romana Domorum in Burgo* 22. *Iun.* 1615 *coram R. P. D. Vbaldo, & in Romana Domorum* 24. *Maij eiuſdem an-*
3 *ni coram eodem*, ex hypotheca datur retentio, quando res deuenit ad conuictum ſpolio ex illamet propria cauſa, pro qua fuerat facta ſubhaſtatio, & deliberatio, quamuis iudex nulliter proceſſerit, iuxta diſtinctionem *Bart. in dicta l. ſi non ſortem, §. ſi centum, num.* 8 *& ibi Bal. in fin. & Caſtr. num.* 5. *idem Caſtren. in l. ſi petenti, num.* 3. *ff. de pignor. act. Neguſant. de pignor.* 4. *memb.* 5. *par. num.* 4. addens *in fin.* hoc perpetuo notandum *Surd. d. deciſ.* 46. *nu.* 12. *& ſeq. Rota in Romana Domorum* 24. *Maij* 1620. *& in Romana Spolij apothecarum* 21. *Ianuarij* 1620. *coram Buratto.*

EPITOME.

Retentio an opponi poſſit ſpoliato predio ſibi ceſſo ab oblatore,

tore, qui obtinuit reintegrari, ex alijs ereditis anterioribus habentibus hypothecam.

SVMMARIVM.

1 *Retentio datur aduerſus ſpoliatum prædio ſibi ceſſo ab offerente in iudicio ſubhaſtationis ex alijs creditis habentibus hypothecam anteriorem, etiam quod is obtinuerit reintegrari.*

Sed contra, num. 3.

2 *Retentio datur occaſione hypothecæ, quando de ea incontinenti docetur, etiam ſi immiſſio nulliter fuerit data.*

Declaratur procedere, quando creditum eſt liquidum, vel quando poſſeſſio fuit amiſſa culpa rei conuenti ob eius contumaciam, num. 3. ex communi, num. 4.

Et de ratione, ibidem.

QVAEST. CLXX.

STychus fuit à iudice nulliter ſpoliatus prędio ſibi ceſſo ab oblatore in iudicio ſubhaſtationis, qui obtinuit reintegrari, quod tamen prætenditur retineri ex alijs creditis anterioribus habentibus hypothecam. Dubitatur an concedi debeat.

1 Et reſpondendum videretur affirmatiuè.

2 Quoniam datur retentio, occaſione hypothecæ, quando de ea incontinenti docetur, etiam ſi immiſſio nulliter fuerit data, ſecundum *Bart. in l. 3. §. fin. ff. de acquir. poſſeſſ. Dec. conſil. 444. num. 2. Oſaſc. deciſ. 37. num. 17. Surd. deciſ. 46. num. 13. 14. & 16.* vbi de communi.

3 Sed contrarium tenendum eſt, quia poſſeſſor non habuit iſtud prędium in ſolutum iudicis authoritate pro prætenſis creditis, quo caſu daretur ſibi retentio, etiam ſi iudex nulliter, ac iniuſtè proceſſiſſet, ſed habuit virtiute ceſſionis ſibi factæ ab offerente in iudicio ſubhaſtationis dicti prędii, & propterea non poteſt retinere, cum illius occaſione prędium ad eum non peruenit; Nam ſi prędium ad eius manus perueniſſet pro vero credito ſubhaſtationis, vtique daretur retentio, iuxta diſtinctionem *Bart. in dicta l. Si non ſortem, §. ſi centum, num. 8. vbi Bald. in fin.* & cæteri adducti in præcedenti quæſtion. quibus addo *Rota deciſ. 111. num. 3. par. 3. diuerſorum.*

4 Non obſtat contrarium, de quo ſupra in princ. quia illud intelligi debet, vel quando creditum eſt liquidum, vel quando poſſeſſio fuit amiſſa culpa Rei conuenti ob eius contumaciam, vt declarat *Alexand. in dicta l. 3. §. fin. num. 27. & 28. ff. de acquirend. poſſeſſ.* quoniam tunc ſi creditor offerat probare hypothecam, audiri debet, & impeditur reſtitutio occaſione ſpolii, & ſubdit hanc eſse veram opinionem, quem ibi Doctores communiter ſequútur, refert, ac ſequitur *Hercul. ibidem num. 33. Reguſant. de pignorib. 2. membr. 3. par. num. 20. & 21.* Cæterum hic non agitur de amiſſione poſseſſionis ex culpa, & contumacia, ſed de ſpoliatione à iudice facta nulliter procedente, in ſpecie ſic decidit *Rot. in Romana domus 24. Maij 1619. coram bon. mem. Vbaldo.*

EPITOME.

Decretum de adiudicando ſi fiat non in die citationis, ſed in die ante, an ſubſiſtat.

SVMMARIVM.

1 *Decretum de adiudicando factum non in die citationis, ſed in die ante, valet.*

Sed contra, num. 6. & ſequentib. & num. 15.

2 *Citationes per contradictas ſiunt ex*

 vrbani-

urbanitate, ſed vide, num.9.

Et illarum defectus non attenditur, num.3.

Intellige, vt num. 8.

4 *Citationes quotidie fieri ſolent ad ſententiam ad hodie per totam, quo caſu in qualibet diei parte ferri poteſt ſententia.*

Declaratur, num. 10. & 12.

Et eo magis, ſi prius fuerit factum decretum de deliberando cum clauſula niſi infra menſem, num 5.

7 *Citatio ſi reſpicit horam præciſam, & actus fiat extra illam horam, factus dicitur ſine citatione, & non valet.*

11 *Orationes ſeparatæ coniungi non poſſunt, ſed diſtinctè qualibet pars de per ſe intelligi debet.*

14 *Actus validitati non fauetur, cum agitur de notabili præiudicio partis.*

15 *Decreta plura, quando facta ſunt ſub diuerſis diebus, ſi mandatum fuit expeditum ſub vna certa die non poteſt ſubſtineri ex decretis ſub alijs diebus factis.*

16 *Actus geſtus ex capite incongruo non poteſt ſubſtineri ex congruo, ex quo fieri potuiſſet.*

17 *Mandato inualido vtens non iuuatur ex valido, quo vſus non eſt.*

QVAEST. CLXXI.

Decretum mandati de adiudicando, vt ſit validum, & requirit præuiam citationem ad comparendum, & videndum mandari adiudicari, & quodcunque mandatum, &c. aliàs illud eſt nullum, vt ſæpè dixi. Modo accidit citationem fieri pro die puta quinta Decembris, ad videndum adiudicari pro die octaua eiuſdem Menſis poſt citationem emanatam ſub quo die decretum de adiudicando factum non fuit, ſed ſub die ſeptima, & ſic per diē ante, quā cadebat citatio,

Quæritur quid ſtatuendum.

1 Videtur dicendum decretum valere;
2 Quoniam iſtę citationes per contradictas fieri ſolent ex vrbanitate, iuxta *deciſ. Put. 381. in fin. lib. 2. Rot. dec. 260.*
3 *num. 2. lib. 2. par 3 diuerſ.* & ideo illarū defectus attendi non debet, *Galleſ. de oblig. Camer. quæſt. 36. num. 4. & ſeq.*

4 Item, quia quotidie fieri ſolent citationes ad ſententiam ad hodie per totam, & tunc in qualibet diei parte ferri poteſt ſententia *Seraphin. in ſua deciſ.* 1115.

Quin etiam verba, ad videndum mandari adiudicari, & mādatum quodcunque &c. referri poſſunt ad hodie per totam, & ad dictam diem ſunt referenda, ex quo agitur de validitate actus.

5 Quod eo magis firmandum eſt, ſi prius fuerit factum decretum de deliberando cum clauſula, niſi infra menſem, &c. ſub qua citatione valide ſit relaxatum mandatum.

6 At quod imo decretum ſit nullum, perinde, ac ſi factum non extitiſſet abſque vlla citatione, habetur per *Bart. in l. fin. num. 1. ff. quod vi, aut clam*, *Felyn. in cap. conſuluit, num. 3. & ibidem, Abb. ſuo num. 4. verſ. Et ſi vis de offic. delegat. Afflict. deciſ. 387. num. 5. Rol. conſ. 32. num. 37. vol. 1. Vant. de nullit. tit. ex defect. cit. num. 73. Verall. deciſ.* 285. *num. 3. par. 3. Rot. deciſ.* 340 *num. 1. par. 1. in recentior.* vbi ex pluri-
7 bus confirmatur, quod ſi citatio reſpiciat horam præciſam, & actus fiat extra illam horam, factus dicitur ſine citatione, & non valet, *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 510. num. 9. lib. 3.*

8 Non obſtat, ſi obiiciatur, quod iſtæ citationes per contradictas non ſunt neceſſariæ, cum fieri ſoleant ex vrbanitate.

Quia reſpondetur procedere, quando iam perſonalis citatio præceſſerat ad totam cauſam, quoniam aliàs requiruntur ex neceſſitate, *Vital. in Clement. 1. num. 59. & 60. de iudic. Gemin. conſil. 109. num. 3. in fin. & num. 4. Rota deciſ. 8. de teſtib. in nouis. & deciſ. 10. de re iudicat. in nou. ac*

deciſ.

deciſ.430. num. 1. coram Sanctiſſ. Gregor. & ibi adden. num.3. Vant. de nullit. ex defect. citat. num. 98. in fin. quæ citatio perſonalis in præſenti non ſupponitur facta; in terminis ſic reſoluit *Rota coram bon. mem. Vbaldo in Romana Cenſus decemmill. 27. Martij* 1628. *& coram eodem in eadem cauſa, 9. Iunij eiuſdem anni* 1628. *& Galleſ.* ſe fun-
9 dat in antiqua formula obligationis Cameralis cum conſtitutione procuratoris in curia ad confitendum debitum, ſed hoc receſſit ab aula ex reformatione *Sanctiſſ. Pij V. vt in eius conſtitut.* 113. *in nou. Bullar. tom.2. fol.*318. *§.*5. *& ſequen.* vbi præſcripta forma procedendi per audientiam, vel per edictum, inter alia mandantur fieri citationes; Et hoc ipſum fuit confirmatum per *Sanctiſs. Paul. V. in ſua reformatione in tit. de A. C. §.* 5. vbi requirit citationem etiam, quod mandatum fuerit ſuſceptum, quod & benè declarat *Tiber. Saluſt. in ſua praxi lib.*1. *cap.*10. *& cap.* 27. *&* 30. Et hodie nulla eſt differentia inter abſentes, & præſentes, niſi quod contra præſentes citationes fiunt in Vrbe per Curſores; & contra abſentes per audientiam contradictarum, vel per edictum publicum, cum tamen de neceſſitate requirantur ex ſuperius deductis.

10 Non obſtat, quod citatio videatur facta ad hodie per totam, quæ erat dies 7.

Quia iſta citatio continebat ſeparatas orationes, ac diſtinctas, ex quo prima pars continebat comparitionem faciendam ad hodie per totam; Altera verò pars continebat monitionem ad p. d. in illis verbis, Ad videndum mandari adiudicari, ſeu mandatum quodcunque deſuper neceſſarium.

Quare dicta pars, quæ continet ſimplicem comparitionem à parte faciendam nihil habet commune cum ſecunda, quæ factum iudicis concernit explendum ad p. d. & pro prædicta, cum
11 iſtæ ſint ſeparatæ orationes, vt dictum coniungi non poſſunt, ſed diſtinctè quælibet pars de per ſe intelligi debet, *Bart. in l.3. §. filius, ſub num.3. ff. de lib. & poſthum. Bero. conſ.*120. *num.*72. *& 73. lib.1. Rot. deciſ.*308. *num.*1. *p.*2. *in recentior.*

12 Nec mouet, quod huiuſmodi citationes fiant, ac fieri ſoleant ad ſententiam ad hodie per totam, & tūc in qualibet diei parte ferri poſſit ſententia, ex *Card. Seraph. deciſ.* 1115.

Quoniam iſtud obiectum procederet, ſi vlterius citatio nō progrederetur. Verum quia, quoad mandatum de adiudicando dicit ad p.d debebat expectari terminus illius diei, iuxta formam citationis, *Rot. per Seraph. dec.*972. *num.*5. *& ſeqq.*

13 Non etiam repugnat, quod verba, ad videndum mādari iudicari, & mandatū quodcunque &c. cum poſſint referri ad hodie per totam, ſint ad hanc diem referenda, ex quo agitur de validitate actus.

Nam ex præmiſſis apparet contrariū, quod non poſſunt, nec debent referri, niſi ad p.d. cum orationes ſint diuerſæ, ac ſeparatæ, atque etiam, quia verba, ad videndum mandari adiudicari, &c. ſunt iuncta cum illis ſequētibus verbis, ſeu mandatum quodcunque, &c. quæ abſque dubio determinantur ex clauſula ad p.d. non autem ad hodie per totā, vt ratione iſtius adiuncti etiā verba illa, ad videndum, &c. de p. d. intelligi debeant, ex traditis per *Honded. conſil.* 8. *num.* 38. *lib.*2. Ideò ceſſat, quod fieri
14 debeat interpretatio pro validitate actus, cum ſimus in claris de relatione ad p. d. præſertim ſi agatur de notabili præiudicio partis, quo caſu non eſt fauendum validitati actus, ſed potius obuiandum, ne quis damnum patiatur, *Iaſ. in l. quoties in ſtipulationibus, nu.*3. *ff. de verb. oblig. Alciat. de præſumpt. reg.* 3. *præſumpt.*34. *num.*8. *&* 13. *Menoch. in ſimili ſuo tract. præſumpt.*34. *num.*12. *lib.* 3.

Neque obſtat, quod citatio hæc non fuerit neceſſaria, ſtante primo decreto de deliberando forſitan facto, ſub qua citatione valide, deinde fuerit re-

laxatum mandatum.

Quoniam id locum habere poſset, vbi relaxatio mandati de adiudicando refertur ad illud decretum.

Sed hic ſupponitur referri ad citationem poſtremã ſub die octaua, nec proptereà habenda eſt conſideratio aliqua illius decreti, quo pars vti noluit, & dũ poſt factum dictum decretum fuit de nouo facta citatio pro habendo alio mandato adiudicationis, ad quod etiã iudex ſe reſtrinxit, præcedens decretũ de deliberando fuit circumductum. *Rot. deciſ. 274. num. 1. & ſeq. par. 1. recentior. & coram Sanctiſſ. Gregor. deciſ. 339. num. 2.* Et in terminis, quando

15 fuerunt facta plura decreta ſub diuerſis diebus, ſi mandatum fuit expeditum ſub vna certa die, quod non poſſit ſuſtineri ex decretis ſub alijs diebus factis *Rot. dicta deciſ. 274. par. 1. recentior.*

16 quia actus geſtus ex capite incongruo non poteſt ſuſtineri ex congruo, ex quo fieri potuiſset; *Gratian. diſcept. foren. cap. 573. num. 43. lib. 3.* & mandato

17 inualido vtens non iuuatur ex valido, quo vſus non eſt, *Mohed. deciſ. 5. ante num. 1. verſ. Fuit reſolutum, de procur. Caſſador. deciſ. 7. num. 5. ad fin. de appell. Achill. deciſ. 7. de procur. Honded. conſil. 55. ſub num. 80. ad fin. & num. ſeq. lib. 1.*

EPITOME.

Refertio pro alijs creditis, & meliorationibus an competat, & pro qua ſumma facta declaratione ſpolij occaſione ſubhaſtationis, & adiudicationis nulliter factæ.

SVMMARIVM.

1 *Retentio quandoque datur in ſpolio iudiciali.*

Sed declaratur, num. ſeqq.

2 *Spolium ante omnia eſt purgandum.*

3 *Retentio in ſpolio non datur pro alio credito, licet vero, & reali.*

4 *Fructus, & penſiones exactæ poſt motam litem ſuper ſpolio diminuunt creditum ſortis, & impediunt retentionem, ex quo non dicitur conſtare de credito liquido.*

Et interim non poteſt euitari reſtitutio ſpolij, num. 5.

QVAEST. CLXXII.

FVit pronunciatum ſpolium prædij fore purgandum ex nulliter facta ſubhaſtatione, & adiudicatione, & in ſententia fuit facta referuatio pro alijs creditis, & melioramentis factis in eo.

1 Dubitari contingit, an competat retentio pro cenſu, qui prætenditur, & pro qua ſumma.

Et dicendum videtur, quod ſic, quia aliquando in ſpolio iudiciali datur retentio, *text. gloſ. & Bar. in l. fundus, qui locis, ff. de reſcind. vendi. Galleſ. in tract. de form. Camer. oblig. in fin. num. 32. Surd. poſt adductos per eum deciſ. 47. num. 7.* & dixi in proxime præcedentibus quæſtionibus.

2 Verius tamen dicitur non competere, quia ſpolium ante omnia eſt purgandum, etiam ſi fuerit iudiciale, *ad not. in l. ſi quis ad ſe fundum C. ad l. Iul. de vi publ. Surd. conſ. 189. num. 30. Gabriel de reſtit. ſpol. concl. 1. num. 124. & ſequ. Caputaquen. deciſ. 186. par. 3. Rota in Fauentina ſpolij 11. Iunij 1615. coram R.P.D. Vbaldo, quæ eſt 724. num. 5. par. 2. in recentior. & in Romana domus coram eodem Vbaldo 24. Maij euſdem anni.*

Non obſtat, quod aliquando in ſpolio iudiciali datur retentio.

3 Quoniam reſpondetur prędium prædictum non fuiſse adiudicatum pro credito dicti cenſus, ſed pro alio credito, vnde non poteſt retineri pro alio credito; licèt vero, & reali, iuxta doctrinam *Bart. in l. ſi non ſortem, §. ſi centum, num. octauo, vbi Bald. in fin. & Caſtrenſ. num. 5. ff. de condict.*

inde-

indebi. Surd. dicta deciſ. 46. num. 10. *& infra*, cum aliis, de quibus in ſuperioribus quæſtionibus.

Quin etiam dicitur, quod etſi prætenderetur retentio occaſione crediti, pro quo fuit facta ſubhaſtatio, *&* adiudicatio quamuis nulliter, ex quo tamen ſpoliator fuit immiſſus in poſſeſſionem cum dicto vitio ſpolii predii antedicti,
4 vbi is exegerit penſiones, & fructus, etiam poſt litem motam ſuper ſpolio, hi fructus, & penſiones videntur diminuiſſe creditum ſortis, ita vt cum eo compenſari debeant, nec ideò interim conſtare dici poteſt de credito liquido, cum ad hunc effectum requireretur, vel confeſſio partis, vel res iudicata, *vt per Rotam in Verdunen. Abbatiæ* 22. *Iunij* 1615. *& in Barchinonen. Parochialis* 29. *Nouembris* 1613. *coram R. P. D. Buratto inter impreſſ. in recentior. deciſ.* 741. *par.* 2. *& deciſ.* 537. *par.* 1. *& per Card. Seraph. deciſ.* 73. *num.* 1. *& deciſ.* 983. *num.* 7.

5 Et interim neque poterit euitari reſtitutio ſpolii, vt in ſpecie dictum fuit in *Anconitana Bonorum ſancti Apollinaris prima Martij* 1613. *coram R. P. D. Pirouano, quæ eſt dec.* 433. *num.* 3. *& ſeq. par. ſecunda in recentior.*

EPITOME.

Deliberatio facta plus offerenti, turbida redditur per inhibitionem factam à Iudice ad inſtantiam Tertii, ne poſſeſſionem ingrediatur.

Et an offerens interim euitare poſſit pretii ſolutionem non præſtita præſertim cautione de euictione ob periculum imminens.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio requiritur in venditione pignoris.*

2 *Offerens in iudicio ſubhaſtationis non tenetur ad pretij ſolutionem, quando imminet euictio in limine cõtractus, non præſtita præſertim cautione per venditorem.*

3 *Inhibitio facta plus offerenti ne ingrederetur poſſeſſionem, non liberat emptorem à pretij ſolutione. & nu.* 4

4 *Venditor ſub haſta non tenetur de euictione.*
Declaratur quadrupliciter, num. 7. 8. 9. *&* 10.

5 *Euictione ſequuta rei venditæ ſub haſta, emptor agere poteſt ad pretij reſtitutionem.*

6 *Emptor excipiendo ſe defendere poteſt à pretij reſtitutione.*

11 *Venditor non tenetur præcisè ad fideiubendum.*
Intellige non procedere, vbi velit pretium exigere, quia tenetur ſaltem cauſatiue illum præſtare, quando emptor excipit de imminenti periculo euictionis, num. 12.

QVAEST. CLXXIII.

1 IN venditione pignoris capti in executionem rei iudicatæ ſubhaſtationem requiri, iuxta textum in *l. ordo, C. de executione rei iudicatæ*, ſæpè diximus in hoc Tractatu, nec ideo differendum, ſeu dubitandum.

Accidit, bona ad haſtam poſita fuiſſe deliberata Seio plus offerenti pro certo pretio, qui priuſquam eorumdem bonorum poſſeſſionem adipiſceretur, fuit per monitorium puta Auditoris Cameræ ſuper iactationibus, & moleſtiis inhibitus, ne ingrederetur dicta bona, cum Titius in eorum quieta, & pacifica affereret eſſe;

2 Quò deinde ſtante Seius prætendit nil innouandum contra illum occaſione oblationis prædictæ, & adiudicationis ſequutæ, neque vlterius cogendum ad pretii ſolutionem, ob imminentem euictionem in limine contractus non præſtita præſertim prius idonea cautio-

 ne

ne ad *text. in l. poſt perfectam, ubi gloſ. & Doct. C. de euict. & l. habitationum, ſ. fin. ff. de peric. & commod. rei vendi.* Et idcirco quæritur quid iuris.

4 Et prima facie videretur reſpondendum, quod nulliter, ac indebitè ſe opponant Seius. Quia venditor ſub haſta de euictione non tenetur, *l. 1. C. credi. euict. pign. non deb. l. periculum, ubi Bal. & Salyc. ff. de pignor. Negusant. de pignorib. par. 6. membr. 1. quaſt. 5. num. 46.*

5 Sed contrarium in propoſita concludendum eſt, quoniam ſicur ſecura euictione rei venditæ ſub haſta emptor agere poteſt ad reſtitutionem pretij aduerſus illum, qui ſolutionem recepit, & rem vendidit, *l. ſi plus, §. iuſſu iudicis, ff. de euict. l. ſi ob cauſam, C. eodem, ego ipſe in tract. de euict. quaſt. 45. num. 3. & quaſt. 67. num. 14.* ita quoque,

6 & quidem fortius Seius emptor excipiendo ſe defendere poteſt à dicta pretij ſolutione, *l. ſi poſt perfectam, C. de euict. & dicta l. habitationum, §. fin.* in terminis *Surd. conſ. 36. ſub num. 14. & 23. verſ. Non aduertatur lib. 1. Rota diuerſ. deciſ. 281. num. 11. & 32. par. 1. & deciſ. 525. num. 8. par. 1. recentior.*

Non obſtat, quod venditor ſub haſta de euictione non tenetur iuribus, & authoritatibus deductis.

Quia reſpondetur regulam iſtam multipliciter declarari. &

7 Primò, vt non procedat, quando ſubhaſtatio declaratur nulla, *Rota deciſ. 370. num. 3. par. 1. recentior.* quo caſu venditor ſub haſta tenetur ad id, quod intereſt emptoris, ob dictam nullitatem ſubhaſtationis factæ in bonis alterius, quam debitoris, per *text. in l. 1. S. illud ſciendum, ff. de ſeparat. l. 2. in fin. C. credit. euict. pign. non debe. Balduin. in tract. de pign. c. 18. verſ. quod de euict. non præſtan.*

8 Secundò declaratur ſibi non tribuere, quando euictionis periculum ſuperuenit in limine contractus, quoniam tunc emptor cauſatiue per viam exceptionis poteſt pretium retinere, donec reddatur ſecurus, & vti remedio dictæ *l. poſt perfectam, Rot. diuerſ. d. deciſ. 281. num. 35.*

9 Tertiò declaratur non habere locum, quando is, qui vendidit, & ſubhaſtationem obtinuit, ſciens, & prudens non detegit vitium, aut rei ſubhaſtatæ ſeruitutem, *Aym. conſ. 221. num. 9. Rota diuerſ. d. deciſ. 281. num. 34.*

10 Quartò declaratur ſibi non vendicare, quando vendens, vt creditor non docuit, ſeu docere non poteſt ſe creditorem, *Rot. deciſ. 370. num. 6. par. 1. recentior.*

11 Non etiam aduerſatur, quatenus diceretur venditorem præciſè non teneri ad fideiubendum ex iis, quæ dixi in *tract. de euict. quaſt. 8. num. 7. & infra.*

12 Quia nihilominus dicimus illum cauſatiuè cogi, ſi vult pretium exigere, cum emptor excipit de imminenti euictione, *dicta l. poſt perfectam, Surd. dicto conſil. 36. num. 14 & deciſ. 183. n. 1.*

EPITOME.

Subhaſtatio quando in totum, vel in parte declaratur nulla, priores obligationes an extinguantur, ita quod creditor primæuas actiones non retineat.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio ſi in totum, vel in partem declaratur nulla priores obligationes non extinguuntur, ſed creditor retinet primæuas actiones.*

QVAEST. CLXXIV.

NVnc quæro, an quando ſubhaſtatio in totum, vel in partem declaratur nulla, priores obligationes extinguantur, ita quod creditor primæuas eius actiones retineat.

1 Reſpondetur ob huiuſmodi nullitatem titulum reduci ad non titulum; Non

Non tamen priores obligationes extinguuntur, ſed creditor integras retinet eius primæuas actiones, *l. ſi quis antea, §. ſi quis conduxerit, vbi Iaſ. num. 13 ff. de acquiren. poſſeſſ. Surd. dec. 51. nu. 19 & 20. Rota in recentior. deciſ. 370. nu. 3. par. prima.*

EPITOME.

Vẽditione facta à creditore ſub haſta, ſi is de euictione promiſit, & pretium fuit conſequutus, an debitor ita cenſeatur liberatus, vt de cætero quicquid accidat, moleſtari nequeat.

SVMMARIVM.

1 *Euictionis promiſſio non impedit liberationem debitoris, quæ ſequitur ex ſolutione pretij, quod creditor ab emptore percepit.*

Sed contra, num. 2.

3 *Creditor licet vendat rem ſui debitoris, & pretium recipiat, non liberatur debitor, niſi quando pretium deuenit ad creditorem irreuocabiliter.*

QVAEST. CLXXV.

Creditor in venditione bonorũ debitoris facta ſub haſta de euictione promiſit ad fauorem emptoris, & pretium fuit conſequutus, & ideo quæritur, an debitor ita cenſeatur liberatus, vt deinceps quicquid accidat, moleſtari nequeat.

1 Pro parte affirmatiua facit regula, quod ſolutione eius, quod debetur, omnis tollitur obligatio, & actio, *Inſti. quibus mod. tolli. oblig. in princ. cum vulgar. & facit text. in l. ſi plus, §. 1. ff. de euict.* vbi ſi pignus venditum euincatur ex empto agitur contra eum, qui ex pretio pignoris liberatus fuit; vnde & ſic dicendum videtur in caſu propoſito, nempè euictionis promiſſionem non impedire liberationem debitoris, quæ ſequitur ex ſolutione pretii, quod creditor ab emptore recepit, & ex quo euictionis promiſſio, & obligatio eſt ſeparata à prima actione; & in terminis ita reſpondit *conſil. 449. num. 38. cum ſeq.*

2 Sed contrarium reſoluitur in præſenti Quæſtione, quoniam donec locus eſſe poteſt euictioni, debitor non eſt liberatus, ſed interim liberatio remanet in ſuſpenſo, adeo, quod ſi contingat rem euinci, & creditorem cogi ad pretium reſtituendum emptori, creditor ipſe agere poteſt aduerſus debitorem pro ſuo credito conſequendo veteri actione primæua, ſeu contraria, *l. reſcriptũ, §. 1. ff. de diſtract. pign. l. ſi pignore, §. fin ff. de pign. act.* in ſpecie tenet ita *Neguſant. de pignor. membr. primo, 6. par. nu. 43.* vbi reſpondet rationibus *Decij in dicto conſ. 449.* Non enim liberatur debitor, niſi pretium rei ſub haſta venditæ deueniat ad creditorem irreuocabiliter, *l. Sextante, §. Lutinus, ff. de except. rei iudic. Bar. in l. Eleganter, in prima oppoſit. ad primum not. ff. de pign. act.* eſt gloſ. in *l. ſi mandato Titij, §. creditori, ff. manda. in verb. non ſit per illum tex.* vbi dicit tex. quod ſi creditor vendat pignus, non liberatur debitor, niſi creditor pretium ſit conſequutus, & ibi ſubdit gloſ. quod non dicitur conſecutus pretium, quando illud cogitur reſtituere, per *l. non videtur, ff. de regul. iur.* & ita concludo, prout & idem tenui in *tract. de euict. quaſt. 45. num. 3. & ſeqq.*

EPITOME.

Creditor, ſi rem vendat ſub haſta, & promiſit de euictione, eaque ſecuta ſoluit emptori, an eidem detur actio aduerſus debitorem ad repetẽdum, & quibus caſibus.

SVMMARIVM.

1 *Res ſi à creditore ſub haſta venditur, & is de euictione promiſit, & ſoluit*

ſoluit emptori ea ſecuta, eidem datur actio aduerſus debitorem ad repetendum.

Et quibus caſibus, ibidem.

2 *Creditor non repetit, quod ſoluit emptori ſub haſta, ex promiſſione euictionis facta, quando talis promiſſio, & obligatio nullam affert vtilitatem debitori.*

QVAEST. CLXXVI.

QVid ſi creditor vendit ſub haſta rem ſui debitoris, & promiſit de euictione, quæ poſtea ſecuta fuit, & ſoluit emptori, quod promiſit, agere poſſit aduerſus debitorem pro repetitione eius, quod ſoluit dicto emptori.

1 Iſtam quæſtionem poſui in meo tractatu de euictione, Quæſt. 44. num. 21. vbi pro affirmatiua dixi, dari tres caſus,
2 & num. ſeq. declaraui non procedere, quando creditor nullum commodum, ſeu vtilitatem debitori attulit ex huiuſmodi euictionis promiſſione, vt ibidem videri poteſt, nec ideo repeto.

EPITOME.

Creditor in diem, ante diem non poteſt agere ad immiſſionē, ſubhaſtationem, & adiudicationem abſque vitio ſpolij.

Creditori quemadmodum liceat agere ante diem.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio in poſſeſſionem bonorum debitoris ante diem non agit ad ſubhaſtationem, & adiudicationem, & num. 3.*

2 *Hypothecam quis ante diem intentare non poteſt.*

4 *Creditori permiſſum eſt agere contra debitorem ante diem, vt adueniente die ſoluat.*

Intellige, & ad effectum, vt caueat. num. 5.

6 *Creditor ante diem non dicitur creditor.*

QVAEST. CLXXVII.

SEmpronius erat debitor Seij ſcutorum puta centum ſoluendorū illinc ad annum.

Egit Seius ad immiſſionem, ſubhaſtationem, & adiudicationem bonorū Sempronii debitoris elapſis tantum ſex menſibus, & ita priuſquam aduenisset dies ſolutioni adiectus.

Sempronius opponit adiudicationē eſſe ſpoliatiuam ex capite iniuſtitiæ ratione præmiſſa.

1 Et ſanè concluditur, non potuiſſe Sempronium procedere ad ſubhaſtationem, & adiudicationem dictorum bonorum, *ex Bal. conſil. 169. lib. 3. & Alexand. conſil. 95. in princ. num. 1. verſ. Per hoc patet, & num. 7. lib. 1. & in l. pecuniam, num. 7. ff. ſi cert. petat.* Nam
2 ſicut quis ante diem non poteſt hypothecam intentare, *l. ſoluitur, §. ſi paciſcatur, ff. quibus mod. pign. vel hypot. ſol. l. cum ſoluendæ, ff. de diſtract. pign.*
3 ita nec poteſt ante diem peti ſubhaſtatio, ſeu adiudicatio *ad not. per Ruyn. conſil. 152. num. 4. lib. 4. & conſil. 119. num. 1. lib. 5.* & dictum fuit coram *Cardin. Caualerio in Nepeſina Laudi 27. Nouembris* 1613. *& 10. Martij* 1614. *inter impreſſ. deciſ.* 270. *&* 292.

4 Et quamuis permiſſum quandoque ſit creditori agere ante diem, vt adueniente die ſibi ſoluatur ad tradita per *Ang. & ſcribentes in l. in omnibus, ff. de iudic. Afflict. deciſ.* 108. *num. 3. & ibid. Vrſill. num. 3. Rip. in l. 2. num. 34. ff. ſolu.*
5 *matrim.* id intelligitur ad effectum, vt caueat, non autem, vt ſibi ſatisfiat ante diem, vt per præcitatos Doctores, quibus addo *Surdum in tract. de aliment. titulo* 8. *priuileg. 77. num. 8. & conſil. 68. num. 10. lib. 1.*

6 Non enim ante eſt verè creditor, *Rota coram Orano, in Romana de Pinellis 28. Februarij* 1598. *poſt Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 5. num. 23. & infra, & remed. 9. num. 234.*

EPI-

EPITOME.

Subhaſtatio, & adiudicatio, quādo irritæ declarantur, & mandatur rem reſtitui, aut iuſtum pretium, an ſtatim ſuccedat obligatio ad intereſſe poſt moram, ſi reus non habet facultatem rei reſtituendæ.

Et quando res eſt perempta agi debet ad ipſam rē, licet in condemnatione veniat æſtimatio.

SVMMARIVM.

1 *In obligatione rem reſtitui non ſtatim ſuccedit obligatio ad intereſſe poſt moram, ſed cum reus deſinit habere facultatem rei reſtituendæ.*

2 *Re perempta adhuc agi debet ad ipſam rem, licet in condemnatione veniat æſtimatio, ſicut in obligatione rem dari.*

QVAEST. CLXXVIII.

IN executione iudicati captus fuit equus, qui fuit ſubhaſtatus, & plus offerenti deliberatus, & traditus, & poſtea à Iudice à Principe delegatum ad inſtantiam partis ſententia fuit reuocata, & reſciſſa, & mandatum equum reſtitui, ſeu illius iuſtam æſtimationem, & valorem. Accidit, quod equus reſtitui non poteſt, quia venditus fuit extero, qui illum duxit in longinquas partes, & ideo emptor vult, ac prætendit ſoluere pretium, pro quo fuit venditus ſubhaſta. Quæritur an audiri debeat.

1 Et reſpondetur, quod non, quoniam ſubhaſtatio non arguit iuſtum pretium, vt dixi in Quæſtione 56. num. 7.

2 Sed vel debet reſtitui equus, vel iuſtum pretium perſolui, iuxta doctrinam *Bart. in l. ſtipulationes non diuiduntur, in 6. quæſt. principali, ff. de verbor. oblig.* vbi tradit, quod in obligatione rem reſtitui non ſtatim ſuccedit obligatio ad intereſſe poſt moram, ſed cum reus deſinit habere facultatem rei reſtituendæ, quem ſequitur *Afflict. deciſ. 347. num. 3. vbi ex eodem Bart. addit*, quod re perempta adhuc agi debet ad ipſam rem, licet in condemnatione veniat æſtimatio ſicut in obligatione rem dari, vt in *l. ſi ſeruum, §. fin. ff. de verbor. obligat.* in terminis quæſtionis noſtræ ita decidit *Cagnol. in l. 2. num. 162. C. de reſcinden. venditione.*

EPITOME.

Saluiano interdicto an agi valeat aduerſus eum, ad quem res deuenit ex ſubhaſtatione, & deliberatione facta ad inſtantiam creditorum.

Creditores hypothecarij, qui ſubhaſtationi non interuenerūt ſibi non præiudicant.

Maiori parti creditorum ſtatur, quando ſecuta morte debitoris hæres non vult adire, niſi relaxetur pars debiti.

Emptori ſoluenti creditoribus poſterioribus contra promiſſa, qualiter ſuccurratur.

SVMMARIVM.

1 *Emptor ſub haſta plenam conſequitur liberationem, nec decipi, ſeu damnum pati debet, & num. 3. 5. & 7. Sed videas num. 5.*

Præſertim, quando maior pars creditorum huiuſmodi ſubhaſtationi, ac deliberationi conſenſit, num. 4

Ampliatur ad debitorem ſoluentem ex iuſta cauſa putatiuo creditori, num. 2

6 *Creditores hypothecarij, qui ſubhaſtationi non interuenerunt, eligere poſſunt contra quem agere velint.*

8 *Soluens alteri, quam creditori non liberatur.*

Neque ſoluens creditori, cui de iure ſolui

ſolui non debeat, num. 9.

10 *Creditorum maiori parti tunc ſtatur, quando debitor mortuus eſt, & illius hæres recuſat adire hæreditatẽ niſi pars debiti remittatur: & quibus alÿs caſibus procedat.*

11 *Solutio, quando ex conuentione fieri debet ab emptore anterioribus, & potioribus creditoribus, & facta eſt ſolutio poſterioribus, ſoluenti ſuccurritur cogendo poſteriores creditores, & fideiuſſores, ut ſoluant anterioribus ratione virtutis incluſiue, licet non ſit nominatus emptor, vel ſoluens.*

Et emptor tali caſu agere poteſt via executiua, ſi creditores, quibus fuit ſolutum, obligauerint reſtituere prioribus, & potioribus etiam nulla exiſtente ceſſione, nec conſtet illum eſſe creditorem, num. 12.

QVAEST. CLXXIX.

QVæro, an agi valeat Saluiano interdicto aduerſus eum, qui præcedente ſubhaſtatione, & deliberatione ad inſtantiam creditorum facta, obtinuit à Iudice bona debitoris.

1 Et concludendum videretur, quod
non; quia ſtante Iudicis auctoritate, &
ementis bona fide in publica ſubhaſta-
tione decipi non debet, vel damnum a-
liquod ſentire, ſed quinimò conſequi
plenam liberationem, per ea, quæ notan
tur in *l. ait Prætor, §. permittitur, de mi-
nor. Bart. in l. minor vigintiquinque an-
nis ex aſpectu, eodem tit. Bal. in l. 2. C.
de ſerui. Ruyn. conſil. 171. num. 3. lib. 4*
2 *vbi num. 4.* hoc ampliat ad debitorem
ſoluentem ex iuſta cauſa putatiuo credi
tori, qui etiam nullo Iudicis iuſſu acce-
dente liberatur, *l. 1. §. ſi rem à ſeruo, ff. de-
poſ. Bar. & Alber. in l. vrbana, de con-
dit. indebit. Bald. in l. extat, quod met.
cauſ.*
3 Ex quo enim adiudicatio facta fuit iu
dicis auctoritate, & pretium fuit ſolutũ,
facta cenſetur liberatio, adeo quod em-
ptor nullatenus poſſit vlterius moleſtari
ne dum à debitore, pro quo pretium
fuit ſolutum creditoribus, ſed nec ab a-
liis, qui cauſam habeant ab eo, quibus
non poteſt plus ſuis competere, quam
venditori, ex cuius perſona ius ſuum
metiuntur, *l. ex qua perſona, C. de rei
vendicat. Surd. deciſ. 60. ſub num. 9. in
fine.*
4 Et hæc præſertim procederent, quan
do maior pars creditorum huiuſmodi
adiudicationi conſenſiſſent, *l. iuriſgen-
tium, §. hodie, de pact.*
5 His tamen, & ſimilibus non obſtanti-
bus contrarium eſt verius, quando cre-
ditores hypothecarii ſubhaſtationi non
interuenerunt, quia non fuit extincta
eorum hypotheca, neque ſublatum ius
eis competens, *l. cum notiſſimi, §. 1. C. de*
6 *præſcrip. 30. ann.* & ideo eligere poſſunt,
cõtra quem eligere velint, ad *l. 1. §. quod*
7 *ergo, de ventr. inſpic.* nec mirum, ſi em-
ptor per ſolutionem non eſt liberatus,
cum ſolutio facta fuerit creditoribus po
ſterioribus, & ita cenſendum ſolutum
ei, vel eis, qui creditores non erant, *l. 1.
§. ante omnia, de pact. Bar. in l. ei qui, in
princip. ff. ſi cert. peta. Surd. dicta deciſ. 60
ſub num. 1. poſt Iaſon in l. non ſolum, n.
1. ff. ſolut. matrim. Crot. conſil. 85. num.
14. & Socin. iun. conſil. 106. num. 33. lib.
3. & alios, vt ibi,* & in terminis Saluiani
interdicti cenſuit *Rota coram Card. Se-
raphino in Romana ſubhaſtationis 20.
Iunÿ 1597. inter impreſſ. dec. 1233.*
Non obſtãt in contrarium adducta.
Nam ad id, quod dicitur, emptorem
bonæ fidei, & iudicis auctoritate præce
dente non debere eſſe in damno.
Reſpondetur, ei imputandum eſſe, ſi
non ſoluit anterioribus, & potioribus
creditoribus, ex quo ſicut ſoluens alteri
8 quàm creditori non liberatur, *l. 1. §. ante
omnia, ff. de pact. l. 2. vbi gloſſ. & Bar. &
poſteriores, ff. ſi cert. peta. l. in alienã, vbi
Bal. C. de procur. l. qui alienam, §. quam-
quam, ff. de negot. geſt. l. filia, ff. de ſolut.
Alexan. conſil. 37. num. 1. lib. 3.* ita qui
ſoluit

9 ſoluit creditori, cui de iure ſoluere non debebat, liberationem non conſequitur, *Surd. dicta deciſ. 60. ſub num. 1. vbi num. ſeqq. id comprobat.*

Neque refert, ſi ſubhaſtationi, ac deliberationi maior pars creditorum conſenſerit, quæ præiudicat minori.

10 Quoniam procederet, quando debitor mortuus eſt, & illius hæres non vult adire hæreditatem, niſi pars debiti remittatur; Aut ſi debitor aufugiſſet, ita quod non poſſet illum conuenire, nec inueniſſi tur eius bona; vel quando debitor ob paupertatem vult bonis cedere, quia tunc ſtatur maiori parti non obſtante contradictione minoris partis, & non aliter, quaſi tunc creditores habeant, quem conueniant, prout in ſimilibus habetur apud *Afflict. deciſ. 288. per tot. et ibi latè per Vrſill. Stracch. in tracta. de decoct. tit. de pact. int. credit. & decoct. Roman. in conſil. 439. circa primum.*

11 Verum nota, quod quando in terminis dictæ deciſ. Rot. coram Seraphino 1233. fuiſſet conuentum, quod pretium ſolueretur anterioribus, & potioribus creditoribus, & cum iſta adiectione fuit factum depoſitum cum Iudicis decreto, & emptor moleſtaretur ab anterioribus creditoribus, illi vtique ſuccurreretur cogendo poſteriores creditores, ac eorum fideiuſſores, vt ſoluant anterioribus iuxta Iudicis decretum, quod reſpicit nedum fauorem creditorum, ſed etiam emptoris, cuius intererat pretium conuerti in ſatisfactionem creditorum, competitque illi actio, licet non ſit nominatus, ratione virtutis incluſiuæ, quæ in decreto adeſt, *l. ſeruo legato, §. ſi Teſtator, ff. de lega. 1. Bald. in l. ſi quis filium ſub num. 8. verſ. quæro re. tento ſtatuto, C. de inoffic. teſtam. Roma. conſ. 32. ſub num. 7. verſ. tertio hoc idem.*

12 Quia etiam emptor tali caſu agere poteſt via executiua, ſi creditores, quibus fuit ſolutum iuxta dictum decretū ſe obligauerint reſtituere prioribus, & potioribus etiam nulla exrāte ceſſione, nec conſtet illum eſſe creditorem, cum ſat ſit apparere de ſuo intereſſe, & large creditor dici poſſit, *l. creditores, ff. de verb. ſignif. Rot. coram Card. Seraphi. dicta deciſ. 1233.* quidquid enim reſultat virtualiter ex inſtrumento, & illius verbis, habetur pro expreſſo, *Aym. conſ. 149. num. 21. Tiraq. 16. l. connub. glo. 7. num. 179. Cephal. conſ. 152. num. 76. faciunt adducta per Surd. deciſ. 254. num. 39. Gratian. Diſcept. lib. 1. cap. 115. nu. 27. & infra.*

EPITOME.

Subhaſtationes, & deliberationes ſunt nullæ ex defectu citationis.

An ſufficiat citatio per edictū.

Quid quando in loco eſt conſuetudo.

Et quando valeant non præſente pecunia habita fide de pretio de conſenſu creditoris.

Exceſſus reddit ſubhaſtationem, & deliberationem nullā, etiā ſi ſit minimus.

Et magis ſi agatur de onere bonorum Eccleſiaſticorum.

SVMMARIVM.

1 *Deliberatio facta nulla præcedente citatione ad videndum deliberari eſt inualida.*

2 *Citationi per edictum non eſt locus, niſi in ſubſidium, & quomodo.*

Et quid ſi adſit conſuetudo loci, ibid.

3 *Deliberatio facta non præſente pecunia eſt nulla.*

Etiam quod poſtea acceſſerit conſenſus creditoris, n. 4.

5 *Exceſſus etiam in minimo ſufficit pro inualiditate ſubhaſtationis, & deliberationis.*

Et eo magis ſi agatur de bonis emphyteuſis Eccleſiaſticæ, num. 6.

QVAE-

QVAEST. CLXXX.

Fverunt ſubhaſtata, & deliberata bona debitoris, à quo de nullitate multipliciter dicitur.

Primò, ratione citationis non ſecutæ; aduerſus quam replicatur, quod defectus iſte ſuppletur ex affixione edicti de conſuetudine loci, in quo fuit facta ſubhaſtatio.

Secundò opponitur, factam fuiſſe deliberationem habita fide de pretio, de conſenſu creditoris, qui poſtea acceſſit.

Tertiò, quod ſubhaſtatio, & deliberatio eſt ſpoliatiua ratione exceſſus.

Et idcirco quæritur quid iuris.

1 Quoad primum dicitur de nullitate conſtare poſſe ex reuolutione actorum ſubhaſtationis à parte productorum, quod deliberatio eſt facta nulla præcedente citatione ad videndum deliberari, prout neceſſariò requiritur ad illius validitatem; *l. à Diuo Pio, §. 2. vbi gloſſ. in verbo Videatur, ff. de re iudic. Rota deciſ. 476. ſub num. 4. par. 2. in recentior. & coram ſanctiſſimo Greg. deciſ. 319. nu. 1. Gratian. diſceptat. forenſ. cap. 239. nu. 22. & ſeqq. lib. 2.*

2 Cuius citationis defectus non ſupplet ur ex affixione edicti; quia citationi per edictum non eſt locus, niſi in ſubſidium, quando ſcilicet factis diligentiis citandus non reperitur, *Vant. de nullit. ex def. cita. num. 96. & 122. & ſeq. latè Maran. in 9. recte concipiatur citatio num. 83. & ſeqq.*

Nec obſtat, ſi obiiciatur conſuetudo loci procedendi per edictum; quia iſta conſuetudo concludenter deberet concludenter probari in indiuiduo, & in caſu de quo agitur, cum non ſufficiat probatio in genere, *Rota deciſ. 72. num. 31. par. 2. diuerſ. Seraph. deciſ. 1259. in fine.*

3 Quoad ſecundam nullitatem, ex eo quod deliberatio facta fuit non præſente pecunia, ſed habita fide de pretio contra *tex. in dicta l. à Diuo Pio, §. ſed ſi emptor, ff. de re iudic. Rebuff. in tract. de præcon. & licit. art. 7. gloſſ. unic. num. 22. Rota deciſ. 105. num. 3. par. 4. diuerſ. & corā Gregor. deciſ. 28 num. 1. & 2.*

4 Non obſtat limitatio dari ſolita, quod id non procedat, quando fuit habita fides de pretio de conſenſu creditorum iuxta *d. dec. Gregor.*

Quoniam dictus conſenſus legi debet in ipſo actu deliberationis, vt eſt neceſſe ad ipſius validitatem, nec valet, ſi ex poſt facto præſtitus reperiatur ea ſcilicet ratione, quia requiritur conſenſus talis, per quem ex tunc in ipſo actu ſubhaſtationis, & deliberationis debitor liberetur a ſuo creditore, *Rota in Aſculana prædij 22. Iunij 1609. coram Card. Sacrato, apud Marcheſan. de commiſſ. par. 2. fol. 46.* de qua deciſ. facium mentionem *Adden. ad dictam deciſ. 28. num. 6.*

5 De exceſſu verò (& ſic de tertia nullitate) apparere poteſt, ſi executio, & condemnatio fuit facta pro ſumma, puta, ſcutorū mille, cum debitor nō teneretur niſi ad ſexcenta, ita quod exceſſus dicatur euidens, & per conſequens ſubhaſtatio, & deliberatio dicitur iniuſta, & ſpoliatiua, ad quem effectum ſufficit exceſſus etiam in minimo, *Bart. in l. ſi non ſortem, §. ſi centum num. 0. ff. de condi. indebi. Rot. dec. 650. n. 3. par. 2. in recent.*

6 Quinimo etiam, quod iſte exceſſus eſſet minor, augeretur, ſi pro debito executio capta eſſet pro valore totius tenutæ, & debitor teneretur ſolum præſtare æſtimationem rei, & tenuta habet onus canonis annui, quod minuit valorem, *l. fundi partem, ff. de contrahen. empt. vbi gloſ. in verb. vendidiſti, Gratian. Diſcepta. foren. cap. 428. num. 14. lib. 3. Surd. conſ. 427. nu. 44. lib. 3. in terminis Bal. in l. ſed ſi hoc, §. cuidam in fin. ff. de condi. & demonſtr.* vbi quod onus debet deduci ex valore rei, quod ſi factum non ſit, nullitas eſt euidens ob dictum exceſſum, *Felyn. in cap. ad aures num. 13. circa fin. verſ. duodecima concluſio de reſcript. Rot. deciſ. 60. de conceſſ. preben. in antiq. & in Placenti-*

na ſubhaſtationis 18. Februarij 1633. coram Eminentiſſ. D. Cardin. Vbaldo, & coram eodem in eadem cauſa 5. Decembris 1631.

EPITOME.

Subhaſtationi locus eſt in hypothecaria, licet ſecus ſit in Saluiano.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio in Saluiano non conceditur, & de ratione.*

Admittatur tamen in hypothecaria, num. 2.

QVAEST. CLXXXI.

1 Obiectio fit de incompetentia actionis ad ſubhaſtandum in hypothecaria, quæ vbi actum eſſet remedio Saluiani interdicti ſanè procederet, quia in eo auocatur ſola poſſeſſio, & à iudice conceditur in cauſam pignoris, vt de fructibus creditor ſibi ſatisfiat integrè, *Aret. & Iaſ. in S. item Seruiana in fin. inſtit. de act. Bart. in l. 1. ff. de Salu. Scap. in tract. de Salu. interdict. lib. 3. q. 11 num. 4.* propterea ex eiſdem actis fieri non poteſt tranſitus de pignore ad ſolemnem ſubhaſtationem contra naturam Saluiani, ſecundum veriorem, quam reprobato *Couar. var. reſolut. lib. 3. cap. 18. num. 3. tenuit Rot. diuer. deciſ. 43. num 3. par. prima, & deciſ. 759. num. 3. & 4. par. 2. recent. dixi ſupra in quaeſt. 126. num. 14.*

2 At ſecus accidit, vbi actum fuit hypothecaria, quod eſt petitorium, in quo creditor docto de credito, & illius validitate, agere poteſt ad auocationem poſſeſſionis à ſuo debitore, & tertio poſſeſſore, & procedere ad ſubhaſtationem pro integra ſatisfactione, quod eſt quid diuerſum à Saluiano, prout iſta, & plures aliæ differentiæ ponuntur per *Regusant. de pignorib. in primo membr. primæ par. princ. num. 1. Menoch. de adipiſcend. poſſeſſ. remed. 3. num. 7. & 180.* & attenta diſſenſione crediti in petitorio poteſt deueniri ad ſubhaſtationem, ſecundum naturam hypothecariæ actionis, vt dicitur in dicta *deciſ. 43.* & firmatum fuit in *Romana dotis 10. Decembris 1632. coram bon. mem. Iuſto.*

EPITOME.

Spolium in quæſtione, de qua agitur, dicitur non intrare, quando Iudice authore fuit facta immiſſio, & ſubhaſtatio multo poſt fuit ſubſequuta.

Fructus percepti pendente diſputatione ſuper nullitate ſubhaſtationis ſunt cum credito compenſandi, dummodo alia ratione creditori non competat anterior poſſeſſio.

Reintegratio competit, quando Iudex nulliter, & iniuſtè proceſſit, quatenus tamen doceatur de nullitate, ac notoria iniuſtitia.

Dicens de nullitate ad effectum ſpolij tenetur producere proceſſum, & ex actis probare defectus, ſi qui ſunt.

SVMMARIVM.

1 *Reintegratio non competit, quando in vim rei iudicatæ, & mandati de immittendo, vigore ſententiæ latæ in hypothecaria fuit quis poſſeſſione ciuili, & naturali priuatus.*

2 *Poſſeſſione priuatus authoritate Iudicis ritè, & rectè procedentis non reſtituitur.*

3 *Spolium pro recuperatione bonorum intrat, quando creditor fuit ſatisfactus ex fructibus.*

Declaratur procedere, dummodo creditori non competat anterior poſſeſſio, num 4.

5 *Reintegratio competit, quando Iudex nulliter, & iniuſte procedit.*

Fallit non conſtito de nullitate, ſeu notoria iniuſtitia, n. 6.

7 *Spolium prætendens debet producere processum, & ex actis probare defectum, quem aſſerit.*

8 *Citatio præſumitur ex curſu viginti annorum, & ex re iudicata.*

QVAEST. CLXXXII.

CONqueritur ſecus ſe ſpoliatum occaſione ſubhaſtationis factæ atque ita reintegrandum.

1 Cæterum ex aduerſo replicatur, quinimo illum verè in vim rei iudicatæ, & mandati de immittendo vigore ſententiæ latæ in hypothecaria poſſeſſione ciuili, & naturali fuiſſe priuatum per plures annos ante, & abſque vlla expulſione, nec ideo ei reintegrationem competere, *Ang. in l. clam poſſideret, S. quoad nundinas num. 2. in fin. Imol. num. 1. Alex. num. 2. ff. de acqui. poſſ. Mobed. deciſ. 4. num. 3. de reſtit. ſpoliat. Card. Seraphin. deciſ. 1325. num. 1. Rota coram Sanctiſſimo Gregorio deciſ. 582. num. 5. Rota diuerſor. deciſ. 802. num. 6. par. 1.*

Prætenſio autem nullitatis ſubhaſtationis procederet, ſi in vim ſubhaſtationis fuiſſet amiſſa poſſeſſio, quæ tamen per plures annos antea ob mandatum de immittendo fuit amiſſa; vnde non ſubhaſtatio, ſed immiſſio anterior Iudicis authoritate cauſam dedit amiſſionis poſſeſſionis, & ſucceſſiue, cum de tempore ſubhaſtationis creditor poſſideret, ceſſat extremum poſſeſſionis re-
2 quiſitum pro reintegratione; Et priuatus authoritate Iudicis ritè, & rectè procedentis non reſtituitur, *l. iuſte poſſidet, ff. de acqui. poſſeſſ. gloſ. in cap. præſentium. 7. quæſt. 1. Cephal. conſ. 675. num. 10. Rot. coram Sanctiſſ. deciſ. 43. num. 1. in fin.*

3 Verum difficultas ſuboritur, An quatenus conſtaret de nullitate ſubhaſtationis, dum diſputatum fuit ſuper illius inualiditate creditor fec erit fructus ſuos, ſeu illi compenſandi ſint cum credito, & ſic fuerit ſatisfactus, & ideo intret ſpolium pro recuperatione bonorum. Et dicendum videtur quod ſic, iuxta quæ ſcripſit *Ruyn. conſil. 165. num. 4. lib. 5. Surd. deciſ. 46. in fine Rota in Romana ſpolij 9. Iunij, &* 10. *Decembris* 1627. *coram R. P. D. Merlino.*

4 At contrarium concluditur in caſu noſtro, quoniam ex præmiſſis adhuc remanet anterior poſſeſſio ipſius creditoris valde ante ſubhaſtationem ob immiſſionem habitam virtute rei iudicatæ.

5 Non obſtat, quod Iudex nulliter, & iniuſte preceſſerit, quo caſu reintegrationem competere dixit Rot. *coram Sanctiſſ. dec. 43. n. 2.*

6 Quia procedit, ſi debitor probet nullitatem, vel notoriam iniuſtitiam, *Rota deciſ 646. num 1. par. 1. recent. Seraphi. deciſ. 867. num. 1. & fuit dictum in Romana de Bombellis 31. Maij 1613. coram Card. Sacrato.*

7 His accedit, quod debitor, qui ad effectum ſpolii dicit de nullitate, tenetur producere proceſſum, & ex actis probare defectum, quem prætendit, *Rota diuerſ. deciſ. 636. num. 2. par. prima.*
8 aliàs ex curſu, puta, viginti annorum, & re iudicata pro ea præſumitur, *Alex. conſ. 123. nu. 4. lib. 2. Gabr. de præſump. concl. 1. num. 36.* qui loquuntur, quando deficit citatio, *Rota in puncto coram Eminentiſſ. Virili in Imolen. bonorum, 4. Iulij 1629.*

EPITOME.

Subhaſtationis validitas ex defectu citationis debitoris, vel tertij poſſeſſoris oſtenditur.

Tranſportatio integra actorum quando præſumatur.

Et an ſufficiat fides cuiuſuis notarij, vel requiratur ipſius actuarij, vel ſucceſſoris in officio.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Citatio requiritur in venditione pignorum.*

2 *Subhaſtatio valida præſumitur ex poſſeſſione viginti annorum, & interuentus citationis.*

Niſi contrarium probetur, num. 3. & 5.

Ampliatur etiam quod ex inſpectione proceſſus probetur citationis defectus, n. 4.

6 *Defect. us proceſſus probatur ex defectu mandati de ſubhaſtando.*

7 *Subhaſtatio probatur valida ex aſſertione Notarij dicentis illam factam extitiſſe ſeruatis ſeruandis.*

8 *Tranſportatio actorum integra præſumitur, quando acta fuerunt extracta & tradita à Notario actuario, vel ſucceſſore, ſecus ſi ab alio.*

Ite m quando Notarius atteſtatur non extare alia, n. 9

Et ſufficit Notarium atteſtari fideliter extraxiſſe, n. 10.

11 *Tranſportatio actorum dicitur integra etiam non tranſportatis inſtrumentis, vbi adeſt ſtylus producendi verbaliter abſque eorum dimiſſione reali in actis.*

12 *Productio non dicitur realis, ſi iura deponantur penes Notarium, niſi petatur, vt regiſtrentur citata parte ad dicendum contra.*

QVAEST. CLXXXIII.

AB annis viginti, ſeu triginta in vim Decreti Iudicis Titius eſt poſſeſſor quorundam bonorum ſui olim debitoris, qui modo dicit de inualiditate ſubhaſtationis, ex eo præſertim, quod non fuit citatus, prout
1 nec etiam tertij poſſeſſores, vt requirebatur in vēditione pignorum, cum aliàs ſubhaſtatio ſit nulla, *l. Creditor, C. de diſtract. pign. Afflict. deciſ.* 358. *num.* 7. *Rol. conſ.* 31. *num.* 30 *lib.* 1. *Rota coram Sanctiſſ. dec.* 319. *nu.* 1. *& ſuperius ſæpe fuit dictum.*

Et ad docendum de huiuſmodi inualiditate fuit productus proceſſus ab alio traditus, quàm ab actuario, ſeu ſucceſſore, in quo licet deficiat mandatum de ſubhaſtando, pro eius tamen integra tranſportatione videtur præſumendum; *Rota in recentioribus deciſ.* 207. *num.* 23. *parte* 4. *& poſt ſecundum volumen Conſil.* Farinac. *deciſ.* 116. *nu.* 1. *& deciſ.* 143. *num.* 1. *& deciſ.* 144. *num.* 1.

2 Sed contrarium in propoſita quæſtione concluditur ſtante longa poſſeſſione viginti, ſeu triginta annorum, & quod ſecus non agat pro executione ſententię, ſed ſolum ſe defendat, & in vim decreti Iudicis ſit poſſeſſor, vt ſupra, vnde præſumitur pro validitate ſubhaſtationis, & quod interuenerit citatio, vt dixi in fine præcedentis quæſtionis, niſi eius defectus, & nullitas probetur, *Rota deciſ.* 454. *num. prima parte* 2. *in recentioribus, & deciſ.* 201. *num.* 1. *parte prima, & fuit dictum in Romana Subhaſtationis coram Reuerendo Patre Domino Vbaldo, ſecunda Iunij* 1614. *apud Zacchiam de ſocietat. offic. deciſ.* 60. quod procedit etiam ſi
3 ex inſpectione proceſſus probetur iſta negatiua defectus citationis, *Paul. de Caſtr. conſil.* 81. *num.* 31. *lib.* 2. *Verall. deciſ.* 192. *num.* 30. *parte* 3. *Rota coram Sanctiſſimo Gregorio Decimo Quinto deciſ.* 416. *num.* 5. *&* 8.

4 Nam contrariū locum haberet, ſi proceſſus probaretur integer, ita vt ex inſpectione appareret defectus citationis, *Seraph. deciſ.* 137. *num.* 3. *Rota deciſ.* 636. *num.* 3. *parte prima diuerſorum, & deciſ.* 611. *num.* 4. *parte prima recentiorum.*

5 At ſecus ſi proceſsus appareat defectiuus, & non integer, *Rot. diuer. d. deciſ.* 636. *num.* 3. *par.* 1. *& deciſ.* 293. *num.* 6. *&* 7. *par.* 1. *recent. & deciſ.* 184. *num.* 4. *par.* 2.

6 In præſenti autem proceſsus appa ret defectiuus, in quo deficit mandatum, de ſubhaſtando, cuius manda ti vigore fieri debuit ſubhaſtatio,

ex cuius deficientia conſtat, quod proceſſus non eſt integer, & ſicuti illud deficit, ita etiam veriſimiliter deficere poteſt dicta citatio, *Corn. conſ. 349. ſub num. 8. verſ. Et maximè deducitur, vo-*
7 *lum* 1. præſertim ſi Notarius aſſerat ſubhaſtationem fuiſſe factam ſeruatis de ſtylo ſeruandis, *Card. Seraph. det. 1307. num. 3. verſ. Imo potius.*

Non obſtat, quod præſumatur pro integra tranſportatione actorum.

8 Quoniam præſumptio procedit, quando acta fuerunt à notario actuario tradita; ſecus quando ab alio fuerunt tradita, qui non eſt actuarius, nec ſucceſſor in officio, quia tunc non præſumuntur integra, vt fuit dictum in *Algaren Diſmembrationis 5. Iunij 16.7. coram R.P.D. Remboldo*, vbi additur, aſſertioni iudicis, qui dicit acta eſſe integra, non credi, cum hoc ſpectet ad officium Notarii non Iudicis.

9 Sufficeret etiam, quod Notarius atteſtaretur de integra tranſportatione, vel non extare alia acta, *Rota poſt 2. volum. conſil.* Farinac. *deciſ. 144. num. 5. & in Bracaren. Parochialis 29. Iunij* 1610 *coram* Card. *Sacrato*.

10 Seu ſi atteſtaretur fideliter extraxiſſe, vt in *d. deciſ. Bracaren. Parochialis*, vbi alia refertur.

11 Ac preterea proceſſus diceretur integer, etiam non tranſportatis inſtrumentis, vbi adeſt ſtylus producendi iura verbalia abſque eorum dimiſſione in actis reali, *Rota coram Sanctiſſimo Gregor. deciſ. 59. num. 2. & 10. vbi etiam adden. num. 9.*

12 Nota tamen in practica, quod ad effectum productionis realis non ſufficit, quod iura dimittantur, ſeu deponantur penes Notarium, niſi etiam petatur, vt regiſtrentur, & pars citetur ad dicendum contra, vt cenſuit *Rota in Mediolanen. Decimatum 27. Maij 1616. coram R. P. Domino Coctino Decano, Adden. ad dictam deciſ. 59. Sanctiſſ. num. 12.*

EPITOME.

Debitore defuncto in ſubhaſtationibus citari debeat hæredes, ac intereſſe putantes.

Vel ſaltem dandus eſt curator hæreditati iacenti.

Subhaſtationis, ac deliberationis nullitate ſtante fructus cõpenſari debent cum ſorte.

SVMMARIVM.

1 *Debitoris hæredes ſunt citandi in ſubhaſtationibus, & deliberationibus.*

Et intereſſe putantes, num. 3.

2 *Citatio, quod non fuerit facta probatur ex reuolutione cartarum proceſſus.*

4 *Hæredes, quando non adſunt, dandus eſt curator hæreditati iacenti, qui citari poſſit in ſubhaſtationibus.*

5 *Fructus compenſantur cum ſorte, quãdo ſubhaſtatio eſt nulla.*

QVAEST. CLXXXIV.

MOrtuo debitore fuerunt ſubhaſtata illius bona occaſione æris alieni per eum contracti, abſque eo, quod
1 fuerint citati ſui hæredes, qua ratione ſubhaſtatio cenſetur nulla, cum in venditione pignorum neceſſario requiratur, *gloſ. in l. debitores, C. de pign. Afflict. deciſ. 358. num. 3. Rol. conſ. 32. n. 3. lib. 1.*

2 Quod autem non fuerint citati poteſt apparere ex reuolutione cartarum proceſſus, in quo non reperitur citatio, *Verall. deciſ. 192. par. 3.* Rot. *deciſ.* 445. *num. 4. par. 2. in recent. & dec. 611. nu. 2. p. 1. in recent. & coram Sanctiſſ. dec. 416 num. 5. vbi adden. ſub lit. B.* de quibus quatenus plene non etiam conſtaret, ſunt tamen citandi intereſſe putantes, *Mandoſ. conſil.* 208. *num.* 2. *in fin.* Vel ſaltem dandus eſt curator hæreditati iacenti, qui citari poſſit, *l. 1. & ſecunda, vbi Bart. C. de cur. bon. dan.*

Alex.

Digitized by Google

Alex. conſ. 100. *num.* 16. *lib.* 5. quibus non ſeruatis ſine difficultate ſubhaſtationes, & deliberationes ſunt nullæ, & ideo iure meritò prętendi poteſt, fructus percęptos fore compenſandos cum ſorte, vt reſoluit *Rota in Imolen. ſubhaſtationis* 17. *Iunij* 1609. *coram bon. me. Iuſto*.

EPITOME.

Subhaſtatio eſt nulla facto depoſito poſt eam per plures dies.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitum factũ poſt multos dies poſt ſubhaſtationem non ſuffragatur.*

QVAEST. CLXXXV.

PLuries dictum fuit ſupra, ſubhaſtationem eſſe nullam, ſi facta ſit non præſente pecunia.

1 Nunc dubitatio eſt, quid ſi depoſitum fiat non in ipſa ſubhaſtatione, ſed poſt eam, & poſt multos dies.

Et reſpondetur illud non attendi, nec ſuffragari, vt cenſuit *Rota in Tiburtina Caſtri Sambuci* 27. *Ianuarij* 1579. *coram Sanctiſſ.* & iterum *deciſ.* 28. *num.* 3. *coram Greg. XV.*

EPITOME.

Cenſus, quando fuit impoſitus ſuper fundo magni valoris, an pro fructibus illius, licet in parua ſumma, dictus fundus ſubhaſtari valeat.

Et qualiter procedat regula in contrarium afferri ſolita.

SVMMARIVM.

1 *Res magni valoris ſubhaſtari nequit pro modica ſumma.*

Fallit num. 2. *&* 3. 4. *&* 5.

3 *Cenſus, quando eſt impoſitus ſuper fundo magni valoris, ille ſubhaſtari poteſt, & diſtrahi pro fructibus illius, etiam parua ſumma.*

QVAEST. CLXXXVI.

DOminus cenſus impoſiti ſuper domo magni valoris, pro fructibus illius, puta ſcutorum triginta, eam ſubhaſtari fecit.

Dubitatur, an iure id fieri potuerit.

1 Et prima facie reſpondendum videretur negatiuè, ex iis præſertim, quæ adduxi in Quæſt. 17. & 112. num. 17. quæ cõcluſio fundata eſt in *gloſ. l. Quãdiu, C. de diſtract. pign.*

2 Cæterum aduertendum eſt gloſ. præallegatam non ſimpliciter recedere à regula illius text. ſed tunc quando plures res fuiſſent pignoratæ, & res maxima fuit diſtracta, cum vilior potuiſſet alienari, *arg. ducto à l. magis puto, §. ait Prætor, ff. de reb. eor.* neceſſita enim in eum modum, & bona fides concurrere debent, & iudices mouere in decernendo venditionem pignorum; vt conſiderant *Bar. in conſ.* 332. *num.* 3. *Quæro lib.* 1. *Oſaſc. deciſ.* 27. *num.* 13. *Menoch. poſt adductos per eum de arbitr. iudic. caſu* 502. *num.* 32. quæ ſi extarent, decretum de ſubhaſtando, ac deliberando videretur claudicare.

3 Verum ſi cenſus (pro cuius fructibus conſequendis deuentum eſt ad ſubhaſtationem, & deliberationem) ſit impoſitus ſuper tota domo, & ita eſt res particulariter pignorata, & obligata, diſtrahi potuit nedum ratione obligationis, quæ indiuidua eſt, ſed etiam ne dominus cenſus cogeretur ſcindere in partes iura ſui cenſus per alienationem partis domus, vt in ſpecie reſoluit *Rota in Romana nullitatis ſubhaſtationis* 27. *Iunij* 1616. *coram Reuerendo Patre D. Pirouano*.

4 Supradictis adde, quod pignoris per debitorem oblati venditio, etiam ſi magni ſit valoris, ſub haſta pro exiguo credito facta, retractari non debet, quoniam debitor ſibi debet im-

putare, qui executori illud obtulit; Prout nec etiam, ſi res magni vlaoris à debitore pro paruo debito detur, quem alias viliotis pretij res habuiſſe conſtat, retractari debet, quia in fraudem executionis feciſſe videtur, & ne fraus patrocinium præſtet, audiendus non eſt, *Gamma deciſ. 40.*

EPITOME,

Aſſertioni Nuncij referentis coram Notario ſe vendidiſſe ſub haſta ſeruatis ſeruandis domum, ſeu prædium non credendum firmatur, niſi aliunde de his ſolemnitatibus conſtet,

Prout nec etiam Notario, cum id non ſpectet ad eius officium.

SVMMARIVM.

1 *Aſſertioni Nuncij coram Notario referentis ſub haſta vendidiſſe ſeruatis ſeruandis domum, ſeu prædium non creditur, niſi id aliunde conſtet,*

2 *Notario aſſerenti venditionem ſub haſta ſeruatis ſeruandis fuiſſe factam, fides non præſtatur, cum id non ſpectet ad eius officium,*

QVAEST. CLXXXVII.

1 NVncius retulit coram Notario ſe ſub die prima Martii, vigore mandati Prætoris Iudicis vendidiſſe ſub haſta ſeruatis ſeruandis domum, vel prædium Seio præſenti, & ita confitenti; Quæritur an illi credendum ſit,

Reſpondetur negatiuè, quia de his ſolemnitatibus aliunde, quam ex aſſertione Nuncii conſtare debet, *Surd. conſ. 49. nu. 19. lib. 1.* quem ſequitur *Rota coram Sanctiſſ. Gregor. deciſ. 485. num. 9.*

2 *& 10.* vbi additur, quod nec etiam Notario, ſeu illius aſſertioni ſtandum eſſet, cum id non ſpectet ad eius officium, & eiuſdem ſententiæ fuit, *Rolan. conſ. 33. ſubnumi 13. lib. 1.*

EPITOME,

Solemnitates ſubhaſtationum an præſumatur interueniſſe,

Decretum Iudicis, quando probet ſolemnitates requiſitas præceſſiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Solemnitates ſubhaſtationum interueniſſe præſumitur ex decreto de deliberando.*

3 *Decretum quando probet ſolemnitates interueniſſe, declaratur.*

4 *Decretum de deliberando eſt quid ſeparatum à ſubhaſtationibus.*

Et non reddit validum, quod eſt nullum, num. 6.

QVAEST. CLXXXVIII.

SVbhaſtationum ſolemnitates an præſumi debeant interueniſſe præſertim, ſi appareat decretum Iudicis de deliberando fuiſſe interpoſitum, nunc videndum eſt.

1 Nam, quod in huiuſmodi alienationibus præceſſerint ſolemnitates iure requiſitæ dicendum videtur ex decreto Iudicis de deliberando, quod neceſſario infert ſubhaſtationes præceſſiſſe, *arg. gloſ. in l. 1. C. de fid. inſtrum. & iur. haſt. fiſc. lib. 10. Bald. in l. 1. ff. de reb. cor. Becc. conſ. 52. num. 13. Alciat. præſumpt. 10. in princ. regul. 3. Vaſqu. quæſt. Illuſtr. cap. 29. Rot. per Cardin. Seraphin. deciſ. 737. num. 6. Surd. deciſ. 106. num. 9.*

2 Verum contrarium concluditur in quæſtione propoſita. Quia vbi ex reuolutione actorum non conſtat de ſubhaſtationibus pro eis non eſt præſumendum, *Honded. conſ. 80. num. 25. lib. 2. Surd. conſ. 28. num. 110. & ſeqq. lib. 1. Rot. in Aſtoricen. Beneficij 11. Decembris 1585. coram Cardin. Pamphilio,* vbi quod non præſumitur ſolemnitas, quando ex facie ſcripturæ, & acto-

& actorum apparet illam non interveniſſe; Quæ concluſio eò magis procedere debet, ſi in decreto explicitè non ſunt enunciatę ſolemnitates, vt per *Bald. in dicta l.1. quo in loco ita intelligit gloſſ. in dicta l. 1. C. de fide inſtrum. latè Rolandi conſil. 33. num. 15. lib. 1. qui num. 17. addit gloſſ. in dicta l. 1.* locum habere in maioribus iudicibus, nõ autem in inferioribus, *Rebuff. in tract. de præcon. art. 7. gloſſ. vnica, num. 23. &*
4 *24.* in puncto, quod de ſubhaſtationibus particulariter docendum ſit, aliàs non præſumantur, *Munoz. de Patrocin. Adminiſtr. cap. 16. ſub num. 36. verſic. Ego tamen intelligo.* præcipuè, vbi ageretur de præiudicio tertii, *vt ibidem Rota diuerſor. deciſ. 802. num. 10. par. prima, & in Ariminen. Deuolutionis bonorum 16. Februarij 1609. coram Card. Sacrato,* & faciunt dicta ſupra in *quæſt. 7. num. 15 & quæſt. 148. num. 2. & ſeqq.*

5 Præmiſſis Additur Decretum de deliberando non extendi ad alium actum ab eo ſeparatum, vt ſunt ſubhaſtationes, cùm ſit ſtricti iuris, *Bald. in l. ſi debitorem meum, ff. de nouat. Iaſ. in l. in ſuis, n. 27. ff. de lib. & poſthum. Felyn. in cap. 1. num. 8. de accuſa. Pariſ. conſil. 100. num. 23. lib. 1. Crot. in l. filiusfamil. §. Diui, num. 120. ff. de leg. 1.*

6 Non enim Iudex poteſt per ſuum Decretum reddere validum, quod eſt inualidum, & obligatorium, quod non parit obligationem, cum nil aliud faciat, niſi quod confirmat actum qualem reperit, tamquam in eo non adſit aliqua medela, quę poſſit mederi morbum à natura inſitum, vt notat *Bouer. ſing. 10. in verbo Decretum, per tex. in l. Seia egreſſa. & ibi gloſſ. in verbo Seia, ff. de tuto. & curator. l. cum furioſus, C. de curat. furioſ.* aliud enim ſunt ſolemnitates ipſæ aliud Decretum Iudicis, vt in ſimilibus terminis dixit *Surd. conſ. 49. ſub num. 30. verſ. Aliud enim, lib. 1.*

EPITOME.

Domus quãdo eſt indiuidua, & creditores ſunt plures, ſi licitetur, cui debeat concedi.

Et quid ſi creditores hinc inde ſunt æquales.

SVMMARIVM.

1 *Res indiuidua quando dicatur, & creditores ſunt plures, illi conceditur, qui maiorem habet partem, ſi æquale offerat pretium.*

2 *Creditores quãdo hinc inde ſunt æquales, præualet numerus perſonarum.*

QVAEST. CLXXXIX.

IN Quæſtione 143. num. 7. dixi, quod vbi res, vel domus non recipit cõmodam diuiſionem deueniendũ eſt ad licitationem, & vni adiudicandam fore.

At modo quæro, quis licitando obtinere debeat.

1 Reſpondetur illum obtinere debere, qui maiorem habet partem, ſi æquale offerat pretium, *l. ſancimus, §. ſin autem, vbi gloſſ. C. de dona. l. 2. C. quan. & quib. quar. pars debe. lib. 10. l. 2. C. de mettala. lib. 11. Rebuff. in tract. de præcon. art. 7. gloſſ. vnica, num. 7.*

2 Vbi addit, quod ſi creditores hinc inde ſunt æquales, numerus perſonarũ præualebit, *l. maiorem, ff. de pact. citat Aret. conſ. 157. col. 3. & Capyc. dec. 36.*

EPITOME.

Debitor an ſubhaſtationibus pẽdentibus poſſit rem proclamatam vendere.

Et an id fieri valeat abſque vitio litigioſi.

SVMMARIVM.

1 *Debitor poteſt ſubhaſtationibus pendentibus cum licentia Iudicis, vel ſuperioris vendere rem inclamatã, etiam abſque vitio litigioſi, nu. 2.*

Pretium tamen deponendum eſt, vt ſoluatur creditoribus, num. 3.

Et quid de expenſis, n. 4.

Et quando res fuit adiudicata, n. 5.

QVAE-

QVAEST. CXC.

QVæro An pendentibus ſubha-
ſtationibus poſſit rem inclà-
matam vendere.
1 Reſpondetur poſſe cum li-
2 centia tamen Iudicis, vel ſuperioris abſ-
que vitio litigioſi, *l. 2. C. de diſtract. pign.*
3 pretium tamen deponere debet penes
Gancellarium, vel idoneam perſonam,
ad hoc, vt ſoluatur creditoribus, & in-
terim ſubhaſtationes ceſſabunt, cum
nullum fiat ipſis creditoribus præiudi-
cium, & euitentur expenſæ, & finis liti-
bus imponatur, vt ſępe deciſum teſtatur
à Senatu Pariſienſi *Rebuff. in tract. de
pratbn. artic. 2. gloſ. vnica. nu. 16. qui*
4 *num. ſeq.* ſubiungit præmiſſa procedere
quamuis debitor non ſoluat expenſas,
& ſi eas poſſit poſtea petere per viam
actionis, & Reus tenebitur eas ſoluere
factas in ſubhaſtationum proſecutione,
ſed non eas, quas aduerſus opponen-
5 tes creditor fecit; Quod fallit, quando
res fuit per decretum adiudicata, *Bar.
in l. vbi purè, §. fin. num. 1. ff. ad Senat.
Conſul. Trebell. in l. quantitas patrimo-
nij, ff. ad l.* Falc. *& in l. fin. §. in compu-
tatione in princ. num. 3. & ibi Iaſ. nu. 2.*
C *de iur. deliber. Coler. de proceſſ. execu.
par. 3. cap. 9. num. 89.*

EPITOME.

Exceſſus oppoſitio an admitti debeat aduerſus ſubhaſtationes factas, quando debitor prius faſſus fuit debitum.

Et quid quando res fuit ſubhaſtata pro maiori quantitate debiti.

SVMMARIVM.

1 *Debitum confitens non poteſt dare de exceſſiuitate mandati.*

2 *Peritis ſtandum eſt.*

3 *Subhaſtatio quando facta fuit pro ſumma contenta in mandato, licet res ſubhaſtata pluris valeat, & pluris fuerit vendita, non tamen ſubhaſtatio eſt nulla, ſed illud plus debet reſtitui, vel deponi pro expenſis liquidandis.*

QVAEST. CXCI.

DEbitor citatus ad videndum
contra illum relaxari manda-
tum pro ſumma ſcutorum
centum, faſſus eſt debitum, & terminũ
ſuſcepit; cuius vigore fuit relaxatum
mandatum, & ſubhaſtatum illius præ-
dium. Modo dictus debitor de exceſ-
ſiuitate dicti mandati, & ſubhaſtationũ
factarum, quas propterea dicit nullas,
quamuis ex relatione peritorum non
appareat de dicto exceſſu, qui eo magis
videtur apparere, quoniam dictum præ-
dium fuit ſubhaſtatum pro ſcutis centũ
triginta, & ſic pro maiori ſumma dicti
debiti.

Et idcirco quæritur quid iuris.

1 Reſpondetur, quod ſtante termino,
vt ſupra ſuſcepto, cuius vigore manda-
tum fuit relaxatum, debitor non poteſt
dare amplius de exceſſiuitate, iuxta
*tex. ad ſolutionem de re iudic. Roma. conſ.
9. in fin. verſ. præterea.* Et præſertim
cum ei acceſſerit authoritas peritorum,
qui taxarunt debitum prædictum in ſcu-
2 tis centum, quorum petitorum iudicio
ſtandum videtur, *glo. in l. item ſi vnus,
§. principaliter. in ver. auctoritate in fin.
& ibi Bal in fin. ff. de Arbitr. Bar. in l.
3. in fin. C. de pign. Parij. conſ. 96. nu.
32. lib. 1. & fuit dictum in Romana
Mercedis 14. Nouembris 1611. coram
R.P.D. Vbaldo.*

3 Non obſtat, quod creditum eſſet de
ſcutis centum, & tamen ex pretio præ-
dii ſubhaſtati creditor habuerit ſcutos
centum triginta, & ſic exceſſus videa-
tur patens.

Quia dicitur, quod cum ſubhaſtatio
fuerit facta pro ſumma contenta in man
dato, licet res ſubhaſtata pluris valeat,
& pluris fuerit vendita, non tamem ſub-
haſtatio eſt nulla, ſed ſolum illnd plus
debet reſtitui debitori, vel deponi pro
expen-

expenſis liquidandis, vt per Saluſt. Tib. in praxi trib. A. C. lib. 1. cap. 41. in fin. & eſt text. in l. fin. & ibi Bald. ſub num. 4. verſic. Ibi, ſin autem min us, & Salyc. circa princ. verſ. Et è contra, C. de iur. dom. impetr. Ruin. conſil. 180. num. 25. lib. 2. quod dicit ſummopere notandum *Mandoſ. ad Roman. conſil. 454. in lit. O, in fin.* cum alijs per *Burſatt. conſil. 184. num. 38. vbi de magis communi lib. 2.*

EPITOME.

Spolio declarato, quoad bona ſubhaſtata poſſeſſori non competit retentio eo nõ purgato.

Etiam quod ſpoliatus fuerit immiſſus Iudicis authoritate nulliter, & iniuſtè procedentis.

Præſertim, ſi res non fuerit data in ſolutum pro credito, de quo agebatur.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus ante omnia eſt reſtituendus & num. 3.*

Ampliatur procedere etiam, quod ſpoliatus fuerit immiſſus Iudicis authoritate nulliter, & iniuſtè procedentis, num. 2.

Præſertim, quando Iudex procedit parte inſtante, num. 4.

Declaratur procedere, quando nullitas, & iniuſtitia ſententiæ eſt euidens, num. 5.

Et poſſeſſor non poſſideat vigore crediti, pro quo bona fuerunt ſubhaſtata, ſed pro alijs diuerſis, quo caſu non datur retentio, num. 6.

3 *Spolium quamuis iudiciale ante omnia eſt purgandum.*

7 *Retentio datur ratione hypothecæ, quando de ea incontinenti docetur.*

Intellige procedere, quando poſſeſſio fuit amiſſa culpa rei conuenti, num. 8.

9 *Reſtitutio in ſpolio non retardatur, nec impeditur ratione dominij.*

10 *L. ſi non ſortem, §. ſi centum, ff. de condit. indebit. quomodo procedat.*

11 *Retentio, & compenſatio ceſſant debito non liquidato.*

QVAEST. CXCII.

Pluries in quæſtionibus præcedentibus diſſerui, quando cõpetat retentio ſubhaſtationibus nullis declaratis, & præſertim in quæſt. 169. & 172. placet nũc plenius attingere, vt clarior materia hæc reddatur, cum caſus acciderit.

Fuit pronunciatum intrare ſpolium, quoad prædium ſubhaſtatum ratione nullitatis, & iniuſtitiæ; & quæritur, an poſſeſſori ipſius prædii competat retentio.

1 Qua in quæſtione reſoluitur negatiuè. Quia ſpoliatus ante omnia eſt reſtituendus, & ſpoliator audiri non poteſt ſpolio prius non purgato, *l. ſi quis ad te fundum, C. ad l. Iul. de vi publ, l. naturaliter, §. nihil commune, vbi ſcribentes, ff. de acquirend. poſſeſſ. Pariſ. conſil. 70. nu. 25. lib. 4. Alciat. conſil. 36. nu. 2. lib. 1. Surd. conſil. 28. num. 29. Honded. conſil. 18. num. 32. lib. 2. Ludouic. deciſ. Peruſ. 14. num. 1. Menoch. de recuper. remed. 1. num. 12. Put. deciſ. 138. num. 1. lib. 1. fuit dictum in Mantuana bonorum 16. Decembris 1611. coram Vbaldo, quæ eſt deciſ. 365. num. 9. par. 1. recentior.*

2 Et hæc concluſio procedit, etiam ſi ſpolians fuit immiſſus iudicis authoritate nulliter, & iniuſtè procedentis, quoniam certum eſt talem iudicem ſpoliare, *cap. conquerente, vbi Canoniſtæ, de reſtit. ſpoliat. Roland. conſil. 6. num. 12. & ſeqq. lib. 2. Grauett. conſil. 140. num. 2. Sard. conſil. 168. num. 26. lib. 2. Menoch. de recuper. remed. 8. num. 33. Decian. conſil. 54. num. 6. & 7. lib. 4. Cephal. conſil. 301. num. 27. & ſeqq. lib. 3. Honded. conſil. 82. num. 23. & ſeq. lib. & conſil. 21. num. 2. lib. 2. Pontan. de ſpol. lib. 2. cap. 16. num. 182. Rota in dicta deciſ. 365. num. 11. & in Romana bonorum 14. Martij 1618.*

1618. *coram R. P. D. Vbaldo*, & ea
3 propter ſpolium, quamuis iudiciale
ante omnia eſt purgandum, dicunt præ-
citati Doctores, & præter eos *Gabriel
in tit. de reſtit. ſpoliat. concluſ. prima,
num.* 125. *Surd. conſil.* 189. *num.* 3. *lib.* 2.
Caputaquenſ. deciſ. 186. *par.* 1. & *Rota
in Feretrana ſpolij* 12. *Iunij* 1615. *coram
bon. mem. Vbaldo inter recentior deciſ.*
714. *num.* 5. *par.* 2. præſertim, quando
4 iudex procedit parte inſtante, quaſi
tunc videatur ipſa pars ſpoliare, & non
iudex, *Benintend. deciſ.* 93. *ſub num.* 5.
verſic. Nec iuuat, & num. 8. quod
procedit, quando iniuſtitia, & nullitas
5 ſententiæ eſt euidens, & notoria, *Rota
in Romana de Bombellis* 31. *Maij* 1613
coram Card. Sacrato, quam Rota paſſim
ſequitur, & præcipuè in *Nepeſina
Laudi* 13. *Februarij* 1615. *coram Card.
Caualerio, quæ eſt inter recentior. deciſ.*
646. *num.* 1. *par.* 2.

6 Non obſtat, quod ſaltem dari debeat
retentio pro aliis pecuniis, quæ aſſe-
rantur ſolutæ diuerſis creditoris de-
bitoris.

Quia reſponderi poteſt retentionem
concedi ſolummodo pro credito, pro
quo fuit facta ſubhaſtatio, & non pro
aliis, quorum occaſione res ad eum
non peruenit, iuxta diſtinctionem
Bart. in l. ſi non ſortem, §. *ſi centum,
num.* 8. *vbi Bald. in fin. & Caſtren. num.*
5. *ff. de condict. indebit. Rot. deciſ.* 115.
num. 3. *par.* 2. *diuerſ. & dixi in dicta
quaſt.* 169.

7 Nec mouet, ſi dicatur retentionem
dari ratione hypothecæ, quando de
ea incontinenti docetur, & ſi immiſſio
nulliter fuerit data, *Bart. in l.* 3. §. *fin.
in fin. ff. de acquirend. poſſeſſ. Dec. conſ.*
449. *num.* 2. *Oſaſc. deciſ.* 37. *num.* 17.
Surd. deciſ. 46. *num.* 13. & *num.* 16. *vbi
de communi.*

8 Reſpondetur enim iſtud intelligi,
quando poſſeſſio fuit amiſſa culpa rei
conuenti, ob eius contumaciam, vt de-
clarat, *Alexand. in dicto* §. *fin. num.* 27.
& 28. vbi ait hanc eſſe veram opinio-
nem, quam ibi communiter ſequuntur
Doctores, refert, ac ſequitur *Hercul. ibi
num.* 33. *Neguſ. de pign.* 2. *memb.* 8. *par.
num.* 2. & 21.

Si autem non ob contumaciam, &
culpam rei conuenti, ſed à iudice nulli-
ter procedente fuit quis ſua poſſeſſione
ſpoliatus ratione hypothecæ, quę com-
petat aduerſario impediri non debet re
9 ſtitutio, cum nec ratione dominii, quod
eſt fortius, quam ſit hypotheca regula-
riter non impediatur, vel retardetur re-
ſtitutio in ſpolio, *Gabr. in dicto tit. de
reſtitut. ſpoliat. concl.* 1. *nu.* 45. *Menoch.
de recup. remed.* 15. *num.* 471. & *conſil.* 2
num. 189. *Dec. conſil.* 57. *num* 6. *vbi de
communi.*

10 Non obſtat *text. in dicta l. ſi non ſor-
tem*, §. *ſi centum, ff. de condi. indebit. cum
alijs per Surd. dicta deciſ.* 46. *num.* 7. &
ſequen. Quia non loquuntur, quando a-
ctum remedio ſpolii, ſed conditione
indebiti ad recuperandum fundum da-
tum pro maiori quantitate, prout quo-
que cenſuit *Rota in Romana domo-
rum in Burgo* 22. *Iunij* 1615. *coram
R. P. D. Vbaldo.*

11 Atque inſuper dicitur, quod reten-
tio ceſſat, vt & compenſatio, quando
credita non ſunt liquida, *Surd. deciſ.*
184. *num.* 6. *Rota coram Cardin. Sera-
phin. deciſ.* 1455. *num.* 4. & *in Romana
litterarum cambij prima Iunij* 1615. *co-
ram bon. mem. Rem boldo, quæ eſt deciſ.*
679. *num.* 5. *par.* 1. *in recentior. & in di-
cta Romana domorum in Burgo coram
Vbaldo.*

EPITOME.

Meliorationes, quando reſtitutionem rei impediant, quid ſi cenſus extinguatur ſuper re contentioſa impoſitus.

Subhaſtatio nulla rei dominium non transfert.

SVMMARIVM.

1 *Melioramenta tunc reſtitutionem impediunt, quando facta ſunt circa rem*

Digitized by Google

rem reſtituendam.

2 *Cenſus redemptio non eſt melioratio in re, ſed extra rem.*

3 *Subhaſtatio nulla rei dominium non transfert.*

4 *Cenſus extinctio vigore Bullæ Sāctiſſ. Pij V. pendet à voluntate domini fundi, qui propterea inuitus ad eam cogi non poteſt.*

QVAEST. CXCIII.

Meliorамenta deberi licitatori, vel creditori, qui ob nullitatem ſubhaſtationis tenetur rem reſtituere, fuit concluſum in *quæſt. 92. num. 1.*

1 Sed difficultas eſt, quid concludendum ſit, quando licitator, vel creditor ad reſtituendum, condemnati opponūt extinxiſſe cenſum impoſitum ſuper ipſa re ſubhaſtata, & ſic rem melioraſſe talibus melioramentis, quæ impediunt executionem.

Et negatiue reſpondetur. Quoniam melioramenta tunc reſtitutionem impediunt, quando facta ſunt circa rem reſtituendam, *l. in fundo, ff. de rei vendi.* vbi ſcribentes.

2 Verum cenſus redemptio non eſt melioratio, ſed extra rem, conditionem poſſidentis meliorem efficiens.

Non enim debitor cogi poterat ad dicti cenſus extinctionem. Quamuis

3 in propoſito cenſus verè extinctus dici non valeat ſtante ſubhaſtatione nulla, quę dominium fundi, ſuper quo eſt impoſitus cenſus, non tranſiuerit in ipſum licitatorem, *l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudic.* neque potuerit is

4 vti dominus fundi cenſum extinguere, ex quo talis extinctio dependet a mera voluntate domini fundi ex conſtitutione de cenſibus Sanctiſſ. Pii V. vt in puncto reſoluit *Rota dec. 153. poſt tract. Cint. de cenſib.*

EPITOME.

Subhaſtatio fructuum beneficij vacātis prohibetur, & quare.

Clericus fructus ſui beneficij licitare poteſt.

Beneficiatis permiſſum eſt beneficiorum fructus vendere, & meliorem ſuam conditionem facere.

SVMMARIVM.

1 *Fructus beneficij vacantis ſubhaſtari prohibentur, & de ratione.*

2 *Clericis permiſſum eſt fructus ſui beneficij licitare, ac vendere, & num. 4.*

3 *Fraudes vitantur per ſubhaſtationem.*

4 *Subhaſtatio frequenter inducit vtilitatem beneficiati, & beneficij.*

QVAEST. CXCIV.

1 Beneficio vacante, cuius fructus ad certum tempus alicui annalia habenti debentur, vel alij, venduntur cum obtinente beneficium nulla ſubhaſtatione præmiſſa, vt inquit *text. in extrauagan. ſuſcepti, quæ eſt ſecunda Ioann. XXII. de elect.* idque ea ratione ſecundum *gloſ. ibi in verſic. Nulla ſubhaſtatione*, quia cum eſſet facienda non ob neceſſitatem beneficij, ſed ſolum ad commodum habentis fructus percipere ideo prohibetur, ne qualitercunque dehoneſtari dicatur ſtatus, & qualitas beneficij, detegenda per talem ſubhaſtationem eſt *arg. l. ſi quis teſtamentum, ff. ad l. Aquil.* Ac inſuper, quia ne per talem ſubhaſtationem oblata licitatione in dubio reuocetur, quid vtilius ſit, vel recipere taxationem, de qua in dicto textu, vel reſiduum; vel vt ſic beneficiati citius certi reddantur, quod eis eſſet remanſurum.

Sed dubium eſt, an clericus valeat fructus ſui beneficij licitare.

Et dicendum videtur, quod non per iam dicta.

2 Contrarium tamen concluditur, quoniam prohibitum non reperitur, & ideo permiſſum intelligi debet, *arg. l. ius ſingulare*

iuxta Dominicales Conſtitutiones.

His peractis euenit caſus dicti fideicommiſsi. Fideicommiſsarius prætendit in damnum fideicommiſsi hæredem grauatum executionem pati non potuiſse in bonis vltra debitum dotium; Et ideo in iudicio agit contra hæredes prædictos, vt reſtituant illud plus, quod fuit captum de pignore, & traditum creditrici.

Quæritur quid iuris.

Prima facie reſpondendum videtur pro fideicommiſsario.

Quia culpa, & negligentia hæredis
1 res fideicommiſsi videntur amiſsæ, aut factæ deteriores, quo caſu illud damnum tenetur reficere fideicommiſsario, *l. Mulier, §. ſed etenim, ff ad Trebell. latè Rariſ. conſ.* 181. *n.* 12. *&* 13. *lib.* 2.

2 Non enim hæres grauatus poteſt alienare bona, nec aliquid agere in euerſionem fideicommiſsi, *dicta l. Mulier §. cum proponeretur, & l. Titius, vbi no-*
3 *tant omnes, ff. ad Trebell.* prout nec doloſe verſari quoad bona fideicommiſsi, *l. 1. vbi Bart. C. de dolo, latè Cephal. conſ.* 344. *num.* 20. *& ſeqq.* Sed ſi non habet pecuniam præmanibus, debet offerre tot de bonis pro iuſto pretio, & æſtimatione abſque eo, quod patiatur intereſse, ac expenſas, *ad text. in l. Lucius, §. Titia, ff. ad Trebell.* vbi ſi res pignorata dolo, aut lata culpa hæredis alienatur, hæres tenetur fideicommiſſario, quin etiam ibidem in fine additur; ſubeſt enim præſtari oportere, quanti pluris fundus fuit, quam ad creditorem pertinere oportuit, ex quo text. videtur decidi caſus noſter, in quo agitur de tertio pluris.

4 Et quamuis creditor pecuniæ non cogatur accipere bona in ſolutum, niſi concurrentibus requiſitis, *in auth. hoc niſi, C. de ſolut. Iaſ. conſ.* 9. *dub.* 3. *lib.* 1. *Roma. conſ.* 163. *Beuenend. deciſ.* 28.
5 id tamen fallit, quando hæres adiuit cũ beneficio legis, & inuentarii, quia tunc non cogitur ſoluere in pecunia, ſed poteſt creditoribus tot bona hæreditaria offerre, vel etiam vendere præſtando euictionem proprio nomine, vt communiter notant ſcribentes in *l. fin. §. Et ſi præfatam, C. de iur. deliber. Roland. in tract. de inuent. par.* 4. *vtilitate* 9. vbi ampliat procedere etiam in debito ex cauſa dotis.

6 Verum his, & ſimilibus non obſtantibus contrarium de iure concludendum reor.

Quoniam dicta dos erat in ære alieno teſtatoris, quod ſoluendum eſt ab hærede grauato ante factam reſtitutionem, *gloſ. Cyn. Bar. Bal. Ang. & Salyc. in l. 1. ff. ad Trebell. latè Peregr. in tract. de fideicom. art.* 4. *num.* 16. quo caſu
7 dicitur gerere proprium negocium, vt per Doctores prçallegatos. Non tamen tenetur ſoluere ęs alienum teſtatoris de fructibus, & de ſuo, *l. fin. §. Et ſi præfatam, C. de iur. deliber. l. ante reſtitutam, vbi Ang. & Imol. ff. de ſolut. Natt. conſ.* 255. *num.* 10. Sed de bonis hæreditarijs irreuocabiliter etiam ad præiudicium fideicommiſſarij, qui alienationi factę ob eam cauſam ſtare tenetur, *l. filiusfam. §. Diui in fin. ff. de leg.* 1. *Didac. Couaruu. pract. quæſt. cap.* 13.
8 *num.* 6. Nam tunc bona fides præſumitur in hærede diſtrahente ex cauſa neceſſaria, *Paul. de Caſtr. & Alex. in l. Titius, ff. ad Trebell. Marzar. conſ* 37.
9 *num.* 43. ita quod dicta bona fide ſtante poſſit etiam hæres tranſigere ſuper bonis fideicommiſſo ſubiectis, & omnia gerere, quæ ad negociorum geſtorem, & bonæ fidei poſseſſorem hæreditatis pertinent, cui comparatur, *l. ſed et ſi lege, §. quod autem, ff. de peti. hæred. Calcan. conſ.* 37. *col.* 4. *Paul. de Caſtr. conſ.* 186. *col.* 2. *verſ. propter iſta lib.* 2. *Natt.*
10 *d. conſ.* 255. Non enim hæres iſte grauatus, qui obligatus erat dotem reſtituere in pecunia poterat cogere iſtam vxorem creditricem accipere tot bona hæreditaria in ſolutum ad iuſtam æſtimationem; ſed tenebatur eamdem dotem in pecunia reſtituere, eamque redigere ex venditione bonorum, quoniam

niam aliud pro alio inuito creditore ſol-
ui non poteſt, *l. 2. §. 1. ff. ſi cert. peta.*
eum ſimil. & quia obligatus ſoluere in
pecunia non liberatur offerendo bona
11 in ſolutum rationibus premiſſis. Non
igitur melius, ac ſincerius hæres in hoc
negocio ſe gerere potuit, quam in pu-
blica auctione, & ſubhaſtatione bona
venalia exponere *ad text. in auth. hoc*
ius porrectum, C. de ſacr. ſanct. Eccleſ.
Bar. in l. ſi tempora, C. de fid. inſtrum.
& iur. haſt. fiſc. C. de fid. inſtrum. lib.
10. ex qua ſubhaſtatione facta dicti hæ-
12 redis bona fides arguitur etiam ſi facta
legatur vēditio cum tertio pluris, quod
ipſi creditori datur in compenſationem
damni accipiendo bona pro pecunia,
dicta auth. hoc ius porrectum, vbi notat
gloſ. in ver. decima.

13 Quare concluditurr, quod cum om-
nia bona fide geſta fuerint, ex quo tam
hæres, quàm creditrix cogitare potue-
runt in ſolutum dationem modo, quo
ſupra, factam ex cauſa neceſſaria dictæ
dotis reſtituendæ legitimè fieri potuiſ-
ſe, emptricem prædictam non poſse mo
leſtari in bonis emptis, ac eidem tradi-
tis, ſed prius agendum fore contra hæ-
redem ipſum, & deinde in ſubſidium
contra emptorem, *l. fin. §. fin. ff. de le-*
gat. 2. Alex. conſ 3. num. 1. lib. 1. eſt
enim potentius ius creditoris hæredi-
tatis, quam fideicommiſsarij, cum fidei-
commiſsum intelligatur detracto ære
alieno, *l. imponenda, & l. irritum, C. ad*
14 *l. Falc.* quod eo fortius dicendum eſt in
præſenti de fideicommiſsario, qui ius
aliquod nō habet in bonis fideicommiſ-
ſo ſubiectis, niſi detracto prius ære alie-
no, quod ab hærede ſolui potuit de bo-
nis, vt ſuperius fuit dictum, & omni in
caſu, quatenus etiam illud tertium
non deberetur, quod vtique deberi fuit
doctum in Trebellianicam, & ita quar
tam hæreditatis eſset imputandum,
quaſi cenſeatur hæres in bonis aliena-
tis Trebellianicam elegiſse, *l. Marcel-*
lus, §. res, quæ, ff. ad Trebell Crot. in di-
cto §. Diui num. 15. & 20. Cephal. conſ.
189. & conſil. 524. num. 6. & 7. latè
Peregr. de fideicom. art. 39. num. 4. &
infra.

EPITOME.

Subhaſtatio, & adiudicatio bonorum à pluribus perſonis poſſeſſorum facta creditori, altero tantum citato non vitiatur in totum, ſed valet pro portione perſonæ citatæ non obſtāte decreti indiuiduitate.

Licet ſententia habeat vnum tantum capitulum, & adiudicat plura bona ſub vno verborum contextu indiuiſibili, dummodo adiudicatio concernat plures perſonas, vt ſup.

SVMMARIVM.

1 *Iudicium factum reſpectu perſonarum non citatarum, nec vocatarum non ſubſiſtit.*

2 *Datio in ſolutum, ſeu adiudicatio facta per Iudicem creditori de bonis debitoris vitiatur in totum propter indiuiduitatem.*

Præſertim quando ſententia habet vnū capitulum tantum, & adiudicat plura bona ſimul ſub vno verborum contextu indiuiſibili, num. 3.

Fallit, quando adiudicatio continet plures perſonas, quia tunc poteſt valere reſpectu vnius perſonæ, & reſpectu alterius non, & de ratione, num. 4. & 6.

Intellige vt num. 7.

5 *Petitiones tot dicuntur, quot ſunt perſonæ conuentæ.*

QVAEST. CXCVII.

Deliberata, & adiudicata fuerunt quædam bona Caio, quę à pluribus perſonis detinebā-tur, altero illorum tantum citato.

Dubitatur de validitate adiudicationis ex defectu citationis; Et An in totū vitietur propter indiuiduitatē decreti.

Et reſpondendum videretur eam

 eſſe

ex cuius deficientia conſtat, quod proceſſus non eſt integer, & ſicuti illud deficit, ita etiam veriſimiliter deficere poteſt dicta citatio, *Corn. conſ. 349. ſub num. 8. verſ. Et maximè deducitur, volum 1.* præſertim ſi Notarius afferat ſub-
7 haſtationem fuiſſe factam ſeruatis de ſtylo ſeruandis, *Card. Seraph. det. 1307. num. 3. verſ. Imo potius.*

Non obſtat, quod præſumatur pro integra tranſportatione actorum.

8 Quoniam præſumptio procedit, quando acta fuerunt à notario actuario tradita; ſecus quando ab alio fuerunt tradita, qui non eſt actuarius, nec ſucceſſor in officio, quia tunc non præſumuntur integra, vt fuit dictum in *Algaren Diſmembrationis 5. Iunij 16.7. coram R.P.D. Remboldo*, vbi additur, aſſertioni iudicis, qui dicit acta eſſe integra, non credi, cùm hoc ſpectet ad officium Notarii non Iudicis.

9 Sufficeret etiam, quod Notarius atteſtaretur de integra tranſportatione, vel non extare alia acta, *Rota poſt 2. volum. conſil. Farinac. deciſ. 144. num. 5. & in Bracaren. Parochialis 29. Iunij 1610 coram Card. Sacrato.*

10 Seu ſi atteſtaretur fideliter extraxiſſe, vt in *d. deciſ. Bracaren. Parochialis*, vbi alia refertur.

11 Ac præterea proceſſus diceretur integer, etiam non tranſportatis inſtrumentis, vbi adeſt ſtylus producendi iura verbalia abſque eorum dimiſſione in actis reali, *Rota coram Sanctiſſimo Gregor. deciſ. 59. num. 2. & 10. vbi etiam adden. num. 9.*

12 Nota tamen in practica, quod ad effectum productionis realis non ſufficit, quod iura dimittantur, ſeu deponantur penes Notarium, niſi etiam petatur, vt regiſtrentur, & pars citetur ad dicendum contra, vt cenſuit *Rota in Mediolanen. Decimarum 27. Maij 1616. coram R. P. Domino Coccino Decano, Adden. ad dictam deciſ. 59. Sanctiſſ. num. 12.*

EPITOME.

Debitore defuncto in ſubhaſtationibus citari debeat hæredes, ac intereſſe putantes.

Vel ſaltem dandus eſt curator hæreditati iacenti.

Subhaſtationis, ac deliberationis nullitate ſtante fructus cõpenſari debent cum ſorte.

SVMMARIVM.

1 *Debitoris hæredes ſunt citandi in ſubhaſtationibus, & deliberationibus.*

Et intereſſe putantes, num. 3.

2 *Citatio, quòd non fuerit facta probatur ex reuolutione cartarum proceſſus.*

4 *Hæredes, quando non adſunt, dandus eſt curator hæreditati iacenti, qui citari poſſit in ſubhaſtationibus.*

5 *Fructus compenſantur cum ſorte, quãdo ſubbaſtatio eſt nulla.*

QVAEST. CLXXXIV.

Mortuo debitore fuerunt ſubhaſtata illius bona occaſione æris alieni per eum contracti, abſque eo, quod
1 fuerint citati ſui hæredes, qua ratione ſubhaſtatio cenſetur nulla, cum in venditione pignorum neceſſario requiratur, *gloſ. in l. debitores, C. de pign. Afflict. deciſ. 358. num. 3. Rol. conſ. 32. n. 3. lib. 1.*

2 Quod autem non fuerint citati poteſt apparere ex reuolutione cartarum proceſſus, in quo non reperitur citatio, *Verall. deciſ. 192. par. 3. Rot. deciſ. 445. num. 4. par. 2. in recent. & dec. 611. nu. 2. p. 1. in recent. & coram Sanctiſſ. dec. 416 num. 5. vbi adden. ſub lit. B.* de quibus quatenus plene non etiam conſtaret, ſunt tamen citandi intereſſe putantes, *Mandoſ. conſil. 208. num. 2. in fin.* Vel ſaltem dandus eſt curator hæreditati iacenti, qui citari poſſit, *l. 1. & ſecunda, vbi Bart. C. de cur. bon. dan.*

Alex. conſ. 100. *num.* 16. *lib.* 5. quibus non ſeruatis ſine difficultate ſubhaſtationes, & deliberationes ſunt nullæ, & ideo iure meritò prętendi poteſt, fructus perceptos fore compenſandos cum ſorte, vt reſoluit *Rota in Imolen. ſubhaſtationis* 17. *Iunij* 1609. *coram bon. me. Iuſto*.

EPITOME.

Subhaſtatio eſt nulla facto depoſito poſt eam per plures dies.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitum factũ poſt multos dies poſt ſubhaſtationem non ſuffragatur.*

QVAEST. CLXXXV.

Pluries dictum fuit ſupra, ſubhaſtationem eſſe nullam, ſi facta ſit non præſente pecunia.

1 Nunc dubitatio eſt, quid ſi depoſitum fiat non in ipſa ſubhaſtatione, ſed poſt eam, & poſt multos dies.

Et reſpondetur illud non attendi, nec ſuffragari, vt cenſuit *Rota in Tiburtina Caſtri Sambuci* 27. *Ianuarij* 1579. *coram Sanctiſſ.* & iterum *deciſ.* 28. *num.* 3. *coram Greg. XV.*

EPITOME.

Cenſus, quando fuit impoſitus ſuper fundo magni valoris, an pro fructibus illius, licet in parua ſumma, dictus fundus ſubhaſtari valeat.

Et qualiter procedat regula in contrarium afferri ſolita.

SVMMARIVM.

1 *Res magni valoris ſubhaſtari nequit pro modica ſumma.*

Fallit num. 2. *&* 3. 4. *&* 5.

3 *Cenſus, quando eſt impoſitus ſuper fundo magni valoris, ille ſubhaſtari poteſt, & diſtrahi pro fructibus illius, etiam parua ſumma.*

QVAEST. CLXXXVI.

Dominus cenſus impoſiti ſuper domo magni valoris, pro fructibus illius, puta ſcutorum triginta, eam ſubhaſtari fecit.

Dubitatur, an iure id fieri potuerit.

1 Et prima facie reſpondendum videretur negatiuè, ex iis præſertim, quæ adduxi in Quæſt. 17. & 112. num. 17. quæ cõcluſio fundata eſt in *gloſ. l. Quãdiu, C. de diſtract. pign.*

2 Cæterum aduertendum eſt gloſ. prællegatam non ſimpliciter recedere à regula illius text. ſed tunc quando plures res fuiſſent pignoratæ, & res maxima fuit diſtracta, cum vilior potuiſſet alienari, *arg. ducto à l. magis puto, §. ait Prætor, ff. de reb. eor.* neceſſitas enim in eum modum, & bona fides concurrere debent, & iudices mouere in decernendo venditionem pignorum; vt conſiderant *Bar. in conſ.* 332. *num.* 3. *Quæro lib.* 1. *Oſaſc. deciſ.* 27. *num.* 13. *Menoch. poſt adductos per eum de arbitr. iudic. caſu* 502. *num.* 32. quæ ſi extarent, decretum de ſubhaſtando, ac deliberando videretur claudicare.

3 Verum ſi cenſus (pro cuius fructibus conſequendis deuentum eſt ad ſubhaſtationem, & deliberationem) ſit impoſitus ſuper tota domo, & ita eſt res particulariter pignorata, & obligata, diſtrahi potuit nedum ratione obligationis, quæ indiuidua eſt, ſed etiam ne dominus cenſus cogeretur ſcindere in partes iura ſui cenſus per alienationem partis domus, vt in ſpecie reſoluit *Rota in Romana nullitatis ſubhaſtationis* 27. *Iunij* 1616. *coram Reuerendo Patre D. Pirouano.*

4 Supradictis adde, quod pignoris per debitorem oblati venditio, etiam ſi magni ſit valoris, ſub haſta pro exiguo credito facta, retractari non debet, quoniam debitor ſibi debet imputare,

putare, qui executori illud obtulit; Prout nec etiam, ſi res magni vlaoris à debitore pro paruo debito detur, quem aliàs viliorispretij res habuiſſe conſtat, retractari debet, quia in fraudem executionis feciſſe videtur, & ne fraus patrocinium præſtet, audiendus non eſt, *Gamma deciſ.40.*

EPITOME.

Aſſertioni Nuncij referentis coram Notario ſe vendidiſſe ſub haſta ſeruatis ſeruandis domum, ſeu prædium non credendum firmatur, niſi aliunde de his ſolemnitatibus conſtet.

Prout nec etiam Notario, cum id non ſpectet ad eius officium.

SVMMARIVM.

1 *Aſſertioni Nuncij coram Notario referentis ſub haſta vendidiſſe ſeruatis ſeruandis domum, ſeu prædium non creditur, niſi id aliunde conſtet.*

2 *Notario aſſerenti venditionem ſub haſta ſeruatis ſeruandis fuiſſe factam, fides non præſtatur, cum id non ſpectet ad eius officium.*

QVAEST. CLXXXVII.

1 NVncius retulit coram Notario ſe ſub die prima Martii, vigore mandati Prætoris Iudicis vendidiſſe ſub haſta ſeruatis ſeruandis domum, vel prædium Seio præſenti, & ita confitenti; Quæritur an illi credendum ſit.

Reſpondetur negatiuè, quia de his ſolemnitatibus aliunde, quam ex aſſertione Nuncii conſtare debet, *Surd. conſ. 49. nu. 19. lib. 1.* quem ſequitur *Rota coram Sanctiſſ. Gregor. deciſ. 485. num. 9.*
2 *&* 10. vbi additur, quod nec etiam Notario, ſeu illius aſſertioni ſtandum eſſet, cum id non ſpectet ad eius officium, & eiuſdem ſententiæ fuit, *Rolan. conſ. 33. ſub num. 13. lib. 1.*

EPITOME.

Solemnitates ſubhaſtationum an præſumatur interueniſſe, Decretum Iudicis, quando probet ſolemnitates requiſitas præceſſiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Solemnitates ſubhaſtationum interueniſſe præſumitur ex decreto de deliberando.*

3 *Decretum quando probet ſolemnitates interueniſſe, declaratur.*

4 *Decretum de deliberando eſt quid ſeparatum à ſubhaſtationibus.*

Et non reddit validum, quod eſt nullum, num. 6.

QVAEST. CLXXXVIII.

SVbhaſtationum ſolemnitates an præſumi debeant interueniſſe præſertim, ſi appareat decretum Iudicis de deliberando fuiſſe interpoſitum, nunc videndum eſt.

1 Nam, quod in huiuſmodi alienationibus præceſſerint ſolemnitates iure requiſitæ dicendum videtur ex decreto Iudicis de deliberando, quod neceſſario infert ſubhaſtationes præceſſiſſe, *arg. gloſ. in l. 1. C. de fid. inſtrum. & iur. haſt. fiſc. lib. 10. Bald. in l. 1. ff. de reb. cor. Becc. conſ. 52. num. 13. Alciat. præſumpt. 10. in princ. regul. 3. Vaſqu. quæſt. Illuſtr. cap. 29. Rot. per Cardin. Seraphin. deciſ. 737. num. 6. Surd. deciſ. 106. num. 9.*

2 Verum contrarium concluditur in quæſtione propoſita. Quia vbi ex reuolutione actorum non conſtat de ſubhaſtationibus pro eis non eſt præſumendum, *Honded. conſ. 80. num. 25. lib. 2. Surd. conſ. 28. num. 110. & ſeqq. lib. 1. Rot. in Aſtoricen. Beneficij 11. Decembris 1585. coram Cardin. Pamphilio*, vbi quod non præſumitur ſolemnitas, quando ex facie ſcripturæ, & acto-

Digitized by Google

& actorum apparet illam non interveniſſe; Quæ concluſio eò magis procedere debet, ſi in decreto explicitè non ſunt enunciatę ſolemnitates, vt per *Bald. in dicta l.* 1. *quo in loco ita intelligit gloſſ. in dicta l.* 1. *C. de fide inſtrum. late Roland. conſil.* 33. *num.* 15. *lib.* 1. *qui num.* 17. *addit gloſſ. in dicta l.* 1. locum habere in maioribus iudicibus, nō autem in inferioribus, *Rebuff. in tract. de præcon. art.* 7. *gloſſ. vnica, num.* 23. &
4 24. in puncto, quod de ſubhaſtationibus particulariter docendum ſit, aliàs non præſumantur, *Munoz. de Patrocin. Adminiſtr. cap.* 16. *ſub num.* 36. *verſic. Ego tamen intelligo.* præcipuè, vbi ageretur de præiudicio tertii, *vt ibidem Rota diuerſor. deciſ.* 802. *num.* 10. *par. prima, & in Ariminen. Deuolutionis bonorum* 16. *Februarij* 1609. *coram Card. Sacrato*, & faciunt dicta ſupra in *quæſt.* 7. *num.* 15 *& quæſt.* 148. *num.* 2. *& ſeqq.*

5 Præmiſſis Additur Decretum de deliberando non extendi ad alium actum ab eo ſeparatum, vt ſunt ſubhaſtationes, cùm ſit ſtricti iuris, *Bald. in l. ſi debitorem meum, ff. de nouat. Iaſ. in l. in ſuis, n.* 27. *ff. de lib. & poſthum. Felyn. in cap.* 1. *num.* 8. *de accuſa. Pariſ. conſil.* 100. *num.* 23. *lib.* 1. *Crot. in l. filiusfamil. §. Diui, num.* 120. *ff. de leg.* 1.

6 Non enim Iudex poteſt per ſuum Decretum reddere validum, quod eſt inualidum, & obligatorium, quod non parit obligationem, cum nil aliud faciat, niſi quod confirmat actum qualem reperit, tamquam in eo non adſit aliqua medela, quę poſſit mederi morbum à natura inſitum, vt notat *Bouer. ſing.* 10. *in verbo Decretum, per tex. in l. Seia egreſſa. & ibi gloſſ. in verbo Seia, ff. de tuto. & curator. l. cum furioſus, C. de curat. furioſ.* aliud enim ſunt ſolemnitates ipſæ aliud Decretum Iudicis, vt in ſimilibus terminis dixit *Surd. conſ.* 49. *ſub num.* 30. *verſ. Aliud enim, lib.* 1.

EPITOME.

Domus quādo eſt indiuidua, & creditores ſunt plures, ſi licitetur, cui debeat concedi. Et quid ſi creditores hinc inde ſunt æquales.

SVMMARIVM.

1 *Res indiuidua quando dicatur, & creditores ſunt plures, illi conceditur, qui maiorem habet partem, ſi æquale afferat pretium.*

2 *Creditores quādo hinc inde ſunt æquales, præualet numerus perſonarum.*

QVAEST. CLXXXIX.

IN Quæſtione 143. num. 7. dixi, quod vbi res, vel domus non recipit cōmodam diuiſionem deueniendū eſt ad licitationem, & vni adiudicandam fore.

At modo quæro, quis licitando obtinere debeat.

1 Reſpondetur illum obtinere debere, qui maiorem habet partem, ſi æquale offerat pretium, *l. ſancimus, §. ſin autem, vbi gloſſ. C. de dona. l.* 2. *C. quan. & quib. quar. pars debe. lib.* 10. *l.* 2. *C. de mettala. lib.* 11. *Rebuff. in tract. de præcon. art.* 7. *gloſſ. vnica, num.* 7.

2 Vbi addit, quod ſi creditores hinc inde ſunt æquales, numerus perſonarū præualebit, *l. maiorem, ff. de pact. citat Aret. conſ.* 157. *col.* 3. *& Capyc. dec.* 36.

EPITOME.

Debitor an ſubhaſtationibus pēdentibus poſſit rem proclamatam vendere.

Et an id fieri valeat abſque vitio litigioſi.

SVMMARIVM.

1 *Debitor poteſt ſubhaſtationibus pendentibus cum licentia Iudicis, vel ſuperioris vendere rem inclamatā. etiam abſque vitio litigioſi, nu.* 2.

Pretium tamen depouendum eſt, vt ſoluatur creditoribus, num. 3.

Et quid de expenſis, n. 4.

Et quando res fuit adiudicata, n. 5.

QVAE-

QVAEST. CXC.

QVæro An pendentibus ſubhaſtationibus poſſit rem inclamatam vendere.

1 Reſpondetur poſſe cum li-
2 centia tamen Iudicis, vel ſuperioris abſque vitio litigioſi, *l. 2. C. de diſtract. pign.*
3 pretium tamen deponere debet penes Cancellarium, vel idoneam perſonam, ad hoc, vt ſoluatur creditoribus, & interim ſubhaſtationes ceſſabunt, cum nullum fiat ipſis creditoribus præiudicium, & euitentur expenſæ, & finis litibus imponatur, vt ſępe deciſum teſtatur à Senatu Pariſienſi *Rebuff. in tract. de praecon. artic. 2. gloſ. vnica. nu. 16. qui*
4 *num. ſeq.* ſubiungit præmiſſa procedere quamuis debitor non ſoluat expenſas, & ſi eas poſſit poſtea petere per viam actionis, & Reus tenebitur eas ſoluere factas in ſubhaſtationum proſecutione, ſed non eas, quas aduerſus opponen-
5 tes creditor fecit; Quod fallit, quando res fuit per decretum adiudicata, *Bar. in l. vbi purè, §. fin. num. 1. ff. ad Senat. Conſul. Trebell. in l. quantitas patrimonij, ff. ad l. Falc. & in l. fin. §. in computatione in princ. num. 3. & ibi Iaſ. nu. 2. C de iur. deliber. Coler. de proceſſ. execu. par. 3. cap. 9. num. 89.*

EPITOME.

Exceſſus oppoſitio an admitti debeat aduerſus ſubhaſtationes factas, quando debitor prius faſſus fuit debitum.

Et quid quando res fuit ſubhaſtata pro maiori quantitate debiti.

SVMMARIVM.

1 *Debitum confitens non poteſt dare de exceſſiuitate mandati.*

2 *Peritis ſtandum eſt.*

3 *Subhaſtatio quando facta fuit pro ſumma contenta in mandato, licet res ſubhaſtata pluris valeat, & pluris fuerit vendita, non tamen ſubhaſtatio eſt nulla, ſed illud plus debet reſtitui, vel deponi pro expenſis liquidandis.*

QVAEST. CXCI.

DEbitor citatus ad videndum contra illum relaxari mandatum pro ſumma ſcutorum centum, faſſus eſt debitum, & terminū ſuſcepit; cuius vigore fuit relaxatum mandatum, & ſubhaſtatum illius prædium. Modo dictus debitor de exceſſiuitate dicti mandati, & ſubhaſtationū factarum, quas propterea dicit nullas, quamuis ex relatione peritorum non appareat de dicto exceſſu, qui eo magis videtur apparere, quoniam dictum prædium fuit ſubhaſtatum pro ſcutis centū triginta, & ſic pro maiori ſumma dicti debiti.

Et idcirco quæritur quid iuris.

1 Reſpondetur, quod ſtante termino, vt ſupra ſuſcepto, cuius vigore mandatum fuit relaxatum, debitor non poteſt dare amplius de exceſſiuitate, iuxta *tex. ad ſolutionem de re iudic. Roma. conſ. 9. in fin. verſ. præterea.* Et præſertim cum ei acceſſerit authoritas peritorum,
2 qui taxarunt debitum prædictum in ſcutis centum, quorum peritorum iudicio ſtandum videtur, *glo. in l. item ſi vnus, §. principaliter in ver. auctoritate in fin. & ibi Bal. in fin. ff. de Arbitr. Bar. in l. 3. in fin. C. de pign. Pariſ. conſ. 96. nu. 32. lib. 1. & fuit dictum in Romana Mercedis 14. Nouembris 1611. coram R.P.D. Vbaldo.*

3 Non obſtat, quod creditum eſſet de ſcutis centum, & tamen ex pretio prædij ſubhaſtati creditor habuerit ſcutos centum triginta, & ſic exceſſus videatur patens.

Quia dicitur, quod cum ſubhaſtatio fuerit facta pro ſumma contenta in mandato, licet res ſubhaſtata pluris valeat, & pluris fuerit vendita, non tamem ſubhaſtatio eſt nulla, ſed ſolum illnd plus debet reſtitui debitori, vel deponi pro expen-

expenſis liquidandis, vt per *Saluſt. Tib. in praxi trib. A. C. lib. 1. cap. 41. in fin. & eſt text. in l. fin. & ibi Bald. ſub num. 4. verſic. Ibi, ſin autem min us, &* *Salyc. circa princ. verſ. Et è contra, C. de iur. dom. impetr.* Ruin. *conſil.* 180. *num.* 25. *lib.* 2. quod dicit ſummopere notandum *Mandoſ. ad Roman. conſil.* 454. *in lit.* O, *in fin.* cum alijs per *Burſatt. conſil.* 184. *num.* 38. *vbi de magis communi lib.* 2.

EPITOME.

Spolio declarato, quoad bona ſubhaſtata poſſeſſori non cõpetit retentio eo nõ purgato.

Etiam quod ſpoliatus fuerit immiſſus Iudicis authoritate nulliter, & iniuſtè procedentis.

Præſertim, ſi res non fuerit data in ſolutum pro credito, de quo agebatur.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus ante omnia eſt reſtituendus, & num.* 3.

Ampliatur procedere etiam, quod ſpoliatus fuerit immiſſus Iudicis authoritate nulliter, & iniuſtè procedentis, num. 2.

Præſertim, quando Iudex procedit parte inſtante, num. 4.

Declaratur procedere, quando nullitas, & iniuſtitia ſententiæ eſt euidens, num. 5.

Et poſſeſſor non poſſideat vigore crediti, pro quo bona fuerunt ſubhaſtata, ſed pro alijs diuerſis, quo caſu non datur retentio, num. 6.

3 *Spolium quamuis iudiciale ante omnia eſt purgandum.*

7 *Retentio datur ratione hypothecæ, quando de ea incontinenti docetur.*

Intellige procedere, quando poſſeſſio fuit amiſſa culpa rei conuenti, num. 8.

9 *Reſtitutio in ſpolio non retardatur, nec impeditur ratione dominij.*

10 *L. ſi non ſortem, §. ſi centum, ff. de condit. indebit. quomodo procedat.*

11 *Retentio, & compenſatio ceſſant debito non liquidato.*

QVAEST. CXCII.

Pluries in quæſtionibus præcedentibus differui, quando cõpetat retentio ſubhaſtationibus nullis declaratis, & præſertim in quæſt. 169. & 172. placet nũc plenius attingere, vt clarior materia hæc reddatur, cum caſus acciderit.

Fuit pronunciatum intrare ſpolium, quoad prædium ſubhaſtatum ratione nullitatis, & iniuſtitiæ; & quæritur, an poſſeſſori ipſius prædii competat retentio.

1 Qua in quæſtione reſoluitur negatiuè. Quia ſpoliatus ante omnia eſt reſtituendus, & ſpoliator audiri non poteſt ſpolio prius non purgato, *l. ſi quis ad teſtamentum, C. ad l. Iul. de vi publ. l. naturaliter, §. nihil commune, vbi ſcribentes, ff. de acquirend. poſſeſſ. Pariſ. conſil.* 70. *nu.* 25. *lib.* 4. *Alciat. conſil.* 36. *nu.* 2. *lib.* 1. *Surd. conſil.* 28. *num.* 29. *Honded. conſil.* 18. *num.* 32. *lib.* 2. *Ludouic. deciſ. Peruſ.* 14. *num.* 1. *Menoch. de recuper. remed.* 1. *num.* 12. *Put. deciſ.* 138. *num.* 1. *lib.* 1. *fuit dictum in Mantuana bonorum* 16. *Decembris* 1611. *coram Vbaldo, quæ eſt deciſ.* 365. *num.* 9. *par.* 1. *recentior.*

2 Et hæc concluſio procedit, etiam ſi ſpolians fuit immiſſus iudicis authoritate nulliter, & iniuſtè procedentis, quoniam certum eſt talem iudicem ſpoliare, *cap. conquerente, vbi Canoniſtæ, de reſtit. ſpoliat. Roland. conſil.* 6. *num.* 12. *& ſeqq. lib.* 2. *Crauett. conſil.* 140. *num.* 2. *Surd. conſil.* 168. *num.* 26. *lib.* 2. *Menoch. de recuper. remed.* 8. *num.* 33. *Decian. conſil.* 54. *num.* 6. *&* 7. *lib.* 4. *Cephal. conſil.* 301. *num.* 27. *& ſeqq. lib.* 3. *Honded. conſil.* 82. *num.* 23. *& ſeq. lib. & conſil.* 21. *num.* 2. *lib.* 2. *Pontan. de ſpol. lib.* 2. *cap* 16. *num.* 181. *Rota in dicta deciſ.* 365. *num.* 11. *& in Romana bonorum* 14. *Martij* 1618.

1618. *coram* R. P. D. *Vbaldo*, & ea
3 propter ſpolium, quamuis iudiciale ante omnia eſt purgandum, dicunt præcitati Doctores, & præter eos *Gabriel in tit. de reſtit. ſpoliat. concluſ. prima*, *num.* 125. *Surd. conſil.* 189. *num.* 3. *lib.* 2. *Caputaquenſ. deciſ.* 186. *par.* 1. & *Rota in Feretrana ſpolij* 12. *Iunij* 1615. *coram bon. mem. Vbaldo inter recentior deciſ.* 714. *num.* 5. *par.* 2. præſertim, quando
4 iudex procedit parte inſtante, quaſi tunc videatur ipſa pars ſpoliare, & non iudex, *Benintend. deciſ.* 93. *ſub num.* 5. *verſic. Nec iuuat*, & *num.* 8. quod procedit, quando iniuſtitia, & nullitas
5 ſententiæ eſt euidens, & notoria, *Rota in Romana de Bombellis* 31. *Maij* 1613 *coram Card. Sacrato*, quam Rota paſſim ſequitur, & præcipuè in *Nepeſina Laudi* 13. *Februarij* 1615. *coram Card. Caualerio*, *quæ eſt inter recentior. deciſ.* 646. *num.* 1. *par.* 2.

6 Non obſtat, quod ſaltem dari debeat retentio pro aliis pecuniis, quæ aſſerantur ſolutæ diuerſis creditoris debitoris.

Quia reſponderi poteſt retentionem concedi ſolummodo pro credito, pro quo fuit facta ſubhaſtatio, & non pro aliis, quorum occaſione res ad eum non peruenit, iuxta diſtinctionem *Bart. in l. ſi non ſortem*, §. *ſi centum*, *num.* 8. *vbi Bald. in fin.* & *Caſtren. num.* 5. *ff. de condict. indebit. Rot. deciſ.* 115. *num.* 3. *par.* 2. *diuerſ.* & *dixi in dicta quaſt.* 169.

7 Nec mouet, ſi dicatur retentionem dari ratione hypothecæ, quando de ea incontinenti docetur, & ſi immiſſio nulliter fuerit data, *Bart. in l.* 3. §. *fin. in fin. ff. de acquirend. poſſeſ. Dec. conſ.* 449. *num.* 2. *Oſaſc. deciſ.* 37. *num.* 17. *Surd. deciſ.* 46. *num.* 13. & *num.* 16. *vbi de communi*.

8 Reſpondetur enim iſtud intelligi, quando poſſeſſio fuit amiſſa culpa rei conuenti, ob eius contumaciam, vt declarat, *Alexand. in dicto* §. *fin. num.* 27. & 28. vbi ait hanc eſſe veram opinionem, quam ibi communiter ſequuntur Doctores, refert, ac ſequitur *Hercul. ibi num.* 33. *Neguſ. de pign.* 2. *memb.* 8. *par. num.* 2. & 21.

Si autem non ob contumaciam, & culpam rei conuenti, ſed à iudice nulliter procedente fuit quis ſua poſſeſſione ſpoliatus ratione hypothecæ, quę competat aduerſario impediti non debet re
9 ſtitutio, cum nec ratione dominii, quod eſt fortius, quam ſit hypotheca regulariter non impediatur, vel retardetur reſtitutio in ſpolio, *Gabr. in dicto tit. de reſtitut. ſpoliat. concl.* 1. *nu.* 45. *Menoch. de recup. remed.* 15. *num.* 471. & *conſil.* 2 *num.* 189. *Dec. conſil.* 57. *num* 6. *vbi de communi*.

10 Non obſtat *text. in dicta*, *l. ſi non ſortem*, §. *ſi centum*, *ff. de condi. indebit. cum alijs per Surd. dicta deciſ.* 46. *num.* 7. & *ſequen.* Quia non loquuntur, quando actum remedio ſpolii, ſed condictione indebiti ad recuperandum fundum datum pro maiori quantitate, prout quoque cenſuit *Rota in Romana domorum in Burgo* 22. *Iunij* 1615. *coram R. P. D. Vbaldo*.

11 Atque inſuper dicitur, quod retentio ceſſat, vt & compenſatio, quando credita non ſunt liquida, *Surd. deciſ.* 184. *num.* 6. *Rota coram Cardin. Seraphin. deciſ.* 1455. *num.* 4. & *in Romana literarum cambij prima Iunij* 1615. *coram bon. mem. Rem boldo*, *quæ eſt deciſ.* 679. *num.* 5. *par.* 1. *in recentior.* & *in dicta Romana domorum in Burgo coram Vbaldo*.

EPITOME.

Meliorationes, quando reſtitutionem rei impediant, quid ſi cenſus extinguatur ſuper re contentioſa impoſitus.

Subhaſtatio nulla rei dominium non transfert.

SVMMARIVM.

1 *Melioramenta tunc reſtitutionem impediunt, quando facta ſunt circa rem*

rem reſtituendam.

2 *Cenſus redemptio non eſt melioratio in re, ſed extra rem.*

3 *Subhaſtatio nulla rei dominium non transfert.*

4 *Cenſus extinctio vigore Bullæ Sāctiſſ. Pij V. pendet à voluntate domini fundi, qui propterea inuitus ad eam cogi non poteſt.*

QVAEST. CXCIII.

Melioramenta deberi licitatori, vel creditori, qui ob nullitatem ſubhaſtationis tenetur rem reſtituere, fuit concluſum in *quæſt. 92. num. 1.*

1 Sed difficultas eſt, quid concludendum ſit, quando licitator, vel creditor ad reſtituendum, condemnati opponūt extinxiſſe cenſum impoſitum ſuper ipſa re ſubhaſtata, & ſic rem melioraſſe talibus melioramentis, quæ impediunt executionem.

Et negatiue reſpondetur. Quoniam melioramenta tunc reſtitutionem impediunt, quando facta ſunt circa rem reſtituendam, *l. in fundo, ff. de rei vendi.* vbi ſcribentes.

2 Verum cenſus redemptio non eſt melioratio, ſed extra rem, conditionem poſſidentis meliorem efficiens.

Non enim debitor cogi poterat ad dicti cenſus extinctionem. Quamuis
3 in propoſito cenſus verè extinctus dici non valeat ſtante ſubhaſtatione nulla, quę dominium fundi, ſuper quo eſt impoſitus cenſus, non tranſiuerit in ipſum licitatorem, *l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudic.* neque potuerit is
4 vti dominus fundi cenſum extinguere, ex quo talis extinctio dependeat à mera voluntate domini fundi ex conſtitutione de cenſibus Sanctiſſ. Pii V. vt in puncto reſoluit *Rota dec. 153. poſt tract. Cine. de cenſib.*

EPITOME.

Subhaſtatio fructuum beneficij vacātis prohibetur, & quare.

Clericus fructus ſui beneficij licitare poteſt.

Beneficiatis permiſſum eſt beneficiorum fructus vendere, & meliorem ſuam conditionem facere.

SVMMARIVM.

1 *Fructus beneficij vacantis ſubhaſtari prohibentur, & de ratione.*

2 *Clericis permiſſum eſt fructus ſui beneficij licitare, ac vendere, & num. 4.*

3 *Fraudes vitantur per ſubhaſtationem.*

4 *Subhaſtatio frequenter inducit vtilitatem beneficiati, & beneficij.*

QVAEST. CXCIV.

1 Beneficio vacante, cuius fructus ad certum tempus alicui annalia habenti debentur, vel alij, venduntur cum obtinente beneficium nulla ſubhaſtatione præmiſſa, vt inquit *text. in extrauagan. ſuſcepti, quæ eſt ſecunda Ioann. XXII. de elect.* idque ea ratione ſecundum *gloſ. ibi in verſic. Nulla ſubhaſtatione*, quia cum eſſet facienda non ob neceſſitatem beneficij, ſed ſolum ad commodum habentis fructus percipere ideo prohibetur, ne qualitercunque dehoneſtari dicatur ſtatus, & qualitas beneficij, detegenda per talem ſubhaſtationem eſt *arg. l ſi quis teſtamentum, ff. ad l. Aquil.*

Ac inſuper, quia ne per talem ſubhaſtationem oblata licitatione in dubio reuocetur, quid vtilius ſit, vel recipere taxationem, de qua in dicto textu, vel reſiduum, vel vt ſic beneficiati citius certi reddantur, quod eis eſſet remanſurum.

Sed dubium eſt, an clericus valeat fructus ſui beneficij licitare.

Et dicendum videtur, quod non per iam dicta.

2 Contrarium tamen concluditur, quoniam prohibitum non reperitur, & ideo permiſſum intelligi debet, *arg. l. ius ſin-*

gulare

gulare,ſſ.de legib.l.ſtatus,C.de religioſ.l. nec non,ſſ.quib.ex cauſ. maior.

3 Item quoniam per ſubhaſtationem ſæpe vitantur fraudes,cum publicè fiat, *arg.l.final.ſſ. de rit. nupt. l. non aſtimo.*
4 *de adminiſtr. tut.* Eaque inducit frequenter vtilitatem beneficiati,& per cõſequens etiam beneficii per pluris oblationem,& licitationem,*l. licitatio.ſſ. de public.*& beneficiato permiſſum eſt vendere fructus ſui beneficii,& ſuam conditionem meliorem facere,*c.veſtra.extra de loca. ita glo. in dicta extrauag. 2. in verbo Nulla ſubhaſtatione, de elect. quem ſequitur Rebuff.de pracon. artic.1. gloſſ. 1.num.* 4.

EPITOME.

Adiudicatio creditori facta eſt nulla, non conſtito de ſubhaſtatione,&quod emptor nõ fuit inuentus, cum fiat in ſubſidium, præſertim ſi bona excedunt creditum, & non præceſſit Iudicis æſtimatio. Aduerſus creditorem ex apocha priuata nõ agitur executiuè.

SVMMARIVM.

1 *Adiudicatio creditori facta eſt nulla, quando non apparet de ſubhaſtatione,& quod emptor non fuit inuentus.*
Præſertim ſi bona excedunt creditum, num. 2.
*Et non præceſſit Iudicis æſtimatio. num.*3.
4 *Executiuè agi non poteſt contra debitorem ex priuata ſcriptura.*
5 *Spolium intrat,quando Iudex nulliter procedit.*

QVAEST. CXCV.

Actum fuit executiuè contra debitorem ex ſcriptura priuata,& fuerunt creditori adiudicata bona.

1 Obiicit modo debitor de nullitate adiudicationis prædictæ; quia non conſtat de ſubhaſtatione, nec quod in ea emptor non fuit inuentus, & nihilominus eſt certum, adiudicationem fieri in ſubſidium,nec ideo procedi potuiſſe ad eam niſi conſtito, quod in ſubhaſtatione non fuit inuentus emptor pro certo pretio,*Put. deciſ.246.lib 2. Rota corã* 2
*Card.Seraph. deciſ.984. num.*1. Et præſertim ſi appareat bona excedere creditum ipſum,quo caſu ceſſat ſupradictorũ præſumptio. *Seraphin. dicta deciſ.* 984. *num.* 5.

3 Et non præceſſit Iudicis æſtimatio, quæ neceſſario praecedere debet, *l.* 1. *C.ſi in cauſ. iudic.& ibi Salycet.Rolan. conſil.*32.*num.*33.*lib.*1.*Rota in Romana Officij coram Scotto* 3. *Decembris* 1607. *apud Marcheſan.de commiſſionib.par.*1. *pag* 138.*num.* 6. *& in Romana Syluæ* 3. *Iunij* 1626.*coram Durano.*

4 Præterea quoniam actum fuit executiuè ex ſcriptura priuata, in qua non adeſt obligatio cameralis,ſeu aliud pactũ executiuum; Non enim etiam ex publico inſtrumento executiuè agi poteſt, in quo hæc deſunt,*l.minor* 25.*annis cui ſideicommiſſum,vbi Bald. Ang.& Paul. de Caſtr. in l.ſi pacto, num.*2.*C. de pact. Rota coram Sanctiſſ.Greg XV.deciſ.*363 *num.* 5.

5 Quare nimirum ſi quando Iudex nulliter,& iniuſtè,aut aliàs non ſeruato iuris ordine proceſſit,intret ſpolium,*l.meminerit,C.vnde vi.Abb.in cap.cum cauſa,& in* 4.*notab. de offic.deleg.Geminian. conſ.*5.*Caputaq.dec.*186.*par.*3.*Caſar de Graſſ.deciſ.*1,*num.*4.*de conſtit. Rota corã Sanctiſſ.Gregor.dec.* 43 *num.*1.*& fuit dictum in Romana Spolii* 4.*Iunij* 1625.*coram R.P.D. Durano.*

EPITOME.

Hæres grauatus ſoluere æs alienum Teſtatoris in pecunia,ſi patiatur executionem fieri in bonis fideicõmiſſo ſubiectis, quæ in publicatione ſubha-

ſtationibus præuijs deliberantur creditoribus cum tertio pluris, iuxta Dominicales conſtitutiones, ac diſpoſitionem auth. hoc ius porrectum, ſi caſus fideicommiſſi poſtea accidat, fideicommiſſarij conqueri non poſſunt, ſi prętendant plus debito propterea fuiſſe ſolutum.

Tenetur ſoluere æs alienum teſtatoris ante factam reſtitutionem non de fructibus, ſed de bonis ipſis hæreditarijs.

Emptor bonę fidei bonorum reſtitutioni fideicõmiſſarię ſubiectorum, moleſtari nequit à fideicõmiſſario nõ acto prius contra hæredem hæredis grauati, & excuſſione non facta.

Præſertim ſi agatur cum fideicommiſſario, cui ius aliquod non competit in bonis ipſis fideicommiſſo obnoxijs, niſi detracto prius ære alieno.

SVMMARIVM.

1 *Hæres grauatus tenetur damna fideicõmiſſario reſarcire, ſi culpa, & negligẽtia ipſius bona sũt deteriorata.*

Nec aliquid agere poteſt in euerſionem fideicommiſſi, n. 2.

Non poteſt cum dolo, & fraude ſoluere de bonis fideicommiſſo ſuppoſitis, nec circa dicta bona doloſe quid agere, num. 3.

4 *Creditor pecuniæ non cogitur accipere bona in ſolutum, niſi cõcurrentibus requiſitis in autb. hoc niſi, C. de ſolut. vide num. 10.*

Fallit, quando hæres adiuit hæreditatem cum beneficio legis, & inuentarij, num. 5. Intellige vt num. 14.

6 *Hæres grauatus tenetur ſoluere æs alienum teſtatoris ante factam reſtitutionem, & de ratione.*

7 *Non tenetur ſoluere æs alienum de fructibus, ſed alienare poteſt bona hæreditaria irreuocabiliter in damnũ fideicommiſſarij, qui dictæ alienationi ſtare cogitur, num. 7.*

8 *Bona fides præſumitur in hærede diſtrabente bona fideicommiſſaria ex cauſa neceſſaria.*

9 *Hæres grauatus poteſt bona fide nedũ alienare bona fideicommiſſi ex cauſa neceſſaria, verum etiam de illis transigere, & vt ibid.*

10 *Creditor pecuniæ non cogitur accipere bona in ſolutũ, niſi concurrẽtibus requiſitis in autb. hoc niſi, C. de ſolut.*

11 *Bona ſub haſta vendita præſumũtur bona fide, & iuſto pretio alienata.*

12 *Decima, de qua in auth. hoc ius porrectum, C. de ſacroſanct. Eccleſ. datur creditoribus, qui coguntur bona capere pro pecunia in compenſationem damni, quod propterea pati poſſunt.*

13 *Emptor bonorum reſtitutioni fideicommiſſariæ ſubiectorum à ſubſtituto moleſtari non poteſt, ſi is emit bona fide, ſed agendum eſt ad pretium aduerſus hæredem hæredis grauati, & facta excuſſione contra emptorẽ.*

Præſertim ſi res agatur cum fideicommiſſario, cui ius aliquod non competit in bonis fideicommiſſo ſuppoſitis, niſi detracto prius ære alieno, num. 14.

QVAEST. CXCVI.

Accepit Caius pro dote vxoris puta mille, pro quibus, & eorum reſtitutione hypothecauit omnia bona ſua, quæ poſtea perpetuo fideicommiſſo ſubiecit. Mortuo teſtatore, cum hæredes illius fuiſſent in mora reſtituendi, ac ſoluendi dictam dotem, egit vxor ad illius recuperationem aduerſus dictos hæredes, qui paſſi ſunt ſententias conformes, & executionem in bonis ipſis fideicommiſſo ſubiectis; quæ ideo in publica auctione fuerunt ſubhaſtata, & deliberata dictæ vxori creditrici, cum tertio pluris

Dd iuxta

iuxta Dominicales Conſtitutiones.
His peractis euenit caſus dicti fideicom
miſsi. Fideicommiſsarius prætendit in
damnum fideicommiſsi hæredem gra-
uatum executionem pati non potuiſse
in bonis vltra debitum dotium; Et ideo
in iudicio agit contra hæredes prædi-
ctos, vt reſtituant illud plus, quod fuit
captum de pignore, & traditum cre-
ditrici.

Quæritur quid iuris.

Prima facie reſpondendum videtur
pro fideicommiſsario.

Quia culpa, & negligentia hæredis
1 res fideicommiſsi videntur amiſsæ, aut
factæ deteriores, quo caſu illud dam-
num tenetur reficere fideicommiſsario,
*l. Mulier, §. ſed etenim, ff ad Trebell.
latè Pariſ. conſ.* 181. *n.* 12. & 13. *lib.* 2.
2 Non enim hæres grauatus poteſt alie
nare bona, nec aliquid agere in euerſio-
nem fideicommiſsi, *dicta l. Mulier §.
cum proponeretur, & l. Titius, vbi no-*
3 *tant omnes, ff. ad Trebell.* prout nec do-
loſe verſari quoad bona fideicommiſsi,
*l. 1. vbi Bart. C. de dolo. latè Cæphal.
conſ.* 344. *num.* 20. *& ſeqq.* Sed ſi non
habet pecuniam præmanibus, debet of-
ferre tot de bonis pro iuſto pretio, &
æſtimatione abſque eo, quod patiatur
intereſse, ac expenſas, *ad text. in l. Lu-
cius, §. Titia, ff. ad Trebell.* vbi ſi res pi-
gnorata dolo, aut lata culpa hæredis
alienatur, hæres tenetur fideicommiſ-
ſario, quin etiam ibidem in fine additur;
ſubeſt enim præſtari oportere, quanti
pluris fundus fuit, quam ad creditorem
pertinere oportuit, ex quo text. videtur
decidi caſus noſter, in quo agitur de ter
tio pluris.
4 Et quamuis creditor pecuniæ non
cogatur accipere bona in ſolutum, niſi
concurrentibus requiſitis, *in auth. hoc
niſi, C. de ſolut. Iaſ. conſ.* 9. *dub.* 3. *lib.* 1.
Roma. conſ. 163. *Benintend. deciſ.* 28,
5 id tamen fallit, quando hæres adiuit cũ
beneficio legis, & inuentarii, quia tunc
non cogitur ſoluere in pecunia, ſed po-
teſt creditoribus tot bona hæreditaria
offerre, vel etiam vendere præſtando
euictionem proprio nomine, vt com-
muniter notant ſcribentes in *l. fin. §. Et
ſi præfatam, C. de iur. deliber. Roland.
in tract. de inuent. par.* 4. *vtilitate* 9.
vbi ampliat procedere etiam in debito
ex cauſa dotis.
6 Verum his, & ſimilibus non obſtan-
tibus contrarium de iure concluden-
dum reor.

Quoniam dicta dos erat in ære alie-
no teſtatoris, quod ſoluendum eſt ab
hærede grauato ante factam reſtitutio-
nem, *gloſ. Cyn. Bar. Bal. Ang. & Salyc.
in l. 1. ff. ad Trebell. latè Peregr. in tract.
de fideicom. art.* 4. *num.* 16. quo caſu
7 dicitur gerere proprium negocium, vt
per Doctores præallegatos. Non tamen
tenetur ſoluere æs alienum teſtatoris de
fructibus, & de ſuo, *l. fin. §. Et ſi præfa-
tam, C. de iur. deliber. l. ante reſtitutam,
vbi Ang. & Imol. ff. de ſolut. Natt.
conſ.* 255. *num.* 10. Sed de bonis hæ-
reditarijs irreuocabiliter etiam ad præ-
iudicium fideicommiſſarij, qui aliena-
tioni factæ ob eam cauſam ſtare tenetur,
l. filiusfam. §. Diui in fin. ff. de leg. 1.
Didac. Couaruu. pract. quæſt. cap. 13.
8 *num.* 6. Nam tunc bona fides præſumi-
tur in hærede diſtrahente ex cauſa ne-
ceſſaria, *Paul. de Caſtr. & Alex. in l.
Titius, ff. ad Trebell. Marzar. conſ* 37.
9 *num.* 43. ita quod dicta bona fide ſtan-
te poſſit etiam hæres tranſigere ſuper
bonis fideicommiſſo ſubiectis, & omnia
gerere, quæ ad negociorum geſtorem,
& bonæ fidei poſſeſſorem hæreditatis
pertinent, cui comparatur, *l. ſed et ſi le-
ge, §. quod autem, ff. de peti. hæred. Cal-
can. conſ.* 37. *col.* 4. *Paul. de Caſtr. conſ.*
186. *col.* 2. *verſ. propter iſta lib.* 2. *Natt.*
10 *d. conſ.* 255. Non enim hæres iſte gra-
uatus, qui obligatus erat dotem reſti-
tuere in pecunia poterat cogere iſtam
vxorem creditricem accipere tot bona
hæreditaria in ſolutum ad iuſtam æſti-
mationem; ſed tenebatur eamdem do-
tem in pecunia reſtituere, eamque re-
digere ex venditione bonorum, quo-

niam

niam aliud pro alio inuito creditore ſolui non poteſt, *l. 2. §. 1. ff. ſi cert. peta. cum ſimil.* & quia obligatus ſoluere in pecunia non liberatur offerendo bona
11 in ſolutum rationibus premiſſis. Non igitur melius, ac ſincerius hæres in hoc negocio ſe gerere potuit, quam in publica auctione, & ſubhaſtatione bona venalia exponere *ad text. in auth. hoc ius porrectum, C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. Bar. in l. ſi tempora, C. de fid. inſtrum. & iur. haſt. fiſc. C. de fid. inſtrum. lib. 10.* ex qua ſubhaſtatione facta dicti hæ-
12 redis bona fides arguitur etiam ſi facta legatur vẽditio cum tertio pluris, quod ipſi creditori datur in compenſationem damni accipiendo bona pro pecunia, *dicta auth. hoc ius porrectum, vbi notat gloſ. in ver. decima.*

13 Quare concluditurr, quod cum omnia bona fide geſta fuerint, ex quo tam hæres, quàm creditrix cogitare potuerunt in ſolutum dationem modo, quo ſupra, factam ex cauſa neceſſaria dictæ dotis reſtituendæ legitimè fieri potuiſſe, emptricem prædictam non poſſe moleſtari in bonis emptis, ac eidem traditis, ſed prius agendum fore contra hæredem ipſum, & deinde in ſubſidium contra emptorem, *l. fin. §. fin. ff. de legat. 2. Alex. conſ 3. num. 1. lib. 1.* eſt enim potentius ius creditoris hæreditatis, quam fideicommiſſarij, cum fideicommiſſum intelligatur, detracto ære alieno, *l. imponenda, & l. irritum, C. ad*
14 *l. Falc.* quod eo fortius dicendum eſt in præſenti de fideicommiſſario, qui ius aliquod nõ habet in bonis fideicommiſſo ſubiectis, niſi detracto prius ære alieno, quod ab hærede ſolui potuit de bonis, vt ſuperius fuit dictum, & omni in caſu, quatenus etiam illud tertium non deberetur, quod vtique deberi fuit doctum in Trebellianicam, & ita quar tam hæreditatis eſſet imputandum, quaſi cenſeatur hæres in bonis alienatis Trebellianicam elegiſſe, *l. Marcellus, §. res, quæ, ff. ad Trebell Crot. in dicto §. Diui num. 15. & 20. Cephal. conſ. 189. & conſil. 524. num. 6. & 7. latè Peregr. de fideicom. art. 39. num. 4. & infra.*

EPITOME.

Subhaſtatio, & adiudicatio bonorum à pluribus perſonis poſſeſſorum facta creditori, altero tantum citato non vitiatur in totum, ſed valet pro portione perſonæ citatæ non obſtãte decreti indiuiduitate.

Licèt ſententia habeat vnum tantum capitulum, & adiudicat plura bona ſub vno verborum contextu indiuiſibili, dummodo adiudicatio concernat plures perſonas, vt ſup.

SVMMARIVM.

1 *Iudicium factum reſpectu perſonarum non citatarum, nec vocatarum non ſubſiſtit.*

2 *Datio inſolutum, ſeu adiudicatio facta per Iudicem creditori de bonis debitoris vitiatur in totum propter indiuiduitatem.*

Præſertim quando ſententia habet vnũ capitulum tantum, & adiudicat plura bona ſimul ſub vno verborum contextu indiuiſibili, num. 3.

Fallit, quando adiudicatio continet plures perſonas, quia tunc poteſt valere reſpectu vnius perſonæ, & reſpectu alterius non, & de ratione, num. 4. & 6.

Intellige vt num. 7.

3 *Petitiones tot dicuntur, quot ſunt perſonæ conuentæ.*

QVAEST. CXCVII.

DEliberata, & adiudicata fuerunt quædam bona Caio, quę à plutibus perſonis detinebãtur, altero illorum tantum citato.

Dubitatur de validitate adiudicationis ex defectu citationis; Et An in totũ vitietur propter indiuiduitatẽ decreti.

Et reſpondendum videretur eam

Dd 2 eſſe

Digitized by Google

eſſe nullam, & in totum vitiari.

1 Quia iudicium agitatum non ſubſiſtit reſpectu non citatorum intereſſe habentium, nec ſeruatis ſeruandis vocatorum, *l. 1. §. denunciari, ff. de ventr. inſpic. notat Bart. in l. ſi eo tempore, C. de remiſſ. pign. & in Authen. ſi omnes, C ſi vt ſe ab hæredi. abſti. Alexan. conſil. 107. num. 1. & 2. ac per totum lib. 5.*

2 Ac præterea, quoniam datio in ſolutum, ſeu adiudicatio facta per Iudicem creditori de bonis debitoris, & aliis non obligatis vitiatur in totum, propter indiuiduitatem Decreti, *l. ſi non ſortem, §. ſi centum, & ibi Bart. & Doctor. communiter, ff. de condit. indebit.* Fulgoſ. *conſil.* 136. *num.* 12. *& conſil.* 172 *ſub num.* 2. *Roman. conſil.* 450. *ad finem. & conſil.* 454. *num.* 12. *in fin. & ibidem Mandoſ. littera T, Dec. conſil.* 403. *num.* 21. *Ruin. conſil.* 160. *num.* 27 *lib.* 2. *Pariſ. conſil.* 98. *num.* 6. *lib. primo, Cephal. conſil.* 198. *num.* 1. *Rolan. conſil.* 7. *num.* 87. *lib.* 1. *Afflict. deciſ.* 218 *num.* 1. *& infra, Capyc. deciſ.* 51. *num.* 1. *&* 2. *Anchar. Iun. quæſt.* 14. *num.* 6. *lib.* 2. *Dec. in l. cum amplius num.* 1. *&* 2. *& ibid. Cagnol. ff. de reg. iur.*

3 Et præſertim, quando ſententia habet vnicum tantum capitulum, & adiudicat plura bona ſimul ſub vnico verborum contextu indiuiſibili, vt colligitur ex *Roman. dicto conſil.* 450. *&* 454. *ſub num.* 2. *& ex Affl. d. dec.* 218. *ſub num.* 4.

4 Verum pro validitate reſpectu citati, & ad iudicium vocati concluditur; quoniam, quando adiudicatio concernit plures perſonas, vt hic, tunc valere poteſt reſpectu vnius perſonæ, & reſpectu alterius non, cum ob perſonarum diuerſitatem diuerſæ dicantur petitiones, quarum vna per alteram vitiari non debet; vt in ſpecie tradit *Bald. in l. ordo ſub num.* 8. *verſic. Quæro de duobus, C. de execut. rei iudicat. quem ſequuntur Dec. in dicta l. cum amplius in fine, & ibidem Cagnol. pariter ad finem dum ſequitur limitationes* Socin. *in l. certi conditio. §. quoniam igitur, num.* 29. *ff. ſi cert. petat.* Vbi hoc tenet in pluribus agentibus, quod idem quoque procedit in pluribus conuentis per eaſdem ra-
5 tiones, nam tot ſunt petitiones, quot ſunt perſonæ conuentæ, *Iaſon in l. ſcire debemus, ſub num.* 5. *verſic. Secundo amplia, ff. de verbor. obligat.*

6 Quodque ſententia contra plures lata nulla eſſe poſſit quoad vnum, & valida quoad alium, in terminis cenſuit *Salycet. in l.* 1. *nu.* 4. *C ſi aduerſ. rem iudic. Felyn. in cap. cum inter, ſub num.* 10. *verſic. Similiter dixit, num.* 20. *verſ. Non obſtat, quod ſicut adiudicatio, lib.* 4.

Ac etiam quando habet plura capitula ſeparata ob diuerſitates bonorum, & rerum petitarum, quod inquam poſſit valere in vno capitulo, & in alio non, *Socin. in dicta l. certi conditio. §. quoniam igitur, num.* 32. *in tertia limitatio. poſt Iaſon in dicta l. ſcire debemus, ſub n.* 5. *verſic. Amplia primo, facit Vant. in tract. de nullita. tit. de nullita. ex defect. iuriſdict. num.* 35. de quo etiam dixi in Quæſtione 76. *num.* 10. *& tradit Ancharan. iun. quæſt.* 9. *num.* 7. *& ſeqq. lib.* 2.

7 Quæ tamen intelligas, dum tamen ſententia, & mandatum exequi poſſit ſuper portione citati abſque eo, quod præiudicetur portionibus non citatorum, vt fuit dictum in *Pecuniaria de Columna* 21. *Aprilis* 1617. *coram R. P. D. meo Dunozetto*, vbi reſpondetur ad deciſionem in cauſa *Maceraten. Hæreditatis* 13. *Maij* 1616. *coram Eminentiſſ. Domino Card. Caualerio*, & quod quando intereſſe non eſt connexum, tunc defectus citationis quoad vnum non noceat quoad alium legitimè citatum, *Rota alios cumulans deciſ.* 561 *num.* 13. *par. prima recentior.*

EPITOME.

Res quando tempore peritura eſt pro-

Digitized by Google

procedi poteſt etiam diebus feriatis in honorem Dei.

Quod etiam procedere dicitur in proclamatibus faciendis occaſione ſubhaſtationum in Pagis, & qua ratione.

SVMMARIVM.

1 *Res quando tempore eſt peritura, in ea procedi poteſt etiam diebus feriatis in honorem Dei.*

2 *Feſtinatio bona Iudici permittitur.*

3 *Proclamatio occaſione ſubhaſtationis in Pagis fieri permittitur diebus feriatis in honorem Dei.*

QVAEST. CXCVIII.

1 Regulariter diebus feriatis in honorem Dei procedi poteſt quando res eſt tempore peritura, vel ipſum, de quo agitur, citò corrumpitur, *Bar. in l. ſi prius quaeſt.* 10. *de oper. nou. nunc. & in l.* 1. *in princ. de gland. legend. Bal. in l.* 1. *ſub num.* 1. *verſ. ſed numquid, C. de tempor. appell. Roma. in l. ſi verò, §. de viro, ff. ſolut. matrim. Abb. in cap. licet de fer. Felyn. in cap. Eccleſia Sanctae Mariae nu.* 32. *de Conſtit. Canoniſt. in cap. fin. de re iudi.*

2 Nam iſta dicitur bona feſtinatio, quae permittitur Iudici, *Bal. in cap.* 2. *eodem tit. de re iudi.* conferunt ſcripta per *Mar. Ant. ſuper Conſtit. Panormit. cap.* 70. *num.* 13. *poſt Petr. de Vreno in praxi Notariorum in tit. de benefic. ne quis vocet in ius die feriat. num.* 6.

3 Quaeritur modo, An hoc etiam habeat locum, & permittatur ratione loci in ſubhaſtationibus.

Et reſpondendum videtur, quod non, quoniam illarum proclamata prohibentur diebus feriatis in honorem Dei ad inſtar aliorum actuum iudicialium, *l.* 1. *§. Dominicam diem, C. de ferijs.*

Quod limitatur non procedere in Pagis, ſeu Villis, & Caſtris, in quibus proclamata fieri poſſunt diebus feriatis in honorem Dei, & in Eccleſia loci illius, vbi res ſunt ſitae ſtatim poſt exitum Miſſae; Ruſtici enim non niſi diebus feſtiuis, & raro in alio loco, quam Eccleſijs, aut tabernis frequentius conueniunt, prout ita ſeruari dixit *Matthe. Coler. de Proceſſ. execut. par.* 3. *cap.* 9. *num.* 103. addens, quod per faſcieulos cuiuſque pagi hoc intimatur, quod tamen, An conueniat Eccleſiaſticis, remittit ſe ad titulum, *ne Cleri ſecular. negot. ſe immiſc.*

EPITOME.

Emens mediante ſubhaſtatione Iudicis authoritate, An faciat fructus ſuos.

Intereſſe creditori An debeatur pendente ſubhaſtatione.

SVMMARIVM.

1 *Emens mediante ſubhaſtatione Iudicis authoritate facit fructus ſuos, & num.* 5.

Ampliatur etiam procedere in adiudicatione facta ſub conditione iuxta aeſtimationem faciendam per peritos, & de ratione, num. 6.

2 *Bona fides arguitur in eo, qui publicè emit mediante ſubhaſtatione.*

3 *Adiudicatio vim habet emptionis, & venditionis, & eiſdem regulis metitur.*

4 *Fructus rei pendentes per Iudicem adiudicatae ad creditorem ſpectant.*

7 *Debitum extinguitur inſtituto iudicio, & accepta tenuta bonorum debitoris.*

Et de ratione num. 8.

9 *Impedito ſuccurrendum eſt in obligationibus, & praeceptis faciendi.*

10 *Impeditus iuſto impedimento veniam meretur.*

Extende verum eſſe, etiam ſi impediti culpa praeceſſerit, num. 11.

12 *Subhaſtationis iudicium nō habet vim ſolutionis, donec creditori non eſt*

ſoluta pecunia.

13 *Veritas vbi conſtat, non eſt opus coniecturis.*

14 *Præſumptio cadit veritati.*

15 *Mora ſua cuiquam prodeſſe non debet.*

16 *Impedimentum ſuperueniens non excuſat à mora.*

17 *Debitor ſpeciei liberatur ſpecie perempta.*

Fallit quando mora iam erat commiſſa, num. 18.

19 *Patientia, & taciturnitas debitoris nocet tertio.*

20 *Intereſſe debetur pendente ſubhaſtatione, & ſupra num.* 12. *& ſeqq.*

QVAEST. CXCIX.

1 EMens mediante ſubhaſtatione Iudicis athoritate, An fructus faciat ſuos.

Quæritur.

Et reſpondetur, quod is tamquam bonæ fidei ſucceſſor facit fructus ſuos, quamuis etiam bona fides non ſit neceſſaria; ſed ſufficiat malam fidem abeſſe, ad hoc, vt poſſeſſor fructus reſtituere non teneatur, quia bona fides in dubio præſumitur, quæ præſertim arguitur in eo, qui publicè emit mediante ſubhaſtatione Iudicis authoritate, ex quo tūc talis Domino æquiparatur, quoad fructuum percæptionem, vt cenſuit *Rota per Buratt. deciſ.* 227. *per totam, & latè prius fuit deductum in Auximana ſpolij* 3. *Decembris, & Martij* 1611. *corā R. P. D. Pirouano, & in Bononien. de Guidalottis* 14. *Martij* 1614. *coram D. Card. Veroſpio, & Rot. per Buratt. deciſ.* 184. *num.* 6.

3 Pro quo facit, quoniam adiudicatio vim habet emptionis, & venditionis, & eiſdem terminis, & regulis metitur, ita quod in ea requiſita venditionis interuenire debent, vt eſt in adiudicatione bonorum inſolutum creditori facienda. Quare videmus, quod fructus rei pendentes per Iudicem adiudicatæ ad creditorem, ſicut illi quoque ad emptorem ſpectant, vt reſpondit *Surd. conſ.* 294. *n.* 1. *& ſeqq. lib.* 2. *Franc. Marc. deciſ.* 374 *num.* 1. *par.* 2 & fuit tentum in dicta *Bononien. de Guidalottis* 15. *Martij* 1614. *coram D. Card. Veroſpio, quæ eſt in recen. deciſ.* 428. *num.* 3. *par.* 2. *& eadem Rota ibid. deciſ.* 725. *num.* 1.

5 Quæ adeo vera ſunt, vt propterea ſicuti pretium loco rei ſuccedit in venditionibus, & veluti factum Iudicis pro facto partis habetur, & etiam ſicuti venditor, qui pretium habuit, & rem emptori non tradidit, ſed illam penes ſe retinuit, tenetur ad fructus pro rata pretii ſoluti, pari modo fructus debentur creditori, qui emptorem repræſentat pro rata crediti loco pretii ſoluti à die factæ adiudicationis, vt cenſuit *Rota in Bononien. de Pannolinis* 27. *Ianuarij* 1617. *coram Manzanedo.*

6 Quod ampliatur etiam procedere in adiudicatione facta ſub conditione iuxta æſtimationem faciendam per peritos, quia tunc fructus pendentes pro rata temporis emptori, ſeu creditori debentur, vt decidit *Rota in dicta Bononien. de Pannolinis* 27. *Ianuarij* 1617. *coram D. Manzanedo.*

7 Quid autem iuris ſit, An intereſſe debeatur creditoribus pendente ſubhaſtatione, alia eſt conſideratio.

Et reſpondendum videtur pro negatiua. Quia inſtituto iudicio, & accepta tenuta bonorum debitoris extinguitur debitum ſortis, & vſurarum, *Inſtit. quib. mod. tollitur oblig. in princ. l. ſi pupillus, ff. ad l. Fal.* quo caſu non videtur ſtare per venditorem.

8 Atque etiam quoniam per iudicium prædictum interdicta eſt debitori rerum ſuarum adminiſtratio, & ſic impeditur, ne ſoluat, ideoque excuſandus, *l.* 2. *§. quod diximus, ff. ſi quis caut.* vbi habetur, quod pro facto cenſetur id, quod erat gerēdum, ſi debitor eſt impeditus. *Bal. conſil.* 57. *Punctus, col.* 2. *verſic. Item*

9 *alia lege lib.* 5. dicens, quod ſuccurrendum eſt impedito in obligationibus, & præceptis faciendi quodque impeditus

10 iuſto impedimento veniam mereatur,

eſt

eſt text. in l. deſertorem, § ſi ad diem, & l. qui commeatus, de re milit. Dec. conſ. 313. num. 3. quod verum eſt, etiam ſi
11 impediti culpa præceſſerit, *Menoch. de arbitr. iud. Caſu 153. num. 3. Crau. conſ. 201. num. 29.*

12 Verum contrarium puto concludendum in propoſito, quia ſubhaſtationis iudicium non videtur habere vim ſolutionis, donec præſertim creditori ſoluta non ſit pecunia, & pretium bono-
13 rum ſub haſta venditorum, & vbi conſtat de veritate non eſt opus coniecturis, *l. continuus, ff. de verb. oblig.* & præ-
14 ſumptio cedit veritati, *l. fin. ff. de verb. oblig. cum ſimil.*

15 Item quoniam, ſi debitor nolebat, ſibi interdici adminiſtrationem bonorum, ſoluere cum effectu debebat, vt tenebatur, & mora ſua cuiquam prodeſſe non debet, *l. quod te, ff. ſi cert. petat. l. ſi ex legati cauſa, ff. de verb. obligat.* Nam quatenus noluiſset bona ſua executori ſoluere debeat, nec pati litem agi, & bona in tenutam capi.

16 Non obſtat aſſertum impedimentũ capturæ ſcilicet bonorum, & ſubhaſtationum; Quia præterid, quod impedimentum ſuperueniens non excuſat à mora iam commiſsa, *arg. l. ſi ſeruum, §. ſequitur, l. nemo, §. 1. ff. de verborum obligat. l. ſi quis ſolutioni, §. fin. ff. de*
17 *vſur.* vbi probatur, quod licèt regulariter debitor ſpeciei liberetur ſpecie perempta, *l. ſi ex legati cauſa, ff. de*
18 *verborum obligat.* hoc tamen fallit, quãdo mora iam erat commiſsa, & ſpecies interiit, *l. ſancimus, C. de fideiuſſ. Surd. deciſ. 262. num. 13. & 14.*

19 Nec mouet, quod obiicitur de præiudicio tertii, quoniam negligentia, & taciturnitas debitoris nocet etiam tertio, *Dec. in l. 1. num. 21. C. qui admitt.* Et ita decidit in terminis *Surd. dicta deciſ. 262. per totam.*

EPITOME.

Creditor habens plures res obligatas, an poſſit omnes ſubhaſtari facere.

Subhaſtatio, quando ritè facta præſumatur.

Tempus in ſubhaſtationibus, quod, & quale eſſe debeat, & in quibus obſeruandum.

Actorum amiſſio, qualiter probetur.

Debitores fiſcales ipſo iure exiguntur abſq; interpellatione.

Subhaſtatio, an dicatur ſponte, ſeu voluntariè facta.

Et probetur inſtrumento venditionis, vel confeſſione facta in teſtamento.

Et tollat præſcriptionem cõtra vendentem.

SVMMARIVM.

1 *Creditor, qui habet plures res obligatas non poteſt omnes ſubhaſtari facere, ſi earum vna ſub credito æquiualeat.*

Primo declara, vt nec res vna ſubhaſtari valeat, quando ex eius rẽdditibus creditoribus ſatisfieri poteſt intra modicum tempus; num. 2.

Limita, vbi quis per viam Saluiani, aliquam rem acquiſiuit pro ſatisfactione ſui crediti, & ob paucitatem fructuum longo temporis ſpatio ſatisfaciendus eſt, ſiue fructus quantitatis debitæ eſſent maioris valoris, ſiue ſolum æquiualerent valori rei obtentæ in Saluiano, quia tunc datur recurſus ad Principem, & obtinetur commiſſio de ſubhaſtando illa re ad effectum ſibi ſatisfaciendi num. 3.

Extende principalem concluſionem procedere in debitore pignora habente cum facultate vendendi, quia licet ea vendi poſſint, eſt tamen ſeruanda æquitas, vt ſi pars pignorum ſufficiat, omnia vendere non debet, & ſi viliora ſufficiant, pretioſiora

tioſiora reſeruantur, num. 4.

5 *Subhaſtatio, & adiudicatio per ſententiam facta alicuius rei, vel plurium, ex ſpatio longi temporis rectè facta præſumitur, & pretium iuſtum interueniſſe.*

Primo declaratur procedere, ſi obſeruantia pacifica concurrat, ſiue ſolemnitates in genere ſaltem fuerint enunciatæ, num. 7.

Secundò declaratur locum habere, quando ageretur de ſubhaſtatione, vel adiudicatione, de qua proceſſus non appareret, nec ſolemnitates à iure requiſitæ concurrerent, nu. 8.

Primo ſubdeclaratur dicta declaratio, ſibi videlicet tribuere, quando adiudicatio deducitur non per viam actionis ad petendam illius executionem, ſed per viam exceptionis, quia tunc ſententia ſine proceſſu probat, & de ratione, num. 9.

Secundò ſubdeclaratur, quando ageretur de executione, ſeu immiſſione in poſſeſſionem facta virtute alicuius mandati, & maximè ſtante lapſu quinquaginta annorum, num. 10.

Terio ſubdeclaratur, vt pro ſententia, ſeu iudicis decreto circa ſolemnitates neceſſarias ſemper præſumatur, quando concurrit antiquitas temporis num. 11. Et de ratione ibid.

Quarto ſubdeclaratur, quando acta ſubhaſtationis, & adiudicationis fuiſſent amiſſa, quia tunc, ſi eorum amiſſio probetur pro illis præſumendum eſt, num. 13.

Prout, & pretium arguitur ſaltem præſumptiue, ibidem.

6 *Præſumitur pro decreto in ſubhaſtatione.*

Etiam cauſa cognitionem requirente abſque vlla enunciatione, quando tempus triginta annorum effluxiſſet, num. 12.

14 *Acta præſumuntur ablata de actis ab illo, cuius ea non reperiri intererat.*

15 *Actorum amiſſio probatur, quando apparet de diligentia facta in reperiendo proceſſus in illis actis cauſa.*

16 *Temous in ſubhaſtationibus eſt iudicis arbitrarium, ſecundum aliquos excepto caſu diſtractionis bonorum Eccleſiæ, Minorũ, ac Fiſci, dummodo mos regionis, & ſtatutum aliud non dictet.*

At videas, num. ſeq.

17 *Solemnitates in ſubhaſtationibus lapſis triginta annis præſumuntur.*

Omiſſio ſubhaſtationis alienationem rei ſubhaſtandæ bona fide factam non vitiat, ibidem.

Solemnitates præſumuntur interueniſſe in ſubhaſtatione per lapſum triginta annorum ibid. etiam ſi non fuerint enunciata.

18 *Exceptio intimationis omiſſæ non obſtat ſtante lapſu temporis viginti annorum, & debitore non reclamante.*

Declaratur procedere in actis iudicialibus; licèt ſecus in extraiudicialibus, maximè vbi eſſemus in debito fiſcali liquido, at non ſic, ſi de eo liquido non conſtaret, num. 19.

Quaſi tunc ſint redacti in numero debitorum ex contractu, & tributo, vel delicto, num. 20.

21 *Debitores fiſcales in mora ipſo iure abſque aliqua interpellatione conſtituuntur, ita vt ſummatim, & incontinenti ſunt exigendi, et n. 22*

23 *Bona Eccleſiæ alienari non poſſunt, non adhibitis legitimis ſolemnitatibus in ſubhaſtationibus.*

Quæ liberantur non plus offerenti, ſed ei, qui iuſtum pretium obtulit. num. 24.

25 *Venditiones facta per ſubhaſtationẽ an ſint voluntariæ præſertim quando ſtatutum loquitur de alienatione facta voluntariè, & ſponte.*

Et an probetur ſubhaſtatio inſtrumento, vel confeſſ. num. 26.

27 *Statutum loquens de venditione voluntariè, ſeu ſponte facta, an verificetur in venditione poſt ſubhaſtationem facta.*

27 *Subhaſtatio an probetur ex inſtrumento*

mento venditionis , vel confeſſione facta in inſtrumento ,

Et tollat præſcriptionem contra vendentem.

Subhaſtatio tollit præſcriptionem contra vendentem.

QVAEST. CC.

1 Creditor, ſi habet plures res diuerſas obligatas pro ſuo credito; Quæritur, An valeat eas omnes in ſolutum accipere, & ſubhaſtari facere.

Et reſpondetur, quod non, ſed vnam tantum, quæ illius credito æquiualeat, & ideo ex vno prædio non poteſt facere æſtimare vineam tantum, & ex alio olinetum, ſed totum prædium æſtimari debet, vt tradit *Bal. in auth. Hoc niſi, C. de ſolut. Salyc. in auth. hoc ius porrectum,*
2 *C. de ſacroſanct. Eccl.* ſicuti nec poteſt vna res ſubhaſtari, quando ex eis redditib. creditori ſatisfieri poteſt intra modicum tempus, vt fuit dictũ à *Rota per*
3 *Burat. deciſ. 627. num.* 10. Secus autem dicendum eſt, vbi quis per viã Saluiani aliquã rem acquiſiuit pro ſatisfactione ſui crediti, & ob paucitatem fructuum longo temporis ſpatio ſatisfaciẽdus eſſet non abſque eius prçiudicio, & incõmodo, ſiue fructus quantitatis debitæ eſſent maioris valoris ſiue ſolum æquiualerent valori rei obtentę in Saluiano, quia tunc poſſet per creditorem haberi recurſus ad Principem, & obtineri commiſſio de ſubhaſtanda illa re ad effectũ ſibi ſatisfaciendi de ſuo credito, vt decidit *Rota per Card. Seraph. deciſ.* 1100. *n.* 1. *& infra,* & dixi latè ſupra in *quaeſt.* 126. *num.* 14. 15. 16. 17. *&* 18. *& per tot.*

4 Idem dicimus procedere in creditore habente pignora, cum facultate vendendi, quoniam licet illa ab eo vendi poſſint, eſt tamen ſeruanda æquitas, vt ſi pars pignorum ſufficiat, omnia vendere non debeat, & propterea, ſi viliora ſufficiunt, prætioſiora reſeruantur, vt per *Neguſ. de pign. in* 1. *membr.* 6. *par. col.* 6. *verſ. Quintò limita.*

5 Præterea quęro, quid quando ſubhaſtatio, & adiudicatio per ſententiam facta alicuius rei, vel etiam plurium, ex ſpatio longi temporis, an rectè facta prçſumatur, nunc diſſeramus.

Et reſpondetur affirmatiuè, quoniam in ea interueniſſe præſumuntur, quæ ad perfectam ſubhaſtationem, ſeu adiudicationem ſufficiunt, atque inſuper pretium iuſtum interueniſse, *Bald. in l.* 2. *num.* 63. *C. de reſcinden. vendit. Aret. in §. ſi quis agens, num.* 3. *inſtit. de act. Alex. in l. pretia rerum, num.* 8. *ff. ad l. Falcid.* ſaltem prçſumptiuè *Pantaleon. Cremen. in dicta l.* 2. *num.* 308. *C. de reſcind. vend. ſequitur Gratian. diſcept. lib.* 3. *cap.* 545. *num.* 30. *&* 31. etenim
6 pro iudicis decreto in ſubhaſtatione interpoſito ſemper prçſumitur, *Rota per Buratt. deciſ.* 538. *num.* 3. *& dec.* 648 *num.* 1. *par.* 1. *in recent.*

7 Quç concluſio ita demum procedit, ſi obſeruantia pacifica concurrat, ſiue ſolemnitates in genere ſaltem fuerint enunciatç, vt dicetur infra, vt fuit dictum per *Rot. coram Card. Seraph. dec.* 984. *num.* 4.

8 Secundo declaratur non habere locum, quãdo ageretur de ſubhaſtatione, ſeu adiudicatione, de qua proceſsus nõ appareret, neque ſolemnitates requiſitę concurrerent, ex *Rot. dec.* 143. *par.* 2. *diuer.* quia tunc ea non attenditur *Chartar. deciſ.* 105. *Maſtrill. dec.* 73. *lib.* 1. & ratio adducitur, quia Rota ſententias, ſiue proceſsus non curat, niſi prius cognito de meritis, vt in ſpecie inquit *Rota d. dec.* 145. *nu.* 5.

9 Primo ſubdeclaratur præcedens declaratio, vt ſibi non tribuat, quando adiudicatio deducitur non per viam actionis ad petendum illius executionẽ, ſed per viam exceptionis, quia tunc ſententia ſine proceſſu probat, ea ratione, quoniam plura deduci poſſunt per viã exceptionis, quç non poſſunt per viam actionis, *Bal. in l. poſt mortem ſub nu.* 8. *verſ. Aut in totum, ff. de adopt. Felyn. in c. lator, col.* 2. *verſ. Et dicit, Bal. de re iud. Rota per Accorombonum dec.* 35. *verſ. Et maximè, in Portuen. Bonorum* 14.

Mar-

Martij 1578. *coram Card. Seraph. inter impreſſ. dec.* 356. *num.* 14.

10 Secundo ſubdeclaratur, quando ageretur de executione, ſeu immiſſione in poſſeſſionem facta virtute alicuius mandati, & maximè ſtante lapſu quinquaginta annorum, vt per *Rot. in eadem deciſ.* 143. *nu.* 9. Non enim præſumitur, quod is, aduerſus quem fuit relaxatum mandatum, & executum, & ſui hæredes diu ius ſuum indiſcuſſum diſtuliſsēt, *ad not. per Ancharan. conſil.* 40. *ſub nu.* 2. *verſ. Item ex temporis diuturnitate, Dec. conſ.* 478. *num.* 4. & *conſ.* 409. *num.* 9. *Rota in Romana Palatij de Ioacchinis* 25. *Octobris* 1574. *coram Card. Seraph.* conferunt ſcripta per *Gratian. diſceptat. lib.* 2. *cap.* 375. *num.* 1. & *infra*.

11 Tertiò ſubdeclaratur, nempè quod pro ſententia, & iudicis decreto circa ſolemnitates neceſſarias ſemper præſumatur, quando concurrit antiquitas tēporis, & enunciatio ipſarum ſolemnitatum ſaltem in genere, vt accidit in caſu *dicta deciſ.* 143. *num.* 8. *par.* 2. *diuerſ.* vbi in mandato Gubernatoris dicebatur, ſeruatis ſeruandis, & cæt. *Gabr. comm. concluſ. lib.* 2. *de ſenteni. concluſ.* 4. *nu.* 34. & 37. *Aym. poſt adductos per eum de antiqu. temp. par.* 2. §. *ex præmiſſis, nu.* 9.

12 Quin etiam pro decreto etiam cauſæ cognitionem requirente præſumitur, abſque vlla enunciatione, quando tempus triginta annorum effluxiſſet, quod tempus hoc caſu longiſſimum vocatur, ex *Rota d. deciſ.* 143. *num.* 8. & *Alciat. de præſumption. præſumpt.* 10. *ſub num.* 5. *cum ſeqq. verſ. Niſi præterijſſet*.

13 Quarto ſubdeclaratur, quando acta adiudicationis, ſeu ſubhaſtationis fuiſſent amiſſa, quia tunc, ſi eorum amiſſio probetur, pro illis præſumendum eſt, *iuxta gloſ. fin. in c. quoniam contra*, & *ibid. Bal. num.* 47. *verſ. Item fallit, Butr. ſub num.* 56. *Abb. num.* 19. *Felyn. ſub nu.* 32. *verſ. Idem de eo, de probat. Gabr. d. concluſ.* 4. *de ſent. num.* 13. & ita cenſuit *Rota in Romana ſpolij de Canſacchis* 19. *Iunij* 1578. *coram Decano*, & 20. *Maij* 1580. *coram Card. Blanchetto*.

14 Et his additur, quod acta præſumuntur ablata de actis ab illo, cuius ea non reperiri intererat, vt dixit *Rota in deciſ.* 368. *num.* 6. *in fin. poſt* 2. *vol. conſ. Farinacc.*

15 Amiſſio autem actorum probatur, quando appāret de diligentia facta in reperiendo proceſſus in illis actis cauſæ, vt per *Caſſador. ſuper reg. deciſ.* 5. *n.* 5. & *Rota dicta deciſ.* 143. *num.* 12. *par.* 2. *diuerſorum*.

16 Dubium eſt, quod nam tempus in ſubhaſtationibus requiratur ad illarum validitatem.

Et dicitur relinqui iudicis arbitrio excepto caſu diſtractionis bonorum Eccleſiæ, Minorum, & Fiſci, in quibus terminus 30. dierum à lege diffinitus tolli non poteſt, dummodo aliud de conſuetudine loci non ſeruetur, quia tunc mos Regionis, ſeu ſtatutum præualebit in diſtractionibus bonorum priuatorū, *Rol. conſ.* 33. *num.* 14. *lib.* 1. *Coler. de proceſſ. execut. par.* 3. *cap.* 4. *num.* 19. *Capye. deciſ.* 36 *num.* 4. *Menoch. de arbitr. iud. caſu* 129. *num.* 2. & *caſu* 171. *num.* 28. *Gratian. diſcept. lib.* 2. *c.* 375. *num.* 16. & *cap.* 545. *num.* 3. *lib.* 3.

17 Sed *Rota coram ſanctiſſ. Gregor. XV. deciſ.* 483. *num.* 4. ait, quod bona Minorum debent ſtare ſub haſta ſaltem per 20. dies, quamuis ſub num. 13. aſſerat id non eſſe neceſſarium de iure Canonico, ſecundum quod ſufficit, quod venditio facta fuerit bona fide, *Bal. in auth. hoc ius porrectum, C. de ſacroſanct. Eccleſ. Rot. deciſ.* 446. *num* 2. *par.* 1. *in recentior.* in qua fuit reſolutum ſubhaſtationis omiſſionem alienationem rei ſubhaſtandæ bona fide factam non vitiare.

Et generaliter vbi lapſum eſſet tempus 30. annorum, quod omnia ſolemniter interueniſſe præſumantur, videlicet æſtimatio, citatio, adiudicatio, & ſimilia, etiam ſi non fuerit enunciata, voluit *Rota deciſ.* 143. *num.* 8. & *ſeq. par.* 2. *nouiſſ.* & *Afflict. deciſ.* 369. *per totam*, in qua licet loquatur de tempore centū annorum, Rota tamen ſe reſtringit ad tempus 30. annorum tantum, vt per

Put.

Put.deciſ.246. lib.2. & Gratian. diſcept.
18 *lib.3 cap.375. num 7.* qui dixit exceptionem intimationis omiſſæ non obſtare ſtante lapſu temporis viginti annorũ, & debitore non reclamante, quod omnem nullitatem excludit in actis præſertim iudicialibus, quicquid ſit in extra-
19 iudicialibus, & maximè vbi eſſemus in debito fiſcali liquido, in quo nullus ordo iudiciorum eſt neceſſarius, ob particularem fauorem fiſci; ſecus verò eſſet, ſi de eo liquidè non conſtaret, quia primo caſu talis debitor dicitur redactus
20 in numero debitorum ex contractu, tributo, vel delicto, quod operatur, vt quis ſummariè ad ſoluendum compellatur, *Bal. in l.2. in princ.C.quando fiſc. vel priuat. debit. & in l. quoniam la prima,num.1.C.de appell.declarat Alex. ad Bar in l.bis qui, C. de conuent.fiſc.debi. lib.10.per text.in l.2. C.de exact. tribut. eod.lib.10. oportet auth. vt ſin. quoque*
21 *ſuffrag.* adeo, quod tales debitores ſtatim ſi non faciunt, quod debent ſine alia interpellatione, & ipſo iure, & ipſo facto ſint in mora, *gloſ.in l.cum quidem, § ex locato.in verb.inferunt de vſur.Bal. in l.1.num.3.in fin. C.de his, quib.vt indign. cum cæteris per Peregr. in tract. de*
22 *iur.fiſc.lib.6. tit.7.num.1.* & per conſequens ipſo iure ſunt exigendi iuribus præallegatis.

23 Ad ea, quæ ſuperius dixi, notandum eſt, quod bona Eccleſiæ alienari nequeunt per viam ſubhaſtationis, quando id iuſta cauſa non fieret, & ſolemnitates iuris non interuenirent, & ſic legitimis ſubhaſtationibus non præcedentibus. Secus verò, ſi cauſa iuſta, & præ-
24 dictæ ſolemnitates in ſubhaſtatione concurrerent; quamuis tunc dicta res non ſit liberanda plus offerenti, ſed illi tantum, qui iuſtum pretium obtulerit, vt per *Franc.V in.deciſ.145.& dixi in quæſt.*

25 Adhuc in materia ſupereſt dubium, quod tetigi in quæſt. 81. num.3. An videlicet venditiones factæ per ſubhaſtationem ſint voluntariæ, & fuit concluſum affirmatiuè, ſed modo quæro quid dicendum in ſtatuto loquente de venditione à volente ſponte facta.

Et prima facie concludendum videretur idem, quod ſupra dictum fuit; quoniam venditio facta ſub haſta dicitur voluntaria, cum debitor non coactè, ſed ſponte æs alienum contrahat, & bona ſua ære alieno obnoxia eſſe voluit, & ſic dicitur procedere ex partis voluntate inſpecta origine, & quidem ſatis notum videtur, quod quicquid ex volũtate ſequitur voluntarium cenſetur *Doct. in l.1. C. de natural.liber. Bal.conſ. 306.* & præſertim ſi facta ſit ex iudicis decreto, cuius factum dicitur factum partis, *l.ſi ob cauſam, C. de euict.l.ſi pignora eod.tit.gloſ. in l. id quod noſtrum, in 5.oppoſit.ff. de reg.iur. Vrſill.ad Affli. deciſ. 191. num. 3.* ita quod licet debitor fuerit coactus à iudice vendere; & propterea illius voluntas dici poſſit coacta, non ſequitur, quod non ſit voluntas, quia etiam voluntas coacta voluntas eſt, *l.ſi mulier, §. ff. quod met.cauſ.* & ſpontanea appellari poteſt, quoniam procedit ex facto proprio debitoris ad differentiam alterius venditionis, ad quam tenetur quis ſine facto proprio, ad cuius differentiam poſita videntur verba ſuperius relata, ſua ſponte, & Domino volente.

Verùm contrarium verius dicendum eſt. Nam quando vt ſupra, ſtatutum loquitur de venditione à volente facta, per illud abſque dubio, ei dicta verba, dicendum eſt excludi venditionem factam per ſubhaſtationem, mediante iudicis decreto ad creditoris inſtantiã. Nam velle dicitur, qui poteſt nolle, *l. eius eſt nolle, vbi Dec.& Cagn ff.de regul.iur.* & ſponte factum dicitur, quod fit nulla cogente neceſſitate, quod ſponte, quod liberè, quod proprio motu, non autem, quod alio impellente, quod coactè, & id alterius petitionẽ, *Petr. de Anchar.in cap. præſenti in 5.notab.de cenſ. Dec.in l. velle non creditur ſub nu. 6. ff. de regul. iur.* ita quod requiratur, quod voluntas omnino, & ex omni parte ſit libera, ſi ſpontanea eſſe debet;

Etenim

Etenim debitor, qui ſe conſtituit ſoluturum ſub hypotheca bonorum, etiam data facultate creditori alienandi, quãuis libere, & ſponte recipiat, non tamen ſic facultatem tribuit alienandi bona ſua, ſed potius neceſſitate ductus, vt pecunias, vel res, quibus eget, habere poſſit aliàs non habiturus.

Non obſtat, quod voluntas coacta voluntas eſt, quia non ob id dici poteſt, quod ſit voluntas ſpontanea, ſed qualificata, vt poſt eos, quos adducit, ſcripſit *Dec. in dicta l. velle non creditur, ſub num. 6. verſic. Quarto, & vltimo, ff. de regul. iur.* quę non eſt propriè voluntas, ſed ſecundum quid, vt notabiliter tradidit idem *Dec. vbi ſupra num. 3.* Regulariter enim non dicitur voluntarium, quod ſit ex iudicis, vel legis diſpoſitione, vt poſt *Alberic. & Anchar.* inquit *Sebaſt. Medic. in tract. de caſ. fortuit. par. 1. quaſt. 1. num. 23.* prout nec actus voluntarius dicitur, quando ſit ab eo, qui poterat compelli, cum paria ſint aliquid fieri coactè, vel timore coactionis, *Dec. in dicta l. velle non creditur, ſub num. 2.* & ſi voluntarium dicatur, erit cauſatiuè, & non præciſè, vt requirere videtur noſtrum ſtatutum, *ad not. per Grat. conſil. 133. num. 19. in princ.*

26 Quęri etiam aliquando contingit, an ſubhaſtatio probetur venditionis inſtrumento, in quo de ea ſit mentio, & de quo agunt *gloſ & Bar. in l. 1. C. de fid. inſtrum. & iur. haſt. fiſc. lib. 10. & in l. ſciendum, & ibidem Alex. colum. 10. ff. de verborum obligat.* & quid ſi ſubhaſtationis factæ confeſſio fiat in teſtamento, etiam cum iuramento, tradit *Bald. in hoc conſil. 475. lib. 5.* & aliquid dixi in Quęſt. 2. & alibi in hoc ipſo Tract.

27 Non etiam omitto, quod ſubhaſtatio eſt tantæ efficaciæ, vt tollat præſcriptionem contra vendentem, vt poſt *Spec.* quem citat voluit *Damhaud. in diſcurſu ſubbaſtat. cap. vlt. num. 40.*

Et hæc ſunt, quæ in præmiſſis ſcribere volui, gratias agens Omnipotenti Deo, ac Beatiſſimæ Virgini, quibus omnia mea accepta fero, & offero ſemper, ſub correctione Sanctę Matris Eccleſię, cui in omnibus me ſubmitto, & eidem adhęreo.

FINIS.

DECISIONVM SACRAE ROTAE ROMANAE,

Ad Tractatum de Subhaſtationibus,& Licitationibus Excellentiſs. D.Io. Antonii Mangilii Piſauren. ab eodem recollectarum.

ARGVMENTORVM INDEX.

Ad Quaſt. 1. *num*. 13. *nota*, Quod habens hypothecam,poteſt agere pro credito cō ſequendo, & contra principalem debitorem, & contra poſſeſſorem bonorum di-cti debitoris hypothecaria, vel Saluiano, vt fuit dictum in Romana Pecuniaria 15. Iunij 1609. coram Card.Marquemontio, in fine deciſ. 1.

Ad Quaſt. 2.*num*. 3. Quod de ſolemnitatibus ſeruatis in alienatione rei Eccleſiaſticæ, non ſtatur aſſertioni partium, ſed de eis aliundè conſtare debet, aliàs præſumitur eas, non interueniſſe, fuit etiam dictum in Mediolanen. Bonorum 9. Iunii 1595. coram R. P. D. Iuſto in fine deciſ. 2.

Ad Quaſt. 3. *num*. 3. Antequam procedatur ad ſubhaſtationem pignorum in executione captorum requiritur citatio ad reluendum, vt fuit dictum in Anconitana Bonorum 27. Aprilis 1622. coram R.P.D. Merlino, in fine deciſ. 3.

In Curia autem non requiritur talis citatio,vt dicit Saluſt.Tiber.in praxi A.C. lib. 1. c. 43. n. 2.

Ad q. 4. vbi dicitur, quod creditores certi debent citari,non debet citari is, qui emit bona à defuncto, quorum euictio adhuc nō venit, vt fuit dictū in Bononien. de Cataneis Lunę 14. Decēbris 1615.coram R.P.D. Pirouano in fine deciſ. 4.

Ad quaſt. 5.quod contra vendentem rem lite pendente, poſſit fieri exequutio abſq. nouo proceſſu, firmauit Rot. in Veneta Donationis 16. Aprilis 1616. coram Buratto in fine deciſ. 5.

Ad quaſt.6. dic, quod creditores, qui petierint ad cauſā admitti, ſi docet de ſuo intereſſe impediunt exequutionem etiam trium conformium, vt fuit dictum in Toletana iuris Decimādi 19. Februarii 1593. corā Cardinali Pamphilio in fine deciſ. 6.

Ad quaſt. 7. adde, quod pro validitate deliberationis vltra alia,requiritur citatio ad videndum mandari deliberari, aliàs actus eſſet nullus, vt fuit dictū in Romana Spolii 27. Iunii 1615. coram bo. mem. Manzanedo Patriarcha Hieroſolymitano in fine deciſ. 7.

Ad quaſt. 8. Vbi dicitur, quod vna pars, ſi declarauit ſtare velle indicationi iurium, teneatur etiam illi ſtare alia pars fuit id etiā dictum in Romana Vineæ 14. Iunii 1613. coram Cardinali Pamphilio, in fine deciſ. 8.

Ad quaſt. 9. vbi dicitur, quod ſi debitor fuit perſonaliter citatus, eo non comparente, poteſt procedi per Contradictas, fuit dictum in Colimbrien. Decanatus 27. Ianuarii 1595. coram Iuſto in fine deciſ. 9.

Ad quaſt. 10. Vide in puncto deciſionem Anconitana bonorum coram R.P.D. Merlino in fine deciſ. 3.

Ad quaſt. 11. nu. 9. quod vbi ſubhaſtatio, & deliberatio eſt nulla, debeat reſtitui res empta cum omnibus fructibus perceptis, Vide deciſionem in Romana pecuniaria 20. Iunii 1614. in fine deciſ. 11.

Ad quaſt. 12. quod deliberatio facta pendente termino à Iudice aſſignato, ſit nulla, firmauit Rot. in Auximana Tutelæ 24. Nouembris 1595. coram Cyptio in fine deciſ. 12.

Ad quaſt. 13. quod ſubhaſtatio, ſeu

deliberatio fieal non poſſit, niſi præſente pecunia. Vide deciſionem in Aſculana Prædii *Lunæ* 22. Iunii 1601. coram Cardinali Sacrato in fine deciſ. 13. niſi tamen fuerit habita fides de pretio, vel pecunia prius numerata, vt fuit dictum in Camerinen. Spolii 2. Iunii 1610. coram Cardinali Sacrato in fine deciſ. 14. & in dicta Aſculana Prædii.

Ad quæſt. 14. quod vbi creditor cõſenſit ſubhaſtationem, vel deliberationem fieri ſinè numeratione pretii, ea ſit valida, firmauit Rota in dicta Aſculana Prædii coram Cardinali Sacrato in fine deciſ. 13.

Ad quæſt. 15. quod emptore malæ fidei, non facit fructus ſuos. vide deciſ. in Romana fructuum portarum Lunæ 14 Octobris 1585. coram Gypſio in fine deciſ. 15.

Ad quæſt. 16. in fine quis dicatur idoneus. Vide deciſ. in Romana Dotis de Boncompagnis coram Cardinali Caualerio inter eius impreſſas deciſ. 245. vbi dicitur non poſſe dici idoneum, ſi bona ſint vendita, vel occupata à creditoribus.

Ad quæſt. 17. quod res magna non poſſit ſubhaſtari pro paruo debito. Vide deciſ. in Romana Domus de Alicornis Lunæ 2. Martii 1598. coram Peregrino in fine deciſ. 16.

Ad quæſt. 18. dic quod ſi probetur bona adiudicata etiam per ſubhaſtationẽ non potuiſſe plus vendi, valet adiudicatio etiam ſinè ſubhaſtatione, vt fuit dictum in Romana Officii 23. Ianuarii 1608. coram Scotto in fine deciſ. 17.

Ad nu. 9. vbi allegatur deciſ. in cauſa Romana Vineæ de Brunis coram Orano 10. Decembris 1591. vide eam in deciſ. 18.

Ad quæſt. 19. quod rei pretium eſt quantum emptor inuenit Vide dec. Card. Seraph. 665. nu. 5.

Ad quæſt. 20. quod vbi bona ſubhaſtata non reperiunt emptorem pro iuſta æſtimatione, illa adiudicantur creditori, vide deciſ. in Imolen. Pecuniaria Lunæ 16. Iunii 1608. coram Penia in fine deciſ. 19. quod etiam facit ad quæſtionem 21. n. 9.

Ad quæſt. 22. in princ. vbi firmatur, quod ſcriptura requiritur in ſubhaſtationibus, non credo quoad validitatem actus, ſed quoad probationem illius, cum etiam emphyteuſis probari poſſit ſinè ſcriptura, juxta deciſ. Cardinali Manticæ 57 nu. 3. de qua etiam apud Seatil. deciſ. 39.

Ad quæſt. 23. nu. 6. quod emptio non valet, ſi pretium conferatur in arbitrium incertæ perſonæ. vide contrarium in Romana Palatii Lunæ 15. Decembris 1614. coram Cardinali Sacrato in fine deciſ. 20.

Ad quæſt. 24. quod in ſubhaſtationibus & licitationibus ſeruari debent ſtyli, & conſuetudines loci, dic quod ſi procedatur de mandato Auditoris Cameræ extra Curiam in aliqua Ciuitate, vel Caſtro, debet ſeruari ſtylus ſolitus ſeruari in Tribunali Auditoris Cameræ Iudicis delegantis, vt per Greg. XV. deciſ. 251. nu. 11.

Ad quæſt. 27. vbi dicitur, quod poſt ſubhaſtationem non admittitur nouus oblator, dic quod de ſtylo Auditoris Cameræ poſt lapſum terminum vnius menſis, admittitur nouus oblator, vt fuit dictum in Romana deliberationis domus 18. Maii 1584. coram Clemente 8. felic. recordat. de qua infra deciſ. 21.

Ad quæſt. 26. ad finem, vbi dicitur, quod poteſt capi extraiudicialis informatio. Vide deciſ. in Romana bonorũ de Ceulis Mercurii 13. Maii 1606. coram Cardinali Marquemontio in fine deciſ. 22. & deciſ. in Peruſina Separationis Thori 28. Iunii 1589. coram Gypſio in fine deciſ. 23.

Ad quæſt. 27. de ſolemnitatibus ſeruandis in venditione rerum pupillorum. Vide deciſ. in Anconitana Bonorum corã R.P.D. Merlino in fine deciſ. 3. & in Romana Dotis Lunæ 25 Octobris 1613. corã Coccino Decano in fine deciſ. 24.

Ad quæſt. 29. an in uenditionibus bonorum eccleſiæ requiratur ſubhaſtatio, dic quod non requiritur cum beneplacitum Apoſtolicum ſuppleat omnes ſolemnitates, & alia requiſita, vt fuit dictum in Mediolanen. reſciſſionis permutationis Veneris 10. Ianuarii 1597. coram bo. me. Cardinali Pamphilio in fine deciſ. 25.

Ad quæſt. 30. quod Hoſpitalia equiparantur Eccleſiis, & Officiales in locationibus, & aliis non poſſint illis præiudicare, firmauit Rot. in Romana Euacuationis Lunæ 4. Decembris 1617. coram bo. me. Vbaldo in fine deciſ. 26.

Ad quæſt. 31. an requiratur ſubhaſtatio in bonis Confratenitatum Laicorum cum Societatis Laicorum non dicatur locus pius. vide deciſ. in Volaterrana Cappellaniæ *Lunæ* 7. Maii 1607. coram Cardinali *Lancellotto* in fine deciſ. 27. & in Romana Domorũ Mercurii 21. Maii 1614.

coram R.P.D. Martino Andrea in fine deciſ. 28.

An autem requiratur ſubhaſtatio in venditione bonorum Ciuitatũ, Vniuerſitatum & fiſcalium iuxta quæſt. ſequen. deciſ. in Bononien. Cenſus Lunæ 17. Martij 1608. coram Cardinali Marquemontio in fine deciſ. 29. vbi firmatur, quod Communitates equiparantur pupillis.

Ad quaſt. 35. quod pro decreto præſumatur, vt contractus valeat, & omnia dicantur ſolemniter acta excluſa præſumptione fructus & doli. Vide deciſ. in Spoletana Cenſus Lunæ 18. Iunij 1601. coram Cardinali Lancellotto in fine deciſ. 30. & in Beneuentana Territorij coram Gypſio in fine deciſ. 31.

Ad quaſt. 36. quod fraus, & dolus nemini prodeſſe debet. Vide deciſ. in Mediolanen. Præpoſituræ 18. Decembris 1589. coram Cardinali Platto in fine deciſ. 32. & in Romana Computorum Ven. 13. Maij 1594. coram Cardinali Arigono in fine deciſ. 33.

Ad quaſt. 37. vide omnino deciſ. in Romana domorum de Roncionibus corã Buratto, quæ habetur in recen. deciſ. 715 par. 2.

Ad quaſt. 38. quod ſubhaſtatio probet iuſtum pretium. Vide deciſ. in Romana Spolii Veneris 3. Ianuarii 1603. coram Iuſto in fine decis. 34.

Ad quaſt. 39. an remedium l. 2. C. de reſcind. vendit. habeat locum in ſubhaſtationibus, & deliberationibus affirmatiua opinio eſt verior vt firmauit Rot. in Romana Spolii domus Veneris 17. Februar. 1613. coram eodem D. Cardinali Pamphilio in fine deciſ. 35. cuius materia comprehendit etiam quæſt. 40. & 41.

Ad quaſt. 41. quod in venditione Gabellarũ, Pedagiorum, & aliorũ, nõ habeat locum læſio ratione incertitudinis. vide deciſ. in Imolen. Nullitatis permutationis Lunæ 29. Martii 1599. coram Iuſto in fine deciſ. 36. & in Interamnen. Mercium Mercurii 4. Iunii 1597. coram Penia in fine deciſ. 37.

Ad nu. 8. *vbi dicitur*, quod penſio inſta rei locatæ dicitur quæ collecta in viginti annis continet iuſtam rei æſtimationem, vide deciſ. in Romana Caſalis Iuliani Veneris 19. Iunii 1595. coram Litta in fine deciſ. 38. & in Romana reſtitutionis domuncularum Lunæ 22. Iunii 1609. coram Ortembergo in fine deciſ. 39.

Ad quaſt. 42. quoad inſpiciendam læſionem attendatur tempus contractus, dicit Rota in prææallegata Romana Caſalis Iuliani coram Litta, & in Romana reſciſſionis contractus Mercurii 30. Octobris 1602. coram Cardinali Pamphilio in fine deciſ. 40. & in Romana *Do*mus de Mannellis Mercurii 24. Nouembris 1593. coram Gypſio in fine deciſ. 41.

Ad quaſt. 43. an ſi adſit læſio in ſubhaſtatione, emptor teneatur reſtituere omnes fructus. Vide Marium Giurbam ampliſſimè in deciſ. Rot. Sicil. 105. quam allegat etiam auctor.

Ad quaſt. 44. fructus vbi reſtitui mandantur, non veniunt illi qui percipiuntur ex melioramentis factis ab emptore, vel altero poſſeſſore, cum illi acquirantur ipſi melioranti, fuit reſolutum in *R*omana Emphyteuſis Lunæ 13. Februarii 1607. coram Cardinali *L*ancellotto in fine deciſ. 42.

Ad quaſt. 46. vbi firmatur, quod remedium l. 2. C. de reſcind. vendit. durat ſpatio 30. annos. vide Pinel. in l. 2. c. 1. n. 26. C. de reſcind. vendit.

Ad quaſt. 47. vbi adeſt læſio enormiſſima iuramentum non ligat, fuit dictum in Farſen. nullitatis cõtractus 26. Iunii 1606. coram Cardinali Pamphilio in fine deciſ. 43. ità vt, nec abſolutio ſit neceſſaria, vt fuit firmatum in deciſ. 102. nu. 6. parte prima dineſor.

Ad quaſt. 48. quod petens reſcindi contractum non auditur niſi reſtituto pretio, vel habitis vigore dicti contractus, vide deciſ. in Romana Cenſus S. Celſi Veneris 28. Iunii 1602. coram Iuſto, in fine deciſ. 44.

Ad quaſt. 49. adde, quod vbi titulus reducitur ad non titulum, reſtituitur non ſolum poſſeſſio, ſed omnes fructus, vt fuit dictum in Romana Viginti millium, die vndecima Maii 1582. coram Cardinali Lancellotto Seniore, in fine deciſ. 45. & fuit dictum in Aſſiſien. Subhaſtationis Veneris 2. Maii 1597. coram R.P.D. Otano in fine deciſ. 46.

Ad quaſt. 50. quod ſubhaſtatio facta pro maiori ſumma, quam ſit debitum ſit nulla, & an ſuſtineatur quando eſt partim pro vera, partim pro falſa cauſa. vide deciſ. in *R*omana *S*polii Veneris 9. Maii 1614. coram Buratto in fine deciſ. 47. & in Romana ſubhaſtationis Lunæ 7. Iunii 1614. coram bo. me. Vbaldo in fine deciſ. 48.

Ad nu. 11. quod executio ſit nulla, quando eſt facta non præcedente liquidatione, adde Rotam in Fauentina hæreditatis 10. Iunij 1609. corā Patriarcha Manzanedo in fin.deciſ. 49. & in Carpentoraten. bonorū Lunæ 19. Decembris 1611. in fine deciſ. 50.

Ad quæſt. 51. quod ſubhaſtatio facta non conſtito de credito ſit nulla, vide deciſ. in Vrbeuetana domus Lunæ 5. Decembris 1594. coram Cardinali Pamphilio in fine deciſ. 51. & in Mantuana bonorum Veneris 16. Decembris 1611. coram Vbaldo in fine deciſ. 52.

Ad quæſt. 52. an & quando detur retentio Creditori, vide deciſ. in Romana Societatis Officij Veneris 10. Nouembris 1600. coram Litta in fine deciſ. 53. & in Romana Domus, Veneris die vigeſimaquarta Maij 1619. coram Vbaldo. in fine deciſ. 54.

Ad quæſt. 53. quod licet mulier viuente marito, videatur poſſidere iure familaritatis, tamen eo mortuo habeat retentionem pro dote, vide deciſ. in cauſa Camerinen Spolij Lunæ 15. Iunij 1609. coram Cardinali Sacrato in fine deciſ. 55. & in Narnien Hæreditatis 13 Maij 1607. corā Cardinali Lancellotto in fine deciſ. 56. & in Societatis Caſtrorum Veneris 4. Iulij 1597. coram R.P.D. Orano in fine deciſ. 57. & pro ea præſumitur ſuam poſſeſſionem continuaſſe, vt dicitur in eiuſdem locis.

Ad quæſt. 54. vbi dicitur quod Creditor anterior non teneatur rem vendere, ſed eam tenere poſſit, donec ſibi ſuum creditum ſoluatur, tenetur tamen pati, vt res ſubhaſtetur ad inſtantiam ſecundi Creditoris, vt primo ſatisfiat de ſuo credito, & reſiduum conſignetur ſibi, idem firmatur etiam fuit Coram Cardinali Caualerio in eius deciſ. 429. nu. 3.

Et quod mulier poſſit impedire creditores mariti, ne procedant ad ſubhaſtationē dicit Morot. de iur. offeren. tit. de ſecundo credito offer. n. 36.

Ad quæſt. 55. quod tertius non poſſidens executionem non impediat, vide deciſ. in Papi lonen. beneficiorū Lunæ 13. Martij 1617. coram bo. me. Epiſcopo Seleucien. in fine deciſ. 58. licet in deciſ. 6. videatur firmari contrarium, ſed loquitur in diuerſis caſibus.

Ad quæſt. 56. vide deciſionem allegatā Narnien. fideicommiſſi die 3. Iulij 1621. coram R. P. D. meo Merlino in fine deciſ. 59.

Ad quæſt. 57. de exceſſu, Vide deciſ. in Carpentoraten. bonorum Lunæ 17. Nouembris 1614. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Veroſpio in fine deciſ. 60. & in Romana diuiſionis hæreditatis Lunæ 14. Decembris 1615. coram Manzanedo, in fine deciſ. 61.

Ad quæſt. 58. quod creditore inuito, aliud pro alio ſolui non poſſit, vide deciſ. in Bononien. pecuniaria Veneris 4. Iulij 1603. coram Cardinali Pamphilio in fine deciſ. 62.

Ad quæſt. 60. quod ſtante obligatione Camerali liceat variare, vide deciſ. in Parmen. Datij Lunæ 4. Iunij 1612. coram R. P. D. Coccino Decano in fine deciſ. 63. & in Romana Palatij Campi Floræ Veneris 56. Decembris 1588. coram Penia in fine deciſ. 64.

Ad quæſt. 63. vide deciſ. in Romana Prælationis Veneris 20. Nouembris 1609. coram Ortembergo Epō Attrebaten. in fine deciſ. 65. vbi latè, quando cōpetat, vel non competat prælatio.

Ad quæſt. 67. in materia obligationis de reſtituendo prioribus, & potioribus creditoribus, quod contra taliter obligationis poſſit agi exequutiuè, vide deciſ. in Romana dotis Mercurij 13. Nouembris 1602. coram eodem Ortembergo in fine deciſ. 66. & mens promittentis reſtituere pecunias habitas cum obligatione reſtituendo prioribus, & potioribus regulatur à iure communi, vt fuit dictum in Romana pecuniaria Lunæ 2. Aprilis 1601. in fine deciſ. 67.

Ad quæſt. 75. dic, quod exceptio cōpenſationis, eſt exceptio ſolutionis, & illa ſemper habet locum, vt fuit dictum in Peruſina bonorum Lunę 17. Aprilis 1617. coram Buratto in fine deciſ. 68. & ipſo iure inducitur, vt fuit dictum in eadem deciſ. 47.

Ad quæſt. 76. vide deciſ. in Romana aditionis hæreditatis 23. Februarij 1613. coram R. P. D. Coccino Decano in fine deciſ. 69.

Ad quæſt. 78. quod non poteſt capi poſſeſſio bonorum venditorum cum pacto, quod menſurentur, niſi menſuretur prius quam poſſeſſio ingrediatur fuit dictum in Romana domorum in Burgo Lunæ 22. Iunij 1615. coram Vbaldo in fine deciſ. 70.

Ad

fuit dictum in Romana Pecuniaria, Lunæ 9. Maii 1616. coram Remboldo, in fine de ciſ. 72. & in Romana Euacuationis Mercurii 24. Maii 1617. coram Vbaldo, in fine deciſ. 73.

Ad quæſt. 91. quod fructus percepti vltra quam importent intereſſe computentur in ſortem, vide deciſ. in Vrbeuetana Cenſus 13. Februarij 1595. coram Gypſio in fine deciſ. 74. & in eadem cauſa Lunæ 6. Iunii 1594. coram eodem in fine deciſ. 75.

Ad quæſt. 105. An annui redditus computantur inter ſtabilia, vide deciſ. in Vrbeuetana Cenſus 19. Nouembris 1594. coram Cardinali Blanchetto in fine dec. 76.

Ad quæſt. 107. quod nemo inuitus compellatur emere, vel vendere vide deciſ. in Romana Palatii de Comitibus Lunæ 16. Ianuarij 1612. in fine deciſ. 77.

Ad quæſt. 108. quod proprietarius præferatur vigore l. 2. C. de iur. emphyt. etiam quando ſubhaſtatur res emphyteutica, vide deciſ. allegatam hic num. 10. in Romana Domus 22. Iunii 1611. coram Cardinali Lancellotto in fine deciſ. 78.

Ad quæſt. 110. Alienatio, quando dicatur voluntaria, vel neceſſaria, vide deciſ. in Romana Cenſus Veneris 8. Nouembris 1613. coram Cardinali Sacrato, in fine deciſ. 79. & in Romana prætenſæ deuolutionis domus, Veneris 11. Decembris 1587. coram Orano in fine deciſ. 80.

Ad quæſt. 112. Quod hæres beneficiatus teneatur ſoluere creditoribus primò venientibus, & ſoluendo liberetur, vide deciſ. in Romana Cenſus ſcutorum 18000. Lunæ 16. Iunii 1615. coram Coccino Decano in fine deciſ. 81.

Ad quæſt. 116. An ſcilicet, & quando probari debeat pecunia verſa in vtilitatem Eccleſiæ, vel Minoris, cuius bona ſunt alienata, vide deciſ. in Romana Cenſuum Veneris 23. Iun i 1600. coram Cardinali Mellino in fine deciſ. 82. & in Romana Cenſuum de Romulis, Veneris 18. Iunii 1599. coram Penia in fine deciſ. 83.

Ad quæſt. 118. Quod bona fideicommiſſo ſubiecta alienari poſſint pro ſoluendis debitis teſtatoris, vide deciſ. in Romana executionis obligationis Cameralis, Veneris 2. Aprilis 1593. coram Orano, in fine deciſ. 84. & in ſupra allegata Romana domus de Alicornis coram Peregrino, & in pariter ſupra allegata Romana de Capizucchis coram Cardinali Lancellotto.

Ad quæſt. 119. Quod factum Iudicis etiam in ſubhaſtando reputatur factum partis, vide deciſ. in Romana Alimentorum de Melchioriis, Veneris 28. Februarii 1592. coram Orano in fine deciſ. 85. & in Romana Pecuniaria de Luraghis, Lunæ 26. Nouembris 1607. coram Iuſto, in fine deciſ. 86.

Ad quæſt. 128. Clericus ſuccedens Laico, coram quo Iudice conueniri debeat, vide votum Greg. XV. fel. recor. in fine dec. 87

Ad quæſt. 153. Quod Iudex nulliter procedens ſpoliare dicatur, vide deciſ. in allegata Romana Domus coram Vbaldo, de qua infra deciſ. 54. & in Romana Domorum in Burgo, Lunæ 8. Februarij 1616 coram eodem Vbaldo, in fine deciſ. 88. & in Firmana Bonorum de Montanis Lunæ 8. Aprilis 1585. coram Bubalo, in fine deciſ. 89. & in Romana Spolii, Veneris 9. Iunij 1606. coram Cardinali Lancellotto in fine deciſ. 90.

Ad quæſt. 162. Quod adiudicatio, ſeu ſubhaſtatio facta de bonis pupilli indefenſi ſit nulla, vide deciſ. in Romana Domus de Blanchis, Veneris 10. Maij 1619 coram Buratto in fine deciſ. 91.

Ad quæſt. 166. Quod adiudicatio habeat vim emptionis, & venditionis, vt dicatur de datione in ſolutum, vide deciſ. in Mediolaneñ Pecuniaria, Mercurij 27. Ianuarij 1613. coram Cardinali Mellino in fine deciſ. 92.

Ad quæſt. 179. Quod ſoluens alteri, quam vero creditori non liberetur, vide deciſ. in Romana Montis Farneſij 19. Nouembris 1610. coram Cardinali Marquemontio, in fine deciſ. 93. & in Romana repetitionis Indebiti 30. Aprilis 1610. coram R. P. D. Pirouano, in fine deciſ. 94.

Ad quæſt. 181. Quod prætendens ſententiam nullam, vel iniuſtam teneatur id probare, & ad dictum effectum tranſportare acta, ſed etiam probata iniuſtitia, ſi illa non eſt clara, non proceditur per viam Spolii, vel manutentionis, ſed debet agere via ordinaria ad illius reuocationem, vide deciſ. in Romana de Bombellis 31. Martij 1613. coram Cardinali Sacrato, in fine deciſ. 95. & in Beneuentana Bonorum 4. Maij 1615. coram Martino Andrea, in fine deciſ. 96. & in Romana Spolii Domus de Caniacchis, Veneris 20. Maii 1580. coram Cardinali Blanchetto. in fine deciſ. 97. & in Signina Caſtrorum, Lunæ 22. Iunii 1615. coram Buratto, in fine deciſ. 98.

Ad Quæſt. 183. quod tranſportatio actorum præſumatur integra, præſertim ſi adſit fides Notarij de eis rogati illud atteſtantis; vide deciſ. in Romana, ſeu Interamnen. Separationis Thori 11. Decembris coram Card. Pamphilio in fine dec. 99.

Ad Quæſt. num. 4. vbi allegatur deciſio in Ariminen. deuolutionis bonorum 16. Februarii 1609. coram Card. Sacrato, vide eam in fine deciſ. 100.

Ad Quæſt. 192. quod ſpoliatus in primis & ante omnia eſt reſtituendus, vide deciſionem in Romana Bonorum de Capite ferreo, Lunæ 4. Maii 1598. coram Litta in fine deciſ. 101. & fuit dictum in ſupra allegata Romana Domus coram Vbaldo.

Ad Quæſt. vltimam, quando venditio dicatur ſpontè, vel voluntariè facta, vel neceſſariò, vide deciſ. in Romana deuolutionis Domus, Lunæ 13. . . . . . coram Orano in fine deciſ. 102.

DECISIO PRIMA.

Coram bo. me. Card. Marquemontio.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 15. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Libri mercatorum pro tertio contra tertium probant concurrentibus adminiculis.*

2 *Creditor, licet pro ſua ſecuritate pignus habeat, tamen ſuper alijs debitoris bonis exequutionem facere poteſt.*

3 *Creditor habens debitorem carceratum, poteſt nihilominus petere ſe immitti in poſſeſſionem aliorum bonorum.*

4 *Petens exhibere alios libros vltra primo loco exhibitos tenetur probare illorum exiſtentiam.*

SEntentia Auditoris Cameræ eſt iuſta, quia creditum Vtini contra Piſottum probatur per partitas extractas ex libris Domini Roberti Primi; Nec facit, quod libri mercatoris, cuiuſ-
1 cumque ſit conditionis, & nominis, non probent pro tertio contra tertium, *Bart. in l. admonendi, num. 27. ff. de iureiur. cum alijs, per Surd. deciſ.* 199. Fallit enim concurrentibus adminiculis, vt fuit dictum *Romana Locorum Montium 14. Ianuarij 1602. coram R. P. D. Decano, & in Bononien. Dotis, prima Martij 1599. coram Illuſtriſſimo Lancellotto.*

† Adminicula autem in iſto caſu, quæ rem claram conſtituunt, colliguntur ex ſerie facti. Conſtat enim de liſta per Vtinum iuxta notorium mercatorum ſtylum facta, & directa Domino Roberto primo, in qua inter alia mandauit, vt ſolueret Piſottis ſcuta 1500. auri ſtamparum, mutuata illi ad cambiũ in Nundinis Biſuntinis, & è conuerſo conſtat de ordine dato à Piſottis bonæ memoriæ Lauaiano, vt exigeret à Domino Roberto primo partitam Vtini ſcutorum 1500. pro totidem datis ad cambium in Nundinis Biſuntinis, denique conſtat de effectuatione iſtorum ordinum per exactionem, quam fecit Lauaianus à dicto Roberto de dicta ſumma; non poteſt enim melius iuſtificari ſolutio, quam ordine præcedenti facto à mandante, & ex quietantia mandatarij ſubſequuta de pecunia mandata recepta, prout interuenit in iſto caſu, in quo etiam ex abundanti, concurrunt teſtes de iſto credito deponentes.

Probato autem Vtini credito apparet iuſta ſententia Auditoris Cameræ, quia exceptio Piſotti turbida, & illiquida eſt, licet enim dentur aliqui teſtes deponentes de quibuſdã mercibus traditis Vtino per Piſottum, tamen de iure, de ſpecie ad quantitatem non fit compenſatio, *l. fin. C. de compenſ. Bart. per illum tex. in l. ſi conuenerit, la ſeconda, in princip. ff. de pignor.*

Digitized by Google

pignor. deniqùe ſi illæ merces fuerunt da-
tæ Vtino in pignus, prout in dubio præſu-
mitur ex latè traditis *per Afflict. dec.* 323.
& colligitur ex dicto primi teſtis, qui di-
cit Vtinum ſibi dixiſſe, *Che lui ſi teneua
queſte robbe per ſua ſicurezza*, ſequitur,
quod poteſt Vtinus non obſtante, quod
habeat pignus, agere pro conſequutione
2 ſui crediti, & facere in aliis rebus exequu-
tionem, *l.* 4. *§. ex conuentione, vbi Ca-
ſtren. num.* 3. *ff. de re iudic. Rip. in ca-
pit. inter cæteras, num.* 70. *verſic. undè
eum captis etiam pignoribus, de reſcript.*
ſicuti quando debitor reperitur pro debi-
3 to carceratus, poteſt creditor petere ni-
hilominus, ſe immitti in tenutam bono-
rum, & è contra ſi fuit immiſſus in poſſeſ-
ſionem, poteſt inſtare pro captura debi-
toris, *Archidiac. cap. primo, de eo, qui im-
miſſus in poſſeſſionem in* 6. *Bart. in l. con-
ſentaneum. num.* 17. *C. quomodo, & quã-
do iud. Bald. in l. ignorare, in fin. C. de
teſtam. militari, Dec. conſ.* 73. *in fin. Rom.
ſing.* 411. & in facto ceſſat difficultas,
quia licet in genere conſtet de mercibus
traditis, & Vtinus illas non neget, tamen
non apparet, quod illarum valor adæqua-
ret creditum, quinimò in hoc Vtinus
agnoſcit bonam fidem, quia licet eo ab-
ſente, eius procurator introduxiſſet cau-
ſam ſuper tota ſumma ſcutorum 1500.
ipſe tamen in obtinenda ſententia ſe re-
ſtrinxit ad ſcuta ſtamparum 493. cogno-
ſcens ſibi fuiſſe in aliquo ſatisfactum.

Non obſtat, quod dicebatur de libro-
rum exhibitione, ſiquidem exhibuit Vti-
nus, quos habebat, etſi alios deſideret ſi-
4 bi exhibere à Piſotto; neceſsè eſt, quod
probet illorum exiſtentiam, quia mirum
non eſt, quod Vtinus, qui exercet ar-
tem ſericam, non autem artem bancha-
riam non haberet omnes libros, quos
haberet Argentarius, ſeu nummularius
mercator.

Denique, quæ dicebantur contra vali-
ditatem ſententiæ, benè fuerunt ſublata
per informantes pro Vtino.

Ideoque fuit concluſum vtraque parte
informante, ſententiam Auditoris Cameræ
eſſe confirmandam.

DECISIO II.

R. P. D. IVSTO.

Mediolanẽ Bonorum.

Veneris 9. Iunij 1595.

SVMMARIVM.

1 *In alienatione bonorum Eccleſiæ, vel tranſactione ſuper eis de iure requiritur cauſa, & ſolemnitas.*

2 *Illa autem præſumuntur non interueniſſe, vbi non probantur, vel non probatur curſus temporis ſufficiens ad eas præſumendas.*

DOmini vna parte tantum informan-
te ſuper dubio cenſuerunt tranſa-
ctionem eſſe nullam, quia in alienatione
1 bonorum Eccleſiæ copulatiuè requiritur
cauſa, & ſolemnitas, itaut vna ſine altera
non ſufficiat, *cap.* 1. *de reb. Eccleſ. non
alienan. Dec. conſ.* 142. *num.* 4. *Couar.
qui alios citat, & atteſtatur de commun.
var. reſol. lib.* 2. *cap.* 17. *num.* 12. Quod
idem procedit in tranſactione, *vt fuit re-
ſolutum coram bona memoria Domino de
Rubeis in vna Auerſana Tenimenti,* 27.
Iunij 1583. *& coram R. P. D. meo Ar-
rigoneo in vna Nouaren. Decimarum* 28.
Maij anni præteriti. Verum quod illæ
non interuenerint, ſatis oſtenditur, cum
2 non probentur *Aym. conſ.* 192. *num.* 15.
nec adſit curſus temporis ſufficiens ad
inducendam præſumptionem ſolemnita-
tum, *cap. peruenit, vbi Imol. num.* 10. *de
empt. & vend. Dec. conſ.* 409. *num.* 9. &
tenuit pluries Rota; cauſam autem non
adfuiſſe conſtat ex lectura inſtrumenti trã-
ſactionis, vbi pro hæredetitate conſequẽ-
da promittitur impetratio exemptionis
Gabellæ Salis ad certam ſummam, quod
etiam ſatis modicum, nec potentia aduer-
ſariorum fuit cauſa legitima ad dimitten-
da iura Eccleſiæ indefenſa.

Et ita, &c.

DECISIO III.

R. P. D. MERLINO.

Anconitana Bonorum.

Mercurij 27. Aprilis 1622.

SVMMARIVM.

1 *Citatio debet exequi in domo habitationis citati.*

2 *Facultas ſubſtituendi non cenſetur data, niſi in mandato ſpecialiter exprimatur.*

3 *Vbi opponitur de mandato, & proteſtatio*

ſtatio pluries repetitur, ſi non exhibeatur, decretum eſt nullum, etiamſi poſtea oſtendatur, & exhibeatur.

4 *Iuramentum calumniæ petitum, ſi non præſtetur, decretum remanet nullum.*

5 *Decretum factum contra tenorem obligationis illius, contra quem agitur, eſt nullum, & notoriè iniuſtum.*

6 *Vbi decretum, vel mandatum eſt nullum, eſt etiam nulla ſubhaſtatio, & deliberatio in exequutionem illius facta.*

7 *Si non fiat citatio ad reluendum, eſt nulla ſubhaſtatio, & deliberatio.*

8 *Bona minoris debent ſtare ſaltem per viginti dies ſub haſta.*

9 *Pro validitate ſubhaſtationis, & deliberationis requiritur citatio ad videndum ea fieri, & decretum Iudicis, aliàs ſunt nulla.*

RESponderunt Domini mandatum Auditoris Cameræ, ac ſubhaſtationem, & deliberationem illius vigore facta fuiſſe nulla. Et moti ſunt, quia apparet primam citationem fuiſſe exequutam Anconæ in domo Annibalis Barlettæ, cum tamen Domini de Ciceris habitarent Co-
1 mi, vbi propterea in earum propria domo citatio ipſa exequi debebat, *l. 1. §. 1. ff. de liber. & poſthum. l. penul. ff. de ann. except. Bald. conſil. 167. num. 2. lib. 3. Surd. conſ. 106. ſub nu. 15. & 16. Vant. de nullitate ex defectu citat. nu. 87.*

Reliquas verò citationes deindè factas hic in curia conſtat fuiſſe exequutas contra Rocchum vti ſubſtitutum per Dominum Annibalem aſſertum procuratorem Mutij, & tamen nullibi apparet, quod Annibal ipſe fuit re vera procurator, & ſubſtituendi facultatem habuerit, quæ nunquam data cenſetur, niſi in mandato ſpe-
2 cialiter exprimatur, *Vant. de nullitat. ex inhabilitat. ſeu defect. mand. compar. num. 3. Rot. deciſ.* 13. de procurat. in antiquis, & ſic patet mandatum fuiſſe nulliter relaxatum, cum nunquam fuerit citata perſona legitima.

Et hæc nullitas tantò magis videbatur intrare quo ad alios de Ciceris, quorum Annibal nullatenus ſe procuratorem aſſeruit, nec vti talis dictum Rocchum ſubſtituit.

Præterea conſiderarunt Domini, quod etiamſi Annibal fuiſſet reuera procurator, nedum Mutij, ſed aliorum de Ciceris, & ſubſtituendi facultatem ab illis habuiſſet, adhuc tamen nullitas eſſet ineuitabilis, tùm quia non fuit doctum de legitimo mandato comparentis pro Domino Ferretto, & conſequenter ſtante oppoſitione, & proteſtatione per Dominum Rocchum facta, & pluries repetita, quod ne-
3 mo ex aduerſo comparens audiatur, niſi docto de legitimo mandato, vt in ſummarin num. 5. ſententia, ſiue decretum relaxationis dicti mandati executiuè fuit ipſo iure nullum, etiamſi hodie conſtaret comparentem ipſum, verè procuratorem fuiſſe, & ſubſtituendi facultatem habuiſſe, *Crauett. conſ.* 118. *num.* 1. *Creſcen. deciſ.* 114. *Guidobo. deciſ.* 129. *Card. Seraph. deciſ.* 333. *num.* 1. *Rot. deciſ.* 105. *nu.* 2. *par.* 1. *diuerſorum, fuit dictum in Romana Pecuniaria,* 11. *Februarij* 1599 *coram Orano, & in Aſculana Dotis,* 3. *Iunij eiuſdem anni coram bo. mem. Card. Pamphilio, & alibi ſæpè.*

Tùm etiam quia non fuit præſtitum iuramentum calumniæ per eundem Rocchum expreſsè petitum, ob cuius defectū
4 proceſſus vitiatur, & ſententia, ſiue decretum redditur omninò nullum, & inualidum *cap. 1. §. 1. & ibi gloſ. de iuramen. calum. in 6. Bart. Alex. & alij in l. de Pupillo, §. qui opus, ff. de damn. infecto, Rot. deciſ. 2. de iuramen. calum. in antiquis, Put. deciſ.* 298. *lib.* 2. *Card. Mantic. deciſ.* 33. *num.* 3. *& fuit etiam firmatum in Vrbeuetana Iuris viſitandi,* 18. *Decembris* 1598. *coram Orano, & in Aeſina reſtitutionis Dotium,* 13. *Martij* 1600. *coram Litta.*

Addebat etiam maior pars Dominorum aliā nullitatem reſultantem ex notoria iniuſtitia, de qua conſtare videbatur ex eo, quia contra dictos de Ciceris fuit relaxatum mandatum exequutiuum præcisè pro ſolutione ſcutorum 1800. cum tamen vigore eorum obligationis poſſent talem ſolutionem etiam facere mediante impoſitione cenſus, Ex quo fit, quod illud tanquam
5 continens plus, & contra tenorem obligationis fuerit notoriè iniuſtum, & nullum, *vt per Caſtr. conſ.* 129. *nu.* 1. *vol.* 2.

Stante autē nullitate mādati, abſq; dubio ſubhaſtatio quoq; ac deliberatio inde ſecuta fuit pariter omninò nulla, & inualida quàm DD. alijs etiā defectibus, & nullitatibus laborare dixerunt, quoniā nō fuit
6 facta citatio ad reluendū in proprio domicilio dd. de Ciceris, prout requirebatur

Iudoch.

*Iodoch. de ſubhaſt. cap.3.nu.20.Card.Se-
raph. deciſ.* 1100. *num.*8. nec ſuit data di
latio congrua,ſed ſolum decem dierum,
quæ non viſa fuit ſufficiens habitantibus
Comi pro acceſſu ad ciuitatem Anconæ,
& cum agatur de bonis minoris, non ap-
7 patet illa ſtetiſſe ſubhaſtata ſaltem per vi-
ginti dies,prout requirebatur. *Bart. in l.
licitatio,num.3.ff.de publician. in rem act.
Capic. deciſ. 36. num. 4. Menoch. de ar-
bitr. iudic. caſ. 129. num. 3. & caſ. 171.
num.38.cum alijs congeſtis per Surd.con-
ſil.49. num.19 & 20.*

Et demum deficit quoque citatio ad
uidendum ſubhaſtari,& deliberari, ac etiã
Iudicis decretum, & tamen vtrumque
8 videbatur fuiſſe neceſſarium, *Afflic. deciſ.*
358.*nu.* 3. & 4. *Rol. conſ.* 32.*nu.* 3. *lib.*
1. *& fuit firmatum in Reatina Bonorum*
1. *Iulij* 1613. *coram Reu. D. meo Decano,
quæ eſt deciſio 476. ſub nu. 4. p. 2. recent.*

Et Ita fuit reſolutum Ciceris tantum
informantibus

DECISIO IV.

R.P.D. PIROVANO.

Bononien. Fideicommiſſi de Cataneis.
Luna 14.Decembris 1615.

SVMMARIVM.

1 *Agenti,vbi eſt hæres obligati de euictio-
ne,obſtat tex. in l.vendicantem,ff.de
euict.& l.cum à matre,C.de rei vend.*
2 *Hæres cenſetur approbare geſta à defun
cto,dum hæreditatem illius acceptat.*
3 *Sed ſi ſit hæres cum beneficio poteſt auo-
care bona per defunctum alienata.*
*Inuentarium præſeruat hæredem, ac ſi
non adiuiſſet, ibidem.*
4 *Aetas probatur ex Baptiſmi fide.*
*Minor reſtitutus aduerſus aditionem
ſimpliciter factam habetur, ac ſi à
principio eam cum beneficio adiuiſſet,
ibidem.*
*Mors probatur ex libro Parochi,aut Sa
criſtæ,ibidem.*
5 *Poſſeſſores bonorum non debent citari
in confectione inuentarij, quando con
tra eos tunc non eſt mota lis ſuper
bonis.*

PRo fundamento intentionis D. Iſottæ
& filiorum D. Ludouicæ ſupererat vi-
dendum de identitate bonorum in fidei-
commiſſo comprehenſorum, verum quia
opponebatur eandem D. Iſottam, & Lu-
douicam eſſe hæredes Curtij, & Cæſaris,
qui alienauerunt,& cauſa agitatur cum
Leonibus,&aliis tertiis poſſeſſoribus,qui-
1 bus videbatur ſufficere reiicere agentes
per exceptionem, *l. vindicantem,ff. de e-
uict. & l. cum à matre C.de rei vend.*ideo
dubitaui an exceptio dictarum legum ob-
eſſet in caſu propoſito.

Et non obſtaret ſuit reſolutum, niſi in
hæreditate ſint computanda bona Buba-
ni, quod DD. reſeruarunt in ſeparata di-
ſputatione examinare.

Nam & ſi pro parte iſtarum ſororum
non impugnetur aditio hæreditatis Cæſa-
ris ex perſona Curtii,quæ regulariter ſolet
2 importare approbationem geſtorum per
teſtatorem, *per l. cum à matre*, C. *de rei
vendic.* & per conſequens ſecuritatem ter
tiis poſſeſſoribus ne ab hæredibus poſſint
inquietari tamen ſi hæreditas fuerit adita
3 cum beneficio legis,&inuentarii,vt in præ
ſenti probatur, tunc non erit interdictum
hæredibus auocare bona per teſtatorem
alienata,quatenus ad ea conſequenda alio
iure, quam hæreditario veniant; cum hoc
præcipuum ſit inuentarii beneficiũ,vt præ
ſeruet omnes actiones hæredi competen-
tes, & quo ad damnum vitandum conſti-
tuat hæredem, ac ſi hæreditatem non adi-
uiſſet,*l.fi. §. in computatione,C.de iur.de-
lib.Fanuc.de inuen.p.5.n.94. Roland.eod.
tit.in* 10.*vtilitate,Oſaſc.dec.*181.*n.*13.*Surd.
conſ.7.num.*31.*& ſeq.*

Nec viſum eſt obſtare, quod hæreditas
à principio ſimpliciter adita fuerit, quia
poſtmodum ſorores gratioſè fuerunt reſti
tutæ aduerſus non confectum inuentariũ,
vt ex litteris fel.rec.Clementis VIII. quæ
datæ fuerunt,& quæ pariter in eadem nar-
ratiua benè iuſtificãtur, quia infantilis æ-
tas iſtarum ſororum narrata reſpectiuè tẽ
4 pore mortis Curtii earum patris, proba-
tur tàm ex fide earum Baptiſmatis, quàm
ex libro Sacriſtæ, S. Dominici de morte
Curtii,quibus in probanda natiuitate, &
morte ſolet fides adhiberi,B*ald. conſ.*452.
*lib.*4.*& in l.fin.ante finem num.*15.C.*fine
cenſ.vel reliq.Maurit.de reſt.in integrum
q.*321.ea ratione,quia in Plebano,tũc ſcri-
bunt diem Baptiſmatis, vel mortis nulla
ſit prorſus præſumenda fraus,ex quo nihil
vtilitatis,aut commodi percipiunt ex tali
ſcriptura.

Secundo autem dũ narratur hæreditas
dãnoſa, & hæc qualitas colligatur ex quã-
titate debitorum in inuentario deſcripto-

rum,

Digitized by Google

rum, quę excedunt valorem bonorũ hæreditariorum, quæ fuerunt æſtimata in libris 1461. ideò cum hodie conſtet de inuentario legitimè confecto, *l. cum à matre* non videtur obſtare, quia propriç hæredum actiones ſunt præſeruatæ à confuſione actionum, neq. *l. vendicantem*, quia adhuc non eſt expeditum, quod bona, quę peruenerunt ad ſorores ſint hæreditaria, & per conſequens interim non ſunt impediendæ, quatenus procedant ad canonizationem fideicommiſſi, vel aliorum bonorum, ad quæ ex perſona propria ſint vocatæ.

Non obſtat, quod Leonii, & alii poſſeſ-
5 ſores bonorum non fuerint citati in con-
fectione inuentarii, quia non poterant dici certi creditores prætextu futuræ euictionis bonorum, de quibus agitur, ſuper quorum recuperatione adhuc non fuerat mota lis, *l. euicta, §. duplex, ff. de euict. & latè fuit deductum in cauſa Bononien. de Formaliarijs 28. Ianuarij 1591. coram bo. me. Card. Pamphilio*. Prętęrea datur Statutum particulare Ciuitatis Bononiæ, in quo datur forma exequendi reſtitutiones in integrum aduerſus aditionem hæreditatis, & non confectionem inuentarii, qua ſeruata, vt in præſenti reſtitutio, & inuentarium ſuffragentur etiam quoad non comparentes, & ſpecialiter non citatos.

Et ita, &c.

DECISIO V.

R. P. D. BVRATTO.

Veneta Donationis.

15. *Aprilis* 1616.

SVMMARIVM.

1 *Contra bona debitoris, etiam ſola actione perſonali conuenti alienata in tertium poſſeſſorem in fraudem paratæ, vel captæ exequutionis poteſt procedi exequatiuè, & abſque actione reuocatoria.*

2 *Debet autem tertius citari, & eo non citato procedi ad eam non poteſt.*

3 *Alienatio dicitur in fraudem paratæ exequutionis, ne dum quando eſt facta lite pendente, & lata ſententia, ſed etiam poſt captum pignus iudiciale.*

Receſſum fuit à deciſione facta 16. Nouę præteriti, & reſolutum mandatum executiuum contra bona, & iura hæreditaria olim Rodulphi Pii ad fauorem de Domo relaxatum pro certis ratis decurſis annuę perpetuæ præſtationis poſſe exequi in fructibus locorum Montis Fidei, non obſtante, quod in dicta reſolutione (à qua tamẽ in hac parte DD. non receſſerunt) firmatum fuerit dicta loca non fuiſſe effecta litigioſa, & quod Lucretia dicti olim Rodulphi vxor ſit in quaſi poſſeſsione exigendi illos fructus.

Reſolutionis ratio fuit, quia contra bona debitoris etiam ſola actione perſonali
1 conuenti per eum in tertium poſſeſſorem
alienata in fraudem paratæ, vel incœptæ exequutionis, & ſic non in ſpretum Iudicialis auctoritatis proceditur executiuè, & abſque actione reuocatoria perindè ac ſi alienata non fuiſſent, prout ita procedere dicit Cyn. *in l. 1. C. de alienat. iud. mutan cauſ fact. declarat. Bal in l. ob maritorum, nu 8 verſ. breuiter dico, C. ne vxor pro marito, & in l. penul. nu. 27. C. de execut. rei iud. quem ſequuntur Caſtren. in l. à Diuo Pio §. ſi ſuper rebus, nu 8. verſ. Bald. notabiliter, & ibi Herculan. nu. 44. Iaſ nu. 10. verſ. mihi placet contraria, ff. de re iudicata relati per Couar practic. quæſt. cap 15 nu. 7 verſ ſed & generaliter, Rip. in l. 1. §. ſi hæres num 21. verſ. Bald. in l. ob maritorum ff. ad Trebel. Capic. deciſ. 28. nu. 10. & ſeq. Surd. conſ. 405. num. 9. in fine, verſ. ſecundo reſpondeo, & nu. 10. & conſ. 533. nu. 4 & tenuit Rota in Placentina Euictionis 28. Iun. 1591. coram bo. me. Card. Blanchetto, & in Interamnen. Bonorum 17. Decembris 1610. coram R. P. D. Caualerio, & in Romana Legitima 5. Decembris 1614. coram Vbal-*
2 *do*, & ſatis eſt in fauorem tertii poſſeſſo-
ris hoc eſſe inductum, vt contra hæredem non poſsit fieri executio, niſi fuerit citatus, *Capyc. dec. 20. num. 24. & Rota in Romana Reſtitutionis Vineæ 22. Iunij 1587. coram bo. mem. Card. Mantica*, tunc autem alienatio dicitur in fraudem paratæ exequutionis, quando facta eſt ne
3 dum lite pendente, & lata ſententia, ſed
etiam poſt captum pignus iudiciale, iuxta *l. 1. C. ſi in cauſa iudicat. Guidopap. q. 81. Ripa in dicto §. ſi hæres, num. 21. verſic. videtur autem alienata, Pedemont. deciſ. 65. nu. 4. in fine, Surd. d. conſ. 533. num. 5. cum alijs ſupra citatis.*

Et ita, &c.

DECI-

DECISIO VI.

R.P.D. PAMPHILIO.

Toletana Iuris Decimandi.

Veneris 19. Februarij 1593.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, parito iudicato, importat, quod prius, & ante oĩa ſatisfiat integraliter.*
2 *Tertius veniens pro ſuo intereſſe impedit executionem rei iudicatæ, & eſt audiendus ſuper iuribus ſuis.*
3 *Et impedit executionem ne dum veniendo ad cauſam in ſtatu, & terminis in quibus cauſa reperitur ſed etiam principaliter committendo cauſam, prout in prima. vbi venit principaliter pro ſuo intereſſe non autem ad alterius defenſionẽ.*
4 *Vt ſententia lata contra poſſeſſorem maioricatus præiudicet ſucceſſori, debent ſucceſſores citari ſaltem per proclama.*
5 *Poteſt tamen ſucceſſor appellare.*
6 *Non tamen afficit ſententia ſucceſſorem in maioracu, quando ipſi vult probare aliquid contra ſententiam, quod non probauit anteceſſor.*

DOmini cum præſuppoſito, quod Dux
Modernus veniat ex propria perſona
tanquam primogenitus de domo, & ſuc-
ceſſor in maioricatu vigore inueſtitura-
rum antiquarum, non autem tamquam hę
res Ducis Senioris, dixerunt ipſum poſſe
1 impedire executionem, & per conſequens
non eſſe apponendam clauſulam, Parito
indicato, quæ importat, quod prius & an-
te omnia ſatisfiat integraliter, iuxta no-
tata in *cap. fin. de reſtit. ſpoliat. Staſil de
lit. Iuſt. §. dicendum, num.* 42.

Communis eſt enim Doct. omnium cõ
2 cluſio, quod tertius veniens pro ſuo in-
tereſſe impedit executionem rei iudicatę,
& eſt audiendus ſuper iuribus ſuis *Inno-
cen. in cap. veniens, il ſecondo, ſub num.* 3.
quem ibi omnes ſequuntur de *teſtib. Ro-
ta deciſ. 2. de re iudicata, in antiquis*, etiam
ſi tractetur de exequutione trium ſenten-
tiarum conformium, *Card. in Clem. vt
Calumniis quæſt. 4. & ibi Vital. nu. 89.
& ſeq. de re iudicata. Rota deciſ. 13. eodem
tit. in antiquis, & deciſ. 14. de prob. in
nouis, Alex. cõſ. 85. nu. 12. lib. 3. Gabr.
concl. 1. de re iudicat. nu. 19. & fuit re-
ſolutum in cauſa Burgen. Vnionis de
Blinos coram D. meo Orano 26. Nouem-
bris 1588.*

Et iſte tertius impedit exequutionem
3 ne dum venien. ad cauſam in ſtatu, & ter-
minis in quibus cauſa reperitur, ſed e-
tiam principaliter committendo cauſam
prout in prima, vbi venit principaliter
pro ſuo intereſſe, non autem ad alterius
defenſionem, *Io. Andreas in c. 2. nu. 2.
verſ. illi autem prouiſus, & ibi Gemin.
ſub nu. 9. vt lite pend. in 6. Couar. pract.
quæſt. c. 13. in prin. & tenuit Rota in
cauſa Corduben. Statutorum 24. Ianuarii*
1590. *coram D. meo Seraphino.*

Maximè, quod ſententiæ non loqnun-
tur de moderno Duce, nec ipſum afficiũt,
cum non fuerit citatus, ſaltem per procla-
4 ma, prout requiritur ad effectum, vt ſentẽ
tia lata contra poſſeſſorem maioricatus,
præiudicet ſucceſſoribus, iuxta opinionẽ,
quam ſequitur *Rota, vt per Acebill. deciſ. 3
de re iudic. Put. dec. 4. in 3. lib. & in iſtis
terminis fuit reſolutum in Rota in cauſa
Hiſpalen. Decimarum de Villalua 15. Iu
nii 1582. coram bo. me. Lauretano*, & in
omnem euentum moderno Duci tanquã
5 ſucceſſori, licita fuit appellatio, vt per
*Alex. in l. filiusfamil. §. Dico, nu. 11. in fi.
de leg. 1. cum aliis per Pinell. in l. 1. in 3.
par. ſub nu. 50. in 3. limit. C. de bon. mater.*
præſertim cum poſſit conſiderari aliqua
negligentia Ducis Senioris, qui ſuccubuit
6 ex eo, quod teſtes examinauit ruſticos, &
vaſſallos, omittendo examinare alios te-
ſtes integros, quos modernus Dux exami
nare intendit, quo caſu ſententias non af-
ficere ſucceſſores in maioricatu, tradunt
DD. allegati per *Pinel. in num. 5. in 4. li-
mit. & Molin. de primogenit. Hiſpan lib. 4
cap. 8. num. 9. & ſenſit Rota in dicta cauſa
Hiſpalen. Decimarum de Villalua.*

DECISIO VII.

R.P.D. MANZANEDO.

Romana Spolii.

Veneris 27. Nouembris 1615.

SVMMARIVM.

1 *Ex actorum reuolutione apparet de validitate, vel inualiditate ſententiæ.*

Senten-

Sententia valida debet confirmari.
2 *Sententia condemnans in minori ſumma, quam fuerit petitum, dicitur conformes libello in quo maior ſumma fuit petita.*
3 *Vbi ſunt probata extrema requiſita in ſpolio ſententia reintegratiua eſt valida.*
4 *Clauſula conſtituti operatur translationē poſſeſſionis in conſtitutarium.*
Ex mandato de manutenendo, probatur poſſeſſio illius, qui illud obtinuit.
5 *Ceſſionarius poteſt agere ſpolio, & etiam omnibus exceptionibus competentibus cedenti.*
6 *Secundum extremum probatur ex ſubſtitatione litis iunctis adminiculis.*
7 *Sub ceſſione generali non venit actio ſpolij. Contrarium eſt verius. ibidem.*
Actio ſpolij tranſit in ſingularem ſucceſſorem, etiam abſque ceſſione.
8 *Poſſeſſio tradita à Iudice praſumitur ſeruatis ſeruandis, & praecedentibus decretis requiſitis.*
9 *In ſpolio non eſt neceſſaria probatio tituli.*
10 *Poſſidenti non competit actio ſpolii.*
11 *Opponens ſe poſſeſſori videtur eum ſpoliare.*
12 *Ciuiliter poſſidens poteſt agere ſpolio pro conſequenda naturali.*
13 *Habens intereſſe debet citari in quolibet actu ſubbattationis, & deliberationis.*

DOmini cenſuerunt ſententiam A. C. eſſe confirmandam cum de eius vali-
1 ditate conſtet ex actorum reuolutione, &
nullitas contra illam oppoſita, quod ſcilicet non ſit conformis Libello, cum redintegret Florenum ad tertiam partem domus, de qua agitur, & in libello fuerint petitæ duæ partes ex quinque; Tollitur ex eo, quod cum minor ſit quantitas vnus partis ex tribus, quam duarum ex quinque, potuit ſententia condemnare in minori, & dicitur libello conformis, ex quo in petitione facta maioris quantitatis, includitur etiam petitio minoris, *iux-*
2 *ta Iaſ. in l. quidam exiſtimauerunt, nu. 1. ff. ſi cert. pet. Fab. in §. quoties inſtit. de inutil. ſtipulat. Guidopapa deciſ. 27. Caſſan. in conſuetud Burgund. tit. Des juſtices, §. verb. caſquet, num. 13.*

De Iuſtitia verò dubitari non poteſt, cum conſtet de requiſitis in iudicio Spo-
3 lii, nempè de vtraque extremo, iuxta notata per *Doct. in cap. cum ad ſedem vbi Abb. num. 17. de reſtit. ſpoliat. Bald. in l. 1 num. 15. ad fin. C. ſi non competenti Iudice Alex. conſil. 6. num. 5. lib. 3. Menoch. de recuper. remed. 15. num. 383.*

De primo enim ſatis apparere viſum fuit, ex eo, quod portio domus, de qua agitur, fuit deliberata Caccianimico, qui illius poſſeſſionem accepit, ac eam poſtea ceſſit Crippæ, cum clauſula conſtitu-
4 ti, quæ operatur, vt dicta poſſeſſio cenſeatur translata in conſtitutarium, *l. quod meo, in princ. & l. interdum. de acquirenda poſſeſſ. Capic. deciſ. 14. num. 8. Rot. deciſ. 132. num. 5. par. 1. diuerſ. Tiraquell. de iure conſtit. par. 1. num. 2. Mantic de tacit. & ambig. lib. 13. tit. 23. num. 14.* cum præſertim dicta Crippa poſt ceſſionem obtinuerit ſibi conſignari plures penſiones, & habuerit à Iudice mandatum de manutenendo, & ex quo illius poſſeſſio clarior redditur, *Pariſ. conſ. 104. num. 88 lib. 1. Gabr. in tit. de locat. concl. 4. num. 7. Menoch. de retinen. remed. 3. num. 567. Rot. deciſ. 506. num. 4. par. 1. diuerſ*

Qua quidem poſſeſſione Crippæ ſtante, Florenus hodiè agens ſpolio, tanquam Ceſſionarius Baldaſaris, & Aloyſii, qui, vt conſtat ex datis in ſummario, ſunt filii, & hæredes Io. Ambroſii hæredis dicti
5 Crippæ, ſatis iuſtificaſſe videtur, primum extremum, cum poſſit vti omnibus iuribus, quæ dictis cedentibus competebant, & ſic etiam poſſeſſione Crippæ, *vt fuit dictum in vna Terracinen. Saluiani 21. May 1614. coram me.*

Secundum vero extremum videtur, probari ex ſuſtentatione litis iunctis præſertim proteſtationibus pro parte Santinelli factis, ne penſiones Crippæ conſignarentur, ſed ſibi bono emptori dictæ domus, *Pontan. de ſpol lib. 2. nu. 185.*

Non obſtat, quod cum dicta ceſsio facta Floreno fuerit de omnibus iuribus in genere, in ea non venit actio ſpolii, ad ta-
7 uita per *Menoc. de recuper remed. 15. nu. 60.* quia communis opinio eſt in contrarium, quod imò actio Spolii, tanquam perſonalis, & in rem ſcripta, tranſit in ſingularem ſucceſſorem abſque alia ceſsione, vt per *Soccin. in l. rem, quæ nobis, num. 10. de acquiren. poſſeſſ. Ruin. conſil. 45. colum. 5. verſic. & est breuiter lib. 4. Pontan. vbi ſupra lib. primo, num. 131.* quem ſequitur Rota, teſte *Put. deciſ. 172. lib. 2. in nou. Mohedan. deciſ. 3. de reſtitut. ſpoliat. Card. Seraph. deciſ. 777. num. 10.*

Non obſtat, quod non conſtet de de-
creto originali deliberandi Caccianimi-
co, niſi per inſtrumentum deliberatio-
nis, in quo illius tenor fuit regiſtratus,
quia ommiſſo, an ſufficiat dicta regiſtra-
tio, dicebatur ceſſare difficultatem, ex
obſeruantia ſubſecuta, cum in vim illius
fuerit per iudicem data poſſeſſio, quæ
8 preſumitur tradita ſeruatis ſeruandis, &
debitis decretis præcedentibus, ad tradita
per Gabriel. tit. de ſentent. concluſ. 5.
& inquilini recognouerunt in Dominum
dictum Crippam, vltra quod huiuſmodi
exceptio tanquam reſpiciens petitorium,
non eſt admittenda in hoc iudicio, in quo
ſufficit docere tantum de prædictis ex-
8 tremis, abſque eo quod verificetur titu-
lus iuxta ſuperius adducta, & licet DD.
in præterita poſitione ordinauerint, quod
informaretur, etiam ſuper bono iure,
hoc tamen fuit ad effectum ſpolij, de quo
agitur, & quia ex tunc deductis ſpolium
videbatur turbidum, quæ turbiditas,
cum ceſſet, ex hodie nouiter deductis
pro parte Floreni, merito viſum fuit non
eſſe opus de aliquo titulo docere, ex ſu-
pradictis.

Minuſque obſtat, quod Fratres de
Ferris, qui prius hanc domum totam
poſſidebant eſſent ſeptem, & illorum
duo eſſent debitores, vnde domus non
potuit deliberari pro duobus quintis par-
tibus, quia vltra quod hoc etiam reſpicit
petitorium, ceſſat difficultas ex datis in
ſummario Floreni, ex quo apparet duos
ex ipſis, nempè Marcum Antonium, &
Alphonſum fuiſſe mortuos de tempore
executionis, quæ propterea benè fuit fa-
cta ſuper duabus quintis partibus.

Neque facit, quod Crippa poſt præ-
tenſum ſpolium, exegerit nonnullas pen-
ſiones, & conſequenter non deſierit poſ-
ſidere, ac exinde ceſſet actio ſpolii, quæ
non competit poſſidenti.

10 Quia dictæ penſiones depoſitatæ de
Anno 1589. per inquilinum debebantur
Crippæ ſtante mandato de manutenen-
do per 14. menſes ante immiſſionem
per iuſſum obtento, qui propterea dum
inſtetit, & obtinuit de anno 1593. con-
ſignari dictis penſiones depoſitatas, in-
telligendum eſt pro decurſis, et ei de-
bitis ante immiſſionem Santinelli, et ſpo-
lium commiſſum, non autem de alijs,
quas idem Santinellus retinebat, et ſem-
per ſoluere recuſauit, vt conſtat ex
proteſtatione per eius legitimum pro-
curatorem facta de anno 1592. in qua
contradixit dictæ conſignationi penſio-
num depoſitatarum, et expreſsè dene-
gauit Crippę, alias poſtea decurſas ſol-
uere, eique oppoſuit, nullum ius ſuper
illis competere, per quam quidem con-
tradictionem, et oppoſitionem videtur
11 iterum Crippam ſpoliaſſe, *Crauett. con-
ſil.* 140. *num.* 1. *Rot. deciſ.* 99. *num.* 3. *par.* 1.
diuerſ. et ſic ceſſat obiectum, quod non
deſierit poſſidere.

Non obſtant cæteri actus per Crippam
geſti, ex quibus informantes ex aduerſo
inferunt adrretentionem ciuilis poſſeſſio-
nis; Quia etiam ciuiliter poſſidens po-
12 teſt ſpolio agere, ad conſequendum poſ-
ſeſsionem naturalem, quam amiſit, *Bald.
in dicta l.* 3. *num.* 15. *verſ. & nota*, *C.
ſi à non competen. iudice*, *Put. deciſ.* 198.
num. 4. *lib.* 1. *Menoch. de recuper. remed.*
15. *num.* 391.

Tandem non obſtare viſum fuit, quod
dicitur Santinellum fuiſſe immiſſum au-
ctoritate iudicis ritè procedentis, & exin-
de non intrare ſpolium; quia cum age-
retur de intereſſe Crippæ, non ſufficit il-
lum fuiſſe ſemel tantum citatum, ad vi-
dendum mandari conſignari domum Cur-
ſori ad effectum ſubhaſtandi, ſed debe-
bat citari in quolibet actu deliberationis,
13 & immiſſionis Santinelli; *l. de vnoquoque
ff. de rei iudic.* quod cum non fuerit fa-
ctum, iudex videtur nulliter, & vti pri-
uatus proceſſiſſe, & conſequenter ſpo-
liaſſe, *Roman. conſ.* 158. *num.* 6 *Rip. in l.
naturaliter*, *§. nihil commune*, *ff. de ac-
quirend. poſſeſſ. Rolana. conſ.* 6. *num.* 11.
lib. 2. *Crauett. conſ.* 140. *num.* 2. *Honaed.
conſ.* 87. *num.* 22. *& ſeq. lib.* 1. *Seraph deciſ.*
767. *num.* 1.

Et ita, &c.

DECISIO VIII.

R. P. D. PAMPHILIO.

Romana Vineę;

Veneris 14. Januarij 1613.

SVMMARIVM.

1 *Creditum probatur ex veſtris ſolutio-
num factarum à fideiuſſore cum ceſ-
ſione.*

2 *Inſtrumentum crediti non debet produ-
ci vbi pars aduerſa declarauit velle*

ſtare illius indicationi

1 *Vbi debitor indicauit bona creditori, & conſenſit illorum ſubhaſtationi, & deliberationi, vel iudex pronunciauit dictum conſenſum haberi pro præſtito ſufficit, vt deueniri poſſit ad ſubhaſtationem dictorum bonorũ.*

4 *Vbi conceditur conſequens dicitur, etiam conceſſum omne neceſſarium antecedens.*

5 *Vbi per debitorem indicantur bona, & conſentitur, vt ſubhaſtentur conſenſus cenſetur præſtitus, vt ſubhaſtentur pro vero credito, & non requiritur alia ſubhaſtatio.*

Et talis conſenſus ſupplet alias ſolemnitates requiſitas.

6 *Conſenſus ſubhaſtationi pro vero, & reali credito refertur, etiam ad credita, de quibus non conſtat in actis.*

7 *Electio peritorum facta cum clauſula præſeruatiua, ſine præiudicio, præſeruat omnia iura, ac ſi electio facta non fuiſſet.*

8 *Creditori, qui fuit immiſſus in bonis debitoris, niſi de fructibus perceptis rationem reddat obſtat exceptio ſatisfactionis.*

9 *Relationi periti de conſenſu partium electi eſt ſtandum.*

10 *Aequalitas ſeruari debet in iudicijs, & in probationibus faciendis.*

CVm Dominus Valperga eſſet creditor Zorli in diuerſis pecuniarum ſummis poſt plura inſtetit deueniri ad vlteriorem ſubhaſtationem cuiuſdam vineę, ad quam euitandam Zorlus oppoſuit de compenſatione, cum quodam eius credito, de quo dicebatur conſiare ex poſitionibus habitis pro confeſſa is, & ex partito, ſeu iuramento litis deciſiuo; ideo ſub die prima Februarii præteriti dubitaui an huiuſmodi poſitiones, & partitum obſtarent, quod fuit negatiuè reſolutum, niſi aliunde creditum iuſtificaretur, vt apparet ex deciſ. tunc extenſa; verum quia Zorlus contra dictam ſubhaſtationem plures alias exceptiones opponebat, ſupradicta die propoſui dubium generale; An ſcilicet deueniendum ſit ad vlteriorem ſubhaſtationem, quod per Dominos fuit affirmatiuè reſolutum; quia de credito Valpergæ ſatis conſtat ex publicis inſtrumentis

1 ſolutionum diuerſarum ſocietatum officiorum, a quibus Zorlus tanquam recognitor bonæ fidei Valpergam fideiuſſorẽ indemnem releuare promiſit, necnon exceſſionibus earundem ſocietatum per eundem Valpergam obtentis in actu ſolutionis. Itaut propterea de credito Valpergæ dubitari non poſſit.

Non obſtat, quod ſubhaſtatio fuerit cæpta non præcedente exhibitione inſtrumentorum, & exequutione, ac aliis ante deliberationem requiſitis per Statutum Vrbis *lib. 1. cap. 192.* quia quoad exhibitionem inſtrumẽtorum fuit dictum, quod

2 Zorlus ad euitandas expenſas declarauit medio iuramento velle ſtare illorum indicationi per Valpergam faciendæ; Quo vero ad executionem, & alia requiſita per ſtatutum placuit reſponſio, quod iudex citato dicto Zorlo ad præſtandum conſenſum deliberationi, & ſubhaſtationi bonorum per ipſum in actis indicatorum pronunciauit partibus præſentibus con-

3 ſenſum haberi pro prҿſtito, pro vero, & reali credito, quo caſu ſtante veritate crediti exequutio habetur pro facta cum omnibus requiſitis, ad effectum, vt deueniri poſſit ad actum ſubhaſtationis, per regulam quod cui conceditur conſequens di-

4 citur, etiam conceſſum omne ſuum antecedens neceſſarium, *l. ad legatum l. ad rem mobil. & ibi gloſ. & DD. ff. de procu.*

Et ex his ceſſat, quod conſenſus fuerit præſtitus ſubhaſtationi ritè, et rectè fiendæ ſecundum formam ſupradicti ſtatuti, quia cum bona ſubhaſtanda iam fuiſſent per Zorlum in actis indicata conſenſus cenſeri debet præſtitus in ſpecie ad effe-

5 ctum, vt bona iam indicata ſubhaſtarentur nulla alia prҿcedente exequutione pro vero tamen, et reali credito, quo caſu certum eſt conſenſum ſupplere ſolemnitates requiſitas in ſubhaſtatione, ex adductis in cauſa *Rom. Spolij 14. Iulij 1605. coram bo. me. Iuſto*, et faciunt etiam deducta in cauſa *Aſculana Prædij 22. Iun. 1609. coram Reuer. D. meo Damaſceno.*

Nec obſtat, quod dictus conſenſus ſit reſtrictus ad creditum, pro quo Zorlus reperiebatur carceratus, quia imò dictus conſenſus legitur prҿſtitus ſubhaſtationi, ſeu deliberationi pro vero, et reali credi-

6 to, quę verba fuiſſent ſuperflua, niſi etiam poſſunt referri ad credita, de quibus adhuc non conſtabat in actis nec fuiſſet neceſſaria declaratio de ſtando indicationi inſtrumentorum; credita enim, pro quibus ſeruatis de iure ſeruandis fuerant relaxata mandata, et Zorlus reperiebatur carceratus non indigebant alia indicatione.

Præ

Præterea omnis difficultas in caſu iſto viſa fuit DD. ceſſare ex commiſſione per Valpergam obtenta in qua fuit reſcriptum procedendum eſſe adulteriora in ſubhaſtatione, prout de iure reiectis nullitatibus, & conſtito prius de bono iure, de quo ſatis viſum fuit conſtare ex inſtrumentis, & aliis ſupra deductis.

Nec refert, quod poſt cæptum iudicium ſubhaſtationis Valperga elegerit calculatores pro liquidandis tam crediti ipſius, quàm etiam Zorli, & obtinuerit mandari referri, & ſtari illorum relationi; itaut videatur receſſiſſe à iudicio ſubhaſtationis: placuit enim reſponſio, quod præfata electio fuit facta cum clau-
7 ſula præſeruatiua, ſine præiudicio obligationis Cameralis proceſſus exequutiui, & mandatorum relaxatorum, & quorumcumque iurium ambarum partium, per quam cenſetur præſeruatum, etiam vis, quoad ſubhaſtationem, perinde, ac ſi electio non fuiſſet facta, *l. teſtamento Centurio, §. 1. ff. de manumiſſ. teſtamen. Caſtren. conſ. 312. num. 4. lib. 1. Pariſ. conſ. 23. nu. 140. lib. 1. & conſ. 70. nu. 18. lib. 3. Put. deciſ. 32. lib. 2.* & fuit pluries deciſum.

Minus refragatur, quod Vinea de qua agitur fuerit per iudicem conſignata Valpergæ, vt de fructibus ſibi ſatisfieret, & ipſe promiſerit de illis reddere fidele computum, quod tamen adhuc non red-
8 didit, & propterea obſtat ei exceptio ſolutionis, ſeu ſatisfactionis, quæ admittitur etiam vbi agitur, etiam vigore obligationis Cameralis, quia fuit reſponſum, quod Valperga deductis expenſis pro cultura Vineæ, remanet tantum debitor pro dictis fructibus in ſcutis 116. vt patet ex relatione periti de conſenſu
9 partium electi, cui ſtandum eſt, *Abb. in cap. propoſuiſti, num. 10. & ibi Felin. num. 6. de probat. Corn. conſil. 43. col 3. lib. 1. Pariſ. conſil. 96. num. 32. lib. 1. Neuizan. conſil. 91. num. 18.* & fuit dictum *coram me in cauſa Romana Tutelæ 11. Maij 1612.* & aliàs ſæpè, & hoc debitum Valperga offert ſe paratum compenſare cum ſuo credito.

Ad id, quod dicebatur Valpergam debere ſtare indicationi faciendæ per Zorlum, fuit reſponſum adhuc pro parte Zorli non dari fumum, quod habeat aliqua iura releuantia, quæ ſi verè adeſſent, placuit ſtandum eſſe indicationi, vt ſeruetur æqualitas, quæ in iudiciis ſeruari debet, & præcipuè in probationibus faciendis, *Dec. in regula fauorabiliores, num. 4. verſic. & in medio*, vbi etiam *Cagnol. num. 8. de reg. iur.*

Quo vero ad poſitiones habitas pro confeſſatis DD. voluerunt partes audire, & ideo fuit deciſum deueniendum eſſe ad vlteriorem ſubhaſtationem, niſi obſtent ſupradictæ poſitiones, & dato competenti termino Zorlo ad indicandum, & facta compenſatione fructuum perceptorum iuxta relationem periti de qua ſupra.

DECISIO IX.

R. P. D. IVSTO.

Colimbricen. Decanatus.

Veneris, 27. Ianuarij 1595.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata citato curatore, de cuius non conſtat eſt nulla.*
Curator legitimus eſt citandus.
2 *Notario ſine teſtibus non creditur de exequutione citationis.*
Vbi non conſtat de citatione non poteſt dici inducta pendentia litis, neque poteſt procedi per audientiam contradictam.
3 *Nullitas, de qua incontinenti docetur impedit exequutionem.*
4 *Citari debet in reuocatione ſententiæ, etiam fiſcus, vbi negocium principaliter illum tangit.*
5 *Exequutio debet impediri reſpectu eius, qui non fuit citatus, ſi habet intereſſe.*
6 *Commiſſio vbi obtenta eſt ſubreptitia ſententia à Iudice vigore illius commiſſionis lata, eſt nulla.*

DVbitaui, an eſſet moderanda inhibitio, & DD. reſoluerunt non eſſe moderandam, & Fiſcum Regium audiendum eſſe, nam in ſententia vltimo loco lata citatus fuit quidam cura-
1 tor Antonii Toſcani, de cuius cura non conſtat *ad text. in l. vlt. §. tale, itaq; de cura. Furioſ.* & tamẽ curator legitimus erat citandus, *l. Licinnius, §. bonorum. ff. de*

de legat. 2. Quinimò nec de exequutione
2 citationis legitimè conſtat cum notario
ſine teſtibus non credatur, *Put. deciſ.* 5.
lib. 3. & ideo non fuit induƈta pendentia
litis, *Clem. fin. vt lit. pend. Dec. conſ.* 460.
nu. 28. nec perpetuata iuriſdiƈtio, *Ar-
chid. in cap. non ita in princip.* 2. *q* 7. *Ca-
ſtren. in l.* 2. §. 1. *ff. de fer.* Et non potuit
procedi per audientiam contradiƈtarum,
Aegidius deciſ. 310. & ſen entia eſt nulla,
*Clementina Paſtoralis de re iud. cum ſi-
milibus*, nullitas autem de qua inconti-
3 nenti docetur impedit exequutionem,
Roman. conſ. 51. *in princ. Pariſ. conſ.* 54.
num. 41. *lib* 3. *Caputaq. deciſ.* 264. *lib.* 2.
Præterea Fiſcus Regius, qui obtinnerat
à Papa cauſam ſuper priuatione Decana-
tus committi Cardinali Legato, et illius
vigore ſententiam habuit in ſui fauorem
debebat etiam citari in reuocatione eiuſ-
4 dem ſententiæ. quia negotium illum prin-
cipaliter tangebat, *l. nam ita Diuus, &
ibi DD. ff. de adopt. l.* 1. §. *denunciari, ff.
de ven. tr. inſpic.* Vnde quia ipſe non fuit
c tatus, & ſic ignoranti fieret direƈto præ-
5 iudicium debet impedirí exequutio, *Abb.
in cap. veniens il* 2. *ſub num.* 6. *de teſtib.*
etiam ſi ille Antonius Toſcanus hodie non
compareat.

Et tanto magis DD. venerunt in hanc
ſententiam, quia cum ad inſtantiam eiuſ-
dem Balthaſſaris fuiſſet commiſſa, & in-
troduƈta cauſa coram Ordinario Col m-
brien con ra Antonium, & Fiſcus Re-
gius obtinuiſſe litteras ſuperſeſſorias ab
Illuſtriſſimo Cardinali Præfeƈto Signatu-
ræ Iuſtitiæ hoc tacito imò narrato, quod
faƈta inſtan ia coram eodem Ordinario
cauſæ expeditionem habere non potue-
rat, obtinui in vim Concilii Tridentini,
cap. 20. *ſeſſ.* 24. cauſam in Roma com-
6 mitti, & ab eodem Ordinario auocare
ſubreptitiè, & ideo ſine iuriſdiƈtione,
& nulliter eſſe pronunciatum, *Caſſad.
deciſ.* 1. *&* 2. *de reſcript.* præſertim, quia
Fiſcus Regius non citatus non potuit ex-
cipere, neque procurare reſcripti refor-
mationem.

DECISIO X.

R. P. D. PIROVANO.

Romana Pecuniaria.

Veneris, 20. Iunij 1614.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſione tam ciuili, quam naturali, quiſque à iudice ritè, & reƈtè procedente priuatur.*

2 *Inſtrumentum facit probationem probatam veritatem apparentem, & nullo alio adminiculo indiget.*

3 *Conſtituti clauſula probat contra conſtituentem pro eo, cuius fauore quis ſe poſſidere conſtituit, & habentes cauſam ab eo ſuam poſſeſſionem.*

4 *Secundum extremum, videlicet poſſeſſio Rei conuenti probatur per ſuſtentationem litis, & per inſtrumentum adeptæ poſſeſſionis.*

5 *Conſtituti virtus lapſo decennio expirat*

Declara, vt num. 6.

6 *Poſſidens de præterito præſumitur continuaſſe ſuam poſſeſſionem vſque ad præſens.*

Quod procedit, etiam ſine præfinitione temporis alio non exiſtente in poſſeſſione.

7 *Poſſidere quis præſumitur ex præcedenti titulo.*

8 *Præſcriptio decem annorum obſtat agenti Saluiano interdiƈto.*

Mala fides inducitur per motam litem, quæ præſcriptionem impedit.

9 *Compenſatio non admittitur de non liquido ad liquidum.*

Compenſatio de credito vnius perſonæ non admittitur ad creditum alterius.

Sententia eſt indiuidua, ideo pro parte valere, & pro parte non minimè poteſt, num. 10. *&* 11.

DVbitaui an ſententia Auditoris Ca-
meræ & Reuerendi Patri Domi-
ni Zambeccarii ſint confirmandæ, vel
infirmandæ, & præſens dubium, quam-
uis videatur comprehendere diſputatio-
nem validitatis vtriuſque ſententiæ, re-
ſtringitur tamen ad ſententiam Audito-
ris Cameræ, à quo ſi ritè, & reƈtè fuit
proceſſum nulli dubium, quod Hiero-
nyma, ſeu Innocentius Capitonus eius
filius, & hære potuerunt priuari poſſeſ-
1 ſione tam ciuili, quàm naturali, *Mohe-
dan. deciſ. quarta, & ſeptima, de reſti-
tut. ſpoliat. Rota deciſ.* 802. *num.* 7.
par. 1.

Digitized by Google

par. 1. diuerſ. & conſequenter ſententia D. Zambeccarij ſuper manutentione non eſt confirmanda, ſed reuocanda: Fuerunt igitur DD. pro validitate ſententiæ A. C. Aliam verò reuocandam cenſuerunt. Nam cum prędicta ſententia A. C. lata in Saluiano fuerit; Federicus, & Flaminia Coniuges requiſita in eo remedio benè probarunt.

2 De credito cum hypotheca in ſpecie ſuper Vinea, de qua agitur conſtat ex inſtrumento impoſitionis cenſus ſuper eadem Vinea, quæ probatio dicitur probata, & veritas apparens cum deſcendat ab inſtrumento, vt dicunt *Alciat. de præſumption. regul. 13. præſumpt. 3. num 8 Oſaſc. decis. 72. num. 4.* Nec eget alio adminiculo, ſed ſufficit, vt dictum fuit *in Romana Saluiani 27. Maij 1599. & in Romana Bonorum de Cellis 14 Maij 1010 coram bon. memor. Penia, & in alia Romana Saluiani 19. Nouembris 1599. coram Domino Card.li. Lancellotto tunc Rota Auditore.*

3 De primo extremo, quod ſcilicet Vinea fuerit poſſeſſa per Hortenſium Riccardum, qui cenſum impoſuit, & vendidit, conſtat ex inſtrumento recognitionis, & aſſignationis dotis factę per eundem Hortenſium Hieronymæ Vxori ſuę ſuper hac eadem Vinea, in quo aſſerit Vineam prędictam per ipſum eſſe tentam, & poſſeſſam, & donec Hieronyma adepta fuerit poſſeſſionem conſtituit ſe eius nomine tenere, & poſſidere, quę aſſertio, & clauſula Conſtituti contra ipſum conſtituentem, & habentem cauſam ab eo probat poſſeſſionem, *Tiraquell. de iure conſtit. poſſeſſ. in princip. num. 2. Rota decis. 549. par. 1. diuerſ.*

4 Secundum extremum probatum remanet ex ſuſtentatione litis, & inſtrumento poſſeſſionis per Hieronymam adeptę vigore mandati de redintegrando cum tamen alterum ex prædictis ſufficeret, prout de primo pluries fuit deciſum *teſte Pontano de ſpolio lib. 2. cap. 17. nu. 185. ſignanter apud Caputaquen. decis. 369. par. 2. Cæſar de Graſſ. decis. 4. num. 2. de reſtit. ſpoliat. Seraph. decis. 1415 num. 3.* de ſecundo ſunt deciſiones *Caputaquen. 173. par. 3. 333. par. 2. Rota decis. 802. nu. 5. par. 1. diuerſ.*

5 Nec obſtat, quod virtus clauſulæ Conſtituti expirare videatur per lapſum decennij, cum tanto tempore amittatur poſſeſſio, *Alciat. de præſumpt. regul. 2. præſumpt. 21. nu. 12. Matheſil. ſingul. 117. nu. 7. & 8. Ripa in c. cum Eccleſia nu. 23. de cauſa poſſeſſ. & propriet.*

6 Quia ſi attendatur tempus contractæ obligationis quod cōtingit de anno 1570 & ab eo vſque ad annum 1586. tempore quo fuit aſſignata dos prædicta, cum non doceatur aliū fuiſſe in poſſeſſione, nō ceſſat pręſumptio continuatę poſſeſſionis etiam poſt decennium per regulam, qui olim poſſedit, & hodie poſſidere præſumitur *de qua per gloſ. Bart & Bald. in l. ſiue poſſidetis, C. de probat. Alciat. de præſumption. regul. 2. præſumption. 21. Natt. de communi conſ. 235. in fin. Becc. conſ. 75. num. 13. lib. 1.* & hanc præſumptionem procedere ſine præfinitione temporis, quando alter non eſt in poſſeſſione, declarat *Menoch. de præſumpt. lib. 6. præſump. 64. num. 42. & tenuit Rota decis. 62. nu. 6. par. 2. diuerſ.*

7 Si verò tempus commenſuraretur à dicto anno 1586. citra; & tunc quo ad effectum Saluiani, non eſt attendendum, quia ſufficit Vineam fuiſſe in bonis Hortenſij de tempore contractę obligationis, & probari ex clauſula Conſtituti vſque de eo tempore, vltra quod neque decennium eſſet elapſum, quia ſubhaſtatio fuit facta de anno 1595. neque probatur, quod alter eſſet in poſſeſſione; ſed potius effectuata promiſſio Conſtituti, quia Vinea reperta fuit tempore ſubhaſtationis penes Hieronymam, quæ alio non apparente ex titulo præambulo aſſignationis dotis poſſidere præſumitur, *gloſſ. in l. quadam mulier, ff. de rei vendicat. l. 2. de acquir. poſſeſſion. Dec. conſ. 13. num. 2. lib. 1.*

8 Non obſtat exceptio decennalis pręſcriptionis, quæ conſideratur de anno 1586 quo Vinea pro dote fuit conſignata Hieronymæ, & per eam poſſeſſa vſque ad annum 1604. quo fuit Saluianum intentatum, & quę ſufficeret videtur ad repellendum agentem in Saluiano, vt fuit dictum *in Romana Saluiani 2. Decembris 1601. coram Reuerendiſſ. D. Decano,* quia placuit DD. reſponſio data, quod ante decennium fuit incępta lis per quam Hieronyma fuit conſtituta in mala fide, quæ impedit præſcriptionem, *l. mota litis, C. de rei vendicat. Couar. in regul. poſſeſſor. par. §. 12. num. 4. verſ. a concl. de regul. iur. in 6.* vltra quod adhuc durat cenſus, per reſolutionem ſubhaſtationis, & ſic hypotheca, quæ præſcripta dici non poteſt.

Nec dicatur, quod in ſubhaſtatione Vineæ Coniuges prædicti ceſſerint omnia eorum iura Parmenidi emptori, quia attenta declaratione nullitatis ſubhaſtationis recuperarent primeua iura ex eo, quod titulus reductus fuit ad non titulum, in cuius conſequentiam iura fuerunt ceſſa, vt dictum fuit in hac eadem cauſa coram me 13. Ianuarii 1612.

9 Et ex prædictis patet reſponſio ad id, quod dicebatur iſtos coniuges non poſſe agere pro fructibus cenſus pro illo tempore quo retinuerunt pecunias redactas ex prætio vineæ ſubhaſtatæ, quia cum debitor cenſus recuperauerit vineam, & obtinuerit etiam condemnationem pro omnibus fructibus de tempore perceptis, & dicti coniuges condemnati fuerint ad reſtitutionem dictarum pecuniarum vna cum damnis, & intereſſe, viſum fuit Dominum cenſus non poſſe impediri in perceptione fructuum cum omnia ad ſuum principium redierint, nec compenſatio de damnis, & fructibus vineæ, ad quorum reſtitutionem fuit condemnatus tanquam ſpoliator, & de tempore quo durauit ſpolium, videtur admittenda cum fructibus cenſus debitis coniugibus, quia de re nō liquida, & de qua pendet iudiciū in Rota non videtur admittenda *per l. final. C. de compenſat. Afflict. decif. 381. num. 6. Alba. conſ. 211. num. 2. Seraphin. deciſ. 1455. num. 4. & 5.* & tanquam de credito vnius perſonæ ad creditum alterius. quæ regulariter non admittitur, *l. in remſuam, §. creditor, ff. de compen.*

10 Demum non obſtat, quod ſaltem pro fructibus decurſis ab anno 1594. tempore quo vinea fuit ſubhaſtata vſque ad annum 1599. quo Hieronyma mouit litem ſuper redintegratione, immiſſio dari non potuerit, ex quo Parmenides non fuit condemnatus ad reſtitutionem fructuum vineæ, niſi à die motæ litis, & coniuges gauiſi ſunt prætio pecuniarum pro eo tempore, qui propterea ad reſtitutionem damnorum loco fructuum vineæ reſtituendorum per Parmenidem cogi non potuerunt, quia nec ipſe Parmenides cogendus erit ante tempus litis conteſtatæ, & conſequenter ſententia adiudicans plus debito remanet nulla propter illius indiuiduitatem, quæ non admittit, vt pro parte valeat, & pro parte non, *Bart. in l. ſi non ſortem, §. ſi centum, ff. de condict. indebit. Roman. conſ. 454. num. 12.*

11 Quia fuit dictum, ex facto ceſſare obiectum, cum in ſcutis quinquaginta debitis vſque in anno 1594. & fructibus cenſuum decurſorum ab anno 1599 vigeſima ſeptima Septembris, quo fuit mota lis per Hieronymam ſuper redintegratione vſque ad totum annum 1612. ſatis patet, quod in ſententia non fuerit habita ratio fructuum cenſus decurſorū ab anno 1594 vſque ad annum 1599. quo lis fuit mota. Et ideò ſi ex prædictis de iuſtitia ſententię Auditoris Cameræ conſtat, prout conſtare viſum fuit, conſequitur exinde aliam ſententiam ſuper manutentione latam eſſe iniuſtam, cum per eam priuati fuerint coniuges ſua poſſeſſione, in quam immiſſi fuerunt auctoritate Iudicis ritè, & rectè procedentis, qui potuit Hieronymam ſua poſſeſſione, tàm naturali, quàm ciuili priuare, vt in initio fuit dictum.

Et ita reſolutum, &c.

DECISIO XI.

R. P. D. GYPTIO.

Auximana Tutelæ.

Veneris 24. Nouembris 1595.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio facta durante termino ad reluendum eſt nulla.*
Pendente dilatione Iudicis officium conquieſcit.
2 *Dictio A. in materia termini ſtat excluſiuè.*
3 *Dies ceptus pro completo habetur.*
Die non procedere in odioſis.
4 *Terminus vbi eſt poſitus in accuſatiue tempus completum requiritur.*
Dictio Infra includit ſua extrema.
5 *Iudex nulliter procedendo ſpoliat eum dicatur procedere vti priuatus.*

Domini concluſerunt vna tantum parte informante ſubhaſtationem, & deliberationem tenutæ bonorum, de quibus agitur, eſſe nullas, quoniam factæ
1 fuerunt durante termino quindecim dierum ad reluendum Reis, & poſſeſſoribus à Iudice dato, cuius officium quieſcebat, donec tempus dilationis effluxerit, *l. hue pars, C. de dilation. cap. ſignificando de appellat. Rot. deciſ. 30. eod. tit in*

in antiquis, cum alÿs congeſtis per Gabr. de dilat. conſ. 1.

Quod autem pendente huiuſmodi dilatione ad ſubhaſtandum, & ad deliberandum, deuentum fuerit, negari non poteſt
ſiquidem monitorium ad reluendam tenutam & bona infra dictum tempus à
die exequutionis computandum fuit 21.
Auguſti 1584 & tria bannimenta ex diſpoſitione Conſtitutionis Marchiæ emanarunt 30. eiuſdem menſis, prima, &
tertia Septembris, & ſucceſſiuè à die 4.
eiuſdem, bona plus offerenti deliberata
extiterunt: ad hanc enim deliberationem deueniri non poterat, niſi tota die
quinta immediatè ſequenti exacta, quoniam terminus currere incipiebat die 21.
2 Auguſti, cum hæc dictio A, regulariter
maximè in hac materia, ſtet excluſiuè
*gloſ. in cap. ſtatuta, verbo numerando,
ante finem, & ibi Doctores de prabend.
in 6 Tiraquel. de retract. conſanguin. §.
1 gloſ. 11. num. 51. & fuit deciſum coram bonæ memoriæ Reuerendo Patre
Domino Lauretano, in una Tiraſonenſi
Canonicatus, 21. Aprilis* 1538. præter
id, quod ad omne peius 7. Septembris
ſub qua, vt dictum eſt, bona fuerunt
deliberata comprehendebatur in dicto
3 termino quindecim dierum, Nec relevat,
quod dies cæptus pro completo habeatur, *ad notat. l. 1. ff. ſi quis caut. Doctores poſt gloſ. l. quos authoritate de teſtament.* quoniam non procedit in odioſis,
*gloſ. Doctores, & alÿ. l. 3. §. minorem,
verbo momentum, iuxta finem, de minor. & voluit Rota in dicta cauſa Tiraſonenſi Canonicatus*, præſertim, quia in
caſu propoſito dictum terminum in accuſatiuo poſuit, quo fit, vt tempus com-
4 pletum requiratur *Bald. l. ſi annos ff. de
condit. & demonſtrat. & l. ſi eius legetur
2. oppo. ubi Alexand. num. 2. Iaſ. num.
13. de legat* 1. & dictio Infra includit ſua
extrema, *l. 1. §. 1. ubi Bart. & alÿ de
off. Præfe. Vrb.*

Stante igitur dicta nullitate, Bartholomæus, & alii donatarii veniunt reintegrandi ad priſtinam eorum poſſeſſionem,
5. quia Iudex nulliter procedendo ſpoliat,
*cap. ex inſinuatione de procurat. cap cum
quarente, de conſtit. ſpol.* cum vti priuatus
procedere cenſeatur. *Aym. conſ. 140. n 3.
& fuit reſolutum in una Tiburtina Caſtri Sambuci de anno 1578. coram S. D.
N. & coram D. meo Decano, in una Romana Domus 6. Iunÿ prateriti.*

Et eò magis Domini in hanc venerunt ſententiam, quia ex reſolutionibus in hac cauſa vltimo loco factis, apparet dictam exequutionem prorſus iniuſtam eſſe, cum Bernardus Tutor, non ſolum pro neglectis, & omiſſis non teneatur ad ſcuta 9000. ſed potius remaneat creditor dictæ tutelæ, ſeu Equitis Franciſci Minoris.

DECISIO XII.

R. P. D. SACRATO.

Aſculana Prædii.

Lunæ 22. Iunÿ 1601.

SVMMARIVM.

1 *Deliberatio facta non præſente pecunia eſt nulla.*
Fundans ſe in negatiua tenetur illam probare.
2 *Proprietarius agens ad deuolutionem non tenetur probare non ſolutionem; ſed emphyteuta tenetur probare ſolutionem.*
3 *Opponens de non ſolutione non tenetur probare negatiuam, ſed allegans eã tenetur probare affirmatiuam.*
4 *Deliberatio poteſt fieri etiam non præſente pecunia, dummodo conſenſus præſtetur in ipſo actu deliberationis & ſi præſtetur poſtea non iuuat.*
5 *Deliberatio facta pro maiori ſumma eſt nulla in totum etſi aliud debitum adſit, niſi tamen debitum liquidatum fuerit, & num. 6.*

CEnſuerunt Domini deliberationem fuiſſe nullam, ex duplici capite.
1 Primò, quia facta non præſente pecunia,
l. à Diuo Pio, §. ſed ſi emptor, vbi Bart. Caſtr. & alÿ, ff. de re iud. Rota in cauſa Tiburtina Caſtri de anno 1578. coram Clemente Papa Octauo, & latius in Romana Vinea, 2. Aprilis 1601. coram R. P. D. Ludouiſio. Nec obſtare viſum fuit, quod iſta negatiua ſit fundamentum ſuæ intentionis, & proinde illud probare teneatur, iuxta not. *per Bart. Alex. & alios in l. in illa, ff. de verb. oblig.* quia verius videbatur, quod affirmatiua interuentus pecuniæ ſit de intentione emptoris, Ioannes enim habet intentionẽ fundatã in ſua anteriori poſſeſſione, & dominio, propterea
qui

qui dicit tale dominium, ſiue poſſeſſionem
mediante deliberatione acquiſiuiſſe, de-
bet docere de deliberatione cum qualita-
tibus requiſitis ad illius validitatem, qua-
rum præcipua eſt interuentus pecuniæ *per*
dictum § ſed ſi emptor, cum alijs ſupra
2 *allegatis*, vt videmus in ſimili, quod Do-
minus ratione ſui directi dominij agens ad
caducitatem ob non ſolutum Canonem,
non tenetur probare negatiuam ſolutio-
nis, ſed emphyteuta affirmatiuam *gloſ.*
communiter recepta in l. 2. in verbo re
pellere, verſ. item quis probabit, C. de iu-
re emphyteut. cum alijs latiſſimè cumu-
latis per modernos de cauſ. priuat. ob non
ſolut. canonem, quæſt. 4 per totam, & eſt
regulare, quod ſi opponitur non ſolutio
ſuper illum, cuius intereſt fuiſſe ſolutum,
3 quod ipſe non teneatur probare negati-
uam, ſed aduerſarius affirmatiuam. *Gabr.*
poſt plurimos, tit. de probat. concluſ. 6.
num. 15 cum multis ſequentibus. Minus
applicari videbatur, quod creditor, ad
cuius inſtantiam fit deliberatio, potuit
4 conſentire, vt deliberatio fiat habita fide
de prætio, vt tenuit *Rota in Perusina*
Terrarum, prima Iunij 1598. coram R.
P. D. meo Decano, quia dicebatur eſſe
hoc intelligendum de conſenſu præſtito in
ipſo actu deliberationis, & per quem ex
tunc liberetur à ſuo creditore, ille cuius
bona ſubhaſtantur, vt ſentit *Rota in*
cauſa Romana Vineæ, 18. Maij 1601.
coram Reuerendo Patre Domino meo Lu-
douiſio, in caſu autem propoſito nullus
conſenſus venditoris, per quem fuerit
liberatus Ioannes Dominus prædij ſubha-
ſtati apparet interueniſſe in actu delibe-
rationis, vndè etiamſi modo conſentiret
creditor nihil agit emptor ex poſt ſoluen-
do pretium, *dicto §. ſed ſi emptor, cum*
alijs in principio allegatis, quæ tantò
magis videbantur habere locum in pro-
poſito caſu, quia Ioannes debitor caue-
rat ne Gaſpar poſſet recipere pecunias,
niſi hypothecaſſet ſuper ſuis bonis vnde
de iſta hypotheca ante receptionem pecu-
niarum deberet apparere.

Secundò principaliter deliberatio vi-
5 ſa fuit nulla tanquam facta pro maiori
ſumma, quàm eſſet debitum, *Bartolus in*
l. ſi nota ſortem, §. ſi centum, num. 5. ff.
de condict. indebit. Angel. ibidem num.
primo, Iaſ. num. primo. Puteus deciſ.
323. num. 2. lib. primo, & in ſpecie de
deliber. fuit dictum in Burg. Sancti Se-
pulchri, 18. Maij 1607. coram Reueren-
do Patre Domino meo Ludouiſio, debitum
enim Ioannis erat florenorum 850. & fue-
runt ſubhaſtata bona pro florenis 1300.
& quamuis reſpondebatur illud plus fuiſ-
ſe pro fructibus dotalibus decurſis de tem
pore retardatæ ſolutionis florenorum 890
qui quidem fructus etiam non conuenti
debentur ratione onerum matrimonia-
lium, *Alexand. conſ. 147. num. 3. & 4.*
lib. 4. Phanuc. de lucro dotal. in verſ. re-
6 *ſtitutione, num. 37.* fuit per D. replica-
tum, quod debebat prius fieri liquidatio,
& alias non poterat deueniri ad exequu-
tionem pro debito illiquido, *Bald. conſ.*
99. num. 1. lib. 5. Crauett. conſil. 154. nu. 2
in princ. Natt. conſ. 27. num. 4. Oſaſc. de-
ciſ. 129. num. 5. & 6. Quæ liquidatio non
reſultat in eo, quod tempus retardatæ ſo-
lutionis eſſet certum, etiam fructus de-
berentur ad rationem ſeptem cum dimi-
dio pro quolibet centenario; nullibi repe-
ritur iure cautum. Et proinde erat in
primis probanda conſuetudo regionis,
quæ in hoc attenditur, niſi adſit ſtatutum
à Superiori confirmatum; vt fuit deci-
ſum in cauſa *Interamnen. fructuum do-*
tis de anno 1596. coram bon. me. Gyptio,
& in alia Senogallien. Fructuum, 20.
Nou. 1598. coram R. P. D. meo Lancell.

DECISIO XIII.

R. P. D. GYPTIO.

Romana Fructuum portarum.

Lunæ 14. Octobris 1585.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor bonæ fidei non tenetur ad re-*
ſtitutionem fructuum perceptorum,
etiamſi bona fides ex errore iuris
cauſetur.
2 *In penſionibus, & annuis ſolutionibus*
fit condemnatio etiam ante litem
motam.
3 *Qui debet recipere fructus de manu ali*
cuius nõ dicitur verè vſufructuarius
4 *Vſufructuarius poteſt fructus capere*
auctoritate propria.
Fructus sũt quid diuersũ ab vſufructu
5 *Fructus percepti poſt litem motam de-*
bent reſtitui.
6 *Vſufructuarius tenetur præſtare cau-*
tionem de vtendo, & fruendo arbitrio
boni viri; aliàs nõ facit fructus ſuos.

Dic

Digitized by Google

*Die procedere quando fuit petita non
fuit præſtita.*
7 *Sed dicta cautio non debet præſtari niſi
in ipſo actu conſignationis bonorum
vſufructuandorum,*

DOminus Octauius Gabrielius de-
clarari obtinuerat portiones vſuſ-
fructus portarum, de quibus agebatur per
mortem aliorum fratrum ſibi accreuiſſe,
quapropter ad reſtitutionem fructuum
per Dominum Antonium eorundem fra-
trum hæredem perceptorum, coram me
agebat, & dubio vtraque parte informan-
te propoſito DD. quantum attinet ad fru-
ctus ante motam litem decurſos, atque
perceptos partem negatiuam ſunt ample-
xi, quoniam haud negari poſſe videbatur
hæredem bonæ fidei poſſeſſorem fuiſſe ſi-
quidem ius illos percipiendi in hæredit a-
1 te quodammodo inuenit, præſertim quia
proprietarius dictarum portarum eſt, quo
fit vt ad reſtitutionem minimè teneatur,
*l. bona fides, de acquiren. rerum domin.
§. ſi quis à non Domino, inſtit. de rerum
diuiſ. eum concordat.*
Nec iuris error dicto hæredi obeſſe po-
teſt per ea, quæ voluit *gloſ. in l. ſi fur, §.
1. de vſucap. & in l. quod vxori de acqui-
ren. poſſeſſio. Dyn. in cap. poſſeſſor, num.
39. item quando poteſt, de reg. iur. in 6.
per tex. in l. ſed etſi lege, §. ſcire de petit.
hæred. vbi Bar. Innoc. in cap. fin. de præ-
ſcript. Abb. in cap. ſi diligenti, num. 24.
verſ. item ſcias eod. tit.*
Minuſque refragatur, quod Dominus
Octauius non ad fructus portarum, ſed ad
ius vſusfructus ad ipſum per ius accreſcen
di delatum egerit, quare dicendum videtur
fructus huiuſmodi dictum vſumfructū con-
ſtituere, & conſequenter etiam ante motā
controuerſiam deberi ſicut videmus in an
2 nuo legato, & penſione, in quibus ſit con-
demnatio nullo habito reſpectu ad litis
conteſtationem, vt voluit Rota in allega-
ta deciſione Illuſtriſſimi Cardinalis Paleot-
ti, quoniam pro reſponſione fuit dictum,
quod prædicta forſan ſibi locum vendica-
rent ſi fructus dumtaxat Domino Octauio
deberentur, & de manu hæredis eos debe-
3 ret ipſe recipere, quo caſu verè vſusfru-
ctuarius non eſſet *ſecundum gloſ. in l. ſi
quis ita ff. de vſufruct. & quemad. quis
vtat. quam Doctor. ibi ſequuntur, vt dicit
Corn. conſ. 8. nu. 12. circa med. lib. 2.* &
in iſtis terminis deciſio Paleotti procedit.
Cùm igitur Dominus Octauius, verè,
& propriè vſusfructuarius ſit, neceſſario
4 ſequitur, quod fructus auctoritate propria
capere poteſt, vt benè declarat *Bart. in
l. fundi Trebatiani, de vſufruct. legat.
Corn. d. conſ. 8. num. 12. lib. 2.* & ſic di-
gnoſcitur hoc in caſu fructus, quid di-
uerſum ab ipſo iure vſusfructus cenſeri,
& hoc pacto ad illorum reſtitutionem actū
fuiſſe.
Circa verò fructus poſt litem conteſta-
tam perceptos concluſum fuit D. Antoniū
5 reſtituere illos debere, iuxta tradita *in
l. certum, C. de rei vendicat. Scribentes
poſt gloſ. in cap. grauis, in verbo fructus
de reſtit. ſpoliat. vbi Aegid. nu. 40. circa
med.* dicit Auditores Rotæ de ſtylo non
condemnare, niſi in fructibus poſt litem
motam perceptis.
Non obſtat, quod cautio præſtita non
9 fuerit, vt requiri videtur, *l. 1. ff. de vſu-
fruct. quemad. caueat. l. vſufructu*, C. *de
vſu. & habitat.* propter cuius omiſſionem
vſufructuarius regulariter fructus conſe-
qui nequit, *gloſ. in l. vxori, la prima,
de vſufruct. legat. Corn. conſ.* 195. *nu.* 6.
lib. 1. ſiquidem exiſtimabant Domini ob-
iectum ſolum eidem nocere, quando cau-
tio petita fuit, & ipſe illam præſtare di-
ſtulit, iuxta *notat. per Bartolum in l.
vſumfructum, num. 7. C. de vſu, & ha-
bitat. Angel. in l. prima, num. 2. eo-
dem titulo, idem Bartolus in l. ſi domo,
num. 3. de vſucapion. Natta conſ. 277.
num. 2. Bero. conſ. 41. nu. 29. lib. 1.* vbi
affirmat Legiſtas, & Canoniſtas Commu-
niter ita tenere.
Præterea Dominus Octauius in aliqua
mora non fuiſſe non immeritò dici poteſt,
cum poſſeſſio ipſi tradita non fuerit, ſuffi-
7 cit enim dicta cautio in ipſo actu traditio-
nis præſtari, *Bald. conſ. 408. num. 10.
lib. 1. & alibi ſæpè Ruin. conſ. 91. nu 8.
vol. 2. quem refert, et ſequitur Pinel. in
l. 1. par. 2. num 78. poſt med. C. de bon.
patern. et ita aliàs Rota in vna Romana
50. mill. de Vrſinis rēſoluit, etc.*

DECISIO XIIII.

R.P.D. CAVALERIO.

Romana Dotis de Boncompagnis.

Luna 29. Aprilis 1613.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Dos dicitur ſubſidiaria, quæ datur ab alio, ob ægeſtatem eorum, qui tenerentur dotare, & non taxatur rigoroſè, ſed attenta qualitate mulieris.*

2 *Dotem aliundè haberi non poſſe probatur leuioribus probationibus, ſicut in alimentis, quæ æquiparantur.*

3 *In cauſa alimentorum ſufficiunt leuiores probationes.*

IN hac cauſa iam Rota firmauit coram Reuerendiſſimo Domino meo Archiepiſcopo Damaſceno ſub die 10. Decembris 1608. Vgonem Auum maternum Flauiæ teneri ipſam dotare in ſubſidium, & rurſus ſub die 6. April. 1609. coram eodem reſolutum fuit, Flauiæ eſſe conſtituendam dotem ab eodem auo materno in ſcutis mille, & non in maiori ſumma, vt ipſa prætendebat, quia cum
1 hæc dos propter ęgeſtatem Patris, & proximiorum Flauiæ ſit ſubſidiaria, *l. nam quemadmodum, vbi Bart. in ſumm. ff. de liber. agnoſcen.* non videtur taxanda rigoroſè, ſed ad meram neceſſitatem dotandæ quæ neceſſitas arbitranda eſt attenta qualitate mulieris dotandæ, non autem Vgonis *l. quæro, ff. de iur. dot.* vt latius in deciſionibus prædictis.

Poſtea cauſa mihi commiſſa, & propoſito dubio, an conſtaret de competenti dote Flauiæ, ſub die 23. Ianuarii proximè pręteriti Rota reſoluit, Non conſtare, Flauiam poſſe competenter dotari in bonis patris, ſtante eius paupertate; cum partes non acquieſcerent, rurſus propoſito dubio, Domini perſiſtendo in deciſis, dixerunt, non conſtare Flauiam
2 poſſe dotari ſuper bonis patris, & placuerunt rationes adductæ in deciſione, ſed Domini inſuper reſoluerunt, neque conſtare, quod ipſa poſſet dotari ſuper bonis Aui paterni, & fratrum: Nam quoad Auum paternum Iacob; licèt hæredes Vgonis, dicerent, ipſum poſſediſſe ius Gazagà ſuper duabus domibus, tamen reſpondebatur illud ius ad inſtantiam creditoris fuiſſe venditum, & hodiè ab aliis eſſe poſſeſſum, quare non probabatur, ex hęreditate Iacob ſuperfuiſſe, vnde Flauia dotari poſſet.

Quò verò ad fratres Flauiæ, neque probatur, ipſos habuiſſe aliquid releuans, nam licet allegaretur alias vendidiſſe ſimile ius Gazagà pretio ſcutorum 1200. Tamen non apparebat effectuatio, nec ſolutio pretii, quod emptor promiſerat ſoluere ſtatimatque poſſeſſionem pacificam habuiſſet, vnde videbantur eſſe prætenſiones, & iura non apta ad conſtituendam dotem Flauiæ, cum mariti velint dotes ad ſuſtentanda onera matrimonii, non autem lites, vt in dicta deciſione ſub die 10. Decembris dictum fuit.

Verum prædictam reſolutionem Domini fecerunt ad effectum ſolum, vt Flauia dotetur de bonis Aui materni vſque ad ſummam ſcutorum mille tantum, iuxta deciſiones prædictas coram Reuer. D. meo Damaſceno, quidquid ſit de alio effectu ſucceſſionis, vel conſequendæ legitimæ in bonis dicti Aui materni, ad quem effectum requirebantur maiores probationes, ſed quoad dotem pręd ictam conſtituendam Domini cenſuerunt probationes factas eſſe ſufficientes cum dos, & alimenta ęquiparentur, *Caph. conſ. 485. nu. 83. & pluri b. ſequentibus; fuit dictum in Albanen. Legitimæ, vltima May 1577. quæ eſt 538 nu. 21. par. 1. inter impreſſ. diuerſor. cum alÿs adductis in dicta deciſ. 6. Aprilis 1609.* & in cauſa alimen-
3 torum ſufficiant leuiores probationes ex latè adductis *per Surdum in tractat. de aliment. quæſt. 112. num 23. in fine, & ſequenti.*

DECISIO XV.

R. P. D. PEREGRINO.

Romana Domus de Alicornis.

Luna 2. Martÿ 1598.

SVMMARIVM.

1 *Domus ſubiecta fideicommiſſo non poteſt alienari, nec dicitur conſultum emptori per conſenſum vocatorum vbi fideicommiſſum eſt perpetuum.*

2 *Secundum fideicommiſſum, in quo alÿs vocantur non comprehenſi in primo non regulatur à primo.*

3 *Stante prohibitione alienationis dominium non transfertur in emptorem.*

4 *Verbum prætenſum denotat dubitationem.*

Dolus præſumitur in venditore, qui nõ dicit rem eſſe fideicommiſſo grauatam imo aſſerit eam eſſe liberam.

Vbi

5 *Vbi res eſt prohibita alienari ſcientia emptoris de fideicommiſſo non nocet.*

6 *Domus magni valoris pro paruo debito alienari non poteſt.*

DOmini tenuerunt Domum, de qua controuertebatur, non eſſe liberam, neque fuiſſe conſultum emptori per conſenſum præſtitum à vocatis ad fi-
1 deicommiſſum in caſu Mortis, tum quia alij naſci poſſunt, qui vti ad fideicommiſſum in caſu Mortis vocati domum vendicare poterunt; tum etiam quia adeſt expreſſa, & particularis prohibitio alienationis, ex qua nouum inducitur fideicommiſſum, non quidem reſtrictum ad perſonas, quæ vocantur in primo, ita vt intret *conſil. Dec. 636. num. 7.* ſed ad fauorem etiam filiarum teſtatoris, & ipſarum deſcendentium, & demum ad fauorem omnium de familijs de Alteor-
2 nis, quo caſu hoc ſecundum non regulatur à primo, vt fuit dictum *in illa Vrbeuetana Fideicommiſſi, 29. Maij 1579. coram Domino meo Pamphilio*, & propterea non dicitur ſatisfactum obligationi de tradendo rem liberam, etiam ſi mille cautiones præſtarentur, quia illæ non ſufficiunt ad hunc effectum, quoties appareret de obligatione ipſa, licet ſit ſecus, ſi de obligatione dubitatum fuiſſet, vt declarando *DD. Bart. in l. cum quis, §. qui hominem, ff. de ſolut. & in l. ſi quis aliā n. 2. eod. tit. tradit cum in d. §. qui hominem, quem refert, & ſequitur Alexand. in l. Iulianus, §. qui fundum, ff. de verbor. obligat.*

Quod multò magis procedere fuit di-
3 ctum in caſu, de quo agebatur, in quo ſtante prohibitione alienationis in emptorem dominium non potuit transferri, vt communiter Scribentes *in l. filiusfam §. Diui, ff. de legat. 2. & fuit conſideratum coram R. P. D. meo Decano in illa Romana Cenſus de Cuppis 15. Martij 1577. quæ eſt in libro ſuarum deciſionum, deciſ. 232.*

Non obſtare viſum fuit prætenſa ſcientia fideicommiſſi in emptore, tum quia de ea non conſtabat, cum illud fuerit enunciatum in alio inſtrumento centus inter venditorem, & emptorem cele-
4 brato cum hoc verbo, prætenſum, quod dubitationem denotat, tum quia quando etiam ob id diceretur emptor in culpa, in non perquirendo, an adeſſet fideicommiſſum, prævalet dolus venditoris in non exprimendo adeſſe fideicommiſſum, immò in aſſerendo domum eſſe liberam, vt latè *per Siluan. Aldobrandin. conſil. 19. num. 55. & fuit deciſum in illa Romana Vineæ, 5. Iunij 1579. coram Domino Orioſenſi, quæ eſt deciſio 280. num. 3. par. 2. diuerſorum.* Tum denique quia ſtante dicta prohibitione
5 alienationis ſcientia emptoris nihil ad hunc effectum operatur, vt fuit deciſum *in illa Romana Palatij de Garbonibus, quæ eſt deciſio 49. par. 2. diuerſ. num. 20.* Sed quia pro parte Equitis dicebatur domum iſtam fuiſſe primo alienatam pro ære alieno ſoluendo, ac pro legatariarum ſatisfactione, vt fieri poterat, *l. peto, §. prædium, ff. de legato 2.* & in omnem euentum illam pro legitima eligi
6 potuiſſe: pro parte verò Mariani prætendebatur domum magni valoris pro exiguo debito non potuiſſe alienari, *l. magis puto, §. item Prætor, ff. de legato ſecundo, Gabr. 1. 8. num. 6. & fuit dictum in vna Camerinenſi Fideicommiſſi, 24. Maij 1595. coram Domino meo Litta.*

Nec aliquam debere legitimam, & in omnem euentum, cum adeſſent alia bona, non potuiſſet contra prohibitionem Teſtatoris domum alienari, nec eligi pro legitima.

Vndè Domini ordinarunt, vt firmaretur ſtatus totius hæreditatis, ad effectum videndi; an alia adeſſent bona, & ad quam ſummam aſcendebat æs alienum, ac prætenſa legitima, etſi illa debebatur. Prout etiam reſeruarunt videre, an illa prætenſa acceptatio ſententiæ Capitolinæ præiudicet Mariano.

DECISIO XVI.

R. P. D. SCOTTO.

Romana Officij.

Mercurij 23. Ianuarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Spolium competit vbi adeſt notoria iniuſtitia.*

Ex iniuſtitia oritur etiam nullitas.

2 *Sententia vbi eſt iniuſta intrat ſpolium.*

3 *Sententia quæ non iuſtificatur ex actis*

Digitized by Google

actis eſt notoriè iniuſta.
4 *Sententia iniuſta dicitur nulla.*
5 *Sententia quæ non iuſtificatur ex actis venit annullanda etiam abſque remedio appellationis, niſi in promptu afferatur probationes.*
Sententia iniuſta nunquam tranſit in iudicatum vti etiam nulla.
Iudex debet iudicare ſecundum acta, & probata.
6 *Venditio officiorum Romanæ Curiæ per ſubhaſtationem admittitur ſolũ in ſubſidium.*
7 *Res conſiſtens in animo probatur per iuramentum.*
8 *Peruerſio ordinis adhibita per exequutorem non inducit nullitatem, ſed iniuſtitiam.*
Gratia ad ſupplicationem partis non iuſtificata non meretur nomen gratiæ nec tribuit iuriſdictionem.
9 *Termini ſuſceptio facta à Curatore minus informato probat veritatem crediti, ſed non ſanat nullitatem ſubhaſtationis, vel adiudicationis.*

REpropoſito dubio reſoluto ſub die tertia Decembris præteriti omnes Domini, qui cauſam ex ordine Sanctiſſimi Domini Noſtri viderant, cenſuerunt perſiſtendum eſſe in decιſis.

Non dubitantes ex ſola iniuſtitia poſſe
1 competere hæredibus actionem ſpolii, vbi illa ſit notoria, *Fel. in cap. dilectus, n. 5. verſ. fallit 3. de reſcript. Crauett. conſ. 302. n. 2. verſ. hoc tamen non procederet, Gabr. concl. 5. n. 112 de reſt. ſpol.* quamquam etiã
2 diceretur ex ſola tali iniuſtitia oriri etiam nullitatis vitium, *Odd. conſ. 8. nu. 5. Caſ. de Graſſ. deciſ. 11. nu. 4. de re iudic.* quo caſu ſine difficultate intrat actio ſpolii.

Notorietatem autẽ colligi, ex eo, quod
3 dicta ſententia non iuſtificaretur ex actis, vt ſæpiſſimè fuit firmatum in *Rota, vt in Romana Vineæ de Scapuccys, 15. Martij 1572 coram Binarino,* vbi etiam aliæ recenſentur deciſiones, *& in Toletana Penſionis, 22. Maij 1592. coram Illuſtriſſ. Seraphino, et cor. eodem in Romana Cenſus, 14. Decemb. 159 . & in Vlixbonen. Beneficij, 9. Iunij 1600. coram R. P. D. meo Ludouiſio, Caſ. de Graſſ. dec. 13. de ſent. & rei iud:cat. vbi in fine,* expreſsè dicitur, quod notoriè iniuſta dicitur ſententia, quando actor non probauit ſuam intentionem ea ratione, quia Rota non ſequitur *deciſ.*
4 *Afflict.* 28. vt poſſit Iudex moueri ad iudicandum extra acta, *vt per Chiſan. deciſ. 179. in manuſcript. & idem fuit firmatum in Peruſina Separationis Thori, 28. Iunij 1589. coram bonæ memoriæ Gypſio,* in qua fuit dictum, quod Rota non ſequitur *conſil. Crauett. 198. in fine, vbi id firmat, & allegat dictam deciſionem Afflicti,* ſcilicet quod Iudex poſſit ſe extra iudicium informare, & quod etiam de iure talis opinio nõ ſit vera firmatur in *Bononien. de Budriolis, 25. Nouemb. 1578 coram Seraphino, relata etiam dec. 445. nu. 7. et 8. p. 1. diuer.* quæ ratio æquè pertinet ad omnes caſus, ſiue agatur de confirman. vel infirman. ſententiam, ſiue de ea exequenda, vel non, ſiue etiam vt ex ea oriatur actio ſpolii.

Et hanc iniuſtitiam operari etiam nullitatem fuit firmatum *in Burgen. de Cardona, 13. Iunij 1598. coram Illuſtriſſimo Seraphino,* quæ fuit data, in qua dicitur id procedere ex inueterata Rotæ obſeruantia, & ad id etiam allegat *deciſ. Putei 396. lib. 1. in manuſcript.* cùm illam in impreſſis corruptam eſſe dicatur, quæ eſt eadem Toletana, quæ eſt 401. lib. 1. in impreſſis. ſuper qua fundabatur informante pro Domino Marco Antonio, & in qua licet corrupta, nihilominus firmatur ſub num. 3 quod talis ſententia, quæ non iu-
5 ſtificatur ex actis; venit annullanda etiam abſque remedio appellationis, niſi in promptu afferantur probationes, quod non eſt factum in caſu iſto, & quod talis iniuſtitia æquipareretur nullitati, itaut ſententia nunquam tranſeat in iudicatum, dic tur etiam *in deciſ. Cæſar. de Graſſis, 2. nu. 7. et 8. de ſolut. vbi num. 9. et 10.* dicitur communem opinionem, & hanc ſequi Rotã; vt Iudex debeat iudicare ſecundum acta, & probata, & ita reſoluiſſe Rotam ſexcenties, vt dicatur notoriè iniuſta, vbi non iuſtificatur ex actis, tradit *Gabr. conſ. 28. nu. 5. lib. 2.*

Nec pro excuſanda dicta iniuſtitia dicebant Domini attendenda, quæ pro Domino Marco Antonio deducebantur:

Et primò circa illam narratiuam, quod non ſperaret ſuæ indemnitati poſſe proſpicere, quia placuerunt reſponſiones datæ in deciſione, maximè in illa deciſione in Romana de Cuppis, quæ non poterat reputari diuerſa ab hoc caſu, quia fundamentum illius deciſionis eſt, quia conſtabat, quod non adeſſent alia bona libera, prout etiam hoc in caſu, quod ſcilicet nõ adeſſent alia bona, ſuper quibus poſſit ſatisfieri D. M. An-

M. Ant. de ſuo credito cum & ex parte hæredum Peregrinæ eis magis intereſſet, quod vel ſubhaſtarentur, vel adiudicarentur de redditu, quam fieret de dicto officio eum fuerit data fides publici Notarii Capitolini inter alia de venditione, quarumdam Domorum, & medietatis ſcripturarum Notariatus Rotæ facta per d. hæredes poſt duos annos poſt dictam adiudicationem pro ſcutis 1130. monetæ, & ex parte Principis concedentis adiudicationem difficilior fuiſſet talis gratiæ con-
6 ceſſio, cùm non ita paſſim ſoleat fieri ad inſtantiam creditorum, ſed ſolum in ſubſidium, vt deductum in illa *Romana de Ferratinis*, 28. *Nouembris præteriti coram R.P.D. meo Sacrato*.

Nec defuiſſe modum dixerunt Domini iuſtificandi dictam narratiuam d. M. Antonii, vel per teſtes de publica voce, & fama, de inhabilitate, & paupertate dd. hæredum, vel etiam per eius iuramentum
7 tanquã de re cõſiſtente in eius animo, *iux. tex. vbi gloſ. in cap. ſignificaſti, nec homic.*

Nec quoad hoc obſtare dixerunt *deciſ. Mohed. 7. de re iud.* quia eo in caſu non agebatur de narratiua iuſtificanda, cum gratia eſſet motu proprio, ſed agebatur ſolum de peruerſione ordinis adhibita
8 per exequutorem, quæ non inducebat nullitatem, ſed tantum iniuſtitiam, quod non applicatur huic caſui, in quo agebatur de gratia ad ſupplicationem partis, quæ non iuſtificata, nec nomen gratiæ merebatur, nec conſequenter iuriſdictionem tribuebat, vt fuit dictum *in Fauen. Vicaria*, 16. *Maij* 1594 *coram Litta*.

Minus ſecundo, quoad illud motiuum de adiudicatione, quod amplexi ſunt cæteri Domini obſtare dixerunt *deciſ. Put. 283. lib. 1.* quia non applicantur eius præſuppoſita de quibus nu. 3. videlicet quod ex parte M. Antonii fuerit probatum, quod tempore adiudicationis factæ alia bona non extabant, imò pro parte hæredum contrarium fuit probatum per ſcripturam; & quod illo tempore non valebat plus quam illud pretium, pro quo adiudicata fuerat, & idem etiam dicitur *in deciſ. 251. nu. 7. eiuſdem Putei lib. 2.*

Prout nec etiam obſtare dixerunt deducta ex teſtamento *in l. vetuſtiſſima, C. de iure dom. impetr.* quia tunc locus eſt dicto textui, vbi diuerſis præcedentibus haſtarum ſolemnitatibus creditor, qui ſub hoc conuenit cum ſuo debitore non inuenit emptorem, vt benè declarat *Cuiac. ad d. tit. tom. 11. col. 2. verſ. his rebus inter tractatum 16. par. 1. fol. 265.*

Poſtremo non obſtare dixerunt deducta ex termini ſuſceptione, quia vltra quod
9 erat facta à Curatore fortè minus informato illa poterat probare veritatem crediti *ad tex. in l. ad ſolutionem, C. de re iud.* non tamen ſanare nullitatẽ adiudicationis.

DECISIO XVII.

R. P. D. ORANO.

Romana Vineæ de Brunis.

2. *Decembris* 1591.

SVMMARIVM.

1 *Debitor primæ ſocietatis, ad hoc, vt teneatur ad ſolutionem fructuum ſecundæ cõtracta pro illius extinctione declaratio requiritur.*
2 *Societas dicitur lucrata ad fauorem illius, qui ſubit periculum.*
3 *Diſdicta in actis reproduci debet, ne ſit in facultate diſdicentis, illa vti, & non vti, cum alias daretur materia fraudis.*
4 *Declaratio debet in ſpecie continere, quod intendit pecunias ad intereſſe capere pro dicta cauſa.*
5 *Intereſſe damni emergentis, vt debeatur debet probari, quod petens accepit pecunias, ob non ſolutum dictũ debitũ.*
6 *Non attenditur ſæpè, quod euenit, ſed quod euenire poterat.*

FVerat in cauſa Romana Vineæ de Brunis dictum D. Merendæ, etiam poſt immiſſionem in poſſeſſionem vineæ, ex Salviano deberi damna, & intereſſe, & ideo Brunos vineam repetentes, ſub prætextu quod ex eius fructibus per Merendam perceptis debitũ eorum principale foret extinctum exceptioni non ſolutorum damnorum, & intereſſe repelli. Quare fuit propoſitum dubium ſtandi reſolutionibus in hac cauſa factis. An damna, & intereſſe per Merendam occaſione fructuum ſocietatum officiorum paſſa dicantur ſufficienter verificata, ex eo quod in dictis ſocietatibus non fuit facta declaratio, quod cõmodũ, & incommodũ ſpectaret ad Brunos, & DD. fuerũt in voto Negatiuo: Nam
1 ad hoc, vt damna propter fructus ſocietatum afficerent Brunos neceſſarium erat,

c c quod

quod per Merendam facta fuiſſet declaratio ſocietatem in iſtam cauſam damni ſcilicet & intereſſe iniri, *ad Mohedan. deciſ.* 103. Idem etiam propter dubium euentum, quem ſubibat pecunias ad ſocietatem accipiendo eum per mortem eas dantis illæ lucro illius cederent, ad
2 cuius periculum fuerant acceptæ; alias enim fuiſſet in eius poteſtate, veniente cauſa mortis dantis, & ſic lucri declarari ſuo commodo ſocietates fuiſſe contractas, ceſſante verò huiuſmodi caſu, damno, & in commodo debitoris eas adſcribere contra reg. qui ſentit, *de reg. iur. lib. 6. & l. ſecundum naturam vbi Dec. ff. eodem* Qua enim ratione paſſim obſeruari videmus, quod diſdictæ ſocietatum ad hoc, vt afficiant debitores intra
3 quindecim dies reproduci debent in actis, quia aliter daretur materia fraudi, quæ fieri poſſet expectando exitum dubii euentus. *Veral. deciſ. 13. lib. 2. manuſcript. & Rota in vna Romana Cedularum coram* R. P. D. *Decano de menſe Maij proximè præteriti* firmauit illi, qui emerat quaſdam cædulas nomine, vt aiebat mandantis denegantis reſtitutionem pretii, ex quo dictam emptionem non declarauerat, nec mandanti in tempore notificauerat non alia quidem ratione, quam quod videbat in emptoris arbitrio eſſe dicere, quod per ſe eas emerat ſi res ex voto ſucceſſiſſet.

Non obſtat deciſio facta coram R.P.D. Blanchetto, in qua habetur, quod damna Merendæ probantur à die proteſtationis pro Merenda factæ, quia nimis ſunt generales, & æquiuocæ. Nam fuit neceſſarium, quod continerent, ſpecialem, & indiuiduam declarationem, quod
4 pecuniæ acciperentur in eam cauſam, vt fuit reſolutum *in vna Romana pecuniaria de Zambrerijs coram bon. mem. Laureliano*, in qua fuit deciſum ad hoc, vt intereſſe damni emergentis debeatur oportere petentem probare in indiuiduo ſe
5 accepiſſe pecuniam, ob non ſolutum debitum, & ſatis eſt, quod illę operentur, vt poſſint damna, & intereſſe à debitore repetere; dummodo tamen illa per claras probationes iuſtificentur, *Bald. in l. rogaſti, §. ſi tibi, num. 6. verſ. quid ergo ſi mutuo, ff. ſi cert. pet. per tex. in l. qui teſtam. ff. de probat. & in l. cunctos populos, colum. 3. verſ. deinde pono, C. de ſumm. Trinit. & fid. Cathol. Anch. conſ. 50. num. 7. Natt. conſ. 490. num. 7.* vbi quando cauſa requiritur ad eſſentiam actus non ſufficit illam fateri ſubſiſtere, niſi verè probetur. *l. ſi forte, ff. de pecul. Caſtr.*

Minus facit, quod caſus non euenit lucri alicuius ſocietatis, quia non atten-
6 ditur quid acciderit, ſed quid euenire potuit, quod in ſocietatibus ſolet haberi in conſideratione, *Argum. l. ſi idonea, cum eo, §. fin. cum ibi not. per Caſtrenſ. & Bald. ff. de iuriſd. omn. iudic. & per Bart. in l. inter ſtipulantem, §. Sacrum, num. ſeptimo, ff. de verborum obligat.*

DECISIO XVIII.

R. P. D. PENIA.

Imolen. Pecuniaria.

Lunæ, 16. Iunij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Poſſidens authore Prætore debet in poſſeſſione manuteneri.*

2 *Mandatum non poteſt dici pro plus debito relaxatum, vbi ante illius exequutionem fuit aliquid ſolutum, & in exequutione fuit de eo habita ratio*

3 *Ceſſio facta pro vero debito ſuſtinetur etiam, ſi non ſit facta præſente pecunia.*

9 *Adiudicatio fieri non poteſt, niſi præcedente adiudicatione.*

5 *Creditor tanquam tertius, & extraneus admittitur ad offerendum, & licitandum, vt quilibet alius.*

6 *Vbi proceditur per viam dationis in ſolutum antequam bona dentur creditori in ſolutum debet præcedere æſtimatio, vbi autem proceditur per viam oblationis, tunc plus offerenti conſignatur bona non præuia æſtimatione.*

7 *Acceptans decretum obtentum à procuratore, videtur etiam exequutionem ratificare.*

CVm Hercules, & Ioannes filij, & hæredes Iulii Pantaleonis nomine proprio, & etiam tanquã ceſſionarii Saſſatelli, vigore oblig. Cam. egiſſent contra Equitē Galantem, & Liuium eius filium pro releuatione indemnitatis, ex quo Iulius

Panta-

Pantaleonus eorum pater, & Alexander
Saſſatellus acceſſerant fideiuſſores Ioanni
Baptiſtæ Galantio pro cenſu trium mil-
lium ſcutorum, & ille eos indemnes con-
ſeruare promiſerat: & propterea ab Au-
ditore Cameræ obtinuerant mandatum
exequutiuum pro dicta ſumma ſcutorum
trium millium, cuius vigore in partibus
facta exequutione obtinnerunt ſibi deli-
berari prędium Gantalupi pro libris 6720
& alia pro concurrenti quantitate, quo-
rum poſſeſſionem apprehenderunt, quam
Galantii prætendebant nullam, & inua-
lidam, dubitaui, cui eſſet dandum man-
datum de manutenendo, & vtraque par-
te informante Pantaleoni dandum cen-
ſuit, quia auctore prætore expulſis Ga-
1 lantiis, reperiebantur in poſſeſſione,
*l. iuſtè poſſidet, ff. de acquirend. poſſeſſ.
Angel. in l. clam poſſidere, §. qui ad nun-
dinas, num. 2. verſ. poteſt enim iudex ea-
dem titulo.*

Neque obſtabant nullitates oppoſitæ,
nam primo, quod mandatum fuerat re-
laxatum pro maiori ſumma debiti, &
conſequenter prætenderetur nullum in
toto, vt ſæpè Rota iudicanit, nam non
fuit habita ratio octuaginta corbarum
frumenti ſolutarum Michaeli factori Pan-
taleonorum. nec ſcutorum 215. in dua-
bus partitis ſolutorum Alexandro Saſſa-
tello à matre Liuii Galantii.

Sed placuit reſponſio, quod Corbes
triginta frumenti fuerunt data poſt rela-
xatum mandatum, quod propterea non
2 poterat dici pro plus debito relaxatum,
& quoad exequutionem de eis fuit habita
ratio ab exequutore.

Non obſtabat ſecunda nullitas dedu-
cta ex eo, quod Pantaleonii pro rata ei s
ceſſa à Saſſatello non egerunt tanquam
Ceſſionarii, ſed tanquam principales.

Sed hæc nullitas ex facto tollebatur,
cum in actis fuiſſet productum inſtru-
mentum ceſſionis, & mandatum peti-
tum, & obtentum etiam nomine ceſſio-
nario.

Tertia opponebatnr nullitas ex eo,
quod ceſſio non fuit valida, tanquam fa-
cta abſque interuentu pecuniæ.

Sed placuit reſponſio, quod præter-
quam, quod hæc inſpectio reſpicit peti-
3 torium, ceſſio fuit facta pro vero de-
bito.

Ad quartam nullitatem, ex eo dedu-
ctam, quod in manibus Galantiorum
fuerant facta ſequeſtra, & de illis oppo-
ſitum, vnde cum non poſſent ſoluere,
nec potuit contra ipſos relaxari aliquod
mandatum fuit dictum primo non ſatis le-
gitimè conſtare de huinſmodi ſeque-
ſtris.

Secundo fuit reſponſum hoc non fa-
cere nullitatem, & reſpicere intereſſe
creditorum. qui interim nihil oppone-
bant.

Ad quintam nnllitatem ex eo petitam,
qnod adindicatio fuerit facta Panaleo-
niis, nulla præcedente æſtimatione, quæ
4 videbatur neceſſaria, tam de iure com-
muni, *Afflict. deciſ.* 358. incipiunt in
cauſa inter Antonium *num. 5. verſ. quar-
ta ratio*, quam Rota ſæpè probauit, quam
vigore conſtitutionis Aegidianę, de qua
fuit oppoſitum, & eſt in vſu, fuit re-
ſponſum primo creditorem tanquam ter-
tium, & extraneum poſſe admitti ad of-
5 ferendum, ſiue ad licitandum, & cum ad-
mitti, ſicuti quemlibet alium, *l. 2. C. ſi
in cauſis iudicantis, gloſ. in l. à Diuo Pio,
§. ſi pignora, ff. de re iudicat. Surd. conſ.
256. incipiens principale vitium, num. 5.
verſ. ideo tutius eſt lib. 2.*

Secundo fuit reſponſum, quod quan-
do in hac materia proceditnr per viã da-
6 tionis in ſolutũ, tunc antequã bona credi-
tori dentur in ſolutũ pręcedere debet æſti
matio, & ſic loquitur *Afflict. in dicta de-
ciſ.* 358. ſecus autem eſt, quando proce-
ditur per modum oblationis; tunc enim
licitatori, ſiue plus offerenti conſignan-
tur bona ſine præuia æſtimatione, ſicuti
in terminis declarat *Surd. cuius doctrina
DD. placuit d. conſ. 256. num. 5. in fine,
& num. 6.*

Et cum ex prædictis non appareret iu-
dicem nulliter, vel iniuſtè proceſſiſſe, non
debuit Pantaleoniis negari mandatum de
manutenendo, præſertim cum Galantii
acceptando decretum excarcerationis,
7 & comparitionis ſuorum procuratorum
exequutionem viſi fuerint ratificaſſe.

DECISIO XIX.

R.P.D. LANCELLOTTO.

Romana Domus in Burgo.

Veneris, 21. Aprilis 1589.

SVMMARIVM.

1 *Ex ſolutionibus factis ab aliquo vti emphyteuta præſumitur præceſſiſſe conceſſio in emphyteuſim.*
Conceſſio talis præſumitur fuiſſe qualis eſt ſolutio.
2 *Emphyteuſis debet probari per ſcripturam, ſed de conſuetudine non eſt neceſſaria.*
3 *Conſequens vbi probatur per ſcripturam, probatur etiam antecedens.*
Vbi ſolutiones probantur per ſcripturam, præſumantur etiam præceſſiſſe inſtrumentum conceſſionis.
4 *In præiudicium ſoluentis præſumitur emphyteuſis, & is cui ſoluitur Dominus directus, & ſoluens Dominus vtilis.*
Præſertim concurrentibus pluribus adminiculis.
5 *Inſtrumentum inter contrahentes plenam probationem facit.*
6 *Confeſſio facta ab eis, qui poſſunt diſponere, habet vim nouæ diſpoſitionis.*
7 *Confeſſio eſt maior inſtrumentis, & depoſitionibus teſtium, & qualibet alia probatione.*
8 *Etiam vbi requiritur ſcriptura, ſufficit per confeſſionem probatio.*

FVit concluſum ex ſolutionibus ex longiſſimo tempore factis, tanquam ab emphyteota legitimè conſtare de conceſſione in emphyteuſim, quia talis præſu-
1 mitur conceſſio; qualis apparet ſolutio,
Specul. in tit. de locat. §. nunc aliqua, num. 169. verſic. 142. Bald. in l. cum de in rem verſo in ſecunda lectura, in fin. ff. de vſufruct. & in l. ſi certis annis, num. 8. in fin. & 9. C. de pact. quod dicit notandum, etiam pro iis, qui perdiderunt inſtrumenta emphyteotica, & ſequitur *Dec. conſ. 146. ſub num. 2. Grauett. conſ. 76. num 25. lib. 1.*

Non obſtat, quod emphyteuſis debeat
2 probari per ſcripturam, quæ eſt de ſub-
ſtantia contractus, *l. 1. & ibi gloſ. in verbo alienationis*, C. *de iur. emphyt. Alex. conſ. 50. num. 3. & 4. lib. 8.* qui dicit hanc eſſe communem opinionem: quia reſpondetur primo, quod licet de iure ſcriptura ſit neceſſaria, tamen dubium eſt, an ex conſuetudine requiratur, quia plerique atteſtantur eam non eſſe neceſſariam, *Bart. in 1. num. 6. in fin. C. de iur. emphyt. Roman. conſil. 103. num. 5. in fin. Corn. conſ. 187. num. 9. lib. 1. Socin. ſen. conſ. 120. num. 24. lib. 4. Pariſ. conſ. 77. lib. 3. Roland. conſ. 84. num. 10. lib. 1.*

Secundo reſpondetur, quod licet ſcri-
ptura eſſet neceſſaria, tamen ſatis eſt,
quod per ſcripturam appareant ſolutio-
nes, quia quando conſequens probatur
3 per ſcripturam, antecedens videtur etiam
probari per eandem ſcripturam, *l. quicumque*, C. *de apoch. lib. 10.* & ita in terminis concluſit *Bald conſ. 116. num. 2. lib. 1.* qui etiam ſubiungit præſumptionem, *dict. l. cum de in rem verſo, ff. de vſur.* habere pro ſcriptura, & ita *Crauett. in tractat. de antiqu. temp. par. 3. num. 40.*

Et ſicuti emphyteuſis præſumitur in
præiudicium ſoluentis, vt is cui ſoluit,
4 intelligatur eſſe Dominus directus, ita
etiam præſumitur ad commodum ipſius ſoluentis, vt intelligatur ei acquiſitum dominium vtile, *Bald. conſil. 14. num. 1. lib. 4. Salic. in dicta l. cum de in rem verſo num. 12. verſ. quæro ſexto, ff. de vſur.*

Quod DD. cenſuerunt in caſu propoſito multo facilius eſſe recipiendum, quia lapſu longiſſimi temporis, plura concurrunt adminicula, ita vt plenè res ſit indubitata.

Primum eſt, quia extat inſtrumentum affrancationis, in quo fit mentio de huiuſmodi conceſſione facta in emphyteuſim, cum ratificatione, quod inter contrahentes plenam probationem facit, *l. optimam*, C. *de cond. & comm. ſtipul.*

Secundo extat ſupplicatio, ſi in euſ-
dentem, porrecta Summo Pontifici, &
obtenta ab adminiſtratoribus Hoſpitalis,
in qua etiam narratur iſta confeſſio in em-
phyteuſim, & quidem; cum ſit de eis,
6 qui poſſunt diſponere, habet vim nouæ
diſpoſitionis, *Dec. conſil 63. ſub num. 40. verſ. moleſtare, & num. 6. verſ. nec obſtat.*

Tertio concurrit confeſſio ipſius Ho-
ſpitalis, facta in poſitionibus, in quibus
ponitur etiam huiuſmodi conceſſio in
7 emphyteuſim, & nulla eſt maior pro
batio, quam partis aduerſæ confeſſio.
Vnde etiam confeſſio dicitur eſſe maior quolibet inſtrumento publico, & quibuſcumque depoſitionibus teſtium, *Bald. conſil. 142. num. 5. verſic. verum-*

tamen

Digitized by Google

tamen, lib. 2. & quidem ita habetur, vti ſcriptura, vt in caſibus etiam in quibus re-
8 quiritur ſcriptura ſufficiat, probatio per confeſſionem, *Leum à te, & ibi not. Dec. num.* 7. *cum ſequen.* C. *de tranſact. & ſequitur Crauett.conſ* 61. *num.* 3.

Neque obſtat, quod huiuſmodi confeſſio non videatur ſolemnis, neque ceſſerit in vtilitatem Eccleſiæ, quia DD. dixerunt, hoc non eſſe præſentis inſpectionis, ſed in alia diſputatione videndum eſſe.

DECISIO XX.

R. P. D. SACRATO.

Romana Palatij.

Lunæ, 15. Decembris 1614.

SVMMARIVM.

1 *A tractatu, ſeu promiſſione de vendendo re integra, licet vtrique parti reſilire.*

2 *Contractus, in quo partes conuenerunt de ſcriptura facienda, an dicatur perfectus ante confectionē ſcripturæ.*

3 *Dic quod vbi apparet aliam ſcripturā eſſe faciendam contractus, dicitur imperfectus, præſertim, ſi in ſcriptura facienda ſint apponenda noua pacta, vel cōuentiones nō appoſita in prima.*

Pactum quodlibet dicitur pars pretij.

Venditio ſine conſtitutione certi pretij in ſe, vel per relationem arbitrio tertij ſubſiſtere non poteſt.

4 *Pacta facienda poſſunt conferri in arbitrium tertij.*

5 *Perfectio contractus non poteſt pendere ab arbitrio vnius ex contrahentibus.*

6 *Promiſſio de vendendo cum iuramento facta oblig. Cont. ibid.*

Iuramentum non dicitur adeſſe, vbi non legitur.

7 *Præſupponens non videtur aliquid diſponere circa præſuppoſita.*

Iuramentum non ſolet operari, niſi circa expreſſa.

Dominus Fuluius de Ferratinis, in quadam ſua apoca confecta 31 Decembris vſus fuit infraſcriptis verbis, *Dichiaro eſſer verità, che nell'infraſcritto giorno, & in preſenza dell'Illuſtriſſimo Cardinale Borgheſe, hò venduto à Monſignor Viues il Palazzo, chiamato Ferratina, ſituato nella piazza della Santiſſ. Trinità, che al preſente habita l'Illuſtriſſ. Sig. Cardinale Deti, per prezzo di ſcudi* 14500. *di moneta, con li patti, conditioni, cautele, e ſicurezze, che faremo d'accordo fra noi, e ſecondo ſi contenterà nell'Inſtrumenti, & altri ſpatij, che ſopra ciò ſaranno neceſſarij, & vtili, e che à ſuo tempo ſi ſpediranno*; & rurſus ſub die 4. Aprilis ſubſequentis anni fecit aliam apocam, per infraſcripta verba: *E di piu prometto, che ogni volta, che Monſignor Viues ottenga gratia di poter aggregare ad vn Monte, ſino alla ſomma di ſcudi* 15500. *ò vero trouerà modo di potere hauere liberamente li ſcudi* 7000. *pro vſibus noſtris, in tal caſo. Io coſi à nome proprio, come procuratore de' miei Fratelli, prometto di conſentire alla gratia, che eſſo Monſignore vuole per ſua ſicurezza per detta compra, & anco fare l'Inſtrumento, con tutte le clauſule giuſte, e neceſſarie, e coſi prometto, e mi obligo in forma Cameræ.*

Cum autem dictus Fuluius recuſaret vlterius progredi in venditione dicti Palatii dubitaui, an eſſet danda exequutio dd. apocis, & ſic cogendus Fuluius ad venditionem, de qua in illis, & pro negatiua fuit concluſum, quod apoca, ſeu declaratio, de qua in illa non continet venditionem perfectam, ſed tractatum, ſeu promiſſionem de vendendo, quo caſu licet
1 vtrique parti tanquam re integra reſilire, *Bald. in l. contractus col.* 4. *verſ.* 2. *modo cognoſcam, C. de fid. inſtrum. & in l. in Ciuile, C. de re vendicat. Rot. diuerſ. deciſ.* 212. *num.* 2. *& deciſ.* 517. *num.* 5. *par.* 1.

Quod autem apoca prima, cuius acceſſoria eſt ſecunda non contineat perfectam venditionem, patet ex remiſſione ad pacta, conditiones, cautelas, & ſecuritates inter partes concordandas, & ſecundum ea, quæ continebuntur in inſtrumento, & alus ſpaciis ſuo tempore expediendis: licet enim ſit controuerſia inter DD. an contractus in quo partes con-
2 uenerunt de ſcriptura facienda dicatur perfectus, ante confectionem ſcripturæ, & pro negatiua, quod ſcilicet non ſit perfectus conuenerunt, *Azzo. in l. contractus, C. de fid. inſtrum. cum alijs per Ant. Gomeſ. var. tom.* 2. *cap.* 2. *num.* 17. *vbi de communi, & per Cephal. conſ.* 66. *n.* 18. *& ſeq. & Port. ſuper inſt. tit. de emp. & vend. num.* 4. vbi de magis communi *Emanuel Suar. recept. in verbo ſcriptura, num.* 20.

num. 20. pro affirmatina vero, quod ſci-
licet ex hoc non ceſſet contractus eſſe per-
fectus, niſi partes dixerint, quod aliter
non valeat contractus tenuerunt *gloſſ.
Bart. & alij in dicta l. contractus, Dec.
conſ.* 340. *num.* 3. *Burſat. conſ.* 101. *num.*
19. vbi de communi, *Rota diuerſ. deciſ.*
517. *num.* 2. *par.* 1. ſaltim negari non
poteſt, quin conuentio de facienda ſcri-
ptura ſit inditium in perfectionis contra-
ctus, & propterea iunctis aliis verbis;
*con li patti, condittioni, cautele, e ſicu-
rezze, che ſaremo d'accordo fra noi*, DD.
fuerunt in voto, quod contractus, omni-
no eſſe habendus pro imperfecto. Nam
ceſſat præcipuum contrariæ partis fun-
damentum, quod ſcilicet reſeruatio con-
fectionis ſcripturæ, videatur facta ob ſo-
3 lam probationem, quia ſi in hoc caſu e-
rant per partes facienda noua pacta, &
nouæ conuentiones ceſſat eſſe verum,
quod ſcriptura deſideraretur pro ſola
probatione. Quia imperfectio arguitur
ex eo, quod inter partes erant facienda
noua pacta, & nouæ conuentiones; cum
enim iſta dicantur pars pretii venditionis,
Bald. conſ. 436. *num.* 3. *verſ. in contra-
rium lib.* 1. *l. ſi fundi partem, ff. de con-
trahen. emption. Alex. conſ.* 18. *in verbo
probatur lib.* T. ſequitur, quod conſtitu-
tio pretii diceretur imperfecta, & exinde
imperfecta venditio, quæ ſine conſtitutio-
ne certi pretii in ſe, vel per relationem
ad tertii arbitrium conſiſtere non poteſt,
Bald. in l. 1. *in verbo item nota, C. com-
mun. de legat. Alex. dicto conſ.* 18. *in Apo-
ſtill. in verbo probo lib.* 1.

Ex prædictis ceſſat deciſio in cauſa *Ro-
mana Domus ad Paſquinum*, 24. *Maij*
1602. *coram bo. mem. Litta*, quia ibi non
apparet fuiſſe per partes reſeruata con-
fectio ſcripturæ pro perfectione contra-
ctus, vt in hoc caſu, nec facit etiam, quod
ibi fuerint reſeruata pacta, & condictio-
nes declarandæ, quia declaratio non fuit
collata in arbitrium partium, vt in hoc
caſu ibi, *per li patti che ſaremo d'accordo
4 tra di noi*; ſed in arbitrium tertii, quod
de iure licet *Bar. in l. ſi merces, ff. locat.
Deciſ. conſ.* 648. *num* 1. *& per totum*;
& ratio differentiæ eſt euidens, nempè,
quia collatio in arbitrium tertii non ex-
cludit perfectionem conſenſus requiſiti in
hoc tractatu, etenim ex parte contra-
hentium nihil amplius remanet agendum,
reſeruatio autem pactorum inter partes
concordandorum demonſtrat imperfe-
ctum conſenſum; ex quo eſt neceſſarium,
quod partes de nouo concordent inter ſe,
& cum poſſint non concordare contra-
ctus remanet in arbitrio vtriuſque partis,
& ſic imperfectus cum perfectio pendeat
5 ab arbitrio contrahentium, quod non li-
cet *l. inter ſtipulantem, §. ſtichum, &
ibi gloſ. in verbo oblig. Bald. in l. euiden-
tis num.* 1. *C. de contrah. empt. Alex. in l.
à Titio, num.* 9. *de verb. oblig.*

Non obſtat, quod promiſſio de ven-
6 dendo facta cum iuramento obliget, ex
allegat. per Theſaur. deciſ. 233. *num.* 8.
nam omiſſo, quod *Seraph. de priuileg.
iuram. priuil.* 23. *num.* 27. tenet contra-
rium, hic verè nullum adeſt iuramen-
tum, cùm de eo in prima ſcriptura nihil
fuerit dictum, & quoad ſecundam, dum il-
lud deducitur ex obligatione Camerali,
de qua in illa reſpondetur, quod ſecunda
apoca non continet promiſſionem de ven-
dendo, ſed tantum de præſtando conſen-
ſum cuidam gratiæ, quam D. Viues deſi-
derabat obtinere à S. D. N. pro ſecuritate
emptionis, & licet in dicta apoca præſup-
ponatur emptio facienda, non tamen ex
hoc poteſt noua promiſſio iurata de ven-
7 dendo, quia præſupponens non videtur
aliquid de nouo diſponere circa præſup-
poſita, *Dec. conſ.* 19. *num.* 8. *lib.* 2. *Rom.
ſing.* 495. *Marſil. ſing.* 339. *Riminal. Iun.
conſ.* 371. *num.* 53. *Gabr. conſ.* 94. *num.* 21.
maximè cum iuramento, quod non ſolet
operari, niſi circa expreſſa, *Oldrad. conſ.*
238. *num* 2. *verſ. vnde cum, & conſ.* 294
*in fin. verſ. non obſtat iuramentum, Rom.
conſ.* 269. *Alex. conſ.* 37. *col.* 3. *lib.* 2. *Lap.
alleg.* 130. *verſ. non poteſt.*

DECISIO XXI.

CORAM CLEMENTE VIII.

Romana deliberationis Cenſus.

Veneris, 18. Maij 1584.

SVMMARIVM.

1 *Deliberatio fieri debet ad fauorem ma-
ioris oblatoris.*
2 *Nouus oblator admittitur de ſtylo Au-
ditoris Cameræ, etiam poſt lapſum
terminum decem dierum in mobili-
bus, & vnius menſis in ſtabilibus da-
tum ad videndum deliberari.*
3 *Oblatio de parua ſumma cum conditio-
ne*

ne attendi non debet.
Oblatio maior facta poſt perfectam deliberationem, & aſſequutam poſſeſſionem ab emptore attendi non debet.
4 *Vbi bona vendũtur per ſubbaſtatio debitor tenetur cauere de euictione.*
Factum Iudicis ſuccedit loco facti partis.

TEnuerunt Domini deliberationem factam Teſino validam fuiſſe, cũ enim
1 maior oblator fuerit Teſinus illi fuit iuſtè
deliberatus cenſus.

Neque facit, quod iam eſſet elapſus terminus, & quod pars non fuerit citata, quia
tollitur difficultas ex ſtylo Auditoris Ca-
2 meræ præſuppoſito ſecundum, quem admittitur nouus oblator, etiam lapſo termino primæ deliberationis.

Neque facit, quod Criſpus plus obtulerit 27. Septembris, quia obtulit ſcutum
vnum plus ſolum, & æquidem conditiona-
3 liter præſtita cautione per D. Stephanum,
& quãuis poſtea idem obtulerit ſcuta 95. plus id fuit longè poſt aſſequutã poſſeſſionem à Teſino, quam adeptus fuit 18. Iunii 1582. ſeu die 8 Octobris ſubſequentis, & oblatio fuit 16. Februarii 1583. & propterea ceſſant omnia, quę in contrarium deducuntur.

Nec eſt verum, quod creditor teneretur hoc caſu cauere, quia venditio fiebat auctoritate Iudicis quo caſu debitor cauere
4 debet de euictione, non autem creditor cũ
factum Iudicis ſuccedat loco facti partis *l. ſi ob eam, C. de euiction. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 14. num. 15.*

DECISIO XXII.

CARD. MARQVEMONTIO.

Romana Bonorum de Ceulis.

Mercurij 31. Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Veniens contra rem iudicatam, & petens aduerſus eam reſtitutionem in integrum debet probare cõcludenter ſuam intentionem, & cauſas, propter quas reſtitutio ſit illi concedenda.*
2 *Pro ſententijs præſumitur, et res iudicata pro veritate accipitur.*
3 *Vbi ſententia non eſt fundata in aliquo calculo in actis dato non poteſt dici ſententia iniuſta, ſub prætextu quod calculus ſit erroneus, cũ Iudex potuerit moueri ex calculo coram ſe facto.*
4 *De valore bonorum poteſt capi informatio extraiudicialis à Iudice, et taxatio eius arbitrio fieri.*

DOmini de Ceulis venientes contra ſententias Rotales, & rem iudicatam ex capite reſtitutionis in integrum
1 ſunt actores, & tenentur probare concludenter ſuam intentionem, & cauſas, propter quas reſtitutio ſit illis concedenda, *Rot dec. 1 de reſt. in integrum nou. Put. dec. 450. n. 2. lib. 2. Gabr. de except. rei iud. n. 16. et 21. Beninten. dec. 85. nu. 1. et 2. Milis in verbo reſtitutionem petens, et fuit dictum in cauſa Romana Lignorũ, 19. Iunij 1600 coram Illuſtriß. Card. Se-*
2 *raphino,* idque iure merito cum præſumatur pro ſententiis, *cap. inter, in fin. de re iud. cap. bona, il primo, verſ. nos igitur de elect. l. 2. § ſolet, de hered. inſtit. vel action. vend. Alciat. de præſumpt. regul. 3. præſumpt. 9. Rom. conſ. 734. nu. 8. Alex. conſ. 136. num. 15. lib. 2. Afflict. deciſ. 13 num. 28. Caſſad. deciſ. vnic. de præſumpt.* & res iudicata pro veritate accipiatur, *l. res iudicat. de reg. iur.*

Reſtitutionis autem cauſa, quæ deducitur ex errore cuiuſdam calculi extraiudicialiter facti, nõ ſubſiſtit, quia non conſtat Dominos meos, qui ſententias tulerunt,
3 attendiſſe illum calculum, qui non erat in
actis, neque valet illatio, quæ fit, eo igitur ſequi ſententiam iniuſtam cum ex actis nõ iuſtificentur. Nam in actis extat donatio q Hieronymi Ceuli ex qua apparuit, à quo tempore, & quomodo faciendæ eſſent inueſtiturę locorum montium, & in pluribus deciſionibus in hac cauſa factis, fuerat firmatum, ad quam rationem fructus eſſent calculandi; Ideoque potuerunt Domini mei per ſe ipſos cognoſcere, in qua ſumma facienda eſſet condemnatio attento maximè, quod cauſa per multos annos diſcuſſa, & enucleata fuerat, atque vtraque pars ſuum viciſſim calculum dederat in actis, itaut perſpectis partium prætenſionibus, & patefacta per quam plurimas deciſiones rei veritate nullus errori locus relictus fuerit.

Non obſtat *Gabr. conſil. 43. num. 49. lib. 2.* quia ille loquitur, quando calculus eſt euidenter iniuſtus, ideoque non procedit hoc caſu, in quo nedum de calculi iniuſtitia, ſed nec de calculo conſtat.

Non

SVMMARIVM.

1 *Dos dicitur ſubſidiaria, quæ datur ab alio, ob egeſtatem eorum, quæ tenentur dotare, & non taxatur rigorosè, ſed attenta qualitate mulieris.*

2 *Dotem aliundè haberi non poſſe probatur leuioribus probationibus, ſicut in alimentis, quæ æquiparantur.*

3 *In cauſa alimentorum ſufficiunt leuiores probationes.*

IN hac cauſa iam Rota firmauit coram Reuerendiſſimo Domino meo Archiepiſcopo Damaſceno ſub die 10. Decembris 1608. Vgonem Auum maternum Flauiæ teneri ipſam dotare in ſubſidium, & rurſus ſub die 6. April. 1609. coram eodem reſolutum fuit, Flauiæ eſſe conſtituendam dotem ab eodem auo materno in ſcutis mille, & non in maiori ſumma, vt ipſa prætendebat, quia cum
1 hæc dos propter ęgeſtatem Patris, & proximiorum Flauiæ ſit ſubſidiaria, *l. nam quemadmodum, vbi Bart. in ſumm. ff. de liber. agnoſcen.* non videtur taxanda rigorosè, ſed ad meram neceſſitatem dotandæ quæ neceſſitas arbitranda eſt attenta qualitate mulieris dotandæ, non autem Vgonis *l. quaro, ff. de iur. dot.* vt latius in deciſionibus prædictis.

Poſtea cauſa mihi commiſſa, & propoſito dubio, an conſtaret de competenti dote Flauiæ, ſub die 23. Ianuarii proximè pręteriti Rota reſoluit, Non conſtare, Flauiam poſſe competenter dotari in bonis patris, ſtante eius paupertate; cum partes non acquieſcerent, rurſus propoſito dubio, Domini perſiſtendo in deciſis, dixerunt, non conſtare Flauiam
2 poſſe dotari ſuper bonis patris, & placuerunt rationes adductæ in deciſione, ſed Domini inſuper reſoluerunt, neque conſtare, quod ipſa poſſet dotari ſuper bonis Aui paterni, & fratrum: Nam quoad Auum paternum Iacob; licèt hæredes Vgonis, dicerent, ipſum poſſediſſe ius Gazagà ſuper duabus domibus, tamen reſpondebatur illud ius ad inſtantiam creditoris fuiſſe venditum, & hodiè ab aliis eſſe poſſeſſum, quare non probabatur, ex hęreditate Iacob ſuperfuiſſe, vnde Flauia dotari poſſet.

Quò verò ad fratres Flauiæ, neque probatur, ipſos habuiſſe aliquid releuans, nam licet allegaretur alias vendidiſſe ſimile ius Gazagà pretio ſcutorum 1100. Tamen non apparebat effectuatio, nec ſolutio pretii, quod emptor promiſerat ſoluere ſtatimatque poſſeſſionem pacificam habuiſſet, vnde videbantur eſſe prætenſiones, & iura non apta ad conſtituendam dotem Flauiæ, cum mariti velint dotes ad ſuſtentanda onera matrimonii, non autem lites, vt in dicta deciſione ſub die 10. Decembris dictum fuit.

Verum prædictam reſolutionem Domini fecerunt ad effectum ſolum, vt Flauia dotetur de bonis Aui materni vſque ad ſummam ſcutorum mille tantum, iuxta deciſiones prædictas coram Reuer. D. meo Damaſceno, quidquid ſit de alio effectu ſucceſſionis, vel conſequendæ legitimæ in bonis dicti Aui materni, ad quem effectum requirebantur maiores probationes, ſed quoad dotem prędictam conſtituendam Domini cenſuerunt probationes factas eſſe ſufficientes cum dos, & alimenta ęquiparentur, *Capb. conſ. 485. nu. 83. & plurib. ſequentibus; fuit dictum in Albanen. Legitima, vltima Maij 1577. quæ eſt 538 nu. 21. par. 1. inter impreſſ. diuerſor. cum alijs adductis in dicta deciſ. 6. Aprilis* 1609. & in cauſa alimen-
3 torum ſufficiant leuiores probationes ex latè adductis *per Surdum in tractat. de aliment. quæſt.* 112. *num* 23. *in fine, & ſequenti.*

DECISIO XV.

R. P. D. PEREGRINO.

Romana Domus de Alicornis.

Luna 2. Martij 1598.

SVMMARIVM.

1 *Domus ſubiecta fideicommiſſo non poteſt alienari, nec dicitur conſultum emptori per conſenſum vocatorum vbi fideicommiſſum eſt perpetuum.*

2 *Secundum fideicommiſſum, in quo alijs vocantur non comprehenſi in primo non regulatur à primo.*

3 *Stante prohibitione alienationis dominium non transfertur in emptorem.*

4 *Verbum prætenſum denotat dubitationem.*

Dolus præſumitur in venditore, qui nō dicit rem eſſe fideicommiſſo grauatam imo aſſerit eam eſſe liberam.

Vbi

5 *Vbi res eſt probibita alienari ſcientia emptoris de fideicommiſſo non nocet.*

6 *Domus magni valoris pro paruo debito alienari non poteſt.*

DOmini tenuerunt Domum, de qua
controuertebatur, non eſſe libe-
ram, neque fuiſſe conſultum emptori
per conſenſum præſtitum à vocatis ad fi-
1 deicommiſſum in caſu Mortis., tum quia
alij naſci poſſunt, qui vti ad fideicom-
miſſum in caſu Mortis vocati domum
vendicare poterunt; tum etiam quia adeſt
expreſſa, & particularis prohibitio alie-
nationis, ex qua nouum inducitur fidei-
commiſſum, non quidem reſtrictum ad
perſonas, quæ vocantur in primo, ita
vt intret *conſil. Dec. 636. num. 7.* ſed
ad fauorem etiam filiarum teſtatoris, &
ipſarum deſcendentium, & demum ad
fauorem omnium de familijs de Alicor-
8 nis, quo caſu hoc ſecundum non regula-
tur à primo, vt fuit dictum *in illa Vrbe-
uetana Fideicommiſſi, 29. Maij 1579.
coram Domino meo Pamphilio*, & pro-
pterea non dicitur ſatisfactum obligatio-
ni de tradendo rem liberam, etiam ſi mil-
le cautiones præſtarentur, quia illæ non
ſufficiunt ad hunc effectum, quoties ap-
pareret de obligatione ipſa, licet ſit ſe-
cus. ſi de obligatione dubitatum fuiſſet, vt
declarando *DD. Bart. in l. cum quis, §.
qui hominem, ff. de ſolut. & in l. ſi quis aliã
n. 2. eod. tit. tradit eum in d. §. qui homi-
nem, quem refert, & ſequitur Alexand. in
l. Iulianus, §. qui fundum, ff. de verbor.
obligat.*

Quod multò magis procedere fuit di-
3 ctum in caſu, de quo agebatur, in quo ſtan-
te prohibitione alienationis in emptorem
dominium non potuit transferri, vt com-
muniter Scribentes *in l. filiusfam §. Di-
ui, ff. de legat. 2. & fuit conſideratum
coram R. P. D. meo Decano in illa Ro-
mana Cenſus de Cuppis 15. Martij 1577.
quæ eſt in libro ſuarum deciſionum,
deciſ. 232.*

Non obſtare viſum fuit prætenſa ſcien-
tia fideicommiſſi in emptore, tum quia
de ea non conſtabat, cum illud fuerit
enunciatum in alio inſtrumento cenſus
inter venditorem, & emptorem cele-
4 brato cum hoc verbo, prætenſum, quod
dubitationem denotat, tum quia quan-
do etiam ob id diceretur emptor in cul-
pa, in non perquirendo, an adeſſet fi-
deicommiſſum, præualet dolus vendito-
ris in non exprimendo adeſſe fideicom-
miſſum, immò in aſſerendo domum eſſe
liberam, vt latè *per Siluan. Aldobran-
din. conſil. 19. num. 55. & fuit deciſum
in illa Romana Vineæ, 5. Iunij 1579. co-
ram Domino Oriolenſi, quæ eſt deciſio
280. num. 3. par. 2. diuerſorum.* Tùm
denique quia ſtante dicta prohibitione
5 alienationis ſcientia emptoris nihil ad
hunc effectum operatur, vt fuit deciſum
*in illa Romana Palatij de Garbonibus,
quæ eſt deciſio 49. par. 2. diuerſ. num. 20.*
Sed quia pro parte Equitis dicebatur do-
mum iſtam fuiſſe primo alienatam pro
ære alieno ſoluendo, ac pro legataria-
rum ſatisfactione, vt fieri poterat, *l.
peto, §. prædium, ff. de legato 2.* & in
omnem euentum illam pro legitima eligi
6 potuiſſe: pro parte verò Mariani præ-
tendebatur domum magni valoris pro
exiguo debito non potuiſſe alienari, *l.
magis puto, §. item Prætor, ff. de legato
ſecundo, Gabr. 1. 8. num. 6. & fuit di-
ctum in vna Camerinenſi Fideicommiſſi,
24. Maij 1595. coram Domino meo
Litta.*

Nec aliquam debere legitimam, &
in omnem euentum, cum adeſſent alia
bona, non potuiſſet contra prohibitio-
nem Teſtatoris domum alienari, nec eligi
pro legitima.

Vndè Domini ordinarunt, vt firma-
retur ſtatus totius hæreditatis, ad effe-
ctum videndi; an alia adeſſent bona, &
ad quam ſummam aſcendebat æs alienum,
ac prætenſa legitima, etſi illa debebatur.
Prout etiam reſeruarunt videre, an illa
prætenſa acceptatio ſententiæ Capitolinæ
præiudicet Mariano.

DECISIO XVI.

R. P. D. SCOTTO.

Romana Officij.

Mercurij 23. Ianuarij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Spolium competit vbi adeſt notoria in-
iuſtitia.*
Ex iniuſtitia oritur etiam nullitas.

2 *Sententia vbi eſt iniuſta intrat ſpo-
lium.*

3 *Sententia quæ non iuſtificatur ex
actis*

actis eſt notoriè iniuſta.
4 *Sententia iniuſta dicitur nulla.*
5 *Sententia quæ non iuſtificatur ex actis venit annullanda etiam abſque remedio appellationis, niſi in promptu afferatur probationes.*
Sententia iniuſta nunquam tranſit in iudicatum vti etiam nulla.
Iudex debet iudicare ſecundum acta, & probata.
6 *Venditio officiorum Romanæ Curiæ per ſubbaſtationem admittitur ſolū in ſubſidium.*
7 *Res conſiſtens in animo probatur per iuramentum.*
8 *Peruerſio ordinis adhibita per exequutorem non inducit nullitatem, ſed iniuſtitiam.*
Gratia ad ſupplicationem partis non iuſtificata non meretur nomen gratiæ nec tribuit iuriſdictionem.
9 *Termini ſuſceptio facta à Curatore minus informato probat veritatem crediti, ſed non ſanat nullitatem ſubhaſtationis, vel adiudicationis.*

REpropoſito dubio reſoluto ſub die tertia Decembris præteriti omnes Dominī, qui cauſam ex ordine Sanctiſſimi Domini Noſtri viderant, cenſuerunt perſiſtendum eſſe in deciſis.

Non dubitantes ex ſola iniuſtitia poſſe
1 competere hæredibus actionem ſpolii, vbi
illa ſit notoria, *Fel. in cap. dilectus, n. 5. verſ. fallit 3. de reſcript. Crauett. conſ. 302. n. 2. verſ. hoc tamen non procederet, Gabr. concl. 5. n. 112 de reſt. ſpol.* quamquam etiā
2 diceretur ex ſola tali iniuſtitia oriri etiam
nullitatis vitium, *Odd. conſ. 8. nu. 5. Caſ. de Graſs. deciſ. 11. nu. 4. de re iudic.* quo caſu ſine difficultate intrat actio ſpolii.

Notorietatem autē colligi, ex eo, quod
3 dicta ſententia non iuſtificaretur ex actis,
vt ſæpiſſimè fuit firmatum in *Rota, vt in Romana Vineæ de Scapuccijs, 15. Martij 1572 coram Binarino,* vbi etiam aliæ recenſentur deciſiones, *& in Toletana Penſionis, 22. Maij 1592. coram Illuſtriſs. Seraphino, et cor. eodem in Romana Cenſus, 14. Decemb. 159 . & in Vlixbonen. Beneficij, 9. Iunij 1600. coram R. P. D. meo Ludouiſio, Caſ. de Graſs. dec. 13. de ſent. & rei iudicat. vbi in fine,* expreſsè dicitur, quod notoriè iniuſta dicitur ſententia, quando actor non probauit ſuam intentionem ea ratione, quia Rota non ſequitur *deciſ.*
4 *Afflict. 28.* vt poſſit Iudex moueri ad
iudicandum extra acta, *vt per Chiſan. deciſ. 179. in manuſcript. & idem fuit firmatum in Peruſina Separationis Thori, 28. Iunij 1589. coram bonæ memoriæ Gypſio,* in qua fuit dictum, quod Rota non ſequitur *conſil. Crauett. 198. in fine, vbi id firmat, & allegat dictam deciſionem Afflicti,* ſcilicet quod Iudex poſſit ſe extra iudicium informare, & quod etiam de iure talis opinio nō ſit vera firmatur in *Bononien. de Budriolis, 25. Nouemb. 1578 coram Seraphino, relata etiam dec. 445. nu. 7. et 8. p. 1. diuer.* quæ ratio æquè pertinet ad omnes caſus, ſiue agatur de confirman. vel infirman. ſententiam, ſiue de ea exequenda, vel non, ſiue etiam vt ex ea oriatur actio ſpolii.

Et hanc iniuſtitiam operari etiam nullitatem fuit firmatum *in Burgen. de Cardona, 13. Iunij 1598. coram Illuſtriſſimo Seraphino,* quæ fuit data, in qua dicitur id procedere ex inueterata Rotæ obſeruantia, & ad id etiam allegat *deciſ. Putei 396. lib. 1. in manuſcript.* cùm illam in impreſſis corruptam eſſe dicatur, quæ eſt eadem Toletana, quæ eſt 401. lib. 1. in impreſſis, ſuper qua fundantur informante pro Domino Marco Antonio, & in qua licet corrupta, nihilominus firmatur ſub num. 3 quod talis ſententia, quæ non iu-
5 ſtificatur ex actis; venit annullanda etiam
abſque remedio appellationis, niſi in promptu afferantur probationes, quod non eſt factum in caſu iſto, & quod talis iniuſtitia æquiparetur nullitati, itaut ſententia nunquam tranſeat in iudicatum, dicitur etiam *in deciſ. Cæſar. de Graſſis, 2. nu. 7. et 8. de ſolut. vbi num. 9. et 10.* dicitur communem opinionem, & hanc ſequi Rota; vt Iudex debeat iudicare ſecundum acta, & probata, & ita reſoluiſſe Rotam ſexcenties, vt dicatur notoriè iniuſta, vbi non iuſtificatur ex actis, tradit *Gabr. conſ. 28. nu. 5. lib. 2.*

Nec pro excuſanda dicta iniuſtitia dicebant Domini attendenda, quæ pro Domino Marco Antonio deducebantur.

Et primò circa illam narratiuam, quod non ſperaret ſuæ indemnitati poſſe proſpicere, quia placuerunt reſponſiones datæ in deciſione, maximè in illa deciſione in Romana de Cuppis, quæ non poterat reputari diuerſa ab hoc caſu, quia fundamentum illius deciſionis eſt, quia conſtabat, quod non adeſſent alia bona libera, prout etiam hoc in caſu, quod ſcilicet nō adeſſent alia bona, ſuper quibus poſſit ſatisfieri D.

M. An.

M. Ant. de ſuo credito cum & ex parte hæredum Peregrinæ eis magis intereſſet, quod vel ſubhaſtarentur, vel adiudicarentur de redditu, quam fieret de dicto officio cum fuerit data fides publici Notarii Capitolini inter alia de venditione, quarumdam Domorum, & medietatis ſcripturarum Notariatus Rotæ facta per d. hæredes poſt duos annos poſt dictam adiudicationem pro ſcutis 1130. monetæ, & ex parte Principis concedentis adiudicationem difficilior fuiſſet talis gratiæ con-
6 ceſſio, cùm non ita paſſim ſoleat fieri ad inſtantiam creditorum, ſed ſolum in ſubſidium, vt deductum in illa *Romana de Ferratinis*, 28. *Nouembris præteriti coram R.P.D. meo Sacrato*.

Nec defuiſſe modum dixerunt Domini iuſtificandi dictam narratiuam d. M. Antonii, vel per teſtes de publica voce, & fama, de inhabilitate, & paupertate dd. hæredum, vel etiam per eius iuramentum
7 tanquã de re cõſiſtente in eius animo, *iux. tex. vbi gloſ. in cap. ſignificaſti, nec homic.*

Nec quoad hoc obſtare dixerunt *deciſ. Mohed. 7. de re iud.* quia eo in caſu non agebatur de narratiua iuſtificanda, cum gratia eſſet motu proprio, ſed agebatur ſolum de peruerſione ordinis adhibita
8 per exequutorem, quæ non inducebat nullitatem, ſed tantum iniuſtitiam, quod non applicatur huic caſui, in quo agebatur de gratia ad ſupplicationem partis, quæ non iuſtificata, nec nomen gratiæ merebatur, nec conſequenter iuriſdictionem tribuebat, vt fuit dictum *in Fauen. Vicariæ*, 16. *Maij* 1594 *coram Litta*.

Minus ſecundo, quoad illud motiuum de adiudicatione, quod amplexi ſunt cæteri Domini obſtare dixerunt *deciſ. Put.* 283. *lib.* 2. quia non applicantur eius præſuppoſita de quibus nu. 3. videlicet quod ex parte M. Antonii fuerit probatum, quod tempore adiudicationis factæ alia bona non extabant, imò pro parte hæredum contrarium fuit probatum per ſcripturam; & quod illo tempore non valebat plus quam illud prætium, pro quo adiudicata fuerat, & idem etiam dicitur *in deciſ.* 252. *nu.* 7. *eiuſdem Putei lib.* 2.

Prout nec etiam obſtare dixerunt deducta ex teſtamento *in l. vetuſtiſſima, C. de iure dom. impetr.* quia tunc locus eſt dicto textui; vbi diuerſis præcedentibus haſtarum ſolemnitatibus creditor, qui ſub hoc conuenit cum ſuo debitore non inuenit emptorem, vt benè declarat *Cuiac. ad d. tit. tom.* 11. *col.* 2. *verſ. his rebus inter tractatum* 16. *par.* 1. *fol.* 265.

Poſtremo non obſtare dixerunt deducta ex termini ſuſceptione, quia vltra quod
9 erat facta à Curatore fortè minus informato illa poterat probare veritatem crediti *ad tex. in l. ad ſolutionem, C. de re iud.* non tamen ſanare nullitatẽ adiudicationis.

DECISIO XVII.

R. P. D. ORANO.

Romana Vineæ de Brunis.

2. *Decembris* 1591.

SVMMARIVM.

1 *Debitor primæ ſocietatis, ad hoc, vt teneatur ad ſolutionem fructuum ſecundæ cõtracta pro illius extinctione declaratio requiritur.*

2 *Societas dicitur lucrata ad fauorem illius, qui ſubit periculum.*

3 *Diſdicta in actis reproduci debet, ne ſit in facultate diſdicentis, illa vti, & non vti, cum alias daretur materia fraudis.*

4 *Declaratio debet in ſpecie continere, quod intendit pecunias ad intereſſe capere pro dicta cauſa.*

5 *Intereſſe damni emergẽtis, vt debeatur debet probari, quod petens accepit pecunias, ob non ſolutum dictũ debitũ.*

6 *Non attenditur ſæpè, quod euenit, ſed quod euenire poterat.*

FVerat in cauſa Romana Vineæ de Brunis dictum D. Merendæ, etiam poſt immiſſionem in poſſeſſionem vineæ, ex Saluiano deberi damna, & intereſſe, & ideo Brunos vineam repetentes, ſub prætextu quod ex eius fructibus per Merendam perceptis debitũ eorum principale foret extinctum exceptioni non ſolutorum damnorum, & intereſſe repelli. Quare fuit 2 propoſitum dubium ſtandi reſolutionibus in hac cauſa factis. An damna, & intereſſe per Merendam occaſione fructuum ſocietatum officiorum paſſa dicantur ſufficienter verificata, ex eo quod in dictis ſocietatibus non fuit facta declaratio, quod cõmodũ, & incommodũ ſpectaret ad Brunos, & DD. fuerũt in voto Negatiuo: Nam
1 ad hoc, vt damna propter fructus ſocietatum afficerent Brunos neceſſarium erat,

quod per Merendam facta fuiſſet declaratio ſocietatem in iſtam cauſam damni ſcilicet & intereſſe iniri, *ad Mobedan. deciſ.* 103. Idem etiam propter dubium euentum, quem ſubibat pecunias ad ſocietatem accipiendo eum per mortem eas dantis illæ lucro illius cederent, ad
2 cuius periculum fuerant acceptæ; alias enim fuiſſet in eius poteſtate, veniente cauſa mortis dantis, & ſic lucri declarari ſuo commodo ſocietates fuiſſe contractas, ceſſante verò huiuſmodi caſu, damno, & in commodo debitoris eas adſcribere contra reg. qui ſentit, *de reg. iur. lib. 6. & l. ſecundum naturam vbi Dec. ff. eodem* Qua enim ratione paſſim obſeruari videmus, quod diſdictæ ſocietatum ad hoc, vt afficiant debitores intra
3 quindecim dies reproduci debent in actis, quia aliter daretur materia fraudi, quæ fieri poſſet expectando exitum dubii euentus. *Veral. deciſ. 13. lib. 2. manuſcript. & Rota in vna Romana Cadularum coram R.P.D. Decano de menſe Maij proximè præteriti* firmauit illi, qui emerat quaſdam cædulas nomine, vt aiebat mandantis denegantis reſtitutionem pretii, ex quo dictam emptionem non declarauerat, nec mandanti in tempore notificauerat non alia quidem ratione, quam quod videbat in emptoris arbitrio eſſe dicere, quod per ſe eas emerat ſi res ex voto ſucceſſiſſet.

Non obſtat deciſio facta coram R.P.D. Blanchetto, in qua habetur, quod damna Merendæ probantur à die proteſtationis pro Merenda factæ, quia nimis ſunt generales, & æquiuocæ. Nam fuit neceſſarium, quod continerent, ſpecialem, & indiuiduam declarationem, quod
4 pecuniæ acciperentur in eam cauſam, vt fuit reſolutum *in vna Romana pecuniaria de Lambrerijs coram bon. mem. Lauretano*, in qua fuit deciſum ad hoc, vt intereſſe damni emergentis debeatur oportere petentem probare in indiuiduo ſe
5 accepiſſe pecuniam, ob non ſolutum debitum, & ſatis eſt, quod illę operentur, vt poſſint damna, & intereſſe à debitore repeterè; dummodo tamen illa per claras probationes iuſtificentur, *Bald. in l. rogaſti, §. ſi tibi, num. 6. verſ. quid ergo ſi mutuo, ff. ſi cert. pet. per tex. in l. qui teſtam. ff. de probat. & in l. cunctos populos, colum. 3. verſ. deinde pono*, C. *de ſumm. Trinit. & fid.* Cathol. *Anch. conſ. 50. num. 7. Natt. conſ. 490. num. 7.*

vbi quando cauſa requiritur ad eſſentiam actus non ſufficit illam fateri ſubſiſtere, niſi verè probetur. *l. ſi forte, ff. de pecul. Caſtr.*

Minus facit, quod caſus non euenit lucri alicuius ſocietatis, quia non atten-
6 ditur quid acciderit, ſed quid euenire potuit, quod in ſocietatibus ſolet haberi in conſideratione, *Argum. l. ſi idonea, cum eo, §. fin. cum ibi not. per Caſtrenſ. & Bald. ff. de iuriſd. omn. iudic. & per Bart. in l. inter ſtipulantem, §. Sacrum, num. ſeptimo, ff. de verborum obligat.*

DECISIO XVIII.

R. P. D. PENIA.

Imolen. Pecuniaria.

Lunæ, 16. Iunij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Poſſidens authore Prætore debet in poſſeſſione manuteneri.*

2 *Mandatum non poteſt dici pro plus debito relaxatum, vbi ante illius exequutionem fuit aliquid ſolutum, & in exequutione fuit de eo habita ratio*

3 *Ceſſio facta pro vero debito ſubſtinetur etiam, ſi non ſit facta præſente pecunia.*

9 *Adiudicatio fieri non poteſt, niſi præcedente adiudicatione.*

5 *Creditor tanquam tertius, & extraneus admittitur ad offerendum, & licitandum, vt quilibet alius.*

6 *Vbi proceditur per viam dationis in ſolutum antequam bona dentur creditori in ſolutum debet præcedere æſtimatio. vbi autem proceditur per viam oblationis, tunc plus offerenti conſignatur bona non præuia æſtimatione.*

7 *Acceptans decretum obtentum à procuratore, videtur etiam exequutionem ratificare.*

CVm Hercules, & Ioannes filij, & hæredes Iulii Pantaleonis nomine proprio, & etiam tanquã ceſſionarii Saſſatelli, vigore oblig. Cam. egiſſent contra Equitẽ Galantem, & Liuium eius filium pro releuatione indemnitatis, ex quo Iulius

Panta-

Pantaleonus eorum pater, & Alexander Saſſatellus acceſſerant fideiuſſores Ioanni Baptiſtæ Galantio pro cenſu trium millium ſcutorum, & ille eos indemnes conſeruare promiſerat: & propterea ab Auditore Cameræ obtinuerant mandatum exequutiuum pro dicta ſumma ſcutorum trium millium, cuius vigore in partibus facta exequutione obtinnerunt ſibi deliberari prędium Gantalupi pro libris 6720 & alia pro concurrenti quantitate, quorum poſſeſſionem apprehenderunt, quam Galantii prætendebant nullam, & inualidam, dubitaui, cui eſſet dandum mandatum de manutenendo, & vtraque parte informante Pantaleoni dandum cenſuit, quia auctore prætore expulſis Ga-
1 lantiis, reperiebantur in poſſeſſione, *l. iuſtè poſſidet, ff. de acquirend. poſſeſſ. Angel. in l. clam poſſidere, §. qui ad nundinas, num. 2. verſ. poteſt enim iudex eodem titulo.*

Neque obſtabant nullitates oppoſitæ, nam primo, quod mandatum fuerat relaxatum pro maiori ſumma debiti, & conſequenter prætenderetur nullum in toto, vt ſæpè Rota iudicauit, nam non fuit habita ratio octuaginta corbarum frumenti ſolutarum Michaeli factori Pantaleonorum, nec ſcutorum 215. in duabus partitis ſolutorum Alexandro Saſſatello à matre Liuii Galantii.

Sed placuit reſponſio, quod Corbes triginta frumenti fuerunt data poſt relaxatum mandatum, quod propterea non
2 poterat dici pro plus debito relaxatum, & quoad exequutionem de eis fuit habita ratio ab exequutore.

Non obſtabat ſecunda nullitas deducta ex eo, quod Pantaleonii pro rata eis ceſſa à Saſſatello non egerunt tanquam Ceſſionarii, ſed tanquam principales.

Sed hæc nullitas ex facto tollebatur, cum in actis fuiſſet productum inſtrumentum ceſſionis, & mandatum petitum, & obtentum etiam nomine ceſſionario.

Tertia opponebatur nullitas ex eo, quod ceſſio non fuit valida, tanquam facta abſque interuentu pecuniæ.

Sed placuit reſponſio, quod præterquam, quod hæc inſpectio reſpicit peti-
3 torium, ceſſio fuit facta pro vero debito.

Ad quartam nullitatem, ex eo deductam, quod in manibus Galantiorum fuerant facta ſequeſtra, & de illis oppoſitum, vnde cum non poſſent ſoluere, nec potuit contra ipſos relaxari aliquod mandatum fuit dictum primo non ſatis legitimè conſtare de huiuſmodi ſequeſtris.

Secundo fuit reſponſum hoc non facere nullitatem, & reſpicere intereſſe creditorum, qui interim nihil opponebant.

Ad quintam nullitatem ex eo petitam, quod adiudicatio fuerit facta Panaleoniis, nulla præcedente æſtimatione, quæ
4 videbatur neceſſaria, tam de iure communi, *Afflict. decis.* 358. incipiunt in cauſa inter Antonium *num. 5. verſ. quarta ratio,* quam Rota ſæpè probauit, quam vigore conſtitutionis Aegidianę, de qua fuit oppoſitum, & eſt in vſu, fuit reſponſum primo creditorem tanquam tertium, & extraneum poſſe admitti ad of-
5 ferendum, ſiue ad licitandum, & cum admitti, ſicuti quemlibet alium, *l. 2. C. ſi in cauſis iudicantis, gloſ. in l. à Diuo Pio, §. ſi pignora, ff. de re iudicat. Surd. conſ. 256. incipiens principale vitium, num. 5. verſ. ideo tutius eſt lib. 2.*

Secundo fuit reſponſum, quod quando in hac materia proceditur per viã da-
6 tionis in ſolutũ, tunc antequã bona creditori dentur in ſolutũ pręcedere debet æſtimatio, & ſic loquitur *Afflict. in dicta decis.* 358. ſecus autem eſt, quando proceditur per modum oblationis; tunc enim licitatori, ſiue plus offerenti conſignantur bona ſine præuia æſtimatione, ſicuti in terminis declarat *Surd. cuius doctrina DD. placuit d. conſ. 256. num. 5. in fine, & num. 6.*

Et cum ex prædictis non appareret iudicem nulliter, vel iniuſtè proceſſiſſe, non debuit Panta leoniis negari mandatum de manutenendo, præſertim cum Galantii acceptando decretum excarcerationis,
7 & comparitionis ſuorum procuratorum exequutionem viſi fuerint ratificaſſe.

DECISIO XIX.

R.P.D. LANCELLOTTO.

Romana Domus in Burgo.

Veneris, 21. Aprilis 1589.

SVMMARIVM.

1 *Ex ſolutionibus factis ab aliquo vti emphyteuta præſumitur præceſſiſſe conceſſio in emphyteuſim.*
Conceſſio talis præſumitur fuiſſe qualis eſt ſolutio.
2 *Emphyteuſis debet probari per ſcripturam, ſed de conſuetudine non eſt neceſſaria.*
3 *Conſequens vbi probatur per ſcripturam, probatur etiam antecedens.*
Vbi ſolutiones probantur per ſcripturam, præſumantur etiam præceſſiſſe inſtrumentum conceſſionis.
4 *In præiudicium ſoluentis præſumitur emphyteuſis, & is cui ſoluitur Dominus directus, & ſoluens Dominus vtilis.*
Præſertim concurrentibus pluribus adminiculis.
5 *Inſtrumentum inter contrahentes plenam probationem facit.*
6 *Confeſſio facta ab eis, qui poſſunt diſponere, habet vim nouæ diſpoſitionis.*
7 *Confeſſio eſt maior inſtrumentis, & depoſitionibus teſtium, & qualibet alia probatione.*
8 *Etiam vbi requiritur ſcriptura, ſufficit per confeſſionem probatio.*

FVit concluſum ex ſolutionibus ex longiſſimo tempore factis, tanquam ab emphyteota legitimè conſtare de conceſſione in emphyteuſim, quia talis præſu-
1 mitur conceſſio; qualis apparet ſolutio, *Specul. in tit. de locat. §. nunc aliqua, num. 169. verſic. 142. Bald. in l. cum de in rem verſo in ſecunda lectura, in fin. ff. de vſufruct. & in l. ſi certis annis, num. 8. in fin. & 9. C. de pact.* quod dicit notandum, etiam pro iis, qui perdiderunt inſtrumenta emphyteotica, & ſequitur *Dec. conſ. 146. ſub num. 2. Crauett. conſ. 76. num. 25. lib. 1.*

Non obſtat, quod emphyteuſis debeat
2 probari per ſcripturam, quæ eſt de ſubſtantia contractus, *l. 1. & ibi gloſ. in verbo alienationis, C. de iur. emphyt. Alex. conſ. 50. num. 3. & 4. lib. 8.* qui dicit hanc eſſe communem opinionem: quia reſpondetur primo, quod licet de iure ſcriptura ſit neceſſaria, tamen dubium eſt, an ex conſuetudine requiratur, quia plerique atteſtantur eam non eſſe neceſſariam, *Bart. in l. num. 6. in fin. C. de iur. emphyt. Roman. conſil. 103. num. 5. in fin. Corn. conſ. 187. num. 9. lib. 1. Socin. ſen. conſ. 120. num. 24. lib. 4. Pariſ. conſ. 77. lib. 3. Roland. conſ. 84. num. 10. lib. 1.*

Secundo reſpondetur, quod licet ſcriptura eſſet neceſſaria, tamen ſatis eſt, quod per ſcripturam appareant ſolutiones, quia quando conſequens probatur
3 per ſcripturam, antecedens videtur etiam probari per eandem ſcripturam, *l. quicumque, C. de apoch. lib. 10.* & ita in terminis concluſit *Bald conſ. 116. num. 2. lib. 1.* qui etiam ſubiungit præſumptionem, *dict. l. cum de in rem verſo, ff. de vſur.* habere pro ſcriptura, & ita *Crauett. in tractat. de antiqu. temp. par. 3. num. 40.*

Et ſicuti emphyteuſis præſumitur in præiudicium ſoluentis, vt is cui ſoluit,
4 intelligatur eſſe Dominus directus, ita etiam præſumitur ad commodum ipſius ſoluentis, vt intelligatur ei acquiſitum dominium vtile, *Bald. conſil. 24. num. 1. lib. 4. Salic. in dicta l. cum de in rem verſo num. 12. verſ. quaro ſexto, ff. de vſur.*

Quod DD. cenſuerunt in caſu propoſito multo facilius eſſe recipiendum, quia lapſu longiſſimi temporis, plura concurrunt adminicula, ita vt plenè res ſit indubitata.

Primum eſt, quia extat inſtrumentum affrancationis, in quo fit mentio de huiuſmodi conceſſione facta in emphyteuſim, cum ratificatione, quod inter contrahentes plenam probationem facit, *l. optimam, C. de cond. & comm. ſtipul.*

Secundo extat ſupplicatio, ſi in euidentem, porrecta Summo Pontifici, & obtenta ab adminiſtratoribus Hoſpitalis, in qua etiam narratur iſta confeſſio in emphyteuſim, & quidem; cum ſit de eis,
6 qui poſſunt diſponere, habet vim nouæ diſpoſitionis, *Dec. conſil 63. ſub num. 40. verſ. moleſtare, & num. 6. verſ. nec obſtat.*

Tertio concurrit confeſſio ipſius Hoſpitalis, facta in poſitionibus, in quibus ponitur etiam huiuſmodi conceſſio in
7 emphyteuſim, & nulla eſt maior probatio, quam partis aduerſæ confeſſio. Vnde etiam confeſſio dicitur eſſe maior quolibet inſtrumento publico, & quibuſcumque depoſitionibus teſtium, *Bald. conſil. 142. num. 5. verſic. verum-*

tamen

tamen, lib. 2. & quidem ita habetur, vti ſcriptura, vt in caſibus etiam in quibus re-
8 quiritur ſcriptura ſufficiat, probatio per confeſſionem, *Leum à te, & ibi not. Decnum.* 7. *cum ſequen.* C. *de tranſact. & ſequitur* Crauett.*conſ.* 61. *num.* 3.

Neque obſtat, quod huiuſmodi conceſſio non videatur ſolemnis, neque ceſſerit in vtilitatem Eccleſiæ, quia DD. dixerunt, hoc non eſſe præſentis inſpectionis, ſed in alia diſputatione videndum eſſe.

DECISIO XX.

R. P. D. SACRATO.

Romana Palatij.

Lunæ, 15. Decembris 1614.

SVMMARIVM.

1 *A tractatu, ſeu promiſſione de vendendo re integra, licet vtrique parti reſilire.*
2 *Contractus, in quo partes conuenerunt de ſcriptura facienda, an dicatur perfectus ante confectionē ſcripturæ.*
3 *Die quod vbi apparet aliam ſcripturā eſſe faciendam contractus, dicitur imperfectus, præſertim, ſi in ſcriptura facienda ſint apponenda noua pacta, vel cōuentiones nō appoſita in prima.*
Pactum quodlibet dicitur pars pretij.
Venditio ſine conſtitutione certi pretij in ſe, vel per relationem arbitrio tertij ſubſiſtere non poteſt.
4 *Pacta facienda poſſunt conferri in arbitrium tertij.*
5 *Perfectio contractus non poteſt pendere ab arbitrio vnius ex contrahentibus.*
6 *Promiſſio de vendendo cum iuramento facta oblig. Cont. ibid.*
Iuramentum non dicitur adeſſe, vbi non legitur.
7 *Præſupponens non videtur aliquid diſponere circa præſuppoſita.*
Iuramentum non ſolet operari, niſi circa expreſſa.

DOminus Fuluius de Ferratinis. in quadam ſua apoca confecta 31 Decembris vſus fuit infraſcriptis verbis, *Dichiaro eſſer verità, che nell'infraſcritto giorno, & in preſenza dell'Illuſtriſſimo Cardinale Borgheſe, hò venduto à Monſignor Viues il Palazzo, chiamato Ferratina, ſituato nella piazza della Santiſſ. Trinità, che al preſente habita l'Illuſtriſſ. Sig. Cardinale Deti, per prezzo di ſcudi* 14500. *di moneta, con li patti, conditioni, cautele, e ſicurezze, che faremo d'accordo fra noi, e ſecondo ſi contenterà nell'Inſtrumenti, & altri ſpatij, che ſopra ciò ſaranno neceſſarij, & vtili, e che à ſuo tempo ſi eſpediranno*; & rurſus ſub die 4. Aprilis ſubſequentis anni fecit aliam apocam, per infraſcripta verba: *E di più prometto, che ogni volta, che Monſignor Viues ottenga gratia di poter aggregare ad vn Monte, ſino alla ſomma di ſcudi* 15500. *ò vero trouerà modo di potere hauere liberamente li ſcudi* 7000. *pro vſibus noſtris, in tal caſo. Io coſi à nome proprio, come procuratore de' miei Fratelli, prometto di conſentire alla gratia, che eſſo Monſignore vuole per ſua ſicurezza per detta compra, & anco fare l'Inſtrumento, con tutte le clauſule giuſte, e neceſſarie, e coſi prometto, e mi obligo in forma Cameræ.*

Cum autem dictus Fuluius recuſaret vlterius progredi in venditione dicti Palatii dubitaui, an eſſet danda exequutio dd. apocis, & ſic cogendus Fuluius ad venditionem, de qua in illis, & pro negatiua fuit concluſum, quod apoca, ſeu declaratio, de qua in illa non continet venditionem perfectam, ſed tractatum, ſeu promiſſionem de vendendo, quo caſu licet
1 vtrique parti tanquam re integra reſilire, *Bald. in l. contractus col.* 4. *verſ.* 2. *modo cognoſcam, C. de fid. inſtrum. & in l. in Ciuile, C. de re vendit. Rot. diuerſ. deciſ.* 212. *num.* 2. *& deciſ.* 517. *num.* 5. *par.* 1.

Quod autem apoca prima, cuius acceſſoria eſt ſecunda non contineat perfectam venditionem, patet ex remiſſione ad pacta, conditiones, cautelas, & ſecuritates inter partes concordandas, & ſecundum ea, quæ continebuntur in inſtrumento, & aliis ſpaciis ſuo tempore expediendis: licet enim ſit controuerſia inter DD. an contractus in quo partes con-
2 uenerunt de ſcriptura facienda dicatur perfectus, ante confectionem ſcripturæ, & pro negatiua, quod ſcilicet non ſit perfectus conuenerunt, *Azzo. in l. contractus, C. de fid. inſtrum. cum aliis per Ant. Gomeſ. var. tom.* 2. *cap.* 2. *num.* 17. *vbi de communi, & per Cephal. conſ.* 66. *n.* 18. *& ſeq. & Port. ſuper inſt. tit. de emp. & vend. num.* 4. vbi de magis communi *Emanuel Suar. recept. in verbo ſcriptura,*

Digitized by Google

num. 20. pro affirmatiua vero, quod ſci-
licet ex hoc non ceſſet contractus eſſe per-
fectus, niſi partes dixerint, quod aliter
non valeat contractus tenuerunt *gloſſ.*
Bart. & alij in dicta l. contractus, *Dec.*
conſ. 340. *num.* 3. *Burſat. conſ.* 101. *num.*
19. vbi de communi, *Rota diuerſ. deciſ.*
517. *num.* 2. *par.* 1. ſaltim negari non
poteſt, quin conuentio de facienda ſcri-
ptura ſit inditium in perfectionis contra-
ctus, & propterea iunctis aliis verbis,
*con li patti, conditioni, cautele, e ſicu-
rezze, che ſaremo d'accordo fra noi*, DD.
fuerunt in voto, quod contractus, omni-
no eſſe habendus pro imperfecto. Nam
ceſſat præcipuum contrariæ partis fun-
damentum, quod ſcilicet reſeruatio con-
fectionis ſcripturæ, videatur facta ob ſo-
3 lam probationem, quia ſi in hoc caſu e-
rant per partes facienda noua pacta, &
nouæ conuentiones ceſſat eſſe verum,
quod ſcriptura deſideraretur pro ſola
probatione. Quia imperfectio arguitur
ex eo, quod inter partes erant facienda
noua pacta, & nouæ conuentiones; cum
enim iſta dicantur pars pretii venditionis,
Bald. conſ. 436. *num.* 3. *verſ. in contra-
rium lib.* 1. *l. ſi fundi partem*, *ff. de con-
trahen. emption. Alex. conſ.* 18. *in verbo
probatur lib.* 1. ſequitur, quod conſtitu-
tio pretii diceretur imperfecta, & exinde
imperfecta venditio, quæ ſine conſtitutio-
ne certi pretii in ſe, vel per relationem
ad tertii arbitrium conſiſtere non poteſt,
Bald. in l. 1. *in verbo item nota*, *C. com-
mun. de legat. Alex. dicto conſ.* 18. *in Apo-
ſtill. in verbo probo lib.* 1.

Ex prædictis ceſſat deciſio in cauſa *Ro-
mana Domus ad Paſquinum*, 24. *Maij*
1602. *coram bo. mem. Litta*, quia ibi non
apparet fuiſſe per partes reſeruata con-
fectio ſcripturæ pro perfectione contra-
ctus, vt in hoc caſu, nec facit etiam, quod
ibi fuerint reſeruata pacta, & condictio-
nes declarandæ, quia declaratio non fuit
collata in arbitrium partium, vt in hoc
caſu ibi, *per li patti che ſaremo d'accordo
4 tra di noi*; ſed in arbitrium tertii, quod
de iure licet *Bar. in l. ſi merces*, *ff. locat.*
Deciſ. conſ. 648. *num* 1. *& per totum*;
& ratio differentiæ eſt euidens, nempè,
quia collatio in arbitrium tertii non ex-
cludit perfectionem conſenſus requiſiti in
hoc tractatu, etenim ex parte contra-
hentium nihil amplius remanet agendum,
reſeruatio autem pactorum inter partes
concordandorum demonſtrat imperfe-
ctum conſenſum; ex quo eſt neceſſarium,
quod partes de nouo concordent inter ſe,
& cum poſſint non concordare contra-
ctus remanet in arbitrio vtriuſque partis,
& ſic imperfectus cum perfectio pendeat
5 ab arbitrio contrahentium, quod non li-
cet *l. inter ſtipulantem*, *§. ſtichum*, *&
ibi gloſ. in verbo oblig. Bald. in l. euiden-
tis num.* 1. *C. de contrah. empt. Alex. in l.
à Titio, num.* 9. *de verb. oblig.*

Non obſtat, quod promiſſio de ven-
6 dendo facta cum iuramento obliget, ex
allegat. per Theſaur. deciſ. 233. *num.* 8.
nam omiſſo, quod *Seraph. de priuileg.
iuram. priuil.* 23. *num.* 27. tenet contra-
rium, hic verè nullum adeſt iuramen-
tum, cùm de eo in prima ſcriptura nihil
fuerit dictum, & quoad ſecundam, dum il-
lud deducitur ex obligatione Camerali,
de qua in illa reſpondetur, quod ſecunda
apoca non continet promiſſionem de ven-
dendo, ſed tantum de præſtando conſen-
ſum cuidam gratiæ, quam D. Viues deſi-
derabat obtinere à S. D. N. pro ſecuritate
emptionis, & licet in dicta apoca præſup-
ponatur emptio facienda, non tamen ex
hoc poteſt noua promiſſio iurata de ven-
7 dendo, quia præſupponens non videtur
aliquid de nouo diſponere circa præſup-
poſita, *Dec. conſ.* 19. *num.* 8. *lib.* 2. *Rom.
ſing.* 495. *Marſil. ſing.* 339. *Riminal. Iun.
conſ.* 371. *num.* 53. *Gabr. conſ.* 94. *num.* 21.
maximè cum iuramento, quod non ſolet
operari, niſi circa expreſſa, *Oldrad. conſ.*
238. *num.* 2. *verſ. vnde cum, & conſ.* 294
*in fin. verſ. non obſtat iuramentum, Rom.
conſ.* 269. *Alex. conſ.* 37. *col.* 3. *lib.* 2. *Lap.
alleg.* 130. *verſ. non poteſt.*

DECISIO XXI.

CORAM CLEMENTE VIII.

Romana deliberationis Cenſus.

Veneris, 18. Maij 1584.

SVMMARIVM.

1 *Deliberatio fieri debet ad fauorem ma-
ioris oblatoris.*

2 *Nouus oblator admittitur de ſtylo Au-
ditoris Cameræ, etiam poſt lapſum
terminum decem dierum in mobili-
bus, & vnius menſis in ſtabilibus da-
tum ad videndum deliberari.*

3 *Oblatio de parua ſumma cum conditio-
ne*

Digitized by Google

ne attendi non debet.
Oblatio maior facta poſt perfectam deliberationem, & aſſequutam poſſeſſionem ab emptore attendi non debet.
4 *Vbi bona venduntur per ſubhaſtatio debitor tenetur cauere de euictione.*
Factum Iudicis ſuccedit loco facti partis.

TEnuerunt Domini deliberationem factam Teſino validam fuiſſe, cū enim
1 maior oblator fuerit Teſinus illi fuit iuſtè deliberatus cenſus.

Neque facit, quod iam eſſet elapſus terminus, & quod pars non fuerit citata, quia tollitur difficultas ex ſtylo Auditoris Ca-
2 meræ præſuppoſito ſecundum, quem admittitur nouus oblator, etiam lapſo termino primæ deliberationis.

Neque facit, quod Criſpus plus obtulerit 27. Septembris, quia obtulit ſcutum vnum plus ſolum, & æquidem conditiona-
3 liter præſtita cautione per D. Stephanum, & quāuis poſtea idem obtulerit ſcuta 95. plus id fuit longè poſt aſſequutā poſſeſſionem à Teſino, quam adeptus fuit 18. Iun i 1582. ſeu die 8 Octobris ſubſequentis, & oblatio fuit 16. Februarii 1583. & propterea ceſſant omnia, quę in contrarium deducuntur.

Nec eſt verum, quod creditor teneretur hoc caſu cauere, quia venditio fiebat authoritate Iudicis quo caſu debitor cauere
4 debet de euictione, non autem creditor cū factum Iudicis ſuccedat loco facti partis *l. ſi ob eam, C. de euiction. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 14. num. 15.*

DECISIO XXII.

CARD. MARQVEMONTIO.

Romana Bonorum de Ceulis.

Mercurij 31. Maij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Veniens contra rem iudicatam, & petens aduerſus eam reſtitutionem in integrum debet probare cōcludenter ſuam intentionem, & cauſas, propter quas reſtitutio ſit illi concedenda.*
2 *Pro ſententijs præſumitur, et res iudicata pro veritate accipitur.*
3 *Vbi ſententia non eſt fundata in aliquo calculo in actis dato non poteſt dici ſententia iniuſta, ſub prætextu quod calculus ſit erroneus, cū Iudex potuerit mouert ex calculo coram ſe facto.*
4 *De valore bonorum poteſt capi informatio extraiudicialis à Iudice, et taxatio eius arbitrio fieri.*

DOmini de Ceulis venientes contra ſententias Rotales, & rem iudicatam ex capite reſtitutionis in integrum
1 ſunt actores, & tenentur probare concludenter ſuam intentionem, & cauſas, propter quas reſtitutio ſit illis concedenda, *Rot. dec. 1 de reſt. in integrum nou. Put. dec. 450. n. 2. lib. 2. Gabr. de except. rei iud. n. 16. et 21. Beninten. dec. 85. nu. 1. et 2. Milis in verbo reſtitutionem petens, et fuit dictum in cauſa Romana Lignorū, 19. Iunij 1600 coram Illuſtriſſ. Card. Se-*
2 *raphino*, idque iure merito cum præſumatur pro ſententiis, *cap. inter, in fin. de re iud. cap. bona, il primo, verſ. nos igitur de elect. l. 2. § ſolet, de hered. inſtit. vel action. vend. Alciat. de præſumpt regul. 3. præſumpt. 9. Rom. conſ. 734. nu. 8. Alex. conſ. 136. num. 15. lib. 2. Afflict. deciſ. 13 num. 28. Caſſad. deciſ. vnic. de præſumpt* & res iudicata pro veritate accipiatur, *l. res iudicat. de reg. iur.*

Reſtitutionis autem cauſa, quæ deducitur ex errore cuiuſdam calculi extraiudicialiter facti, nō ſubſiſtit, quia non conſtat Dominos meos, qui ſententias tulerunt,
3 attendiſſe illum calculum, qui non erat in actis, neque valet illatio, quæ fit, eo igitur ſequi ſententiam iniuſtam cum ex actis nō iuſtificentur. Nam in actis extat donatio q Hieronymi Ceuli ex qua apparuit, à quo tempore, & quomodo facienda eſſent inueſtiturę locorum montium, & in pluribus deciſionibus in hac cauſa factis, fuerat firmatum, ad quam rationem fructus eſſent calculandi; Ideoque potuerunt Domini mei per ſe ipſos cognoſcere, in qua ſumma facienda eſſet condemnatio attento maximè, quod cauſa per multos annos diſcuſſa, & enucleata fuerat, atque vtraque pars ſuum viciſſim calculum dederat in actis, itaut perſpectis partium prætenſionibus, & patefacta per quam plurimas deciſiones rei veritate nullus errori locus relictus fuerit.

Non obſtat *Gabr. conſil. 43. num. 49. lib. 2.* quia ille loquitur, quando calculus eſt euidenter iniuſtus, ideoque non procedit hoc caſu, in quo nedum de calculi iniuſtitia, ſed nec de calculo conſtat.

Non

Non obſtat; quod opponitur non
4 conſtare in actis de valore locorum montium, quia de illo potuit capi informatio extraiudicialis. *Bart. in l. ſi quid ex Pamphilia, nu. 3. de legat. 2. Alex. conſ. 133. in fin. Aym. conſ. 202. n. 20. & conſ. 218. n. 4. Cagn. in l. quatenus, nu. 24. & ſeq. de reg. iur.* & taxatio fieri Iudicis arbitrio, *l. ſi fundum, ff. mand. Menoch. de arbitr. caſ. 143. num. 5. & fuit dictum in vna Cluſina Penſionis, 27. Aprilis 1575. coram Illuſtriſſimo Blanchetto.*

Itaque concluſum non obſtare de cauſis reſtitutionis in integrum.

DECISIO XXIII.

R. P. D. GYPTIO.

Peruſina Separationis Thori.

Mercurij 28. Iunij 1589.

SVMMARIVM.

1 *Sententia debet iuſtificari ex actis, aliàs vti iniuſta debet reuocari, Rota autē non mouetur ex his, quæ ſunt extra acta, niſi eſſet notorium.*

2 *Vxor non poteſt propria auctoritate diſcedere è domo mariti, licet poſſit ob viri ſæuitiam recedere; niſi tamen maritus ſit nimis ſæuus.*

3 *Arbitrio Iudicis relinquitur, quæ ſit magna, vel parua ſæuitia, quod tamen arbitrium à iure regulari debet.*
Et vani timoris nulla habetur conſideratio.
Iuſtè timet, qui timet, quod etiam conſtanter timeri ſolet.

4 *Teſtes ſingulares non probant ſæuitias ad ſeparationem thori neceſſarium.*
Maritus poteſt ex cauſa vxorem leuiter verberare.
Vxor debet manere cum marito etiam ſi ſit peruerſus.

5 *Sententia lata propter ſæuitiam non ſuſtinetur vbi apparet virum ſe bene geſſiſſe erga vxorem, & adeſt ipſius bona fama.*

6 *Mulier tenetur ſequi virum quocunque vadat, & non poteſt hoc prætextu à marito recedere.*

7 *Licet ſit locus ſeparatione thori, tamen dos non eſt reſtituenda, vbi ſeparatio ſit ex culpa vxoris.*

Circumſcripto capite bonorum paraphernalium, de quo particulariter agitur, reſolutum fuit, ſententiam Vicarij Peruſini eſſe reuocandam, tum quia ex a-
1 ctis nō iuſtificatur, prout opus eſt, *Caſſan. 179. & ſentit Put. deciſ. 401. lib. 1. Mohed. 290.* Nam Rota non tenet illam opinionem, quam refert, & ſequitur *Aym. poſt alios, quos citat, conſ. 198. in fin.* quod Iudex ad iudicandum aliundè potuerit moueri, & ſic ex his, quæ extra acta fuerunt geſta, niſi eſſet notorium, iuxta *deciſ. vltim. de fid. inſtrument. in antiq.* tum etiam quia ex deductis pro Domino Proſpero apparet ſententiam huiuſmodi eſſe notoriè iniuſtam.

Et primò in eo, dum firmat licuiſſe Do-
2 minæ Lucretiæ è domo viri diſcedere, quod propria auctoritate facere non poterat, *cap. porrò, cap. ſignificaſti de diuort. Pariſ. conſ. 54. num. 52. vol. 4. Rim. iun. conſ. 174. num. 17.*

Neque refragatur, quod ob viri ſæuitiam permittatur, ab eo recedere. *cap. literas in fin. de reſt. ſpol. Bart. in l. cum ſatis, nu. 7. de agric. et cenſ. lib. 11. Ioan. Lup. in rub. de donat. int. vir. et vx. §. 20. nu. 4.* quoniam id ſolum, quando maritus eſt nimium moroſus, & ſæpius vt in dicto cap. literas probatur, & exempla ſæuitiæ benè colligi poſſunt, *ex conſ. Ancharan. 408. Rim. vbi ſupra num. 1.* & licet ar-
3 bitrio Iudicis relinquatur, quæ ſit, vel ne magna ſæuitia, *Tiraquel. in l. ſi vnquam in verbo omnia, vel partem, n. 31. in fin. C. de reuocand. donat. Menoch. de arbitr. iud. caſ. 139. in fin.* Nihilominus arbitriū iſtud debet iure regulari, *Bald. in auth. iubemus, in vlt. not. C. de iudic.* Hinc eſt, quod non creditur vxori de ſæuitia mariti, niſi probetur, *Io. Lup. in cap. per veſtras, in 3. not. num. 7. in fin. de donat. inter virum, et vxorem, et Rim in. inter conſ. matrimon. conſ. 81. nu. 24. cum plurib. ſeqq.* Propterea vani timoris nulla habetur conſideratio, *l. 3. ex quib. cauſ. maior. Roland. conſ. 27. num. 3. lib. 3.* ſi quidem iuſtè dumtaxat timet, qui timet quod etiā conſtantes timere ſolent, *l. metum quod metus cauſ. cum ſimilib.*

Præterea ex teſtibus pro vxore exami-
4 natis ſæuitia non probatur cum ſingulares vel non concludant ſæuitiam ad ſeparationem thori neceſſariam, vt benè deducūt Informantes, maximè quia maritus poteſt ex cauſa vxorem ad correctionem leuiter verberare, *Abb. in cap. quemadmodum, §.*

illud

Digitized by Google

illud autem de iureiur. Rolan. et Rim. in conſ. ſupra citat. & vxor cum eius viro, etiamſi ſit vnus peruerſus, permanere debet, dicunt *Socin. conſ. 286. in fin. Syl. nup. inueſt. non eſt nubend. num. 37.*

5 Et quod propter ſæuitiam allegatam ſententia non ſuſtineatur eò magis dicendum venit, cum ex prædictis teſtibus Dominæ Lucretiæ ſatis coſtet Dominum Proſperum erga ipſam ſe benè ſemper geſſiſſe, & ex bona fama ipſius, & qualitate, perſonæ facilè Iudex diſcernere poteſt pro huiuſmodi ſeparatione thori, iudicandum non eſſe.

Sed quod ſæuitia non fuerit cauſa receſſus Dominæ Lucretiæ nullam prorſus videtur habere difficultatem, ſtante quod ipſa reſpondendo depoſitionibus confeſſa fuit ſe à domo Domini Proſperi receſſiſſe; quia nolebat mutare domicilium, & ad Vrbem ab ipſo inuita adduci, & tamen du-

6 bium non eſt mulierem teneri ſequi ſuum virum, quocumque vadit, *cap. vnaquaque, 13. quæſt. 2. cap. ſi quis, & cap. naturalem, de coniunc. lepro ſor. Cum. conſ. 1. num. 4. Rim. d. conſ. 81. num. 21.*

Ex prædicta confeſſione tollitur obiectum deſumptum *ex deciſ. 11. Thom. de Than. in tit. de ſponſ. nu. 28.* nempè quod propter litē poſſit vxor diſcedere, & ſeorſim à viro permanere, maximè quia tempore dicti exceſſus nulla adhuc fuerat lis contra D. Proſperum introducta.

Eſt etiam iniuſta dicta ſententia, quia condemnat Dominum Proſperum, ad reſtitutionem dotis, nam dato millies, quod

7 eſſet locus ſeparationi thori, attamen dos non erat reſtituenda, vt determinat *Hoſt. in ſum. tit. de diuor. nu. 5.* ſolum ex fructibus dotis cogebatur vxori præſtare alimenta, *l. ſi cum dotem, §. fin autem ſol. matr. Bald. in cap. ex parte n. 8. de conſuet.*

DECISIO XXIIII.

R.P.D. COCCINO DECANO,

Romana Dotis de Olphis.

Lunæ 25. Octobris 1613.

SVMMARIVM.

1 *Adiudicatio, ſeu datio in ſolutum facta de bonis minorum illis indefenſis eſt nulla.*

Iudicium factum citatis tutoribus miſ-ſorum, qui ſe excuſauerunt eſt nullū.

Et licet Rota tenuerit contrarium id fuit ad effectum non inualidandi tot proceſſus antea factos.

Si tamen pupillus aliquo modo defendi poterat iudicium eſt nullum.

2 *Vbi minor habet merces, & mobilia debent illa prius alienari, quā ſtabilia.*

Et licet ex bonis mobilibus fuerint ſoluta alia debita non ſufficit, niſi ſint ſoluta debita anteriora, vel magis priuilegiata.

3 *Si in datione in ſolutum bonorum minorum nō ſit datus terminus viginti dierū à lege ſtatutū actū eſt nullum.*

Et in datione in ſolutum bonorum minorum debet ſeruari diſpoſitio iuris communis quoad dictum terminum, non autem diſpoſitio Statuti Vrbis.

4 *Licet bona ſint æſtimata, ſi minores non fuerunt defenſi æſtimatio non attenditur.*

5 *Vbi datio in ſolutum eſt pro maiori ſumma, corruit in totum.*

Domini reſoluerunt, adiudicationem, & dationem in ſolutum fuiſſe nullas

1 tanquam factas minoribus indefenſis *Bar. in l. eum, & minores, num. 2. 3. & 4. C. ſi aduerſ. rem iud.* fuerunt enim citati Tutores Teſtamentarij, qui ſe excuſauerunt, & Iudex ad inſtantiam Bernardini deputauit quemdam Barberium, qui etiam citatus nunquam in iudicio comparuit, neque in principio, neque in medio, neque in fine.

Neque facit, quod *Put. dec. 306. lib. 2.* ſaluat iudicium præfato modo factum declarando doctrinam Bartoli, & ſequacium. Nam vt apparet ex noua impreſſione deciſionum Putei per eruditum Curiæ Romanæ aduocatum Dominum Franciſcum de Rubeis, qui ex agro noſtro theſaurum protulit, cum prima impreſſio Putei valdè ſit mendoſa *in addit. ad dictam deciſ. 306.* quæ in noua impreſſione eſt 298. annotauit Puteus, quod repropoſita cauſa Rota inclinabat contra deciſ. & reſpondet motiuis in ea factis, & confirmauit deciſionem ex communi modo procedendi, ne tot proceſſus corruerent.

Ex quibus fit, quod cum doctrina Bartoli ſit vera, licet ab ea recedatur ex com. muni ſtylo procedendi; nihilominus ſi aliquo modo doceatur, quod pupillus poterat defendi, licet non tam exactè amplectenda ſit præfata doctrina Bartoli, quod etiam

etiam videtur ſentire, *Put. ibidem nu.* 1. idque hic ſatis probatur, nam cum adeſſent plura mobilia in hæreditate, nempè merces, apothecę, & mobilia domus de-
2 bebant prius iſta alienari, & non deueniri ad alienationem ſtabilium, *Rol. conſ.* 33. *num.* 4. *& ſeqq. lib.* 1.

Neque probatur, quod ex bonis mobilibus fuerint ſoluta alia debita, & quatenus etiam probaretur non releuaret, quia probandum eſſet, quod fuerint ſatisfacti creditores anteriores, & qui habebant ius prælationis, quod tamen nec probatur, nec probari poteſt.

Secundo Dominis placuit nullitas, quia in iſta datione in ſolutum bonorum pupil-
3 li non fuit data dilatio viginti dierum, *iux. auth. hoc ius porrectum, C. de ſacroſ. Eccleſ.* cuius diſpoſitio debet ſeruari in datione in ſolutum bonorum minoris, non autem Statutum Vrbis *cap.* 194. *vt ait Magnus pract. Curiæ Capitol. Lucas Petus in ſua praxi de exeq. rei iudic. lib.* 8. *cap.* 2. *num.* 76. Ideò cum iſta domus ſteterit tantum per octo dies ſub haſta ſatis eſt euidens, & ſecunda nullitas.

Neque obſtat, quod cum conſtet de vero credito, & domus fuerit æſtimata per peritos electos vnum per iudicem pro pupillis, alterum per contrariam partem, ceſſ t rigor iuris itaut ſit ſeruanda æquitas, *Put. deciſ.* 246. *ſecundum nouam impreſſionem, lib.* 2. *& dixit Rota in cauſa Romana de Zaddis*, 21. *Aprilis* 1598. *coram bo. me. Seraphino*, quia cum ex præfatis conſtat minorem fuiſſe indefen-
4 ſum & propterea præfatum iudicium non valuiſſe, ideo nec eſt attendenda præfata æſtimatio.

Non obſtat præſcriptio allegata, quia non intrat ſtante minoritate, prout non intrat, quod dicitur reſtitutionem quarti dotalis eſſe faciendam filijs in domo non in pecunijs; quia non percutit nullitates ſubhaſtationis, & dationis in ſolutum, maximè cum datio in ſolutum fuerit libera de tota domo cum translatione dominii, & facultate alienandi &c. & diſponendi, & tamen pro rata quarti dotalis
5 erat danda ſolum ad vſumfructum iuxta Statutum Vrbis, & per conſequens datio etiam fuit pro maiori ſumma, quod eſt cōſiderandum pro nullitate ſubhaſtationis.

Et præfata eo magis placuerunt Domini, quia illud totum negotium conſideratum non benè olet.

DECISIO XXV.

CORAM CARD. PAMPHILIO.

Mediolanen. Reſciſſion s permutationis.

Veneris 10. *Ianuarij* 1597.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio ſuper bonis Eccleſiaſticis requirit eaſdem ſolemnitates, quæ illorum alienatio, ſcilicet ſolemnitatē, & iuſtam cauſam.*

2 *Pro ſolemnitate ſufficit beneplacitum Apoſtolicum, quod ſupplet omnes alias ſolemnitates.*

3 *Præſumitur beneplacitum Apoſtolicū ſpatio triginta annorum præſcriptione ſtante obſeruantia, etiam ſi beneplacitum non fuerit reſeruatum.*

4 *Et vbi probatur Abbatem & Monacos ſe informaſſe, et tranſactio fuit confirmata in Capitulo generali dicitur ſolemnis ex omni parte.*

5 *Et vbi præſumitur ſolemnis, præſumitur etiam vtilis Eccleſiæ, donec contrarium probetur.*

6 *Locatio perpetua fit pro ſexta parte minus penſionibus locari ſolitis, et dicitur vtilis Eccleſiæ.*

7 *Locatio non dicitur habuiſſe effectū, vbi Dominus eadem bona alteri locauit.*

RESoluerunt Domini particulariter videndum fundamentum, quod ſit pro parte Monachorum ſuper iure decimandi, & eo pro nunc circumſcripto, reſoluerunt tranſactionem, de qua agitur Monachis obſtare.

Licet enim tranſactio ſuper bonis Ec-
1 cleſiaſticis requirat eaſdem ſolemnitates, quas requirit alienatio, *Feder. de Sen. cōſ.* 94 *Bar. in l. nulli, ff. de tranſact. Abb. in cap. cum contingat, ſub n.* 3 *extra eod. tit. Caputaq. dec.* 106. *p.* 1. & conſequenter ſolemnitatem, & iuſtam cauſam, *cap.* 1. *de reb. Eccleſ. non alien. in* 6. *in Clem.* 1. *eod. tit. DD. in c. ſine exceptione* 1 2. *q.* 2. *vbi Lauren. de Rodulph. in* 3. *q. cum alijs per Couarr. lib.* 2. *var. reſol. c.* 17. *nu.* 2.

In caſu autem, de quo agitur omnia cōcurrunt, pro ſolemni ate, enim ſolum ſuffi-
2 cit beneplacitum Apoſtolicum, quod ſupplet omnes alias ſolemnitates, *Abb. conſ.* 41 *nu.* 3. *lib.* 1. *Dec. conſ.* 341. *ſub nu.* 12. *Pariſ. conſ.* 24. *nu.* 4. *lib.* 4. *cum alleg. in*

cauſa

*cauſa Romana Caſalis Tunicellæ coram
Cantucio, ſub die* 10. *Martij* 1578.

Et licet huiuſmodi beneplacitum hodie
non oſtendatur, quia fuit reſeruatum in
ipſo inſtrumento, in quo Abbas, & Mona-
ci ſuſceperunt in ſe onus illud obtinendi à
Sede Apoſtolica, & ad hunc effectum con-
3 ſtituerunt procuratores, ſatis præſumitur
obtentum, præſertim ſtante obſeruantia
ipſius tranſactionis ſpatio triginta anno-
rum, & vltra quo tempore ſæpius deci-
ſum fuit præſumi beneplacitum Apoſto-
licum in alienatione bonorum Eccleſiæ.
*gloſ. in cap. peruenit, vbi Ioan. de Imola
de empt. & vend. Anchar. in conſ.* 136.
Alex. conſil. 12. *num.* 3. *Felin. in cap.
Albericus de teſtibus, num.* 4. *prope fi-
nem*, vbi dicit hoc procedere etiamſi be-
neplacitum non ſit enunciatum, quod ſer-
uat Rota, *vt per Put. deciſ.* 365. *num.* 4.
*& 7. lib. 2. & fuit reſolutum in cauſa
Romana Caſalis Longbezza, 28. Iunij
1593. coram Reuerendo Patre Domi-
no meo Decano, & ſæpiſſimè in alijs
cauſis.*

Et tantò magis, quod ex lectura ipſius
tranſactionis conſtat illa fuiſſe factam
præſente Abbate, & Monachis, cum
debitis tractatibus, & matura cauſæ co-
4 gnitione, & habita diligenti informatio-
ne per Monachos ad hunc effectum tranſ-
miſſos ad viſitandum bona, de quibus
agitur, vltra quod iſta tranſactio fuit
poſtea in Capitulo generali approbata,
& ratificata à toto Capitulo, adeout con-
currenti dicto temporis ſpatio negari non
poſſit, quin ſit ſolemnis ex omni parte,
Alex. conſ. 79. *nu.* 4. *lib.* 1. *Dec. conſ.* 36.
col. pen. in princ. Gozzad. conſ. 73. *n.* 20.
& ſeq. Rolan. conſ. 99. *nu.* 27. *lib.* 2. *cum
alijs allegatis.*

Hinc etiam ſequitur, quod eo ipſo, quod
5 præſumitur ſolemnis præſumitur vtilis
Eccleſiæ, & Monaſterio quandiu contra-
rium non probetur, *Bald. in cap.* 1. *de his
qui feud. dar. poſſ. Abb. conſ.* 41. *ſub n.* 2.
lib. 1. *Alex. conſ.* 79. *ſub num.* 6. *circa fi-
nem, lib.* 1. *Dec. conſ.* 142. *ſub n.* 1. *Pariſ.
conſ.* 24 *ſub num.* 5. *lib.* 4.

Vltra quod ſatis viſum fuit Domini con
ſtare de euidenti vtilitate Eccleſiæ ex eo,
quod licet Biſutii non potuiſſent ſuper iſtis
bonis moleſtari ab Abbate, & Monachis,
cum permutatio facta de anno 1531. de
iſtis bonis, quæ tunc temporis erant lo-
cata ad nouennium pro annuo affictu
lib. 125. cum canone perpetuo lib.
139. libero, & exempto ab omnibus one-
6 ribus, abſque dubio eſſet vtilis Eccleſiæ,
non adempta ſexta parte, quæ ſolet dimi-
nui in locatione perpetua, *iuxt. authent.
perpetua, & ibi Doctor. C. de ſacroſanct.
Eccleſ. Iaſ. conſ.* 54. *nu.* 5. *lib.* 1. & etiam
quia in locatione ſimplici aderat pactum,
quod Monachi tenerentur affictuariis cō-
penſare omnia meliramenta per ipſos
in dictis bonis facienda, nihilominus de
anno 1551. reclamantibus Monachis, &
iactantibus velle agere ad reſciſſionem
permutationis Franciſcus Biſutius tranſe-
git cum Monachis pro bonis, quæ loca-
bantur ad tempus pro affictu lib. 125. &
dedit Monaſterio vltra præfatum canonē
lib. 130. duos alios annuos canones lib.
32. inſimul cum primo aſcenden. ad lib.
162. quod tendit in maximam, & euiden-
tem vtilitatem Monaſterii, non obſtante
prætenſa læſione primi contractus ce-
lebrati de anno 1531. deducta per in-
formantes ex quadam locatione iſto-
rum bonorum Boſſio de anno 1526. per
lib. 250. quia illa locatio non habuit effe-
ctum, ex quo Boſſius recuſauit ſoluere
dictum affictum; itaquod Monachi coacti
fuerunt de anno 1531. reſcindere loca-
7 tionem, & bona præfata concedere pro
annuo affictu lib. 130. Vltra quod non
conſtat omnia illa bona comprehenſa in
inſtrumento anni 1526. fuiſſe conſigna-
ta Biſutio.

DECISIO XXVI.

R. P. D. VBALDO.

Romana Euacuationis.

Lunæ, 4. Decembris 1617.

SVMMARIVM.

1 *Vbi conductor renunciauit inquilinatui
propter talem renunciationem facta
diſdicta, & finita locatione tenetur
rem conductam euacuare.*

2 *Sed à dicta locatione non cenſetur re-
ceſſum vbi fuerunt ſoluta penſiones,
& adimpleta alia in dicta locatione
contenta.*

3 *Suppoſitum ceſſat ceſſante præſuppoſito.*

4 *Non poteſt quis iuuari ex contractu im
pugnato. Id tamen non habet locum,
vbi impugnatio non habuit effectum,
vel aduerſarius impugnationem non*

acce-

acceptauit, vel vbi fuit ceſſatum ab impugnatione.

5 *Vbi augetur penſio dicitur receſſum à prima locatione. quod non habet locum ſi illud augmentum detur non titulo penſionis ſed alio, illa autem dicitur tacita locatio. nu. 7.*

6 *Citans, ſeu agens vigore alicuius inſtrumenti dicitur illud approbare.*

8 *Vbi conſtat partes noluiſſe locare, niſi cum certis pactis non poteſt dici facta relocatio niſi cum eis.*

DOmini ſteterunt in vltimo loco deciſis, videlicet 24. Maij præteriti qua die fuit firmatum dandum eſſe mandatum de euacuando ad fauorem Hoſpitalis, & ſic recedendum deciſione, quæ contra Hoſpitale emanauerat die 26. Iunij 1615. placuit enim fundamentum vltimæ deciſionis, quod ſiue Barattellus vtatur prima locatione, ſiue facta ad fauorem Vrſulæ die 5. Nouembris eiuſdem anni vtraque eſt expreſsè relatiua ad conditiones, & pacta conuenta in locatione facta Antonio Picciono per Franciſcum de Fortis, in qua expreſſis verbis legitur renunciatio inquilinatus, & proindè ratione talis
1 renunciationis finita locatione, & facta diſdicta tenetur euacuare; ſed veritas eſt, quod ipſe vigore prædictę locationis obtinuit poſſeſſionem Domus, de qua agitur, produxit Inſtrumentum dictæ locationis contra Hoſpitale obtulit cum intimatione Iudiciali facta Hoſpitali, & depoſuit penſiones ad rationem, quantitatem, & terminos ſolutionum in prædicto locationis Inſtrumento conuentos, & ſequuta eſt receptio ex parte Hoſpitalis, vt latiùs fuit deductum in deciſione, de qua agitur, in qua ex iſtis, & aliis fuit probatum non
2 fuiſſe receſſum à dicta prima locatione, neque ex parte Barattelli, neque ex parte Hoſpitalis.

Neque obſtant illa verba in inſtrumento locationis factæ Vrſulę, 5. Nouembris 1596. qui recedentes, videlicet Miniſtri Hoſpitalis in primis à dictis locationibus. & præſertim à locatione facta Franciſco, qui offerendo meliorem conditionem poſt ſibi factam locationem, & ſoluendo alia ſcuta 35 o. ipſemet ab illa receſſit, & cęt. quia fuit reſponſum
3 illam aſſertionem fuiſſe cum præſuppoſito receſſus Barattelli, quo non verificato, vt patet ex cumulatis in deciſion. ceſſat etiam receſſus Hoſpitalis in eo fundatus, *ad textum in l. Mancipia, & ibi gloſ. & Doctores de ſeruis fugitiu. Surd. conſil.* 150. *num.* 78. *Seraph. deciſ.* 829. *num.* 6.

Non obſtant actus iudiciarii contra Vrſulam facti pro effectuatione ſecundæ locationis, & conſequutione penſionum, necnon illarum ſolutio, & exactio, ex quibus videtur apparere, quod Hoſpitale impugnauerit locationem factam Barattello, & adhæſerit illi factæ Columbo, & Vrſulæ, & ſic non poſſit iuuari
4 ex prima locatione impugnata ex latè deductis in deciſione 6. Ianuarii 1615. quia conſtat huiuſmodi prætenſam impugnationem nullum fuiſſe ſortitam effectum contra ipſum Barattellum, qui ea non obſtante ſemper inhabitauit domum, neque contra ipſum fuit per Hoſpitale, nec per Columbum deuentum ad vllum actum litis, & deducitur in deciſione, de qua agitur, & in omnem euentum, nec docetur Barattellum vnquam acceptaſſe dictam aſſertam impugnationem, ideò ceſſat regula, *cap. ex eo de regul. iur. in 6. Ruin. conſ.* 21. *num.* 6. *lib.* 1. *& conſil.* 135. *num.* 6. *lib.* 4. *Gabriel. de regul. iur. concluſ.* 1. *in fine*; immò fuit etiam ceſſatum à moleſtiis, & ab impugnatione ex parte Hoſpitalis, & penſiones reſtitutæ Laurentio *Gabriel. vbi ſupra num.* 50. nec abinde citra fuit actum ad obſeruantiam ſecundæ locationis, immò vſque ad annum 1612. fuerunt receptæ penſiones à Barattello ad formam primæ locationis, vt in deciſione, de qua agitur latè deducitur.

Neque obſtat, quod Barattellus auxerit penſionem offerendo ſcuta 3 5 o.
5 vt dicitur in inſtrumento ſecundæ locationis, & ſic fuerit receſſum à prima, quia talis oblatio, vel ſolutio fuit expreſsè pro Eleemoſyna; & non pro penſione, quam ſemper obtulit, & ſoluit ad rationem ſcutorum centum; immò poſt laudum latum inter ipſum, & coniuges citauit Hoſpitale ad recipiendam penſionem, iuxta formam primæ locationis, cuius etiam inſtrumentum
6 in actis produxit, & ſic videtur illum approbaſſe, *Dec. in cap. cum Venerabilis, num.* 122. *de exception. & conſil.* 558. *num.* 7. *cum alijs per Menochium de præſumptionibus, præſumptione* 39. *num.* 8. *& præſumptione* 45. *num.*

45. *num.1. lib.2. Surd. conſil.5. num.37. & conſil.28. num.47.* & fuit dictum in *Romana Dotis 6. Iunij 1611. coram me*, & alias ſæpè.

Et dato non tamen conceſſo, quod ſtante augmento penſionis inducta fuiſſet noua locatio, illa non fuiſſet niſi tacita ex
7 conſenſu partium, & ſic cum eiſdem pactis, & conuentionibus, de quibus in vtraque locatione ex cumulatis per *Menoch. præſ.85. num.19. & 20. lib.3.* inter quas præcipua renunciatio iuris Inquilinatus, & hoc eo magis, quia ex inſtrumentis conſtat de mente officialium Hoſpitalis, qui nunquam voluerunt locare, niſi cum pactis, de quibus in locatione facta Antonio, & ideo non poteſt dici inducta relocatio, niſi cum dictis pactis, vt per *Menoch.* loco citato; Maximè quia ſicuti dicti Officiales non potuiſſent expreſsè conditionem Hoſpitalis deteriorem facere remittendo pactum renunciationis Inquilinatus, ita nec tacitè *l. cum quid vbi DD. ff. ſi cert. petat.*

Alia leuiora, quæ opponebantur contra deciſionem viſa ſunt DD. tolli ex reſponſionibus datis per Informantes pro Hoſpitale, & ex deciſione ipſa.

Ex quibus fuit concluſum ſtandum eſſe in vltimo loco deciſis.

DECISIO XXVII.

CORAM CARDINALI LANCELLOTTO.

Volaterrana Cappellaniæ.

Lunæ, 7. Maij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio quod Cappella eſt de iure patronatus appoſita in litteris impetrationis plenè probat contra impetrantem.*

2 *In Altare iam conſtructo poteſt fundari noua Cappellania.*
Super Cappellania in abſtracto conſtituta poteſt reſeruari ius patronatus.

3 *Confraternitates laicorum non ſunt Eccleſiaſticæ, ſed laicales.*

4 *Ius patronatus relictum alicui Confraternitati dicitur laicale, etiam ſi ſit ſub nomine alicuius Sancti, etiam ſi Confraternitas adhæreat alicui Eccleſiæ, quando eſt erectum de bonis laicorum.*

5 *Beneficia iuris patronatus laicorum non comprehenduntur ſub reſeruationibus Apoſtolicis.*
Quod procedit etiam in iurepatronatus mixto.

6 *Vbi pro maiori parte ius patronatus eſt laicale dicitur in totum laicale.*

7 *Qualitas laicalis magis attenditur in iure patronatus, ne laici retrahantur à fundatione, & non ſufficit derogatio tamquam de mixto, ſed requiritur derogatio, tamquam de laicale.*

8 *Reſpectu iuris patronatus laicorum Papa non ſolet derogare niſi pro medietate.*

PRo reſolutione dubii, an intraret arbitrium DD. firmarunt aliquas concluſiones, quarum vna eſt, quod Cappella, de qua agitur ad altare SS. Gregorii & Finæ in Collegiata Eccleſia Sancti Geminiani eſt de iure patronatus, idque probatur tunc ex confeſſione Simonis, qui in ſua gratia Cappellam præfatam de iure patronatus laicorum, & clericorum mixtim exiſtere, & eius derogatienē in to-
1 tum obtinuit, quæ confeſſio plenè contra ipſum probat *l. cū pracli, C. de liber. cauſ.* tum ex ipſo inſtrumento publico dotationis ex quo apparet, quod Bartholucius q. Galgani anno 1374. fundauit, & dotauit vnam Cappellaniam, pro vno Cappellano, qui deſeruiat altari Sancti Gregorii, & B. Finæ iam conſtructo, per quam fundationem, & dotationem fuit acquiſitus ius patronatus, quia in altari iam conſtructo poteſt fundari noua Cap-
2 pellania pro vno Cappellano, & ſuper iſta Cappellania, ita in abſtracto conſtituta poteſt reſeruari ius patronatus, *Rota de Curt. de iure patronatus, in verbo, & dotauit, quæſt.2. Lambert. eodem tit. lib.1. par.1. quæſt. 6. art.1. num.3. verſ. tu circa dicta, Abb.* & fuit reſolutum in cauſa *Lucana Maiuſculatus, 24. Nouembris 1589. coram D. de Rubeis.*

Secunda fuit concluſio, quod cum ius patronatus fuerit relictum pro vna voce Capitulo Canonicorum Plebis Sancti Geminiani, & pro alia voce prioribus Fraternitatis B. M. plebis, & pro alia voce prioribus Societatis Sanctæ Crucis dictæ Plebis cum conſiliariis eorum,

& pro alia voce ad Dream Louii de San. ſto Geminiano, & poſt mortem Dreæ ad Rectores Hoſpitalis B. Finæ dictæ Terræ, & ſic ex quatuor vocibus tres fuerint relictæ Confraternitatibus ius patronatus erit ſaltem pro illis partibus laicale, quia
3 cum iſtæ Confraternitates non ſint Eccleſiaſticæ, ſed laicales. *Bald. in l. ſi quis ad declarandum, §. in omnibus, num.* 10. *C. de Epiſcop. & Cleric. Abb. conſil.* 31. *num.*2.*lib.*1. *Innoc.in cap.officij,num.*20. *& ſeq. de teſtament. Alexand. in rubr. de nou. oper. nun. num.* 25. *Hier. Gabr. conſil.* 162. *lib. primo. Anton. Gabriel. de pia cauſ. concluſ. prima.* Ius patrona-
4 tus dicitur Laicale, etiam quod ſub nomine alicuius Sancti, etiam ſi Confraternitas adhæreat alicui Eccleſiæ, quando prout hoc beneficium fuit fundatum de bonis laicorum, *Felin. in tract. quando lit. Apoſt. noc. in* 4. *limitat. Rocc. de iur. patr. in verſ.ius* 3. 7. 9. *Lamberten. eodem tract. lib.* 1. *par.* 1. *quaſt.* 1. *art.*10.
5 *num.*1.*&* 3. *in verſic. ſubdit poſtmodum,* & fuit reſolutum in cauſa *Piſtorien. Cappella,* 4. *Maij, &* 24. *Iunij* 1569. *coram Sarmiento, et in cauſa Valentina Beneficij*, 6. *Octobris* 1576. *coram Oriclen.*

Quod autem dicitur vocem Confraternitatis B. Mariæ tranſiuiſſe in Monaſterium Monialium, quod præſentauit Federicum, & ſic fuiſſe effectum Eccleſiaſticum, nihil efficit, quia non conſtat de hac translatione, nec probatur, quod per erectionem Monaſterii in loco Confraternitatis fuerit extincta dictas Confraternitas, imò ex præſentatione facta de hac Cappellania, & ex aliis præſentationibus ab eadem Confraternitate factis patet ius patronatus adhuc remanere penes ipſam Confraternitatem.

Tertia concluſio fuit, quod ſtante iure patronatus non eſt agendum de reſeruatione iſtius Cappellaniæ, cum beneficia iuris patronatus laicorum non compre-
5 hendantur ſub reſeruationibus, *Lapus alleg.*84.*nu.*6.*et alleg.*96. *Gemin.in cap.*2. *num.*21.*et Franc.num.*8.*de praben.lib.*6. & fuit ſæpiſſimè deciſum in Rota, quod procedit etiam in iure patronatus mixto, quia qualitas laicalis facit illum cadere ſub reſeruatione Collecta, *in cap.ex tenore, num.*4. *de conceſſ. praben. Mandoſ. ſuper regul.*1.*quaſt.*10. *num.*8. *Creſcent. deciſ.* 156. *Achill.* 3. *de iurepatronat. Put. deciſ.* 137. *lib.*3. *Caputaquen.deciſ.* 80 *lib.primo in manuſcript.* & fuit reſolutum in cauſa *Firmana Beneficij* 13. *Maij* 1596. *coram Illuſtriſſimo Pamphilio, et in cauſa Gerunden. Beneficij*, 15. *Decembris* 1599. *coram Seraphino.*

Quarta fuit concluſio, quod cum Simon narrauerit in ſua prouiſione Cappellaniam eſſe de iurepatronatus mixto talis derogatio non poteſt ſuffragari, quia ex
6 quatuor vocibus tres ſunt laicales, & ideo ratione maioris partis vocum dicitur laicale, *iuxt. deciſ. Creſcent.* 3. de iurepatronatus maximè, ad effectum euitandæ derogationis, quo caſu attenditur potius qualitas, quæ magis faciet Eccleſiæ, ſcilicet ne laicus retrahatur à funda-
7 tione, & ſic qualitas laicalis, vt fuit reſolutum in cauſa *Firmana Beneficij*, 12. *Octobris* 1594. *coram Illuſtriſſimo Mantica*; itaut non ſufficiat derogatio tamquam de mixto, ſed requiratur derogatio, tamquam de laicali, vt in dicta cauſa *Firmana, et in dicta deciſ. Creſcent.* 3. *de iurepatr.* cum imò reſpectu iuripatro-
8 natus laicorum Papa non ſoleat derogare, niſi pro medietate, *Caſſador.deciſ.quarta num.*10. *de prabend. Achill.deciſ. tertia, num.* 2. *de iurepatron.* & ſi diceremus, quod derogando iuripatronatus mixto tolleret tres partes laicales, ex quatuor ſequeretur, quod derogaret plus quam pro medietate, & ſic contra ſtylum, & conſuetudinem.

Ex his fuit reſolutum intrare arbitrium ad effectum retardandi exequutionem litterarum Apoſtolicarum, cum ceſſet reſeruatio, in qua ſunt fundatæ, cum derogatio iurispatronatus non ſuffragetur, vt dictum eſt.

DECISIO XXVIII.

R. P. D. ANDREA.

Romana Domorum.

Mercurij, 21. *Maij* 1614.

SVMMARIVM.

1 *Vbi res emphyteotica tranſit ad manum mortuam Dominus directus poteſt cogere ſucceſſorem ad vendendũ infra annum*

Digitized by Google

annum,vt reincidat in manus priuatorũ,& ipſa non priuetur laudemio.
2 *Et ad hunc effectum non ſit differentia inter Eccleſiã,locum Pium,& aliam Vniuerſitatem ſæcularem, cum eadem ratio militet in præfatis, quæ in quolibet Collegio laicali cum nunquam moriatur.*
3 *Idque habet etiam locum in Ciuitate,et alio quocumque corpore Eccleſiaſtico vel ſæculari.*
4 *Archiconfraternitas Sanctiſſ. Trinit. eſt Collegium mere laicale,quod vendit res ſuas, abſque aliqua ſolemnitate in rebus Eccleſiaſticis, & locis pijs ſeruari ſolita.*
5 *Manus mortua, quare dicatur locus pius,vel Eccleſia, aut Collegium.*
6 *Licet res fuerit conceßa primo alicui loco pio, ſi poſtea fuit conceſſa perſonæ priuatæ attenditur hæc vltima conceſſio ad effectum videndi, cuius natura ſit illa emphyteuſis.*
7 *Conſenſus datus per proprietarium loco pio,vel Eccleſiæ, vt in eam tranſeant bona emphyteotica ad effectum vendendi alijs non operatur, vt dicta Eccleſia, vel locus pius poſſit illa retinere pro ſe.*
Conſenſus limitatus,limitatum producit effectum, & non extenditur vltra quam ex eo inferatur.
8 *Alligare inconueniens non eſt ſoluere.*
Archiconfraternitates, ſeu Eccleſiæ, et loca pia poßunt obtinere à Papa licentiam retinendi bona emphyteotica,non obſtante, quod dicantur manus mortua.

DOmini reſoluerunt, ſententiam Reuerendi Patris Domini Celleſij eſſe
confirmandam. Ratio reſolutionis fuit,
quia quando res emphyteutica tranſit ad
1 manum mortuam, tunc Eccleſia Domina
directa poteſt cogere ſucceſſorem ad ven-
dendum infra annum, vt reincidat in ma-
nus priuatorum, & ſubiiciatur ſolito ho-
minum commercio, ne Eccleſia domina
directa fraudetur iure ſuo, dum manus
mortua non perit, nec habet defectum
lineæ, & ſic priuetur Laudemio, & res
ita de facili non poſſit ad eam reuerti,
*auth. de alienat. et emphyt. in princ. §. ſi
vero contigerit, Specul. ſic declarans in
tit. de emphyt. §. nunc aliqua num. 142.
et ſeq.* vbi ait ita ſeruari de conſuetudine,
*Iaſ. in l. final. num. 91. verſic. dicit etiam,
et num. 95. et ſeq. C. de iur. emphyt. Henric. Boich. in cap. potuit, num. 16. de
locat. Clar. in §. emphyteuſis, quæſt. 33.
in fin. Gugl. de Bened. in repet. cap. Rainutius in verbo, et vxorem nomine Adelaſiam, num. 5. de teſtam. Pirrhus ad
conſuetud. Aurel. tit. de laudemio, §. 14
cum alijs allegat. per Petr. Pec. de Amortizat. bonorum cap. 34. num. 1. Cald. de
re nouat. Emphyt. lib. primo, quæſt. 19.
num. 18. Iacob. Camer. var. reſol. cap. 19
num. 50.*

Neque ad hunc effectum viſa fuit ſub-
ſiſtens differentia inter Eccleſiam, & lo-
cum pium, ac aliam vniuerſitatem ſæ-
2 cularem, in quo valde inſiſtebant Infor-
mantes pro Archiconfraternitate, quia
eadem ratio non deficientis lineæ militat
in vniuerſitate, & alio quocumque colle-
gio laicali, ex quo nunquã moritur, & idẽ
permanet, etiam ſi omnes perſonæ, ex qui
bus conſtat rebus humanis eximantur, &
mutentur, *l. proponebatur, ff. de iudic.
l. ſicut, §. in decurionibus, ff. quod cuiuſque vniuerſ. nom. l. ſi grege, ff. de legat. 1. l. inter ſtipulantem, §. ſacram,
ff. de verborum obligat.* per quam ratio-
3 nem, ita in Ciuitate reſpondit *Anebaran. conſil. vlt. num. 3. Corbul. de cauſ.
priuat. ob alienat. ampliat. 12. num. 5.*
& per eandem rationem, quod ad iſtum
effectum manus mortua dicatur Eccleſia,
Ciuitas, Collegium, ſiue aliud quodcum-
que corpus Eccleſiaſticum, vt ſæculare,
tenuit *Petr. Pec. in dicto tract. de amortizat. cap. ſecundo, Camill. Borell. in
addit. ad Bellug. in Specul. Princ. rubr.
14. §. veniamus, littera A. verbo mortuam, Calder. vbi ſupra, num. decimo.
nono.*

Licet enim dicta Archiconfraternitas
Sanctiſſimæ Trinitatis aſſerat ſe non eſſe
4 Eccleſiam, neque locum pium, ſed Col-
legium merè laicale, quod vendit res
ſuas abſque alia ſolemnitate in rebus Ec-
cleſiaſticis, & locis piis ſeruari ſolita, ex
traditis per *Gabriel. de pia cauſa concluſ.
prima, num. 17. et 12. Salaz. de vſu, et
conſuetud. cap. octauo, num. 24. verſic. ſecundo infertur*, cum aliis allega-
tis; attamen effugere non poteſt illa
rationem, quod in ea quemadmodum
in Eccleſia, & loco pio linea, aut nun-
quam, aut certè raro ſolet deficere, &
ideo inter alias interpretationes dicitur

Digitized by Google

manus mortua, quod ſicut morientis ho-
5 minis manus, id quod comprehendit
firmiſſimè tenet, neque facile remittit, ſic
etiam quicquid Vniuerſitas, ſeu corpus
huiuſmodi ſemel acquirit, & in poteſta-
tem ſuam, quaſi in manum accipit tena-
citer retinet, & non niſi cum magna diffi-
cultate in commune hominum commer-
cium poſt deinde remittit, vt declarat
*Rebuff. de ord. reg. tom. 1. de liter. oblig.
artic. 5. gloſſ. 5. Petr. Pec. dicto cap. 2. verſ.
mihi quidem, & c. ſeq.*

Non obſtat, quod alias Capitulum con
ceſſerit domos iſtas Societati Sancti An-
tonii de Padua, & quod propterea reman-
ſerint alienabiles, quia placuit reſpon-
ſio, quod non poteſt ex hoc inferri, vt
hodie debeant permanere penes Archi-
confraternitatem, cum poſt dictam con-
ceſſionem facta Societati, quæ ob aliena-
tionem ſequutam irrequiſito Dominn ce-
ciderat in commiſſum, poſtea emanaue-
rit alia conceſſio facta priuatis perſonis à
6 quibus Archiconfraternitas habet cau-
ſam, quæ propterea attendi debet, & non
quod antea factum fuit. Vbi enim adeſt
noua inueſtitura extraneis perſonis facta,
vel ex mera liberalitate Domini directi,
cui deuoluta erant bona, tunc nulla ha-
betur ratio qualitatum expreſſarum in
antiquis inueſtituris, ſed ſolum in noua
conceſſione, à qua ſequentes regulantur,
*Ruin. conſil. 15. num. 11. lib. 1. Menoch.
conſil. 593. num, 6. & 7. Surd. conſ. 440.
ex numero* 48. vbi multa ad ſaturitatem
congerit, & in iſtis terminis fuit conſide-
ratum *in Ferrarien. Bonorum*, 29. *Mar-
tij* 1604. *coram Illuſtriſſimo Lancellotto*.

Neque releuat eaſdem domos fuiſſe de
conſenſu Capituli venditas ad vitam, quia
hoc retorquetur contra Societatum, quæ
cum dictas domos rehabuerit illas retine-
re non poteſt, & ideo cogi debet aliis per-
7 ſonis refirmare. Conſenſus enim fuit ad
effectum vendendi, & ſic non debet ex-
tendi ad facultatem retinendi, quia con-
ſenſus limitatus, limitatum producit effe-
ctum, *l. iubemus & ibi DD.* C. *ad Vel-
leian. Pariſ. conſil. 19. num. 49. lib. 3. Ve-
rall. deciſ.* 215. *num. quinto, par. prima*,
& non extenditur vltra quam ex illo in-
fertur, *Put. deciſ.* 188. *num. tertio, lib. ſe-
cundo*.

Allegatum inconueniens, quod tolle-
retur commercium inter Confraternita-
tes, & Eccleſias, ſi cogeretur dicta Ar-
chiconfraternitas nunc vendere, vltra
quod non applicatur ad ipſam, quæ ſe fa-
cit laicalem, & vltra, quod allegare in-
8 conueniens, non eſt ſoluere argumen-
tum ceſſat ex eo, quia poteſt obtinere
licentiam Papæ, & maior pars Confra-
ternitatum habet priuilegium retinendi
bona emphyteutica, quæ dicitur amor-
tizatio, & prohibitionis retinendi, ve-
luti ſolutio, & laxamentum, vt poſt alios
tradit *Petr. Pec. in dicto tractat. de amor-
tizat. bonorum, cap. 1. & 4.*

Et ita concluſum.

DECISIO XXIX.

CORAM CARDINALI MARQVEMONTIO.

Bononien. Cenſus.

Lunæ, 17. Martij 1608.

SVMMARIVM.

1 *Contractus factus per minores contra formam à ſtatuto traditam, eſt nullus, & non debet haberi in conſideratione.*

2 *Statutum ligat ſuos ſubditos, etiam extra ſuum forum, vbi procedit vlterius tollendo fidem, etiam ſcripturis, & inſtrumentis aliter factis, etiam extra territorium.*

Et iuramentum attendi non debet, vbi illud tollitur, et annullatur ab eodem ſtatuto, præſertim ſi ſtatutum ſit confirmatum auctoritate Apoſtolica.

3 *Vbi per ſtatutum tollitur fides contractui, ex eo non probatur iuramentũ.*

4 *Proemium declarat mentem ſtatuentiũ*

5 *Statutum Vrbis comprehendit minorẽ forenſem contrahentem in Vrbe cum ſtatutum dicatur reſpicere ſolemnitatem, ſeu formam, ſub qua minor contrahere debet.*

6 *In reſpicientibus formam contractus, et ſolemnitatem forenſes ligantur ſtatutis loci, in quo contrahunt.*

7 *Communitas fungitur vice, et priuilegio pupilli.*

8 *Vbi minor contrahit cum alio minore potior eſt cauſa eius, qui in contractu læſus eſt, aut damnum ſenſit.*

9 *Patria poteſtas finitur, vbi pater*

.... *patetur*

patetur maximam capitis diminutionem.

Pater non poteſt ad ſui proprium commodum auctorizare perſonam filij.

10 *Filius poteſt ſine ſolemnitate ſtatuti contrahere cum patre, & illi donare.*

Dic procedere ob præſumptione, quam habet pater capiendi pro filio bonum conſilium; ſecus autem vbi apparet de damno filij.

11 *Conſenſus præſtitus à patre contractum filij cenſetur præſtitus ad illum validandum.*

Idem eſt, quod duo inſimul alienent, vel vnus conſentiat alienationi factæ ab alio.

12 *Filius fideiubens pro patre excarcerando non reſtituitur.*

13 *Filius non cogitur preciſè ad liberandum patrem carceratum, ſed ſolum ſub comminatione exhæredationis.*

Et habet locum, quando filius eſt maior annis decem & octo.

14 *In contractu facto à minore requiritur ſolemnitas, ac cauſa expreſſa, & plenè cognita, & vnum ſine alio non ſufficit, nec vnum ab alio ſuppletur, & vno deficiente contractus in totum corruit.*

Et etiam in liberatione patris ſolemnitas ſtatuti eſt ſeruanda.

15 *In alienatione bonorum Eccleſiæ vltra causã alienandi requiritur ſolẽnitas.*

Idq; procedit etiam in rebus minorum.

16 *Statutum de contractibus ſine certa ſolemnitate non valituris ſuppletur ab alio ſtatuto de alienationibus bonorum minorum.*

Dictũ ſtatutũ habet locum in omnibus cõtractibus, in quibus minor lædi põt

17 *Statutum de alienatione rerum minorũ præter ſolemnitatem, & cauſam alienandi, requirit etiam euidentem vtilitatem minoris.*

18 *Propter iuramentum de non veniendo contra contenta in contractu excluditur, quis à remedio ſibi competenti contra talem contractu n, ſi non fuiſſet iuratus, quod tamẽ non procedit, quãdo interuenit enormiſſima læſio.*

19 *Enormiſſima læſio dicitur adeſſe, vbi non adeſt ſpes ſe reualendi.*

CVm Theodorus ciuis Bononien. ob dilapidationem Regiminis Bononien. detineretur in carceribus Vrbis, fuit de anno 1600. inter ipſum, & dictum Regimen inita concordia, in qua Theodorus, cum promiſſione ſolutionis reſidui debiti, ſi vnquam ad pinguiorem fortunam rediret, ceſſit prædicto Regimini quendam annuum cenſum librarum 320. qui erat pars dotis Iſabellæ prædefunctæ ipſius vxoris, illique ceſſioni Annibal filius Theodori, & Iſabellæ, tunc impubes pubertati proximus præſtitit cõſenſum cum iuramento, & cum auctoritate curatoris, ad id ſpecialiter ſibi deputati, & cum decreto Iudicis, renunciauitq; priuilegio minoris ætatis, atque promiſit contentis in illo contractu nunquam contrauenire. Elapſis poſtea aliquot annis, cum idem Annibal, vti filius, & hæres Iſabellæ petijſſet fructus cenſus ab Alexandro antiquo illius debitore, qui iam illum extinxerat mediante ſolutione librarum quatuor mille facta Regimini ceſſionario, fuit inter dictum Alexandrum, & Cameram Bononiæ ex vna parte, & Annibalem ex altera introducta lis in partibus. Vnde cauſa auocata, & mihi commiſſa, dubitaui an prædicta ceſſio, & extinctio cenſus obſtet Annibali, & dubio vtraque parte informante propoſito, Rota reſpondit negatiuè.

Et mota eſt potiſſimum ex omiſſione formæ, ſeu ſolemnitatis ſtatutariæ quæ in
iſta alienatione rei ad minorem ſpectante
requirebatur, ſiue conſideremus locum
cenſus alienati, & originis, ac domicilii
Annibalis, ſiue locum celebrati contractus. Statutum enim Bononiæ ſub titulo
de contractibus cum minoribus, & filiis-
familias faciendis expreſsè prohibet ſuis
ſubditis, etiam extra ciuitatem, & diſtrictum Bononienſem contrahere, niſi ſub
quadam forma, quæ hic ſeruata non fuit;
1 ideoque clarum eſt, quod iuxta terminos
illius ſtatuti ceſſio Annibalis non eſt habenda in conſideratione, & licet dubitari
ſoleat, an ſtatutaria diſpoſitio liget ſuos
ſubditos extra ſuum forum, tamen illa
dubitatio tollitur, ex quo ſtatutum Bononiæ procedit vlterius tollendo fidem
ſcripturis, & inſtrumentis aliter confe-
2 ctis, etiam extra territorium, ad latè tradita per *Tiraquell. de leg connub. gloſ. 8. num. 219. et Rota in cauſa Bononien. Terrarum, 29. Maij 1579. coram* Cantuccio, *quæ eſt deciſio 104. par. 1. diuerſ.* dixit dictum ſtatutum eſſe indubitanter obſeruandum.

Quo ſtante non eſt facienda vis in iu-
ramento Annibalis , quia illud annulla-
tur à dicto ſtatuto auctoritate Apoſto-
lica confirmato . Et ſi fides dempta eſt
contractui , itaut contractus non probe-
tur , nec etiam probatur iuramentum
contentum in contractu, *Bart. in l. omnes
Populi nu.25. de iuſtit. & iur.* & fuit con-
ſideratum in dicta deciſione coram Can-
tuccio , & in ſimilibus terminis in ſtatuto
Vrbis de præſcriptione ſexdecim anno-
rum apud *Mohed. deciſ. 16. de præſcript.
& Put. deciſ.* 116. *lib.*10.

Quod ſi dictum Bononiæ ſtatutum non
vendicat ſibi locum in iſta cauſa, quoniam
diſponere videtur, quando adeſt ſuſpicio ,
qui in iſto caſu omnino ceſſauit , videli-
cet , quod minor ſe contulerit extra di-
ſtrictum, vt fraudem faceret ſtatuto; ſicuti
4 colligitur ex proemio , quod declarat
mentem Statuentium , *Bart. in l. fin. de
hered. inſtit. Oldrad. conſ.* 103. *num.* 1.
ibique adden. Roman. conſ. 436 .*num.* 10.
& ex quo alias minor Bononien. vix con-
trahere poſſit alibi , quàm in diſtrictu Bo-
nonien. quicquid ſit de iſta conſideratio-
ne, quam DD. non firmarunt, non tamen
propterea obſtabit Annibali ceſſio , quia
ſuccedit ad eius fauorem ſtatutum Vrbis,
lib. 1. cap. 113. quod in alienationibus fa-
ciendis rerum ad minores ſpectantium ,
dat certam formam , quæ cum in ceſſio-
ne cenſus non fuerit ſeruata præſertim in
deputatione duorum Curatorum , ideò
fit locus verbis , & diſpoſitioni dicti ſtatu-
ti , quod talis alienatio nulla , & inualida
cenſeatur.

Et quidem non eſt dubium , quin di-
ctum ſtatutum comprehendat minorem
5 forenſem contrahentem in Vrbe , cum
reſpiciat ſolemnitatem , ſeu formam , ſub
qua minor debet contrahere , non autem
illius perſonam inhabilitet , *iuxt. doctri-
nam Bart. in l. prima, num.* 13. & 14.
C. de ſumm. Trinitat. & fide Catholic.
quam omnes ſequuntur , vt dixit ibi *Iaſ.*
& de communi teſtatur *Purpurat. ibi-
dem num.* 98. & quam plurimos refert
*Lamberteng. de contractib. mulier. gloſ.
ſecunda, num.* 26. *& ſequentib.* Et eſt re-
6 gula generalis , quod in reſpicientibus
formam contractus , & ſolemnitatem , fo-
renſes ligantur ſtatutis loci , in quo con-
trahunt *Gabriel. de conſuet. concluſ. ſe-
cunda , num. quarto , Surd. conſil.* 257.
num. 1. & 3. *Caputaq. deciſ.* 206. & 215.
par. 3. *Caſar. de Graſſ. deciſ.* 2. *num.* 16.
de donat.

Non obſtat , quod iſte minor contra-
7 xerit cum Communitate Bononię , quæ
fungitur vice , & priuilegio Pupilli , *l. ni-
hil , ff. ad municipal. l. res publica ,* C.
ex quibus cauſ. maior. l. rem publicam ,
C. de iure rei public. lib. 10. *Bart. in l.
nulli. num.* 4. *ff. quod cuiuſque vni-
uerſ. nom. Corn. conſil.* 189. *num.* 4.
lib. tertio.

Quia etiam ſi dictus minor ad alterius
minoris fauorem obligaſſet ſe , & ius re-
miſiſſet ſuum , haberet nihilominus lo-
cum ſtatuti diſpoſitio , quandoquidem
inter duos priuilegiatos contrahentes po-
8 tior eſt cauſa eius, qui in contractu inſi-
mul inito læſus eſt , aut damnum ſenſit
*arg. cap. auditis de reſtit. in integ. l. fin. ff.
ex quibus cauſ. maior. l.* 1. *C. ſi aduerſ.
fiſcum* , & ad hoc plures cumulat *Lam-
berteng. in dicto tract. de contract. mulier.
in fine, num.* 125. *& ſeqq.*

Non obſtat , quod propter præſentiam
patris , non fuerit neceſſaria deputatio
alterius curatoris , quia omiſſo , quod
dicitur , Theodorum paſſum fuiſſe ma-
9 ximam capitis diminutionem , per quam
finita fuerat patria poteſtas , *§. cum au-
tem* 15. *inſtitut. quib. mod. ius patr. po-
teſt. ſolu.* Adhuc non potuit ad ſui pro-
prium commodum auctorizare filij per-
ſonam , vt in his terminis eſſe veram
opinionem, reſpondit *Bald. conſil.* 213.
in princip. lib. 2. tradit *Iaſ. conſil.* 69.
in ſecundo dub. lib. 1. vbi ait hanc opi-
nionem eſſe tenendam , & ſequendam in
iudicando , *Pariſ. conſil.* 97. *num.* 21. *&
ſeq. lib.* 3. latè *Tiraq. de leg. connub. gloſ.* 8.
num. 115. *& Aſca. Clemen. de patr. po-
teſt. cap.* 6. *effect.* 10. *num.* 6.

Nec obſtat , quod ſtante ſtatuto , vt
10 minor ſine certa ſolemnitate contrahe-
re non poſſit , filius tamen ſine dicta ſo-
lemnitate poſſit contrahere cum patre ,
illique donare , vt ex magis communi o-
pinione dixit *Gabr. concluſ. ſecunda de
ſtatut num.* 1. & 5.

Nam quicquid ſit de veritate illius opi-
nionis , ſufficit , quo ad præſentem inſpe-
ctionem , quod illa fundata eſt in præſum-
ptione , quod pater capiat pro filio bo-
num conſilium; ideoque non procedit ,
quando damnum filii eſt euidens , vt hic
idem *Gabr. d. concl.* 12. *num.* 7. *poſt Bart.
Iaſ. & Dec. quos allegat.*

Deinde

Digitized by Google

Deindè Annibal non donauit cenſum
Theodoro ſuo patri, ſed potiùs alienauit
dictum cenſum ad fauorem Regiminis,
11 qui conſenſus non præſumitur ad donan-
dum, ſed ad validandum contractum,
*Bald. in l. mater tua, num. 10. de rei
vendicat.* & idem eſt, quod duo ſimul
alienent, vel quod vni alienanti alter
conſentiat, *Surd. poſt Baldum, & alios
allegat. conſil. 15. num. 20. lib. primo.
Dec. conſ. 121. num. 2. Alciat. conſ. 238.
num. 4. Tiraq. de legib. connub. gloſ. 7.
num. 24.*

Non obſtat, quod cauſa iſtius ceſſionis,
ſeu conſenſus fuerit Annibali neceſſaria
*propter text. in authent. ſi captiui, C. de
Epiſcopis, & Clericis*, ſicut in ſimili fi-
12 lius fideiubens pro patre excarcerando,
non reſtituitur, *Salyc. in l. prima, num. 4.
C. de fil. fam. min. Ibique Alexan. Ca-
ſtren. & alij. & dixit Rota in cauſa
Bononien. Pecuniaris, 9. Iunij 1603.
coram R. P. D. meo Ludouiſio.* Nam
fuit reſponſum, Primum, quod *tex. in
dicta authent.* non compellit præcisè fi-
lium ad liberandum patrem, ſed ſolum
13 ſub comminatione exhæredationis, &
ſic loquitur *deciſ. 63. par. 2. diuerſorum.*
Ex prædictis autem patet non facile, cur
Annibal extimeſceret de paterna exhære-
datione.

Secundò, quod iſte textus loquitur in
maiori annis 18. ſicut colligitur ex illius
lectura, & notauit ibi *Bartolus in ter-
tio notab.* nec eſt recurrendum ad ius
commune, dùm verſamur in terminis
Statuti, quod quidem vltra euidentem
vtilitatem minoris alia duo requirit ſo-
lemnitatem, videlicet, & cauſam ex-
14 preſſam, ac plenè cognitam, itaut vno
deficiente alterum corruat, quia vnum
altero non ſuppletur, *l. ad Teſtamen-
tum, §. primo, l. cum hi, §. ſi prætor de
petit. hæreditat. l. non enim de adopt.*
Vnde admiſſo, quod pietas erga patrem
deſerulat, pro legitima cauſa alienandæ
rei ad minorem ſpectantis, deficeret
tamen alterum Statuti requiſitum, vi-
delicet ſolemnitas, & iſtæ defectus vi-
tiati contractum, *l. teſtamentum, C. de
teſtament. ibique Baldus l. qui Romæ,
§. Flauius Hermes, ff. de verborum obli-
gatione*, & in his terminis liberationis
patris, quod ſolemnitas Statuti ſit in-
diſtinctè ſeruanda, dixit *Baldus in
præallegato conſilio* 213. ſicuti etiam
15 de iure communi præter cauſam alie-
nandi requiritur ſolemnitas in alienatio-
ne bonorum Eccleſiæ, *capit. primo de
rebus Eccleſiaſticis non alien.* Idemque
eſt in rebus minoris, *Afflictus deciſ.
249. Butrius deciſ. 205. libro 3. et no-
tat in titulo, C. de præd. et alijs rebus
minor. non alien.* Hinc patet reſponſio
ad deciſionem in cauſa Bononien. Pecu-
niaria, quia ibi fuerant ſeruatæ ſolem-
nitates Statuti, & nihilominus Rota
poſtea cenſuit illum minorem fore
adiudicandum ſuper enormiſſima læ-
ſione.

Non obſtat, quod dictum Statutum
in *capit.* 113. non diſponit in caſu iura-
to. Nam vltra quod dici poteſt, iura-
mentum eſſe ſublatum per aliud Statu-
16 tum *cap. 151. eodem libro*, & dari iſto-
rum Statutorum concurſum, vt in hoc
vnum ab altero ſuppleatur, quod Rota
non abnuit *in cauſa Romana Fideicom-
miſſi d. l. Cruce, Lunæ 3. Decembris pro-
ximè præteriti coram Reuerendo Patre
Domino meo Sacrato*, & poteſt habere
magnam rationem, cùm ſæpius fuerit re-
ſolutum illud Statutum habere locum in
omnibus contractibus, in quibus minor
lædi poteſt, vt copiosè deducitur in deci-
ſione *Romana Releuationis indemnitatis,
22. Martij 1602. coram Reuerendo Pa-
tre Domino meo Ortembergo, et in Ro-
mana Argentorum, 27. Iunij 1607.
coram Reuerendo Patre Domino meo Lu-
douiſio.*

Fuit præterea reſponſum, quod Sta-
tutum, vt prædictum eſt præter ſolem-
17 nitatem, & cauſam alienandi requirit
etiam euidentem vtilitatem minoris, quæ
nedum hic non probatur, quin potius
conſtat de læſione illius enormiſſima, il-
la autem concluſio, quod propter Iura-
mentum de non veniendo contra con-
tenta in contractu excludatur quis à re-
medio ſibi competente contra talem con-
18 tractum, ſi non fuiſſet iuratus, quam di-
cunt communem, *Couarruu. in capit.
quamuis pactum, 3. parte, §. 4. num. 4.
in principio, et Pinell. in repeten. l. 2.
C. de reſcind. vendit. §. 3. cap. primo,
num. primo, et ſequenti*, non procedit
quando interuenit enormiſſima læſio,
*Caſſador. deciſ. vnica de empt. et vendit.
Couarruu. alios allegans dicto §. 4. num.
5. lib. 2. var. cap. 4. num. 5. et commu-
nem dicit Molin. de primogen. Hiſpan.
lib. 2. cap. 3. num. 18. optimè* Corn. *con-
ſil. 288. num. 16. lib. 3.* hic autem fuit

enor.

enormiſſimè læſus Annibal; quia nulla aderat ſpes reualendi ſe ab iſta ceſſione, quæ ratio fuit conſiderata in dicta Romana Argentorum coram Reuerendo Patre Domino Ludouiſio, Atque iſta non ſpes, vltra quod ab euentu fuit confirmata, apparebat etiam in limine contractus, quia in illo pinguior fortuna, ſi quæ vnquam contigiſſet Theodorus erat præoccupatus, & obligatus Regimini Bononiæ, vnde nec obſtat vtilitas conſiderata, ex quo pro libris viginti quinque millibus ſolutæ fuerint ſolummodo libræ quatuor mille, quia nec id procedit abſolutè, & reſpicit ſolum patris vtilitatem, non autem minoris. Atque ex his Domini cenſuerunt ceſſionem non obſtare Annibali, dixerunt tamen, quod Agentes pro Camera Bononiæ iterum audiantur, ſi voluerint, quia materia eſt larga, & exemplaris.

DECISIO XXX.

CORAM CARDINALI LANCELLOTTO.

Spoletana Cenſus.

Lunæ 18. Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Agens pro repetitione indebiti ſoluti debet probare ſolutum fuiſſe indebitum.*

2 *Inſtrumentum factum cum decreto Iudicis, & alijs ſolemnitatibus in contractibus mulierũ requiſitis præſumitur verum.*

Et propter tale decretum excluditur omnis præſumptio fraudis, & deceptionis.

Præſertim ſi veritas illius ſit adminiculata.

3 *Cenſus etiam ſine ſcriptura probari poteſt prout emptio, & venditio.*

4 *Cenſus præſumitur validus, & legitimus, & fuiſſe in eo ſeruatas omnes ſolemnitas à Bulla Pij Quinti requiſitas.*

5 *Simulatio non præſumitur, vbi non probatur cauſa ſimulandi, vel non concurrunt coniecturæ ad præſumendam ſimulationem.*

6 *Vbi ſit cenſus ad fauorem alicuius, & debitor promittit fideiuſſorem indemnem alienare cenſus, non præſumitur ſimulatus.*

7 *Quietantiæ ſolent remanere penes debitorem.*

FVit dictum reuocandas eſſe ſententias, per quas Romulus filius, & hæres Ioannis Franciſci Rainutij condemnatur ad reſtituendum filiabus, & hæredibus Michaelutii Stabulum, & alia per dictas mulieres eidem Romulo data in extinctionem cenſus ſcutorum 800. à Michaelutio venditi Ioanni Franciſco, tùm quia ſententiæ fundant ſe in eo, quod cenſus re vera non fuerit impoſitus, & ſic mulieres fuerint deceptæ, tùm quia cum dictæ filiæ egerint pro repetitione indebiti ſoluti debuiſſent probare negatiuam, quod
1 fuerit ſolutum indebitum, *Alexander num. primo, libro primo*, quę tamen non fuerint probata, immò conſtat de contrario ex inſtrumento dationis in ſolutum à dictis mulieribus facto cum decreto Iudicis interuentu conſanguineorum, & aliarum ſolemnitatum requiſitarum, in quo explicitè narratur exi-
2 ſtentia cenſus, cui inſtrumento eſt ſtandum; cum pręſumatur verum, & excludatur omnis ſuſpicio fraudis, & deceptionis, vt hic deducunt informantes, maximè quia huiuſmodi inſtrumentum coadiuuatur ex confeſſione ipſius Michaelutii in teſtamento, in quo fatetur ſe debitorem Rainutii in ſcutis 800. prout eſt quantitas iſtius cenſus. Item ex reuelationibus trium perſonarum dicentium audiuiſſe ab hęredibus Michaelutii, quod aderat quidam cenſus.

Nec facit, quod non conſtet de in-ſtrumento impoſitionis cenſus, quia non
3 ideo excluduntur alię probationes per confeſſionem partis, cum cenſus etiam ſine ſcriptura probari poſſit, ſicuti emptio, & venditio, vt fuit reſolutum in cauſa *Anconitana Cenſus, 28. Aprilis 1597. coram bonæ memoriæ Reuerendo Patre Domino meo Seraphino*.

Sicut neque obſtat, quod ex dicto inſtrumento non appareat cenſum fuiſſe impoſitum ſeruatis requiſitis Bullę felicis recordationis Pii Quinti, quia eo
4 ipſo, quod pro illius extinctione datum eſt ſtabulum, talis cenſus pręſumitur validus, & legitimus.

Quod dictum inſtrumentum fuerit ſimulatum Domini non placuit, cum neque

5 quę ſit probata cauſa ſimulandi, nec adſint coniecturę ſufficientes, nam ſi Fiſcus habebat prætenſionem per huiuſmodi trãslationem, non ſequebatur liberatio, itaut non potuiſſet amplius agere, niſi fuiſſet probata veritas cenſus procedentis.

Vltra quod nec fuiſſet facta obligatio pro releuatione, quæ non compatitur
6 cum ſimulatione, nec fuiſſet permiſſum, quod per tantum tempus fuerint exactæ penſiones.

Præterea non probatur, quod Ioannes Franciſcus in uita non exegerit fru-
7 ctus, cum quietantiæ remanſerint penes mulieres, &c.

DECISIO XXXI.

R. P. D. GYPTIO.

Beneuentana Territorii.

27. *Nouembris* 1585.

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta à matre ad fauorem filij cauſa contrahendi matrimonium valet.*

2 *Decretum Iudicis in contractu facit ceſſare omnem ſuſpicionem fraudis.*
Allegans ſimulationem modum, & ſpeciem ſimulationis adducere debet.

3 *Simulatio poteſt probari etiam per coniecturas.*
Coniectura autem debent eſſe legis non hominis.

4 *Cauſa ſimulationis debet probari adfuiſſe de tempore contractus.*

5 *Simulatio non probatur ex eo ſolo, quod donans remanſit poſt donationem in poſſeſſione rei donatæ.*

6 *Donatio præſumitur fraudolenta ſi propter delictum, vel æs alienum, tunc temporis exiſtens facta fuiſſet.*

7 *Ex impoſitione cenſus ſuper re donata poſt factam donationem cum conſenſu donatarij præſumitur ſimulatio.*
Imo non præſumitur ſimulatio cum alias non fuiſſet neceſſarius conſenſus donatarij.

Donationem non eſſe ſimulatam, aut fraudolentam, reſolutum fuit, cum
1 quia cauſa contrahendi matrimonium filio à matre facta exiſtit, quæ cauſa eſt à iure permiſſa, ad tradita per *Bartol. & Doctores in l. frater à fratre de cond. indebit. Dec. conſ.* 239. *Guid. Pap. quæſt.* 145. *cum alijs congeſtis per Modern. Eugub. conſ.* 31. *n.* 161. *lib.* 1. tum etiam quia decretum Iudicis in ea interueniſſe le-
2 gitur, ex quo ceſſat omnis ſuſpicio fraudis, *Imol. conſ.* 98. *n.* 9. *Dec. conſ.* 463. *n.* 7. *in med. Gabr. de ſen. concluſ.* 5. *num.* 9. Et quis dicit donationem ſimulatam, modum, & ſpeciem ſimulationis adducere debet, & probare, *Bart. in l. poſt contractum, ff. de donat. & conſ.* 65. *lib.* 1. *Bald. in l. ab Anaſtaſio, num.* 6. *C. mandat. Alex. conſ.* 3 *in princ. l.* 3. *num.* 8. *Rot deciſ. prima de donat. in nouis. Dec.*
3 *conſ.* 411. *num.* 8. Et licet ſimulatio per coniecturas poſſit probari, *Alexand. conſ.* 197. *num.* 7. *lib.* 7. *Iaſ. in l. cum ea, quæ, num.* 4. *de tranſact. Dec. conſil.* 659. *num.* 1. *Tiraquel. de vtroque retract. §.* 1. *gloſ.* 14. *num.* 56 nihilominus coniecturæ, & præſumptiones legis non hominis eſſe debent, *Bald. conſ.* 464. *n.* 4. *Aym. conſ.* 147. *nu.* 2.

Coniecturæ igitur, quæ pro donationis ſimulatione in medium afferebantur, Domini non placuerunt, quia cauſa ſimula-
4 tionis de tempore donationis non probatur, prout requiri voluit *Bart. in dicta l. poſt contractum, & d. conſ.* 65. & hac ratione attenta proculdubio dictæ coniecturæ tanquam hominis ſublatæ remanere videntur.

Nec ex eo ſolo, quod donator remanſit
5 in poſſeſſione rei donatæ ſimulatio depræhenditur, *Rom. conſ.* 304. *Alex. conſ.* 28. *vol.* 5. *Corn. conſil.* 203. *lib.* 2. *Aegid. deciſ.* 715.

Et donatio præſumitur fraudulenta, ſi propter delictum, vel æs alienum, tunc
6 temporis facta fuiſſet, *Bart. vbi ſup. n.* 2. *Socin. conſ.* 264. *nu.* 2. *verſ. ſecundo arguit, vol.* 2.

Non obſtat coniectura, quod ex impoſitione cenſus, ſiue illius permutatione cum
7 conſenſu Domini Alphonſi donatarii ſuper eadem re donata per dictam eius matrem, poſt donationẽ factam pręſumatur donatio ſimulata; quia ex hoc potius dignoſcitur, quod donatio non fuit ſimulata; Alias eius conſenſus neceſſarius non fuiſſet, vt hic per informantes.

Cætera remanent ſublata ex deductis, &c.

DECI-

DECISIO XXXII.

CORAM CARDINALE PLATTO.

Mediolanen. Præpoſituræ.

Luna 18. *Decembris* 1589.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio facta de beneficio, quod permutans non obtinet eſt nulla.*

2 *Reſignatio vbi eſt nulla omne ius remanet penes reſignantem.*

Beneficium vacat per promotionem ad Epiſcopatum.

3 *Reſignatarius ſi non dimittit aliud beneficium, quod iuxta literas ſuæ prouiſionis dimittere tenetur ſub pœna vacationis, tale beneficium vacat.*

4 *Permutatio vbi eſt nulla permutans non acquirit aliquod ius ſuper beneficio permutato.*

Vbi quis tenetur dimittere beneficium, quod habet in manibus Papæ, ſi illud non dimittit omne ius, quod habet ſuper eo amittit.

5 *Gratia attendi non debet, vbi ſuper ea non ſunt expeditæ litteræ.*

Gratia ſubſcripta non ſuffragatur.

6 *Vbi eſt tacitum id, quod ſi fuiſſet expreſſum Principem ad concedendum duriorem reddidiſſet gratia, dicitur ſubreptitia.*

Reſignatio beneficij facta in manibus ordinarij non valet, vbi reſignans tenebatur illud dimittere in manibus Papæ.

7 *Et ideo non poteſt narrare illud non obtinere; ſed potius, vel ſe illum obtinere, vel ius in eo habere.*

Et pariter gratia eſt ſubreptitia ſi narret obtinere beneficium permutatum, cuius permutatio fuit nulla.

8 *Ignorantia non præſumitur de facto, de quo quis potuit certiorare à ſuo procuratore exiſtente in Curia.*

Decretum irritans ligat etiam ignorantes, ſaltem quoad nullitatem actus.

9 *Decretum appoſitum in litteris nullis, nullum poteſt parere effectum.*

10 *Orator non poteſt dare de ſubreptione.*

Subreptio ab vno commiſſa non poteſt illi prodeſſe.

11 *Decretum afficit, vbi quis eo eſt vſus.*

Propria culpa, & dolus nemini debet patrocinari.

12 *Licet gratia ſit nulla, & propterea prouiſio beneficij effectum non ſortiatur, tamen beneficium propter appoſitionem manus Papæ remanet affectum, & nullus inferior de eo diſponere poteſt.*

13 *Vbi decretum arctat ad dimittendũ beneficium in manibus Papæ poſt adeptam poſſeſſionem alterius beneficij ante adeptam poſſeſſionem poteſt dimitti in manibus ordinarij.*

Contrarium ibidem.

LIcet die 28. Iunij præfati fuiſſet in hac cauſa reſolutum gratiam, ſi neutri Carpani non intrare eo, quod, nec de vacatione beneficij doceret, nec oſtenderet Garimberto in eo nullum ius competere, vt fuerat oſtenſum ad effectum, vt gratia ſi neutri ſuffragari poſſit, attamen, quia ius Garimberti potiſſimum pendebat ex litteris perinde valere ad eius fauorem expeditis ſub data 5. Nonas Maii 1586. quæ poſtea fuerunt declaratæ nullæ in Cancellaria, ad quam fuerant remiſſę ad effectum corrigendi, ideo dicta die 18. Decembris, iterum dubitaui an dicta gratia ſi neutri intraret, & fuit per Dominos reſolutum eam intrare, nam ſtante nullitate dictarum litterarum, perindè valere ſatis conſtat de vacatione, & ex eo, quod permutatio facta inter Garimbertum, & Lelium Morellum idibus Decembris 1585. fuit nulla ea de cauſa, quod
1 Garimbertus tunc non obtinebat beneficium Sancti Martini de Perleido, quod cum præpoſitura, de qua agitur permutauit, *Rot. deciſ.* 17. *&* 26. *de procurat. in antiquis*, & expreſsè diſponit *reg.*
2 *Cancell.* 35. qua nullitate reſignationis ſtante ius dicatur remanſiſſe penes reſignantem, *Caputaquen. deciſ.* 225. *num.* 3. *libro primo*, & ſic vacauit per promotionem eiuſdem Lelii, ad Epiſcopatum, vt in eodem loco firmat Caputaquen

Prẹterea conſtat etiam de vacatione prẹpoſiturę ex alio capite, nempè ex eo, quod Garimbertus Canonicatum Sancti Georgii, quem tempore permutationis obtinebat, non dimiſit in manibus Papę intra duos menſes à die adeptę poſſeſſionis, prout dimittere tenebatur, iux-

3 iuxta decretum appoſitum in litteris prouiſionis ſuę ſub pœna vacationis, tàm ipſius præpoſituræ, quàm Canonicatus, ex quibus etiam apparet ſatis conſtare de non iure Garimberti in
4 huiuſmodi præpoſitura, vel ex eo, quod ſtante nullitate permutationis, non acquiſiuit aliquod ius ad præpoſituram, vel ex eo, quod cum Canonicatum Sancti Georgij in manibus Papæ non dimiſerit omne ius, ſi quod habebat in huiuſmodi prępoſitura amiſit, & propterea gratia ſi neutri intrat, tam reſpectu vacationis, quàm reſpectu non iuris Garimberti, nam de non iure Carpani, ſatis etiam conſtat ex pluribus reſolutionibus contra eum factis.

Non obſtat, quod gratia permutationis fuerit per aliam gratiam poſtea obtentam reformata; quia vltra quod ſuper huiuſmodi gratia reformatoria non
5 ſunt expeditæ litteræ, fuit dictum eam non ſuffragari, tanquam ſubreptitiam; prima ſubreptio fuit conſiderata, quod Garimbertus, non narrat in ea ſe litteras ſuper priori gratia, quam reformari petebat expediuiſſe, quin potius expoſuit litteras non fuiſſe expeditas, eas autem non ſolere concedi poſt expeditam ſupplicationem; ſed tunc dari gratiam, perinde valere, quo fit, vt cum fuerit tacitum, id, quod ſi fuiſſet expreſſum, poterat reddere Principem difficiliorem ad concedendum, dicatur gratia ſubreptitia, *Creſcentius deci-*
6 *ſione decima de prabend.* Secundo adducebatur ex eo, quod in huiuſmodi reformatione Garimbertus narrat ſe non obtinere Canonicatum Sancti Georgii, quod eſt falſum, nàm licet illum reſignaſſet in manibus ordinarii, attamen cum ex decreto teneretur illum in manibus Papæ dimittere, reſignatio non valuit, & per conſequens non poterat dicere ſe illum non obtinere, quin potius debebat exprimere ſe
7 illum obtinere, vel ius in eo habere, *Rota deciſione* 14. *de renunciat. in antiquis.*

Tertio fuit ſubreptitia dicta reformatio; quia Garimbertus expreſſit ſe obtinere beneficium Sancti Martini de Perleido, quod cum præpoſitura permutabat, & tamen verè illud non obtinebat; quia cum pro illo obtinendo, & ex cauſa permutationis reſignaſſet nulliter in manibus ordinarii dictum Canonicatum Sancti Georgii permutatio, fuit nulla, & ſic nullum Garimberto ius in beneficio Sancti Martini fuit quæſitum, *Rota deciſione* 11. *de renunciat in antiquis, & deciſione* 13. *de rerum permutatione, in antiquis*; vnde etiam infertur adhuc non fuiſſe illud vitium, quod inerat permutationi factę inter Garimbertum, & Lelium Morellum idibus Decembris 1585. cum Garimbertus in dicto Beneficio Sancti Martini permutato, nec tempore permutationis, nec tempore reformationis ius haberet, ita vt quemadmodum permutatio ex ea de cauſa non valebat, ita nec eiuſdem reformatio cum eodem morbo laboret poſſit ſuſtineri. & Garimberto ius aliquod in dicta prępoſitura tribuere.

Non obſtat, quod dicitur Garimbertum tempore quo reſignauit Canonicatum in manibus ordinarii non habuiſſe notitiam decreti, cuius vigore aſtringebatur illum in manibus Papæ dimittere, quia huiuſmodi excuſatio non poteſt Garimbertum iuuare, primò, quia non
6 eſt veriſimilis, hęc ignorantia, cum pręſumatur certior factus de hoc decreto ab eius procuratore in curia exiſtente, iuxta *conſil. Roman.* 481. quod paſſim Rota ſequitur. Secundò decretum irritans ligat etiam ignorantes, *cap. ſi beneficium de prabend.* ſaltem quoad nullitatem actus, *Probus ad Monach. in cap. tibi, qui de reſ. lib. ſexto*, quare cum Garimbertus nonis Maii, quo tempore petiit ſuam gratiam reformari iam ſciret, vel ſcire deberet nullitatem ſuæ reſignationis factæ in manibus ordinarii non poteſt à ſubreptione excuſari.

Non obſtat, quod cum decretum hu-
9 iuſmodi fuiſſet appoſitum in litteris nullis, nullum poterat parere effectum, *cap. cum acceſſiſſent de conſtitution.* & in ſimili videtur tenere *Prob. ad Monach. in loco ſupra relato, num.* 28. quia fuit reſponſum, quod cum nullitas bullarum procederet ex ſubreptione commiſſa per ipſummet Garimbertum, non debet illa eidem prodeſſe, & ſic in eius odium habebuntur bullæ pro validis, & decretum ipſum effi-
10 ciet, cum Orator non poſſit dare de ſubreptione, vt fuit reſolutum *in cauſa*

Digitized by Google

ſa Burgen. Situs Cappellæ coram Reuerendo Patre Domino Pamphilio; & alias ſæpè, quod maximè eſt dicendum cum Garimbertus fuerit vſus illis bullis, etiam antequam reformarentur, ſeù reualidarentur accipiendo poſſeſſionem præpoſi-
11 turæ, vnde ſequitur, quod decretum quoque ipſum afficit poſtquam eo eſt vſus, *Probus in loco ſupra relato, num, 7. & 8.* & pro hoc facit vulgare illud dictum, quod propria culpa, & dolus nemini debet patrocinari, prout contin, geret, ſi is, qui impetrauit beneficium, cum decreto, vt aliud incompatibile, quod obtinebat in manibus Papæ dimitteret, & poſtea poſſet ſub prętextu nullitatis decreti ex cauſa ſubreptionis proprię, illud, cùm alio ſimplici in manibus ordinarij permutare, & poſtea redire ad Papam, & tacita huiuſmodi permutatione obtinere reformationem ſuę gratię, cum expreſſione ſimplicis obtenti, quod ſi admitteremus facile via fraudibus ad excludendum huiuſmodi decretum pateſieret, quod ſanè non eſt admittendum, vt in ſimili conſiderarunt DD. *apud Creſcentium deciſione 19. de præbend.*

Poſſit etiam huic obiectioni reſultanti ex nullitate Bullarum reſponderi, ex traditis per *Simonett. in tractat. de renunciation. quæſtione* 58. vbi con-
12 cludit, quod licet gratia ſit nulla, & propterea prouiſio beneficij effectum non ſortiatur, beneficium; nihilominus propter appoſitionem manus Papę remanet affectum, itaut nullus inferior de eo poſſit diſponere.

Non obſtat, quod decretum arctaret Garimbertum ad dimittendum Canoni-
13 catum in manibus Papę poſt adeptam poſſeſſionem præpoſiturę, ex quo inferebant informantes pro Garimberto potuiſſe illud dimitti in manibus ordinarii ante adeptam poſſeſſionem, quia ad hoc patet reſponſio *ex dec. 13. & 14. de rer. permut. in antiq.*

Non obſtat, quod cum Carpanus non verificauerit modum vacationis per non publicationem, quem in ſua priori gratia expreſſit alicuius vacationis, modus etiam per gratiam ſi neutri ei ſuffragari non poſſit, vt apertè diſponitur in regula de annali, quia dixerunt Domini ad id patere reſponſum ex traditis per Sarnen. ſuper dicta regula, in qua diſponitur, quod impetrans teneatur exprimere modum vacationis, ſicuti hæc prima pars ipſum non afficit propter derogationem, ita nec ſecunda, quod nullus alius vacationis modus, quam expreſſus ſuffragetur, ad ipſum pertinebit.

DECISIO XXXIII.

CORAM CARDINALI ARIGONIO.

Romana Computorum,

Veneris, 13. Maij 1594.

SVMMARIVM.

1 *Librum exhibere non tenetur, qui illud habet, ſi ex dicto libro petens exhibitionem vult probare ſuum creditum, & ex eius lectura apparet tale creditum eſſe præſcriptum.*

Dic non eſſe verum, cum talis exceptio præſcriptionis, tanquam de iure tertij ab habente librum opponi non poſſit, & multo magis ſi talis præſcriptio euenit culpa habentis librum, qui noluit illum exhibere.

2 *Culpa debet nocere ipſi culpoſo, non tertio.*

Non debet quis ex dolo, & culpa ſua commodum reportare in damnum alterius, qui non fuit in aliqua culpa, vel negligentia.

3 *Petitio redditionis rationis comprehendit exhibitionem quorumcumque documentorum adminiſtrationis factæ.*

4 *Librum vbi continet quantitatem debitorum, & nomina notariorum, vbi inſtrumenta ſunt rogata, & an inſtrumenta ſint de talibus creditis confecta, debet omnino exhiberi, licet ſolum non ſufficiat ad agendum.*

CVM Agentes pro Domino Crebellio prætenderent ipſum non teneri ad damna, & intereſſe ob non exhibitionem cuiuſdam libri, prout fuerat reſolutum eo potiſſimum fundamento, quod tunc non fuerat deductum, nempè quia non intererat Dominis de Saluiatis huiuſ-
modi

modi ex hibitio, nec aliquid releuaret, ex quo debitores deſcripti in dicto libro, non poſſent conueniri cum haberent exceptionem præſcriptionis, & conſequenter eſſe recedendum à dicta reſolutione. ideo propoſui eandem dubitationem, & DD. ſteterunt in deciſis, & ad dictum fundamentum de prætenſa præſcriptione, vltra quod fuit dictum hanc eſſe exceptionem de iure tertij, & credita etiam, de quibus in libro poſſe eſſe talia, quibus non obſtaret exceptio præſcriptionis, fuit reſponſum, quod ſi aliqua præſcriptio conſiderari poteſt, illa euenit culpa ipſius Cribelii, qui noluit exhibere librum, quæ res meritò debet ipſi tantum nocere,
2 & non Saluiatis, *l. fin. ff. ad Sillanian. l. de pupillo, §. ſi plurium, ff. de nou. oper. nunc.* nam non debet quis ex dolo, & culpa ſua commodum reportare in damnum alterius, qui non fuit in aliqua culpa, & negligentia.

Non obſtat non fuiſſe petitum librum, niſi elapſis triginta annis, quia contrarium apparet ex inſpectione actorum, vt in proceſſu coram A. C. fol. 7. & quamuis ſpecificati fuerint quidam libri, & non iſte liber, ſignatus T. tamen in tertia petitione petuntur omnes alii libri in quibus ſunt deſcripta credita, & debita. Præterea, & DD. de Saluiatis petebant à D. Cribellio, vt redderet rationem, quę
3 petitio redditionis rationis comprehendit exhibitionem quorumcumque documentorum adminiſtrationis factæ, *l. cum ſeruus in fin. ff. de cond. & demonſtrat.* cum aliis de quibus per *Bald. in conſ.* 152 *in princ. lib.* 3.

Nec obſtat, quod non probaret contra debitores, & ſic ob illius non exhibitionem non poſſe conſiderari aliquod intereſſe, quia liber debet continere ſpeci-
4 fice qualitates, et cauſas obligationum, et an de illis fuerint confecta inſtrumenta, et quis Notarius fuerit de illis rogatus, de quibus nil apparet in bilancio, ideo ob illius non exhibitionem ſatis conſtat de intereſſe, et meritò ius ſtatuti adminiſtratorem ob non exhibitionem libri, etiam quod ſit ſcriptura priuata tenere ad damna, & intereſſe *Bald. in dicto conſil.* 152. *colum.* 2.

DECISIO XXXIV.

R. P. D. IVSTO.

Romana Spolii.

Veneris, 3. Ianuarij 1603.

SVMMARIVM.

1 *An ſit deferendum iuramentum in litem pro quantitate, & valore incerto reſidet in arbitrio iudicis, & pendet à coniecturis, et veriſimilitudinibus.*

2 *Vbi autem probatio eſt turbida, non poteſt deferri iuramentum in litem. Dicitur autem probatio turbida, vbi non adeſt tantum, vt poſſit inſtrui animus iudicis.*

3 *Subbaſtatio non probat iuſtum pretium, tamen non præſumuntur bona capta in exequutione multum excedere valorem crediti, pro quo bona ſubbaſtata ſunt capta, et tali caſu ad probandum valorem bonorum non debet deferri iuramentum, niſi coadiuuentur probationes.*

QVamuis alias fuerit verificatum ſubhaſtationem bonorum mobilium, et immobilium malè fuiſſe factam, pro parte Domini Tiberii Ceuli, et lata hac de cauſa ſententia in ſpolio, et reſtituta Domino Horatio bona immobilia, et cum de mobilibus non videatur factum inuentarium videtur conſtare de requiſitis ad dandum iuramentum in litem, vt ſuper illis deducunt informantes pro Domino Horatio.

Nihilominus, quia an iuramentum in litem ſit deferendum pro quantitate, et
1 valore in certo reſidet arbitrio iudicis, et pendet à coniecturis, et veriſimilitudine, *Anch. conſ.* 286. qui loquitur pro liquidatione quantitatis æſtimatæ rerum exiſtentium in capſa, *Alexand. conſ.* 103. *num.* 4. *lib.* 1. Dominis viſa fuit probatio Domini Horatii tantum turbida, vt non
2 poſſint arbitrari deueniendum eſſe ad iuramentum in litem; teſtes enim non probant concludenter, neque quod fuerunt aſportata iſta mobilia in quinque, vel ſex Carrettis, neque cuius qualitatis, et quantitatis fuerint, et vnus ſolus deponit de quinque, vel ſex,

ea alter

alter de duobus, & ignorat ſuper quibus fuerit facta exequutio, & ex diſcuſſu omnium teſtium datorum in Summario, nulla probatio colligitur, qua poſſit inſtrui animus iudicis, quinimò redditur inuerisimilis prætenſio dicti Horatii, quod ſumma ſit taxanda ad rationem 1500. ſcutorum ſub prætextu, quod ad hanc ſummam aſcenderent bona mobilia nulliter ſubhaſtata.

Nam ſubhaſtatiò iſtorum mobilium fuit pro ſcutis 190. quod comprobauit Dominus Horatius ex productione partitæ coram Vicario. Et licet ſubha-
3 ſtatio non probet verum pretium, tamen in tanto exceſſu, non poteſt quieſcere, vel figere pedes arbitrium boni viri.

Nec ideo videtur tutum exponere dictum Horatium huiuſmodi periculo iuramenti litem, niſi coadiuuet ſuas probationes.

Et ita, &c.

DECISIO XXXV.

CORAM CARDINALI PAMPHILIO.

Romana Spolii Domus.

Veneris, 17. Februarij 1613.

SVMMARIVM.

1 *Subbaſtatio vbi eſt nulla competit actio ſpolij.*

2 *Poſſeſſio patris continuatur in filios, vigore ſtatuti, etiam abſque aliqua apprehenſione.*

3 *Vbi vigore mandati contra vnum relaxati fuit facta exequutio ſuper domo, vel fundo dicitur illius contra quem eſt facta exequutio poſſeſſio probata, & ad effectum ſpolij probatum primum extremum.*

4 *Secundum extremum in ſpolio probatur ex ſuſtentatione litis iunctis adminiculis.*

5 *Subhaſtatio bonorum pupilli, qui non fuit defenſus, & cuius tutor, vel curator citatus nunquam comparuit eſt nulla, licet comparuerit aliquis conſanguineus, qui tamen ſemper liti non aſſiſtit. num. 9.*

6 *Curator non [illegible]tur legitimus, vbi nō fuit deputatus citatis duobus ex viciniis cognatis, vel affinibus, vel aliis iuxta diſpoſitionem ſtatuti.*

7 *In ſubhaſtatione rerum minorum requiritur tertius ſaltim viginti dierum ad reluendum.*

8 *Peritis in rebus aſtimandis ſtandum eſt.*

10 *Laſio deducta in iudicio poſſeſſorio cenſetur ſolum deducta ad incidenter ad effectum ſolius poſſeſſorij, & ad illud colorandum.*

Stante ſuſpenſione petitorij poteſt quis in ſolo poſſeſſorio obtinere.

DOmini cenſuerunt ſententiam eſſe infirmandam, quia iudex in ea declarauit Angelum eſſe in iudicio ſpolii à petitis abſoluendum, & tamen ex deductis pro Ioanne Paulo ſatis conſtare viſum fuit de vtroque extremo, & nullitate ſubhaſtationis domus de qua agitur,
1 qua ſtante intrat actio ſpolii ad cap. conquærente, vbi *Abb. num. 8. de reſtitut. ſpoliat.* & fuit reſolutum in cauſa *Romana Pecuniaria, 21. Februarij 1600. coram bon. memor. Iuſto*, & in cauſa *Romana Domus, 11. Maij 1601. coram bon. memor. Cardin. Pamphilio*, & alias ſæpè.

Primum extremum probatur, quia contra pupillos actum fuit exequutiuè, vigore obligationis Cameralis, & mandatum contra eos relaxatum, exequutum fuit ſuper domo vti de bonis hæreditariis, aliàs poſſeſſis ab Octauio debitore, & patre dictorum pupillorum, quę
2 poſſeſſio vigore Statuti Vrbis, cap. 147. lib. 1. cenſetur continuata poſt eius mortem in dictos pupillos, & abſque apprehenſione, vt per *Gabr. conſil. 36. num. 8. & ſeq. lib. 1.* ex quibus ſaltem ſimul iunctis primum extremum plenè iuſtificari viſum fuit, cum iſta etiam præſeferant poſſeſſionem ex parte illorum, qui in ta-
3 li iudicio conuenti fuerunt, & in eo ſuccubuerunt *Card. in cap. cum veniſſent in 5. quaſt. de reſtitut. in integr.* & fuit reſolutum in cauſa *Bononien. Spolij 1. Martij 1602. coram bon. mem. Litta.*

Secundum non controuertitur, et ſatis probatur per ſuſtentationem litis iun-
4 ctis adminiculis; ponderatis per informantes, *iuxta deciſ. Caputaq. 369. par. 2.* et fuit ſæpè deciſum.

Nullitas

Nullitas ſubhaſtationis clara deducitur ex eo, quia fuit facta contra pupillos penitus indefenſos cum Alexander,
5 qui tanquam eorum tutor, ſeu curator fuerat citatus, nunquam comparuit, *l. cum, & minores, vbi Bart. num. quarto*, C. *ſi aduerſ. rem iudicat l. contra pupillum*, *ff. de re iudic.* Socein. *Iunior. conſil. 70. num. 33. lib. 1. Put. deciſ. 306. lib. ſecundo*, vltra quod nec etiam erat
6 legitimus curator cum non conſtet, quod fuerit dictis pupillis per iudicem datus citatis duobus ex cognatis, affinibus, vicinis, vel aliis, iuxta diſpoſitionem Statuti Vrbis lib. primo, cap. 49. quod ſeruandum erat, maximè cum ſit conforme diſpoſitioni iuris communis de qua in *l. hae autem*, §. *non defendi*, *ff. ex quibus cauſ. in poſſeſſ. eat. & tradit Roman. conſil. 454. num. 2. Afflict. deciſ. 262. ſub num. 2.*

Concurrit præterea, quod huiuſmodi ſubhaſtatio apparet nimis feſtinanter facta, & abſque aliqua præfixione termini ad reluendum, qui tamen in rebus mi-
7 norum ad inſtar bonorum Eccleſiæ ſaltem viginti dierum de iure communi requirebatur *iuxta authent. hoc ius porrectum*, C. *de ſacroſanct. Eccleſ. Bald. in l. 1. ſub num. 16.* C. *de fid. inſtrument. et iur. haſt. fiſcal. lib. 10. Roland. conſil. 33. num. 14. lib. 1. Menoch. de arbitr. iudic. cap. 171. num. 28. Surd. conſil. 49. num. 19. et ſequ.* & fuit dictum in cauſa *Vrbeuetana Domus*, 5. *Decembris* 1594. *coram bon. memor. Cardinal. Pamphilio*, & plures aliæ exceptiones per informantes pro Ioanne Paulo adducebantur, & præcipuè, quod domus fuit ſubhaſtata pro ſcutis 79. & tamen illius valor aſcendebat ad ſcuta 340. dempto etiam canone vnius ſcuti annui, itaut pupilli fuerint læſi longè, vltra dimidiam, vt patet ex relatione peritorum ſer ſeru. per iudicem electorum, *iuxta Doctores*, *Bartol. et aliorum in l. ſecunda*, C. *de reſcindend. vendit. et in l. pretia rerum*, *vbi Alexander num. 6. ff. ad l. Falcid. cum alijs adductis coram me in cauſa Farſen. Nullitatis Contractus*, 26. *Iunij* 1606. & fuit aliàs ſæpè deciſum.

Non obſtat, quoad defenſionem pupillorum, quod pro illis comparuerit Nicolaus vti coniuncta perſona, quia ſemel tantum comparuit, & tunc ſolum proteſtatus fuit de ſupradictis nullitatibus, nec apparet, quod aliter defenſioni aſtiterit prout requirebatur.

Neque obſtare, quod pupillis nulla competeret defenſio, & propterea etiam nullo dato curatore ſubhaſtatio ſuſtineatur, quia ex prædictis conſtat, quod dicti pupilli plures competebant defenſiones, & propterea eis omnino dandus erat tutor, vel curator, qui illorum defenſioni aſſiſteret, ex ſupra allegatis, & tenuit *Rota in cauſa Anconitana Sancti Apollinaris*, 29. *Decembris* 1610. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Ludouiſio*.

Nec demum refragatur, quod per Ioannem Paulum coram Audit. Cameræ fuerit in monitorio etiam deducta læſio, & reſciſſio inſtrumenti adiudicationis, quod reſpicit petitorium, quia cum fuerit poſt
10 modum proſequutum iudicium ſuper poſſeſſorio, tamen læſio cenſetur in eo deducta incidenter ad effectum ſolius poſſeſſorii, & ad illud colorandum, vt in ſimilibus terminis fuit dictum in dicta *Romana Domus de anno* 1601. *coram bon. memor. Cardin. Pamphilio*, & propterea Ioannes Paulus benè poterat in ſolo poſſeſſorio obtinere, maximè ſtante ſuſpenſione petitorii, *Clement. prima de cauſ. poſſeſſ. et propriet. Rota deciſ. octaua eodem titulo in nouis*, *cum alijs allegatis*.

DECISIO XXXVI.

R. P. D. IVSTO.

Imolen. Nullitatis permutationis.

Lunæ, 29. *Martij* 1599.

SVMMARIVM.

1 *Curatorem habenti etiam generalem non debet dari curator ſpecialis, et in eius locum alter dari non poteſt, niſi cauſa cognita, et num. 3.*
Idque ſine dubio procedit in curatore ad negotia.
Et actus factus cum dicto curatore ſecundo loco deputato, eſt nullus.

2 *Curator licet non impleuerit ſolemnia tamen curator eſt licet remoueri poſſit.*

3 *Curator alter poteſt dari vbi primus eſt abſens, vel renunciauit, ſed id non procedit vbi non conſtat de renunciatione, vel abſentia.*

4 *Permutatio de bonis minoris facta ſine cauſa non valet præſertim, ſi non conſtet de debitis.*

5 *Contractus qui pendet à caſu non poteſt cenſeri minori, neque utilis, neque damnoſus.*

Et ſi dicatur bona permutata à minore eſſe emphyteotica, & permutari, quia dantur libera, & tamen aliqua ex bonis minoris ſint libera permutatio dicitur nulla.

6 *Decretum iudicis in contractu minorum, vbi eſt inconſideratum eſt nullum, & ſufficit eſſe tale in vna parte.*

Multum tribuitur decreto iudicis in alienationibus bonorum minorum, quod eſt verum, quoad id quod magis expediat cognoſcere, an expediat minori potius vnam rem, quam aliam alienare.

PRopoſui dubium die Lunæ 22. Martii 1599. vna tantum parte informante, & Domini reſoluerunt in fauorem partis, quæ informabat, ſcilicet Domini Hieronymi Veronæ, & dixerunt contractum permutationis de quo agitur eſſe nullum, & iterum propoſita cauſa vtraque parte informante die Lunæ, 29. eiuſdem menſis Domini permanſerunt in deciſione, ratio principalis fuit, quia cum Dominicus de Monte, maior vigintiquinque annis curatorem habe. ret generalem ad hunc actum permutationis, fuit à iudice datus curator ſpecialis contra regulam, *l. curatorem, C. qui dat. tut. vel curat. poſſ.* vbi explicitè notat, quod in locum tutoris, vel curatoris non poteſt alius, niſi cauſa cognita ſubrogari; *Bald. Salic. & alij DD.* & in curatore ad negocia; licet ſecus dicat in curatore ad lites eſt *deciſio Putei 119. lib. tertio*, & intrat diſpoſitio *text. in l. ſi curatorem, C. de in integr. reſtitut.* quia ſine curatore permutauit, & ideo permutatio nulla eſt, vt ibi dicunt *Bartol. Bald. & omnes alij Doctores.*

Non obſtat, quod dicitur curatorem, quem Dominicus habebat, non fuiſſe legitimum, cum non conſtet adimpleuiſſe ſolemnia, quia nihilominus
2 curator eſt, licet remoueri poſſit, *Put. deciſ. 287. & 318. lib. primo, Bartol. in l. Tutor, qui repertorium, ff. de adminiſtrat. tut.* Vnde ex hoc conſtat non adhibitam fuiſſe cauſæ cognitionem, iuxta diſpoſitionem ad *l. curatorem*; Quinimo dictum fuit dominium carere curatore generali, vel ſpeciali, cuius auctoritate poſſet obligari, quod quidem detegitur falſum, quia curatorem generalem habebat à iudice petitum à minore.

Non obſtat, quod dicitur non potuiſſe dari alium curatorem genera-
3 lem, ideo fuit datus ſpecialis non ſimilis illi, quem habebat, quoniam *gloſſ. in dicta l. curatorem, in verbo neque adiungi* dicit, nec etiam actorem dari, vel adiungi poſſe, & *Bartol. allegatus in l. cum ſimili, num. primo, ff. de tutel.* qui loquitur in curatore ad lites, non ſolum non dicit generalem habenti curatorem ſpecialem dari poſſe, ſed in curatore ad negocia concluſionem hanc veriſſimam confirmat.

Non obſtat, quod dicitur curatorem generalem renunciaſſe, vel fuiſſe abſentem, quia pro nunc ſatis eſt reſpondere,
4 quod de renunciatione, vel de abſentia non conſtat.

Moti fuerunt Domini, quia permutatio facta fuit ſine cauſa, cum non ſolum non conſtet de aliquo ære alieno minoris, *l. magis puto, §. final. ff. de rebus eorum, l. ob æs, C. de fid. minor. Roland. cum allegat. conſil. 33. num. primo, lib. primo*, quod in contractu permutationis etiam dici poteſt, vt per *Soccin. Iun. conſil. tertio, num. 21. lib. 2.*

Sed neque etiam cauſa, quæ allegatur eſt concludens, narratur enim in vtilitatem minoris cedere, quia bona poſſeſſa à minore erant emphyteotica, ipſe vero non rectè valitudinis, vt poſſent facilè deuolui bona vera permutata, erant libera, de quibus, & viuens, & moriens diſponere poterat, & nihilominus domus, quæ data fuerat in permutationem à minore libera erat, & allodialis,

licet

licet alia bona eſſent emphyteutica, nec reſultat ex hoc aliqua vtilitas minoris, quia poſſunt iſta bona libera non eſſe valoris æquiualentis bonis emphyteuticis præterquam quod iſte contractus, qui
5 pendet à caſu non debet cenſeri vtilis, neque damnoſus ratione incertitudinis, *Dec. conſil.* 532. *num.* 11. *per l. de fideicomm. C. de tranſact. & l. ſi pater puellæ*, C. *de inoff. teſtam.*

Neque ſuffragatur in aliquo decre-
6 tum iudicis, quod conſtat eſſe inconſideratum, cum ſe fundet ſuper incertitudine, & ſufficit in vna parte, vt in totum ſit nullum, *Put. deciſ.* 220. *lib.* 3. etiã quod multum tribuatur decreto iudicis, quia multum tribuitur, eius arbitrio in alienationibus bonorum minoris, *l. magis puto*, *§. non paſſim*, *ff. de reb. eorum*, procedit in alienationibus cauſa æris alieni, vbi remittitur iudicis arbitrio, an expediat alienare, & ſic potius vnam rem, quam aliam, & in dicto *§. non paſſim*, ſecus in alienatione ex cauſa vtilitatis, quæ debet eſſe euidens, & certa, alias, quam per aſſertionem, & decretum iudicis, non autem incerta, & dubia, quæ dici non poteſt vtilitas, vt ſupra dictum eſt, & ſi non eſt euidens vtilitas, non eſt cauſa æquipollens cauſæ æris alieni, *iuxt. text. cum gloſ. in dicta l. ob æs alienum*, C. *de fid. minor.*

Et hæ rationes placuerunt Dominis cœteris autem in contrarium reſpondetur, per informantes, pro Domino Hieronymo.

DECISIO XXXVII.

R. P. D. PENIA.

Interamnen. Mercium.

4. *Iunij* 1597.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſio vxoris pro marito, non valet niſi ſit firmata iuramento.*

Quod ſine dubio procedit vbi tempore fideiuſſionis maritus eſt idoneus, & habeat bona ſuper quibus mulier poſſit eſſe tuta.

2 *Læſio non conſideratur in his quæ pendent ab incerto futuro euentu.*

Mulieris obligatio pro marito valet, vbi habet idoneos releuatores, & poteſt ſuam dotem conſequi.

3 *Obligatio mulieris debet exequutioni demandari vbi ipſa eſt obligata in forma Cameræ, neque poteſt retardari ſub prætextu læſionis, vel quod non habeat idoneum releuatorem, niſi præceſſerit excuſſio bonorum mariti, vel releuatorum.*

4 *Multi tamen Doctores dicunt ad effectum validitatis obligationis mulieris requiri, quod adſint bona mariti ſuper quibus poſſit ſe reualere tempore ſolutionis.*

5 *Vbi tamen vxori remanet plus dimidia parte dotis ceſſat læſio, & obligatio remanet valida.*

Fideiuſſio tamen vxoris eſt nulla vbi ſi ſoluat remanet penitus indotata, & fideiuſſit pro marito decocto, & nullus adeſt releuator.

HAeredes Pauli de filiis anno 1586. vendiderunt quaſdam merces Paulo, Filinię, Euſebio, & Riccio de Gregoriis pro pretio ſcutorum 4430. certis temporibus ſoluendorum, pro quibus fideiuſſerunt Mutia Pauli vxor, & Arpalice vxor Euſebii, & Thomas, Iulianus quas indemnes conſeruare promiſerunt omneſque ſe in forma Cameræ obligauit.

Accedente vltimo termino ſolutionis pretii ſcutorum 2386. venditores coram Auditore Cameræ egerunt contra Euſebium, & hæredes Riccii principaliter, & contra Thomam, & hæredes Mutiæ, & Arpalicis fideiuſſores, & obtinuerunt ſubhaſtari illorum bona pro ſcutis 1600.

Laurentius hæres Mutiæ per appellationem cauſam in Rota introduxit, & cum adhuc ſupereſſent ſcuta 60. ſoluenda, & Laurentius opponeret de nullitate obligationis Mutiæ pro marito fideiubentis ex eo, quod remanſiſſet indotata, dubitaui an Mandatum relaxatum ab Audit. Cam. eſſet exequendum præfata appellatione non obſtante.

Et Rota exequendum cenſuit, quia
1 licet regulariter fideiuſſio vxoris pro marito non valeat, *tot. tit. ff. & C. ad Velleian. auth. ſi qua mulier, vbi gloſ. in verbo nullatenus*, C. *eodem titulo*, id

ee 3 tamen

tamen non habet locum, quando fideiuſſio, vt in caſu propoſito eſt munita iuramento, *gloſ. communiter recepta in cap. ex reſcripto de iur. iur. Curt. Iun. conſ. 47. num. 2. & 5. par. 1. Tiraquell. in l. ſi vnquam in princ. num. 135. C. de reuocand. donat. Theſaur. deciſ. 223. num. 8. Afflict. deciſ. 311. num. quarto, vbi dicit gloſ. in auth. ſiqua mulier, C. ad Velleian* contrarium aſſerentem communiter à Canoniſtis reprobari *Anton. Gomez. tom. 2. variar. reſolut. cap. 13. num. 8. latè per Burſ. conſil. 56. num. 15. lib. 1.*

Et hanc ſententiam dicebant DD procedere ſine difficultate reſpectu temporis fideiuſſionis, quo nulla poterat enormiſſima læſio, & indotatio conſiderari, quia tunc vel maritus habebat alia bona, vel ſaltim habebat ſortem principalem mercium emptarum, ſuper qua mulier poterat eſſe tuta, quod excludebat læſionem, quæ non conſideratur in his,
2 quæ pendent ab incerto futuro euentu, *Aym. conſ. 142. num. 8. & conſil. 114. num. 16.*

Eandem etiam læſionem enormiſſimam excludi dicebant DD. cum adeſſent plures releuatores, qui promiſerant fideiuſſores indemnes conſeruare, à quibus cum poſſet Mutia conſequi dotem ſuam, non poterat opponere, cum ſufficiat adeſſe bona ſuper quibus mulieris dos ſalua conſiſtere poſſit, *Afflict. deciſ. 311. num. ſecundo, Roman. conſil. 87. num. ſecundo, Aymon. conſ. 77 num. 16.*

Rurſus cum excuſſio bonorum mariti,
3 vel releuatorum præcedere debuiſſet antequam exceptio læſionis proponeretur, *Roman. dicto conſil. 187. num. 2. verſic. quod autem.* Nec de læſione propterea conſtaret non erat exequutio Cameralis obligationis retardanda, quam ſolum impedit exceptio falſitatis, ſolutionis, & nouæ conuentionis, *Caſſad. deciſ. 1. de mutuis petit.*

Quod ſi tempus ſolutionis eſſet inſpiciendum, licet opinio *Ioan. de Imol. in cap. peruenit de emption. & vendition.* quam ſequutum fuit conſilium Neapolitanum, vt teſtatur *Afflict. deciſ. 313. incipien.* retentis terminis fauore dotis ſit magis æqua, nempe ad effectum, vt vxori ſit conſultum; non ſufficeret ma-
4 ritum habere bona tempore obligationis factæ ab vxore, ſed requiri etiam, quod habeat facultates tempore quo agitur ad ſolutionem in propoſita facti ſpecie non videbatur habere locum, quia cum præſupponatur creditum ſoluendum fuiſſe ſcutorum 760. & duas mulieres, Mutiam, & Arpaliceam fideiuſſiſſe, quarum altera habebat dotem ſcutorum 800 altera autem ſcutorum 900. & ſoluto debito pro æquali portione vnicuique remanet dimidia pars dotis non aderat talis læſio, quæ inualidaret contractum fideiuſſionis, *Chiſamen. deciſio. 323. num. 13.*

Nec ſupradictis refragabatur deciſio in cauſa Romana Fideiuſſionis, coram Illuſtriſſimo Arigonio die 5. Iunii 1593.
5 vbi fuit pronunciatum fideiuſſionem cuiuſdam Dorotheæ ad fauorem mariti fuiſſe inualidam, quia ibi conſtabat de enormiſſima læſione vxoris, ex quo præſupponebatur, quod ſequuta ſolutione remanebat penitus indotata; Item quia fideiuſſerat pro marito decocto, item, quia nullus ibi pro Dorothea acceſſerat releuans, quæ non concurrebant in hoc caſu.

Dixerunt tamen DD. dicti mandati exequutionem ſuſpendendam, vt clarius liqueret an aliqua ſuperſint bona, ſuper quibus dotes conſiſterent.

DECISIO XXXVIII.

R. P. D. LITTA.

Romana Caſalis Iuliani.

Veneris, 19. Iunij 1595.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis falſus in vno ratione periurij in omnibus reprobari debet præſertim ſi falſitas verſetur circa negocium principale, & num. 18.*

Ex valore rei de qua agitur arguitur, vel excluditur læſio.

Non habens notitiam qualitatis rei, non poteſt probare illius valorem.

4 *Plus, & minus res valet, iuxta qualitatem, et bonitatem illius, et num. 7.*

Iuſtam

5 *Iuſtum rei pretium probatur, vbi teſtis dicit, quod tanti valeret, & tanti communiter vendi potuiſſet.*

6 *Teſtis deponens de tempore, da otto anni in quà, vbi certi temporis probatio requiritur, non dicitur deponere de tempore præciſo.*

Probatio ambigua non releuat.

7 *Teſtis neſciens confinia* Caſalis, *vel alterius rei non poteſt deponere de illius valore.*

8 *Dictum teſtis cuius rationem non reddit, non concludit.*

Teſtis iudicans, nihil probat.

9 *Teſtis reddens rationem ſuæ credulitatis per ſenſum corporis plenè probat; ſed ſi ratio non concludat ad effectum credulitatis, nil probat.*

10 *In materia læſionis ſolus valor de tempore contractus attendi debet,*

Et num. 14.

11 *Teſtis deponens de ſuo iudicio, nihil probat.*

12 *Dictio idest ſtat diſpoſitiuè ad iam dicta.*

13 *Læſio metiri debet habita conſideratione pretij, non alicuius partis rei, de qua agitur, ſed totius.*

15 *Mutatio non præſumitur:*

Sed in probanda læſione, non ſufficit præſumptiua probatio, ſed requiritur plena, quæ omni ex parte concludat.

Pretium præſumitur iuſtum.

16 *Contrahens præſumitur informatus conditionis illius cum quo contrahit, & rei, ſuper qua contrahit.*

17 *Depoſitio teſtis affectata eſt ſuſpecta.*

Teſtis de credulitate non probat.

19 *Depoſitio teſtis, vbi eſt inverſimilis ei non debet dari fides.*

20 *Teſtis ſibi contrarius nihil probat.*

21 *Læſio non probatur, vbi teſtes patiuntur plures exceptiones.*

EX depoſitionibus teſtium etiam circumſcriptis exceptionibus contra perſonam eorum, non probari læſionem tenuerunt Domini, nam ſeptem teſtes reperiuntur examinati in hac cauſa, quorum primum aliquid non probare ex eo compertum eſt, quod de falſo conuincitur, dum deponit quod pretium Caſalium idem eſt de eo tempore, quod erat de tempore alienationis factæ de anno 1573. & ſic poſt octo annos ante, & tamen contrarium probant tertius, num. 27. iuxta quindecim, & quartus nu. 16. iuxta idem, & quintus iuxta idem, & hoc re ipſa comprobatur: Vnde teſtis falſus in vno ratione periurii in totum reprobari debet, *Alexander conſilio* 170. *num.* 9. *libro* 6. *Socinus Senior conſil.* 115. *num.* 10. *libro* 2. *Crauett. conſil.* 6. *num.* 14. *de communi, Dec. conſil.* 424. *num.* 17. quod indubitanter procedit, ex quo falſitas verſatur circa negotium principale, hoc eſt circa valorem ipſius caſalis, ex quo arguitur, & non arguitur læſio ipſa, *vt per Doctores in l. ſecunda*, C. *de reſcinden. vendit. ad Socinum Seniorem, vbi ſupra num.* 12. & 14. Præterea ex dicto præpoſito conuincitur de mendacio, dum iuxta quindecim aſſerit; *Che detto Caſale di Giuliano valeua tanto ſei, ò ſette anni fà, quanto hoggi*, & iuxta ſexdecim, dicit, *che' la parte del Caſale di Giuliano doue era la ſelua, chi l'haueſſe laſciato ſtare in quella maniera ſei, ò ſette anni fà, ſaria di minor vtilità*, à quo fit, vt ſimpliciter, &
2 virtualiter fateatur iſte teſtis Caſale hoc
pretioſius fuiſſe effectum propter extirpationem, & ita verum non eſſe, quod ſit eiuſdem pretii, & valoris, hodie prout alias erat, *ad textum in l. illud, ff. de acquiren. hæredit. & in l. ad rem, in l. ad legatum, ff. de procurat.* Contradicit etiam ſibi, dum iuxta ſexdecim, inquit, *che di queſto Caſale di Giuliano di cento rubbia, ve ne è venti, ò venticinque di ſelua, ſe ci arriuano, & è ſelua godibile*, & tamen iuxta decimonono, inquit, *& non hò particolar notitia di queſto Caſale, quanto ſia il lar-*
3 *go ne la Macchia*, quo fit, vt in aliquo ei non ſit credendum, *l. qui falſo, vel variè, ff. de teſtibus, cap. in noſtra, eodem titulo, cum alijs per Specul. de teſtib. §. 1. num. 76. Pariſ. conſ.* 204. *num.* 4. *lib.* 1.

His accedit, quod ſi neſcit, *quanto ſia il Largo, et quanto la Macchia*, ſequitur, quod vti non informatus de qualitate rei, circa cuius valorem deponit, nihil penitus probare poteſt, cum plus, & minus res valere iudicetur, conſiderata
4 bonitate, & mala qualitate eius, *Couar. variar. reſolut. lib.* 3. *cap.* 9. *num.* 5. *Rip. in l.* 1. *§. ſi hæres, num.* 25. *ff. ad Trebell.*

Ca-

Digitized by Google

Cagnol. in l. 2. num. 243. C. de reſcind. vend.

Præterea circa valorem de tempore
alienationis, nihil concludit: nam licet
ſuper ſeptimum dicat, *che da otto anni in quà è ſtato, & è di prezzo di ſcudi cinquanta il rubbio, à miſura di catena,* non
5 tamen dicit, quod ita valeret, & vendi
potuiſſet, prout requiritur ad effectum,
vt probet iuſtum ipſius Caſalis valorem, *ad text. in l. pretia rer. vbi DD. hoc notant, ff. ad l. Falcid. Caputaq. deciſ. 264. num. 4. par. 3. & fuit deciſum in illa Ariminen. Mala alionationis, 3. Maij 1593. coram R. P. D. meo Blanchetto,* &
in pluribus alijs cauſis, vltra quod dum
dicit, *da otto anni in quà è ſtato, &c.* non
concludit de anno alienationis, & ſic de
6 anno 1573. ſtante quod illa verba poſſunt verificari in proximè præcedenti anno, vel in proximis duobus, vel tribus
annis præcedentibus, & longè poſt annum 73. & probatio ambigua non releuat, *vulg. l. tamen hoc*, C. *vnd. cogn.*

Secundum autem teſtem nihil probare
ex eo cenſuerunt Domini, primò, quia
iuxta ſeptimum dicit ſe neſcire confinia
huius Caſalis, quo fit, vt ſi confinia neſcit, non poteſt concludenter deponere
7 de valore eius, cum poſſit eſſe, vt intra
fines, tam peſſima pars terræ contineatur, quæ totius Caſalis pretium valde
diminutum reddat, & tam bona pars,
quæ pretium eius longè augeat, cum ex
bona, & mala qualitate, quæ rei inhęreat, ipſius rei valor iudicetur, vt ſupra
dictum fuit in diſcurſu primi teſtis, ſecundò, contradicit ſibi, dum dicit ſe neſcire confinia dicti Caſalis, & poſtmodum dicit, *confina col noſtro territorio.* Tertiò, conuincitur de mendacio,
ſicut & primus in eo, quod dicit, iuxta quindecim, *che li prezzi delli Caſali ſono li medeſimi hoggi di quello che erano ſette, ò otto anni fà.* Item dum ſuper primo, Addit, *& tanto dico di queſto Caſale di Giuliano*, & tamen prius
dixerat, iuxta quintum, *che il Signor Riccardo haueua fatto ſmacchiare detto Caſale,* & iuxta 19. fatetur, *che più frutta il Caſale ſmacchiato, che quando era macchioſo.*

Vltra quod ſuper ſeptimo deponit conſtare, *Che detto Caſale dell'anno 1573. foſſe di prezzo di ſcudi nonanta il rubbio*
8 *à miſura di catena*, quæ depoſitio nihil ex ſe firmat, *ad text. in l. non hoc*,
C. *vnd. cogn.* dum ſubdit, *e tanto crederei, che communemente le altre perſone che ne haueſſero cognitione l'haueſſero comprato*, nihil ſimiliter concludit, &
ſic potius videtur iudicare, quam teſtificari, ita *Ioann. Andr. ad Spec. tit. de teſt. §. 1. verſ. item quod opponit DD. in cap. quoties eodem tit. Parıſ. conſ. 104. num. 37. & ſeq. lib. 1. Soc. ſen. conſ. 214. nu. 15. lib. 2.*

Nec ſaluari poteſt huius teſtis depoſitio, ſub eo prætextu, quod reddat ratio-
9 nem concludentem ſuæ credulitatis per
ſenſum corporis, vt plures voluere, quos
allegat *Gramatic. conſil. 24. num. 8. & Alexand. conſ. 113. num. 4. lib. 1.* quia
nullam rationem reddit iſte teſtis, niſi
hanc. *Perche la tenuta è aſſai commoda, & conueniente*, quæ ratio nihil concludit ad effectum inducendi credulitatem
alicuius certi valoris, vt omnibus notum
eſt, ideo, &c.

Ad tertium teſtem eum magis contra
Dominos Mutinos probare dixerunt Domini, quam quicquam pro diſtante, quod
ex depoſitione ſua apparet ſe bene informatum de qualitate dicti Caſalis, ſed reſpectu eius, quod communiter vendi potuiſſet de anno 1573. nihil audet firmare;
imò iuxta quindecim, dicit, *che hoggi ſono li Caſali di maggior prezzo, che non erano nel anno* 1573. & ſubdit, *che la parte del Caſale di Giuliano del Sig. Riccardo, & Antimo è ſtata purgata, e ſmacchiata, & che ci hanno fatto diuerſi miglioramenti,* & ſuper 10. inquit, *che detto Caſale è ſtato migliorato vn Mondo*, ex quibus omnibus infertur longè maioris valoris fuiſſe effectum Caſale hoc, quam
erat de tempore alienationis, quod tem-
10 pus alienationis in hac materia læſionis,
ſolummodo attendi debet, *cap. cum cauſa, vbi gloſ. in verb. tunc volentis de empt. & vend. cap. vt ſuper de reb. eccleſ. non alien. l. ſi voluntate in fin. C. de reſcind. vend. Cald. conſ. 5. tit. de rer. permut. cum alijs per Gabr. de empt. & vendit. concl. 1. nu. 41.*

Reſpectu autem depoſitionis quarti teſtis, dixerunt Domini nullum ſuper eo poſſe conſtitui fundamentum, pro Dominis
Mutinis, licet ſuper articulis dicat, *che queſto Caſale di Giuliano ſette, ò otto anni fà communemente ſi ſarria potuto vendere*

dere

Digitized by Google

dere, & comprare il prezzo medeſimo di
ſcudi 47. il rubbio, tamen quia depo-
11 nit de iudicio ſuo, quo caſu concluſio
eſt, vt non probet, *Bald. in l. de quibus*,
num. 117. *ff. de leg. Pariſ. conſil.* 104.
*n.*34. *lib.*1. *Alex. conſ.*74. *n.* 6. *lib.*1. *Curt.*
Iun. conſ. 113. *num.* 17. qui de vera, &
communi concluſione teſtatur, tum etiam
quia reſtringit ſuum dictum ad partem
cultiuam dicti Caſalis, & non de toto ipſo
Caſali loquitur, quod patet ex illis ver-
bis; ſcutis 47. *il rubbio, cioè li larghi*.
Negari autem non poteſt, quin illa di-
12 ctio, *cioè*, ſtet diſpoſitiuè ad iam dictam
l. cum erat, & ibi gloſ. ff. de ann. legat.
& cum iſte teſtis num. 19. dixerit ſe non
habere particularem notitiam huius Ca-
ſalis, & neſcire, *quanto ſia largo, ne quan-
to la Macchia, & quanto è ſtato da ſet-
te anni in quà ſmacchiato*, nihil meritò
colligi poteſt ex dicto ipſius, quod profice
re poſſit Dominis Mutinis in hoc iudicio
reſciſſorio propter læſionem, quæ metiri
13 debet, habita conſideratione pretii,
non vnius particulæ fructiferæ, ſed to-
tius Caſalis, prout in venditione dedu-
ctum fuit, *ad not. per DD. in l. quidam
æſtimauerant. ff. ſi cert. pet.*

Domini etiam non placuit depoſitio
quinti teſtis, nam licet ſuper ſeptimo vi-
deatur circa valorem atteſtari de ſcutis
40. pro ſingulo rubro, non tamen conclu-
14 dit eius depoſitio de tempore initi con-
tractus, prout requiritur, *l. ſi voluntate,
C. de reſcind. vend.* cum aliis, de quibus
ſupra, *vt per Cagnol. d. l. 2. num.* 217.
eodem tit. & quod non deponat de tem-
pore initi contractus, patet ex illis verbis,
auanti l'anno del 1573. *& anco dieci an-
ni in dictro era il prezzo di ſcudi* 40. nec
refert ſi dicatur, quod ſaltem præſumpti-
uè idem videatur probare de tempore ini-
15 ti contractus, cum regulariter mutatio,
non præſumatur ſecundum *Baldum in d.
l. 2. num.* 61. *C. de reſcind. vend.* præſer-
tim cum ſubdat ipſe teſtis, quod de tem-
pore ſuæ depoſitionis Caſale hoc longè
plus valeret, quia Dominis ea placuit ra-
tio, quod ſcilicet in probanda læſione
non ſufficiat præſumptiua probatio, ſed
requiratur plena, quæ omni ex parte con-
cludat ratione, quia pro ſe contractus
venditionis habet ius præſumptiuum, etiā
reſpectu iuſtitiæ pretij, vt per *Baldum in
l. per diuerſas, quæſt.* 4. *C. mand.* quem
ſequitur *Natt. conſil.* 610. *num.* 8. *ver-
ſic. præterea pretium, lib.*4. Præterea fides
huius teſtis ſatis debilitatur cum eo, quod
ſibi ipſi contradicit, dum iuxta decimo-
nono, dixit, *che non ſà quanto ſia largo,
& quanto ſia la Macchia di queſto Ca-
ſale, ma ſolo ſà quanta è la quantità de
larghi, & che la parte del Signor Patri-
tio è più ſterile che non è la parte del Si-
gnor Riccardo*, & ſubdit, *mà in quanto
alli larghi ſono della medeſima qualità, e
conditione*, & iuxta 17. dicit, *Perche
quello del Signor Patritio, come hò detto,
la maggior parte ſono ſtretti, & luoghi
ſterili, che non ſi poſſono allargare, ne
domeſticare, & quello tengono li Signori
Riccardo, & Antimo, la maggior parte
ſono larghi, & piani*, tum etiam, quia
ex ſua depoſitione apparet quantum parti
inſeruire voluerit, dum iuxta nono inquit,
*ma tutte queſte coſe ſono girandole, ſe
vogliamo venire al bono, veniamo al bo-
no, perche hà comprato il Caſale per tan-
te rubbia, ſia di piu, è honeſto che il fac-
cia bono, & ſe l'hà comprato per la metà
manco di quello che vale, che li dia il ſo-
pra più, & ſi poſſono elegere due periti
per veder quello, che è, & quello, che
non è, & venire al bono, & non allon-
gare*, quo fit vt mirum non ſit, ſi ei fides
aliqua non adhibeatur, *ad text. in l. 3.
§. 3. ff. de teſtibus, & in cap. conſtitu-
tus, vbi gloſ. fin. de fideicommiſſ. & not.
per Baldum in l. Lucius, num. 9. ff. de
his, qui notant infam.* maximè cum iuxta
octauo dicat ſe cognouiſſe Dominum He-
ctorem Mutinum pro bono patre familias
diligenti, & multum ſagaci in pertractan-
dis rebus, & negotijs ſuis, & poſtmo-
dum ſuper quartum, dicat, *Io credo che
il detto Signor Hettore del 75. non ha-
ueſſe notitia alcuna della bontà, & valo-
re di queſto Caſale*, quæ duo dicta re-
pugnant ad inuicem, cum conciliari non
poſſint, vltra quod contra hoc vltimum
dictum ſtat etiam præſumptio ipſa iuris,
quæ eſt, quod omnis contrahens non
16 præſumitur ignarus conditionis illius,
cum quo contraxit, & rei ſuæ, quæ de-
ducitur in contractum, vt per *Specul.
in titulo de conſtitution. & notatur per
Doctores in l. qui cum alio, ff. de regul.*
17 *iur.* ex quibus omnibus magis affecta-
ta detegitur huius teſtis depoſitio, & ſic
per conſequens magis ſuſpecta ad *de-
ciſionem Caputaquen.* 276. *num.* 5.
parte 3.

Sexti

ſa Burgen. Situs Cappellæ coram Reuerendo Patre Domino Pamphilio; & alias ſæpè, quod maximè eſt dicendum cum Garimbertus fuerit vſus illis bullis, etiam antequam reformarentur, ſeù reualidarentur accipiendo poſſeſſionem præpoſi-
11 turæ, vnde ſequitur, quod decrerum quoque ipſum afficit poſtquam eo eſt vſus, *Probus in loco ſupra relato, num, 7. & 8.* & pro hoc facit vulgare illud dictum, quod propria culpa, & dolus nemini debet patrocinari, prout contin, geret, ſi is, qui imperrauit beneficium, cum decreto, vt aliud incompatibile, quod obtinebat in manibus Papæ dimitteret, & poſtea poſſer ſub prętextu nullitatis decreri ex cauſa ſubreptionis proprię, illud, cùm alio ſimplici in manibus ordinarij permutare, & poſtea redire ad Papam, & tacita huiuſmodi permuratione obtinere reformationem ſuę gratię, cum expreſſione ſimplicis obtenti, quod ſi admitteremus facile via fraudibus ad excludendum huiuſmodi decretum pareficeret, quod ſanè non eſt admittendum, vt in ſimili conſiderarunt DD. *apud Creſcentium deciſione 19. de præbend.*

Poſſit etiam huic obiectioni reſultanti ex nullitate Bullarum reſponderi, ex traditis per *Simonett. in tractat. de renunciation. quæſtione 58.* vbi con-
12 cludit, quod licet gratia ſit nulla, & propterea prouiſio beneficij effectum non ſortiatur, beneficium; nihilominus propter appoſitionem manus Papę remanet affectum, itaut nullus inferior de eo poſſit diſponere.

Non obſtat, quod decretum arctaret Garimbertum ad dimittendum Canoni-
13 catum in manibus Papę poſt adeptam poſſeſſionem præpoſiturę, ex quo inferebanr informantes pro Garimberto potuiſſe illud dimitti in manibus ordinarii ante adeptam poſſeſſionem, quia ad hoc patet reſponſio *ex dec. 13. & 14. de rer. permut. in antiq.*

Non obſtat, quod cum Carpanus non verificauerit modum vacationis per non publicationem, quem in ſua priori gratia expreſſit alicuius vacationis, modus etiam per gratiam ſi neutri ei ſuffragari non poſſit, vt apertè diſponitur in regula de annali, quia dixerunt Domini ad id patere reſponſum ex traditis per Sarnen. ſuper dicta regula, in qua diſponitur, quod imperrans teneatur exprimere modum vacationis, ſicuti hæc prima pars ipſum non afficit propter derogationem, ita nec ſecunda, quod nullus alius vacationis modus, quam expreſſus ſuffragetur, ad ipſum pertinebit.

DECISIO XXXIII.

CORAM CARDINALI ARIGONIO.

Romana Computorum.

Veneris, 13. Maij 1594.

SVMMARIVM.

1 *Librum exhibere non tenetur, qui illud habet, ſi ex dicto libro petens exhibitionem vult probare ſuum creditum, & ex eius lectura apparet tale creditum eſſe præſcriptum.*

Dic non eſſe verum, cum talis exceptio præſcriptionis, tanquam de iure tertij ab habente librum opponi non poſſit, & multo magis ſi talis præſcriptio euenit culpa habentis librum, qui noluit illum exhibere.

2 *Culpa debet nocere ipſi culpoſo, non tertio.*

Non debet quis ex dolo, & culpa ſua commodum reportare in damnum alterius, qui non fuit in aliqua culpa, vel negligentia.

3 *Petitio redditionis rationis comprehendit exhibitionem quorumcumque documentorum adminiſtrationis factæ.*

4 *Librum vbi continet quantitatem debitorum, & nomina notariorum, vbi inſtrumenta ſunt rogata, & an inſtrumenta ſint de talibus creditis confecta, debet omnino exhiberi, licet ſolum non ſufficiat ad agendum.*

CVM Agentes pro Domino Crebellio prætenderent ipſum non teneri ad damna, & intereſſe ob non exhibitionem cuiuſdam libri, prout fuerat reſolutum eo potiſſimum fundamento, quod tunc non fuerat deductum, nempè quia non intererat Dominis de Saluiatis huiuſ-

modi

modi exhibitio, nec aliquid releuaret, ex quo debitores deſcripti in dicto libro, non poſſent conueniri cum haberent exceptionem præſcriptionis, & conſequenter eſſe recedendum à dicta reſolutione. ideo propoſui eandem dubitationem, & DD. ſteterunt in deciſis, & ad dictum fundamentum de prætenſa præſcriptione, vltra quod fuit dictum hanc eſſe exceptionem de iure tertij, & credita etiam, de quibus in libro poſſe eſſe talia, quibus non obſtaret exceptio præſcriptionis, fuit reſponſum, quod ſi aliqua præſcriptio conſiderari poteſt, illa euenit culpa ipſius Cribelii, qui noluit exhibere librum, quæ res meritò debet ipſi tantum nocere,
2 & non Saluiatis, *l. fin. ff. ad Sillanian. l. de pupilla, §. ſi plurium, ff. de nou. oper. nunc.* nam non debet quis ex dolo, & culpa ſua commodum reportare in damnum alterius, qui non fuit in aliqua culpa, & negligentia.

Non obſtat non fuiſſe petitum librum, niſi elapſis triginta annis, quia contrarium apparet ex inſpectione actorum, vt in proceſſu coram A. C. fol. 7. & quamuis ſpecificati fuerint quidam libri, & non iſte liber, ſignatus T. tamen in tertia petitione petuntur omnes alii libri in quibus ſunt deſcripta credita, & debita. Præterea, & DD. de Saluiatis petebant à D. Cribellio, vt redderet rationem, quę
3 petitio redditionis rationis comprehendit exhibitionem quorumcumque documentorum adminiſtrationis factæ, *l. cum ſeruus in fin. ff. de cond. & demonſtrat.* cum aliis de quibus per *Bald. in conſ.* 152. *in princ. lib.* 3.

Nec obſtat, quod non probaret contra debitores, & ſic ob illius non exhibitionem non poſſe conſiderari aliquod intereſſe, quia liber debet continere ſpeci-
4 fice qualitates, et cauſas obligationum, et an de illis fuerint confecta inſtrumenta, et quis Notarius fuerit de illis rogatus, de quibus nil apparet in bilancio, ideo ob illius non exhibitionem ſatis conſtat de intereſſe, et meritò ius ſtatuti adminiſtratorem ob non exhibitionem libri, etiam quod ſit ſcriptura priuata tenere ad damna, & intereſſe *Bald. in dicto conſil.* 152. *colum.* 2.

DECISIO XXXIV.

R. P. D. IVSTO.

Romana Spolii.

Veneris, 3. Ianuarij 1603.

SVMMARIVM.

1 *An ſit deferendum iuramentum in litem pro quantitate, & valore incerto reſidet in arbitrio iudicis, & pendet à coniecturis, et veriſimilitudinibus.*

2 *Vbi autem probatio eſt turbida, non poteſt deferri iuramentum in litem. Dicitur autem probatio turbida, vbi non adeſt tantum, vt poſſit inſtrui animus iudicis.*

3 *Subbaſtatio non probat iuſtum pretium, tamen non præſumuntur bona capta in exequutione multum excedere valorem crediti, pro quo bona ſubbaſtata ſunt capta, et tali caſu ad probandum valorem bonorum non debet deferri iuramentum, niſi coadiuuentur probationes.*

QVamuis alias fuerit verificatum ſubhaſtationem bonorum mobilium, et immobilium malè fuiſſe factam, pro parte Domini Tiberii Ceuli, et lata hac de cauſa ſententia in ſpolio, et reſtituta Domino Horatio bona immobilia, et cum de mobilibus non videatur factum inuentarium videtur conſtare de requiſitis ad dandum iuramentum in litem, vt ſuper illis deducunt informantes pro Domino Horatio.

Nihilominus, quia an iuramentum in litem ſit deferendum pro quantitate, et
1 valore in certo reſidet arbitrio iudicis, et pendet à coniecturis, et veriſimilitudine, *Anch. conſ.* 286. qui loquitur pro liquidatione quantitatis æſtimatæ rerum exiſtentium in capſa, *Alexand. conſ.* 103. *num.* 4. *lib.* 1. Dominis viſa fuit probatio Domini Horatii tantum turbida, vt non
2 poſſint arbitrari deueniendum eſſe ad iuramentum in litem; teſtes enim non probant concludenter, neque quod fuerunt aſportata iſta mobilia in quinque; vel ſex Carrettis, neque cuius qualitatis, et quantitatis fuerint, et vnus ſolus deponit de quinque, vel ſex,

ce alter

alter de duobus, & ignorat ſuper quibus fuerit facta exequutio, & ex diſcuſſu omnium teſtium datorum in Summario, nulla probatio colligitur, qua poſſit inſtrui animus iudicis, quinimò redditur inuериſimilis prætenſio dicti Horatii, quod ſumma ſit taxanda ad rationem 1500. ſcutorum ſub prætextu, quod ad hanc ſummam aſcenderent bona mobilia nulliter ſubhaſtata.

Nam ſubhaſtatio iſtorum mobilium fuit pro ſcutis 190. quod comprobauit Dominus Horatius ex productione particæ coram Vicario. Et licet ſubha-
3 ſtatio non probet verum pretium, tamen in tanto exceſſu, non poteſt quieſcere, vel figere pedes arbitrium boni viri.

Nec ideo videtur tutum exponere dictum Horatium huiuſmodi periculo iuramenti inliteш, niſi coadiuuet ſuas probationes.

Et ita, &c.

DECISIO XXXV.

CORAM CARDINALI PAMPHILIO.

Romana Spolii Domus.

Veneris, 17. Februarij 1613.

SVMMARIVM.

1 *Subbaſtatio vbi eſt nulla competit actio ſpolij.*

2 *Poſſeſſio patris continuatur in filios, vigore ſtatuti, etiam abſque aliqua apprehenſione.*

3 *Vbi vigore mandati contra vnum relaxati fuit facta exequutio ſuper domo, vel fundo dicitur illius contra quem eſt facta exequutio poſſeſſio probata, & ad effectum ſpolij probatum primum extremum.*

4 *Secundum extremum in ſpolio probatur ex ſuſtentatione litis iunctis adminiculis.*

5 *Subbaſtatio bonorum pupilli, qui non fuit defenſus, & cuius tutor, vel curator citatus nunquam comparuit eſt nulla, licet comparuerit aliquis conſanguineus, qui tamen ſemper liti non aſtitit. num. 9.*

6 *Curator non [illegible]itur legitimus, vbi nõ fuit deputatus citatis duobus ex viciniis cognatis, vel affinibus, vel alijs iuxta diſpoſitionem ſtatuti.*

7 *In ſubbaſtatione rerum minorum requiritur tertius ſaltim viginti dierum ad reluendum.*

8 *Peritis in rebus aſtimandis ſtandum eſt.*

10 *Læſio deducta in iudicio poſſeſſorio cenſetur ſolum deducta ad incidenter ad effectum ſolius poſſeſſorij, & ad illud colorandum.*

Stante ſuſpenſione petitorij poteſt quis in ſolo poſſeſſorio obtinere.

Domini cenſuerunt ſententiam eſſe infirmandam, quia iudex in ea declarauit Angelum eſſe in iudicio ſpolii à petitis abſoluendum, & tamen ex deductis pro Ioanne Paulo ſatis conſtare viſum fuit de vtroque extremo, & nullitate ſubhaſtationis domus de qua agitur,
1 qua ſtante intrat actio ſpolii ad cap. conquærente, vbi *Abb. num. 8. de reſtitut. ſpoliat.* & fuit reſolutum in cauſa *Romana Pecuniaria, 21. Februarij 1600. coram bon. memor. Iuſto*, & in cauſa *Romana Domus, 11. Maij 1601. coram bon. memor. Cardin. Pamphilio*, & alias ſæpè.

Primum extremum probatur, quia contra pupillos actum fuit exequutiuè, vigore obligationis Cameralis, & mandatum contra eos relaxatum, exequutum fuit ſuper domo vti de bonis hæreditariis, aliàs poſſeſſis ab Octauio debitore, & patre dictorum pupillorum, quę
2 poſſeſſio vigore Statuti Vrbis, cap. 147. lib. 1. cenſetur continuata poſt eius mortem in dictos pupillos, & abſque apprehenſione, vt per *Gabr. conſil. 36. num. 8. & ſeq. lib. 1.* ex quibus ſaltem ſimul iunctis primum extremum plenè iuſtificari viſum fuit, cum iſta etiam præſeferant poſſeſſionem ex parte illorum, qui in ta-
3 li iudicio conuenti fuerunt, & in eo ſuccubuerunt *Card. in cap. cum veniſſent in 5. quæſt. de reſtitut. in integr.* & fuit reſolutum in cauſa *Bononien. Spolij 1. Martij 1602. coram bon. mem. Litta.*

Secundum non controuertitur, et ſatis probatur per ſuſtentationem litis iun-
4 ctis adminiculis, ponderatis per informantes, *iuxta deciſ. Caputaq. 369. par. 2.* et fuit ſæpè deciſum.

Nullitas

Nullitas ſubhaſtationis clara deducitur ex eo, quia fuit facta contra pupillos penitus indefenſos cum Alexander,
5 qui tanquam eorum tutor, ſeu curator fuerat citatus, nunquam comparuit, *l. cum, & minores, vbi Bart. num. quarto, C. ſi aduerſ. rem iudicat l. contra pupillum, ff. de re iudic. Soccin. Iunior. conſil. 70. num. 33. lib. 1. Put. deciſ. 306. lib. ſecundo*, vltra quod nec etiam erat
6 legitimus curator cum non conſtet, quod fuerit dictis pupillis per iudicem datus citatis duobus ex cognatis, affinibus, vicinis, vel aliis, iuxta diſpoſitionem Statuti Vrbis lib. primo, cap. 49. quod ſeruandum erat, maximè cum ſit conforme diſpoſitioni iuris communis de qua in *l. hac autem, §. non defendi, ff. ex quibus cauſ. in poſſeſſ. eat. & tradit Roman. conſil. 454. num. 2. Afflict. deciſ. 262. ſub num. 2.*

Concurrit præterea, quod huiuſmodi ſubhaſtatio apparet nimis feſtinanter facta, & abſque aliqua præfixione termini ad reluendum, qui tamen in rebus mi-
7 norum ad inſtar bonorum Eccleſiæ ſaltem viginti dierum de iure communi requirebatur *iuxta authent. hoc ius porrectum, C. de ſacroſanct. Eccleſ. Bald. in l. 1. ſub num. 16. C. de fid. inſtrument. et iur. haſt. fiſcal. lib. 10. Roland. conſil. 33. num. 14. lib. 1. Menoch. de arbitr. iudic. cap. 171. num. 28. Surd. conſil. 49. num. 19. et ſequ.* & fuit dictum in cauſa *Vrbeuetana Domus, 5. Decembris 1594. coram bon. memor. Cardinal. Pamphilio*, & plures aliæ exceptiones per informantes pro Ioanne Paulo adducebantur, & præcipuè, quod domus fuit ſubhaſtata pro ſcutis 79. & tamen illius valor aſcendebat ad ſcuta 340. dempto etiam canone vnius ſcuti annui, itaut pupilli fuerint læſi longè, vltra dimidiam, vt patet ex relatione peritorum ſer ſeru. per iudicem electorum, *iuxta Doctores, Bartol. et aliorum in l. ſecunda, C. de reſcindend. vendit. et in l. pretia rerum, vbi Alexander num. 6. ff. ad l. Falcid. cum alijs adductis coram me in cauſa Farſen. Nullitatis Contractus, 16. Iunij 1606.* & fuit aliàs ſæpè deciſum.

Non obſtat, quoad defenſionem pupillorum, quod pro illis comparuerit Nicolaus vti coniuncta perſona, quia ſemel tantum comparuit, & tunc ſolum proteſtatus fuit de ſupradictis nullitatibus, nec apparet, quod aliter defenſioni aſtiterit prout requirebatur.

Neque obſtare, quod pupillis nulla competeret defenſio, & propterea etiam nullo dato curatore ſubhaſtatio ſuſtineatur, quia ex prædictis conſtat, quod dicti pupilli plures comperebant defenſiones, & propterea eis omnino daudus erat tutor, vel curator, qui illorum defenſioni aſſiſteret, ex ſupra allegatis, & tenuit *Rota in cauſa Anconitana Sancti Apollinaris, 29. Decembris 1610. coram Illuſtriſſimo Cardinali Ludouiſio.*

Nec demum refragatur, quod per Ioannem Paulum coram Audit. Cameræ fuerit in monitorio etiam deducta læſio, & reſciſſio inſtrumenti adiudicationis, quod reſpicit petitorium, quia cum fuerit poſt-
10 modum proſequutum iudicium ſuper poſſeſſorio, tamen læſio cenſetur in eo deducta incidenter ad effectum ſolius poſſeſſorii, & ad illud colorandum, vt in ſimilibus terminis fuit dictum in dicta *Romana Domus de anno 1601. coram bon. memor. Cardin. Pamphilio*, & propterea Ioannes Paulus benè poterat in ſolo poſſeſſorio obtinere, maximè ſtante ſuſpenſione petitorii, *Clement. prima de cauſ. poſſeſſ. et propriet. Rota deciſ. octaua eodem titulo in nouis, cum alijs allegatis.*

DECISIO XXXVI.

R. P. D. IVSTO.

Imolen. Nullitatis permutationis.

Luna, 29. Martij 1599.

SVMMARIVM.

1 *Curatorem habenti etiam generalem non debet dari curator ſpecialis, et in eius locum alter dari non poteſt, niſi cauſa cognita, et num. 3.*

Idque ſine dubio procedit in curatore ad negotia.

Et actus factus cum dicto curatore ſecundo loco deputato, eſt nullus.

2 *Curator licet non impleuerit ſolemnia tamen curator eſt licet remoueri poſſit.*

3 *Curator alter poteſt dari vbi primus eſt abſens, vel renunciauit, ſed id non procedit vbi non conſtat de renunciatione, vel abſentia.*

4 *Permutatio de bonis minoris facta ſine cauſa non valet præſertim, ſi non conſtet de debitis.*

5 *Contractus qui pendet à caſu non poteſt cenſeri mincri, neque vtilis, neque damnoſus.*

Et ſi dicatur bona permutata à minore eſſe emphyteotica, & permutari, quia dantur libera, & tamen aliqua ex bonis minoris ſint libera permutatio dicitur nulla.

6 *Decretum iudicis in contractu minorum, vbi eſt inconſideratum eſt nullum, & ſufficit eſſe tale in vna parte.*

Multum tribuitur decreto iudicis in alienationibus bonorum minorum, quod eſt verum, quoad id quod magis expediat cognoſcere, an expediat minori potius vnam rem, quam aliam alienare.

PRopoſui dubium die Lunæ 22. Martii 1599. vna tantum parte informante, & Domini reſoluerunt in fauorem partis, quæ informabat, ſcilicet Domini Hieronymi Veronæ, & dixerunt contractum permutationis de quo agitur eſſe nullum, & iterum propoſita cauſa vtraque parte informante die Lunæ, 29. eiuſdem menſis Domini permanſerunt in deciſione, ratio principalis fuit, quia cum Dominicus de Monte, maior vigintiquinque annis curatorem habe. ret generalem ad hunc actum permutationis, fuit à iudice datus curator ſpecialis contra regulam, *l. curatorem, C. qui dat. tut. vel curat. poſſ.* vbi explicitè notat, quod in locum tutoris, vel curatoris non poteſt alius, niſi cauſa cognita ſubrogari, *Bald. Salic. & alij DD.* & in curatore ad negocia; licet ſecus dicat in curatore ad lites eſt *deciſio Putei 119. lib. tertio*, & intrat diſpoſitio *text. in l. ſi curatorem, C. de in integr. reſtitut.* quia ſine curatore permutauit, & ideo permutatio nulla eſt, vt ibi dicunt *Bartol. Bald. & omnes alij Doctores.*

Non obſtat, quod dicitur curatorem, quem Dominicus habebat, non fuiſſe legitimum, cum non conſtet ad-
2 impleuiſſe ſolemnia, quia nihilominus curator eſt, licet remoueri poſſit, *Put. deciſ. 287. & 318. lib. primo, Bartol. in l. Tutor, qui repertorium, ff. de adminiſtrat. tut.* Vnde ex hoc conſtat non adhibitam fuiſſe cauſæ cognitionem, iuxta diſpoſitionem ad *l. curatorem*; Quinimo dictum fuit dominium carere curatore generali, vel ſpeciali, cuius anctoritate poſſet obligari, quod quidem detegitur falſum, quia curatorem generalem habebat à iudice petitum à minore.

Non obſtat, quod dicitur non potuiſſe dari alium curatorem genera-
3 lem, ideo fuit datus ſpecialis non ſimilis illi, quem habebat, quoniam *gloſſ. in dicta l. curatorem, in verbo nequit adiungi* dicit, nec etiam actorem dari, vel adiungi poſſe, & *Bartol. allegatus in l. cum ſimili, num. primo, ff. de tutel.* qui loquitur in curatore ad lites, non ſolum non dicit generalem habenti curatorem ſpecialem dari poſſe, ſed in curatore ad negocia concluſionem hanc veriſſimam confirmat.

Non obſtat, quod dicitur curatorem generalem renunciaſſe, vel fuiſſe abſentem, quia pro nunc ſatis eſt reſpondere,
4 quod de renunciatione, vel de abſentia non conſtat.

Moti fuerunt Domini, quia permutatio facta fuit ſine cauſa, cum non ſolum non conſtet de aliquo ære alieno minoris, *l. magis puto, §. final. ff. de rebus eorum, l. ob æs, C. de fid. minor. Roland. cum allegat. conſil. 33. num. primo, lib. primo*, quod in contractu permutationis etiam dici poteſt, vt per *Soccin. Iun. conſil. tertio, num. 21. lib. 2.*

Sed neque etiam cauſa, quæ allegatur eſt concludens, narratur enim in vtilitatem minoris cedere, quia bona poſſeſſa à minore erant emphyteotica, ipſe vero non rectè valitudinis, vt poſſent facilè deuolui bona vera permutata, erant libera, de quibus, & viuens, & moriens diſponere poterat, & nihilominus domus, quæ data fuerat in permutationem à minore libera erat, & allodialis, licet

licet alia bona eſſent emphyteutica, nec reſultat ex hoc aliqua vtilitas minoris, quia poſſunt iſta bona libera non eſſe valoris æquiualentis bonis emphyteuticis præterquam quod iſte contractus, qui
5 pendet a caſu non debet cenſeri vtilis, neque damnoſus ratione incertitudinis, *Dec. conſil.* 532. *num.* 11. *per l. de fideicomm. C. de tranſact. & l. ſi pater puellæ, C. de inoff. teſtam.*

Neque ſuffragatur in aliquo decre-
6 tum iudicis, quod conſtat eſſe inconſideratum, cum ſe fundet ſuper incertitudine, & ſufficit in vna parte, vt in totum ſit nullum, *Put. deciſ.* 220. *lib.* 3. etiã quod multum tribuatur decreto iudicis, quia multum tribuitur, eius arbitrio in alienationibus bonorum minoris, *l. magis puto, §. non paſſim, ff. de reb. eorum*, procedit in alienationibus cauſa æris alieni, vbi remittitur iudicis arbitrio, an expediat alienare, & ſic potius vnam rem, quam aliam, & in dicto *§. non paſſim*, ſecus in alienatione ex cauſa vtilitatis, quæ debet eſſe euidens, & certa, alias, quam per aſſertionem, & decretum iudicis, non autem incerta, & dubia, quæ dici non poteſt vtilitas, vt ſupra dictum eſt, & ſi non eſt euidens vtilitas, non eſt cauſa æquipollens cauſæ æris alieni, *iuxt. text. cum gloſ. in dicta l. ob æs alienum*, C. *de fid. minor.*

Et hæ rationes placuerunt Dominis cæteris autem in contrarium reſpondetur, per informantes, pro Domino Hieronymo.

DECISIO XXXVII.

R. P. D. PENIA.

Interamnen. Mercium.

4. *Iunij* 1597.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſio vxoris pro marito, non valet niſi ſit firmata iuramento.*
Quod ſine dubio procedit vbi tempore fideiuſſionis maritus eſt idoneus, & habeat bona ſuper quibus mulier poſſit eſſe tuta.
2 *Læſio non conſideratur in his quæ pendent ab incerto futuro euentu.*
Mulieris obligatio pro marito valet, vbi habet idoneos releuatores, & poteſt ſuam dotem conſequi.
3 *Obligatio mulieris debet exequutioni demandari vbi ipſa eſt obligata in forma Cameræ, neque poteſt retardari ſub prætextu læſionis, vel quod non habeat idoneum releuatorem, niſi præceſſerit excuſſio bonorum mariti, vel releuatorum.*
4 *Multi tamen Doctores dicunt ad effectum validitatis obligationis mulieris requiri, quod adſint bona mariti ſuper quibus poſſit ſe reualere tempore ſolutionis.*
5 *Vbi tamen vxori remanet plus dimidia parte dotis ceſſat læſio, & obligatio remanet valida.*
Fideiuſſio tamen vxoris eſt nulla vbi ſi ſoluat remanet penitus indotata, & fideiuſſit pro marito decocto, & nullus adeſt releuator.

Haeredes Pauli de filiis anno 1586. vendiderunt quaſdam merces Paulo, Filiniç, Euſebio, & Riccio de Gregoriis pro pretio ſcutorum 4430. certis temporibus ſoluendorum, pro quibus fide iuſſerunt Mutia Pauli vxor, & Arpalice vxor Euſebii, & Thomas, Iulianus quas indemnes conſeruare promiſerunt omneſque ſe in forma Cameræ obligauit.

Accedente vltimo termino ſolutionis pretii ſcutorum 2386. venditores coram Auditore Cameræ egerunt contra Euſebium, & hæredes Riccii principaliter, & contra Thomam, & hæredes Mutiæ, & Arpalicis fideiuſſores, & obtinuerunt ſubhaſtari illorum bona pro ſcutis 1600.

Laurentius hæres Mutiæ per appellationem cauſam in Rota introduxit, & cum adhuc ſupereſſent ſcuta 60. ſoluenda, & Laurentius opponeret de nullitate obligationis Mutiæ pro marito fideiubentis ex eo, quod remanſiſſet indotata, dubitaui an Mandatum relaxatum ab Audit. Cam. eſſet exequendum præfata appellatione non obſtante.

Et Rota exequendum cenſuit, quia
1 licet regulariter fideiuſſio vxoris pro marito non valeat, *tot. tit. ff. & C. ad Vellean. auth. ſi qua mulier, vbi gloſ. in verbo nullatenus*, C. *eodem titulo*, id

tamen non habet locum, quando fideiuſſio, vt in caſu propoſito eſt munita iuramento, *gloſ. communiter recepta in cap. ex reſcripto de iur. iur. Curt. Iun. conſ. 47. num. 2. & 5. par. 1. Tiraquell. in l. ſi vnquam in princ. num. 135. C. de reuocand. donat. Theſaur. deciſ. 223. num. 8. Afflict. deciſ. 311. num. quarto, vbi dicit gloſ. in auth. ſi qua mulier, C. ad Velleian* contrarium aſſerentem communiter à Canoniſtis reprobari *Anton. Gomez. tom. 2. variar. reſolut. cap. 13. num. 8. latè per Burſ. conſil. 56. num. 15. lib. 1.*

Et hanc ſententiam dicebant DD procedere ſine difficultate reſpectu temporis fideiuſſionis, quo nulla poterat enormiſſima læſio, & indotatio conſiderari, quia tunc vel maritus habebat alia bona, vel ſaltim habebat fortem principalem mercium emptarum, ſuper qua mulier poterat eſſe tuta, quod excludebat læſionem, quæ non conſideratur in his,
2 quæ pendent ab incerto futuro euentu, *Aym. conſ. 142. num. 8. & conſil. 114. num. 16.*

Eandem etiam læſionem enormiſſimam excludi dicebant DD. cum adeſſent plures releuatores, qui promiſerant fideiuſſores indemnes conſeruare, à quibus cum poſſet Mutia conſequi dotem ſuam, non poterat opponere, cum ſufficiat adeſſe bona ſuper quibus mulieris dos ſalua conſiſtere poſſit, *Afflict. deciſ. 311. num. ſecundo, Roman. conſil. 187. num. ſecundo, Aymon. conſ. 77 num. 16.*

Rurſus cum excuſſio bonorum mariti,
3 vel releuatorum præcedere debuiſſet antequam exceptio læſionis proponeretur, *Roman. dicto conſil. 187. num. 2. verſic. quod autem.* Nec de læſione propterea conſtaret non erat exequutio Cameralis obligationis retardanda, quam ſolum impedit exceptio falſitatis, ſolutionis, & nouæ conuentionis, *Caſſad. deciſ. 1. de mutuis petit.*

Quod ſi tempus ſolutionis eſſet inſpiciendum, licet opinio *Ioan. de Imol. in cap. peruenit de emption. & vendition.* quam ſequutum fuit conſilium Neapolitanum, vt teſtatur *Afflict. deciſ. 313. incipien.* retentis terminis fauore dotis ſit magis æqua, nempe ad effectum, vt vxori ſit conſultum, non ſufficeret ma-
4 ritum habere bona tempore obligationis factæ ab vxore, ſed requiri etiam, quod habeat facultates tempore quo agitur ad ſolutionem in propoſita facti ſpecie non videbatur habere locum, quia cum præſupponatur creditum ſoluendum fuiſſe ſcutorum 760. & duas mulieres, Mutiam, & Arpaliceem fideiuſſiſſe, quarum altera habebat dotem ſcutorum 800 altera autem ſcutorum 900. & ſoluto debito pro æquali portione vnicuique remanet dimidia pars dotis non aderat talis læſio, quæ inualidaret contractum fideiuſſionis, *Chiſanen. deciſio. 323. num. 13.*

Nec ſupradictis refragabatur deciſio in cauſa Romana Fideiuſſionis, coram Illuſtriſſimo Arigonio die 5. Iunii 1593.
5 vbi fuit pronunciatum fideiuſſionem cuiuſdam Dorotheæ ad fauorem mariti fuiſſe inualidam, quia ibi conſtabat de enormiſſima læſione vxoris, ex quo præſupponebatur, quod ſequuta ſolutione remanebat penitus indotata; Item quia fideiuſſerat pro marito decocto, item, quia nullus ibi pro Dorothea acceſſerat releuans, quæ non concurrebant in hoc caſu.

Dixerunt tamen DD. dicti mandati exequutionem ſuſpendendam, vt clarius liqueret an aliqua ſuperſint bona, ſuper quibus dotes conſiſterent.

DECISIO XXXVIII.

R. P. D. LITTA.

Romana Caſalis Iuliani.

Veneris, 19. Iunij 1595.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis falſus in vno ratione periurij in omnibus reprobari debet præſertim ſi falſitas verſetur circa negocium principale, & num. 18.*

Ex valore rei de qua agitur arguitur, vel excluditur læſio.

Non habens notitiam qualitatis rei, non poteſt probare illius valorem.

4 *Plus, & minus res valet, iuxta qualitatem, et bonitatem illius, et num. 7.*

Iuſtam

Digitized by Google

5 *Iuſtum rei pretium probatur, vbi teſtis dicit, quod tanti valeret, & tanti communiter vendi potuiſſet.*

6 *Teſtis deponens de tempore, da otto anni in quà, vbi certi temporis probatio requiritur, non dicitur deponere de tempore præciſo.*

Probatio ambigua non releuat.

7 *Teſtis neſciens confinia* Caſalis, *vel alterius rei non poteſt deponere de illius valore.*

8 *Dictum teſtis cuius rationem non reddit, non concludit.*

Teſtis iudicans, nihil probat.

9 *Teſtis reddens rationem ſuæ credulitatis per ſenſum corporis plenè probat; ſed ſi ratio non concludat ad effectum credulitatis, nil probat.*

10 *In materia læſionis ſolus valor de tempore contractus attendi debet, Et num. 14.*

11 *Teſtis deponens de ſuo iudicio, nihil probat.*

12 *Dictio id eſt ſtat diſpoſitiuè ad iam dicta.*

13 *Læſio metiri debet habita conſideratione pretij, non alicuius partis rei, de qua agitur, ſed totius.*

15 *Mutatio non præſumitur:*

Sed in probanda læſione, non ſufficit præſumptiua probatio, ſed requiritur plena, quæ omni ex parte concludat.

Pretium præſumitur iuſtum.

16 *Contrahens præſumitur informatus conditionis illius cum quo contrahit, & rei, ſuper qua contrahit.*

17 *Depoſitio teſtis affectata eſt ſuſpecta.*

Teſtis de credulitate non probat.

19 *Depoſitio teſtis, vbi eſt inveriſimilis ei non debet dari fides.*

20 *Teſtis ſibi contrarius nihil probat.*

21 *Læſio non probatur, vbi teſtes patiuntur plures exceptiones.*

Ex depoſitionibus teſtium etiam circumſcriptis exceptionibus contra perſonam eorum, non probari læſionem tenuerunt Domini, nam ſeptem teſtes reperiuntur examinati in hac cauſa, quorum primum aliquid non probare ex eo compertum eſt, quod de falſo conuincitur, dum deponit quod pretium Caſalium idem eſt de eo tempore, quod erat de tempore alienationis factæ de anno 1573. & ſic poſt octo annos ante, & tamen contrarium probant tertius, num. 27. iuxta quindecim, & quartus nu. 16. iuxta idem, & quintus iuxta idem, & hoc re ipſa comprobatur: Vnde teſtis falſus in vno ratione periurii in totum reprobari debet, *Alexander conſilio* 170. *num.* 9. *libro* 6. *Socinius Senior conſil.* 115. *num.* 10. *libro* 2. *Crauett. conſil.* 6. *num.* 14. *de communi, Dec. conſil.* 424. *num.* 17. quod indubitanter procedit, ex quo falſitas verſatur circa negotium principale, hoc eſt circa valorem ipſius caſalis, ex quo arguitur, & non arguitur læſio ipſa, *vt per Doctores in l. ſecunda*, C. *de reſcinden. vendit. ad Socinum Seniorem, vbi ſupra num.* 12. *&* 14. Præterea ex dicto præpoſito conuincitur de mendacio, dum iuxta quindecim aſſerit; *Che detto Caſale di Giuliano valeua tanto ſei, ò ſette anni fà, quanto hoggi*, & iuxta ſexdecim, dicit, *che' la parte del Caſale di Giuliano doue era la ſelua, chi l'haueſſe laſciato ſtare in quella maniera ſei, ò ſette anni fà, ſarìa di minor vtilità*, à quo fit, vt ſimpliciter, &
2 virtualiter fateatur iſte teſtis Caſale hoc pretioſius fuiſſe effectum propter extirpationem, & ita verum non eſſe, quod ſit eiuſdem pretii, & valoris, hodie prout alias erat, *ad textum in l. illud, ff. de acquiren. heredit. & in l. ad rem, in l. ad legatum, ff. de procurat.* Contradicit etiam ſibi, dum iuxta ſexdecim, inquit, *che di queſto Caſale di Giuliano di cento rubbia, ve ne è venti, ò venticinque di ſelua, ſe ci arriuano, & è ſelua godibile*, & tamen iuxta decimononο, inquit, *& non hò particolar notitia di queſto Caſale, quanto ſia il lar-*
3 *go ne la Macchia*, quo fit, vt in aliquo ei non ſit credendum, *l. qui falſò, vel variè, ff. de teſtibus, cap. in noſtra, eodem titulo, cum alijs per Specul. de teſtib. §. 1. num. 76. Pariſ. conſ.* 204. *num.* 4. *lib.* 1.

His accedit, quod ſi neſcit, *quanto ſia il Largo, et quanto la Macchia*, ſequitur, quod vti non informatus de qualitate rei, circa cuius valorem deponit, nihil penitus probare poteſt, cum plus, & minus res valere iudicetur, conſiderata
4 bonitate, & mala qualitate eius, *Couar. variar. reſolut. lib. 3. cap. 9. num. 5. Rip. in l. 1. §. ſi heres, num. 25. ff. ad Trebell.*

Ca-

Digitized by Google

Cagnol. in l. 2. num. 243. *C. de reſcind. vend.*

Præterea circa valorem de tempore alienationis, nihil concludit: nam licet ſuper ſeptimum dicat, *che da otto anni in quà è ſtato, & è di prezzo di ſcudi cinquanta il rubbio, à miſura di catena*, non
5 tamen dicit, quod ita valeret, & vendi potuiſſet, prout requiritur ad effectum, vt probet iuſtum ipſius Caſalis valorem, *ad text. in l. pretia rer. vbi DD. hoc notant, ff. ad l. Falcid. Caputaq. deciſ.* 264. *num.* 4. *par.* 3. *& fuit deciſum in illa Ariminen. Mala alienationis*, 3. *Maij* 1593. *coram R. P. D. meo Blanchetto*, & in pluribus alijs cauſis, vltra quod dum dicit, *da otto anni in quà è ſtato, &c.* non concludit de anno alienationis, & ſic de
6 anno 1573. ſtante quod illa verba poſſunt verificari in proximè præcedenti anno, vel in proximis duobus, vel tribus annis præcedentibus, & longè poſt annum 73. & probatio ambigua non releuat, *vulg. l. tamen hoc*, C. *vnd. cogn.*

Secundum autem teſtem nihil probare ex eo cenſuerunt Domini, primò, quia iuxta ſeptimum dicit ſe neſcire confinia huius Caſalis, quo fit, vt ſi confinia neſcit, non poteſt concludenter deponere
7 de valore eius, cum poſſit eſſe, vt intra fines, tam peſſima pars terræ contineatur, quæ totius Caſalis pretium valde diminutum reddat, & tam bona pars, quæ pretium eius longè augeat, cum ex bona, & mala qualitate, quæ rei inhæreat, ipſius rei valor iudicetur, vt ſupra dictum fuit in diſcurſu primi teſtis, ſecundò, contradicit ſibi, dum dicit ſe neſcire confinia dicti Caſalis, & poſtmodum dicit, *confina col noſtro territorio*. Tertiò, conuincitur de mendacio, ſicut & primus in eo, quod dicit, iuxta quindecim, *che li prezzi delli Caſali ſono li medeſimi hoggi di quello che erano ſette, ò otto anni fà*. Item dum ſuper primo, Addit, *& tanto dico di queſto Caſale di Giuliano*, & tamen prius dixerat, iuxta quintum, *che il Signor Riccardo haueua fatto ſmacchiare detto Caſale*, & iuxta 19. fatetur, *che più frutta il Caſale ſmacchiato, che quando era macchioſo*.

Vltra quod ſuper ſeptimo deponit conſtare, *Che detto Caſale dell'anno* 1573. *foſſe di prezzo di ſcudi nouanta il rubbio*
8 *à miſura di catena*, quæ depoſitio nihil ex ſe firmat, *ad text. in l. non hoc*, C. *vnd. cogn.* dum ſubdit, *e tanto crederei, che communemente le altre perſone che ne haueſſero cognitione l'haueſſero comprato*, nihil ſimiliter concludit, & ſic potius videtur iudicare, quam teſtificari, ita *Ioann. Andr. ad Spec. tit. de teſt.* §. 1. *verſ. item quod opponit DD. in cap. quoties eodem tit. Pariſ. conſ.* 104. *num.* 37. *& ſeq. lib.* 1. *Socin. conſ.* 214. *nu.* 15. *lib.* 2.

Nec ſaluari poteſt huius teſtis depoſitio, ſub eo prætextu, quod reddat ratio-
9 nem concludentem ſuæ credulitatis per ſenſum corporis, vt plures voluere, quos allegat *Gramatic. conſil.* 24. *num.* 8. *& Alexand. conſ.* 113. *num.* 4. *lib.* 1. quia nullam rationem reddit iſte teſtis, niſi hanc. *Perche la tenuta è aſſai commoda, & conueniente*, quæ ratio nihil concludit ad effectum inducendi credulitatem alicuius certi valoris, vt omnibus notum eſt, ideo, &c.

Ad tertium teſtem cum magis contra Dominos Mutinos probare dixerunt Domini, quam quicquam pro diſtante, quod ex depoſitione ſua apparet ſe bene informatum de qualitate dicti Caſalis, ſed reſpectu eius, quod communiter vendi potuiſſet de anno 1573. nihil audet firmare; imò iuxta quindecim, dicit, *che hoggi ſono li Caſali di maggior prezzo, che non erano nel anno* 1573. & ſubdit, *che la parte del Caſale di Giuliano del Sig. Riccardo, & Antimo è ſtata purgata, e ſmacchiata, & che ci hanno fatto diuerſi miglioramenti*, & ſuper 10. inquit, *che detto Caſale è ſtato migliorato vn Mondo*, ex quibus omnibus infertur longè maioris valoris fuiſſe effectum Caſale hoc, quam erat de tempore alienationis, quod tem-
10 pus alienationis in hac materia læſionis, ſolummodo attendi debet, *cap. cum cauſa, vbi gloſ. in verb. tunc volentis de empt. & vend. cap. vt ſuper de reb. eccleſ. non alien. l. ſi voluntate in fin. C. de reſcind. vend. Cald. conſ.* 5. *tit. de rer. permut. cum alijs per Gabr. de empt. & vendit. concl.* 1. *nu.* 41.

Reſpectu autem depoſitionis quarti teſtis, dixerunt Domini nullum ſuper eo poſſe conſtitui fundamentum, pro Dominis Mutinis, licet ſuper articulis dicat, *che queſto Caſale di Giuliano ſette, ò otto anni fà communemente ſi ſarria potuto vendere*

dere, & comprare il prezzo medeſimo di
ſcudi 47. il rubbio, tamen quia depo-
11 nit de iudicio ſuo, quo caſu concluſio
eſt, vt non probet, *Bald. in l. de quibus,*
num. 117. *ff. de leg. Pariſ. conſil.* 104.
*n.*34. *lib.*1. *Alex. conſ.*74. *n.* 6. *lib.*1. *Curt.*
Iun. conſ. 113. *num.* 17. qui de vera, &
communi concluſione teſtatur, tum etiam
quia reſtringit ſuum dictum ad partem
cultiuam dicti Caſalis, & non de toto ipſo
Caſali loquitur, quod patet ex illis ver-
bis; ſcutis 47. *il rubbio, cioè li larghi.*
Negari autem non poteſt, quin illa di-
12 ctio, *cioè*, ſtet diſpoſitiuè ad iam dictam
l. cum erat, & ibi gloſ. ff. de ann. legat.
& cum iſte teſtis num. 19. dixerit ſe non
habere particularem notitiam huius Ca-
ſalis, & neſcire, *quanto ſia largo, ne quan-*
to la Macchia, & quanto è ſtato da ſet-
te anni in quà ſmacchiato, nihil meritò
colligi poteſt ex dicto ipſius, quod proſice
re poſſit Dominis Mutinis in hoc iudicio
reſciſſorio propter læſionem, quæ metiri
13 debet, habita conſideratione pretii,
non vnius particulæ fructiferæ, ſed to-
tius Caſalis, prout in venditione dedu-
ctum fuit, *ad not. per DD. in l. quidam*
æſtimauerant. ff. ſi cert. pet.

Domini etiam non placuit depoſitio
quinti teſtis, nam licet ſuper ſeptimo vi-
deatur circa valorem atteſtari de ſcutis
40. pro ſingulo rubro, non tamen conclu-
14 dit eius depoſitio de tempore initi con-
tractus, prout requiritur, *l. ſi voluntate,*
C. de reſcind. vend. cum aliis, de quibus
ſupra, *vt per Cagnol. d. l.* 2. *num.* 217.
eodem tit. & quod non deponat de tem-
pore initi contractus, patet ex illis verbis,
auanti l'anno del 1573. *& anco dieci an-*
ni in dietro era il prezzo di ſcudi 40. nec
refert ſi dicatur, quod ſaltem præſumpti-
uè idem videatur probare de tempore ini-
15 ti contractus, cum regulariter mutatio,
non præſumatur ſecundum *Baldum in d.*
l. 2. *num.* 61. *C. de reſcind. vend.* præſer-
tim cum ſubdat ipſe teſtis, quod de tem-
pore ſuæ depoſitionis Caſale hoc longè
plus valeret, quia Dominis ea placuit ra-
tio, quod ſcilicet in probanda læſione
non ſufficiat præſumptiua probatio, ſed
requiratur plena, quæ omni ex parte con-
cludat ratione, quia pro ſe contractus
venditionis habet ius præſumptiuum, etiã
reſpectu iuſtitiæ pretij, vt per *Baldum in*
l. per diuerſas, quæſt. 4. *C. mand.* quem
ſequitur *Natt. conſil.* 610. *num.* 8. *ver-*
ſic. præterea pretium, lib. 4. Præterea fides
huius teſtis ſatis debilitatur cum eo, quod
ſibi ipſi contradicit, dum iuxta decimo-
nono, dixit, *che non ſà quanto ſia largo,*
& quanto ſia la Macchia di queſto Ca-
ſale, ma ſolo ſà quanta è la quantità de
larghi, & che la parte del Signor Patri-
tio è più ſterile che non è la parte del Si-
gnor Riccardo, & ſubdit, *mà in quanto*
alli larghi ſono della medeſima qualità, e
conditione, & iuxta 17. dicit, *Perche*
quello del Signor Patritio, come hò detto,
la maggior parte ſono ſtretti, & luoghi
ſterili, che non ſi poſſono allargare, ne
domeſticare, & quello tengono li Signori
Riccardo, & Antimo, la maggior parte
ſono larghi, & piani, tum etiam, quia
ex ſua depoſitione apparet quantum parti
inſeruire voluerit, dum iuxta nono inquit,
ma tutte queſte coſe ſono girandole, ſe
vogliamo venire al bono, veniamo al bo-
no, perche hà comprato il Caſale per tan-
te rubbia, ſia di più, è honeſto che il fac-
cia bono, & ſe l'hà comprato per la metà
manco di quello che vale, che li dia il ſo-
pra più, & ſi poſſono eleggere due periti
per veder quello, che è, & quello, che
non è, & venire al bono, & non allon-
gare, quo fit vt mirum non ſit, ſi ei fides
aliqua non adhibeatur, *ad text. in l.* 3.
§. 3. *ff. de teſtibus, & in cap. conſtitu-*
tus, vbi gloſ. fin. de fideicommiſſ. & not.
per Baldum in l. Lucius, num. 9. *ff. de*
his, qui notant infam. maximè cum iuxta
octauo dicat ſe cognouiſſe Dominum He-
ctorem Mutinum pro bono patre familias
diligenti, & multum ſagaci in pertractan-
dis rebus, & negotijs ſuis, & poſtmo-
dum ſuper quartum, dicat, *Io credo che*
il detto Signor Hettore del 75. *non ha-*
ueſſe notitia alcuna della bontà, & valo-
re di queſto Caſale, quæ duo dicta re-
pugnant ad inuicem, cum conciliari non
poſſint, vltra quod contra hoc vltimum
dictum ſtat etiam præſumptio ipſa iuris,
quæ eſt, quod omnis contrahens non
16 præſumitur ignarus conditionis illius,
cum quo contraxit, & rei ſuæ, quæ de-
ducitur in contractum, vt per *Specul.*
in titulo de conſtitution. & notatur per
Doctores in l. qui cum alio, ff. de regul.
17 *iur.* ex quibus omnibus magis affecta-
ta detegitur huius teſtis depoſitio, & ſic
per conſequens magis ſuſpecta ad *de-*
ciſionem Caputaquen. 276. *num.* 5.
parte 3.

Sexti

Sexti teſtis depoſitio fuit reiecta, tùm
quia reſpectu valoris huius Caſalis, ſu-
per ſeptimo apparet reſtricta ad creduli-
tatem ipſius teſtis, *ad textum in l. te-
ſtium, C. de teſtibus, cum alijs de quibus
per Pariſ. conſ. 104. num. 7. lib. primo*,
tum etiam quia non tantum depoſitione
aliorum, ſed re ipſa conuincitur de men-
dacio, dum ſuper primo, Addit, tenet
quod Caſale hoc tunc temporis eiuſdem
qualitatis, & valoris ſit, prout antea
per ſeptem, vel octo annos erat, & te-
ſtis mendax, ac falſus in vno, in om-
18 nibus ſub eodem iuramento contentis,
etiam reputatur falſus, & mendax.

Septimi autem teſtis depoſitio ſimi-
liter reiecta fuit per Dominos, quoniam
dum iuxta decimũ quintum dicit, *che que-
ſto Caſale valeua tanto ſette anni à die-
tro, quanto valeua ſette anni doppo*,
contradicit depoſitioni aliorum, contra-
rium de directo aſſerentium, vltra quod
re ipſa adeo inueriſimilis redditur ipſa
19 depoſitio, vt nullo modo huic teſti cre-
dendum ſit, vti ſuſpecto de falſo, *Aym.
conſ. 115. num. 12. Caputaq. deciſ. 276.
num. 66. par. 3.* tum etiam quia in plu-
ribus ſibimet contrarius eſt, primo dum
dicit iuxta primum, interrogatorium, *Nel
eſtimare de* Caſali *ſi hà da ſtimare ſecon-
do li lochi, & ſecondo li terreni, & io
eſſendo ſtimatore della Città, ne ſtimo
qualched'vno*, & paulo poſt, ſubdit, *Io
non hò mai ſtimato Caſali*, & iuxta ſe-
cundum dicit, *& non hò cognitione di
Caſali, piu che tanto*, ſecundo quia iuxta
8. & 12. dicit ſe non cognoſcere Domi-
num Hectorem Mutinum, & tamen iux-
ta quartum interrogatorium, dicit, *So
che il Signor Hettorre Mutini è ſtato
poſſeſſore di queſto Caſale*, & paulò poſt
dicit præfata ſcire, *perche conoſco il Si-
gnor Hettorre, che venne à Bracciano
vinti anni ſono*. Tertio quia iuxta quar-
tum dixit *io non ſo ſopra à che deuo eſſere
eſſaminato*, & tamen iuxta primum in-
terrogatorium, dicit, *io ſono ſtato eſſa-
minato in Bracciano per queſta cauſa*,
& paulò infra, dicit, *ma quando io ſarei
venuto à Roma che ſi fanno più articoli,
& piu chiacchiare haurei detto la verità.*
Ex cuius dicto facilè colligitur ſe habuiſ-
ſe notitiam de eo, quod ſcilicet de-
bebat examinari in hac cauſa, etiam
Romæ.

Quartò, quia iuxta quartum dixit; *Io ſò che il Signor Hettorre Mutini è
ſtato poſſeſſore di queſto Caſale à tempo
antico, per quanta parte non mi ricordo,
et la parte di queſti Mutini era là giù
verſo la Banditella*, & tamen ſuper ſepti-
mo articulo dato pro parte Dominorũ de
Mutinis, dicit, *Io hò inteſo dire, che ſette
anni à dietro, vna parte di queſto Caſa-
le di Giuliano ſi poſſedeua dalli Artico-
lati Mutini indiuiſo, et vn'altra parte
di queſto Caſale in commune*. Vnde ſi
pro indiuiſo poſſidebatur, impoſſibile eſt,
quod teſtis ſciuerit partem DD. de Mu-
tinis eſſe ſituatam verſus Banditellam,
prout prius aſſeruit, & impoſſibilia, ſeu
inueriſimilia deponenti, non eſt aliqua
fides adhibenda, *iuxt. Bald. in l. actor,
quod aſſeuerat in penultima col. C. de
probation.* quem ſequitur *Corn. conſil.
20 56. num. 4. lib. primo*, ſicut nec ſibi ipſi
contradicenti, *l. qui falſò, vel variè, ff.
de teſtib. cap. in noſtra extr. eod. cum mil-
le ſimilibus*.

Præterea iſte teſtis ex iam deductis con-
uincitur de falſo, dum ipſe ſuper decimo
articulo dato pro parte Dominorum de
Mutinis, negat Caſale hoc ab anno 1573.
citra fuiſſe melioratum, & dum ſuper pri-
mo additionali aſſerit Caſale hoc tunc
21 temporis eſſe eiuſdem valoris, & boni-
tatis, prout antea fuerat, vndè nil mirum,
ſi ex depoſitione horum teſtium tantis
vulnerata exceptionibus non probari læ-
ſionem cenſuerunt Domini.

DECISIO XXXIX.

R. P. D. ORTEMBERGO.

Romana Domuncularum.

Luna 22. Iunÿ 1609.

SVMMARIVM.

1 *Læſio concludenter probari debet ad effectum reſciſſionis contractus.*

2 *Fructus, ſeu penſiones viginti annorum conſtituunt pretium iuſtum rei, de qua agitur.*

Sed ad probandum verum valorem rei ex fructibus non ſufficit locatio.

Locatio pro certa penſione non probat verum valorem rei, cum fieri poſſit ex particulari affectione.

Vt

Digitized by Google

3 *Vt ex affictu, & penſione probetur verus valor, debet probari, quod talis eſt dicta rei iuſtus redditus, & quod in loco res tanti redditus, tanti valet.*

Et procedit etiam quando res eſt libera, & pleno iure ſpectat ad emptorem, ſecus autem quando eſt emphyteutica.

4 *In re emphyteutica attenditur læſio inſpecto valore communi iuris emphyteutici, non autem valore rei, præſertim, ſi non ſit emphyteuſis perpetua; ſed ad aliquam generationem.*

5 *Ad probandam læſionem, habenda ſunt in conſideratione onera, & conditiones in inſtrumento appoſita, tanquam pretium diminuentes.*

Pactum de retrouendendo facit partem pretij.

Canon minuit pretium.

6 *Emens ſine cautione de euictione carius emere dicitur.*

7 *Sola modicitas pretij non ſufficit ad præſumendum dolum ſufficientem ad reſcindendum contractum.*

DOmini cenſuerunt non eſſe reſtituendam partem domuncularum Fabritio per eum venditarum Carolo Ghetto, quia non probatur læſio, quæ conclu-
1 denter probari debet ad effectum reſciſſionis contractus, *Alexand. in l. pretia rerum, num. 9. ff. ad l. Falcid. Alciat. de præſumpt. reg. 3. præſumpt. 4. Gabr. de empt. & vend. concluſ. 1. nu. 63. Dec. conſ. 474. num. 11.*

Hic autem pro læſionis probatione nihil aliud deducitur, quam hanc partem fuiſſe venditam tantum ſcutis quadringentis, cùm tamen ſolita eſſet locari pro annua penſione ſcutorum ſexaginta ſeptẽ,
2 quæ multiplicata per ſpatium viginti annorum conſtituit iuſtum eius pretium ſcutorum mille trecentorum quadraginta *Arius Pinell. cap. 4. & vlt. num. 29. 3. par. ad l. 2. C. de reſcinden. vend.* Verum ad hoc, vt ex quantitate reſiduum per viginti annos probetur verus valor rei, non ſufficit locatio, quæ potuit fieri ex particulari affectione, & non ex eo, quod fuerit iuſta, & communis penſio, ſed probari
3 debet iuſtus redditus, & quod in loco res tanti redditus, tanti valet, *vt per Bart. in dicta l. pretia rerum, §. nonnullam, nu. 2. & in d. l. 2. nu. 23. vbi Crem. nu. 221. Lup. de vſur. par. 2. nu. 2.*

Deindè iſta Doctrina locum habet, quando res vendita eſt libera, & pleno iure ſpectat ad emptorem, ſed iſta domus eſt emphyteutica quo caſu attendenda eſt
4 læſio inſpecto valore cõmuni iuris emphyteutici, non autem valore rei, *Cagnol. in dicta l. 2. num. 243. Gabr. de empt. & vend. concluſ. 1. num. 75. cum ſeqq. Capoll. in tract. de ſimulat. contract. Primo caſu, num. 12. & fuit dictum in Romana Domus, 2. Iuny 1586. coram bon. mem. Orano.* Idque eo magis, quia conceſſio fuit facta ſolum ad tertiam generationem Auo Fabritij, & cum illa erat expiratura, & quamuis poſtea Carolus obtinuerit à Monialibus Sancti Sixti, ad quas ſpectat dominium directum prorogationem ad alias generationes id factum fuit ſoluta certa pecuniarum quantitate, & aucto canone.

Præterea ad probandum læſionem, habenda ſunt in conſideratione omnia, quæ
5 diminuere ſolent pretium, vt onera, vel conditiones appoſitæ, *cap. cum Ioannes, & ibi Abbas num. 3. de fid. inſtrument. l. fundi partem, ff. de contrahen. empt. Couarruu. variarum reſolutionum lib. 3. cap. 10. num. primo.* Inter quæ occurrunt primò, onus annui canonis, & pactum de retrouendendo, quod regulariter partem pretij facit, *Abb. in cap. in aliquibus nu. 7. de decimis, notatur in l. prima, §. ſi hæres, vbi Iaſ. num. 10. Rip. num. 26. ad S. C. Trebell. & fuit dictum in Romana Reſciſſionis contractus, 3. Octobris 1602. coram Illuſtriſſimo Domino Cardinali Pamphilio.* Et licet poſtea fuerit retroceſſum Carolo pro retroceſſione debuit ſoluere ſcuta triginta ſeptem. Et integrum precium aſcendit ad ſcuta quadringẽta nonaginta ſeptem; Accedit remiſſio ordinariæ, &
6 cõſuetæ cautionis de euictione, quæ facit vt res carius emi dicitur, *l. eum, qui, §. qui melior, ff. in diem additione, Pinell. dicto cap. 4. num. 25.*

Non obſtant, quæ dicuntur de non ſolutione pretii, quia contrarium patet ex inſtrumento, & quietantiis, nam ex ſcutis quadringentis in pecunia fuerunt ſoluta Fabritio centum viginti nouem, & & ſcuta ſeptuaginta vnum pro locatione domus, qui penſionem annuam repræſentauerunt.

Ex

Ex alijs ſcutis ducentis fuit contracta ſocietas ad rationem ſcutorum duodecim pro quolibet centenario, & iſti fructus fuerunt ſoluti, ac nihilominus etiam ex illis ſcutis ducentis ſoluta fuerunt ſcuta centum, & pro illa parte fuit extincta ſocietas.

Quoad præſumptionem doli, & fraudis, quatenus deducitur ex modicitate pretii, non ſubſiſtit in facto ex præfatis
7 & ex ea ſola non præſumitur dolus ſufficiens ad reſcindendum contractum, *l. dolus, l. ad reſcindendam, C. de reſcinden. vendit.* Quatenus verò deducitur ex eo, quod Carolus haberet pecunias dotales Matris Fabritii, quæ ad ipſum Fabritium ſpectabant, quæque ſi illi ſolutæ fuiſſent, non fuiſſet coactus deuenire ad illam venditionem viſum fuit Dominis illum dolum eſſe nimis remotum, quia Carolus ſoluit fructus illarum pecuniarum dotalium, & Fabritius contentus fuit illas recipere, & cum effectu recepit abſque eo, quod conſtet requiſiuiſſe Carolum pro ſolutione partis ipſum concernentis, & hæc eo magis placuerunt Dominis, quia Carolus ſponte ſua offert, quatenus dictum pretium non ſit iuſtum illud ſupplere.

DECISIO XXXX.

R. P. D. PAMPHILIO.

Romana Reſciſſionis contractus.

Mercurij 30. Octobris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Ad effectum læſionis debet probari valor de tempore, & ante, & poſt contractum per aliquod tempus.*

2 *Neque ſufficit ſolum de tempore celebrati contractus cum eſſet parum tempus.*

3 *Teſtes vt probent in materia læſionis debent deponere de communi valore, nec ſufficit, vt deponant de erudelitate, & iudicio ipſorum.*

4 *Peritis in Arte, & Architectis eſt credendum, etiam quod non deponant de communi valore.*

Dic procedere ſi vti periti à partibus, vel à Iudice ſint adhibiti ad rem æſtimandam, ſecus ſi à parte inducantur vt teſtes, quia tunc debent deponere de communi valore per aliquod tempus ante, & poſt contractum.

5 *Pactum de retrouendendo minuit pretium rei, & habetur in conſideratione ad probandam læſionem.*

Teſtes deponentes ſuper valore rei non probant, niſi habeant rationem pacti de retrouendendo.

Concluſum fuit non probari læſionem in venditione, de qua agitur, quæ ſufficiat pro illius reſciſſione Teſtes enim pro Dominis de Pichis examinati coram Primo Collaterali non
1 concludunt valorem Caſareni de tempore ante, & poſt contractum per aliquod tempus, vt requiritur in probationes valoris bonorum immobilium, *Bartolus in l. pretia rerum, §. primo num. 2. in fine, & ſequen. & ibi Alexand. num. 10. ff. ad leg. Falcid. Bart. in l. 2. num. 23. C. de reſcindend. vendit. Aretin. cap. cum cauſa in primo notab. de teſtamen. & fuit reſolutum in cauſa Tiburtina Caſtri Arſularum, 26. Iunij 1598. coram Reuerendo Patre Domino meo Penia*; quicquid dicit *Cagnol. in dicta l. 2. num. 738.* quamuis enim ad huiuſmodi effectum, valor rei inſpici debet de tempore contractus
2 probatio valoris, tamen non eſt reſtringenda ad illud tantum, quia eſſet parum tempus, cuius æſtimatio non attenditur, *vt tradit Bartol. & Alexand. vbi ſupra, & declarauit Rota coram Reuerendo Patre Domino Cantuccio in cauſa Romana Caſalis Tunicellæ, 10. Martij 1578.*

Præterea iſti teſtes loquuntur de eorum
3 iudicio, & credulitate, non autem de communi valore, vt fieri debet in materia læſionis, *iuxt. doctrinam Bart. communiter approbatam in dicta l. pretia rerum, ſub num. 2. vbi Alexand. num. 11. & in dicta l. 2. num. 17. et ibi latè Cagnol. num. 233. et ſequ. Angel. in §. ſi quis agens, num. 1. Socin. iun. conſ. 73. num. 2. lib. 2.* & fuit in quampluribus cauſis reſolutum.

Neque refert, quod iſti teſtes ſint Architecti, & periti in arte, quia tota demum eis eſt credendum, etiam quod non deponant

4 de communi valore, ſi vti periti à partibus, vel à iudice adhibiti ſint ad rem æſtimandam, vt notant Doctores in *d.l.2.& ibi Cagnol.num.188.& Pinell. in 3.par. cap.vi. num.4.* Secus autem eſt, quando prout hic à parte inducuntur in teſtes, quia tunc debent deponere cum omnibus requiſitis teſtium, & ſic de communi valore per aliquod tempus ante, & poſt contractum, ad hoc facit conſilium *Curt. iun. 165. col.penult.* vbi plene de hac materia.

Accedit etiam, quod præfati teſtes nullam habent rationem pacti de retrouendendo in venditione appoſiti, quod vti
5 pars pretii minuit æſtimationem, *l. fundi pars, ff. de contrahend. emption. DD. in l.1.§.ſi hæres & ibi Iaſon num.10.& Ripa num.26 ff. ad Trebellian. Abb. in cap. in aliquibus, in ſecundo notabili de decimis,* & habendum eſt in conſideratione ad probandam læſionem. *Soccin. conſil.248. in fin. lib.2. Dec. conſil. 308.nu. 3. Cagnol. in d. l. 2. num.243.late Tiraq. de retract. conuen. in præfat. n.20. & 25.*

DECISIO XLI.

R.P.D. GYPSIO.

Romana Domus de Mannellis.

Mercurij 24. Nouembris 1593.

SVMMARIVM.

1 *Vbi in conceſsione emphyteuſis non eſt appoſitum pactum de non alienando, obligando, &c. emphyteuta poteſt rem emphyteuticam obligare.*

2 *Aeſtimatio non eſt bona, niſi omnes qualitates rei æſtimentur.*

Dic, quod eſt verum in ijs, quæ de iure inſunt contractui emphyteotico. Secus autem in ijs, quæ veniunt ex pacto ſpeciali.

3 *Teſtibus non pertinet determinare ea, quæ in iure conſiſtunt.*

Teſtibus deponentibus contra communem opinionem non creditur.

4 *Ad æſtimandum verum valorem rei venditæ, attenditur tẽpus venditionis:*

Laudemium debet ſolui in alienatione rei emphyteuticæ.

5 *Plus æſtimatur res locata propter maiorem vtilitatem, quam Dominus conſequitur ex ea ſic locata, quam ſi liberè venderetur.*

Experientia eſt rerum magiſtra.

6 *Caſalia quæ ad vineas plantandas dantur maiorem vtilitatem reddunt, quã ſi liberè vendantur, vel ad laborandũ ſimpliciter concedantur.*

ILluſtriſsimus D. Vrbis Senator, & ego, quibus in gradu reſtitutionis in integrum fuerat hæc cauſa commiſſa, dedimus dubium in Rota diſcutiendum, quæ onera, & quanti valoris deduci deberent ad effectum, vt dici poſſet conſtare de læſione venditionis, ſeu ceſsionis domus exiſtentis ſub proprietate bo.me. Card. de Cappis, qui alias aream, ſiue ſolum ſuper quo poſtea ædificata fuit dicta domus, in emphyteuſim conceſſerat cuidam Roberto pro certo canone, ſeu reſponſione, cum nonnullis pactis præſertim, quod non liceret dicto conductori, vel ab eo cauſam habenti ſolum, & melioramenta pro tempore illi facta, & facienda in totum, vel in parte vendere, & pecuniam Curiæ obligare, hypothecare, in ſolutum dare, vel alienare, alienationis largo modo ſumpto vocabulo, ſine expreſſa licentia proprietarij, verum, quia alias Rota ſub die 2. Iunii 1586. coram R. P. D. meo Orano reſoluerat canonem dicti ſoli ſcutorum nonem cum dimidio eſſe æſtimandum ſcutis 250. & pactum de non alienando alia ſcut. 200 & ſic diminuere pretium, & verum valorem domus in ſcutis 450. quibus detractis non videbatur ſatis probari læſionem vltra tertiam partem, iuxta formam Statuti Vrbis. Propterea ad ſatisfaciendum parti, quæ multum conquerebatur de prædicta reſolutione, quia exiſtimabant huiuſmodi pactum vna cum ipſo canone eſſe vnum, & idem onus, & pro vno tantum æſtimari debere propoſui, in plena Rota ſupradictum Dubium, cum præſuppoſitis de quibus in facto, & dicta die Domini vtraque parte informante reſoluerunt eſſe duo diuerſa, & ſeparata onera, & vti talia eſſe æſtimanda, & ſic ſteterunt in alias deciſis; & moti fuerunt, quia ſi pactum de non alienando, &c. non fuerit
1 appoſitum, emphyteuta potuiſſet abſque licentia domini directi obligare, & hypothecare dictam domum, *gloſſ communiter approbata in l. fin. in verſic. alijs vendere, Cod. de iur. emphyteut. Vbi Iaſon de communi num. 78. D. D. in l. Tutor, §. finali, de pignorat. action. Ripa in l. ſti-*

Digitized by Google

liusfamilias, *§. Diui*, *num.* 9. *de legat.* 1. *Gratus conſil.* 54. *num.* 5. *& conſil.* 55. *num:* 14. *lib. primo*. *refert*, *& ſequitur Clar. in §. emphyteuſis*, *quaſt.* 8. ideo non ſubſiſtunt ea, quæ ex aduerſo afferuntur ad oſtendendum, hæc pacta eſſe de natura contractus, & conſequenter eſſe vnum tantum onus.

Nec ad rem facit *Gratus dicto conſilio* 55. *num.* 16. *&* 17. quia ipſe loquitur de alienatione fructuum, vt emolumentorum, non autem de vtili dominio, & ipſa re emphyteotica; vult enim, quod ſemper ius condictionis remaneat penes primum conductorem, & eius hæredes.

Non obſtat, quod in æſtimatione canonis, omnia pacta, & conuentiones debent comprehendi, aliàs æſtimatio non
2 eſſet bona, niſi omnes qualitates rei æſtimarentur, ad notata in *l.* 1. *§. ſi hæres*, *ad Trebellian. cum alijs allegatis*, quia id poſſet procedere, ſi dicta pacta ineſſent locationi in emphyteuſim de iure communi, quod eſt falſum, vt ex ſupra dictis patet; nam eſto, quod Caducitas ab vtili dominio intelligatur venire ſub qualitate canonis, ſi mora fuerit commiſſa in ſolutione, *l.* 2. *C. de iur. emphyteu. cap. potuit locari*, tamen non poteſt dici ſub dicta expreſsione canonis contineri eaque contra, vel præter iuris communis diſpoſitionem fuerint inter partes ipſas conuenta, vt eſt dictum pactum de non obligando, & hypothecando.

Minus eſt fides adhibenda teſtibus dicentibus ſub dicta æſtimatione Canonis venire caducitatem, & pactum de non obligando, &c. tum quia ad ipſos non
3 pertinet determinare ea, quæ in iure conſiſtunt, *Bald. in l. qui teſtamento*. *§. finali de teſtament. Alexand. conſil.* 28. *num.* 11. *lib.* 7. tum etiam, quia deponunt contra præfatam communem opinionem.

Et eodem modo reſponderi poteſt ad fides, quæ extraiudicialiter, parte non citata factæ fuerunt.

Non obſtat, quod ſolum ab omni onere liberum de anno 1555. non eſſet maioris valoris, quàm ſcutorum 356. & b. 70. ſecundum fidem Magiſtrorum Viarum, quia ex hoc non infertur, quod æſtimatio facta per Rotam ad ſcuta 450. non ſit bona, ſiquidem attendendum eſt tempus
4 venditionis domus, tum propter meliorationamenta, quæ poſſunt deuolui, tum etiã propter laudemium, quod ſolui debet in alienatione rei emphyteuticæ, & non eſt abſurdum, quod pluris eſt æſtimetur res locata propter maiorem vtilitatem, quàm
5 Dominus ſic locando conſequitur, quàm ſi liberè venderetur, vt experientia docet, quæ eſt rerum magiſtra, *cap. quam de elect. in* 6. Nam Caſalia, quæ in emphyteuſim ad vineas plantandas dantur, ſatis maiorem vtilitatem reddunt, quàm ſi li-
6 bera vendantur, vel ad laborandum ſimpliciter concedantur, quod tanto magis procedit in caſu propoſito, quia dominus directus non erat aliter conceſſurus.

Dixerunt inſuper Domini eſſe faciendas omnes alias deductiones, iuxta reſolutiones in hac cauſa factas.

DECISIO XLII.

Coram CARD. LANCELLOTTO.

Romana Emphyteuſis.

Lunæ 13. Februarij 1607.

SVMMARIVM.

1 *Melioraminta vtilia facta à poſſeſſore bonæ fidei ei ſunt reficienda.*

2 *Fructus melioramentorum ſpectant ad illum, qui fecit melioramenta, vel eorum ſucceſſores*

3 *Vbi adeſt pactum, quod duret locatio, donec reficiantur melioramenta, donec illa fuerint refecta fructus rei locata ſpectant ad emphyteutam.*

Deuolutio non intrat in locatione ad longum tempus.

Habens retentionem domus pro melioramentis compenſat penſiones ſoluus, cum ipſis melioramentis.

Contractus talis iudicatur, qualis à partibus nominatur.

4 *In emphyteuſi ſoluitur quid minimum in recognitionem directi dominij, in locatione verò ſoluitur penſio correſpondens fructibus.*

5 *Ratificatio locationis, vel alterius actus præſumitur ſpatio triginta annorum ſtante obſeruantia.*

6 *Ratificatio contractus elicitur ex diuiſione facta de re in dicto contractu comprehenſa.*

7 *Negans directum dominium excuſatur ex capite ignorantiæ, præſertim ſi res*

fuit

Digitized by Google

fuit ſibi vendita vti libera.
8 *Prior ceſsio præfertur ſecunda,& ſecun da nihil operatur.*
9 *Ceſsionarius non poteſt agere contra eũ, contra quem non poterat cedens.*
Neque poteſt habere plus iuris, quàm haberet cedens.

CVm melioramenta fuerunt facta à Lampadio, & Fontana, & deinde vendita Lelio, & Fabririo, qui alia ſimilia melioramenta fecerunt, & cum ab iſtis D. Thomatis cauſam habeat, mediante venditione facta per viam Curiæ, Quintilius, Domini dixerunt dicto Thomaro deberi melioramenta facta tàm ab ipſo, quàm à prædictis eius auctori-
1 bus, quia ſunt melioramenta vtilia, quæ facta à poſſeſſoribus bonæ fidei ſunt reficienda. *l. Paulus, §. Domus, ff. de pignorib. Bart. in l. in fundo, num. 6. & 7. ff. de rei vendicat. Ioan. Garz. de expenſ. & melioram. cap. 6. num. 20. & 21. §. 15. Capic. decif. 17. num. 7. Rota diuerſor. deciſ. 398. num. 2. par. prima cum alijs allegatis per Menoch. de recuperand. poſſeſſ. remed. num. 617. & ſequen.* quod in hoc caſu magis de plano procedit, quia in locatione fuit conuentum, quod illa finita, & ſoluto pretio liceret Eluiræ, & ſuis ſucceſſoribus poſſeſsionem recipere, & per ſe ipſos retinere, & diſponere, & quouſque dicta ſolutio fuerit facta, durare debeat, ita vt debeantur vigore pacti, *l. 1. ff. de pact.*

Nec obſtant ea, quæ in contrarium deducta fuerunt, quando ſcilicet hoc dubium fuit propoſitum die octaua Februarii 1607. nam, quod valor huiuſmodi melioramentorum excomputari debeat cum penſionibus domus, ceſſat, quia
2 tales ſunt fructus ipſorum melioramentorum, quæ ſpectant ad illum, qui melioramenta fecit, & conſequenter ad eius ſucceſſores, *Afflict. deciſ. 87. num. 7. in fine, Puteus deciſ. 275. in fine lib. 3. & eſt deciſ. 12. num. 1. inter impreſſas,* maximè, quia adeſt pactum, quod duret locatio ſitus, donec reficiantur melioramenta, vnde donec illa non fuerint reſe-
3 cta, non eſt locus excomputationi.

Non obſtat allegata caduciras, quia pœna, *l. finali, C. de iure emphyteut.* non intrat in locatione ad longum tempus, vt fuit reſolutum in cauſa *Romana Caſalium coram Illuſtriſsimo Cardinali Seraphino, & deciſiones habentur inter impreſſas 794. & 819. par. prima,* qualis eſt iſta, cum talis fuerit à partibus nominata, *Dec. conſ. 23. nu. 3. Natt. conſ. 49. nu. 14. Soc. conſ. 102. nu. 10. lib. 2. Rot. deciſ. 564. nu. primo par. prima,* & cum penſio nedum correſpondeat fructibus, ſed imò eſt exceſſiua, cum pro cannis terrenis 19. ſcutis quindecim ſoluentur, qui eſt modus cognoſcendi emphyteuſim à locatione ad longum tempus, cum pro contractu emphyteutico ſoluatur, quid mi-
4 nimum in recognitionem directi dominii, in locatione verò ſoluatur penſio correſpondens fructibus, *Bero. conſ. 131. nu. 7. & 130. nu. 8. lib. 1. Ruin. conſ. 171. lib. 1. Rot. deciſ. 564. nu. 2. par. prima.*

Nec etiam obſtat, quod locatio fuerit nulla, vti facta à Ioanne Gomez Marito Eluiræ, qui non erat de comprehenſis, in inueſtitura, nam locatio fuit facta tam nomine ipſius Ioannis, quàm etiam nomine Eluiræ, cuius ratificatio, vel conſenſus præſumitur ſpatio
5 30. annorum ſtante obſeruantia, vt ſæpe deciſum fuit in Rota, vltra quod fuit ratificata à ſucceſſoribus in emphyteuſi per diuiſionem anni 1575. in qua in portione Fabritii, aſſignata fuit reſponſio ſcutorum quindecim, quæ ſoluun-
6 tur vigore iſtius locationis factæ per Ioannem Gomez; *c. ratum, & ibi Ben. de reg. iur. lib. 6. Dec. conſ. 272. num. 9.*

Prout non obſtat, quod dictus Thomatus negauerit directum dominium; quia ex capite ignorantiæ venit excu-
7 ſandus, cum & nulla fuerit facta intimatio, ſed domus vti libera vendita fuerit, vt fuit reſolutum coram *Reuerendiſs. Pacen. 13. Decembris 1594. in cauſa Lauden. Deuolutionis Domus.*

Similiter non obſtat, quod Lampadius hac lite pendente iura ſua ceſſerit Dominę Sulpitiæ, & eius conſortibus, quia cum prius illa ceſſiſſet Fabritio, & Lelio eius hæredi, & deindè d. Thomaro, cum traditione poſſeſſionis, hæc poſte-
8 rior ceſſio nihil ſuffagatur, *l. Quoties cum ibi not. C. de rei vendicat.* nec vigore iſtius poſterioris ceſſionis poſſunt dicta Sulpitia, & Conſortes agere contra dictum Thomatum, contra quem non po-

-ierat cedentes. *Bald. conſil.* 61. *lib.* 3. & notum eſt ceſſionario non competere
9 plus iuris, quàm competebat cedenti, maximè propter iuramentum Lampadii de non contraueniendo prioribus ceſſionibus, iuxta tradita per *Gabr. de iureiur. concl.* 1. *num.* 1.

DECISIO XLIII.

Coram
CARDINALI PAMPHILIO.

Farſen. Nullitatis contractus.

26. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Peritis in eſtimandis rebus eſt ſtandum.*

2 *Venditio vbi eſt læſiua eſt reſcindenda non obſtante iuramento.*

Iurans contractum non impugnare poteſt, nihilominus ex capite læſionis contra illum agere cum iurans non cenſeatur de tanta læſione cogitaſſe.

3 *Dolus re ipſa æquiparatur dolo ex propoſito.*

Ex læſione arguitur dolus re ipſa.

Vbi in contractu adeſt dolus ex propoſito, iuramentum non ligat.

FVit per Dominos reſolutum conſtare de læſione, quia bona, de quibus agitur, fuerunt vendita pro ſcutis 200. & tamen ex relatione peritorum de
1 ordine Illuſtriſſimi Commendatarij ſeruatis ſeruandis, iuxta Theoricam Bartoli, & aliorum in *l.* 2. *C. de reſcinden. vendit. & in l. pretia rerum, & ibi præ cæteris Alexand. num.* 6. *ff. ad l. faleid. Franciſc. Aretin. conſil.* 53. *colum. penultima,* conſtat de tempore venditionis fuiſſe valoris ſcutorum quingenta ſeptuaginta, præter Domum, Vaſcham, & alia ædificia: ſtante igitur huiuſmodi enormiſſima læſione, fuit dictum contractum venditionis abſque dubio eſſe reſcindendum non obſtante iuramento, quia iu-
2 rans non videtur in tantam læſionem conſentiſſe, nec de ea cogitaſſe, *Abb. conſil.* 8. *num.* 5. *& ſequen. par. ſecunda, Corn. conſil.* 214. *num.* 4. *lib.* 4. *Pariſ. conſil.* 75. *num.* 13. *& ſequen. par. ſecunda. Aym. conſil.* 7. *num.* 5. *& conſil.* 192. *num.* 5. *verſic. Rurſus Caſſador. deciſ.* 1. *de emption. & vendition. cum alijs per Couar. in cap. quamuis, par. tertia,* §. 4. *num.* 1. *de pactis in* 6. *& variarum reſolution. lib.* 2. *cap.* 4. *num.* 5. cum etiam,
3 quia ex ea arguitur dolus re ipſa, qui dolo ex propoſito æquiparatur, quo ſtante iuramentum dicitur dolo præſtitum, & ideo non tenet, nec iurantem ligat. *Pariſ. dicto conſil.* 75. *num.* 19. *lib.* 3. *Couarr. in locis proximè citatis, Cephal. qui plures allegat conſ.* 127. *in* 6. *& ſeq. lib.* 1. Et ita concluſum.

DECISIO XLIIII.

R.P.D. IVSTO.

Romana Cenſus ſancti Celſi,

Veneris 28. Iunij 1602.

SVMMARIVM.

1 *Contractus factus cum Eccleſia habet implicite ſtatum validitatis, cum ſit nullus ſolum volente Eccleſia.*

Si tamen fuerit in caſum nullitatis cõtractus promiſſum intereſſe, id debetur non obſtante nullitate contractus principalis.

2 *In contractu emptionis, & venditionis, licet ſit nulla obligatio primitiua, non tamen eſt nulla ſecundaria obligatio quoad intereſſe.*

3 *Eccleſia ex contractu, qui Eccleſiam regulariter non obligaret, tenetur in eo, quod verſum eſt in eius vtilitatem.*

Eccleſia non debet locupletari cum aliena iactura.

4 *Mora requiritur, vt debeatur intereſſe.*

Sed in caſu, quo petitur intereſſe ob nullitatem contractus, non requiritur mora, cum ſufficiat retentio pretij, quod recipientem pecunias liberauit ab onere grauiorum intereſſe, & dantem conſtituit in damno, quod à recipiente pecunias illi reſarciri debet.

5 *Refectio intereſſe eſt refectio damni promiſſi, & paſſi.*

Vbi

6 *Vbi contractus factus ſuper rebus Eccleſiæ est nullus, ex eo non debentur fructus.*

Capitulum, & Canonici Sancti Celſi impoſuerunt duos annuos cenſus ſuper certis eorum bonis, illoſque vendiderunt Romulo. ſed quoniam non interuenerunt ſolemnitates, cenſus fuerũt declarati nulli, & Romulus egit ad restitutionem pretii, & obtinuit ea potiſſimum ratione, quia pretium cenſus ceſſit in extinctionem aliorum cenſuum grauiorũ, & ita in vtilitatem Eccleſiæ. Romulus hodiè repetit ſibi ſolui intereſſe loco fructuum, quia cum ipſe eoſdem cenſus ceſſerit Defendenti, coactus fuit ſoluere fructus, qui ſibi ſunt reſtituendi per Capitulum & Canonicos; & Rota reſoluit ſibi deberi fructus ſolutos Defedenti, licet non valuerit Cenſus, vt pronunciatum fuit poſt declarationem factam ad fauorẽ
1 Eccleſiæ, quia ante habebat implicitum ſtatum validitatis, ſcilicet volente Capitulo, & Canonicis, vt fuit dictum in hac cauſa coram R. P. D. meo Mellino, nihilominus non idem dicendum eſt ratione intereſſe, quod explicitè promiſſum eſt in euentum nullitatis; ſiquidem ſumus in contractu emptionis, & venditionis in quo et ſi illa primitiua obligatio eſt nulla
2 non tamen eſt nulla ſecundaria obligatio quoad intereſſe, in quo a principio Romulus ignorabat, quod Capitulum, & Canonici vellent annullare contractum cenſus
3 ſibi vtilem, & proficuum, ſecundũ diſtinctionem *Bald. in l. non dubium nu. 16. & ibi Iaſ. nu. 12. C. de legi. per l. liber homo & ibi gloſ. ff. de contrahend. emptione*. Eccleſiæ enim ex contractu, qui Eccleſiam regulariter non obligatet, tenetur in eo, quo verſum eſt in eius vtilitatem, *cap. quibuſdam, de fideiuſſoribus, vbi Abb.* quia emptor ſine culpa ſua non debet eſſe in damno, nec Eccleſia locupletari cum aliena iactura, recipiendo centum, cuius cauſa fuerunt ſoluti cenſus leuiores, cum teneretur ad cenſus grauiores extinctos pretio iſtorum cenſuum. *Alber in authent. qui rem, num. ſecundo, verſiculo Aut ignorauit, C. de ſacroſanct. Eccleſ. l. vtere, & l. ſi prædium, de præd. minor. vbi Bald. Bart. in addition. l. vt qui natura, §. non tantum, vbi Caſtrenſ. ff. de negotijs geſt. & alij.*

Non obſtat, quod dicitur Capitulum,
4 & Canonicos non fuiſſe in mora, quæ requiritur, vt debeatur intereſſe, nam pro mora requiſita ſufficit in hoc caſu retentio pretii, quod ipſos liberauit à ſolutione grauiorum fructuum, cum enim Capitulum teneretur reſtituere pretium ſtatim facta declaratione nullitatis, & ex non reſtitutione reſultauerit lucrum Capituli, quia Cenſus primi remanſerunt extincti, nec non damnum Romuli, qui ſoluebat Defendenti fructus, vtique Capitulum tenetur reſarcire damnum, quod ſua culpa patiebatur, *cap. finali de iniurijs. l. qui occidit, §. in hac, ff. ad l. Aquiliam*, præſertim ſtante ſpecifica promiſsione damnorum in euentum nullitatis cenſus, quem Capitulum, & Canonici nullum eſſe voluerunt, & ita Romulus nihil recepit per modum lucri, ſed per mo-
5 dum rei ſibi debitæ, quia eſt ſolutio damni perpeſsi, & promiſsi. *Conrad. de contractib. quæſt. 46. in princip.*

Et conſequenter non obſtat, quod ad hoc vt non acquitantur fructus, ſufficiat
6 contractum eſſe nullum in rebus Eccleſiæ *Lauren. de Rodulf. in c. fine ex eius quæſt. penul. 21. quæſt. 2. Felin. poſt allegata in c. cum cauſa nu. 27. de re iud.* quia Romulus non petit per modũ fructuum, ſed ne ſit in damno in contractu vtili Eccleſiæ licet ſine debitis ſolemnitatibus.

Et ita deciſum &c.

DECISIO XLV.

Coram CARDINALI LANCELLOTTO Seniore.

Romana Vigintimillium.

Veneris 11. & 14. Maij 1582.

SVMMARIVM.

1 *Vbi conuentum eſt, quod res vendita donata, vel aliàs conſignata debeat reuerti, non poteſt aliter fieri*

ff 3

ſieri, quam per ſe ſolutionem contractus, quia aliàs eſſet neceſſarium factum illius qui recepit.

2 *Verbum, Reuertatur, eſt commune, ſcilicet obliquum, & directum.*

3 *Verbum communi ratione adiuncti poteſt fieri directum.*

4 *Verbum directum appoſitum pacto legis Commiſſionis, & adiectionis in diem de retrouendendo, & alijs ſimilibus reſoluit ipſo iure abſque aliqua traditione.*

5 *Vbi duo verba ſunt poſita in vna, & eadem oratione, ac ſub vnica verborũ ſtructura, ambo debent determinari ab eodem verbo principali, a quo reguntur.*

6 *Qualitas adiecta verbo poſito in poſteriori parte orationis, refertur etiam ad aliam præcedentem partem eiuſdem orationis.*

Copula, &, cenſetur repetere in vtraque parte orationis modos, & qualitates expreſſas, ſiue a parte poſt, ſiue à parte ante.

7 *Vbi reſolutio fit ipſo iure, debet res ſimul cum fructibus perceptis reſtitui.*

8 *Vbi pactum eſt factum ſub conditione, conditione deficiente fructus debent reſtitui.*

9 *Conditio trahitur retro ad tempus contractus, & habetur, ac ſi actus numquam fuiſſet deliberatus.*

10 *Vbi titulus reducitur ad non titulum fructus ſunt reſtituendi.*

11 *Pronomen ipſum demonſtrat, & repetit id, quod ante fuit expreſſum.*

12 *Pertinentiarum appellatione veniunt etiam fructus.*

Datum contemplatione alterius dati ſi ſecundum non habetur, competit repetitio primi.

13 *In omni materia inſpicitur mens contrahentium.*

ORdinauerunt Domini in cauſa Romana vigintimillium, inter Chriſtianiſſimam Reginam, & Sereniſſimam Madamam Auſtriæ, & creditores die 14. Maii 1582. pro faciliori exitu concordiæ, quã de conſenſu partium tractant, vt diſputaretur infraſcriptum Dubium, videlicet ſtante concordia inita de anno 1560. an in caſu ſuccumbentiæ debeat reuerti ad Reginam Caſtrum Sancti Angeli, cùm fructibus præteritis à die dictæ concordiæ, quod Dubium cum fuiſſet pluries intimatum Agentibus pro Madama, nec curauerint ſuper eo in formam, fuit tandem informante tantum parte Reginæ bis propoſitum, nempè die Veneris 11. & die 14. Maii 1582. & pro reſolutione fuit diſtincta materia in tres difficultates. Prima eſt, an verſemur in pacto reſolutiuo. Secundo, dato quod ſic, an reſolutio fiat ipſo iure. Tertia, & vltima, an facta reſolutione debeat reuerti Caſtrum vna cum fructibus perceptis à die Concordiæ, vſque ad diem ſuccumbentiæ.

Quoad primam dixerunt nos verſari in pacto reſolutiuo, ponderando verbum Reuertatur. Nam ſi partes voluerunt Caſtrum debere reuerti in euentum ſuccumbentiæ, id non poteſt eſſe, niſi per
1 reſolutionem, quia alioquin neceſſarium fuiſſet aliquod factum Madamæ, puta illius retroceſſio, vel aliquis alius titulus, qui cum non fuerit expreſſus, oritur reſolutio, vt probatur in *l. 1. §. item eum ipſo iuncto, §. fin. de donat.* vbi ſi quis donat rem ea mente, vt ſtatim fiat accipientis, ſi tamen velit illam ad ſe reuerti ſub conditione, ſi quid factum fuerit, vel ne, dicitur ibi, quod illa eſt regulatiua conditio donationis.

Quo verò ad ſecundam tenuerunt affirmatiuam opinionem, quia licet verbũ
2 Reuertatur ſit commune, ſcilicet obliquum, & indirectum, vt notant Doctores in *l. Centurio, de vulgari, & pupill. ſubſtit.* & præſertim ibi *Iaſ. num. 72. Rip. num.* 194. cum aliis, de quibus latè per *Tiraquell. in l. ſi vnquam, in verbo Reuertatur, num. 6. cum ſequen. C. de re-*
3 *uocan. donat.* tamen verbum Commune ratione adiuncti poteſt effici directum, veluti ſi adduntur verba Pleno iure, vt not. *Bart. in authent. hæc vſus præſtatio, C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. Abb. in cap. conqueſtus num. 4. vbi Felin. num. 1. cum ſequen. de for. competen. Rip. in dicta l. Centurio num. 182. Galian. 518. Tiraquell. in dicto verbo Reuertatur nu. 138. verſic. 41.*

4 At verbum directum appoſitum, nedum pacto legis commiſſoriæ, & adiectionis in diem, & de retrouendendo, ſed etiam in omnibus aliis ſimilibus pactis reſoluit ipſo iure abſque aliqua traditione, ſecundum veriorem, & magis receptam opinionem, licèt multi, & magnæ auctoritatis DD. contrarium tenuerint, vt per *Couarr. variar. reſolution. lib. 3. cap. 8.*

cap. 8. num. 2. verſic. verum, & in hac ſpecie *Tiraquell. de retract. conuen. §. 1. gloſ. 7. num. 14. & 15. nouiſſime*, *Io. Lupus in l. 2. num. 8. C. de pact. inter empt. & vendit.*

Et in terminis pacti de quo agitur, ſcilicet de retronendendo, facti cum verbis directis, videlicet, pleno iure, quod reſoluat ipſo iure eſt *gloſſ. in dicta l. 1. verſic. mortis, in fine de donat.* vbi notat *Bar. Angel. Caſtren. & alij, Iaſ. in dicta l. ab emptione num. 7. de pact. Tiraquell. in dicta gloſſ. 7. num. 17. & in dicto verbo Reuertatur num. 138.* & eſt communis opinio, de qua per *Couar. in dicto cap. 8. num. 1. verſic. ſecundo, eadem concluſio.*

Nec dicendum eſt huiuſmodi verba Pleno iure, fuiſſe adiecta verbo Spectet,
5 non autem verbo Reuertatur, quoniam cum dictum vtrumque verbum ſit poſitum in vna, & eadem oratione, ac ſub vnico verborum contextu, & determinetur ab illo verbo Caſtrum, quemadmodũ dicta verba Pleno iure determinant verbum Spectent, ita etiam debent determinare verbum Reuertatur, argumento *l. iam in hoc iure, de vulgar. & pupillar. ſubſtit.* pro quo facit regula textus in *l.*
6 *dolo, in princip. de ſeruo corrupto*, vbi qualitas adiecta verbo poſito in poſteriori parte orationis, refertur etiam ad aliam præcedentem partem eiuſdem orationis, & ibi notat *Bart.* inferens ad ſtatuta, de quo per *Decium conſ. 92. num. 2.*

Cõprobatur hæc interpretatio ex dictione, & ad eos pleno iure, quæ copula cenſetur repetere in utraque parte orationis, modos, & qualitates, ſiuè à parte poſt, ſiuè antè vt per *Faſtol. in dub. 46. nu. 8.* præterea quemadmodum in aſſignatione Caſtri illa verba Pleno iure, reſpiciunt utrumque verbum, ſcilicet remaneat, & ſpectet, ita etiam debẽt reſpicere in reuerſione eiuſdem caſtri.

In tertia, & vltima difficultate fuit concluſum, quod reuerſio Caſtri fieri debet una cum fructibus perceptis à die concor
7 diæ, vſque ad diem ſuccumbentiæ. Ratio eſt, quia, quando reſolutio fit ipſo iure, debet res ſimul cum fructibus perceptis reſtitui, vt ex pluribus tradit *Tiraq. in d. verbo Reuertatur n. 282 & de retract. conuen. §. 5. gloſ. 2. n. 2. Couar. uariar. reſol. c. 9. col. 3. nu. 1. verſ. tandem his diſtinctionibus, Bero conſ. 165. n. 22. vol. 1. & in d. c. ad noſtram nu. 41. de empt. & vend. Coraſ. in Miſcellaneis lib. 3. c. 9. n. 4. Pinell. in l. 2. par. 3. nu. 63. C. de reſcind. vend. Imol. in c. illo vos nu. 14. de pignor.*

Præſertim quando pactum fit ſub conditione, prout eſt illud de quo agitur, nã
8 deficiente conditione fructus percepti, tunc reſtituendi, *l. neceſſario §. quod ſi pendente de peric. & commod. rei venditæ Rauer. ſing. 229. Roman. ſing. 544. Socin. conſ. 170. col. 4. verſ. Ad tertium vol. 2. Couar. in d. c. 9. col. 3 eadem verſ. Tiraq. in d. verb. Reuertatur nu. 277.* & ratio eſt ſecundum *Socin. in d. conſ. poſt Bar. in l. ſi is qui pro emptore in 5. quæſt. prin. de vſufruct.* quia conditio trahitur retro
9 ad tempus contractus, & habetur, ac ſi actus nunquam fuiſſet celebratus, & nunquam fuiſſet dominium translatum.

Accedit, quia hic titulus reducitur ad non titulum in euentum ſuccumbentiæ, ideò fructus ſunt reſtituendi ſecundum *Rom. conſ. 454. nu. 27. quẽ ſequitur Felin. in c. cum cauſa col. 8. n. 30. ver. & vide, de re iudicat. Tiraq. in ſupradicto verb. Reuertatur nu. 278. Natt. conſ. 535. nu. 12 vol. 3.*

Confirmatur hæc opinio ex illo Pronomine ipſum, quod demonſtrat, & repetit id, quod ante fuit expreſſum, quaſi quod
11 Caſtrum cum omni ſua vtilitate, commodo, & fructibus perceptis reuertatur, & quod Regina tantum habeat, quantum ſi Caſtrum non permanſiſſet apud Madamam.

Non diſplicebat etiam DD. conſideratio facta de verbo pertinentiis, quarum appellatione ueniunt etiam fructus, iuſta
12 ea, quæ tradit *Dec. conſ. 516. nu. 25.* Hæc autem interpretatio congruit veriſimili menti paciſcentium; nam Reginæ loco Caſtri datur proprietas Montis recuperandi una cum fructibus decurrendis à die Concordiæ. Madamæ verò datur Caſtrũ, ſi igitur mons non recuperatur, & Regina non habet, nec fructus, nec proprietates dicti montis, conueniens eſt, quod Caſtrũ ſibi reſtitui debeat cum fructibus tanquã ceſſante cauſa dationis Caſtri, *iux. tex. in l. qui ſe debere, §. fi. de cond. ob caus. Cap. de fruct. lib. 4. c. 10.*

Videntur etiam contrahentes voluiſſe omnia ſubicere futuro euentui litis; nam ſi ſuccumberet, nihil lucrari debuiſſet Ma
13 dama, ſed Caſtrum ipſum cũ pertinentiis ipſis, & acceſſoriis Caſtri deberet reuerti

ad

ad Reginam. In hac autem materia plurimum inſpicienda eſt etiam mens paciſcẽtium, vt per *Tiraqu. in d. verbo Reuertatur nu.63.verſ.* 11.*fallit.*

In hanc ſententiam fuerunt DD. moti etiam propter æqualitatem ſeruandam *iux. Auth. de non eligend. ſecund. nuben. §. fin. cum uulgar.* nam quemadmodum in permanſione Caſtri facta in fauorem Midamæ, fructus d. Caſtri ſpectant ad ipſam, ſi non eſt locus ſuccumbentiæ, itā pariter in euentum ſuccumbentiæ debet reuerti cum fructibus Tum etiā quia hæc interpretatio fauet æquitati, cum aliàs dicta Concordia tendiſſet in maximum detrimentum Reginæ, ad quā hoc Caſtrū ſpectabat ex hæreditate Auiæ S. Alphonſinæ, & ita DD. reſoluerunt informante tantum parte Reginæ.

DECISIO XLVI.

R.P.D. ORANO.

Aſſiſien. Subhaſtationis.

Veneris 2. Maij 1591.

SVMMARIVM.

1 *Annullato, & reſoluto titulo, cuius contemplatione bona retinentur, illa cū fructibus reſtitui debent.*
Exiſtente nulla datione in ſolutū propter exceſſiuitatem creditor poteſt rem retinere pro ſuo credito, computatis fructibus in ſorte.
Neque id euitari poteſt prætextu bonæ fidei, vbi petijt plus debito.
2 *Factum procuratoris excuſat, vt minor non lædatur, & rei ſua iacturam patiatur, non autem vt eum alterius damno lucretur.*
3 *Mala fides cauſata errore iuris non nocet in acquiſitione fructuum.*
4 *Poſſeſſor bona fidei non tenetur ad fructus niſi à die mota litis.*

Cum in hac cauſa fuiſſet reſolutum ſubhaſtationem bonorum, de quibus agitur ad inſtantiam Marci Antonij factam, & conſequenter dationem eorundem in ſolutum fuiſſe exceſſiuam, & nullam, inſurgit dubitatio, an Alexander eius hæres teneretur ad reſtitutionem fructuum ex illis perceptorum, & Dominorum fuit commune ſuffragium affirmatiuum, quia
1 annullato, & reſoluto titulo, cuius contemplatione bona retinebantur, neceſſarium eſt, quod ipſa cum fructibus inreſtitutione ueniant, per *tex. in l. Titia propter dotem ff. de ſolut.* quem mirabilem dicit *Bald. in c. quoniam §. fin autem nu. 2. vt lit. non conteſt.* vbi exiſtente nulla datione in ſolutum propter exceſſiuitatē creditor poteſt rem retinere pro ſuo credito, computatis tamen fructibus in ſortem, *Fulgoſ. conſ.* 136.*nu.2.verſ. ad ſecundum, Iaſ in l. ſi non ſortem §. centum nu. primo ff. de cond. indeb. Tiraq. de retract. Lignag. §.23.gloſ.1.num.27.* nec etiā hoc euitari pōt, vel ſub prætextu bonæ fidei Marci Antonii, quoniā ad fuit in eo culpa dum plus debito petit, vel quod etiam hoc facto ſui procuratoris euenenit, qui non debuit nocere domino minori, quia
2 factum procuratoris excuſat ad hoc, vt minori non lædatur, & ne rei ſuæ iacturam patiatur, non autem vt cum alterius damno lucretur contra *l. penul. §. quandoque ff. de reb. cor.* & hæc excuſatio reſpicit potius prætenſum eius intereſſe, quam læſionem: nec ad propoſitum facit, quod ſi.
3 des cauſata errore Iuris, nō ſoleat nocere in acquiſitione fructuum *Caſſad. dec. 10. nu.8. ſuper reg. cum allegat.* nam non fuit cauſata aequiſitio errore iuris, ſed facto petentis plus debito.

Minus verò opitulatur dicto Alexandro à quo repetuntur fructus, quod fuerit heres Marci Antonii, qui potuit ignoraſſe
4 inualiditatem tituli. Ideoq. poſſediſſe bona fide poſſit dicere, & ſaltem condemnatio ad fructus debeat initium accipere à tempore motæ litis, iuxta diſtinctionem *Caputaq. deciſ.27. par.1.* nam verius eſt malam fidem ſui auctoris ſibi, non ſecus ac illi præiudicaſſe *c. vigilante, c. fin. de præſcript.*

DECISIO XLVII.

R.P.D. BVRATTO.

Romana Spolij.

9. Maij 1614.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio capta vigore mandati relaxati ſeruatis ſeruādis eſt bona, & va ida-*

Per

2 *Per ſolutionem partis debiti, pro quo fuit relaxatum mandatum, non inducitur nouatio.*

Mandatum, vel ſententia non dicuntur nouata, niſi expreſſe agatur.

Acceptilatio, vel nouatio pro parte non nouat, pro alia aliàs.

3 *Solutio partis debiti non poteſt fieri niſi volente creditore.*

Inducta in fauorem vnius non poſſunt retorqueri in eius odium.

Exequutor licèt dicat feciſſe exequutionem vigore alicuius mandati, non tamen poteſt dici eam feciſſe pro tota ſumma in mandato contenta.

4 *Ex ſimplici apprehenſione pignoris per exequutorem facta non reſultat ſpolium, cum ea non priuet Dominum poſſeſſione, neq. illam in alium transferat.*

5 *Notario non creditur, niſi de ijs de quibus fuit tunc à partibus rogatus.*

Vbi praceſſit ſolum decretum de ſubbaſtando, & deliberando, licèt in aliquo inſtrumento notarius dicat bona fuiſſe ſubbaſtata, & deliberata, illa verba non dicuntur diſpoſitiua, ſed enunciatiua.

6 *Exceſſus non conſideratur, niſi quando decretum eſt pro indebito, vel partim ex vera, partim ex falſa cauſa.*

7 *Subbaſtatio eſt nulla, & intrat ſpolium vbi procedit à radice infecta, videlicet, vel decreto, & mandato relaxato, vel ſubbaſtatione pro maiori ſumma, ſecus vero, quando ſit pro ſumma debita de re maioris valoris, quia tunc ſubbaſtatio ſubſtinetur, & reſiduum reſtituitur Domino.*

8 *Ex receptione reſidui pretij ſcienter, & prudenter facta per tutorem, & curatorem, & praſtationem fideiuſſoris pro euictione rei vendita, dicitur ratificata ſubbaſtatio.*

Ratificatio retrotrahitur.

9 *Ratificatio ſufficit ad trãſlationem poſſeſſionis, vt ſufficeret venditio facta per tutorem, ſeu curatorem ſubſequuta reali traditione, licèt ſecus ſit infecta.*

10 *Tutor poteſt ratificare venditionem bonorum pupilli factam ex cauſa neceſſaria ſolutionis dotis, & in vim iudicati, etiam ſine ſolemnitatibus, & etiam quando bona capta iure pignoris iuſſu iudicis vendantur.*

Tutor tenetur bonam fidem agnoſcere in negocijs pupilli.

11 *Factum à tutore, quod quilibet diligens pater familias feciſſet, ſuſtinetur etiã ſine ſolemnitatibus.*

Tutor poteſt vendere rẽ pupilli, ex qua percipit exiguum introitum ad effectum extinguendi debitum maioris interuſurij.

Minor non recuperat bona nulliter alienata, niſi reſtituto pretio, & fructus in eius vtilitatem vertitur.

MAgdalena prætendebat ſe ſpoliatam poſſeſſione domus liberatæ ex tribus. Primo ex eo, ꝙ mãdatum exequutiũ ſcut. 717. baiochi 70. relaxatum ad fauorem Vincentiæ eius matris pro reſiduo dotis cõtra bona hæditaria Auguſtini olim eius Viri fuerit nouatum per conſignationem ſcutorum 17. baiochi 80. poſt illud factũ, & ſic opus fuerit nouo mandato. Secundo quod exequutio fuerit exceſſiua in dictis ſcutis 17. baiochi 80. & inde reſultet ſpolium iuxta Deciſionem coram bon. mem. *Iuſto in Romana Spolij 26. Februarij* 1606. Tertio ex non ſeruata forma Statuti Vrbis *lib. 1. cap. 194.* circa electionẽ, & æſtimationem peritorum antè deliberationem.

His tamen non obſtantibus dictum fuit, ſpolium non intrare; executio enim cum indè ſequutis proceſſit in vim mandati vigore inſtrumenti dotalis cum obli-
1 gatione Camerali relaxati, & ſeruatis ſeruandis, & propterea capta non fuit ſpoliatiua, ſed iuſta, *vulg. l. iuſte poſſidet ff. de acquir. poſſeſſ. Rot. dec. 641. nu. . par. 1. diuerſ.*

Ad primum fundamentum dicebatur hunc nouandi modum nullo iure probari, imò in contrarium eſſe *vulg. reg. l.*
2 *fin. C. de nouat.* diſponentis per diminutionem ſummę debiti non fieri nouationẽ Præſertim, quia conſigatio facta fuit vigore mandati, quod non poteſt dici nouatum, cum habeat uim ſententiæ, quæ non nouatur, niſi expreſſe agitur *l. 4. §. ſi ex conuentione, & ibi gloſ. in verbo nouatio. Bart. & Angel. in prin. & circa fin. verſ. in gloſ. alias & nu. 6. ff. de re iud.* Ne
3 que acceptilatio, vel ſolutio pro parte nouat. pro alia *§. item per acceptilationẽ verſ. ſicut autem inſtit. quib. mod. tollitur oblig.* aliàs ſi induceretur nouatio, ſolutio partis debiti, quæ non poteſt fieri niſi vo-

lente

Digitized by Google

lente creditore, & ſic eius fauore, l. Tutor
§. Lucius ff. de uſur. retorqueretur in eius
præiudicium contra not. in d. l. 4. §. ſi ex
conuentione ff. de re iudic.

Secundum de exceſſu tollitur, quia
quatenus deducitur ab executione, non
conſtat domum captam fuiſſe pro maiori
ſumma. Et licet exequutor dicat coepiſſe
vigore mandati ſub diebus ibi adnotatis
relaxatis, quod continebat ſummam, non
tamen dicit pro dicta ſumma. Neque ex
ſimplicis apprehenſione pignoris per exe
4 quutorem facta, reſultare poteſt ſpolium,
cum illa non priuauerit Magdalenam poſ-
ſeſſione, nec poſſeſſionem in Vincentium
tranſtulerit ex communi de qua per Alex.
in l. d. Diuo Pio §. ſi ſuper rebus nu. 12.
& 16. Iaſ. n. 15. ff. de acq. poſſ. Neguſ. de
pignor. 3. membr. 3. par. nu. 12.

Quatenus verò in deliberatione legi-
tur, quod facta fuerit pro dicta ſumma
ſcut. 717. baiochi 70. & dum in inſtrumen
to dicitur domum fuiſſe ſubhaſtatam ad
inſtantiam Vincentię Creditricis in ſcutis
717. baiochi 70. vltimo, & plus offerenti
pretio ſcutorum 825. monetæ Verba illa
ſunt proemialia, & enunciatiua, ſeu narra-
tiua Notarij de præterito, quæ non pro-
bant dictam ſubhaſtationem fuiſſe factam,
quia in iis tantum Notario creditur, de
5 quibus eſt tunc rogatus à partibus, Innoc.
in c. quoniam contra nu. 12. verſ. quia
hoc ſatis patet de probat. quem ibi alii cō-
muniter ſequuntur Alex. conſ. 42. nu. 9.
vol. 4. Felin. in c. ſi cautio nu. 69. de fid.
inſtr. Nec re vera pręcedebat ſubhaſtatio,
& deliberatio pro certa ſumma, ſed ſolū
decretum de ſubhaſtando, & deliberando
plus offerenti. Vndè illa verba Notarii
non ſunt diſpoſitiua, ſed prolata habita
relatione ad tempus mandati, de quo non
erat facta ſolutio ſcut. 17. & baiochi 80.
Præſertim quia in diſpoſitiua eiuſdem
inſtrumenti dicitur, quod ſi loco inueſti-
turæ Vincentia vellet pro ſcutis 700. mo
netæ eius dotis præſtare cautionem de
euictione dictæ domus, poſſet illam præſta
re, prout Vincentia obtulit deindè inueſti
turam, & loco illius cautionem præſtitit
pro ſcutis 700. & habuit conſignationem
Cedulæ pro dicta ſumma, & non vltra.

Et ex prædictis excluditur exceſſus, qui
non conſideratur, niſi quando decretum
6 eſt vel pro indebito, ad Bar. in l. Fulcini-
us. §. 2. ff. ex quibus cauſ. in poſſ. eat. vel
partim ex vera, partim ex falſa cauſa, idem
Bar. Caſtr. & alij in l. ſi non ſortem §. ſi
centum ff. de condict. indebit. Ruin. conſ.
160. nu. 26. & 27. vol. 2. gloſ. fin. in l. fin. ff.
de iuriſd. omn. Iud. quam ibi tenent com
muniter omnes DD. vt per Alex. nu. 11.
& in his terminis procedit deciſio corā
Iuſto de qua ſupra. & alię ſimiles, in quibus
nullitas ſubhaſtationis procedebat à radi-
7 ce infecta videlicet, vel decreto, & mādato
relaxato, vel ex ſubhaſtatione pro maiori
ſumma debiti; ſecus vero, quando ſubha-
ſtatio fit pro ſumma debita de re maioris
valoris, quia tunc ſuſtinetur, & reſiduum
reſtituitur debitori. Bald. in l. fin. nu. 4.
verſ. & non plus. C. de iur. dom. impetr.
Affl. dec. 218. n. 2. Ruin. conſ. 160 n. 25. vol.
2. Surd. de alim. tit. 9. q 32. n. 82. & 83.

Ad tertium, de forma Statuti Vrbis non
ſeruata, reſponſum fuit (& hoc tollit etiā
exceſſum, ſi commiſſus fuiſſet) quod ex re
ceptione reſidui pretii ſcienter, & pru-
denter facta per tutorem, & curatorem
8 Magdalenæ, & præſtatione fideiuſſionis
pro euictione dictæ domus ad fauorem
emptoris inducta eſt ratificatio ſubhaſta-
tionis Calcan. conſ. 22. nu. 4. circa fin. verſ.
& breuiter dicendum eſt Crauett. conſ.
159. nu. 5. & conſ. 237. nu. 2. Menoch.
de recuperand. remed. 15. nu. 123. quæ
ratificatio retro trahitur ad diem delibe-
rationis, cap. ratihabitionem de regul. iur.
9 in 6. & saltem ſufficit ad translationem
poſſeſſionis, prout ſufficeret vēditio facta
per tutorem, ſeù curatorem ſubſequuta
reali traditione, quicquid ſit deficta,
Alex. in l. 1. nu. 9. ff. de acquir. poſſeſſ.
vbi Ripa nu. 67. Ruin. in fin. Socc. Iun.
nu. 462. Bolognett. nu. 317. & ſeqq. &
præſertim num 325. Hormanoct. nu. 69.
cum ſeq. Crot. num. 61. uſque ad fin. Rot.
deciſ. 93. n. 11. & 12. par 2 in nouis.

10 Et potuit tutor prædictus ratificare di-
ctam venditionem ſinè ſolemnitatibus,
quia fuit ex cauſa neceſſaria ſolutionis
dotis, & in uim iudicati, ad tex. in l. 1. C. de
præd. minor. & in l. ſed ſi pecunia §. 1. &
§. item quæritur, ff. de reb. eor. & in l. d.
Pio §. fin. ff. de iud. Menoch. de arbitris
lib. 2. centur. 2. caſ. 171. nu. 72. prout
etiam quando bona capta iure pignoris
iuſſu Prætoris venduntur l. 3. in prin. verſ.
pign. & §. ſubſequenti de reb. eor. Menoch.
vbi ſupra nu. 71. Tenetur enim tutor
bonam fidem agnoſcere, l. quoties §. ſicut
ff. de adminiſ. tutor. & ibi Bar. l. non eſt
& l. bonam C. eodem, & magis, quia
Mag-

Magdalena ſuſtinebat onus alimentorum dotalium cum matre ad rationem ſcutor. 7. cum dimidio, iuxta conuentionem factã & ad fauorem ſtatuti Vrbis, à quo interuſurio expediens erat, vt ſe liberaret, cum ex dicta domo non extraheret penſionem ad dictam rationem, & ſic factum fuit id, quod diligens pater familias feciſſet, *l. à tutoribus ff. de administr. tutor.* & minor regulariter non recuperat bona nulliter alienata, niſi reſtituto pretio, & fructibus in eius vtilitatem verſis *l. prædium, & ibi DD. C. præd. minor. deciſ. Pedemontana 160. nu. 6.* ex quibus reſolutum fuit ſententias abſolutorias à ſpolio inteniato contra RR. PP. S. Blaſii de Annulo dictæ domus poſſeſſores, extra Rotam latas, eſſe confirmandas.

DECISIO XLVIII.

R.P.D. VBALDO.

Romana Subhaſtationis.

Lunæ 2. Iunij 1614.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio, & quilibet actus præſumitur validus, & contrarium aſſerens tenetur probare nullitatem.*

2 *Imo eius validitas probatur, vbi facta fuit ſeruatis ſeruandis vigore mandati executiui relaxati, iuxta ſtylum Tribunalis, vbi fuit factum iudicium.*

3 *Neque poteſt prætendi exceſſiua, vbi facta fuit pro ſumma in mandato contenta.*

4 *Licet contra debitorem fideiuſſor agat pro liberatione à fideiuſſione, & creditur pro ſolutione debiti, non tamẽ dicitur debitor bis ſoluere, & vtrumque mandatum ſubſtinetur.*

5 *Fideiuſſor poteſt pro ſatisfacienda prima ſocietate, aliam facere ad commodum, & incommodum debitoris & poſtea pro liberatione ab illa, vel ſolutione illius, agere etiam, quod ſecunda ſocietas facta fuerit principali nõ intimato.*

Intimatio autem requiritur, vbi quis prætendit intereſſe ob retardatam ſolutionem.

6 *Fideiuſſor ſtatim, quod ſoluit poteſt agere pro ſolutis repetendis à principali præſertim, ſi principalis citatus ſuſcepit terminum.*

Suſcipiens terminum ad ſoluendum ſummam petitam, non poteſt dare de exceſſiuitate.

7 *Relationi periti eſt ſtandum.*

8 *Si in mandato, cuius vigore facta fuit exequutio, adſit oſtendatur, & illud non fuerit oſtenſum, non propterea dicitur exequutio nulla, vt intret ſpolium.*

9 *Vbi exequutio fuit facta pro ſumma debita, licet res ſubbaſtata plus valeat, & plus vendita fuerit, non tamen ſubbaſtatio eſt nulla, ſed illud plus vel deponi debet, vel Domino res reſtitui.*

POſt reſolutiones Rotales, & latã ſententiam in hac cauſa, dubitatum fuit, an ſubhaſtatio Vineę, de qua agitur, fuerit nulla, ita vt Domina Hieronyma ſit reintegranda ad eius poſſeſſionem, & licet multa deducerentur pro nullitate ſubhaſtationis, tamen DD. non uidebantur adeo clara, vt neceſſariũ iudicabat, cùm enim præſumptio ſit pro ualiditate, *l. Quoties ff.*
1 *de reb. dub. l. quoties. ff. de verb. obligat. gloſ. in l. ſi poſt diuiſionem in verſ. non poſſe C. de iur. & fact. ignor. Vant. de null. in tit. quid ſit nullitas nu. 22.* cum aliis per *Menoch. præſum. 4. nu. 1. & ſeq. lib 6.* & in terminis executionis, *Surd.* qui materiam exornat *conſ. 39. nu. 7.* vtiq. ad Hieronymam ſpectare videbatur onus concludenter docendi de nullitate, *c. in præſentia de renun. c. cum ſuper de re iud. Vant. de nullita. tit. à quo, & à quibus mod. nu. 5.* latè *Surd. d. conſ. 39. nu. 8. & 9.* & fuit dictum in *Aſculana prædy 27. Nouembris 1606. et prima Martij 1610. coram Reuer. Damaſceno, & in Auguſtana Hoſpitalis 21. February 1611. coram me.* imò cum ſubhaſtatio fuerit facta ſeruatis ſeruandis, & præcedentibus mandatis
2 exequutiuis, & iuxta formam traditã per *Moder. de mod. proced. in Tribunal. A.C. lib. 1. c. 41. in fin.* videbatur conſtare de eius validitate.

Nec de exceſſiuitate executionis poſſe dari, cum fuerit facta pro ſummis in mandatis contentis *gloſ. in l. ab executione in*
3 *verſ. excedat. C. quorum appell. non recip.*

Contard.

*Contard. in l. unica limit. 19. in verſ. ratio-
nem exceſſus nu. 5. & ſeqq. C. ſi de moment.
poſſ. & fuit dictum in Anconitana Separa-
tionis Thori, ſiuè ſpolij 7. Maij 1604. corã
Reuer. Attrebaten. & in eadem 20. Maii
1611. coram R.P.D. meo Manzanedo.*

Mandata autem non eſſe exceſſiua, de-
ducebatur, quia quoad mandatum pro ſcu
tis 300. & fructibus ſocietatis Angelini,
illud non excedit vera ſortem, & fructus
in eo nõ ſunt liquidati, & pro qua ſumma
D. Maurellus inſolidum pro ſua releuati-
one egit, & obtinuit mandatum contra
D. Hieronymam conſortem.

Nec obſtare viſum fuit, quod vt ſatiſ-
fieret Angelino bo. me. Clericus à Cornea,
& Maurellus confideiuſſores ſimul acce-
perint ad ſocietatem Officii à D. Veroſ-
pio ſcuta 400. & quilibet pro rata reco-
gnouit bonam fidem, & ſoluentes Angeli-
no, reportauerint pro rata iuriũ ceſſionẽ;
Quia Maurellus, non egit ceſſionario no-
mine, ſed longè ante dictam ceſſionem
pro ſua liberatione à moleſtiis vigore
obligationis D. Hieronymæ de conſeruan
do illum indemnem.

Nec facit, quod D. Corneus egiſſet,
vel agere potuiſſet, & ſic D. Hieronyma
4 fuiſſet coacta bis ſoluere; nam ſi ſemel vtri-
que fuiſſent liberati Corneus, & Maurellus
*Inſtit. quibus modis tollit. oblig. in prin.
verſ. item ſi reus*, & ſic non fuiſſet coacta
bis ſoluere. Interim verò ea non ſoluente
ſemper ipſius obligatio viua remãſit erga
Maurellum, qui in ſolidum conuentus, &
in ſolidum ſoluens, iuſtè reportauit in ſoli
dum mandatum contra D. Hieronymam,
eoque magis, quod Maurellus in ſolidum
Veroſpio ſatisfecit de ſumma ab eo habi-
ta, pro ſatisfaciendo Angelino, vt ſupra
dictum eſt.

Quò vero ad mandatum relaxatum
pro ſcutis 545. neque illud uidebatur
exceſſiuum, cum eſſet relaxatum pro rele-
uatione D. Maurelli à moleſtis ſibi il-
latis à Molaria, occaſione ſocietatis in di-
cta ſumma ad eius fauorem contractæ, pro
ſoluenda ſorte alterius ſocietatis cum
Carolo à Monte, & fructibus alterius ſo-
cietatis Angelini, cũ expreſſa declaratio-
ne, quod commodum, & incommodum
dictæ vltimæ ſocietatis pertineret ad di-
ctam Hieronymam, quod Maurello fide-
iuſſori D. Hieronymæ facere licuit etiam
ſine alia intimatione facta Hieronymæ, vt
eſt in terminis deciſio bo. me. Robuſterii
in *Romana ſocietatis 21. Octob. 1580. re-
lata inter impreſſ. diuerſ. deciſ. 251. nu. 1.
& 2. par. 2.* Vndè non obſtat deciſio in
cauſa *Romana Cambiorũ 17. Decembris
1584. coram Gypſio*, cum aliis allatis. quia
hic non agitur de ſoluendo aliquo intereſ
ſe Maurello, ratione ſibi retardatæ ſolu-
tionis ſui crediti, in quibus terminis pro-
cedit illa deciſio, ſed de reſarciendis dam-
nis ab eo paſſis ob fructus, & ſortem
dictæ ſocietatis ſolutos, quo caſu non re-
quiritur intimatio, vt admittere videtur
dicta deciſio in verſ. *ne quicquam* per tex-
tum in *l. ſi vero §. ſi mihi & l. ſi mandato
§. ſi fideiuſſor ff. mandat.*

Non obſtat, quod plures partitæ dictæ
ſummæ contentæ in mandato non videan
tur imputandæ. Quia vltra quod ſatis vi-
6 detur eſſe Maurello, quod ipſe fuit mole-
ſtatus, & coactus ſoluere dictam ſummam,
ceſſat difficultas, ex quo D. Hieronyma ci
tata ad ſoluendum ſcuta 545. medio iura-
mento faſſa fuit debitum, & ſuſcepit ter-
minum ad ſoluẽdum, cuius termini vigore,
fuit relaxatum mandatum, & ideò non
videtur poſſe amplius dare de exceſſiuita-
te *iux. tex. ad l. ad ſolutionem C. de re
iud. Rom. conſ. 9. in fin. verſ. præterea.*
Et demum accedit auctoritas periti de
communi partium conſenſu electi, qui ta-
xauit Creditum Maurelli in ſcutis 885.
7 cuius periti Iudicio videtur ſtandum, *gloſ.
in l. item ſi vnus, §. principaliter in verſ.
Auctoritate in fin. & ibi Bald. in fin. ff.
de arbitr. Bar. in l. 2. ad fin. C. de pignor.
Pariſ. conſ. 96 nu. 32. lib. 1.* & fuit dictũ
in *Rom. Mercedis 14. Nouembris* 1611.
coram me, & hanc ſummam videtur pars
aduerſa approbaſſe, ex quo reliquas parti-
tas, quas impugnat, paſſa eſt reponi inter
prætenſiones Maurelli, vt conſiderauit
*Rota in cauſa Salamantina cenſurarum 5.
Decembris 1607. coram R.P.D. meo Pam-
philio.*

Non obſtant, quod mandata eſſent cum
clauſula oſtendatur, & tamen non fuerint
oſtenſa, quia ſecundũ fuit oſtenſum domi
8 dimiſſa copia, primum verò fuit oſtenſum
D. Io. Baptiſtæ marito D. Hieronymæ, vt
conſtat ex relatione Curſoris, vltra quod
talis nullitas non videbatur conſiderabi-
lis ad effectum, de quo agitur.

Non obſtat, quod creditũ Maurelli ſit
in ſcutis 883. vt dictũ eſt, & tamen habue-
rit ex pretio Vineæ ſubhaſtatæ ſcuta 900.
& ſic exceſſus ſit patens, quia cũ ſubhaſta-
tio

tio fuerit facta pro ſummis contentis in mandatis, licet res ſubhaſtata pluris valeat, & pluris fuerit vendita, non tamen ſubhaſtatio eſt nulla, ſed ſolus illud plus debet reſtitui debitori, vel deponi pro expenſis liquidandis, vt per *Moder. in d. prax. c. 41. in fin. & eſt tex. in l. fin. & ibi Bald. nu. 4. verſ. ibi ſin autem minus* & *verſ. & è contra C. de iur. dom. impetr. Ruin. conſ.* 160. *nu.* 25. *lib.* 2. & dicit ſummopere notandum *Mandoſ. ad Roman. conſ.* 454. *in littera O. in fin. cum alijs per Burſat. conſ.* 184. *nu.* 38. *vbi de magis communi lib.* 2. ſed nec videtur plus percepiſſe Maurellus ſtantibus prætenſionibus ſcutorum 60. & alijs deductis per informantes, ex quibus, vel abſorbentur prætenſiones ex aduerſo adductæ, vel ſaltem res adeo redditur turbida, vt nullitates allatæ non videantur attendendæ ad effectum de quo agitur, vt intret ſpolium.

Ex quibus fuit reſolutum ſubhaſtationẽ fuiſſe validam.

DECISIO XLIX.

R. P. D. MANZANEDO.

Fauentina Hæreditatis.

Die vndecima Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio tutoris de reddendo rationem adminiſtrationis, & reſiduum non obligat ad reſtituendum quid certum donec ratio reddita fuerit, cum poſſit eſſe, quod tutor remaneat in maiori quantitate creditor.*

2 *Contra tutorem datur actio ad factum, vt ſcilicet rationem reddat, non autẽ ad quid certum.*

3 *Non tamen procedit quoad bona particularia deſcripta in inuentario.*

4 *Non procedente liquidatione non eſt locus executioni, & Iudex ad eam procedere non poteſt.*

5 *Inſtrumentum, ſententia, vel depoſitum non liquida non poſſunt executioni demandari.*

Inſtrumenta dum liquidantur non gaudent beneficio executionis, ſed poſt quam ſunt liquida incipiunt habere vires.

Domini dixerunt mandatum Auditoris Cameræ fuiſſe nullum tanquã relaxatum contra Iſabellam tutricem filiorum pro quarta parte Hæreditatis tangente Mariam, & cum obligatio Tutricis ſit de reddenda ratione adminiſtrationis cum reſidui reſtitutione, & ſolutione, quod non inducit obligationem, reſtituendi aliquam certam quãtitatem antè
1 redditionem rationis, & ſic antè liquidationem, vt *trad. Alex. conſ.* 192. *ante numerumſecundum lib.* 7. qui poſtea ante numerum tertium reddit rationem, nempè, quia in redditione rationis poterit conſtare tutorem eſſe creditorem in maiori quantitate ſibi petita, cum in hac redditione rationum debeat compenſari impenſa facta per tutorem in re pupilli *l.* 1. *§. præterea ſi tutela ff. de contrauen. tutor. & vtilib. action. & l.* 1. *§. ſed & ſi ſeruus ff. de tutor. & ration. diſtrahen.* quam rationem tradit etiam *Purpurat.*
2 *conſ.* 339. *nu.* 5. dicens datur contra tutorem actio ad factum, vt rationem reddat, non vero ad aliud certum, & *Surd. deciſ.* 184. *num.* 1. & *Anchar. conſ.* 235. *num. primo, verſ. præterea* dicit procedere ob incertum exitum rationis reddendæ adminiſtrationis, ex datis & receptis hinc indè; ex quibus reſoluit, quod liquidatio debeat præcedere cum antè præfatam redditionem rationum videbatur nihil poſſe dici certum, aut liquidũ, & ſic non poſſe procedi ad exequutionẽ contra Iſabellam Tutricem ex præfatis, quæ tamen dicebantur non procedere
3 quoad bona deſcripta in inuentario; ex quo debitum tutricis probatur *l. fin. C. de arbitr. tutel. ex plurib. relatis tradit Surd. d. deciſ.* 184. *num.* 3. nihilominus non videbatur iſtud motiuum intrare in noſtro caſu, in quo non fuit mandatum relaxatum pro reſtitutione alicuius rei certæ contentæ in innentario, & quamuis conſtet de inuẽtario facto, & ꝙ tutrix habeat bona hæreditaria, & conſtet quartam deberi Mariæ, & reſpectiuè quartæ

ſit quota liquida non ex eo tamen redditur liquida quantitas præfatæ quotæ, nec quid, nec quale, nec quantum in illa continea tur, & cum mandatum fuerit relaxatum exequendum ſuper bonis eiuſdem Iſabellæ Tutricis, non liquidatis con
4 tentis in dicta quota quartæ partis, videtur exequutio nulla, ex defectu liquidationis neceſſariæ, qua non præcedente, non eſt locus exequutioni, *Bartol. in l. proindè, §. notandum, ff. ad l. Aquiliam, Bald. in l. 2. de executione rei vendita, Alexander in conſil.* 115. *num.* 10. *lib.* 7. *Ařin. in tract. de exeq. par.* 1. & vltra ibi citatos id tenet *Roder. Suar. in l. poſt rem iudicatam, ff. de re iudic. in declaratione l. Regni limit.* 4. *& Couar. lib.* 2. *c.* 11. *nu.* 1. *verſ. in ſumma*, vbi affirmatur nullibi probari poſſe, quod Iudex ad exequutionem procedere valeat non procedēte liquidatione; & inſtrumen
5 tum, ſententiam, vel depoſitum, non liquida non poſſe exequutioni mandari, ait *Galleſ. de obligat. Camer. in quæſt. de liquid. nu.* 8. *& per totum, & Bald. in l.* 2. *nu.* 7. *verſ. modo quaro, C. de exequut. rei iudicat.* dicit, quod inſtrumenta dum liquidantur non gaudent beneficio exequutiuo, ſed poſtquam ſunt liquida, ſic, tunc ſtatutum de exequendo incipit habere vires, ex quibus ſic reſolutum fuit relictis alijs fundamentis pro iſta parte ab informantibus adductis, quæ fuere viſa non tranſire ſine difficultate.

Et ita, &c.

DECISIO L.

R. P. D. N.

Carpentoraten. Bonorum.

Lunæ die 19. *Decembris* 1611.

SVMMARIVM.

1 *Sententia vigore clauſula parito iudicato, debet executioni demandari ab eo Iudice à quo fuit lata.*

Quod procedit, ſi fuit petita executio officio Iudicis nobili, ſecus autem ſi ſit intentata actio in factum, ſeu rei iudicatæ, quia tunc poteſt intentari coram quolibet alio Iudice.

2 *An vbi proponitur hæc actio, requiratur libellus, & conteſtatio litis cum plena cauſæ cognitione.*

Dic, quod etiam ſi procederetur ſummariè, ſaltem requiritur citatio partis.

Citatio requiritur in quocumque iudicio, etiam ſi procedatur ſummariè, & iuris ordine non ſeruato.

3 *Requiritur in executione, quando mutatur perſona Iudicis.*

Executio facta præcedente liquidatione eſt nulla.

4 *Relatio, ſeu menſuratio facta ab vno tantum ex duobus peritis electis eſt nulla.*

5 *Relatio data parte non citata, vbi partes non interuenerunt in examinatione negocij eſt nulla.*

6 *Executio facta pendente appellatione ab exceſſu eſt attentata.*

Ab exceſſu licet ſemel appellare.

CVm hæc cauſa proponeretur 4. Nouembris præteriti ſuper mandato de manutenendo, cui eſſet dandum, Rota ordinauit, vt videretur ſuper nullitate executionis ſententiarum ſuper qua dato particulari dubio 19 Decembris informante tantum Antonio, fuit pro nullitate reſolutum. Si enim aduerſarij incumbunt executioni primo loco factæ per Vicelegatum, illa ſuſtineri non poteſt, nam tertia ſententia cui parendum fuit vigore clauſulæ Parito Iudicato, non fuit ab ipſo
1 Vicelegato, ſed à quodam Ioſepho Suarez lata, vnde ab ipſo, non ab alio debeat executioni demandari *cap. quoad conſultationem, de re iud. l. properandum. §. fin autem reus, C. eodem tit. DD. in l. a diuo Pio §. ſententiam, vbi Iaſ. nu.* 3. *ff. de re Iud. cum alijs per Surd. conſ.* 204. *nu.* 1. quod procedit ſi fuit petita executio officio Iudicis nobili licet ſecus, ſi eſſet intentata actio in factum, ſeu rei iudicatæ, quæ poteſt coram quolibet alio Iudice intentari, *l. finali in fine. Cod. de præſcriptio. long. temp. Felin. in cap. poſtulaſti, n.* 11. *de for. compet. Surd. ibi nu.* 7. Et vbi coram Vicelegato fuiſſet intentata actio iudicati, Vicelegatus nulliter proceſſiſſet par-

partem non citando, licet enim magna ſit inter Dominis diſſenſio, an vbi pro-
a ponitur hæc actio requiratur libellus, & conteſtatio litis, cum plena cauſæ cognitione, vt per *Neuiz. conſil. 4. num. 1. & cum duob. ſequentibus, & num. 11. & 12.* attamen negari non poteſt, quin iſto caſu, in quo ſaltem ſummariè proceditur, ex traditis ibi per Neuizanum non fuiſſet neceſſaria citatio, quæ requiritur etiam vbi ſummariè proceditur, & iuris ordine non ſeruato, latè *Gabriel. de citation. concluſ. prima, num. 36. & pluribus ſequentibus*, & citatio ſequitur in execu-
3 tione, quando eſt mutata perſona Iudicis, ex cumulatis per *Gabriel dicta concluſ. num. 123.* Nulla eſt enim dicta executio, quia facta fuit non præcedente liquidatione, quæ tamen præcedere debuit, *gloſ. in l. 11. vbi Bart. num. 2. & 5. C. de ſententi. ex breui recitan. Bald. in l. 1. ſub num. 4. verſic. quædam opponuntur, C. de iur. & facti. ignor. cum cumulat. per Surd. conſil. 248. num. 13.* Si autem Quærelli nituntur poſſeſſioni vigore mādati vltimo loco relaxati, illa pariter eſt nulla ex prædicto defectu, quod non fuit facta à Iudice, qui illud relaxauit, & quia non præceſſerant liquidationes, & detractiones, nec data cautio in forma depoſiti, iuxta formam ſententiæ, cui vigore fuit facta executio. Neque ſuſtineri poteſt prætenta allegata liquidatio, quia ex duobus
4 menſuratoribus electis vnus tantum retulit, & ob id relatio eſt nulla, iux. not. in *l. ſi in tres, ff. de arbitr.* eſt etiam nulla, quia non fuit facta parte citata, nec partes interuenerunt in examine negocii. *Creſcent. deciſ. 2. num. 2. de Arbitr.* Executio etiam eſt attentata, quia facta pendente appellatione ab exceſſu, quæ ſemel concedıtur, *l. ab executione, C. quorum appellat. non recipien. cap. quo ad conſultationem, & ibi Doctores, de re iudic.* Quia tamen illi de Quærellis non informarunt forſan aliquo errore capti. Domini ordinarunt, quod cauſa iterum proponatur, & audiatur.

DECISIO LI.

Coram CARD. PAMPHILIO.

Vrbeuetana Domus.

Lunæ 5. Decembris 1593.

SVMMARIVM.

1 *Subbaſtatio facta de bonis minoris non obſtante compenſatione; qua ipſe ſe ſe tueri poteſt eſt nulla.*
Præſertim ſi pupillus non fuit defenſus.
Etiam ſi haberet procuratorem, vbi procurator citatus, non acceptauit mandatum procura, vel numquam coparuit.
2 *Procurator conſtitutus à matre tutrice ſine decreto Iudicis, non dicitur legitimus procurator.*
3 *Et ſi ſit citatus tutor qui non comparuit neque ſuſtinetur iudicium Tutela non præſumitur.*
4 *Tutor, quis non doceatur de tutela, nec ſufficit eum citari, niſi tutela oſtenſa.*
4 *Mater præfertur in tutela omnibus agnatis.*
5 *In ſubhaſtatione rerum minorum, requiritur terminus ad reluendum ſaltem viginti dierum.*

PRo informante, ſcilicet domum de qua agitur deberi hæredibus q. Pyrrhi non obſtante ſubhaſtatione facta ad inſtantiam Marci vti creditoris ipſius Pyrrhi. quod vt ex facto deducitur, facta fuerit non oppoſita exceptione compenſationis, qua Pyrrhus ſe tueri poterat, & ſaltem, quia non intimatis moleſtiis potuerit per Marcum ſolui, *l. ſi procuratorem §. ignorantes, l. idemque, §. generaliter, ff. mandati, l. 1. §. hæc verba, ff. ne eius fiat. & l. cum vero, §. ſubuentum, ff. de fideicommiſſ. libert. l. Fulcinius, §. vbi Bartol. num. 6. ff. quibus ex cauſis in poſſeſſ. eat. Alexand. l. ſi finita, §. Iulianus in fine, ff. de damn. infect. Rom. conſil. 454. num. 9. & 20. Ruin. conſil. 160. nu. 26. lib. 2.* præſertim ad effectum

ve potuerint diſtrahi bona minorum, *l. obses, & l. minorum, C. de præd. min. l. magis puto, §. nec paſſim ff. de reb. eor. Pariſ. conſ. 85. nu. 19. lib. 3. cum alijs per Roland. conſ. 33. nu. 1. cumſeq. lib 1.*

Et tanto magis, quod iſta ſubhaſtatio fuit facta contra pupillos penitus indefenſos, cum Achilles, qui tanquam eorum procurator fuerat citatus, nunquam acceptauerit onus procuræ. *Rot. deciſ. 7. de procurator. in uerſ. & nunquam comparuerit, l. cum & minores, vbi Bart. nu. 5. C. ſi aduerſ. rem iudicat. l. contra pupillum, ff. de re iud. Socin. Iun. conſ. 70. nu. 33. lib. 2. late Put. deciſ. 306. lib. 2.*

Vltra quod, nec etiam erat legitimus
2 procurator, cum eſſet conſtitutus à Matre vti tutrice abſque Iudicis decreto, *§. fin. Inſtit. de curat. l. decreto ff. de adminiſtr. tut. Bart. in l. actor. ff. rem ratam haberi.*

Non obſtat, quod in partibus fuerit citatus Priamus Patruus iſtorum minorum,
3 vti eorum tutor, quia vt in facto deducitur, nec ipſe adſtitit defenſioni huius cauſæ, *Bart. in d. l. cum Minores, nu. 5. Salyc. nu. 6. Put. d. deciſ. 306.* & etiam non conſtat de eius tutela, quæ cum ſit facti non præſumitur, *Alex. conſ. 94. nu. 4. lib. 7.* præſertim ſtante Matre, quæ in
4 hac materia præfertur omnibus agnatis, *Authen. matri, & auiæ, C. quando mul. tut. offic. fung.*

Accedit etiam, quod iſta ſubhaſtatio patitur multas alias difficultates, de quibus per informantes, & videtur etiam nimis feſtinanter facta, & abſque aliqua præfixione termini, ad reluendum, qui
5 tamen in rebus minorum ad inſtar bonorum Eccleſiæ ſaltem viginti dierum de iure communi requirebatur, *iux. Authen. hoc ius porrect. C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. Bald. in l. 2. ſub nu. 16. C. de fid. inſtr. & iur. haſt. fiſcal. lib. 10. Fab. de Monte in tit. de empt. & vend. ꝗ. 5. princip. nu. 81. cum ſeq. Rol. d. conſ. 33. nu. 14. lib. 1. & latè Menoch. de arbitr. iud. caſ. 171. nu. 28.*

DECISIO QVINQVAGESIMA ſecunda.

R.P.D. VBALDO.

Mantuana Bonorum.

Veneris die 16. Decembris 1601.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium datum Iudici in reſcripto Papæ debet regulari à iure.*

2 *Sententia nulla ex defectu citationis reuocari.*

3 *Arbitrio Iudicis, vbi eſt aliquid remiſſum, videtur etiam aliquid remiſſum de rigore iuris.*

Quod pars citetur non eſt rigor, ſed æquitas cum reſpiciat defenſionem competentem de iure naturali.

4 *Ad ſanandam nullitatem ex defectu citationis, non eſt locus iu arbitrio.*

5 *Stante contumacia partis in comparendo, poteſt Iudex ſine alia citatione ferre ſententiam quandocunque:*

Dic, quod hæc opinio eſt valde controuerſa, & verior eſt, quod ſententia non poſsit ferri, niſi die ſequenti.

6 *In executione ſententiæ facienda ſuper eiſdem rebus petitis, non requiritur noua citatio.*

Dic procedere, quando condemnatio præceſſit præciſe, & in ſpecie ſuper rebus petitis, non autem in genere, quia ſi ſententia lata ſit in genere ſuper immiſſione bonorum, vel ſimilis, requiritur noua citatio.

Prout etiam noua citatio requiritur ſi non ſit eadem perſona iudicis, qui ſententiam tulit, & exequutoris illius.

7 *Licet vigore Statuti procedi poſſet de plano, & ſine ſtrepitu, & figura iudicii, non tamen cenſetur ſublata neceſſitas citationis.*

Cita.

Digitized by Google

Citatio eſt de iure naturali.

Executor non poteſt procedere ad executionem, ſeu immiſſionem non præcedente liquidatione per Iudicem cōpetentem ſuper qualitate bonorum in qua dari debet immiſſio.

8 *Stante incertitudine ſententia exequutioni demandari non poteſt.*

9 *Statutum, quod non poſſit dici de nullitate, niſi infra certum tempus non intelligitur de nullitate notoria ex eiſdem actis.*

10 *De iure debet prius terminari poſſeſſorium, quam petitorium.*

Et vbi eſt commiſſa cumulatio petitorij cum poſſeſſorio de iure non videtur danda, & num. 11.

In ſpolio non datur cumulatio petitorij cum poſſeſſorio.

Spolium eſt magis priuilegiatum, quam cetera poſſeſſoria.

Spoliatus eſt ante omnia reſtituendus.

Nec tenetur ante reſtitutionem reſpondere ſpoliatori in petitorio.

11 *Et hæc procedunt etiam in bonis feudalibus quibus vaſſallus eſt ſpoliatus à Domino.*

12 *Vbi ſpolium eſt turbidum ſolet admitti cumulatio petitorij cum poſſeſſorio.*

Sed videtur clarum, vbi fuit deuentum ad exequutionem abſque citatione, & non præcedente liquidatione legitima.

13 *Iudex nulliter procedens dicitur ſpoliare.*

CVm die 17. Iunii proximè præteriti fuiſſet reſolutum executionem inſtante Domino Carolo in partibus factam, nullam fuiſſe, & attentatam ex rationibus, quæ in deciſione tunc extenſa afferuntur, fuit pro parte eiuſdem Domini Caroli adita Signatura Sanctiſſimi pro ſanatione nullitatum, & reiectione attentatorum, necnon pro cumulatione petitorii, & poſſeſſorii; ſed Sanctiſſimus circa attentata nihil reſcripſit. Quo verò ad nullitates, & cumulationem reſcripſit, *Arbitrio Rotæ*; ideo emanauit dubium, An intraret Arbitrium, & Rota negatiuè reſpondit, quia hic deficit citatio ad ſententiam, vt oſtenſum eſt in dicta deciſio-
1 ne: Vnde cum arbitrium reguletur à iure. *Bart. in extrauagan. ad reprimendũ in verbo videbitur nu. 8. Rot. deciſ. 349. ſub num. 1. parte prima diuerſor. Caſ. de Graſſ. deciſ. 7. num. 7. & deciſ. 8. num. 2. & 4. de ſentent. & re iudic.* de iure eſt
2 vt ſententia nulla, ex defectu citationis reuocetur. *Clemen. ſæpè, §. ſententiam, de verbor. ſignificat. Clem. Paſtoralis, de re iudicata, l. 1. §. item cum ex edicto, ff. qua ſentent. ſin. appell. reſc. Decius conſil. 603. num. 11. Vant. de nullit. ex defect. citat. nu. 56. Caſ. de Graſſ deciſ. 11. num 2. de ſentent. & re iudic. relata inter impreſſas deciſiones 361. num. 2. par. prima.*

3 Et licet arbitrium aliquid remittat de rigore iuris, *Creſcen. deciſ. 4. num. 3. de teſtib.* & ſæpè tenuit Rota, tamen, quod pars citetur non eſt rigor, ſed potius æquitas, cum reſpiciat defenſionem de iure naturali competentem, *Bart. in dict. extrauag. ad reprimendum, in verbo & figura, num. 6. gloſſ. in dicta Clement. ſæpè, in verbo defenſiones, de verbor. ſignific. Bald. in l. cum fratrem, in fin. C. de his quibus, vt indign. Socin. conſil. 12. colum. 2. lib. 1. Marant. de ordin. iudic. par. 4. num. 16. diſtinct 10. & par. 6. in tit. de citation. num. 3.* Et propterea aliàs Rota ad effectum ſanandi eiuſmodi nulli-
4 tatem prouenientem ex defectu citationis, cenſuit non eſſe locum arbitrio, *vt in Zamoren. Pecuniaria 20. Martij 1609. coram. R. P. D. meo Caualerio, & in Romana Nullitatis ſubbaſtationis 10. Iunij eiuſdem anni coram R. P. D. meo Ludouiſio.*

Non obſtat, quod procurator D. Aemiliæ fuerit contumax in termino citationis, qui erat pro prima hora iuris ſequenti; & ſic de ſero, ipſe vero comparuit paulo poſt citationem, vt in ſummario
5 Domini Caroli num. 6. qua ſtante contumacia potuerit Iudex ſine alia citatione quandocumque ferre ſententiam, *iuxta notata per Bald. in l. cum in eo die, C. quando prouoc. non eſt neceſſ. Caſtr. conſil. 254. ſub num. 3. verſ. præterea etiam par. ſecunda.* Quia præter reſponſiones datas per informantes, aduertendum eſt illam Bald. & Caſtrenſ. opinionem, quod in contumaciam non comparentis in termino poſſit ferri ſententia abſque alia Citatione, quacumque die quantumuis remota eſſe controuerſam, quia immò non niſi die ſequenti tantum

ſeri poteſt; ſecundum veriorem, & magis
communem opinionem, quam ſequun-
tur Alex. in l. ſi finita §. Iulianus nu. 48.
ff. de damn. infect. Roman. conſ. 136.
nu. 2. lib. 5 pro qua eſt tex. & ibi DD.
in c. conſuluit de off. delegat. faciunt notat.
per Alex. in l. de unoquoque nu. 7. de
re iud. cum alijs per Gabr. de citation. con-
clu. 1. in 69. limit. nu. 447. In caſu au-
tem noſtro ſententia fuit lata ſecunda die
poſt terminum citationis.

Non obſtat, quod in mandato de exe-
quendo, in quo verſamur, quando peti-
6 tur ſuper eiſdem rebus petitis, non requi
ratur noua citatio, ſecundum magis com
munem opinionem, de qua per Caſſad. de-
ciſ. 6. nu. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propr. Gabr.
de citat. concl. 1. nu. 131. cum alijs per
Honded. conſ. 20. n. 45. lib. 1. Quia fuit
reſponſum, quod id procederet, quando
cōdēnatio præceſſiſſet præciſè, & in ſpecie
ſuper rebus petitis, non autem in genere,
vt in hoc caſu, in quo Iudex pronuncia-
uit in genere D. Carolum eſſe immitten-
dum in poſſeſſionem bonorum, quæ non
eſſent conceſſa pro hæredibus vtriuſq.
ſexus, & ſic intrat doctrina Bar. in l. à
Diuo Pio §. in vendit. ſub nu. 2. verſ. ego
dico, & ibi etiam alij, ff. de re iud. quod re-
quiratur noua citatio præſertim cum nón
fuerit eadem perſona Iudicis, qui tulit
ſententiam, & executoris. Alex. in d. §. in
vend. nu. 35. Maran. de ord. iud. per 6.
in tit. de execut. ſent. nu. 18. Io. Ludouic.
deciſ. Peruſ. 6. ſub nu. 2. & 3. par. 1. Gabr.
d. concl. 1. de citat. nu. 131.

Non obſtat Statutum Mantuanum,
quod in executione poſſit procedi de pla-
no, ſinè ſtrepitu, & figura Iudicii, & vi-
7 deatur tollere ordinem iuris ciuilis, &
rem redigere ad terminos iuris naturalis,
quia nō propterea cenſetur ſublata neceſ-
ſitas citationis, quæ eſt de iure naturali,
vt conſtat ex prædictis, & ita reſpondet
Socin. conſ. 12. col. 2. lib. 3.

Adeſt etiam in propoſito alia nullitas
conſiderata per DD. in deciſ. in hac cau-
ſa facta, quia executor proceſſit ad execu-
tionem, non facta legitima liquidatione
per Iudicem competentem ſuper qualita-
te bonorum, in quæ dabatur immiſſio,
l. hac autem §. 1. ff. ex quib. cauſ. in poſſeſſ.
eat. Bald. conſ. 165. lib. 4. quia ſtante in-
certitudine ſententia executioni mandari
8 non poteſt. Surd. conſ. 186. nu. 24. lib. 2.
Et quæ contra eam dicuntur, benè vide-
bantur tolli, cum ex deciſione, cum ex ad-
ductis per informantes pro D. Aemilia.

Non obſtat aliud ſtatutum Mantua-
num, quod non poſſit dici de nullitate,
niſi infra certum tempus, quia placuit il-
la reſponſio, quod non intelligatur de
9 nullitate notoria ex eiſdem actis ex alleg.
in deciſ. Pedemont. Oſaſc. 142. num. 31.
Surd. conſ. 153. num. 16. lib. 3. Et in
Statuto Mantuæ tenuit Rota deciſ 666.
num. 3. par. 1. diuerſ.

Quòd verò pertinet ad cumulationem
petitorij, & poſſeſſorij, pariter DD. cen-
ſuerunt non eſſe locum arbitrio, cum de
iure prius debeat terminari poſſeſſorium,
10 quam petitorium, l. Ordinarij C. de rei
vendicat. l. incerti C. de interd. l. ſi de vi,
ff. de iud. præſertim cum ſimus in ſpolio,
quod eſt magis priuilegiatum, quam ce-
tera poſſeſſoria, Clem. 1. vbi Gloſ. in ver-
bo ſpoliantis de cauſ. poſſeſſ. & propr Goza
din conſ. 10. num. 3. adeo vt ſpoliatus
ſit ante omnia reſtituendus, l. ſi quis ad ſe
fundum, C. ad l. Iul. de vi pub. l. ſi colo-
ni C. de agric. & cenſit. l. 11. DD. in l.
naturaliter §. nihil commune vbi Ripa
num. 46. ff. de acquir. poſſeſſ. Surd. conſ.
28. num. 29. lib. 1. & conſ. 166. num. 1.
lib. 2. Gabr. conſ. 149. num. 22. lib. 2.
Pariſ. conſ. 70. num. 25. lib. 4. Menoch.
de recuper. remed. 1. num. 2. nec tenea-
tur ante reſtitutionem ſpoliatori reſpon-
dere in petitorio, DD. in d. §. nihil com-
mune, vbi Alex. num 20. & Rip. nu. 25.
idem Rip. in cap. ſæpè num. 37. & 50. de
reſtit. ſpoliat. concl. 1. num. 45. Menoch.
de recuperand. remed. 15. num. 471. &
conſ. 2. num. 189. lib. 1. quæ procedunt
11 etiam in bonis feudalibus, quibus vaſſal-
lus ſit ſpoliatus à Domino, l. 1. §. ſi verò
de inſt. Vaſſall. qui cenſuum eſt, & ibi
Afflict. num. 74. 80. & ſeq. in cap. 1.
verſ. ſed laudatum de contr. inter Epiſc.
& Vaſſall. ibiq. Afflict. in 4. notab. nu. 11.
Rolan. conſ. 0. num. 11. lib. 3. & conſ.
32. num. 52. lib. 4. Soccin. Iun. conſ. 68.
num. 129. lib. 3. Ioffred. conſ. 5. ſub nu.
27. & ſeq. Gabr. d. concl. 1. de reſtit. ſpo-
liator. num. 44. & concl. 5. num. 8. Me-
noch. de recuper. remed. 1. ſub num. 98.
propter quas rationes aliàs Rota cenſuit
non eſſe locum arbitrio ad prædictam
cumulationem in vna pecuniaria Spolij
8. Iunij 1607. coram R.P.D. meo De-
cano.

Nec videbatur obſtare, quod quando
ſpolium eſt turbidum, Rota ſoleat ad-
12 mittere eiuſmodi cumulationem, vt in

cauſa Romana Cottigij 6. Martij 1606. coram D. meo Sacrato, & in Narnien. Confinium 7. Aprilis eiuſdem anni coram Domino meo Coccino, & in alijs allegatis. Quia reſpondebatur ſpolium in hoc caſu non videri turbidum, cum fuerit deuentum ad executionem, abſque aliqua citatione, & non præcedente liquidatione legitima, cuius defectus cauſat ſpolium, vt fuit reſolutum in Romana Vineæ 14. Octobris 1605. coram Domino meo Ludouiſio, cuius copia data fuit, in qua cumulantur aliæ plures deciſiones, & non eſt dubium, quod Iudex nulliter
13 procedens dicitur ſpoliare, cap. conquerente, vbi Abb. de reſtit. ſpoliat. Alberic. in l. ſi de vi nu. 19. ff. de iud. Aym. conſ. 140. ſub num. 40. Surd. conſ. 168. num. 26. & conſ. 189. num. 2. lib. 2. Gabr. de reſtit. ſpoliat. concl. 1. num. 123. Menoch. de recuper. remed. 8. num. 3.

Quod pertinet ad attentata non videbatur DD. tractandum de arbitrio, cum ſuper iis Sanctiſſimus nihil reſcripſerit, vt ſupra dictum eſt.

Et ita deciſum.

DECISIO LIII.

R. P. D. LITTA.

Romana Societatis officij.

Veneris 10. *Nouembris* 1600.

SVMMARIVM.

1 *Pretium poteſt retineri per emptorem, donec venditor impleat pro parte ſua promiſſa.*

2 *Exceptio non implementi poteſt opponi contra agentem vigore inſtrumenti habentis exequutionem paratam, etiam quod ex diſpoſitione ſtatuti contra illud nulla exceptio opponi poſſit.*

3 *Exceptio non implementi eſt adeo fauorabilis, vt ſuper ea ſuppleat Iudex etiam parte non opponente.*

4 *Exceptio non implementi oneris ex vno contractu non poteſt opponi contra aliud.*

5 *Vbi ex pretio rei venditæ facta eſt Societas officij, pecuniæ in dictam ſocietatem conuerſæ non debentur amplius ex primo contractu, ſed ex ſecundo.*

6 *Creditori competit retentio pecuniarum ſui creditoris ſi ipſe ſit eiuſdem ſui creditoris creditor ex alia cauſa. Ita tamen procedit, vbi eius creditum eſt clarum, & liquidum.*

Marcus Antonius Brutus vendidit Mercurio Accurſio Officium Notariatus A. C. quod habebat pretio ſcutorum vndecim mill. monetæ, cum pacto, quod Mercurius ſolueret in contanti ſcuta nouem mill. reliqua duo millia retineret in ſocietatem officij ſuper dicto officio ad ſex menſes, & deinde ad beneplacitum ambarum partium; ſoluta fuerunt dicta ſcuta nouem mill. Bruto, & etiam fuit ſtipulatum inſtrumentum dictæ ſocietatis duo millia ad eius fauorem, viceverſa fuit facta quietantia integri pretij dicti Officii præfato Accurſio. His ſic ſtantibus, cum pro parte Accurſij prætenderetur, quod in dicta venditione Officij contineretur quodam ius ſcribendi in congregatione contra Barones, quod ſibi fuit euictum, & vlterius, quod teneretur Brutus ratione dictæ venditionis ſibi tradere manualia actorum in omnibus conſcripta, & perfecta vſque ad diem dictæ venditionis, & pro inde ſuper præmiſſis dictus Accurſius introduxit litem contra præfatum dictum Brutum coram Locumtenente A. C. quæ modo pendet indeciſa per uiam appellationis coram R. P. D. meo Penia, cumque interim ſeruatis ſeruandis diſſoluta fuerit per Brutũ dicta ſocietas Officij ſcutis duorum millium, & coram me vti deputato ab A. C. inſtaretur pro relaxatione mandati exequutiui contra D. Mercurium, iuxta formam obligationis illius; pro parte vero Accurſij replicaretur non eſſe locum executioni eo præſertim, quod dicta Societas ducat originem à contractu venditionis officij fueritq. ineſſe deducta pro reſiduo illius pretij, quod iure permittente retineri poteſt per emptorem,
1 donec pro parte Bruti venditores adimpleant promiſſa è latere ſuo, ad textum in l. Iulianus §. offerri. ff. de action. empt. cum vulgaribus. Et alia plura deducerentur, quæ non egent repetitione: Idcirco pro maiori mea, & partium ſatisfactione dedi dubium, infraſcriptum in Rota diſcutiendũ ſtatibus, &c. An tale quid obſtet

Mar-

Marco Antonio propter quod non poſſit procedi executiue in caſu, & ad effectum de quo agitur. Quo propoſito, Domini vnanimiter reſoluerunt nihil obſtare Marco Antonio; Nam licet exceptio non 2 implementi poſſit opponi contra agentẽ vigore inſtrumenti habentis executionẽ paratam, & contra quod ex diſpoſitione ſtatuti nulla exceptio opponi poſſit, vt reſpondet *Corn. conſ. 291. col. fin. & conſ. 297. col. 2. lib. 3. & conſ. 245. col. 2. lib. 4. quem ſequitur Decian. conſ. 1. nu. 67. lib. 3. Menoch. conſ. 1. nu. 364. & ſeq. lib. 1. Rolan. conſ. 53. nu. 32. lib. 1. late Aym. conſ. 151. nu. 10.* ſubdens, quod adeo eſt fauorabilis iſta exceptio, vt ſuper ea ſup- 3 pleat Iudex ex officio parte non opponente. Attamen hoc in caſu non poteſt ſibi vendicare locum, cum agat Brutus vigore obligationis Mercurii, quæ continetur in inſtrumento d. ſocietatis officii ſcutorũ duorum milliũ, cui ipſe in omnibus ſatiſfecit eo ipſo, quod permiſit Mercurium per ſex menſes integros, iuxta tenorem ſuæ obligationis frui commodo dictarum pecuniarum, & ſubiuit periculum amiſſionis earum, vbi interim is ſuper cuius vitæ periculo poſita erat ſocietas ipſa, mortuus fuiſſet, & exceptio non adimplementi oppoſita per Mercurium deducatur ex obligatione in omnem caſum contenta in alio contractu, & inſtrumento, 4 quod nihil commune habet cum iſto ſocietatis inſtrumento, cuius vigore agitur, *ad tex. in l. naturaliter, §. nihil commune, ff. de acquir. poſſiſſ. cum vulgar.*

Neque facit, quod dicta ſocietas fuerit facta ex reſiduo pretii; Quia eo ipſo, quod de communi conſenſu dictæ pecuniæ conuerſæ fuerunt in dictam ſocietatem officij deſierunt deberi Marco Antonio, ex cauſa 5 dictæ venditionis, & cœperunt eidem deberi ex cauſa ſocietatis tantum, *l. ſingularia ff. ſi certum petatur, l. 3. § fin ff. de donat. inter vir. & vxor. l. ſi & nuptura, & l. ſi ſponſalibus, §. 1 ff. de iur. dot. cum milli ſimilibus.*

Et ad illud deductum pro Mercurio circa retentionem permiſſam Creditori ex alia cauſa, fuit reſponſum adhuc non conſtare de aliquo Credito ſaltem liquido ipſius Mercurij, quod compenſari debeat cum Credito ex omni parte Claro, & liquido ipſius Bruti, *ad tex. in l. fin. C. de compenſ. & in c. ad noſtram de Iur. iur. cum vulgar.*

DECISIO LIV.

R.P.D. VBALDO.

Romana Domus.

Veneris 24. Maij 1619.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus eſt ante omnia reſtituendus.*
Spoliator audiri non poteſt, niſi ante omnia purgato ſpolio.
2 *Etiam ſi ſpoliatus fuerit auctoritate Iudicis nulliter, & iniuſtè procedentis.*
Iudex nulliter, & iniuſtè procedens ſpoliare dicitur.
3 *Spolium quantumuis iudiciale eſt ante omnia purgandum*
Et vbi Iudex procedit, parte inſtante videtur ipſa pars ſpoliare non autem Iudex.
4 *Quod procedit, quando nullitas, vel iniuſtitia eſt patens & notoria.*
5 *Retentio non datur creditori ad quem peruenit res debitoris pro credito non claris, & liquidis, ſed vbi Iudex dedit in ſolutum bona creditores, & is eadem habuit in ſolutum auctoritate Iudicis, etiam ſi iudex nulliter, & iniuſte proceſſiſſet, datur ſibi ſuper retentio.*
6 *Retentio rei hypothecata datur, etiam ſi immiſſio nulliter data fuerit.*
Dic procedere, quando poſſeſſio fuit amiſſa culpa rei conuenti ob eius contumaciam, quia tunc ſi creditor offerat probare hypothecam debet audiri, & impeditur reſtitutio.
7 *Ratione dominij non retardatur, vel impeditur reſtitutio in ſpolio.*
Dominium eſt fortius hypotheca.
8 *Creditor cenſus non poteſt agere pro recuperanda ſorte.*
Ceſſionarius cenſus non poteſt agere pro recuperanda ſorte, vbi non poteſt cedens.
Ceſſionario non competit plus iuris, quã competit cedenti.
Dominus cenſus non poteſt rem cenſuatam ad ipſum nulliter peruentam retinere prætextu, quod ſit dominus

cenſus

cenſus.

9 *Exceptio dominij, & hypothecæ reſpicit petitorium, & reijcitur in poſſeſſorio.*

10 *Vbi agitur conditione indebiti ad recuperandum fundum datum pro maiori quantitate, competit retentio ratione hypothecæ. ſecus vbi fuit actum remedio ſpolij.*

Ceſſionarius, qui ceſſionem reportauit lite pendente non poteſt agere vigore ceſſionis coram alio Iudice abſq. vitio attentatorum.

11 *Retentio non datur, vbi creditum non eſt liquidum.*

Retentio ratione melioramentorum, non datur, vbi facies rei eſt mutata.

FVit firmatum in hac cauſa die 14.
Martij anni præteriti intrare ſpolium,
quod domum ſubhaſtatam ex rationibus
deductis in deciſione tunc extenta, ſed in
ea fuit reſeruatum, vt videretur an Pan-
dolpho poſſeſſori domus competat reten-
tio, quo dubio ſemel, & iterum propoſito
DD. hodiè reſoluerunt pro parte negati-
2 ua, quia in primis certum eſt ſpoliatorem
audiri non poſſe, niſi antè omnia purgato
ſpolio, *l. ſi quis ad ſe fundum C. ad l. Iul.
de ui publ. DD. in l. naturaliter §. nihil
commune, vbi Rip. nu. 46. ff. de acq. poſſeſſ.
Surd. conſ. 28. nu. 29. Honded. conſ. 18.
nu. 32. lib. 2. Pariſ. conſ. 70. nu. 25. lib.
4. Ludouic. deciſ. Peruſ. 17. nu. 1. Menoc.
de recuper. remed. 1. nu. 12. Put. deciſ.
138. nu. 1. lib. 1. in Roma impreſſis fuit
dictum in Mantuana bonorum 16. Decem
bris 1611. coram me. quæ eſt deciſio 365.
nu. 9. par. prima recent.* quod procedit
2 etiam ſi ſpoliatus fuerit auctoritate Iudi-
cis, nulliter, & iniuſtè procedentis, quia
talem Iud. dicitur ſpoliare, *cap. conque-
rente,* vbi *Abb. de reſtit. ſpoliat. Aym. conſ.
140. nu. 2. Rolan. conſ. 6. nu. 2. & ſeq.
lib. 2. Surd. conſ. 168. nu. 26. Menoch.
de recuperan. remed. 8. nu. 3. Decian. conſ.
54. nu. 6. & 7. lib. 4. Caſtren. conſ. 301.
nu. 32. & ſeq. lib. 3. Honded. conſ. 82. nu.
23. & ſeq. lib. 1. & conſ. 21. nu. 2. lib. 2.
Pontan. de ſpol. lib. 2. c. 16. nu. 182. &
fuit dictum in d. deciſ. 365. nu. 11. & in
hac cauſa dicta deciſ. 14. Martij anni præ-
teriti.* Ideò ſpolium quantumuis Iudiciale
eſſe ante omnia purgandũ, dicunt prædi-
3 cti DD. & præter eos *Gabr. in tit. de reſt.
ſpol. concl. 1. nu. 125. Surd. conſ. 189. nu.
30. lib. 2. & firmat* Caputaq. *deciſ. 186.
par. 3. & in deciſ. in cauſa Ferretrana
Spolij 12. Iunij 1615. coram me, quæ eſt
deciſio 724. n. 5 par. 2. in recent.* præſer-
tim, quando Iudex proceſſit parte inſtante,
vt hic quaſi tunc ipſa pars videatur ſpolia
re, & non Iudex, *Dec. conſ. 125. ſub nu. 3.
verſ. cum dicta ſpoliatio, Benintend. deciſ.
93. ſub nu. 5. verſ. nec iuuat & ſeq. &
& nu. 8.* & licet præfata dicantur pro-
cedere, quando iniuſtitia, & nullitas ſen- 4
tentiæ eſt euidens, & notoria, vt in illa
*deciſ. Romana de Bombellis 31. Maij 1613.
coram Reuerendiſſ. D. meo* Archiepiſcopo
Damaſceno, quam Rota ſequuta eſt, & in
pluribus cauſis, & ſignanter in *Nepeſi-
na Laudi 13. Februarij 1615. corã R. P.
D. Caualerio, quæ eſt deciſio 646. nu. 1.
par. 2. in recen.* tantum in caſu noſtro ad-
ſunt, & conſtant ex pluribus nullitatibus,
& capitibus iniuſtitiæ, de quibus in deci-
ſione 14. *Martij & prius 24. Februarij
1612. coram me,* quæ deciſiones hodie non
controuertuntur, ſed ſolum inſtatur ſuper
retentione, quam tamen DD. vt dixi,
cenſuerunt non competere pro prætenſis
creditis ſcutorum 345. ſolutorum Palme
ctæ: ſecundo rationes cenſus cum fructi-
bus ſolutis fructibus ſancti Honophrij; ter-
tio pro alijs pecunijs, quæ dicuntur ſolutę
diuerſis prætenſis creditoribus Io. Fran-
ciſci, quia conſiderabant in primis, quod
Pandolphinus non habuit iſtam domum
in ſolutum auctoritate Iudicis pro dictis
prætenſis creditis, quo caſu fortè daretur
ſibi retentio etiam ſi iudex nulliter, & in-
5 iuſtè proceſſiſſet, ſed ea habuit vigore
ceſſionis ſibi factæ à Buccetto oblatore
in Iudicio ſubhaſtationis, vndè nõ poteſt
illam retinere, etiam pro certo credito cũ
eius occaſione res ad peruenerit, iuxta
diſtinctionem *Bar. in l. ſi non ſortem §. ſi
centum nu. 8. vbi Bald. in fin. & Caſtren.
in l. petenti nu. 3. de pig. action. Neguſan.
de pignor. 4. memb. 5. par. nu. 4. verſ. in-
tellige vbi in fin. dicit eſſe notandum, Surd.
deciſ. exaduerſo allegata 46. nu. 12. Rot.
deciſ. 115. nu. 30. diuerſ. par. 2.*
Non obſtat, quod detur retentio occa-
ſione hypothecæ, quando de ea inconti-
6 nenti doceatur, etiam ſi immiſſio nulliter
fuerit data, *iux. Bar. in l. 3. §. fin. in fin.
ff. de acquir. poſſeſſ. Dec. conſ. 449. nu. 2.
Pedemon. deciſ. 37. nu. 17. Surd. dicta
deciſ. 46. nu. 13. 14. & 16.* vbi de com-
muni, quia fuit reſponſum id debere intel
ligi,

ligi, quando poſſeſſio fuit amiſſa culpa
rei conuenti ob eius contumaciam, vt de-
clarat *Alex. in d. §. fin. nu. 27. & 28.* tunc
enim ſi Creditor offerat probare hypo-
thecam debet audiri, & impeditur reſtitu-
tio, & ſubdit hanc eſſe veram opinionem,
quam ibi DD. communiter ſequuntur,
refert, & ſequitur Herculan. ibi *nu. 33.*
Neguſ. de pignorib. 2. membr. 3. par. nu.
20. & 21. Hic autem Io. Franciſcus non
omiſit poſſeſſionem ex culpa, & contuma-
cia ſua, ſed fuit ſpoliatus à Iudice nulliter
procedente ex ſupra allegatis. Ideo ratio-
ne hypothecæ, quæ competebat aduer-
ſario non debet impediri reſtitutio cum
7 nec ratione dominij, quod eſſet fortius,
quam ſit hypotheca regulariter impedia-
tur vel retardetur reſtitutione in ſpolio,
Gabr. de reſtit. ſpoliat. concl. 1. nu. 45.
Menoch. de recuper. rem. 15. nu. 471. &
conſ. 2. nu. 189. Dec. conſ. 57. nu. 6. vbi
de communi, & hæc poſſunt ſufficere pro
reſolutione, ſed ex abundanti responde-
batur ad ſingulas prætenſiones. Primo ad
cenſum ſcutorum 200. ſuper domo impo-
ſitum ad fauorem fratrum Sancti Hono-
phrij, & Pandolphino ceſſum pro pretio
cuiuſdam ſummæ à Buccetto acceptæ,
videbatur ceſſare retentio, quia ſicuti
8 fratres non poſſunt agere pro recuperan-
da ſorte ex conſtitutione ſuper cenſibus
fel. recor. Pij Quinti, ita nec Pandolphi-
nus eorum ceſſionarius agere poterat, &
conſequenter retinere hoc nomine do-
mum cenſuatam nulliter acquiſitam cum
non plus iuri competat ceſſionario, quàm
competeret cedenti, *l. nemo iuris, ff. de*
reg. iur. l. emptor. & ibi Bald. C. ad Har.
vel act. vend. Surd. conſ. 22. nu. 16. & ſeq.
quoad ſcuta 345. quæ Pandolphinus dicit
ſoluiſſe Palmectæ, quæ vendiderat do-
mum Io. Franciſco, cum reſeruatione do-
minij, & hypothecæ, donec ſibi de pretio
integrè ſatisfieret; licet Rota aliàs incli-
nauerit pro retentione quoad creditum,
vt in deciſione ſub die 23. Ianuarij 1616.
confirmata 22. Iunij eadem anno, tamen
nunc maturius diſcuſſa, & ex profeſſo ſu-
per iſto articulo retentionis reſeruato in
deciſione die 14. Martij anni præteriti ſen-
ſit oppoſitum, quia vltra quod iſta excep-
9 tio dominij, & hypothecæ reſpiciunt pe-
titorium, & reijcitur in hoc iudicio, vt ſu-
pra dictum eſt, vt tradit *Verall. deciſ. 9.*
lib. 2. in manuſcriptis. dicebatur etiam
domus non fuiſſe ſubhaſtatam ad inſtan-
tiam Palmectæ, nec ipſam habuiſſe pecu-
nias pro reſiduo pretij vigore dictæ ſubha-
ſtationis ſpoliatiuè, ſed quia ratione po-
terat ipſa vigore reſeruationis agere pro
reſiduo pretij, & redere pro rata non ſolu-
ta ad priſtinam poſſeſſionem ita & Pan-
dolphinus potuiſſet tanquam eius ceſſio-
narius ex ſupra proximè allegatis, vndè
vigore ceſſionis poterit hæres Pandolphi-
ni purgato ſpolio agere ex iure ceſſo pro-
ut poterat Palmicta.

Nec obſtat *tex. in l. ſi non ſortem §. ſi*
centum ff. de cond. indeb. cum aliis per
Surd. d. deciſ. 46. nu. 7. & ſeq. quia non
loquuntur quando actum fuit remedio
10 ſpolij prout hic, ſed condictione indebiti
ad recuperando fundum datum pro ma-
iori quantitate, & ita ſenſit *Rot. in Roma-*
na domorum in de Burgo 22. Iunii 1615.
coram me, quibus accedebat, quod Pandol
phinus iſtam ceſſionem reportauit de an-
no 1610. lite pendente ſuper ſpolio &
poſt inhibitionem Rotalem, vnde non
potuit agere tanquam ceſſionarius coram
alio Iudice abſque vitio attentatorum.

Quo verò ad pecunias redactas ex pre-
tio ſubhaſtationis, & conſignatas diuer-
ſis prætenſis creditoribus Io. Franciſcus,
vltra quod dicebatur credita non eſſe
11 liquida quo caſu ceſſat ſinè dubio reten-
ſio ac compenſatio. *Surd. deciſ. 184. nu. 6.*
Seraph. 1455. nu. 4. & fuit dictum in
Romana Cambij prima Iunij 1617. coram
R. P. D. meo Rembolao, quæ eſt deciſio
679. nu. 5. par. 1. in Reuerendiſſ. & in
d. Romana domorum in Burgo coram me
in qua cauſa fuit reſpõſum ad deciſionem
in cauſa *Reatina coram R. P. D. meo De-*
cano ex aduerſo allegata, tanto magis *in*
cauſa ſpolij Verall. d. deciſ. 9. lib. 2. in
manuſcript. & deciſ. 171. nu. 5. in im-
preſſ.

Reſpondetur etiam pro iſtis prætenſis
creditis eſſe Pãdulphino vbi vndè cautum
ſuper penſionibus domus ad quorum
reſtitutionem veniret condemnandus à
tempore motæ litis, & ſic paulo poſt ſub-
haſtationem, & deliberationem eiuſdem
domus.

Denique nec viſum eſt competere
retentionem ratione melioramentorum
propter faciem domus mutatam, quia
de illis non conſtat, & ideò non poteſt
obſtare petitæ reintegrationi.

Ex quibus fuit concluſum retentionem
non competere.

DE-

Digitized by Google

DECISIO LV.

Coram

CARDINALI SACRATO.

Camerinen. Spolii.

Lunæ 15. Iunij 1609.

SVMMARIVM.

1 *Vbi non probatur poſſeſſio actoris, non dicitur probatum primum extremũ in ſpolio.*

2 *Mulier mortuo marito poteſt omnia eius bona retinere mutando ſibi cauſam poſſeſſionis, etiam abſque declaratione, & cenſetur poſſidere ex titulo ſibi magis vtili, & proficuo.*

VIſum fuit, non conſtare de ſpolio, quia non probatur primum extre-
1 mum, hoc eſt poſſeſſio filiorum Archangeli, licet enim teſtes dicant, quod bona, de quibus agitur, poſſidebantur à dictis filijs vna cum eorum Matre, attamen cum iſta bona fuiſſent expreſſe hypothecata Euſebiæ Vxori Archangeli, cum clauſula conſtituti, potuit Euſebia, ſecuta morte Viri,
2 retinere bona mutando ſibi cauſam poſſeſſionis, etiam abſque declaratione, *Soc. Sen. conſ.* 131. *nu.* 3. *&* 4. *lib.* 1. *Dec. conſ.* 400. *nu.* 41. *cum pluribus ſequentibus Rota in Maceraten Hæreditatis* 11. *Maij* 1587. *coram* Card. *Pamphilio in Vrbeuetana* Bonorum 8. *Nouembris* 1593. *coram Card. Mantica in Aſculana Domus* 11. *Iunij* 1602. *coram Reuerendiſſimo Coccino, & in Narnien. Hæreditatis* 13. *Martij* 1607. *coram Lancellotto*, quod ſine alia declaratione quis cenſeatur mutaſſe ſibi cauſam poſſeſſionis, & poſſediſſe ex titulo ſibi magis proficuo, *dictus Achilles deciſ.* 4. *de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Creſcent. deciſ.* 5. *numero tertio de reſtitutione ſpoliator. & fuit dictum in dict. Narnien. & Aſculana.*

Et ita, &c.

DECISIO QVINQVAGESIMA ſexta.

R.P.D. ORANO.

Souanen. Caſtrorum.

Veneris 4. Iulij 1597.

SVMMARIVM.

1 *Mulier licet viuente marito dicatur poſſidere eius bona iure familiaritatis tamen ſtatim eo mortuo ſuperueniente noua cauſa potuit etiam abſq. alia declaratione mutare cauſam ſuæ poſſeſſionis.*

Multo autem magis ſi declarauit ex dicta noua cauſa dotis, vel vſufructus ea retinere velle.

2 *Vbi maritus obligauit omnia ſua bona ad fauorem vxoris cum clauſula conſtituti, dicitur in eam tranſlata poſſeſſio.*

3 *Donatio facta alteri etiam cum clauſula conſtituti non præiudicat vxori habenti conſtitutum anterius.*

4 *Et vt poſſeſſio per alium capta poſſit manuteneri debet probari expulſio inquilinorum, & recognitio.*

5 *Mandatum relaxatum non citato poſſeſſore eſt nullum.*

PLures interueniebant cauſæ, quæ DD. induxerunt ad decernendum D. Lucretiæ mandatum de manutenendo in poſſeſſionem bonorum quondam Domini Pauli Sfortiæ eius viri, quarum prima fuit, quia conſtat de eius poſſeſſione, nedum viuente ſuo viro, in qua poſt illius obitum remanſerat, ſed etiam tempore motæ litis, quam etiam quod iure familiaritatis retineret, nihilominus ipſo mortuo data continuatione & ſuperuenientia nouæ cauſæ, poterat ex nouo titulo, etiam abſque declaratione mutare cauſam ſuæ poſſeſſionis. *Dec. conſ.* 400. *nu* 5. *Put. deciſ.* 451. *lib.* 1. *Achill. dec.* 4. *de cauſa poſſeſſ. & propr.* multo igitur magis, ſtante declaratione, per quam profeſſa fuit ſuæ intentionis eſſe prædicta bona, pro dotibus ſuis, & vſufructu ſibi à q. Ma-

rito

rito in eis relicto retinere, *Dec. conſ.* 332. *ſub nu.* 20. *Grammat. deciſ.* 38. *col.* 1. *& ſeqq.*

Altera erat, quod cum q. D. Paulus omnia ſua bona pro reſtitutione dotis ſuæ, cum clauſula conſtituti obligaſſet, nõ
2 dubitabatur, quin in eam translatum fuiſſet dictorum bonorũ poſſeſſio, *l. quod meo, ff. de acquir. poſſeſſ. Iaſ. in §. actionũ nu.* 139. *Inſtit. de action. Rim. Sen. conſ.* 90. *nu.* 4. *lib.* 1. *latè Tiraquell. in in ſta conſt. p.* 2. *compleat p.* 2. *lib.* 2.

Tertia, quoniam dato, quod in donatione facta per eundem q. D. Paulum ad fauorem Excellentiſſimi Domini Du-
3 cis appoſita fuiſſet Clauſula Conſtituti, tamen ex quo poſſeſſio in uim illius acquiſita erat poſterior poſſeſſione D. Lucretiæ, nullum operari potuit in eius præiudicium effectum, *Bart. in l. ſi duo, nu.* 4. *ff. vti poſſidet. Felin. in c. licet cauſam, verſ.* 3. *cauſa, & ibi Dec. nu.* 9. *de probat. Gozzad. conſ.* 86. *nu.* 19.

Quarè poſſeſſio poſt modum capta per Excell. D. Ducem non eſt manutenibilis. Nam cum D. Lucretia eſſet in poſſeſſione, requirebatur eius, vel eorum, qui ipſius nomine poſſidebant, expulſio, *l. peregrè*
4 *§. fin. & ibi gloſ. in verbo regreſſus de acquir. poſſeſſ. Aretin. in l.* 3. *in amittenda col. fin. verſ. noto etiam, eodem tit.*

Non obſtat mandatum ab A. C. ad iſtum effectum impetratum, quia cum D. Lucretia poſſideat, fuit abſque eius citatione
5 nulliter decretum, *Felin. in c. poſtulaſti. nu.* 14. *verſ. & iur. illam gloſ. de reſc. Socin. conſ.* 156. *nu.* 10. *&* 19. *vol.* 2. *& conſ.* 82. *ſub nu.* 8. *lib.* 3. & poſſeſſio in vim eius capta, ſtante inhibitione Rotali attentata, *Modern. Parſ. de attent.* 3. *p. c.* 31. *nu.* 184. *& ſeqq.*

DECISIO LVIII.

R.P.D. DVNOZETTO.

Pampilonen. Beneficiorum.

Lunæ 13. *Martij* 1617.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum petita non retardat executionem iam cœptam.*

2 *Vbi exequutoriales ſunt relaxatæ, dicitur cœpta exequutio.*

3 *Clauſula conditionalis in commiſsione appoſita non tribuit, niſi iuriſdictionem limitatam.*

Et tunc Iudex debet ſolum cognoſcere an exequutio ſit cœpta, & ſi eſt cœpta, nullam habet iuriſdictionem, imo debet ſuam inhibitionem moderare.

4 *Inhibitio vigore Commiſsionis conditionalis poteſt ſubſtineri vbi de facili poteſt conſtare de aſſertis, ſecus vbi impoſsibile eſt conditionem iuſtificari.*

5 *Habens intereſſe remotum non poteſt impedire executionem rei iudicatæ, ſed debet docere de iure claro, & liquido.*

Domini ſinè vlla difficultate dixerunt moderandam eſſe inhibitionẽ, ita vt retardari non debeat executio ſententiarum Rotalium, tam ſuper prætenſo iurepatronatus, quàm in fauorem Guglielmi, & Martini latarum, ea maximè ratione, quia latæ fuerunt ſeruatis ſeruandis cum matura cognitione, & præuijs deciſionibus coram R. P. D. meo Pirouano in hac cauſa factis, quæ cum tranſierint in rem iudicatã, ob non interpoſitam appellationem, & executio cœpta ſit, reſti-
1 tutio in integrum petita non poteſt retardare executionem iam cœptam, *Caſtr. in auth. quæ ſupplicatio nu.* 3. *verſ. vel dic melius, C. de precib. Imp. off. Put. deciſ.* 285. *lib.* 3. *Rot. diuerſ. deciſ.* 346. *nu.* 6. *par.* 1. *diuerſor. cum multis allegat. in vna Ferrarien. bonorum* 26. *Iunij* 1613. *coram R. P. D. meo Pamphilio, & poſtea in vna Salernitana Contributionis* 12. *Maij* 1614. *coram me*, & in terminis ſententiæ latæ per contradictas datur deciſio *Peruſina bonorum* 10. *Maij* 1600. *coram Corduba.*

Quod autem executio iam ſit cœpta, viſum fuit non poſſe in dubium reuocari,
2 quia conſtat executoriales fuiſſe iam relaxatas, & ita cœpta dicitur executio, ſecundum opinionem, quam paſſim ſeruat Rota reprobata opinione *Staphil. Lanell. de attentat. reſtit. in integr. pend.* 2. *par. cap.* 18. *nu.* 131. & multoties fuit deciſum, vt apparet ex dicta *Peruſina bonorũ coram Corduba*, in qua aliæ ſimiles deciſiones allegantur, quæ communis opinio Rotæ videtur ſinè dubio attendenda, cum hodie

Digitized by Google

hodiè agatur in Tribunali Rotæ & dubitetur vtrum ſit cœpta executio ſententiæ Rotalis.

Secunda ratio DD. ea fuit, quæ tollit omnem difficultatem, quia hæc cauſa commiſſa à Signatura, reperitur cum clauſula expreſſa (dummodo executio non
3 ſit cępta) quæ clauſula conditionalis non tribuit iuriſdictionem, niſi limitatam, *Achill. deciſ.* 18. *nu.* 2. *in fin. de probat. Verald. deciſ.* 156. *par.* 1. cum multis fuſiſſimè adductis in *deciſ. Seraph.* 1484. vbi in indiuiduo hic caſus deciditur.

Ex quibus ceſſant omnia, quæ contra Validitatem & Iuſtitiam Rotalis ſententiæ deducuntur, cum id vnum cognoſcere poſſit Iudex vtrum executio ſit capta, nec ne, & quatenus capta reperiatur nullā habet Iuriſdictionem, debetq. ſuam moderare Inhibitionem.

Nec obſtat *deciſio* 22. *par.* 3. *diuerſ.* quia ſi ibi videatur poſſe ſuſtineri inhibitio, quando Commiſſio eſt conditionalis id videtur procedere, quando poſſit de
4 facile conſtare de aſſertis, ſecus in hoc pręſenti caſu in quo impoſſibile eſt ſecundum opinionem, quam ſeruat Rota, quod executio non dicatur capta poſt relaxationem executorialium.

Nec etiam obſtare viſum fuit, quod conſtet ſufficienter, de intereſſe Capituli ex eo, quia Archidiaconus prætendit hoc ius conferendi; reſponſum enim fuit eam nunquam fuiſſe commiſſam à Capitulo pro ſuo intereſſe, nec conſtare in actis de vllo mandato procuræ Capituli, & cum legitimè fuerit citatus Archidiaconus, in omnem euentum non poſſet Capitulū
5 habens intereſſe tam remotum impedire executionem rei iudicatæ, ſed deberet docere de iure claro, & liquido, *Innocen. & alij DD. in c. veniens de Teſtib. Seraph. deciſ.* 314. *nu.* 2. *& deciſ.* 804. *nu.* 1. vbi plures fuiſſe decilum teſtatur, & fuit dictum in vna *Conchen. Cappellaniæ* 24. *Nouembris* 1614. *coram R.P.D. meo Vereſpio.*

Reliquæ obiectiones, aut fuerunt ſublatæ per informantes, aut viſæ ſunt, non eſſe tanti momenti, quæ poſſint impedire executionem iam captam ſententiarum Rotalium.

Ex quibus ita fuit vtraque parte informante deciſum.

DECISIO LIX.

R. P. D. MERLINO.

Narnien. Fideicommiſſi.

Veneris 3. Iulij 1622.

SVMMARIVM.

1 *Trebellianica, etiam filijs primi gradus prohiberi poteſt, iuxta opinionē quam ſeruat Rota.*

2 *Licet ſit prohibita detractio Trebellianica tamen filius grauatus poteſt detrahere legitimam.*

2 *Legitima nullum onus recipit.*

Alienata à grauato primo loco imputantur in legitimam, & num. 7.

3 *Tertij poſſeſſores poſſunt ſe tueri, quod alienationes factæ per filium ſint pro legitima.*

4 *Et ſi opponatur legitimam fuiſſe per alias alienationes conſumptam debet id allegans probare aliàs ſtat regula, quod alienata in legitimam imputari debeant.*

5 *In formanda quantitate bonorum in fideicommiſſo relictorum ad calculandam legitimam, ſi aliqua bona ſint alienata, debet etiam æſtimari ipſa alienata.*

Periti ſi non fuerint legitimè electi, eorum æſtimatio non attenditur.

Periti debent iurare de facienda æſtimatione legali ex bono, & æquo, vt eorum æſtimationi ſtari debeat.

6 *Et vt eſtimatio, & relatio ſit bona, debent poſſeſſores bonorum eſtimandorum citari, vel eſſe præſentes, vel quod Iudex partes monuerit pro die, & hora certa.*

Et vbi periti non ſunt à partibus approbati in relatione facienda, eſt neceſſaria citatio.

7 *Alienatio ſuſtinetur pro ſumma debita, & ſi adſunt plures alienationes vltra dictam ſummam alienationes, illæ à fideicommiſſarijs retractantur.*

8 *Non debent imputari in legitimam bona, quæ quis ad fauorem creditorum obligauit primo loco, ſed ſolum ea, quæ effectualiter alienauit abdicando à ſe dominium.*

Et ſi primo alienauit bona deinde alia dedit in ſolutum pro debitis ante contractis, vel dote antea promiſſa filiabus in detractiones cedunt illa primo alienata, non autem illa data in ſolutum pro debitis, non obſtante anteriori hypotheca.

Quod habet locum etiam ſi dicta datio in ſolutum facta fuerit filiabus pro dote eis promiſſa, quarum fauore fideicommiſſum non obſtat.

9 *Vbi hypotheca fuit conſtituta pro tanto debito, quod non adſit ſpes luitionis dicitur potius alienatio, quam pignoratio.*

Dic non eſſe verum, ſaltim niſi hypotheca rei particularis, non autem in generali.

10 *Licet quis fuerit reſtitutus in integrũ aduerſus aditionem hareditatis cum benef. leg. & inuent. tamen inuentarium confectum lite pendente antequam fuerit admiſſus ad eam adeundum cum tali beneficio, nec ſeruatis alijs ſolemnitatibus non iuuat.*

11 *Hæres non poteſt reuocare alienationes facta à defuncto.*

PRæſuppoſitis tribus deciſionibus hu-
cuſque factis coram R. P. D. meo
Pamphilio, viſum fuit DD. cauſam pro im
miſſione per D. Angelum petita non eſſe
expediendam, quamuis enim Trebelliani-
ca fuerit expreſſe prohibita, illaque iuxta
1 opinionem, quam Rota ſequitur etiam
filius primi gradus prohiberi poſſit, *Caſſad. deciſ. 4. de teſtam. Creſcent. deciſ. 2. eod. tit.* & fuit ſæpiſſimè reſolutum, & ſi-
gnanter in *Parmen. Datij 9. Maij 1611. coram R. P. D. meo Decano.* Certum tamen
eſt Franciſcum per Michaelem eius patrẽ
2 fideicommiſſo grauatum, potuiſſe detra-
here legitimam, quæ onus aliquod non re
cipit, *l. quoniam in prioribus, C. de inoffic. teſtamen.* & conſequenter bona de qui-
bus agitur per ipſum alienata in illam
imputari debere, vt per *Bald. in conſ. 219. nu. 2. lib. 2. Soc. Iun. conſ. 136. nu. 14. vol. 1. & alios allegat Peregrin. in tractat. de fideicom. artic. 39. nu. 2. & fuit dictum in Romana fideicommiſſi de Americis 26. Februarij 1586 coram Orano*, & alibi ſæ-
3 pè, ita vt tertii poſſeſſores contra quos
petitur immiſſio, poſſint ſe huiuſmodi ex-
ceptione tueri, vt per *Pereg d. ar. 39 n. 40*

Neq. obſtat, quod prætendebatur ipſius
legitimæ detractionem fuiſſe per alias alie
nationes conſumptam, quia poſſeſſores
prædicti habent eorum intentionem fun-
datam in regula, quod alienata in detra-
4 ctiones imputari debeant, ita vt D. Ange
lo fideicommiſſario dicenti detractionem
prædicta fuiſſe antè conſumptam, onus
probandi incumbat, vt in puncto firmat
Peregr. d. art. 39. nu. 13. & 14. in fin. quem ſequitur Mangil. de imputat. & detract. quaſt. 136. nu. 50. & 51.

Probatio autem pro iſtius parte allata
viſa fuit DD. minus concludens præſup-
ponitur enim bona reperta in hæreditate
dicti Michaelis fideicommittentis iuxta
relationem peritorum aſcendere ad ſcuta
18059. & tamen vltra quod dubitari po-
teſt, an fuerit ſufficienter probata identi-
5 tas, non apparet, quod periti æſtimaue-
rint in ſpecie bona de quibus agitur per
dictos tertios poſſeſſores detenta, nec
quod illi fuerint legitimè electi, & iura-
mentum de æſtimatione legali ex bono,
& æquo facienda præſtiterint prout debe-
bant, *Bart. in l. creditores nu. 29. ff. de pignor. Alex. in l. precia rerum nu. 6. ff. ad l. falcid. Cagnol. in l. 2. nu. 258. C. de reſcind. vendit.* cum alijs congeſtis per
Maſcard. in tract. de probation. concluſ. 653 nu. 1. & minus etiam conſtat, quod
quando illi ad æſtimationem faciendam
acceſſerũt ad loca, in quibus bona exiſtũt
prædicti poſſeſſores fuerint præſentes, vel
6 legitimè citati, aut iudex ipſis partibus
terminum ſtatuerit, vt tali die, & hora
eſſent cum dd. peritis ſuper locis prædi-
ctis, prout requirebatur, vt poſt *Bar. in l. qui bona in fin ff. de damno infecto Felin. in c. veniens il primo nu. 20. ante medii de teſtam. & poſt alios tradit Cagnol. in l. 2. nu. 261. C. de reſcind. vend.* quinimo
cum ipſi æſtimatores non fuerint à parti-
bus approbati, etiam in relatione erat
neceſſaria citatio, vt ex monte *Bart.* di-
ſtinguit *Maſcard. de prob. concl. 653. n. 2.*

Sed præſuppoſito etiam quod d. æſti-
matio fuiſſet ritè, ac rectè facta, & conſe-
quenter legitima, quæ in hoc caſu eſt ſe-
mis aſcenderet ad ſcuta 9029. circiter,
vt etiam pro parte ipſius D. Angeli ad-
mittitur, adhuc tamen dictę conſumptio-
nis probatio non eſſet concludens, quia
nõ cõſtat alias aſſertas alienationes fuiſſe
antea factas; iſtas autẽ, de quibus agitur,
eſſe poſteriores, & factas poſtquã detractio
ipſa fuerat conſumpta, & conſequenter

in

in illam imputari non poſſe, quæ enim
7 primò fuerunt alienata à grauato, imputantur in hanc detractionem; & alienatio ſuſtinetur pro ſumma debita; ſequentes autem alienationes à fideicommiſſarijs retractari poſſunt; *Aret. conſ. 18. circa finem verſ. ex hoc ſequitur. Soc. Iun. conſ. 137. nu. 5. lib. 1. Sim. de Prat. tract. de interp. 3. dub. 5. ſol. 6. nu. 6. fol. mihi 363. Peregrin. de fideicom. d. art. 39. nu. 4. & Mangil. de imputat. d. quæſt. 136. nu. 10.*

Neque ad hunc effectum DD. ſuffragari poſſe cenſuerunt anteriores promiſſiones, & aſſertas bonorum hypothecas per dictum quondã Franciſcum factas pro dotibus Symphoniæ, & Pantaſileæ ipſius ſororum; quia (omiſſo, quod in apocha matrimoniali, de qua in ſummario *nu. 3.* nul-
8 la legitur expreſſa hypotheca ad d. Symphoniæ, vel eius Mariti fauorem ad effectum imputationis, non ſufficit hypotheca, ſed requiſitur totalis alienatio, quæ ſit translatiua dominii; filius enim cenſetur pro ſua legitima elegiſſe ea bona, quæ primo loco effectualiter alienauit, abdicando à ſe dominium, non autem illa, quæ ſimpliciter hypothecauit, vt in puncto tradit *Cephal. conſ. 189. nu. 10. & ſeq. quod ex pluribus comprobat Pereg. deciſ. 36. nu. 8. 9.* vbi in fine ſubdit, quod hæc ſententia ſemper viſa fuit de mente iuris, quem ſequitur *Mangil. d. quæſt. 136. nu. 55. & 56.* Vnde cum dd. dotium ſolutio per uiã dationis inſolutum certorum bonorum facta fuerit de anno 1616. & 1618. vt in inſtrumentis, de quibus in dicto ſummario *nu. 4. & 5.* Aperte ſequitur, quod bona de quibus agitur, quæ fuerunt iam antea alienata, (non autem illa, quæ fuerunt poſtea data in ſolutum pro dotium ſolutione) debent in legitimam imputari, nõ obſtanre anteriori hypotheca, vt aperte firmat *Pereg. d. nu. 8. & 9.*

Nec placuit diſtinctio, & reſponſio data per informantes, quod concluſio prædicta procedat ſolum in creditore extraneo, ad cuius fauorem fuerant bona hypothecata, non autem quando hypotheca fuerit appoſita ad fauorem filiarum à ſtatuto excluſarum propter dotem loco legitimè ſubrogatam, & ſic in ipſis bonis ius habentium, quia diſtinctio huiuſmodi iure non probatur, & rationes allegatę per *Pereg.* & alios allegatos, & præſertim illa, quod ſcilicet hypotheca non producit effectum translationis dominii, & quia primæ alienationes tanquam legitimè factæ ex cauſa ſuperueniente, retractari non debeant, eodem modo militant, ſiuè creditor hypothecarius ſit extraneus, ſinè non, & conſequenter eadem in vtroque caſu debet eſſe iuris diſpoſitio ad *l. adigere §. quamuis ff. de iur. patron.*

Neque applicatur concluſio, quod quando hypotheca fuit conſtituta pro
9 tanto debito, quod veriſimile non ſit ſpes luitionis, dicatur potius alienatio, quam pignoratio, tum quia non conſtat, quod non adfuerit ſpes luitionis; imo Franciſcus poterat veriſimiliter ſperare, dotes promiſſas ſolui ex fructibus, præſertim quia ſolutio ipſa fuerat in plures annos diſtributa, Tum etiam quia *Neguſan. de pignor. par. 3. memb. 1. nu. 27. & ſeq. Fab. de Mont. de empt. & vend. quæſt. 4. nu. 6. Card. Mantica de tacit. ambig. lib. 4. tit. 3. nu. 51.* cum alii pro Angelo allegati loquantur de hypotheca ſpeciali rerum particularium, nõ autem de hypotheca generali omnium bonorum, quæ in caſu noſtro adeſſe præſupponitur.

Præterea dixerunt etiam DD. quod licet fuerit iam deciſum concedendam eſſe
10 D. Angelo reſtitutionem in integrum aduerſus aditionem hæreditatis ſinè beneficio legis, & inuentarii, ipſum tamen inuentarium fuit confectum lite pendente, non præcedente declaratoria ſuper illius admiſſione ad confectionem, nec citatis dd. bonorum poſſeſſoribus, & ſeruatis aliis ſolemnitatibus de quibus in *l. fin. C. de iur. delib.* & conſequenter cum illud habeatur pro non facto, adhuc obſtat eidem D. Angelo agenti, quod, cum ipſe ſit d. q.
11 Franciſci ſui patris hæres, alienationes ab ea factas reuocare non poteſt, *l. filiusfam. §. cum pater, & ibi notat. Bar. & Caſtr. ff. de legat. primo, Roman. conſ. 18. nu. 4. Cephal. conſ. 342. nu. 26. & ſeq. Surd. conſ. 284. nu. 20. conſ. 576. nu. 34. Card. Seraph. deciſ. 477. nu. 1.* Et ita deciſum ipſo D. Angelo tantum informante.

DECISIO SEXAGESIMA

R. P. D. VEROSPIO.

Carpentoraten. Bonorum.

Lunæ 17. *Nouembris* 1614.

SVMMARIVM.

1 *Exceſſus non præſumitur, ſed debet probari ab allegante.*

IN iſta cauſa die decimaoctaua Nouembris 1612. fuit coram me firmatum Antonij de Alemandris ratione exceſſus dicere poſſe nullam executionem contra ſe factam, vndè poſtea dubitaui ſuper quibus bonis exceſſus fuiſſet commiſſus, & Rota cenſuit de illo non conſtare, quia
1 eum hic non præſumitur, probari debet ab allegante, *Rota decis. 45. de appell. in nouis*, *Gigas de penſionibus quæſt. 9. nu. 10. Lancellot. de attent. appell. penden. limit. 53 num. 25. & fuit reſolutum in cauſa Eſina Bonorum die decima Decembris 1597. coram bon. mem. Card. Pamphilio, & in Leodien. Hæreditatis 5. Decembris 1607. coram Iuſto.*

In caſu autem noſtro, talis probatio non deducitur. Antonius enim in ſententia, quæ per alias duas fuit confirmata, condemnatur octauam partem bonorum reſtituere, nec non ad detractionem aliorum in executione ſententiæ liquidandorum, vnde cum non doceatur vltra dictam octauam partem bonorum fuiſſe factam executionem, meritò dici poteſt, exceſſum non apparere ex allegatis.

Nec valet dicere fuiſſe nulliter proceſſum in executione, cum iuxta formam prædictæ ſententiæ liquidationes, & detractiones non præceſſerint, vt die 9. Decembris 1611. coram Reuerendiſſimo Bononien. fuit deciſum, & ſic dictam executionem vti nullam in totum fuiſſe reuocandam; reſponſum enim fuit hæc ad præſentem ſpeculationem non pertinere, cum de validitate, vel inualiditate executionis hodie non agitur, ſed de exceſſu tantummodo reſpectu bonorum, quæ modo non iuſtificantur, & ſic non applicantur nullitates in allegata deciſione Reuerendiſſimi Bononien. deductæ.

DECISIO LXI.

R. P. D. MANZANEDO.

Romana Diuiſionis Hæreditatis.

Lunæ 14. Decembris 1615.

SVMMARIVM.

1 *Sententia in iudicio diuiſionis, ſeu familiæ herciſcundæ intentata ſuper tota hæreditate, ſi feratur ſolum ſuper parte eſt nulla.*

2 *Sententia vbi non eſt conformis libello eſt iniuſta*

Immiſſio non datur ei, qui ſemel accipit poſſeſſionem, & ſententia declarans eum immittendum eſt iniuſta.

3 *Medietas bonorũ debetur vni ex duobus hæredibus, & non plus, & ſententia dans immiſſionem pro pluri eſt iniuſta.*

4 *Immiſsio pro plus portione debita eſt in totum reuocanda.*

Exceſſus etiam in modico vitiat.

FVit reſolutum ſententiam A.C. non eſſe confirmandam. Primo quia cum eſſet actum per Thomam ad diuiſionem omnium bonorum hæreditariorum Lelij,
1 & Fabritij pro diuiſo poſſeſſorum per ipſum & Philippum, & ſic actione familiæ hæreiſcundæ, *iux. tex. in l. 1. ff. famil. hereiſ.* debebat Iudex pronunciare ſuper tota hæreditate, non autem ſuper locis montium tantum, *l. fundus mihi ff. eod. Bald. in l. 1. in prin.* C. *eod. Fab. in §. quædam antè num* 10. *& nu. 15. verſ. ſed quid ſi ſit vna inſtit. de actori. Pract. Papien. in forma libell. pro hæreditate, vel re ſingulari diuid. nu. 4. Surd. conſ. 354. nu. 9.*

Secundo quia, vt ſupra dictum eſt, fuit actum Iudicio familiæ hereiſcundæ, & Iudex dedit poſſeſſionem, ſeù quaſi in iſtis locis montium, & ſic ſententia redditur
2 iniuſta, non ſolum quia non eſt conformis libello, *Alex. conſ. 72, nu. 5. lib. 5. Hondel. conſil. 94. num. 40. lib. 1. Surd conſil. 324. num.* 4. ſed etiam, quia Thomas in monitorio faſſus eſſet ſe poſſidere, nõ competebat immiſſio, quæ non datur ei, qui ſemel adeptus fuit poſſeſſionem.

Seraph.

Seraph. dec. 1268. in fin.

Tertiò, quia Thomas fuit immiſſus in poſſeſſionem locorum 17. & tamen ei obueniebant ſolummodo 14. cum loca, quæ de tempore ſententię reperiebantur in hæreditate eſſent 28. & medietas illo-
3 rum tantum ipſi deberetur, *iuxta tex. in l. 1. §. proinde, ff. ſi pars hæred. petat.* & licet in hæreditate remanſerint loca 47. tamen reliqua fuerunt poſita per hæredes alienata, vt conſtat ex inſtrumentis datis in ſummario Philippi. Vndè immiſſio videtur exceſſiua, & conſequenter reuocanda, cum exceſſus etiam in
4 modico vitiet ſententiam, *Caſtren. in l. ſi non ſortem, §. ſi certum num. 2. & ibi Iaſ. num. 1. ff. de condit. indebit. Put. deciſ. 327. lib. 1. Rota deciſ. 221. nu. 1. par. 2. diu. & fuit dictum in vna Bononien. de Paſcis 4. Martij 1611. coram me.*

Et ita concluſum, &c.

DECISIO SEXAGESIMA ſecunda.

R. P. D. PAMPHILIO.

Bononien. Pecuniaria.

Veneris 4. Iulij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Debitor vt admittatur ad beneficium auth. hoc niſi C. de ſolut. qua cauetur, quod ſi debitor quantitas non habeat aliunde; vnde ſoluat, poteſt rem meliorem, quam habet in ſolutum dare creditori præuia æſtimatione facienda per Iudicem, cum cautela de euictione, & ſi creditor reperit emere volentem non compellitur tunc in ſolutum recipere, ſed debitor tenebitur illi vendere cautela adhibita, quod de pretio ſatisfiat creditori et debet dicere quod non habet facultatem ſoluendi debitum in pecunia, & quod etiam facta diligentia, non inuenit emptorem, & debet offerre bona meliora ad electionem creditoris, & liberè, non autem ſub conditionibus, & debet dare fideiuſſorem de euictione tempore obligationis, etiam ſi à parte non petatur aliàs non debet ad illud admitti.*

Quod habet locum, etiam ſi poſtea præſtetur talis fideiuſſor.

2 *Sed in mobilibus non habet locum beneficium dicta authen. & propterea ſi debitor ea habeat, debet illa vendere, & pretium creditori offerre.*

PRO informante, nempè Marco Antonio non competere beneficium *auth.*
1 *hoc niſi, C. de ſolut.* quia eius oblatio non fuerit ſufficiens iuxta requiſita illius tex. non enim dicunt ſe non habere facultatem ſoluendi debitum in pecunia, & quod adhibita diligentia etiam exacta vendēdi bona immobilia non inuenit emptorem, *Roman. conſ. 163. Iaſ. conſ. 9. num. 13. lib. 1. Rip. l. 2. §. mutui datio num. 25. ff. ſi cert. pet. Natt. conſ. 344. num. 3. latè Theſaur. deciſ. 153. & ſeq.*

Præſertim, quod nec etiam obtulit bona meliora ad electionem creditoris, & oblatio non fuit libera, ſed ſub diuerſis conditionibus, & abſque traditione inſtrumentotum; Et quod magis eſt, non dato fideiuſſore de euictione, qui etiam, quod à parte non petatur dandus eſt tempore oblationis, nec ſufficit ſi poſtea præſtetur, *Iaſ. dicto conſ. 9. num. 13. Natt. d. conſ. 344. num. 4.*

Accedit etiam, quod ex confeſſione ipſius Marci Antonij conſtat ipſum habere mobilia notabilis valoris, quæ debuit vendidiſſe, & conſignaſſe pretiū creditori, cum in eis non cadat beneficium *dicta auth. hoc niſi Alex. conſ. 37. nu. 19. lib. 2. Natt. dicto conſ. 344. nu. 6.*

Et ita fuit concluſum &c.

DECISIO SEXAGESIMA tertia.

R.P.D. COCCINO.

Parmen Datij.

Lunæ 4. Iunij 1612.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis probatur, vbi in inſtrumento legitur.*

Inſtrumentum facit fidem de omnibus,

hh 3 qua

Digitized by Google

quæ inter partes contrahentes geruntur.

2 *Promittens rem venditam, non eſſe ſubiectam alicui fideicommiſſo, aliàs teneri voluit ad reſtitutionem pretij, ſi oſtendatur ſubiecta tali fideicommiſſo, & is ſit obligatus in forma Cameræ, poteſt pro reſtitutione dicti pretij agi via exequutiua vigore obligationis Cameralis.*

3 *Contractus nominatus ob non implementum non reſcinditur, ſed debet agi ad implementum.*

Sed non procedit, vbi fuit res promiſſa libera à fideicommiſſo, & in caſu contrarij promiſſa reſtitutio pretij.

Contractus ex conuentione legem accipiunt, etiam quod fuerit conuentum vltra vel præter naturam contractus.

4 *Licet feudum de ſui natura non transeat ad extraneos, neque ad fœminas, nec poſſit diuidi, ſecus eſt, ſi in inueſtitura aliud fuit conuentum.*

5 *Non poteſt agere de euictione, vel pro liberatione emens rem fideicommiſſo ſubiectam, ſi fideicommiſſum eſt ad fauorem illius, qui vendidit, & is ceſſit omnia ſua iura emptori.*

Id tamen non procedit ſi ſunt vocati ad fideicommiſſum etiam ſucceſſores venditoris, & adeſt prohibitio expreſſa alienationis, & in caſum alienationis non alienantes vocantur.

Qui non impleuit promiſſa per ipſum in contractu, non poteſt agere ex dicto contractu.

Sed impleuiſſe dicitur, vbi emptor accollauit in ſe debitum, quod extinguere promiſit.

Præſertim ſi non eſt lapſum tempus, infra quod extinguere debet.

Durante tempore, infra quod aliquid impleri debet, non poteſt non implenti, opponi exceptio non implementi.

7 *Obligatio Cameralis non admittit exceptiones extrinſecas à contractu, & requirentes altiorem indaginem.*

8 *Vbi bona vendita ſunt promiſſa libera à fideicommiſſo, & in euentum contrarij venditor teneri vult ad reſtitutionem pretij, tenetur oſtenſo fideicommiſſo reſtituere pretium, neque ſufficit cautio.*

Et licèt Papa derogauerit fideicommiſſo ad effectum creandi ſuper dictis bonis montem, talis derogatio non eſt perpetua, ſed ſuſpendit effectum fideicommiſſi durante monte, & ad fauorem montiſtarum, & finito monte ceſſabit derogatio.

9 *Vbi quis promiſit bona eſſe libera à fideicommiſſo, vel non eſſe ei ſubiecta, aliàs teneri voluit ad reſtitutionem pretij rei emptæ, ſi oſtendatur adeſſe aliquod fideicommiſſum, ſtatim abſq. aliqua interloquutione, vel liquidatione promiſſionis reſtitutionis dicti pretij poteſt vigore obligationis Cameralis, & conſenſus in mandatum relaxari mandatum exequutiuum pro reſtitutione pretij.*

Vigore obligationis Cameralis proceditur in iudicio exequutiuo.

In iudicio exequutiuo Iudex non condemnat, ſed præcipit debitori vt ſoluat.

Vbi inſtrumentum habet exequutionem paratam, debitor habetur pro condemnato.

10 *In iudicijs ordinarijs præcedit cognitio, & ſequitur exequutio in exequutiuis autem e conuerſo.*

Petitio actoris declaratur ex proſequutis in iudicio, & ſufficit, vt ex eis declaretur.

Auditor Cameræ licet vigore ſuarum facultatum ſit exequutor obligationis Cameralis priuatiuè quoad alios Iudices, tamen vbi Auditori Rotæ eſt conceſſa facultas Auditoris Cameræ, poteſt illis vti quoad omnia in commiſſione contenta.

12 *Reus in ſua exceptione eſt actor, licèt in iudicio eſſet reus.*

Et in ſua exceptione poteſt obtinere nedum ad repellendum actorem, ſed etiam ad obtinendum, quod prætendit.

Et poteſt ad fauorem rei excipientis fieri ſententia fauorabilis.

Vbi eſt commiſſus articulus non adimplementi, dicitur commiſſus quoque articulus nullitatis, vel reſciſſionis contractus.

Imò articulus cenſetur commiſſus vti connexus.

Vnica commiſſio in qualibet inſtantia in Rota ſufficit, & vigore illius Auditor poteſt cognoſcere cauſam cum omnibus incidentibus, dependentibus emergentibus.

Poſt

POſt reſolutiones factas, quod Datium vendirum per Illuſtriſſimum, & Reuerendiſſimum Dominum Cardinalem Illuſtriſſimo Domino Marchioni precio ſcutorum octuaginta mille, erat ſubiectum fideicommiſſo, & quod dicto Illuſtriſſimo Domino Cardinali, non ſuffragabantur detractiones. Dubitaui, An Illuſtriſſimo Domino Marchioni compereret via executiua ad precium Datij, & contra quos, & quomodo, & Rota cauſa bis propoſita; & maturè diſcuſſa cenſuit ei competere talem viam exequutiuam contra Illuſtriſſimum Dominum Cardinalem pro ſcutis octuaginta mille; Nempè pro liberatione ab obligatione Montis pro ſcutis quinquaginta quinque millibus, & pro ſolutione reſidui pro ſcutis viginriquinque millibus, ac pro clariori oſtenſione iuſtitiæ huius reſolutionis Domini dicebant, illam habere tres inſpectiones principales, quarum prima eſt, An adſit obligatio Cameralis, ſecunda quatenus adſit, An intret, Tertia quatenus adſit, & intret an Rota habeat facultatem procedendi ad illius executionem.

Et quantum attinet ad primam, viſa fuit habere modicam difficultatem, Quia expreſſis verbis in inſtrumento legitur,
1 quod Dominus Cardinalis ſe obligauit in forma Cameræ, inſtrumentum autem facit fidem de his, quæ inter contrahentes geruntur, *Feder. de Senis conſ. 199. nu. 3. verſ. ſed dices.*

Quantum attinet ad ſecundam inſpectionem, An obligatio intret, ſatis etiam res videbatur clara, quia Illuſtriſſimus Dominus Cardinalis vendidit Datium Domino Marchioni pretio ſcutorum octuaginta mille, & in dicti precij computum, & diminutionem Domino Marchio pro ſumma quinquagintaquinque mille ſcutorũ ſuſcepit onus ſoluendi ratã, & portionem Montis Baronum, & pro alijs ſcutis octomille extinxit quendam Cenſum per Dominum Cardinalem ſibi debitum, reſiduum verò ſcutorum ſeptendecim mille computauit in parte dotis, & Dominus Cardinalis attentis præmiſſis, ſe de integro pretio d. Datii contentum, & ſatisfactum vocauit, & Dominum Marchionem quietauit, & affirmauit, & promiſit ipſum Datium ad ſe pleno iure dominii ſpectare, & eſſe liberum ab omni fideicõmiſſo purificato, vel purificãdo &c. aliàs in omnibus caſibus contrariis, ſeu contrauentionis &c. teneri voluit Domino Marchioni emptori ad omnia damna, & reſtitutionem integri pretii &c. Pro quibus ſe in forma Cameræ obligauit. Vndè cum datium fuerit repertum ſubiectum fideicommiſſo Comitis Sanctæ Floræ, nec Illuſtriſſimo Domino Cardinali ſuffragentur detractiones, vt in deciſionibus in cauſa factis. Intrat obligatio prædicti Domini Cardinalis, qui ſe obliga-
2 uit ad reſtitutionem pretij in euentum, quod præmiſſa non ſuſtinerentur, *Galleſ. de obligat. Cam. par. 3. tit. de vi inſtrum. obliga. Camer. nu. 15.* ad quam reſtitutionem poteſt agere Dominus Marchio, vt dicetur in tertia inſpectione.

Neque obſtat, quod cum verſentur in contractu nominato propter non adim-
3 plementum contractus non reſcinditur, ſed Dominus Marchio debet agere ad implementum *l. vendit. actio. C. de actio. empt. Bar. in l. 2. nu. 7. C. de condict. ob cauſ. & in l. inciuile in prin. C. de rei vend. Socin. in l. qui Romæ §. Seia. in quinto notab. nu. 6. ff. de verb. obligat.* Quia fuit reſponſum hanc concluſionem hic non applicari, cum fuerit promiſſum, Datium eſſe liberum à fideicommiſſo, & in caſu contrario Cardinalis ſe obligauerit ad reſtitutionẽ precii, vt expreſſè dicit *tex. in d. l. vendit. actio*, ibi ſi non ab initio aliud conuenit. Contractus enim ex conuentione legem accipiunt *C. contractus de reg. iur. in 6.* etiam quod fuerit conuentum vltra, vel præter naturam contractus, *Caſtren. conſ. 219. col. 2. poſt prin. verſ. contractus autem lib. 2. Gald. conſ. 11. ante medium, verſ. ad cuius declarationem & conſ. 12. de feud.* vbi quod licet feudum de ſui natura non tranſeat
4 ad extraneos, neque ad fœminas, nec poſſit diuidi, ſecus eſt ſi in inueſtitura aliud fuit conuentum, vt in puncto fuit reſolutum in cauſa *Aſculana* Bonorum 11. *Martij* ſuperioris annis corã Pirouano, & dicitur in prima deciſione in hac cauſa facta.

Minus etiam releuat, quod cum fideicommiſſum ſit ad fauorem Ducis, in venditione facta Cardinali Dux ceſſit iura ſua ad fauorem eiuſdem Cardinalis, & ideo
5 cum ſtante ceſſione nihil remaneat penes Ducem, nulla poteſt inferri moleſtia Domino Marchioni emptori ad *l. quæritur §. ſi venditor ff. de Aedil. Edict.* Nam fuit reſponſum non adeſſe talem ceſſio,

ceſſionem, vt patet ex inſpectione inſtrumenti venditionis Datij,& ſi adeſſet non releuaret, Quia ne dum eſt vocatus Dux ad fideicommiſſum, ſed etiam eius ſucceſſores, & adeſt expreſſa prohibitio alienationis, & in caſu alienationis non alienantes vocantur ad fideicommiſſum, vt abundè fuit dictum in prima deciſione.

Neque facit, quod Dominus Marchio non poſſit agere, cum non adimpleuerit pro parte ſua *l. Iulianus §. offerri ff. de actiou. empt.* Non enim ſatisfecit Monti. Nam reſpondebatur, quod ſatis adimpleuit pro parte ſua, cum in ſe ſuſceperit d. ratam Montis, illam autem extinguere non tenebatur, niſi poſt decennium, quod cum lapſum non ſit, non dicitur non adimpleuiſſe *l. 1. ff. de pen. legat. & eleganter not. Bald. in conſ. 434. verſ. item quoniam antè terminum vſque ad fin. lib. 2.* Et dum dicebatur, quod pro reſiduo non poteſt agere contra Cardinalem, Quia eſt debitor dotis, fuit reſponſum, hanc eſſe prætenſionem poſtea ſubortam ex diſſolutione Matrimonii ipſius Marchionis, contra quam ipſe aſſerit habere ſuas exceptiones, & propterea Dominus Cardinalis ſuper ea conueniſſe Dominum Marchionem Mediolani, & litem indeciſam pendere, ideoque hoc obiectum non obſtat; Quia obligatio Cameralis non admittit exceptiones extrinſecas à

7 contractu, & requirentes altiorem indaginem, ſed omnino debet exequi *Caſſad. deciſ. 1. de mut. petit. & fuit reſolutum in cauſa Tyburtina* S. *Poli 17. Martij 1564. coram Cotta.*

Nec etiam releuat, quod Dominus Marchio ſit tutus, cum in extinctione d. Montis ſit conſequuturus, iura ipſius montis in cuius erectione fuit derogatum omnibus fideicommiſſis; Quia fuit reſponſum, quod obligatio Cameralis Domini

8 Cardinalis de reſtituendo precium non adimpletur cautione, ſed ſolutione ex quo Greg. XIV. non erexit dictum Montem Domicellorum in perpetuum, ſed redimibilem, & ad effectum d. erectionis tantum, & Montiſtarum fauorem ſuſpendit effectum fideicommiſſorum, & prohibitionem alienandi d. Monte durante eiſdemq. fideicommiſſis, & alienandi prohibitionibus illis, aliàs in ſuo robore permanſuris, & ea uice dũtaxat derogauit, Vndè Monte extincto ceſſabit ſuſpenſio, & derogatio, & nil remanebit, quod poſſit cedi: Et inſuper ex lectura litterarum dictæ erectionis Montis, apparet ſuſpenſionem, & derogationem fuiſſe reſtrictas ad Caſtra, & bona à quolibet Barone dicto Monti ſuppoſita, dictumque Dominum Cardinalem pro ſcutis quadraginta mille Caſtrum Rocchæ Albenghæ, & Marchionatum Varſij, & Dominum Paulum Sfortiam pro ſcutis quindecim mille Caſale Ceruetri, & quoſdam cenſus dicto Monti ſuppoſuiſſe.

Neque eſt verum, quod requiratur ſententia declaratoria ſuper liquidatione promiſſionis dictæ reſtitutionis pretij factæ in caſibus contrarijs, & nullitatis venditionis, quia Cardinalis in dicta obli-

9 gatione ſuſcepit mandatum, quo caſu non requiritur interlocutio Iudicis ſuper liquidatione, *Galleſ. dicta parte tertia tit. de liquidation. num. 25.* Et cum vigore dictæ obligationis Cameralis verſemur in iudicio exequutiuo, Iudex non condemnat, ſed præcipit debitori, vt ſoluat; & ratio eſt, quia quando inſtrumentum habet exequutionem paratam, debitor habetur pro condemnato, *Caſtrenſ. conſ. 319. col. 2. poſt principium verſ. & hoc ideo lib. 1.* vbi quod in iudicijs ordina-

10 rijs pręcedit cognitio, & ſequitur exequutio, in exequutiuis autem è conuerſo, & ita ſe habet ſtylus Curiæ, vt notum eſt.

Denique non officit, quod Dominus Marchio non declarauit quid petat, vt D. Cardinalis poſſit determinare, an velit cedere, vel contendere. Quia ex proſecutis ſatis Dominus Marchio declarauit, & hodie declarat, quod ipſe Dominus Cardinalis reſtituat pretium ſcutorum octogintamille, & recipiat ſuum Datium, ac ex ſcutis quinquagintaquinque mille dicti pretij extinguatur debitum dicti Montis Baronum, & hoc ſufficit, vt per *Bart. in l. ſi rem la prima num. 1. ff. de rei vendicat.*

Quantum attinet ad tertiam inſpectionem, quæ continet iuriſdictionem Rotę, fuit reſolutum, adeſſe iuriſdictionem ſufficientem. Nam conuentus Marchio à Cardinale, & Montiſtis pro conſequutione fructuum excepit de non adimplemento dicti Cardinalis, & contra ipſum Marchionem fuit relaxatum mandatum pro dictis fructibus, à quo decreto Marchio appellauit, & in commiſſione dixit de iniuſtitia mandati, attento maximè

quod

quod obſtat exceptio non adimplementi pro parte Domini Cardinalis, & petijt committi cauſam appellationis, & quod de nouo audiretur ſuper eo, an obſtet exceptio non adimplementi, & obtinuit committi in Rota cauſam cum facultatibus Auditoris Cameræ, ſinè tamen præiudicio legitimæ exequutionis. Vndè dubitari non poteſt, quin ex prædictis adſit iuriſdictio ſufficiens, quia etiam ſi Auditor Cameralis vigore ſuarum facultatum eſt exequutor obligationis Camera-
11 lis priuatiuè quoad alios Iudices, tamen in caſu iſto Auditori Rotæ fuerunt conceſſæ facultates Auditoris Cameræ, ideoque illis vti poteſt quoad contenta in commiſsione, iuxta notata *in cap. cum dilecti de donat. & in cap. ſi propter de reſcriptis in ſexto*; Quod autem articulus ſuper reſciſsione, & nullitate contractus venditionis ſit commiſſus in Rota non poteſt dubitari, quod probatur ex eo, quia Dominus Marchio excepit de
12 non adimplemento, in qua exceptione eſt actor, licet in principali Iudicio eſſet reus, *Alex. conſ.* 70. *num.* 3. *vbi de communi lib.* 7. & in hac exceptione poteſt obtinere nedum ad actorem repellendum, *vt per Bald. in conſ.* 187. *num.* 5. *lib.* 1. ſed etiam vt adiudicatio ſibi fiat: quicquid dixerit *idem Bald. vbi ſupra*, cum concurrant petitio, quam hodie facit Marchio, & probatio intentionis cum ex alijs deciſionibus, & ex prædictis conſtet de fideicommiſſo, & obligatione Cardinalis, quibus duobus concurrentibus ferri poſſe adiudicatoriam ad fauorem rei excipientis, dicunt *Hoſtien. in cap. ex conqueſtione num.* 10. *verſ. item quæro de reſtit. ſpoliat. Cyn. in l. prima num.* 11. *C. vti poſsid.* quos refert, & ſequitur *Caſtren. in conſ.* 311. *num.* 1. *col.* 2. *in princ. verſ. ſed cum non valuiſſet vol. ſecundo*. Vndè cum ſit commiſſus in Rota articulus non adimplementi, per-
13 neceſſè dicendum eſt commiſſum quoque articulum ſuper reſciſſione, & nullitate contractus, cum Marchio excipiendo, petat, & ſi probet intentionem ſuam poſſit obtinere adiudicatoriam, quæ in caſu iſto nihil aliud eſt, quam agere exequutiuè ad reſtitutionem precij, vt ſupra dictum eſt. Vltra quod etiam ex capite connexitatis iſte articulus cenſetur commiſſus, vt per *Hoſtien. vbi ſupra nu.* 3. *verſ. dicas quod ſi quæſtio mulieris, & alios DD. ibidem, & adeſt Conſtitutio fel. rec. Pij IV.* 63. *in ordine ſuper reformatione Tribunalis in §. & idcircò*, in qua ſummus Pontifex ſtatuit, quod vnica commiſſio in qualibet inſtantia in Rota ſufficiat, & vigore illius Auditor poſſit cognoſcere, cum omnibus, & ſingulis dependentibus, & emergentibus, ac alijs quomodolibet incidentibus, ex quo Auditor poteſt cognoſcere ſuper negotio principali, vt per *Mandoſ.* commiſſione ſecunda, verſ. incidentibus, vt ſic ſuper dicta reſciſſione, & nullitate contractus.

Ex quibus cum adſit obligatio Cameralis, quæ intrat, cum Marchio ex fideicommiſſo, & obligatione Illuſtriſſimi Cardinalis probauerit intentionem ſuam & adſit iuriſdictio exequendi, fuit prædicto modo reſolutum, procedendum eſſe executiuè contra eundem Dominum Cardinalem.

DECISIO LXIV.

R.P.D. PENIA.

Romana Palatii Campi Floræ.

Veneris 16. *Decembris* 1588.

SVMMARIVM.

1 *Exiſtens in poſſeſſione exigendi penſiones Domus, vel Palatij ſi ab eo petatur retrouenditio eiuſdem domus, vel Palatij lite, vel appellatione pendente debet in poſſeſſione eas exigendi manuteneri.*

Etiam ſi dicta poſſeſsio eſſet contra ius, num. 2.

2 *Nec etiam ſpoliatori in iudicio ſpolij, debet negari manutentio.*

3 *Mandatum de manutenendo habet naturam interdicti retinendæ.*

Et habet locum, vbi poſſeſsio ante litem motam probatur.

4 *Decretum, quod non iuſtificatur ex actis dicitur notorie iniuſtum, cum aliunde iuſtificari non poſsit.*

5 *Non poteſt agi vigore inſtrumenti ab alio notario rogati, niſi illo in actis producto.*

Et niſi extenſa obligatione Camerali.

6 *Licet inſtrumentum crediti fuerit plu-* *ries*

ritt Iudici oſtenſum, non tamen decretum, ſeu ſententia eius vigore lata ſuſtinentur, niſi illo producto.

7 *Vbi cauſa eſt commiſſa in Rota, non poteſt adiri alius Iudex.*

In obligatione Camerali poteſt omitti primus Iudex, & adiri Auditor Cameræ, qui in obligationibus Cameralibus habet facultatem priuatiuè ad alios Iudices commiſſione, & inhibitione non obſtante.

In executiuis poteſt actor variare ab vno Iudice ad alium, vbi reus eſt contumax.

8 *Vbi pars offert ſe paratam recipere, & implere id, ad quod tenetur, non eſt locus depoſito.*

9 *Mandatum præſumitur, vbi procurator ſoluit, vel depoſuit magnam pecuniarum ſummam.*

A Decreto A.C. per quod D. Fabricius Rebiba compellebatur retrouendere Palatium Campi Floræ Excellentiſſimo D. Virginio Vrſino, fuit appellatum, & cauſa appellationis de conſenſu partium mihi commiſſa, & quoniam penſiones d. Palatij à tempore interpoſiti d. Decreti D. Fabricio non ſoluebãtur, dedi dubium; An D. Fabricio ad prædictum effectum eſſet dandum mandatum de manutenendo, & vtraque parte informante, fuit dictum, quod cum D. Fabricius fuerit in poſſeſſione exigendi penſiones, & ab
1 eo peteretur retrouenditio, interim litè, & appellatione pendente erat manutenendus, neque priuandus commodo ſuæ poſſeſſionis, *c cum teneamur*, & ibi communiter *DD. de appellat. c. 1. vt litè pendent. vbi Abb. nu. 4. notab. 3. per tex. in c. cum perſonæ de priuil. lib. 6.* ait procedere etiam ſi d. poſſeſſio eſſet contra ius, quod etiam voluerunt *Dec. in d. c. cum perſonæ §. quod ſi tales nu. 4. Philipp. Franc. notab. 2. idem Franc. in c. cum teneamur, de appellat. & Dec. in c. ſignificante notab. 3. de appell. Gabr. tit de acq. vel amitten. poſſeſſ. concluſ. 6. confert. Decius conſ. 97. incip. in caſu propoſito*, præſertim cum
2 nec etiam ſpoliatori in Iudicio ſpolij ſoleat negari manutentio, DD. in *l. Attilius Regulus ff. de donat.* cum etiam ſit manutenendus *l. fi. C. ſi per uim c. licet & ibi DD. de præben. lib. 6. Neuiz. conſ. 80. incip. Benedictus es Domine, Paleot. deciſ. 129. incip. Spoletana Parochialis*, & cum non reuocaretur in dubium D. Fabricium ante litem motam fuiſſe in poſſeſſione exigendi penſiones, orta lite, & appellatione pendente, non potuit mandatum de manutenendo denegari, quod habet
3 naturam interdicti retinendæ, & locum quando rei poſſeſſio ante litem motam probatur, *Bart. in l. ait Prætor. §. quod ait nu. 2. & 14. ff. vti poſſidetis. Veral. deciſ. 198. incip. manutentionis par. 2.* & maximè ad effectum conſequendi fructus, *Guidopap. deciſ. 356. verſ. quintus eſt*,
4 His præterea accedebat notoria iniuſtitia decreti A.C. cum non iuſtificaretur ex actis: nam inſtrumentum ex quo D. Fabricius aſſerebatur obligatus in forma Cameræ ad retrouendendum dictum Palatium, non fuit rogatum per Notarium actuariũ eiuſdem Tribunalis A.C. ſed per D. Proſperum Campanum Notarium Archiuij, cuius inſtrumenti cùm non fuerit facta in actis productio, nec extenſa formula
5 obligationis Cameræ, quod erat neceſſarium, *Galleſ. tract. de obligat. Camer. par. 3. tit de proceſſ. ipſo*; decretum erat nullum, nec Fabricium afficere poterat.

Quod procedit ſine difficultate, ex triſtiſſimo, & vſitato ſtylo, quamuis aſſeratur A.C. ſæpè dictũ inſtrumentum oſtenſum
6 fuiſſe, quod non ſufficit, cum vulgo iure proditum ſit, ſententiam ex actis non aliunde iuſtificari debere.

Decreti etiam eiuſdem nullitas, & iniuſtitia, ex eo videbatur perſuadere, quod factum fuerit, poſtquam cauſa ad inſtantiã partis, per ſpeciale Papæ reſcriptũ, fuerat commiſſa in Rota, Vndè non potuit Procurator Excellentiſſimi D. Virginij mu-
7 tando Iudicem variare, & A.C. adire; quamuis Fabricius eſſet obligatus in forma Cameræ, cuius priuilegium eſt, vt poſſit omitti primus Iudex, & A.C. adiri, qui in obligationibus Cameralibus habet facultatem priuatiuam ad alios Iudices quacumque commiſſione, & inhibitione non obſtante, quia tunc demum in executiuis poteſt actor variare, & Iudices diuerſos adire, quando reus conuentus eſt contumax, *Galleſ. de obligat. Camer. par. 3. q. 2. nu. 7. verſ. non tamen omittere*; Fabricius verò non fuit talis, cum citatus in Rota ad retrouendẽdum, reſponderit ſe eſſe paratum retrouendere iuxta formam inſtrumenti; Vndè ſuperuacaneum ſeu alium Iudicem adire ſtante præſertim illa Fabricij proteſtatione, quod erat

erat paratus retrouendere iuxta formam
8 inſtrumenti, non erat locus depoſito, facta præſertim reuocatione ſequeſtri *l. 2. vbi Salicet. & Bald. C. de vſuris, late Tiraquel. de retract. lignag. §. 9. gloſ. 3. nu. 3. & 5.* & exinde nec ſuffragatur decretum A. C. cum (vt dictum eſt) fuerit nullum.

Quod fuerit pro parte D. Fabricij oppoſitum de defectu mandati in Procuratore D. Virginij, cum mandatum eſſet ad lites tantum, non autem ad faciendã præfatam retrouenditionem, non placebat aliquibus ex Dominis ex eo quod d. Procurator nomine D. Virginij apud Montem Pietatis Vrbis fecerat verum, reale, & actuale depoſitum 10. millium
9 ſcutorũ & amplius, quæ maximè pecuniarum ſummæ mandati defectum in hac parte, & ſupplere, & tollere videbantur.

Quare cum à die facti depoſiti, non videretur liquido conſtare de bono iure Domini Virginii reſpectu penſionum, nec aliàs eas ſoluere teneretur, meritò pronunciatum fuit, Fabricium manutenendum.

Cæterum, quia reſpectu retrouenditionis non dubitabatur de bono iure Domini Virginii, cum re vera Fabricius retrouendere teneatur. Ideò DD. ordinaverunt, vt Fabricius admoneretur ad omninò faciendam præfatam retrouenditionem, & Procurator D. Virginii ad producendum neceſſaria, vt retrouenditio iure, & legitimè fieret.

DECISIO SEXAGESIMA quinta.

R.P.D. ORTEMBERGO.

Romana Prælationis.

Veneris 20. Nouembris 1609.

SVMMARIVM.

1 *Domo inuitus cogitur alteri domum ſuam vendere, vel locare. Argumentum valet à venditione ad locationẽ, & è contra*
2 *Conſortes de æquitate in emptione communis præferuntur, dummodo, idem offerant.*
3 *Ex iure protomiſeos proferuntur primo conſortes, deinde vicino, inter vicinos ille qui habitat inferiorem partem domus, ſi venditur, vel locatur pars ſuperior, & is excludit vicinos collaterales.*
4 *Ius Gazagà, quod eſt inter Hebræos, non inducit aliquam ſeruitutem ſuper domo Chriſtianorum, ſed bene obliget, vt non poſſint ingredi ad habitandum domum, quam alius Hebræus eſt ingreſſus.*
5 *Decretum Camerale dans prælationem inquilinis continuare volentes in eadem locatione, non extenditur ad inquilinos volentes præferri in locatione alterius domus.*
Dictum decretum tanquam odioſum eſt reſtringendũ iuxta ſuos limites.
6 *Ex iure Gazagà Iudæus non poteſt ædificare prope domum alterius habẽtis feneſtras, niſi relicto ſpatio quatuor brachiorum, neque poteſt conducere domum antea tale ſpatium de nouo factum ſublato principali, corruit acceſſorium.*
Sublatis feneſtris videtur ſublatũ ius Gazagà, videtur ſublatum ius Gazagà illarum vigore competens.
7 *Inter Hebræos ſeruãda eſt lex hebraica.*
Iura dicentia ius Hebræorum ſeruandum eſſe, loquuntur de lege Moſaica, non autem de aliis ordinationibus, et interpretationibus Rabinorum.
De iure Gazagà Hebræorum nihil reperitur.
8 *Commentis Rabinorum non eſt credendum quoad interpretationẽ ſacræ Bibliæ; ſed potius gloſæ ordinarii Nicolai de Lira, Alfonſi Toſtati, & aliorũ.*
Cauſa Chriſtianorũ cum Iudæis, legibus Romanorum non Iudæorum ſunt terminanda.
Iudæi non poſſunt ſe adinuicẽ excommunicare ſine licentià Superiorum.
Excommunicatio per Rabinos comminata non eſt curanda.

PResbyteri S. Mariæ in Valicella per duas ſententias conformes, & reſn iudicatam obtinuerunt ius altius tollendi domum ſitam in Ghetto Hebræorum, cõtiguam ex parte poſteriori domui Orphanorum; ſimulque obtinuerunt facultatem acco-

accomunandi murum vicinum, & ſolu-
to pretio accomunationis altius fabri-
cauerunt, & conſtruxerunt duo ſolaria
in parte ſuperiori. Vndè orta fuit con-
trouerſia inter Ioſephum Corcos habi-
tatorem domus Presbyterorum in loca-
tione ſolarium nouorum, quam Prælatio-
nem hæredes Samuelis prætendebant,
eo quod feneſtræ domus ſuæ conducti-
tiæ ante nouam ædificationem reſpicie-
bant rectum domus eleuatæ, lite verò
introducta coram R. P. D. Locumte-
nente Illuſtriſſimi Vrbis Vicarii lata
fuit ſententia, in qua pronunciatum
fuit filios Samuelis præferendos eſſe
condemnato Ioſepho ad dimittendam
fabricam ſuper ædificatam in quantum
ſe extendunt brachia quatuor extra
feneſtras.

Cauſa appellationis mihi commiſſa,
propoſito dubio DD. ſententiam infir-
mandam cenſuerunt, nam quoad Presby-
teros illi habent pro ſe ius commune, quo
nemo inuitus cogitur alteri ſuam domus
1 vendere, *l. dudum, C. de contrab. empt.*
l. falſo, C. de comu. rer. alien. l. in re man
data, C. mandati. Idemque obtinet in
locatione, valet enim argumentum à
venditione ad locationem, & è contra,
l. 1. ff. de contrahen. emptio. l. item ſi pre
tio in fin. ff. locat. quo verò ad hæredes
Samuelis, illi prælationem prætendere
non poſſunt, cum non ſint conſortes, qui
2 de æquitate in emptione rei communis
præferri ſoleant, dummodo offerant tan-
tundem quantũ alij, *l. ad officium C. com.*
diuid. l. ſi nemo in prin. ff. de teſt. tutel.
l. ſi emptionem ff. de minor. l. neceſſ. ff. de
in diem adict. l. 1. ff de priuil. credit. Bald.
in l. 1. nu. 2. & ſeq. C. qui teſtam. facer.
poſſ. Socin. in l. Serui electione, §. Labeo
ait nu. 7. de leg. 1. Rip. in l. quo minus nu.
114. ff. de flum. Oldrad. conſ. 34. per tot.
Soccin. conſ. 58. col. pen. verſ. in ſecundo
caſu quando ille, lib. 4. Ruin. conſ. 143.
nu. 19. verſ. ſed iſtis non obſtantibus lib.
4. Bero. conſ. 137. nu. 12. lib. 1. Guidopa.
ſing. 770. Hippolit. ſing. 441. nu. 2. ne-
que poſſunt dicti hæredes iuuari iure pro
3 tomis eos, nã illo præferuntur. Primò con
ſortes, deindè vicini, interueienos autem
ille, qui habitat inferiorẽ partem domus,
ſi venditur, vel locatur pars ſuperior, qui
eſt caſus noſter & is excludit vicinos col-
laterales. *Affl. de iur. protom. §. 7. n. 7. Bal.*
Nouell. in eod. tract. nu. 9. 10. de Amic.
conſil. 20. num. 15. & ſequen.

Nec ſuffragatur Ius Gazagà, quod vo-
cant deſcendens, ex interpretatione Ra-
binorum, quod etiamſi non inducit ali-
4 quam ſeruitutẽ ſuper domo quæ eſt Chri-
ſtianorum, tamen dicitur obligare perſo-
naliter Hebræos, non poſſint ingredi ad
habitandum dictas domum, quam alius
hebræus ingreſſus eſt, hoc ius confirmarũ
videtur per decretum Cameræ, quod da-
tur. verum cum hoc loquatur de Inquilinis
permanere volentibus in eadem locatio-
ne extendi non debet ad volentes præfer-
5 ri in locatione alterius domus, ſed tanquã
odioſum, & contra ius reſtringendum
eſt intra ſuos, terminos, *Rom. conſ. 107.*
nu. 1. Pariſ. conſ. 82. nu. 4. & ſeq. lib. 3.
Rol. à Val. conſ. 63. nu. 6. & ſeq. lib. 1.
cum alijs congeſt. per Tiraq. de retract.
lignag. in præfat. nu. 60.

Quatenus verò allegantur interpreta-
tiones Rabinorum extendentium Ius Ga-
zagà ad hoc, quod Iudæus non poſſit ædi-
ficare propè domum alterius habentis fe-
6 neſtras, niſi relicto ſpatio quatuor brachio-
rum, nec poſſit conducere domũ intra ta-
le ſpatiũ de nouo ædificatã. Quoad prius,
videlicet ius ædificandi, & altius tollendi
de eo in præſentia non agitur cum per
ſententias quæ tranſiuerunt in rem iudi-
catam fuerit finitum, quo uero ad poſte-
rius de non conducenda noua domo ob-
ſtructis iam, & ſublatis feneſtris conſe-
quenter videtur ſublatum ius Gazaghiæ
competens ratione feneſtrarum, per regu
lam, quod ſublato principali corruit ac-
ceſſarium.

Non obſtat, quod inter Hebræos ſer-
uanda eſt *d. lex. Hebraica, Felin. in c. Iu*
7 *dæi nu. 2. de Iudæis Cald. conſ. 10. de con.*
ſtit. & conſ. 70. de teſtam. Barbat. conſ.
15. nu. 1. lib. 1. Ruin. conſ. 4. lib. 2. Natt.
conſ. 621. lib. 1. Tiraq. de primog. q. 66.
nu. 33. Reſpodetur enim, quod iura di-
centia ius hebræorum ſeruandum eſſe lo-
quuntur de lege Moſaica non autem de
alijs ordinationibus, & interpretationi-
bus Rabinorum, ſed de prætenſo iure
Gazaghiæ nihil reperitur in penthateu-
co, vt in ſimilè dicit *Marquard. de Iu-*
dæis par. 2. c. 4. nu. 8. verſ. nec obſtant, al-
legata, Surd. deciſ. 133. nu. 21. verſ. quin
to reſpicitur.

Quod verò allegabatur dictũ ex Deu-
teronom. cap. 27. Maledictus qui trans-
fert terminos proximi ſui, quod Rabini
tranſ-

transferunt ius Gazagha illud aliter longè interpretatur, *Gloſ. Ordin. Nicol. de Lira, Alfonſ. Thoſtat. & alij*, quorum 8 auctoritati magis credendum eſt, quam Commentis Rabinorum, præſertim quia tendunt in præiudicium Chriſtianorum, quorum cauiæ cum Iudæis, legibus Romanorum, non Iudæorum terminandæ ſunt, *cap. gaudemus, & ibi notat. de diuort. l. Iudæi, C. de Iudæis, Paul. de Caſtr. conſ. 90. in fin. l. 2.* & in his Iudæi contenti eſſe debeat conceſſionibus ſuperiorum, ſine quorum licentia, nec ſe inuicem poſſunt excommunicare, & ideò excommunicatio per Rabinos comminata, non eſt curanda.

DECISIO LXVI.

R.P.D. ORTEMBERGIO.

Romana Dotis.

Mercurij, 13. Nouembris 1602.

SVMMARIVM.

1 *Solutio dotis probatur ex præcedenti promiſſione illius, & ſubſequuta confeſſione receptionis etiam in præiudicium creditorum mariti, præſertim quando fuit facta confeſſio tempore non ſuſpecto.*

2 *Vbi plures præſumptiones militant pro veritate actus, tolluntur aliæ facientes in contrarium.*

Confeſſio dotis præſumitur vera, vbi concurrit præſtatio alimentorum facta vxori, qualitas perſonarum, & quod matrimonia non contrahuntur ſine dote.

Adminiculatur etiam ex fide alicuius Religioſi deponentis vidiſſe numerare pecuniam, vel alicuius teſtis deponentis de publica voce, & fama.

3 *Teſtes etiam nulliter examinati concurrentibus adminiculis probant.*

Præſertim ſi de eodem tempore reperiuntur adnotata dicta pecunia in aliquo libro vti habita à marito.

Et etiam ſi non dicatur eſſe eaſdem pecunias dotales præſumuntur, ſi ſunt adnotata de eodem tempore, & eſt eadem ſumma.

4 *Vbi maritus promiſit reſtituere dotem, tam conſtante, quàm ſoluto matrimonio cenſetur ſe obligaſſe etiam in caſum vergentiæ ad inopiam.*

5 *In caſu vergentiæ ad inopiam non fit reſtitutio dotis, ſed tantum ponitur in loco tuto ad effectum ſe filios, & maritum alendi.*

Mandatum vbi non eſt clarum recepit interpretationem ab eo, quod fieri debuit.

Decretum recipit interpretationem à mandato.

6 *Vbi non eſt niſi vna negociatio creditores etiam, qui contraxerunt extra negociationem concurrunt cum illis, qui contraxerunt ſuper negociatione cum videantur contraxiſſe habita ratione ad totum patrimonium, non autem ad ſolam negociationem.*

7 *Maritus habens negocium promittens dotem vxori reſtituere, non cenſetur pro reſtitutione obligaſſe bona ſocietatis in genere, ſed ſolum portionem ſuam.*

Vbi maritus ponit pecunias dotales in Banco, non obligat Bancum vxori pro reſtitutione dotis, niſi pro rata ad ipſum ſpectante.

8 *Bancum eſt quoddam vniuerſale, ſicut hæreditas menſa, & peculium, & tenetur vſque ad vires.*

Socius ponendo pecunias in Banco, ſicut non obligat ſocium, ita neque obligat Bancum.

9 *Actio tamen competit vxori pro reſtitutione dotis contra Bancum, quatenus pecuniæ conuerſæ fuerint in vtilitatem Banchi.*

Sed ex obligatione mariti non poteſt agere exequutiuè contra Bancum.

Poteſt tamen contra portionem mariti illa ſeparata.

Sed portio mariti non dicitur, niſi ſolutis debitis ſocietatis.

10 *Poteſt tamen vxor agere exequutiuè contra creditores mariti, vbi illi ſunt immiſſi in poſſeſſionem omnium bonorum illius, tamquam decocti cum ipſum maritum repræſentent.*

11 *Et vbi creditores, qui habuerunt bo-*

na ſunt obligati in forma Cameræ de reſtituendo ea prior ibus, & potioribus vxor ſi eſt in ſua dote anterior poteſt vigore dictæ obligationis contra dictos creditores, vt ipſi reſtituant agere.

Pactum appoſitum in Capitulis ſocietatis, quod vnus ſocius non poſſit capitale detrahere, niſi prius ſolutis debitis habet locum ſolum inter ſocios.

PRopoſito per me dubio an mandatum Auditoris Cameræ ſit exequendum; occurrerunt plures difficultates, quarum prima erat an conſtaret de ſolutione dotis, in qua Domini conuenerunt conſtare, idque ex promiſſione praecedente, & confeſſione ſequuta, quæ videtur facta animo
1 recognoſcendi bonam fidem, & probat veram numerationem, etiam in præiudicium creditorum mariti, *Angel. in l. in contractibus, § ſed quoniam, & ibi notatur, C. de non numer. pecun. Paul. de Caſtr. in l. 1. num. 8. verſ. quartus eſt, ff. ſol. matr. cum concord. Surd. decif. 55. num 5.* præſertim cum fuerit facta confeſſio tempore non ſuſpecto. Teſtes autem ex aduerſo producti ſuper decoctione non pretentiunt tempus, quia non dicunt de quanto tempore ante, imò reperitur facta ante decoctionem 13. Aprilis 1597. & carceratio, quæ poſtea dedit occaſionẽ decoctionis ſequuta eſt, vt prætenditur 22 Iulij eiuſdem anni, & ex proceſſu Euphemiæ pro reſtitutione dotis contra Fiſcum de menſe Auguſti apparet, quod confeſſio præcedebat.

Non obſtant præſumptiones, quæ pro
2 ſuſpicione fraudis ex aduerſo adducuntur, nam plures præſumptiones militant pro veritate ipſius confeſſionis.

Omiſſis enim præſumptionibus generalibus, ſcilicet exhibitionis alimentorum, qualitatis perſonarum, & quod matrimonia non contrahuntur ſine dote, concurrunt etiam multa vrgentia adminicula. Primum fides fratris Stephani Ordinis Sancti Franciſci, cui depoſitioni non parũ tribuendum propter Religionem, & euidentiam facti, quia vidit numerare pecuniam; Accedunt etiam aliorum teſtium dicta, inter quos quartus deponit fuiſſe publicam, & notoriam huiuſmodi ſolu-
3 tionem, & quamuis teſtes nulliter ſint examinati ſaltim ſaluantur propter adminicula. Secundò adminiculantur partitę librorum, in quibus annotata pecunia fuit in fauorem mariti, in quibus etiam ſi non exprimatur illas pecunias eſſe dotales, tamen ex congruentia temporis, & quantitatis ſatis probabile eſt fuiſſe eaſdem pecunias, *l. ſi ventri, §. fin. vbi Bar. ff. de priuil. cred. Paul. de Caſtr. in l. fin. §. in computatione, nu. 4. C. de iur. delib. latè Surd. dicta decif. 55. num. 6. cum ſequ.* pro quo etiam conſideratum fuit, quod in eiſdem libris annotatur ſolutio fructuum dotis.

Secunda difficultas proponebatur, an promiſſio reſtitutionis dotis ſe extendat
4 ad caſum vergentię viri ad inopiam, quæ tollitur ex claris verbis inſtrumẽti, in quo maritus ſe obligat reſtituere dotem in omnem caſum, & euentum illius reſtitutionis, tam conſtante, quàm ſoluto matrimonio, quę verba conſtante matrimonio non poſſunt ad aliud referri, ideo ceſſant controuerſiæ dd. opiniones, de quibus *Iaſ. in l. ſi conſtante, num. 19. ff ſolut. matr. Afflict. decif. 99.* cum aliis per informantes allegatis.

Tertia difficultas mouebatur ex eo, quod A. C. in decreto videtur exceſſiſſe formam aſſecurationis dotis mandando ſimpliciter dotem reſtitui, & tamen poſito competere mandatum in caſu vergentię
5 ad inopiam non fit reſtitutio mulieri, ſed tantum ponitur dos in loco tuto ad vſum alendi non ſolum mulierem, ſed etiam virum, & liberos, & ita obſeruari tradit *Angel. in d. l. ſi conſtante, nu. 2. et 3. ff. ſolut matrim.* verum reſpondebatur, cum mandatum non ſit clarum illud recipere interpretationem ab eo, quod fieri debuit, & tanto magis, cum in relaxatione mandati hoc ſit expreſſum, ex quo recipit etiam interpretationem decretum.

Quartò DD. non quidem dubitarunt Euphemię competere actionem, nam
6 quando non eſt niſi vna negotiatio creditores etiam, qui contraxerunt extra negotiationem, concurrunt cum illis, qui contraxerunt ſuper negotiatione, quia cenſentur habuiſſe reſpectum ad totum patrimonium, & non ad negotiationem, *Paul. de Caſtr. conſil. 286. num. 3. libro primo.* Sed maior difficultas verſabatur in eo quomodo ſocietas teneatur, in qua diuerſę fuerunt ſententiæ aliquibus enim videbatur ex inſtrumento

Digitized by Google

mento promiſſionis reſtitutionis dotis
factæ per maritum ſocietatem, & bona
Societatis in genere non eſſe obligata, li-
7 cet ſint obligata, quæ ſpectant ad mari-
tum, quando ſocius non obligauit ſocie-
tatem abſque mandato, *Caſtr. conſ. 345.*
lib. 2. Pariſ. conſ. 94. num. 25. lib. 1. dec.
Ianuen. 14. num. 112. Cum igitur mari-
tus poſuerit pecunias in banco non obli-
gauit Bancum vxori pro reſtitutione do-
tis, niſi pro parte ad ſe tangendam.
Licet enim Bancum ſit quoddam vniuer-
ſale ſicut hæreditas, menſa, & peculium
8. *in l. cum pater, §. menſa, ff. de leg. 2.* cum
teneatur vſque ad vires eius tamen ſocius
ponendo pecunias in banco, ſicut non
obligat ſocium, ita non obligat bancum,
l. nemo ex ſocijs in principio, cum gloſ. ff.
pro ſocio facit, l. 1. C. ſi in vnas eademque
cauſ. Caſtren. d. conſ. 345.
Et in omnem euentum nulla alia actio
9. competeret mulieri, niſi quatenus pecu-
niæ conuerſæ fuerunt in vtilitatem ban-
chi, *l. 1. ff. de exercitor. l. Liberto, ff. de*
negot. geſt. l. Ciuitas, ff. ſi certum pe-
tat. Caſtr. dicto conſil. 345. Atque ideo
non potuiſſe agere exequutiuè ex obliga-
tione mariti licet facta ſeparatione por-
tionis ſpectantis ad maritum habeat a-
ctionem priuilegiatam, ſed portio ma-
riti non dicitur, niſi ſolutis debitis ſocie-
tatis, *Salicet. in l. Pius in fin. C. de com-*
penſat. Socin. conſ. 73. num. 9. lib. 1. An-
charan. conſ. 332. Attamen Domini exi-
ſtimabant per Euphemiam contra credi-
10 tores agi potuiſſe executiuè, quia cre-
ditores, qui ob ceſſationem mariti erant
immiſſi in poſseſſionem bonorũ ipſius ma-
riti, *iuxta l. Fulcinius, ff. quib. ex cauſ. in*
poſſeſſ. eat. ipſum debitorem repræſenta-
bant, & ex actionibus, quæ competebant
dictæ Euphemiæ contra bona per mari-
tum poſseſsa competere contra ea, ſu-
per creditores occupata, & propterea
contra illa potuit relaxari mandatum exe-
quutiuum; Addebatur quia creditores
11 ſunt obligati in forma Cameræ de reſti-
tuendo prioribus, & potioribus, quæ dos
Euphemiæ, ſi eſt anterior, poteſt agere
vigore illius obligationis contra poſterio-
res, ex diſpoſitione iuris communis, &
ſecundum praxim, nec excluditur vigore
capitulorũ ſocietatis, vt non poſſit recipe-
re capitale ante ſolutionem æris alieni,
quia procedit ſolum inter ſocios, & non
fuit intellectum velle ſolam tribuere actio-
nem creditoribus ſocietatis in præiudi-
cium illorum aliorum, & habentium ab
illis cauſam.

DECISIO LXVII.

Romana Pecuniaria.

Lunæ, 2. Aprilis, & Veneris
Iunij 1601.

SVMMARIVM.

1 *Vbi agitur, vt reſtituantur pecuniæ prioribus, & potioribus creditoribus non eſt neceſſaria tranſportatio actorum, ſed ſufficit fuiſſe pro prioribus et potioribus creditoribus relaxatum mandatum productis inſtrumentis crediti coram illo iudice qui illud relaxauit.*

Licet in obligatione de reſtituendo non adſit clauſula, & ad omne mandatum Domini tamen poteſt contra poſſeſſorem procedi exequutiuè, vbi conſtat de obligatione Camerali, et prioritate, vel potioritate.

2 *Si creditor, qui agit ſit prior licet non ſit potior tamen poteſt agere pro reſtitutione pecuniarum habitarum per creditorem poſteriorem.*

Mens Papæ in reſcriptis regulatur à iuris diſpoſitione.

3 *Copula, et, ampliat non reſtringit.*

FVit hæc cauſa bis propoſita, et creditoribus Torſellini, et Pignanelli opponentibus obligationes de reſtituendo prioribus, et potioribus, non poſse mandari exequutioni; Primò, quia acta non erant tranſportata; Secundo, quia non ſe obligauerant ad omne mandatum Domini, ſed ſimpliciter de reſtituendo creditoribus prioribus, et potioribus Torſellini, et Pignanelli, ideo requiri, quod concurreret in eo, qui petit exequutionem, vt eſset creditor coniunctim vtriuſque. Quibus non obſtantibus fuit per DD. concluſum dandam eſse exequutionem contra obligatos, docto tamen de prioritate, et potioritate. Neque obſtare, quod acta non ſint tranſportata, quia ſufficit, quod appareat fuiſse pro prioribus, et potioribus relaxatum mandatum,

reproductis inſtrumentis obligationum coram Auditore Cameræ. Neque obſtat, quod in obligatione de reſtituendo non adſit clauſula, ad omne mandatum Domini, quia hoc non facit, queminus poſſit procedi exequutiuè, cum illa clauſula apponatur ad faciliorem exequutionem, vt etiam ſine citatione poſſit iudex mandare, vt ſoluatur, ſed non ideo ceſſat proceſſus exequutiuus docto de veritate, & potioritate crediti, & obligatione Camerali de reſtituendo, maxime ſtante formula commiſſionis, quæ cantat cum clauſula, ſi quidem exequendum, reſpectu eorum, qui ſunt ſimpliciter obligati ſine clauſula illa, ad omne mandatum Domini. Vltimò non obſtat obiectum, quod
2 requiratur concurſus, vtriuſque obligationis ſimul, quia par eſt ratio ſiue concurrant ſimul ſiue ſeparatim, cum vtroque caſu obligatio Cameralis ſuum parere debeat effectum, & illa copula, Et, debet exponi ſecundum mentem Pontificis, quæ regulatur à iuris diſpoſitione, vt per *Imol. in Clemen. in pleriſque num.* 12.
3 *de electron.* natura enim copulæ, Et, eſt ampliare non reſtringere *l. ea tamen adiectio de leg.* 3. latè *Euerard. in loco à natura copulæ*, alias ſequeretur abſurdum, quod poſteriores habentes vtrumque ſimul obligatum eſſent proferendi prioribus habentibus ſingulos tantum obligatos, quod eſt contra iuris diſpoſitionem.

Et ita concluſum pro exequutione mandari, docto de prioritate, & potioritate.

DECISIO LXVIII.

R. P. D. BVRATTO.

Peruſina Bonorum.

Lunæ, 17. Aprilis 1617.

SVMMARIVM.

1 *Vbi non docetur de proſequutione, nec determinatione appellationis infra biennium cauſa remanet deſerta.*

2 *Vbi quis eſt in poſſeſſione fundi non præcedente adiudicatione, vel datione in ſolutum tenetur fructus in ſuo credito computare.*

3 *Poſſeſſio capta ſine mandato iudicis, vbi eſt plena non iuuat, & mandatum iudicis de capiendo poſſeſſionem non præſumitur.*

4 *Sententia in qua quis condemnatur ad ſuſcipiendum litem in ſe dicitur lata in actione perſonali.*

Si autem declarat eſſe immittendum, aut relaxetur mandatum de capienda poſſeſſione dicitur lata in actione reali.

Licet mandatarius, vel exequutor aſſerat accepiſſe poſſeſſionem alicuius rei non dicitur acquiſita poſſeſſio creditori, cum ad dictum effectum requireretur actualis ipſius immiſſio ſaltim tamquam ex primo decreto.

5 *Immiſſus ex primo decreto non facit fructus ſuos, ſed illos in ſortem imputare tenetur.*

6 *Euictio non dicitur ſequuta, niſi re ablata, & facta exequutione ſententiæ.*

7 *Per Saluianum ſola poſſeſſio auocatur.*

Re auocata per Saluianum agi non poteſt de euictione.

8 *Euictione realiter non ſequuta, de illa agi non poteſt.*

9 *Fideiuſſor obligatus pro reſtitutione pretij rei emptæ, non tenetur ad fructus.*

Obligatio fideiuſſoris facta circa ſortem non extenditur ad fructus.

10 *Verbum ablatum, intelligitur poſſeſſore inuito.*

Mutatio tituli non præſumitur, neque nouatio.

11 *Licet quis ex bonis debitoris percipiat tantos fructus quot percipiebat ex re ſibi ablata tamen niſi probet illos eſſe ſibi datos in recompenſam percipiens eos non lucratur.*

12 *Tertius non poteſt ex facto ſuo alteri nocere.*

13 *Secunda ſententia lata contra primam eam non reuocans eſt nulla.*

Dic procedere, vbi ſententiæ ſunt contrariæ, ſecus ſi ſe compatiantur.

14 *Decretum intelligitur prout de iure.*

15 *Compenſatio habet vim ſolutionis.*

Digitized by Google

LAta per A.C. de anno 1605. ſententia
ad fauorē illorum de Luparellis con-
tra Venturinos condemnatos ad imputan-
dū in ſortem fructus perceptos ex prædio
S. Martini, commiſſa cauſa appellationis
à Venturinis in Rota, dubitaui an conſta-
ret de re iudicata, & DD. affirmatiuè re-
ſponderunt.

Quia non docetur de proſequutione,
nec de terminatione appellationis, nedum
infra biennium, ſed nec ſpacio annorum
1 duodecim, & ſic cauſa remanſit deſerta,
*auth. ſi qui, C. de tempor. appell. & cap.
cum ſit Romana de appell.*

Nec contra eam opponitur aliqua nul-
litas, quæ poſſit impedire tranſitum in iu-
dicatum.

De illius autem iuſtitia, nulla fuit pe-
nes DD. dubitatio; mandat enim fructus
per Venturinos perceptos, ex dicto præ-
dio Sancti Martini hæreditario Raynal-
di fideiuſſoris cedere in extinctionem cre-
diti, quod habebat, ſeu habere præten-
debat, cum hæreditate dicti Raynaldi ra-
tione prætenſæ euictionis prædij Montis
Corneæ venditi dictis de Venturinis, per
Ludouicum de Luparellis, pro qua eui-
ctione Raynaldus acceſſerat, & ſic eo ip-
ſo iuſtificatur, quod Venturini, non oſten-
2 dunt dictum prædium ſibi in ſolutum da-
tum, vel adiudicatum fuiſſe pro eorum
prætenſo credito, *iux. notat. per gloſ. in l.
à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, verſic. nam
miſſus, & per DD. ibidem de re iudicata;*
& nihilominus dictum prædium Sancti
Martini detinuerunt per multos annos,
& illius fructus perceperunt; immò in
Rota bis obtinuerunt pro eorum manu-
tentione, & propterea dictos fructus
ſuos minimè fecerunt, & conſequenter
illi ceſſerunt in extinctionem eorum præ-
tenſi crediti.

Neque tenuta dicti prædij capta per
nuncium, ſeu Balium publicum, ad hanc
effectum Venturinis ſuffragatur. Tum
3 quia capta abſque iudicis commiſſione,
*Ruin. conſil. 102, num. 7. in fin. verſic.
nec tenuta, volum. 5. Honded. conſil. 82.
num. 12. lib. 1.* ex quo talis commiſſio in
actis non probatur, nec de iure præſumi-
tur, vt poſt *Bart. & alios, Alexand. in l.
ſciendum, num. 45. & ſeqq. ff. de verbor.
oblig. Ruin. ibidem num. 8. & 12. verſ. &
ſimiliter, & Honded. vbi ſupra num. 13.*
immò ex iiſdem actis contrarium conuin-
citur, ex quo Balius in relatione captæ
per eum tenutæ dicti prædij Sancti Mar-
tini die 5. Februarii 1582. dicit ſe illam
adeptam fuiſſe virtute ſententiæ latæ Pe-
ruſii 19. Martii 1580. quæ declarat tan-
tum Fauſtinam auctricem dictorum de Lu-
parellis, teneri & obligatam eſſe ad ſu-
ſcipiendum in ſe iudicium, & litem con-
tra Ioannem Antonium emptorem, & il-
4 lius nepotes motam in Saluiano ſuper
prędio Montis Corneæ, vendito dictis
de Venturinis per Ludouicum, et ſic la-
ta fuit in actione merè perſonali, *§. om-
nium, verſ. namque, & §. appellamus in-
ſtit. de actionib. Specul. eodem titulo, §.
ſequitur, num. 5.* non autem ſuper im-
miſſione, aut relaxatione mandati de ca-
pienda poſſeſſione, tum etiam quia et ſi
Balius cum licentia iudicis poſſeſſionem
cepiſſet, tamen quia in illam non induxit
Venturinos, illi non poſſunt dici eſſe in
poſſeſſione ex primo decreto, *Ruin. dicto
conſil. 102. num. 11. poſt medium, verſic.
& quia nuncius per text. in l. is cui, §.
immiſſus, ff. vt in poſſeſſionem legat. &
per Bartol. in l. ſi finita, §. Iulianus,
num. 21. verſic. ſecundò quæro, ff. de dam-
no infecto.*

Et nihilominus licet ex primo decreto
Venturini fuiſſent inducti in tenutam di-
cti prædii, adhuc tamen, niſi iudex ex-
5 preſsè dixiſſet, de quo non conſtat, non
feciſſent fructus ſuos, ſed illos in ſortem
imputare tenerentur, *gloſ. 1. in l. Fulci-
nius, ff. ex quibus cauſ. in poſſeſſ. eat.
& in dicta l. ſi finita, § ſi plures in ver-
bo prius prope fin. verſ. effectus primi de-
creti, & ibi Bart. in §. Iulianus, num.
50. de damn. infect. Cyn. in l. cum pro-
ponas, num. 15. verſic. tamen in hoc, C.
de bonis, auth. iud. poſſeſſ. Papien. in
forma reſponſionis rei conuenti, num. 18.
Afflict. ſuper conſtit. Regn. lib. 1. rub.
97. de pœna contumaciæ, §. contumacem,
num. 3.* quia non poſſent dici poſſidere,
vt poſt plures relatos *Menoch. de retin.
remed. 3. num. 168. cum pluribus ſeqq.*

Neque releuat dictos fructus fuiſſe de-
bitos, vti re compenſatiuos ratione fru-
ctuum amiſsorum ex dicto prædio Mon-
tis Corneæ per Venturinos empto, et il-
lis, vt dicitur euicto ex æquitate, *l. cura-
bit, C. de action. empt.*

Quia omiſso, quod non conſtat de
6 prętenſa euictione, quæ non dicitur ſe-
quuta, niſi re ablata, et ſic facta exe-
quutione ſententię latę ſuper euictione
*l. 4. in princip. cum ibi notat. ff. de action.
empt. l. ſi ſeruus venditus, verſic. vnde*

Iulianus, *ff. de euictionib. l. qui rem*, C. *eodem gloſ. magna in l. at qui natura*, *§. cum me abſente*, & ibi etiam *Bart. num.* 1. *verſ. quia etiam*, *ff. de negot. geſt. Alex. conſ.* 4. *num.* 1. *volum*, 3. & tanto minus ſi lis fuiſſet mota in Saluiano, quia
7 cum per illud ſola poſſeſſio auocetur, vt eſt *text. in l. ſi cum venditor*, *ff. de euiction. Caballin. in eodem tract. §.* 3. *quaſt.* 17. *num.* 151. & *§.* 5. *num.* 44. agi non poteſt de euictione, *Bart. in l.* 3. *num.* 1. *ff. de act. empt. Soccin. conſ.* 99. *num.* 8. *verſ. confirmatur hoc idem*, *vol.* 2. *Capb.* 168, *num.* 5.

Quin potius ex dicta ſententia, cuius vigore per Balium fuit capta tenuta prædij Sancti Martini apparet nullam ſequutam fuiſſe euictionem, dum declaratur Luparellos teneri, & obligatos eſſe ad ſuſcipiendum in ſe litem motam contra em-
8 ptores, & ideo euictione realiter non ſequuta de illa agi non poteſt, *l. ſi plus*, *§. mota*, *ff. de euiction. l. qui rem*, C. *eodem Card. Seraph. deciſ.* 321. *num.* 4. & *deciſ.* 721. *num.* 5.

Et ceſſare viſa fuit difficultas, quia Raynaldus fideiuſſor authoris Id. de Luparellis in caſum euictionis præterquam à Fauſtina eius ſorore, promiſit tantum, quod dictus Ludouicus reſtitueret pecunias pro
9 quantitate euicta, & ideo non tenebatur ad fructus, *l. fideiuſſores magiſtratuum in principio*, & *in §. pro Aurelio*, & *in l. ſi in pignore*, *ff. de fideiuſſor. et in puncto cenuit Rota in Aſculana*, *ſeu Ripan. Pecuniaria.* 15. *Martij* 1606. *coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano.*

Nec obſtat prætenſa concordia ſuper fructibus recompenſatiuis, quia de ea non conſtat, quod ſufficit pro reſponſione.

Additur præterea, quod Venturini ad probandam eorum poſſeſſionem dicti Prædij, & titulum illius coram A. C. produxerunt ſupradictam ſententiam, & tenutam illius vigore captam, nec non locationes per ipſos factas de dicto prædio, cum aſſertione, quod illud fuit ablatum à Fauſtina tanquam de bonis Raynaldi fideiuſſoris Ludouici referendo ſe ad dictam ſententiam, vt in dicto ſummario Venturinorum, num. 3. & 4. quod ver-
10 bum, ablatum, importat ipſa Fauſtina in vita, *l.* 3. *§. non ſolum*, *et ibi gloſ. in verbo abſtulit*, *ff. de incend. ruin. et naufr. l. vulgaris in princip. ff. de furtis*, ex hoc concludenter fateri videntur ſe nō poſſediſſe titulo donationis in recompenſam, vt non præſumatur mutatio tituli, *l. ſine poſſidetis*, C. *de probat. l. ſi certis annis*, C. *de pact.* & vtrobique ſcribentes, nec aliqua nouatio, *l. vltim.* C. *de nouat. cum alijs per Gabr. eod. tit. concluſ.* 1. *in princ. et Rota deciſ.* 456. *par.* 1. *et deciſ.* 30. *num.* 2. *par.* 2. *diuerſ.*

Neque releuant teſtes in ſumm. de Venturinis nu. 5. quia & ſi probent eos ſingulis annis percepiſſe ex dicto prædio tantam quantitatem fructuum, quantam amittebant ex prædio ſibi euicto non tamen pro
11 bant dictos fructus datos fuiſſe in recompenſam, quin potius illam excludunt cum aſſerant Venturinos illos percepiſſe propria auctoritate à Colonis, quibus dictum prædium ad laborandum locauerat.

Quod Ludouicus dederit huiuſmodi fructus in recompenſam nō probatur, & quatenus probaretur non obſtaret Luparellis venientibus ex perſona Fauſtinæ non Ludouici, cui Fauſtinæ, vel eius ſucceſſoribus
12 Ludouicus nocere non potuit, *l. non debet ff. de reg. iur. l. de pupillo*, *§. ſi plurimum*, *ff. de nou. oper. nunciat.*

Tandem nō obſtat, quod ſententia A. C. non reuocans prima ſententia Peruſii fue-
13 rit nulla, *Caſſad. deciſ.* 1. *nu.* 4. *de ſequeſtr. poſſ.* & fuit dictum *in Peruſina Dotis*, 9. *April.* 1607. *coram bon. mem. Penia*, *et in Bononien. Beneficij*, 6. *Iun.* 1614. *corā me.*

Quia iſtæ ſententiæ in nullo ſibi contrariantur, imo adinuicem ſe compatiuntur: illa enim quæ lata fuit Peruſii condemnat Ludouicum, & Fauſtinam ad ſuſcipiendam litem, &c. & obſeruandum omnia, & ſingula promiſſa in inſtrumento venditionis, declarando; quod terminato iudicio, et lite mota contra Venturinos dictum inſtrumentum tanquam purum, et liqui-
14 dum, ſit exequendum cum relaxatione mandati in forma; quod eſt intelligendum prout de iure, *l. miles*, *§. decem*, *ff. de re iudicata*, *Alexand. conſ.* 46 *num.* 3. *vol.* 1. *Aym. conſil.* 74. *num.* 9. *Rota deciſ.* 550. *num.* 5. *par.* 1. *diuerſ. Cardinal. Seraphin. deciſ.* 984. *num.* 3. et ſic quod ſequuta euictione, et ſeruatis ſeruandis Ludouicus, vel Fauſtina cogendi ſunt reſtituere pretium fundi euicti, ſententia vero Auditoris Cameræ præſupponit creditum de Venturinis contra Fauſtinam, et illius hæredes mandatq; in illud imputari fructus ex dicto prædio perceptos poſt
15 ſententiam latam Peruſii, quæ compenſatio habet vim ſolutionis, *l. ſi debitor*, *ff. qui*

ff. qui pot. in pign. habeant, Bart. in l. Amplius non pets, num. 8. ff. rem rata. haber. Bala. in l. 2. num. 1. C. de compenſat. Guidopap. deciſ. 567. in princip. Afflict. deciſ. 121. num. 4. Tiraqu. de retract. lignag. §. 3. gloſ. 3. num. 2. Rota deciſ. 84. nu. 2. par. 1. & deciſ. 7. nu. 1. par. 2. diuerſ. & ſic vna ſententia non eſt contraria alteri, in quibus terminis loquuntur in contrarium allegata.

Quo verò ad aliud caput ſententiæ A C. continens liquidationem fructuum, illa non impugnatur a Venturinis, & nihilominus optimè iuſtificatur. Quantitas enim, & qualitas dictorum fructuum depræhenditur ex ſeptima poſitione Venturinorum, & depoſitionibus teſtium ſuper illa, vt in ſummario de Luparellis num. 6. nam ex pluribus quantitatibus fructuum, quod dicunt Venturinos in dicto prędio ſingulis annis percepiſſe deducto calculo etiam ad rationem minoris quantitatis expreſsè completur ſumma in dicta ſententia contenta.

Et ex his fuit ita deciſum, &c.

DECISIO LXIX.

R. P. D. COCCINO.

Romana Aditionis Hæreditatis.

Die 23. Februarÿ 1613.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio nulliter data ſi deberet de nouo dari eſt confirmanda.*

Manutentio ſi non eſt danda, ex quo quis eſt in poſſeſſione ex aliquo titulo defectuoſo ſaltim debet dari retentio.

2 *Immiſſio data in toto, ſi in aliqua parte non ſubſiſtit, corruit in totum.*

Sed ſi poſſeſſio capta ſit tempore, quo non conſtabat de fideicommiſſo, vel non iure agentis ſubſtinetur pro parte verè debita.

3 *In exequutiuis non attenditur, quod poteſt in futurum deduci, ſed quod probatum eſt.*

4 *Filio præmortuo pater ſuccedit.*

5 *Immiſſus ex primo decreto non facit fructus ſuos.*

Immiſſus autem vigore dationis in ſolutum acquirit poſſeſſionem, & facit fructus ſuos.

QVod Io. Antonius eſſet reintegrandus ad tres partes bonorũ, de quibus agitur, videbatur expeditum apud DD. quia conſtabat iſtas tres partes eſſe ſuppoſitas fideicommiſſo, ſed difficultas conſiſtebat in quarta parte, quæ erat libera, in qua Antonia petebat manutentionem, quod placuit DD. ſi non per viam manutentionis, de qua plenè conſtabat, & ideò videbatur intrare diſpoſitio, *tex. in §. hodie inſt. de interd.* ſaltem per viam re-
1 tentionis, quia poſſeſſio nulliter data, ſi deberet de nouo dari, niſi aliud obſtet eſt confirmanda, *Verall. deciſ. 175. par. 3.*

Non obſtat, quod immiſſio fuit con-
2 ceſſa in tota domo, & cum pro tribus partibus non ſuſtineatur, debet corruere in totum.

Nam fuit reſponſum, quod de tempore exequutionis, & immiſſionis, non conſtabat, quod iſta bona eſſent ſubiecta fideicommiſſo, & ex tunc deductis erat iudi-
3 candum, prælertim cum in exequutiuis, nõ attendatur, quod poteſt in futurum deduci, ſed quod probatum eſt, vt dixit *Rota in Regimen. S. Thomæ*, 10. *Decembris 1570. coram Oriolen.* quæ habetur *in dec.* 100. *par.* 1. *diuerſ. ſub nu.* 27. vnde intrat omnis ęquitas, quod Antoniæ ſi non detur manutentio, ſaltem retentio.

Minus facit, quod Antonius erat in poſſeſſione iſtorum bonorum ratione crediti dotalis ſuæ matris. Nam cum eſſent tres filii omnes habebant ſuam partem in dicto credito, & cum duo patri præmor-
4 tui eſſent, pater quoad duas dimidias partes illis ſucceſſit, *iuxta textum in authen. defuncto, C. ad Tertullianum, & ibi Bartol. Craſs. in §. ſucceſſio ab inteſtato, quæſt. 23. num.* 1. Vnde Ioannes Antonius in iſta quarta parte libera poteſt prætendere duas tertias partes, ratione crediti dotalis, cuius reſpectu cum immiſſio Ioannis Antonii fuerit tantum ex pri-
5 mo decreto poſſidebat, vt pignus conuentionale, non vt rem ſuam, & ita non lucratur fructus, *Alexand. conſil. 70. num. 7. lib. 7.* ſed Antonia fuit immiſſa ratione dationis in ſolutum, & ſic habuit poſſeſſionem rei, quoad iſtã quartam partem, & lucrata eſt eius fructus, & ſic ex prædictis videtur illi concedenda manutentio, ſeu retentio.

DECI-

Digitized by Google

DECISIO LXX.

R. P. D. VBALDO.

Romana Domorum in Burgo.

Lunæ, 22. Iunij 1615.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula arbitrio remittit aliquid de rigore iuris.*

Præſertim quando eſt conceſſa Iudici, alias habenti iuriſdictionem.

Sed intelligitur ſubſiſtenti aliqua rationabile cauſa, vt ſi conſtet de bono iure petentis arbitrium, & non lædatur ius alterius.

2 *Sententia lata in Saluiano pro credito non liquido eſt nulla.*

3 *Venditio, vel conceſſio facta ad incertum numerum cannarum, & non ad corpus, non poteſt iudicari perfecta, niſi ſequuta menſuratione.*

Et cenſetur facta ſub conditione, quatenus ſequatur menſuratio, & menſuratione non ſequuta, habetur pro non facta, & nihil debetur.

Liquidatio debiti requiritur ante exequutionem.

4 *Sententia, quæ mandat aliquem immitti in poſſeſſionem alicuius rei, iuxta menſurationem faciendam, non poteſt exequutioni demandari, niſi facta menſuratione.*

Vbi in ſententia declaratur aliquem immittendum refectis melioramentis, non poteſt ei dari immiſſio, niſi illis prius refectis.

5 *In Saluiano requiritur creditum in aliqua quantitate certum.*

Reus conuentus offerendo creditum certum, poteſt euitare iudicium Saluiani, ſeu immiſſionem à creditore petitam.

6 *In Saluiano non ſufficit conſtare de credito in genere.*

Arbitrio in materia ſpolij Rota ſtrictè vtitur, præſertim in materia cumulationis petitorij cum poſſeſſorio.

7 *Contractus emphyteuticus vbi non eſt perfectus, non poteſt agi ad ſolutionem canonis, nec ad aliud.*

8 *Sententia vbi non poteſt valere reſpectu vnius rei, vel ſummæ, nec valet reſpectu alterius cõtractu deſcendat.*

Præſertim ſi exequutio ſit facta, vel poſſeſſio capta eodem tẽpore pro vtraque re.

DAto dubio ſuper reintegratione ad poſſeſſionem domus, qua Domini de Camerinis prætendunt ſe eſſe ſpoliatos vigore ſententiæ Rotalis, quia ſpolium præter alia deducebatur ex eo, quia non fuerat facta menſuratio, prout cauebatur in prætenſo inſtrumento conceſſionis ſitus in emphyteuſim, ſuper quo reperitur conſtructa domus, de qua agitur necnon in ipſa ſententia, ideò fuit pro parte aduerſa adita Signatura Sanctiſſimi, quæ reſcripſit arbitrio Rotæ. Vndè propoſito dubio iuxta formam Reſcripti. Rota reſpondit non intrare arbitrium, nam licet clauſula arbitrio remittat aliquid de rigore iuris, *Bartol. in extrauagant. ad reprimen. in verbo videtur, num. 3. Creſcent. deciſ. 4. num. 3. de teſtibus*, præſertim quando eſt conceſſa Iudici alias habenti iuriſdictionem, *vt in Romana Cottigij coram Reuerendiſſimo Domino meo Damaſceno*, tamen id intelligitur ſubſiſtente aliqua rationabili cauſa, vt quia apparet de bono iure petentis arbitrium, vt fuit dictum *in Terraconen. Parrocchialis de Roouda*, 3. *Decembris* 1601. *coram Reuerẽdo Domino meo Damaſceno*, & ita vt non lædatur ius alterius, *Bartol. in l. filiusfamil. num. 2. ff. de donat.* ad quem ſe remittit *in dicta extrauaganti ad reprimen. in verbo videbitur, num.* 10. vbi loquitur in fortioribus terminis, quando eſt datum Iudici arbitrium liberum, & in ſimilibus clauſulis probat *text. in clement. ſæpè verſic. non ſic tamen, & ibi gloſ. in verbo defenſiones, de verbor. ſignificat. cum alijs per Menochium de arbitr. lib. primo, quaſt.* 13. *num.* 4. *& ſeq. Oſaſc. deciſ. Pedemont.* 2. *num.* 12. *Lancellott. de attent. lit. pend.* 2. *par. c.* 4 *in præfat. num.* 403. ſecundum antiquam impreſſionem.

In hoc autem caſu, non videbatur poſſe exerceri arbitrium, quia læderetur ius partis, nec conſtare de bono iure petentis arbitrium, nam vltra quod dabatur magnus fumus nullitatis ſententiæ, cuius vigore fuit data immiſſio in Saluiano ob defectum iuriſdictionis, citationis, mandati, & tranſportationis actorum dicebatur etiam creditum DD. de Neris, pro quo fuit illis conceſſa immiſſio non eſſe liquidum, & tamen requiritur liquidatio, tum ex forma conceſſionis, tum vigore ſententiæ, tum ex natura iudicij intentati in Saluiano.

Et

Ex forma conceſſionis, quia inſtrumen-
tum apertis verbis continet, quod ter-
renum deberet menſurari per duos ho-
mines communiter eligendos ad ratio-
nem iuliorum duodecim cum dimidio,
pro qualibet canna, & ſic cũ conceſſio fue
rit facta ad incertũ numerum cantiarum,
& non ad corpus illa non poteſt iudicari
3 perfecta, niſi ſequuta menſuratione, imò
cenſetur facta ſub conditione, quatenus
terrenum menſuraretur, aliàs haberetur
pro non facta, *l quod ſæ. è, §. in ijs ff.
de contrahend. empt. Bartol. conſil. 74.
num. 2. & conſil. 121. num. primo, lib.
primo, Socein. conſil. vlt. num. primo,
lib. 3. latè Affl. deciſ. 280. num. pri-
mo, & ſequen. & fuit dictum in hac ſi-
mili cauſa, 4. Maij 1569. coram Sar-
miento, vt in copia data, latè Cardinal.
Mantic. de tacit. & ambig. lib. 4. titu.
lo 17. num. 2. 6. & 7.* & conſequenter
ante menſurationem nihil debetur, vt
per Capic. deciſ. 14. per totum, qui lo-
quitur de canonibus, ob quod debitum
4 remanet incertum, & illiquidum, cuius
liquidatio requiritur ante exequutio-
nem, *Couarruu. variarum reſolutio-
num, lib. 2. cap. 11. num. primo, Oſaſc.
deciſ. Pedem. 129. num. 6. Surd. dec. 27.
num. 4. & ſeq. cum alijs citatis in vna
Maceraten. Spolij, 4. Iunij 1610. coram
R. P. D. meo Manzanedo.* vt infra etiam
dicitur.

Ex forma verò ſententiæ, quia habet
clauſulam menſurationis faciendæ in exe-
quutione dictæ ſententiæ, & ſic ante di-
ctam menſurationem non poterat execu-
tioni demandari, vt in terminis Saluiani
fuit dictum in vna *Bononien. Saluiani, 15.
Nouemb. 1599. cor. Illuſtriſs. Lancellotto,
impreſſ. poſt tractatum de Saluiano, dec.
72.* ſicut in ſimili dicitur de clauſula ſolu-
tis prius melioramentis, *Caſtr. conſ. 270.
in 2. dub. par. 2.*

Demum ex natura iudicij intentati in
Saluiano, quod requirit creditum in ali-
5 qua quantitate certa, & per oblationem
dictę quantitatis poſſit reus conuentus eui
tare tale iudicium, *l Paulus in fi. ff. quib.
mod. pign. vel hypothec. ſoluat. cum
allegat. per Modern. in Romana de Sal-
uian. in ſpec. 5. cap. primo, num. 11. &
ſequen.* & fuit per optimas rationes de-
ciſum *in vna Maceraten Domus, 17. Iu-
nij 1602. coram Illuſtriſs. D. Card. Mel-
lino*, ex qua deciſione non admittebant
DD. quod inculcabant informantes pro
6 Neris, quod in Saluiano ſufficeret con-
ſtare de credito in genere, vnde cum non
facta menſuratione, non conſtet de ali-
qua quantitate certa canonum, ad quos
tenerentur emphyteutæ non videtur con-
ſtare de bono iure illorum de Neris, imò
videtur reſiſtere omnis æquitas pro exer-
cendo arbitrio, quo tamen in hac mate-
ria ſpolii, in qua verſamur Rota ſtrictè
vtitur, prout ad excluſionẽ cumulationis
petitorii & poſſeſſorii, fuit reſolutũ in *cau-
ſa Mantuana Bonorum, 15. Dec. 1611. &
14. Maij 1612. coram me, & in Virun-
den. Abbatia, 20. Febr. præteriti coram
R. P. D. meo Buratto.* & fuerunt etiam
aliæ allegatæ deciſiones, *vt in Romana
Subbaſtationis, 10. Iun. 1609. cor. Reu.
Bononien. & in Zamoren. Pecuniaria, 10.
Martij eiuſdem anni coram Caualerio.*

Non obſtat, quod creditum eſſet cer-
tum, pro præſtatione Capponum, quorum
quãtitas ab initio fuerit certa, & ideo eius
reſpectu potuerit dari immiſſio, quia fuit
reſponſum in primis, quod ſi contractus
emphyteuticus non fuit perfectus ante pu
rificatam conditionẽ menſurationis ex ſu-
7 pra adductis, ex eo non poterat agi, neque
ad canones, neque ad reſponſiones Cap-
ponum, *l. cedere diem cum ibi notat. ff. de
verb. ſignif. l item quia §. 1. vbi DD. ff de
pact.* Secundo reſpondetur, quod ſi ſen-
8 tentia non poteſt valere reſpectu ſummæ
pecuniæ, neque etiam poteſt valere reſpe-
ctu Capponum, cũ vtraque præſtatio ap-
ponatur in eodem capitulo, vel connexo,
*Bald. in l. hoc iudicio, in lect. ff. famil.
hercisc. Felin. in cap. cum inter, num. 6.
& ibi Bald. de re iud.* & cum ab eodem
contractu vtraque deſcendat, *gloſ. in l.
etiam, §. 1. in verbo audiendus, quam ibi
ſequuntur DD. ff. de minor.* vltra quod
exequutio fuit facta, & capta poſſeſſio non
diſtinctè à canone, & pro Capponibus,
ſed cóniunctim, vnde videtur eo magis
9 indiuidua, ſicut dicitur de ſententia, *Put.
deciſ. 315. nu. 4. & 5. lib. 1. ſecundum
nouam impreſſ.*

Quæ dicebantur de retentione, vltra
quod procedunt quando conſtat de cre-
dito certo, & liquido, videbantur Do-
mini extra punctum reſtrictum ad ar-
bitrium, an intret pro facienda menſu-
ratione, non autem pro concedenda re-
tentione.

Et ita fuit deciſum, &c.

DE-

DECISIO LXXI.

CORAM CARDINALE LANCELLOTTO.

Romana de Capizucchis.

Luna, 10. Aprilis 1606.

SVMMARIVM.

1 *Auia materna ſuccedit nepoti ab inteſtato nullo alio proximiori exiſtente.*
Hæredi ab inteſtato competit interdictum quorum bonorum.
Et tale remedium competit etiam hæredi hæredis.

2 *Contra fideicommiſſarium vniuerſalem conceditur remedium quorum legatorum.*
Et idem remedium conceditur hæredi hæredis.

3 *Ad effectum vt fideicommiſſarius poſſit dici legitimus contradictor ad impediendam hæredis immiſſionem non ſufficit, quod poſſideat, niſi etiam poſſideat legitimè, & incontinenti doceat de iure ſuo.*

4 *Fideicommiſſarius debet capere poſſeſſionem de manu hæredis, aliàs dicitur vitioſa.*

5 *Quod procedit etiam quando reſtitutio fideicommiſſi fit ipſo iure.*

6 *Occupatio rerum fideicommiſſo ſubiectarum hæreditate iacente debet ab inuaſoribus auocari, & dari hæredi.*

7 *Mandatum de manutenendo non validat poſſeſſionem vitioſam.*
Manutentio datur etiam Prædoni, & Spoliatori.

8 *Conſenſus non præſumitur.*
Conſenſus tacitus, vt adeſſe dicatur, debent oſtendi actus, qui ad illum neceſſariò inferant.

9 *In præiudicialibus omnis interpretatio eſt capienda, per quam conſenſus excludatur.*

10 *Petitorium poteſt ſuſpendi in quacumque inſtantia, & in qualibet parte iudicij.*
Etiamſi fuerit actum in petitorio, tamẽ eo ſuſpenſo poteſt peti immiſſio.
In remedio adipiſcendæ datur cumulatio petitorij cum poſſeſſorio.

11 *Renunciatio facta ſub conditione non purificata, non meretur effectum.*

12 *Clauſula & non alias adimit conſenſum ab actu, & actu non ſequuto operatur perinde ac ſi nihil actum fuiſſet.*

13 *Aequalitas inter partes eſt ſeruanda.*
Debet fieri omnis interpretatio, per quã actus ſit conformis æquitati.

14 *Papa derogando alicui pacto videtur in neceſſarium antecedens derogaſſe exceptioni ex dicto pacto reſultanti.*

15 *Vbi quis poteſt redire ad iudicium poſſeſſorium non videtur ex taciturnitate renunciare interdicto, quorum bonorum ſibi competenti.*
Renunciatio non inducitur, niſi expreſſè dicatur.
Renunciatio eſt ſtricti iuris.
Vt ex aliquibus actibus renunciatio facta dicatur, debent oſtendi tales, qui neceſſariò ad eum inferant.

16 *Iacens quia ſcit ius ſuum eſſe ſibi ſaluum, ſibi non præiudicat.*

17 *Fideicommiſſarius vt impediat immiſſionem, debet docere incontinenti de iure ſuo.*
Fideicommiſſarius debet capere de manu hæredis.

18 *Ad effectum vt fideicommiſſarius non dicatur legitimus contradictor, ſatis eſt, quod contra fideicommiſſum aliquod coloratum, vel probabile opponatur.*
Vt hæredi per fideicommiſſarium reſtituatur poſſeſſio, præſumitur, quod ei poſſit alia defenſio competere.

19 *Etiamſi fideicommiſſarius eſſet paratus incontinenti docere de iure ſuo, & poſſideret ſine vitio, quando ſunt faciendæ detractiones, non dicitur legitimus contradictor ad impediendam hæredis immiſſionem.*

20 *Legitima, & Trebellianica conſtituunt medietatem.*
Sunt tamen incertæ ratione loci.
Ex poſſeſſione translata pro indiuiſo in plures, quilibet habet ſuam portionem in qualibet gleba.
Et ante liquidationem detractionem portio illarum dicitur adeo incerta ratione loci, & quota, vt nullius rei poſſeſſio poſſit capi pro legitima.

21 *Hæres poteſt detrahere ex bonis fideicommiſſi omne æs alienum fideicommittentis, & omne ſuum creditum.*
Regula dolo facis petens, quod ſtatim reſtituturus es non habet locum in hærede iure competunt detractiones
agente

Digitized by Google

agente contra fideicommiſſarium pro immiſſione.

Prout nec regula, quod circuitus ſunt vitandi.

Certitudo Legitimæ, & Trebellianicæ non poteſt dici adeſſe ante liquidationem niſi quando hæreditas conſiſtit in pecunia.

23 *Effectus compromiſſi ceſſat non ſequuto laudo infra terminum conuentum.*

24 *Acquieſcentia poſſeſſione capta per Fideicommiſſarium non operatur, vt hæres teneatur capere detractiones ab eius manibus.*

25 *Interdictum quorum bonorum non competit ei, qui ſemel eſt adeptus poſſeſſionem.*

26 *Poſſeſſione translata in aliquem in certum caſum, reſoluto caſu reſoluitur poſſeſſio.*

Vbi poſſeſſio ab aliquo capta eſt pro indiuiſo, non poteſt dici aliquam certam partem ſaltim ratione loci poſſediſſe.

27 *Impedito agere non currunt fatalia.*

Repoſitio à decreto de immittendo, non importat denegationem talis immiſſionis, ſed delationem ad illam concedendam.

28 *Vbi grauatus non deceſſit in pupillari ætate non ſit locus ſubſtitutioni pupillari.*

29 *Clauſula, Omni meliori modo, appoſita in fine teſtamenti, ibi et ſi teſtamentum non valeret iure fideicommiſſi, vel codicillorum, ſi teſtamentum valet nihil operatur circa alia.*

30 *Facultas data per teſtatorem fideicommiſſario capiendi poſſeſſionem propria auctoritate concludit ſolum, quod poſſeſſio non ſit vitioſa, non tamen, quod conſtet incontinenti de iure vocatorum ad fideicommiſſum.*

Neque excludit quod ſit facienda reſtitutio propter detractiones.

Poſſunt ſtare ſimul, quod poſſeſſio non ſit vitioſa, & quod ſit facienda hæredi reſtitutio.

Et talis facultas cenſetur ſolum conceſſa ad capiendam propria auctoritate poſſeſſionẽ ſuæ portionis, poſtquam factæ fuerint detractiones, & non ante.

RESolutum fuit DD. Valerio, & fratribus hæredibus D. Portiæ Ciniciæ dandum eſſe mandatum de immittendo in poſſeſſionem bonorum q. D. Io. Antonii de Capizucchis, nam cum Portia tanquam Auia
1 materna, & proximior dicti Io. Antonii
fuerit illius hæres ab inteſtato, *§ ſi igitur il primo in auth. de hered. ab inteſt. venit. auth. defuncto. C. ad Tertull.* ei competebat vtile interdictum quorum bonorum, *l. 1. C. quorum bonorum, gloſ. Bart. & alij in l. 1. ff. eodem tit. & in rubr. C. eodem Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. remed. 1. num. 33. quæſt.* 4. quod modo competit DD. de Cinciis dictæ Portiæ hæredibus, cum non detur ſolum hæredi, ſed etiam hęredi hæredis, vt notant omnes *in l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. toll. Bald. conſil. 186. num. 7. lib.* 1. cum aliis cumulatis per *Tiraq. in tract. le mort ſaiſit par. 2. declarat 5. num. 17. et 18. Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. remed. 4. num. 236. et ſeqq.*

Et licet hodie ſe opponant DD. ſorores de Capizucchis prætendentes eſſe vocatas ex fideicommiſſo q. Hieronymi, ſuper quo adſunt etiam nonnullæ deciſiones Rotales, tamen contra fideicommiſſarium vni-
2 uerſalem conceditur remedium quorum
legatorum *l. 1. C. quorum legatorum. gloſ. Bar. Caſtrenſ. & alij in l. paulus reſpondit. ff. ad Trebell.* & plures cumulat *Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. remed. 2 nu. 23. q. 8.* quod remedium conceditur ſimiliter hæredi hæredis, *l. 1. §. hoc interdictum. ff. quorum legat. idem Menoch. vbi ſup. q. 2 n. 13 & q. 6. nu. 20.* Neque iſtæ ſorores etiam ſi poſſideant ſunt legitimæ contradictrices,
3 quia ad effectum, vt fideicommiſſarius poſ-
ſit dici legitimus contradictor ad impediẽdam hæredis immiſſionẽ non ſufficit, quod poſſideat niſi etiã poſſideat legitimè, & nõ vitioſè, & vlterius in continenti doceat de iure ſuo, quæ omnia copulatiuè requiruntur, *iux. not. in l. fin. & ibi Dec. n. 48. C. de edict. Diu. Adr. toll. Bar. in l. filiam, & ibi Alex ff. ad Trebell. Socin. iun. conſ. 75. num. 18. lib. 1.* & hanc opinionem perpetuo tenuit Rota, vt in cauſa *Viterbien. Hæreditatis 12. Decemb. 1567. coram Card. Seraphino, & in cauſa Romana Caſalis, ſeu pedica S. Matthæi, 25. Iunij 1575. et 18 Maij 1577. coram bon. mem. Oriolen. et in cauſa Fauentina Fideicommiſſi de Pallauicinis 19. Februarii 1590. coram Illuſtriſſimo Domino Card. Platto, et alias ſæpè.*

Illarum autem poſſeſſio tanquam capta propria auctoritate, & non de manu
4 hæredis prout requiritur, non eſt legiti-
ma, ſed potius vitioſa, *l. 1. ff. quor. legat. Bart. Caſtr. et alii in dicta l. filiam, ff. ad*

ff. ad Trebell. Dec. in d. l. fin. num. 48. et
ibi Zuccar. num. 379. C. de edict. Diui
Adrian. Tollen. idem Dec. conſ. 84. col. 2.
verſ. ſimiliter, et conſ. 424. num. 14. Ro-
land. qui alios cumulat conſ. 78 num. 14.
lib. 3. quos probauit *Rota in cauſa Ro-*
mana de Salamonibus 14. Nouembris
1575. coram Illuſtriſſimo Card. Seraphi-
no, et coram eodem in cauſa Vrbeuetana
Caſtrorum 17. Nouembris 1576. et in
ſupradictis cauſis Romana Caſalis Sancti
Matthæi, et Ianuen. Fideicommiſſi, et
vltimo loco in cauſa Hortana Domus,
24. Ianuarii anni preteriti coram R. P.
D. meo Ludouiſio, quod procedit etiam
5 quando reſtitutio fideicommiſſi fit ipſo
iure, quia nihilominus fideicommiſſarius
non poteſt propria auctoritate poſſeſſio-
nem apprehendere, ſed illam capere de-
bet de manu hæredis *gloſ. in l. 1. §. quo-*
ties, ff. ad Trebell. Alexand. conſil. 82.
num 4. vol. 2. Decius conſ 424. num. 15.
cum aliis, quos citat Roland. dicto conſil.
78. num. 15. Riminald. iun. conſil. 363.
num. 21. Surd. conſ. 73. num. 29. Occu-
6 patio enim rerum fideicommiſſo ſubie-
ctarum hæreditate iacente debet ab inua-
ſoribus auocari, et dari hæredi, vt tenet
gloſ. Alexand. Bart. et alii in l. non eſt
dubium, C. de leg. et in l. Paulus, ff. ad
Trebell. Angel. in l. extat, col. ſecunda,
quod met. cauſ. Odofred. in l. 1. C. quor.
legat. Alber. in l. fin eod. tit. cum aliis la-
tè deductis in allegata cauſa *Romana*
Caſalis S. Matthæi 18. Martii 1577.
coram Oriolen.

Neque obſtat, quod vitium poſſeſſio-
nis fuerit purgatum, vel ex mandato de
manutenendo ſororibus fideicommiſſa-
riis à iudice conceſſo, vel ex reſcripto fel.
record. Clem. Octauo cumulationis pe-
titorii, et poſſeſſorii, vel ex conſenſu,
ſiue approbatione, et taciturnitate DD.
de Cinciis. Nam quantum ad mandatum
de manutenendo, omiſſo quod ab eo fuit
appellatum non validat poſſeſſionem vi-
7 tioſam, cum concedatur etiam Prædoni,
et Spoliatori, *Paleott. deciſ. 87.* incipit
Spoletana Parochialis, et fuit pluries re-
ſolutum præſertim in cauſa *Bononien. iu-*
ris macinandi 19. Aprilis 1577. et 10.
Martii 1578. coram Cantuccio. Et
quantum ad reſcriptum Clem. Octaui,
fuit reductum ad viam iuris per commiſ-
ſionem Sanctiſſ. D. N. manu ſignatam, per
quam fuit remotum dicti reſcripti impe-
dimentum, et obſtaculum; quo vero ad
conſenſum, & approbationem DD. de
Cinciis nullibi adeſt, nam de expreſſo non
8 conſtat, nec præſumitur, *Abb. in cap. ca-*
noſcitur in fin. de his, quæ fiunt a Præla-
tis ſin. conſen. Cap. et tacitus non pro-
batur, cum non dentur actus, qui illum
neceſſario concludant *Bart. in l. Titium,*
aut Meuium, ff. de adminiſtrat. tutor.
Dec. conſ. 304. num. 6. et in præiudiciali-
9 bus omnis capienda eſt interpretatio, per
quam conſenſus excludatur latè *Tiraqu.*
in l. ſi vnquam, in verb. donatione largi-
tus num. 17. et ſeq. C. de re uoc. donat.

Minus obſtat, quod paſſi fuerunt diſcu-
ti de petitorio, quia vltra quod id factum
fuerit præcedente eorum proteſtatione,
et quia aliter facere non poterant ſtante
prædicta commiſſione Clementis Octaui
hoc non impedit, quominus ſuſpenſo pe-
titorio, quod poteſt ſuſpendi in qualibet
10 parte iudicii, et in quacunque inſtantia,
Clement 1. de cauſ poſſeſſ. et propriet. Ca-
putaq. deciſ. 323. par. 2. hodie poſſit peti
immiſſio, cum præſertim admittatur cu-
mulatio remedii adipiſcendæ cum petito-
rio, *cap paſtoralis, cum ibi notat. de cauſ.*
poſſ. et propr. Rip. in l. naturaliter, §. ni-
hil commune, num. 142. ff. de acquirend.
poſſeſſ.

Nec talis conſenſus poteſt elici ex com
promiſſo, in quo fuit expreſsè renuncia-
tum poſſeſſorio, et DD. ſororibus relicta
medietas bonorum pro indiuiſo, quia re-
nunciatio non fuit facta ſimpliciter, ſed
ſub condictione caſu, quo concordia ha-
buerit effectum; et non alias, et cum ex-
preſſa conuentione, quod translatio me-
dietatis poſſeſſionis pro indiuiſo, etc. lo-
cum habeat in euentum in quem compro
miſſum ſuum ſortiatur effectum, alias
habeatur pro non facta, etc. et ideo cum
petitorium non fuerit terminatum, et
11 compromiſſum expirauerit, renunciatio
tanquam non purificata conditione ni-
hil operatur, *l. cedere diem, ff. de verb.*
ſignif. l. ſi quis conditione, ff. ſi quis
omiſſ. cauſ. teſta. l. itaque, ff. ſi certum
petat. ſtante præſertim clauſula, et non
alias, etc. quæ adimit conſenſum ab actu,
12 quo non ſequuto operatur perinde, ac
ſi nihil actum fuiſſet, *gloſſ. Bald. et alii*
in l. ſi quidem de exception. Bald. in
l. ſi aduerſa, verſ. ex prædictis, C. de
transaction. Grat. conſil. 138. num. 13.
lib. 1. Caputaquenſ. deciſ. 82. num. 4.
par. 3.

Digitized by Google

par. 3. & fuit pluries reſolutum in Rota, & ſic omnia in compromiſſo, & eius occaſione ſubſequuta etiam euanuerunt, & res in priſtinum ſtatum in omnibus, & per omnia redacta fuit, ita vt ſicut ante compromiſſum competere debeat poſt compromiſſum reſolutum.

Nec placuit Dominis, quod clauſula reſolutiua, & pactum, quod quatenus compromiſſum non habeat effectum, Sorores de Capizucchis remaneant in poſſeſſione, in qua ante compromiſſum exiſtebant, & Domini de Cinciis teneantur ad reſtitutionem fructuum, ſit appoſita fauore ipſarum Sororum tantum, quæ poſſint propterea illis renunciare, & non vti, quia hæc fuerunt appoſita fauore vtriuſque partis, cum non ſolum intereſſet Sororum remanere in earum poſſeſſione, & fructus recuperare, ſed multò magis DD. de Cinciis reſeruare ſibi ſaluum remediũ quorum bonorum, nec circa illud ſibi in aliquo præiudicare, aliàs eſſet contra expreſſam mentem partium intendentium, quod expirato compromiſſo, & non ſequuto lando, omnia reponerentur in priſtinũ, & contineret magnum abſurdum, & repugnaret æqualitati, quod ſtaret in facultate Sororum in caſum in quem petitoriũ non eſſet per laudum terminatum redire ad earum poſſeſſionem, & repetere fructus à Cinciis; ipſis verò in eundem earum non liceret proſequi poſſeſſorium:
13 & tamen æqualitas inter partes eſt ſeruanda iuxta notat per *gloſ. in l. ſi lege, §. ſi domus, ff. locat. Bero. conſ.* 140. *num.* 17. *volum.* 1. imò fieri debeat omnis interpretatio, per quam actus ſit conformis æqualitati, *cap. paratus* 23. *quæſt.* 1. *Aymo. conſil.* 259 *num.* 8. *verſ. & poſito, Surd. conſ.* 383. *num.* 21.

Nec dicatur non fuiſſe ſufficienter adimpletum pactum compromiſſi, quia de contrario conſtat, ex dimiſſione poſſeſsionis & ex depoſito fructuum, qui licet non fuerint Sororibus reſtituti, tamen circa hoc acceſſit alia commiſſio Sanctiſſimi, in qua fuit narratum Papæ, quod Cincii vigore compromiſſi tenebantur fructus reſtituere, & nihilominus non obſtante compromiſſo, & concordia mandauit fieri depoſitum, & eo facto in cauſa procedi, & ſic in locum reſtitutionis faciendæ ſubrogauit depoſitum, & per conſequens DD. de Cinciis deponendo adimpleuerũt ex parte ſua, & Papa per tale de-
poſitum inueſtiendum ad vtilitatem ſoro-
14 rum, cum derogatione cõpromiſſi, & concordię videtur in neceſſarium antecedens derogaſſe exceptioni, & compromiſſo reſultanti.

Prout non obſtat, quod expirato cõpromiſſo per bienniũ, & vltra, DD. de Cinciis tacuerint, quia ſtante Commiſſione Clem. 8. aliud agere non poterant, nec poſſeſſorio iudicio experiri, & ſatis ſibi conſuluerunt petendo illius reductionem ſtatim, atque eis id licuit; & nihilominus cũ poſſent quandocumq. redire ad iudiciũ poſ-
15 ſeſſorium ex taciturnitate non fuit inductus talis conſenſus, per quem renunciauerint interdicto quorum bonorum cum renũciatio nõ inducatur, niſi expreſsè, quia eſt ſtricti iuris, *Caputaquen. deciſ.* 308. *p.* 3 *cum vulg.* Nec dãtur actus voluntarii, qui neceſſario concludant ad renunciationem iuxta *not. per Dec. conſ.* 452. *nu.* 25. *& conſ.* 460. *n.* 7. *Put. dec.* 188. *n.* 4. *lib.* 2. Ideò antẽ
16 tacuerunt, quia ſciebant ius ipſorum ſaluum eſſe, *l. ſicut, §. videtur, ff. quib. mod. pig. vel hypoth. ſoluat. Rip. in l. admonendi poſt nu.* 44. *ff. de iur. iur. Ruin. conſ.* 161. *nu.* 38. *lib.* 1. *Ceph. conſ.* 445. *num.* 28.

Sed quatenus etiã vitiũ poſſeſſoris potuiſſet dici purgatum, ceſſat nihilominus aliud requiſitum, quod fideicommiſſarius doceat incontinenti de iure ſuo, quod eſt om-
17 ninò neceſſarium, ex auctoritatibus, & deciſionibus ſupra allegatis. Licet enim in teſtamento Hieronymi adſit ſubſtitutio ad fauorẽ ſororum de Capizucchis, nihilominus debẽt capere de manu hæredis, qui poterit in petitorio plura deducere, præſertim, quia controuerſum eſt, an de iſtis bonis Hieronymus diſponere potuiſſet ſtãtibus antiquis fideicommiſſis, quarum vigore ad huiuſmodi bona prætenditur vocatus Io. Antonius, ita vt non potuerint poſtea à Hieronymo grauari, maximè ob ſubſecutam ſententiam Card. S. Clementis, per quam bona ſubiecta fideicommiſſo fuerunt ſeparata ab aliis bonis liberis, quæ creditoribus Dominici patris Hieronymi aſſignata fuerunt; & ad effectum, vt
18 fideicommiſſarius non dicatur legitimus contradictor ſatis eſt, quod contra fideicommiſſum aliquid coloratũ, vel probabile opponatur, iuxta tradita per *Bal. in l. data opera. n.* 90. *C. qui accuſ. non poſſ. Franc. in c. dilect. q.* 12. *in ſi. de app. Aegi. dec.* 304. *cũ aliis deductis in alleg. in cauſa Rom. Caſalis S. Matthæi coram Oriolen. ſub nu.* 3.

KK &

& 5. vbi etiam num. 15. dicitur, quod
in dubio, vt hæredi reſtituatur poſſeſſio,
præſumitur quod ei poſſit aliena defenſio
competere.

Denique etiam, ſi fideicommiſſarius eſ-
ſet paratus in continenti docere de ſuo
iure, & poſſideret ſine vitio, adhuc ta-
19 men quando faciendæ ſunt detractiones,
prout hic non dicitur legitimus contra-
dictor ad impediendam hæredis immiſ-
ſionem, vt *poſt Alex. Iacobi. & alios in
l. finali, tradit Zuccard. num.* 426. *cum
ſeq. Ruin. conſ.* 140. *num.* 7. *lib.* 5. *Pero
deciſ.* 156. *num.* 2. *Gabr. conſ.* 45. *num.*
24. *lib.* 2. *Rolan. d. conſ.* 78. *num.* 21.
Menoch. de adipiſ. remed. 4. *num.* 638.
*& ita etiam tenet Rot. vt in allegata cau-
ſa Romana de Salamonibus* 14. *Nouem-
bris* 1575. *coram Illuſtriſſimo Cardinali
Seraphino in Viterbien. hæreditatis* 18.
*Nouembris eiuſdem anni coram Oriolen.
& in cauſa Spoletana bonorum* 27. *Maij*
1583. *coram bo. me. Bubalo, & in cauſa
Ianuen. fideicommiſſi* 1. *Decembris* 1589.
coram Illuſtriſſimo Cardinale Platto.

Non obſtat, quod legitima & Trebel-
lianica ſint certæ, cum conſtituant medie-
tatem, & ſint iam detractæ, tum quia licet
20 Legitima, & Trebellianica conſtituant
certã portionẽ cũ ſint ſemis, tñ ſunt om-
nino incertæ ratione loci, cũ ex poſſeſſio-
ne translata pro indiuiſo, quælibet pars in
qualibet gleba haberet ſuam portionem,
l. Meuius §. ſi duobus ff. de leg. 2. *l.* 3.
*cum ibi notatis §. incertam, ff. de acqui-
rend. poſſeſſ.* & ante liquidationem, de-
tractionum, ita dicitur incerta ratione
loci, & quotæ, quod nullius rei poſſit
poſſeſſio capi pro legitima, prout ex *Bal.
& alijs deducit Surd. deciſ.* 333. *num.* 12.
in fine, tum quia poterunt hæredes de
eorum creditis docere, poſt adeptam poſ-
ſeſſionem, cum dubium non ſit, quin
competant hæredibus aliæ detractiones,
21 vt æris alieni, & generaliter deducere
poſſint omne eorum creditum *l. cohæredi
§. cum filia ff. de vulgar. Alex. in l. ita
tamen §. ſi ex Trebelliano ff. ad Trebell.
cum alijs per Surd. conſ.* 7. *num.* 23. *&
ſequen. & d. deciſ.* 333. *num.* 16. vbi e-
numerat plures deductiones, & reſpon-
dit *ad reg. dolo facit. &c.* & ad aliam,
quod circuitus ſunt euitandi, quod etiã
22 ex *Cardinal. Anchar. & alijs tradit
Aym. conſ.* 376. *num.* 24. *Ruin. conſ.* 269.
vol. 5 certitudo autem, quæ deducitur ex
conſil. Corn. 231. *lib.* 4. & aliis allegatis
procedere poſſet, quãdo hæreditas nõ in
corporibus, ſed in pecunia conſiſteret, vt
dixit *Rota in allegata cauſa Romana de
Salamonibus coram Illuſtriſſimo Seraph.*
vbi de his, quæ dicit Corn. valdè dubita-
nit ad quod conſilium *Corn. pluribus reſ-
pondet Surd. deciſ.* 333.

Præterea non ſubſiſtit in facto, quod
hic fuerit detracta legitima, & Trebella-
nica, cum nihil tale factum, nec dictum
fuerit in compromiſſa, ſed ſolum fuit
conuentum, quod donec petitorium fue-
rit per Laudum terminatum, bona ab
ambabus partibus communiter poſſide-
rentur pro indiuiſo, & pro medietate; de
ſeparatione vero, ſeu diuiſione legitimæ,
& Trebellianicæ nullum verbum, imo
narratiua compromiſſi, vbi referuntur
prætenſiones D. Portiæ non eſt reſtri-
cta ad legitimam & Trebellianicam, ſed
in ea recenſentur vlterius prætenſio Cle-
riæ, ſuper qua adſunt deciſiones, nec non
aliæ prætenſiones, quæ non dum ſunt ſta-
bilitæ, ita vt talis poſſeſſio pro indiuiſo
non fuerit inuenta pro terminandis præ-
tenſionibus, & faciendis detractionibus,
ſed ad capiendum remedium prouiſiona-
le durante compromiſſo, cuius effectus
23 ceſſauit non ſequuto infra terminum lau-
do, vt dictum eſt.

Et propter has detractiones alio modo
tollitur allegata poſſeſſio fideicommiſſa-
riarum de voluntate hæredum, de qua ta-
men, vt ſupra viſum eſt, non conſtat, imò
potius excluditur, & ſi aliqua interuenit,
fuit ſolum per modum prouiſionis durãte
compromiſſo, & quouſque potuerit reduci
ad viam iuris reſcriptum Clementis VIII.
nempe, quod in omnem euentum, volun-
tas, vt fideicommiſſariæ poſſiderent, ſal-
tem non fuit ad iſtum effectum accommo
24 data, vt de earum manibus hæredes acci
pere deberent detractiones, quo caſu ni-
hil obſtat reſtitutioni faciendæ vt per
*Zuccard. in l. fin. C. de edicto Diui Adr.
tollen. nu.* 428. *verſ. ſi vero poſſideret de
voluntate hæredis*, vbi prius adducit *tex.
in l.* 1. *ff. quor. legat.* qui in contrarium
allegatur.

Neque officit, quod interdictũ quorum
bonorũ non competit ei, qui ſemel fuit ad-
eptus poſſeſſionem, tum quia translatio
25 poſſeſſionis in Cincios vigore Cõpromiſ
ſio fuit facta ſolũ in euentũ in quẽ compro
miſſũ ſuũ ſortiretur effectũ, & ſic reſoluto
com-

compromiſſo fuit reſoluta dicta translatio poſſeſſionis, tũ quia fuit facta pro indi-
26 niſo, quo caſu non poteſt dici ipſo aliquã partem bonorum poſſediſſe, quæ ſit certa ſaltem ratione loci, vt dictum fuit.

Neque releuant deducta circa deſertionem cauſæ, quia ante reſcriptum Clementis VIII. nulla adeſt deſertio, nec etiam poſt, propter impedimentum, quod habebant Cincii, quibus ex dicta commiſſione præcluſa erat via agendi in poſſeſſo-
27 rio: tanto magis, quia nunquam fuit pronunciatum DD. de Cinciis non eſſe immittendos, imò immiſſio fuit eis decreta, à quo decreto licet fideicommiſſariæ fuerint repoſitæ, tamen hæc repoſitio non importat denegationem mandati de immittendo, ſed potius dilationem ad illud concedendum.

Poſtremò non obſtat, quod ſit data facultas à teſtatore capiendi fideicommiſſum propria auctoritate, quia quatenus talis facultas deducitur ex ſubſtitutione pupillari non applicatur, enm non venerit caſus ſubſtitutionis pupillaris, ex quo
28 Io. Antonius non deceſſit in pupillari ætate, *Surd. deciſ.* 333. *nu.* 21. quatenus vero deducitur ex clauſula omni meliori modo, cum hæc non ſit appoſita in ſubſtitutione, neque in fideicommiſſo, nec in fine teſtamenti pure, ſed ſub conditione, ſi teſtamentum ſcilicet, non valeret
29 iure fideicommiſſi vel Codicillorum, & cum teſtamentum valuerit, deficit conditio, & clauſula nihil operatur *l. ſiquis ſub cõditione ff. ſi quis omiſſ cauſ. teſtam. Alex. conſ.* 50. *nu.* 11. *lib.* 7. *Curt. iun. conſ.* 169. *nu.* 7. *Bero. conſ.* 118. *n.* 29. *lib.* 1. *Tob. Non. cõſ.* 19. *n.* 25. & fuit dictum corã Iuſto in cauſa Reatina hæreditatis 3. Martij 1600. Vltra quod talis facultas concluderet ſolum, quod poſſeſſio non fuiſſet vitioſa, non tamen quod conſtet incontinenti de iure Sororum, neque excluderet, quod ſit facienda reſtitutio propter detractiones, cum poſſint ſtare ſimul, quod poſſeſſio non ſit vitioſa, & ſit facienda hæredi reſtitutio; cenſetur enim facultas conceſſa ſolum capiendi ſuam portionem, & ſic poſt quam factæ fuerit detractiones, non ante, *Zuecard. d. nu.* 428. *verſ.* ſi vero poſſideret de voluntate Teſtatoris; Quod etiam late deducit *Surd. d. deciſ.* 333. *nu.* 8. *in fin.* cuius deciſionis concluſiones veræ ſunt in iure, licet in caſu illius, ex quo nõ erat certũ an eſſent faciendę detractiones fuerit retractata immiſſio. Et ita concluſum.

DECISIO LXXII.

R.P.D. RAMBOLDO.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 9. Maij 1616.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis tranſit quoad omnes eius effectus ad hæredes.*
In hæredem tranſeunt omnes actiones defuncto competentes hæredi factum defuncti præiudicat.
2 *Aſſignatio facta ſub conditione, conditione non purificata, habetur pro non facta.*
3 *Vbi alicui debetur legitima ſuper aliqua re, ſi illa res ei obuenit, cenſetur, & dominium, & poſſeſſio illius, ei obueniſſe pro concurrenti rata dictæ legitimæ mediante contractu praecedenti.*
4 *Et aſſignatio præſumitur habuiſſe effectum, vbi creditor fructus dicitur rei aſſignatæ, vel obuenta percipit.*
5 *Aſſignatio propter incertitudinem, vitiatur.*
Sed vbi res aſſignata eſt certo pretio valutata, & creditum eſt certum, non poteſt dici aliqua ratione incerta aſſignatio.
6 *Fructus dotales mortua muliere non debentur amplius, ſi tamen pro illis conſequendis, ſiue aſſignatus fundus ex quibus illi ſolui debeant, illique penes aſſignantem remanſerit debentur fructus ex equitate l. curabit etiã muliere mortua eius hæredibus.*
Per clauſulam conſtituti, & clauſula ad habendum, transfertur poſſeſſio rei aſſignatæ in aſſignatarium.
Pro hæredibus ſẽper cenſetur ſtipulatus
8 *Non poteſt mandatum pro fructibus re laxari, niſi illius prius liquidatis.*
Liquidatio præſumitur à parte facta, vbi ad aliquam certam rationem facta ſunt ſolutiones.
9 *Redditus prædiorum non poſſunt à partibus uniformiter taxari.*
Sed id non habet locũ vbi taxatio eſt veriſimilis, & proportionata Fructibus qui ex prædijs veriſimiliter percipi conſueuerunt, nec ſubeſt aliqua fraudis ſuſpitio.

KK 2 10 Et

10 *Et vbi fructus rei aſſignata in ſatisfactionem dotis non taxantur ad rationem fructuum dotalium, ſed ad rationem fructuum, qui veriſimiliter percipi poſſunt ex re aſſignata dicti fructus videntur peti, & deberi tanquam in recompenſationem fructuum, qui à poſſeſſoribus rei percipiuntur.*

11 *Conſentiens alienationi rei ſibi obligata vel illius aſſignationi ſibi præiudicat. præſertim ſi pluries conſentiens actibus ſuper dicta aſſignatione factis interuenit.*

12 *Et licèt conſentiens in dicto conſenſu præſeruet ſibi ſua iura, illa præſeruatio eſt intelligenda tam reſpectu aliorũ iurium, quam expreſſorum in inſtrumento in quo præſtitit conſenſum.*

Vbi alicui eſt aſſignatam, vel in ſolutũ data pars hæreditatis, cenſetur data deducto ære alieno.

13 *Fructus donationis propter nuptias, debentur etiam filijs mortua matre, vbi pro dicta donatione fuerat matri aſſignatus, vel in ſolutum datus aliquis fundus.*

14 *Legatarius tenetur recipere legatum de manu hæredis.*

Legatarius, qui adminiſtrauit pecunias & res hæreditarias cenſetur de his legatis ſibi ſatisfeciſſe ex pecunijs, & rebus hæreditarijs, quas adminiſtrauit.

Præſertim ſi dum viueret legata non petijt.

DOmini ſteterunt in deciſis ſub die 23. Ianuarij præteriti, nam cum de credito q. D. Claricis ſcutorum 17500. conſtet ex propria confeſſione D. Iuliæ in inſtrumento tranſactionis.

Et propterea ex eodem quoque inſtrumento appareat, quod præuia æſtimatione Tenutæ Paſſarani in ſcutis triginta millium d. D. Clarici in ſatisfactionem ſui crediti aſſignata fuit, proportionabilis dictæ Tenutæ quantitas, atque interim ſub iuramento, & obligatione Camerali conuentum, quod donec dicta D. Clarix, realem, corporalem, & actualem dictæ quantitatis terræ poſſeſſionem adepta, & eadem terræ quantitas cum effectu, & realiter ipſi tradita, & conſignata fuerit, & debeantur, & currant pro rata crediti fructus qui tam ex Caſtro Gallicani, quam etiam ex præfata tenuta Paſſarani percipiuntur.

Et Inſuper etiam D. Iulia, cui d. Caſtrum, & tenuta in eadem tranſactione cum onere ſoluendi dictos fructus obtigit per annos circiter decem, illos in ſumma ſcutis 720. D. Clarici perſoluerit, ac denique D. Flaminia ab eadem D. Claricæ, hæres in dd. fructuum medietate expræſſe inſtituta fuerit, vt late fuit in alia deciſione oſtenſum, non videbatur ambigi poſſe, quod ſicuti vigore dictæ obligationis relaxandum eſſet pro dictis fructibus mandatum contra D. Iuliam ſi viueret, ad fauorem d. D. Flaminiæ, ita vt pari ratione illud relaxari debeat contra eiuſdem D. Iuliæ hæredem, cum virtus obligationis Cameralis ea ſit, vt tranſeat
1 quoad omnes eius effectus ad hæredes ad
adducta per Modernos de *obligat. Camer. par. 2. quæſt. 1.* regulariter quoque in hæredem tranſeunt omnes actiones defuncto competentes *§. poſt Mortem. inſtit. de inutil. ſtipula.* cum ſimilibus, eique factum defuncti præiudicat *l. cum à Matre C. de rei vendic. l. ex qua perſona ff. de re iud. Pariſ. conſ. 11. nu. 39. verſ. vndè cum lib. 3.*

Non obſtat, quod aſſignatio vt ſupra D. Clarici facta fuit conditionalis, quatenus ſcilicet legitima Sciarræ in dicta Tenuta Paſſarani aſſignata fuiſſet, & cum dicta conditio purificata non fuerit aſſignatio habetur pro non facta *l. pecuniam*
2 *vbi DD. ff. ſi cert. pet. & l. hac venditio ff. de contrab. empt. Surd. deciſ. 210. num. 7.*

Quia obiectum tollitur ex lectura inſtrumenti in eo namque apparet, quod cum certum eſſet legitimam Sciarræ ex illis bonis detrahendam eſſe, atque in dicta legitima dotem, & donationem D. Clarici debere ex nunc partes voluerunt D. Claricem dempta eius dote, & donatione in tenuta Paſſarani ſatisfieri etiam quod legitima Sciarræ in aliis bonis aſſignaretur, dummodo dicta tenuta penes aliquem ex contrahentibus remaneret.

Vndè licet legitima Sciarræ in dicta tenuta aſſignata non fuerit, cum tamen illa D. Iuliæ in eadem tranſactione obuenerit, atque nunc ſit penes d. D. Iuliam hære-
3 dem, vtiq. dicendũ erit, fuiſſe ex nunc
dominium, & poſſeſſionem d. tenutæ pro concurrenti quantitate crediti in dictam D.Cla-

D. Claricem mediante dicta aſſignatione
translatam.

Et quod dicta aſſignatio nulla fuerit
conditione ſuſpenſa, ſatis quoq. obſer-
uantia poſtea ſubſequuta comprobauit,
4 ex quo, vt dictum fuit D. Iulia per plures
annos fructus ratione d. aſſignationis de-
bitos D. Clarici in ſumma ſcutorum 720.
perſoluit.

Non obſtat, quod dicta aſſignatio pro-
5 pter eius incertitudinem vitietur, quia
cum creditum D. Claricis eſſet certum
ſcutorum ſcilicet 17500. & ſimiliter eſ-
ſet etiam certus valor tenutæ concordi-
ter à partibus in ſcutis trigintamill. æſti-
mata aſſignatio pro concurrenti quantita
te crediti facta non potuit dici aliqua
ratione incerta.

Non obſtat, quod ſaltem obligatio ſol
uendi dictos fructus expirauerit morte
6 D. Claricis, quia, vt in alia deciſione di-
ctum fuit, obiectum procederet ſi agere-
tur de fructibus dotalibus, in quibus ter-
minis loquuntur allegata iura per infor-
mantes, ſed quia dd. fructus vigore dictæ
aſſignationis per quam fuit dominium, &
poſſeſſio d. quantitatis tenutæ in domi-
nam Claricem translatum ex clauſula
Conſtituti, & clauſula ad habendum, in
ea appoſitis, iuxta notata per *DD. in l.
quod meo & in l. quamuis §. ſi conductor
ff. de acqur. poſſeſſ. Pariſ. conſ.* 127. *nu.*
11. *lib.* 1. *Guidopap. deciſ.* 147. non po-
tuit dici per Morte d. D. Claricis ceſſare,
ſed æquitate, *l. curabit C. de act. empt.*
debentur etiam d. Claricis hæredibus,
pro quibus licet expreſſum non fuiſſet
7 cenſetur facta aſſignatio *§. ſi quis inſtit.
de inutil. ſtipulat. Rot. deciſ.* 682. *nu.* 4. *par.*
1. *diuerſ.* donec realiter ipſi dicta quanti-
tas fuerit conſignata.

Non obſtat, quod non poteſt ad relaxa-
tionem mandati deueniri non facta prius
8 dictorum fructuum liquidatione, *l. hæc au
tem §.* 1. *ff. ex quib. cauſ. in poſſeſſ. eat.
Card. Seraph. deciſ.* 1168. *nu.* 5. quia
tam ex teſtamento D. Claricis, quod per
aditionem hæreditatis vigore illius per
D. Iuliam factam cenſetur per eandem D.
Iuliam in omnibus approbatum, quam
ex pluribus partitis per ipſam D. Iuliam
d. D. Clarici ſolutis apparet dd. fructus
fuiſſe cõcorditer à partibus in ſcutis 720.
liquidatos

Non obſtat, quod cum redditus præ-
9 diorum ſint incerti non potuerunt à par-
tibus vniformiter taxari ad *not. per Bart.
Abb. & Io. Andr. in c. ſalubriter de vſu-
ris. Alex. in l. Inſulam §. vſuras ff. ſolut.
matr.* quia hoc ceſſat quando taxatio eſt
veriſimilis, & proportionata fructibus,
qui communiter ex prædiis percepi con-
ſueuerunt, nec ſubeſt aliqua fraudis ſuſpi-
cio, vt ſæpè fuit deciſum & ſignanter in
terminis noſtris extat *deciſio Cæſaris de
Graſſ.* 1. *de Vſuris*, vbi admittitur taxa-
tio ad rationem quinque pro centenario.

Vndè cum in caſu propoſito taxatio
uix excedat quatuor pro centenario ſu-
mus in claris, quod non fuit habita ratio
10 intereſſe dotalis, quod ſoluitur ad ratio-
nem ſeptem cum dimidio, ſed fructuum
prædii in ſatisfactionem dotis aſſignati,
& conſequenter non ſolum dicta taxatio
ſuſtinetur, ſed etiam apertò inde corro-
boratur, quod dixi fructus, de quibus agi-
tur non peti ratione intereſſe dotalis, ſed
in recompenſationem fructuum, qui à poſ
ſeſſoribus tenutæ Paſſarani percipiuntur.

Non obſtat alia præcedens aſſignatio
fructuum eiuſdem Tenutæ Domino Mar-
tio, vt prætenditur facta non ſolum, quia
creditum Dominæ Claricis eſt anterius,
ſed etiam quia aſſignatio facta D. Clarici,
fuit facta de conſenſu Domini Martii, qui
11 propterea videtur in hoc ſibi præiudicaſ-
ſe, *l. ſi conſenſerit, ff. quibus mod. pign.
vel hypothec. l. ſi debitor, C. de diſtract.
pign. cum alijs per Surd. deciſ.* 163. *nu.* 3.
& præſertim, quia vt ſæpius dictum fuit
D. Iulia etiam mediante D. Martii eius
mariti perſona dd. fructus D. Clarici per-
ſoluit.

Neque facit, quod D. Martius iura ſibi
in dicta tranſactione præſeruauerit, quia
12 hæc præſeruatio, intelligenda eſt reſpectu
aliorum iurium, quam oneris ſoluendi dd.
fructus in eadem tranſactione expreſſi,
Oldr. conſ. 330. *in ſin. Put. deciſ.* 183. *lib.*
3. *Rota diuerſor. deciſ.* 236. *nu.* 3. *verſ.
non obſtat par.* 1. vltra quod ceſſare vi-
detur intereſſe D. Martii cum ei fuerit in
dotem D. Iuliæ tertia pars hæreditatis
promiſſa, quæ intelligitur deducto ære a-
lieno, & ſic dote D. Claricis *§. cum autẽ
inſtit. de leg. falcid.*

Non obſtat, quod ſaltem dd. fructus
non debentur pro rata donationis pro-
pter nuptias, cum illa vigore Statuti Vr-
bis per Mortem Dominæ Claricis reuerſa

Digitized by Google

fuerit ad filias, quia cum D. Flaminia ſit altera ex filiabus D. Claricis, ad eam quoque ſpectat medietas dictæ donationis,& conſequenter etiam medietas fructuum tenutæ in ſatisfactionem d. donationis aſſignatæ.

Nec aliquid etiam facit, quod deducenda ſint plura legata à D. Clarice, & Iulia
14 relicta, quia vltra quod illa recipere teneturà manu hæredis, præſumitur etiam ſibimet ipſi de illis ſatisfeciſſe in pecuniis, & rebus hæreditatis, quas abſente Domina Flaminia adminiſtrauit, *l. pecul. la ſeconda, §. præterea, verſic. nam eli. getur, ff. de pecul. Afflict. deciſ. 13. nu. 16. & fuit dictum in vna Romana Adminiſtrationis tutelæ 2. Aprilis 1590. coram bon. mem. Penia*, eoque magis, quia dicta legata, dum viueret, non petiit.

Ad promiſsionem D. Claricis ſcutorũ octomill. & acquiſitionem iurium Franciſci per D. Martium fuit in alia deciſione reſponſum.

DECISIO LXXIII.

R.P.D. VBALDO.

Romana Euacuationis.

Mercurij die 24. Maij 1617.

SVMMARIVM.

1 *Agere quis non poteſt ex inſtrumento, quod reuocauit, vel impugnauit.*
2 *Vnumquodque eo modo diſſoluitur, quo eſt ligatum.*
A locatione non poteſt vna pars ſine alterius conſenſu recedere.
Voluntas regulatur à poteſtate.
3 *Actus factus ſub conditione, conditione deficiente, hab etur pro non facto.*
4 *Scriptura inſerta in inſtrumento dicitur pars ipſius inſtrumenti.*
Conditio non poteſt dici appoſita ad eau telam eius, cuius non intereſt.
5 *Obſeruantia ſubſecuta declarat quo contractu partes vti velint.*
6 *Habitare quis cenſetur domum vigore primæ locationis, non autem ſecundæ, vbi actus facti ſe confirmant potius cum prima, quàm cum ſecunda.*
7 *Vbi locatio eſt facta cum expreſſa relatione ad aliam locationem in qua fuerat renunciatum decreto Camerali, & priuilegio inquilinatus, videtur etiam in ipſa illis renunciatum.*
8 *Non poteſt quis ex tacita locatione plus acquirere, quam ex expreſſa.*
Tacitum non poteſt plus operari, quam expreſſum.
9 *Contrauentio primi contractus, cenſetur remiſſa per receptionem pretii, vel affictus, iuxta formam illius.*

PRætendentibus duobus locis piis, videlicet Venerabili Archihoſpitali ſancti Iacobi Incurabilium, & Venerabili Societate Beatæ Mariæ de Laureto de Vrbe, Dominis pro indiuiſo Domus, ſeu Hoſpitii ad Signum Viſi, quod Franciſcus Barattellus eius inhabitator, & conductor teneatur euacuare, fuit primo reſolutum negatiuè contra Hoſpitale, videlicet, non eſſe dandum illi mandatum de euacuando contra Barattellum, vt in deciſione 26. Ianuarii 1615. & propoſito eodem dubio ad inſtantiam Societatis, fuit pro ea reſolutum affirmatiuè 2. Decembris 1615. & rurſus 2. Decembris 1616. & cum tertiò, idem proponeretur, Domini mandarunt, vt recideretur deciſio prędicta contra Hoſpitale emanata die 26. Ianuarii 1615. à qua hodie recedendum putarunt, quia potiſsimum fundamentum deciſionis fuit prętenſa reuocatio primę locationis factę Barattello 1. Maii 1596. cum renunciatione iuris inquilinatus per alteram factam Vrſulę, & eius viro 5. Nouembris eiuſdem anni, vnde non videtur poſſe Hoſpitale agere ad euacuandum cõtra Barattellum ex in-
1 ſtrumento primæ locationis, quam reuocauit, vel impugnauit, *cap. ex eo, de reg. iur. in 6. prout latius in dicta deciſione.*

Hoc autem fundamentum vilum eſt nõ ſubſiſtere, quia imò dicta prima locatio non fuit reuocata, neque ex parte Hoſpitalis, neque ex parte Barattelli; non ex parte Hoſpitalis, quia nec potuiſſet ab ea recedere ſine conſenſu Barattelli, tum per regulam, quod vnumquodque eo mo
2 do diſſoluitur, quo ligatum eſt, *l. in ciuile, C. de rei vendit.* & voluntas regulatur à poteſtate, *cap. tum ſuper, de offic. deleg. l. Lucius Titius. §. Imperatores, ff. ad municipal. cum aliis per Surd. conſ. 431. nu. 41. & ſeq. lib. 3.*

Nec

Nec omninò voluit recedere ſine dicto conſenſu, vt patet, tum ex narratiua ſecundæ locationis, in qua agentes pro Hoſpitali præſupponunt Barattellum receſſiſſe à prima locatione offerendo alia ſcuta 350. pro Eleemoſyna vltra aliàs oblata, licet re vera non receſſerit, vt ex infra dicendis apparebit, quam ex conditione expreſſe appoſita, *Conſentito all'Inſtrumento della locatione che hanno fatto hoggi li Guardiani di S. Iacomo degl'incurabili dell'Hoſtaria dell'Orſo à Madonna Orſola & à Lorenzo Colombo ſuo Marito*, vnde cum conditio non extiterit, quia Barattellus nunquam conſenſit dictæ locationi, immò eam ſemper impugnauit ſequitur, vt ſecunda locatio, tanquam

3 deficiente conditione habeatur pro non facta, *l. pecuniam quam ff. ſi cer. pet. l. item quia §. 1. ff. de pac. Rot. apud Seraph. deciſ. 838. nu. 6. & deciſ. 47. ſub nu. 7. verſ. cum autem par. 1. diuer. cum alijs allegat.*

Nec refragari videtur conditionem fuiſſe appoſitam in cædula Mercatoris data pro parte Vrſulę, quia cum fuerit in eodem Inſtrumento inſerta, dicitur pars ip

4 ſius inſtrumenti ad *l. fundi partem, ff. de contrah. empt. cum alijs per Surd. conſ. 217. nu. 6. lib. 2. Mantic. de tacit. lib. 3. tit. 15. nu. 49.* nec obſtiſtit, quod conditio fuerit appoſita pro maiori cautela Mercatoris, quia ipſius non intererat, quod Barattellus conſentiret, vel non conſentiret ſecundæ locationi, cum ſe releuare deberet contra Vrſulam, & Columbum, ſed ipſorum contrahentium ad hoc, vt dicta locatio ſortiri poſſet effectum prout nec ſortita eſt ob defectum prædictæ conditionis.

Quod autem ex parte Barattelli non fuerit receſſum à prima locatione, patet tum ex commiſſione cauſæ iactationum, & moleſtationum ſtatim habita notitia ſecundæ locationis, tum ex oblatione, & depoſito penſionis tempore conuento, tum ex productione inſtrumenti primæ locationis, nec non ex manutentione obtenta, & demum ex actuali penſionum ſolutione, & receptione per Hoſpitale iuxta quantitatem conuentam in prima, non autem in ſecunda locatione, vſque ad an-

5 num 1612. quæ obſeruantia benè declarat voluntatem contrahentium fuiſſe adhærere primæ locationi, non autem ſecundæ *l. ſed Iulianus §. proinde ff. ad Maced. Aym. conſ. 294. verſ. 21. Surd. conſ.* 140 *nu. 13. & ſeqq. lib. 1. cum. alijs per Peregrin. de iur. fiſc. lib. 1. tit. 2. qq. & Mantic. de tacit. lib. 2. tit. 1. nu. 5.*

Ex quibus tollitur, etiam quod dicitur in deciſ. videlicet, quod Franciſcus inhabitauerit domum potius vigore laudi, & iuris competentis Vrſulæ vigore ſecundæ locationis, in cuius locum videtur ipſe ſucceſſiſſe, quia cum ipſe ſoluerit penſiones ad rationem ſcutorum 100. annuorũ & ad rationem ſcutorum 140. iuxta for- 6

mam ſecundæ locationis, apparet iunctis maximè alijs prædictis, quod ipſe inhabitauit, vigore primæ locationis ex allegatis per *Rot. deciſ. 262. nu. 1. par. 2. diuerſ. & apud Seraph. deciſ. 643. nu. 5.*

Præterea & hoc valdè mouebat DD. nihil referre videbatur ad effectum euacuationis, de quo agitur, an Barattellus inhabitaret domum vigore locationis factæ Vrſulæ, quia vtraque locatio facta eſt cum expreſſa relatione ad locationem fa- 7

ctam per Franciſcum de Fortis Antonio Piccino, cum omnibus pactis, & conditionibus in ea contentis; & in ea adeſt expreſſum pactum de euacuando finita locatione, & non obſtante quolibet decreto Cametali, & priuilegio Inquilinatus vt fuit latius deductum in duabus deciſionibus ad fauorem Societatis B. Mariæ factis.

Non obſtant, quæ dicuntur de tacita reconductione, quia falſum eſt eam non eſſe adſcribendam pacto in locatione appoſito, vt intelligatur prorogata de ſex menſibus in ſex menſes non facta diſdicta; cum motiuum receſſus à prima locatione in quo fundatur deciſio ceſſat ex ſupradictis, vltra quod impoſſibile eſt, quod Barattellus ex prætenſa tacita locatione plus iuris acquiſiuerit, & ſic ius Inquili-

natus, quod acquiſiuerit per expreſſam in qua dicto iuri renunciauerit, cum non plus operetur tacitum, quam expreſſum *l. cum quid ff. ſi cert. petat.* & hoc tanto minus in præiudicium Societatis Conſociæ in domo de qua agitur, vt fuit conſideratum in hac cauſa 2. Decembris 1615. 8

Demũ nec obſtat mandatum factum in perſonam Columbi ad litigandum cum Barattello, quia fuit tantum Verbale, nec vnquam pro parte Hoſpitalis fuit deuentum ad aliquem actum litis, vt fuit oſtenſum per Informantes, & in omnem euentum, quatenus aliqua contrauentio poſſit in hoc conſiderari, illa cenſeretur

re.

9 remiſſa per receptionē penſionis ad formam primæ locationis, cum alijs ſupra deductis, *Caſtren. in l. ſi merces §. ſi vicino verſ. item quando, ff. locat. cum alijs per Moder. diſcep. forenſ. cap. 246. nu. 24. & cap. 302. nu. 20. & ſeq.*

Ex quibus DD. receſſerunt à deciſis firmantes dandum eſſe Hoſpitali mandatum de euacuando, ſtante pacto de quo in inſtrumento primę locationis 1. Maii 1566. à quo non fuiſſe receſſum, fuit vt ſupra concluſum.

DECISIO SEPTVAGESIMA-quarta.

R. P. D. GYPSIO.

Vrbeuetana Cenſus.

Die 13. Februarij 1595.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus factus, quod emptor poſſit quandocunque cogere venditorem ad illū extinguendum eſt nullus.*

Et fructus ex eo percepti ipſo iure extinguunt ſortem principalem, vel reſtitui debent tanquam ſine cauſa ad emptorem cenſus nulli peruenti.

DOmini Monaldus, & Iordanus de Clementinis, tunc minores, emerunt cenſum de cuius fructibus hodiè agitur, cum pacto, quod liceret ipſis emptoribus quandocumqne compellere dominos de Gualterijs venditores ad cenſum redimendum, & pretium reſtituendum, propterea Rota reſoluit huiuſmodi contractnm eſſe nullum, & fructns ſolutos extinguere ſortem principalem, & ſuper hoc latæ fuernnt duæ ſententiæ.

Poſtremo coram me fuit quæſitum, An fructus ſoluti tempore communionis prędictorum fructuum veniant computandi in ſortem principalem in præiudicium D. Octauij filij q. Iordani cum ipſe non ſit hæres Monaldi, & d. die 13. Febr. Domini reſolueruut fructus ſolutos tempore communionis extinxiſſe ſortem principalem, cum hoc caſu extincto, & computatio fructuum in ſortem fiat à lege ipſo iure abſque hominis facto, *c. 1. & 2. c. conqueſtus de vſur. c. cum contra de pig. aſ. Socc. conſ. 29. nu. 27. verſ. circa tertium lib. 1. Pariſ. conſ. 54. nu. 79. lib. 1. Rolan. conſ. 40. ſub nu. 37. lib. 2.* fructus enim qui repetuntur per D. Iulium ſunt illi, quos vltra ſortem d. Octauius poſt diuiſionem recepit ad quorum reſtitutionem teneri non eſt dubitandum cum finè cauſa ad ipſum peruenerint, *l. ex his omnibus cauſis ff. de cond. indeb. l. 1. C. eo.* quamuis contra Monaldum, ſiue eius hæredes, prædictus D. Octauius poterit habere recurſum de euictione cenſus pro quota eos tangente.

An autem in calculo faciendo habenda ſit ratio illius partis cenſus retrouenditi de anno 1570. poterit particulariter videri.

DECISIO LXXV.

R. P. D. GYPSIO.

Vrbeuetana Cenſus.

Luna 6. Iunij 1594.

SVMMARIVM.

1 *A reſtitutione fructuum cenſus nulli, nulla cauſa excuſat.*

2 *Conſuetudo faciendi inſtrumenta cum aliquo pacto inualido, vt probata dicatur, debet probari multiplicitas inſtrumentorum cum dicto pacto factorum, & quod ea habuerint effectū.*

Præſertim ſi adſint aliqua inſtrumenta ſine dicto pacto.

Et talis conſuetudo vti contra ius diuinum, non poteſt validare contractus illicitos neque excuſat.

FVerat declaratum cenſum de qno agitur nullum, & inualidum eſſe, quia illius emptores appoſuerunt pactum, quod liceret eis, ac ipſorum hæredibus cogere venditorem ad redimendum cenſum, & reſtituendnm pretium; ſed poſteà examinatis nonnullis teſtibus, ac productis aliquibus inſtrumentis, & iuribus, dubitaui, An D. Octauius vnus ex dictis hæredibus eſſet excuſandus, ita vt non teneretur reſtituere fructus cenſus ante-litem

Digitized by Google

1 litem conteſtatam perceptos, & excuſandum non eſſe concluſum fuit, tum quia teſtes non probant allegatam conſuetudinem, cum non deponant de multiplicate inſtrumentorum, nec conſtat habuiſſe effectum, præter id, quod dicta inſtrnmenta ex Archiuiis extracta, & producta non releuant in concurſu aliorum inſtrumento-
2 rum, quæ ſunt abſq. dicto pacto, tum etiam quia ſi dicta conſuetudo probetur Domino Octauio non poſſet ſuffragari quia huiuſmodi conſuetudo non poteſt validare contractnm illicitum cum ſit contra ius naturale, & dininum *c. inter dilectos de exceſſ. præl. cap. fin. de conſ. vt vbi* DD. dicunt, quod potius eſt qnędam corruptela, quam conſuetudo

Nec in hac materia Vſurariæ pranitatis cadit diſpenſatio *Sot. de iuſt. & iur. lib. 6. quæſt. 1. art. 1. col. 6. paulo poſt verſ. reſtant ergo tria argumenta*, & ratio, quarè emptor ſic contrahens non faciat fructus ſuos, illa eſt, quia ipſe non amittit domininm illatum pecuniarum, cum prædicto pacto ſolutarum, *Sot. vbi ſupra, quæſt. 1. art. 4. in princip.* & quod talis conſuetudo non excuſet, tradit *Bero. vbi ſupra num.* 10. *verſic. nec obſtat conſuetudo lib.* 1. qui etiam reſpondet ad *Bart.* & alios in contrarium allegatos, quod conſuetndo loci excuſat, vt per eum *num.* 1.

DECISIO LXXVI.

Coram
CARD. BLANCHETTO.

Vrbeuetana Cenſus.

Veneris die 26. Decembris 1594.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione pecuniarum, & mobilium non veniunt cenſus.*

2 *Legatum pecuniarum, vel mobilium teſtatori ſpectantium, vel competentiũ comprehendit ſolum pecunias, & mobilia exiſtentia penes teſtatorẽ tempore conditi teſtamenti, non autem exiſtentia tempore mortis, ſed vbi reſpexit futura, veniunt etiam ea, quæ tempore mortis in bonis teſtatoris reperta fuerunt.*

Mobilia, & ſe mouentia, quæ poſt obitũ teſtatoris ſuperueniunt, hæredibus nõ teſtatori competere dicuntur.

3 *Verba perſonalia dicuntur relatiua, & ad oculum demonſtratiua perſonæ.*

4 *Si ſtatuto caueatur proximiorem agnatum poſſe rem alienatã retrahere, ſi quis in teſtamento cauerit, quod bona immobilia remaneant penes hæredem, & fundum emptum à teſtatore contingat retrahi pretium, an ſpectet ad hæredem, vel ad legatarium.*

5 *Relicto vſufructu iurium cenſetur relictus etiam vſusfructus cenſus.*

Cenſus non poteſt extingui inuito debitore.

6 *Retractus priorem contractum ita reſoluit, ac ſi nunquam factus fuiſſet.*

Per redemptionem cenſus non reſoluitur contractus cenſus, ſed per actum retroſimilem res obnoxia cenſui efficitur libera.

7 *Fructus pendentes licet maturi tempore conditi teſtamenti, & tempore mortis non reputantur inter mobilia.*

Cenſus reputatur inter ſtabilia.

FVit reſolutum pecunias ex cenſibus redemptis exactas non ſpectare ad hæredes Franciſcæ, ſed ad illos de Magdalenis. Cum enim Franciſcæ à viro fuerint relictæ pecuniæ, & mobilia ipſi teſtatori
1 competentia, indubitati iuris eſt, horum appellatione non comprehendi cenſus, *Clem. exiui, §. cumque annui reditur de verb. ſign. Rom. conſ.* 188. *circa finem, Tiraquel. de retractu lignag. §. 1. gloſ. 6. nu. 4. cum ſeq. Couar. Variar. reſolut. lib. 3. cap. 7. num. 7. Roland. conſil. 54. num. 6. lib. 2. Gabr. conſ. 141. num. 2. lib. 2.*

Et ſi teſtator non dixerit competitura comprehenduntur tantnm pecuniæ cum mobilibus exiſtentibus penes teſtatorem
2 tempore conditi teſtamenti, & non mortis ſi ita legatum fuiſſet conceptum *Mantic. de coniect. vlt. volum. lib. 3. tit. 11. num.* 4. Sed cum ad futura reſpexerit, veniunt etiam ea, quæ tempore Mortis in teſtatoris reperta fuerunt, ſed hoc tempus verba legati non excedunt: quia mobilia, & ſe mouentia, quæ poſt obitum teſtatoris ſuperueniunt, hæredibus non teſtatori competere dicuntur, pręſer-
3 tim cum verba teſtamenti ſint relatiua, &

ad

ad oculum demonſtratiua perſonarum teſtatoris; attentis illis verbis ſæpè repetitis Teſtatoris, iuxta rradira per *Bald. conſ. 304. nu. 1. lib. 5. Iaſ. in l. filiasfamilias §. Diui in 2. lect. nu. 151. ff. de leg. 1. cū alijs per Decian. conſ. 29. nu. 47. lib. 2.*

. Quibus non obſtant tradita per *Cin. Iacob. Rom. & alios in l. ea demum C. de collat. quos refert Dec. ibi nu. 2. & 3. Tiraq. de retract. lignag. in fin. nu. 14.*

4 Videlicet, quod ſi ſtatuto caueatur proximiorem agnatum poſſe tem alienatam retrahere, ſi quis in teſtamento cauerit, quod bona immobilia remaneant penes hæredem, ſi fundum emptum à teſtatore contingat retrahi, diſputant an ad hæredem, vel legatarium pretium pertineat, in qua differentia licet nonnulli tenuerint ad legatarium, non ad hæredem pertinere; tamen *Fulg. Alex. Aret. in d. l. ea demum* contrarium tenuerunt. Sed Domini dixerunt non applicari caſui no-

5 ſtro. Primò, quia fuit relicta vſufructuaria iurium, inter quæ etiam connumerantur cenſus, vt ex eius definitione patet, non autem proprietaria, quæ proprietas cum fuerit à die aditæ hæreditatis, acquiſita heredibus, licet propter expreſſam teſtatoris prohibitionem, non potuerint capere illius poſſeſſionem, ius ipſis iam quæſitum, propter redemptionem non poteſt ab eis auferri, & in vxorem transferri, nec hoc caſu retrotractio ad initium fieri poteſt, cum media fuerint interrupta. Secundò cum ſors principalis cenſus ex parte creditoris ſit inextinguibilis ne cadat in contractum vſurarium, iſte cenſus, qui pendet à voluntate debitoris, non debet haberi in conſideratione, *Tiraquell. vbi ſupra num.* 11. Tertiò retractus, & redemptio cenſus non pari paſſu ambulant: ille

6 enim priorem contractū ita reſoluit, ac ſi factus nō fuiſſet, per iſtā verò non reſoluitur cōtractus, ſed per actum retro ſimilem res obnoxia cenſui efficitur libera, *l. finali. C. quand. lic. ab empt. diſced. §. hoc amplius inſtit. quib. mod. tollun. obligat. & fuit reſolutum coram Card Lancellotto in vna Romana Cenſus 25. Iunii 1574.*

Præterea ſicuti fructus pendentes licet

7 maturi tempore conditi teſtamenti, & tēpore mortis non computantur inter mobilia R.P.D. *Mantic. lib. 9. tit. 3. num. 6. Gabr. conſil. 98. num. 5. lib. 1.* Multominus cenſus, qui tempore mortis inter ſtabilia connumerabuntur, debet poſt mortem teſtatoris inter res mobiles recēſeri.

Non obſtat, quod ex decreto communitatis cenſus iſte eſſe redimendus, quia hoc caſu poterat reuocari hoc decretum, ex quo non immutatur natura, vt inter immobilia, non immobilia computetur.

Et ita deciſum.

DECISIO SEPTVAGESIMA- ſeptima.

R.P.D, DAMASCENO.

Romana Palatij de Comitibus.

Lunæ 16. Ianuarij 1612.

SVMMARIVM.

1 *l. ſi quis ſepulchrum, ff. de relig. & ſumpt. funer. licet loquatur in ſepulchro, vt quis ſcilicet cogatur vendere locum vicinum, ad effectum eundi ad ſepulchrum, habet tamen locum etiam in Eccleſiis, & Monaſterijs, & illorum neceſſaria ampliatione.*

2 *Sed remedium dictæ l. eſt multum extraordinarium, & non dat aliquam actionem, ſed ſolum implorationem officij Iudicis.*

Nemo cogitur vendere monitus.

3 *In exorbitantibus à regulis iuris, & quæ Iudicis officio veniunt expedienda ſtrictè, & cum magna æquitate proceditur.*

4 *Præſertim dum agit Eccleſia.*

Eccleſia eſt cultrix iuſtitiæ, & mater æquitatis.

5 *In arbitrando an vicinus ſit cogendus ad vendendum, & deſuper proprium officium impartiendo Iudex illud ante omnia proſpicere debet ne vicinus, qui cogitur vendere magnum patiatur detrimentum.*

Et magnum detrimentum debet de illo, quod contingit ſoluto iuſto pretio.

6 *Et danda eſt via ſepulchro per illam partem fundi, quæ ſit cum minori diſpendio vicini.*

7 *Facilius tollitur ius in parte, quam in totum.*

8 *Familia de Comitibus eſt de Nobilioribus Italiæ propter multos Pontifices,*

Car-

Cardinales, & inſignes viros, quos habuit.

9 *Antiqua habitationes multum conferũt ad honorem familiarum, & conſeruandam earum nobilitatem.*

10 *Si tutor etiam iuſto pretio ad diſſoluendum debita pupilli vendat ipſius domum paternam, pupillus dicitur læſus.*

11 *Prohibitio alienationis domus paternæ inſignis, ſufficit abſque veſtimento alicuius cauſæ.*

Et in ſimilibus domibus ſemper præſumitur affectio, & deſiderium conſeruationis.

12 *Vbi adeſt inſignis, & extraordinaria nobilitas, & qualitas ædificij non poteſt quis cogi ab Eccleſia, vel Monaſterio ad vendendum ſuam domum.*

Ex qualitate perſonæ, vel familiæ eadem res dicitur magis, vel minus præiudicialis.

13 *Eccleſia ſi habet alias priuatas domos, quas poteſt faciſius emere, quam Palatium nobile, non debet admitti ad emptionem dicti Palatij.*

14 *Et vbi eſt poſterior in habitatione Eccleſia Domino Palatij, vel domus vicina, non habet locum priuilegium d. l. ſi quis ſepulchrum.*

MOniales Sanctæ Catherinæ de Senis, egentes ampliatione Monaſterij prętendebant poſſe cogere Dominum Ducem Camillum de Comitibus habentem Palatium contiguum, in quo etiam inhabitat ad illud ſibi vendendum. Fundamentum prætenſionis erat in *l. ſi quis ſepulchrum ff. de religioſ. & ſumpt. funer.*
1 quæ lex licet loquatur de ſepulchro, & via ad illud, ex identitate, & maioritate rationis habet locum in Eccleſijs, & Monaſterijs, & illorum neceſſaria ampliatione, vt poſt *Iaſon. in l. ſecunda num. 4. ff. ſolut. matrim. Florian. in dicta l. ſi quis ſepulchrum, Soccin. in regula rem ſuam num. 8. & 9. Capol. de ſeruit. verb. præd. cap. 26. num. 5. Afflict. in proœm. Conſtit. Neapolitan. quæſt. 3. num. 10. Grammat. deciſ. 75. num. 1. & 2. Vincentius de Franchis deciſ. 223. num. 5. & 6. & tenuit Rota in cauſa Neapolitana Monaſterij 29. Aprilis 1602. coram Illuſtriſſimo Cardinali Lancellotto, & in cauſa Romana Deuolutionis Domus 29. Februarij 1608. coram Reuerendo Patri Domino Manzanedo.*

Verùm in propoſito caſu Rota cenſuit Dominum Ducem minimè eſſe cogendum. Et pro reſolutione fuit in primis conſideratum remedium dictæ legis
2 eſſe multum extraordinarium, vt adnotauerunt *gloſ. ibi in verſ.* ſed extra, & alij ſcribentes etenim regulariter, nemò cogitur vendere *l. inuitum, & l. dudum C. de contrahend. emption. cum concord.* Vndè prædicta l. ſi quis ſepulchrum, minimè dedit actionem, ſed officij Iudicis imploratiouem, vt patet ex *dicta l. in verſ. non tamen*. Illud tamen in exor-
3 bitantibus à regulis iuris, & quæ Iudicis officio veniunt expedienda, iure cautum reperitur, vt ſtrictè, & cum magna æquitate procedatur, *iuxta tradita per Bald. in l. ſecunda num. 10. verſiculo & ideò, C. de reſcindenda venditione, & in l. finali, §. ſed cum, num. 1. C. de pact. Anania in cap. ſecundo in fine. & ibi Felinus columna ſecunda, verſiculo ſed Iudex. Abbas num. 8. de officio Iudicis, Bartolus in l. cum poſtulaſſem, num. 1. Angelus in principio ff. de damn. infect. latè Alben. in rubrica ad Bartolum ſuper lege prima num. 8. & ibi Iaſ. in §. ſupereſt num. 64. & ſequen. inſtit. de action. Angel. Aret. in §. actio num. 5. inſtit. eod. tit. Alex. conſ. 7. num. 10. & ſequen. lib. 2. Signorol. conſ. 100. num. 13. ad fin. Surd. tractatus de alim. quæſt. 1. tit. 3. num. 17.* præcipuè dum agit de Eccleſia; quæ eſt
4 cultrix Iuſtitiæ, & mater æquitatis, *cap. vnico, verſic. ſed diuerſum, de aliment. feud. Anchar. conſ. 39. num. 4. verſ. quinto dicit Roman. conſ. 298. num. 2. in fin. Dec. 281. num. 4. Neuizan. conſ. 11. num. 11. Menoch. conſ. 322. num. 52. Surd. conſ. 222. num. 22. & deciſ. 110. in fine*, quam diſcretionem reducendo materiam ad Iudicis arbitrium in iſtis terminis commendat *Couarru. variar. reſolut. lib. 3. cap. 14. in fine.*

In arbitrando autem, & proprium officium in propoſita facti ſpecie impartien-
5 do Iudex illud ante omnia proſpicere debet, ne vicinus, qui cogitur vendere magnum patiatur detrimentum, vt ſunt verba textus in dicta *l. ſi quis ſepulchrum, in verſ. præſes etiam, & notant ibi Alberic. num. 2. Florian. num. 4. Couar. dicto c. 14. in fine, & ante illos gloſſ. verbo non lædat, in fine, C. de precib. imper. offer.* Quod

qui-

Digitized by Google

quidem magnum detrimentum debet in-
telligi de illo, quod contingit ſoluto iu-
ſto pretio, nam quod vicinus non læda-
tur in pretio fuiſſet depoſitio ſuper indu-
bitabili, & circa illud lex iam prouiderat
ibi. Præſes compellere debet iuſto pretio
iter ei præſtari ſicut etiam non videbatur
ſubſiſtere intellectus, quod ſcilicet lex
habuerit rationem magni detrimenti vi-
cini circa modum exequendi, vt namque
detur via ſepulchro per eam partem fun-
6 di, quæ ſit cum minore diſpendio vicini,
vt colligitur ex textu ibi de opportunitate
loci, &c. non autem voluerit, quod ſub
prætextu detrimenti vicini ſepulchrum
careat via, & indè Eccleſia, ſiuè Mona-
ſterium neceſſaria ampliatione, nam pro
reſponſione dicebatur, quod ſi lex habuit
rationẽ magni detrimenti vicini circa
partem fundi, ergo multo magis circa to-
tum, quia facilius tollitur ius tertii in
7 parte, quam in totum, *l. binas ff. de ſer.
vrb. præd. Calder. conſ. 2. de arbitr. A-
lex. conſ. 134. nu. 33. & 41. in fin. lib.
6. Felin. in c. quæ in Eccleſiarum nu. 19.
de conſtit. Cagnol. in l. iura Sanguinis,
nu. 19. ff. de reg. iur. Rot. decis. 1. de
conſuet. in nou. Surd. deciſ. 30. nu. 25.
& 26.*

In propoſito verò caſu DD. arbitrati
ſunt Ducem ſi compelleretur vendere,
fuiſſe paſſurum nimis magnum detrimen-
8 tum, quia vt notum eſt, familia de Comiti-
bus eſt de nobilioribus Italię propter mul
tos Põtifices maximos S.R.E. Cardinales,
& alios inſignes viros, quos habuit, de
quibus ſunt plenæ hiſtoriæ, & Palatium
de quo agitur, eſt illorum antiqua habi-
tatio, & præſefert magnam antiquitatem,
& nobilitatem, maximè propter inſigne
ædificium Turris militiarum, quæ cum
illo incorporata exiſtit, & de præſenti à
prædicto Duce poſſidetur. Vndè negari
non poteſt, quin ſi familia de Comitibus
tali habitatione priuaretur eſſet paſſura
maximum damnum, quia huiuſmodi an-
9 tiquæ habitationes multum conferunt ad
honorem familiarum, & ad conſeruan-
dam earum nobilitatem, vt patet ex tra-
ditis per *Tiraquel. de nobilit. c. 37. nu.
23. Oſtalor. de Nibilitat. c. 4. nu. 8. cum
duobus ſequentibus par. 2. Garz. pari-
ter de Nobilitat. gloſ. 18. num. 28. cum
ſequenti.*

Et videmus in ſimili, quod ſi tutor e-
tiam inſto precio ad diſſoluendum æs alie
num pupilii vendat ipſius domum pater-
10 nam, pupillus dicitur læſus *l. lex quæ Tu
tores, verſ. nec domum, & ibi Salicet.
verſ. item not. C. de adminiſtrat. tutel.
Alex. conſ. 67. nu. 3. lib. 5. Socin. Iun.
conſ. 45. nu. 8. lib. 4. Dec. conſ. 403 nu.
22. verſ. primo quia domus; Natt. conſ.
162. nu. 10. Tiraq. de retract. in præfa-
tione nu. 34.* & ob id ſola prohibitio alie
11 nationis de ſimilibus domibus ſufficit, abſ
que veſtimento alterius rationis, de quo
per *glo. in l. quoties ab omnibus, C. de fi-
deicommiſſ. vbi Bald. nu. 8. cum alijs per
Pereg. de fideicom. quæſt. 1. n. 85. & ſeq.*
& circa ſimiles domos ſemper præſumi-
tur affectio, & deſiderium conſeruationis
Tiraq. tract. de nobilitat. c. 37. nu. 23.
Et in terminis minus fortibus nempè de
Vinea adeſt exemplum *lib. 3. Regum c.
21.* vbi Nabot, ne priuaretur vinea pa-
terna (ibi propitius ſit mihi, Dominus,
ne dem hæreditatem patrum meorum ti-
bi) elegit diſplicere Achab Regi ſuo eam
depoſcenti pro vſu proprio, & offerenti
vineam meliorem in alio loco, Achab ve-
ro Rex minimè cenſuit poſſe illum iure
regio cogere, ſed vt Vineam haberet,
confugit ad calumnias contra Nabot, pro
curando illius iniuſtam mortem.

Neque mouit DD. quod ſecundum
iſtum intellectum *l. ſi quis ſepulchrum*
priuilegium eccleſiarum in hac materia
multum reſtringeretur, quia vt plurimum
maximè in partibus domus contiguæ Ec-
cleſiis, & Monaſteriis erant antiquæ ipſo-
rum habitantium, & plerumque etiam
Nobilium, quia DD. non intendebant
pro nunc firmare, quod quælibet familia
Nobilis poſſit euitare diſpoſitionem *l. ſi
quis ſepulchrum*, ſed concurrenti inſigni,
12 & extraordinaria nobilitate, qualitate
ædificij, & alijs de quibus infra, etenim ex
qualitate perſonæ, vel familiæ eadem res
dicitur magis, vel minus præiudicialis ad
*l. nouerint cum ibi notat per Salic. nu. 1.
& alios C. vt intra cert. temp. §. atrox
vbi Aret. in princ. Inſtit. de in iur. gloſ.
in c. 1. verbo officio, & ibi Abb. in fin.
de cler. venat. Bald. conſ. 116. nu. 2. lib.
3. Imol. in c. cum quidam nu. 4. Felin.
nu. 5. de iur. iur. Tiraq. de pœnis cauſa
31. nu. 28. & ſeq.*

Altera curcumſtantia ponderata per
DD. fuit, quod iſtæ Moniales habent ab
alio latere multa ædificia priuata, cum
quibus poſſunt ampliare eorum Mona-

ſterium,

ſterium, & licet aſſerant illa non eſſe ſibi ita opportuna, ſicut Palatium de Comitibus, & quod regulariter fit in electione Eccleſiæ, vel Monaſterii conuertere ſe ad partem ſibi bene uiſam, aliàs quilibet vicinus poſſet dicere, Eccleſia conuertere ad alium vicinum, & ſic priuilegium redderetur eluſorium, attamen in propoſito caſu DD. arbitrati ſunt, æquitatem
13 velle, vt Moniales cum aliquo eorum incommodo potius ſe conuertant ad illas priuatas domos, quam quod expellatur familia tantę nobilitatis ab antiqua habitatione, quicquid dicendum foret ſi aliter non poſſet conſuli indigentiæ Monaſterij.

Fuit etiam per DD. conſideratum, quod iſtæ Moniales ſunt per multa ſæcula
14 poſteriores in hoc loco familiæ de Comitibus, quod in ſimili fuit dedeſtum in prædicta *Neapolitana coram Illuſtriſſimo Lancellotto* 28. *Nouembris* 1601. *&* 29. *Aprilis* 1602. vndè ante acceſſum debuerunt cauere, an locus eſſet capax, aliàs ſi iſta materia ita indiſtinctè practicaretur daretur occaſio fraudibus, ſiquidem poſſent iſti agentes pro locis pijs, qui aliquando habent proprios affectus, emere domunculam prope aliquam bonam familiam, & incontinenti velle retrahere illius habitationem, quod certè eſſet nimis durum; Vndè omnibus ſimul iunctis, & nullum caput ſingulariter pro ſufficienti approbando, fuit concluſum Ducem de Comitibus in hoc caſu minimè eſſe cogendum vendere propriam habitationem Monialibus.

DECISIO SEPTVAGESIMA octaua.

Coram CARD. LANCELLOTTO.

Romana Domus.

22. *Iunij* 1611.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, alijs, etiam iuncto ſigno vniuerſali importat ſimilitudinem.*

Prælatio conceſſa per Bullam Pij Quinti, Domino cenſus omnibus alijs in venditione rei cenſuatæ intelligitur de alijs non habentibus ius potentius aut priuilegium prælationis.

2 *Clauſula derogatoria, non ampliant præcedentem diſpoſitionem, ſed intelliguntur appoſita ad limites illius.*

3 *In omni re communi, ſocius, & conſors debet præferri cenſuario ratione conſortij, ſeu dominij.*

Ius cenſuarij, quod competit ratione hypothecæ eſt debilius iure conſortij

4 *Cenſus non poteſt ſubſtineri in re propria ad ſui fauorem, nemo poteſt effici debitor ſui ipſius.*

FVit reſolutum Capitulum Sancti Petri eſſe præferendum Lælio Amoroſio cenſuario in venditione domus non obſtante prætenſione Amoroſij dicentis vigore cenſus in dicta domo ad ſui fauorem impoſiti ſe eſſe præferendum in venditione, iuxta formam conſtitutionis Pij V. concedentis prælationem cenſuarijs.

Nam licet ibi adſint verba, quod D. cenſus præferatur omnibus alijs, ponderata à *Bocacc. de Cenſib. par.* 2. *num.* 43. tamen quia ſumus in materia reſtringibili propter præiudicium, quod affert DD.
1 auferendo ab illis liberam facultatem diſtribuendi res ſuas, dictio, aliis, etiam iuncto ſigno vniuerſali importat ſimilitudinem, vt intelligatur de omnibus aliis emptoribus non habentibus priuilegium prælationis, aut ius potentius, vt poſt alios allegatos deducit *Ruin. conſ.* 116. *num.* 17. *lib.* 2. *Ceph. conſ.* 134. *num.* 2.

Nec faciunt clauſulæ generales, in dicta Bulla contentæ, quia notum eſt, quod derogatoriæ non ampliant præcedentem
2 diſpoſitionem, ſed intelliguntur oppoſitæ ad limites illius *iux. not. per Abb. in cap. cum noſtris, col. fin. de conceſſ. prebend. Calder. conſ.* 25. *in fin. de praben. Felin. in c. non vult. de reſeruat. Put. deciſ.* 177. *lib.* 1. & fuit deciſum in cauſa Oriolen. decimarum 9. Iunii coram Orano.

Quibus accedunt tradita per *Nauar. in tracta. de vſur. quaſt.* 44. *num.* 127.
Quod in omni re communi ſocius, & con-
3 ſors præferendus ſit cenſuario ratione conſortii, ſeu dominii, Ius autem cenſuarii, quod competit ſolum ratione hypothecæ eſt debilius, & ideo Bulla ſatis operatur, & ſatis priuilegiatur cenſuarium, præferendo illum omnibus alijs

non habentibus potentius ius ex Statuto,
conſuetudine, vel aliunde, atque multum
præiudicat DD. auferendo ab illis liberã
facultatem vendendi rem ſuam, nec eſt
interpretandum, vel ampliandum, vt præ-
iudicet ei, cui potentius ius competit.

Quod tanto magis procedit in caſu iſto
ex quo Ambroſius cenſum acquiſiuit poſt
factam ſibi venditionem domus de qua a-
4 gitur, quod illi ſuffragari non debet, tum
quia non poteſt ſuſtineri cenſus in re pro-
pria ad ſui fauorem, tum etiam, quia effi-
ceretur debitor ſui ipſius contra omnes
iuris regulas.

DECISIO SEPTVAGESIMA nona.

Coram CARD. SACRATO.

Romana Cenſus.

Veneris die 8. *Nouembris* 1613.

SVMMARIVM.

1 *Vbi debitum eſt voluntarium, non compenſatur cum legato facto à debitore creditori.*

2 *Debitum dicitur voluntarium, vbi trahit initium à voluntate hominis, licet ex poſt fiat neceſſarium.*

Omnes contractus ab initio ſunt voluntarij et poſt facto neceſſarij.

3 *Lucrum dotis, an ſit debitum neceſſarium, vel voluntarium.*

4 *Lucrum, ſeu quartum dotale debitum vigore Statuti Vrbis dicitur debitum voluntarium, & non debet compenſari cum legato, non obſtante deciſione R. P. D. Caualerij, & alijs in contrarium allegatis.*

5 *Vxor debet habere dotem, & legatum, niſi ſpecialiter pro dote legatum est à marito factum fuerit.*

Diſpoſita in dote habent etiam locum in lucro dotis.

DOmini fuerunt in voto, quod lu-
crum dotale, non eſſet computan-
dum cum legato, ſed vtrumq. deberetur,
moti fuerunt, quia lucrum dotale in pro-
poſito caſu debet dici debitum volunta-
1 rium, quo caſu non eſſe locum compen-
ſationi admittunt omnes per *tex. in l.
Creditorem* 87. *ff. de legat.* 2. *Bart. in l.
ſi cum dotem* §. *ſi pater num.* 3. *ff. ſol.
matr. Iaſ. in auth. præterea num.* 18. *in
princ. C. vnde vir. & vxor. Roland.
conſ.* 65. *num.* 19. *cum plurib. ſeq. lib.* 2.
Decian. conſ. 3. *nu.* 127. *lib.* 1. *Capra
conſ.* 143. *lib.* 3. *latè Gomes var. reſol.
tit.* 1. *cap.* 12. *num.* 27. *cum plurib. re-
latis per Mantic. de coniectur. vltimar.
voluntat. lib.* 10. *tit.* 2. *num.* 2. *& per
Menoch. de præſumpt. lib.* 4. *præſumpt.*
120. *num.* 7.

Quod autem ſit debitum voluntarium,
quod trahit initium à voluntate hominis,
licet ex poſt facto fiat neceſſarium, vt ſunt
2 omnes contractus, vel quaſi, *Bald. in l. ſi
Vxor num.* 4. *C. de bon. auct. Iud. poſſid.
Pedem. deciſ.* 167. *num.* 25. *Mantic.
vbi ſupra num.* 4. *Surd. conſ.* 196.
num. 37.

In propoſito autem caſu, videtur quod
iſtud lucrum dotale trahat ſuum initium
à voluntate hominis, nam & ſi contro-
uerſia ſit inter DD. an ſi Statutum man-
det ſimpliciter ſoluto matrimonio ſolui
quartam pro lucro dotali, iſtud lucrum
3 ad effectum de quo agitur, dicatur debitũ
neceſſarium, vel voluntarium, & quod
dicatur neceſſarium tenent plurimi relati
per *Card. Mantic. vbi ſupra num.* 7. *&* 8.
cum tamen contrarium, quod ſit volun-
tarium tenuerint *Roland. de lucro dotis
quæſt* 86. *num.* 10. *cum ſeq. & alijs re-
latis per Surd. conſ.* 112. *num.* 64. *& cõſ.*
196. *num.* 36. *& ſeq. & facit diſtinctio
Ripæ in l. ſi Inſulam num.* 60. *ff. de verb.
obligatio.* verumtamen viſum fuit DD.
caſum verſari extra prædictam difficul-
tatem, quia Statutum Vrbis *cap.* 131.
lib. 1. non mandat ſimpliciter deberi
ex mera legis auctoritate abſque nullo
facto hominis, vt conſiderant DD. te-
nentes opinionem, quod debitum ſit
neceſſarium, ſed diſponunt, quod pactum
circa lucrum dotis ſuper inſtrumentis,
cenſeatur appoſitum, & ſtipulatum, niſi
de partium voluntate ſit remiſſum, & ſic
Statutum procedit per viam præſumptæ
voluntatis contrahentium, non autem
ex propria ſtatuentium auctoritate. Vndè
in terminis huius Statuti Romani, quod
non ſit locus compenſationi, tenuit *Rota
in cauſa Romana donationis propter nu-
ptias* 1. *Iulij* 1577. *coram bo: me. Blanch.*

&

& licet in cauſa *Romana Legatorum, & vſusfructus* 1. *Iulij* 1611. *coram R. P D. meo Caualerio*, Rota viſa fuerit inclinare in contrariam ſententiam attamen ibi nõ fuit diſputatus articulus. Vndè nunc Rota reſidet in prima deciſione coram bo. me. Blanchettoquantum ad *Gabriel. cõſ.* 16. *nu.* 31. *lib.* 1. quod loquitur in terminis ſtatuti Vrbis, viſum fuit DD. quod in effectu nihil firmet, & quatenus firmaret, non eſſe bonam illius opinionem, corroboratur iſta opinio *ex tex. in l.* 1. *C. de iur. & vxor act.* vbi diſponitur, quod Vxor habeat dotem, & legatum, niſi ſpecialiter, pro dote legatum ei fuerit à marito relictum; Rota autem ſæpe reſoluit diſpoſita in dote habere locum in lucro dotis, vt in cauſa *Romana dotis de Maximis* 3. *Martij* 1606. *coram R. P.D. Pamph. Romana lucri dotis* 9. *Ianuarij &* 2. *&* 3. *Martij* 1609. *coram R.P.D. Decano, & in Romana dotis de Cupis* 9. *Aprilis* 1612. *coram me*.

Coniecturæ, quod teſtatrix voluerit, fieri compenſationem, viſæ fuerunt ſatis leues, & benè ſublatæ per informantes pro D. Io. Antonio legatario &c.

DECISIO LXXX.

R. P. D. ORANO.

Romana Prætenſæ deuolutionis domus.

Veneris die 11. *Decembris* 1587.

SVMMARIVM.

1 *Vbi venditio eſt neceſſaria, non requiritur conſenſus Domini directi.*
Neque debetur ei laudemium.
Niſi hac cauſa neceſſaria haberet cauſam voluntariam anteriorem.

2 *Vicinus monitus vigore Bullæ ab alio vicino ædificare volente ad tradendum rem ſibi contiguam, poteſt poſt monitorium ſibi præſentatum agnoſcere bonam fidem, & vtile dominium, quod habet in domo vendere, etiam non expecta ſententia.*

3 *De pari procedunt, quod quis coactus, vel metu coactionis faciat.*

Reſolutum fuit ex venditione domus inrequiſito Domino directo non eſſe factum locum declarationi caducitatis, quando enim venditio eſt neceſſaria, 1 non requiritur conſenſus Domini directi, late *Tiraq. de retract. Conſang.* §. 2. *gloſ.* 14. *num.* 11. *verſ. & in emphyteuta Cephal. conſ.* 699. *num.* 44. *lib* 5. prout nec ſoluetur ei laudemium, *Tiraq. ibidem num.* 10. niſi aliàs hæc cauſa neceſſaria haberet cauſam voluntariam anteriorem, *Tiraq. ibidem num.* 16. Cum igitur ex conſtitu- 2 tione Gregoriana de iure congrui, vicinus ædificare volens, poſſit cogere vicinum habentem domum ſibi contigam ad eam ſibi tradendam, Reuerendiſſimus Marſicanus poſt monitorium ſibi ad inſtantiam D. Amadori ad hunc effectum intimatum, potuit etiam non expectato conſenſu Domini Abbatis, & Conuentus Sanctæ Mariæ Nouæ agnoſcendo bonam fidem vtile dominium, quod in Domo Amadori contigua habuit, vendere, nec fuit neceſſarium, quod expectaret ſententiam, ex quo ſe vidit omninò, poſſe compelli, *l. nouiſſimè ff. quod fal. tutor. Auct. & ibi Bald.* de pari enim procedunt, quod quis coactus, vel metu coactionis faciat 3 *Bald. in l. Creditor ff. de ſolut. Aret. cõſ.* 87. *num.* 2. *circa med. Dec. conſ.* 690. *nu.* 10. ſed quia D. Amadorus ædificauit faciem aliquam domus immutauit, prædicta domo prius à directo dominio Eccleſiæ non exempta, neque pretio conuerſo in emptionem aliorum bonorum ſtabiliũ placuit DD. videre, an incurſa ſit pœna caducitatis.

DECISIO LXXXI.

R.P.D. COCCINO.

Romana Cenſus ſcutor. 18. mill.

Lunæ 16. *Iunij* 1615.

SVMMARIVM.

1 *Soluens bona fide liberatur.*
Debitor ignorans mortem creditoris, ſi ſoluat illi, cui fuit mandatum, liberatur.

2 *Solutio facta procuratori reuocato ignorata reuocatione, valet.*

2 Hæres cum beneficio ſoluens bona fide primo venientibus liberatur.

3 Soluens vigore alicuius ordinis facti ab eo qui illum facere tenebatur, dicitur bona fide, etiam ſi mandans eſſet in mala fide.

4 Liberatus à diligentia curandi verſionem ſoluens iuxta formam pacti liberatur, nec teneretur inquirere, an cauſa ſit vera, vel falſa.

5 Vbi non agitur de perſonis priuilegiatis ſoluens, non tenetur curare verſionem.

Emptor rei Eccleſiaſticæ non debet eſſe ſollicitus de verſione pretij.

Sed id non procedit, vbi venditio eſt facta pro ſoluendis debitis.

6 Ceſſante pacto, quod pretium alicuius rei conuertatur in ſolutionem alicuius debiti, poteſt illud ſolui libere ei cui eſt conuentum.

7 Dote nurus ligata filio exhæredato, hæres non cogitur illam ſoluere, niſi data cautione de illum ſeruando indemnem, ſi autem eam ſoluerit ſine cautione, mulier in caſibus in quibus de iure poteſt agere ad dotem, poteſt illam recuperare ab hærede, qui poteſt poſtea ſe reualere contra filium, cui dos legata fuit ſoluta.

Dic procedere, quando obligatio præcedit, quia tunc legatum dotis factum filio non tollit obligationem præcedentem, & ideo hæres ad eximendum ſe ab obligatione tenetur reportare cautionem.

8 Debitor tenetur ſoluere creditoribus deſcriptis in liſta, ſed ſi apparent creditores anteriores, illis ſoluere tenetur, & ſoluendo illis, vel iſtis liberatur, dummodo bona fide.

9 Vbi quis vendidit bona aliena, vel alteri pignorata Dominus rei, vel qui habebat bona pignorata, habet actionem primo loco contra bona, bonis autem non extantibus habet actionem in ſubſidium contra pretium.

Dic procedere, vbi aliter creditori non eſt ſuccurſum, etiam excuſſo principali debitore; & quod pretium retineatur ex cauſa lucratiua, non ex cauſa oneroſa.

10 Vbi Papa tranſtulit hypothecas in pretium rerum venditarum, res venditæ tranſeunt in emptorem liberæ ab ea, & contra ea agi non poteſt.

11 In particularibus pretium non ſuccedit loco rei, & num. 12.

12 Debitor tenetur ſoluere creditoribus anterioribus, ſi eodem tempore compareant anteriores, & poſteriores. Sed ſi non appareant vtrique, & ſoluat deſcriptis in liſta, liberatur.

13 Nomen debitoris venit ſub ſimplici appellatione bonorum.

Vbi actio directa competit creditori contra debitorem, creditori creditoris cõpetit vtilis actio perſonalis.

14 Soluens poſteriori creditori omiſſis anterioribus ſcienter ex poſtquam anteriores cœperunt agere dicitur in mala fide, & fingitur non eſſe ſolutum, & poſſunt creditores contra illum agere non obſtante dicta ſolutione.

Ex hypotheca generali competit creditori actio ſuper pecunijs debitoris, dũ extat penes illarum debitorem.

EX pretio Caſtri Numenti Excellentiſſimus D. Princeps Perettus tenebatur ſoluere ſummam ſcutorum triũ millium, quæ in Schedula debitorum data per Vrſinos D. Principi fuit his verbis concepta, *Per pagare diuerſi debiti della Caſa ſcudi tre mila*, & cum dicta ſumma fuerit ſoluta Vrſinis venditoribus dubitatum fuit coram Reuerendiſſimo D. Bononien. 11. Martij 1611. an eſſet habenda ratio huius ſummæ ad fauorem D. Principis, & Rota affirmatiuè reſpondit, nam ſi dicta ſumma fuerit ſoluta ipſiſmet Vrſinis fuit bene ſoluta, quia ita fuit conuentum inter partes, vt patet ex tenore ſchedulæ, & benè fuit deductum coram D. Bononien. ita vt hoc caput viſum fuit Dominis carere omni prorſus difficultate, & quamuis vlterius prætendatur, quod dicta ſumma fuerit ſoluta pro creditis poſterioribus Excellentiſſimo Domino Lothario de Comitibus Duci Poli, attamen quatenus hoc eſſet verum non releuaret, cum Excellentiſſimus Dominus Princeps bona fide ſoluerit, & ideo fuit liberatus, *l. nomen debitoris, C. res, quæ pignor. oblig. poſſ. l. fin. §. & ſi præfatam. Vbi Bar. in princ. & Caſtren. nu. 4. C. de iur. deliber. & eſt bonus tex. in l. 1. ff. de diſtract. pignor.* hinc videmus, quod debitor ignorãs mortẽ creditoris ſi ſoluat illi cui fuit mandatum liberatur, *l. inter cauſas §. ſi quis debitor, ff. mandat. §. item ſi adhuc verſ. & huic ſimile eſt. Inſtit. mandati*

Car-

Cardinalis Mantica de tacitis, & ambig. conuent. lib. 7. tit. 23. num. 18. hinc
2 etiam videmus, quod ſolutio facta procuratori reuocato ignorata reuocatione ſuffragatur, *l. eius qui in prouincia §. 1. ff. ſi cert. pet. l. inter cauſas §. ſi quis debitori, ff. mand. cum alijs per Card. Mant. d. lib. 7. tit. 26. nu. 5.* hinc denique alijs omiſſis videmus, quod hæres cum beneficio legis, & inuentarij, ſoluendo bona fide primo venientibus liberatur, *Rolan. conſ. 14. num. 20. lib. 1. Phanut. de inuent. par. 5. nu. 155. & ſeq.*

Quod autem Excellentiſſimus Dominus Princeps bona fide ſoluerit ſatis patet cum Vrſini, ſub fide magnatum, & cum iuramento aſſeruerint, non adeſſe alios creditores, niſi deſcriptos in liſta, ex iſto enim ordine D. Princeps er-
3 rauit in facto, quare cauſatur bona fides, vt in terminis ſimilis ordinis dicit *Rom. in conſ. 113. nu. 2. verſ. primo quia videtur*, & hoc procedit etiam quod Vrſini fuiſſent in mala fide, quia ſufficit ad effectū de quo agitur, quod Princeps eſſet in bona fide, *Signorol. conſ. 222. nu. 2. in fin.* vbi dicit communem, & quod *gloſ. tenens contrarium in l. ſi duo, in princ. ff. vti poſſid.* communiter reprobatur.

Nec eſt verum, quod Excellentiſſimus D. Princeps tenebatur inquirere, an debitum eſſet verum, & curare, vt cre-
4 ditoribus domus ſolueretur, nam vltra quod ex motu proprio liberatur ab huiuſmodi diligentia ſoluens Vrſinis in illam cauſam etiam de iure ſatisfecit, *l. doli in fin. ff. de nouat. l. fin. ff. de exercitor. Molina de primog. Hiſpan. lib. 4. cap. 4. nu. 22.* & propterea non tenebatur inquirere, an adeſſent dicti creditores, quia ſicuti circumſcripto pacto potuiſſet ſimpliciter ſoluere Vrſinis, ita ſtante tali pacto ſufficit, quod ſoluerit Vrſinis in illam cauſam, abſque eo, quod videret, an eſſet vera, vel falſa *ex d. l. doli in fin. cum alijs ſupra allegatis, & bene Bart. in l. fin. nu. 2. verſ. oppono, & videtur, ff. de exercitor. act.* Neque tenebatur curare aliam verſionem ex quo
5 non agitur de perſonis priuilegiatis, *Bar. in d. l. fin. nu. 2. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 8. tit. 13. nu. 14.* imò emptor rei Eccleſiaſticæ regulariter non debet eſſe ſollicitus de verſione pretij, *Dec. conſ. 36. num. 8. verſ.* Tertio principaliter, vbi de magis communi *Surd. conſ. 156. num. 9. Seraph. deciſ. 366. num. 1.* & licet ſecus ſit, quando res Eccleſiæ alienantur pro debitis ſoluendis, *Bart. in Auth. hoc ius porrectum num. 7. C. de ſacroſanct. Eccleſia*, vbi enumerat alios, *Seraph. dicta deciſ. 366. num. 3.* attamen vltra quod hic non agitur de Eccleſia, neque de alia
6 perſona priuilegiata, ſatis eſt, quod per Vrſinos fuit conuentum, quod ipſis ſoluerentur dicta ſcuta tria millia, prout ſupra dictum eſt, & bene fuit firmatum in *d. deciſ. coram Illuſtriſſimo D. Bononien.* ad effectum, quod Excellentiſſimus D. Princeps nihil aliud facere tenetur, cum potuiſſet etiam ſimpliciter ipſiſmet Vrſinis ſoluere ceſſante pacto, vt iam dictum eſt ex *Bar. & alijs.*

Neque eſt verum, quod hypotheca fuerit tranſlata ſuper pretio ſoluendo creditoribus, & ideò D. Princeps ſi volebat beneficio dictæ tranſlationis, tenebatur cuſtodire dictum pretium reportando cautionem de reſtituendo prioribus & potioribus, quam cū non reportauerit D. Dux poteſt agere contra ipſum D. Principem, qui tamen poterit ſe reualere contra illos, quibus ſoluit, *ex l. pater dotem, in princ. & in §. cum patrui filius, verſ.*
7 *ſi fortè per errorem, ff. de dot. prælegat.* vbi dote nurus legata filio exhæredato hæres non cogitur illam ſoluere, niſi data cautione de indemnem illum ſeruando, ſi autem non receperit cautionem, mulier in caſibus in quibus de iure conſtante matrimonio, poteſt agere ad dotem, vt aduertit *Bart. ibidem num. 1. in fin.* poteſt ipſam dotem recuperare ab hærede, qui poſtea poteſt ſe reualere contra filium cui dos legata fuit ſoluta. Nam eſt aduertendum, quod ille textus licet ſubtiliter inductus, non applicatur ad caſum noſtrum, procedit enim quando obligatio præcedit, quia tunc legatum dotis factum filio, non tollit obligationem præcedentem, quare hæres ad eximendum ſe ab obligatione tenebatur reportare cautionem; ſed in caſu noſtro non eſt verum in facto, quod hypotheca fuerit tranſlata ſuper precio ſoluendo creditoribus, hoc enim in motu proprio non legitur, & ideò ex hoc capite nulla poteſt oriri obligatio D. Principis, ſed tantum erat obligatus ſoluere deſcriptis in liſta, & ſi apparent creditores anteriores, tenebatur illis ſoluere, quare

ſufficit, quod hodiè oſtendat ſe ſolniſſe deſcriptis in liſta, & anterioribus, qui ſuperuenerunt prout oſtenditur. Nam hoc oſtenſo eſt extincta eius obligatio, quia in plus non ſe obligauit, & ideò ſuperueniente caſu, quo ſolutio bona fide fuerit facta poſterioribus D. Ducis deſcriptis, tamen in liſta obligatio D. Principis non poteſt reuiuiſcere, *l. qui res §. aream ff. de ſolut. l. eius qui in fin ff. de iur. Fiſci. Tiraq. in l. ſi unquam in verſ. ſuſcepit liberos nu. 191. in fin. C. de reuoc. donat.* qui non eſt caſus dictæ l. pater dotem, nam per ſolutionem factam filio exhæredato, non fuit extincta actio, quam habebat mulier, vt conſiderat *Odofred. ibidem num. 2.*

Denique non eſt verum, quod in omnem euentum D. Duci competat actio in ſubſidium aduerſus D. Principem ex *l. mater C. de rei vendicat. vbi Bart. nu. 4. verſ. item quæro*, nam diſpoſitio dictæ legis non applicatur, procedit enim quando quis vendidit bona aliena, vel alteri pignorata, quia idem eſt, vt dicit *Bald. ibidē nu. 14. & in l. 1. poſt princ. ff. de diſtrat. pign.* tunc enim domus rei, vel qui habebat bona pignorata habet actionem contra bona primo loco; ipſis
9 vero non extantibus habet actionem in ſubſidium contra pretium *l. 1. C. de reb. alien. non alien. vbi gloſ. in verb. videbit gloſ. fin. in l. 1. verſ. & ideò pretium pignorum ff. de diſtract. pignor.* quam concluſionem intelligunt DD. duobus concurrentibus, ſcilicet quod aliter non ſit ſuccurſum creditori, etiam excuſſo principali debitore, & quod pretium retineatur ex cauſa lucratiua non ex cauſa oneroſa *Bar. in l. 1. & 2. Salicet. nu. 2. ff. de diſtrat. pignor. Bald. in d. l. Mater nu. 12. & ſeqq. Bar. nu. 7. Caſtren. nu. 6. verſ. in gloſ. C. de rei vend. bene Alex. in conſ. 108. nu. 9. & 10. lib. 5.* quia ita declarat textus in *d. l. Mater & alia iura*, & propterea non applicatur textus in *d. l. mater*, quia procederet ſi D. Dux vellet agere contra illos, quibus D. Princeps ſoluit, non autem contra ipſum D. Principem apud quem non potuit remanere aliqua pars pecuniarum, cum ipſaſmet pecunias ſoluerit, & licet apud ipſum remanſerint bona, attamen illa ſunt libera ab hypotheca ſtante tranſlatione dictæ hypothecæ facta per Papam, & ideo Caſtrum Numenti, & eius bona empta nō poſſunt moleſtari cū illa non ſint pretium pecuniarum, vt contra illud in ſubſidium agi poſſit, ſed pecuniæ ſolutæ creditoribus ſunt pretium bonorum, contra quod pretium D. Dux iuxta ſua experiri poterit, cum ſtante translatione hypothecæ non poſſit ſe reualere contra pignus, ſcilicet contra Numentum, & eius bona hypothecata.

Non obſtat, quod Princeps tenebatur ſoluere anterioribus, vt fuit bis reſolutum in hac cauſa ad inſtantiam D. Principis coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Millino, & quatenus dictæ deciſiones non ſubſiſtant tenebatur ſoluere deſcriptis in liſta, quia Creditores non deſcripti nihil prætendere poterant cum in particularibus pretium non ſuccedat
11 loco rei, *Alex. conſ. 58. num. 13. verſ. vndè licet habeatur, lib. 3. Neguſ. de pign. in 2. membr. ſecunda partis num. 149. Caſtr. conſ. 326. num. 2. lib. 2.* non inquam obſtat hoc fundamentum.

Nam dum dicitur ſolutiones debuiſſe fieri anterioribus vt in deciſionibus Illuſtriſſimi Cardinalis Mellini, hoc eſt verum ſi in concurſum apparuiſſent an-
12 teriores, & poſteriores, vt ex mox dicendis apparebit, ſed cum non apparuerint, & D. Princeps bona fide ſoluerit vtique ſatisfecit ſuæ obligationi, vt ſupra dictum, & ita ſunt intelligendæ præfatæ deciſiones, dum vero dicitur quod tenebatur ſoluere deſcriptis in liſta cum pretium in particularibus non ſuccedat loco rei, quidquid ſit an in hoc caſu verſemur in particularibus, fuit reſponſum, quod quatenus verſaremur in particularibus obiectum non applicaretur. Nam cum Princeps fuiſſet effectus nomen debitoris Vrſinorum, veniebat ſub tali hypotheca ex qua nomen debitoris venit ſub ſimplici appellatione bonorum, *l. nomen C. quæ res pignor. oblig. poſſ. l. bonorum §. vlti. ff. de verb. ſignific. Bald. in conſ. 234. in princ. lib. 2.* qua re competebat ipſis creditoribus actio vtilis perſonalis aduerſus Principem quæ erat directa penes Vrſinos *l. nomen ibi vtilibet ſecundum primam lecturam gloſ. C. quæ res pign. oblig. poſſ. & ibi Bart. num. 4. Bald. num. 1. Salic. nu. 3. cum alijs per Surd. conſ. 4. nu. 23.* quare ſi Princeps ſoluiſſet poſterioribus omiſſis anterioribus fuiſſet in mala fide, cum ſciret pecunias ad alium pertinere, *cap. ſi*

dili.

diligenti, & cap. finali, vbi DD. de præ-
ſcript. & in puncto Surd. d. conſil. 4. nu°
45. & ideò dolo deſijſſe poſſidere dicere-
14 tur, quo caſu fingeretur non eſſe ſolutum,
ideo creditores potuiſſent agere contra
ipſum, *Iaſ. in l. rogati, §. fin. num. 5. ff.*
ſi cert. pet. Bar. in l. pupillus, ff. de his quæ
in fraud. cred. Io. Andr. in addit. ad Spec.
in tit. de oblig. & ſolut. in rubr. verſic. ex
quo videmus, cum ex ipſa obligatione ge-
nerali competeret hypothecata credito-
ribus ſuper pecuniis dum extabant penes
D. Principem. *Caſtr. conſil.* 108. *incip.*
circa quæ, num. 3. verſic. tertio principali-
ter, lib. 1. Bald. in conſ. 360. in princip.
& ſi Publicanus lib. 1. & cum comparuiſ-
ſent illi ſi anterioribus non ſoluiſſent, po
terant ab illis moleſtari, *Caſtr. in l. fin. §.*
& ſi præfatam num. 4. C de iur. delib. &
fuit dictum in hac cauſa 26. Nouembris
1601. *coram Illuſtriſſimo Domino meo*
Cardinali Mellino. Ad alia bene facit de-
ciſio D. Bononien. cum qua tranſierunt
Domini, &c.

DECISIO OCTVAGESIMA ſecunda.

Coram CARD. MILLINO.

Romana Cenſuum.

Veneris die 23. *Iunij* 1600.

SVMMARIVM.

1 *Vbi contractus eſt voluntarius non debet probari verſio in cauſam expreſſam.*

2 *Verſio autem probatur, vbi probatur extinctus cenſus, vel debitum Eccleſiæ, & vbi per multos annos numquã fuerunt petiti fructus aliorum cenſuum pro quibus extinguendis pecuniæ capta fuerunt.*

3 *Verſio probatur etiam præſumptionibus, & coniecturis.*

Præſertim ſi ſolutio eſt facta ipſi Capitulo.

4 *Nullitas contractus facti cum Eccleſia habet locum ſolum volente Eccleſia.*

Et donec Eccleſia declaret velle dictum contractum impugnare is dicitur habere implicitum ſtatum validitatis.

Et ſi declaret velle eum eſſe nullum talis declaratio non retrotrahitur ad tẽpus contractus initi.

PLacuit Dominis deciſio aliàs facta in
hac cauſa coram R.P.D. Penia, quod
Capitulum teneatur ad reſtitutionem
pretii, quia cum contractus fuerint initi
ex cauſa volũtaria, non eſt neceſſaria pro-
1 batio verſionis in cauſam expreſſam, iux-
ta eam diſtinctionem, quam Rota ſequuta
fuit in cauſa *Romana Domus de Piccioni-*
bus coram Decano, in Auximana Bonorũ,
& in Anconitana Ferrarum coram R.P.
D. Seraphino, & in Romana Cenſus co-
ram bon. mem. Bubalo, & ſi probatio ver-
ſionis eſſet neceſſaria, reſpectu cenſus ſcu
torum ſeptuaginta trium eſt clara, quia
probatur concludenter extinctio cenſus
2 Firmani, reſpectu verò aliorum cenſuum
eſt multum veriſimilis, cum per ſpatium
tanti temporis numquam fuerint petiti à
capitulo fructus illorum cenſuum, & ab
eo per ſpacium viginti octo annorum
antè motam litem fuerint ſoluti fructus
ſcutorum centum quinquaginta iſtorum
cenſuum, & probetur extinctio alterius
cenſus maioris ſummæ: verſio enim pro-
3 batur præſumptionibus, & coniecturis,
Bart. & alij in l. Ciuitas, ff. ſi cert. petat.
prælertim quando ſolutio eſt facta Capi-
tulo, & quæſtio eſt ſolum de reſtitutione
pretij, per *Gloſſ. in Authen. hoc ius porre-*
ctum in verbo probet, & ibi Bar. num. 17.
C. de ſacr. ſanct. Eccl.

Non obſtat, quod ſtante nullitate præ-
cedentium contractuum ex defectu ſolem
nitatis non adhibitæ in impoſitione cen-
ſuum, pro quorum extinctione fuerunt
creati iſti noui, iſti poſteriores contractus
non fuerunt vtiles Capitulo. Quia iſta
4 nullitas habebat locum volente Capitu-
lo. *Put. deciſ.* 310. *lib.* 1. Et tunc non fue-
rat ab eo declaratum, & ideo cum iſti cõ-
tractus de eo tempore haberent implici-
tum ſtatum validitatis, & capitulum ſuſti-
neret onus ſoluendi fructus, neque vellet
declarare nullitatem, quæ etiam fortaſsè
non erat; valde vtile ei fuit per reductio-
nem ad minorem ſummam eximere ſe à
ſolutione maioris ſummæ. Et licèt poſtea
Capitulum oppoſuerit de nullitate præce
dentis impoſitionis, tamen iſta oppoſitio
non

non poteſt retrotrahi in præiudicium con tractuum antea initorum ad effectum oſtendendi eorum nullitatem de tempore impoſitionis, & damnum, non vtilitatem iſtorum poſteriorum, quia ſufficit ad iſtū effectum, quod tunc voluerit Capitulum habere illos contractus pro validis, & ſe liberare à ſolutione maioris ſummæ.

DECISIO OCTVAGESIMA tertia.

R.P.D. PENIA.

Romana Cenſuum.

Veneris die 18. Iunij 1599.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia non debet locupletari cum aliena iactura.*
Et vti cultrix iuſtitia non debet alicui praiudicare.

2 *Vbi fit conditio, vel alienatio rei Eccleſia, aut minoris pro ſoluendo are alieno, emptor debet eſſe ſollicitus, quod pretium conuertatur in ſolutionem aris alieni, propter quod vēditio fuit facta, vbi autem venditio facta fuit ex cauſa voluntaria propter Eccleſia vtilitatem, emptor rei Eccleſia, vel minoris non tenetur probare verſionem pretij in vtilitatem Eccleſia, vel minoris.*

3 *Emptor autem, ſi pratendatur venditio nulla, vbi pretium Canonicis, vel Capitulo vti vniuerſis, & collegialiter eſt ſolutum ab Eccleſia repeti debet, ſi autem vti ſingulis, ab illis repeti debet.*

PRæſuppoſita Deciſione in hac cauſa facta die octaua Iunij anni præteriti 1598. per quam Capitulum, & Canonici Sancti Celſi & Iuliani obtinuerunt declarari cenſus, de quibus agebatur, fuiſſe inualidos, ex eo, quia nec de ſolemnitate, nec de iuſta cauſa impoſitionis conſtabat in hac propoſitione ad inſtantiam Iuliani de Romulis. Dubitaui an prædictum Capitulum, & Canonici tenerentur reſtituere ſortem principalem, & vtraque parte informante Rota ad eam reſtituendam teneri cenſuit, quia ſtante nullitate contractus, non erat æquum Eccleſiam locu- 1 pletari cum aliena iactura, *gloſſ. in l. iubemus la ſeconda, §. ſane. in verb. acquirantur, ff. ſacroſanct. Eccleſ. gloſſ. in cap. ad audientiam, in verbo ad effugiendum, de rebus Eccleſ. non alienan.* Cum enim Eccleſia ſit cultrix iuſtitiæ, non debet cuiquam præiudicare, *cap. per tuas, de donat. gloſſ. in cap. 2. de in integr. reſtitut.* Quod tunc in primis habet locum, quando locupletior facta eſſet. *cap. ſi quis presbyterorum, de rebus Eccleſ. non alienan. in fine.*

Quoniam verò informantes pro Eccleſia ſancti Celſi, & Iuliani, prætendebant non aliter eam teneri ad pretii prædictorum cenſuum reſtitutionem, niſi Dominus Iulianus de Romulis, qui illud ſibi reſtitui prætendebat, probaret illum fuiſſe cōuerſum in Eccleſiæ vtilitatem, *Couarru. variar. reſolution. lib. 2. cap. 17. num. 3.* propterea Domini ad hanc difficultatem diluendam diſtinguebant duos caſus, ſicut aliâs diſtinxit *Rota in Romana Cenſus die 23. Ianuarij 1591. coram bo. me. Marcello Bubalo.*

Primus caſus eſt, quando fit venditio, 2 vel alienatio rei Eccleſiæ, aut minoris ex cauſa neceſſaria, pro ſoluendo ære alieno, & tunc emptor ſollicitus eſſe debet, quod pretium conuertatur in ſolutionem æris alieni, propter quod fuit facta venditio. *Innocent. in cap. 2. num. 2.* vbi communiter Canoniſtæ *de depoſ. Abb. & alij in cap. quod quibuſdam de fideiuſſ. Couarru. lib. 2. variar. reſolut. cap. 17. num. 3.*

Alter caſus erat, quando venditio facta erat, non ex cauſa neceſſaria, ſed voluntaria propter Eccleſiæ vtilitatem, quo caſu emptor rei Eccleſiæ, vel minoris non tenetur probare verſionem pretii in vtilitatem Eccleſiæ, vel minoris, *Dec. conſil. 36. num. 8. circa fin. & conſ. 230. num. 2. Crot. conſ. 4. num. 6. lib. 1.*

In propoſita facti ſpecie pronunciatū eſt locum fuiſſe ſecundo caſui, quia Capitulum S. Celſi, & Iuliani ex cauſa voluntaria propter Eccleſiæ vtilitatem cenſus impoſuerat, acceperat enim pecunias ad cenſum ad rationem ſeptem pro centenario, vt extingueret alios cenſus ad rationem octo, & decem, & conſequenter Iulianus de Romulis, iuxta regulam in ſecun-

ſecundo caſu conſtitutam non tenebatur probare pretium fuiſſe conuerſum in vtilitatem Eccleſiæ

Nec præfatis obſtat, quod eſſet agendum contra hæredes Canonicorum, qui
3 impoſuerunt cenſus, non autem contra Eccleſiam; nam reſpondebatur id eſſe verum, ſi ſolutio fuiſſet facta Canonicis tanquam ſingulis, ſecus autem ſi tanquã Vniuerſis, & Collegio: quia tunc reſtitutioni eſt locus non probata verſione, iuxta prædictam diſtinctionem, *gloſ. in auth. hoc ius porrectum in verbo probet, vbi Bar. nu. 17. C. de ſacroſan. Eccleſ. idem Bart. in l. Ciuitas num. 7. ff. ſi cert. pet. vbi Alex. num. 11. Ruin. conſ. 68. num. 7. lib. 1.*

Et ità &c.

DECISIO OCTVAGESIMA quarta.

Coram R. P. D. ORANO.

Romana Exequutionis obligationis Cameralis.

Veneris die 2. Aprilis 1593.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum obligatione Camerali uallatum non admittit, niſi exceptiones ſolutionis, falſitatis, & nouæ conuentionis.*

Defectus, vel error cauſæ propter quam prætenditur obligationem inſtrumento fuiſſe adiectam, vt impediat illius exequutionem, debet eſſe euidens, & clarus.

Et debet verſari circa cauſam finalem ipſius obligationis.

Et debet eſſe talis, quæ ſi fuiſſet vera induxiſſet ad ita diſponendũ, vel ſi perſpecta fuiſſet eius falſitas, aut error obligantem non diſpoſuiſſet ad eo modo, vel ſub illa forma ſe obligandum.

2 *Enormiſſima læſio retardat obligationem Cameralem, ſi altiorem indaginem non requirat.*

3 *Legitima filiorum debet de bonis fideicommiſſi ſubiectis per patrem detrahi.*

Et debita fideicommittentis.

Et legata ab eo facta.

Cauſa finalis dicitur ea propter quam quis aliquid facit.

4 *Error, ſiue falſitas cauſæ, & læſio inſpicienda eſt non tantum habita ratione ad vnum ex geſtis in inſtrumento, ſed ad vniuerſum corpus, vbi eſt indiuiduum.*

Vbi plurium rerum coaceruatio occurrit in donatione fit compenſatio de vna ad aliam.

Et ſi deceptio apparet in vna earum per pretium aliarum ſuppletur.

5 *Actum intelligi de eo de quo apparet partes habuiſſe ſcientiam, vel intelligere voluiſſe.*

Ampliatiue cenſetur aliquid dictum vbi eſt appoſita dictio Etiam.

6 *Emptio non implementi obſtat etiam in obligatione Camerali, ſed non habet locum talis exceptio, vbi non conſtat illud aliquid non impleuiſſe, ad quod teneretur.*

7 *Reſeruatio conſenſus Domini directi nõ operatur, vt reſeruans videatur illũ impetrare voluiſſe, ſed ſolum ſaluat contractum à caducitate, quatenus Dominus directus voluiſſet conſenſum dare.*

Aliud eſt reſeruare, aliud factum promittere.

PRoducto pro parte Illuſtriſſimi D. Cardinalis Sfortiæ inſtrumento obligatione Camerali vallato, ac in vim facultatis A.C. mihi delegatæ eius executione petita, cum illud è contrario ſub prætextu erroris, & enormiſſimæ læſionis in dubium reuocaretur, dedi dubium an eſſet exequendum, & DD. die 29. Martij primum in contumaciam agentium pro Excellentiſſimo D. Duce, & deindè die Veneris 2. Aprilis vtraque parte informante, vnanimiter affirmatiuè reſponderunt, quia cum ſit clarum, & liquidum, ac cum interuentu proximiorum Excellentiſſimi D. Ducis Sfortiæ minoris, & decreti Iudicis celebratum non admittit
1 exceptionem, niſi ſolutionis, falſitatis, & nouæ conuentionis, *Bar. in l. 1. §. & parui, ff. quod vi aut clam. Caſſad. dec. vnic. de mut. petit. Galleſ. de obligat. Camer.*

mer. par. 4. quaeſt. 1. in prin. Defectus autem, vel error cauſæ, propter quam prætenditur obligationem inſtrumento fuiſſe adiectam, vt impediat illius exequutionem, neceſſum eſt, vt ſit euidens, *Alex. in l. qui Roma, §. fratres, nu. 54. de verb. obligat.* & quod vertetur circa cauſam finalem obligationis, *Bar. in l. demonſtratio falſa §. quod autem nu. 12. & ibi Imol. col. 3. verſ. item adde circa id, Soccin. nu. 4. & ſeq. de condit. & demonſtrat.* Corn. *conſ.* 309. *nu.* 4. *lib.* 1. & talis ſit, quæ ſi fuiſſet vera, induxiſſet ad ita diſponendam, vel ſi perſpecta fuiſſet eius falſitas, aut error, obligantem non diſpoſuiſſet ad eo modo, vel ſub illa forma ſe obligandum, *Fulg. in l. ſi cum te idem. 4. & ibi Caſtren. nu. 5. de pact. Soccin. conſ. 159. nu. 22. lib. 2.* Non ſecus, ac enor-
2 miſſima læſio, quæ ita demum obligationem Cameralem retardat, ſi altiorem indaginem non requirat; *Gallef. de obligat. Camer. par. 4. quaeſt. 1. nu. 17. Anton. de Cannara in tractat. de exequution. inſtrum. quaeſt. 51. & ſeq. Anton. Auguſtin. tit. de iur. iur. & de obligat. in form. Camer. nu.* 4. Vndè cum Excellentiſſimus D. Dux propter donationem irreuocabilem inter viuos ſibi per Illuſtriſſimum D. Cardinalem in d. inſtrumento factam, de omnibus Caſtris, bonis, iuribus, & actionibus, quas in ſtatu Lombardiæ habet, reſeruatis tātūmodo iuriſdictione Caſtrorum, & in præfatis bonis vſumfructu, ſua vita durante, bonis mobilibus, & facultate quomodolibet diſponendi de bonis donatis vſque ad ſummam dumtaxat ſcutorum quinquagintamilliū vicíſſim eidem D. Cardinali promiſerit liberè ſoluere decēmillia ſcuta, necnō decemmillia alia pro pretio Datij Lōgæ Padi & Turricellarum, quoad proprietatem; & vſumfructum, ſibi ceſſi, & alia decem millia approbando alienationes per eundem ad ſummam ſcut. 50000. ſimilium factas, prout in inſtrumento deſuper confecto habetur, non poteſt talem errorem, & in conſequentiam defectum conſenſus prætexere, per quem remorari valeat obligationis Cameralis exequutionem, Nam quamuis admiratur D. Ducem poſt obitum D. Cardinalis ad bona per q. Cardinalem de S. Floræ ſuis fratribus, ex quorum numero fuit Comes S. Floræ parens d. Cardinalis, & eorum deſcendentibus maſculis donata per fideicommiſſum eſſe vocatum, ideoque probabiliter prima facie q errorem videri inductum ad promittendum decem milla ſcuta ſtante aſſertione, & cauſa præmiſſis, nempè quod Illuſtriſſimus D. Cardinalis poſt ſuum ab hac vita diſceſſum ſibi donabat bona huiuſmodi, credendo ea ad eiuſdem liberam diſpoſitionem pertinere: cum tamen ipſo mortuo ad ſe vigore donationis à Cardinali Sanctæ Floræ emanatæ peruentura eſſent, nihilominus quia in hac donatione & ceſſione per Illuſtriſſimum D. Cardinalem D. Duci facta, nedum comprehenſa fuerunt bona in donatione Cardinalis Senioris q. Comiti S. Floræ aſſignata, & aliundè per eundem D. Comitem poſtmodum acquiſita, in quibus omnibus ſibi vti filio, non obſtante quauis prohibitione, etiam in præmiſſa donatione expreſſa, quæ in effectu reciprocum actum inter fratres continet legitimæ detractionis, beneficium competebat, vt fuit aliàs deciſum coram Reuerendiſſimo P. D. meo Decano in illa *Portuen. Bonorum de Columna*, verum etiam Dos Materna, & altera Excellentiſſimę D. Duciſſæ Soræ Sororis ſuæ germanæ teſtamento per communem parentem relicta, & propter æs alienum ab eodemq. D. Comite contractum diuerſa legata de ſuo creditoribus & legatariis reſpectiuè ſoluta, quæ omnia, vt notum eſt, fideicommiſſum minuebant, pariterque renunciatio ſpei fideicommiſſi in bonis Illuſtriſſimi D. Pauli Sfortiæ ſui patrui iam ætatis peractæ, & remiſſio alterius fideicommiſſi in bonis paternis pro ſe, & ſuis hæredibus, & ceſſione iuriū ſuæ ſororis, & eius deſcendentium in teſtamento paterno ſubſtitutorum; & ad ea vocatorum in euentum, quod poſt D. Cardinalem, D. Dux ſinè deſcendentibus legitimis maſculis eidem, vel eius deſcendentibus prædecederet. Ac denique ius, quod ſuper ſtatu Sanctæ Floræ ratione primogenituræ prætendere poterat fateri oportet, horum æſtimationem altiorem indaginem requirere, per quam dignoſci poſſit, an error prætenſus verſetur circa Cauſam finalem dictæ promiſſionis, quod aliter eam fuiſſet facturus, *Bart. in l. 1. nu. 6. ff. de donat. Alex. in l. dedi l. 2. nu. 8. ff. de cond. cauſ. dat.* Etenim error, ſiuè falſitas cauſæ, vt etiam læſio inſpicienda eſt, non tantum habita ratione ad bona per Cardinalem Sanctæ Floræ donata, ſed etiam aliundè ad Illuſtriſſimū D. Cardinalem

nalem peruenta, & poſtmodnm D. Du-
ciſſæ ceſſa, atque ita non vna ex præmiſ-
ſis rebus donatis, ſed vninerſum corpus,
quod eſt indiuiduum, eſt attendendum.
Præſertim cū non ſit inconueniens, quod
quando plurium rerum in donatione coa-
ceruatio occurrit, fiat compenſatio vnius
ad aliam. *l. ſi duorum, §. ſed rectius, de
action. empt.* Et ſi deceptio appareat in
vna earum, per pretium aliarū ſuppleatur,
Bald. in l. vlt. §. præterea nu. 4. *C. de
iur. dot. & conſ.* 91. *in fin. lib.* 2. Quem
ſequitur *Aret. in l. ſiuè debemus, nu.* 5.
*ff. de verb. obligat. Tiraq. de retract. li-
gnag. §.* 23. *gloſ.* 1. *nu.* 17. idque eo ma-
gis, quia in donatione, & ceſſione prædi-
ctorum bonorum fuit facta mentio fidei-
commiſſorum ſuper ijs impoſitorum, vt
patet, quando dictus Cardinalis expoſuit
ſe huiuſmodi ceſſionem facere pro angu-
mento fideicommiſſorum, & primogeni-
turæ ad fauorem D. Ducis, tum etiam
quando pro parte D. Ducis promiſſio in-
teruenit, per quam declaratū fuit, quod
in euentum deficientis ſuæ lineæ maſcu-
linæ, legitimæ, & naturalis fideicommiſ-
ſis, diuiſioni, inueſtituris, & primogeni-
turæ Illuſtriſſimæ Domus Sfortiæ, non
cenſeatur præiudicatum. Nam cum non
appareat introducta fuiſſe in domo Sfor-
tia, alia fideicommiſſa, quam illa, de qui-
5 bus in donatione Cardinalis ſenioris, &
D. Comitis Sanctæ Floræ, de illis intelligi
debet fuiſſe actum, *argum. l. fundus qui
locatus, & ibi gloſ. ff. de fund. inſtr.*

Non obſtat, quod prætendatur Illuſtriſ-
ſimum D. Cardinalem dixiſſe, ſe donare
legitimam, & Trebellianicā D. Duci, &
in eius recompenſa acceptaſſe promiſſio-
nem ſummarum, de quibus in inſtrumen-
to, cum tamen Trebellianicæ detractio,
tam in bonis ex donatione Cardinalis ſe-
nioris ſibi quæſitis, quam etiam parentis
eſſet prohibita, quia fuit reſponſum D.
Cardinalem in ceſſione facta D. Duci nō
aſſeruiſſe, ſibi debitam in dictis bonis ali-
quam Trebellianicam, ſed tantumodo ad
impugnandam ceſſionem dixiſſe, quod
cedebat omnia iura ſibi competentia etiā
occaſione legitimæ, & trebellianicæ, adeo-
que ampliatiue loquutus eſt *l. etiam de
verb. ſign. cum vulg.*

Nec refragatur, quod exceptio non
implementi obſtet obligationi Camerali,
ità quod ex inſtrumento exequutiuo non
6 poſſit agere, quia pro parte ſua inſtrumen-
tum non ſeruauit *iux. l. Iulian. §. offerri
de act. empt.* quia non conſtat Illuſtriſſi-
mum D. Cardinalem promiſiſſe, aut ſe
obligaſſe ad aliquod factum, quod per eū
non fuerit adimpletum: licet enim in ceſ-
ſione Caſtrorum, & iurium feudalium re-
ſeruauerit conſenſum directi dominij, ta-
men per hoc ad illius impetrationem non
7 ſe reſtrinxit, ſed tantumodo reſeruauit
contractum à caducitate, quatenus ſcili-
cet directus D. noluiſſet aſſenſum dare,
Iaſ. in l. fin. 144. *C. de iur. empby.* & aliud
eſt reſeruare, & aliud factum promittere,
vt bene hic per informantes.

DECISIO OCTVAGESIMA quinta.

R.P.D. ORANO.

Romana Alimentorum dè Melchiorijs.

Veneris die 28. *Februarij* 1599.

SVMMARIVM.

1 *Forma dat eſſe rei.*
Si forma præſcripta à ſtatuto, vel lege non fuerit obſeruata corruit actus indè ſequutus.
2 *Vbi in productione articulorum, ſeu poſitionum, non eſt ſeruata forma tradita à ſtatuto, non poteſt exbibens ſe fundare ſuper reſponſione illis facta per aliam partem.*
Articuli, ſeu poſitiones vigore ſtatuti Vrbis cenſentur admiſſi cum clauſula ſaluo iure impertinentium.
Et non ſeruata forma à ſtatuto præſcripta vigore dicta clauſula habentur pro non admiſſis.
Et confeſſio eius, qui illis reſpondere non tenebatur, non præiudicat.
Et habet locum etiam ſi reus aduerſus admiſſionem illorum non fuerit proteſtatus.
Reſponſio articulis facta non præiudicat, vbi non potuit reſpondens videre prius articulos.

In

IN Cauſa Romana alimentorum præ-
ſuppoſitum fuit ſinè veri præiudicio
actorem in exhibitione poſitiorum, ſeù
articulorum formam Statuti Vrbis *c. 68.*
lib. 1. non ſeruaſſe. Cuius cauſa quæſitum
fuit præſuppoſita illarum admiſſione, cũ
clauſula, ſi & in quantum, ac alio Statuto
c. 20. *lib.* 1. An reſponſiones ad eas per
reum factæ ſibi præiudicauerint. Maior
pars DD. fuit in voto negatiuo, Quia
forma eſt, quæ dat eſſe rei; Vndè ſi à lege,
1 vel Statuto præſcripta non fuerit obſer-
uata corruit actus indè ſequutus, *l. cum*
hi §. ſi Prætor, vbi Iaſ. 1. *notab. ff. de*
tranſact. l. Iulianus, §. ſed et ſi quis num. 4.
C. *de iur. & fact. ignorat. cum vulg.*
Cum igitur forma Statuti Vrbis man-
dantis per actorem poſitiones, ſeu arti-
culos diſpoſitiuè, & ponendo conceptas
2 medio iuramento parte ad id citata exhi-
beri, non fuerit ſeruata, ſequitur reſpon-
ſiones ad eas factas reo non præiudicare,
maximè cum ne dum Index illas admiſerit
cum clauſula ſi & inquantum, ſed etiam
Statutum *c.* 20. *d. lib.* 1. velit illarum ad-
miſſionem intelligi factam cum præſer-
uatiua ſaluo iure impertinentium, cuius
quidem ille eſt effectus, vt cum aliter non
fuerint admittendæ, niſi ſeruatis præſcri-
ptis à Statuto, habeantur pro non admiſ-
ſis, *Io. And. Abb. & alij in c. cum con-*
tingat, de offic. delegat. Bald. in l. fin. in
fin. C. *qui legit. perſon. Alex. conſ.* 166.
num. 6. *vol.* 6. *& poſt aliis Pedemon. dec.*
5. *num.* 9. *& ſequent. in terminis Rimi-*
nal. Senior. conſ. 596. *num.* 8. *cum ſequen.*
vol. 3. Et Confeſſio eius, qui ad illas
3 reſpondere non tenebatur ei non præiu-
dicet, *Curt. in l. cum & Iudices §. quod*
obſeruari, num. 41. *C. de iuram. calum.*
Grat. conſ. 75. *n.* 17. *lib.* 1. *cum alleg.* Nihil
autẽ intereſt, quod aduerſus eas, tanquam
informes reus non fuerit proteſtatus,
Quia Clauſula ſaluo iure impertinentium
poſita in decreto Iudicis, ex altero *Sta-*
tuto idem operatur, atque ſi reus fuiſſet
proteſtatus factum enim Iudicis, reputa-
tur factum partis, *Riminal. conſ.* 596. *in*
fin. Secundo quoniam ita demum reſpon-
ſio facta nulla præuia proteſtatione reo
4 præiudicaret ſi ſciuiſſet poſitiones, & arti
culos fuiſſe conceptos non ſeruata forma
Statuti, & ita procedit deciſio de *ſequeſtr.*
poſſeſſ. & fruct. in nou. cum allegat. ſed
quando reſpondens illas non vidit, ſeù
etiam à Statuto earum inſpectio illi inter-
dicta eſt, vt eſt caſus Statuti Vrbis haud
poteſt ſibi imputari ſi proteſtationem non
interpoſuit, ita *Riminald. d. conſ.* 596. *nu.*
13. *in fine.*

DECISIO OCTVAGESIMA. Sexta.

R.P.D. IVSTO.
Romana Pecuniaria de Luraghis.

Lunæ 26. Nouembris 1607.

SVMMARIVM.

1 *Datio in ſolutum, extinguit omnia iura.*

2 *Et facit recedi à priori contractu.*
Sed vbi bona data in ſolutum fuerant euicta, vel auocata, & non durauit aſſignatio, vti facta cum obligatione de reſtituendo prioribus, & potioribus, & ſic ſub conditione datur creditori vtilis actio, ſaltim ex æquitate.

3 *Vbi dantur pecuniæ, vel aliud in ſolutum cum cautione, vel obligatione de reſtituendo prioribus, & potioribus dicitur dicta datio facta reuocabiliter.*
Et talis aſſignatio habetur, ac ſi non eſſet facta iuri, talis aſſignatio fiat à parte, ſiue à Iudice.
Factum Iudicis in huiuſmodi aſſignationibus, eſt factum partis, & idem operatur.

4 *Et vbi recipiens reſeruauit ſibi redeundi ad priora iura in caſum reſtitutionis habitorum ſine dubio præmiſſa procedunt.*
Et talis reſeruatio ſuffragatur, etiam ſi non ſit in decreto Iudicis.

CArdinalis de Como bo. me. in diſcuſ-
ſione bonorum de Luraghis rece-
pit in ſolutum ſui crediti res, & bona ſibi
aſſignata, cum obligatione in forma Ca-
meræ de reſtituendo prioribus, & po-
tioribus, inſurrexerunt Congregatio La-
teranenſis, & alij priores, & potiores credi
tores petentes ab hæredibus d. Cardinalis
reſtitutionẽ in vim prædictæ obligationis.
At hæredes obijciebant eorundem cre-
ditorum extincta fuiſſe iura primeua, &
actiones per dationem in ſolutum Caſalis
1 Capicottæ, *l. eleganter ff. de pign. act. &*
ibi

ibi Bart. & DD. l. ſi aliam, ff. de ſolut. Lu. c. Bald. & Salyc. in l. libera, C. de ſent. & interloc. omn. Iud. Afflict. deciſ. 335. in tertio dubio, Aret. conſ. 160. in 4. dub. Cuprin. in l. quares, §. rem autem verſ. Iuxta. & verſ. iſte autem textus, ff. de ſolut. Quia per dationem in ſolutum
2 receditur à priori contractu, *Bart. in d. l. eleganter nu. 1. verſ ſed contra hoc oppono Bald. col. 1. verſ. ſed reſponde, Caſtren. nu. 6. verſ. eſt ergo alia ratio, Alber. in d. l. libera nu. 2. verſ. fallit, vbi res data eſt pro pecunia.*

Quibus non obſtantibus contraria opinio placuit DD. in hoc caſu, Quia data in ſolutum fuerunt eodem ordine auocata,
3 vel euicta à prædictis Creditoribus, qui ſemper ſubiacuerunt periculo reſtitutionis Vnde non durauit aſſignatio, quia non fuit propria ſolutio, ſed quædam ſolutio ſub tacita conditione, *gloſ. in l. prima in verbo obtuleris, C. ſi antiq. cred. pign.* Et id circo datur Creditori antiqua actio ſaltem vtilis ex æquitate, *Ian. deciſ.* 118. *Put. deciſ.* 450. *lib.* 1. *& fuit reſolutum coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Pamphilio in cauſa Romana Anterioritatis* 23. *Iunij* 1613. *& tradidit Surd. deciſ.* 266. & hic Rota ſequuta eſt opinionem, *Specul. de fideiuſſ. nu.* 24. quæ non impugnat, ſed limitat communem opinionem dequa in *d. l. Eleganter*, eum allegatis ſcilicet, vt non procedat in illo, qui accepit à deco-
4 ctore, vel ex bonis decocti præſertim cum cautione de reſtituendo, quæ denotat reuocabilitatem per ea, quæ dicta fuerunt coram me in *Romana Caſalis Capicotta die* 8. *Februar.* 1602. *Et Vinc. de Franch. deciſ.* 75. *nu.* 9. dicit, quod aſſignatio facta cum cautione de reſtituendo prioribus, & potioribus, habetur pro non facta, & eſt idem, ſiuè ſint datæ pecuniæ inſolutum, ſiuè bona aſſignentur à debitore, ſiuè à iudice, *Bald. in d. l. Eleganter num.* 1. *verſ. nota etiam ſolutionem*, quia in his factum iudicis eſt factum partis, & idem operatur, *l. ſi ob cauſam de euict. Surd. conſ.* 145. *nu.* 39. Quæ procedunt de plano quoad Congregationem Lateranenſem, quæ in receptione reſeruauit ſibi primæua iura ſecundum cautelam, *Bart. in d. l. libera num.* 3. *& Alex. & Bart. in l. ſi quis aliam, ff. de ſolut. Bald. conſ.* 123. *lib.* 1. *Cepoll. caut* 123. *Boer. deciſ.* 332. *cum alijs allegat.* Neque DD. crediderunt eſſe verum, quod iſta proteſtatio, vel reſeruatio eſſe debeat in decreto Iudicis, quia non probatur ratione, nec auctoritate, neque id dicit *Butrig. in d. l. prima C. ſi antiquior. Credit.* ſed dicit id debere facere ad maiorem cautelam exprimi à Iudice in adiudicationem, nec dicit eſſe neceſſum licet *Franch. deciſ.* 12. *num.* 11. *verſ.* primam tenere videatur alio modo *Butrig.* intellexiſſe, quæ autem deducebant contra Creditum Congregationis dixerunt non eſſe præſentis ſpeculationis.

Et ita fuit deciſum.

DECISIO OCTVAGESIMA-ſeptima.

VOTVM GREGORII XV. fel. rec.

Dum eſſet Sacræ Rotæ Rom. Auditor.

SVMMARIVM.

1 *Clericus ſuccedens in hæreditate laici in iudicio contra ipſum laicum incipere poteſt, & debet declinare forum ſæculare, & trahere actorem ad Iudicem Eccleſiaſticum.*

2 *Viuente Monacho inſtantia tranſit ad Monaſterium, quia Monaſterium eſt ſucceſſor bonorum non perſona.*

3 *Præuentio facta coram laico non habet locum contra Clericum licet hæredem propter diuerſitatem perſonæ.*

4 *Laici non poſſunt cognoſcere de cauſis Clericorum nec ipſos iudicare, quod procedit, tam de iure Ciuili, quam de iure Canonico & de iure diuino.*

5 *Inferior non poteſt iudicare ſuperiorem*

6 *Inferior exhibet honorem Superiori; Clerici ſunt maiores Laicis, etiam Principibus, Quod procedit etiã in Clericis mortuis ita vt non poſsint Laici ſe intromittere in cadauere Clerici mortui, & habet locum ſiue agatur de incedente ſiue de principali, & in Clerico effecto laico.*

mm Vbi

7 *Vbi Clericus venit ad Iudicium captum cum laico, & venit principaliter pro ſua intereſſe, & ad ſui, non alterius defenſionem, ſemper poteſt opponere declinatoriam.*

8 *Inſtantia Clerici tranſit in heredem.*

Clericus non poteſt coram Iudice laico conueniri.

9 *Regula negatiua, & prohibitiua præualet regulæ affirmatiuæ.*

10 *In concurſu præfertur & præualet regula fauorabilior.*

Fauorabilior eſt regula fauore Eccleſiæ & Ordinis, ac totius Collegij Eccleſiaſtici introducta.

11 *Vbi concurrunt duæ regulæ, & diſpoſitiones, vincit regula, quæ continet ius fortius, & potentius.*

12 *Regula, quæ eximit Clericum à Iuriſdictione laici eſt fortior, & potentior.*

13 *Regula quod inſtantia Clerici tranſeat ad hæredem non procedit quando Iudex coram quo eſt inceptum Iudiciũ eſt incompeten̄s, & hæres habet proprium Iudicem, cui ſoli competit in eum Iuriſdictio.*

16 *Regula qualibet, intelligitur data capacitate.*

15 *Regula l. vbi cœptum ff. de iudic. non habet locum, quando Iudex procedere non poteſt, nec tollit exceptionem declinatoriam competentem.*

Hæres cenſetur eadem perſona cum defuncto, ſed non procedit in his, quæ continuari non poſſunt in hæredem, nec vbi agitur de vſufructu.

16 *Aliquando hæres habet plus iuris, quã defunctus aliqua ratione.*

17 *Clericus poteſt reconueniri coram Iudice Laico, ſed hic articulus eſt dubius.*

Reconuentio eſt ſpecies exceptionis.

Laicus conuentus à Clerico, qua ratione poteſt excipere, poteſt reconuenire.

18 *Natura reconuentionis eſt, vt eodem tempore lis cõteſtetur, detur terminus, & alia expediantur ſimul, & ſemel, quæ non poſſunt fieri coram Iudicibus diuerſis.*

19 *Clericus author laudatus non conſideratur vti principalis, ſed vti aſſiſtens emptori, & tanquam illius defenſor, ideò forum declinare non poteſt.*

Sententia ferenda in Iudicio, vbi adeſt tertius defenſor ad defendendum admiſſus non formatur in perſona venditoris cauſam defendentis, ſeu in perſonam emptoris.

20 *Vbi Clericus conſideratur vti principalis, vt ſi Colonus conuentus nominet Clericum, Clericus conuentus poteſt opponere declinatoriam.*

Clericum non poteſt Iudicium motum in foro ſæculari coram Iudice laico in ſe ſuſcipere.

21 *Defunctus comparendo in Iudicio videtur contrahere.*

Sicut hæres tenetur ſeruare contractum defuncti, ita quaſi contractum.

Dic procedere quoad hoc, vt obligetur de ſtando iudicio, non de ſtando Iudici.

Si in contractu defunctus ſe ſuppoſuit certis Iudicibus, non tenetur Clericus Hæres coram illis compareri, ſi non ſunt iudices competentes Clerico.

Clericus hæres laici obligati de ſoluendo ad certam Curiam, non tenetur ibi cõparere ſi ſit incompetens Clerico

22 *Inſtantia habet neſcio quid realitatis.*

In realibus Clerici poſſunt conueniri coram Iudice laico.

Ex quaſi contractu, qui oritur in Iudicio ſurgit obligatio in perſonam non in rem.

Clericus gaudet priuilegio fori, tam in realibus, quàm in perſonalibus.

23 *Clericus ratione feudi poteſt a Domino directo iudicari.*

Dic illud ſpeciale in feudo, idque fuiſſe approbatum per Canones.

24 *Inſtantia tranſit in Fiſcum hæredem.*

Sed hæc opinio habet multos contradictores.

Nec eſt bonum argumentum à Fiſco ad Clericum.

Fiſcus poteſt ligari à lege Ciuili.

Sed Clericus non ligatur niſi Canon id approbet.

25 *Clericus effectus pendente iudicio, non declinat forum.*

Dic procedere quando eſt eadem perſona præuenta, ſecus vbi ſunt diuerſæ perſonæ.

Variatio in iudicio permittitur quantum ad diuerſas perſonas, non quantum ad eandem.

26 *Clericus ſuccedens, non mutat ſtatum cauſæ, ſed illa reaſſumi debet coram Iudice Eccleſiaſtico in eodem ſtatu in quo erat coram ſæculari.*

Et

Et licet poſſit dubitari reſpectu illo-
rum, quæ reſpiciunt iuris ordinem,
& proceſſum, tamen reſpectu acto-
rum probatoriorum; & quæ cau-
ſam inſtruunt non habent difficul-
tatem.

Acta probatoria non ſequuntur inſtan-
tiam, imò ea etiam perempta non
pereunt.

Et probationes facta coram Iudice ſe-
culari probant etiam coram Iudice Ec-
cleſiaſtico.

CLericus ſuccedēs in hæreditate laici po
teſt in iudicio cōtra laicum incepto de-
clinare forum ſeculare, & trahere actorem
ad Iudicem Eccleſiaſticum, & late diſ-
cutiuntur, quæ contra concluſionem fa-
cere videntur.

1 Credo Clericum ſuccedentem in hæ-
reditate laici in Iudicio contra ipſum
laicum incæpto, poſſe & debere decli-
nare forum ſeculare, & trahere actorem
ad Iudicem Eccleſiaſticum, vt tennerunt
Anton. de Butr. in c. quia nu. 11. *&* 12.
Abb. nu. 12. *Imol. nu.* 3. *Aret. nu.* 11.
Felin. nu. 30. *& ibi Philip. in addit. Dec.*
nu. 37. *de Iud. Iacobi. in l. hæres abſens*
nu. 4. *ff. eadem tit. Ripa in c. decernimus*
ſub num. 22. *eodem tit. Cagnol. in l.* 2.
nu. 152. *C. de pact. inter empt. & vend.*
late Purpur. conſ. 83. qui dicit iſtam
opinionem veriorem, & magis commu-
nem, & quod pluries numero, & menſura
tenent iſtam opinionem *Boer. deciſ.* 69.
qui nu. 35. dicit iſtam opinionem tenen-
dam, quia eſt de iure communi, & verior,
& tutior, quia periculoſum eſt in his lo-
qui contra Eccleſiaſticas perſonas, & eo-
rum bona; *Aſin.* qui hanc etiam magis
communem dicit in praxi *n.* 2. *cap.* 12. *in*
fin. & ſub nu. 54. *& ſeq.* quam etiam
magis communem dicit *Miſing. obſer.*
45. *cent.* 3. hanc etiam ſententiam tenet
Federic. Scott. reſponſ. 15. *num.* 16. *tom.*
2. *lib.* 3. hoc etiam ſenſit *Bald. in c. in*
præſentia ſub nu. 9. *de probat.* dum vult,
quod licet viuente Monacho inſtantia
2 tranſeat ad monaſterium, quia Monaſte-
rium eſt ſucceſſor bonorum non perſonæ,
ſecus tamen eſt eo mortuo, quia tunc
Monaſterium habetur per omnia loca
hæredis, hanc etiam opinionem videtur
tenere *Curt. Iun. in l. hæres habens num.*
101 *in fine. & num. ſeqq. ff. de Iudic.*

dum vltimo loco refert hanc opinionem
veriorem, idque etiam ſentire videtur
Alex. in l. ſi conſtante §. fin. num. 4. *in*
fine ff. ſolu. matrim. dum refert ſe ad *Ca-*
non. in c. quia de Iudic. & ad gloſ. in c.
Clericus 11. *quæſt. prima.*

Et licet multi contrarium teneantur,
& non deſint, qui eam communem, &
magis receptam dicant, tamen placet pri
ma opinio, tum quia eam tenent com-
muniter Canoniſtæ, quorum determina-
tioni videtur potius ſtandum in hac ma-
teria; Tum quia iſtam opinionem tenuit
Rota in deciſ. 5. *de for. compet. in antiq.*
& apud Biſignett. deciſ. 1. *eod. tit.* quæ
licet contineat Caſum diuerſum, facit ta-
men pro iſta ſententia, cum vult, quod
præuentio facta coram laico non habeat
3 locum contra Clericum, licet hæredem
propter diuerſitatem perſonæ, & propte-
rea DD. vtriuſque partis ponunt iſtam
deciſionem ad fauorem Clerici, & primæ
opinionis ſententiam expreſſius tenuit
Rota coram Illuſtriſsimo Cardinali Se-
raphino in illa Florentina domus 10. *Iu-*
nij 1591. & tandem iſtam opinionem
teneo, quia credo de iure veriorem ex
ſequentibus.

Primò, quia omni iure prohibitum, eſt
Laicis cognoſcere de cauſis Clericorum,
4 & Clericos Iudicare, hoc enim ſtatuit ius
Ciuile, *Auth. vt Clerici apud proper. Epiſ.*
§. 1. *& in princ. Auth. Statuimus C. de*
Epiſ. & Cler. de iure Canonico non eſt
dubitandum, *cap. cum non ab homine,*
c. at ſi Clerici, & c. qualiter de Iudicijs, c.
ſi diligenti, & c. ſignificauit de for. compet.
c. Clericum nullos 11. *quæſt.* 1. *& per*
totam illam quæſt. c. denique 96. *diſtinct.*
c. ſi Iudex Laicus. de ſenten. excom. in 6.
hoc etiam de Iure diuino proditum eſt
nempe in *Ioſue c.* 17. *in fine, tradit gloſ.*
in c. ſi Imperator 96. *diſtinct. in c. quam*
quam de cenſib. in 6. *Abb. in c. at ſi Cle-*
rici nu. 33. *in fin. de iudic. Rom. ſing.*
419. *Deci. in c. Eccleſia Sancta Maria nu.*
4. *de conſtit. Crot. in l. omnes populi. num.*
6. *ff. de iuſtit. & iur. Alciat. in c. cum*
non ab homine nu. 2. *de Iudic. Rot. deciſ.*
10. *num.* 4. *de conſtit. in antiq. Rebuff.*
in concordat. ad fine tit. de poteſt. concord.
verſ. poteſt etiam delegare.

Conuenit inſuper rationi naturali ſe-
cundum *Rebuffum ibi, verſiculo etiam*
& conſil. 139. *in fine*, in quibus locis di-
cit eſſe contra rationem naturalem, quod

5 inferior iudicet ſuperiorem, *c. cum infe-*
rior, & c. ſoliti. vbi Felin. de maior. &
obedien. & naturaliter inferior exhibet
honorem ſuperiori, *l. 1. §. ſicut vbi gloſ.*
ff. de aqua plu. arcen. l. 2. ff. de alienat.
Iud. mutand. cau. facta gloſ. in ſumm.
6 *93. diſtin.* at Clerici ſunt maiores laicis
etiam Principibus, *cap. 1. in fin. 17. di-*
ſt inct. cap. quis dubitet. 96. diſtinc.
ap. duo ſunt, 12. quaſtione prima,
quod procedit reſpectu Clericorum
tam mortuorum, quam viuorum, ita vt
nec in cadauere Clerici poſſint ſe intro-
mittere laici, vt per *Rebuff. in concord.*
loco pracitato verſ. Imo anno.

Et Iura in hoc tam humana, quàm
diuina loquuntur generaliter, vt dicit
Abb. in c. at ſi Clerici num. 23. in fin.
vndè ſunt generaliter intelligenda, &
habent locum, tam quando agitur de
incidenti, quàm vbi de principali eſt
quæſtio, *Feder. de Sen. conſ. 93. nu. 2.*
verſ. item ad id quod obÿcitur, Collect. in
c. nullus ſub nu. 1. de for. compet. Card. in
Clement. 1. quaſt. 9. verſ. oppono de cenſ.
Abb. in c. ſi diligenti ſub nu. 31. de foro
compet. & in c. quia nu. 12. vbi etiam
Felin. nu. 4. in fin. de iudic. latè probat
Dec. conſ. 241. nu. 1. in fin. & nu. ſeq.
Gramat. decif. 61. nu. 4. late Rolan.
conſ. 12. nu. 38. & ſeq. lib. 2. Put. de-
ciſ. 61. lib. primo ſecundum veram le-
cturam, & habent etiam locum in Cleri-
co deindè laico, *gloſ. in c. Clericum*
nullus in verſ. ſecularem 11. quaſt. 1.
Bar. in l. hares abſens nu. 1. & ibi etiam
Sebaſt. Sap. nu. 9 ff. de iudic. Iaſ. in
Auth. quas actiones, nu. 39. C. de Sacro-
ſan. Eccleſ. Rip. qui communem dicit
in c. decernimus nu. 22. de iudic. Couari
qui alios refert, & de communi teſtatur
pract. quaſt. cap. 8. num. 4. fuit di-
ctum in illa Florentina domus coram
dicto Cardinali Seraphino.

Secundo Mouetur, quia quoties Cle-
ricus venit ad iudicium cœptum cum
laico, & venit principaliter pro ſuo in-
7 tereſſe, & ad ſui non alterius defenſio-
nem, ſemper poteſt opponere declina-
toriam, *Anchar. in cap. ea quæ, q. 57.*
in fine de reg. iur. Abb. in cap. frequen-
ter, §. in alÿs num. 28. verſ. concludo
ergo vt lit. non conteſt. Soccin. conſil.
91. ſub num. 14. vol. ſecundo lib. 3.
Dec. conſ. 700. num. 7. Rip. in dicto cap.
decernimus, num. 24. in fin. Gramat. d.
deciſ. 61. ſub nu. 6. cum alÿs quos re-
fert, et ſequitur Rimin. Iun. conſ. 700. n. 6.

Tertio habemus duas regulas pugnan-
8 tes, vnam contra Clericum, quod inſtan-
tia tranſit in hæredem, *l. hæres abſens,*
& l. ſi is qui Roma ff. de iudic. alteram
pro clerico, vt non poſſit coram Iudice
laico conueniri, in iſto concurſu præua-
lere debet hæc ſecunda regula. Primo,
9 quia regula negatiua, & prohibitiua
præualet regulæ affirmatiuæ *l. 3. §. liberti*
vbi Bar. ff. de ſuſp. tut. l. ſi Ruffinus, &
ibi not. C. de teſtam. milit. Paul. de Ca-
ſtr. in l. non nouum nu. 5. ad fin. ff. de
nou. operis nunciat. Crot. in l. omnes
Populi nu. 119. ff. de iuſt. & iur. Dec.
conſ. 44. ſub num. 7. verſ. moueor quia
Statutum. Pariſ. conſ. 56. ſub num.
29. lib. 2. Purpur. in terminis noſtris
10 *d. conſil. 83. num. 7.* Secundo in con-
curſu præfertur, & præualet regula,
quæ eſt fauorabilior, *Bart. in extra-*
uagan. ad reprimen. in verſ. non obſtan.
num. 9. circa med. Bald. in §. is au-
tem num. 42. Inſt. de iur. nat. gent.
& Ciuil. Iaſ. in d. l. ſi Ruffinus ſub
num. 2. verſ. quia alibi habemus re-
gulam, & num. ſeq. vbi etiam DD. num.
11. nemini autem dubium eſſe poteſt,
quin fauorabilior ſit regula fauore Ec-
cleſiæ, & Ordinis ac totius Collegii Ec-
cleſiaſtici introducta, *in c. ſi diligenti de*
foro compet. tertio quando concurrunt
duæ regulæ, & diſpoſitiones vincit re-
gula, quæ continet ius fortius, & po-
tentius. *Dec. in d. l. ſi Ruffinus num. 13.*
Hier. Tortus in Rub. ff. de verb. oblig.
ſub num. 34. verſ. confirmatur vbi e-
tiam Iacob. de Nigr. ſub num. 151.
Soccin. Iun. in l. ſtipulationes non diui-
duntur. num. 135. ff. eodem facit l. quæ-
ritur ff. de ſtat. hom. Regula autem exi-
mens Clericum à Iuriſdictione laici
procul dubio eſt fortior, & potentior,
cum ſit non ſolum à iure poſitiuo, ſed
etiam diuino, & naturali.

Hinc tollitur præcipuum fundamen-
tum partis aduerſæ, poſitum in regula,
quod inſtantia in hæredem tranſeat, quia
vt dixi, regula iſta non confunditur per
aliam regulam, ſed vlterius etiam reſpon-
13 detur, regulam non procedere, quando
Iudex coram quo cœptum eſt iudicium eſt
incompetens, & hæres habet proprium
Iudicem, cui ſoli competit in eum
iuriſdictio, *Bald. in Rubr. num. 2.*
& ibi

& ibi etiam Salycet. in verſic. Et ea eſt ratio, C. *vbi in rem actio*. *Purpurat. dicto conſil.* 83. *ſub num.* 6. *Grammat. deciſ.* 61. *num.* 4. *in fine. & dixit Rota in praallegata Florentina coram Illuſtriſſimo Card. Seraphino.*

Regula autem præfata, prout omnis
14 alia intelligitur data capacitate, & habilitate, *Bart. poſt Iacob. de Hitr. in l. prima*, §. *nunc cenſeo*, *ff. de nouis oper. nunciat. Iaſon in l. ſecunda*, §. *Prætor ait, num.* 3. *ff. qui ſatiſda. cogan. Tiraquell. de retract. conſang.* §. 1. *gloſſ.* 7. *num.* 26.

Quæ reſponſiones, etiam applicantur regulæ, *l. vbi cœptum*, *ff. de iudi.* quia
15 illa non habet locum, quando Iudex procedere non poteſt, vt latè per *Gabriel. de iudic. concluſ.* 1. *num.* 30. nec tollit exceptionem declaratoriam competentem, *Soccin. conſ.* 91. *in fin. lib.* 3.

Non obſtat, quod hæres cenſeatur eadem perſona cum defuncto, quia non procedit in his, quæ continuari non poſſunt in hæredem, vt per *Corneum conſil.* 154. *ante finem lib.* 1. qui propterea dixit regulam non procedere in vſufructu;
16 Accedit, quod non eſt inconueniens, quod hæres aliquando plus iuris habeat, quàm defunctus aliqua ratione, *Cagnol. in l. hæredem num.* 20. *ff. de regul. iur.* præterea ſi hoc attenderimus, poſſet clericus hæres laici, etiam ante inchoatum iudicium coram laico conueniri, quod non eſt dicendum, vt ſupra dictum fuit.

Per quam reſponſionem, tollitur etiam alia regula hæredis conditio, & qualitas obligationis mutari non debet, vltra quod diuerſitas fori non conſtituit diuerſitatem, & alterationem obligationis.

17 Non obſtat, quod clericus poſſit reconueniri coram Iudice laico, quia omiſſo, quod iſte articulus eſt dubius, vt dicit *Ripa in dicto cap. decernimus, nu.* 2. Dico primò, quod reconuentio eſt ſpecies exceptionis, vt notatur in *l. Papinianus*, §. *ſi quis*, *ff. de minor. Bald. in l. ſi conſtat*, *num.* 10. *in fine*, C. *de compenſat. Soccin. iun. conſil.* 134. *num.* 2. *lib.* 1. & propterea laicus conuentus à clerico, qua ratione poteſt excipere pariter poteſt reconuenire.

18 Secundo, natura reconuentionis eſt, vt eodem tempore lis conteſtetur detur terminus, & alia expediantur ſimul, & ſemel, quæ coram Iudicibus diuerſis fieri non poſſunt, & propterea ſtatutum eſt, vt fiat ſub eodem Iudice, *cap. diſpendioſa*, *in princip. de reſcript. in ſexto*, *& in* §. *Reus*, vbi dicitur, quod impetrari non poteſt commiſſio, *trad. Marant. de ordin. iudic. par. quarta*, 6. *diſtinct. ſub num.* 14. & hac ratione admittitur reconuentio coram Iudice habente iuriſdictionem limitatam, *Abb. in cap.* 1. *colum. penultima de mut. pet. Marant. vbi ſupra num.* 28. *&* 32. *& ſequen.*

Nec etiam releuat, quod dicitur de credito auctore laudato, quia tunc Clericus non conſideratur vti principalis,
19 ſed vti aſſiſtens emptori, & tanquam illius defenſor, *Socc. in conſ.* 91. *num.* 14. *verſ. vel tenet, lib.* 3. *Cagnol. in l. venditor num.* 11. *verſ. ſed hac ff. de iudic. Boer. deciſ.* 69. *num.* 27. *Grammat. deciſ.* 21. *num.* 2. *in fin.* & ſententia non formatur in perſona venditoris cauſam defendentis, ſed in perſonam emptoris, *Bald. in l. liberto* §. *fin. ff. de negot. geſt. Imol. in l. ad ſententiam num.* 1. *verſ. ſi autem comparet*. *ff. de appellat. Natt. conſ.* 630. *num.* 4. ſi autem conſideretur vti principalis licet nominatus in iudicio, puta, quia conuenitur colonus, qui nominat Clericum, poteſt Clericus apponere declinatoriam, *Riminald. Iun. conſ.* 472. *num.* 11. *& probat Archid. & alij adduct. in ſecundo fundamento* quos pro ſui pro declinatoria; & propterea dixit *Bal. in l. neque fœminæ ff. de pact.* quod Clericus non poteſt iudicium motum in foro ſeculari coram Laico in ſe ſuſcipere.

Non obſtat, quod defunctus comparendo in iudicio videatur quaſi contraxiſſe, *l.* 3. §. *idem ſcribit ff. de pecul.* & ſicut hæres tenetur ſeruare contractum defuncti, & ita quaſi contractum. Primò ſi videatur *Bald. in c. in præſentia num.* 9. *verſ. idem in Iudicio*, *de probat.* qui vtitur hoc argumento pro declinatoria ad fauorem Monaſterij hæredis, poteſt retorqueri. Secundò reſpondetur, quod procederet, quoad hoc vt obligetur de ſtando iudicio, quia ſi in contractu defunctus ſe ſuppoſuerit certis Iudicibus non tenetur Clericus hæres coram illis comparere ſi non ſunt Iudices competentes Clerici, vt per *Purpur. dicto conſil.* 83. *num.* 5. *& ex deciſ.* 5. *de foro compet. in antiq. ſuperius allegat.* vbi Clericus hæres laici obligati de ſoluendo

ad certam Curiam non tenetur ad illam comparere, vndè ſi volumus arguere à contractu ad quaſi contractum, ſi propter contractum laici defuncti non cogitur Clericus hæres comparere coram Iudicibus, quibus ſe ſubiecerat laicus, ita nec ex quaſi contractu.

Non obſtat argumentum, quo vtitur *Surd. deciſ.* 110. *ſub num.* 3. quod inſtan-
22 tia habeat neſcio quid realitatis, & quod in realibus, Clerici conueniri poſſunt coram laico, quia præſuppoſita realitate, etiam iuſtitia de qua poteſt dubitari, *ex trad. per Bald. loco ſupra citato*, vbi inquit, quod ex quaſi contractu, qui oritur in iudicio, ſurgit obligatio in perſonam, non in rem, dico aſſumptum non eſſe verum, quia Clericus gaudet priuilegio fori, tàm in realibus, quàm in perſonalibus, *Collec. in cap. qualiter ſub num.* 1. *de Iudic. Abb. qui dicit* hanc opinionem in Curia ſeruari *in Eccleſia Sanctæ Mariæ num.* 22. *de conſtit. Rot. dicta deciſ.* 5. *num.* 1. *de for. compet. in Antiq. Soccin. conſ.* 13. *nu.* 12. *&* 30. *lib.* 4. *Afflict. deciſ.* 2. *num.* 5. *Maran. de ordin. iudic.* 4. *par. diſtinct.* 11. *num.* 2. *ad fin. Canar. de execution. inſtr. quaſt.* 57. *Rolan. conſ.* 12. *num.* 27. *lib.* 2. *Galleſ. de obligat. Camer. fol.* 43. *ſub num.* 3. *& eſt communis opinio, vt per Boer. deciſ.* 69. *in fin. Miſing. obſeruat.* 22. *centur. prima, Decian. in prax. lib.* 4. *quæſt.* 8. *num.* 21.

23 Nec facit quod ratione feudi poſſit à Domino directo licet laico iudicari, quia hoc eſt ſpeciale in feudo, in quo fuit approbatum per Canones, vt declarat *Decius in cap. cæterum ſub num. mihi* 24. *de Iudic.*

Non obſtat, quod dicitur inſtantiam
24 tranſire in Fiſcum hæredem, quia primò dicitur multos contrarium tenere, quos numerat *Peregr. de fideic. artic.* 53. *nu.* 23. Secundò, quando eſſet verum in Fiſco, non eſſet bonum argumentum à Fiſco ad Clericum, vt dicit *Purpur. conſ.* 83. *num.* 6. præter totalem incapacitatẽ Iudicis laici erga Clericum, qui nulla ratione ad capacitatem reduci poteſt, & Fiſcum poteſt lex Ciuilis ligare, non ſic Clericos, niſi quatenus Canon approbat *c. Eccleſia Sanctæ Mariæ de conſt.* & quod fiſcus habeat particulares Iudices, qui de cauſis fiſcalibus cognoſcant, hoc enim principium à conſtitutionibus, & ex vſu prouenit, *tit. C. vbi fiſcus cauſ. Peregr. de Iur. Fiſc. lib.* 7. *tit.* 1. *nu.* 1. quod autem Clericus coram Iudice Eccleſiaſtico conueniendus ſit prouenit non ſolùm à iure Ciuili, & canonico; ſed etiam à iure diuino, vt dictum eſt, vndè non benè infertur à fiſco ad Clericum.

Non obſtat, quod Clericus effectus
25 pendente Iudicio non declinet, quia reſpondetur, ibi eſſe eandem perſonam præuentam, & ſecus eſſe quando perſonæ ſunt diuerſæ, *Rot. d. deciſ.* 5. variatio enim in Iudicio permittitur quantum ad diuerſas perſonas, non quantum ad eãdẽ, *Curt. Iun. in d. l. heres abſens, ſub nu.* 1. nec facit, quod hæres cenſeatur eadem perſona, quia fuit reſponſum ad hanc regulam.

Non obſtat, quod videatur iniquum inſtantiam tot laboribus & expenſis factã ſine culpa actoris perire, quia reſpondetur, quod iniquum eſſet, quod Clericus coram laico conueniretur.

Præterea non eſſet magnum diſpendiũ temporis nec expenſarum, ſi verum
26 eſſet, quod dicit *Cagnol. in d. l.* 2. *num.* 252. *verſ. retenta tamen C. de pact. int. empt. & vendit.* quod non mutat ſtatum cauſæ ſed reaſſumi debet coram Eccleſiaſtico in eodem ſtatu in quo erat coram ſæculari, quam etiam opinionem comprobat *Petrus Ant. Anguiſ. conſ.* 59. *lib.* 3. *& licet Alin. in praxi §.* 2. *cap.* 1. *ſub num.* 18. impugnat ſententiam Cagnoli, quam tamen latetur non modicam æquitatem continere, tum quia reſpectu illorum, quæ reſpiciunt Iuris ordinem, vt litis conteſtatio, & ſimilia, poteſt eſſe difficultas, reſpectu tamen actorum probatoriorum, & quæ cauſam inſtruunt credo omnino veram opinionem Cagnoli, & Anguiſſo. quia iſta non ſequuntur inſtantiam, imo illa perempta non perijſſent, *Marant. qui de communi de ordin. iudic. par.* 5. *num.* 55. *Put. deciſ.* 196. *lib.* 2. & probationes factæ coram Iudice ſeculari, probant coram Iudice Eccleſiaſtico *Pelin. in c. cauſam il* 1. *num.* 3. *de teſtib. & in puncto adeſt deciſ. Toloſ.* 198. *&* propterea probationibus contra laicum defunctũ factis ſubſiſtentibus nõ infertur notabile damnũ per mutationẽ Iudicis.

Et ita Credo &c.

DE-

DECISIO OCTVAGESIMA-Octaua

R.P.D. VBALDO.

Romana Domorum in Burgo.

Lunæ 8. Februarij 1616.

SVMMARIVM.

1 *Iudex nulliter, & minus legitimè ſeu ſine Iuriſdictione procedens, dicitur ſpoliare, & nu. 3.*

2 *Confeſsio facta in confeſsione, nocet ei, qui illã obtinuit, & eius hæredibus.*

Sed vbi eſt erronea, non nocet.

3 *Licet quis compareat coram vno Iudice incompetenti, ſi comparet in proteſtando de nullitate actorum. & agendorum, eius comparatio non ſanat defectum iuriſdictionis, ſeu aliam nullitatem.*

Præſertim ſi cauſa fuit à dicto Iudice auocata, & alteri commiſſa.

Notoria iniuſtitia æquiparatur nullitati.

4 *Immiſsio in Saluiano non poteſt concedi niſi prius liquidato.*

5 *Conceſsione facta ſub conditionem menſurationis, menſuratione non facta, vel non dicitur orta obligatio, vel creditum dicitur incertum.*

6 *Vbi eſt deuentum ad traditionem rei conceſſæ ſub conditione menſurationis, dicitur translatum illius dominium, & poſſeſsio, ac contractus perfectus etiam menſuratione non ſequuta.*

Quæ tamen eſt periculoſa, cum ante mẽſurationem contractus verè non dicatur perfectus.

Contractus locationis, non poteſt dici perfectus, vbi conſtat de certa mercede.

7 *Obligatio de ſoluendo Canonem iuxta menſurationem faciendam, videtur eſſe conditionali conditione ſuſpenſiua, donec ſequatur menſuratio.*

Et ſine menſuratione, non dicitur orta hypotheca.

Hypotheca eſt præcipuum extremum in Saluiano.

8 *Menſuratio, vbi fieri debet vigore ſententiæ, debet præcedere exequutionem.*

Qui vult vti ſententia, vel decreto, debet docere omnia eius requiſita fuiſſe impleta.

Exceptio de modo, ſeu conditione ſententiæ, non impletis, ſemper opponi poteſt.

9 *Exequutio facta non præcedente liquidatione eſt nulla.*

Et non præcedente menſuratione, vbi ab ea pendet liquidatio.

Defectus liquidationis ante exequutionem cauſat ſpolium.

10 *In iudicio Saluiani requiritur liquidatio.*

In Saluiano debet probari creditum, vti neceſſarium antecedens, & ſubſtantia Saluiani.

Non poteſt dici conſtare de credito, vbi creditum eſt incertum, & illiquidum.

Debitor non poteſt dici in mora, antequam creditum ſit liquidum.

Debitor ante moram non debet pati exequutionem, ſeu immiſsionem in Saluiano.

11 *Retentio non datur, niſi credito liquido.*

POſt factam reſolutionem in Rota, quod non intraret arbitrium pro facienda menſuratione petita per Dominos de Neris, ex rationibus de quibus in deciſione extenſa ſub die vigeſimaſecunda Iunij præteriti, hodie iterum propoſui dubium particulare ſuper prætenſo ſpolio, quod fuerat antea propoſitum die ſexta Iunij 1614. & non reſolutum, & Domini vtraque parte informante cenſuerunt intrare ſpolium, Quia certum eſt, quod Iudex nulliter, & minus legitimè procedens dicitur ſpoliare *DD. in c. conquerente, vbi Abb. nu. 8. Berous. nu. 7. & 8. de reſtit. ſpoliat. Aym. conſ. 8. nu. 8. conſ. 124. nu. 24. & conſ. 140. nu. 2. Gabr. tit. de reſtit. ſpoliat. concl. 1. nu. 124. Surd. conſ. 168. nu. 25. lib. 2. Menoch. de recuper. rem. 8. nu. 19. vbi de communi. Verall. deciſ. 186. par. 3. Cæſar. de Graſſ. deciſ. 1. nu. 4. de conſtit. & fuit dictum in vna Mantuana Bonorum 16. Decembris 1611. coram me, & alias ſæpè.*

Quod autem nulliter fuerit proceſſum deducebatur ex defectu Iuriſditionis, in Iudice, qui dedit Neris immiſſionem ex Saluiano, nam cum duę cauſæ penderent coram

coram bonæ memoriæ R.P.D. Lancellot-
to Referendario vna contra Magdalenam
de Bobus, altera contra Fauſtinam Gua-
dagnam. dictus Referendarius pronun-
ciauit ſolum contra Magdalenam, & illa
cauſa fuit per appellationem commiſſa in
*Rota bo. me. Sarmiento & poſtea Robu
ſterio, & demum Illuſtriſs. Card. Lancel-
lotto* in eorum locum ſuffecto; Cauſa vero
Fauſtinæ auctricis D. Mutij Camerini
penes eundem Referendarium remanſit,
quo recuſato ſuſpecto à D. Fauſtina,
cauſa fuit ab eo auocata, & commiſſa
R.P.D. bonæ memoriæ Odeſcalco coram
quo dicitur fuiſſe deuentum ad nonnul-
los actus, ſed reſcripto dictæ commiſſio-
nis deperdito, fuit ad Inſtantiam Clau-
dij Nerij eidem Odeſcalco denuo com-
miſſa ac demum S.D.N. tunc in minori-
bus exiſtenti in eius locum ſubrogato
prout hæc continentur in commiſſione à
2 Claudio impetrata, cuius confeſſio ſicut
nocet ipſi *l. cum precium C. delib. cauſ.*
ita nocere debet eius hæredibus, *l. ſi ſupe
ratus in princ. vbi Bar. ff. pignor. Bald.
conſ. 364. ſub nu. 2. verſ. 3. quia, lib. 2.
Aym. de antiquit. tempor. 1. par. verſ.
ampliatur. num. 22. & ſeq. & conſ. 29.
num. 1. Rot. deciſ. 776. num. 1. par. 1.
diuerſ. & fuit dictum in Romana dotis
6. Iunij 1611. & 25. Martij 1612. co-
ram me.*

Neque obſtat, quod in prima Commiſ-
ſione Rotali nominetur Fauſtina pro Ora
trice vna cum Magdalena, quia vltra
quod non conſtat eam fuiſſe impetratam,
vel ratificatam à Fauſtina, dicta Commiſ-
ſio apparet manifeſte erronea, ex quo in
ea petitur committi cauſam appellationis
per oratrices intra legitima tempora
interpoſitæ, & tamen conſtat Fauſtinam
non appellaſſe, ſed impetraſſe auocari
cauſam à d. Lancellotto Referendario,
& committi Odiſcalco, vt apparet ex di-
ctæ partis confeſſione, de qua ſupra dixi.
Nec etiam obſtat, quod D. Io. Cameri-
nus ſucceſſor Fauſtinæ pluries compa-
ruerit coram Illuſtriſſimo Cardinali Lan-
cellotto, quia præter id, quod dicebatur
comparuiſſe præuia proteſtatione nulli-
tatis actorum, & agendorum ipſius con-
ſenſus, non poterat iuriſdictionem tri-
3 buere, *l. priuatorum C. de iur. omn. iud.*
præſertim poſt expreſſã auocationẽ, & ſuc
ceſſiuã delegationẽ à Papa factã alteri Iudi
ci, *DD. in c. 1. de off. deleg. Seraph. deciſ.
816. nu.* 3. ex quibus apparet defectus
iuriſdictionis in Iudice Rotali. qui defe-
ctus propriè cauſat ſpolium *Menoch. de
recuper. remed.* 8. *nu.* 17. Allegabantur
etiam aliæ nullitates ex defectu citationis
ad ſententiam, & tranſportationis acto-
rum, quæ nonnullis Dominis placebant,
4 ſed pleriſque placuit notoria iniuſtitia
dictæ ſententiæ, vel eius exequutionis,
quæ æquiparatur nullitati, vt *Felin. &
alios in c. inter cæſaras de ſenten. & re
iudicat. Surd. conſ. 61. nu. 24. & 52. lib.*
1. & iniuſtitia notoria deducebatur ex
deductis in deciſione huius cauſæ ſuper
arbitrio dum fuit conceſſa immiſſio non
liquidato credito DD. de Neris, vt requi-
rebatur tam ex forma inſtrumenti, quàm
vigore ipſius ſententiæ, & ex natura
Iudicij intentati, vt latè fuit deductum
in deciſione, nam quoad inſtrumentum
conceſſionis ſitus, de quo agitur, negari
non poteſt, quin illud contineat conceſ-
ſionem non ad corpus, ſed ad menſuram
faciendam per duos peritos communiter
eligendos, & ad rationem iuliorum 12.
5 pro qualibet canna, & ideò cum videatur
conceſſio ſub conditione menſurationis,
ea non facta, vel non erat orta obligatio,
vel creditum erat incertum, *l. quod ſæpè
§. in ijs ff. de contr. empt. Bar. conſ. 74.
nu. 2. cum alijs in deciſ. adductis*, adeo
vt agi non potuerit Saluiano pro Cano-
nibus decurſis, & non ſolutis.

Et ſic non obſtat, quod ſit deuentum
ad traditionem ſitus de quo agitur, quo
caſu dicitur translatum dominium, &
poſſeſſio, & contractus dicitur perfectus,
etiam non facta menſuratione, vt per
*Angel. & Caſtren. in l. 2. ff. de peric.
& comm. rei vend. Capic. deciſ.* 14. *num.*
10. *cum allegat.* quia dato ſinè veri præ-
iudicio, quod de tali traditione facta à
prætenſis auctoribus, DD. de Neris con-
6 ſtaret, prout non conſtat tamen illa
opinio eſt pericoloſa, quod ante men-
ſurationem etiam ſequuta traditione
contractus ſit perfectus ex his, quæ ſcri-
bit *Alex. conſil. 33. num. 6. lib. 6. Bart.
dicto conſil. 74. Roland. conſil. 7. num.
14. lib. 3. Curtius Iun. in dicta l. quod
ſæpe, §. in ijs num. 5. ff. de contrahend.
empt. & conſ. 244. num. 10. & ſeq. lib. 1.
Neuiz. nu. 38. nu* 28. vbi alios allegat &
ſuadetur ratione, quia ante menſuratione
non

non conſtat de certa ... accede etiam ſequuta traditione ideo ... poteſt dici præfectus contractus locationis, *l. ſi merces, ff. locat. Surd. conſ.* 168. *num.* 49. *lib.* 2. & in omnem caſum quidquid eſſet dicendum de hoc; certè quoad obligationem de ſoluendis canonibus de qua
7 agimus illa videtur fuiſſe conditionalis, conditione ſuſpenſiua donec fieret menſura iuxta notata in *l. item quia §. 1. ff. de pact.* & ſine menſuratione non potuit oriri hypotheca, quod eſt præcipuum extremum in Saluiano.

Alterum etiam fundamentum deciſionis viſum eſt ſubſiſtere, videlicet quod menſuratio eſſet neceſſaria ex forma ſententiæ Rotalis, cuius verba ſunt clara, & ideò non eſt quærendum; An poſt exe-
8 qutionem ſit facienda menſuratio, *Surd. conſ.* 186. *ſub. num.* 6. *verſ. ſecundo verba ſententia, & num.* 7. *lib.* 2. & ideò ſaltem exequutio remanet nulla, & ſine iudiciali fomento, qui enim vult vti ſententia, ſeu decreto, debet docere omnia eius requiſita fuiſſe ſeruata, *l. Caius ff. de manumiſſ. Soccin. Iun. conſ.* 67. *num.* 16. *lib.* 1. *Surd. dicto conſil.* 186. *num.* 9. & hæc exceptio de modo, ſeu conditione ſententiæ non adimpletis ſemper opponi poteſt, *Bald. in l.* 1. *nu.* 4. *verſ. concluſio ergo, C. de iur. & fact. ignor. Soccin. Iun. d. conſ.* 67. *num.* 8. *Surd. obi ſupra num.* 13.

Non obſtat, quod aduerſarij videantur eſſe in tempore faciendæ menſurationis, quia collitur ex prædictis, & ex deciſione in hac cauſa facta, in qua fuit denegatum arbitrium pro facienda menſuratione, &
9 aliàs regulariter, quod exequutio eſt nulla, non præcedente liquidatione, quæ in hoc caſu pendet à menſuratione, vt fuit dictum in *Maceraten. Spolij* 4. *Iunij* 1610. *coram R. P. D. meo Manzanedo, in Turritana Tertiaria* 18. *Decembris* 1595. *coram Seraph. quod eſt deciſio* 1108. *nu.* 5. *par.* 2. *in impreſſ. In Romana Vineæ* 24. *Octobris* 1605. *coram Bononien.* vbi quod defectus liquidationis cauſat ſpolium, & idem fuit dictum in *Mantuana bonorum* 16. *Decembris* 1611. *coram me, & in materia Saluiani eſt deciſio in Bononien. Saluiani* 15. *Nouembris* 1599. *coram Illuſtriſſimo Lancellotto allegata in deciſione huius cauſa.*

Tertium etiam fundamentum huius
10 deciſionis, quod ex natura Iudicij intentati in Saluiano requireretur liquidatio, placuit DD. quia certum eſt in dicto iudicio conſtare debere de credito, *l.* 1. *ibi debitor tuus, C. de precar. & Saluian.* imò hanc qualitatem, ſeu potius ſubſtantiam, & neceſſarium antecedens eſſe ad ſtabiliendum Saluianum dicit *Menoch. de adipiſ. remed.* 3. *num.* 163. non poteſt autem dici conſtare de credito, quando illud eſt incertum, & illiquidum, nec debitor poteſt dici in mora, antequam moram non debet pati exequutionem, ſeu immiſſionem in Saluiano, *Rimінald. conſ.* 361. *nu.* 10. *lib.* 2. *fuit dictum in Romana Societatis artis Alba* 17. *Iunij* 1580. *coram Seraph. qua eſt deciſio* 474. *num.* 1. *&* 2. *impreſſ.* aliàs ſublata fuit poſſeſſoribus facultas offerendi, & ſe liberandi ab immiſſione, quod tamen eſt remedium Iuridicum, *vt optimè firmatur in illa Maceraten. Domus* 17. *Iunij* 1602. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Millino, nec contrarium dicit Alex. conſ.* 85. *num.* 2. *lib.* 6. quia in primis non loquitur in Saluiano, ſed in remedio *l. fin. C. de acquir. poſſ.* in quo non tractatur de aliqua quantitate debiti, ſed ſolum de recuperanda poſſeſſione interuerſa per alienationem factam à debitore, qui ſe conſtituerat poſſidere pro Creditore, & tamen contra poſſeſſorem, *Idem Alex. requirit liquidationem, vt ibi num.* 3. *& deciſio Sarmienti data non fundatur niſi in d. conſ. Alex.* 85.

Neque obſtant deciſiones Derruſen. Decimarum, & Corduben. Gabellarum ex aduerſo allegatæ, quia loquuntur in terminis declaratoriæ ob contumaciam non comparentium poſt intimatus exequutoriales, qui ſi comparuiſſent, & peruiſſent liquidationem, ſubterfugiſſent declaratoriam, vt deciſiones admittunt, quæ etiam loquuntur in debitore certo, vel qui poterat verificari ex ſuis libris, vt dicta Corduben. Gabellarum coram Reuerendiſſimo Decano, quæ ceſſant in caſu noſtro.

Ad illud, quod dicebatur ſententiam poſſe ſubſtineri ſaltem pro Capponibus, pro quibus nulla erat neceſſaria menſuratio, placuerunt reſponſiones datæ in deciſione vltra quod cum Domini de Nerijs pluribus annis poſſederint

domum

domum; Saluianum reſpectu Capponium eſſet reſolutum.

Non obſtat denique exceptio retentionis *iux. tex. in l. ſi non ſortem. §. ſi certum, & ibi DD. ff. de cond. indeb. late Surd. deciſ. 46. num. 7. & ſeqq.* quia omiſſo, quod ibi non fuit actum Spolio; ſed conditione indebiti ad recuperandum fundum datum pro maiore quantitate; textus etiam loquitur de debito liquido, ibi donec debita pecunia ſoluatur, & ſic etiam procedit deciſio in cauſa Reatina Spolii coram Reuerendiſſimo D. meo Decano ex aduerſo allegata, vt patet ibi; conſtat tamen de Credito illius, qui fuit immiſſum, ſed in hoc caſu Creditum, non ſolum non eſt liquidum, ſed nec purificatum, vt patet ex ſupra adductis.

Ex quibus DD. concluſerunt Spolium intrare.

DECISIO OCTVAGESIMA Nona.

R.P.D. VBALDO.

Firmana Bonorum de Montanis

Lunæ 8. Aprilis 1583.

SVMMARIVM.

1 *Iudex dicitur ſpoliare quando conſtat de nullitate, & iniuſtitia ſententiæ.*

2 *Notorietas iniuſtitiæ ſententiæ ad effectum Spolij diſcutienda ex iiſdem actis, non autem ex nouiter deductis.*

3 *Sententia vbi ex iiſdem actis apparet iuſta non intrat Spolium, ſi ex nouiter deductis iniuſta detegatur.*

4 *Noua probatio quando tendit ad confirmationem primæ probationis, dicitur eadem cum prima, ſeu non retrotrahitur ad annullandam ſententiam.*

Ad illam autem ſuſtinendam productio originalis inſtrumenti facta poſt terminum operatur, vt probatio dicatur facta in terminos ſi exemplum fuit productum infra terminum.

PRætendebatur pro parte Montani, ſententiam Locumtenentis Firmani lata ad fauorem Iſabellæ, & Franciſcæ de Montanis ſuper *remed. l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. tollen.* fuiſſe notoriè iniuſtitiam, & conſequenter Iudicem ſpoliaſſe Montanum, & cum in Rota coram R.P.D. Seraphino cui cauſa ſuper huiuſmodi Spolio commiſſa fuerat, fuiſſet reſolutum, quod dicta ſententia, non poterat dici notorie iniuſta, ex eo, quia licet Montanus, vti prætenſus fideicommiſſarius poſſideat, tamen erat legitimus contradictor, quia erat aliquid detrahendum per ipſas pupillas, nempe legitima Iulij Cæſaris patris in bonis aui, Ideò pro Montano fuit obtentum inſtrumentum ſub delegationis in partibus ad effectum probandi valorem bonorum obuentorum in portione Iulij Cæſaris patris pupillorum in diuiſione facta inter ipſum & fratres, & quia dicta bona excedebant valorem legitimè debitæ Iulio Cæſari, & ex hac probatione dicebatur ſententiam reddi notoriè iniuſtam, quia non erat aliquid detrahendum. Vnde dato ſuper hoc particulari dubio DD. concluſerunt, quod quamuis ex hac noua probatione prætendi poſſet, ſententiam Locumtenentis Firmani eſſe iniuſtam, non tamen ex hoc Montano competeret aliqua actio Spolii,
1 ratio DD. fuit, quia tunc Iudex dicitur Spoliaſſe, quando notoriè conſtat de nullitate & iniuſtitia ſententiæ, *Felin.*
2 *in c. dilectus, in colum. 1, 2. fall. de reſcript. Aym. conſ. 303.* & notorietas diſcutienda eſt ex eiſdem actis, non autem ex nouiter deductis, *Ioan. Monach. in c. venerabili ſub nu. 2. de ſent. excommun. 6. Corn. conſ. 10. ſub nu. 2. verſ. acta autem lib. 4.* Cum igitur ſententia Fir-
3 mana ex eiſdem actis ſit iuſta, ſed ex nouiter deductis detegatur iniuſta, non poteſt intrare Spolium pro Montano intentatum.

Non obſtat, quod cum in actis coram Iudice Firmano iam conſtaret de diuiſione inter fratres, & de portione obuenta Iulio Cæſari in bonis paternis, ſi poſtea
4 probetur illa bona excedere valorem legitimæ debitæ Iulio Cæſari hæc non dicitur noua probatio, ſed potius eodem primo tendat ad confirmationem primæ probationis, *ad not. per Bal. in c. 1. de fide inſtrum. Dec. in auth. ſi quis in aliis.*

aliquo num. ſecundo, *& tertio. C. de eden.* quia reſpondetur, quod ad effectum, vt ſententia dicatur notoriè iniuſta, hæc dicitur noua probatio, nec retrotrahitur ad annullandam ſententiam, ſecus vbi ageretur de ſuſtinenda ſententia, quia tunc productio originalis inſtrumenti facta poſt terminum operatur, vt probatio dicatur facta in termino, ſi exemplum fuit intra terminum productum, & ita procedunt, *notat. per Bart. & alios allegat.*

Non obſtant tradita per *Oldra. conſil.* 150. *num.* 13. quia procedunt, vbi non poteſt litigatori aliqua culpa adſcribi, ſecus in caſu de quo agitur, in quo debebant agentes pro Montano concludenter probare, Iulium Cęſarem conſequutum fuiſſe legitimam ex bonis paternis; etiam reſpectu bonorum relictorum per Montanum ſeniorem ad effectum, vt Montanus iunior diceretur legitimus contradictor.

Ex quibus DD. concluſerunt, non intrare ſpolium per Montanum intentatum.

DECISIO LXXXX.

R. P. D. LANCELLOTTO.

Romana Spolij.

Veneris 9. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Iudex nulliter procedens ſpoliare dicitur,*

Et intrat ſpolium, & ſpoliatus eſt reintegrandus.

Nulla exiſtente ſubhaſtatione competit erectio ſpolij.

2 *Pro legato competit via exequutiua.*

Rota tamen tenet contrariam opinionem.

3 *Dic procedere, quando heres negat, ſecus autem quando illud non negat.*

4 *Statutum Vrbis in cap. 86. lib. 1. de exequut. teſtam. tanquam ordinatorium, non habet locum extra Curiam Capitolinam, Ordinatorium dicitur Statutum vrbis, vbi dat modum procedendi, & exequtio tribuitur Iudicibus Capitolinis.*

CVM extrema ſint ſufficienter probata, neque contrauertantur Domini dixe-
1 runt Moniales eſſe reſtituendas, tanquam ſpoliatas facto Iudicis nulliter procedêtis *cap. dilectus il primo cum ibi not. per Felin. de reſcript. Aym. conſ.* 3. *num.* 8. *& conſ.* 124. *num.* 4. & ſæpè decisum fuit, & in ſpecie, quod nulla exiſtente ſubhaſtatione competit actio ſpolij *fuit reſolutum in Cauſa Tiburtina Caſtri Sambuci* 20. *Decembris* 1577. *Coram Clemente Octauo fel. record. & in cauſa Romana Spolij* 21. *Februarij coram R. P. D. meo Iuſto.*

De nullitate autem conſtare videtur ex quo fuit actum via exequutiua, quæ li-
2 cet nonnulli dubitauerint, an competat pro legato, vt apparet ex relatis *per Ioſeph. Ludouic. dec. Peruſin. conſ.* 23. *& per Becc. conſ.* 17. tamen Rota tenet eſſe opinionem negatiuam, *vt fuit reſolutum in cauſa Mediolanenſi legati* 30. *Octobris* 1585. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio, & in cauſa Romana Legati quinta Maij* 1599. *coram Reuerendiſſimo Pacen.* quam etiam comprobat *Menoch. de adipiſ. poſſeſſ. remed.* 4. *num.* 694.

Neque obſtare, quod procedat hoc,
3 quando hæres negat teſtamentum, ſecus autem quando illud non negat *ex Suarez, & alijs allegat. per Becc. d. conſ* 17. *num.* 5. quia hæc fuit opinio illorum, qui tenent poſſe agi exequutiuè pro legato; Qui dicunt ideò magis procedere, quando teſtamentum non negatur, ſed cum Rota aliam ſententiam indifferenter ſequatur, neque etiam eſt admittenda dicta ampliatio contrariæ Concluſionis.

Neque etiam obſtare Statutum Vrbis *cap.* 86. *lib.* 1. *de exequutione teſtamentorum, &c.* tum quia illius forma non fuit ſeruata, tum quia tanquam ordina-
4 torium, non autem deciſorium, cum det modum procedendi, & exequutio tribuatur Iudicibus Capitolinis extra illam Curiam, non eſt ſeruandum, vt de eodem ſtatuto deciſum fuit *in cauſa Romana hæreditatis* 20. *Nouembris* 1591. *coram R. P. D. Penia &c.*

DECI-

DECISIO NONAGESIMA, Prima.

R.P.D. BVRATTO.

Romana Domus de Blanchis.

Veneris 10. *Maij* 1619.

SVMMARIVM.

1 *Petens immitti in poſſeſſionem rei per aduerſarium poſſeſſa fatetur aduerſarium poſſidere.*

2 *Ex confeſſione partis probatur poſſeſſio, præſertim ad effectum manutentionis.*

3 *Iudex nulliter, & iniuſtè procedens, non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione, ſed ſic nulliter, & iniuſtè d. poſſeſſione priuatus, poteſt in d. ſua poſſeſſione manuteneri.*

4 *Proceſſus factus contra pupillos indefenſos eſt nullus.*

Actor ad lites conſtitutus à tutore de cuius tutela, & cura cum ſolemnitatibus requiſitis, non conſtat, dicitur nulliter conſtitutus.

Et omnia cum tali tutore geſta ſunt nulla, & omnia indè ſequuta.

5 *Finis lineæ probari debet per agentem ad deuolutionem bonorum in emphiteuſim conceſſorum ob lineam finitam.*

6 *Simplex atteſtatio Parochi de morte alicuius, non probat.*

Teſtes, qui non iurarunt parte citata, nec ſunt in actis non probant.

7 *Eſt probanda mors omnium de linea, ad effectum vt dicatur factus locus deuolutioni.*

Dicens, quod aliquis deceſsit ſine filijs eo quia eos non habuit, habet intentionem fundatam, ſecus ſi diceret, quod habuit, ſed quod mortui ſunt, quia tunc tenetur probare mortem, iux. deciſ. Put. 43. lib. 1.

Dic procedere in ſingulari perſona poſita in conditione, ſi ſine filijs, cuius conditionis purificatio præſumitur, niſi ex aduerſo probetur filiorum exiſtentia.

Contrarium autem ſeruat Rota, vbi Dominus directus agit de deuolutionem ob lineam finitam.

8 *Vbi agitur ad deuolutionem identitas rei conceſſæ plenè, & concludenter probari debet.*

DVbium per me propoſitum, cui ſic dandum mandatum de manutenendo in poſſeſſione domus de qua agitur, fuit reſolutum ad fauorem fratrum de Blanchis de quorum poſſeſſione conſtabat ex confeſsione R. Rectoris ſanctæ Mariæ
1 in Monticellis, Aduerſatij tum implicata reſultante expedita per eum aduerſum dd. fratres immiſsione, vt alias dictum fuit in *Romana Domorum de Roncionib.* 4. *Maij* 1616. & *in Caietana beneficiorum* 9. *Februarij* 1618. *coram me*, tum expreſſa emanata in monitorio contra eoſdem ad relaxandam poſſeſsionem dictæ domus per illum obtentam, & in poſitionibus pro ipſo datis, de quibus in eodem ſummario *nu.* 5. ex qua partis confeſsione
2 poſſeſsio probatur, *Dec. conſ.* 125. *nu.* 1. & in ſpecie ad effectum manutentionis, *Rot. in recent. deciſ.* 251. *nu.* 1. *par.* 2. & nuper fuit dictum coram me in illa *Bononien. Bonorum de Chryphonibus* 28. *Maij* 1618.

Nec obſtare dixerunt DD. immiſsionem pro d. Rectore à Iudice obtentam in poſſeſsionem eiuſdem domus vti ad Eccleſiam per lineam finitam deuolutæ, quia cum Iudex nulliter, & iniuſtè proceſſerit,
3 non priuauit dd. fratres ipſorum poſſeſſione, & paſſim Rota aduerſus huiuſmodi factum Iudicis nulliter, & iniuſtè procedentis, dat manutentionem in ſpecie noſtra fuit deciſum in *Ariminen. deuolutionis bonorum* 22. *Iunij* 1618. *coram Reuerendiſsimo D. meo Sacrato confirmata* 16. *Februarij ſequentis.*

Nullitas autem patens viſa fuit, cum proceſſum fuerit contra pupillos indefenſos, *l. contra pupillos, vbi gloſ. ff. de re iud.* nulla enim perſona legitima interuenit, quia actor ad lites, qui in eo iudicio comparuit, fuit conſtitutus à tutore, de cuius tutela, & cum requiſitis ſolemnitatibus ſuſcepta non conſtat, & ſic dicta actoria, & omnia indè ſequuta nulla fuerunt, vt per *Caſtren. conſ.* 463. *nu.* 1. *lib.* 2. *dixit Rota in Romana Redditionis rationis* 28. *Martij* 1611. & 4. *Maij* 1612. *coram Illuſtriſsimo Bononien. impreſſa apud Moder. ad Statutum Vrbis c.* 251. *in ordine* 45. & 46.

Iniu-

Iniuſtitia verò latè apparebat, primo,
5 quia ſententia fuit lata ob lineam finitam, & finis lineæ non fuit probatus, prout debebat per ipſum Rectorem agentem ad recuperationem domus, *Seraphin. deciſ. 1458. in princip.* vbi aliæ plures allegantur, maximè cum linea ſemel extiterit, iuxta diſtinctionem, de qua *per Doctores in l. ex facto, §. ſi quis autem, vbi præſertim Ripa, ff. ad Trebellian. & in ſpecie Rota in illa Ferrarien Bonorum, 2. Nouembris 1605. coram Reuerendiſſimo Attrebaten. & in prædicta Ariminen. Deuolutionis, 16. Februarij 1601. coram Reuerendiſſimo Domino meo Damaſceno.*

In confeſſio, namquè eſt inter partes Hieronymum Victorellum primum acquirentem reliquiſſe poſt ſe tres filios, videlicet Triphonem, Bernardinum, & Franciſcum, quorum mors non eſt probata per ſimplices atteſtationes Parochorum in ſummario Rectoris num. 4.
6 cum fidem non faciant ex vulgaribus, nec reſpectu Triphonis ex duobus teſtibus dicto ſummario num. 5. cùm non ſint in actis, neque de actis, nec iurauerint parte citata, minuſque doctum fuit, quod prædicti deceſſerint ſine filiis, ad quod nihil facit fides vnius Parochi dicto num. 4. quia non probat, vt dictum eſt, & loquitur tantum de Bernardino,
7 & ſic non releuat, cum hæc negatiua ſit probanda reſpectu omnium.

Non obſtat deciſio Putei 43. lib. 1. in nouis, quia loquitur de conditione ſi ſine filijs, reſpectu vnius ſingularis perſonæ, cuius conditionis purificatio præſumitur, niſi exaduerſo probetur filiorum exiſtentia, contrarium autem tenet Rota in hac ſpecie, vbi Dominus directus agit ad deuolutionem, ob finem lineæ ex prædictis.

8 Secundò, quia non fuit probata identitas dictæ domus in emphyteuſim conceſſæ, prout de illa docendum erat plenè, ac concludenter, vt dixit *Rota in Romana Domus Sancti Petri, 6. Nouembris 1615. coram me*, eoque magis, cum ipſi de Blanchis haberent etiam illam domum propriam illi contiguam, vt conſtat ex inſtrumento emptionis factæ à dictis fratribus de Victorellis, 23. Octobris 1567. & ex ſententia per Auditorem Camerarii, & Magiſtros viarum lata de anno 1563. in ſumm. de Blanchis num. 3. & 4. & Rectoris num. 3.

Et ita reſolutum vtraque parte informante.

DECISIO XCII.

CORAM CARDINALI MELLINO.

Mediolanen. Pecuniaria.

Mercurij 27. Ianuarij 1593.

SVMMARIVM.

1 *Contractus talis iudicari debet qualis à partibus nominatur.*
Sed non procedit quando pacta repugnant, tunc enim attenditur potius qualitas pactorum, quam denominatio contrahentium.
2 *Pactum de redimendo regulariter apponitur in fauorem venditoris.*
Quod venditores cogantur redimere, repugnat naturæ dationis in ſolutum, & tale fructum facit præſumi contractum ſimulatum.
Pactum cogens venditorem cenſum ad illud redimendum, facit contractum ſimulatum.
3 *Datio in ſolutum obtinet vim emptionis, & venditionis.*
Commodum, & incommodum rei venditæ poſt factam venditionem, ſpectat ad emptorem.
Vbi adeſt pactum, quod non redimente venditore rem venditam infra certum tempus emptor poſſit illum vendere alteri, & ſi vendatur minus venditor teneatur illum plus ſuo emptori reſtituere venditio prima dicitur ſimulata.
4 *Venditio præſumitur ſimulata, vbi bona remanſerunt in cataſtro ad nomen ipſius venditoris.*
Et vbi venditor remanſit in poſſeſſione bonorum venditorum.
5 *Sed non arguitur ſimulatio, vbi venditor remanet in poſſeſſione titulo locationis.*
Dic verum niſi aliud ſuadeant coniectura.
6 *In locatione non conuenit ſoluere penſionem antequam incipiat locatio.*
Venditor pro eo tempore, quo erat Do-

5 inferior iudicet ſuperiorem, *c. cum infe-*
rior, & c. ſoliti. vbi Felin. de maior. &
obedien. & naturaliter inferior exhibet
honorem ſuperiori, *l. 1. §. ſicut vbi gloſ.*
ff. de aqua plu. arcen. l. 2. ff. de alienat.
Iud. mutand. cau. facta gloſ. in ſumm.
6 *93. diſtin.* at Clerici ſunt maiores laicis
etiam Principibus, *cap. 1. in fin. 17. di-*
ſt inct. cap. quis dubitet. 96. diſtinc.
ſt. duo ſunt, 12. quæſtione prima,
quod procedit reſpectu Clericorum
tam mortuorum, quam viuorum, ita vt
nec in cadauere Clerici poſſint ſe intro-
mittere laici, vt per *Rebuff. in concord.*
loco præcitato verſ. Imo anno.

Et Iura in hoc tam humana, quàm
diuina loquuntur generaliter, vt dicit
Abb. in c. at ſi Clerici num. 23. in fin.
vndè ſunt generaliter intelligenda, &
habent locum, tam quando agitur de
incidenti, quàm vbi de principali eſt
quæſtio, *Feder. de Sen. conſ. 93. nu. 2.*
verſ. item ad id quod obijcitur, Collect. in
c. nullus ſub nu. 1. de for. compet. Card. in
Clement. 1. quæſt. 9. verſ. oppono de cenſ.
Abb. in c. ſi diligenti ſub nu. 31. de foro
compet. & in c. quia nu. 12. vbi etiam
Felin. nu. 4. in fin. de iudic. latè probat
Dec. conſ. 241. nu. 1. in fin. & nu. ſeq.
Gramat. deciſ. 61. nu. 4. late Rolan.
conſ. 12. nu. 38. & ſeq. lib. 2. Put. de-
ciſ. 61. lib. primo ſecundum veram le-
ctuam, & habent etiam locum in Cleri-
co deindè laico, *gloſ. in c. Clericum*
nullus in verſ. ſecularem 11. quæſt. 1.
Bar. in l. hæres abſens nu. 1. & ibi etiam
Sebaſt. Sap. nu. 9. ff. de iudic. Iaſ. in
Auth. quas actiones, nu. 39. C. de Sacro-
ſan. Eccleſ. Rip. qui communem dicit
in c. decernimus nu. 22. de iudic. Couar.
qui alios refert, & de communi teſtatur
pract. quæſt. cap. 8. num. 4. fuit di-
ctum in illa Florentina domus coram
dicto Cardinali Seraphino.

Secundo Moueor, quia quoties Cle-
ricus venit ad iudicium cœptum cum
laico, & venit principaliter pro ſuo in-
7 tereſſe, & ad ſui non alterius defenſio-
nem, ſemper poteſt opponere declina-
toriam, *Anchar. in cap. ea quæ, q. 37.*
in fine de reg. iur. Abb. in cap. frequen-
ter, 9. in alijs num. 28. verſ. conclude
ergo vt lit. non conteſt. Soccin. conſil.
91. ſub num. 14. vol. ſecundo lib. 3.
Dec. conſ. 700. num. 7. Rip. in dicto cap.
decernimus, num. 14. in fin. Gramat. d.
deciſ. 61. ſub nu. 6. cum alijs quos re-
fert, et ſequitur Rimin. Iun. conſ. 700. n. 6.

Tertio habemus duas regulas pugnan-
8 tes, vnam contra Clericum, quod inſtan-
tia tranſit in hæredem, *l. hæres abſens,*
& l. ſi is qui Romæ ff. de iudic. alteram
pro clerico, vt non poſſit coram Iudice
laico conueniri, in iſto concurſu præua-
lere debet hæc ſecunda regula. Primo,
9 quia regula negatiua, & prohibitiua
præualet regulæ affirmatiuæ *l. 3. §. liberti*
vbi Bar. ff. de ſuſp. tut. l. ſi Ruffinus, &
ibi not. C. de teſtam. milit. Paul. de Ca-
ſtr. in l. non nouum nu. 5. ad fin. ff. de
nou. operis nunciat. Crot. in l. omnes
Populi nu. 119. ff. de iuſt. & iur. Dec.
conſ. 44. ſub num. 7. verſ. moueor quia
Statutum. Pariſ. conſ. 56. ſub num.
29. lib. 1. Purpur. in terminis noſtris
d. conſil. 83. num. 7. Secundo in con-
10 curſu præfertur, & præualet regula,
quæ eſt fauorabilior, *Bart. in extra-*
uagan. ad reprimen. in verſ. non obſtan.
num. 9. circa med. Bald. in §. ii au-
tem num. 42. Inſt. de iur. nat. gent.
& Ciuil. Iaſ. in d. l. ſi Ruffinus ſub
num. 2. verſ. quia alibi habemus re-
gulam, & num. ſeq. vbi etiam DD. num.
11. nemini autem dubium eſſe poteſt,
quin fauorabilior ſit regula fauore Ec-
cleſiæ, & Ordinis ac totius Collegii Ec-
cleſiaſtici introducta, *c. ſi diligenti de*
foro compet. tertio quando concurrunt
duæ regulæ, & diſpoſitiones vincit re-
gula, quæ continet ius fortius, & po-
tentius, *Dec. in d. l. ſi Ruffinus num. 13.*
Hier. Tortus in Rub. ff. de verb. oblig.
ſub num. 34. verſ. confirmatur vbi e-
tiam Iacob. de Nigr. ſub num. 151.
Soccin. Iun. in l. ſtipulationes non diui-
duntur. num. 135. ff. eodem facit l. quæ-
ritur ff. de ſtat. hom. Regula autem exi-
mens Clericum à Iuriſdictione laici
procul dubio eſt fortior, & potentior,
cum ſit non ſolum à iure poſitiuo, ſed
etiam diuino, & naturali.

Hinc tollitur præcipuum fundamen-
tum partis aduerſæ, poſitum in regula,
quod inſtantia in hæredem tranſeat, quia
vt dixi, regula iſta non confunditur per
aliam regulam, ſed vlterius etiam reſpon-
13 detur, regulam non procedere, quando
Iudex coram quo cœptum eſt iudicium eſt
incompetens, & hæres habet proprium
Iudicem, cui ſoli competit in eum
iuriſdictio, *Bald. in Rubr. num. 2.*
& ibi

*& ibi etiam Salycet. in verſic. Et ea eſt
ratio, C. vbi in rem actio. Purpurat. di-
cto conſil.* 83. *ſub num.* 6. *Grammat. de-
ciſ.* 61. *num.* 4. *in fine. & dixit Rota
in praallegata Florentina coram Illuſtriſ
ſimo Card. Seraphino.*

Regula autem præfata, prout omnis
14 alia intelligitur data capacitate, & ha-
bilitate, *Bart. poſt Iacob. de Hier. in
l. prima, §. nunc cenſeo, ff. de nouis oper.
nunciat. Iaſon in l. ſecunda, §. Prætor ait,
num.* 3. *ff. qui ſatiſda. cogan. Tiraquell.
de retract. conſang.* §. 1. *gloſſ.* 7. *num.* 26.

Quæ reſponſiones, etiam applicantur
regulæ, *l. vbi cæptum, ff. de iudi.* quia
15 illa non habet locum, quando Iudex pro-
cedere non poteſt, vt latè per *Gabriel. de
iudic. concluſ.* 1. *num.* 30. nec tollit exce-
ptionem declaratoriam competentem,
Soccin. conſ. 91. *in fin. lib.* 3.

Non obſtat, quod hæres cenſeatur
eadem perſona cum defuncto, quia non
procedit in his, quæ continuari non poſ-
ſunt in hæredem, vt per *Corneum conſil.*
154. *ante finem lib.* 1. qui propterea di-
xit regulam non procedere in vſufructu;
16 Accedit, quod non eſt inconueniens,
quod hæres aliquando plus iuris habeat,
quàm defunctus aliqua ratione, *Cagnol. in
l. hæredem num.* 20. *ff. de regul. iur.* præ-
terea ſi hoc attenderimus, poſſet clericus
hæres laici, etiam ante inchoatum iudi-
cium coram laico conueniri, quod non eſt
dicendum, vt ſupra dictum fuit.

Per quam reſponſionem, tollitur e-
tiam alia regula hæredis conditio, &
qualitas obligationis mutari non de-
bet, vltra quod diuerſitas fori non
conſtituit diuerſitatem, & alterationem
obligationis.

17 Non obſtat, quod clericus poſſit re-
conueniri coram Iudice laico, quia o-
miſſo, quod iſte articulus eſt dubius, vt
dicit *Ripa in dicto cap. decernimus, nu.* 2.
Dico primò, quod reconuentio eſt ſpe-
cies exceptionis, vt notatur in *l. Papi-
nianus, §. ſi quis, ff. de minor. Bald. in
l. ſi conſtat, num.* 10. *in fine, C. de com-
penſat. Soccin. iun. conſil.* 134. *num.* 2.
lib. 1. & propterea laicus conuentus à cle
rico, qua ratione poteſt excipere pariter
poteſt reconuenire.

18 Secundo, natura reconuentionis eſt, vt
eodem tempore lis conteſtetur detur ter-
minus, & alia expediantur ſimul, & ſe-
mel, quæ coram Iudicibus diuerſis fie-
ri non poſſunt, & propterea ſtatutum
eſt, vt fiat ſub eodem Iudice, *cap. di-
ſpendioſa, in princip. de reſcript. in ſex-
to, & in §. Reus*, vbi dicitur, quod im-
petrari non poteſt commiſſio, *trad. Ma-
rant. de ordin. iudic. par. quarta*, 6. *di-
ſtinct. ſub num.* 14. & hac ratione ad-
mittitur reconuentio coram Iudice ha-
bente iuriſdictionem limitatam, *Abb. in
cap.* 1. *colum. penultima de mut. pet. Ma-
rant. vbi ſupra num.* 28. *&* 32. *& ſe-
quen.*

Nec etiam releuat, quod dicitur de
credito auctore laudato, quia tunc Cle-
ricus non conſideratur vti principalis,
19 ſed uti aſſiſtens emptori, & tanquam
illius defenſor, *Socc. in conſ.* 91. *num.* 14.
verſ. vel tenet, lib. 3. *Cagnol. in l. ven-
ditor num.* 11. *verſ. ſed hæc ff. de iudic.
Boer. deciſ.* 69. *num.* 27. *Grammat. de-
ciſ.* 21. *num.* 2. *in fin.* & ſententia non
formatur in perſona venditoris cauſam
defendentis, ſed in perſonam emptoris,
*Bald. in l. liberto §. fin. ff. de negot. geſt.
Imol. in l. ad ſententiam num.* 1. *verſ. ſi
autem comparet. ff. de appellat. Natt.
conſ.* 630. *num.* 4. ſi autem conſideretur
vti principalis licet nominatus in iudicio,
puta; quia conuenitur colonus, qui no-
minat Clericum, poteſt Clericus appo-
nere declinatoriam, *Riminald. Iun. conſ.*
422. *num.* 11. *& probat Archid. & alij
adduct. in ſecundo fundamento* quos po-
ſui pro declinatoria; & propterea dixit
Bal. in l. neque fœmina ff. de pact. quod
Clericus non poteſt iudicium motum in
foro ſeculari coram Laico in ſe ſuſcipere.

Non obſtat, quod defunctus compa-
rendo in iudicio videatur quaſi contra-
xiſſe, *l.* 3. *§. idem ſcribit ff. de peculio.* &
ſicut hæres tenetur ſeruare contractum
defuncti, & ita quaſi contractum. Primò
ſi videatur *Bald. in c. in præſentia num.*
9. *verſ. idem in Iudicio, de probat.* qui
vtitur hoc argumento pro declinatoria
ad fauorem Monaſterij hæredis, poteſt
retorqueri. Secundo reſpondetur, quod
procederet, quoad hoc vt obligetur de
ſtando iudicio, quia ſi in contractu defun-
ctus ſe ſuppoſuerit certis Iudicibus non
tenetur Clericus hæres coram illis com-
parere ſi non ſunt Iudices competentes
Clerici, vt per *Purpur. dicto conſil.*
83. *num.* 5. *& ex deciſ.* 5. *de foro
compet. in antiq. ſuperius allegat.* vbi
Clericus hæres laici obligati de ſoluendo

ad certam Curiam non tenetur ad illam
comparere, vndè ſi volumus arguere à
contractu ad quaſi contractum, ſi pro-
pter contractum laici defuncti non cogi-
tur Clericus hæres comparere coram
Iudicibus, quibus ſe ſubiecerat laicus,
ita nec ex quaſi contractu.

Non obſtat argumentum, quo vtitur
Surd. deciſ. 110. *ſub num.* 3. quod inſtan-
22 tia habear neſcio quid realitaris, & quod
in realibus, Clerici conueniri poſſunt co-
ram laico, quia præſuppoſita realitate,
etiam iuſtitia de qua poteſt dubitari, *ex
trad. per Bald. loco ſupracitato*, vbi in-
quit, quod ex quaſi contractu, qui ori-
tur in iudicio, ſurgit obligatio in perſo-
nam, non in rem, dico aſſumptum
non eſſe verum, quia Clericus gaudet
priuilegio fori, tàm in realibus, quàm
in perſonalibus, *Collec. in cap. qualiter
ſub num.* 1. *de Iudic. Abb. qui dicit* hanc
opinionem in Curia ſeruari *in Eccleſia
Sanctæ Mariæ num.* 22. *de conſtit. Rot.
dicta deciſ.* 5. *num.* 1. *de for. compet. in
Antiq. Soccin. conſ.* 13. *nu.* 12. *&* 30. *lib.*
4. *Afflict. deciſ.* 2. *num.* 5. *Maran. de
ordin. iudic.* 4. *par. diſtinct.* 11. *num.* 2.
ad fin. Canar. de execution. inſtr. quæſt.
57. *Rolan. conſ.* 12. *num.* 27. *lib.* 2. *Gal-
leſ. de obligat. Camer. fol.* 43. *ſub num.* 3.
& eſt communis opinio, vt per Boer. deciſ.
69. *in fin. Mying. obſeruat.* 22. *centur.
prima, Decian. in prax. lib.* 4. *quæſt.* 8.
num. 21.

23 Nec facit quod ratione feudi poſſit à
Domino directo licet laico iudicari, quia
hoc eſt ſpeciale in feudo, in quo fuit ap-
probatum per Canones, vt declarat *De-
cius in cap. cæterum ſub num. mihi* 24.
de Iudic.

Non obſtat, quod dicitur inſtantiam
24 tranſire in Fiſcum hæredem, quia primò
dicitur multos contrarium tenere, quos
numerat *Peregr. de fideic. artic.* 53. *nu.*
23. Secundò, quando eſſet verum in Fi-
ſco, non eſſet bonum argumentum à Fi-
ſco ad Clericum, vt dicit *Purpur. conſ.*
83. *num.* 6. præter totalem incapacitatē
Iudicis laici erga Clericum, qui nulla
ratione ad capacitatem reduci poteſt, &
Fiſcum poteſt lex Ciuilis ligare, non ſic
Clericos, niſi quatenus Canon approbat
c. Eccleſia Sanctæ Mariæ de conſt. & quod
fiſcus habeat particulares Iudices, qui
de cauſis fiſcalibus cognoſcant, hoc enim
principium à conſtitutionibus, & ex uſu
prouenit, *tit. C. vbi fiſcus cauſ. Pereg. de
Iur. Fiſc. lib.* 7. *tit.* 1. *nu.* 1. quod autem
Clericus coram Iudice Eccleſiaſtico con-
ueniendus ſit prouenit non ſolùm à iure
Ciuili, & canonico; ſed etiam à iure di-
uino, vt dictum eſt, vndè non benè infer-
tur à fiſco ad Clericum.

Non obſtat, quod Clericus effectus
25 pendente Iudicio non declinet, quia
reſpondetur, ibi eſſe eandem perſonam
præuentam, & ſecus eſſe quando perſonæ
ſunt diuerſæ, *Rot. d. deciſ.* 5. variatio e-
nim in Iudicio permittitur quantum ad
diuerſas perſonas, non quantum ad eandē,
Curt. Iun. in d. l. hæres abſens, ſub nu. 1.
nec facit, quod hæres cenſeatur eadem
perſona, quia fuit reſponſum ad hanc re-
gulam.

Non obſtat, quod videatur iniquum
inſtantiam tot laboribus & expenſis factā
ſine culpa actoris perire, quia reſponde-
tur, quod iniquum eſſet, quod Clericus
coram laico conueniretur.

Præterea non eſſet magnum diſpendiū
temporis nec expenſarum, ſi verum
26 eſſet, quod dicit *Cagnol. in d. l.* 2. *num.*
252. *verſ. retenta tamen C. de pact. int.
empt. & vendit.* quod non mutat ſtatum
cauſæ ſed reaſſumi debet coram Eccleſia-
ſtico in eodem ſtatu in quo erat coram
ſæculari, quam etiam opinionem com-
probat *Petrus Ant. Anguiſ. conſ.* 59. *lib.*
3. *& licet Alin. in praxi* §. 2. *cap.* 1. *ſub
num.* 18. impugnat ſententiam Cagnoli,
quam tamen fatetur non modicam æqui-
tatem continere, tum quia reſpectu illo-
rum, quæ reſpiciunt Iuris ordinem, vt
litis conteſtatio, & ſimilia, poteſt eſſe
difficultas, reſpectu tamen actorum pro-
batoriorum, & quæ cauſam inſtruunt cre-
do omnino veram opinionem Cagnoli,
& Anguiſſo. quia iſta non ſequuntur in-
ſtantiam, imo illa perempta non perijſſent,
*Marant. qui de communi de ordin. iudic.
par.* 5. *num.* 55. *Put. deciſ.* 196. *lib.* 2. &
probationes factæ coram Iudice ſeculari,
probant coram Iudice Eccleſiaſtico *Fe-
lin. in c. cauſam il* 1. *num.* 3. *de teſtib.
& in puncto adeſt deciſ. Toloſ.* 198. *&*
propterea probationibus contra laicum
defunctū factis ſubſiſtentibus nō infertur
notabile damnū per mutationē Iudicis.

Et ita Credo &c.

DE-

DECISIO OCTUAGESIMA Octaua

R.P.D. VBALDO.

Romana Domorum in Burgo.

Lunæ 8. Februarij 1616.

SUMMARIUM.

1 *Iudex nulliter, & minus legitimè ſeu ſine Iuriſdictione procedens, dicitur ſpoliare, & nu.* 3.

2 *Confeſſio facta in confeſſione, nocet ei, qui illã obtinuit, & eius hæredibus.*
Sed vbi eſt erronea, non nocet.

3 *Licet quis compareat coram vno Iudice incompetenti, ſi comparet in proteſtando de nullitate actorum, & agendorum, eius comparatio non ſanat defectum iuriſdictionis, ſeu aliam nullitatem.*
Præſertim ſi cauſa fuit à dicto Iudice auocata, & alteri commiſſa.
Notoria iniuſtitia æquiparatur nullitati.

4 *Immiſſio in Saluiano non poteſt concedi niſi prius liquidato.*

5 *Conceſſione facta ſub conditionem menſurationis, menſuratione non facta, vel non dicitur orta obligatio, vel creditum dicitur incertum.*

6 *Vbi eſt deuentum ad traditionem rei conceſſæ ſub conditione menſurationis, dicitur translatum illius dominium, & poſſeſſio, ac contractus perfectus etiam menſuratione non ſequuta.*
Quæ tamen eſt periculoſa, cum ante menſurationem contractus verè non dicatur perfectus.
Contractus locationis, non poteſt dici perfectus, vbi conſtat de certa mercede.

7 *Obligatio de ſoluendo Canonem iuxta menſurationem faciendam, videtur eſſe conditionali conditione ſuſpenſiua, donec ſequatur menſuratio.*
Et ſine menſuratione, non dicitur orta hypotheca.
Hypotheca eſt præcipuum extremum in Saluiano.

8 *Menſuratio, vbi fieri debet vigore ſententiæ, debet præcedere exequutionem.*
Qui vult vti ſententia, vel decreto, debet docere omnia eius requiſita fuiſſe impleta.
Exceptio de modo, ſeu conditione ſententiæ, non impletis, ſemper opponi poteſt.

9 *Exequutio facta non præcedente liquidatione eſt nulla.*
Et non præcedente menſuratione, vbi ab ea pendet liquidatio.
Defectus liquidationis ante exequutionem cauſat ſpolium.

10 *In iudicio Saluiani requiritur liquidatio.*
In Saluiano debet probari creditum, vti neceſſarium antecedens, & ſubſtantia Saluiani.
Non poteſt dici conſtare de credito, vbi creditum eſt incertum, & illiquidum.
Debitor non poteſt dici in mora, antequam creditum ſit liquidum.
Debitor ante moram non debet pati exequutionem, ſeu immiſſionem in Saluiano.

11 *Retentio non datur, niſi credito liquido.*

POſt factam reſolutionem in Rota, quod non intraret arbitrium pro facienda menſuratione petita per Dominos de Neris, ex rationibus de quibus in deciſione extenſa ſub die vigeſimaſecunda Iunii præteriti, hodie iterum propoſui dubium particulare ſuper prætenſo ſpolio, quod fuerat antea propoſitum die ſexta Iunij 1614. & non reſolutum, & Domini vtraque parte informante cenſuerunt intrare ſpolium, Quia certum eſt, quod Iudex nulliter, & minus legitimè procedens dicitur ſpoliare *DD. in c. conquerente, vbi Abb. nu. 8. Berous. nu. 7. & 8. de reſtit. ſpoliat. Aym. conſ. 8. nu. 8. conſ. 124. nu. 24. & conſ. 140. nu. 2. Gabr. tit. de reſtit. ſpoliat. concl. 1. nu. 124. Surd. conſ. 168. nu. 25. lib. 2. Menoch. de recuper. rem. 8. nu. 19. vbi de communi. Verall. deciſ. 186. par. 3. Cæſar. de Graſſ. deciſ. 1. nu. 4. de conſtit. & fuit dictum in vna Mantuana Bonorum 16. Decembris 1611. coram me, & alias ſæpè.*

Quod autem nulliter fuerit proceſſum deducebatur ex defectu Iuriſditionis, in Iudice, qui dedit Neris immiſſionem ex Saluiano, nam cum duę cauſæ penderent coram

coram bonæ memoriæ R.P.D. Lancellot-
to Reſerendario vna contra Magdalenam
de Bobus, altera contra Fauſtinam Gua-
dagnam . dictus Referendarius pronun-
ciauit ſolum contra Magdalenam, & illa
cauſa fuit per appellationem commiſſa in
Rota bo. me. Sarmiento & poſtea Robu
ſterio, & demum Illuſtriſs. Card. Lancel-
lotto in eorum locum ſuffecto; Cauſa vero
Fauſtinæ auctricis D. Mutij Camerini
penes eundem Referendarium remanſit,
quo recuſato ſuſpecto à D. Fauſtina,
cauſa fuit ab eo auocata, & commiſſa
R.P.D. bonæ memoriæ Odeſcalco coram
quo dicitur fuiſſe deuentum ad nonnul-
los actus, ſed reſcripto dictæ commiſſio-
nis deperdito, fuit ad Inſtantiam Clau-
dij Nerij eidem Odeſcalco denuo com-
miſſa ac demum S.D.N. tunc in minori-
bus exiſtente in eius locum ſubrogato
prout hæc continentur in commiſſione à
2 Claudio impetrata, cuius confeſſio ſicut
nocet ipſi *l. cum precium C. delib. cauſ.*
ita nocere debet eius hæredibus, *l. ſi ſupe*
ratus in princ. vbi Bar. ff. pignor. Bald.
conſ. 364. ſub nu. 2. verſ. 3. quia, lib. 2.
Aym. de antiquit. tempor. 1. par. verſ.
ampliatur. num. 22. & ſeq. & conſ. 29.
num. 1. Rot. deciſ. 776. num. 1. par. 1.
diuerſ. & fuit dictum in Romana dotis
6. Iunij 1611. & 25. Martij 1612. co-
ram me.

Neque obſtat, quod in prima Commiſ-
ſione Rotali nominetur Fauſtina pro Ora
trice vna cum Magdalena, quia vltra
quod non conſtat eam fuiſſe impetratam,
vel ratificatam à Fauſtina, dicta Commiſ-
ſio apparet manifeſte erronea, ex quo in
ea petitur committi cauſam appellationis
per oratrices intra legitima tempora
interpoſitæ, & tamen conſtat Fauſtinam
non appellaſſe, ſed impetraſſe auocari
cauſam à d. Lancellotto Referendario,
& committi Odiſcalco, vt apparet ex di-
ctæ partis confeſſione, de qua ſupra dixi.
Nec etiam obſtat, quod D. Io. Cameri-
nus ſucceſſor Fauſtinæ pluries compa-
ruerit coram Illuſtriſſimo Cardinali Lan-
cellotto, quia præter id, quod dicebatur
comparuiſſe præuia proteſtatione nulli-
tatis actorum, & agendorum ipſius con-
ſenſus, non poterat iuriſdictionem tri-
3 buere, *l. priuatorum C. de iur. omn. iud.*
preſertim poſt expreſſã auocationẽ, & ſuc
ceſſiuã delegationẽ à Papa factã alteri Iudi
ci, *DD. in c. 1. de off. deleg. Seraph. deciſ.*
816. nu. 3. ex quibus apparet defectus
iuriſdictionis in Iudice Rotali. qui defe-
ctus propriè cauſat ſpolium *Menoch. de*
recuper. remed. 8. *nu.* 17. Allegabantur
etiam aliæ nullitates ex defectu citationis
ad ſententiam, & tranſpotrationis acto-
rum, quæ nonnullis Dominis placebant,
4 ſed pleriſque placuit notoria iniuſtitia
dictæ ſententiæ, vel eius exequutionis,
quæ æquiparatur nullitati, vt *Felin. &*
alios in c. inter cætaras de ſenten. & re
iudicat. Surd. conſ. 61. nu. 24. & 52. lib.
1. & iniuſtitia notoria deducebatur ex
deductis in deciſione huius cauſæ ſuper
arbitrio dum fuit conceſſa immiſſio non
liquidato credito DD. de Neris, vt requi-
rebatur tam ex forma inſtrumenti, quàm
vigore ipſius ſententiæ, & ex natura
Iudicij intentati, vt latè fuit deductum
in deciſione, nam quoad inſtrumentum
conceſſionis ſitus, de quo agitur, negari
non poteſt, quin illud contineat conceſ-
ſionem non ad corpus, ſed ad menſuram
faciendam per duos peritos communiter
eligendos, & ad rationem iuliorum 12.
5 pro qualibet canna, & ideò cum videatur
conceſſio ſub conditione menſurationis,
ea non facta, vel non erat orta obligatio,
vel creditum erat incertum, *l. quod ſæpè*
§. in ijs ff. de contr. empt. Bar. conſ. 74.
nu. 2. cum alijs in deciſ. adductis, adeo
vt agi non potuerit Saluiano pro Cano-
nibus decurſis, & non ſolutis.

Et ſic non obſtat, quod ſit deuentum
ad traditionem ſitus de quo agitur, quo
caſu dicitur translatum dominium, &
poſſeſſio, & contractus dicitur perfectus,
etiam non facta menſuratione, vt per
Angel. & Caſtren. in l. 2. ff. de peric.
& comm. rei vend. Capic. deciſ. 14. num.
10. *cum allegat.* quia dato ſinè veri præ-
iudicio, quod de tali traditione facta à
prætenſis auctoribus, DD. de Neris con-
6 ſtaret, prout non conſtat tamen illa
opinio eſt pericoloſa, quod ante men-
ſurationem etiam ſequuta traditione
contractus ſit perfectus ex his, quæ ſcri-
bit *Alex. conſil. 33. num. 6. lib. 6. Bart.*
dicto conſil. 74. Roland. conſil. 7. num.
14. lib. 3. Curtius Iun. in dicta l. quod
ſæpe, §. in ijs num. 5. ff. de contrahend.
empt. & conſ. 244. num. 10. & ſeq. lib. 1.
Neuiz. nu. 38. nu 28. vbi alios allegat &
ſuadetur ratione, quia ante menſuratione
non

non conſtat de certa [illegible] accede etiam ſequuta traditione ideo non poteſt dici præfectus contractus locationis, *l. ſi merces, ff. locat. Surd. conſ.* 168. *num.* 49. *lib.* 2. & in omnem caſum quidquid eſſet dicendum de hoc, certè quoad obligationem de ſoluendis canonibus de qua
7 agimus illa videtur fuiſſe conditionalis, conditione ſuſpenſiua donec fieret menſura iuxta notata in *l. item quia* §. 1. *ff. de pact.* & ſine menſuratione non potuit oriri hypotheca, quod eſt præcipuum extremum in Saluiano.

Alterum etiam fundamentum deciſionis viſum eſt ſubſiſtere, videlicet quod menſuratio eſſet neceſſaria ex forma ſententiæ Rotalis, cuius verba ſunt clara, & ideò non eſt quærendum; An poſt exe-
8 quutionem ſit facienda menſuratio, *Surd. conſ.* 186. *ſub. num.* 6. *verſ. ſecundo verba ſententiæ, & num.* 7. *lib.* 2. & ideò ſaltem exequutio remanet nulla, & ſine iudiciali fomento, qui enim vult vti ſententia, ſeu decreto, debet docere omnia eius requiſita fuiſſe ſeruata, *l. Cainſ ff. de manumiſſ. Soccin. Iun. conſ.* 67. *num.* 16. *lib.* 1. *Surd. dicto conſil.* 186. *num.* 9. & hæc exceptio de modo, ſeu conditione ſententiæ non adimpletis ſemper opponi poteſt, *Bald. in l.* 1. *nu.* 4. *verſ. concludo ergo, C. de iur. & fact. ignor. Soccin. Iun. d. conſ.* 67. *num.* 8. *Surd. vbi ſupra num.* 13.

Non obſtat, quod aduerſarij videantur eſſe in tempore faciendæ menſurationis, quia tollitur ex prædictis, & ex deciſione in hac cauſa facta, in qua fuit denegatum arbitrium pro facienda menſuratione, &
9 aliàs regulare eſt, quod exequutio eſt nulla, non præcedente liquidatione, quæ in hoc caſu pendet à menſuratione, vt fuit dictum in *Maceraten. Spolij* 4. *Iunij* 1610. *coram R. P. D. meo Manzanedo, in Turritana Tertiaria* 18. *Decembris* 1595. *coram Seraph. quod eſt deciſio* 1108. *nu.* 5. *par.* 2. *in impreſſ. In Romana Vineæ* 24. *Octobris* 1605. *coram Bononien.* vbi quod defectus liquidationis cauſat ſpolium, & idem fuit dictum in *Mantuana bonorum* 16. *Decembris* 1611. *coram me, & in materia Saluiani eſt deciſio in Bononien. Saluiani* 15. *Nouembris* 1599. *coram Illuſtriſſimo Lancellotto allegata in deciſione huius cauſa.*

Tertium etiam fundamentum huius
10 deciſionis, quod ex natura iudicij intentati in Saluiano requireretur liquidatio, placuit DD. quia certum eſt in dicto iudicio conſtare debere de credito, *l.* 1. *ibi debitor tuus, C. de precar. & Saluian.* imò hanc qualitatem, ſeu potius ſubſtantiam, & neceſſarium antecedens eſſe ad ſtabiliendum Saluianum dicit *Menoch. de adipiſ. remed.* 3. *num.* 163. non poteſt autem dici conſtare de credito, quando illud eſt incertum, & illiquidum, nec debitor poteſt dici in mora, antequam moram non debet pati exequutionem, ſeu immiſſionem in Saluiano, *Rimінald. conſ.* 161. *nu.* 10. *lib.* 2. *fuit dictum in Romana Societatis artis Albæ* 17. *Iunij* 1580. *coram Seraph. quæ eſt deciſio* 474. *num.* 1. & 2. *impreſſ.* aliàs ſublata fuit poſſeſſoribus facultas offerendi, & ſe liberandi ab immiſſione, quod tamen eſt remedium Iuridicum, *vt optimè firmatur in illa Maceraten. Domus* 17. *Iunij* 1602. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Millino, nec contrarium dicit Alex. conſ.* 85. *num.* 2. *lib.* 4. quia in primis non loquitur in Saluiano, ſed in remedio *l. fin. C. de acquir. poſſ.* in quo non tractatur de aliqua quantitate debiti, ſed ſolum de recuperanda poſſeſſione interuerſa per alienationem factam à debitore, qui ſe conſtituerat poſſidere pro Creditore, & tamen contra poſſeſſorem, *Idem Alex. requirit liquidationem, vt ibi num.* 3. *& deciſio Sarmienti data non fundatur niſi in d. conſ. Alex.* 85.

Neque obſtant deciſiones Derthuſen. Decimarum, & Corduben. Gabellarum ex aduerſo allegatæ, quia loquuntur in terminis declaratoriæ ob contumaciam non comparentium poſt intimatus executoriales, qui ſi comparuiſſent, & petiſſent liquidationem, ſubterfugiſſent declaratoriam, vt deciſiones admittunt, quæ etiam loquuntur in debitore certo, vel qui poterat verificari ex ſuis libris, vt dicta Corduben. Gabellarum coram Reuerendiſſimo Decano, quæ ceſſant in caſu noſtro.

Ad illud, quod dicebatur ſententiam poſſe ſubſtineri ſaltem pro Capponibus, pro quibus nulla erat neceſſaria menſuratio, placuerunt reſponſiones datæ in deciſione vltra quod cum Domini de Nerijs pluribus annis poſſederint

domum

domum; Saluianum reſpectu Capponum eſſet reſolutum.

Non obſtat denique exceptio retentionis *iux. tex. in l. ſi non ſortem. §. ſi certum, & ibi DD. ff. de cond. indeb. latè Sur. 1. deciſ. 46. num. 7. & ſeqq.* quia omiſſo, quod ibi non fuit actum Spolio; ſed conditione indebiti ad recuperandum fundum datum pro maiore quantitate; textus etiam loquitur de debito liquido, ibi donec debita pecunia ſoluatur, & ſic etiam procedit deciſio in cauſa Reatina Spolii coram Reuerendiſſimo D. meo Decano ex aduerſo allegata; vt patet ibi; conſtat tamen de Credito illius, qui fuit immiſſum, quod in hoc caſu Creditum, non ſolum non eſt liquidum, ſed nec purificatum, vt patet ex ſupra adductis.

Ex quibus DD. concluſerunt Spolium intrare.

DECISIO OCTVAGESIMA Nona.

R.P.D. VBALDO.

Firmana Bonorum de Montanis

Lunæ 8. Aprilis 1585.

SVMMARIVM.

1 *Iudex dicitur ſpoliare quando conſtat de nullitate, & iniuſtitia ſententiæ.*

2 *Notorietas iniuſtitiæ ſententiæ ad effectum Spolii diſcutienda ex eiſdem actis; non autem ex nouiter deductis.*

3 *Sententia vbi ex eiſdem actis apparet iuſta non intrat Spolium, ſi ex nouiter deductis iniuſta detegatur.*

4 *Noua probatio, quando tendit ad confirmationem primæ probationis, dicitur eadem cum prima, ſed non retrotrahitur ad annullandam ſententiam.*

Ad illam autem ſubſtinendam productio originalis inſtrumenti facta poſt terminum, operatur, vt probatio dicatur facta in terminos ſi exemplum fuit productum infra terminum.

PRetendebatur pro parte Montani, ſententiam Locumtenentis Firmani latã ad fauorem Iſabellæ, & Franciſcæ de Montanis ſuper *remed. l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. tollen.* fuiſſe notoriè iniuſtitiam, & conſequenter Iudicem, ſpoliaſſe Montanum, & cum in Rota coram R.P.D. Seraphino cui cauſa ſuper huiuſmodi Spolio commiſſa fuerat, fuiſſet reſolutum, quod dicta ſententia, non poterat dici notoriè iniuſta, ex eo, quia licet Montanus, vti prætenſus fideicommiſſarius poſſideat, tamen erat legitimus contradictor, quia erat aliquid detrahendum per ipſas pupillas, nempe legitima Iulii Cæſaris patris in bonis aui, ideò pro Montano fuit obtentum inſtrumentum ſub delegationis in partibus ad effectum probandi valorem bonorum obuentorum in portione Iulii Cæſaris patris pupillorum in diuiſione facta inter ipſum & fratres, & quia dicta bona excedebant valorem legitimè debitæ Iulio Cæſari, & ex hac probatione dicebatur ſententiam reddi notoriè iniuſtam, quia non erat aliquid detrahendum. Vnde dato ſuper hoc particulari dubio, DD. concluſerunt, quod quamuis ex hac noua probatione prætendi poſſet, ſententiam Locumtenentis Firmani eſſe iniuſtam, non tamen ex hoc Montano competere aliqua actio Spolii,
1 ratio DD. fuit, quia tunc Iudex dicitur Spoliaſſe, quando notoriè conſtat de nullitate, & iniuſtitia ſententiæ, *Felin.*
2 *in c. dilectum, in colum. 1, 2. fall. de reſcript. Aym. conſ. 303.* & notorietas diſcutienda eſt ex eiſdem actis, non autem ex nouiter deductis. *Ioan. Mon. ch. in c. venerabili ſub nu. 2. de ſent. excommun. 6. Card. conſ. 10. ſub nu. 2. verſ. acta autem lib. 4.* Cum igitur ſententia Fir-
3 mana ex eiſdem actis ſit iuſta, ſed ex nouiter deductis detegatur iniuſta, non poteſt intrare Spolium pro Montano intentatum.

Non obſtat, quod cum in actis coram Iudice Firmano iam conſtaret de diuiſione inter fratres, & de portione obuenta Iulio Cæſari in bonis paternis, ſi poſtea
4 probetur illa bona excedere valorem legitimæ debitæ Iulio Cæſari hæc non dicitur noua probatio, ſed potius eodem primo tendat ad confirmationem primæ probationis, *ad not. per Bal. in l. 1. de fide inſtrum. Dec. in auth. ſi quis in ali.*

aliquo num. ſecundo, & tertio. C. de eden. quia reſpondetur, quod ad effectum, vt ſententia dicatur notoriè iniuſta, hæc dicitur noua probatio, nec retrotrahitur ad annullandam ſententiam, ſecus vbi ageretur de ſubſtinenda ſententia, quia tunc productio originalis inſtrumenti facta poſt terminum operatur, vt probatio dicatur facta in termino, ſi exemplum fuit intra terminum productum, & ita procedunt, *notat. per Bart. & alios allegat.*

Non obſtant tradita per *Oldra. conſil.* 150. *num.* 13. quia procedunt, vbi non poteſt litigatori aliqua culpa adſcribi, ſecus in caſu de quo agitur, in quo debebant agentes pro Montano concludenter probare, Iulium Cęſarem conſequutum fuiſſe legitimam ex bonis paternis; etiam reſpectu bonorum relictorum per Montanum ſeniorem ad effectum, vt Montanus iunior diceretur legitimus contradictor.

Ex quibus DD. concluſerunt, non intrare ſpolium per Montanum intentatum.

DECISIO LXXXX.

R.P.D. LANCELLOTTO.

Romana Spolij.

Veneris 9. Iunij 1606.

SVMMARIVM.

1 *Iudex nulliter procedens ſpoliare dicitur,*
Et intrat ſpolium, & ſpoliatus eſt reintegrandus.
Nulla exiſtente ſubbaſtatione competit erectio ſpolij.

2 *Pro legato competit via exequutiua. Rota tamen tenet contrariam opinionem.*

3 *Dic procedere, quando heres negat, ſecus autem quando illud non negat.*

4 *Statutum Vrbis in cap. 86. lib. 1. de exequut. teſtam. tanquam ordinarium, non habet locum extra Curiam Capitolinam, Ordinatorium dicitur Statutum vrbis, vbi dat modum procedendi, & exequutio tribuitur Iudicibus Capitolinis.*

CVM extrema ſint ſufficienter probata, neque contrauertantur Domini dixe-
1 runt Moniales eſſe reſtituendas, tanquam ſpoliatas facto Iudicis nulliter procedêtis *cap. dilectus il primo cum ibi not. per Felin. de reſcript. Aym. conſ.* 3. *num.* 8. *& conſ.* 124. *num.* 4. & ſæpè decisum fuit, & in ſpecie, quod nulla exiſtente ſubhaſtatione competit actio ſpolij *fuit reſolutum in Cauſa Tiburtina Caſtri Sambuci* 20. *Decembris* 1577. *Coram Clemente Octauo fel. record. & in cauſa Romana Spolij* 21. *Februarij coram R. P. D. meo Iuſto.*

De nullitate autem conſtare videtur ex quo fuit actum via exequutiua, quæ li-
2 cet nonnulli dubitauerint, an competat pro legato, vt apparet ex relatis *per Ioſeph. Ludouic. dec. Peruſin. conſ.* 23. *& per Becc. conſ.* 17. tamen Rota tenet eſſe opinionem negatiuam, *vt fuit reſolutum in cauſa Mediolanenſi legati* 30. *Octobris* 1585. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio, & in cauſa Romana Legati quinta Maij* 1599. *coram Reuerendiſſimo Paeen.* quam etiam comprobat *Menoch. de adipiſ. poſſeſ. remed.* 4. *num.* 694.

Neque obſtare, quod procedat hoc,
3 quando hæres negat teſtamentum, ſecus autem quando illud non negat *ex Suarez, & alijs allegat. per Becc. d. conſ* 17. *num.* 5. quia hæc fuit opinio illorum, qui tenent poſſe agi exequutiuè pro legato; Qui dicunt ideò magis procedere, quando teſtamentum non negatur, ſed cum Rota aliam ſententiam indifferenter ſequatur, neque etiam eſt admittenda dicta ampliatio contrariæ Concluſionis.

Neque etiam obſtare Statutum Vrbis *cap.* 86. *lib.* 1. *de exequutione teſtamentorum, &c.* tum quia illius forma non fuit ſeruata, tum quia tanquam ordina-
4 torium, non autem deciſorium, cum det modum procedendi, & exequutio tribuatur Iudicibus Capitolinis extra illam Curiam, non eſt ſeruandum, vt de eodem ſtatuto deciſum fuit *in cauſa Romana hæreditatis* 20. *Nouembris* 1591. *coram R. P. D. Penia &c.*

DECI-

Iniuſtitia verò latè apparebat, primo,
5 quia ſententia fuit lata ob lineam finitam, & finis lineæ non fuit probatus, prout debebat per ipſum Rectorem agentem ad recuperationem domus, *Seraphin. deciſ. 1458. in princip.* vbi aliæ plures allegantur, maximè cum linea ſemel extiterit, iuxta diſtinctionem, de qua *per Doctores in l. ex facto, §. ſi quis autem, vbi præſertim Ripa, ff. ad Trebellian. & in ſpecie Rota in illa Ferrarien Bonorum, 2. Nouembris* 1605. *coram Reuerendiſſimo Attrebaten. & in prædicta Ariminen. Deuolutionis, 16. Februarij* 1601. *coram Reuerendiſſimo Domino meo Damaſceno.*

In confeſſio, namquè eſt inter partes Hieronymum Victorellum primum acquirentem reliquiſſe poſt ſe tres filios, videlicet Triphonem, Bernardinum, & Franciſcum, quorum mors non eſt probata per ſimplices atteſtationes Parochorum in ſummario Rectoris num. 4.
6 cum fidem non faciant ex vulgaribus, nec reſpectu Triphonis ex duobus teſtibus dicto ſummario num. 5. cùm non ſint in actis, neque de actis, nec iurauerint parte citata, minuſque doctum fuit, quod prædicti deceſſerint ſine filiis, ad quod nihil facit fides vnius Parochi dicto num. 4. quia non probat, vt dictum eſt, & loquitur tantum de Bernardino,
7 & ſic non releuat, cum hæc negatiua ſit probanda reſpectu omnium.

Non obſtat deciſio Puteı 43. lib. 1. in nouis, quia loquitur de conditione ſi ſine filijs, reſpectu vnius ſingularis perſonæ, cuius conditionis purificatio præſumitur, niſi exaduerſo probetur filiorum exiſtentia, contrarium autem tenet Rota in hac ſpecie, vbi Dominus directus agit ad deuolutionem, ob finem lineæ ex prædictis.
8 Secundò, quia non fuit probata identitas dictæ domus in emphyteuſim conceſſæ, prout de illa docendum erat plenè, ac concludenter, vt dixit *Rota in Romana Domus Sancti Petri, 6. Nouembris* 1615. *coram me*, eoque magis, cum ipſi de Blanchis haberent etiam illam domum propriam illi contiguam, vt conſtat ex inſtrumento emptionis factæ à dictis fratribus de Victorellis, 23. Octobris 1561. & ex ſententia per Auditorem Camerarii, & Magiſtros viarum lata de anno 1563. in ſumm. de Blanchis num. 3. & 4. & Rectoris num. 3.

Et ita reſolutum vtraque parte informante.

DECISIO XCII.

CORAM CARDINALI MELLINO.

Mediolanen. Pecuniaria.

Mercurij 27. Ianuarij 1593.

SVMMARIVM.

1 *Contractus talis iudicari debet qualis à partibus nominatur.*

Sed non procedit quando pacta repugnant, tunc enim attenditur potius qualitas pactorum, quam denominatio contrahentium.

2 *Pactum de redimendo regulariter apponitur in fauorem venditoris.*

Quod venditores cogantur redimere, repugnat naturæ dationis in ſolutum, & tale fructum facit præſumi contractum ſimulatum.

Pactum cogens venditorem cenſum ad illud redimendum, facit contractum ſimulatum.

3 *Datio in ſolutum obtinet vim emptionis, & venditionis.*

Commodum, & incommodum rei venditæ poſt factam venditionem, ſpectat ad emptorem.

Vbi adeſt pactum, quod non redimente venditore rem venditam infra certum tempus emptor poſſit illum vendere alteri, & ſi vendatur minus venditor teneatur illum plus ſuo emptori reſtituere venditio prima dicitur ſimulata.

4 *Venditio præſumitur ſimulata, vbi bona remanſerunt in cataſtro ad nomen ipſius venditoris.*

Et vbi venditor remanſit in poſſeſſione bonorum venditorum.

5 *Sed non arguitur ſimulatio, vbi venditor remanet in poſſeſſione titulo locationis.*

Dic verum niſi aliud ſuadeant coniectura.

6 *In locatione non conueuit ſoluere penſionem antequam incipiat locatio.*

Venditor pro eo tempore, quo erat Do-

minus, non tenetur ad ſolutionem penſionis.

7 *Locatio præſumitur ſimulata, vbi penſio non eſt proportionabilis ad fructus bonorum locatorum, ſed correſpectiua ad intereſſe pecuniarum, pro quibus quis accipit in ſolutum rem, quam poſtea locauit.*

8 *In locationibus non debet fieri pactum, quod non poſſit peti remiſſio ex cauſa belli, peſtis, tempeſtatis, vel alterius caſus fortuiti.*

9 *Onerum ſolutio rei locatæ, ſpectat ad Dominum non ad conductorem.*

10 *In datione in ſolutum non habet locum ſimulatio.*

Contraria opinio eſt verior, vbi concurrunt coniecturæ.

Eædem rationes, ex quibus præſumitur emptio ſimulata militat in datione in ſolutum.

11 *Simulatio non intrat in venditione, vel datione in ſolutum, niſi adſit etiã modicitas pretij.*

Imo intrat etiamſi pretium conuentum non ſit modicum, vbi adſunt aliæ coniecturæ.

12 *Obligatio præcedens extinguitur per dationem in ſolutum.*

Domini perpenſis diligenter omnibus clauſulis huius contractus, cenſuerunt in eo ſimulatè fuiſſe appoſitum nomen dationis in ſolutum, & fuiſſe pignoratitium, & illicitum, moti fuerunt, quia licet regulariter contractus
1 iudicetur talis qualis, à contrahentibus nominatur, *Bartol in l. eotem, §. qui maximos, ff. de public. & vectig. Oldrad. conſil.* 159. *in primo dub. Aretin. conſil.* 155. *in principio*, tamen hoc non procedit, quando pacta repugnant, *l. vbi ità don. ff. de donation. cauſ. mort. cap. conſtitutus de relig. domib. & ibi Abbas num.* 22, *Roman. conſil.* 509. *Dec. conſil.* 304. *num.* 2. attenditur enim potius qualitas pactorum, quam denominatio contrahentium, *Baldus in rubric. C. de iur. emphyteut. num.* 10. *Iaſ. in l. prima. num.* 45. *C. de iur. emphyteut. Afflictus deciſ.* 72. *num.* 9. *&* 10. *Tiraquel. de retract. conſanguin. §.* 20. *gloſ. prima, num.* 11. *Bellon. conſil.* 21. *num.* 7. *&* 6.

In hoc autem contractu Dominis videbantur multa concurrere, quæ repugnant dationi in ſolutum, & illum arguunt pignoratitium, & primò conſiderabatur pactum redimendi infra ſex annos, quod non eſt appoſitum in fauorem venditorum vti regulariter appo-
2 nitur, quia venditores cogantur redimere, quod arguit ſimulationem, & repugnat dationi in ſolutum, *Summ. Angeli in verſic. vſura il primo, num.* 66. *Silueſter in verſic. vſura il ſecondo, quæſt.* 15. *verſic.* 3. *Couarruu. lib* 3. *variarum reſolutionum, cap.* 9. *ſub num.* 3. *verſic.* 4. ex prænotatis, & in ſimili pacto appoſito in contractu cenſus, fuit pluries reſolutum, & nouiſſimè in *vna Vrbeuetana Cenſus coram R. P. D. Seraphino.*

Conſiderabant etiam Domini, quod Andreas reſeruat ſibi facultatem cogendi venditores ad redimendum bona data in ſolutum, & ſi poſt denunciationem venditores eſſent negligentes, vel recuſarent comparere, & ſoluere pretium ſuccedit aliud pactum, quod liceat emptori vendere plus offerenti, & ſin minus vendantur eo precio, quo ipſe emit, poſſet petere reſiduum, quod pactum oſtendit Andream non habuiſſe animum emendi, & eſt contra ſubſtantiam dationis in ſolutum,
3 in qua cum obtineat vim emptionis, *l. eleganter, ff. de pignoribus actis*, commodum, & incommodum ſpectant ad emptorem, *l. prima, & ſecunda, ff. de pericul. & commod. rei vendic. Silueſter in loco citato, num.* 2. *Angel. num.* 68.

Placebat quoque Dominis alia coniectura ſimulationis, quod bona data in
4 ſolutum ſemper remanſerunt in æſtimo venditorum, *Bald. quæſt.* 438. *col.* 2. *vol.* 5. *Roland. à Vall. conſ.* 40. *num.* 35. *vol.* 2.

Præterea fuit conſiderata alia coniectura, quod venditores remanſerunt in poſſeſſione bonorum in ſolutum datorum, *l. ſicut, §. ſuperuacuum, ff. quib. mod. pig. vel hypotec. ſolu.* Et licet non arguatur ſimulatio, quando venditores remanent in
5 poſſeſſione ex inſtrumento locationis, *Roman. conſil.* 304. *num.* 3. *Imol. in cap. illo vos, num.* 17. *de pignor. & fuit deciſum in vna Neapolitana Cenſus, 4. Decembris* 1579. *coram bonæ memoriæ Epiſcopo Lauretano*, tamen iſta

limi-

limitatio ſublimitatur, niſi alind ſuadeant coniecturæ, *Roland. dicto conſil.* 40. *num.* 44. quæ hic plures concurrunt, nam iſti contractus dationis in ſolutum, & locationis fuerunt initi
6 quarta Februarii, & idem pactum, quod locatio, & ſolutio penſionis incipiant à die Sancti Martini 11. Nouembris præcedentis, quod non conuenit contractui locationis, quia venditor pro eo tempore, quo erat Dominus, non tenetur ad ſolutionem penſionis, *l. ſi quis fundum, §. vltimo, ff. de locat. Pariſius conſil.* 54. *num.* 76. *volum. primo.*

Secundò, penſio non eſt proportio-
7 nabilis ad fructus bonorum locatorum, ſed potius eſt correſpectiua ad intereſſe pecuniarum ad rationem quatuor pro centenario, *Ancharan. conſil.* 257. *volum. vltim. Ioannes de Anan. conſ.* 58. *columna ſecunda, Natta conſil.* 198. *num.* 14. *Plott. conſil.* 83. *numero* 8.

Tertiò, adeſt pactum, quod conductores non poſſent petere remiſſionem,
8 ex cauſa belli, peſtis, tempeſtatis, vel alterius caſus fortuiti, quod eſt contra naturam contractus locationis, *l. ex conducto, ff. locat. l. licet, & l. excepto, C. eodem tit. Bello. d. conſ.* 29. *num.* 8.

Quartò, creditores ſoluerunt onera,
9 quorum ſolutio ſpectat ad Dominum, & non ad conductorem, *l. cailes, ff. de via publica, Bala. conſil.* 77. *num.* 6. *volum. primo, Bero. conſil.* 146. *num.* 15. *volum.* 1. *Natt. dicto conſil.* 198. *num.* 11. & 13.

Non obſtat, quod in datione in ſo-
10 lutum, non eſt locus ſimulationi, *Fulgoſ. conſil.* 133. *ſub num. primo, Decius conſil.* 167. *ſub num.* 2. *cum aliis allegatis*, quia Dominus magis placebat contraria opinio, quando concurrunt coniecturæ cum eædem rationes, ex quibus præſumitur emptio ſimulata, militent etiam in datione in ſolutum, *Caſſador. deciſ. ſecunda de vſur Pariſ. dicto conſil.* 54. *num.* 82. *Couarruu. lib.* 3. *variar. reſolut. cap.* 8. *num.* 5.

Non obſtat, quod abſque modicita-
11 te precii non eſt locus ſimulationi, quia licet modicitas precii ſit vrgens præſumptio, tamen etiam ſine modicitate aliæ coniecturæ ſufficiunt, *Roland. dicto conſil.* 40. *num.* 42. *Mohedan. Eugub. conſil.* 74. *num.* 5. & 13. *lib. primo.*

Non obſtat, quod propter moram debitorum potuit taxari intereſſe, quia poſt dationem in ſolutum, non poteſt
12 conſiderari mora cum per dationem in ſolutum obligatio præcedens ſit extincta, *l. ſi quis aliam, ff. de ſolutionib. l. eleganter, ff. de pignor. act. Dec. conſ.* 307. *ſub num.* 9. & c.

DECISIO XCIII.

CORAM CARDINALI MARQVEMONTIO.

Romana Montis Farneſii.

19. *Nouembris* 1610.

SVMMARIVM.

1 *Conuentio ſeruanda eſt.*
2 *Protraxiſſe exactionem quis dicitur eo ipſo, quod tempore conuento non exegit.*
Et ex quo nullam diligentiam adhibuit pro tali exactione.
Praſertim ſi ii, qui diligentiã fecerunt fuerunt ſatisfacti.
3 *Solueri alteri perſonæ, quam vero creditori in opportuno tempore, & loco non liberatur.*
4 *Soluens procuratori habenti mandatum ad exigendum, & quietandum bene ſoluere dicitur, & ac ſi ſoluiſſet ipſi principali liberatur.*
5 *Vbi debetur aliquid annuatim ſolui poteſt fieri ſolutio in principio anni.*
6 *Vbi ſolutio eſt facta poſt captum anni, non dicitur anticipata.*
7 *Debitor poteſt ſoluere ante diem, præſertim volente creditore. & num.* 9.
Quilibet poteſt renunciare illis, quæ ad ſuum fauorem ſunt introducta.
8 *Licet notarius ſtipuletur pro omnibus habentibus intereſſe, tamen totius, qui nullum habet intereſſe non poteſt vti dicta conuentione.*
Intereſſe proueniens ex poſt facto non debet cenſeri deductum in ſtipulationem à notario, qui ſtipulatus

ſuit ad fauorem omnium, quorum intereſt.

9 *Creditor, qui neglexit exigere tempore debito à depoſitario poſt talem negligentiam non dicitur amplius ſequi fidem ipſius debitoris, ſed ſolius depoſitarij.*

10 *Is cui pecunia ex pacto ſunt conſignandæ, dicitur adiectus ſolutioni.*

Et adiecto ſolui debet, vbi principalis intereſt.

Soluens adiecto liberatur, etiam ſi in alio loco, & tempore ſoluat.

Quæ conſiſtunt in dando non variantur varietate loci eſſentialiter.

11 *Vbicumque debitum ſoluitur, affert recipienti vtilitatem.*

Intereſſe tranſmiſſioni pecuniarum de loco ad locum, non poteſt conſiderari, vbi pecunia creditori in loco conuento ſolui debent.

12 *Lex vult creditorem curioſum in procurando exactionem ſui crediti, aut in alijs, quæ ſua interſunt.*

13 *Mercatori dicitur facta ſolutio in Vrbe etiam ſi ipſe velit eam recipere in Ciuitate Placentiæ.*

Mercatori facilè eſt accipere pecunias in vno loco, & eas tranſportare ad alium per litteras cambij.

ROta cenſuit Sereniſſimum Dominum Parmæ Ducem fuiſſe liberatum, Agitur enim de bimeſtri Nouembris, & Decembris in anno 1607. quo tempore non dubitabatur D. Ducem feciſſe ſoluere Ceulo Depoſitario Montis, ratam pecuniæ inter Montiſtas diſtribuendam, & quamuis Ceulus facultatibus poſtea lapſus, quam pluribus Montiſtis non ſatis fecerit, tamen iſte caſus ad ipſos ſpectat, non autem ad Dominum Ducem, quia in pactis in Montis erectione conuentus Depoſitarius debebat ex annuis redditibus Status, & Ducatus Caſtri, & Roncilionis habere ſcuta annua quinquaginta quatuor millia, atque ex illis ſoluere fructus locorum dicti Montis de bimeſtri in bimeſtre, pro rata in fine cuiuslibet bimeſtris hic Romæ liberè, & omni exceptione remota omnibus, & ſingulis Montiſtis, qui dictos fructus recipere voluiſſent, deinde fuerunt addita hæc verba formalia,

Qui verò protraxerint, aut exigere neglexerint de illis eiſdem fructibus maturatis, & non exactis, intelligantur ſequi fidem Depoſitarij; non autem Domini Ducis.

Vndè cum dies ſolutionis dicti bimeſtris ceſſerit in principio menſis Ianuarii, & Montiſtæ protraxerint exigere ſuos fructus, conſequens eſt ipſos ſequutos fuiſſe fidem Depoſitarii,
1 iuxta conuentionem, quæ ſeruanda eſt, *l. iuris gentium, §. Prætor ait, ff. de pactis. l. final. ff. naut. caup. ſtabul. l. prima, ff. de conſtit. pecun. l. cum amplius, in fine, de regulis iuris.*

2 Quod autem Montiſtæ protraxerint conſtat eo ipſo, quod tempore conuento non exegerunt, *Felinus in capit. ſin autem, num. 3. de reſcript. poſt Bartolum, quem allegat conſil.* 103. *volum. primo*, & ex quo per totos Ianuarii, & Februarii menſes, quibus fides, & Argentaria, ſeu Bancharia Ceuli negotiatio durauit non adhibuerit aliquas legitimas diligentias pro conſequenda dicta ſolutione, *iuxta textum, & ibi notata in l. ſed et ſi per Prætorem, §. ſecundo, ex quibus cauſis maior. Aym conſil.* 132. *num.* 4. *Socein. conſil.* 275. *num.* 6. *Menochius conſil.* 518. *num.* 3. *libro* 3. *Roland. conſil.* 12. *num.* 25. *vol.* 4.

Augeturque hæc negligentia, ex quo quibuſdam ex Montiſtis, qui diligentiores fuerunt, fuit ſatisfactum de fructibus iſtius bimeſtris, itavt ſi dum rem protrahunt, vel negligunt exactionem, Depoſitarius factus ſit non ſoluendo, ſuæ negligentiæ expenſum id ferre debeant, *vt ait eleganter Scæuola in l. pupillus, quæ in fraud. credit.*

Neque eſt æquum Dominum Ducem teneri, ex quo hodie pecunia, quam ſoluerit amiſſa ſit, quia non teneretur, nec amiſſa foret, ſi Montiſtæ eam accipere voluiſſent, vt non minus eleganter dixit *Marcellus in l. qui decem de ſolut.*

Non obſtat, quod aſſeritur D. Ducem non fuiſſe liberatum, quia ſolutio facta fuerit alteri perſonæ in opportuno tempore,

Digitized by Google

pore, & loco alieno, *l. qui Romæ, ff.*
de verbor. obligat. l. ſi ſolutiones, ff. de
ſolution. l. 3. & tot. tit. de eo, quod cer-
to loco. Nam quoad oppoſitionem per-
ſonæ, illa parum vrget, quia in ere-
ctione montis fuerat conuentum, vt mor-
tuo Tiberio Depoſitaria, vt vocant i-
ſtius montis pertineret ad eiuſdem Ti-
berii hæredes, vel ſucceſſores in ratione
bancharia, quæ qualitates, cum ambæ
concurrerent in Lælio Tiberii filio, ſe-
quitur legitimam ſolutionem illi fieri po-
tuiſſe, & eo quidem fortius, quia monti-
ſtæ ab eodem Lælio ſæpius exegerunt fru
ctus ſuos.

Nec facit, quod ſolutio non fuerit
facta ipſimet Lælio. Nam ſatis eſt, quod
4 facta fuerit eius legitimo procuratori,
qui habebat mandatum ſpeciale ad re-
cipiendum, & quietandum expreſsè in
hanc cauſam fructuum montis, & dictus
procurator recepit, & quietauit, *l. ve-*
ro procuratori, l. qui hominem, §. ſi
nullo mandato, ff. de ſolution. non de-
bet etiam dici anticipatè facta ſolutio,
quia in erectione fuerunt promiſſa pro
fructibus, & extinctione locorum mon-
tis annua ſcuta quinquaginta quatuor
millia, & in inſtrumento ſæpè vſurpan-
tur illa verba annuorum ſcutorum, an-
nuæ ſolutionis, annuæ ſummæ, ideo-
6 que de iure poterat Dominus Dux ſol-
uere initio anni, *l. qui hoc anno; vbi*
latè Bartol. & l. cum, qui certarum,
ff. de verbor. obligation. § atſi iſta, in-
ſtit. eodem titulo, §. qui hoc anno, vbi
gloſ. inſtit. de inutil. ſtipulat. vndè cum
annus inciperet die quinta Septembris,
& ſolutio fuerit facta die decima ſecunda
Nouembris, ſequitur eam non fuiſſe
6 anticipatam, præterea cum in eadem
erectione adeſſet ſpecialis prouiſio cir-
ca tempus, quod videlicet, fructus ſol-
uendi eſſent in fine cuiuslibet bimeſtris,
manifeſtum eſt, non poſſe ſubſiſtere,
quod ſolutio fieri à Domino Duce de-
buerit in fine tantum cuiuslibet ſeme-
ſtris. Nam ipſe eſt debitor, & de
pecuniis ipſius, videlicet de redditi-
bus Ducatus, & Caſtri Roncilionis
expreſsè fructus locorum montium de-
bent ſolui.

Nec iuuari poſſunt montiſtæ conuen-
tione inita inter Dominum Ducem, &
Ceulum Depoſitarium, in qua idem De-
poſitarius promiſit ſoluere montiſtis in
fine cuiuslibet bimeſtris, & Dominus
Dux promiſit ſoluere Depoſitario in
fine cuiuslibet ſemeſtris, nam illa con-
uentio facta eſt fauore Domini Ducis,
7 qui hoc non obſtante potuit ſoluere
ante diem non ſolum, quia poteſt quiſ-
que renunciare illis, quę ad ſuum fauo-
rem ſunt introducta, *cap. ad Apo-*
ſtolicam de regular. l. ſi quis in con-
ſcribendo, C. de pactis, gloſ. in cap. ſi
diligenti de foro competen. verum etiam,
quia volente creditore, poteſt ſolui an-
te diem, *l. ſtipulatio iſta, §. inter cer-*
tam, & l. continuus, §. cum ita,
de verborum obligat. l. quod certa die de
ſolut.

Accedit, quod iſta conuentio fuit res
omninò ſpecialis acta inter Dominum
Ducem, & Depoſitarium, poſtquam
erectio montis iam conuenta, & in ſti-
pulationem deducta fuerat, & loca mon-
tium fuerunt vendita habita relatione ad
erectionem, non autem ad iſtam conuen-
tionem, in qua licet notarius fuerit ſtipu-
latus pro omnibus habentibus intereſſe,
tamen omiſſis aliis reſponſionibus ſuffi-
8 cit dicere montiſtas non poſſe vti illa
conuentione, cum ipſorum nihil inter-
ſit, quo tempore Dominus Dux ſoluat
Depoſitario. Nam antequam neglexe-
rint, aut protraxerint exigere habent
ſemper Dominum Ducem obligatum,
ſiue is depoſitario ſoluerit, ſiue non;
Itaut ſi in propoſito Ceulus defeciſſet fa-
cultatibus in menſe Decembris damnum
9 pertinuiſſet ad Dominum Ducem, non
autem ad montiſtas, poſtquam autem
montiſtę neglexerunt, vel protraxerunt
exigere, non ſequuntur amplius fidem
Domini Ducis, & per conſequens, cum
non ſint amplius illius creditores, *ad no-*
tat. per Doctores in l. prima, ff. ſi cert.
petat. non pertinet ad eos, quomodo ipſe
ſoluat Depoſitario, denique intereſſe
montiſtarum in eo conſiſtit, vt fructus
ipſis per Depoſitarium ſoluantur in fine
cuiuslibet bimeſtris, non autem, vt prius,
vel poſterius ſoluantur Depoſitario per
D. Ducem.

Nec viget replicatio montiſtarum,
quod conſtet de ipſorum intereſſe ſuffi-
cienter, ex quo ſi Dominus Dux non ſol-
uiſſet ante finem bimeſtris, pecuniæ
fuiſſent adhuc penes ſuam Sereniſſimam
Celſitudinem, eo tempore, quo Ceu-
lus defecit, & ex illis potuiſſent exol-
ui fructus decurſi locorum montis,
quia reſpondetur, quod iſtud intereſſe

proueniens ex poſt facto, atque ex inopinato euentu, non debet cenſeri deductum à Notario in ſtipulationem ad fauorem Montiſtarum, *l. ſi tibi decem, §. ſi pactus ſim, ff. de pact. l. contractus de reg. iur. Cardin. in Clement. accedens, num. 13. de prabend. Aretin. in §. alteri inſtit ut de inutil ſtipulat.* vltra quod non intereſſet Montiſtarum ſi ſuo tempore exegiſſent, & Dominus Dux, qui ſatisfacerat ſuæ obligationi erga Montiſtas præſtando Depoſitarium, qui ſoluit aliquibus, & poterat compelli, vt omnibus ſolueret, non tenebatur, imò nec debebat expectare eaſum, & aduerſam fortunam Ceuli, qui erat mercator integræ opinionis, *l ſi a bona fidei poſſeſſore, ff. de rei vendicat. l. inter ſtipulantem, §. ſacram de verborum obligation.* vnde cum ille caſus aduerſus contigerit, non debet imputari Domino Duci eo prætextu, quod ſoluerit ante tempus, quia cum id fecerit debitore volente, fecit quod ſibi de iure licebat.

Supereſt tertia obiectio, quod ſolutio facta ſit in Nundinis Placentiæ, cum tamen Romæ eſſet facienda, verum illa facilè tollitur, quia ſiue Ceulus fuerit creditor, iuxta conuentiones inter Dominum Ducem, & ipſum initas ſiue fuerit adiectus ſolutioni, ex quo vigore
10 erectionis pecuniæ erant illi conſignandæ, *l. Iulianus, §. qui fundum de verbor. oblgat. Bald co ſ. 396. lib. 3 Ruin. conſil. 209. num. 8 vol. 1. Rota Genuen. deciſ. 54. num. 4.* & intererat Montiſtarum, vt penès eum pecuniæ remanerent, ad effectum, vt ex illis ſuos fructus in eius banco conſequerentur, *Parıſ.* qui de communi teſtatur *co ſil. 107. num. 32. lib 3.* vtroque caſu facta illi ſolutione, etiam in alio loco contingit Domini Ducis liberatio, *l. 3. §. idem Iulianus, ibique not at gloſ. & Doct & l. is qui certo die, ff. de eo, quod certo loco, Creſcent. deciſ. 2. de ſolution. latè Stracca de adiect. par. 2. num. 61. & ſeq.* & reddit idem Iulianus optimam rationem, quod videlicet, quæ conſiſtunt in dando non varian-
11 tur varietate loci eſſentialiter, & vbicumque debitum ſoluitur adfert recipienti vtilitatem, & licet peti poſſet intereſſe ratione tranſmiſſionis pecuniarum, & electionis loci, quando ſolutio facta fuit adiecto, tamen id nihil eſt in hoc caſu, quia Montiſtarum nihil interfuit, quo loco fieret ſolutio, ipſi enim aliud deſiderare non poſſunt, niſi quod fructus locorum montis ſibi ſoluantur Romæ per depoſitarium in fine cuiuslibet bimeſtris. Id autem conſequuntur, dùm habent bancum Romæ apertum, & depoſitarium ſoluentem, & qui executiuè compelli poteſt, vt ſoluat, & hoc ſtante non ſpectat ad eos, quid inter ipſum Dominum Ducem, &
12 depoſitarium geratur, vel quo in loco fiat ſolutio, & lex vult quidem creditorem curioſum, *l. 3. §. ita ſi ſe in fine, ff. de in rem verſo*, ſed in illis dumtaxat, quę ſua interſunt, *l. vlt. in fin ff de inſtit.* vltra quod ſatis cenſeri debet ſolutum mercatori in Vrbe, quando ipſo volente ſoluitur Placentię, quandoquidem mercatori facile eſt accipere in Vrbe mutuas pecunias reſtituendas Placentię, & è con-
13 tra facilè eſt etiam tranſportare à Placentia pecunias in Vrbem per literas Cambij. Ex quibus omnibus fuit reſolutum Sereniſſimum Dominum Ducem fuiſſe liberatum, &c.

DECISIO XCIV.

R.P.D. PIROVANO.

Romana Repetitionis indebiti.

30. Aprilis 1610.

SVMMARIVM.

1 *Datio in ſolutum facta pro credito nō vero, vel ex falſa cauſa eſt nulla, & num. 2.*

Et etiam ſi prætenſus creditor poterat exceptione remoueri.

2 *Datio in ſolutum eſt ſimilis venditioni. Venditio ueſicit deficiente pretio, tanquam carens ſuo ſubſtantiali.*

3 *Soluens eiquin quo contraxit liberator etiam ſi is alteri cenſum, vel debitum vendiderit, vbi non eſt intimata debitori talis venditio, vel ceſſio, vel aliud de requiſitis, in l. 3. C. de nouatio. non interuenit.*

4 *Vſufructuarius dicitur largo modo Dominus.*

Licet quis ſit vſufructuarius cenſus, tamen cenſus poteſt extingui vero Domino proprietario.

5 *Non ſufficit qualibet ſcientia, vt ex ea quis obligetur; ſed requiritur plena, & perfecta cum omnibus ſuis qualitatibus.*

Conſeſ-

6 *Confeſſio dicitur erronea ubi probatur contrarium illius quod in confeſſione enunciatur.*
7 *Inſtrumentum factum in carceribus, dicitur nullum.*
Dic verum ubi carceratio eſt iniuſta, ſecus ſi ſit iuſta.
Praeſertim ſi in caſum in obſeruantia fuit reſeruata facultas exequendi mandatum, vel extra carceres fuit ratificatum.
8 *Durante cauſa metus carcerationis, idem iudicandum eſt, quod de ipſo metu.*

IO. Paulus Manfredus anno 1574 emit annuum cenſum ſcutorum 16. à Marcello Bertollo cum obligatione Iacobi, & Bartholomęi fratrum de Stuardis, diſtracto deinde fundo ſuper quo erat cenſus conſtitutus, egit Manfredus pro manutentione contra Iacobum alterum ex obligatis, quam ob cauſam carceribus mancipatus Iacobus ſoluit ſcuta centum ad computum ſortis principalis, & biennio poſt reſiduum, & pro complemento reportauit quietantiam a Manfredo per publicum actum.

Anno 1606 mortuo exinde Iacobo, Tarquinia Alicorna filia, & hæres Artemiſiæ ſororis Manfredi, vigore inſtrumenti ceſſionis de dicto cenſu factæ per eundem Mãfredum Artemiſiæ, vſque de anno 1574. egit contra Bartholomęum Stuardum alterum ex obligatis, vti Domina cenſus, ea de cauſa carceratus Bartholomæus dedit Tarquiniæ bona in ſolutum pro concurrenti quantitate ſui debiti.

Reperto vero inſtrumento generalis quietantiæ per Bartholomæum factæ egit Manfredus ad repetitionem indebiti, & cauſa in Rota commiſſa; dubitaui an datio in ſolutum ſubſiſtat in caſu, & ad effectum de quo agitur.

DD. dixerunt dationem in ſolutum non ſubſiſtere, cum facta reperiatur debito nõ
1 ſubſiſtente, & conſequenter ob falſam cauſam, quæ ſolet vitiare dationem in ſolutum, *l. 1. §. hac verba, verſ. proinde, ff. ne vis fiat ei*, vbi nihil debet prodeſſe, *Bart. in l. Fulcinius, num. 122. verſic. hoc tamen intellige, ff. de damno infecto, & Vlpian. in dicto verſic.* proinde idem exiſtimauit ſi prætenſus creditor poterat exceptione remoueri, & optimè conſiderat *Menoch. de retinend. poſſeſſ. remed. 1. num. 37. & 38.* quod propriè applicatur in caſu Bartholomæi, qui tutus erat ſolutione facta per fratrem, ob quam cenſus extinctus remanſerat.

Et ceſſat etiam alia ratione effectus da-
2 tionis in ſolutum, quia cum illa ſimilis ſit venditioni, *l. elegantes in princ. vbi Bart. Caſtr. et Bald. ff. de pign. act. Tiraquel. plures cit. de retract. conſang. §. 1. gloſſ. 14. num. 2.* ſicuti deficiente pretio, venditio deficit tanquam carens ſuo ſubſtantiali, *§. pretium inſtit. de empt. et vend.* eodem modo datio in ſolutum corruit non verificato debito obligati, quod eſt pretium dationis in ſolutum.

Non obſtant, quæ pro parte Artemiſiæ dicebantur de ſubſiſtentia debiti Bartholomæi, cum ſolutio per Iacobum Correum facta fuerit Manfredo non vero Domino cenſus, cuius dominium vſque de anno 1574. titulo venditionis tranſtulerat in Marcellum.

Reſpondetur. n. quod non data notitia debitoribus de tranſlatione dominii per contractum venditionis, vel ceſſionis potuit Iacobus ſoluere Manfredo pretium cenſus pro illius extinctione, prout rectè
3 ſoluit, & liberationem conſequutus eſt ſoluendo ei, eum quo contraxerat, *l. filius, ff. de pact. vbi Bart. Bald. Alexand. Iaſ. et Dec.* dicentes hoc etiam procedere ſi recipiens non eſſet Dominus, *Bart. in l. ſi Vrbana, ff. de cond. indeb. Surd. plures relatus, conſ. 103. num. 2 et deciſ. 60. num. 8.* quæ liberatio magis confirmatur cum ex parte Artemiſiæ non doceatur de requiſitis, vel altero eorum, de quibus in *l. 3. C. de nouat.* ſcilicet conteſtatione, vel partis debiti ſolutione, vel denunciatione.

Nec DD. viſa fuit ſufficienter probata ſcientia Bartholomæi de contractu Artemiſię, num. 2. & 3. quia ex illis non reſultabat explicita ſcientia tranſlationis pleni dominii ad fauorem Artemiſiæ. poterat enim ex cauſis vſuſfructus, vel hypothecæ cenſum poſſidere, quæ licet largo modo
4 de dominio dicantur *Bald. in l. proprietatis, C. de probat. et in l. fœmina, num. 5. de ſecund. nupt.* Non tamen impediebant extinctionem cenſus fieri vero domino, maximè etiam, quia cauſæ illę poterant breui expirare, & ab anno 1575. vſque ad annum 1583. quo cenſus fuit extinctus, nec etiam poſt apparet, quod Artemiſia egerit pro fructibus iſtius cenſus, & propterea non ſufficit qualibet ſcientia, quando agitur, vt ex ea quis obligetur, ſed debet

bet eſſe plena, & perfecta, cum omnibus ſuis qualitatibus, *gloſ. in cap. concordatio- ni in verſ ſeiuerit de appellat. in 6. Natt. conſil. 162. num. 37. & 636. num. 192. Oſaſc. deciſ. 176. Becc. conſ. 37. num. 32. Surd. conſ. 150. in fin. lib. 1.*

Poſtremo dixerunt DD. non obſtare confeſſionem Bartholomæi, de qua in inſtrumento dationis in ſolutum, vbi expreſsè fatetur ſe ipſum, & Iacobum eius fratrem fructus huius cenſus ſoluiſſe Artemiſiæ ceſſionariæ per totum annum 1579. eamque recognouit in dominam cenſus,
6 quia ex deductis in ſummario Bartholomæi num. 1. apparet erronea, ex quo de anno 1577. Manfredus agebat, & exigebat fructus cenſus ſuo proprio nomine.

Præterea iſta ſolutio, & datio in ſolutum fuit facta ad effectum ſe liberandi à
7 carceribus, vt expreſsè legitur in inſtrumento dationis in ſolutum, & conſequenter dicitur nulla metu, ſeu vi carceris, *Menoch de arbitr. lib. 2. caſ. 136. num 4. Odd. de reſt. quæſt. 7. art. 9 num. 28. Rol. conſ. 2. num. 48. vol. 1.*

Et quę dicebantur de *deciſione Domini Cardinalis Platti in Romana Pecuniaria de Ruſpolis* 10. *Maij* 1589. videntur procedere, quando alias conſtaret dictam carcerationem fuiſſe iuſte factam, quia tunc obligatio ad euitandam carcerationem iuſtam, non inualidatur, ſecus in caſu noſtro a quo prouenit carceratio pro debito iam extincto, & conſequenter iniuſto; Et dum Bartholomæum extra carceres eandem dationem in ſolutum ratificauit ex eo non potuit ſe iuuare Artemiſia propter reſeruationem mandati exequutiui contra eundem Bartholomæũ in caſu inobſeruantiæ.

Vnde durante cauſa metus ratione carcerationis idem videtur iudicandum, prout de ipſo metu, *l. ſi quis, ff. de incend. ruin. & naufr. Mandoſ. in proœm. latiſſimè gloſ. facult. in verbo timor* vbi plura exempla cumulat.

Et ita fuit reſolutum. &c.

DECISIO XCV.

CORAM CARDINALI SACRATO.

Romana de Bombellis.

Veneris, 31. Maij 1613.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio data per iudicem priuat aliũ ſua anteriori poſſeſſione.*

2 *Iudex ſubrogatus non tenetur procedere de voto, vt primus fecit.*

3 *Iudex ſubrogatus, tenetur ſeruare formam, quam primus ſeruabat ex neceſſitate impoſita per reſcriptum.*

4 *Voti ſuſceptio poteſt à iudice omitti, vbi reſcriptum non eſt præciſum, & ſimplex, ſed cum clauſula, in articulis ſibi bene viſis.*

5 *Sed votum ſuſceptum non poteſt ſperni.*

6 *Fatalia non currunt durante tempore ad habendum conſilium ſapientis.*

7 *Calculatores in eorum arte dici poſſunt ſapientes.*

8 *Peritorum artis, quam non nouit iudex, conſilium, poteſt iudex requirere, & ſequi tenetur.*

9 *Exequi ſuam ſententiam non poteſt iudex ſubdelegatus ſine commiſſione exequutoriali.*

10 *Facultas data in commiſſione primi iudicis cenſetur repetita in commiſſione ſubrogatoria.*

11 *Concilium Tridentinum diſponens de actorum tranſportatione, non procedit in cauſis profanis.*

12 *Actorum non integra tranſportatio, reddit ſententiam iudicis ad quem nullam etiam de iure ciuili.*

13 *Niſi deficerent acta partis aduerſæ, quæ fuiſſet negligens in tranſportando.*

14 *Negligentia partis in tranſportando acta inducitur per monitionem iudicis.*

15 *Vel per ſeruationem terminorum ſubſtantialium.*

16 *Exequutio, an & quando fieri poſſit poſt in dictas ferias per decretum Viſitatorum carcerum.*

17 *Sententia iniuſta, non poteſt exequi.*

18 *Exequutionem paſſo in vim ſententiæ iniuſtæ, datur manutentio ratione ciuilis poſſeſſionis.*

19 *Declara ſi iniuſtitia ſit valde patens, & notoria, quia tunc æquiparatur nullitati, ſecus ſi dubia, & num. 21. et 26.*

20 *Manutentio datur aduerſus factum iudicis, nulliter, vel notoriè iniuſtè procedentis.*

21 *Iudex ad quem non debet aggredi inſpectionem negocij principalis ad effectum manutenendi eum, qui paſſus fuit*

Digitized by Google

ſum ad exequutionem, quando iniuſtitia dubia eſt, ſed tantummodo ſi grauamen ſit patens, & notorium.

22 *Remedium ordinarium aduerſus exequutionem per iudicem iuris ordine factam non eſt manutentio, & num. 26.*

23 *Sed eſt reſtitutio in integrum, vbi prætenditur res iudicata.*

24 *Vel reuiſio in petitorio, vbi denegatur appellatio, ad effectum ſuſpenſiuum.*

25 *Appellatio quoad effectum ſuſpenſiuum denegatur in iudicijs poſſeſſorijs, & obligationis Cameralis.*

27 *Exceptiones concernentes non ius in proprietate, quando admittantur in remedijs ſpolij l. fin. quorum bonorum obligationis cameralis, & ſimilibus.*

28 *Manutentio ſi daretur indiſtinctè immiſſionem paſſo iudiciorum ordo confunderetur, & fruſtra lex denegaret remedium appellationis, & nu. 30.*

29 *Appellationis remedium eſt ordinarium, et fauorabile.*

30 *Manutentionis iudicium eſt extraordinarium, & ſummariſſimum, & in eo ſolent admitti leuiores probationes.*

31 *Manutentio dependens à cognitione negotij principalis non expeditur, niſi cum negotio principali.*

32 *Iudex moueri nō poteſt ex ijs, quæ ſunt extra acta.*

33 *Iniuſtitia executionis patens eſt, ſi illius iuſtificatio totaliter in actis deficiat.*

34 *Ius de ſui natura certum eſt.*

35 *Exceptioni, quæ non eſt de natura illius iudicij, et admittitur, ſi non ſit dubia, obſtat dubietas, tam facti, quam iuris.*

36 *Dubietas iuris ad effectum fauorabile, vt ne recedatur à forma ordinaria iudiciorum, æquiparatur dubietati facti.*

37 *Poſſeſſor totalite pendente manutenendus eſt.*

38 *Iudex præſumitur ritè, et rectè iudicaſſe.*

39 *Actor immiſſus à iudice ſubſtinet vires rei, adeovt non teneatur ad aliquam probationem.*

40 *Iuſtè poſſidet, qui auctore Prætore poſſidet.*

IOannæ, dandum eſſe mandatum de
manutenendo fuit reſolutum, quia con
ſtat de eius poſſeſſione ex immiſſione ei
data per R.P.D. Macchiauellum iudicem,
1 qui potuit priuare Helenam eius anterio-
ri poſſeſſione, *Angel. in l. quis vniuerſas,*
§. item cum Prætor in fin. ff. de acquir.
poſſeſſ. Imol. in l. clam poſſidere, §. qui
ad nundinas, num. 1. verſ. ſi autem occu-
paſſet iuridicè, ff. eodem tit. Dec. conſil.
103. *num. 1. verſ. ſed tunc inſurgit, Mo-*
bedan. deciſ. 4 num. 4. de reſtitut. ſpoliat.
quæ autem fuerunt pro parte Helenæ de-
ducta ad docendum, quod iudex, neque
ritè, neque rectè proceſſit viſa fuerunt
non obſtare.

Et primo, quod D. Macchiauellus pro-
ceſſerit abſque voto Rotæ, quod facere
non poterat, tum quia fuit ſubrogatus in
locum bon. mem. D. Alberi, qui iam cæ-
perat procedere cum voto Rotæ, tum ex
particulari commiſſione D. Macchiauello
directa, quod deberet procedere de voto
Rotæ.

2 Nam quantum ad primum fuit reſpon-
ſum nullo iure caueri, quod ſi vnus iudex
incæpit procedere de voto, alius in eius
locum ſubrogatus teneatur id facere, &
3 quod dicitur ſubrogatum teneri ſeruare
formam, quam ſeruabat ille, in cuius lo-
cum eſt ſubrogatus, *ex Felin. in cap. cum*
dilecta num. 7. ampliat. 7. de reſcript. cum
alijs allegat. procedit quando ille primus
ſeruabat illam formam ex neceſſitate, puta
quia ſic ſibi demandatum fuerat, vt pro-
cederet ſub illa forma, vt exemplificat
Felin. loco allegato.

Quo vero ad commiſſionem directam
d. Macchiauello, fuit reſponſum, quod
Commiſſio non fuit præciſa, & ſimplex,
quod deberet procedere de voto Rotæ,
ſed addita fuerunt illa verba, in articulis
ſibi benè viſis, & proinde potuit D. Mac-
4 chiauellus, in articulis, qui ſibi non vi-
debantur digni deciſione Rotali, omitte-
re ſuſceptionem voti Rotalis; & licet re-
plicaretur, quod d. Macchiauellus nedum
omiſit ſuſcipere votum Rotale, ſed in ali-
quibus proceſſit contra deciſiones Rotæ
factas ad conſultationem D. Alberi ante-
rioris iudicis in hac cauſa, quod non vi-
detur potuiſſe facere, quia clauſula arbi-
5 trio, refertur ad ſuſceptionem voti Rota-
lis, hoc eſt vt poſſit illud non ſuſcipere,
non autem vt poſſit, poſtquam ſuſceptum
eſt, ſperni, viſum fuit motiuum non ſubſi-
ſtere in facto, quod ſcilicet dictus Mac-
chia-

chiauellus contrauenerit deciſionibus Ro-
talibus, vt latè fuit deductum per infor-
mantes pro Ioanna comparando ſenten-
tiam cum deciſionibus.

Secundò dicebatur de nullitate ſenten-
tiæ D. Macchiauelli, quia fuit lata poſt
lapſum fatalium, ſed inter alia placuit illa
6 reſponſio, quod durante tempore ad ha-
bendum conſilium ſapientis non currant
fatalia, *Corn. conſ. 182. num. 3. lib. 3. Ruin.
conſ. 172. num. 8 lib. 4. & conſ. 77. num. 1.
lib. 5. Gabr. tit. de arbitr. concluſ. 4. num. 3.*
7 In propoſito autem caſum negotium pen-
det coram calculatoribus, qui & ipſi in
eorum arte poſſunt dici ſapientes, & ex-
quiritur illorum conſilium, ſicut & cæte-
8 rorum peritorum artis, quam non nouit
index, qui propterea tenetur illud ſequi
iuxta notata *in cap. fraternitatis, et in
cap. fin. de frig. et malef. facit tex. in cap. fin.
de haret. in 6. vbi DD.*

Tertiò opponebatur, quod D. Mac-
chiauellus exequutus fuit ſuam ſententiam
abſque commiſſione exequutoriali, quod
9 non poteſt facere iudex ſubdelegatus,
Caſsador. deciſ. 13. num. 4. de reſcript.
10 fuit reſponſum, quod facultas exequendi
fuit data in prima commiſſione directa D.
Albero, vnde cenſetur repetita in com-
miſſione ſubrogatoria Domini Macchia-
uelli *ad deciſ. Caſsad. 8. de reſcript. Aegid.
deciſ. 41. Rot. in cauſa* Ciuitatis Caſtelli
*penſionis inter impreſſ. deciſ. 44. num. 2.
et in Romana Societatis officij relata in
deciſ. 321. par. 1. diuerſ.*

Quartum obiectum fuit de non integra
aſportatione actorum, & ſignanter de
quadam declaratione facta per Helenam,
quod volebat habere vineam pro dote,
quæ declaratio multum faciebat ad cau-
ſam, vnde inferebatur ſententiam, tan-
quam minimè viſis actis per iudicem pro-
11 batoriis, etiam ſine Concilio Tridentino,
quod non habet locum in cauſis propha-
nis, *vt in Romana Lignorum, 23. Iunij
1603. coram me* fuit dictum, de iure ciuili
12 fuiſſe nullam *ad l. properandum; C. de
iud. vbi Bart. et alij*, ſed fuit reſponſum
13 obiectum non procedere quandocumque
pars, quæ dat de non integra tranſporta-
tione fuit negligens in tranſportando,
*Riminal in l. 2. num. 12. verſ. limita
etiam, Cagnol. num. 70. C. de eden. Felin.
in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ, num. 18.
in prima limitat. de conſtit. Rota in cauſa
Maioricen. officii Pænitentiariæ, et Ca-
nonic. 4. et 18. Februar. 1591. coram Gyp-
tio. et in ſupradicta Romana Lignorum
14 coram me*; Et licet ad inducendam præ-
ſumptam negligentiam requiratur moni-
15 tio iudicis, *Cagnol. ad d. num 70.* atta-
men cum in propoſito caſu fuerint ſerua-
ti termini ſubſtantiales contra Helenam,
viſum fuit hoc operari effectum monitio-
nis, vt fuit dictum in dicta *Maioricen.
officii Pænitentiariæ, et Canonicatus,
4 et 18. Febr. 1591. coram bon. me. Gyptio,
et in cauſa Romana Vineæ, 19. Nouemb.
1603. coram R. P. D. Decano.*

Quinto fuit oppoſitum, quod poſſeſſio
fuit capta 22. Decembris, & ſic penden-
tibus feriis Natiuitatis D. N. indictis per
decretum Viſitæ Carcerum, ſed omiſſo
16 an iſtud decretum afficiat iudices, qui
non interfuerunt in dicta viſitatione, ex
quo neque reperitur publicatum, vel a-
lias particulariter intimatum, iuxta not a-
ta in *Auth. vt fact. non contest. verſ. cur
autem culpabimus eos, et per tot. Alex.
conſ. 73. num. 8. lib. 3. Caſtrenſ. conſil. 51.
num. 2. lib. 1. Roland. conſ. 8. num. 2. cum
plurib. ſeqq lib. 3. Barbat. in cap. 2. n. 60.
verſ. et nihilominus, et num. 61. in fine,
de conſtit. Gabr. tit. de leg. concl. 4. nu. 6.
Theſaur. deciſ. 249. num. 6. 7. et 10. Rota
in cauſa* Calaguritana *Benef. S Andreæ,
17. Martii 1593. coram bon. mem. Card.
Blanchetto.* Omiſſo etiam an importet
nullitatem actus, vel ſolum, quod con-
traueniens mereatur pænam, ex quo per
dictum decretum, neque datur poteſtas
alias non habenti, neque adeſt decretum
annullatiuum, iuxta notata per *gloſ. in
Clem. 1. verbo inhibentes, de iurepatron.*
ceſſare viſa fuit difficultas, quia dictum
decretum loquitur de exequutionibus,
quæ fiunt pro debitis, vt patet ex illis ver-
bis ibi, nullus impoſterum poſſit reali-
ter, nec perſonaliter moleſtari, neque
carcerari pro debito ciuili; Ioanna autem
non fuit immiſſa in poſſeſſionem Vineæ,
de qua agitur pro debito Helenæ, et tan-
quam illius creditrix; ſed tanquam hæres
fratris ſtante, quod Helenę, quæ prædictam
Vineam retinebat iure pignoris iam erat
ſatisfactum.

Denique pro parte Helenæ ſententia
17 dicebatur iniuſta ex multis, qua iniuſtitia
18 ſtante minimè potuit exequutioni deman
dari, & tali caſu competit manutentio ra-
tione ciuilis, qua non ſpoliatur poſſeſſor
per factum iudicis iniuſte procedentis, vt
fuit deciſum in cauſa *Gerunden. Benef. 2.
Iun. 1602. coram R. D. Decano*, & in aliis.

Super

19 Super hoc conſiderarunt DD. quod illæ deciſiones procedunt, quando iniuſtitia eſt valde patens, & notoria, quæ tunc æquiparatur nullitati, *cap. inter cætera, cum ibi not per Scriben. de re iud. Abb. in cap. fraternitatis num. 18. de frig. & maleſic. Crauett. conſ. 302. num. 2. Rol. conſ. 6. num 37. cum duob. ſeqq. lib. 3. Caſar. de Graſſ. deciſ. 2 num. 7. de ſolut. Rota in Romana Spolij de Pinis 31. Ian. 1605. coram Reuerendiſſimo Bononien.*

20 Proinde ſicut aduerſus factum iudicis nulliter procedentis competit manutentio, quia non videtur facere tanquam priuatus, *Corn. conſ. 193. num. 4. lib. 3 Rota in cauſa Perinen. & Adrien. Beneficij, 4. Iulij 1584. coram bon. mem. Card Seraph. relat. inter diuerſ impreſſ. deciſ. 802 num. 7. verſ. quia pro reſponſione, par. 1. et in cauſa Sancti Seuerini beneficiorum, 20. Decembris 1610. coram me*; & ita competere debet aduerſus factum iudicis notoriè iniuſtè procedentis, etiam ſi aliàs ſeruet ordinem iudicii in procedendo.

21 Verum, quando prætenſa iniuſtitia eſt dubia, non debet iudex ad quem aggredi inſpectionem negotii principalis ad effe-
22 ctum manutentionis illius, qui paſſus fuit exequutionem, quia manutentio non eſt remedium ordinarium, quod debet lex aduerſus exequutionem per iudicem ſer-
23 uato iuris ordine factam, ſed reſtitutio in integrum, vbi prætenditur res iudica-
24 ta, vel reuiſio in petitorio, vbi alia denegatur appellatio ad effectum ſuſpenſiuum, prout denegatur in iudiciis poſſeſſoriis, exequutione obligationis Cameralis, & ſimilibus, & proinde cum manutentio,
26 non ſit remedium ordinarium in hoc iudicio, non debet iudex, ad quem illo vti aduerſus factum iudicis a quo, niſi grauamen ſit patens, & notorium, & videmus in ſimili, quod in iudicio ſpolii, in remediis, *l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. tollen.*
27 quorum bonorum exequutionis obligationis Cameralis, & aliis, quia exceptiones concernentes non ius in proprietate minimè ſunt de illorum iudiciorum natura, & ita demum admittuntur ſi in continenti, & clarè probentur, ſecus ſi ſint dubiæ, & requirant altiorem indaginem, vt per *Scribentes in d. l fin. C. de edict. Diu. Adrian. tollen. et in l fin. C. quorum bonorum*, vbi præcipuè *Bart. et Salicet. in princip. Rip. in rubr. ff. de pign. num. 19. Ponta. tract. de ſpol. lib. 3. cap. 3. num. 128. Menoch. de adipiſcend. remed. 3. num. 180. Rota in cauſa Romana Grani 21. Iunii 1574. coram Robuſterio inter diuerſ. impreſſ. deciſ. 627. num. 3. par. 1.*

28 Alias ſi iſta praxis ita indiſtinctè admitteretur, prout modernis temporibus ab aliquibus prætenditur confunderetur or-
29 do iudiciorum, & fruſtra lex denegaret remedium appellationis ordinarium, & fauorabile, *Bald. conſ. 148. num. 10. et 11 lib. 1. Odd. tract. de reſtit. in integr. q. 17. art. 5. num. 64. Purpur. conſ. 89. num. 1. Lancellott. de attentat. par. 2. cap. 12. nu. 130. in præfat. Surd. dec. 38. num quarto,*
30 Si alio extraordinario ſummariſſimo, & in quo ſolent admitti leuiores probationes, *Alexand. conſil. 103. num. 3. lib. 7 cum aliis per Menoch. de retinend. remed. ult. num. 34. Rota in cauſa Pacen. penſionis, 1. Iulii 1596. coram bon. memor. Card. Pamphilio, et in cauſa Lucana bonorum, 17. Iunii 1602. coram me*, poſſet reuocari. quod ſeruata forma iudiciorum factum eſt.

31 Et prædicta corroborantur alio medio, nempè quod quando manutentio dependet a negocii principalis cognitione, tunc non expeditur manutentio, niſi cum ipſo negocio principali, *Lancellott. de attentat. cap. 24. quæſt. 19. num. 4. Rota in cauſa Siracuſana Abbatiſſatus, 1. Decembris 1597. coram Corduba tr. Vlixbonen. declarationis concordiæ, 5. Maii 1599. coram Iuſto, et in Romana Officiorum, 4 Iulii 1601. coram bon. memor. Card Pamphilio.*

In propoſito igitur, cum manutentio illius, qui paſſus eſt exequutionem a iudice, qui proceſſit iuris ordine ſeruato, dependeat a negotio principali, hoc eſt a iuſtitia, vel iniuſtitia, non debet expediri, niſi cum ipſo negocio principali per ſupraſcripta.

Non obſtat, quod iniuſtitia ſit patens eo ipſo, quod exequutio non iuſtificatur
32 ex actis, cum iudex non poſſit moueri ex iis, quæ ſunt extra acta, vt latè dixit *Rota in cauſa Romana hæreditatis, 17. Iunij coram me*, & alibi ſæpè, quia re incidit in ea, de quibus ſupra, nempè eſſe
33 verum, ſi iuſtificatio totaliter deficiat, & ita reſultet notorium, & patens grauamen in exequendo.

Sicut etiam minimè refragatur, quod ex quo iudex non potuit moueri ex iis, quæ ſunt extra acta, dubietas reducatur ad merum ius, ex quo non expectat poſt ſe aliquam probationem facti, ius autem

de

Digitized by Google

34 de ſui natura eſt certum, *Bald. in l. ancilla, num. 2. C. de furt. Oldr. conſil. 279. num. primo, Natt. conſil. 502. num. 9.* Et conſequenter ille, qui dat de iniuſtitia exequutionis afferendo proceſſum, videatur incontinenti, & patenter probare ſuam intentionem.

35 Quia reſpondetur, quod quando allegatio, ſiue exceptio minimè eſt de natura illius iudicii, in quo fit, ſed ita demum admittitur, ſi non ſit dubia, quod tunc reiicitur, ne dum propter dubietatem facti, ſed etiam propter dubietatem iuris, vt fuit dictum *in Romana de Peruſchis, 30. Maij 1580. coram Robuſterio, & in cauſa Concben. Beneficij, 4. Maij 1611. coram me,* & meritò, quia
36 dubietas iuris ad effectum fauorabilem, prout eſt iſta, quod non recedatur à forma ordinaria iudiciorum, &c. debet æquiparari dubietati facti, *Felin. in cap. de quarta, num. 27. de reſcript. Curt. iun. conſ. 150. num. 15. Caph. conſ. 467. num. 32. Capye. deciſ. 10. num. 20. Becc. conſ. 95. num. 20.*

Non denique facit, quod ille, qui paſſus fuit exequutionem habeat fundatam intentionem in ſuo primæuo ſtatu, in quo tota lite pendente ſit manutenendus ad *§. retinendæ inſtit. de interd. cum vulgar.* & propterea aduerſario incumbat onus probandi immiſſionem, & quidem iuſtam, cum alias iniuſta non debeat ſibi ſuffragari, & ſic videatur, quod onus probandi iniuſtitiam incumbat illi, qui obtinuit exequutionem, non autem illi, qui eam paſſus fuit. Vnde infertur, quod ſi adeſt aliqua dubietas, illa facit contra illum, qui obtinuit exequutionem, non autem pro;
38 quia reſpondetur, quod, ſtante præſumptione iuris, quæ concomitatur nouum factum iudicis, etiam pro illo præſumitur, quod rectè fuit functus officio ſuo, *l. 2. cum ibi not. C. de offic. ciuil. iud. Abb. conſil. 41. num. 2. verſic. præſumitur, lib. 1. Alexand. in l. qui Romæ, §. duo fratres, num. 10. ff. de verbor. obligat. Cranett. conſil. 188. num. 8. cum alijs per Gabriel. tit. de ſentent. concluſ. 5. in*
39 *princip.* non attenditur ille primæuus ſtatus, ſed iſte nouus, per quem ille, qui alias erat actor ſuſtinet vices rei, nec tenetur ad aliquam probationem, vt eſt bonus *textus in l. cum de indebito, ff. de probat.* & fuit latius dictum in cauſa *Comen. Decimarum, die 8. Iunij 1602. coram me,* & proinde, cum ille, qui prius erat reus, fiat actor, debet docere de ſuo iure, vel via ordinaria, & petitorio, vel quatenus aggrediatur viam extraordinariam manutentionis, docendo incontinenti de iniuſtitia abſque vlla dubietate facti, vel iuris, aliàs immiſſus eſt manu-
40 tenendus, quia iuſtè poſſidet, qui auctore Prætore poſſidet, *l. iuſtè poſſidet, ff. de acquirend. poſſeſſ. cum alijs ſupra in princ. allegat.*

Iniuſtitia verò ex multis deducta pro parte Helenæ, viſa fuit pluſquam dubia ex replicatis pro parte Ioannæ, quapropter DD. reſeruauerunt videre ſuis loco, & tempore.

DECISIO XCVI.

R. P. D. M. ANDREA.

Beneuentana Bonorum.

Lunæ, 4. Maij 1615.

SVMMARIVM.

1 *Vbi iudex nulliter, vel iniuſtè proceſſit immittendo aliquem in poſſeſſionem, ſi priuatus poſſeſſione non habuit ſe pro ſpoliato debet in ea manuteneri.*

2 *Statutum Beneuentanum prohibet minoris, vel mulieres fideiubere pro patre, vel marito, alias mandat, quod talis obligatio, etiam iuramento firmata ſit nulla.*

3 *Statuta recipiunt interpretationem à iure communi.*

Ius commune prohibet mulieres fideiubere etiam pro patre.

Minores maſculi, vel pupilli non prohibentur fideiubere pro patre.

Relatio non fit ad omnia vbi induceretur iurium correctio.

4 *Statutum debet reſtringi quantum ſit poſſibile, vt minus corrigat ius commune, etiam verba impropriando.*

5 *Manutentio conceditur, quando iudex notoriè iniuſtè proceſſit, aliàs remedium nullitatis eſſet ſublatum.*

Obligatio filij pro honore paterno, ne ſcilicet detegatur periurus, & mendax, ex quo donauit bona filijs, & poſtea ea obligauit alijs ſuſtinetur.

6 *In contractibus minorum ex interuentu propinquorum, & decreto iudicis exclu-*

Præſumptio metus carceris excluditur vbi quis eſt carceratus de mandato iudicis.

7 *Exequutio facta ſuper ſtabilibus eſt nulla, vbi prius non eſt facta diligentia ſuper mobilibus.*

Dic procedere vbi conſtat adfuiſſe mobilia.

Sed non procedit vbi fuit actum vigore obligationis Cameralis.

8 *Sententia lata contra minorem indefenſum eſt nulla.*

Intellige vbi minori competunt defenſiones.

Et non poſſunt dici indefenſi vbi fuerunt citati, & pro eorum parte fuerunt facta oppoſitiones.

9 *In maioribus quatuordecim annis ſubſtinetur iudicium, etiam non citato curatorem, & etiam ipſo non comparente, vel defendente minores.*

Et poteſt citari curator, vel ſoli minoris.

Sed in practica ſeruatur, quod ſi minor adultus habeat curatorem, curator citari debeat, ſed ſi non habeat debent citari ipſi minores ad comparendum legitimè, alias videndum deputari curatorem.

PLura opponebantur pro Vitelliis in repropoſitione dubii contra deciſio-
1 nem, ad oſtendendum, quod iudex nulliter, & iniuſtè proceſſerat ad immiſſionem, & per conſequens eos non priuauerat ſua antiquiori poſſeſſione, ex quo eis competebat manutentio, cum non ſe habuerint pro ſpoliatis, vt ſæpius fuit deciſum, & ſignanter *in Mediolanen. Beneficij*, 10 *Martij* 1614. *coram me*, & primò deducebatur nullitas obligatio-
2 nis minorum ex diſpoſitione Statuti Beneuentani Summario primæ poſitionis num. primo, quod vt ipſi dicebant, prohibet minores, & mulieres pro aliquo, etiam patre, vel marito fideiubere, alias obligatio ſit nulla, nec confirmetur iuramento.

Verùm placuit reſponſio, quod ſtatutum loquitur de contractibus mulierum in prima parte prohibens ne poſſint fideiubere; in ſecunda vero parte eiſdem alios contractus permittit, ſeruatis tamen certis ſolemnitatibus, vt ibi. Vnde dum poſtea in ſecunda parte ſtatutum mandat, quod in contractibus pupillorum, & minorum ſeruentur omnia dicta in contractibus mulierum, debet relatio fieri ad illam partem ſtatuti, qua mulieres, cum certis ſolemnitatibus contrahere permittuntur, non autem vbi illæ à fideiuſſionibus arcentur, quia ſtatuta recipiunt interpretationem à iure communi, *l. 1. §. lex Falcidia vbi not. omnes, ff. ad l.*
3 *Falcid.* quod ius commune prohibet quidem mulieres fideiubere etiam pro patre, minorem autem maſculum, vel pupillum non prohibet, *l. ſi paternam, vbi gloſ. & DD. C. ad Velleian. l. filius fam. cum concord. in gloſ.* et ibi quoque notant *DD. C. de fideiuſſion.* & relatio non fit ad omnia præcedentia, quando induceretur iurium correctio, *Panorm. in cap. Eccleſia veſtra il ſecondo per illum tex. num. 5. de elect. Iaſ. in l. talis ſcriptura, num. 39. ff. de legat. 1. Capic. deciſ. 11 num. 11. Gabr. de clauſ. concluſ. 9. num. 5.* Quod multo fortius procedit in ſtatuto,
4 quod debet reſtringi quantum fit poſſibile, vt minus corrigat ius commune, etiam verba impropriando, *Abb. in cap. cum dilectus, num. 21. de conſuet. Rom. conſil. 199. num. quarto, Gozadin. conſil. 88. num. 8. Grat. conſil. 46. num. octauo, lib. primo.*

Secundo hæc nullitas fundabatur in defectu cauſæ neceſſariæ, vel vtilis, quam requirit ſtatutum, ex quo de tempore ratificationis primæ obligationis ſcilicet de anno 1612. pater erat mortuus, & ſic ceſſabat cauſa eum liberandi ab imminenti carceratione, ſed fuit reſponſum, quod cauſa ſatis vrgens, & ſufficiens obligationis, & ratificationis huiuſmodi fuit honor paternus, ne ſcilicet ſimul eodemque tempore detegeretur periurus, & mendax, cum eadem bona filiis, vt prætenditur donata alteri, deinde hoc tacito tanquam ſua, et propria obligaſſet in impoſitione cenſus ad fauorem Octauii, et fratrum de Galeatiis, et cum pro parte illorum fuerit appellatum à ſententia Auditoris Cameræ, quæ canonizauerat hanc, et alias nullitates, et cauſa ſuper validitate huius obligationis reperiatur commiſſa Reuerendo Patre Domino meo Dunozetto, interim ſtante turbiditate iſtius nullitatis, et immiſſione data à iudice, non debet ita indirectè ad eius reuocationem procedi per viam manutentionis, ad quam agitur ſolum, quando iudex notoriè iniuſtè proceſſit.

Alias remedium ordinarium dicendi de nullitate ſententiarum penitus erit ſublatum, vt optimè firmauit *Rota in cauſa Romana de Bombellis, Veneris 31 Maij 1613, coram Card. Sacrato.*

Tertiò opponebatur nullitas illius obligationis, quod fuerit facta metu carcerum, ſed fuit dictum, quod Vitellii in carceribus reperiebantur, vigore mandati iudicis, ex cuius interuentu, & propinquorum, ac aliarum ſolemnitatum ex-
6 cluditur omnis metus, *Bald. in l. ſecunda, quæſt. 9. C. de reſcindend. vendit. Aym. conſ. 114. num. 3. cum aliis allegatis per Menoch. præſumpt. 128. num. 5. & 6. lib. 3.*

Quarto allegabatur nullitas ex defectu proceſſus, eo quod fuerit facta exequutio ſuper ſtabilibus; non facta ex-
7 cuſſione ſuper mobilibus, ſed placuit reſponſio data in deciſione, quod Vitelli non docent de inuentario, ex quo appareat adeſſe mobilia, & in omnem euentum excuſſionem ceſſare, ex obligatione Camerali, de qua in inſtrumento.

Quoad aliam, & quintam nullitatem, ex quo minores non fuerint defenſi, aliqui eam intelligebant, quando minori
8 competunt defenſiones. Aliqui eam remouebant ex citatione minorum, & oppoſitione pro parte eorundem de nullitate cenſus, qua non obſtante, cum fuiſſet relaxatum mandatum contra bona hæreditaria, fuit ab illa relaxatione appellatum, & in eius appellatione, vim obtenta inhibitio ab Auditore Cameræ, quæ poſtmodum fuit moderata, ex quibus, & aliis in proceſſu ipſos non indefenſos remanſiſſe dicebant, & cum eſſent maiores quatuordecim annis, & omnes
9 adulti, non erat neceſſaria curatoris citatio, aut illius comparitio, & defenſio, cum ſit in optione Actoris, quem velit citare, *Alexand. in l. ſi ex legatis, num. 8. ff. de verbor. obligat. Card. in Clem. religioſus, quæſt. 5. in fin. num. 9. de procurat. Mandoſ. de commiſſ. formul. 4. verſic. ad legitimè comparendum, & æatat. minor. quæſt. 10. num. 5. & 9.* Et licet aliqui ex Dominis de hac concluſione dubitauerint, quia in practica ſeruatur, quod ſi adultus habet curatorem, debet curator citari, & non ſufficit citare adultum, ſed ſi eo caret, tunc adultus citari poteſt, vt legitimè compareat, & ſibi curatorem petat, *add. ad Dec. conſ. 449. num. 11. in verbo adultum, Afflict. deciſ. 262. num. 7. & ibi Vrſill. num. 3. Socin. in tract. de citat. art. 29. num. 49.* Attamen de conſenſu maioris partis ex illa, & aliis rationibus obtinuit eſſe ſtandum in deciſis.

DECISIO XCVII.

R. P. D. BLANCHETTO.

Romana Spolii Domus de Canſacchis.

Veneris, 20. Maij 1580.

SVMMARIVM.

1 *Contra poſſidentem authore Pratore non competit ſpolium.*
Allegans nullitatem tenetur illam probare ex inſpectione actorum.
Nullitas non dicitur probata vbi acta non ſunt integra.
Et dicitur ſublata præſumptio rectitudinis, & rititudinis ſententiæ.
Qui petit confirmationem, vel annullationem ſententiæ is validitatem, & nullitatem illius probare tenetur ex actorum inſpectione.

FVit reſolutum locum eſſe Aegidianæ in caſu de qua agitur. Potuit enim Simeon abſolui à ſpolio intentato per DD. de Canſacchis; cum enim authore
1 Prætore poſſideat excludit agentes ſpolio, *l. iuſtè poſſidet, ff. de acquiren. poſſeſſ.*

Non obſtat, quod iudex nulliter proceſſerit, quia de nullitate non conſtat, cum acta non reperiantur, & allegans nullitatem, tenetur illam probare, & ex inſpectione actorum, quæ cum non ſint integra, non dicitur probata nullitas, *Corn. conſil. 210. propè fin. lib. 4. Aym. conſ. 112. num. 7.* & ſublata præſumptio rectitudinis, & rititudinis ſententiæ, *Soc. conſ. 158. num 9. lib. 2.* Idque paſſim ſeruat Rota, vt qui petit confirmationem,
2 vel annullationem ſententiæ, is validitatem, et nullitatem illius probare teneatur ex actorum inſpectione, vt fuit reſolutum proximis diebus coram me in vna *Melfiaen. præheminentiarum*, in qua petebatur confirmatio cuiuſdam ſententiæ Rotalis antiquæ, & quia conſtabat fuiſſe alias productos diuerſos proceſſus de partibus, qui ſunt deperditi Rota cenſuit non poſſe confirmari.

Nec

Nec obſtat deciſio Paleott. 309. quia vt patet ex deciſ. 340. eiuſdem fuit poſtea receſſum ab ea.

Nec refragatur, quod DD. de Canſacchis probauerint extrema, quia ſuffiſceret ſi pro parte Simeonis non exciperetur de titulo, quo mediante præſumitur ipſe poſſidere, *Soccin. conſil. 15. num. 7. lib. 4.* Vnde cum ipſi replicent iudicem nulliter proceſſiſſe ipſi oſtendere debent nullitatem, & quod culpa Simeonis fuerint deperdita acta, *Angel. l. ſi quis ex argentarijs, §. Prætor ait num. 7. ff. de eden. &c.*

DECISIO XCVIII.

R. P. D. BVRATTO.

Signina Caſtrorum.

Lunæ, 22. Iunij 1615.

SVMMARIVM.

1 *Vbi defuit conſenſus contrahentium, & amplius habere non poteſt effectum contractus circa ſubſtantialia & cauſam finalem reſpicientia ex æquitate poteſt ab eo recedi.*

2 *Auditor Cameræ eſt Iudex ordinarius quorumcumque Curialium, etiam Baronum, Domicellorum, & Cardinalium.*

Vbi eſt legitimata perſona ambarum partium facta citationis, & ſeruati omnes termini ſubſtantiales ſententia dicitur valida.

3 *Iudicium poſſeſſorium dicitur finitum per renunciationem ei factam à parte, & conſenſum, quod alteri parti detur mandatum de manutenendo.*

4 *Vbi eſt renunciatum omnibus actibus poſſeſſorijs, quæ prætenduntur attentata dicuntur purgata attentata, & debet procedi ad vlteriora.*

Pro purgatione attentatorum, ſufficit renunciatio actorum factorum.

5 *Termini ſubſtantiales nulliter ſeruati per reiterationem ſanantur vigore Innocentianæ.*

Et poſſunt reiterari etiam coram Auditore Cameræ, vigore ſuarum facultatum, imo & coram quocumque iudice.

6 *Sententia lata nimis feſtinanter eſt nulla, ſed non procedit vbi interceſſit tantum tempus, vt iudex potuerit de cauſa inſtrui.*

CVm tertia Aprilis preteriti in propoſitione dubii an ſententia Auditoris Cameræ eſſet iuſta, & valida, itaut procedendum eſſet ad vlteriorem, & finalem illius exequutionem, DD. caput tantum iuſtitiæ dictæ ſententiæ amplectentes reſoluerint licuiſſe Excellentiſs. Domino Martio Columnæ, à venditione facta Illuſtriſs. D. Cardin. Aldobrandino recedere, ex rationibus tunc in deciſione deductis;
1 & præſertim quia deficiebat conſenſus contrahentium, & amplius habere non poterat effectum ille contractus circa ſubſtantialia, & cauſam finalem reſpicientia, quo caſu licet à contractu etiam nominato recedere ex æquitate, quæ habetur *in l. cum te, C. de pact. inter empt. & vendit. & in l. bona fides, ff. de action empt.* cum aliis, quæ DD. in hac ſecunda propoſitione ſatisfecerunt.

Hodie dubio reaſſumpto dixerunt conſtare etiam de validitate eiuſdem ſententiæ. Nam de iuriſdictione Auditoris Cameræ dubitari non poteſt, cum ſit Iu-
2 dex ordinarius quorumcumque curialium, etiam Baronum, Domicellorum, & Cardinalium, & cauſa illi commiſſa fuerit, ex reſcripto in Signatura Sanctiſſimi expedito, ac legitimè poſtea producto, & conſtat de perſonarum legitimatione, ex mandatis procuræ vtriuſque partis, de quibus in actis, & de citationibus ad omnes actus ſubſtantiales, & præſertim de citatione perſonali procuratoris Domini Cardinalis ad ſententiam, quæ lata fuit de voto Reuerendorum Patruum Dominorum meorum Decani, & Vbaldi adiunctorum, iuxta formam Commiſſionis, fuit etiam præſtitum iuramentum Calumniæ, ac demum ſeruati fuerunt omnes termini ſubſtantiales, ex quibus ſententia, quoad telam iudiciariam, & ordinem proceſſus iuſtificatur *ad addit. Caputaq. 260. par. 2.*

Non obſtat, quod pluries petita fuerit manutentio pro parte Domini Cardinalis, & ſuſpenſo petitorio proteſtatum, quod prius poſſeſſoriū expediretur. Cum enim Dominus Martius manutentioni conſenſerit, & finitum fuerit iudiciū

poſſeſſorium per renunciationem factam, & conſenſum per eum præſtitum mediante legitimo procuratore decreto expeditionis mandati de manutenendo ad fauorem Domini Cardinalis, & fuerit, etiam datum votum per Dominos meos pro dicto mandato, quod etiam fuit decretum, & intimatum Procuratori dicti D. Cardinalis.

Quinimmò in actis fuerit etiam legitimè renunciatum omnibus actibus poſſeſſoriis factis per Dominum Martium poſt mandatum de aſſociando per eum a Reuerendo Patre Domino Stel-
4 la obtentum, ſufficit iſte conſenſus pro porgatione attentatorum, ſeu actorum iuriſdictionalium; quæ Dominus Martius exercuerat. Nec debuit retardari proceſſus, *Acchil. deciſ. 249. alias 23. de appellation.* & pro dicta purgatione attentatorum, ſi quæ commiſſa fuiſſent, ſufficit renunciatio actorum iudicialium, quæ facta fuerant nomine Domini Martij. *Lancellott. de purgat. attentat. parte 3. cap. 29. num. 24. & ſequentibus, quem ſequuta eſt Rota in cauſa Parmen. Status, 3. Decembris* 1610. *coram Reuerendiſſimo Bononien.* Præſertim, quia Dominus Martius nullos fructus habuerat cùm ſpecialiter conuentum fuerit, quod non obtento beneplacito Apoſtolico infra duos menſes à die celebrati inſtrumenti D. Cardinalis conſtituebat ſe nomine Domini Martii poſſidere, & ideo cum poſt dictum conſenſum, & renunciationem clarum ſit Dominum Martium non contendiſſe ſe poſſidere, reſultat validitas omnium actorum. & præſertim repetitionis iurium, nec impediri potuit proceſſus, tam in petitorio, quam poſſeſſorio, *Bart. in l. naturaliter, §. nihil commune, num. 25. verſic. reſtat. & num. 26. ff de acquiren. poſſeſſ. & ibi Iaſ. num. 152. præſertim in fin. Rip. num. 164. Menocher. in repet. num. 173. et 174. Bereng. in 4. combinat. num. 38.* & eſt communis *Menoch. de retinend poſſeſſ. remed. 3. num. 534.* & *tenet Rota deciſ. 349. num. 2. par. 1. et deciſ. 97. num. 3. par. 2. diuerſ.* & ideo non intrabat ſuſpenſio petitorii, vt ex *Vital. in Clem. 1. num. 51. de cauſ. poſſeſſ. et propriet. Put. deciſ. 29. num. 3. lib. 3. in nouiſſ.* & ad effectum nullitatis *Card. Seraph. deciſ. 1433. num. 2.* Et per conſequens non impediebatur inſtructio proceſſus, & reiteratio terminorum ſubſtantialium in negocio principali.

Stante autem lapſu 34. dierum, qui benè erant ſufficientes pro dictorum terminorum obſeruatione per illorum reite-
5 rationem in termino citationis ad ſententiam optimè extenſam omnis nullitas ſanata fuit, vigore Innocentianæ, *Caſſad. deciſ. 8. num. 10 de reſcript. Caputaq. deciſ. 250. num. 2 par. 3. Card. Seraphin. deciſ 1352. num. 2. Veſtr. in prax. lib. 5. cap. 13. num. 1.* quę reiteratio terminorum, etiam ab Auditore Cameræ fieri poteſt vigore eius facultatis, *in §. eiſdem terminis, ut in ſpecie Card. Seraphin. deciſ. 515. num. 1. et de ſtylo teſtatur Modern. in pract. iudiciar. A. C. lib. 2. cap. 15. num. 9 verſ. verum ex quo, et Modern. Roman. de iudic. cauſ. ciuil. etc. lib. 2. cap. 3. quæſt. 13* Imo etiam à quocumque iudice, vt ex Bulla Pii Quarti edita ſuper reformatione Signaturæ Iuſtitiæ ſub dat. Kal. Ianuarii 1562. relati per *Modern. in dicto tract. de iudic. vbi ſupra, nu. 271.*

Ex quibus etiam ceſſare viſum fuit obiectum de breuitate temporis, quo fuit lata ſententia, ſiue enim attendatur initium, quo fuit præſentata commiſſio,
6 videlicet ſub die 17. Iulii vſque ad diem 26 Nouembris, quo fuit prolata ſententia interceſſerunt quatuor menſes cum dimidio, ſiue reliquum tempus à die terminati poſſeſſorii per ceſſionem Principis Gallicani, & adhuc ſupradicti 34. dies interuenerunt; itaut dici non poſſit nimis feſtinanter fuiſſe proceſſum, cum iudex hoc temporis ſpacio optimè potuerit inſtrui de meritis cauſæ, iuxta tradita per *Felin. in cap. Eccleſia Sancta Maria, num. 19. verſ. ſecundo limita de conſtitut. Dec. conſ. 295. num. 6. Aymon. conſ. 179. num 1. cum alÿs per Menoch. de arbitrar. quæſt. 42. num. 9.*

Et ideo fuit ita deciſum.

DECISIO XCIX.

CORAM CARDINALE PAMPHILIO.

Romana, ſeu Interamnen. ſeparationis Thori.

11. *Decembris* 1602.

SVMMARIVM.

1 *Odium capitale oſtenditur inter coniuges*

ges vbi maritus vxorem de aliquo crimine præſertim arduo quærelauit

Vel vbi eam carcerare fecit.

Et propter tale odium eſt locus ſeparationi.

Præſertim, ſi quærela non eſt verificata

Et ſint probati mali tractatus.

Et tunc non eſt vxor committenda fragilitati cautionis, ſed omnino debent ſeparari.

2 *Vbi ſeparatio fit culpa mariti vxori eſt reſtituenda dos cum lucro, & donatione propter nuptias.*

3 *Acta criminalia non debent tranſportari in Rota vbi eſt commiſſa cauſa ciuilis.*

Acta præſumuntur integra, & allegans ea non eſſe integra probare tenetur.

PRo D. Antonia informante nempè ſententias ſuper ſeparatione Thori ad eius fauorem latas eſſe confirmandas, conſtat enim ipſam ab eius marito odio capitali eſſe proſequutam, ex quo ſæpius de
1 arduis criminibus accuſauerit, & carcerare fecit etiam in officio Sanctiſs. Inquiſitionis, *l. filie, §. ſuo, ff. de adult. Bart. l. 3. in fin. num. 3. eodem tit. Abb. cap. cum oporteat, num. 4. de accuſat.* & hoc præbet iuſtam cauſam ſeparationis thori, *§. meliores auth. de nupt. Doct. cap. 1. vbi Abb. num. 1. Præpoſ. num. 2. Alexand. de Neuo. num. 4. de diuort.* præſertim, quod nullam quærelam verificauit, & quod etiam in hac cauſa adhærendo fiſco coram D. Diaz dedit articulos continentes crimina capitalia, & adſunt etiam teſtes ſuper mala tractatione, ita vt Antonia non ſit amplius committenda fragilitati cautionis, ſed omnino debeat ſeparari *cap. ex tranſmiſſa, verſic. ſi autem capitali, & cap. litteras de reſtitut. ſpoliat. Abb. & alij ſupra citati in cap. 1. de diuort. Bald. conſ. 200. lib. 3. Aym. conſil. 31. num. 4. & ſeq. latè Silueſtr. Aldobr.*
2 *conſ. 71. num. 15.* Hinc ſequitur maritum fuiſſe etiam rectè condemnatum ad reſtitutionem dotis, quæ vbi ſeparatio fit culpa mariti eſt vxori reſtituenda etiam cum augumento, ſeu lucro dotis, & donatione propter nuptias, *§. meliores in fine auth. de nupt. cap. 1. vbi Abb. num. 2. de donat. inter vir. & vxor. Aymon. dicto conſil. 31. num. 6. Ioann. Guttier. canon. 99. cap. 18. num. 14. & fuit reſolutum in cauſa Biſuntina ſeparationis thori, ſeu augumenti dotis, & dationis propter nuptias, Lunæ 24. Maij 1599. coram Seraphino*; Nullitates alias contra iſtas ſententias deductæ ſunt ſublatæ per commiſſionem ſanatoriam obtentam à Sanctiſſimo; Aliæ, quæ nunc deducuntur ex defectu tranſportationis actorum non adſunt, quia acta criminalia non per-
3 tinent ad hanc cauſam, quæ ciuilis tantum in Rota eſt commiſſa, ciuilia vero fuerunt tranſportata, & quamuis pro marito dicatur non eſſe integra, de hoc tamen non conſtat, & in dubio præſumantur integra, *Bart. Iaſ. & alij in rub. ff. de non. oper. nunc.* & fuit ſæpius deciſum.

DECISIO C.

CORAM CARDINALI SACRATO.

Ariminen. deuolutionis.

Lunæ, 16. Februarij 1609.

SVMMARIVM:

1 *Domino directo finita generatione, ratione ſua ciuilis poſſeſſionis competit manutentio pro recuperatione naturalis.*

Dic procedere, quando finis lineæ, & ipſa deuolutio eſt clara, ſed quando illa probabiliter controuertitur, tunc non eſt locus tali remedio.

2 *Finis lineæ debet probari ab eo qui allegat illam eſſe finitam, vbi conſtat de illius exiſtentia.*

3 *Confeſſio vnius non præiudicat alteri conſorto, ſeu litis conſorti.*

Minor reſtituitur in integrum aduerſus confeſſionem ſibi præiudicialem, & talis confeſſio illi non præiudicat.

Deuolutio non intrat vbi adeſt pactum renouandi emphyteuſim finita generatione.

4 *Pactum de renouando, non habet locum vbi Eccleſia vult retinere pro ſe.*

Vbi pactum de renouando eſt ad fauorem deſcendentium non poteſt renouatio [illegible] à Collateralibus.

ITerum fuit reſolutum mandatum de manutenendo eſſe dandum Ballacchis fundamentis, de quibus in *deciſione in hac cauſa facta coram me, die 27. Iunij* 1608.

Quibus non obſtare viſum fuit illud ſuper quo potiſſimè nitebantur informantes pro Capitulo, nempè capitulo tan-
1 quam Domino directo finita generatione, ratione ſuæ ciuilis poſſeſſionis competere interdictum retinendæ pro recuperatione naturalis poſſeſſionis, *Bero. conſ.* 102. *num.* 43. *lib.* 1. *Onded. conſ.* 21. *num.* 19. *lib.* 2. *Rota in cauſa* Ciuitatis Caſtelli bonorum 8. *Nouembris* 1589. *coram Cardin. Pamphilio*, quia hoc eſt intelligendum quotieſcunque finis lineæ, & ipſa deuolutio eſt clara, ſed quando illa probabiliter controuertitur, tunc non videtur eſſe locus tali remedio, quia alias eſſet præſupponere pro conſtanti illud, ſuper quo pendet lis, & pro hoc facit *doctrina Cornel conſ.* 193. *num.* 3. *lib.* 3 cum aliis in deciſione allegatis diſtinguentes an res ſit omnino clara, cum non loquantur ad effectum manutentionis, ratio tamen dubitatis per illos allegata concludit ad iſtum effectum.

Quod autem adſit probabilis ratio du-
2 bitandi in hoc caſu, apparet quia finis lineæ negatur pro parte Ballachorum, & Eccleſiæ incumbit onus talem finem probandi, ſtante quod linea ſemel extitit, iuxta diſtinctionem, de qua per *Rota in cauſa Ferrarien. Bonorum*, 2. *Nouembris* 1605. *coram R. P. D. Ortembergo*.

Non obſtat confeſſio Cornelii, quod linea eſſet finita, dum petiit reuocationē,
3 quia talis confeſſio non præiudicat aliis, *Paleott. deciſ.* 180. *Guidop. deciſ.* 55. *Verall. deciſ.* 186. *par.* 1. *Achill. deciſ.* 4. *nu.* 2. *de confeſſ.* immo nec ipſimet Cornelio, qui de tempore huiuſmodi confeſſionis erat minor, cui datur reſtitutio contra confeſſionem ſibi præiudicialem, *l. minorem in fin. ff. de confeſſ. Spec. §. ſequitur in princ. eodem tit. Maſcard. de probat. concl.* 371. *num.* 2. ex alio etiam redditur dubia deuolutio, nempè, ob pactum de renouando finita generatione, quod habent Ballachi cum Eccleſia, & quatenus replicetur pactum non habere
4 locum Eccleſia volente retinere pro ſe, vt in *Rauennaten. Bonorum* 20. *Nouembris* 1597. *coram Illuſtriſſimo Pamphilio*, reſpondetur pactum, de quo in illa deciſione fuiſſe reſtrictum ad deſcendentes, & conſtabat illos, qui ibi petebant inueſtituram fuiſſe collaterales, vt loquitur in dicta *deciſione in §. fin.* & in omnem euentum petunt Ballachi ſuper prædictis auditi, & pendente huiuſmodi iudicio manuteneri in ſua naturali poſſeſſione, & capitulum, quatenus hoc velit in ſua ciuili, *iuxta gloſ. in cap. licet verbo vti poſſidetis de probat.*

Et ita fuit obtentum, &c.

DECISIO CI.

R. P. D. LITTA.

Bonorum de Capite ferreo.

4. *Maij* 1598.

SVMMARIVM:

1 *Legatarijs competit vtile Saluianum interdictum pro conſequendo legato contra poſſeſſorem bonorum defuncti.*

Poſſeſſio probatur ex confeſſione alicuius.

2 *Et ex ſubſtentatione litis.*

Confeſſio vbi eſt reuocata non nocet.

Sed reuocatio facta poſt acceptationem non nocet præſertim, ſi non conſtet de errore.

3 *Proprietas nihil habet commune cum poſſeſſorio.*

Exceptiones requirentes altiorem indaginem non admittuntur contra Saluianum.

DOmina Lucretia de Pichis, teſtando, & codicillando inter alia iure legati, reliquit filiis bon. mem. Hieronymi de Pichis ſui nepotibus, quandam apothecam, ſitam ſub palatio DD. de Pichis, duos domos, & 30. loca Montis fidei, & Venerabili Societati Sanctiſſimæ Annunciatæ de Vrbe, reliquit aliam apothecam ſub eodem palatio de Pichis, & prædicta fecit cum conditionibus, oneribus, & ſubſtitutionibus in dicto teſtamento.

Mox inſtituit ſuos hæredes vniuerſales Dominum Dominicum de Capite ferreo, filium ſuum pro medietate, & pro alia medietate præfatos filios de Pichis, nepotes ſuos, eos ad inuicem ſubſtituendo, & prout latius conſtat ex lectura dicti teſtamenti.

Mortua dicta Lucretia D. Dominicus, vti

vti eius filius, & hæres, confecit inuentarium, in quo plura bona deſcripſit,vti bona hæreditatis prædictæ, ſeque in poſſeſſionem omnium bonorum intruſit.

Hoc ita ſtante pro parte præfatorum filiorum de Pichis, legatariorum, & hæredum reſpectiuè pro dimidia, iudicium contra præfatum Dominicum motum fuit petendo coram me vti deputato à S.D.N. in locum Iudicis dictæ Venerabilis Sodalitatis Sanctiſſimæ Annunciatæ de Vrbe, ad quam ſpectat protectio dictorum filiorũ, & de cuius etiam intereſſe tractatur, tam vigore *l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen.* quam vigore Statuti Vrbis *cap. 86. lib. 1.* & etiam omni meliori modo, immitti in poſſeſſionem bonorum dd. prælegati, nec nõ & medietatis hęreditatis d. D. Lucretię.

Vnde dubio per me ad hunc effectum in Rota propoſito, DD. vtraque parte informante reſoluerunt, prædictos filios de Pichis, ſeu Venerabilem Sodalitatem nomine eorum abſque difficultate eſſe immittendam in poſſeſſionem dictarum domorum, apothecæ, & locorum 30. Montium fidei, tàm vigore Statuti, de quo ſupra habitis executionem paratam. quàm
1 ex eo, quod legatariis competit vtile Saluianum interdictum contra poſſeſſorem bonorum defuncti pro conſequendo legato, *Aret. in §. item Seruiana, nu. 9. inſt. de act. Gabr. conſ. 46. nu. 19. & ſeq. lib. 1. & tenuit Rota in Foroliuien. Bonorũ, 24. Februarij 1581. coram bo me. Paleotto, in vna Romana de Comitibus, 27. Maij 1581. coram S.D.N. et in Balneoregien. Legati. 1. Iulij 1596. coram R.P. D. Orano*, nec hoc in caſu dubitari poſſe dixerunt DD. quin requiſita ad Saluianum ſint ſufficienter probata pro parte præfatorum filiorum de Pichis, cum quod D. Lucretia de tempore ſui obitus, & ante poſſederit dictas apothecas, & domos, & loca illa 30. montis fidei, conſtat ex confeſſione ipſius D. Dominici, contra quem agitur, & conſtat ex inſtrumento adeptæ
2 poſſeſſionis, de quo in ſummario DD. de Pichis ex ipſa ſubſtentatione litis, *Caputaq. deciſ. 364. par. 2.*

Nec obſtare dixerunt DD. quod confeſſio illa D. Dominici, de qua in inuentario, fuerit per eundem reuocata, quia talis reuocatio, vti facta poſt acceptationem non releuat, *Alex conſ. 119. lib. 3. Ang. conſ. 52. num. 27. cum alijs per Gabr. de confeſſ. concl. 6. num. 12.* quod maximè procedere debet in hoc caſu, in quo pro parte D. Dominici, non docetur de errore dictæ confeſſionis; & ex deductis per informantes pro parte DD. filiorum de Pichis, illa valdè coadiuuantur, & vera oſtenditur, *ad tradita per Tiraq. de retract. conſang. §. 1. gloſ. 5. nu. 16.*

Nec hanc immiſſionem impediri poſſe cenſuerunt DD. ex prætenſionibus ipſius D. Dominici, cum illa omnia concernant iudicium proprietatis, quod nihil com-
3 mune habet cum iſto poſſeſſorio, *vulg. l. naturaliter, §. nihil commune, ff. de acquir. poſſeſſ.* & quia ſunt exceptiones requirentes altiorem indaginem, quæ non admittuntur contra Saluianum interdictum, vt de communi atteſtatur, *Franc. Sarmien. de reddit. Eccleſ. par. 3. cap. 2. nu. 33. & tenuit Rota in Romana Cenſus, 22. Martij 1596. coram R.P.D meo Seraphino, et in Ceſenaten. Bonorum, 28. Iuny 1596. coram eodem.*

Quò verò ad immiſſionem in poſſeſſionem medietatis hæreditatis d. D Lucretiæ per eoſdem filios de Pichis pręten ſam vigore *l. fin. C. de edict. Diu Adr. toll.* DD. cenſuerunt bonum eſſe aliquantulum ſuperſedere firmando prius, in quibus conſiſtat dicta hæreditas, cum multa deducantur per informantes pro D. Dominico ad oſtendendum nihil penitus eſſe in hęreditate dictę Lucretię, cuius reſpectu concedi poſſit aliqua immiſſio, &c.

DECISIO CII.

R. P. D. ORANO.

Romana Deuolutionis Domus.

Lunæ 13. Martij 1595.

SVMMARIVM.

1 *Venditio dicitur facta ex cauſa neceſſaria, vbi quis ſcit ad eam ſe poſſe compelli.*
Vbi venditio fit ex cauſa neceſſaria non eſt neceſſarius in tali alienatione conſenſus Domini directi.
2 *Alienatio neceſſaria non comprehenditur in prohibitione alienationis.*
Facta conceſſione ad vitam alicuius eo defuncto talis conceſſio reſoluitur.
Emens vigore Bullæ iuris congrui, poteſt domum ſpecioſam reddere, et adiacenti illam incorporare.
3 *Vbi vicinus vult retrahere domum emphy-*

emphyteuticam non eſt neceſſè, vt aſſignet aliam domum, ſed id habet locum, vbi quis vult liberare domum ab alicuius proprietate ad effectum illam incorporandi.

DOmini concluſerunt in caſu propoſito, non eſſe locum deuolutioni domus, ita quod in poſſeſſionem illius Abbas & Monachi veniant immittendi. Nàm vt dictum fuit, non poſſunt ad eam agere ſub prætextu, quod q D. Ioannes Baptiſta Milanenſius vtilis D. illius eam vendiderit q. Amatori de Amatoribus, non antea impetrato Abbatis, & Monachorum eius dominorum aſſenſu. Cùm enim venditio fuerit facta ex cauſa neceſſaria, ex quo vi-
1 gore Bullæ iuris congrui videbat ſe poſſe ad vendendum compelli, *l. nouiſſimè, ff. quod cum fal;.tut. Bald. in l. Fed. ſi rē, ff. de legat. 2. Dec. in auth. præterea nu. 12. vnde vir. & vxor.* propterea non fuit neceſſarius conſenſus, *Bart. in l. non ideo, num. 3. ff. de condit. inſtit. Iaſ in l. fin. num. 11. C. de iur. emphyt. Affliċt. dec. 191. n. 1.* & ratio eſt, quia neceſſaria alie-
2 natio nō comprehenditur in prohibitione alienationis, *l. Diuus ff. de petit. hered. Rip. in l. fil. fam. §. Diui, ff de legat. 2. Rom. conſ. 100. nu. 1. Gozad. conſ. 103. nu. 21. cum congeſt. per Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 14. num. 51.* Minus autem poſt mortem ſubſequutam Ioannis Baptiſtæ, per quam reſoluta locatio eſt domus ad eius vitam conceſſæ, iuxta *l. lex vectigalis de pig. Rim. ſen. conſ. 154. col. 19 & ſeq. lib. 1.* finita fuit poſſeſſio naturalis, quam in Amatorem tranſtulerat, *Affliċt. decíſ. 392. num. 18.* quia ſtante prædicta cauſa, & inde ſequuta alienatione, licuit emptori domum emptam magis ſpecioſam reddere, & propterea adiacenti illam incorporare.

Neque verò ad rem pertinet, quod fuerit reſolutum diſtinguendos eſſe vtriuſque domus fines, ne confuſione ius redderetur Abbatis, & Monachorum obſcuriùs, quia hoc dictum fuit ad effectum, vt reſoluto iure venditoris, prout hodie caſus euenit, Abbati, & Monachis in æſtimatione domus vigore Bullæ Amatori vendendæ nihil deperiret.

Neque releuat, quod Amator in acquiſitione illius non obſeruauit formā Bullæ,
3 quæ vult in bonis Eccleſiaſticis citatis directis Dominis deueniri ad æſtimationem rei venditæ, & demum pretium conuerti in emptionem aliorum bonorum ſtabiliū quia hoc reſpicit alienationem directi, ſimul cum vtili dominio, per quam ius omne Eccleſię in emptorem transfertur. Verum hic fuit tantum vēditum vtile. Ideoque venditio non potuit cenſeri facta ex caſu Bullæ, cùm interim iuxta eius preſcriptum ſolitus canon Abbati, & Monachis fuerit perſolutus. Vnde reſoluerunt DD. verum eſſe domum prædictum ad Abbatem, & Monachos pertinere, obligatos tamen, iuxta formam Bullæ illam hæredibus q. Amatoris vendere, & ita deciſum.

DECISIO CIII.

R. P. D. MERLINO.

Ariminen. Spolij.

Veneris 9. Februarij 1629.

SVMMARIVM.

1 *Actus factus poſt mandatum relaxatum ab ipſo mandato declaratione recipit.*
2 *Stylus ordinatoria concernens probatur ex curialium atteſtatione.*
3 *Immiſſus ex primo decreto verè non poſſidet.*
4 *Immiſſus ex primo decreto acquirit detentationem, pro qua datur ei manutentio Iudicis officio.*
5 *Interpretatio fieri debet pro validitate actus etiam verbi improprianda.*
6 *Detentationem habens poteſt impropriè & largè ſecundum ſubiectam materiam dici Dominus.*
7 *Immiſſus ex primo decreto, licet regulariter fructus ſuos non faciat, illos tamen percipit, & cuſtodit, ac bona colit, & locat.*
Exequutor referens ſe omnia feciſſe vigore mandati, prout in ſimilibus fieri ſolet, ſi mandatum erat de immittendo ex primo decreto cenſetur creditorem immiſiſſe.
8 *Vtile pernatule inſeparabilibus non vitiatur.*
9 *Terminus nullus à iure ſtatutus eſt ad exequutionem totaliter perficiendam in actione perſonali, ſed poteſt iudex illā præfigere ad debitoris inſtantiā.*
10 *Impedito temporis lapſus nocere non debet.*
11 *Subhaſtatio facta pro tota ſumma in-*
man-

Digitized by Google

mandato contenta non habita ratione
fructuum perceptorum ab eo, qui ex
primo decreto fuit immiſſus, dicitur
exceſſiua, & nulla, ac ſpoliatiua in
totum.

12 *Teſtes examinati in alio Iudicio, & ſi-*
ne citatione partis non probant.

13 *Fructus per triennium non præſumun-*
tur conſumpti.

Immiſſio in poſſeſſionem ex primo de-
creto non tenetur compenſare fructus
per ipſum perceptos in ſuum credi-
tum, ſed tenetur eos domino fundi re-
ſtituere.

14 *Subbaſtatio facta de pluribus prædijs,*
cum tamen vnum ſufficeret, non di-
citur nulla, ſed poteſt appellari à
grauamine.

CAuſa per quatuor vices propoſita, &
maturè diſcuſſa DD. receſſerunt à
deciſis.

Primum enim deciſionum fundamen-
tum, quod nempe A. C. mandauerat exe-
quutoribus, vt caperent de bonis Se-
baſtiani, illi autem aſſociarunt Franciſcum
ad poſſeſſionem, viſum fuit ceſſare & to-
tius relationis lectura, ex qua apparet,
quod exequutor retulit, ſe in exequutio-
nem mandati A. C. immiſiſſe, & aſſociaſſe
in tenutam actualem, & corporalem
bonorum de quibus agitur pro ſumma, de
qua in dicto mandato, explicitè etiam re-
cenſendo illius ſubſtantiã, & tenorem, ſeq;
ad illud ſemper expreſsè referendo, & ſic
patet ipſum immiſiſſe ex primo decreto
ad effectum ſubhaſtandi, & non ad alium
effectum, cui mandatum prædictum mini-
mè deſeruiebat, & nil aliud facere voluiſ-
1 ſe, quam quod in præambulo mandato
continebatur, à quo actus ſubſequens re-
cepit interpetrationem, *l. aſſe toto, ff. de*
hered. inſtit. l. ait Prætor in princ. et ibi
DD. ff. de re iudic. Crauet. *conſ. 45. n. 4.*
Surd. conſ. 19. nu. 19. et ſeqq. et conſ. 105.
nu. 30. Menoch. præſumpt. 26. nu. 1. in
fin. lib. 2. et in terminis Rot. dec. 397. n. 2.
circa fin. et nu. 3. par. 1. recent. præſertim
2 attento ſtylo Curiæ Ariminen. qui tanquã
concernens ordinatoria, fuit ſufficienter
probatus ex curialium atteſtatione pro
parte D. Pauonij data, *Rot. dec 644. n. 4.*
par. 2. recent. et in Romana Cenſus, 15. No
3 *uemb. 1627. coram me.* vnde cum immiſ-
ſus ex primo decreto, licèt verè non poſſi-
deat, *vt per Alex. in l. à Diuo Pio, §. ſi ſup.*
rebus, n. 22. et ibi Iaſ. n. 13. ff. de re iud. ni-
4 hilominus acquirit detentationem, pro
qua etiam datur manutentio Iudicis offi-
cio, *l. 1. §. ſed ſine vi, ff. ne vis fiat, gloſ. in*
l. 3. § creditores, in verb non poſſe, & ibi
Bar & Ang. ff. vti poſſidetis, gloſ. quam
ibi ſequitur, Bald. Caſtr. & Rom. in l.
Aquilius Regulus, ff. de donat. Menoch de
retinen. poſſ. remed. vlt. nu. 18. et fuit re-
ſolutum in Anconitana Bonorum, 9. Iunij
1624. coram bo. me Buratto, & propte-
rea ſupradictæ relationis verba ſunt intel-
5 ligenda de huiuſmodi detentatione, iuxta
ſubiectam materiam, ad effectum ſuſtinen
di actum pro cuius validitate omnis fieri
debet interpretatio, etiam verba impro-
priando, *cap. primo de ſponſ. impub. l. quo-*
ties, ff. de reb. dub. Alex. conſ. 35. n. 11. lib.
4. vbi Apoſtill. in verb. fallit, et conſ. 129.
nu. 4. lib. 2. Seraph. deciſ. 1418 nu. 21.

Neque intellectus huiuſmodi excluditur
ex eo, quod exequutor mandauit Colonis
vt recognoſcerent Franciſcum in Domi-
6 num, eiq; de fructibus reſponderent, quo-
niam cum Franciſcus haberet detentatio-
nem poterat quodammodo dici Dominus
impropriè, ac largè ſecundum ſubiectam
materiã, vt benè per *Alex. in d. conſ. 129.*
nu. 2. et 4. lib. 2. præſertim ad ſuſtinendum
actum ex allegatis, & præceptum, vt Co-
loni reſponderent de fructibus, non repu-
7 gnat immiſſioni ex primo decreto, nam
taliter immiſſus, licèt regulariter non fa-
ciat fructus ſuos, illos tamen percipit, &
cuſtodit, ac bona colit, & locat, *Bar. in l. ſi*
is, qui §. ſi antiphona, ff. de pign. Specul. de
primo decreto, §. item de effectu, nu. 1. verſ.
vt ipſum, Caſtr. conſ. 54. nu. 2. et 3. lib. 1.
Neguſ. de pign. 5. memb. 5. par. n. 5. 6. et 7.

Prǽterea cum exequutor ſe expreſsè re-
tulerit ad mandatum prædictum, & in fine
relationis dixerit, ſe omnia feciſſe, prout in
ſimilibus fieri ſolet, apparet ipsũ immiſiſſe
ex primo decreto, & alia neceſſaria feciſſe
pro eiuſdem mandati exequutione iuxta
ſolitum. Vnde dato etiam, quod prǽceptũ
prædictum facere non potuiſſet, ſeu illud
faciendo, mandati fines exceſſiſſet, adhuc
8 tamen præceptum ipſum vitiaretur, & nõ
vitiaret, cum enim iſthæc ſint ſeparabilia,
vtile per inutile vitiari non debet, *l. Pratus*
ff. de arbit. l. 1. §. Trebatius ff de acq pluu.
arcen. Tiraq. de retract. conuen. ad fin. n.
144. et 145. cum ſeqq. Honded. conſ. 17.
nu. 25. lib. 2. Surd. conſ. 305. nu. 48.

Neque obſtat, quod creditor ſteterit in
tenuta per duos annos, antequam fuerit
ad deliberationem deuentum, & ſic videa-
9 tur voluiſſe verè poſſidere, quoniam re-
ſponſum

ſponſum fuit, quod à iure, vel Statuto nullus reperitur præfixus creditori terminus ad exequutionem totaliter perficiendã in actione perſonali, ſed debitor debet inſtare, vt Iudex præfigat, *gloſ. 1. in l. ſi tempora, C. de ſid. in ſtr. lib. 10. Bald. in l. ordo, nu 6. verſ. non tamen nego, vbi quod Iudex poteſt differre vltra annum, & verſ. alij dicunt, vbi quod etiam vltra biennium, C. de exequut. rei iud. Capic. dec. 36. n. 4. Coller. de proceſſ. exequut. p. 3. cap. 9. n. 58. Pract. Papien. in forma libelli pro exequutione ſententia in glo. in ver. faciendo, n. 3. in fi.*

Amplius creditor fuit impeditus per quatuor inhibitiones, de quibus in ſumm. vltimæ poſitionis n. 3. & habuit impedimenta à matre, & ab alijs creditoribus debitoris,
10 vt in ſumm. n. 4. 5. & 6. quibus ſtantibus temporis lapſus in aliquo nocere non debet, *iux. not. in auth Clericus, C. de Epiſ. & Clar. & in l. fin. C. de adult. Bald. in l. 1. n. 4. C. de iur. calcul. Rota coram Sanct. mem. Greg. XV. dec. 327. nu. 8. & 9.*

Secundum deciſionum fundamentum,
11 quod fructus per biennium percepti debuerint in ſortem imputari, & conſequenter ſubhaſtatio tanquã facta pro tota ſumma in mandato contenta, & ſic exceſſiua, fuerit in totum nulla, ac ſpoliatiua, vt per *Rot. dec. 33. n. 6. par. 2. diuer. & dec. 630. nu. 3. par. 2. recent. cum alijs in 1. dec. alleg.* Sublatum fuit ex teſtibus datis pro D. Pauonio in ſumm. vltimæ poſitionis à 7 examinatis, tamen ad inſtantiam Paſtonij debitoris in hoc eodem iudicio ſpolij, ex quibus conſtat, quod ipſemet debitor, non autẽ creditor, vt ſupra immiſſus, fructus percepit, quorum teſtium depoſitio coadiuuatur etiam ex eo, quia idem debitor ſoluit decimas pro ipſis fructibus in bonis, de quibus agitur recollectis, vt in d. ſum. n. 1. ac etiam ex eo, quod retinuit bona deſcripta in cataſtro, ſicut antea retinebat in eodem ſumm. nu. 2. non obſtante quod contrarium affirmaſſe videantur alij teſtes ad
12 inſtantiam eiuſdem Paſtonij de anno 1621 quoniam illi tanquam examinati in alio iudicio, non citato creditore, nec dicto D. Pauonio, non probant, *l. ſi quando, C. de teſtibus, cap. 2. et ibi Abb. et alij DD. eod. tit.*
13 Atque vlterius etiã placuit alia reſponſio, quod cum ſimus in fructibus perceptis intra triennium intra quod non præſumitur conſumptio, dato etiam quod illi fuiſſent re vera per creditorẽ percepti, adhuc tamen in ſortem imputari non debuiſſent, ſed ipſi debitori reſtituendi eſſent, & ſic immiſſus adhuc remãſiſſet creditor totius ſummæ in mandato contentæ, licet è conuersò fuiſſet debitor fructuũ, vt poſt *Cyn. Bald. et alios tradit Neguſ. de pign. d. 5. memb. 5. par. num. 11. et 12. et Borgn. de tut. et curat. num. 230.*

Tertium denique fundamentum primæ deciſionis, quod fuerint ſubhaſtata duo prædia, cum tamen vnũ ſufficeret, corruit ex prædictis, cum enim fructuũ detractio fieri non debuerit, ceſſant deducta in deciſ. ad probandum, quod vnum tantum prędiũ fuiſſet ſufficiens, imò etiã ſi detractio fieri debuiſſet, adhuc tamen nullibi cõſtat, quod potuiſſet reperiri emptor, qui vnũ prędiũ ſine alio emiſſet pro tanto pretio proportionabiliter. Et in omnem euentum ex hoc tantum ſequeretur, quod ſi debitor fuiſſet grauatus, potuiſſet appellare, ſi voluiſſet, non tamen fuiſſet nulla ſubhaſtatio, vt in propoſito poſt *Bar. Imol. Alex. et alios reſpondit Surd. in conſ. 39. num. 29.*

Neque obſtat ſolutio ſcutorum 250. facta per Capiolum Laurentio filio creditoris ſub die 22. Aprilis 1611. quoniam non propterea fuit diminutum creditum, pro quo fuit facta ſubhaſtatio, Frãciſcus enim habebat plura alia credita, pro quibus etiã obtinuerat mãdata exequutiua, vt in ſum. in alia poſitione dato, n. 3. in quorũ extinctionem cedere potuit ſolutio prædicta, præſertim quia illa apparet facta in exequutionem mandati de conſignando relaxati à Gubernatore Arimini, nulla facta mentione mandati A.C. in d. ſumm. n. 4. & in quietantia dicitur, *per ſaldo del retroſcritto mandato*, vt in ſumm. Paſtoni nu 6. quod ad mandatum, de quo agitur continens ſummã ſcutor. 1450. applicari non poteſt, tum quia à tergo illius nulla legitur quietantia, tum ẽt quia non fuit doctũ, imò nec etiam oppoſitum de ſolutione reſidui.

Reliqua, quę contra ſubhaſtationis validitatem obijciebantur, viſa fuerunt ſatis leuia, & ſufficienter ſublata ex reſponſionibus datis per informantes pro D. Pauonio, quæ placuerunt DD.

Ex quibus fuit concluſum, non intrare ſpolium & ſic eſſe recedendum à deciſis vtraque parte informante, &c.

DECISIO CIV.

R. P. D. VBALDO.

Romana Domus.

Veneris 30. Martij 1629.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio alicuius probatur ex ſubbaſtatione, et deliberatione facta de re ab ipſo poſſeſſa.*

2 *Poſſeſſori datur manutentio.*

3 *Exequutionem, ſubbaſtationem, et deliberationem paſſus ex ſententia Iudicis, non ritè, et rectè procedentis, qui non habuit ſe pro ſpoliato, eſt manutenendus.*

4 *Exequutiuè agi non poteſt contra tertium poſſeſſorem.*

5 *Exequutio fieri poteſt ex debito patris ſuper ipſius re per mulierem heredem in dotem data viro.*

6 *Intellige ſi mulier fuerit hæres vniuerſalis, ſecus ſi particularis.*

7 *Exequutio fieri poteſt contra virum in bonis ſibi in dotem datis, ſi litem ſubſtinuerit.*

8 *Declara ſecus ſi ſolum comparuerit pro eius intereſſe dando de nullitate ſubbaſtationis facta in re propria.*

DOmini dixerunt, Martio informanti eſſe dandum mandatum de manutenendo in poſſeſſione domus, de qua agitur,
1 quia de illius poſſeſſione conſtat ex ſubhaſtatione, & deliberatione contra ipſum facta, *Aym. conſ. 56. nu. 5. & 11. Rot. dec. 456. nu. 4. par. 2. in recent. & fuit dictũ in Peruſina Societatis, 31. Iulij 1624. coram bo. me. D. meo Vbaldo, & in Romana Cenſus, 10. mill. 21. Maij 1627. coram*
2 *me*, poſſeſſori autem datur manutentio, *vulg. §. retinendæ inſtit. de interd.*

Non obſtat, quod ſtante ſubhaſtatione, & deliberatione facta ad fauorem DD. de Aſte, videatur Martius ſua poſſeſſione priuatus.

3 Quia cum Iudex non ritè, nec rectè proceſſerit, & D. Martius non habuerit ſe pro ſpoliato debet manuteneri, *Abb. in cap. quærenti ſub nu. 8. de reſt. ſpol. Put. dec. 409. in fin. lib. 2. in nouis, Rot. dec. 802. n. 5. p. 4. diuer. & dec. 11. n. 1. p. 1. recen.*

4 Quod autem non ritè proceſſerit, patet ex eo, quia cum Martius eſſet tertius poſſeſſor, non poterat contra eum exequutiuè agere prout factum fuit, ſed erat agendum remediis competentibus contra tertios poſſeſſores, *Alex. in l. à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, num. 28. verſ. & pro hoc benè facit, ff. de re iud. Franc. Aret. conſ. 86. in fin. Sanct. me. Greg. XV. dec. 22. n. 1.*

Non obſtat, quod debitum cuius vigore fuit relaxatum mandatum, & facta exequu-
5 tio, eſſet factum per partem vxoris Martii ante contractum matrimonium, & ſic potuerit ſuper dicta domo, quamuis in dotẽ data fieri exequutio, cum antea fuiſſet patris debitoris, *iux. dec. Seraph. 891. nu. 1. et ſeqq.*

Quia, cum Eugenia vxor Martii non fuerit hæres vniuerſalis ſui patris, ſed tantum fuerit inſtituta in dicta domo pro ſua legitima, & dote, & ſic in re certa dicta deciſio Seraphini non intrat, cum loquatur in terminis, quando mulier heres vniuerſalis patris omnia eius bona in dotẽ dedit, nam tunc bona illa cenſentur data deducto ære alieno, & poteſt exequutiuè agi, *iux. terminos, l. mulier bona 73. ff. de iur. dot. et loquitur etiam Guidopap. dec. 447. nu. 2. Capic. deciſ. 128. num. 4. et. 5.* in quibus ſe fundat deciſio Seraphini.

Non obſtat, quod cum maritus ſe liti oppoſuerit, potuerit contra eum fieri exequutio, iuxta diſpoſitionem *tex. in l. ſi non ſe obtulit, ff. de re iudic. Seraph. d. deciſ.* 891. *num.* 10.

8 Quia maritus ſolum comparuit pro ſuo intereſſe dando de nullitate ſubhaſtationis factę in re propria, nõ autẽ ſe oppoſuit, nec ſe obtulit pro ſuſtentanda lite mulieris, in quibus terminis loquuntur textus, & deciſio Seraphini.

Et ita vna tantum parte informante fuit concluſum.

DECISIO CV.

R. P. D. MERLINO.

Tudertina Dotis.

Mercurij 1. Iulij 1626.

SVMMARIVM.

1 *Poſſidens auctore Prætore eſt manutenendus prout ea.*

Ceſſionarius eius cui res fuit deliberata.

2 *Donatio intelligenda eſt deducto ære alieno.*

Vbi donatio eſt facta cum pacto, quod donatarius teneatur dotare filias, vel neptes donantis, donatarius fit debitor dotium, et reſpectu promiſſionis dotandi non dicitur tertius, ſed obligatus dotare.

Et exequutio cepta contra donantem pro dictis dotibus, poteſt con-

ſumi

ſami contra donatarium.

3 *Dos debet regulari, iuxta vires patrimonij, vel bona donata.*

4 *Exceptio exceſſiuitatis dotis tanquam altiorem indaginem, et petitorij diſcuſſionem reſpiciens non admittitur in ſummariſſimo iudicio manutentionis, ſed ad petitorium reijcitur.*

5 *Immiſſio Iudicis auctoritate, qualibet cauſa etiam colorata ſufficit pro manutentione, ad quam impediendam grauaminis illatio debet eſſe notoria, et patens.*

PRætendentibus Dominis Comite Viuiano de Aptis, & Petro Corrado mandatum de manutenendo in poſſeſſione prædii nuncupati Cæſaris, de quo agitur, Propoſui dubium cui ſit dandum prædictum mandatum, & Rota cenſuit dandum eſſe Corrado.

Quoniam habet intentionem fundatam in poſſeſſione iudiciali præuia ſubhaſtatione dicti prædii capta per Brutum Petrignanum die 6. Maii 1620. & in ceſſione eiu dem prædii cum clauſulis conſtituti, & aliis neceſſariis à dicto Bruto ſibi facta die 10. Octobris ſubſequentis,

1 itaut propterea, vti poſſidens auctore Prætore, iure veniat manutenendus, *iux. not. per Fab. in §. retinendæ, num. 7. inſtit. de interdict. Menoch. de retinend. remed. 3. num. 575. cum alijs per Rotam deciſ. 513. nu. 2. par. 1. recentior.*

Nec viſum fuit obſtare, quod dos in ſcutis 6000. pro qua deuentum fuit ad prædictam ſubhaſtationem, fuerit conſtituta Dominæ Violanti, & promiſſa Domino Corrado eius viro de anno 1617. per Comitem Tiberium, qui donauerat vſque de anno 1596. omnia ſua bona dicto Comiti Viuiano filio, non autem per ipſum Viuianum, cui dictum prædium, quod fuit ſubhaſtatum, obuenerat ex donatione patris, vnde informantes pro Viuiano inferebant, eundem eſſe conſiderandum vti tertium poſſeſſorem, propterea contra illum non potuiſſe conſumari exequutionem ex allegatis.

Quia Domini aduertebant hanc donationem fuiſſe factam dicto Domino Comiti Viuiano cum onere condecenter dotari ſorores, & filias reſpectiuè ipſorum donantis, ac donatarii, et inſuper Comitem Viuianum agnouiſſe om.s dictæ dotationis, et promiſſionis dotis factæ per patrem, ac ſolummodo impugnaſſe, prout etiam hodie impugnat illius quantitatem, necnon deſuper conueniſſe, quod per arbitros declararetur, vt in inſtrumento tranſactionis inter eum, & ſorores initæ ſub die 30. Octobris anni 1617. indeque deducebant, vel

2 quod donatio huiuſmodi cenſenda eſt deducta prius prædicta dote tanquam ære alieno, *ad l. mulier bona, ff. de iur. dot.* vel onus dotandi proprium eſt ipſius donatarii, atque in neutro caſu Dominus Comes Viuianus poteſt dici tertius poſſeſſor ad euitandam conſumationem exequutionis contra ſe ipſum, *iux. trad. per Guidopap. deciſ. 447. num. 1. & 2. Rot. apud Card. Seraph. deciſ. 891. n. 3. & 4. cum alijs cumulatis in Veneta Donationis, 9. Iunij 1617. coram R. P. D. meo Buratto.*

Neque applicatur exceſſiuitas dictę aſſignationis in ſcutis 6000. quam ſummam ex parte Viuiani prætenditur excedere vi-

3 res patrimonii, ſeu bonorum donatorum, cum tamen dos iuxta illas debuerit regulari, eo quod onus circa eandem iniunctū in donatione fuerit non quidem ſoluendi certam quantitatem pro dote, ſed ſimpliciter dotandi.

Etenim omiſſo quod hodie non agitur de ſolutione integræ dotis, ſed de executione facta ſuper dicto prædio ſubhaſtato dumtaxat pro primo termino ſcutorum 1500. in quo proculdubio nullus cadit exceſſus. Huiuſmodi diſtinctio D.D. viſa eſt verbalis ad effectum reſcindendi ſubhaſtationes, de qua agitur, quicquid ſit ad ef-

4 fectum probandi exceſſiuitatem dotis, de qua cum altiorem indaginem, & petitorii diſcuſſionem reſpiciat in præſenti ſummariſſimo iudicio manutentionis non poteſt agi, ſed poſtea erit cognoſcendum in petitorio, *vt fuit reſolutum in Bononien. Profeſſionis, 14. Martij 1622. coram me, & ſæpè in alijs.* Interimque Corradus omnino venit manutenendus. Præſertim

5 quia immiſſo auctoritate iudicis ſufficit quęlibet cauſa et iā colorata, & grauaminis illatio ad manutentionem impediendam debet eſſe notoria, & patens, *vt plene fuit dictum in illa Romana ac Bombelis, 3. Martij 1613. coram bo. me. Cardinali Sacrato.*

Et ita vtraque parte informante, &c.

DECISIO CVI.

R. P. D. ROIAS.

Peruſina Spolij.

Veneris die 4. Aprilis 1636.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum expellit fiſcum à poſſeſſione bonorum delinquentis.*

2 *Poſſeſſio anterior eſt primum extremũ requiſitum in probando ſpolio.*

3 *Clauſula ſublata, & decretum irritans inficit titulum, & poſſeſſionem rei.*

4 *Poſſeſſio iunior, & moderna eſt ſecundum requiſitum in probando ſpolio.*

5 *Iudex ſiue priuatus, ſiue competens nulliter procedens non præiudicat.*

6 *Contra tertium poſſeſſorem agendum eſt via ordinaria, non exequutiua.*

7 *Subhaſtationis deliberatio fit maiori oblatori.*

Et debet fieri vltra terminum menſis, & alia.

8 *Fiſcus procedere debet ad ſubhaſtationem. ſeruatis ſolemnitatibus.*

9 *Derogatio Principis non operatur vt ex tunc, ſed vt ex nunc; ſi clauſula aderit, in euentum in quem.*

10 *Licentia alienandi à Principe conceſſa intelligitur, ſeruatis ſolemnitatibus à iure requiſitis.*

PRopter capitale delictum, & bonorum confiſcationem Mutij, Paroli, & Cæſaris filiorum, & hæredum q. Io. Antonii de Parolis prætendentes DD. Comites de Vbaldis factum fuiſſe locum ſubſtitutioni ad illorum fauorem ex teſtamento dicti Io. Antonii patris fideicommittentis, coram Locumtenente Criminali Ciuitatis Peruſiæ, mouerunt iudicium contra fiſcum ſuper immiſſione in dictis bonis, & ſignanter ſuper bonis ſancti Mariani. & Beltrignanæ comprehenſis in fideicommiſſo Io. Antonij, & ſer. ſer. ſub die 30. Aprilis 1620. ſententiam fauorabilem ſuper immiſſione in prædictis bo-
1 nis obtinuerunt, & cum effectu expulſo fiſco fuerunt immiſſi poſſeſſione ſubſequuta.

Verum quia de Anno 1615. DD. de Criſpoltis fideiuſſerunt, & ſe obligarunt ſoluere fiſco Apoſtolico ſcuta 10. mill caſu, quo Cap. Mutius filius fideicommittentis ſtatum Eccleſiaſticum ingrederetur, per contrauentionem d. Mutii inſurrexit fiſcus, & pro ſolutione dictorum ſcutorũ 10. mill. mandatum exequutiuum exequi fecit ſuper bonis Sancti Mariani, & Beltrignanæ, quæ ſubhaſtari mandauit, & tandem deliberata fuerunt pretio ſcutorum 4000. Martiæ matri fideiuſſorum.

Propterea DD. de Vbaldis contra Criſpoltos vti hæredes Martiæ, & bonorum detentores coram A. C. remedium ſpolii intentarunt, cui placuit mihi committere extra Rotam. An DD. de Vbaldis eſſet conceden. reintegratio; & dubio in Rota propoſito, ex eo præcipuè denegandam inſiſtebant DD. Criſpolti, quia DD. Comites deficiebant in probanda illorum anteriori poſſeſſione, quod eſt primum
2 extremum in hoc iudicio requiſitum, & quod plene, & concludenter probari deber *Verall. deciſ. 371. num. 1. par. 2. Rota deciſ. 165. num. 1. par. 2. diuerſ. & coram Card. Caualer. deciſ. 240. num. 1.* & aliàs ſæpe; Nam ante purificationem fideicommiſſi ad eorum fauorem iam fuerat ipſi per fel. re. Paulum V. derogatum cum clauſula ſublata, & decreto irritante, & aliis clauſulis, de quibus in Motu proprio, quæ inficiunt titulum, & poſſeſſionem, vt in ſpecie derogationis fideicommiſſi cum clauſula ſublata, *firmauit Rota coram Caualer. deciſ. 430. num. 2.*
3 *& 3. & in Corduben. portionis coram Rubeo apud Carzi. de benef. par. 6. cap. 3. num. 54. in fin.* & in ſpecie decreti irritantis, quod inficiat titulum, & poſſeſſionem ad effectum, vt denegetur actio ſpolii, notarunt *Caſſad. deciſ. 1. num. 2. de reſt. ſpol. Egid. deciſ. 535. num. 1. Verall. deciſ. 15. num. 2. par. 3. Mohed. deciſ. 13. num. 1. de reſt. ſpol. cum alijs in Terracinen. affictus 27. Ianuarij 1627. coram R.P.D. meo Pirouano*, vnde inferebant informantes pro Dominis Criſpoltis ceſſare omne prætenſum ſpolium, quod committi nõ poteſt, vbi non adeſt, vel acquiri non poteſt poſſeſſio vt hic, ſtante clauſula ſublata, & decreto irritante.

Cæterum his non obſtantibus Domini pro reintegratione reſponderunt, nam primum extremum nempe poſſeſſio anterior Comitum de Vbaldis vltra ſubhaſtationẽ,

& deliberationem bonorum, de quibus
agitur contra eos obtentam, quæ ad pro-
bandum primum extremum ſufficiunt,
*Greg deciſ. 362 in prin. & deciſ. 402.
nu. 1. Rota in Romana Silua 3. Iunij
1626. coram Reuerendiſſ. D. meo Vrgel-
len.* ſatis probatur ex inſtrumento immiſ-
ſionis iuncta poſſeſſione, de qua depo-
nunt teſtes *Sum. Com. num 4. Rota deciſ.
462. par 1. recen. Seraph. dec. 1200. nu.
1. & fuit dictum in d. Romana Silua.*

Secundum verò extremum poſſeſſio
videlicet Iunior, & moderna partis ad-
4 uerſæ plene probatur per eoſdem teſtes
d. Sum. nu. 5. licet ſufficiant leuiores
probationes *Rota deciſ. 8. de reſt. ſpol.
in nou* Imo ſola litis ſubſtentatio ſuffi-
ciat cum adminiculis *Verall. deciſ. 369.
par. 2. Greg. deciſ. 362. nu. 3.* quibus
probatis ſpolium redditur clarum ita vt
Domini Comites veniant reintegrandi
*ad tex. in cap conquerente de reſt. ſpol.
Bald. conſ. 357. in fin. lib. 2. & conſ. 147.
lib. 3. Crau. conſ. 18. num. 8. conſ. 302.
num. 4.*

Non obſtat, quod Comites fuerint
poſſeſſione dictorum bonorum per ſupra-
dictam ſubhaſtationem, & deliberationẽ
5 facto Iudicis priuati, quia cum nulliter, &
iniuſte proceſſerit, non ideo minus intrat
ſpolium *Abb. in d. c. conquerente ſub nu.
8. de reſt. ſpol. Rolan. conſ. 6. num. 4.
lib. 2. Rota coram Illuſtriſſ. D. meo De-
cano deciſ. 97.* & ſpoliato à Iudice com-
petere reſtitutionem ſicut competeret
ſpoliato à quocumque priuato reſpondit
Rota *in Anconitana ſpolij 9. Iunij 1610.
coram bo. me. Card. Sacrato.*

Nullitas viſa fuit patens, tum quia
6 contra Comites tertios poſſeſſores pro-
cedi non poterat pro exequutione man-
dati contra alios relaxati via executiua,
ſed agendum erat via ordinaria, vt docet
*Alex. in l. à diuo Pio §. ſi ſuper rebus
nu. 28. verſ. & pro hoc bene facit ff. de re
iud. Greg. deciſ. 22. num. 2. & fuit dictũ
in Romana Vinea 24. Nouembris 1621.
coram bo. mem. Buratto, & in prææalleg.
Romana Silua coram Vrgellen.* tum etiã
quia ad ſubhaſtationem & deliberationẽ
fuit deuentum pro minori pretio, cum
7 ſecundum iuris diſpoſitionem deberet fie-
ri maiori Oblatori *d. l. à D. Pio §. ſi pigno
ra vbi Alex. nu. 11. l. eum qui §. melior.
ff. de in diem adiect. Bald. conſ. 327. num.
1. ante med. verſ. nam ad hoc lib. 2. Aſin.
de execut §. 6. cap. 11 num. 4. Rota
in Romana nullitatis ſubhaſtationis coram
Litta regiſtrata apud Marchеſ. de Com-
miſſ. par. 1. fol. 1245. & in Romana Spo
lij domus 19. Ianuarij 1615. coram Emi-
nentiſſ. D. Cardin. Pamphilio & in Ro-
mano ſubhaſtationis 10. May 1623. co-
ram Buratto.*

Et licet dicatur, quod alii licitatores,
qui plus obtulerunt, illorum oblationi
renunciauerint, ex hoc ſequitur vnum
de duobus, vel quod eorum renunciatio
non fuit valida, ex quo remanent obliga-
ti, nec poſſe quemquam eorum pœnitere,
niſi republicæ expedierit, firmant *Bart.
in l. licitatio num. 4. ff. de publie. Aſin.
in d. §. 6. cap. 2. fol. 138. Rota deciſ. 376.
num. 5. par. 4. recent. & in Romana do-
mus 19. Decemb. 1631. coram R. P. D.
meo Veroſpio;* Alterum quod ſequitur eſt,
quo ſi fuit valida renunciatio, perinde eſt
ac ſi licitatores non obtuliſſent, & con-
ſequenter remanet deliberatio nulliter
facta non præcedentibus ad minus tribus
licitatoribus *Cald. in l. ordo num. 4. C.
de execut. rei iud. Saluſt. Tiber. in prax.
lib. 1. cap. 42. Gratian diſcept. foren.
cap. 739. nu. 22. & fuit reſolutum in
prææalleg. Romana ſpolij domus coram
Card. Pamphilio.*

Vlterius dicta deliberatio fuit etiam
nulla, quia emanauit ſub decreto niſi ad
primam diem, quod per Iudicem fieri
non potuit tam attento ſtilo ſubhaſtandi
ſtabilia niſi infra menſem, de quo teſtatur
*Saluſt. vbi ſup. cap. 43. num. 2. Gra-
tian. d. c. 419. num. 22. Rota in d. Ro-
mana Vinea coram Buratto. & in d. Ro-
mana ſpolij domus,* quam etiam attentata
diſpoſitione iuris communis ſecundum
quod in ſubhaſtatione bonorum minorũ
requiritur ſaltem ſpatium 20. dierum
*auth. hoc ius porrectum, C. de ſacroſ. ec-
cleſ. Surd. conſ. 49. n. 15. ad fin. & num.
19. Gratian. cap. 375. num. 16. Rota
deciſ. 406. num. 5. par. 4.* quia ex defectu
ſubhaſtationis venditio Curiæ fit nulla
tradit *Belluga Rub. 41. §. leges Regni
num. 43. in fine, & num. 45. Bart. in l.
Fulcinius 7. §. ſi quis, bona ff. quibus ex
cau. in poſſ. Franc. Leo. deciſ. 173. num.
3. lib. 2.* & ita obſeruari in ſupremis Hiſ-
paniæ Tribunalibus docet *Couar. lib. 2.
var. cap. 11. num. 3.* quia & ſi terminus
dicatur pendere à Iudicis arbitrio, in ſub
haſtationibus tamen rerum Eccleſiæ, vel
mi-

minorum augeri quidem poteſt, ex quo poteſt venire plus offerens, ſed non minui, vt docent *Bart. & Io. de Platea l. ſi tempora vterque. nu.* 1. *C. de ſid. inſtrum. lib.* 10. *Surd. vbi ſup num.* 21. *Menoch. de arbitr. caſu* 185. *num.* 22. *& declarat Gratian. d. c.* 375. *num.* 15.

Minus obſtat, quod Criſpolti tanquam Ceſsionarii fiſci pro ſcutis 4000. prædictas nullitates ceſſare, ipſosq. non teneri prætendant ad obſeruationem dictarum ſolemnitatum, cum in contrarium ſint iura expreſsa in *l. qui fundum, & l. qui*
8 *diſerta ff. ſi propter public. penſit.* vbi expreſſe probatur, fiſcum non poſſe procedere ad ſubhaſtationem non ſeruatis ſolemnitatibus late *Peregr. de iure fiſci lib. 6. tit. 4. nu. 4. Trentacinque var. reſol. lib. 1. de iure fiſci reſol. 6. num. 8. & ſeq.*

Tandem non obſtat derogatio fideicommiſsi facta per Paulum V. in fauorem fideiuſſorum caſu, quo Mutius contrauenitet, & ſtatum Eccleſiaſticum ingrederetur cum clauſula ſublata, & decreto irritante, quoniam placuerunt reſponſiones datæ per informantes, quod cum Paulus V. abſolutè, & ſimpliciter non derogauerit, ſed ſolum in euentum, in quem Mutius ingreſsus fuiſſet Statum Eccleſiaſticum, ſubſecuto ingreſſu, poſtquam DD. Comites vigore fideicommiſsi iam purificati poſſeſsionem prædictorum bonorum ſer. ſer. apprehenderant, vtique clauſula ſublata, & decretum irritans nō poterant præiudicare poſſeſsioni, per dd. Comites iam adeptæ, cum derogatio non operetur vt ex tunc, ſed ex nunc, nec ha-
9 beat locum retrotractio *Franc. in cap. ſi Apoſtolica Sedis in fin. de præben. cum multis alleg. per Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 10. nu. 71. Afflict. dec. 335. num. 11. & 12. Pariſ. conſ. 11. num. 83. & ſeq. lib. 1. Rota deciſ. 539. num. 7. par. 4. recent. Panormit. reſolut. 26. num. 6.* præſertim cum verſemur in odioſis, in quibus non fit extenſio, & in omnem caſum licentia alienandi à Principe
10 conceſſa intelligitur ſemper ſeruatis ſolemnitatibus de iure requiſitis *Rota deciſ. 84. num. 4. & ſeq. par. diuerſ.* Et nunc clauſulæ de quibus ſupra tanquam acceſſoriæ, & conſequntiuæ nihil operantur *Rota deciſ. 341. nu. 3. & 4. & deciſ. 652. num. 3. par. 1. recent. & coram Illuſtriſſ. D. meo Decano deciſ. 354. num. 7.* Et quamuis etiam inficerent titulum, & poſſeſsionem, tamen non tollerent detentationem, & inſiſtentiam facti ſufficientē ad obtinen. reintegrationem in ſpolio, ſiue manutentionem *Card. Seraph. deciſ. 1471. num. 5. & 7. Rota deciſ. 752. num. 6. par. 1. recent. & fuit reſolutum in Foroliuien.* Capella 27. *Nouembris* 1587. *coram bo. me. Orano.*

Ex quibus omnino ceſſare viſum fuit dictum principale obiectum deductum per informantes pro DD. de Criſpoltis.

F I N I S.

INDEX DECISIONUM SACRAE ROTAE ROMANAE.

Quæ ad Tractatum Subhaſtationum, & Licitationum pertinent.

A

ANeonitana Bonorum 27. *Aprilis* 1622.	Merlino	deciſio 3
Ariminen. Deuolutionis 16. *Februarÿ* 1609.	Sacrato	deciſio 100
Ariminen. Spolÿ 9. *Februarÿ* 1629.	Merlino	deciſio 50
Aſculana Pradÿ 22. *Iunÿ* 1601.	Sacrato	deciſio 12
Aſsiſien. Subbaſtationis 2. *Maÿ* 1591.	Orano	deciſio 46
Auximana Tutela 24. *Nouembris* 1595.	Gypſio	deciſio 11

B

BEneuentana Bonorum 4. *Maÿ* 1615	Andrea	deciſio 96
Beneuentana Territorÿ 27. *Nouembris* 1585	Gypſio	deciſio 31
Bononien. cenſus 17. *Martÿ* 1608	Marquemontio	deciſio 29
Bononien. fideicommiſſi de Catancis 14. *Dec.* 1615	Pirouano	deciſio 4
Bononien. pecuniaria 4. *Iulÿ* 1603	Pamphilio	deciſio 62
Bonorum de Capite *Ferro* 4. *Maÿ* 1608	Litta	deciſio 101

C

CAmerinen. ſpolÿ 15. *Iulÿ* 1609	Sacrato	deciſio 55
Carpentoraten. bonorum 17. *Nouembris* 1614	Veroſpio	deciſio 60
Carpentoraten. *bonorum* 19. *Decembris* 1611	N.	deciſio 50
Colimbrieen. *Decanatus* 27. *Ianuarÿ* 1595	Iuſto	deciſio 9

Farſen.

F

FArſen. Nullitatis contractus 26. Iunÿ 1606	Pamphilio	deciſio 43
Fauentina Hæreditatis 11. Iunÿ 1609	Manzanedo	deciſio 49
Firmana Bonorum de Montanis 8. Febr. 1585	Vbaldo	deciſio 89

I

IMolen. Nullitatis permutationis 29. Mart. 1599	Iuſto	deciſio 36
Imolen. Pecuniaria 16. Iunÿ 1608	Penia	deciſio 18
Interamnen. Mercium 4. Iunÿ 1597	Penia	deciſio 37

M

MAntuana Bonorum 16. Dec. 1601	Vbaldo	deciſio 52
Mediolanen Bonorum 9. Iun. 1595	Iuſto	deciſio 2
Mediolanen. Pecuniaria 27. Iun. 1593	Mellino	deciſio 92
Mediolanen. Prapoſitura 18. Dec. 1589	Placto	deciſio 32
Mediolanen. Reſciſſionis permutationis 10. Ianuarÿ 1597	Pamphilio	deciſio 25

N

NArnien. Fideicommiſſi 3. Iulÿ 1622	Merlino	deciſio 52

P

PAmpilonen. Beneficiorum 13. Mart. 1617	Dunozetto	deciſio 58
Parmen. Datÿ 4. Iun. 1612	Coccino	deciſio 63
Peruſina Bonorum 17. April. 1617	Buratto	deciſio 68
Peruſina Separationis thori 28. Iun. 1589	Gypſio	deciſio 23
Peruſina ſpolÿ 4. April. 1636	Roias	deciſio 106

R

ROmana aditionis hæreditatis 23. Febr. 1613	Coccino	deciſio 69
Romana alimentorum de Melchiorÿs 28. Feb. 1599	Orano	deciſio 85
Romana Bonorum de Ceulis 31. Maÿ 1606	Marquemontio	deciſio 22
Romana Caſalis Iuliani 19. Iun. 1595	Litta	deciſio 38
Romana computorum 13. Maÿ 1594	Arigonio	deciſio 33
Romana cenſus 8. Nouembris 1613	Sacrato	deciſio 79
Romana cenſus S. Celſi 28. Iun. 1602	Iuſto	deciſio 44
Romana cenſus ſcutorum 18. mill. 16. Iun. 1613	Coccino	deciſio 81
Romana cenſuum 18. Iun. 1599	Penia	deciſio 83
Romana cenſuum 23. Iunÿ 1600	Mellino	deciſio 82
Romana de Bombellis 31. Maÿ 1613	Sacrato	deciſio 95
Romana de Capizucchis 10. Apr. 1606	Lancellotto	deciſio 71
Romana deliberationis cenſus 18. Maÿ 1584	Clemente Octauo	deciſio 21
Romana deuolutionis domus 13. Martÿ 1595	Orano	deciſio 102
Romana diuiſionis hæreditatis 14. Dec. 1615	Manzanedo	deciſio 61
Romana Domorum 24. Maÿ 1614	Andrea	deciſio 28
Romana Domorum in Burgo 12. Iun. 1615	Vbaldo	deciſio 70

Romana

Digitized by Google

Romana Domorum in Burgo 8. Febr 1616	Vbaldo	deciſio 88
Romana Domunculorum 22. Iun. 1609	Ortembergo	deciſio 79
Romana Domus 22. Iun. 1611	Lancellotto	deciſio 78
Romana Domus 30. Martij 1619	Vbaldo	deciſio 104
Romana Domus 24. Maij 1619	Vbaldo	deciſio 54
Romana Domus de Alicornis 2 Martij 1598	Pirouano	deciſio 15
Romana Domus de Blanchis 20. Maij 1619	Buratto	deciſio 91
Romana Domus de Mannellis 24 Nouemb. 1593	Gypſio	deciſio 41
Romana Domus in Burgo 21. Aprilis 1589	Lancellotto	deciſio 19
Romana Dotis 13. Nouemb. 1602	Ottembergo	deciſio 66
Romana Dotis de Boncompagnis 19. Apr. 1613	Caualerio	deciſio 36
Romana de Olphis 25. Octob. 1613	Coccino	deciſio 24
Romana Emphytheuſis 13. Febr. 1607	Lancellotto	deciſio 42
Romana Euacuationis 4. Decemb. 1617	Vbaldo	deciſio 26
Romana Euacuationis 24. Maij 1617	Vbaldo	deciſio 73
Romana Executionis obligationis cameralis 2. Aprilis 1593	Orano	deciſio 84
Romana Fructuum portarum 14. Octobr. 1585	Gypſio	deciſio 13
Romana Montis Farneſij 19. Nou. 1610	Marquemontio	deciſio 93
Romana Officij 23. Ianuarij 1608	Scotto	deciſio 16
Romana Palatij 15. Decembris 1614	Sacrato	deciſio 20
Romana Palatij Campi Flora 16. Decembr. 1588	Penia	deciſio 64
Romana Palatij de Comitibus 16. Ian. 1612	Damaſceno	deciſio 77
Romana Pecuniaria 2. Apr. & 1. Iun. 1601		deciſio 67
Romana Pecuniaria 13. Iun. 1609	Marquemontio	deciſio 1
Romana Pecuniaria 20. Iun. 1614	Pirouano	deciſio 10
Romana Pecuniaria 9. Maij 1616	Remboldo	deciſio 72
Romana Pecuniaria de Luraghis 29. Nou. 1607	Iuſto	deciſio 86
Romana Prælationis 20. Nou. 1609	Ottembergo	deciſio 65
Romana Pratenſa reuolutionis Domus 11. Decembris 1587	Orano	deciſio 80
Romana repetitionis indebiti 30. Apr. 1610	Pirouano	deciſio 94
Romana reſciſsionis contractus 30 Octob. 1602	Pamphilio	deciſio 40
Romana repetitionis indebiti 30. Apr. 1610	Pirouano	deciſio 94
Romana ſeu Interamnen. ſeparationis thori 11. Decembris 1602	Pamphilio	deciſio 99
Romana Societatis Officij 10. Nou. 1600	Litta	deciſio 33
Romana Spolij 4. Ian. 1603	Iuſto	deciſio 34
Romana Spolij Iunij 1606	Lancellotto	deciſio 90
Romana Spolij 9. Maij 1614	Buratto	deciſio 47
Romana Spolij 27. Nouemb. 1615	Manzanedo	deciſio 7
Romana ſpolij domus 17. Febr. 1613	Pamphilio	deciſio 35
Romana ſpolij domus de Canſacchis 20. Maij 1580	Blanchetto	deciſio 97
Romana ſubhaſtationis 2. Iun. 1614	Vbaldo	deciſio 48
Romana Vigintimillium 11. & 14. Maij 1582	Lancellotto	deciſio 45
Romana Vineæ 14 Ian. 1613	Pamphilio	deciſio 8
Romana Vineæ de Brunis 2. Decemb. 1591	Orano	deciſio 17

S

Signina caſtrorum 22. Iunij 1615	Buratto	deciſio 98
Suanen. caſtrorum 4. Iulij 1597	Orano	deciſio 56
Spoletana cenſus 18. Iunij 1601	Lancellotto	deciſio 30

Digitized by Google

T

TOletana iuriſdictionis 19. Februarij 1593	Pamphilio	deciſio 6
Tudertina Dotis 1. Iulij 1626	Merlino	deciſio 105

V

VEneta Donationis 15. Aprilis 1616	Bnratto	deciſio 5
Volaterrana Capellaniæ 7. Maij 1607	Lancellotto	deciſio 27
Votum Gregor. XV. dum eſſet Rotæ Rom. Auditor.		deciſio 87
Vrbeuetana cenſus 6. Iunij 1594	Gypſio	deciſio 75
Vrbeuetana cenſus 26. Decembris 1594	Blanchetto	deciſio 76
Vrbeuetana cenſus 13. Februarij 1595	Gypſio	deciſio 74
Vrbeuetana Domus 5. Decembris 1594	Pamphilio	deciſio 51

F I N I S.

INDEX
LOCVPLETISSIMVS
OMNIVM RERVM,
Quæ in Sac Rotę Romanæ Deciſionibus continentur.
Pagina, columna, & numero diſtinctus.

ACceptans decretum obtentum à procuratore, videtur etiam exequutionem ratificare. p. 27. c. 2. n. 7.
Acceptilatio, vel nouatio pro parte, non nouat, pro alia aliàs. pag. 27. col. 2. nu. 2.
Acquieſcentia poſſeſſionis captæ per fideicõmiſſarium non operatur, vt hæres teneatur capere detractiones ab eius manibus p. 110. c. 2. n. 24.
Acta criminalia non debent tranſportari in Rota, vbi eſt commiſſa cauſa ciuilis. p. 161 c. 2. n. 3.
Acta præſumuntur integra, & allegans ea non eſſe integra, probare tenetur. p. 161. c. 2.
Acta probatoria non ſequuntur inſtantiam, imò ea etiam perempta non pereunt. p. 138. c. 2. n. 26.
Vbi Actio directa competit creditori contra debitorem, creditori creditoris competit vtilis actio perſonalis. p. 126. c. 2. n. 13.
Actor ad lites conſtitutus à tutore, de cuius tutela, & cura eum ſolemnitatibus requiſitis non conſtat, dicitur nulliter conſtitutus. p. 144. c. 2. n. 4.
Et omnia cum tali tutore geſta ſunt nulla, & omnia indè ſequuta. p. 144. c. 2.
Actor immiſſus à iudice ſubſtinet vires rei, adeo vt non teneatur ad aliquam probationem. 156. c. 1. n. 39.
Actorum non integra tranſportatio, reddit ſententiam iudicis ad quem nullam, etiam de iure ciuili. p. 154. c. 1. n. 12.
Niſi deficerent acta partis aduerſæ, quæ fuiſſet negligens in tranſportando. p. 154. c. 1. n. 13.
ex Actorum reuolutione apparet de validitate, vel inualiditate ſententiæ. pag. 12. colum. 1. num. 1.
Actum intelligi de eo, de quo apparet partes habuiſſe ſciẽtiã, vel intelligere voluiſſe. p. 131. c. 1. n. 5.
Actus factus poſt mandatum relaxatum ab ipſo mandato declarationem recipit. p. 165. c. 1. n. 1.
Actus factus ſub conditione, conditione deficiente, habetur pro non facto. p. 115. c. 1. n. 3.
Adiudicatio fieri non poteſt, niſi præcedente adiudicatione. p. 27. c. 2. n. 4.
Adiudicatio, ſeu datio in ſolutum facta de bonis minorum illis indefenſis eſt nulla. p. 33. c. 2. n. 1.
Aequalitas inter partes eſt ſeruanda p. 109. c. 1. n. 13.
Aequalitas ſeruari debet in iudiciis, & in probationibus faciendis. pag. 15. c. 2. nu. 10.
Ad æſtimandum verum valorem rei vẽditæ, attenditur tẽpus vẽditionis. p. 61. c. 2. n. 4
Aeſtimatio non eſt bona, niſi omnes qualitates rei æſtimantur. pag. 62. col 1. num. 2
Dic, quod eſt verum in iis, quæ de iure deſunt contractui emphyteotico. Secus autem de iis, quæ veniunt ex pacto ſpeciali, pag. 62 col. 2.
Aetas probatur ex Baptiſmi fide p. 9. c. 2. n. 4.
Agens pro repetitione indebiti ſoluti debet probare ſolutum fuiſſe indebitum p. 44. c. 2. n. 1.
Agenti, vbi eſt hæres obligatus de euictione obſtat tex. in l. vendicantem, ff. de euict. & l. cum à matre, C. de rei vend. p. 6. c. 2. n. 1.
Agere quis non poteſt ex inſtrumento, quod reuocauit, vel impugnauit. p. 114. c. 2. n. 1.
Vbi agitur, vt reſtituantur pecuniæ prioribus, & potioribus creditoribus, non eſt neceſſaria tranſportatio actorum, ſed ſufficit fuiſſe pro prioribus, et potiori-

bus creditoribus relaxatum mandatum productis instrumentis crediti coram illo iudice, qui illud relaxauit. p. 99. c. 2. n. 1.

vbi Alienari res eſt prohibita, ſcientia emptoris de fideicommiſſo non nocet p. 23. c. 2. n. 5.

Alienata à grauato primo loco imputantur legitimam. n. 7. pag. 86. c. 1. n. 2.

Alienatio dicitur in fraudem paratæ exequutionis, nedum quando eſt facta lite pendente, & lata ſententia, ſed etiam poſt captum pignus iudiciale. p. 10. c. 2. n. 3.

in Alienatione bonorum Eccleſiæ vltra cauſam alienandi requiritur ſolemnitas, Idq; procedit etiam in rebus minorum. p. 43. c. 1. n. 15.

in Alienatione bonorum Eccleſiæ, vel tranſactione ſuper eis de iure requiritur cauſa, & ſolemnitas. p. 7. c. 2. n. 1.

Illæ autem præſumuntur non interueniſſe, vbi non probantur, vel non probatur curſus tẽporis ſufficiens ad eas præſumendas. p. 7. c. 2. n. 2.

Alienatio neceſſaria non comprehenditur in prohibitione alienationis. p. 164. c. 1. n. 2.

ſtante Alienationis prohibitione dominium non transfertur in emptorem. p. 23. c. 1. n. 3.

Alienatio ſuſtinetur pro ſumma debita, & ſi adſunt plures alienationes vltra dictam ſummam alienationes, illæ à fideicommiſſariis retractantur. p. 87. c. 1. n. 7.

ſi quis Alienauit bona deinde alia dedit in ſolutum pro debitis ante contractis, vel dote antea promiſſa filiabus in detractiones cedunt illa primo alienata, non autẽ illa data in ſolutum pro debitis, non obſtante anteriori hypotheca. p. 87. c. 1. n. 8

Quod habet locum etiam ſi dicta datio in ſolutum facta fuerit filiabus pro dote eis promiſſa, quarum fauore fideicommiſſum non obſtat. p. 87. c. 1.

in Alimentorum cauſa ſufficiunt leuiores probationes. p. 22. c. 2. n. 3.

Allegans ſimulationem modum, & ſpeciem ſimulationis adducere debet. p. 45. c. 2. n. 2

Allegare inconueniens non eſt ſoluere. p. 40. c. 2. n. 8

In Altare iam conſtructo poteſt fundari noua Cappellania. p. 37. c. 2. n. 2

Ampliatiue cenſetur aliquid dictum, vbi eſt appoſita dictio Etiam. p. 131. c. 1. n. 5

Annullato, & reſoluto titulo, cuius contemplatione bona retinentur, illa cum fructibus reſtitui debent. p. 68. c. 2. n. 1

Appellationis remedium eſt ordinarium, & fauorabile. p. 155. c. 2. n. 29

Appellatio quoad effectum ſuſpenſiuum denegatur in iudicijs poſſeſſorijs, & obligationis Cameralis. p. 155. c. 1. n. 25

in Arbitrando an vicinus ſit cogendus ad vendendum, & deſuper proprium officium impartiendo Iudex illud ante omnia proſpicere debet, ne vicinus, qui cogitur vendere, magnum patiatur detrimentum. p. 119. c. 2. n. 5.

Et magnũ detrimentũ debet de illo, quod contingit ſoluto iuſto pretio. p. 119. c. 2

Arbitrio in materia ſpolij, Rota ſtrictè vtitur, præſertim in materia cumulationis petitorij cum poſſeſſorio. p. 105. c. 2. num. 3.

Arbitrio Iudicis, vbi eſt aliquid remiſſum, videtur etiam aliquid remiſſum de rigore iuris. p. 77. c. 2. n. 3

Arbitrio non eſt locus ad ſanandam nullitatem ex defectu citationis. p. 77. c. 2. num. 4.

Arbitrium datum Iudici in reſcripto Papæ debet regulari à iure. p. 77. c. 1. n. 1

Archiconfraternitas Sanctiſſ. Trinit. eſt Collegium mere laicale, quod vendit res ſuas, abſque aliqua ſolemnitate in rebus Eccleſiaſticis, & locis pijs ſeruari ſolita. p. 39. c. 2. n. 4

Archiconfraternitates, ſeu Eccleſiæ, & loca pia poſſunt obtinere à Papa licentiam retinendi bona emphyteotica, non obſtante, quod dicantur manus mortua. p. 40. c. 2. n. 8

Articuli, ſeu poſitiones vigore ſtatuti Vrbis cenſentur admiſſi cum clauſula ſaluo iure impertinentium. p. 132. c. 1. nu. 2

Et non ſeruata forma à ſtatuto præſcripta vigore dicta clauſulæ habentur pro non admiſſis. p. 132. c. 1

Et confeſſio eius, qui illis reſpondere non tenebatur, non præiudicat. p. 132. c. 1

Et habet locum etiam ſi reus aduerſus admiſſionem illorum non fuerit proteſtatus. p. 132. c. 1

vbi in Articulorum, productione ſeu poſitionum, non eſt ſeruata forma tradita à ſtatuto, non poteſt exhibens ſe fundare ſuper reſponſione illis facta per aliam partem. p. 132. c. 1. n. 2

vbi Articulus eſt cõmiſſus non adimplementi, dicitur commiſſus quoque articulus nulli-

nullitatis, vel reſciſſionis contractus. p. 93. c. 1. n. 12
Imò articulus cenſetur commiſſus, vti cõnexus. p. 93. c. 1.
Aſſignatio propter incertitudinem vitiatur. p. 113. col. 1. n. 3
Sed vbi res aſſignata eſt certo pretio valutata, & creditum eſt certum, non poteſt dici aliqua ratione incerta aſſignatio. pag. 113. c. 1.
Atteſtatio ſimplex Parochi de morte alicuius non probat. p. 145. c. 1. n. 6
Auditor Cameræ licet vigore ſuarum facultatum ſit executor obligationis Cameralis priuatiuè quoad alios Iudices, tamen vbi Auditori Rotæ eſt conceſſa facultas Auditoris Cameræ, poteſt illis vti quoad omnia in commiſſione contenta. p. 91. c. 1. n. 10
Auditor Cameræ eſt Iudex ordinarius quorumcumque Curialium, etiam Baronum, Domicellorum, & Cardinalium. p. 159. c. 2. n. 2
Auia materna ſuccedit nepoti ab inteſtato nullo alio proximiori exiſtente. p. 107. c. 2. n. 1

B

Bancum eſt quoddam vniuerſale, ſicut hæreditas menſa, & peculium, & tenetur vſque ad vires. p. 99. c. 1. n. 8
Beneficia iurispatronatus laicorum non comprehenduntur ſub reſeruationibus Apoſtolicis. p. 38. c. 1. n. 5
Quod procedit etiam in iurepatronatus mixto. p. 38. c. 1
Beneficium vbi quis tenetur dimittere quod habet in manibus Papæ, ſi illud non dimittit omne ius, quod habet ſuper eo amittit. p. 47. c. 1. n. 4
Beneficium vacat per promotionem ad Epiſcopatum. p. 46. c. 2. n. 2
Vbi bona vendita ſunt promiſſa libera à fideicommiſſo, & in euentum contrarii venditor teneri vult ad reſtitutionem pretii, tenetur oſtenſo fideicommiſſo reſtituere pretium, neque ſufficit cautio. p. 92. c. 1. n. 8
Et licet Papa derogauerit fideicommiſſo ad effectum creandi ſuper dictis bonis montem, talis derogatio non eſt perpetua, ſed ſuſpendit effectum fideicommiſſi durante monte, & ad fauorem montiſtarum, & inito monte ceſſabit derogatio. p. 92. c. 1.
Vbi bona vẽdũtur per ſubhaſtationẽ debitor tenetur cauere de euictione. p. 31. c. 1. n. 4.
Licet ex bonis debitoris quis percipiat tantos fructus, quot percipiebat ex re ſibi ablata tamen niſi probet illos, eſſe ſibi datos in recompenſam, percipiens eos nõ lucratur. p. 102. c. 2. n. 11
De bonorum valore poteſt capi informatio extraiudicialis à Iudice, & taxatio eius arbitrio fieri. p. 32. c. 2. n. 4

C

Calculatores in eorum arte dici poſſunt ſapientes. p. 184. c. 1. n. 7
Caſalia, quæ ad vineas plantandas dantur maiorem vtilitatem reddunt, quam ſi liberè vendantur, vel ad laborandum ſimpliciter concedantur. p. 63. c. 1. n. 6
Canon minuit pretium p. 59. c. 2. n. 5
Super Cappellania in abſtracto conſtituta poteſt reſeruari ius patronatus. p. 37. c. 2. n. 2
Carcerationes metus cauſa durante, idem iudicandum eſt, quod de ipſo metu. p. 152. col. 1. num. 8
Cauſæ Chriſtianorum cum Iudæis, legibus Romanorum non Iudæorum ſunt terminandæ, p. 97. c. 1
Vbi cauſa eſt commiſſa in Rota, non poteſt adiri alius Iudex. p. 97. c. 2. n. 7
Cauſa finalis dicitur ea, propter quam quis aliquid facit. p. 130. c. 2. n. 3
Cenſuarii ius, quod competit ratione hypothecæ, eſt debilius iure conſortii. p. 122. c. 1.
Dominus cenſus non poteſt rem cenſuatam ad ipſum nulliter peruentam retinere prætextu, quod ſit dominus cenſus. p. 82. c. 1. n. 8
Cenſus factus, quod emptor poſſit quandocunque cogere venditorem ad illum extinguendum, eſt nullus. p. 116. c. 1. n. 1
Et fructus ex eo percepti ipſo iure extinguunt ſortem principalem, vel reſtitui debent tanquam ſine cauſa ad emptorem cenſus nulli peruenti. p. 116. c. 2
Vbi cenſus ſit ad fauorem alicuius, & debitor promittit fideiuſſorem indemnem alienare cenſus, non præſumitur ſimulatus. p. 4. c. 1. n. 6
Ex impoſitione cenſus ſuper re donata, poſt factam donationem cum conſenſu donatarii præſumitur ſimulatio. p. 45. c. 2. n. 7
Imo non præſumitur ſimulatio, cum aliàs non fuiſſet neceſſarius conſenſus donatarii. p. 45. c. 2
Cenſus etiam ſine ſcriptura probari poteſt prout emptio, & venditio. p. 44. c. 2. n. 3

Digitized by Google

Cenſus etiam ſine ſcriptura probari poteſt prout emptio, & venditio. p. 44. c. 2. n. 3.
Cenſus non poteſt extingui inuito debitore. p. 118. c. 1. n. n. 5
Cenſus non poteſt ſuſtineri in re propria ad ſui fauorem, nemo poteſt effici debitor ſui ipſius. p. 122. c. 1. n. 4
Cenſus præſumitur validus, & legitimus, & fuiſſe in eo ſeruatas omnes ſolemnitas à Bulla Pij Quinti requiſitas. p. 44. c. 2. n. 4
Cenſus reputatur inter ſtabilia. p. 118. c. 1. n. 7
Ceſſante pacto, quod pretium alicuius rei conuertatur in ſolutionem alicuius debiti, poteſt illud ſolui libere ei cui eſt conuentum. p. 125. c. 2. n. 6
Ceſsio facta pro vero debito ſubſtinetur etiam, ſi non ſit facta præſente pecunia. p. 27. c. 1. n. 3
Ceſsionario non competit plus iuris, quam competit cedenti. p. 82. c. 1. n. 8
Ceſsionarius cenſus non poteſt agere pro recuperanda ſorte, vbi non poteſt cedens. p. 82. c. 1. n. 8
Ceſsionarius eius cui res fuit deliberata. p. 168. c. 1. n. 1
Ceſsionarius non poteſt agere contra eũ, contra quem non poterat cedens. p. 64. c. 1. n. 9
Neque poteſt habere plus iuris, quàm haberet cedens. p. 64. c. 1
Ceſsionarius poteſt agere ſpolio, & vti omnibus exceptionibus competentis cedenti. p. 12. c. 2. n. 5
Ceſsionarius qui ceſsionem reportauit lite pendente non poteſt agere vigore ceſsionis coram alio Iudice abſq. vitio attentatorum. p. 82. c. 2. n. 10
Sub ceſsione generali non venit actio ſpolij. Contrarium eſt verius. p. 12. c. 2. n. 7
Ceſsio prior præfertur ſecundæ & ſecunda nihil operatur. p. 63. c. 1. n. 8
Citans, ſeu agens vigore alicuius inſtrumenti dicitur illud approbare. p. 36. c. 2. n. 6
Citari debet in reuocatione ſententiæ, etiã fiſcus, vbi negocium principaliter illum tangit. p. 16. c. 1. n. 4
Citatio debet exequi in domo habitationis citati. p. 8. c. 1. n. 1
Citatio eſt de iure naturali. p. 7. c. 1. n. 7
Vbi de citatione non conſtat non poteſt dici inducta pendentia litis, neque poteſt procedi per audientiam contradictam. p. 16. c. 1. n. 2
Si citatio non fiat ad reluendum, eſt nulla subhaſtatio, & deliberatio. p. 9. c. 2. n. 7
Citatio requiritur in quocumque iudicio, etiam ſi procedatur ſummariè, & iuris ordine non ſeruato. p. 75. c. 1. n. 2
Requiritur in executione, quando mutatur perſona Iudicis. p. 75. c. 1. n. 3
Citatio requiritur pro validitate ſubhaſtationis, & deliberationis, ad videndũ ea fieri, & decretum Iudicis, aliàs ſunt nulla. p. 9. c. 1. n. 9
Quod citetur pars non eſt rigor, æquitas cum reſpiciat defenſione competentem de iure naturali. p. 77. c. 2. n. 3
Clauſula arbitrio remittit aliquid de rigore iuris. p. 104. c. 2. n. 1
Præſertim quando eſt conceſſa Iudici, aliàs habenti iuriſdictionem. p. 104. c. 2.
Sed intelligitur ſubſiſtenti aliqua rationabile cauſa vt ſi conſtet de bono iure petentis arbitrium, & non lædatur ius alterius. p. 104. c. 2.
Clauſula conditionalis in commiſſione appoſita non tribuit, niſi iuriſdictionem limitatam. p. 85. c. 1. n. 3
Et tunc Iudex debet ſolum cognoſcere an exequutio ſit cœpta, & ſi eſt cœpta nullam habet iuriſdictionem, imo debet ſuã inhibitionem moderare. p. 85. c. 1
Clauſula conſtituti operatur tranſlationem poſſeſſionis in conſtitutarium. p. 12. c. 2. n. 4
Clauſulæ derogatoriæ, non ampliant præcedentem diſpoſitionem, ſed intelliguntur oppoſitæ ad limites illius. p. 141. c. 2. n. 2
Clauſula & non aliàs admit conſenſum ab actu, & actu non ſequuto operatur perinde ac ſi nihil actum fuiſſet. p. 108. c. 2. n. 12
Per clauſulam conſtituti, & clauſulam ad habendum, transfertur poſſeſſio rei aſſignatæ in aſſignatarium. p. 113. c. 1. n. 7
Clauſula, Omni meliori modo, appoſita in fine teſtamenti, ibi & ſi teſtamentum non valeret iure fideicommiſſi, vel codicillorum, ſi teſtamentum valet nihil operatur circa alia. p. 111. c. 1. n. 29.
Clauſula, parito iudicato, importat, quod prius, & ante omnia ſatisfiat integraliter. p. 11. c. 1. n. 1
Clauſula, ſublata, & decretum irritans inficit titulum & poſſeſſionem rei p. 169. c. 1. n. 3
Clerici inſtantia tranſit in hæredem. p. 136. c. 2. n. 8
Clericus author laudatus non conſideratur vti principalis, ſed vti aſſiſtens emptori, & tanquam illius defenſor, ideò forum de-

Digitized by Google

declinare non poteſt. p. 137. c. 2. n. 19
Vbi Clericus conſideratur vti principalis, vt ſi Colonus conuentus nominet Clericum, Clericus conuentus poteſt opponere declinatoriam. p. 137. c. 2. n. 20
Clericus effectus pendente iudicio, non declinat forum. p. 138. c. 2. n. 25
Dic procedere, quando eſt eadem perſona præuenta, ſecus vbi ſunt diuerſæ perſonæ. p. 138. c. 2
Clericus gaudet priuilegio fori, tã in realibus, quã in perſonalibus. p. 138. c. 2. n. 22.
Clericus hæres laici obligati de ſoluendo ad certam Curiam, non tenetur ibi comparere ſi ſit incompetens Clerico. p. 138. c. 1. n. 21
Clericus non poteſt coram Iudice laico cõueniri. p. 136. c. 2. n. 8
Clericus non poteſt Iudicium motum in foro ſæculari coram Iudice laico in ſe ſuſcipere. p. 137. c. 2. n. 20
Clericus poteſt reconueniri coram Iudice Laico, ſed hic articulus eſt dubius. p. 137. c. 1. n. 17
Clericus ratione feudi poteſt à Domino directo iudicari. p. 138. c. 2. n. 23
Dic illud ſpeciale in feudo, idque fuiſſe approbatum per Canones. p. 138. c. 1
Clericus ſuccedẽs in hæreditate laici in iudicio contra ipſum Laicum incipere poteſt, & debet declinare forum ſæculare, & trahere actorem ad Iudicem Eccleſiaſticum. p. 135. c. 1. n. 1
Clericus ſuccedens, non mutat ſtatum cauſæ, ſed illa reaſſumi debet coram Iudice Eccleſiaſtico in eodem ſtatu, in quo erat coram ſæculari. p. 138. c. 2. n. 26
Et licet poſsit dubitari reſpectu illorum, quæ reſpiciunt iuris ordinem, & proceſſum, tamen reſpectu actorum probatoriorum; & quæ cauſam inſtruunt, non habent difficultatem. p. 138. c. 2
Vbi Clericus venit ad Iudicium æptũ cum laico, & venit principaliter pro ſuo intereſſe, & ad ſui, non alterius defenſionem, ſemper poteſt opponere declinatoriam. p. 136. c. 1. n. 7
Vbi coaceruatio plurium rerum occurrit in donatione, fit compenſatio de vna ad aliam. p. 131. c. 1. n. 4
Et ſi deceptio apparet in vna earum per pretium aliarum ſuppletur. p. 131. c. 1
Commentis Rabinorum non eſt credendum quoad interpretationẽ ſacræ Bibliæ; ſed potius gloſſæ ordinariæ Nicolai de Lira, Alfonſi Toſtati, & aliorũ. p. 97. c. 1. n. 8
Commiſsio vbi obtenta eſt ſubreptitia, ſententia à Iudice vigore illius cõmiſsioni lata eſt nulla. p. 16. c. 1. n. 6
Cõmiſsio vnica in qualibet inſtantia in Rota ſufficit, & vigore illius Auditor poteſt cognoſcere cauſã cũ omnibus incidẽtibus, depẽdẽtibus, emergentibus. p. 94. c. 1. n. 12
Commodum, & incommodum rei venditæ poſt factam venditionem, ſpectat ad emptorem. p. 146. c. 2. n. 3
In communi, re ſocius, & conſors debet præferri conſuario ratione conſortii, ſeu dominii. p. 121. c. 2. n. 3
Communitas fungitur vice, & priuilegio pupilli. p. 42. c. 2. n. 7
Licet quis compareat coram vno Iudice incompetenti, ſi comparet in proteſtandò de nullitate actorum, & agendorum, eius comparatio non ſanat defectum iuriſdictionis, ſeu aliam nullitatem. p. 140. c. 1. n. 3
Præſertim ſi cauſa fuit à dicto Iudice auocata, & alteri commiſſa. p. 140. c. 1.
Compenſatio habet vim ſolutionis. p. 102. c. 2. n. 15
Compromiſsi effectus ceſſat non ſequuto laudo infra terminum conuentum. p. 110. c. 2. n. 23
Vbi conceditur conſequens dicitur etiam conceſſum omne neceſſarium antecedens. p. 14. c. 2. n. 4
Conceſsione facta ad vitam alicuius eo defuncto talis conceſsio reſoluitur. p. 164. c. 1. n. 2
Conceſsione facta ſub conditione menſurationis, menſuratione non facta, vel non dicitur orta obligatio, vel creditum dicitur incertum. p. 140. c. 2. n. 5
Conceſsio talis præſumitur fuiſſe, qualis eſt ſolutio. p. 28. c. 1. n. 1
Concilium Tridentinum diſponens de actorum tranſportatione, non procedit in cauſis profanis. p. 154. c. 1. n. 11
Vbi concurrunt duæ regulæ, & diſpoſitiones, vincit regula, quæ continet ius fortius, & potentius. p. 136. c. 2. n. 11
Vbi agitur conditione indebiti ad recuperandum fundum datum pro maiori quantitate, competit retentio ratione hypothecæ, ſecus vbi fuit actum remedio ſpolii. p. 82. c. 2. n. 10
Conditio non poteſt dici appoſita ad cautelã eius, cuius nõ intereſt. p. 115. c. 1. n. 4
Vbi fit conditio, vel alienatio rei Eccleſiæ, aut minoris pro ſoluendo ære alieno, emptor debet eſſe ſolicitus, quod pretium conuertatur in ſolutionem æris alieni, propter quod vẽditio fuit facta, vbi autem

venditio facta fuit ex cauſa voluntaria propter Eceleſiæ, vel minoris non tenetur probare verſionem pretii in vtilitatem Eceleſiæ, vel minoris. p. 128. c. 2.
Conditio trahitur retro ad tempus contractus, & habetur, ac ſi actus numquam fuiſſet deliberatus. p. 67. c. 2. n. 9.
Vbi conductor renunciauit inquilinatui propter talem renunciationem facta diſdicta, & finita locatione tenetur rem conductã euacuare. p. 36. c. 1. n. 1.
Sed à dicta locatione non cenſetur receſſum vbi fuerunt ſolutæ penſiones, & adimpleta in dicta locatione contenta. p. 36. c. 1. n. 2.
Confeſſio dicitur erronea, vbi probatur cõtrarium ilius, quod in confuſione enunciatur. p. 152 c. 1. n. 2
Confeſſio dotis præſumitur vera, vbi concurrit præſtatio alimentorum facta vxori, qualitas perſonarum, & quod matrimonia non contrahuntur ſine dote. p. 98. c. 1. n. 2.
Adminiculatur etiam ex fide alicuius Religioſi deponentis vidiſſe numerate pecuniam, vel alicuius teſtis deponentis de publica voce, & fama. p. 98. c. 1.
Confeſſio eſt maior inſtrumentis, & depoſitionibus teſtium, & qualibet alia probatione. p. 28. c. 2. n. 7.
Vbi ſcriptum requiritur ſufficit per confeſſionem probatio. p. 29 c. 1. n. 8.
Confeſſio facta ab eis, qui poſſunt diſponere habet vim nouæ diſpoſitionis. p. 28. c. 2. n. 6.
Confeſſio facta in confeſsione, nocet ei, qui illam obtinuit, & eius hæredibus. Sed vbi eſt erronea, non nocet. p. 140. c. 1. n. 2.
Ex confeſsione partis probatur poſſeſsio, præſertim ad effectum manutentionis. p. 144. c. 2. n. 2.
Confeſsio, quod Cappella eſt de iure patronatus, appoſita in litteris impetrationis plenè probat contra impetrantem. p. 37. c. 2. n. 1.
Confeſsio, vbi eſt reuocata, non nocet. Sed reuocatio facta poſt acceptationem non nocet, præſertim ſi non conſtet de errore. p. 168. c. 1. n. 2.
Confeſsio, vnius non præiudicat alteri confocio, ſeu litis conſorti. p. 162. c. 1. n. 3.
Confraternitates laicorum non ſunt Eccleſiaſticæ, ſed laicales. p. 38. c. 1. n. 3.
Conſenſus datus per proprietarium loco pio, vel Eceleſiæ, vt in eam tranſeant bona emphyteotica ad effectum vendendi aliis non operatur, vt dicta Eccleſia, vel locus pius poſſit illa retinere pro ſe. p. 40. c. 1. n. 7.
Vbi conſenſus defuit contrahentium, & amplius habere non poteſt effectum contractus circa ſubſtantialia, & cauſam finalem reſpicientia, ex æquitate poteſt ab eo recedi. p. 159 c. 2. n. 1.
Conſenſus limitatus, limitatum producit effectum, & non extenditur vltra quam ex eo inferatur. p. 40. c. 1. n. 7.
Conſenſus non præſumitur. p. 108. c. 2. n. 8.
Conſenſus præſtitus à patre contractum filii cenſetur præſtitus ad illum validandũ. p. 43. c. 1. n. 11.
Idem eſt, quod duo inſimul alienent, vel vnum conſentiat alienationi factæ ab alio. p. 43. c. 1.
Conſenſus ſubhaſtationi pro vero, & reali credito refertur, etiam ad eredita, de quibus non conſtat in actis. p. 14 c. 2. n. 6.
Conſenſus tacitus, vt adeſſe dicatur, debent oſtendi actus, qui ad illum neceſſario inferant. p. 108. c. 2. n. 8
Conſentiens alienationi rei ſibi obligatæ vel illius aſsignationi ſibi præiudicat, præſertim ſi pluries conſentiens actibus ſuper dicta aſsignatione factis interuenit. p. 113. c. 2. n. 11.
Et licet conſentiens in dicto conſenſu præſeruet ſibi ſua iura, illa præſeruatio eſt intelligenda tam reſpectu aliorum iurium, quàm expreſſorum in inſtrumento in quo præſtitit conſenſum. p. 113. c. 2. n. 12.
Conſequens vbi probatur per ſcripturam, probatur etiam antecedens. p. 29. c. 2. n. 3.
Conſortes de æquitate in emptione communis præferuntur, dummodo, idem offerant. p. 96. c. 1. n. 2.
Conſuetudo faciendi inſtrumenta cum aliquo pacto inualido, vt probata dicatur, debet probari multiplicitas inſtrumentorum cum dicto pacto factorũ, & quod ea habuerint effectum. Præſertim ſi ad ſint aliqua inſtrumenta ſine dicta pacto. p. 117. c. 1. n. 2.
Et talis conſuetudo vt contra Ius diuinum, non poteſt validare contractus illicitos neque excuſat. p. 117. c. 1.
Vbi in contractu adeſt dolus ex propoſito iuramentum non ligat. p. 64. c. 2.
In contractu emptionis, & venditionis licet ſit nulla obligatio primitiua, non tamen eſt nulla ſecundaria obligatio quoad intereſſe. p. 65. c. 1. n. 2.

In contractu facto a minore requiritur ſolemnitas, ac cauſa expreſſa, & plenè cognita, & vnum ſine alio non ſufficit, nec vnum ab alio ſuppletur, & vno deficiente contractus in totum corruit. p. 43. c. 1. n. 14.

Et etiam in liberatione patris ſolemnitas ſtatuti eſt ſeruanda. p 43. c. 1. ibid.

Ex contractu impugnato non poteſt quis iuuari. Id tamen non habet locum, vbi impugnatio non habuit effectum, vel aduerſarius impugnationem non acceptauit, vel vbi fuit ceſſatum ab impugnatione. p. 36. c. 2. n. 4.

Contractus emphyteuticus vbi non eſt perfectus, non poteſt agi ad ſolutionem canonis, nec ad aliud. p. 105. c. 2. n. 7.

Vbi contractus eſt voluntarius non debet probari verſio in cauſam expreſſam, p. 127. c. 2. n. 1.

Verſio autem probatur, vbi probatur extinctus cenſus, vel debitum Eccleſiæ, & vbi per multos annos numquam fuerunt petiti fructus aliorum cenſuum, pro quibus extinguendis pecuniæ captæ fuerunt. p. 127. c. 2. n. 2.

Contractus ex conuentione legem accipiũt, etiam quod fuerit conuentum vltra, vel præter naturam contractus. p. 91. c. 2. num. 3

Contractus factus cum Eccleſia habet implicitè ſtatum validitatis, cum ſit nullus ſolum volente Eccleſia. p. 65. c. 1. n. 1.

Si tamen fuerit in caſum nullitatis contractus promiſſum intereſſe, id debetur non obſtante nullitate contractus principalis, p. 65. c. 1. ibid.

Contractus factus per minores contra formam à ſtatuto traditam eſt nullus, & non debet haberi in conſideratione. p. 41. c. 2. num. 1.

Vbi contractus factus ſuper rebus Eccleſiæ eſt nullus, ex eo non debentur fructus. p. 65. c. 2. n. 6.

Contractus in quo partes conuenerunt de ſcriptura facienda, an dicatur perfectus ante confectionem ſcripturæ. p. 29. c. 2. num. 2.

Dic quod vbi apparet aliam ſcripturam eſſe faciendam, contractus dicitur imperfectus, præſertim, ſi in ſcriptura facienda ſint apponenda noua pacta, vel conuentiones non appoſita in prima. p. 30. c. 1. num. 3,

Contractus locationis, non poteſt dici perfectus, vbi cõſtat de certa mercede. p. 141. c. 1. n. 6.

Contractus nominatus ob non implementum non reſcinditur, ſed debet agi ad implementum. p. 91. c. 2. n. 3.

Sed non procedit, vbi fuit res promiſſa libera à fideicommiſſo, & in caſu contrarij promiſſa reſtitutio pretii. p. 91. c. 2. n. 3.

Contractus qui pendet à caſu, non poteſt cenſeri minori, neque vtilis, neque damnoſue. p. 53. c. 1. n. 5.

Et ſi dicatur bona permutata a minore eſſe emphyteutica, & permutari, quia dantur libera, & tamen aliqua ex bonis minoris ſint libera permutatio dicitur nulla. p. 53. c. 1. ibid.

Contractus talis iudicatur, qualis à partibus nominatur. p. 63. c. 1. n. 3.

Cõtractus talis iudicari debet, qualis à partibus nominatur. p. 146. c. 1. n. 1.

Sed non procedit, quando pacta repugnant; tunc enim attenditur potiùs qualitas pactorum, quam denominatio contrahentium. ibid.

Contrahens præſumitur informatus conditionis illius, cum quo contrahit, & rei, ſuper qua contrahit. p. 58. c. 2. n. 16.

Contrauentio primi contractus, cenſetur remiſſa per receptionem pretii, vel affictus, iuxta formam illius. p. 116. c. 1. n. 9.

Stante contumacia partis in comparendo, poteſt Iudex ſine aliâ citatione ferre ſententiam quandocunque. p. 77. c. 2. n. 5.

Dic, quod hæc opinio eſt valde controuerſa, & verior eſt, quod ſententia non poſſit ferri, niſi die ſequenti. p. 77. c. 2. n. 5.

Conuentio ſeruanda eſt. p. 148. c. 2. n. 1.

Vbi conuentum eſt, quod res vendita donata, vel aliàs conſignata debeat reuerti, non poteſt aliter fieri, quã per reſolutionem contractus, quia aliàs eſſet neceſſarium factum illius, qui recepit. p. 66. c. 2. num. 1.

Copula, et, ampliat non reſtringit. p. 100. c. 1. n. 3.

Copula, et, cenſetur repetere in vtraque parte orationis modos, & qualitates expreſſas, ſiue a parte poſt, ſiue a parte ante. p. 67. c. 1.

Creditor cenſus non poteſt agere pro recuperanda ſorte. p. 82. c. 1. n. 8,

Creditor habens debitorem carceratum, poteſt nihilominus petere ſe immitti in poſſeſſionem aliorum bonorum. p. 7. c. 1. num. 3.

Creditori competit retentio pecuniarum ſui creditoris ſi ipſe ſit eiuſdem ſui creditoris creditor ex alia cauſa. Ita tamen procedit, vbi eius creditum eſt clarum & li-

& illiquidum. p. 80. c. 1. n. 6.
Creditori, qui fuit immiſſus in bonis debitoris, niſi de fructibus perceptis rationem reddat obſtat exceptio ſatisfactionis p.15. c.1. n.8.
Creditor licet pro ſua ſecuritate pignus habeat, tamen ſuper aliis debitoris bonis executionem facere poteſt. p.7 c.1.n.1.
Creditor, qui neglexit exigere tempore debito à depoſitario poſt talem negligentiam non dicitur amplius ſequi fidem ipſius debitoris, ſed ſolius depoſitarii. p.149.c.2.n.9.
Creditor tanquam tertius, & extraneus admittitur ad offerendum, & licitandum, vt quilibet alius. p.57. c.2.n.5.
Vbi creditum eſt incertum, & illiquidum, non poteſt dici conſtare de credito. p.141. c.2.n.10.
Creditum probatur ex veſtris ſolutionum factarum à fideiuſſore cum ceſſione. p.14. c.1. n.1.
Culpa debet nocere ipſi culpoſo, non tertio. p.49. c.1.n.2.
Culpa propria, & dolus nemini debet patrocinari. p.48. c.1.n.11.
Curator alter poteſt dari, vbi primus eſt abſens, vel renunclauit, ſed id non procedit vbi non conſtat de renunciatione, vel abſentia. p.52.c.2.n.3.
Curatorem habenti etiam generalem non debet dari curator ſpecialis, & in eius locum alter dari non poteſt, niſi cauſa cognita, & n.3. p.52. c. 1.
Idque ſine dubio procedit in curatore ad negotia. p. 52. c. 1.
Et actus factus cum dicto curatore ſecundo loco deputato, eſt nullus. p 52. c.1.
Curator legitimus eſt citandus. p.16.c.1.n.1.
Curator licet non impleuerit ſolemnia, tamen curator eſt, licet remoueri poſſit. p.52.c.2. n.2.
Curator non dicitur legitimus, vbi non fuit deputatus citatis duobus ex viciniis cognatis, vel affinibus, vel aliis iuxta diſpoſitionem ſtatuti. p.51. c.2. n.6.

D

Datio in ſolutum facta pro credito non vero, vel ex falſa cauſa eſt nulla, & num. 2. p.151. c. 1. n.1.
Et etiam ſi prætenſus creditor poterat exceptione remoueri, p.151.c.1.
Vbi datio in ſolutum eſt pro maiori ſumma, corruit in totum. p.34. c.1.n.5.
Datio in ſolutum eſt ſimilis venditioni. p. 151.c.2.n.2.
Datio in ſolutum extinguit omnia iura. p.132. c.2. n.1.
Et facit recedi à priori contractu. p. 153. c.1. n. 2.
Sed vbi bona data in ſolutum fuerunt euicta, vel auocata, & non durauit aſſignatio, vti facta cum obligatione de reſtituendo prioribus, & potioribus, & ſic ſub conditione datur creditori vtilis actio, ſaltim ex æquitate. p.133. c. 1.
Datio in ſolutum obtinet vim emptionis, & venditionis. p.146. c. 2. n.3.
Si in datione in ſolutum bonorum minorum non ſit datus terminus viginti dierum à lege ſtatutum, actum eſt nullum. p. 34. c.1. n.3.
Et in datione in ſolutum bonorum minorum debet ſeruari diſpoſitio iuris communis quoad dictum terminum, non autem diſpoſitio Statuti Vrbis. pag.34. c.1. num. 3.
Licet bona ſint æſtimata, ſi minores non fuerunt defenſi, æſtimatio non attenditur. p.34.c. 1. n.4.
In datione in ſolutum non habet locum ſimulatio. p 147. c.1. n.10.
Donatione nulla in ſolutum exiſtente propter exceſſiuitatem, creditor poteſt rem retinere pro ſuo credito, computatis fructibus in ſorte. p.68. c. 2. n.1.
Neque id euitari poteſt prætextu bonæ fidei, vbi periit plus debito. p.68.c.2.
Vbi per viam dationis in ſolutum proceditur, antequam bona dentur creditori in ſolutum, debet præcedere æſtimatio, vbi autem proceditur per viam oblationis, tunc plus offerenti conſignātur bona non præuia æſtimatione. p.27.c.2.n.6.
Datum contemplatione alterius dati, ſi ſecundum non habetur, competit repetitio primi. p.67. c.2.n.12.
Vbi debetur aliquid annuatim ſolui, poteſt fieri ſolutio in principio anni. p. 149. c. 2. n. 5.
Debitor ante moram non debet pati exequutionem, ſeu immiſſionem in Salniano. p. 141. c. 2. n.10
Vbi per debitorem indicantur bona, & conſentitur, vt ſubhaſtentur conſenſus cenſetur præſtitus, vt ſubhaſtentur pro vero credito, & non requiritur alia ſubhaſtatio. Et talis conſenſus ſupplet alias ſolemnitates requiſitas. p.14.c.2.n.5
Debitor ignorans mortem creditoris, ſi ſoluat

uat illi, cui fuit mandatum, liberatur. p. 125. c. 1. n. 1

Contra creditoris bona, etiam ſola actione perſonali conuenti alienata in tertium poſſeſſorem in fraudem paratæ, vel cœptæ exequutionis poteſt procedi exequutiuè & abſque actione reuocatoria. p. 10. c. 2. num. 1.

Debet autem tertius citari, & eo non citato procedi ad eam non poteſt. p. 10. c. 2. num. 2.

Debitoris nomen venit ſub ſimplici appellatione bonorum. p. 126. c. 2. n. 13

Vbi debitor indicauit bona creditori, & conſenſit illorum ſubhaſtationi, & deliberationi, vel Iudex pronunciauit dictum conſenſum haberi pro præſtito ſufficit, vt deueniri poſſit ad ſubhaſtationem dictorum bonorum. p. 14. c. 2. n. 3

Debitor non poteſt dici in mora, antequam creditum ſit liquidum. p. 141. c. 2. n. 10

Debitor poteſt ſoluere ante diem, præſertim volente creditore. & num. 9. p. 149. col. 2. nu. 7.

Debitor primæ ſocietatis, ad hoc, vt teneatur ad ſolutionem fructuum ſecundæ contractæ pro illius extinctione declaratio requiritur. p. 25. c. 2. n. 1

Debitor tenetur ſoluere creditoribus anterioribus, ſi eodem tempore compareant anteriores, & poſteriores. Sed ſi non appareant vtrique, & ſoluat de ſcriptis in liſta, liberatur. p. 126. c. 2. n. 12

Debitor tenetur ſoluere creditoribus deſcriptis in liſta, ſed ſi apparent creditores anteriores, illis ſoluere tenetur, & ſoluendo illis, vel iſtis liberatur, dummodo bona fide. p. 126. c. 1. n. 8.

Debitor, vt admittatur ad benefic. auth. hoc niſi, C. de ſol. quæ requirantur. p. 89. c. 2. num. 1

Quod habet locum, etiam ſi poſtea præſtetur fideiuſſor. p. 89. c. 2.

Sed in mobilibus non habet locum beneficium d. auth. p. 89. c. 2. n. 2

Debitum dicitur voluntarium, vbi trahit initium à voluntate hominis, licet ex poſt fiat neceſſarium. p. 121. c. 2. n. 2

Vbi debitum eſt voluntarium, non compenſatur cum legato facto à debitore creditori. p. 121. c. 2. n. 1

Declaratio debet in ſpecie continere, quod intendit pecunias ad intereſſe capere pro dicta cauſa. p. 26. c. 1. n. 4.

Decretum afficit, vbi quis eo eſt vſus. p. 48. c. 1. n. 11

Decretum appoſitum in litteris nullis, nullum poteſt parere effectum. p. 47. c. 2. n. 9

Vbi decretum arctat ad dimittendum beneficium in manibus Papæ poſt adeptam poſſeſſionem alterius beneficij ante adeptam poſſeſſionem poteſt dimitti in manibus ordinarii. p. 48 c. 1. n. 12

Contrarium ibidem. p. 48. c. 1

Decretum Camerale dans prælationem inquilinis continuare volentes in eadem locatione, non extenditur ad inquilinos volentes præferri in locatione alterius domus. p. 96 c. 2. n. 5

Dictum decretum tanquam odioſum eſt reſtringendum iuxta ſuos limites. p. 96. c. 2

Decretum factum contra tenorem obligationis illius, contra quem agitur, eſt nullum, & notoriè iniuſtum. p. 8. c. 2. n. 5

Vbi decretum, vel mandatum eſt nullum, eſt etiam nulla ſubhaſtatio, & deliberatio in exequutionem illius facta. p. 8. c. 2. num. 6.

Decretum intelligitur prout de iure. p. 102. c. 2. num. 14

Decretum irritans ligat etiam ignorantes, ſaltem quoad nullitatem actus. p. 47. c. 2. num. 8

Decretum Iudicis in contractu facit ceſſare omnem ſuſpicionem fraudis. p. 45. col. 2. n. 2.

Decretum Iudicis in contractu minorum, vbi eſt inconſideratum eſt nullum, & ſufficit eſſe tale in vna parte. p. 53. c. 1. n. 6

Multum tribuitur decreto Iudicis in alienationibus bonorum minorum, quod eſt verum, quoad id quod magis expediat an expediat minori potius vnam rem, quam aliam alienare. p. 53. c. 1.

Decretum, quod non iuſtificatur ex actis dicitur notoriè iniuſtum, cum aliunde iuſtificari non poſſit. p. 94. c. 3. n. 4.

Vbi decretum ſolum de ſubhaſtando, & deliberando proceſſit, licet in aliquo inſtrumento notarius dicat bona fuiſſe ſubhaſtata, & deliberata, illa verba non dicuntur diſpoſitiua, ſed enunciatiua. p. 70. c. 1. num. 5.

Decretum recipit interpretationem à mandato. p. 98. c. 2. n. 5

Defectus, vel error cauſæ propter quam prętenditur obligationem inſtrumento fuiſſe adiectam, vt impediat illius exequutionem debet eſſe euidens, & clarus. p. 130. col. 1. n. 1

Et debet verſari circa cauſam finalem ipſius obligationis. p. 130. c. 1

Et

Digitized by Google

Et debet eſſe talis, quæ ſi fuiſſet vera induxiſſet ad ita diſponendum, vel ſi perſpecta fuiſſet eius falſitas, aut error, obligantem diſpoſuiſſet ad eo modo, vel ſub illa forma ſe obligandum. p. 130. c. 1
Defunctus comparendo in Iudicio videtur contrahere. p. 137. c. 2. n. 21
Si defunctus in contractu ſe ſuppoſuit certis Iudicibus, non tenetur Clericus Hæres coram illis comparere, ſi non ſunt Iudices competentes Clerico. p. 137. c. 2. n. 21
Deliberatio facta non præſente pecunia eſt nulla. n. 1
Deliberatio facta pro maiori ſumma eſt nulla in totum, etiamſi aliud debitum adſit, niſi tamen debitum liquidatum fuerit, & num. 6. p. 20. c. 1. & 2. n. 5
Deliberatio fieri debet ad fauorem maioris oblatoris. p. 31. c. 1. n. 1
Deliberatio poteſt fieri etiam non præſente pecunia, dummodo conſenſus præſtetur in ipſo actu deliberationis, & ſi præſtetur poſtea non iuuat. p. 20. c. 1. n. 4
Detentationem habens poteſt impropriè & largè ſecundum ſubiectam materiam dici Dominus. p. 165. c. 2. n. 6
Vbi ad deuolutionem agitur, identitas rei conceſſæ plenè, & concludenter probari debet. p. 145. c. 1. n. 8
Deuolutio non intrat in locatione ad longũ tempus. p. 63. c. 1. n. 3
Deuolutio non intrat, vbi adeſt pactum renouandi emphyteuſim finita generatione. p. 162. c. 1. n. 3
Dicens, quod aliquis deceſſit ſine filiis eo quia eos non habuit, habet intentionem fundatam, ſecus ſi diceret, quod habuit, ſed quod mortui ſunt, quia tunc tenetur probare mortem, iux. deciſ. Put. 43. lib. 1. p. 145. c. 1. n. 7
Dic procedere in ſingulari perſona poſita in conditione, ſi ſine filiis, cuius conditionis purificatio præſumitur, niſi ex aduerſo probetur filiorum exiſtentia. p. 145. c. 1
Contrariũ autem ſeruat Rota, vbi Dominus directus agit de deuolutione ob lineam finitam. p. 145. c. 1
Dictio A. in materia termini ſtat excluſiuè. p. 19. c. 1. n. 2
Dictio, aliis, etiam innecto ſigno vniuerſali importat ſimilitudinem. p. 121. c. 2. n. 1
Dictio, ideſt, ſtat diſpoſitiuè ad iam dicta. p. 57. c. 1. n. 12
Dictio infra includit ſua extrema. p. 19. c. 1. n. 4
Dies cęptus pro completo habetur.
Dic non procedere in odioſis. p. 19. c. 1
Dilatione pendente Iudicis officium conquieſcit. p. 18. c. 2. n. 1
Diſdicta in actis reproduci debet, ne ſit in facultate diſdicientis illa vti, & non vti, cum aliàs daretur materia fraudis. p. 26. c. 1. n. 3
Diſpoſita in dote habent etiam locum in lucro dotis. p. 123. c. 1. n. 5
ex Dolo, & culpa ſua non debet quis commodum reportare in damnum alterius, qui non fuit in aliqua culpa, vel negligentia. p. 49. c. 1. n. 2
Dolus præſumitur in venditore, qui non dicit rem eſſe fideicommiſſo grauatã, imo aſſerit eam eſſe liberam. p. 23. c. 2. n. 4
Dolus re ipſa æquiparatur dolo ex propoſito. p. 64. c. 2. n. 3
Dominii ratione non retardatur, vel impeditur reſtitutio in ſpolio. p. 82. c. 1. n. 7
Dominium eſt fortius hypotheca. p. 82. c. 1. n. 7
Domino directo finita generatione, ratione ſuæ ciuilis poſſeſſionis competit manutentio pro recuperatione naturalis. n. 1
Dic procedere, quando finis lineæ, & ipſa deuolutio eſt clara, ſed quando illa probabiliter controuertitur, tunc non eſt locus tali remedio. p. 162. c. 1
Dominus inuitus cogitur alteri domum ſuam vendere, vel locare. Argumentum valet à venditione ad locationem, & è contra. p. 95. c. 1. n. 1
Habens domus retentionem pro melioramentis, compenſat penſiones illius, cum ipſis melioramentis. p. 63. c. 1. n. 3
Domus ſubiecta fideicommiſſo non poteſt alienari, nec dicitur conſultum emptori per conſenſum vocatorum, vbi fideicommiſſum eſt perpetuum. p. 23. c. 1. n. 1.
Domus magni valoris pro paruo debito alienari non poteſt. p. 23. c. 2. n. 6
Vbi donatio eſt facta cum pacto, quod donatarius teneatur dotare filias, vel neptes donantis, donatarius fit debitor dotium, & reſpectu promiſſionis dotandi non dicitur tertius, ſed obligatus dotare. p. 168. c. 1. n. 2
Et exequutio cœpta contra donantem pro dictis dotibus, poteſt conſumi contra donatarium. p. 168. c. 2
Donatio facta alteri etiam cum clauſula conſtituti non præiudicat vxori habenti conſtitutum anterius. p. 84. c. 1. n. 3
Donatio facta à matre ad fauorem filii cauſa contrahendi matrimonium valet. p. 45. c. 1. n. 1
Donatio intelligenda eſt deducto ære alieno.

Digitized by Google

no. p. 168. c. 2. n. 2
Donatio præſumitur fraudolenta, ſi propter delictum, vel æs alienum, tunc temporis exiſtens facta fuiſſet. p. 45. c. 2. n. 6
Dos debet regulari, iuxta vires patrimonii, vel bona donata. p. 168. c. 2. n. 3
Dos dicitur ſubſidiaria, quæ datur ab alio, ob ægeſtatem eorum, qui tenerentur dotare, & non taxatur rigoroſè, ſed attenta qualitate mulieris. p. 21. c. 1. n. 1
Dotem aliunde haberi non poſſe probatur leuioribus probationibus, ſicut in alimentis, quæ æquiparantur. p. 22. c. 1. n. 2
Dote nurus ligata filio exhæredato, hæres non cogitur illam ſoluere, niſi data cautione de illum ſeruando indemnem; ſi autem eam ſoluerit ſine cautione, mulier in caſibus, in quibus de iure poteſt agere ad dotem, poteſt illam recuperare ab hærede, qui poteſt poſtea ſe reualere contra filium, cui dos legata fuit ſoluta. p. 125. c. 2. n. 7
Dic procedere, quando obligatio præcedit, quia tunc legatum dotis factum filio, non tollit obligationem præcedentem, & ideo hæres ad eximendum ſe ab obligatione tenetur reportare cautionē. ibid.
Dubietas iuris ad effectum fauorabilem, vt ne recedatur à forma ordinaria iudiciorum, æquiparatur dubietati facti. p. 156. c. 1. n. 36

E

Eccleſia eſt cultrix iuſtitiæ, & mater æquitatis. p. 119. c. 2. n. 4
Eccleſia ex contractu, qui Eccleſiam regulariter non obligaret, tenetur in eo, quod verſum eſt in eius vtilitatem. p. 65. c. 1. n. 3
Eccleſia non debet locupletari cum aliena iactura. p. 65. c. 1. n. 3
Eccleſia non debet locupletari cum aliena iactura. p. 128. c. 2. n. 1
Et vti cultrix iuſtitiæ non debet alicui præiudicare. p. 128. c. 2
Eccleſia, ſi habet aliàs priuatas domos, quas poteſt facilius emere, quam Palatium nobile, non debet admitti ad emptionem dicti Palatii. p. 121. c. 1. n. 13
Et vbi eſt poſterior in habitatione Eccleſia Domino Palatii, vel domus vicinæ, non habet locum priuilegium d. l. ſi quis ſepulchrum. p. 131. c. 1. n. 14
Emens ſine cautione de euictione carius emere dicitur. p. 59. c. 2. n. 6
Emens vigore Bullæ iuris congrui, poteſt domum ſpecioſam reddere, & adiacenti illam incorporare. p. 164. c. 1. n. 2
Emphyteuſis debet probari per ſcripturam, ſed de conſuetudine non eſt neceſſaria. p. 28. c. 1. n. 2
Vbi in emphyteuſis conceſſione non eſt appoſitum pactum de non alienando, obligando emphyteutica, poteſt rem emphyteuticam obligare pag. 61. c. 1. n. 1.
In emphyteuſi ſoluitur quid minimum in recognitionem directi dominii, in locatione verò ſoluitur penſio correſpondens fructibus. p. 63. c. 2. n. 4
In emphyteutica re attenditur læſio inſpecto valore communi iuris emphyteutici non autem valore rei, præſertim, ſi non ſit emphyteuſis perpetua; ſed ad aliquam generationem. pag. 52. col. 2. num. 5
Vbi emphyteotica res tranſit ad manum mortuam, Dominus directus pôt cogere ſucceſſorem ad vendendum infra annum, vt reincidat in manus priuatorum, & ipſa non priuetur laudemio. pag. 39. columm. 1. num. 1.
Et ad hunc effectum non ſit differentia inter Eccleſiam, locum Pium, & aliam Vniuerſitatem ſæcularem, cum eadem ratio militet in præfatis, quæ in quolibet Collegio laicali cum nunquam moriatur. p. 39. c. 2. n. 2
Idque habet etiam locum in Ciuitate, & alio quocumque corpore Eccleſiaſtico, vel ſæculari. p. 39. c. 2. n. 3
Emptio non implementi obſtat etiam obligationi Camerali, ſed non habet locum talis exceptio, vbi non conſtat illum aliquid non impleuiſſe, ad quod teneretur. p. 131. c. 1. n. 6
Emptor autem, ſi prætendatur venditio nulla, vbi pretium Canonicis, vel Capitulo vti vniuerſis, & collegialiter eſt ſolutum, ab Eccleſia repeti debet, ſi autem vti ſingulis, ab illis repeti debet. p. 129. c. 1. n. 3
Emptor rei Eccleſiaſticæ non debet eſſe ſollicitus de verſione pretii. p. 125. c. 1. n. 5
Sed id non procedit, vbi venditio eſt facta pro ſoluendis debitis. p. 125. c. 1. n. 5
Error, ſiue falſitas cauſæ, & læſio inſpicienda eſt non tantum habita ratione ad vnum ex geſtis in inſtrumento, ſed ad vniuerſum corpus, vbi eſt indiuiduum. p. 130. c. 2. n. 4
Non quod euenit, ſed quod euenire poterat ſæpe attenditur. p. 26. c. 2. n. 6
de Euictione, vel pro liberatione non poteſt age-

Digitized by Google

agere emens rem fideicommiſſo ſubiectam, ſi fideicommiſſum eſt ad fauorem illius, qui vendidit, & is ceſſit omnia ſua iura emptori. p. 91. c. 2. n. 5
Id tamen non procedit ſi ſunt vocati ad fideicommiſſum etiam ſucceſſores venditoris, & adeſt prohibitio expreſſa alienationis, & in caſum alienationis non alienantes vocantur. p. 92. c. 1
Euictione realiter non ſequuta, de illa agi non poteſt. p. 102. c. 1. n. 8.
Euictio non dicitur ſequuta, niſi re ablata, & facta exequtione ſententiæ. p. 101. c. 2. n. 6
In executionis poteſt actor variare ab vno Iudice ad alium, vbi reus eſt contumax. p. 94. c. 2. n. 2
Exceptio de modo, ſeu conditione ſententiæ, non impletis, ſemper opponi poteſt. p. 141. c. 1. n. 8
Exceptio dominii, & hypothecæ reſpicit petitorium, & reijcitur in poſſeſſorio. p. 84. c. 1. n. 9
Exceptio exceſſiuitatis dotis tanquam altiorem indaginem, & petitorii diſcuſſionem reſpiciens non admittitur in ſummariſſimo iudicio manutentionis, ſed ad petitorium reiicitur. p. 168. c. 2. n. 4
Exceptiones cõcernentes nõ ius in proprietate, quando admittantur in remediis ſpolii l fin. quorum bonorum obligationis cameralis, & ſimilibus. p. 155. c. 1. n. 27
Exceptiones requirentes altiorem indaginem non admittuntur contra Saluianum. p. 165. c. 2. n. 3
Exceptioni, quæ non eſt de natura illius iudicii, & admittitur, ſi non ſit dubia, obſtat dubietas, tam facti, quam iuris. p. 156. c. 1. n. 35
Exceptio non implementi eſt adeo fauorabilis, vt ſuper ea ſuppleat Iudex, etiam parte nõ opponente p. 80. c. 1. n. 3
Exceptio non implementi oneris ex vno contractu non poteſt opponi contra aliud. p. 80. c. 1. n. 4
Exceptio non implementi poteſt opponi contra agentem vigore inſtrumenti habentis exequutionẽ paratam, etiam quod ex diſpoſitione ſtatuti contra illud nulla exceptio opponi poſſit. p. 80. c. 1. n. 2
Ab exceſſu licet ſemel appellare. p. 75. c. 1. nu. 6
Exceſſus etiam in modico vitiat. p. 81. c. 1. n. 4
Exceſſus non conſideratur, niſi quando decretum eſt pro indebito, vel partim ex vera, partim ex falſa cauſa. p. 70. c. 1. n. 6
Exceſſus non præſumitur, ſed debet probari ab allegante. p. 88. c. 1. n. 1
Excommunicatio per Rabinos comminata non eſt curanda. p. 97. c. 1
Executio facta pendente Appellatione ab exceſſu eſt attentata. p. 75. c. 1. n. 6
Executio facta præcedente liquidatione eſt nulla. p. 75. c. 1. n. 3
In executione ſententiæ faciendà ſuper eiſdem rebus petitis, non requiritur noua citatio. p. 78. c. 1. n. 6
Dic procedere, quando condemnatio præceſſit præciſe, & in ſpecie ſuper rebus petitis, non autem in genere, quia ſi ſententia lata ſit in genere ſuper immiſſione bonorum, vel ſimili, requiritur noua citatio. p. 78. c. 1
Prout etiam noua citatio requiritur ſi non ſit eadem perſona iudicis, qui ſententiam tulit, & exequutoris illius. p. 78. c. 1
Licet vigore Statuti procedi poſſet de plano & ſine ſtrepitu, & figura Iudicii, non tamen cenſetur ſublata neceſſitas citationis. p. 78. c. 1. n. 7
Executor non poteſt procedere ad executionem, ſeu immiſſionem non præcedente liquidatione per Iudicem competentem ſuper qualitate bonorum in quæ dari debet immiſſio. p. 78. c. 1. n. 7
Exequi ſuam ſententiam non poteſt iudex ſubdelegatus, ſine commiſſione exequutoriali. p. 184. c. 1. n. 9
Exequutio, an, & quando fieri poſſit poſt indictas ferias per decretum Viſitatorum carcerum. p. 154. c. 2. n. 16
Exequutio debet impediri reſpectu eius, qui non fuit citatus, ſi habet intereſſe. p. 16. c. 1. n. 5
Exequutio facta non præcedente liquidatione eſt nulla. p. 141. c. 1. n. 9
Et non præcedente menſuratione, vbi ab ea pendet liquidatio. p. 141. c. 1
Exequutio facta ſuper ſtabilibus eſt nulla, vbi prius non eſt facta diligentia ſuper mobilibus. p. 158. c. 1. n. 7
Dic procedere vbi conſtat adfuiſſe mobilia. p. 158. c. 1
Sed non procedit vbi fuit actum vigore obligationis Cameralis. p. 158. c. 1
Exequutio fieri poteſt contra virum in bonis ſibi in dotem datis, ſi litem ſubſtinuerit. p. 167. c. 2. n. 7
Declara ſecus ſi ſolum comparuerit pro eius intereſſe dando de nullitate ſubhaſtationis factę in re propria. p. 157. c. 2. n. 8

Exequutio fieri poteſt ex debito patris ſuper ipſius re per mulierem hæredem in dotem data viro. p. 167. c. 2. n. 5

Intellige ſi mulier fuerit hæres vniuerſalis, ſecus ſi particularis. p. 167. c. 2. n. 6

Vbi exequutio fuit facta pro ſumma debita, licet res ſubhaſtata plus valeat, & plus vendita fuerit, non tamen ſubhaſtatio eſt nulla, ſed illud plus vel deponi debet vel Domino rei reſtitui. pag. 73. c. 1. n. 2

Exequutionem paſſo in vim ſententiæ iniuſtæ, datur manutentio ratione ciuilis poſſeſſionis. p. 154. c. 2. n. 18

Declara ſi iniuſtitia ſit valde patens, & notoria, qui tunc æquiparatur nullitati, ſecus ſi dubia, & num. 21. & 26. p. 155. c. 1. n. 19

Exequutionem, ſubhaſtationem, & deliberationem paſſus ex ſententia Iudicis, non ritè, & rectè procedentis, qui non habuit ſe pro ſpoliato, eſt manutenendus. pag. 167. c. 1. n. 3

Exequutiuè agi non poteſt contra tertium poſſeſſorem. p. 167. c. 1. n. 4

In exequutiuis non attenditur, quod poteſt in futurum deduci, ſed quod probatum eſt. p. 103. c. 2. n. 3

Vbi exequutoriales ſunt relaxatæ, dicitur cœpta exequutio. p. 84. c. 2. n. 2

Exequutor licet dicat, feciſſe exequutionem vigore alicuius mandati non tamē poteſt dici eam feciſſe pro tota ſumma in mandato contenta. p. 69. c. 2. n. 3

Exequutor referens ſe, omnia feciſſe vigore mandati, prout in ſimilibus fieri ſolet, ſi mandatum erat de immittendo ex primo decreto cenſetur creditorem immiſiſſe. p. 165. c. 2. n. 7

In exorbitantibus à regulis iuris, & quæ Iudicis officio veniunt expedienda, ſtrictè, & cum magna æquitate proceditur. pag. 119. c. 2. 3.

Præſertim dū agit Eccleſia. p. 119. c. 2. n. 4

Experientia eſt rerum magiſtra pag. 63. col. 1. num. 5

Extremum ſecundum in ſpolio, probatur ex ſubſtentatione litis iunctis adminiculis. p. 50. c. 2. n. 4

Extremum ſecundum probatur ex ſubſtẽtatione litis iunctis adminiculis. p. 12. c. 2. n. 6

F

FAcilius tollitur ius in parte, quàm in totum p. 120. c. 1. n. 7

Facultas data in commiſſione primi iudicij cenſetur repetita in commiſſione ſubrogatoria. p. 154. c. 1. 10

Facultas data per teſtatorem fideicommiſſario capiendi poſſeſſionem propria auctoritate concludit ſolum, quod poſſeſſio non ſit vitioſa, non tamen, quod conſtet incontinenti de iure vocatorum ad fideicommiſſum. p. 111. c. 1. n. 30

Neque excludit, quod ſit facienda reſtitutio propter detractiones. p. 111. c. 1

Familia de Comitibus eſt de nobilioribus Italiæ propter multos Pontifices, Cardinales, & inſignes Viros, quos habuit. p. 120. c. 1

Fatalia non currunt durante tempore ad habendum conſilium ſapientis. p. 144. c. 1. n. 6

Fauorabilior eſt regula fauore Eccleſiæ, & Ordinis, ac totius Collegii Eccleſiaſtici introducta. p. 136. c. 2. n. 10

Feudus licet de ſui natura non tranſeat ad extraneos, neque ad fœminas, nec poſſit diuidi, ſecus eſt, ſi in inueſtitura aliud fuit conuentum. p. 91. c. 2. n. 4

Contra fideicommiſſarium vniuerſalem conceditur remedium quorum legatorum. p. 107. c. 2. n. 2

Et idem remedium conceditur hæredi hæredis. p. 107. c. 2

Fideicommiſſarius debet capere de manu hæredis. p. 109. c. 2. n. 27

Etiamſi fideicommiſſarius eſſet paratus incontinenti docere de iure ſuo, & poſſideret ſine vitio, quando ſunt faciendæ detractiones, non dicitur legitimus contradictor ad impediendam hæredis immiſſionem. p. 110. c. 1. n. 19

Fideicommiſſarius debet capere poſſeſſionem de manu hæredis, aliàs dicitur vitioſa. p. 107. c. 2. n. 4

Quod procedit etiam, quando reſtitutio fideicommiſſi ſit ipſo iure. p. 108. c. 1. n. 5

Ad effectum vt fideicommiſſarius non dicatur legitimus contradictor, ſatis eſt, quod contra fideicommiſſum aliquod coloratum, vel probabile opponatur p. 109. c. 2. n. 18

Ad effectum vt fideicommiſſarius poſſit dici legitimus contradictor ad impediendum hæredis immiſſionem non ſufficit, quod poſſideat, niſi etiam poſſideat legitimè, & incontinenti doceat de iure ſuo. p. 107. c. 2. n. 3

Fideicommiſſarius vt impediat immiſſionem debet docere incontinenti de iure ſuo. pag. 109. col. 2. num. 17

Secundum fideicommiſſum, in quo alij vocantur non comprehenſi in primo non re gulariter à primo. p. 23. c. 1. n. 2
Fideiuſſor obligatus pro reſtitutione pretij rei emptæ, non tenetur ad fructus. pag. 102. c. 1. n. 9
Fideiuſſor poteſt pro ſatisfacienda prima ſocietate, aliam facere ad commodum, & incommodum debitoris, & poſtea pro liberatione ab illa, vel ſolutione illius, agere etiam, quod ſecunda ſocietas facta fuerit principali non intimato. p. 72. c. 1. n. 5
Intimatio autem requiritur, vbi quis prætendit intereſſe ob retardatam ſolutionem p. 72. c. 1
Fideiuſſor ſtatim, quod ſoluit poteſt agere pro ſolutis repetendis à principali, præſertim, ſi principalis citatus ſuſcepit terminum. p. 72. c. 2. n 6
Fideiuſſio vxoris pro marito non valet niſi ſit firmata iuramento. p. 52. c. 2. n. 1
Quod ſine dubio procedit, vbi tempore fideiuſſionis maritus eſt idoneus, & habet bona, ſuper quibus mulier poſſit eſſe tuta. p. 53. c. 1
Licet fideiuſſor contra debitorem agat pro liberatione à fideiuſſione, & creditur pro ſolutione debiti, non tamẽ dicitur debitor bis ſoluere, & vtrumquè mandatum ſubſtinetur. p. 72. c. 1. n. 4
Filio præmortuo pater ſuccedit. pag. 103. c. 2. n. 4
Filius fideiubens pro patre excarcerando nõ reſtituitur. p. 43. c. 1. n. 12
Filius non cogitur præcisè ad liberandum patrem carceratum, ſed ſolum ſub comminatione exhæredationis. p. 43. c. 1. n. 14
Et habet locum, quando filius eſt maior annis decem & octo. p. 43. c. 1
Filius poteſt ſine ſolemnitate ſtatuti contrahere cum patre, & illi donare p. 42. c. 2. n. 10
Dic procedere ob præſumptione, quam habet pater capiendi pro filio bonum conſilium; ſecus autem vbi apparet de damno filij. p. 42. c. 2
Finis lineæ debet probari ab eo qui allegat illam eſſe finitam, vbi conſtat de illius exiſtentia. p. 162. c. 1. n. 2
Fiſcus poteſt ligari à lege Ciuili. p. 138. c. 1. n. 2
Sed Clericus non ligatur niſi Canon id approbet. p. 138. c. 1
Fiſcus procedere debet ad ſubhaſtatione ſeruatis ſolemnitatibus. p. 171. c. 1. n. 8
Forma dat eſſe rei. p. 132. c. 1. n. 1
Si forma præſcripta à ſtatuto, vel lege non fuerit obſeruata corruit actus indè ſequutus. p. 132. c. 1. n. 1
Fructus donationis propter nuptias, debentur etiã filiis mortua matre, vbi pro dicta donatione fuerat matri aſſignatus, vel in ſolutũ datus aliquis fundus. p. 114. c. 1. n. 13
Fructus dotales mortua muliere nõ debentur amplius, tamẽ pro illis conſequendis, fuit aſſignatus fundus ex quibus illi ſolui debeant, illeſ[?] ſe penes aſſignantẽ remanſerit debentur fructus ex equitate l. curabit etiam muliere mortua eius hæredibus. p. 113, c. 1. n. 6
Fructus melioramentorum ſpectant ad illũ, qui fecit melioramenta, vel eorum ſucceſſores. p. 63. c. 1. n. 2
Fructus pendentes licet maturi tẽpore cõditi teſtamenti, & tẽpore mortis nõ reputantur inter mobilia. p. 118. c. 1. n. 7
Fructus percepti poſt litem motam debent reſtitui. p. 21. c. 2. n. 3
Fructus per triennium non præſumuntur conſumpti. p. 166. c. 1. n. 13
Qui fructus debet recipere de manuali cuius non dicitur verè vſufructuarius. p. 21. c. 1. n. 3
Vbi fructus rei aſſignatæ in ſatisfactionem dotis non taxantur ad rationem fructuum dotalium, ſed ad rationem fructuum, qui veriſimiliter percipi poſſunt ex re aſſignata dicti fructus videntur peti, & deberi tanquam in recompenſationem fructuum, qui à poſſeſſoribus rei percipiuntur. p. 113. c. 2. n. 10
Fructus, ſeu penſiones viginti annorum cõſtituũnt pretium iuſtum rei, de qua agitur. p. 59. c. 1. n. 2
Sed ad probandum verum valorem rei ex fructibus non ſufficit locatio. p. 59. c. 1
Fructus ſunt quid diuerſum ab vſufructu. p. 21. c. 2. n. 4
Fundans ſe in negatiua, tenetur illam probare. p. 19. c. 2. n. 1

G

Gratia ad ſupplicationẽ partis nõ iuſtificata nõ meretur nomen gratiæ, nec tribuit iuriſdictionem. p. 25. c. 1. n. 8
Gratia attendi non debet, vbi ſuper ea non ſunt expeditæ litteræ. p. 47. c. 1. n. 5
Licet gratia ſit nulla, & propterea prouiſio beneficii effectũ nõ ſortiatur; tamẽ beneficiũ propter oppoſitionẽ manus Papæ remanet effectũ, & nullus inferior de eo diſponere poteſt. p. 48. c. 1. n. 12
Gratia ſubſcripta nõ ſuffragatur. p. 47. c. 1
Vbi grauatus non deceſſit in pupillari ætate

ætate non ſit locus ſubſtitutioni pupillari. p. 111. c. 1. n. 28

H

HAbitare quis cenſetur domum vigore primæ locationis, non autem ſecundæ, vbi actus facti ſe confirmant potius cum prima, quàm cum ſecunda. p. 115. c. 2. n. 2

Habitationes antiquæ multum conferunt ad honorem familiarum, & conſeruandam earum nobilitatem. p. 120. c. 1. n. 9

In hæredem tranſeunt omnes actores defuncto non petentes. p. 112. c. 2. n. 1

Hæredi ab inteſtato competit interdictum quorum bonorum. p. 107. c. 2. n. 1

Et tale remedium competit etiam hæredi hæredis. p. 107. c. 2

Pro hæredibus ſemper cenſetur ſtipulatum p. 113. c. 1. n. 7

Hæredi factum defuncti pręiudicat. p. 112. c. 2. n. 1

Vbi hæredi per fideicommiſſarium reſtituatur poſſeſsio, præſumitur, quod ei poſsit alia defenſio cōpetere. p. 109. c. 2. n. 18

Vbi hæreditatis pars alicui eſt aſsignata, vel in ſolutū data cenſetur data deducto ære alieno. p. 113. c. 2. n. 12

Hæres aliquando habet plus iuris, quam defunctus aliqua ratione. p. 137. c. 1. n. 16

Hæres cenſetur approbare geſta à defuncto, dū hæreditatē illius acceptat. p. 9. c. 2. n. 2

Sed ſi ſit hæres cū beneficio poteſt auocare bona per defunctū alienata. p. 9. c. 2. n. 3

Hæres cenſetur eadē perſona cum defuncto, ſed non procedit in his, quæ continuari non poſſunt in hæredē nec vbi agitur de vſufructu. p. 137. c. 1. n. 15

Hæres cum beneficio ſoluens bona fide primo venientibus liberatur. p. 125. c. 1. n. 2

Hæres non poteſt reuocare alienationes factæ à defuncto. p. 87. c. 2. n. 11

Hęres poteſt detrahere ex bonis fideicommiſsi omne æs alienū fideicōmittentis, & omne ſuum creditum. p. 110. c. 1. n. 21

Sicut hæres tenetur ſeruare contractū defuncti, ita quaſi contractū. p. 137. c. 2. n. 21

Dic procedere quoad hoc, vt obligetur de ſtando iudicio, non de ſtando Iudici. p. 137. c. 2. n. 21

Inter Hebræos ſeruanda eſt lex hebraica. p. 96. c. 2. n. 7

Iura dicentia ius Hebræorum ſeruandum eſſe, loquuntur de lege Moſaica, non autem de aliis ordinationibus, & interpretationibus Rabinorum. p. 96. c. 2

De iure Gazagà Hebræorum nihil reperitur. p. 96. c. 2

Hypotheca eſt pręcipuum extremum in Salniano. p. 141. c. 1. n. 7

Vbi hypotheca fuit conſtituta pro tanto debito, quod non adſit ſpes luitionis dicitur potius alienatio, quam pignoratio. p. 87. c. 2. n. 9

Dic non eſſe verum, ſaltim niſi hypotheca rei particularis, non autem in generali. p. 87. c. 2

Ex hypotheca generali competit creditori actio ſuper pecuniis debitoris, dū extat penes illarū debitorē. p. 127. c. 1. n. 14

I

IAcens quia ſcit ius ſuū eſſe ſibi ſaluū, ſibi non præiudicat. p. 109. c. 2. n. 16

Ignorantia nō præſumitur de facto, de quo quis potuit certiorari à ſuo procuratore exiſtente in Curia. p. 47. c. 2. n. 8

Immiſsio data in toto, ſi in aliqua parte non ſubſtinet, corruit in totum. p. 103. c. 2. num. 2

Sed ſi poſſeſsio capta ſit tempore, quo non conſtabat de fideicommiſſo, vel non iure agentis ſubſtinetur pro parte verè debita. p. 103. c. 2

Immiſsio data per iudicem priuat alium ſua anteriori poſſeſsione. p. 153. c. 2. n. 1

Immiſsio in poſſeſsionem ex primo decreto non tenetur compenſare fructus per ipſum perceptos in ſuum creditum, ſed tenetur eos domino fundi reſtituere. pag. 166. c. 1. n. 13

Immiſsio in Saluiano non poteſt concedi niſi prius liquidato. p. 140. c. 2. n. 4

Immiſsio non datur ei, qui ſemel accipit poſſeſsionē, & ſententia declarans eū immittendum eſt iniuſta. p. 88. c. 2. n. 2

Immiſsio pro plus portione debita eſt in totum reuocanda. p. 89. c. 1. n. 4

Immiſso Iudicis auctoritate, quælibet cauſa etiam colorata ſufficit pro manutentione, ad quam impediendam grauaminis illatio debet eſſe notoria, & patens. p. 168. c. 2. n. 5

Immiſſus ex primo decreto acquirit detentationem, pro qua datur ei manutentio Iudicis officio. p. 165. c. 1. n. 4

Immiſſus ex primo decreto, licet regulariter fructus ſuos non faciat, illos tamen percipit, & cuſtodit. ac bona colit, & locat. p. 165. c. 2. n. 7

Immiſſus ex primo decreto non facit fructus ſuos. pag. 103. col. 2. num. 5.

Immiſſus autem vigore dationis in ſolutnm acquirit poſſeſſionē, & facit fructus ſuos. p. 103. c. 2
Immiſſus ex primo decreto non facit fructus ſuos, ſed illos in ſortem imputare tenetur. p. 101. c. 2. n. 5
Immiſſus ex primo decreto vere non poſſidet. p. 165. c. 1. n. 3
Petens immitti in poſſeſsionem rei per aduerſarium poſſeſſæ fatetur aduerſarium poſsidere. p. 144. c. 2. n. 1
Impedito agete non currunt fatalia. p. 111. c. 1. n. 27
Impedito temporis lapſus nocere non debet. p. 166. c. 1. n. 10
Durante tempore, infra quod aliquid impleri debet non poteſt opponi exceptio non implementi. p. 92. c. 1. n. 6
Qui non impleuit promiſſa per ipſum in cōtractu, non poteſt agera ex dicto contractu. p. 92. c. 1. n. 6
Sed impleuiſſe dicitur, vbi emptor accollauit in ſe debitum, quod extinguere promiſit. p. 92. c. 1
Præſertim ſi nō eſt lapsū tempus, infra quod extinguere debet. p. 92. c. 1
Iuducta in ſauorē vnius nō poſſunt retorqueri in eius odium. p. 69. c. 2. n. 3
Inferior exhibet honorem ſuperiori p. 136. c. 1. n. 6
Inferior non poteſt iudicare ſuperiorem. p. 156. c. 1. n. 5
Inhibitio vigore Commiſsionis conditionalis poteſt ſubſtineri vbi de ſacili poteſt conſtare de aſſerris, ſecus vbi impoſſibile eſt conditionem iuſtificari. p. 85. c. 1. n. 4
Iniuſtitia executionis patens eſt, ſi illius iniuſtificatio totaliter in actis deficiat. p. 155. c. 2. n. 33
Ex iniuſtitia oritur etiam nullitas. p. 24. c. 1. num. 1
Inſtantia habet neſcio quid realitatis. pag. 138. c. 1. n. 22
Inſtantia tranſit in Fiſcum hæredē. Sed hæc opinio, habet multos contradictores. p. 138. c. 1. n. 24
Neç eſt bonum argumentum à Fiſco ad Clericum. 138. c. 1
Inſtrumenta dū liqnidantur nō gaudent beneficio executionis, ſed poſt quā ſunt liquida incipiūt habere vires. p. 74. c. 1. n. 5
Non poteſt agi vigore inſtrumenti ab alio notario rogati, niſi illo in actis producto. p. 94. c. 2. n. 5
Et niſi extenſa obligatione Camerali. p. 94. col. 1
Licet Inſtrumentū crediti fuerit pluries Iudici oſtensū, nō tamen decretū, ſeu ſententia eius vigore lata ſubſtinentur, niſi illo producto. p. 94. c. 2. n. 6
Inſtrumentū crediti non debet produci vbi pars aduerſa declarauit velle ſtare illius iudicationi. p. 14. c. 2. n. 2
Inſtrumentum factum cum decreto Iudicis, & alijs. ſolemnitatibus in contractibus mulierum requiſitis præſumitūr verum. p. 44. c. 2. n 2
Et propter tale decretum excluditur omnis præſumptio fraudis, & deceptionis. p. 44. c. 2
Præſertim ſi veritas illius ſit adminiculata p. 44. c. 2
Inſtrumentum dictum in carceribus dicitur nullum. p. 152. c. 1. n. 7
Dic verum vbi carceratio eſt iniuſta ibid.
Præſertim ſi in caſum in obſeruantia fuit reſeruata facultas exequendi mandatum, vel extra carceres fuit ratificatum ibid.
Vbi inſtrumentum habet exequutionem paratam, debitor habetur pro condemnato. p. 92. c. 2. n. 9
Inſtrumentum inter contrahentes plenam probationem facit. p. 28. c. 2. 5
Inſtrumentum obligatione Camerali vallatum non admittit, niſi exceptiones ſolutionis, falſitatis, & nouæ conuentionis. p. 129. c. 2. n. 1
Inſtrumentum, ſententia, vel depoſitum nō liquida non poſſunt executioni demandari. p. 74. c. 1. n. 5
Interdictum quorum bonorum non competit ei, qui ſemel eſt adeptus poſſeſsionem. p. 110. c. 2. n. 25
Intereſſe damni emergentis, vt debeatur debet probari, quod petens accipit pecunias, ob non ſolutum dictum debitum.
Habens intereſſe debet citari in quolibet actu ſubhaſtationis, & deliberationis. p. p. 13. c. 2. n. 13
Intereſſe proueniens ex poſt facto non debet cenſeri deductus in ſtipulationem à notario, qui ſtipulatus fuit ad fauorem omnium, quorum intereſt. pag. 149. col. 2. num. 8
Habens intereſſe remotum non poteſt impedire executionem rei iudicate, ſed debet docere de iure claro, & liquido. p. 85. c. 1. n. 5
Intereſſe tranſmiſsioni pecuniarum de loco ad locum, non poteſt conſiderari vbi pecuniæ creditori in loco conuento ſolui debent. pag. 150. c. 1. n. 11

In-

Digitized by Google

Interpretatio fieri debet pro validitate actus etiam verba impropriando. pag. 165. c. 2. num. 5

Debet fieri omnis interpretatio, per quam actus ſit conformis æquitati. pag. 109. c. 1. num. 13

Inuentarium præſeruat hæredem, ac ſi non adiuiſſet ibidem. p. 9. c. 2. n. 3

Iudæi non poſſunt ſe adinuicem excommunicare ſine licentia ſuperiorum. pag. 97. col. 1.

Iudex ad quem non debet aggredi inſpectionem negocii principalis ad effectum manutenendi eum, qui paſſus fuit exequutionem, quando iniuſtitia dubia eſt, ſed tantummodo ſi grauamen ſit patens, & notorium. p. 155. c. 1. n. 21

Iudex debet iudicare ſecundum acta, & probata. p. 24. c. 2. n. 5

Iudex dicitur ſpoliare quando conſtat de nullitate, & iniuſtitia ſententiæ. p. 142. col. 2. num. 1

Iudex moueri non poteſt ex ijs, quæ ſunt extra acta. p. 155. c. 2. n. 32

Iudex nulliter, & iniuſtè procedens, non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione, ſed ſic nulliter, & iniuſtè d. poſſeſſione priuatus poteſt in d. ſua poſſeſsione manuteneri. p. 144. c. 2. n. 3

Iudex nulliter, & iniuſtè procedens ſpoliare dicitur. p. 81. c. 1. n. 2

Iudex nulliter, & minus legitimè, ſeu ſine Iuriſdictione procedens, dicitur ſpoliare, & nu. 3. p. 139. c. 2. n. 1

Iudex nulliter procedens ſpoliare dicitur. p. 143. c. 2. n. 1.

Et intrat ſpolium, & ſpoliatus eſt reintegrãdus. p. 143. c. 2

Iudex nulliter procedens dicitur ſpoliare. p. p. 79. c. 1. n. 12

Vbi iudex nulliter, vel iniuſtè proceſsit immittendo aliquem in poſſeſsionem, ſi priuatus poſſeſsione non habuit ſe pro ſpoliatus debet in ea manuteneri. p. 157. c. 1. n. 1

Iudex nulliter procedendo ſpoliat cum dicatur procedere vel priuatus. pag. 19. c. 1. num. 5

Iudex, ſiue priuatus, ſiue competens nulliter procedens nõ preiudicat. p. 170. c. 1. n. 5

Iudex ſubrogatus non tenetur procedere de voto, vt primus fecit. p. 153. c. 2. n. 2

Iudex ſubrogatus, tenetur ſeruare formam, quam primus ſeruabat ex neceſsitate impoſita per reſcriptum. p. 153. c. 2. n. 3

Iudex præſumitur ritè, & rectè iudicaſſe. p. 156. c. 1. n. 38

In iudiciis ordinariis præcedit cognitio, & ſequitur exequutio in exequutiuis autem è conuerſo. p. 92. c. 2. n. 10

In iudicio exequutiuo Iudex non condemnat, ſed præcipit debitori vt ſoluat. p. 92. c. 2. n. 9

Arbitrio Iudicis relinquitur, quæ ſit magna, vel parua ſæuitia, quod tamen arbitriũ à iure regulari debet. p. 32. c. 2. n. 3

Et vani timoris nulla habetur conſideratio p. 32. c. 2. n. 3

Factum Iudicis in huiuſmodi aſsignationibus, eſt factum partis, & idem operatur. p. 133. c. 1. n. 3

Et vbi recipiens reſeruanit ſibi redeundi ad priora iura in caſum reſtitutionis habitorum ſine dubio præmiſſa procedunt. p. 133. c. 1. n. 4

Et talis reſeruatio ſuffragatur, etiam ſi non ſit in decreto Iudicis. p. 133. c. 1. c. 4

Factum Iudicis ſuccedit loco facti partis. p. 31. c. 4. n. 4

Iudicium factum citatis tutoribus miſſorũ, qui ſe excuſauerũt eſt nullũ. p. 33. c. 2. n. 1

Et licet Rota renuerit contrarium id fuit ad effectum non inualidandi tot proceſſus antea factos. p. 33. c. 2. n. 1

Si tamen pupillus aliquo modo defendi poterat iudicium eſt nullum. p. 33. c. 2. n. 2

Iudicium poſſeſſorium dicitur finitum per renunciationẽ ei factã à parte & conſenſũ, quod alteri parti detur mandatum de manutenendo. p. 160. c. 1. n. 3

Vbi quis poteſt redire ad indicium poſſeſſorium, non videtur ex taciturnitate renunciare interdicto, quorum bonorũ ſibi competenti. p. 109. c. 2. n. 15

Iuramentũ calumniæ petitũ, ſi nõ præſtetur, decretũ remanet nullum. p. 8. c. 2. n. 4

Propter iuramentũ de non veniendo contra contenta in contractu excluditur, quis à remedio ſibi competenti contra talem contractũ, ſi nõ fuiſſet iuratus, quod tamẽ nõ procedit, quãdo interuenit enormiſſima læſio. p. 43. c. 2. n. 18

An ſit deferendũ iuramentũ in litẽ pro quantitate, & valore incerto reſidet in arbitrio iudicis, & pendet à coniecturis, & veriſimilitudinibus. p. 49. c. 2. n. 1

Iuramentum non dicitur adeſſe, vbi non legitur. p. 30. c. 2. n. 6

Iuramentum non ſolet operari niſi circa expreſſa. p. 30. c. 2. n. 7

Iurans contractum non impugnare poteſt, nihilominus ex capite læſionis contra illum agere cum iurans non cenſeatur de tanta læſione cogitaſſe. p. 64. col. 1. nu. 2

Ex iure Gazagà Iudæus non poteſt ædificare prope domum alterius habentis feneſtras, niſi relicto ſpatio quatuor brachiorum, neque poteſt conducere domum antea tale ſpatium de nouo factum & ſublato principali, corruit acceſſorium. p. 96. c. 2. n. 6

Sublatis feneſtris videtur ſublatum ius Gazagà, illarum vigore competens. pag. 96. col. 2

Ex iure protomiſeos præferuntur primo conſortes, deinde vicino inter vicinos ille qui habitat inferiorem partem domus, ſi venditur, vel locatur pars ſuperior, & is excludit vicinos collaterales. p. 96. c. 1. n. 3

Reſpectu iuris patronatus laicorum Papa non ſolet derogare niſi pro medietate. p. 38. c. 2. n. 8

Ius commune prohibet mulieres fideiubere etiam pro patre. pag. 157. col. 2. num. 3

Ius de ſui natura certum eſt. pag. 156. col. 1. num. 34

Ius Gazagà, quod eſt inter Hebræos, non inducit aliquam ſeruitutem ſuper domo Chriſtianorum, ſed bene obligat, vt non poſſint ingredi ad habitandum domum, quam alius Hebræus eſt ingreſſus. p. 96. c. 2. n. 4

Ius patronatus relictum alicui Confraternitati dicitur laicale, etiam ſi ſit ſub nomine alicuius Sancti, etiam ſi Confraternitas adhæreat alicui Eccleſiæ, quando eſt erectum de bonis laicorum. pag. 78. c. 1. n. 4

Vbi pro maiori parte ius patronatus eſt laicale, dicitur in totum laicale. p. 38. c. 2. n. 6

Iuſtè poſſidet, qui auctore Prætore poſſidet. p. 156. c. 2. n. 40

Iuſtum rei pretium probatur, vbi teſtis dicit, quod tanti valeret, & tanti communiter vendi potuiſſet. pag. 56. col. 1. num. 5

L

Læſio deducta in iudicio poſſeſſorio cenſetur ſolum deducta incidenter ad effectum ſolius poſſeſſorij, & ad illud colorandum. p. 51. c. 2. n. 10

Enormiſſima læſio dicitur adeſſe, vbi non adeſt ſpes ſe reualendi. pag. 44. col. 1. num. 19

Enormiſſima læſio retardat obligationem Cameralem, ſi altiorem indaginem non requirat. p. 130. c. 1. n. 2

Læſio metiri debet habita conſideratione pretij, non alicuius partis rei, de qua agitur, ſed totius. p. 57. c. 1. n. 13

Læſio concludenter probari debet ad effectum reſciſſionis contractus. pag. 59 col. 1. num. 1

Ad probandam læſionem, habenda ſunt in conſideratione onera, & conditiones in inſtrumento appoſitæ, tanquam pretium diminuentes. pag. 59. col. 2. num. 5

Ad effectum læſionis debet probari valor de tempore, & ante, & poſt contractum per aliquod tempus. pag. 60. col. 2. num. 1

Neque ſufficit ſolum de tempore celebrati contractus, cum eſſet parum tempus. p. 60. c. 2. n. 2

In materia læſionis ſolus valor de tempore contractus attendi debet. pag. 56. col. 2. num. 10

Et num. 14. p. 57. c. 1

Ex læſione arguitur dolus re ipſa. pag. 64 col. 2

In probanda læſione, non ſufficit præſumptiua probatio, ſed requiritur plena, quæ omni ex parte concludat. pag. 57. c. 1. n. 15

Læſio non probatur, vbi teſtes patiuntur plures exceptiones. pag. 58. col. 1. num. 21

Laici non poſſunt cognoſcere de cauſis Clericorum, nec ipſos iudicare, quod procedit tam de iure Ciuili, quàm de iure Canonico, & de iure diuino. pag. 135. col. 2. num. 4

Laicus conuentus à Clerico, qua ratione poteſt excipere, poteſt reconueniri. p. 137. c. 1. n. 17

Laudemium debet ſolui in alienatione rei empyhteoticæ. p. 62. c. 2. n. 4

Legatarijs competit vtile Saluianum interdictum pro conſequendo legato contra poſſeſſorem bonorum defuncti. p. 163. c. 1. n. 1

Legatarius, qui adminiſtrauit pecunias, & res hæreditarias cenſetur de his legatis ſibi ſatisfeciſſe ex pecunijs, & rebus hære ditariis quas adminiſtrauit. p. 114. c. 1. n. 14

Præſertim, ſi dum viueret, legata non petijt. ibid.

Legatarius tenetur recipere legatum de manu hæredis. p. 114. c. 1. n. 14

Pro legato competit via exequutiua. p. 143. c. 2. n. 2

Rota tamen tenet contrariam opinionem.

nem p. 143. c. 2
Dic procedere, quando hæres negat; ſecus autem quando illud non negat. pag. 143. c. 2. n. 3
Legatum pecuniarum, vel mobilium teſtatori ſpectantium, vel competentium comprehendit ſolum pecunias, & mobilia exiſtentia penes teſtatorem tempore conditi teſtamenti, non autem exiſtentia tempore mortis, ſed vbi reſpexit futura, veniunt etiam ea, quæ tempore mortis in bonis teſtatoris reperta fuerunt. p. 117. c. 2. n. 2
Certitudo Legitimæ, & Trebellianicæ non poteſt dici adeſſe ante liquidationem, niſi quando hæreditas conſiſtit in pecunia. p. 110. c. 1. n. 21
Legitima, & Trebellianica conſtituunt medietatem. p. 110. c. 1. n. 20
Sunt tamen incertæ ratione loci. pag. 110. col. 1
Legitima filiorum debet de bonis fideicommiſſi ſubiectis per patrem detrahi. pag. 130. c. 2. n. 3
Et debita fideicommittentis. p. 130. c. 2
Et legata ab eo facta. p. 130. c. 2
Vbi alicui debetur legitima ſuper aliqua re, ſi illa res ei obuenit, cenſetur, & dominium, & poſſeſsio illius ei obueniſſe pro concurrenti rata dictæ legitimæ mediante contractu præcedenti. pag. 152. col. 2. num. 3
Et aſsignatio præſumitur habuiſſe effectum vbi creditor fructus dictæ rei aſsignatæ, vel obuentæ percipit. p. 113. c. 1
Non debent imputari in legitimam bona, quæ quis ad fauorem creditorum obligauit primo loco, ſed ſolum ea, quæ effectualiter alienauit abdicando à ſe dominium. p. 87. c. 1. n. 8
Legitima nullum onus recipit. pag. 86. col. 1. num. 2
Vbi eſt legitimata perſona ambarum partium factæ citationis, & ſeruati omnes termini ſubſtantiales, ſententia dicitur valida. p. 159. c. 2. n. 2
Lex vult creditorem curioſum in procurando exactionem ſui crediti, aut in alijs, quæ ſua intereſſunt. p. 150. c. 2. n. 12
Liberatus à diligentia curandi verſionem ſoluens iuxta formam pacti liberatur, nec tenetur inquirere, an cauſa ſit vera, vel falſa. p. 125. c. 1. n. 4
Libri mercatorum pro tertio contra tertiũ probant concurrentibus adminiculis. p. 6. c. 1. n. 1
Petens exhibere alios libros vltra primo loco exhibitos tenetur probare illorum exſtentiam p. 7. c. 1. n. 4
Librum vbi continet quantitatem debitorum, & nomina notariorum, vbi inſtrumenta ſunt rogata, & an inſtrumenta ſint de talibus creditis confecta, debet omnino exhiberi, licet ſolum non ſufficiat ad agendum. pag. 49. col. 1. num. 4
Librum, exhibere non tenetur, qui illum habet, ſi ex dicto libro petens exhibitionem vult probare ſuum creditum eſſe præſcriptum. pag. 49. col. 1. num. 1
Dic non eſſe verum, cum talis exceptio præſcriptionis, tanquam de iure tertij ab habente librum opponi non poſsit, & multo magis ſi talis præſcriptio euenit culpa habentis librum, qui noluit illum exhibere. pag. 49. col. 1.
Licentia alienandi à Principe conceſſa, intelligitur ſeruatis ſolemnitatibus à iure requiſitis. p. 171. c. 2. n. 10
Finis lineæ probari debet per agentem ad deuolutionem bonorum in emphiteuſim conceſſorum ob lineam finitam. p. 145. c. 1. n. 5
Liquidatio debiti requiritur ante exequutionem. p. 105. c. 1. n. 3
Non procedente liquidatione non eſt locus executioni, & Iudex ad eam procedere non poteſt. p. 74. c. 1. n. 4
Defectus liquidationis ante exequutionem cauſat ſpolium. p. 141. c. 1. n. 9
Liquidatio præſumitur à parte facta, vbi ad aliquam certam rationem factæ ſunt ſolutiones. p. 113. c. 1. n. 8
Vbi conſtat partes noluiſſe locare, niſi cum certis pactis, non poteſt dici facta relocatio, niſi cum eis. p. 37. c. 1. n. 8
Plus æſtimatur res locata propter maiorem vtilitatem, quàm Dominus conſequitur ex ea ſic locata, quàm ſi liberè venderetur. p. 63. c. 1. n. 5
Vbi locatio eſt facta cum expreſſa relatione ad aliam locationem, in qua fuerat renũciatum decreto Camerali, & priuilegio inquilinatus, videtur etiam in ipſa illis renunciatum. p. 115. c. 2. n. 7
A locatione non poteſt vna pars ſine alterius conſenſu recedere. pag. 114. col. 2. num. 2
In locatione non conuenit ſoluere penſionem, antequam incipiat locatio. p. 147. c. 1. n. 6
Non poteſt quis ex tacita locatione plus acquirere, quã ex expreſſa. p. 115. c. 2. n. 8

In

Digitized by Google

In locationibus non debet fieri pactũ, quod non poſſit peti remiſſio ex cauſa belli peſtis, tempeſtatis, vel alterius caſus fortuiti. p. 147. c. 1. n. 8

Locatio non dicitur habuiſſe effectum, vbi Dominus eadem bona alteri locauit. p. 35. c. 2. n. 7

Locatio perpetua fit pro ſexta parte minus penſionibus locari ſolitis, & dicitur vtilis Eccleſiæ. p. 35. c. 2. n. 6

Locatio præſumitur ſimulata, vbi penſio nõ eſt proportionabilis ad fructus bonorum locatorum, ſed correſpectiua ad intereſſe pecuniarum, pro quibus quis accipit in ſolutum tem , quam poſtea locauit, p. 147. c. 1. n. 7

Locatio pro certa penſione non probat verum valorem rei, cum fieri poſſit ex particulari affectione. p. 59. c. 1

Vbi adeſt pactũ, quod duret locatio, donec reficiantur melioramenta, donec illa fuerint refecta fructus rei locatæ ſpectant ad emphyteutam. p. 83. c. 1. n. 3

Licet res fuerit conceſſa primo alicui loco pio, ſi poſtea fuit conceſſa perſonæ priuatæ attenditur hæc vltima conceſſio ad effectũ videndi, cuius naturæ ſit illa emphyteuſis. p. 40. c. 1. n. 6.

Luctum dotis an ſit debitũ neceſſarium, vel voluntarium. p. 122. c. 2. n. 3

Lucrum, ſeu quartum dotale debitum vigore Statuti Vrbis, dicitur debitum voluntarium, & non debet compenſari cum legato, non obſtante deciſione R. P. D. Cauallerij, & alijs in contrarium allegatis.

M

MAndatum de manutenendo habet naturam interdicti retinendæ. pag. 94.

Licet mandatarius, vel exequutor afferat accepiſſe poſſeſſionem alicuius rei, nõ dicitur acquiſita poſſeſſio creditori, cũ ad illum effectum requireretur actualis ipſius immiſſio ſaltem tamquam ex primo decreto p. 101. c. 2. n. 4

Si in mandato, cuius vigore facta fuit exequutio, adſit oſtendatur, & illud non fuerit oſtenſum, non propterea dicitur exequutio nulla, vt intret ſpolium. p. 72. c. 2. n. 8

Ex mandato de manutenendo, probatur poſſeſſio illius, qui illud obtinuit. pag. 12. col. 2. num. 4

Vbi opponitur de mandato, & proteſtatio pluries repetitur, ſi non exhibeatur, decretũ eſt nullũ, etiamſi poſtea oſtendatur, & exhibeatur. p. 8. c. 2. n. 3

Facultas ſubſtituendi non cenſetur data, niſi in mandato ſpecialiter exprimatur. p. 8. c. 1. n. 2

Et habet locum, vbi poſſeſſio ante litẽ motam probatur. p. 94. c. 2

Mandatum de manutenendo non validat poſſeſſionem vitioſam. p. 108. c. 1. n. 7.

Mandatum non poteſt dici pro plus debito relaxatum, vbi ante illius exequutionem fuit aliquid ſolutũ, & in exequutione fuit de eo habita ratio. p. 27. c. 1. n. 2

Mandatum præſumitur, vbi procurator ſoluit, vel depoſuit magnam pecuniarum ſummam. p. 95. c. 1. n. 9

Non poteſt mandatum pro fructibus relaxari, niſi illis prius liquidatis. pag. 113. c. 1. n. 8

Mandatum relaxatum non citato poſſeſſore eſt nullum. p. 84. c. 1. n. 5

Mandatum vbi non eſt clarum recipit interpretationem ab eo, quod fieri debuit. p. 98. c. 2. n. 5

Mandatum, vel ſententia non dicuntur nouata, niſi expreſſe agatur, pag. 69. col. 2. num. 2

In maioribus quatuordecim annis ſuſtinetur iudicium, etiam non citato curatore, & etiã ipſo non comparente, vel defendente minores. n. 9

Sed in practica ſeruatur, quod ſi minor adultus habeat curatorem, curator citari debeat, ſed ſi non habeat, debent citari ipſi minores ad comparendũ legitimè, alias videndum deputari curatorem. p. 158. c. 1. n. 9.

Mala fides cauſata errore iuris, non nocet in acquiſitione fructuum. p. 68. c. 2. n. 3

Manus mortua, quare dicatur locus pius, vel Eccleſia, aut Collegium. pag. 40. c. 1. num. 5.

Manutentio conceditur, quando iudex notoriè iniuſtè proceſſit, alias remedium nullitatis eſſet ſublatum. p. 157. c. 2. n. 5

Manutentio datur aduerſus factum iudicis, nulliter, vel notoriè iniuſtè procedentis. p. 155. c. 1. n. 20

Manutentio datur etiam Prædoni, & Spoliatori. p. 108. c. 1. n. 7

Manutentio dependens à cognitione negotij principalis non expeditur, niſi cum negotio principali. p. 155. c. 2. n. 31

Manutentionis iudicium eſt extraordinarium, & ſummariſſimum, & in eo ſolent admitti leuiores probationes. p. 155. col. 2. num. 30

Manutentio ſi daretur indiſtinctè immiſſionem paſſo iudiciorum ordo confunderetur, & fruſtra lex denegaret remedium ap-

appellationis, pag.155 col.2.num.28.
Manutentio non eſt danda, ex quo quis eſt in poſſeſſione ex aliquo titulo defectuoſo ſaltim debet dari retentio.p.103.c.2.n 1.
Maritus habens negocium promittens doté. vxoris reſtituere, nó cenſetur pro reſtitutione obligaſſe bona ſocietatis in genere, ſed ſolú portionem ſuam,p.99 c.1.n.7
vbi Maritus obligauit omnia ſua bona ad ſa norē vxoris cũ clauſula conſtituti,dicitur in ea tranſlata poſſeſſio,p.84. c.1.n.2
Maritus poteſt ex cauſa vxorem leuiter verberare, p.32.c 2.n.4
vbi Maritus promiſit reſtituere dotem,tam conſtante, quàm ſoluto matrimonio cenſetur ſe obligaſſe,etiam in caſum vergentiæ ad inopiam,p.98.c.2.n.4.
Mater præfertur in tutela omnibus agnatis, pag.76. col. 1. num. 4
Medietas bonorũ debetur vni ex duob. hæred.b.& nõ plus, & ſẽtẽtia dans immiſſionem pro pluris eſt iniuſta,p.89.c.1.n.1
Melioramenta vtilia facta à poſſeſſore bonæ fidei ei ſunt reficienda, p.63.c.1. n.1
Mens Papæ in reſcriptis regulatur à iuris diſpo itione.p.100.c.1.n.4
in omni Materia inſpicitur mens contrahentium,p.67.c.2.n.13
Mẽſuratio, vbi fieri debet vigore ſẽtẽtiæ, debet præcedere executionẽ,p. 141.c.1.n.8.
Mercatori dicitur facta ſolutio in Vrbe etiã ſi ipſe velit eam recipere in Ciuitate Placentiæ.p.150.c 2.n.13
vbi Minor contrahit cum alio minore potior eſt cauſa eius, qui in contractu læſus eſt,aut damnum ſenſit, p.42.n.8
vbi Minor habet merces,& mobilia, debent illa prius alienari,quàm ſtabilia. p. 34.n.2
bona Minoris debent ſtare ſaltem per viginti dies ſub haſta,p.9.c.1.n.8
Minores maſculi, vel pupilli non prohibentur fideiubere pro patre,p.157.c.2.n.3
Minor non recuperat bona nulliter alienata niſi reſtituto pretio.& fructus in eius vtilitatem verſitur, p.71.c.1.n.11
Minor reſtitutus aduerſus editionem ſimpliciter factã habetur,ac ſi à principio eã cũ beneficio adiuiſſet.p.9.col.2.num.4
ſola Modicitas pretii non ſufficit ad præſumendum dolum ſufficientem ad reſcindẽ dum contractum,p.60.c.1.n.7
Mora requiritur,vt debeatur intereſſe,p.60 col.2.num.4
Mors probatur ex libro Parochi, aut Sacriſtæ,pag.9.c.2. n.4
Mulieris obligatio pro marito valet,vbi habet idoneos releuatores,& poteſt ſuam dotem conſequi,p.54.c.1.n.2
Mulier licet viuente marito dicatur poſſidere eius bona iure familiaritatis tamen ſtatim ex mortuo ſuperueniente noua cauſa potuit etiam abſque alia declaratione mutate cauſam ſuę poſſeſſionis,p.83.c.2.n.1
Mulier mortuo marito poteſt omnia eius bona retinere, mutãdo ſibi cauſam poſſeſſionis,etiam abſque declaratione, & cenſetur poſſidere ex titulo ſibi magis vtili, & proficuo,p.83.c.1. n. 2
Mulier tenetur ſequi virum quocumque vadat,& non poteſt hoc prætextu à marito recedere . p. 33.c. 1. n. 6
Mutatio non præſumitur.p 57.c.1.n.15
Mutatio tituli non præſumitur, neque nouatio,p.102.c.2.n.10.

N

NAtura reconuentionis eſt,vt eodẽ tempore lis conteſtetur, detur terminus, & alia expediantur ſimul ,& ſemel, quæ non poſſunt fieri coram Iudicibus diuerſis,p.137.c.1.n.18
Negligentia partis in tranſportãdo acta inducitur per monitionẽ iudicis,p.154.n.14.
Nemo cogitur vendere monitus,p. 119.n.2.
vbi adeſt inſignis,& extraordinaria nobilitas,& qualitas ædificij non poteſt quis cogi ab Eccleſia, vel Monaſterio ad vendendum ſuam domum,p.121.c.1.n.12
Notario nõ creditur,niſi de iis de quib. fuit tunc à partibus rogatus.p.70.c.1.n.5
Notario ſine teſtibus non creditur de executione citationis,p.16.c.1.n.2.
Notarius iniuſtitia ſententiæ ad effectũ ſpolii diſcutienda ex eiſdem actis,non autem ex nouiter deductis, p.142.c.2. n.2
Noua probatio,qũ tendit ad confirmationẽ primæ probationis,dicitur eadem cũ prima, ſed non retrotrahitur ad annullandã ſententiam, p. 142.c. 2
Ad illam autem ſubſtinendam productio originalis inſtrumenti facta poſt terminũ operatur,vt probatio dicatur facta in termino, ſi exemplum fuit productum infra terminum, p.143.c.1
Nullitas contractus facti cũ Eccleſia hẽt locum ſolũ volente Eccleſia,p.127.c.2.n.4.
Nullitas de qua incontinenti docetur impedit executionem,p.16.c.1.n.3.
Nullitas non dicitur probata, vbi acta non ſunt integra,p.158.n.2
Et dicitur ſublata præſumptio rectitudinis,& rititudinis ſententiæ,ibidem.
allegans Nullitatem tenetur illam probare ex inſpectione actorum,p.158.c.2

O

OBlatio maior facta poſt perfectam deliberationem,&aſſecutam poſſeſsionem

ab

ab emptore attendi non debet. n. 3
Oblatio de parua ſomma cum conditione attendi non debet. pag. 31. col. 1. nu. 3
nouus Oblator admittitur de ſtylo A.C. etiā poſt lapſum terminum decem dierum in mobilibus,& vnius menſis in ſtabilibus da tum ad videndum deliberari. p.31.c.1.n.2
Obligatio Cameralis nō admittit exceptiones extrinſecas à contractu,& requirētes altiorem indaginem. p. 92. c. 1. n. 7
Obligatio Cameralis probatur, vbi in inſtrumento legitur. p. 91. c. 1. n.1
Obligatio Cameralis tranſit quoad omnes eius effectus ad hæredes. p.112. c. 2. n.1
Obligatio de ſoluendo Canonem iuxta menſurationem faciendam,videtur eſſe conditionali conditione ſuſpenſiua, donec ſequatur menſuratio. & ſine menſuratione, non dicitur horta hypotheca.p.141.c.1.n.7
Obligatio fideiuſſoris facta circa ſortem nō extenditur ad fructus. p. 102. c. 1. n. 9
Obligatio filij pro honore paterno, ne ſcilicet detegatur periurus,& mendax. ex quo donauit bona filiis, & poſtea ea obligauit aliis ſuſtinetur. p. 157. c. 2. n. 5
Obligatio mulieris debet executioni demandari vbi ipſa eſt obligata in forma Cameræ neque poteſt retardari ſub prætextu læſionis,vel quod non habeat idoneum releuatorem, niſi præceſſerit excuſſio bonorum mariti,vel releuatorum.p.54.c.1.n.3
Multi tamen Doctores dicunt ad effectū validitatis obligationis mulieris requiri, quod adſint bona mariti ſuper quibus poſſit ſe reualere tempore ſolutionis. pag. 54. col. 1. num. 4
Vbi tamen vxori remanet plus dimidia parte dotis ceſſat læſio, & obligatio remanet valida. p 55. c. 2. num. 5
Fideiuſſio tamen vxoris eſt nulla vbi ſi ſoluat remanet penitus indotata,& fideiuſſit pro marito decocto, & nullus adeſt releuator. pag. 55. col. 2
In obligatione Camerali poteſt omitti primus Iudex,& adiri A. C. qui in obligationibus cameralibus habet facultatem priuatiuè ad alios Iudices cōmiſſione,& inhibitione non obſtante.p.94.c.2.n.7
Licet in obligatione de reſtituendo non adſit clauſula ,& ad omne mandatum Domini, tamen poteſt contra poſteriorem procedi executiuè, vbi conſtat de obligatione camerali,& prioritate,vel potioritate. pag. 100. col. 1. num. 1.
Vigore obligationis Cameralis proceditur in iudicio executiuo.p.92.c.2.n.5
Obligatio præcedens extinguitur per dationem in ſolutum. p.147. c. 2. n.12
Obſeruātia ſubſecuta declarat quo cōtractu partes vti velint.p.115.c.1.n.8
Occupatio rerum fideicommiſſo ſubiectarum hæreditate iacente debet ab inualoribus anocari,& dari hęredi.p.105.c.1.n.6
Odium Capitale oſtenditur inter coniuges, vbi maritus vxorem de aliquo diſcrimine præſertim arduo querelauit vel vbi eam carcerare fecit. Et propter tale odium eſt locus ſeparationi. Præſertim, ſi querela non eſt verificata, & ſint probati mali tractatus,& tunc nō eſt vxor committenda fragilitati cautionis, ſed omnino debent ſeparari.p. 161. c. 1. n. 1
Omnes contractus ab initio ſunt voluntarii, ex poſt facto neceſſarii.p.122.c.2.n.2
Onerum ſolutio rei locatæ. ſpectat ad Dominum non ad conductorem. p. 148.c.1.n.9
Opponēs de non ſolutione non tenetur probare negatiuam,ſed allegans eam tenetur probare affirmatiuam. p.20.c.1.n.3
Opponens ſe poſſeſſori videtur eum ſpoliare. pag. 13. col. 2. num. 11
Orator non poteſt dare de ſubreptione.p.47. c.2.n.10

P

PApa derogando alicui pacto videtur in neceſſarium antecedens derogaſſe exceptioni ex dicto pacto reſultanti. pag. 109. col. 2. num. 13
Vbi Papa tranſtulit hypothecas in pretium rerum venditarum, rei venditæ tranſeunt in emptorem liberæ ab ea, & contra ea agi non poteſt. p. 126.c. 1. n. 10
Pacta facienda poſſunt conferri in arbitrium tertii. p. 30. c. 1. n.4
Vbi adeſt pactum,quod non redimente venditore rem vēditam infra certum tempus emptor poſſit illam vendere alteri , & ſi vendatur minus , venditor teneatur illam plus ſuo emptori reſtituere , venditio prima dicitur ſimulata .p.146.c.2.n.3.
Pactum appoſitum in capitulis ſocietatis quod vnus ſocius non poſſit capitale detraheri,niſi prius ſolutis debitis habet locum ſolum inter ſocios. p.99. c.1.n.11
Pactum cogens venditorem cenſus ad illum redimēdum facit contractum ſimulatum. pag.146. col.2. n.2
Pactum de redimendo regulariter apponitur in fauorem vendiroris.p.146.c.2.n.2
Pactum de renouando, non habet locum vbi Ecclesia vult retinere pro ſe p.62.c.1.n.4
Vbi pactum de renouando eſt ad fauorem deſcendentium non poteſt renouatio peti à Collateralibus.p.162.c.1. n.4.

de Pari

de Pari procedunt, quod quis coactus, vel metu coactionis faciat. p. 123. c. 2. n. 3

vbi Pars offert ſe paratum recipere, & implere id, ad quod tenetur, non eſt locus depoſito. p. 95. c. 1. n. 8

in Particularibus pretium non ſuccedit loco rei. p. 126 c. 2. n. 11. & 12

Pater non poteſt ad ſui proprium commodum auctorizare perſonam filij. pagina 142. col. 2. num. 9

Patria poteſtas finitur, vbi pater patetur maximā capitis diminutionem, p. 42. c. 2. n. 9

Vbi dantur pecuniæ, vel aliud in ſolutum cū cautione, vel obligatione de reſtituendo prioribus, & potioribus, dicitur dicta datio facta reuocabiliter. Et talis aſſignatio habetur, ac ſi nō ēet facta iuri talis aſſignatio fiat à parte, ſiue à iudice. p. 133. c. 1. n. 3

Appellatione pecuniarum, & mobilium non veniunt cenſus. p. 117. c. 2. n. 1

Vbi augetur penſio dicitur receſſum à prima locatione, quod non habet locum ſi illud augmentum detur non titulo penſionis, ſed alio, illa antem dicitur tacita locatio. p. 36. c. 2. n. 5. & 7

In penſionibus, & annuis ſolutionibus fit condemnatio etiam ante litem motam. p. 21. c. 1. n. 2

Perfectio contractus non poteſt pendere ab arbitrio vnius ex contrahentibus. pag. 30. c. 2. n. 5

Periti debent iurare de facienda æſtimatione legali ex bono, & æquo, vt eorum æſtimatione ſtari debeat. p. 86. c. 2. n. 5

Et vt æſtimatio, & relatio ſit bona, debent poſſeſſores bonorum æſtimādorum citari, vel eſſe præſentes, vel quod Iudex partes monuerit pro die, & hora certa. Et vbi periti non ſunt à partibus approbati in relatione facienda, eſt neceſſaria citatio. p. 86. c. 2. n. 6

Relationi periti de conſenſu partium electi eſt ſtandum. p. 15. c. 1. n. 9

Peritis in Arte, & Architectis eſt credendum, etiam quod non deponant de cōmuni valore. Dic procedere ſi vei periti à partibus, vel à Iudice ſint adhibiti ad rem æſtimandam, ſecus ſi à parte inducantur, vt teſtes, quia tunc debent deponere de communi valore per aliquod tempus ante, & poſt contractum. p. 61. c. 1. n. 4.

Peritis in æſtimandis rebus eſt ſtandum. p. 51. c. 1. n. 8. & p. 64. c. 1. n. 1

Peritorum artis, quam non nouit iudex, conſilium, poteſt iudex requirere, & ſequi tenetur. p. 154. c. 1. n. 8

Electio peritorum facta cum clauſula præſeruatiua, ſine præiudicio, præſeruat omnia iura, ac ſi electio facta non fuiſſet. pag. 15. c. 1. num. 7

Permutatio vbi eſt nulla permutans non acquirit aliquod ius ſuper beneficio permutato. p. 47. c. 1. n. 4

Pertinentiarum appellatione veniunt etiam fructus. p. 67. c. 2. n. 12

Vbi non agitur de perſonis priuilegiatis ſoluens, non tenetur curare verſionem. p. 125. c. 1. n. 5

Qui petit confirmationem, vel annullationē ſententiæ, is validitatem, & nullitatem illius probare tenetur ex actorum inſpectione. p. 159 c. 1. n. 2

Petitio actoris declaratur ex proſequutis in iudicio, & ſufficit, vt ex eis declaretur. p. 92. c. 2. n. 10

Petit redditionis rationis, cōprehendit exhibitionem quorumcumq; documentorum adminiſtrationis factæ. p. 49. c. 1. n. 3

Stante ſuſpenſione petitorij poteſt quis in ſolo poſſeſſorio obtinere. p. 51. c. 2. n. 10

Petitorium poteſt ſuſpendi in quacumque inſtātia, & in qualibet parte iudicij. Etiam ſi fuerit actum in petitorio, tamen eo ſuſpenſo poteſt peti immiſſio. p. 108. c. 2 n. 10

Ex ſimplici apprehenſione pignoris per executorem facta non reſultat ſpolium, cum ea non priuet Dominum poſſeſſione, neque illam in alium transferat. p. 70. c. 1. n. 4

vbi poſſeſſio ab aliquo capta eſt pro indiuiſo non poteſt dici aliquam certam partē ſaltim ratione loci poſſediſſe. p. 111. c. 1. n. 16

Vbi non probatur poſſeſſio actoris, non dicitur probatum primum extremum in ſpolio p. 83. c. 1. n. 2

Poſſeſſio alicuius probatur ex ſubhaſtatione, & deliberatione facta de re ab ipſo poſſeſſa. p. 167. c. 1. n. 1

Poſſeſſio anterior eſt primum extremum requiſitum in probādo ſpolio. p. 169. c. 2. n. 2

Poſſeſſio capta ſine mandato iudicis, vbi eſt plena non iuuat, & mandatum iudicis de capiendo poſſeſſionem non præſumitur. p. 103. c. 1. n. 3

Poſſeſsio capta vigore mandati relaxati ſeruatis ſeruandis eſt bona, & valida, pag. 69. c. 2. n. 1

Poſſeſsio iunior, & moderna eſt ſecundum requiſitum in probando ſpolio. pag. 169. col. 2. num. 4

Exiſtens in poſſeſsione exigendi penſiones domus, vel palatij ſi ab eo petatur retrouenditio eiuſdem domus, vel palatij lite, vel appellatione pendente debet in poſſeſsione eas exigendi manutcneri. pag. 94. col.

col. 1. num. 1
Etiam ſi dicta poſſeſsio eſſet contra ius. pag. 94. col. 1. num. 2
Nec etiam ſpoliatori in iudicio ſpolii debet negari manutentio. p. 94. c. 2. n. 2
Vbi quis eſt in poſſeſsione fundi non præcedente adiudicatione, vel datione in ſolutum tenetur fructus in ſuo credito computare. p. 101. c. 1. n. 2.
Poſſeſsione translata in aliquem certum caſum, reſoluto caſu reſoluitur poſſeſsio. p. 111. c. 1. n. 26
Poſseſsio patris continuatur in filios, vigore ſtatuti, etiam abſque aliqua apprehenſione. p. 10. c. 2. n. 2
Et vt poſſeſsio per alium capta poſsit manuteneri, debet probari expulſio inquilinorum, & recognitio. p. 84. c. 1. n. 4
Poſſeſsio probatur ex confeſsione alicuius. p. 163. c. 1. n. 2
Et ex ſubſtentatione litis. p. 163. c. 1
Poſſeſsio tradita à Iudice præſumitur ſeruatis ſeruandis, & præcedentibus decretis requiſitis. p. 13. c. 1. n. 8
Poſſeſſor bonæ fidei non tenetur ad fructus, niſi à die motæ litis. p. 68. c. 2. n. 4
Poſſeſſor bonæ fidei non tenetur ad reſtitutionem fructuum perceptorum, etiamſi bona fides ex errore iuris cauſetur. p. 21. col. 1. num. 1
Poſſeſſores bonorum non debēt citari in cōfectione inuentarii, quando contra eos tūc non eſt mota lis ſuper bonis. p. 10. c. 1. n. 5
Poſſeſſori datur manutentio. p. 167. c. 1. n. 2
De iure debet prius terminari poſſeſſorium, quàm petitorium. Et vbi eſt commiſſa cumulatio petitorii cum poſſeſſorio de iure non videtur danda, p. 78. c. 2. n. 10. & 11
Poſſeſſor tota lite pendente manutenendus eſt. p. 156. c. 1. n. 37
Poſsidens authore Prætore debet in poſſeſſione manuteneri. p. 27. c. 1. n. 1
Poſsidens authore Prætore eſt manutenendus. p. 168. c. 1
contra Poſsidentem auctore Prætore non competit ſpolium. p. 158. c. 2. n. 1
ciuiliter Poſsidens poteſt agere ſpolio pro conſequenda naturali. p. 13. c. 2. n. 12
Poſsidenti non competit actio ſpolii. pag. 13. col. 1. num. 10
in Præiudicialibus omnis interpretatio eſt capienda, per quam conſenſus excludatur. pag. 108. col. 2. num. 9
Prælatio conceſſa per Bullam Pij V. Domino cenſus omnibus aliis in venditione rei cenſuatæ, intelligitur de aliis non habentibus ius potentiùs, aut priuilegium prælationis. pag. 125. col. 2. num. 1
Præſumptio metus carceris excluditur, vbi quis eſt carceratus de mandato Iudicis. pag. 158. col. 1. num. 2
Præuentio facta coram Laico non habet locum cōtra Clericum, licet hæredem, propter diuerſitatem perſonæ. p. 135. c. 2. n. 5
Vbi ex pretio rei venditæ facta eſt ſocietas officii, pecuniæ in dictam ſocietatem conuerſæ non debentur amplius ex primo contractu, ſed ex ſecundo. p. 80. c. 1. n. 5
Pretium poteſt retineri per emptorem, donec venditor impleat pro parte ſua promiſſa. p. 79. c. 2.
Pretium præſumitur iuſtum p. 57. c. 1. n. 15
Vbi autem probatio eſt turbida, non poteſt deferri iuramentum in litē. Dicitur autem probatio turbida, vbi non adeſt tantum, vt poſsit inſtrui animus iudicis. p. 49. c. 2. n. 2
Et probationes factæ coram iudice ſæculari probāt etiam coram iudice Eccleſiaſtico. pag. 138. c. 2. n. 26
Proceſſus factus contra pupillos indefenſos eſt nullus. p. 144. c. 1. n. 4
Procurator conſtitutus à matre tutrice, ſine decreto iudicis, nō dicitur legitimus procurator. p. 76. c. 1. n. 2
Et ſi ſit citatus tutor qui non comparuit, neque ſuſtinetur iudicium tutela non præſumitur. p. 76. c. 1. n. 3
Factum procuratoris excuſat, vt minor non lædatur, & rei ſuæ iacturam patiatur, non autem, vt cum alterius damno lucretur. pag. 68. col. 2. num. 2.
Proœmium declarat mentem ſtatuentium. pag. 42. col. 1. num. 4
Prohibitio alienationis domus paternæ inſignis, ſufficit abſque veſtimento alicuius cauſæ. Et in ſimilibus domibus ſemper præſumitur affectio, & deſiderium conſeruationis. p. 120. c. 2. n. 11
Vbi quis promiſit bona eſſe libera à fideicommiſſo, vel non eſſe ei ſubiecta, aliàs teneri voluit ad reſtitutionem pretii rei emptæ, ſi oſtendatur adeſſe aliquod fideicommiſſum, abſque aliqua interlocutione vel liquidatione promiſsionis reſtitutionis dicti pretii poteſt vigore obligationis Cameralis, & conſenſus in mandatum relaxari mandatum exequutiuum pro reſtitutione pretii. p. 92. c. 2. n. 9
Promiſsio de vendendo cum iuramēto facta oblig. cont. ibid. p. 30. c. 2. n. 6
Promittens rem venditam, non eſſe ſubiectā alicui fideicommiſſo, aliàs teneri voluit ad reſtitutionem pretii, ſi oſtendatur ſubiecta tali fideicommiſſo, & is ſit obligatus

in

in forma Cameræ, poteſt pro reſtitutione dicti pretii agi via exequutiua vigore obligationis Cameralis. p. 91. c. 2. n. 2
Ptonomen ipſum demonſtrat, & repetit id, quod ante fuit expreſſum. p. 67. c. 2. n. 11
Proprietarius agens ad deuolutionem non tenetur probare non ſolutionem; ſed emphyteuta tenetur probare ſolutionem. p. 20. c. 1. n. 2
Proprietas nihil habet commune cum poſſeſſorio. p. 168. c. 2. n. 3
Vbi non docetur de proſequutione, nec determinatione appellationis infra biennium, cauſa remanet deſerta. p. 101. c. 1. n. 1
Præſupponens non videtur aliquid diſponere circa præſuppoſita. p. 30. c. 2. n. 7

Q

Qualitas adiecta verbo poſito in poſteriori parte orationis, refertur etiam ad aliam præcedentem partem eiuſdem orationis. p. 67. c. 1. n. 6
Qualitas laicalis magis attenditur in iure patronatus, ne laici retrahantur à fundatione, & non ſufficit derogatio tamquam de mixto, ſed requiritur derogatio, tamquam de laicali. p. 38. c. 2. n. 7
Ex qualitate perſonæ, vel familiæ eadem res dicitur magis, vel minus præiudicialis. p. 121. c. 1. n. 12
In formanda quantitate bonorum in fideicommiſſo relictorum ad calculandam legitimam, ſi aliqua bona ſint alienata, debet etiam æſtimari ipſa alienata. p. 86. c. 2. n. 5
Ex quaſi contractu, qui oritur in Iudicio ſurgit obligatio in perſonam non in rem. p. 138. c. 1. n. 22
Quietantiæ ſolent remanere penes debitorem. pag. 43. col. 1. num. 7

R

Ratificatio contractus elicitur ex diuiſione facta de re in dicto contractu comprehenſa. p. 63. c. 2. n. 6
Ratificatio ſufficit ad translationem poſſeſſionis, vt ſufficeret venditio facta per tutorem, ſeu curatorem ſubſequuta reali traditione, licèt ſecus ſit infecta. p. 70. col. 2. num. 9
Ratificatio locationis, vel alterius actus præſumitur ſpatio triginta annorum ſtante obſeruantia. p. 63. c. 2. n. 5
Ratificatio retrotrahitur. p. 70. c. 2. n. 8
Ex receptione reſidui pretii ſcienter, & prudenter facta per tutorem, & curatorem, & proteſtationem fideiuſſoris pro euictione rei venditæ, dicitur ratificata ſubhaſtatio. p. 70. c. 2. n. 8
Reconuentio eſt ſpecies exceptionis. p. 137. col. 1. num. 17
Redditus prædiorum non poſſunt à partibus vniformiter taxari. p. 113. c. 2. n. 9
Sed id non habet locum, vbi taxatio eſt veriſimilis, & proportionata fructibus, qui ex prædiis veriſimiliter percipi conſueuerunt, nec ſubeſt aliqua fraudis ſuſpitio. p. 113. c. 2. n. 9
Per redemptionem cenſus non reſoluitur contractus cenſus, ſed per actum retroſimilem res obnoxia cenſui efficitur libera. p. 118. c. 1. n. 6
Refectio intereſſe eſt refectio damni promiſſi, & paſsi. p. 65. c. 2. n. 5
Regula dolo facis petens, quod ſtatim reſtituturus es non habet locum in hærede, cui competunt detractiones agente contra fideicommiſſarium pro immiſſione. p. 110. c. 1. n. 21
Prout nec regula, quod circuitus ſunt vitandi. p. 110. c. 1. n. 21
Regula l. vbi cœptum, ff. de iudic. non habet locum, quando Iudex procedere non poteſt, nec tollit exceptionem declinatoriam competentem. p. 137. c. 1. n. 15
Regula negatiua, & prohibitiua præualet regulæ affirmatiuæ. p. 136. c. 2. n. 9
Regula, quæ eximit Clericum à iuriſdictione laici eſt fortior, & potentior. pag. 136 col. 2. num. 12
Regula quælibet, intelligitur data capacitate. p. 137. c. 1. n. 14
Regula quod inſtantia Clerici tranſeat ad hæredem non procedit, quando Iudex coram quo eſt incœptum Iudicium, eſt incompetens, & hæres habet proprium Iudicem, cui ſoli competit in eum iuriſdictio. p. 136. c. 2. n. 13
Relatio data parte non citata, vbi partes non interuenerunt in examinatione negocii, eſt nulla. p. 75. c. 1. n. 5
Relationi periti eſt ſtandum. p. 72. c. 2. n. 7
Relatio non fit ad omnia, vbi induceretur iurium correctio. p. 157. c. 2. n. 3
Relatio, ſeu menſuratio facta ab vno tantum ex duobus peritis electis eſt nulla. p. 75. c. 1. n. 4
Renunciatio facta ſub conditione non purificata, non meretur effectũ. pag. 108. col. 2. num. 11.

Vbi eſt renunciatum omnibus actibus poſſeſſorijs, quæ prætenduntur attentata dicuntur purgata attentata, & debet procedi ad vlteriora. p. 190. c. 1. n. 4

Repoſitio à decreto de immittendo, non importat denegationem talis immiſſionis ſed delationem ad illam concedendam. p. 111. c. 1. n. 27

Res conſiſtens in animo probatur per iuramentum. p. 25. c. 1. n. 7

Aliud eſt reſeruare, aliud factum promittere. p. 171. c. 2. n. 7

Reſeruatio conſenſus Domini directi non operatur, vt reſeruans videatur illum impetrare voluiſſe, ſed ſolum ſaluat contractum à caducitate, quatenus Dominus directus noluiſſet conſenſum dare, p. 131. col. 2. num. 7

Reſignatarius ſi non dimittit aliud beneficium, quod iuxta literas ſuæ prouiſionis dimittere tenetur ſub pæna vacationis, tale beneficium vacat. p. 47. c. 1. n. 3

Reſignatio beneficii facta in manibus ordinarii non valet, vbi reſignans tenebatur illud dimittere in manibus Papæ. p. 47. col. 1. n. 6

Et ideo non poteſt narrare illud non obtinere, ſed potius, vel ſe illum obtinere, vel ius in eo habere. p. 47. c. 1. n. 7

Et pariter gratia eſt ſub reptitia, ſi narret obtinere beneficium permutatum, cuius permutatio fuit nulla. p. 47. c. 1. n. 7

Reſignatio vbi eſt nulla, omne ius remanet penes reſignantem. p. 46. c. 2. n. 2

Vbi reſolutio fit ipſo iure, debet res ſimul cum fructibus perceptis reſtitui. pag. 67. col. 1. nu. 7

Reſponſio articulis facta non præiudicat, vbi non potuit reſpondens videre prius articulos. p. 132. c. 1. n. 2

Reſtitutio in integrum petita non retardat executionem iam cœptam. p. 84. c. 2. n. 1

A reſtitutione fructuum cenſus nulli, nulla cauſa excuſat. p. 117. c. 1. n. 1

Veniens contra rem iudicatam, & petens aduerſus eam reſtitutionem in integrum debet probare concludenter ſuam intentionem, & cauſas, propter quas reſtitutio ſit illi concedenda. p. 31. c. 1. n. 1

Licet quis fuerit reſtitutus in integrum aduerſus aditionem hæreditatis cum benef. leg. & inuent. tamen inuentarium confectum lite pendente, antequam fuerit admiſſus ad eam adeundum cum tali beneficio, nec ſeruatis aliis ſolemnitatibus non iuuat. p. 87. c. 2. n. 10

Retentio non datur creditori, ad quem peruenit res debitoris pro creditis non claris, & liquidis, ſed vbi Iudex dedit in ſolutum bona creditoris, vel is eadem habuit in ſolutum auctoritate Iudicis, etiam ſi Iudex nulliter, & iniuſtè proceſsiſſet, datur ſibi forſan retentio. p. 81. c. 2. n. 5

Retentio non datur, niſi credito liquido. p. 141. c. 2. n. 11

Retentio rei hypothecatæ datur, etiam ſi immiſsio nulliter data fuerit. p. 81. c. 2. n. 6

Dic procedere, quando profeſsio fuit amiſſa culpa rei conuenti ob eius contumaciam, quia tunc ſi creditor offerat probare hypothecam, debet audiri, & impeditur reſtitutio. p. 81. c. 2. n. 6

Retentio ratione meglioramentorum non datur, vbi facies rei eſt mutata. pag. 82. col. 2. num. 11

Retractus priorem contractum ita reſoluit, ac ſi nunquam factus fuiſſet. p. 118. c. 1. n. 6

Reus conuentus offerẽdo creditum certum, poteſt euitare iudicium Saluiani, ſeu immiſsionem à creditore petitam. pag. 105. col. 1. num. 5

Reus in ſua exceptione eſt actor, licèt in iudicio eſſet reus. p. 93. c. 1. n. 12

Et in ſua exceptione poteſt obtinere, nedum ad repellendum actorem, ſed etiam ad obtinendum, quod prætendit. p. 93. c. 1. n. 12

Et poteſt ad fauorem rei excipientis ferri ſententia fauorabilis. p. 93. c. 1. n. 12

S

Scriptura inſerta in inſtrumento dicitur pars ipſius inſtrumenti. p. 113. c. 1. n. 4

In Saluianiiudicio requiritur liquidatio. p. 141. c. 2. n. 10

In Saluiano debet probari creditum, vti neceſſarium antecedens, & ſubſtantia Saluiani. p. 141. c. 2. n. 10

In Saluiano non ſufficit conſtare de credito in genere. p. 105. c. 2. n. 6

In Saluiano requiritur creditum in aliqua quantitate certum. p. 105. c. 1. n. 5

Re auocata per Saluianum agi non poteſt de euictione. p. 102. c. 1. n. 7

Sententia condemnans in minori ſumma, quam fuerit petitum, dicitur conformis libello, in quo maior ſumma fuit petita. p. 12. c. 1. n. 2

Sententia debet iuſtificari ex actis, aliàs vti iniuſta debet reuocari, Rota autem non mouetur ex his, quæ ſunt extra acta, niſi eſſet notorium. p. 32. c. 2. n. 1

Sententia ferenda in iudicio, vbi adeſt tertius defenſor ad defendendum admiſſus, non for-

formatur in perſona venditoris cauſa n defendentis, ſed in perſonam emptoris. p. 137. c. 2. n. 19

Sententia in iudicio diuiſionis, ſeu familiæ herciſcundę intentata ſuper tota hæreditate, ſi feratur ſolum ſuper parte eſt nulla. p. 88. c. 2. n. 1

Sententia iniuſta dicitur nulla. p. 24. c. 1. n. 4

Sententia iniuſta, non poteſt exequi. p. 144. col. 2. n. 17

Sententia iniuſta nunquam tranſit in iudicatum, vti etiam nulla. p. 24. c. 1. n. 5

Sententia in qua quis condemnatur ad ſuſcipiendum litem in ſe, dicitur lata in actione perſonali. p. 188. c. 2. n. 4

Si autem declarat eſſe immittendum, aut relaxetur mandatum de capienda poſſeſsione dicitur lata in actione reali. p. 101. c. 2

Sententia lata contra minorem indefenſum eſt nulla. p. 158. c. 1. n. 8

Intellige vbi minori competunt defenſiones. p. 158. c. 1

Et non poſſunt dici indefenſi, vbi fuerunt citati, & pro eorum parte fuerunt factæ oppoſitiones. p. 158. c. 1

Vt ſentẽtia lata cõtra poſſeſſorẽ maioricatus præiudicet ſucceſſori, debent ſucceſſores citari ſaltem per proclama. p. 11. c. 2. n. 4

Poteſt tamẽ ſucceſſor appellare. p. 11. c. 2. n. 5

Non tamen afficit ſententia ſucceſſorem in maioratu, quando ipſe vult probare aliquid contra ſententiam, quod non probauit anteceſſor. p. 11. c. 2. n. 6

Sententia lata in Saluiano pro credito non liquido eſt nulla. p. 104. c. 2. n. 2

Sententia lata nimis feſtinanter eſt nulla, ſed non procedit, vbi interceſsit tantum tempus, vt iudex potuerit de cauſa inſtrui. p. 160. c. 2. n. 6

Sententia lata propter ſæuitiam non ſuſtinetur, vbi apparet virum ſe bene geſsiſſe erga vxorem, & adeſt ipſius bona fama, p. 33. c. 1. n. 5

Vbi ſententia non eſt fundata in aliquo calculo in actis dato, non poteſt dici ſententia iniuſta, ſub prætextu quod calculus ſit erroneus, cum Iudex potuerit moueri ex calculo coram ſe facto. p. 31. c. 1. n. 3

Sententia nulla ex defectu citationis reuocatur. p. 77. c. 2. n. 2

Sententia, quæ mandat aliquem immitti in poſſeſsionem alicuius rei, iuxta menſurationem faciendam, non poteſt executioni demandari, niſi facta menſuratione. p. 105. c. 1. n. 4

Sententia quæ non iuſtificatur ex actis, eſt notoriè iniuſta. pag. 24. col. 1. num. 3

Sententia, quæ non iuſtificatur ex actis, venit annullanda etiam abſque remedio appellationis, niſi in promptu afferãtur probationes. p. 24. c. 2. n. 5

Secunda ſententia lata contra primam, eam non reuocans eſt nulla. p. 102. c. 2. n. 13

Dic procedere, vbi ſententiæ ſunt contrarię ſecus ſi ſe compatiantur. p. 102. c. 2

Sententia valida debet confirmari. pag. 12. c. 1. nu. 1.

Sententia vbi eſt iniuſta, intrat ſpolium. p. 24. c. 1. n. 2

Sententia vbi ex iiſdem actis apparet iuſta, non intrat Spolium, ſi ex nouiter deductis iniuſta detegatur. p. 141. c. 2. n. 3

Sententia, vbi non eſt conformis libello, eſt iniuſta. p. 88. c. 2. n. 2

Sententia vbi non poteſt valere reſpectu vnius rei, vel ſummæ, nec valet reſpectu alterius cõtractu deſcendat. p. 105. c. 2. n. 8

Præſertim ſi executio ſit facta, vel poſſeſsio capta eodem tempore pro vtraque re. p. 105. c. 2. n. 8

Qui vult vti ſententia, vel decreto, debet docere omnia eius requiſita fuiſſe impleta p. 141. c. 1. n. 8

Sententia vigore clauſulæ parito iudicato, debet executioni demandari ab eo Iudice à quo fuit lata. p. 74. c. 2. n. 1

Quod procedit, ſi fuit petita executio officio Iudicis nobili, ſecus autem ſi ſit intentata actio in factum, ſeu rei iudicatæ, quia tunc poteſt intentari coram quolibet alio Iudice. p. 74. c. 2. n. 1

An vbi proponitur hæc actio, requiratur libellus, & conteſtatio litis cum plena cauſæ cognitione. p. 75. c. 1. n. 2

Dic, quod etiam ſi procederetur ſummariè, ſaltem requiritur citatio partis. pag. 75. col. 1. num. 2

Vbi ſeparatio fit culpa mariti, vxori eſt reſtituenda dos cum lucro, & donatione propter nuptias. p. 161. c. 1. n. 2

l. ſi quis Sepulchrum, ff. de relig. & ſumpt. funer. licet loquatur in ſepulchro, vt quis ſcilicet cogatur vendere locum vicinum, ad effectum eundi ad ſepulchrum, habet tamen locum etiam in Eccleſiis, & Monaſteriis, & illorum neceſſaria ampliatione. p. 119. c. 1. n. 1

Cauſa ſimulationis debet probari adfuiſſe de tempore contractus. p. 45. c. 2. n. 4

Simulatio non intrat in venditione, vel datione in ſolutum, niſi adſit etiam modicitas pretii. p. 147. c. 1. n. 11

Imo intrat etiamſi pretium conuentum non ſit modicum, vbi adſunt aliæ coniecturæ. pag. 147. col. 1
Simulatio non præſumitur, vbi non probatur cauſa ſimulandi, vel non concurrunt coniecturæ ad præſumendam ſimulationem. p. 45. c. 1. n. 5
Simulatio non probatur ex eo ſolo, quod donans remanſit poſt donationem in poſſeſſione rei donatæ. p. 45. c. 2. n. 5
Simulatio poteſt probari etiam per coniecturas. p. 45. c. 2. n. 3
Coniecturæ autem debent eſſe legis non hominis. p. 45. c. 2. n. 3
Societas dicitur lucrata ad fauorem illius, qui ſubit periculum. p. 36. c. 1. p. 2
Socius ponendo pecunias in Banco, ſicut non obligat ſocium, ita neque obligat Bancum. p. 99. c. 1. n. 8
Soluens adiecto liberatur, etiam ſi in alio loco, & tempore ſoluat. p. 150. c. 1. n. 10
Quæ conſiſtunt in dando non variantur varietate loci eſſentialiter. p. 150. c. 1. n. 10
Vbicumque debitum ſoluitur, affert recipienti vtilitatem. p. 150. c. 1. n. 11
Soluendo alteri perſonæ, quam vero creditori in opportuno tempore, & loco non liberatur. p. 143. c. 2. n. 3
Soluens bona fide liberatur. p. 124. c. 2. n. 1
Soluens ei, cum quo contraxit liberatur, etiam ſi is alteri cenſum, vel debitum vendiderit, vbi non eſt intimata debitori talis venditio, vel ceſſio, vel aliud de requiſitis, in l. 3. C. de nouatio. non interuenit. p. 151. c. 2. n. 3
Soluens poſteriori creditori omiſſis anterioribus ſcienter ea poſtquam anteriores experunt agere, dicitur in mala fide, & fingitur non eſſe ſolutum, & poſſunt creditores contra illum agere non obſtante dicta ſolutione. p. 127. c. 1. n. 14
Soluens procuratori habenti mandatum ad exigendum, & quietandum bene ſoluere dicitur, & ac ſi ſoluiſſet ipſi principali liberatur. p. 149. c. 2. n. 4
Soluens vigore alicuius ordinis facti ab eo, qui illum facere tenebatur, dicitur bona fide, etiam ſi mandans eſſet in mala fide. p. 125. c. 1. n. 3
In præiudicium ſoluentis præſumitur, emphyteuſis, & is cui ſoluitur Dominus directus, & ſoluens Dominus vtilis. p. 28. col. 2. num. 4
Præſertim concurrentibus pluribus adminiculis. p. 28. c. 2. n. 4
Solutio dotis probatur ex præcedenti promiſſione illius, & ſubſequuta confeſſione receptionis etiam in præiudicium creditorum mariti, præſertim quando fuit facta confeſſio tempore non ſuſpecto. pag. 98. col. 1. num. 1
Per ſolutionem partis debiti, pro quo fuit relaxatum mandatum, non inducitur nouatio. p. 59. c. 2. n. 2
Vbi ſolutiones probantur per ſcripturam, præſumantur etiam præceſſiſſe inſtrumentum conceſſionis. p. 129. c. 2. n. 3
Ex ſolut. omnibus factis ab aliquo vti emphyteuta præſumitur præceſſiſſe conceſſio in emphyteuſim. p. 28. c. 1. n. 1
Solutio partis debiti non poteſt fieri, niſi volente creditore. p. 69. c. 2. n. 3
Spoliato audiri non poteſt, niſi ante omnia purgato ſpolio. p. 81. c. 1. n. 1
Etiamſi ſpoliatus fuerit auctoritate Iudicis nulliter, & iniuſte procedentis. p. 81. c. 1. n. 2
Spoliatus eſt ante omnia reſtituendus. p. 81. col. 1. num. 1
Spoliatus eſt ante omnia reſtituendus. p. 78. col. 2. n. 10
Nec tenetur ante reſtitutionem reſpondere ſpoliatori in petitorio. p. 78. c. 2. n. 10
Et hæc procedunt etiam in bonis feudalibus, quibus vaſſallus eſt ſpoliatus à Domino. p. 78. c. 2. n. 11
Actio ſpolij tranſit in ſingularem ſucceſſorem, etiam abſque ceſſione. p. 121. c. 2. n. 7
In ſpolio non datur cumulatio petitorii cum poſſeſſorio p. 78. c. 2. n. 10
In ſpolio non eſt neceſſaria probatio tituli p. 13. c. 1. n. 9
Vbi ſunt probata extrema requiſita in ſpolio ſententia reintegratiua eſt valida. p. 12 col. 1. num. 3
Spolium competit vbi adeſt notoria iniuſtitia. p. 14. c. 1. n. 1
Spolium eſt magis priuilegiatum, quam cætera poſſeſſoria. p. 78. c. 1. n. 10
Vbi ſpolium eſt turbidum ſolet admitti cumulatio petitorii, cum poſſeſſorio. p. 78. c. 2. nu. 12
Sed videtur clarum, vbi fuit deuentum ad exequutionem abſque citatione, & non præcedente liquidatione legitima p. 78. c. 2
Spolium quantumuis iudiciale eſt ante omnia purgandum. p. 81. c. 1. n. 3
Et vbi Iudex procedit parte inſtante videtur ipſa pars ſpoliare non autẽ Iudex p. 81. c. 2
Quod procedit, quãdo nullitas, vel iniuſtitia patens, & notoria. p. 81. c. 2. n. 4
Statuta recipiunt interpretationem à iure communi. p. 157. c. 2. n. 3

SI

Si ſtatuto caueatur proximiorem agnatum poſſe rem alienatam retrahere, ſi quis in teſtamento caueàt, quod bona immobilia remaneant penes hæredem, & fundum emptum à teſtatore contingat retrahi pretium, an ſpectet ad hæredem, vel ad legatarium. p. 118. c. 1. n. 4

Statutum Beneuentanum prohibet minoris, vel mulieres fideiubere pro patre, vel marito, aliàs mandat, quod talis obligatio, etiam iuramento firmata ſit nulla. p. 157. c. 1. n. 2

Statutum debet reſtringi quantum ſit poſſibile, vt minus corrigat ius commune, etiam verba impropriando. pag. 157. col. 2. num. 4

Statutum de contractibus ſine certa ſolemnitate non valituris ſuppletur ab alio ſtatuto de alienationibus bonorum minorum. p. 43. c. 2. n. 16

Dictum ſtatutum habet locum in omnibus contractibus, in quibus minor lædi poteſt. p. 43. c. 2

Statutum ligat ſuos ſubitos etiam extra ſuũ totum vbi procedit vlterius tollendo fidem, etiam ſcripturis, & inſtrumentis aliter factis, etiam extra territorium, pag. 41. c. 2. n. 2

Et Iuramentum attendi non debet, vbi illud tollitur, & annullatur ab eodem ſtatuto, præſertim ſi ſtatutum ſit non firmatum auctoritate Apoſtolica. p. 41. c. 2. n. 2

Statutum, quod non poſſit dici de nullitate, niſi infra certum tempus, non intelligitur de nullitate notoria ex eiſdem actis. p. 78. c. 2. n. 9

Vbi per ſtatutum tollitur fides contractui, ex eo non probatur iuramentum. pag. 42. c. 1. n. 3

Statutum Vrbis comprehendit minorem forenſem contrahentem in Vrbe cum ſtatutum dicatur reſpicere ſolemnitatem, ſeu formam, ſub qua minor contrahere debet. p. 42. c. 1. n. 5

In reſpicientibus formam contractus, & ſolemnitatem foreuſes ligantur ſtatutis loci, in quo contrahunt. p. 42. c. 1. n. 6

Statutum Vrbis in cap. 86. lib. 1. de exequut. teſtam. tanquam ordinarium, non habet locum extra Curiam Capitolinam, Ordinatorium dicitur Statutum vrbis, vbi dat modum procedendi, & exequutio tribuitur Iudicibus Capitolinis. pag. 143. c. 2. n. 4

Stylus ordinatoria concernens probatur ex curialium atteſtatione. p. 165. c. 1. n. 2

Subhaſtatio bonorum pupilli, qui non fuit defenſus, & cuius tutor, vel curator citatus nunquam comparuit eſt nulla, licet comparuerit aliquis conſaguineus, qui tamen ſemper liti non aſtitit, num. 9. p. 151. c. 2. n. 5

Subhaſtatio eſt nulla, & inteat ſpolium vbi procedit à radice infecta, videlicet, vel decreto, & mandato relaxato, vel ſubhaſtatione pro maiori ſumma, ſecus vero, quando ſit pro ſumma debita de re maloris valoris, quia tunc ſubhaſtatio ſubſtinetur, & reſiduum reſtituitur Domino. p. 70. c. 2. n. 7

Subhaſtatio, & quilibet actus præſumitur validus, & contrarium aſſerens tenetur probare nullitatem. p. 71. c. 2. n. 1

Imo eius validitas probatur, vbi facta fuit ſeruatis ſeruandis vigore mandati executiui relaxati, iuxta ſtylum Tribunalis, vbi fuit factum iudicium. p. 71. c. 2. n. 2

Neque poteſt prætendi exceſſiua, vbi facta fuit pro ſumma in mandato contenta. p. 71. c. 2. n. 3

Subhaſtatio facta de bonis minoris non obſtante compenſatione; qua ipſe ſe tueri poteſt eſt nulla, p. 75. c. 2. n. 2

Præſertim ſi pupillus non fuit defenſus. p. 76. c. 1

Etiã ſi haberet procuratorem, vbi procurator citatus, non acceptauit mandatum procuræ, vel nunquam comparuit. pag. 76. c. 1

Subhaſtatio facta de pluribus prediis, cum tamen vnum ſufficeret, non dicitur nulla, ſed poteſt appellari à grauamine. p. 166. c. 2. n. 14

Subhaſtatio facta durante termino ad reluendum eſt nulla. p. 18. c. 2. n. 1

Subhaſtatio facta pro tota ſumma in mandato contenta non habita ratione fructuum perceptorum ab eo, qui ex primo decreto fuit immiſſus, dicitur exceſſiua, & nulla, ac ſpoliatiua in totum. pag. 166. col. 1. num. 11

In ſubhaſtatione rerum minorum, requiritur terminus ad reluendum ſaltem viginti dierum. p. 76. c. 1. n. 5

Nulla exiſtente ſubhaſtatione competit erectio ſpolii. p. 143. c. 2. n. 1

In ſubhaſtatione rerum minorum requiritur tertius ſaltim viginti dierum ad reluendum. p. 51. c. 2. n. 7

Subhaſtationis deliberatio fit maiori oblatori, & debet fieri vltra terminum menſis & alia. p. 170. c. 1. n. 7

Subhaſtatio non probat iuſtum pretium, tamen non præſumuntur bona capta in exe-

exequutione multum excedere valorem crediti; pro quo bona ſubhaſtata ſunt exa pta, & tali caſu ad probandum valorem bonorum non debet deferri iuramentum, niſi eoadiuuentur probationes. pag. 50. c. 1. n. 3
Subhaſtatio vbi eſt nulla competit actio ſpolij. p. 50. c. 2. n. 1
Subreptio ab vno commiſſa non poteſt illi prodeſſe. p. 47. c. 2. n. 10
Non ſufficit quælibet ſcientia, vt ex ea quis obligetur; ſed requiritur plena, & perfecta cum omnibus ſuis qualitatibus. pag. 151. c. 2. n. 5
Suppoſitum ceſſat ceſſante præſuppoſito. p. 36. c. 1. n. 3

T

TAcitum non poteſt plus operari, quam expreſſum. p. 115. c. 2. n. 8
Vbi eſt tacitum id, quod ſi fuiſſet expreſſum Principem ad concedendum duriorem reddidiſſet, gratia dicitur ſubreptitia. p. 47. c. 1. n. 6
Termini ſubſtantiales nulliter ſeruati per reiterationem ſanantur vigore Innocentianæ. p. 160. c. 2. n. 5
Et poſſunt reiterari etiam coram Auditore Cameræ, vigore ſuarum facultatum, imo & coram quocumque iudice. p. 160. c. 2
Termini ſuſceptio facta à Curatore minus informato probat veritatem crediti, ſed non ranet nullitatem ſubhaſtationis, vel adiudicationis. p. 27. c. 2. n. 9
Suſcipiens terminum ad ſoluendum ſummam petitam, non poteſt dare de exceſſiuitate. p. 72. c. 2. n. 6
Terminus nullus à iure ſtatutus eſt ad exequutionem totaliter perficiendam in actione perſonali, ſed poteſt iudex illum præfigere ad debitoris inſtantiam. p. 165. c. 2. n. 9
Tertij poſſeſſores poſſunt ſe tueri, quod alienationes factæ per filium ſit pro legit. p. 86. c. 1. n. 3
Et ſi opponentur, legitimam fuiſſe per alias alienationes non ſumptam, debet id allegans probare, aliàs ſtat regula; quod alienata in legitimam imputari debent. pag. 86. c. 2. n. 3
Tertius non poteſt ex facto ſuo alteri nocere. p. 102. c. 2. n. 12
Teſtes deponentes ſuper valore rei non probant niſi habeant rationem pacti de retro uendendo. p. 61. c. 1. n. 5
Teſtes etiam nulliter examinati concurrentibus adminiculis proban.
Præſertim ſi eodem tempore reperiuntur adnotatæ dictę pecunię in aliquo libro vt habitæ à marito. p. 98. c. 1. n. 3
Et etiam ſi non dicatur eſſe eaſdem pecunias dotales, præſumuntur, ſi ſunt adnotatæ de eodem tempore, & eſt eadem ſumma. p. 98. c. 2.
Teſtes ſingulares non probant ad ſeparationem thori neceſſariam. p. 32. c. 2. n. 4
Teſtes vt probent in materia læſionis debent deponere de communi valore, nec ſufficit vt deponant de credulitate, & iudicio ipſorum. p. 60. c. 2. n. 3
Teſtibus deponentibus extra communem opinionem non creditur. p. 62. c. 2. n. 3
Teſtibus non pertinet determinata ea quæ in iure conſiſtunt. p. 62. c. 2. n. 3
Teſtis de credulitate non probat. p. 57. c. 2 num. 17
Teſtis deponens de ſuo iudicio, nihil probat. p. 57. c. 1. n. 11
Teſtis deponens de tempore, da otto anni in quà, vbi certi temporis probatio requiritur, non dicitur deponere de tempore præciſo. p. 56. c. 1. n. 6
Depoſitio teſtis affectata eſt ſuſpecta, p. 57. c. 2. n. 17
Depoſitio teſtis, vbi eſt inuериſimilis, ei non debet dari fides. p. 58. c. 1. n. 19
Dictum teſtis, cuius rationem non reddit, non concludit. p. 56. c. 2. n. 8
Teſtis falſus in vno ratione periurii in omnibus reprobari debet præſertim, ſi falſitas verſetur circa negocium principale, & num. 18. p. 55. c. 2. n. 1
Teſtis iudicans, nihil probat. p. 56. c. 2. n. 8
Teſtis neſciens confinia Caſalis, vel alterius rei non poteſt deponere de illius valore. p. 56 c. 1. n. 7
Teſtis reddens rationem ſuæ credulitatis per ſenſum corporis plenè probat; ſed ſi ratio non concludat ad effectum credulitatis, nil probat. p. 56. c. 2. n. 9
Teſtis ſibi contrarius nihil probat. p. 58. c. 1. n. 20
Vbi titulus reducitur ad non titulum, fructus ſunt reſtituendi. p. 67. c. 1. n. 10
A tractatu, ſeu promiſſione de vendendo re integra, licet vtrique parti reſilire. pag. 29. c. 2. n. 1
Vbi eſt deuentum ad traditionem rei conceſſæ ſub conditione menſurationis dicitur tranſlatum illius dominium, & poſſeſſio, ac contractus perfectus etiam menſuratione non ſequuta. p. 140. c. 2. n. 6
Quæ tamen eſt periculoſa, cum ante menſuratio-

rationem contractus verè non dicatur perfectus. p. 140. c. 2

Tranſactio ſuper bonis Eccleſiaſticis requirit eaſdem ſolemnitates, quas illorum alienatio, ſcilicet ſolemnitatem, & iuſtam cauſam. p. 34. c. 2. n. 1

Pro ſolemnitate ſufficit beneplacitum Apoſtolicum, quod ſupplet omnes alias ſolemnitates. p. 34. c. 2. n. 2

Præſumitur beneplacitum Apoſtolicum ſpatio triginta annorum præſertim ſtante obſeruantia, etiam ſi beneplacitum non fuerit reſeruatum. p. 35. c. 1. n. 3

Et vbi probatur Abbatem & Monacos ſe informaſſe, & tranſactio fuit conſolemnis ex omni parte. p. 35. c. 1. n. 4

Et vbi præſumitur ſolemnis, præſumitur etiam vtilis Eccleſiæ, donec contrarium probetur. p. 35. c. 1. n. 5

Trebellianica etiam filiis primi gradus prohiberi poteſt iuxta opinionem, quam ſeruat Rota. p. 26. c. 1. n. 1

Licet ſit prohibita detractio Trebellianicæ, tamen filius grauatus poteſt detrahere illam. p. 86. c. 1. n. 1

Si tutor etiam iuſto pretio ad diſſoluendum debita pupilli vendat ipſius domum paternam, pupillus dicitur læſus. pag. 120. c. 2. n. 10

Tutor poteſt ratificare venditionem bonorum pupilli factam ex cauſa neceſſaria ſolutionis dotis, & in vim iudicati, etiam ſine ſolemnitatibus, & etiam quando bona capta iure pignoris iuſſu iudicis vendantur. p. 70. c. 2. n. 10

Tutor poteſt vendere rem pupilli, ex qua percipit exiguum introitum ad effectum extinguendi debitum maioris interuſurij.

Tutor, quis non dicitur, niſi doceatur de tutela, nec ſufficit eum citari, niſi tutela oſtenſa. p. 76. c. 1. n. 3

Tutor tenetur bonam fidem agnoſcere in negociis pupilli. p. 70. c. 2. n. 10

V

VT valor verus ex effectu, & penſione probetur, debet probari, quod talis eſt dictæ rei iuſtus redditus, & quod in loco res tanti redditus, tanti valet. p. 59. c. 1. n. 3

Ex valore rei de qua agitur arguitur, vel excluditur læſio. p. 55. c. 2. n. 1

Et procedit etiam quando res eſt libera, & pleno iure ſpectat ad emptorem, ſecus autem quando eſt emphyteutica. pag. 59. col. 1. n. 1

Non habens noticiam qualitatis rei, non poteſt probare illius valorem. p. 55. c. 2. num. 1

Plus, & minus res valet, iuxta qualitatem, & bonitatem illius, & num. 7. pag. 55. c. 2. n. 4

Variatio in iudicio permittitur quantum ad diuerſas perſonas, non quantum ad eandem. p. 138. c. 2. n. 25

Vbi quis vendidit bona aliena, vel alteri pignorata Dominus rei, vel qui habebat bona pignorata, habet actionem primo loco contra bona, bonis autem non extantibus habet actionem in ſubſidium contra pretium. p. 126. c. 1. c. 9

Dic procedere, vbi aliter creditori non eſt ſuccurſum, etiam excuſſo principali debitore; & quod pretium retineatur ex cauſa lucratiua, non ex cauſa onerosa. pag. 126. c. 1

Venditio deficit deficiente pretio, tanquam carens ſuo ſubſtantiali. p. 151. c. 2. n. 2

Venditio dicitur facta ex cauſa neceſſaria, vbi quis ſcit ad eam ſe poſſe compelli. p. 164. c. 1. n. 1

Vbi venditio eſt neceſſaria, non requiritur conſenſus Domini directi. p. 123. n. 2. n. 1

Neque debetur ei laudemium. p. 123. c. 2

Niſi hæc cauſa neceſſaria haberet cauſam voluntariam anteriorem. p. 123. c. 2

Vbi venditio fit ex cauſa neceſſaria non eſt neceſſarius in tali alienatione conſenſus Domini directi. p. 164. c. 1. n. 1

Venditio officiorum Romanæ Curiæ per ſubhaſtationem admittitur ſolum in ſubſidium. p. 25. c. 1. n. 6

Venditio vbi eſt læſiua eſt reſcindenda non obſtante iuramento. p. 64. c. 1. n. 2

Venditio, vel conceſſio facta ad incertum numerum cannarum, & non ad corpus, non poteſt iudicari perfecta, niſi ſequuta menſuratione. p. 105. c. 1. n. 3

Et cenſetur facta ſub conditione, quatenus ſequatur menſuratio, & menſuratione non ſequuta, habetur pro non facta, & nihil debetur. p. 105. c. 1

Quod venditores cogantur redimere, repugnat naturæ dationis in ſolutum, & tale pactum facit præſumi contractum ſimulatum. p. 146. c. 2. n. 2

Venditor pro eo tempore, quo erat Dominus, non tenetur ad ſolutionem penſionis. p. 147. c. 1. n. 6

Verba perſonalia dicuntur relatiua, & ad oculum demonſtratiua perſonæ. p. 117. c. 2. n. 3

Vbi duo verba ſunt poſita in vna, & eadem ora-

Digitized by Google

oratione, ac ſub vnica verborum ſtructura, ambo debent determinari ab eodem verbo principali, à quo reguntur. p. 67. c. 1. n. 5

Verbum ablatum, intelligitur poſſeſſore inuito. p. 102. c. 1. n. 10

Verbum communi ratione adiuncti poteſt fieri directum p. 66. c. 2. n. 3

Verbũ directũ appoſitum pacto legis cõmiſſionis. & adiectionis in diem, de retrouendendo, & aliis ſimilibus reſoluit ipſo iure abſque aliqua tradirione. p. 66. c. 2. n. 4

Verbum prætenſum denotat dubitationem, p. 73. c. 1. n. 4

Verbum, Reuertatur, eſt commune, ſcilicet obliquum, & directum. p. 66. c. 2. n. 2

In caſu vergentiæ ad inopiam non fit reſtitutio dotis, ſed tantum ponitur in loco tuto ad effectum ſe, filios, & maritum alendi. p. 98. c. 2. n. 5

Verſio probatur etiam præſumptionibus, & coniecturis. p. 127. c. 2. n. 3

Præſertim ſi ſolutio eſt facta ipſi Capitulo. p. 127. c. 2

Et donec Eccleſia declaret, velle dictum contractum impugnare, is dicitur habere implicitum ſtatum validitatis p. 127. c. 2

Et ſi declaret velle eum eſſe nullum, talis declaratio non retrotrahitur ad tempus contractus initi. p. 127. c. 2

Danda eſt via ſepulcro per illã partẽ fundi, quæ fit cum minori diſpendio vicini. pag. 120. c. 1. n. 6

Vicinus monitus vigore Bullæ ab alio vicino ædificare volente ad tradendum rem ſibi contiguam, poteſt poſt monitorium ſibi præſentatum agnoſcere bonam fidẽ; & vtile dominium, quod habet in domo vendere, etiam non expecta ſententia. p. 123. c. 2. n. 2

Vbi vicinus vult retrahere domum emphyteuticam non eſt neceſſè, vt aſſignet aliam domum, ſed id habet locum vbi quis vult liberare domum ab alicuius proprietate ad effectum illam incorporandi. p. 164. c. 2. n. 3

Viuente monaco inſtantia tranſit ad Monaſterium, quia Monaſterium eſt ſucceſſor bonorum, non perſonæ. p. 135. c. 1. n. 2

Vnumquodque eo modo diſſoluitur, quo eſt ligatum. p. 114. c. 2. n. 2

Voluntas regulatur à poteſtate. p. 114. c. 2

ſed enim clauſula, in articulis ſibi bene viſis. p. 153. c. 2. n. 4

Sed votum ſuſceptum non poteſt ſperni. p. 152. c. 2. n. 5

Voti ſuſceptio poteſt à iudice omitti, vbi reſcriptum non eſt præciſum, & ſimplex, 153. c. 2. n. 5

Vſufructuarius dicitur largo modo Dominus. p. 151. c. n. 4

Licet quis ſit vſufructuarius cenſus, tamen cenſus poteſt extingui vero Domino proprietario. p. 151. c. 2

Vſufructuarius poteſt fructus capere auctoritate propria. p. 21. c. 2. n. 4

Vſufructuarius tenetur præſtare cautionem de vtendo, & fruendo arbitrio boni viri, aliàs non facit fructus ſuos.

Dic procedere, quando fuit petita, & non fuit præſtita. p. 21. c. 2. n. 6

Sed dicta cautio non debet præſtari niſi in ipſo actu conſignationis bonorum vſufructuandorum. p. 21. c. 2. n. 7

Relicto vſufructu iurium cenſetur relictus etiam vſusfructus cenſus. p. 118. c. 1. n. 5

Vtile per inutule in ſeparabilibus non vitiatur. p. 165. c. 2. n. 8

Vxor debet habere dotem, & legatum, niſi ſpecialiter pro dote legatum ei à marito factum fuerit. p. 123. c. 1. n. 5

Vxor debet manere cum marito, etiam ſi ſit peruerſus. p. 32. c. 2. n. 4

Vxori actio competit pro reſtitutione dotis contra Bancum, quatenus pecuniæ conuerſæ fuerint in vtilitatem Banchi. p. 99. c. 1. n. 9

Sed ex obligatione mariti non poteſt agere exequutiuè contra Bancum. p. 99. c. 1. n. 9

Poteſt tamen contra portionem mariti illa ſeparata. p. 99. c. 1. n. 9

Sed portio mariti non dicitur, niſi ſolutis debitis ſocietatis. p. 99. c. 1. n. 9.

Poteſt tamen vxor agere exequutiuè contra creditores mariti, vbi illi ſunt immiſſi in poſſeſſionem omnium bonorum illius, tamquam decocti, cum ipſum maritum repræſentent. p. 99. c. 1. n. 10

Et vbi creditores, qui habuerunt bona ſunt obligati in forma Cameræ de reſtituendo, ea prioribus, & potioribus, vxor ſi eſt in ſua dote anterior, poteſt vigore dictæ obligationis contra dictos creditores agere, vt ipſi reſtituant. p. 99. c. 1. n. 11

FINIS. Fig.

AHK 1315159

oratione, ac ſub vnica verborum ſtructura, ambo debent determinari ab eodem verbo principali, à quo reguntur. p. 67. c. 1. n. 5
Verbum ablatum, intelligitur poſſeſſore inuito. p. 102. c. 1. n. 10
Verbum communi ratione adiuncti poteſt fieri directum p. 66. c. 2. n. 3
Verbũ directũ appoſitum pacto legis cõmiſſionis, & adiectionis in diem, de retrouendendo, & aliis ſimilibus reſoluit ipſo iure abſque aliqua traditione. p. 66. c. 2. n. 4
Verbum præſumitur denotat dubitationem, p. 73. c. 1. n. 4
Verbum, Reuertatur, eſt commune, ſcilicet obliquum, & directum. p. 66. c. 2. n. 2
In caſu vergentiæ ad inopiam non fit reſtitutio dotis, ſed tantum ponitur in loco tuto ad effectum ſe, filios & maritum alendi. p. 98. c. 2. n. 5
Verum probatur etiam præſumptionibus, & coniecturis. p. 127. c. 2. n. 3
Præſertim ſi ſolutio eſt facta ipſi Capitulo. p. 127. c. 2
Et donec Eccleſia declaret, velle dictum contractum impugnare, is dicitur habere implicitum ſtatum validitatis. p. 127. c. 2
Et ſi declaret velle eum eſſe nullum, talis declaratio non retrotrahitur ad tempus cõtractus initi. p. 127. c. 2
Danda eſt via ſepulcro per illã partẽ fundi, quæ fit cum minori diſpendio vicini. pag. 120. c. 1. n. 6
Vicinus monitus vigore Bullæ ab alio vicino ædificare volente ad tradendum rem ſibi contiguam, poteſt poſt monitorium ſibi præſentatum agnoſcere bonam fidẽ; & vtile dominium, quod habet in domo vendere, etiam non expecta ſententia. p. 123. c. 2. n. 2
Vbi vicinus vult retrahere domum emphyteuticam non eſt neceſſè, vt aſſignet aliam domum, ſed id habet locum vbi quis vult liberare domum ab alicuius proprietate ad effectum illam incorporandi. p. 164. c. 2. n. 3
Viuente monaco inſtantia tranſit ad Monaſterium, quia Monaſterium eſt ſucceſſor bonorum, non perſonæ. p. 135. c. 1. n. 2
Vnumquodque eo modo diſſoluitur, quo eſt ligatum. p. 114. c. 2. n. 2
Voluntas regulatur à poteſtate. p. 114. c. 2
ſed enim clauſula, in articulis ſibi beneviſis. p. 153. c. 2. n. 4
Sed votum ſuſceptum non poteſt ſperni. p. 152. c. 2. n. 5
Voti ſuſceptio poteſt à iudice omitti, vbi reſcriptum non eſt præciſum, & ſimplex, 153. c. 2. n. 5
Vſufructuarius dicitur largo modo Dominus. p. 151. c. n. 4
Licet quis ſit vſufructuarius cenſus, tamen cenſus poteſt extingui vero Domino proprietario. p. 151. c. 2
Vſufructuarius poteſt fructus capere auctoritate propria. p. 21. c. 2. n. 4
Vſufructuarius tenetur præſtarẽ cautionem de vtendo, & fruendo arbitrio boni viri, aliàs non facit fructus ſuos.
Dic procedere, quando fuit petita, & non fuit præſtita. p. 21. c. 2. n. 6
Sed dicta cautio non debet præſtari niſi in ipſo actu conſignationis bonorum vſufructuandorum. p. 21. c. 2. n. 7
Relicto vſufructu iurium cenſetur relictus etiam vſusfructus cenſus. p. 118. c. 1. n. 5
Vtile per inutule in ſeparabilibus non vitiatur. p. 165. c. 2. n. 8
Vxor debet habere dotem, & legatum, niſi ſpecialiter pro dote legatum ei à marito factum fuerit. p. 123. c. 1. n. 5
Vxor debet manere cum marito, etiam ſi ſit peruerſus. p. 32. c. 2. n. 4
Vxori actio competit pro reſtitutione dotis contra Bancum, quatenus pecuniæ conuerſæ fuerint in vtilitatem Banchi. p. 99. c. 1. n. 9
Sed ex obligatione mariti non poteſt agere exequutiuè contra Bancum. p. 99. c. 1. n. 9
Poteſt tamen contra portionem mariti illam ſeparata. p. 99. c. 1. n. 9
Sed portio mariti non dicitur, niſi ſolutis debitis ſocietatis. p. 99. c. 1. n. 9.
Poteſt tamen vxor agere exequutiuè contra creditores mariti, vbi illi ſunt immiſſi in poſſeſſionem omnium bonorum illius, tamquam decocti, cum ipſum maritum repræſentent. p. 99. c. 1. n. 10
Et vbi creditores, qui habuerunt bona ſunt obligati in forma Cameræ de reſtituendo, ea prioribus, & potioribus, vxor ſi eſt in ſua dote anterior, poteſt vigore dictæ obligationis contra dictos creditores agere, vt ipſi reſtituant, p. 99. c. 1. n. 11

FINIS. *Fig.*

AUT 1319159

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

F 43.

Digitized by Google